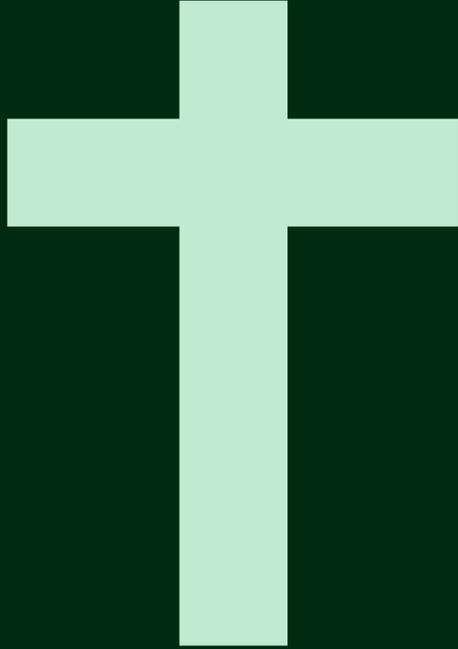

Õ'âkĩ hi yeere
uúkũri turi Tukano

New Testament in Tucano (BR:tu:Tucano)

**Õ'âkĩ hi yeere uúkũri turi Tukano
New Testament in Tucano (BR:tuo:Tucano)**

copyright © 2009 Wycliffe Bible Translators, Inc.

Language: Tucano

Translation by: Wycliffe Bible Translators, Inc.

Tucano [tuo], Brazil

Copyright Information

© 2009, Wycliffe Bible Translators, Inc. All rights reserved.

This translation text is made available to you under the terms of the Creative Commons License: Attribution-Noncommercial-No Derivative Works. (<http://creativecommons.org/licenses/by-nc-nd/3.0/>) In addition, you have permission to port the text to different file formats, as long as you do not change any of the text or punctuation of the Bible.

You may share, copy, distribute, transmit, and extract portions or quotations from this work, provided that you include the above copyright information:

You must give Attribution to the work.

You do not sell this work for a profit.

You do not make any derivative works that change any of the actual words or punctuation of the Scriptures.

Permissions beyond the scope of this license may be available if you contact us with your request.

The New Testament

in Tucano

© 2009, Wycliffe Bible Translators, Inc. All rights reserved.

This translation is made available to you under the terms of the Creative Commons Attribution-Noncommercial-No Derivatives license 4.0.

You may share and redistribute this Bible translation or extracts from it in any format, provided that:

You include the above copyright and source information.

You do not sell this work for a profit.

You do not change any of the words or punctuation of the Scriptures.

Pictures included with Scriptures and other documents on this site are licensed just for use with those Scriptures and documents. For other uses, please contact the respective copyright owners.

2020-12-01

Contents

FRT	1
Prefacio	2
GÉNESIS	3
ÉXODO	85
JOSUÉ	124
JUECES	150
RUT	172
ESTER	178
JONÁS	185
SAN MATEO	189
SAN MARCOS	255
SAN LUCAS	296
SAN JUAN	365
HECHOS	411
ROMANOS	473
1 CORINTIOS	501
2 CORINTIOS	526
GÁLATAS	542
EFESIOS	553
FILIPENSES	563
COLOSENSES	570
1 TESALONICENSES	576
2 TESALONICENSES	582
1 TIMOTEO	585
2 TIMOTEO	593
TITO	599
FILEMÓN	603
HEBREOS	605
SANTIAGO	626
1 PEDRO	633
2 PEDRO	642
1 JUAN	647
2 JUAN	653
3 JUAN	654
JUDAS	655
APOCALIPSIS	658
OTH	687
Glosario	688

Õ'acũ Yere Ucũrĩ Turi
El Nuevo Testamento y La versión parcial del Antiguo
Testamento en tucano de Colombia
 [tuo]

Primera Edición del Nuevo Testamento
 © 1988, Sociedad Bíblica Internacional

Edición revisada del Nuevo Testamento
 y versión parcial del Antiguo Testamento
 © 2012, Wycliffe Bible Translators, Inc.

Edición para la Web
 © 2015, Wycliffe Bible Translators, Inc.

www.ScriptureEarth.org

Licencia Creative Commons (Reconocimiento-NoComercial-SinObraDerivada 3.0 Unported)

Compartir — Usted es libre de copiar, distribuir y comunicar públicamente la obra.

Reconocimiento — Debe reconocer los créditos de la obra.

No comercial — No puede utilizar esta obra para fines comerciales.

Sin obras derivadas — No se puede alterar, transformar o generar una obra derivada.

<http://creativecommons.org/licenses/by-nc-nd/3.0>

Índice
los libros del Nuevo Testamento

página

PREFACIO

Õ'acũ ye queti oja'que papera turiri pecasã ye me'rã peje ni'i. (Dios Habla Hoy, Reina Valera, Nueva Versión Internacional, Nacar Colunga, etc.) Te turirinũcũ ni'cãrõnojõ wãmenojõrẽ, macãrĩnojõrẽ, ãrũpagunojõrẽ, ditararinojõrẽ, dianojõrẽ ojatisama.

Ejemplo: Juã wãmeyerĩ masũ pacore apeye pũrĩpũre Isabel ojano'o. Apeye pũrĩ pe'ema tja Elisabet ojasama. (Lc 1.5)

Abrahã pacure apeye pũrĩpũre Térãh ojano'o. Apeye pũrĩ pe'ema tja Taré ojasama. (Gn 11.27)

Dasea ye me'rã nipe'tirã ni'cãrõnojõ ucũtisama. Ape curua mejẽcãcure ojasama. Ma'mapjia, bũcurãcure, bũcurã waro mejẽcãcure ucũsama. Apeye ucũse yoa ni'i. ãpẽrã ni'cã uurore nipe'tise letrari me'rã ucũsama. ãpẽrã ti uuroreta tja dũjacurero ucũsama.

Ejemplo: ãpẽrã "ũtãpaga" nisama. ãpẽrã ti uuroreta tja "ũtãpãã" nisama. Na "g" marĩrõ ucũsama. Nipe'tise ucũse "-paga" me'rã yapatisere, ãpẽrã "-pãã" se'saro ucũsama. Apeye "-pagũ" me'rã yapatisere, ãpẽrã "-pãũ" nisama.

Ejemplo: ãpẽrã "ãrũpagũ" nisama. ãpẽrã ti uuroreta tja "ãrũpãũ" se'saro nisama. A'ti papera turipũre nipe'tise letrari me'rã ojano'o.

Apeye ejemplos: ãpẽrã "quẽ'rã" nisama. ãpẽrã ti uuroreta "jẽrã" nisama. ãpẽrã "ojopũ" nisama. ãpẽrã "yujupũ" nisama. ãpẽrã "tocõ'rõ" nisama. ãpẽrã "tocã'rõ" nisama. ãpẽrã "a'mase" nisama. ãpẽrã "e'mase" nisama.

Peje apeye ucũse a'te weronojõ mejẽcãcure ucũno'o. Mũsãnũcũ ucũwãaronojõta bu'eya.

A'ti papera turipũre Éxodo, Josué, Jueces, Ester nipe'tise capitulori, versículori ojape'ono'ña marĩ'i.

Génesis

A'ti pūrī a'tiro weero ojanopā nise ni'i

Génesis Ō'acū cū ucūse ojamū'tāca pūrī ni'i. Ne waro bajua, ninū'cā'que cjasere wereri pūrī ni'i. Génesis puaro dūcawati'i. Nimū'tārō Ō'acū a'ti nucūcā, ū'mūse bajurēnū'cā'que, tojo nicā masārē cū bajurēnū'cā'que cjasere were'e. (Capítulos 1-11)

Ō'acū Abrahārē “Mū'ū macū, mū'ū pō'rā, mū'ū pārāmerā nituriarā dia pajiri maa sumuto cjase nucūpori weronojō pājārā nirāsama. Mū'ū me'rā nipe'tirā a'ti nucūcācjārārē añurō wa'acā weegūti”, nicū niwī. Cū “Tojo wa'arosa'a” ní'caronojō wa'a, Abrahā pārāmi nituriagupū Jesucristo nimi.

Abrahā, Isaa, Jacob, José na catiri ūmūco na weeseti'quere were'e. Na nima ūpūtu ucūno'rā Génesipūre. (Capítulos 12-50)

Ō'acū Jacob wāmerē Israe dūcayucu niwī. Jacob cū wāmerē dūcayu, cū pō'rā me'rā Israe curuacjārā nū'cācārā niwā. Ti curua nidecoti'i yujupū.

A'ti pūrī Génesire Moisé ojacū niwī.

Ū'mūse, a'ti di'tare ne waro Ō'acū cū weenū'cā'que ni'i

¹ Ne waro Ō'acū ū'mūse, tojo nicā di'tare bajurēcū niwī.

² Titare di'ta ne bajuticaro niwū. Tojo weero ne apeyenojō marīcaro niwū. Aco dia'cū nipe'tiropū nicaro niwū. Tojo nicā na'itī'arō nicaro niwū. Espiritu Santu aco bu'ipū wūcusiacu niwī.

³ Ō'acū tere ī'agū, a'tiro nicū niwī: “Bo'reyuse niato”, nicū niwī. Cū tojo nicāta, bo'reyua wa'acaro niwū.

⁴ Te bo'reyuse añuse nicā ī'agū, “Añu'u”, nicū niwī. To be'ro bo'reyusere dūcawaacu niwī.

⁵ Tere dūcawaagu, a'tiro wāmeyecu niwī. Bo'reyusere “ūmūco”, na'itī'asere “ñami” wāmeyecu niwī. Cū tojo nīca be'ro ūmūco, ñami nū'cācaro niwū. Ticūseta weecu niwī Ō'acū ne nū'cārī nūmūrē.

⁶ Tere wéeca be'ro ape nūmū pe'e, te acore ī'agū, Ō'acū a'tiro nicū niwī: “Acore dūcawaaroua'a. Apeye ū'mūsepū, apeye nucūcāpū tojato”, nicū niwī.

⁷ Cū ní'caronojōta acore dūcawaacu niwī. Apeye ū'mūsepū, apeye nucūcāpū tojacaro niwū.

⁸ Ū'mūarōpū o'mecurari nirōpūre “ū'mūse” wāmeyecu niwī. A'tere weecu niwī Ō'acū, ni'cā nūmū be'ro cja nūmūrē.

⁹ Ape nūmūrē Ō'acū “Di'ta boposājā bajuato ní'gū, aco ū'mūse docapū nise ni'cārōpūta nerēato”, nicū niwī. Cū ní'caronojōta wa'acaro niwū.

¹⁰ Te boposājā'quere ī'agū, “di'ta” wāmeyecu niwī. Aco ni'cārō me'rā nerē'quere “dia pajiri maajo” wāmeyecu niwī. Ō'acū te cū wee'quere ī'agū, “Añu'u”, nicū niwī.

¹¹ Te nipe'tise añurō bajucā ī'agū, “Di'tapūre no'o nise pī'rīato. No'o nipe'tise otese cape o'osenojō, tojo nicā yucupagu nipe'tise dūcatise cape o'osenojō pī'rīato. Tojo weero te dūcata pī'rīturiarosa'a”, nicū niwī Ō'acū. Cū tojo ní'caronojōta wa'acaro niwū.

¹² Di'tapūre no'o otese cape cūosenojō pī'rī, dūcaticaro niwū. Tojo nicā pacase yucupagu quē'rā pī'rī, dūcaticaro niwū. A'te cū wee'quere ī'agū, “Añu'u”, nicū niwī.

¹³ A'tere weecu niwī Ō'acū pūa nūmū be'ro cja nūmūrē.

14 I'tia n̄m̄m̄ be'ro Õ'acũ nic̄u niwĩ tja: “Û'm̄usep̄ure s̄i'ose c̄ũurõna'a. Tojo weecã, ãm̄ucore, ñamirẽ d̄ucawaarosa'a. Te me'rã ï'amas̄ino'rõsa'a ãm̄ucori, ñamirĩ, c̄ũ'marĩ, pu'ecari wa'asere.

15 A'te di'tare s̄i'oatje ã'm̄usep̄u nirõsa'a”, nic̄u niwĩ Õ'acũ. Cũ ní'caronojõta tojacaro niwũ.

16 Tojo weegũ Õ'acũ p̄uarã mujĩp̄ũa weecũ niwĩ. Ni'cũ mujĩp̄ũ pajigũ ãm̄ucore s̄i'oacj̄ure, apĩ cã'gũacã ñamirẽ s̄i'oacj̄ure weecũ niwĩ. Ñocõa quẽ'rãrẽ weecũ niwĩ.

17-18 Cũ a'ti di'tare s̄i'oato ní'gũ, narẽ ã'm̄usep̄u c̄ũucũ niwĩ. Bo'reyusere, na'itĩ'asere d̄ucawaagũ, tojo weecũ niwĩ. Te s̄i'ose añuse nicã ï'agũ, “Añu'u”, nic̄u niwĩ.

19 A'tere weecũ niwĩ Õ'acũ i'tia n̄m̄m̄ be'ro cja n̄m̄urẽ.

20 Ba'paritise n̄m̄urĩ be'rore Õ'acũ apeye bajurẽnemocũ niwĩ tja. A'tiro nic̄u niwĩ: “Diap̄ure wa'i, no'o nirãnojõ nirãsama. Na pãjãrã masãputirãsama. Tojo nicã ã'm̄uarõp̄ure mirĩc̄ũa w̄urã nirãsama”, nic̄u niwĩ.

21 Cũ ní'caronojõta wa'acaro niwũ. Pacarã dia pajiri maapũ nirã, tojo nicã wa'i, ãpẽrã nipe'tirã diap̄u nirãnojõrẽ, nipe'tirã wa'icũrã w̄urãrẽ bajurẽcũ niwĩ. Tu'ajatojanũ'cõ, “Añu'u”, ni ï'acũ niwĩ.

22 Narẽ añurõ wa'ato ní'gũ, a'tiro nic̄u niwĩ: “Põ'rãti weetjãrã, nipe'tiropũ ã'm̄uarõp̄u, tojo nicã maarĩp̄ure tuuse'sanũ'cãrã wa'aya”, nic̄u niwĩ.

23 A'tere weecũ niwĩ Õ'acũ ba'paritise n̄m̄urĩ be'ro cja n̄m̄urẽ.

24 Ni'cãmocũse n̄m̄urĩ be'rore Õ'acũ a'tiro nic̄u niwĩ tja: “Di'tap̄ure wa'icũrãrẽ c̄ũugũti. Na n̄cũcjãrã, ecarã, b̄uarã, nucũcãp̄u s̄i'cõsijarã nirãsama”, nic̄u niwĩ. Cũ ní'caronojõta wa'acaro niwũ.

25 Tojo weegũ wa'icũrã n̄cũcjãrã, ecarã, b̄uarã, nucũcãp̄u s̄i'cõsijarãrẽ da'recũ niwĩ. Narẽ ï'agũ, “Añu'u”, nic̄u niwĩ.

26 Cũ nipe'tise wéeca be'ro a'tiro nic̄u niwĩ: “Ni'cũ masũ marĩ weronojõ niseti, bajugũre da'rerã. Tũ'omas̄ise c̄uogũ nigũsami. Cũ wa'i, mirĩc̄ũa, wa'icũrã ecarã, n̄cũcjãrã, b̄uarã, nucũcãp̄u s̄i'cõsijarã, nipe'tirã a'ti nucũcãp̄u nirã bu'ip̄u dutigũ nigũsami”, nic̄u niwĩ.

27 Õ'acũ masũrẽ da'regũ, cã weronojõ niseti, bajugũre weecũ niwĩ.

Ûm̄, numio da'recũ niwĩ majã.

28 Narẽ a'tiro nic̄u niwĩ:

“M̄usãrẽ añurõ wa'ato.

Pãjãrã põ'rãti masãputiya.

Nipe'tirop̄ure tuuse'sanũ'cãña.

M̄usã a'ti di'ta wiorã nirãsa'a.

Wa'ire, mirĩc̄uarẽ, nipe'tirã wa'icũrãrẽ dutirãsa'a.”

29 Be'ro narẽ ninemocũ niwĩ: “No'o ba'ase otese peri c̄uosenojõrẽ, yucũd̄uca d̄ucatisenojõrẽ m̄usãrẽ o'o'o. Te m̄usã ba'ase nirõsa'a.

30 Apeye quẽ'rãrẽ, nipe'tirã wa'icũrã, w̄urã, nucũcãp̄u s̄i'cõsijarã, nipe'tirã catise c̄uorãnojõ tá, tojo nicã pũrĩ ya'sasere ba'arãsama. Narẽ tere c̄ũu'u”, nic̄u niwĩ Õ'acũ. Cũ ní'caronojõta wa'acaro niwũ.

31 Te nipe'tise cã wee'quere weetu'ajanũ'cõ, “Añubutia'a”, ni ï'acũ niwĩ. Tocã'rõta weecũ niwĩ Õ'acũ ni'cãmocũse n̄m̄urĩ be'ro cja n̄m̄urẽ.

2

1 Û'm̄use, tojo nicã a'ti di'tare Õ'acũ nipe'tise cã wee'quere tu'ajanũ'cõcũ niwĩ.

2 Nit̄uori n̄m̄urẽ, cã nipe'tise wéeca be'ro soocũ niwĩ majã.

³ Tojo weegu Õ'acũ a'tiro nicu niwĩ: “Nitũori numu yu'u weemu'tã'que numũĩ weronojõ nisome. Ya numu, yu'u soodutiri numu nirõsa'a. Ti numu añurĩ numu nirõsa'a”, ni cũucu niwĩ Õ'acũ.

⁴ Æ'muse, di'ta nipe'tise Õ'acũ cũ wee'que a'tiro weeno'caro niwũ.

Õ'acũ umurẽ, tojo nicã numiorẽ bajurẽ'que ni'i

Ne waro Õ'acũ a'ti di'ta, u'musere wéegu,

⁵ maata acoro pejacã weeticu niwĩ. Tojo weero ne no'o nisenojõ pĩ'rĩticaro niwũ. Di'tare da'ragu quẽ'rã marĩcu niwĩ.

⁶ Tojo nimicã, aco di'tapu nise wijati, di'tare puocaro niwũ.

⁷ Õ'acũ masũrẽ bajurẽgũ, di'ta me'rã da'recu niwĩ. Tojo weegu cũrẽ catise o'ogu, ã'quẽrapu putisãacu niwĩ. Cũ tojo weecãta, catinu'cãcu niwĩ.

⁸ Cũrẽ tojo wéeca be'ro Edẽ wãmetiropu, Õ'acũ ni'cã wese cũrẽ da'rebosacu niwĩ. Mujĩpũ mujãtiro pe'e nicaro niwũ. Topu cũ umurẽ, cũ da're'cure cũucu niwĩ.

⁹ Ti wesepu peje yucupagu añuse ba'ase ducatisepagure pĩ'rĩcã weecu niwĩ. Teragu añusepagu bajucaro niwũ. Ti wese decopure puagu nicaro niwũ. Ni'cãgũ catinu'cũse o'ocju nicaro niwũ. Apegu pe'e tu'omasĩsere o'ocju nicaro niwũ. Tigũ ducare ba'arã, “A'tiro weese añu ni'i, a'te ña'a ni'i”, ni tu'omasĩse o'ocju nicaro niwũ.

¹⁰ Edẽpure ni'cã maa nicaro niwũ. Ti wese deco yu'rutẽrĩwã'cã, ba'paritise maarĩ ducawaticaro niwũ.

¹¹ Nimũ'tarĩ maa Pisón wãmeticaro niwũ. Ti maa nipe'tiro Havila wãmetiropure o'maburocaro niwũ. Topu peje uru

¹² añuse nicaro niwũ. Topure añuse yucu u'mutisepagu, tojo nicã ãtãperi wapabujuse peri ónice wãmetise peri nicaro niwũ.

¹³ Ape maa pe'e Gihón wãmeticaro niwũ. Ti maa nipe'tiro Cus wãmetiri di'tare yu'rutẽrĩcaro niwũ.

¹⁴ Ape maa Tigris wãmeticaro niwũ. Ti maa Asiria wãmetiro mujĩpũ mujãtiro pe'e o'maburocaro niwũ. Ape maa Éufrates wãmeticaro niwũ.

¹⁵ Õ'acũ masũrẽ ti wesere cũúgũ, te otesere co'tedutigu, a'tiro ni werecu niwĩ:

¹⁶ “A'ti wese cjase nipe'tise yucuducare ba'agusa'a, ba'agu pe'e.

¹⁷ Teragu wa'teropure ni'cãgũ ni'i. Tigũ ducare ba'aticã'ña. Tigũ añuse, ña'asere masĩse o'ocju ni'i. Tigũ ducare ba'agu, ti numuta wẽrĩgũsa'a”, nicu niwĩ.

¹⁸ Be'ro Õ'acũ nicu niwĩ: “Masũ ni'cũta nicã, añuwe'e. Cũrẽ ba'pati, weetamuacjore weeguti”, nicu niwĩ.

¹⁹⁻²⁰ Õ'acũ ne waropure wa'icũrãrẽ, mirĩcũarẽ di'ta me'rã da'recu niwĩ. Be'ro narẽ wãme õ'oato nígũ, masũ tiropu miacu niwĩ. Õ'acũ cũ duti'caronojõta weecu niwĩ. Nipe'tirã ecarã, mirĩcũa, wa'icũrã nucũcjãrãrẽ wãme õ'ocu niwĩ. Tojo weerã cũ õ'o'que wãme me'rã tojacãrã niwã. ã'rã pãjãrã nimicã, ne ni'cõ cũrẽ ba'pati weetamuacjo marĩco niwõ.

²¹ Tojo weegu Õ'acũ cũrẽ cãrĩyu'rũcã weecu niwĩ. Cũ cãrĩrĩ cura, ni'cã paatipa'maca õ'arẽ miicu niwĩ. Miitoja, ti õ'a cũ mi'carore añurõ bi'acã'cu niwĩ.

²² Ti õ'a me'rã cũrẽ weetamuacjore da'recu niwĩ majã. Co numiorẽ da'retojanu'cõ, miiti, cũrẽ ã'ocu niwĩ.

²³ Cũ core ã'agũ, pũrõ e'catise me'rã ã'acu niwĩ. Tojo weegu a'tiro nicu niwĩ:

“A'tigo pũrĩcã, ye di'i, ya õ'a me'rã da'reno'co nimo. Co umupure miino'co niyugo, ‘numio’ pisuno'gõsamo”, nicu niwĩ.

²⁴ Tojo weegu umu cũ pacure, cũ pacore wijagusami. Cũ numo me'rã nigũsami. Na puarã ni'cã upu weronojõ nirãsama.*

* 2:24 2.24 Mt 19.5; Mr 10.7-8; 1Co 6.16; Ef 5.31

²⁵ Titapure na puarã su'ti marĩrã nicũcãrã niwã. Tojo nimirã, ne bopoyase moocãrã niwã.

3

Umũ, numio nimũ'tã'cãrã Ô'acũrẽ yũ'rũnũ'cã'que ni'i

¹ Umũ, numio Ô'acũ cũ narẽ weebosáca wesepũ nicãrã niwã. Topũ na niseti, na puarã nirĩ curare, ni'cũ pĩrõ* numio tiropũ etacũ niwĩ. Cũ nipe'tirã wa'icurã yũ'rũoro nisoome'rĩgũ nicũ niwĩ. Co tiro etagũ, core sãrĩtiña'cũ niwĩ:

—¿Nirõta Ô'acũ musãrẽ a'tepagũ dũcare ba'adutitiati? nicũ niwĩ.

² Cũ tojo nicã tu'ogo, cũrẽ yũ'tico niwõ:

—Nipe'tise a'to nisere ba'adutiami.

³ Tojo nimigũta, ni'cãgũ tepagũ wa'tero nicjũ dũcare ba'adutitiami. “Musã tigu dũcare ba'arã, ñe'eña'rã, wẽrĩrãsa'a”, niami Ô'acũ, ni yũ'tico niwõ pĩrõrẽ.

⁴ Co tojo nicã tu'ogu, añurõ nisoome'rĩse me'rã core nicũ niwĩ:

—Wẽrĩsome.

⁵ Ô'acũ añurõ masĩsami. Musã te dũcare ba'arã, cũ weronojõ nirãsa'a; ña'asere, añusere masĩrãsa'a, nicũ niwĩ.

⁶ Cũ tojo nisere tu'ogo, co numio pe'e, tigu dũcare ñ'amorõ weeco niwõ. Co ñ'acã, tigu dũca añuse waro bajucaro niwũ. “Añurõ u'suasenojõ ni'i” nígõ, ba'asĩ'rĩyũ'rũaco niwõ. Tojo nicã, “Tu'omasĩse cũogoti”, ni wãcũgõ, tigu dũcare téé, ba'aco niwõ. Ba'atojanũ'cõ, co marãpure o'oco niwõ. Cũ quẽ'rã ba'acu niwĩ.

⁷ Na tere ba'áca be'ro narẽ tu'omasĩse ejacaro niwũ. Tere ba'atjĩarã, na su'ti marĩrã nisere tu'omasĩcãrã niwã. Tojo weetjĩarã, higuera wãmeticjũ pũrĩ me'rã mii, dero, cã'mota'asĩ'rĩmicãrã niwã.

⁸ Be'ro na tojo wéeca be'ro ñamica'a mujĩpũ sãjãrĩ cura, Ô'acũ ti wesepũ sijawã'cãticã tu'ocãrã niwã. Cũrẽ uirã, yucũpagũ wa'teropũ du'ticãrã niwã.

⁹ Tojo weegũ Ô'acũ pe'e umũrẽ pisucũ niwĩ:

—¿No'opũ niti mu'ũ?

¹⁰ Cũ pe'e Ô'acũrẽ yũ'ticũ niwĩ:

—Mu'ũ wesepũ sijawã'cãticã tu'opũ. Yũ'ũ pe'e su'ti marĩgũ niasũ. Tojo weegũ uigũ du'tiasũ, ni yũ'ticũ niwĩ.

¹¹ Cũ tojo nisere tu'ogu, Ô'acũ cũrẽ sãrĩtiña'cũ niwĩ:

—¿Noa mu'ũrẽ “Su'ti marĩgũ ni'i”, niati? ¿Mu'ũ yucũdũca yũ'ũ “Ba'aticã'ña” ní'cũ dũcare ba'ati? Tere ba'atigu, mu'ũ masĩtiboapã, nicũ niwĩ Ô'acũ cũrẽ.

¹² Cũ tojo nicã tu'ogu, umũ cũrẽ yũ'ticũ niwĩ:

—Mu'ũ yũ'ure ba'pada're'co yũ'ure tigu dũcare ecamo. Tojo weegũ ba'asũ, ni yũ'ticũ niwĩ.

¹³ Cũ tojo nicã tu'ogu, co numiorẽ sãrĩtiña'cũ niwĩ:

—¿Mu'ũ de'ro weego tojo weeati?

Co cũrẽ yũ'tico niwõ:

—Pĩrõ yũ'ure nisoami. Yũ'ũ tojo weego ba'asũ, ni yũ'tico niwõ.

¹⁴ Ô'acũ co tojo nicã tu'ogu, pĩrõrẽ nicũ niwĩ:

—Mu'ũ niso'o'que wapa nipe'tirã ãpẽrã wa'icurã nemorõ ña'arõ wa'agusa'a. Ni'cãrõacã me'rãta téé no'o mu'ũ catiro põtõorõ di'tapũ sĩ'cõsijagusa'a. Tojo sĩ'cõsijagũ, di'tare ba'agusa'a.

¹⁵ Numio mu'ũrẽ ne ñ'asĩ'rĩtigosamo. Co põ'rã, co pãrãmerã nituriarã quẽ'rã mejãrõta weerãsama. Ni'cãcã me'rã a'merĩ ñ'atu'tinũ'cãrãsa'a. Mu'ũ, co macũ ya dũ'podiare cũ'rĩgũsa'a. Cũ pe'e mu'ũ dũpoare u'tamũtõgũsami, ni werecũ niwĩ.

* 3:1 3.1 Jn 8.44; Ap 12.9

¹⁶ Cūrē tojo nitoja, numio pe'ere a'tiro nicu niwī:

—Mu'u yu'rɛnɛ'cā'que bu'iri wī'magūrē ñe'egōtigo, pūrō pi'etigosa'a. Tojo pō'rāti, pūrīno'migō, mu'u marāpu me'rā nisī'rīgōsa'a. Cū pe'e mu'u wiogu weronojō nigūsami, nicu niwī.

¹⁷⁻¹⁸ Core tojo nitu'ajanu'cō, co marāpu pe'ere a'tiro nicu niwī:

—Mu'u numo co ucūsere tu'o ējōpeotjīagū, yu'u ba'adutiti'quere ba'a'que bu'iri, mu'u pūrō pi'etise me'rā da'ra, ba'asere bocagusa'a. Ni'cācā me'rāta uputu da'ratjīagū, pi'etinu'cāgūsa'a. Téé wērīgūpu tojo weetugusa'a. Mu'u yu'ure yu'rɛnɛ'cā'que bu'iri nipe'tiro di'tapure ña'ase pī'rīrōsa'a. Pota, tá, apeye peje ña'ase pī'rīnemorōsa'a. Tojo nicā nucū cjase otetisenojōrē ba'arāsa'a.

¹⁹ Ba'asere a'magū, mu'u pūrō asituuase me'rā da'ragusa'a. Téé wērīgūpu soogusa'a. Mu'u di'ta me'rā weeno'cu ni'i. Tojo weegu mu'u wērīgū, di'tata apaturi dojogusa'a, ni werecu niwī Ō'acū cūrē.

²⁰ Adā cū numorē Eva wāme ō'ocu niwī. “Co nipe'tirā paco nigōsamo,” nígū, tojo wāme ō'ocu niwī.

²¹ Be'ro Ō'acū narē na su'ti sãnatjere weebosacu niwī. Wa'icurā caseri me'rā weecu niwī.

²² Tojo wee, Ō'acū a'tiro nicu niwī: “Ā'rī yu'u dutisere yu'rɛnɛ'cātjīagū, marī weronojō añuse, ña'asere tu'omasīgū wa'ami. Cū apegu catinu'cūsere o'ocju ducare ba'acā, ña'a nibosa'a. Cū tere ba'agu pūrīcā, catinu'cūcā'bosami”, nicu niwī.

²³ Tojo weegu cūrē apesepu wīorēcu niwī. Cū, cūrē cūumi'carore nidutiticu niwī majā. Ne waro añurōpu Edēpu nimi'cure cō'awīrōcā'cu niwī. Cū di'ta me'rā da'reno'cure ba'asere a'magū, di'tareta da'raduticu niwī.

²⁴ Ō'acū Adā, Evare cō'awīrōca be'ro na catinu'cūsere o'ocju ducare ba'abosama nígū, u'musecārā Ō'acūrē wereco'terārē Edē mujīpū mujātiro pe'ere co'tedutigu cūucu niwī. Tojo nicā cū di'pji pajiri pji pecame'e weronojō ūjū, sutuanu'cūrī pjirē cūucu niwī. Ne ni'cū catinu'cūse cuocju tiropu ejaticā'to nígū, tojo weecu niwī.

4

Caí, tojo nicā cū acabiji Abel ye cjase ni'i

¹ Be'ro Adā, Eva añurī wese Edēpu ní'cārā na wijāca be'ro aperopu wa'acārā niwā. Topu Adā cū numo me'rā nicu niwī. Tojo weego nijīpaco tojaco niwō. Be'ro ni'cū wī'magū wuaco niwō. Cūrē Caí wāme ō'ocārā niwā. Cū bajuacā ĩ'agō, Eva, “Ō'acū weetamuse me'rā yu'u wī'magūrē wuapu”, nico niwō.

² Be'ro apaturi Eva apī wī'magū wuaco niwō. Cū wāmeticu niwī Abel. Cū Abel, Caí acabiji nicu niwī. Na puarā bucua weetjīarā, nanucū da'rase cuocārā niwā. Abel oveja co'tegu nicu niwī. Cū ma'mi Caí pe'e otesere oteri masū nicu niwī.

³ Yoáca be'ro Caí ni'cā numu cū da'rase cjasere Ō'acūrē o'ogu wa'acu niwī.

⁴ Cū acabiji Abel quē'rā cū da'rasere miacu niwī. Cū yarā oveja ne pō'rāti'cārā añurārē miacu niwī. Ō'acū Abere, cū mia'quere añurō e'catise me'rā ĩ'acu niwī.

⁵ Cū ma'mi Caí pe'ere, cū mia'quere Ō'acū tu'saticu niwī. Tojo weegu Caí ua wa'acu niwī.

⁶ Cū tojo uacā ĩ'agū, Ō'acū Caírē a'tiro nicu niwī: “¿De'ro weegu mu'u uati?”

⁷ Mu'u añurō weecā, e'catise me'rā mu'urē ĩ'agūsa'a. Añurō weetigu pūrīcā, ña'arō nisetinu'cūgūsa'a. Tojo weegu mu'u ña'arō weesī'rīsere tojo tu'oña'a, wācūtutuaya”, ni werecu niwī Ō'acū Caírē.

⁸ Be'ro ni'cā numu Caí cū acabiji Abere, “Te'a cāpūpu sjarā”, nicu niwī. To cāpūpu na puarā nīrā, Caí pe'e cū acabijire wējēcā'cu niwī.

⁹ Ō'acū cū tojo weecā ĩ'agū, Caírē a'tiro nicu niwī:

—¿Mũ'u acabiji Abel no'opũ niti? nicũ niwĩ.

Caĩ cūrē yũ'ticũ niwĩ:

—Masĩtisa'a. Cūrē co'tegũ mejēta ni'i, ni yũ'ticũ niwĩ.

¹⁰ Cũ tojo yũ'ticã tũ'ogũ, Ō'acũ cūrē nicũ niwĩ:

—¿De'ro weegũ mũ'u acabijire wējēati? Mũ'u acabiji ye dí di'tapũ yũ'ũre pisu caricũcũñarō weronojō ni'i.

¹¹ Tojo weegũ mũ'u acabijire wējē'que bu'iri mũ'ũrē ña'arō wa'arosa'a. Pi'eti, bajaque'atinu'cũgũsa'a. Cūrē wējēcã, cũ ye dí di'tapũ si'bisãjã wa'apũ. Tojo weegũ ni'cãrōacãrē a'ti di'tare cō'awĩrōno'gũsa'a.

¹² Mũ'u otecã, ne dũca marĩrōsa'a. Sooro marĩrō nipe'tiropũ sijabajaque'atigũ nigũsa'a, nicũ niwĩ Ō'acũ Caĩrē.

¹³ Caĩ cūrē yũ'ticũ niwĩ:

—Mũ'u yũ'ũre to cã'rōjo bu'iri da'recã, ne pōtēosome.

¹⁴ Ni'cãcã yũ'ũre a'ti di'ta nimi'cũre cō'abutia'a. Tojo weegũ mũ'u ĩ'orōpũre nisome. Sooro marĩrō nipe'tiropũre sijabajaque'atigũsa'a. Tojo weecãma, no'o yũ'ũre bocaejagũ wējēgũsami, ni yũ'ticũ niwĩ Caĩ Ō'acũrē.

¹⁵ Cũ tojo nicã tũ'ogũ, Ō'acũ yũ'ticũ niwĩ:

—No'o mũ'ũrē bocaaja wējēgũnojo sietetiri mũ'ũrē bu'iri da'rero nemorō da'reno'gũsami, nicũ niwĩ. Tojo weegũ Ō'acũ Caĩrē wējēticã'to nígũ, cũ upũpũre apeyenojō ojaō'ocũ niwĩ. Cūrē ĩ'amasĩ, wējēticã'to nígũ, tojo weecũ niwĩ.

¹⁶ Tojo weegũ, Caĩ Ō'acũ ĩ'orōpũ nimi'cũ wija wa'acũ niwĩ. Nod* wãmetiropũ, Edē mujĩpũ mũjãtiro pe'e nirōpũ niseticũ niwĩ majã.

Caĩ pãrãmerã nituriarã nise ni'i

¹⁷ Caĩ yoáca be'ro nũmotia wa'acũ niwĩ. Cũ nũmo me'rã nicũ niwĩ. Tojo weego co nijĩpaco tojaco niwō. Be'ro ni'cũ wĩ'magũ wũaco niwō. Cũ wãmeticũ niwĩ Enoc. Titare Caĩ ni'cã macã da'recũ niwĩ. Ti macãrē Enoc wãmeyecũ niwĩ. Cũ macũ nimũ'tãgũ ye wãme weronojō ō'ocũ niwĩ.

¹⁸ Enoc, Irad pacũ nicũ niwĩ. Irata Mehujael pacũ nicũ niwĩ. Mehujaeta Metusael pacũ nicũ niwĩ. Metusael Lamec pacũ nicũ niwĩ.

¹⁹ Cũ, Lamec pũarã numia nũmoticũ niwĩ. Ni'cō Ada wãmetico niwō, apego Zila.

²⁰ Ada ni'cũ pō'rãtico niwō. Cũ Jabal wãmeticũ niwĩ. Cũ pãrãmerã nituriarã wecũa cũorã nicãrã niwã. Na sijari masã nitĩjarã, su'ti caseri me'rã wee'que wi'serire cũocũcãrã niwã.

²¹ Jabal acabiji Jubal wãmeticũ niwĩ. Cũ Jubal pãrãmerã nituriarã wēopawũ putirã, bũapũtērĩ masã nicũcãrã niwã.

²² Apego Lamec nũmo Zila wãmetigo ni'cũ pō'rãtico niwō. Tubal-caĩ wãmetigũ cōme, tojo nicã bronze wãmetise me'rã apeyenojō da'recũcũ niwĩ. Cũ ni'cō acabijoticũ niwĩ. Co Naama wãmetico niwō.

²³ Ni'cã nũmũ Lamec cũ nũmosãnumiarē, Ada, Zilare a'tiro nicũ niwĩ: "Yũ'u ucũsere añurō tũ'oya.

Yũ'ũre cãmida'rese wapa ni'cũ mũmũrē wējēcã'pũ.

Ni'cũ ma'mũrē yũ'ũre paase wapa mejãrōta weeapũ.

²⁴ "Caĩrē wējēgũnojo sietetiri cūrē a'meno'gũsami", nicũ niwĩ Ō'acũ.

Yũ'u pe'ema setenta y sietetiri a'meno'rōsa'a", nicũ niwĩ.

Set, tojo nicã cũ macũ Enós ye cjase ni'i

* **4:16 4:16** Nod "sijabajaque'atise" nisi'rĩrō wee'e.

²⁵ Adã apaturi cũ nũmo me'rã nicũ niwĩ tja. Tojo weego co ni'cũ wĩ'magũ wũaco niwõ. Cũ bajuacã ï'agõ, cũrẽ Set wãme õ'oco niwõ. “Õ'acũ yũ'ũre o'omi” nígõ, tojo weeco niwõ. “Õ'acũ ã'rĩ, Caĩ wějẽ'cũ Abere dũcayugũre yũ'ũre o'omi”, nico niwõ.

²⁶ Be'ro cũ Set quẽ'rã bũcũ, nũmoticũ niwĩ. Cũ nũmo ni'cũ põ'rãtico niwõ. Cũrẽ Enós wãme õ'ocũ niwĩ. Cũ bajuáca be'ro masã Õ'acũrẽ “Ûsã wiogũ ni'i” ni ějõpeo, sẽrĩnũ'cãcãrã niwã.

5

Adã põ'rã nituriarã ye cjase ni'i

¹ A'te Adã põ'rã nituriarã ye queti oja'que ni'i.

Ne waro Õ'acũ masũrẽ wéegũ, cũ weronojõ bajuguta weecũ niwĩ.

² Ûmũ, numio weecũ niwĩ. Narẽ bajurẽgũ, “Ã'rã masã nima; narẽ añurõ wa'ato” ni, cũucũ niwĩ.*

³ Adã ciento treinta cũ'marĩ cũogũ, ni'cũ cũ weronojõ bajugũ macũticũ niwĩ. Cũ wĩ'magũrẽ Set wãme õ'ocũ niwĩ.

⁴ Set bajuáca be'rore Adã ochocientos cũ'marĩ catinemocũ niwĩ. Tojo weegũ pãjãrã ãmũ, numia põ'rãtinemocũ niwĩ.

⁵ Nipe'tise cũ'marĩ catigũ, novecientos treinta cũ'marĩ caticũ niwĩ. Ticũse cũ'marĩ cũogũ, Adã wẽrĩcũ niwĩ.

⁶ Adã macũ Set ni'cũ macũticũ niwĩ. Cũ wĩ'magũrẽ Enós wãme õ'ocũ niwĩ. Cũ macũ Enós bajuácaterore ciento cinco cũ'marĩ cũocũ niwĩ.

⁷ Cũ bajuáca be'rore Set ochocientos siete cũ'marĩ catinemocũ niwĩ. Cũ ãmũ, numia põ'rãtinemocũ niwĩ.

⁸ Set novecientos doce cũ'marĩ cũogũ, wẽrĩcũ niwĩ.

⁹ Cũ macũ Enós, Cainán wãmetigũre macũticũ niwĩ. Cainán bajuácaterore Enós noventa cũ'marĩ cũocũ niwĩ.

¹⁰ Be'ro Enós ochocientos quince cũ'marĩ catinemocũ niwĩ. Te cũ'marĩrẽ ãmũ, numia põ'rãtinemocũ niwĩ.

¹¹ Enós novecientos cinco cũ'marĩ cũogũ, wẽrĩcũ niwĩ.

¹² Enós macũ Cainán Mahalaleel wãmetigũre macũticũ niwĩ. Mahalaleel bajuácaterore Cainán setenta cũ'marĩ cũocũ niwĩ.

¹³ Cainán ochocientos cuarenta cũ'marĩ catinemocũ niwĩ. Ticũse cũ'marĩ cũogũ, ãmũ, numia põ'rãtinemocũ niwĩ.

¹⁴ Cainán novecientos diez cũ'marĩ cũogũ, wẽrĩcũ niwĩ.

¹⁵ Cainán macũ Mahalaleel Jared wãmetigũre macũticũ niwĩ. Jared bajuácaterore Mahalaleel sesenta y cinco cũ'marĩ cũocũ niwĩ.

¹⁶ Be'ro te cũ'marĩ be'rore ochocientos treinta cũ'marĩ catinemocũ niwĩ. Pãjãrã ãmũ, numia põ'rãtinemocũ niwĩ.

¹⁷ Mahalaleel ochocientos noventa y cinco cũ'marĩ cũogũ, wẽrĩcũ niwĩ.

¹⁸ Jared quẽ'rã Enoc wãmetigũre macũticũ niwĩ. Enoc bajuácaterore Jared ciento sesenta y dos cũ'marĩ cũocũ niwĩ.

¹⁹ Be'ro pãjãrã ãmũ, numia põ'rãtinemocũ niwĩ. Ochocientos cũ'marĩ catinemocũ niwĩ.

²⁰ Jared novecientos sesenta y dos cũ'marĩ cũogũ, wẽrĩcũ niwĩ.

²¹ Be'ro Jared macũ Enoc, Matusalén wãmetigũre macũticũ niwĩ. Cũ macũ Matusalén bajuácaterore sesenta y cinco cũ'marĩ cũocũ niwĩ.

* 5:2 5.2 Mt 19.4; Mr 10.6

22 Enoc Õ'acũ me'rã añurõ niseti, cũ ɥaro weecu niwĩ. Cũ macũ Matusalén bajuáca be'rore Enoc trescientos cũ'marĩ catinemocu niwĩ. Āpẽrã ɥmɥa, numia põ'rãtinemocu niwĩ.

23 Enoc trescientos sesenta y cinco cũ'marĩ caticu niwĩ.

24 Cũ Õ'acũ dutise weegú nitjãgũ, wẽrĩticu niwĩ. Ni'cã nɥmɥ bajudutia wa'acu niwĩ. Õ'acũ cũrẽ mia wa'acu niwĩ.

25 Enoc macũ Matusalén Lamec wãmetigũre macũticu niwĩ. Lamec bajuácaterore Matusalén ciento ochenta y siete cũ'marĩ cuocu niwĩ.

26 Be'ro setecientos ochenta y siete cũ'marĩ catinemocu niwĩ. Te cũ'marĩrẽ ɥmɥa, numia põ'rãtinemocu niwĩ.

27 Matusalén cũ novecientos sesenta y nueve cũ'marĩ cuogu, wẽrĩcu niwĩ.

28 Be'ro Matusalén macũ Lamec ciento ochenta y dos cũ'marĩ cuogu, macũticu niwĩ.

29 Cũ macũrẽ Noé* wãme õ'ogũ, a'tiro nicu niwĩ: “Õ'acũ, ‘Di'tapũre peje ña'ase, tá, pota pĩ'rĩrõsa'a', nicu niwĩ. Tojo weerã marĩ ba'asere a'marã, pũrõ pi'etise me'rã di'tare da'ra'a. Ā'rĩ ɥu'u macũ me'rã marĩ soose bocarãsa'a”, nicu niwĩ Lamec.

30-31 Noé bajuáca be'rore Lamec quinientos noventa y cinco cũ'marĩ catinemocu niwĩ. Te cũ'marĩrẽ Āpẽrã ɥmɥa, numia põ'rãtinemocu niwĩ. Lamec setecientos setenta y siete cũ'marĩ cuogu, wẽrĩcu niwĩ.

32 Be'ro cũ macũ Noé quinientos cũ'marĩ cuóca be'ro, cũ põ'rã Sẽ, Cã, Jafet bajuacãrã niwã.

6

Masã a'ti ɥmɥcocjãrã na ña'arõ weeseti'que ni'i

1 Titare masã a'ti di'tapũre pãjãrã waro masãputicãrã niwã. Na põ'rã numia añubutiarã numia nicãrã niwã.

2 Õ'acũ yarã nimi'cãrã na numiarẽ ï'arã, “Añubutiarã numia nima”, ni ï'acãrã niwã. Tojo weerã nanucũ no'o na ɥagore, na tu'sagore nɥmoticũcãrã niwã.

3 Õ'acũ pe'e a'tiro nicu niwĩ: “ɥu'u masãrẽ a'ti nucũcãpɥ catinu'cũcã weesome. Na boacjãrã dia'cũ nima. Ciento veinte cũ'marĩta catirãsama”, nicu niwĩ Õ'acũ.

4 Titare Õ'acũ yarã nimi'cãrã, na masã põ'rã numia me'rã nɥmoticã, na põ'rã pacarã waro, tutuarã nicãrã niwã. Be'ropɥ quẽ'rãrẽ na pãrãmerã nituriarã pacarã nicãrã niwã. Dɥporocjãrã narẽ ucũrã, “Nipe'tirã Āpẽrã masã ɥu'rũoro tutuarã, tu'omasĩrã nima”, nicãrã niwã.

5-7 Titare masã ña'abutiaro weeseticãrã niwã. Ña'arõ weese dia'cũrẽ wãcũcãrã niwã. Õ'acũ na tojo weeseticã ï'agũ, narẽ ne tu'saticu niwĩ. “ɥu'u masãrẽ weeticã, añubopã”, ni wãcũcu niwĩ. Tojo ni, pũrõ bɥjawetise me'rã a'tiro nicu niwĩ: “Masã ɥu'u weemi'cãrãrẽ cõ'ape'ocũti. Tojo nicã wa'icũrã, nucũcãpɥ nirã, wɥurã, nipe'tirãrẽ cõ'ape'ocũti. ɥu'u pũrõ bɥjaweti'i. ɥu'u narẽ weeticã, añubopã”, nicu niwĩ.

8 Tojo nimigũ, Noé cũ añurõ weesetisere ï'agũ, cũ me'rã pũrõ e'caticu niwĩ.

Õ'acũ Noerẽ ɥucɥsɥ pajipjɥ cũ weeduti'que ni'i

9 A'te Noé ye queti ni'i.

Noé añugũ nicu niwĩ. Õ'acũ cũ duti'caronojõta weeseticu niwĩ. Masã nipe'tirã wa'teropũre cũ dia'cũ Õ'acũ ɥaronojõ niseticu niwĩ.

10 Noé i'tiarã põ'rãticu niwĩ. Sẽ, Cã, Jafet wãmeticãrã niwã.

11 Āpẽrã masã pe'e Õ'acũ ï'acã pe'ema, ña'ase dia'cũ weecãrã niwã. A'mewẽjẽse ɥu'rua wa'acaro niwũ.

* 5:29 5:29 Hebreo ye me'rã “Noé” nĩrõ, “soose” nisi'rĩrõ weronojõ bususa'a.

12 Masã nipe'tirã ña'arõ weesetirã dia'cũ nicãrã niwã. Na tojo weesetisere ï'agũ,

13 Õ'acũ Noerẽ a'tiro nicũ niwĩ: “Yũ'u nipe'tirã masãrẽ cõ'ape'ocũti. Na basu ña'arõ weecã, a'ti umucopure a'mewẽjẽse yũ'rũmajã wa'a'a. Tojo weegu masã, di'tare miope'ocũti.

14 Tojo weegu mũ'u a'tiro weeya. Yucusu pajipjujo weeya. Yucugu añucju cjasere mii, a'medo'oya. Tiwu po'peapure peje tucũrĩ weeya. Aco sãjãrĩ nígũ, bu'ire, po'peapũ quẽ'rãrẽ ope me'rã añurõ bi'aya.

15 A'tocã'rõ pajipju weeya. Ciento treinta y cinco metro yoapju nirõsa'a. E'saro pe'e veintidos metro, ape metro deco nirõsa'a. Ë'muarõ pe'ema trece metro, ape metro deco u'muarju nirõsa'a.

16 I'tia casatipju weeya. Tiwu dũposãrĩpũre añurõ mo'aña. To mo'a'caro docare bo'reyuse sãjãtjore dũ'aya. Ni'cã metro deco dũ'abaque'aya. Tojo nicã ni'cã sope sãjãtji sopere weeya.

17 Yũ'u a'ti di'tare miogũtigũ wee'e. Nipe'tirã a'ti di'tacjãrã catise cõorãnojõ mirĩ, wẽrĩpe'tia wa'arãsama.

18 Yũ'u mũ'u me'rã pũrĩcãrẽ añurõ wee, apoguti. Mũ'u, mũ'u nũmo, mũ'u põ'rã umũa, na nũmosãnumia me'rã tiwũpũre sãjãárãsa'a.

19 Tojo nicã, mũ'u tiwũpũre a'ticurã wa'icurãrẽ miisãagũsa'a. Nipe'tirã wa'icurã a'ti di'tapũ nirãnũcũ ni'cũ umũ, ni'cõ numio miisãagũsa'a. Na, mũsã me'rã nirãsama. Tojo weerã mũ'u me'rã wa'icurã yũ'rũwetirãsama.

20 Mũ'u me'rã pũarẽrã sãjãárãsama. Wa'icurãnũcũ, wũurã, bũarã, di'tapũ sĩ'cõsijarã quẽ'rã sãjãárãsama. Mũ'u weronjõta na quẽ'rã yũ'rũwetirãsama.

21 Tojo nicã mũ'u tiwũpũ nígũ ba'atjere miaña. Na wa'icurã ba'atje quẽ'rãrẽ miaña”, nicũ niwĩ Õ'acũ.

22 Noé nipe'tisere Õ'acũ weeduti'caronjõta weecũ niwĩ.

7

A'ti di'tare Õ'acũ mio'que ni'i

1-2 Be'ro Noerẽ Õ'acũ a'tiro nicũ niwĩ: “Nipe'tirã a'tocaterocjãrã masã ña'arã nima. Mũ'u ni'cũta yũ'u dutisere queoro weegũ ni'i. Tojo weegu mũ'u acawererã me'rã yucusũpũ sãjãña. Wa'icurã yũ'ure ñjũamorõpeojãrẽ siete umũa, siete numia tiwũpũre miisãaña. Æpẽrã wa'icurã ba'atirãnojõ pe'ema nanũcũ umũ, numio miisãaña.

3 Mirĩcũa quẽ'rãrẽ na ye cururinũcũ siete umũa, siete numia miisãaña. Mũ'u tojo weecã, a'ti nucũcãpũre bajudutisome.

4 Siete nũmũrĩ be'ro acoro pejanũ'cãcã weeguti. Cuarenta umucori, cuarenta ñamirĩ* pejarosa'a. Nipe'tirã catirã yũ'u weemi'cãrãrẽ miocõ'ape'ocũti”, nicũ niwĩ.

5 Noé nipe'tisere Õ'acũ cũ weeduti'caronjõta weecũ niwĩ.

6 Titare di'ta mirĩcaterore Noé seisciento cũ'marĩ cõocũ niwĩ.

7 Dia mirĩsere yũ'rũwetirãti nĩrã, Noé, cũ nũmo, cũ põ'rã umũa, na nũmosãnumia me'rã tiwu yucusũjopũre sãjãacãrã niwã.

8 Na wa'icurã nipe'tirã Õ'acũrẽ ñjũamorõpeojã, ba'atirãnojõ, wũurã, bũarã, di'tapũ sĩ'cõsijarã

9 Noé me'rã sãjãacãrã niwã. Õ'acũ cũ duti'caronjõta wa'icurã curarinũcũ umũ, numio sãjãacãrã niwã.

10 Õ'acũ cũ ní'caronjõta siete nũmũrĩ be'ro acoro pejanũ'cãcaro niwũ.

* 7:4 7.4 “Cuarenta umucori, cuarenta ñamirĩ” hebreo ye me'rã cuarenta nũmũrĩ nirõ wee'e.

11 Titare Noé seiscientos cũ'marĩ cʉori curare ma'ma cũ'ma nʉ'cārĩ mujĩpũ be'ro cja mujĩpũ diecisiete nʉmʉrĩ ejari cura pejanʉ'cācaro niwũ. Dia pajiri maa po'peapʉ aco wijase peri pāripe'tia wa'acaro niwũ. Aco ʉ'mʉarõpʉ nise quẽ'rā pajibutiaro pejacaro niwũ.

12 Cuarenta ʉmʉcori, cuarenta ñamirĩ a'ti di'tapʉre pejacaro niwũ.

13 Aco pejanʉ'cārĩ nʉmʉrẽ Noé tiwʉjopʉre cũ nʉmo, cũ põ'rā Sẽ, Cã, Jafet, na nʉmosānumia sājāacārã niwã.

14 Na me'rã nipe'tirã wa'icurã, ecarã, buarã, di'tapʉ sĩ'cõsijarã, mirĩcũa, nipe'tirã wʉurã, te curarinʉcũ sājāacārã niwã.

15 Na wa'icurã pʉarẽrã Noé me'rã tiwʉpʉre sājāacārã niwã.

16 Õ'acũ Noerẽ duti'caronojõta na wa'icurã curarinʉcũ ʉmʉ, numio sājāacārã niwã. Be'ro na nipe'tirã sājãca be'ro Õ'acũ sopere bi'acã'cʉ niwĩ.

17 Cuarenta nʉmʉrĩ acoro pejacaro niwũ. Siape'e me'rã di'ta mirĩa wa'acaro niwũ. Tojo weero tiwʉ yucʉsʉ wã'cãpa'a wa'acaro niwũ.

18 Aco a'ti di'tapʉre mirĩyʉ'rʉa wa'acaro niwũ. Tiwʉ acopʉ pa'sacusiaco niwũ.

19 Te aco nipe'tise ʉrũpagʉ ʉ'mʉasepagʉre yʉ'rʉmʉjã wa'a'caro niwũ.

20 Te aco ʉrũpagʉre siete metros yʉ'rʉmʉjãnemocarõ niwũ.

21 Tojo wa'acã, masã a'ti ʉmʉcopʉ nimi'cārã mirĩpe'tia wa'acārã niwã. Mirĩcũa, wa'icurã, ecarã, buarã, di'tapʉ sĩ'cõsijarã mirĩpe'tia wa'acārã niwã.

22 Nipe'tirã di'tapʉ nirã, catise cʉomi'cārã wẽripe'tia wa'acārã niwã.

23 Noé, tojo nicã cũ me'rã tiwʉpʉ sājāa'cārã dia'cũ yʉ'rʉcārã niwã. ʌpẽrã tiwʉpʉ sājãati'cārãpʉa masã, wa'icurã, ecarã, mirĩcũa, buarã, di'tapʉ sĩ'cõsijarã mirĩ, wẽripe'tia wa'acārã niwã.

24 Te aco ciento cincuenta nʉmʉrĩ di'tapʉre wetiro marĩrõ nicaro niwũ.

8

A'ti di'ta mirĩdu'u'que ni'i

1 Na tiwʉpʉ nirĩ cura, Õ'acũ Noerẽ, wa'icurã, cũ me'rã nirãrẽ wãcũcʉ niwĩ. Tojo weegʉ te acore wetidijato nígũ, wĩ'rõ wẽecã weecʉ niwĩ. Cũ tojo weese me'rã dia wetidijanʉ'cācaro niwũ.

2 Aco, dia pajiri maa po'peapʉ wijase peri bi'a wa'acaro niwũ. Tojo nicã, ʉ'mʉarõpʉ peja'que quẽ'rā pejadu'ucaro niwũ.

3 Tojo weero dia pajiri maa wetidijaro weecaro niwũ majã. Ciento cincuenta nʉmʉrĩ aco pejanʉ'cāca be'ro dia wetidijacaro niwũ.

4 Ti cũ'marẽta seis mujĩpũrĩ be'ro cja mujĩpũ diecisiete nirĩ nʉmʉ tiwʉ yucʉsʉjo ʉrũpagʉ Ararat wãmetisepagʉ bu'ipʉ wetiweepejacaro niwũ.

5 Dia wetidijanu'cũcaro niwũ. Nueve mujĩpũrĩ be'ro cja mujĩpũ nimʉ'tārĩ nʉmʉ nicã, ʉrũpagʉ yapari bajuanʉ'cācaro niwũ.

6 Cuarenta nʉmʉrĩ be'rore Noé sope cũ wéeca sopere pãocʉ niwĩ.

7 Pãotojanʉ'cõ, ni'cũ yuca weronojõ bajugʉ ñigũ, cuervo wãmetigʉre ti sopere du'uwĩrõcʉ niwĩ. Cũ nipe'tiropʉ wʉcusiaco niwĩ. Téé di'ta bajucãpʉ wʉcusiatiuocʉ niwĩ.

8 Be'ro, di'ta bajutojati nígũ, bujare du'uo'ócʉ niwĩ.

9 Buja pe'e ne cũ ejapejacʉre bocaticʉ niwĩ. Dia ne wetidijape'titicaro niwũ yujupʉ. Tojo weegʉ buja Noé tiropʉ dajacã'cʉ niwĩ. Noé cũ omocãrẽ sĩowĩrõ, bujare ñe'e, tiwʉpʉta apaturi miisõrõcã'cʉ niwĩ.

10 Cũ siete nʉmʉrĩ yucuecʉ niwĩ. Be'ro apaturi bujare du'uo'ócʉ niwĩ tja.

11 Na'ique'ari cura buja cũ ẽ'quẽapʉ ni'cã pũrĩ olivo wãmeticjʉ pũrĩ cʉo'cʉ, Noé tiropʉ dajacʉ niwĩ. Tojo weegʉ Noé "Dia wetidijarota weesa'a", ni masĩcʉ niwĩ.

¹² Tojo nimigũ, siete nũmũrĩ yucuenemocũ niwĩ. Apaturi bujare o'ócũ niwĩ tja. Ti nũmũ wa'a'cũpũta buja ne dajaticũ niwĩ majã.

¹³ Titare Noé seiscientos uno cũ'marĩ cœogũ nicã, dia añurõ wetipe'ticarõ niwũ majã. Ma'ma cũ'ma nimũ'tãrĩ nũmũ nicã Noé tiwũ yucũsũjo mo'a'carore pãacũ niwĩ. Tore pãa, di'tare ï'acũ niwĩ. Di'ta boporo weecaro niwũ.

¹⁴ Ape mujĩpũ veintisiete nirĩ nũmũ nicã, di'ta añurõ bopoa tojacaro niwũ.

¹⁵ Tojo weegũ Õ'acũ Noerẽ a'tiro nicũ niwĩ:

¹⁶ “Mũ'ũ, mũ'ũ nũmo, mũ'ũ põ'rã, na nũmosãnumia me'rã wijaaya.

¹⁷ Mũ'ũ me'rã ní'cãrã wa'icũrã, mirĩcũa, ecarã, buarã, di'tapũ sĩ'cõsijarã, nipe'tirãrẽ wiorẽpe'ocã'ña. Mũ'ũ tojo weecã, na a'ti di'ta nipe'tiropũ wa'arãsama. Na pãjãrã põ'rãti, a'ti di'tare tuuse'sanũ'cãrãsama”, nicũ niwĩ.

¹⁸ Cũ tojo nicã tũ'ogũ, Noé Õ'acũ duti'caronojõta weecũ niwĩ. Noé, cũ nũmo, cũ põ'rã, na nũmosãnumia tiwũ yucũsũpũ ní'cãrã wijaacãrã niwã majã.

¹⁹ Nipe'tirã wa'icũrã, buarã, di'tapũ sĩ'cõsijarã, mirĩcũa, tiwũpũ ní'cãrã wijaape'tia wa'acãrã niwã. Te curarinũcũ morẽrõ marĩrõ wijaacãrã niwã.

²⁰ Be'ro Noé Õ'acũrẽ wa'icũrãrẽ ãjũãmorõpeoguti ní'gũ, ni'cã mesã ãtã me'rã see-neocũucũ niwĩ. Tore apope'otoja, Õ'acũrẽ ãjõpeogũ wa'icũrã, mirĩcũa añurãnojojõrẽ wẽjẽ ãjũãmorõpeocũ niwĩ.

²¹ Õ'acũ Noé tojo weecã ï'agũ, cũ wa'icũrãrẽ ãjũãmorõpeocã Ʃ'mũtisere wĩjĩgũ, e'caticũ niwĩ. Tojo weegũ a'tiro wãcũcũ niwĩ: “Ne apaturi di'tare ña'arõ weesome. Masã na ña'arõ weese bu'iri tojo weewũ. Masã maata wĩ'marã nĩrãpũta ña'arõ weesere masĩtojasama. Nipe'tirã catise cœorãrẽ ne apaturi yũ'ũ narẽ mio'caro weronojõ weenemosome majã”, nicũ niwĩ Õ'acũ.

²² Apeye a'tiro nicũ niwĩ:

“A'ti Ʃmũco nirĩ curare masã ote, te dũcare mi, ba'anũ'cũrãsama.

A'ti nucũcãpũre asise, yũsũase ninũ'cũcã'rõsa'a.

Cũ'ma, pu'ecũ quẽ'rã ninũ'cũcã'rõsa'a.

Ʃmũcori, ñamirĩ quẽ'rã ne pe'tisome.

Tojo ninũ'cũcã'rosa'a téé a'ti Ʃmũco pe'ticãpũ”, nicũ niwĩ Õ'acũ.

9

Õ'acũ Noé me'rã “A'tiro weeguti” ni apo'que ni'i

¹ Õ'acũ Noerẽ, cũ põ'rãrẽ “Añurõ wa'ato” ní'gũ, a'tiro nicũ niwĩ: “Pãjãrã põ'rãti masãputiya. Nipe'tiropũre tuuse'sanũ'cãña.

² Ni'cãrõacã me'rã nipe'tirã wa'icũrã a'ti nucũcãcjãrã mũsãrẽ uirãsama. Ʃ'muarõpũ wũrã, di'tapũ sĩ'cõsijarã, buarã, dia pajiri maapũ nirã nipe'tirã uirãsama. Mũsã na wiorã nirãsa'a.

³ Todũporõ mũsã otese, yucũdũca no'o nisenõjõrẽ ba'aduti'caronojõta na quẽ'rãrẽ mũsã ba'arãsa'a.

⁴ Wa'icũ di'i ba'arã, dí me'rã ba'aticã'ña. A'tiro ni'i. Te dípũreta catise ni'i.

⁵ Tojo weegũ no'o ni'cũ masũrẽ wẽjẽgũnojojõrẽ bu'iri da'redutiguti. No'o wa'icũ quẽ'rã, masũrẽ wẽjẽgũnojojõrẽ wẽjẽdutiguti.

⁶ “A'tiro ni'i.

Masã yũ'ũ weronojõ bajurã weeno'cãrã nima.

Tojo weegũ masãrẽ wẽjẽgũnojojõ cũ quẽ'rã wẽjẽno'gũsami.

⁷ Mũsã pe'e pãjãrã põ'rãtiya.

A'ti nucũcã nipe'tiropũre tuuse'saya”, nicũ niwĩ Õ'acũ.

⁸ Apeyere Õ'acũ Noerẽ, cũ põ'rãrẽ ninemocũ niwĩ:

9 “Ni'cārōacā mūsā me'rā a'tiro apoguti. Mūsā pārāmerā nituriarā quē'rārē tojota weeguti.

10 Tojo nicā nipe'tirā wa'icūrā mūsā me'rā nirārē apoguti. Na mūsā me'rā yucusupū ní'cārā mirīcūa, wa'icūrā, ecarā, nucūcjārā nipe'tirā me'rā apoguti.

11 Yū'u mūsā me'rā apo'que ne ducayusome. A'tiro ni'i. Masārē, wa'icūrārē ne apaturi aco me'rā miosome. Ne a'ti di'tare tojo weenemosome.

12 Yū'u mūsārē, mūsā pārāmerā nituriarārē, wa'icūrārē ne apaturi tojo weesome majā nisere ī'ogū, a'tiro weeguti.

13 O'mecuraripū bu'edare cūgūti. Ti da me'rā yū'u a'ti nucūcāpū nirā me'rā yū'u apo'quere ī'ogūsa'a.

14 Tojo weero yū'u acoro ñiacā weecā, bu'eda bajarosa'a.

15 Ti dare ī'agū, mūsā me'rā, tojo nicā nipe'tirā a'ti nucūcāpū nirā me'rā yū'u apo'quere wācūgūsa'a. Ne apaturi aco me'rā mūsārē miocō'asome.

16 Ti da o'mecuraripū bajuacā, yū'u ī'agūsa'a. Ī'agū, yū'u nipe'tirā masā me'rā, a'ti nucūcāpū nirā me'rā 'Yū'u apo'que ne pe'tisome' ní'quere wācūgūti.

17 Ti da yū'u masā, wa'icūrā, nipe'tirā a'ti nucūcāpū nirā me'rā yū'u apo'quere ī'orī da nirōsa'a", nicū niwī Ō'acū Noerē.

Noé, cū pō'rā me'rā niseti'que ni'i

18 Noé pō'rā cū me'rā yucusupū ní'cārā a'ticūrā nicārā niwā: Sē, Cā, tojo nicā Jafet. Cā, Canaá pacū nicū niwī.

19 Na i'tiarā Noé pō'rā nicārā niwā. Na nipe'tirā a'ti nucūcācjārā ñecūsūmua nicārā niwā. Be'ro na pārāmerā nituriarā nipe'tiropū se'sa wa'acārā niwā.

20 Noé di'tare se'e apocūu, u'sere otecū niwī.

21 Be'ro, u'seducaco me'rā vino da're, sī'rīcū niwī. Tere sī'rīgū, que'a wa'acū niwī. Tojo que'agū, cū ya wi'i su'ti caseri me'rā wéeca wi'ipū sājāa, ejapeja, su'ti marīgū pesacū niwī.

22 Cū tojo pesari cura cū macū Cā sājāa, ī'acū niwī. Cā, Canaá pacū nicū niwī. Cā, cū pacū Noerē su'ti marīcā ī'agū, cū ma'misūmuarē weregū wa'acū niwī.

23 Cū tojo werecā tū'orā, Sē, Jafet ni'cā casero, su'ti caserojore paapeowā'cā, aperopū ī'a, dustisājāa, mo'acārā niwā. Na pacū su'ti marīgū nicā ī'asī'rītirā, tojo weecārā niwā.

24 Be'ro Noé cū que'ase pe'ticā, wā'cācū niwī. Wā'cāgū, cū macū du'sagupū cūrē tojo wee'quere masīgū,

25 a'tiro nicū niwī:

“Cā macū Canaārē ña'arō wa'arōsa'a.

Cū ma'misūmuarē da'raco'tegū nigūsami.”

26 Noé a'tiro ninemocū niwī:

“Sē wiogū Ō'acūrē 'Añuyū'ruami', ni e'catipeoato.

Canaá Sērē da'raco'tegū niato.

27 Ō'acū Jafere pajiri di'ta o'oato.

Cū Sē me'rā añurō nisetiatio.

Canaá pe'e cūrē da'raco'tegū niato,” nicū niwī Noé.

28 A'ti di'ta mírīca be'ro Noé trescientos cincuenta cū'marī catinemocū niwī.

29 Cū novecientos cincuenta cū'marī cūogū, wērīcū niwī.

10

Noé pō'rā nituriarā ye cjase ni'i

1 A'te Sē, Cā, Jafet ye queti ni'i. A'ti di'ta mírīca be'rore Noé pō'rā, Sē, Cā, Jafet na nūmosānumia me'rā pō'rāticārā niwā.

- ² Jafet pō'rā a'ticūrā nicārā niwā: Nimu'tāgũ Gomer wāmeticu niwī. Cũ be'rocjārā Magog, Madai, Javán, Tubal, Mesec nicārā niwā. Nituoḡu Tiras wāmeticu niwī.
- ³ Gomer, masā ma'mi pō'rā a'ticūrā nicārā niwā: Cũ pō'rātimu'tā'cu Askenaz wāmeticu niwī. Cũ be'rocjũ Rifat nicu niwī. Cũ be'rocjũ Togarma wāmeticu niwī.
- ⁴ Jafet macũ decocjũ Javán wāmetigu pō'rā a'ticūrā nicārā niwā: Elisa, Tarsis, Quitim, Dodanim wāmetirā nicārā niwā.
- ⁵ Ā'rā nipe'tirā Jafet pō'rā cũ ya curuacjārā nicārā niwā. Na dia pajiri maa sumutocjārā nicārā niwā. Na niatje di'tapu wa'astea wa'acārā niwā. Te di'tapu nírā, te curarinucũ na ucũse me'rā nicārā niwā.
- ⁶ Noé macũ du'sagupu Cā wāmetigu pō'rā a'ticūrā nicārā niwā: Nimu'tāgũ Cus wāmeticu niwī. Cũ be'rocjārā Misraim, Fut, tojo nicā Canaá nicārā niwā.
- ⁷ Cā macũ nimu'tāgũ Cus a'ticūrā pō'rāticu niwī: Seba, Havila, Sabta, Raama, tojo nicā Sabteca nicārā niwā. Raama pō'rā Seba, Dedán wāmetirā nicārā niwā.
- ⁸ Cus wāmetigu Nimrod pacu nicu niwī. Cũ Nimrod nipe'tiopure a'mewējētutuagu wa'acu niwī.
- ⁹ Ō'acũ ĩ'orōpure cũ wa'icūrā wējēmu'sīgũ nicu niwī. Tojo weero wa'icūrā wējēmu'sīgũnojōrē a'tiro ucūwase nicaro niwũ: “Ō'acũ ĩ'orōpure Nimrod weronojō wa'icūrārē wējēmu'sīgũ nimi”, nicūcārā niwā.
- ¹⁰ Cũ peje macārĩ wioḡu nicūcu niwī. Cũ ne waro duti'que macārĩ a'ticuse macārĩ nicaro niwũ: Babel, Erec, Acad, tojo nicā Calne nicaro niwũ. Te macārĩ Sinar wāmetiri di'tapu nicaro niwũ.
- ¹¹ Sinar wāmetiopu ní'cu Asiria wāmetiri di'tapu wa'acu niwī. Topure Nínive, Rehobot Ir, Cala wāmetise macārĩ da'recu niwī.
- ¹² Tojo nicā Resén wāmetiri macārē da'recu niwī. Ti macā, Nínive, Cala wāmetise macārĩ wa'teropu tojacaro niwũ. Pajiri macā nicaro niwũ.
- ¹³ Cā macũ Misraim wāmetigu a'ticuse cururi ñecũ nicu niwī: ludeo masā, anameo masā, leabita masā, naftuita masā,
- ¹⁴ patruseo masā, casluhita masā, tojo nicā caftorita masā nicārā niwā. Caftorita masā, filisteo masā ñecūsũma nicārā niwā.
- ¹⁵ Cā macũ Canaá wāmetigu Sidō pacu nicu niwī. Sidō masā ma'mi nicu niwī. Cũ docacjũ Het wāmeticu niwī.
- ¹⁶ Canaá pāramērā nituriarā a'ticūrā nicārā niwā: jebuseo masā, amorreo masā, gergeseo masā,
- ¹⁷ heveo masā, araceo masā, sineo masā,
- ¹⁸ arvadeo masā, zemareo masā, tojo nicā hamateo masā nicārā niwā.
- Be'ropure nipe'tirā Canaá ye cururicjārā nipe'tiro na ya di'tapure se'sa wa'acārā niwā.
- ¹⁹ Na ya di'ta Sidō wāmetiri macā me'rā ninu'cācaro niwũ. Téé Gerar wāmetiri macāpu, tojo nicā Gazapu nituocaró niwũ. Mujĩpũ majātiro pe'e na ya di'ta Sodoma, Gomorra, Adma, Zeboim, tojo nicā Lasapu nituocaró niwũ.
- ²⁰ Ā'rā nipe'tirā Cā pō'rā, cũ ya curuacjārā nicārā niwā. Na ye di'tapu nírā, te cururinucũ na ye ucũse me'rā nisetiārā niwā.
- ²¹ Apĩ Noé macũ Sē quē'rā pō'rāticu niwī. Cũ Jafet ma'mi nicu niwī. Sē nipe'tirā Heber pō'rā nituriarā ñecũ nicu niwī.
- ²² Sē pō'rā a'ticūrā nicārā niwā: Elam, Asur, Arfaxad, Lud, tojo nicā Aram nicārā niwā.
- ²³ Aram pō'rā a'ticūrā nicārā niwā: Uz, Hul, Geter, tojo nicā Mas wāmetirā nicārā niwā.
- ²⁴ Sē macũ Arfaxad Sala pacu nicu niwī. Salata Heber pacu nicu niwī.

- 25 Sala macũ Heber wãmetigu puarã põ'rãticu niwĩ. Nimũ'tãgũ Peleg wãmeticu niwĩ. Peleg “dũcawatise” nisĩ'rĩrõ wee'e. Cũ nícateropũre masã a'ti di'tacjãrã dũcawatinũ'cã wa'acãrã niwã. Tojo weegu tojo wãmeticu niwĩ. Peleg acabiji Joctán wãmeticu niwĩ.
- 26 Cũ Joctán pãjãrã põ'rãticu niwĩ. A'tiro wãmeticãrã niwã. Na masã ma'mi Almodad nicu niwĩ. Cũ be'rore Selef, Hazar-mavet, Jera,
- 27 Adoram, Uzal, Dicla,
- 28 Obal, Abimael, Seba,
- 29 Ofir, Havila, tojo nicã Jobab nicãrã niwã. ã'rã nipe'tirã Joctán põ'rã nicãrã niwã.
- 30 Na Joctán põ'rã na ya di'ta Mesa wãmetiro me'rã ninũ'cãcaro niwũ. Téé Sefar wãmetiro, ũrũpagu mujĩpũ mujãtiro pe'e nirõpu nituocaro niwũ.
- 31 ã'rã nipe'tirã, Sẽ põ'rã, cũ ya curuacjãrã nicãrã niwã. Na ye di'tapu nĩrã, te cururinũcũ na ye ucũse me'rã nicãrã niwã.
- 32 Noé põ'rã nanũcũ na pãrãmerã nituriarã me'rã nicũcãrã niwã. Te curarinũcũ na ya di'tapũre wa'acãrã niwã. Tojo weerã a'ti di'ta mĩrĩca be'ro na nipe'tiropũ wa'astea wa'acãrã niwã.

11

Masã ũ'mũarĩ wi'i na weesĩ'rĩmi'que cjase ni'i

- 1 Noé põ'rã nituriarã nipe'tirã ni'cãrõnojõ ucũseticãrã niwã.
- 2 Be'ro majã masã mujĩpũ mujãtiro pe'e wa'a, Sinar wãmetiropũ etacãrã niwã. Ti di'tapũre añurĩ pa bocacãrã niwã. Topũ na niseticãrã niwã.
- 3 Topũ nĩrã, ni'cã nũmũ a'merĩ ucũcãrã niwã: “Marĩ di'ta cujirire da'rerã. Be'ro te cujirire, añurõ bũtiato nĩrã, pecame'epũ ũjũarã”, nicãrã niwã. Na da're'que cujiri me'rã wi'serire yeecãrã niwã. Ëtãpaga me'rã weeticãrã niwã. Tojo nicã ope me'rã yeemũjãcãrã niwã.
- 4 Be'ro a'tiro nicãrã niwã: “Má, pajiri macã weerã. Tojo nicã, ni'cã wi'i téé ũ'mũsepũ ejari wi'i yeerã. Tojo weerã marĩ be'ropũre ãpẽrãrẽ añurõ ucũno'rãsa'a. Marĩ tojo weerã a'ti macãpũre añurõ nisetirãsa'a. Ne aperopũ wa'astea wa'a weesome”, nicãrã niniwã.
- 5 Na tojo weeri cura Õ'acũ pe'e na tiropũ dijati, na ya macã, tojo nicã na ũ'mũarĩ wi'i na yeeri wi'ijore ã'agũ ejacu niwĩ.
- 6 Na tojo weesere ã'agũ, a'tiro nicu niwĩ: “Na ni'cã curuacjãrã nima. Ni'cãrõnojõ ucũma. Tojo weerã a'tere da'ranũ'cãtojama. Na tojo da'ranũ'cãse ne nũ'cãse ni'i. A'te be'ro no'o na weesĩ'rĩsere weerãsama.
- 7 Tojo weerã na tiro dija, na ucũse pe'ere dũcayurã. Tojo weecã, na a'merĩ ucũmasĩti, a'merĩ tũ'osome”, nicu niwĩ Õ'acũ.
- 8 Tojo weegu Õ'acũ masã ucũsere dũcayucu niwĩ. Na a'merĩ tũ'otiyurã, ti macãrẽ weedu'ucã'cãrã niwã. Nipe'tiro a'ti di'tapu wa'astea wa'acã weecu niwĩ.
- 9 Titare ti macãpũre Õ'acũ nipe'tirã masãrẽ ucũsu'riacã weecu niwĩ. Tojo weero ti macã Babel wãmeticaro niwũ. Õ'acũ tojo weegu narẽ nipe'tiropũ wa'acã weecu niwĩ.

Sẽ pãrãmerã nituriarã ye cjase ni'i

- 10 A'te Sẽ ye queti ni'i. Pua cũ'ma dia mĩrĩca be'ro Sẽ cien cũ'marĩ cũocu niwĩ. Ticuse cũ'marĩ cũocã, cũ nũmo ni'cũ wĩ'magũ wũaco niwõ. Cũ Arfaxad wãmeticu niwĩ.
- 11 Be'ro Sẽ cien cũ'marĩ cũóca be'rore quinientos cũ'marĩ catinemocu niwĩ. Te cũ'marĩrẽ ũmũa, numia põ'rãtinemocu niwĩ.

12 Cũ pō'rātimu'tā'cū Arfaxad nūmoti, ni'cũ pō'rāticu niwī. Cũ macũ bajuácaterore treinta y cinco cū'marī cūocū niwī. Cũ macũ Sala wāmeticu niwī.

13 Be'ro Arfaxad cuatrocientos tres cū'marī catinemocū niwī. Pājārā āpērā ūmua, numia pō'rāticu niwī.

14 Cũ macũ Sala nūmoticu niwī. Cũ nūmo ni'cũ pō'rātico niwō. Cũ wī'magũ bajuácaterore Sala treinta cū'marī cūocū niwī. Cũ macũ Heber wāmeticu niwī.

15 Be'ro Sala cuatrocientos tres cū'marī catinemocū niwī. Te cū'marīrē ūmua, numia pō'rātinemocū niwī.

16 Sala macũ Heber treinta y cuatro cū'marī cūocā, cū nūmo ni'cũ wī'magũrē pō'rātico niwō. Cũ Peleg wāmeticu niwī.

17 Peleg bajuáca be'rore Heber cuatrocientos treinta cū'marī catinemocū niwī. Te cū'marīrē ūmua, numia pō'rātinemocū niwī.

18 Heber macũ Peleg nūmoticu niwī. Nūmoti, ni'cũ wī'magũ pō'rāticu niwī. Cũ Reu wāmeticu niwī. Reu bajuácaterore Peleg treinta cū'marī cūocū niwī.

19 Te be'ro Peleg doscientos nueve cū'marī catinemocū niwī. Te cū'marīrē ūmua, numia pō'rātinemocū niwī.

20 Peleg macũ Reu nūmoti, ni'cũ pō'rāticu niwī. Cũ Serug wāmeticu niwī. Cũ bajuácaterore Reu treinta y dos cū'marī cūocū niwī.

21 Be'ro Reu doscientos siete cū'marī catinemocū niwī. Te cū'marīrē ūmua, numia pō'rātinemocū niwī.

22 Reu macũ Serug nūmoti, ni'cũ macūticu niwī. Cũ wī'magũ Nacor wāmeticu niwī. Cũ bajuácaterore Serug treinta cū'marī cūocū niwī.

23 Cũ bajuáca be'ro Serug doscientos cū'marī catinemocū niwī. Āpērā pājārā ūmua, numia pō'rātinemocū niwī.

24 Serug macũ Nacor ni'cũ macūticu niwī. Cũ Taré wāmeticu niwī. Cũ macũ bajuácaterore Nacor veintinueve cū'marī cūocū niwī.

25 Be'ro Taré bajuáca be'ro Nacor ciento diecinueve cū'marī catinemocū niwī. Te cū'marīrē ūmua, numia pō'rātinemocū niwī.

26 Nacor macũ Taré setenta cū'marī cūogū, ni'cũ Abrā wāmetigure pō'rāticu niwī. Be'ro puarā pō'rātinemocū niwī. Nacor, Harā wāmeticārā niwā.

Taré pō'rā ye cjase ni'i

27 A'te Taré ye queti ni'i. Taré i'tiarā ūmua pō'rāticu niwī. Na Abrā,* Nacor, Harā nicārā niwā. Harā macũ Lot nicu niwī.

28 Harā cū pacu Taré dūporo wērīcu niwī. Ur wāmetiri macāpū wērīcu niwī. Ti macā caldeo masā nirī di'tapū tojacaro niwū. Harā cū bajua, masā'caropūta wērīcu niwī.

29 Abrā, tojo nicā Nacor nanūcū nūmoticārā niwā. Abrā nūmo Sarai† wāmetico niwō. Nacor nūmo Milca nico niwō. Milca Harā mijī macō nico niwō. Apego Isca wāmetigure pō'rāticu niwī.

30 Co Sarai Abrā nūmo pō'rāmarīgōnojō nico niwō.

31 Be'ro majā Taré Ur wāmetiri macā caldeo masā nirī di'tapū ni'cū Canaá wāmetiri di'tapū wa'acu niwī. Topū wa'acā, cū macũ Abrā, cū pārami Lot Harā mijī macũ, tojo nicā Abrā nūmo Sarai cū me'rā wa'acārā niwā. Canaá di'tapū wa'amirā, na Harā wāmetiri macāpū eta, topū nicārā niwā.

32 To Harāpūre Taré doscientos cinco cū'marī cūogū, wērīa wa'acu niwī.

* 11:27 11:27 Abrā nīrō, “pacu añurō ucū ējōpeono'gū” nisī'rīrō wee'e. Gn 17.5 † 11:29 11:29 Sarai nīrō, “wīogo docacjō” nisī'rīrō wee'e. Gn 17.15

12

Õ'acũ Abrãrẽ piji'que ni'i

¹ Ni'cã nũmu Õ'acũ Abrãrẽ pijio weetjãgũ, a'tiro nicu niwĩ: “Mũ'u ya di'tare, mũ'u acawererãrẽ, mũ'u pacu ya wi'ire wijayá. Ape di'tapu mũ'u wa'agusa'a. Yũ'u mũ'urẽ ti di'tare i'ogũti.

² Mũ'u pãrãmerã nituriarã pãjãrã masãputicã weeguti. Mũ'urẽ añurõ weeguti. Nipe'tirã masã mũ'urẽ añurõ wãcũrãsama. Mũ'u me'rã ãpẽrã quẽ'rãrẽ añurõ wa'arosa'a.

³ Masã mũ'urẽ añurõ nirãrẽ añurõ wa'acã weeguti. No'o mũ'urẽ ña'arõ wa'acã weerã pe'ere yũ'u narẽ ña'arõ wa'acã weeguti. Mũ'u me'rã nipe'tirã a'ti turicjãrãrẽ añurõ wa'acã weeguti”, nicu niwĩ Õ'acũ.

⁴ Tojo weegu Abrã Õ'acũ duti'caronojõta Harãrẽ wijawã'cãcu niwĩ. Titare cũ setenta y cinco cũ'marĩ cuocu niwĩ. Topu wija, Canaá di'tapu wa'acu niwĩ.

⁵ Cũ wa'agu, a'ticũrãrẽ miacu niwĩ. Cũ nũmo Sarai, cũ acabiji macũ Lot, apeyenojõ cũ cuo'que, tojo nicã cũrẽ Harãpu da'raco'te'cãrãrẽ miacu niwĩ. Na wa'a, Canaá di'tare etacãrã niwã.

⁶ Eta, Abrã Siquem wãmetiri macãpu yũ'ruwã'cãcu niwĩ. Ti macã pu'to ni'cũ yucũgu pajicju More wãmeticju nicaro niwũ. Tigũ pu'to Abrã tojaque'acu niwũ. Tocjãrã tigũ pu'to na ëjõpeorãnojõrẽ ëjõpeoseticãrã niwã. Ti di'tapũre cananeo masã nicũcãrã niwã.

⁷ Cũ topu nicã, Õ'acũ cũrẽ bajuacu niwĩ. Abrãrẽ a'tiro nicu niwĩ: “A'ti di'ta yũ'u mũ'u pãrãmerã nituriarãrẽ o'oatji di'ta ni'i”, nicu niwĩ.

Cũ tojo nicã tu'ogu, Abrã to cũrẽ bajua'caroputa wa'icũrãrẽ ãjũamorõpeorore ni'cã mesã ãtã me'rã seeneocũucu niwĩ. Õ'acũrẽ ëjõpeogu, tojo weecu niwĩ.

⁸ Topu ní'cu, ãrũpagu nirõ Betel wãmetiri macã mujĩpũ mujãtiro pe'e wa'acu niwĩ. Topu na cãrĩatje wi'serire nũ'cõcu niwĩ. Betel mujĩpũ sãjãrõ pe'e tojacaro niwũ. Ape macã Hai wãmetiri macã mujĩpũ mujãtiro pe'e nicaro niwũ. Topu quẽ'rãrẽ wa'icũrãrẽ ãjũamorõpeorore ni'cã mesã ãtã me'rã seeneocũucu niwĩ. Seeneocũutojanũ'cõ, Õ'acũrẽ e'catise o'ocu niwĩ.

⁹ Be'ro Abrã Betel pu'to ní'cu wijawã'cãcu niwĩ. Cũ sojaro marĩrõ wa'a, téé Neguev wãmetiropu etacu niwĩ.

Abrã cũ Egiptopu ní'que ni'i

¹⁰ Abrã Neguepu nirĩ cura ba'ase marĩcaro niwũ. Pũrõ ãjuaboase wa'acã i'agũ, Abrã Egiptopu wa'a wa'acu niwĩ. “Topu ba'ase niaporo” nicã tu'otjãgũ, wa'acu niwĩ.

¹¹ Be'ro Egipto di'tapu etarã, Abrã cũ nũmo Saraire a'tiro nicu niwĩ: “Yũ'u i'acã, mũ'u numio añugõ ni'i.

¹² Egiptocjãrã mũ'urẽ i'arã, ‘A'tigo ã'rĩ nũmo nimo’, nirãsama. Mũ'urẽ ë'masĩ'rĩrã, yũ'ure wẽjẽrãsama. Mũ'u me'rã nisĩ'rĩrã, mũ'urẽ wẽjẽsome.

¹³ Tojo weego mũ'u, ‘Cũ nũmo ni'i’, niticã'ña. ‘Yũ'u cũ acabijo ni'i’, niña. Mũ'u tojo weecã, mũ'urẽ ãarã, yũ'ure añurõ weerãsama. Tojo nicã yũ'ure wẽjẽsome”, nicu niwĩ.

¹⁴ Cũ ní'caronojõ Abrã, Sarai Egiptopu etacã, tocjãrã Saraire i'arã, “Añugõ nimo”, ni i'acãrã niwã.

¹⁵ Ti macã wiogu faraõ cũ docacjãrã core i'arã, faraõrẽ, “Co numio añubutiago niamo”, ni wercãrã niwã. Tojo weerã core faraõ tiropu miacãrã niwã.

¹⁶ “Sarai ma'mi nisami” ni wãcũgũ, faraõ Abrãrẽ añurõ weecu niwĩ. Cũrẽ pãjãrã ecarã, ovejare, wecuare, burroare, cameyoare tojo o'ocã'cu niwĩ. Tojo nicã da'raco'teri masã, ãmũarẽ, numiarẽ cũrẽ o'ocu niwĩ.

17 Saraire faraõ tiropu mia'que bu'iri Õ'acũ faraõrẽ, cũ ya wi'icjãrãrẽ dutiticã weecu niwĩ.

18 Tojo wa'acã ã'agũ, faraõ Abrãrẽ pijio, cãrẽ nicu niwĩ: “¿De'ro weegu mu'u tojo weeati yu'ure? ¿De'ro weegu 'A'tigo yu'u namo nimo', nitiati?”

19 ‘Yu'u acabijo nimo’, nimirãba. Tere tu'ogu, yu'u core cã'rõ namotimiasu. ¡Ma! A'tigo nimo. Core miaña. Mu'u quẽ'rã wa'aya”, nicu niwĩ.

20 Faraõ cũ yarã surarare Abrãrẽ, cũ namorẽ, tojo nicã nipe'tise cũ cõose me'rã Egiptopure wĩorẽdutigu o'õcu niwĩ.

13

Abrã Lot me'rã na ducawati'que ni'i

1 Abrã, cũ namo, nipe'tirã cũ cõose me'rã Egiptopu wijagu, na toduporopu ní'caroputa Neguev wãmetiropu dajacu niwĩ. Cũ acabiji macũ Lot na me'rã wa'acu niwĩ.

2 Abrã peje waro cõocu niwĩ. Cũ uru, plata, tojo nicã pãjãrã ecarã cõocu niwĩ.

3 Neguepu ní'cãrã sojaro marĩrõ dajatojaa wa'acãrã niwã téé Betel wãmetiri macãpu. Betere yu'rua, ne waro a'tigu cũ cãrĩ'caropure ejacu niwĩ. To Betel, Hai decopu nicaro niwũ.

4 Toduporopure Õ'acũrẽ e'catise o'oguti ní'gũ, wa'icũrãrẽ ãjũamorõpeorore ni'cã mesã ãtã me'rã seeneocũucu niwĩ. Toputa Abrã Õ'acũrẽ apaturi e'catise o'ocu niwĩ tja.

5 Cũ acabiji macũ Lot quẽ'rã Abrã weronojõta peje cõocu niwĩ. Pãjãrã ecarã oveja, wecua tojo nicã pãjãrã da'raco'terã cõocu niwĩ.

6 Na nirõ pajiro di'ta niticaro niwũ. Tojo weero na pãjãrãrẽ ba'ase ne ejatu'ajaticaro niwũ. Na ní'cãrõ me'rã nímasĩticãrã niwã majã.

7 Abrã yarã ecarã co'terã, Lot yarã ecarã co'terã me'rã a'metu'ticũcãrã niwã. Apeyema tja, titare cananeo masã, tojo nicã ferezeo masã topure nicãrã niwã.

8 Tojo weegu Abrã cũ acabiji macũ Lot me'rã a'tiro ni ucũcu niwĩ: “Marĩ ni'cũ põ'rã ni'i. Tojo weerã marĩ cumuca marĩrõ nirõua'a. Marĩ yarã ecarã co'terã quẽ'rã mejãrõta nirãsama.

9 Tojo weerã marĩrẽ ducawaaroua'a. Nipe'tiro a'ti di'tare ã'aña. Mu'u tu'sarore 'A'tota nigũti' ni, beseya. Mu'u mujĩpũ mujãtiro nirĩ di'ta pe'e wa'acã, yu'u mujĩpũ sãjãrõ nirĩ di'ta pe'ere wa'aguti. Mu'u mujĩpũ sãjãrõ pe'e wa'acã pũrĩcãrẽ, yu'u mujĩpũ mujãtiro pe'e wa'aguti”, nicu niwĩ Abrã.

10 Cũ tojo nicã tu'ogu, Lot nipe'tiro dia Jordã wãmetiri maa sumuto nirĩ di'tare ã'acu niwĩ. Téé Zoar wãmetiri macãpu opa pa'tiro añurõ acotiro nicã ã'acu niwĩ. Añurĩ di'ta Õ'acũ ne waro wéeca wese weronojõ nicaro niwũ. Egipto di'ta weronojõ bajume'rĩcã'caro niwũ. Õ'acũ Sodoma, Gomorrare ãjũacõ'atjo duporo añurõ bajucaro niwũ.

11 Lot ti di'ta añurĩ di'ta nicã ã'agũ, nipe'tiro Jordã sumuto nirĩ di'tare besecu niwĩ. Abrãrẽ, “Mujĩpũ mujãtiro pe'e wa'aguti”, nicu niwĩ. Na puarã ní'cãrõ me'rã nimi'cãrã a'merĩ ducawatia wa'acãrã niwã.

12 Abrã Canaãpu tojacu niwĩ. Lot pe'e macãrĩ pu'to añurĩ pa nirõpu tojacu niwĩ. Cũ ye wi'seri su'ti caseri me'rã wee'que wi'serire Sodoma pu'topu nu'cõcu niwĩ.

13 Ti macãcjãrã masã ña'abutiãrã Õ'acũ cũ dutĩtisenojõrẽ weeseticãrã niwã.

14 Be'ro Lot wa'aca be'ro Õ'acũ Abrãrẽ a'tiro nicu niwĩ: “Mu'u nirõ me'rã nipe'tiropure ã'aña. Mujĩpũ mujãtiro pe'e, mujĩpũ sãjãrõ pe'e, diacũ pe'e, cõpe pe'e añurõ ã'aña.

15 Nipe'tiro mu'u ã'aca di'tare mu'urẽ o'oguti. Mu'urẽ, mu'u pãrãmerã nituriãrãrẽ o'oguti. Mũsã ye di'ta ninu'cũrõsa'a.

16 Mũ'u pãrãmerã nituriarã pãjãrã waro nirãsama. Nucũpori queota basiotise weronojõ mũ'u pãrãmerã nituriarã quẽ'rãrẽ ne queopõtẽota basiotirãsama.

17 Nipe'tiro a'ti di'tare sijawã'cãña'rẽ. ¿No'ocã'rõ yoati, no'ocã'rõ e'sati? ni ì'ãña'rẽ. A'ti di'tare mũ'urẽ o'ogu wee'e. Tojo weegu nipe'tiro ì'agũ wa'aya", nicũ niwĩ Õ'acũ.

18 Tojo weegu Abrã ni'cũ masũ Mamre wãmetigu pũ'to wa'acũ niwĩ. Yucũ pacasepagũ nirõ tojaque'acũ niwĩ. Topũ cũ ye wi'seri su'ti caseri me'rã wee'que wi'serire nũ'cõcũ niwĩ. To Hebrõ wãmetiri macã pũ'topũ nicaro niwũ. Topũ Õ'acũrẽ ãjõpeoguti nígũ, wa'icũrãrẽ ãjũamorõpeorore ni'cã mesã ùtã me'rã seeneocũucũ niwĩ.

14

Abrã Lore cũ wẽrĩbo'cũre yũ'rãweticã wee'que ni'i

1 Titare Amrafel Sinar wãmetiri di'tare dutigu nicũ niwĩ. Tojo nicã Arioc wãmetigu Elasar wãmetirore duticũ niwĩ. Apĩ Quedorlaomer Elam wãmetiri di'tare duticũ niwĩ. Apĩ wiogu Tidal wãmetigu Goim wãmetirore dutigu nicũ niwĩ.

2 ã'rã ba'paritirã wiorã ape di'tacjãrã me'rã a'mewẽjẽrã wa'acãrã niwã. Na me'rã a'mewẽjẽajã a'ticũrã nicãrã niwã: Bera wãmetigu Sodomacjãrã wiogu, apĩ Birsa wãmetigu Gomorracjãrã wiogu, apĩ Sinab wãmetigu Admacjãrã wiogu, apĩ Semeber wãmetigu Zeboicjãrã wiogu, tojo nicã Bela wãmetirocjãrã wiogu nicãrã niwã. Apeterore Bela wãmetiri macã Zoar pisuno'caro niwũ.

3 ã'rã ni'cãmocũse macãrĩcjãrã na yarã surarare Sidim wãmetiropũ neonũ'cõcãrã niwã. Sidim diacjũca pa, ditara O'mabũrotiri ditara sumutopũ tojacaro niwũ.

4 Todũporo na yoacã doce cũ'marĩ Quedorlaomer wãmetigu Elãcjãrã wiogu dutise doca nicãrã niwã. Be'ro majã trece cũ'marĩ wa'aboronojõ cũ dutisere weenemosĩ'rĩtirã, cũ me'rã a'mewẽjẽrãtirã, na basu apocãrã niwã.

5 Ape cũ'ma Quedorlaomer cũ me'rã nirã wiorã Astarot Karnaim wãmetiropũ wa'acãrã niwã. Topũre wa'a, refaita masãrẽ a'mewẽjẽ wapata'acãrã niwã. Be'ro, Ham wãmetiropũre zuzita masãrẽ a'mewẽjẽ wapata'acãrã niwã. Tojo nicã emita masã quẽ'rãrẽ Save-quiriataim wãmetiropũre a'mewẽjẽ wapata'acãrã niwã.

6 Be'rore horeo masãrẽ ùrũpagũ Seir wãmeticjũpũ wẽjẽsirutuwa'cãcãrã niwã téé El-parán wãmetiri papũ. Ti pa yucũ marĩrõpũ tojacaro niwũ.

7 Be'ro totã Quedorlaomer, tojo nicã cũ me'rã wa'a'cãrã majãmitojaticãrã niwã. Tojatirã, En-mispat wãmetiropũ etacãrã niwã. Apeterore En-mispat Cades pisuno'caro niwũ. Tojo weerã, nipe'tirã na no'o bocaearãrẽ amaleca masã na nirõpũ wẽjẽcõ'ape'owã'cãcãrã niwã. Mejãrõta amorreo masã quẽ'rãrẽ wẽjẽcãrã niwã. Amorreo masã Hazon-tamar wãmetiropũ nicãrã niwã.

8 Be'ro na tojo weesere tũ'orã, ãpẽrã ni'cãmocũrã wiorã Sodomacjũ, Gomorracjũ, Admacjũ, Zeboicjũ, Belacjũ na yarã surara me'rã Sidim wãmetiri papũ wa'acãrã niwã.

9 Topũ na ba'paritirã wiorã me'rã a'mewẽjẽrãtirã wa'acãrã niwã. Na me'rã a'mewẽjẽajã pe'e, a'ticũrã nicãrã niwã: Quedorlaomer Elam wãmetirocjũ, Tidal Goim wãmetirocjũ, Amrafel Sinar wãmetirocjũ, tojo nicã Arioc, Elasar wãmetirocjũ.

10 Topũ na a'mewẽjẽatjopũ Sidim wãmetiri papũre ope coperi peje nicaro niwũ. Pũarã wiorã Sodomacjũ, Gomorracjũ a'mewẽjẽrõpũ omadu'timirã, te coperipũ bũrusãjãdijacãrã niwã. Na me'rãcjãrã ãpẽrã wiorã pe'e ùrũpagũpũ du'tia wa'acãrã niwã.

11 Tojo weerã na du'tisteaca be'ro Quedorlaomer quẽ'rã nipe'tise Sodoma, Gomorrapũ nimi'que ba'ase, apeyenojõ wapabũjuse nimi'quere miicãrã niwã.

12 Lot Abrã acabiji macũrẽ Sodomapũ nise bu'iri ñe'e, cũ ye nipe'tise me'rã miacãrã niwã.

13 Ni'cũ na a'mewějě'caropu ní'cu Abrã tiropu omadu'tiwã'cãcu niwĩ. Abrã hebreo masũ* nicu niwĩ. Abrãrẽ Lore na mia'quere werecu niwĩ. Abrã nirõ pu'to ni'cũ Mamre wãmetigu amorreo masũ nicu niwĩ. Cũ nirõ yucu pacasepagu nirõ nicaro niwũ. Mamre acabijirã Escol, tojo nicã Aner nicãrã niwã. Na quẽ'rã Abrã me'rã añurõ niseticãrã niwã.

14 Abrã cũ acabiji macũrẽ “Ñe'e, mia wa'ama” nisere tu'ogu, cũ tiro masã'cãrã, cũrẽ da'raco'terãrẽ neocũucu niwĩ. Tojo weetjãgũ, Lore mia'cãrãrẽ sirutucu niwĩ. Abrã me'rã wa'a'cãrã trescientos dieciocho umua nicãrã niwã. Na sirutuwã'cã, téé Dan wãmetiropu wiorãrẽ bocaecãrã niwã.

15 Narẽ bocaeya, wiorã ne masĩtiri cura ñamipu Abrã cũ masã me'rã a'mewějẽnũ'cãcãrã niwã. Na wiorã tojo weecã ĩ'arã, du'tia wa'acãrã niwã. Abrã quẽ'rã narẽ sirutuwã'cãcãrã niwã téé Hoba wãmetiropu. Ti macã Damasco wãmetiri macã yu'rurupu tojaro niwũ.

16 Narẽ sirutu, nipe'tise na mia'quere ĩ'mape'ocã'cãrã niwã. A'tiro wee, Abrã Lot cũ acabiji macũrẽ, cũ ye nipe'tise me'rã wijata'acu niwĩ. Tojo nicã numia, ãpẽrã na mia'cãrãrẽ wijata'acu niwĩ.

Ni'cũ pa'i Melquisedec wãmetigu Abrãrẽ, “Mũ'urẽ añurõ wa'ato” ní'que ni'i

17 Abrã Quedorlaomer quẽ'rãrẽ a'mewějẽ wapata'aca be'ro dajatojaacu niwĩ. Cũ dajari cura Save wãmetiri papu Sodomacjũ wiogu cũrẽ põtẽrĩgũ ejacu niwĩ. Save wãmetiri pa, wiogu ya pa nisĩ'rĩrõ weecaro niwũ.

18 Apĩ Melquisedec, Salem wãmetiri macãcãjũ wiogu nicu niwĩ. Tojo nicã cũ pa'i Õ'acũ nipe'tirã bu'ipu nigũrẽ ĩjõpeogu nicu niwĩ. Cũ pã, tojo nicã u'sedũcaco vinorẽ miiti,

19 Abrãrẽ o'ogu, a'tiro nicu niwĩ:

“Õ'acũ nipe'tirã bu'ipu nigũ, u'mũse, a'ti di'tare wee'cu mũ'urẽ añurõ weeato.

20 Õ'acũ nipe'tirã bu'ipu nigũrẽ ‘Añu'u’, nĩrã.

Mũ'urẽ ĩ'atu'ti'cãrãrẽ a'mewějẽ wapata'acã weecu niami.”

Cũ tojo nĩca be'ro Abrã cũ a'mewějẽ wapata'a'quere diez mesãrĩ dũcawaacũucu niwĩ. Nĩcã mesãrẽ Melquisedere o'ocu niwĩ.

21 Tojo wéeca be'ro Sodomacjũ wiogu Abrãrẽ nicu niwĩ:

—Mũ'u wijata'a'que mũ'u yeta tojato. Masã dia'cũrẽ yũ'ure wiaya. Ape'quema mũ'u miãña.

22 Abrã pe'e Melquisedere yũ'ticu niwĩ:

—Õ'acũ nipe'tirã bu'ipu nigũ u'mũsere, a'ti di'tare wee'cure cũ tu'oropu mũ'u ye cjasere ucũtojaru:

23 “Ne cã'rõ mũ'u ye apeyenojõ me'rã tojasome. Ne ni'cã yuta da, ne ni'cã da sapatu dũ'teri danojõrẽ miasome. Yũ'u miacãma, be'ropure mũ'u yũ'ure a'tiro nibosa'a, ‘Yũ'u cũrẽ niyerubucu wa'acã weewu’, nibosa'a.

24 Tojo weegu yũ'u pe'e ne apeyenojõ mũ'u yere miasome. Yũ'u me'rã wa'a'cãrã na ba'a'quema dũcayuya. Tojo nicã, yũ'ure ba'pati'cãrã pũrĩcã Aner, Escol, Mamre na uasere miarãsama”, nicu niwĩ Abrã.

15

Õ'acũ Abrã me'rã “A'tiro weeguti” ni apo'que ni'i

1 Be'ro nipe'tise tojo wa'aca be'ro Õ'acũ quẽ'erõpu Abrãrẽ a'tiro ni ucũcu niwĩ:

—Abrã, uiticã'ña. Yũ'u mũ'urẽ co'teguti. Mũ'urẽ peje añuse o'oguti, nicu niwĩ.

2 Cũ tojo nicã tu'ogu, Abrã pe'e cãrẽ yũ'ticu niwĩ:

* 14:13 14.13 ĩ'aña glosariopu “hebreo masã”.

—Ō'acũ, yu'u wioġu, ¿ñe'e me'rã yu'ure añurõ weebosari? Mu'u masĩ'i; yu'u põ'rã marĩ'i. Tojo weecã, yu'u cwose Eliezer Damascocjũ cwosirutugusami.

³ Mu'u yu'ure põ'rã o'otise bu'iri yu'ure da'raco'tegure yé ní'que tojarosa'a, nicu niwĩ Abrã.

⁴ Ō'acũ cãrẽ yu'ticu niwĩ:

—Cũ mu'u yere ñe'esome. Mu'u macũ diácjũ mu'u yere ñe'egũsami.

⁵ Cũ tojo nitojanu'cõ, Abrãrẽ wijaaropu pijiwijaacu niwĩ. Cãrẽ nicu niwĩ:

—E'muarõpu ï'amorõña. Mu'u põtëorõ ñocõarẽ ba'paqueoya. Na ñocõa pãjãrã weronojõ mu'u pãrãmerã nituriarã nirãsama, nicu niwĩ Ō'acũ.

⁶ Abrã Ō'acãrẽ ëjõpeocu niwĩ. Tojo weegu Ō'acũ cãrẽ “Añugũ, bu'iri marĩgũ nimi”, nicu niwĩ.

⁷ Cũ tojo ëjõpeocã ï'agũ, cãrẽ a'tiro nicu niwĩ:

—Yu'u mu'u wioġu ni'i. Yu'uta mu'u Ur caldeo masã ya macãpu nimi'care miiwijawu. A'ti di'ta mu'u ya di'ta niato ní'gũ, tojo weewu.

⁸ Cũ tojo nicã tu'ogu, Abrã cãrẽ sërĩtiña'cu niwĩ:

—Ō'acũ, yu'u wioġu, ¿de'ro wee a'ti di'ta ya di'ta nirõsa'a nisere masĩbosari? nicu niwĩ Abrã.

⁹ Cũ tojo nicã tu'ogu, Ō'acũ a'tiro nicu niwĩ:

—Yu'ure ni'cõ wecuo, ni'cõ cabra, ni'cũ oveja umu miitia. Nanucũ i'tiarẽ cã'marĩ cuorã niato. Tojo nicã ni'cũ buja, apĩ buja wĩ'magũacãrẽ miitia, nicu niwĩ Ō'acũ.

¹⁰ Abrã nipe'tirã Ō'acũ miitiduti'cãrãrẽ miiticu niwĩ. Miiti, nanucãrẽ deco me'rã dutesurecu niwĩ. Te sirinucũ ï'apõtëorõ peoburocu niwĩ. Na bujama ne dutesureticu niwĩ.

¹¹ Cũ tojo wéeca be'ro yuca wa'icu di'ire ba'asĩ'rĩrã, te di'i bu'ipu ejapejamujãcãrã niwã. Na tojo weecã, Abrã narẽ nurũmujãcu niwĩ.

¹² Nurũcũmĩ, mujĩpũ sãjãrĩ cura Abrã cãrĩyu'rũa wa'acu niwĩ. Maata pũrõ na'itĩ'a wa'acaro niwũ. Tojo na'itĩ'a'cã ï'agũ, uise me'rã tu'oña'cu niwĩ.

¹³ Tojo wa'acã, Ō'acũ cãrẽ a'tiro nicu niwĩ:

—Mu'u pãrãmerã nituriarãrẽ wa'atjere masĩcã uasa'a. Na ãpërã ya di'tapu nirãsama. Topu na nicã, tocjãrã narẽ da'raco'terã cuorãsama. Topure ña'arõ weepeno'rãsama. Na cuatrocientos cã'marĩ pi'etirãsama.*

¹⁴ Narẽ tojo weemicã, yu'u tocjãrã narẽ da'radutiperãrẽ bu'iri da'reguti. Be'ro na tojo pi'eti'cãrã nimirã, ti di'tapu nimi'cãrã wizarãsama. Peje apeque me'rã wizarãsama.

¹⁵ Mu'u pũrĩcã bucu waro wa'agu, añurõ soose me'rã wërĩgũsa'a.

¹⁶ Ba'paritise curari mu'u pãrãmerã nituriarã masãbajuaca be'ro a'ti di'tapure dajatojatirãsama. Maata a'tisome. A'tocaterore a'ti di'tacjãrã amorreo masã ña'arõ weesetima. Be'ropure nemorõ ña'arõ weesetirãsama. Tojo wa'ari cura, mu'u pãrãmerã nituriarã tojatirãsama tja. Tojati, amorreo masãrẽ cõ'awĩrõrãsama, nicu niwĩ Ō'acũ.

¹⁷ Be'ro ñamipu ni'cãrũ o'me bue ãjũtju, tojo nicã ãjũrĩ tuturo wa'icurã dutesure'cãrã wa'teropu yu'rũacaro niwũ.

¹⁸ Ti nãmurëta, Ō'acũ Abrã me'rã cã “Mu'urẽ a'tiro weeguti” ní'quere apocu niwĩ. Abrãrẽ a'tiro nicu niwĩ:

—A'ti di'tare mu'u pãrãmerã nituriarãrẽ o'oguti. Egipto cja dia me'rã nu'cã, téé dia pajiri maa Éufrates wãmetiri maapu nituorosa'a.

¹⁹ A'tiro nicã a'ti di'tacjãrã a'ticurã nima: ceneo masã, cenezeo masã, cadmoneo masã,

²⁰ hitita masã, ferezeo masã, refaíta masã,

* 15:13 15.13 Ex 1.1-14; 12.40-41; Hch 7.6

²¹ amorreo masã, cananeo masã, gergeseo masã, jebuseo masã nima, nicu niwĩ Õ'acũ.

16

Agar macũ Ismae ye cjase ni'i

¹ Abrã numo Sarai ne põ'rã marĩco niwõ. Tojo nimigõta, ni'cõ core da'raco'tego Egiptocjõ, Agar wãmetigore cõoco niwõ.

² Tojo weego Sarai co marãpu Abrãrẽ a'tiro nico niwõ:

—Õ'acũ yu'ure ne põ'rã marĩcã weemi. Tojo weego Agar yu'ure da'raco'tego me'rã mu'u nicã uasa'a. Apetero weego mu'u co me'rã põ'rãticã, yu'u põ'rã weronojõ tojarãsama, nico niwõ Sarai.

Co tojo nicã tu'ogu, Abrã “Jaũ”, nicu niwĩ.

³ Tojo weego cũ numo Sarai core da'raco'tego Agare cũ numo weronojõ niato nígõ, co marãpu Abrãrẽ o'oco niwõ. Titare Abrã diez cũ marĩ Canaápu nígũ weecu niwĩ.

⁴ Tojo wee Abrã Agar me'rã nicu niwĩ. Cũ me'rã ni, co nijĩpaco niwã'cãtico niwõ. Tojo wee majã, siape'e me'rã co nijĩpaco nisere masĩgõ, co wiogore tojo ï'acõ'aco niwõ.

⁵ Co tojo weecã ï'agõ, Sarai Abrãrẽ a'tiro nico niwõ:

—Agar yu'ure ï'acõ'ase mu'u ye bu'iri ni'i. Yu'u basuta yu'ure da'raco'tegore mu'u numo weronojõ cõoato nígõ, mu'urẽ o'owu. Ni'cãrõacã co nijĩpaco nitjĩagõ, “Yu'u co nemorõ wapati'i”, nisamo. Õ'acũ “¿Noa pe'e bu'iri cõoti?” ni beseato, nico niwõ Sarai.

⁶ Abrã core yu'ticu niwĩ:

—Mu'urẽ da'raco'tego mu'u yago nimo. Mu'u uaronojõ weeya core.

Tojo weego Sarai Agare ñ'arõ weenu'cãco niwõ. Co tojo weecã ï'agõ, Agar du'tia wa'aco niwõ.

⁷ Co tojo du'tiwã'cãrĩ cura Õ'acũ cũ basuta nimigũ, cũrẽ wereco'tegu weronojõ upusãjãnu'cã,* core yucu marĩrõpu bajuacu niwĩ. Core bocaaja'caro ni'cã pe aco waari pe ma'a sumuto nicaro niwũ. Ti ma'a co wa'aca ma'a Shur wãmetiro wa'ari ma'a nicaro niwũ.

⁸ Core topu bocaejagu, a'tiro ni sãrĩtiña'cu niwĩ:

—Agar, Saraire da'raco'tego, ¿no'opu ní'co a'tiati mu'u? Tojo nicã ¿no'opu wa'ago weeti? Cũ tojo nicã tu'ogo, cũrẽ yu'tico niwõ:

—Yu'u wiogo Saraire du'tigo wee'e, nico niwõ.

⁹ Co tojo nicã tu'ogu, a'tiro nico niwĩ:

—Majãmitojaaya tja mu'u wiogo Sarai tiropu. Nipe'tise co weedutisere añurõ yu'tiya, nicu niwĩ.

¹⁰ Õ'acũ cũ basuta nimigũ cũrẽ wereco'tegu weronojõ upusãjãnu'cã, apeye core ninemocu niwĩ tja:

“Yu'u mu'urẽ pãjãrã põ'rãticã weeguti.

Ne ni'cũ na pãjãrãrẽ queo põtẽosome.

¹¹ Mu'u ni'cãrõacãrẽ nijĩpaco ni'i.

Mu'u wĩ'magũ wuagosa'a.

Cũrẽ Ismae† wãme õ'ogõsa'a.

Õ'acũ mu'u pi'etisere ï'ami.

Tojo weego mu'u macũrẽ tojo wãme õ'ogõsa'a.

* **16:7 16.7** Pecasã ye me'rã “el ángel del Señor” níró, “Õ'acũ cũ basuta nimigũ, cũrẽ wereco'tegu weronojõ upusãjãnu'cãpu”, nisi'rĩrõ wee'e. Jesucristo cũ a'ti turipu bajuaca be'ro Õ'acũ cũrẽ wereco'tegu weronojõ upusãjãnu'cãbajuanemotipu majã. † **16:11 16.11** “Ismae” níró, “Õ'acũ tu'omi” nisi'rĩrõ wee'e.

12 Mũ'u macũ ni'cũ burro nũcũcjũ weronojõ yucu marĩrõpu sijabaque'atigusami. Nipe'tirã me'rã a'mewẽjẽsetigusami.

Na pe'e quẽ'rã cũ me'rã mejãrõta nisetirãsama.

Nipe'tirã cũ acawererãrẽ ì'atu'tiri masũ nigũsami", ni wercu niwĩ.

13 Tojo weego majã Agar Õ'acũ me'rã ucũ weetjãgõ, a'tiro cãrẽ wãme õ'oco niwõ: "Õ'acũ yu'ure ì'agũ nimi". Tojo nígõ, a'tiro nisĩ'rĩgõ weeco niwõ: "Õ'acũ yu'ure ì'a'cure ì'apu. Tojo weemigõ, cati'i yujupu".

14 Tojo weero ti aco wijari pe "Catinu'cũgũ, yu'ure ì'agũ ya pe" wãmeyeno'caro niwũ. Ti pe Cades, Bered wãmetise macãrĩ wa'tero nicaro niwũ.

15 Be'ro Agar Abrãrẽ cũ macãrẽ põ'rãtibosaco niwõ. Cũ wĩ'magãrẽ Ismae wãme õ'ocu niwĩ.

16 Ismae bajuácatore Abrã ochenta y seis cũ'marĩ cõocu niwĩ.

17

Õ'acũ Abrã me'rã "A'tiro weeguti" ni aponemo'que ni'i

1 Abrã noventa y nueve cũ'marĩ cõori cura Õ'acũ cãrẽ apaturi bajuacu niwĩ. A'tiro nicu niwĩ:

—Yu'u Õ'acũ, tutuayu'rũnũ'cãgũ ni'i. Yu'u ì'orõpũre añurõ bu'iri marĩgũ niña.

2 Yu'u mũ'u me'rã "A'tiro weeguti" ni ucũ'quere ì'ogũti. Mũ'u pãrãmerã nituriarã pãjãrã waro nicã weeguti, nicu niwĩ Õ'acũ.

3 Cũ tojo nicã tu'ogu, Abrã paamu'rĩque'acu niwĩ.

Õ'acũ cãrẽ ninemocu niwĩ:

4 —Yu'u mũ'u me'rã apogu, a'tiro weeguti. Mũ'u peje di'tacjãrã ñecũ tojagusa'a.

5 Abrã wãmetisome majã. Yu'u níronojõta mũ'urẽ peje di'tacjãrã ñecũ tojacã weegusa'a. Tojo weegu ni'cãcã me'rã Abrahã wãmetigusaa.

6 Yu'u mũ'u pãrãmerã nituriarãrẽ pãjãrã weeguti. Na peje macãrĩcãrã nirãsama. Tojo nicã ni'cãrẽrã mũ'u pãrãmerã nituriarã di'ta dutirã wiorã nirãsama.

7 Mũ'u me'rã "A'tiro weeguti" nise ne pe'tisome. Yu'u mũ'urẽ ní'caronojõta mũ'u pãrãmerã quẽ'rãrẽ añurõ weeguti. Mũ'u wiogu, tojo nicã mũ'u pãrãmerã nituriarã wiogu nigũti. Mũ'u, tojo nicã na quẽ'rã yu'ure ãjõpeorãsama.

8 Nipe'tise a'ti di'ta, mũ'u ni'cãrõacã nirõrẽ mũ'urẽ o'ogusa'a. Na quẽ'rãrẽ o'ogusa'a. Mũsã niatji di'ta ninu'cũcã'rõsa'a. Na wiogu nigũti, nicu niwĩ Õ'acũ.

9 Apeyere ninemocu niwĩ tja:

—Mũ'u pe'ema, a'tiro weecã u'a'a. Tojo nicã mũ'u põ'rã, mũ'u pãrãmerã nituriarã yu'u weeditisere weerãsama.

10 Yu'u mũ'u me'rã, tojo nicã mũ'u pãrãmerã nituriarã me'rã apo'que a'tiro ni'i. Mũsã tiropũ nirã mũu nipe'tirã õ'rẽcjũ yapa caserore yejecõ'ano'cãrã niato.

11 Mũsã õ'rẽcjũ yapa caserore yejecõ'ano'que me'rã yu'u mũsã me'rã "A'tiro weeguti" ni apo'quere ì'ono'o.

12 Ni'cãcã me'rã nipe'tirã wĩ'marã mũu ocho mũmũrĩ bajuáca be'ro õ'rẽcjũ yapa caserore yejecõ'ano'rãsama. No'o wĩ'magũ mũ'u ya wĩ'ipũ bajua'cu, tojo nicã apesecjũ cũ duu'cu quẽ'rã mejãrõta weeno'gũsami.

13 Mũ'u ya wĩ'i bajua'cãrã, tojo nicã mũ'u duu'cãrã quẽ'rã na õ'rẽcjũ yapa caserore yejecõ'ano'rãsama. Tojo weese me'rã yu'u mũsã me'rã "A'tiro weeguti" ni apo'que ì'ono'rõsa'a.

14 No'o ni'cũ yejecõ'ano'ña marĩgũnoyõ mũsã wa'teropũre cõ'ano'gũsami. Mũsã me'rã nímasĩsome majã. Cũ yu'u ucũ'quere ãjõpeotigu nimi. Tojo weegu cõ'ano'gũsami.

15 Õ'acũ tere nitojanu'cõ, Abrahãrẽ a'te quẽ'rãrẽ nicu niwĩ:

—Mu'u nũmo Sarai pe'e, Sarai wãmetisome majã. Co Sara wãmetigosamo.

16 Core añurõ weegusa'a. Co me'rã mu'u macũrẽ o'oguti. Co peje macãrĩcjãrã ñecõ nigõsamo. Co pãrãmerã nituriarã di'ta dutirã wiorã nirãsama, nicu niwĩ Õ'acũ.

17 Cũ tojo nisere tu'ogu, Abrahã paamu'rĩque'acu niwĩ. Õ'acũ ucũsere wãcũgũ, buji, cũ basu a'tiro ni wãcũcu niwĩ: “¿Ni'cũ cien cũ'marĩ cuogupũ põ'rãtibosari? ¿Sara quẽ'rã noventa cũ'marĩ cuomigõ, wĩ'magũrẽ wãamasĩbosari?”

18 Tojo weegu Õ'acũrẽ nicu niwĩ:

—Ismae mu'u “Añurõ wa'ato” nise me'rã niato. Mu'u cũrẽ añurõ weecã ña'a, nicu niwĩ.

19 Õ'acũ cũrẽ a'tiro ni yu'ticu niwĩ:

—Tojota ni'i, níro pe'e. Mu'u nũmo Sara ni'cũ wĩ'magũrẽ wãabosagosamo. Mu'u cũrẽ Isaa* wãmeyegusa'a. Cũ me'rã yu'u “A'tiro weeguti” ni apo'quere añurõ weeguti. Cũ me'rãta, cũ põ'rã nituriarãpũre mejãrõta añurõ weenu'cũgũti.

20 Ismae pe'ere, cũ ye cjasere, mu'u ní'quere tu'oapũ. Cũ quẽ'rãrẽ añurõ wa'acã weeguti. Pãjãrã põ'rãticã weeguti. Cũ pãrãmerã nituriarã pãjãrã nirãsama. Cũ doce wiorã pacu nigũsami. Yu'u cũ me'rã pajibutiari curua weeguti.

21 Yu'u “Mũsã me'rã tojo weeguti” ní'que pe'ema Isaa, Sara macũ me'rã apoguti. Cũ ape cũ'ma a'tocateronojõta bajuagusami, nicu niwĩ Õ'acũ.

22 Cũ Abrahã me'rã ucũtojanu'cõ, wa'a wa'acu niwĩ.

23 Ti nũmũta Abrahã cũ macũ Ismaere cũ õ'rẽcju yapa caserore yejecõ'acu niwĩ. Tojo nicã, nipe'tirã cũrẽ da'raco'terã, cũ ya wi'ipũ bajua'cãrã, ãpẽrã cũ duu'cãrã, nipe'tirã ñmũa cũ me'rã nirãrẽ Õ'acũ cũrẽ duti'caronojõta weecu niwĩ.

24 Titare Abrahã noventa y nueve cũ'marĩ cuocu niwĩ.

25 Cũ macũ Ismae trece cũ'marĩ cuocu niwĩ.

26 Abrahã cũ macũ me'rã ti nũmũta yejecõ'ano'cãrã niwã.

27 Nipe'tirã ñmũa cũ ya wi'ipũ bajua'cãrã, tojo nicã apesecjãrã cũ duu'cãrã mejãrõta weeno'cãrã niwã.

18

Õ'acũ Abrahãrẽ “Mu'u ni'cũ macũtigusa'a” ní'que ni'i

1 Ni'cã nũmũ Õ'acũ Abrahãrẽ yucupagu pacasepagu nirõ, Mamre wãmetiropũ bajuacu niwĩ. Dajaritero nicã upũtu asiri cura Abrahã cũ ya wi'i su'ti caseri me'rã weéca wi'i sope pu'topũ dujicu niwĩ.

2 To dujigu, ñ'áoo, i'tiarã ñmũa cũ diacjũ nu'cũrãrẽ ñ'acu niwĩ. Narẽ ñ'a, sojaro me'rã wã'cãnu'cã, narẽ põtẽrĩgũ wa'acu niwĩ. Na tiro eta, di'tapũ paamu'rĩque'acu niwĩ.

3 Narẽ a'tiro nicu niwĩ:

—Wiogu, yu'ure yu'ruaticã'ña; co'teniña yujupũ.

4 Mũsã du'pocãrĩrẽ coecã, yu'u aco miitidutiguti. Be'ro mũsã yucu docapũ soorã wa'arãsa'a.

5 Mũsãrẽ da'raco'tegu tiro a'tiapũ. Tojo weegu mũsã ba'atjere miigũ wa'aguti. Mũsã tere ba'aca be'ro wãcũtutua, yu'rũwã'cãrãsa'a, nicu niwĩ Abrahã.

Na “Jau”, ni yu'ticãrã niwã.

6 Na tojo nicã tu'ogu, Abrahã cũ ya wi'ipũ sãjãa, cũ nũmo Sarare nicu niwĩ:

—Quero, veinte kilo harina añuse miitjãgõ, pã weebaque'oya.

7 Core tojo nitojanu'cõ, Abrahã wecu nirõpũ omawã'cã, ni'cũ wecu wĩ'magũ añugũrẽ ñ'abese weetjãgũ, cũrẽ da'raco'tegure wẽjẽdutigu o'ocu niwĩ. Tojo weegu maata cũrẽ wẽjẽ, na ba'atjere do'acu niwĩ.

* 17:19 17.19 “Isaa” níro, “Cũ bujimi” nisĩ'rĩrõ wee'e.

⁸ Tu'ajanu'cō, Abrahā narē wecu di'ire, wecu òpēco, tojo nicā te òpēco bu'a'quere ecacu niwī. Na yucupagu doca ba'ari cura narē ĩ'anu'cū co'tecu niwī.

⁹ Sijari masā ba'atu'ajanu'cō, Abrahārē sērītiña'cārā niwā:

—Mu'u nūmo Sara, ¿no'opu niati?

—Wi'ipu niamo, nicu niwī.

¹⁰ Cū tojo yu'ticā tu'ogu, ni'cū na me'rācjū Abrahārē nicu niwī:

—Ape cū'ma musārē ĩ'agū a'tiguti tja. Yu'u tocā'rō a'ticā, mu'u nūmo ni'cū wī'magū pō'rātigosamo.

Sara cū tojo ucūrī cura wi'i sājārō Abrahā sē'ema ejanu'cā, na tojo ni ucūserē tu'ope'ocā'co niwō.

¹¹ Abrahā, Sara bucurā waro nicārā niwā. Sara co be'ti ĩ'ase pe'ti'copu nico niwō.

¹² Tojo weego Sara bujidi'ocū pōtēotico niwō. A'tiro ni wācūco niwō: “¿De'ro weerā ũsā bucurā nimirā, ũsā ũaripejase cuobosari?”

¹³ Ō'acū pe'e Abrahārē nicu niwī:

—¿De'ro weego Sara bujiti? ¿Bucuo nimigō, pō'rātigosa'a, ni ējōpeoweti?

¹⁴ Musā tu'oña'cā, ¿yu'ure apeyenojō weemasītise nibosari? Ape cū'ma musārē ĩ'agū a'tiguti tja. Yu'u tocā'rō a'ticā, mu'u nūmo wī'magū pō'rātigosamo.

¹⁵ A'tere tu'ogo, Sara uigo, a'tiro nico niwō:

—Yu'u bujigo mejēta weepu.

Ō'acū core yu'ticu niwī:

—Yu'u masī'i; mu'u bujiapu, nicu niwī.

Sodoma cjasere Abrahā Ō'acūrē sērī'que ni'i

¹⁶ Be'ro sijari masā wā'cānu'cā, Sodoma wāmetiri macāpu wa'acārā niwā. Abrahā narē ĩ'atuogu wa'agu, na me'rā wa'acu niwī.

¹⁷⁻¹⁸ Na tojo wa'ari cura Ō'acū a'tiro wācūcu niwī: “Abrahā pārāmerā nituriarā pājārā waro, tutuarā nirāsama. Cū me'rā nipe'tirā a'ti ũmucocjārārē añurō wa'acā weeguti. Tojo weegu yu'u Sodomacjārārē weeatjere cūrē wererouasa'a.

¹⁹ Yu'u cū pō'rārē, cū pārāmerā nituriarārē yu'u bu'esere yu'tidutigu, tojo nicā añuse, diacjū cjase weeato nígu, cūrē besewu. Na tojo weecā, nipe'tise yu'u ‘Tojo weeguti’ ní'que queoro wa'arosa'a”, ni wācūcu niwī.

²⁰ Tojo weegu Ō'acū Abrahārē a'tiro nicu niwī:

—Sodoma, Gomorracjārā na ña'arō weesetisere tu'oapu. Na tojo weese ña'abutiase ni'i.

²¹ Tojo weegu ni'cārōacā yu'u basuta topu ĩ'agū wa'aguti. ¿Diacjūta yu'u tu'o'caronojōta ña'abutiario weerā weeti? Tere ĩ'atojagupu, añurō masīgūsa'a majā, nicu niwī.

²² Be'ro puarā Sodomapu wa'acārā niwā. Abrahā pe'e Ō'acū tiropu tojánicu niwī.

²³ Cū pu'tocure wa'a, sērītiña'cu niwī:

—¿Ña'arā me'rā añurā quē'rārē cō'agūsari?

²⁴ Apetero weerā ti macāpūre cincuenta añurā nibosama. ¿Tojo nimicā, ti macārē cō'agūsari? Na cincuenta añurā nimicā, ¿de'ro weegu mu'u ti macācjārārē acobojotibosari?

²⁵ Bu'iritirā, bu'iri marīrā me'rā, narē ni'cārōnojō bu'iritirā weronojō wējēta basiowe'e. Tere weeticā'ña. Mu'u nipe'tirā a'ti turicjārārē besegu ¿queoro weetibosari? nicu niwī Abrahā.

²⁶ Tojo nicā tu'ogu, Ō'acū yu'ticu niwī:

—To pūrīcārē ti macā Sodomacjārārē cincuenta añurā bocaejagu, nipe'tirā to nirārē acobojoguti, nicu niwī Ō'acū.

²⁷ Abrahā ninemocu niwī tja:

—Mũ'u Ō'acũ ni'i. Yũ'u pũrĩcã masũ mejõ nigũ ni'i. Tojo nimigũ, no'o ũaro busũma'agũ weronojõ mũ'urẽ ucũma'asa'a.

²⁸ ¿Apetero weegu na cincuenta ní'cãrã, cinco dijaro nicãrẽ, na cinco ye bu'iri ti macãcjãrãrẽ cõ'agũsari tja?

Ō'acũ a'tiro ni yũ'ticũ niwĩ:

—Na cuarenta y cinco añurã nicãrẽ cõ'asome.

²⁹ —¿Cuarenta añurã nicã warore, de'ro weegũsari? nicũ niwĩ Abrahã.

—Na cuarenta nicã quẽ'rãrẽ, ti macãcjãrãrẽ cõ'asome, nicũ niwĩ Ō'acũ.

³⁰ Abrahã pe'e sãrĩtiña'nemocũ niwĩ tja:

—Yũ'u me'rã uaticã'ña. Mũ'urẽ apaturi sãrĩtiña'nemogũti. ¿De'ro weegũsari treinta añurãrẽ bocaejagũ waro?

Ō'acũ apaturi nicũ niwĩ:

—Treinta añurãrẽ bocaejagũ, ti macãcjãrãrẽ acobojoguti.

³¹ Abrahã sãrĩtiña'nemosãjãcũ niwĩ tja:

—Yũ'u wiogũ, uiro marĩrõ mũ'urẽ ucũmiapũba. Veinte añurã bocaejagũ, ¿de'ro weegũsari?

Ō'acũ yũ'ticũ niwĩ tja:

—Na veinte añurã nicã quẽ'rãrẽ ti macãcjãrãrẽ cõ'asome.

³² Abrahã sãrĩtiña'tuocũ niwĩ:

—Yũ'u wiogũ, yũ'u me'rã uacũpa. Mũ'urẽ a'tota sãrĩtiña'tuoguti majã. Ne caribonemosome. ¿De'ro weegũsari mũ'u, diez dia'cũ añurãrẽ bocaejagũ?

Ō'acũ nicũ niwĩ:

—Diez añurã nicã, ti macãcjãrãrẽ cõ'asome.

³³ Ō'acũ Abrahã me'rã ucũtojanũ'cõ, wa'a wa'acũ niwĩ. Abrahã quẽ'rã cũ ya wi'ipũ dajatojaa wa'acũ niwĩ.

19

Ō'acũ Sodoma, Gomorrare cã ãjũacõ'a'que ni'i

¹ Na'ique'ari cura, Ō'acũrẽ wereco'terã Sodomapũre etacãrã niwã. Na topũ etari cura Lot, Abrahã acabiji macũ, macã sãjãrĩ sope tiro dujicũ niwĩ. To cũ dujiro nipe'tirã masã nerẽwũaro nicaro niwũ. Na etacã ĩ'agũ, wã'cãnu'cã, paamu'rĩque'a,

² narẽ nicũ niwĩ:

—Yũ'u mũsãrẽ da'raco'tegũ ni'i. Tojo weerã ya wi'ipũ cãrĩrã a'tia. Topũ mũsã dũ'pocãrĩrẽ coerãsa'a. Be'ro ñamiña'cũrõ mũsã wa'aropũ yũ'rũwã'cãrãsa'a.

Cũ tojo nicã, yũ'ticãrã niwã:

—Niwe'e. A'to macã deco cãrĩrãsa'a.

³ Na tojo nimicã, Lot tutuaro me'rã, “Niwe'e; ya wi'i cãrĩrãsa'a,” nicũ niwĩ. Cũ tojo nĩca be'ro, na “Jau” ni, cũ me'rã wa'acãrã niwã. Cũ ya wi'ipũ sãjãa, Lot narẽ ba'ase da'rebosacũ niwĩ. Cũ pã bũcũase morẽña marĩsere weebosacũ niwĩ. Na tere ba'acãrã niwã.

⁴ Be'ro, na cãrĩatji dũporo nipe'tirã Sodomacjãrã mũma, ma'mapjia, bũcũrã nipe'tirã Lot ya wi'i pũ'tore sutuanũ'cãcãrã niwã.

⁵ Na to sutuanũ'cã, cãrẽ caricũcãrã niwã:

—¿Mũma no'opũ niti ñamipũ mũ'u tiro eta'cãrã? Narẽ o'owĩrõña. Numia me'rã weewũasenojõrẽ weesĩ'rĩsa'a na me'rã, nicãrã niwã.

⁶ Na tojo nicã tũ'ogũ, Lot cũ ya wi'i wijaa, na me'rã ucũgũtigũ, sopere añurõ bi'acã'cũ niwĩ.

⁷ Narẽ nicũ niwĩ:

—Yũ'u me'rãcjãrã, narẽ tojo ña'arõ weeticã'ña.

⁸ A'tiro pe'e weeya. Yu'u pō'rā, puarā numia ne ni'cũ umu me'rā nitirā numia nima yujupu. Narē wiorēgūti. Musā narē no'o weesī'rīrō weeya. Ā'rā umu yu'u tiro eta'cārā pe'ema, narē ña'arō weeticā'ña. Na yu'u pijio'cārā nima. Narē añurō co'teguti.

⁹ Cũ tojo nicā tu'orā, a'tiro yu'ticārā niwā:

—Siape'e wa'aya. Mu'u aperocjũ ni'i. Ūsā mu'u dutino'bo'cārā niwe'e. To pūrīcārē ni'cārōacā ūsā narē tojo weesī'rīrō nemorō mu'urē ña'arō weerāti, nicārā niwā.

Na Lore pūrō tuuquenū'cōcārā niwā. Ti wi'i sopere tuupā'rēsī'rīmicārā niwā.

¹⁰ Na tojo weenu'cārī cura sijari masā Lore ñe'e, wi'i po'peapu miisājā wa'acārā niwā. Tojo weetoja, na sopere añurō bi'acā'cārā niwā.

¹¹ Tojo weetojanū'cō, na nipe'tirā sope pu'topu ní'cārā umuarē, ma'mapjiare, bucūrārē caperi bajuticā weecārā niwā. Caperi bajutirā, ti wi'ipū sājāasī'rīrā, sopere a'masijarā, pōtēotia wa'acārā niwā. Ne bocaticārā niwā.

¹² Wi'i po'peapu sijari masā Lore sērītiña'cārā niwā:

—¿A'tore āpērā mu'u acawererā marīti? Nipe'tirā mu'u pō'rā umu, numia, mu'u bujisumua, nipe'tirā mu'u acawererā a'ti macā nirārē apero yoaropu miaña.

¹³ A'ti macārē cō'ape'ocā'rāsa'a. Ō'acũ a'ti macācjārā na peje ña'arō weesetise queti tu'oami. Tojo weegu ūsārē a'ti macārē cō'adutigū o'oámi, nicārā niwā.

¹⁴ Na tojo nicā tu'ogu, Lot cũ bujisumua niajārē weregu wa'amicu niwī. Narē nicu niwī:

—Wā'cānu'cāña. A'ti macārē wijayá. Ō'acũ a'ti macārē cō'agūtigu weemi, nicu niwī.

Cũ bujisumua niajā cũ tojo nisere, “Tojo nima'acũ weemi,” ni wācūcārā niwā.

¹⁵ Cũ na me'rā ucūrī cura bo'rearo weecaro niwū. Tojo weerā Ō'acūrē wereco'terā tutuaro me'rā cūrē nicārā niwā:

—¡Quero! Mu'u numo, mu'u pō'rā numiarē sojaro me'rā aperopu miaña. Wa'aya ūsā a'ti macārē ūjūacō'acā, wērīsī'rītirā, nicārā niwā.

¹⁶ Na tojo nimicā, Lot sojaticu niwī. Cũ umuñarō wa'aticā ĩ'arā, na cũ omocārē ñe'e, miacārā niwā. Ō'acũ cūrē pajaña'gū, tojo weeduticu niwī. Lot numo, cũ pō'rā numia quē'rārē macā sumutopu miacārā niwā.

¹⁷ Na macāpu wijáca be'ro ni'cũ Ō'acūrē wereco'tegu narē nicu niwī:

—¡Omaña catīsī'rīrā! Ne majāmiī'atōrōticā'ña. Wērīsī'rītirā, a'tore ne tojanū'cātirāta, ūrūpagupu wa'aya.

¹⁸ Lot pe'e narē nicu niwī:

—Yu'u wiorā, ūrūgūpure wa'adutiticā'ña.

¹⁹ Musā yu'ure añurō weetamuapu. Yu'u wērībo'cure musā yu'ruoapu. Yu'u ūrūgūpure ejatibosa'a. To wa'ari curata macārē ūjūase yu'ure emuejábosa'a. Tojo weegu yu'u ma'a deco wērībosa'a.

²⁰ Topu wa'aranojō o'ogu, ni'cā macā pu'toacā nirī macāpu wa'adutiya. Ti macā cā'macācā ni'i. Topu wa'agu, yu'rugusa'a, nicu niwī.

²¹ Cũ tojo nicā tu'ogu, Ō'acūrē wereco'tegu cūrē nicu niwī:

—Jau, mu'u ní'caranojōta weeguti. Si macā, mu'u níca macārē ūjūacō'asome.

²² ¡Quero, si macāpu omawā'cāña! Mu'u etaticāma, ne apeye macārīrē ūjūacō'ano'ña marīrōsa'a. Mu'u etāca be'ropu ūjūacō'ano'rōsa'a, nicu niwī.

Ti macā cā'macācā niyuro, Zoar wāmeticaro niwū.

²³ Lot Zoapu etacā, bo'rearo weecaro niwū.

²⁴ Cũ topu etāca be'ro Ō'acũ Sodoma, Gomorra bu'ipure pecame'e, tojo nicā azufre acoro pejaro weronjō ūjūdjaticā weecu niwī.

²⁵ Cũ te macãrĩrẽ ãjũacõ'acã, to nimi'que nipe'tise ãjũpe'tia wa'acaro niwã. Ti macã nimi'cãrã wẽripe'tia wa'acãrã niwã. Na otese nimi'que quẽ'rã ãjũpe'tia wa'acaro niwã.

²⁶ Tojo wa'ari cura Lot nũmo cũ be'ro sirutuco niwiwõ. Tojo sirutugo, majãmiĩ'atõrõco niwõ. Totã co moa tuturo dojonũ'cã wa'aco niwõ.

²⁷ Ape nũmu te macãrĩ ãjũacõ'aca be'ro Abrahã cũ Õ'acũ me'rã ucũ'caropũ wa'acu niwĩ.

²⁸ Topũ wa'agũ, Sodoma, Gomorra ní'caro nipe'tiro ti papũre ĩ'aquejocũ niwĩ. Yoaropũ cũ ĩ'acã, pã na ãjũarõ o'me mũjãrõ weronojõ o'mepu'sumorõcaro niwũ.

²⁹ Ti pa'tiropũ nise macãrĩ Lot ní'carore ãjũacõ'agũ, Õ'acũ Abrahãrẽ wãcũcũ niwĩ. Tojo weegũ te macãrĩ ãjũacõ'ase duporo wẽrĩrĩ ní'gũ, Lore apesepũ miacũ niwĩ.

Moabita masã, tojo nicã amonita masã masãbajuanũ'cã'que ni'i

³⁰ Be'ro Lot uigũ, Zoapũre tojanemosĩ'ríticũ niwĩ. Tojo weegũ cũ põ'rã puarã numia me'rã ãrũpagupũ wa'acu niwĩ. Topũ wa'a, na i'tiarã ni'cã ãtã tutipũ nisetiçũcãrã niwã.

³¹ Ni'cã nũmu masã ma'mio co acabijore nico niwõ:

—Marĩ pacũ bucũ nimi majã. Marĩ nirõpũre marĩrẽ nũmotigũnojo ne ni'cũ marĩmi. Tojo weero nipe'tirã masã weewũasenojõrẽ weeta basiowe'e.

³² Tojo weerã marĩ pacũre que'acã weerã. Cũ que'aca be'ro cũ me'rã cãjĩrã. Tojo weerã marĩ cũ me'rã põ'rãtirãsa'a.

³³ Ti ñami na pacũre que'ato ní'rã, u'sedũcaco vino tĩacãrã niwã. Be'ro masã ma'mio cũ me'rã cãjĩco niwõ. Cũ pe'e co tojo weesere ne tũ'oña'ticũ niwĩ. Co dijacã quẽ'rãrẽ, ne tũ'oña'ticũ niwĩ.

³⁴ Ape nũmu masã ma'mio co acabijore nico niwõ:

—Ñamica'a ñami yũ'u marĩ pacũ me'rã cãjĩapũ. A'ti ñami quẽ'rãrẽ cãrẽ que'acã weerã. Tojo weego mũ'u cũ me'rã cãjĩgõ wa'apa. Tojo weerã marĩnũcũ põ'rãtirãsa'a.

³⁵ Na ní'caronojõta weecãrã niwã. Na pacũre que'adutirã, u'sedũcaco vino tĩacãrã niwã tja. Dũ'sago co pacũ me'rã cãjĩco niwõ. Lot pe'e ne tũ'oña'ticũ niwĩ. Co dijacã quẽ'rãrẽ, ne tũ'oña'ticũ niwĩ.

³⁶ Na tojo weetĩarã, Lot põ'rã numia na pacũ me'rã puarãpũta põ'rãtĩcãrã niwã.

³⁷ Be'ro masã ma'mio ni'cũ wĩ'magũ wũaco niwõ. Cũrẽ Moab wãmeyeco niwõ. Cũ moabita masã ñecũ nicũ niwĩ.

³⁸ Dũ'sago quẽ'rã macũtico niwõ. Cũrẽ Ben-ammi wãmeyeco niwõ. Cũ amonita masã ñecũ nicũ niwĩ.

20

Abrahã, tojo nicã Abimelec ye cjase ni'i

¹ Abrahã cũ ní'caro cõ'awã'cãgũ, Neguev wãmetiropũ wa'acu niwĩ. Cũ Cades, tojo nicã Shur wa'teropũ tojacũ niwĩ. Tita cũ Gerar wãmetiri macãpũ wa'acu niwĩ.

² Cũ topũ ní'gũ, cũ nũmo Sarare “Yũ'u acabijo nimo”, ni werecũ niwĩ. Cũ tojo nicã tũ'o, Geracũ wio'gũ Abimelec Sarare nũmotigũti ní'gũ, miidutigũ o'ócũ niwĩ.

³ Ti ñami Õ'acũ Abimelere quẽ'erõpũ a'tiro nicũ niwĩ: “Mũ'u wẽrĩgũsa'a. Mũ'u miidutigũ o'o'co marãpũtigo nimo”.

⁴ Abimelec pe'e Sara me'rã ne niticũ niwĩ yujupũ. Tojo weegũ Õ'acũrẽ yũ'ticũ niwĩ: “Yũ'u wio'gũ, yũ'u ña'arõ weetimicã, çyũ'ũre, tojo nicã a'ti macãcãrã quẽ'rãrẽ wẽjẽgũsari?”

⁵ Abrahã basuta yũ'ũre, ‘Co yũ'u acabijo nimo’, niami. Co quẽ'rã, ‘Yũ'u ma'mi nimi’, niamo. Tojo weegũ ‘Marãpũ moogõ nimo’, ni wãcũgũ, tojo weeasũ. Ne ña'arõ weetiapũ”, nicũ niwĩ.

⁶ Cũ tojo nisere tũ'o, Õ'acũ Abimelere quẽ'erõpũ yũ'ticũ niwĩ: “Yũ'ũ masĩ'i. Mũ'ũ añurõ wãcũse me'rã tojo weepũ. Tojo weegũ mũ'ũ co me'rã cãjĩsĩ'rĩcã cã'mota'apũ. Mũ'ũ co me'rã nĩgũ, yũ'ũre ña'arõ wéegũ weronjõ weeboapã.

⁷ Nĩ'cãrõacã pũrĩcãrẽ co marãpure wiaya tja. Cũ Õ'acũ ye queti weremũ'tãrĩ masũ nimi. Mũ'ũrẽ wẽrĩticã'to nĩgũ, mũ'ũ ye cjasere sẽrĩbosagũsami. Mũ'ũ cũ ñumõrẽ wiatigũ pũrĩcã, mũ'ũ, mũ'ũ yarã nipe'tirã me'rã wẽrĩgũsa'a”, nicũ niwĩ.

⁸ Ape ñumũ bo'reacãpũ Abimelec wã'cã, cũrẽ da'racõ'terãrẽ pijio, cũ quẽ'erõpũ ï'a'quere werecũ niwĩ. Tere tũ'orã, pũrõ uicãrã niwã.

⁹ Narẽ wérẽca be'ro Abrahãrẽ pijio, a'tiro nicũ niwĩ:

—¿De'ro weeati mũ'ũ ãsãrẽ? ¿Ñe'enojõ yũ'ũ mũ'ũrẽ ña'arõ wee'que wapa to cã'rõjo yũ'ũre, tojo nicã yarãrẽ ña'abutiaro tojacã weemiati? Mũ'ũ yũ'ũre tojo wee'que ne ni'cũ tojo weeya marĩsere weepũ.

¹⁰ ¿De'ro weegũ tojo weeati? ¿Ñe'enojõrẽ wãcũgũ, tojo weeati? ni sẽrĩtiña'cũ niwĩ.

¹¹ Abrahã cũrẽ yũ'ticũ niwĩ:

—Yũ'ũ a'tiro wãcũcãti. “A'topũ Õ'acũrẽ ne ãjõpeotisama”, nicãti. Yũ'ũ, “Yũ'ũ ñumõ nimo” nicãrẽ, “Yũ'ũre wẽjẽbosama”, ni wãcũasũ.

¹² Diacjũta ni'ĩ. Co yũ'ũ acabijota nimo. Yũ'ũ pacũ macõ nimo. Paco pe'e apego nimo. Tojo weegũ core ñumotiũ.

¹³ Yũ'ũ pacũ tiropũ ní'cũ Õ'acũ dutiro me'rã wijagũ, core a'tiro niwũ: “No'o marĩ wa'aro etago, ãpẽrãrẽ, ‘Yũ'ũ ma'mi nimi’, niña”, niwũ.

¹⁴ Na tojo ucũca be'ro, Abimelec Abrahãrẽ oveja, wecũa o'ocũ niwĩ. Tojo nicã da'racõ'terã umũa, numia o'ocũ niwĩ. Abrahãrẽ cũ ñumõ Sarare wiacũ niwĩ.

¹⁵ Abimelec Abrahãrẽ nicũ niwĩ:

—A'ti di'ta ya di'ta ni'ĩ. No'o mũ'ũ tũ'saro mũ'ũ niatjore beseya.

¹⁶ Sarare a'tiro nicũ niwĩ:

—Mũ'ũ ma'mirẽ mil niyeru cujiri wapabũjuse cujirire o'oapũ. Te me'rã mũ'ũ me'rã nirã mũ'ũrẽ ne mejẽcã wãcũsome. Tojo weego na ï'orõpũ bu'iri marĩgõ tojagosa'a, nicũ niwĩ.

¹⁷⁻¹⁸ Abimelec tojo nĩca be'ro, Abrahã Õ'acũrẽ sẽrĩbosacũ niwĩ. Abimelec Sarare mia'que bu'iri cũ ñumõrẽ, narẽ da'racõ'terã numiarẽ, nipe'tirã cũ ya wi'ĩ nirãrẽ Õ'acũ põ'rãtimasĩticã weecũ niwĩ. Abrahã narẽ sẽrĩbosãca be'ro Õ'acũ narẽ yũ'ruocũ niwĩ. Tojo weerã na põ'rãtimasĩcãrã niwã tja.

21

Abrahã macũ Isaa bajua'que ni'ĩ

¹ Õ'acũ cũ ní'caronjõta Sarare añurõ weecũ niwĩ. Cũ, “Mũ'ũ wĩ'magũ cõogosa'a”, ní'que queoro wa'acã weecũ niwĩ.

² Tojo weego nijĩpaco tojaco niwõ. Be'ro Abrahã cũ bũcũ waro nimicã, wĩ'magũrẽ wũabosaco niwõ. Õ'acũ cũrẽ “Ape cũ ma mũsãrẽ ï'agũ a'tigũti tja; yũ'ũ tocã'rõ a'ticã, mũ'ũ ñumõ ni'cũ wĩ'magũ põ'rãtigosamo” ní'quere queoro wa'acã weecũ niwĩ.

³ Sara Abrahãrẽ põ'rãtibosa'cũre, Isaa wãme õ'ocũ niwĩ.

⁴ Be'ro Õ'acũ cũrẽ dutĩ'caronjõta wĩ'magũ cũ ocho ñumũrĩ bajuãca be'ro Abrahã cũ õ'rẽcũ yapa caserore yejecõ'acũ niwĩ.

⁵ Cũ macũ Isaa bajuãcaterore Abrahã cien cũ'marĩ cõocũ niwĩ.

⁶ Tojo weego Sara a'tiro wãcũco niwõ: “Õ'acũ yũ'ũre e'cati, bujicã weeami. Tojo weerã ‘Sara wĩ'magũ wũapo’ nise quetire tũ'orã, nipe'tirã yũ'ũre e'catitamurãsama.

⁷ ¿Noa Abrahãrẽ, ‘Sara wĩ'magũ wũabosagosamo’ nibopari? Ne ni'cũ tojo nitimicã, cũ bũcũ waro nigũrẽ yũ'ũ ni'cũ wĩ'magũ põ'rãtibosawũ”, ni wãcũco niwõ.

Agar, Ismae Abrahã ya wi'i ními'cãrãrẽ cõ'awĩrõ'que ni'i

⁸ Isaa bũcua, cũ mi'rĩdu'uri nũmũrẽ Abrahã pajiri bosenuũmũ weecu niwĩ.

⁹ Tojo weeri curare Sara Agar macũ Abrahãrẽ wuabosa'cu Isaare bujicã'cã ĩ'aco niwõ.

¹⁰ Tojo weego co Abrahã tiro wa'a, a'tiro nico niwõ:

—Sico da'raco'tego macũ mũ'u wẽrĩca be'ro, mũ'u ye ní'quere ne ñe'esome. Yũ'u macũ Isaa pe'e ñe'egũsami. Tojo weegu da'raco'tegore, co macũ me'rãta cõ'awĩrõcã'ña, nico niwõ.

¹¹ Co tojo nicã tũ'ogu, Abrahã cũ macũ Ismaere ma'ígũ, pũrõ bujaweticũ niwĩ.

¹² Õ'acũ pe'e cũrẽ nicũ niwĩ: “Narẽ sõ'owaro wãcũque'titicã'ña. Sara duti'caronojõta weeya. Isaa me'rã mũ'u pãrãmerã nituriarãsama.

¹³ Da'raco'tego macũ pe'ere a'tiro weeguti. Cũ quẽ'rãrẽ, pãjãrã cũ pãrãmerã nituriacã weegusa'a. Mũ'u macũ niyucã, pajiri di'tacjãrã nirãsama”, nicũ niwĩ Õ'acũ.

¹⁴ Ape nũmũ ñamiña'cũrõ Abrahã Agare pã, aco ajuro wa'icũ casero me'rã wéeca ajurore co sê'emapu miiõ'ocu niwĩ. Core, co macũ me'rã we'riti, narẽ wa'aduticũ niwĩ. Co wa'a, no'o uaro yucũ marĩrõ, masã marĩrõpu Beerseba wãmetiropũ sijabaque'atico niwõ.

¹⁵ Aco pe'ticã ĩ'agõ, co macũrẽ yucusti docapu cũuco niwõ.

¹⁶ “Cũ wẽrĩcã ĩ'asĩ'rĩtisa'a” nígõ, yoacureropũ wa'a, dujico niwõ. Co topũ dujiri cura cũ utinũ'cãcũ niwĩ.

¹⁷ Õ'acũ co macũ uticã tũ'ocu niwĩ. Cũ tojo weecã tũ'ogu, cũ basuta nimigũ, cũrẽ wereco'tegu weronojõ upũsãjãnũ'cã,* u'musepu ucũdijocu niwĩ: “¿Agar, de'ro wa'ati? Uiticã'ña. Õ'acũ mũ'u macũ uticã tũomi.

¹⁸ Wã'cãnũ'cãña. Mũ'u macũrẽ wejewã'cõnũ'cõña. Cũ me'rã pajiri di'tacjãrã wa'acã weeguti”, nicũ niwĩ.

¹⁹ Tojo níca be'ro Õ'acũ Agare ni'cã pe aco wijari pe ĩ'abocacã weecu niwĩ. Co wa'icũ casero me'rã wéeca ajuropũ aco poseye, co macũrẽ tĩaco niwõ.

²⁰ Õ'acũ co macũrẽ añurõ weetamucũ niwĩ. Cũ bũcua, yucũ marĩrõ, masã marĩrõpu nicã'cu niwĩ. Topũ nígũ, buacatjẽ me'rã bũemu'sigũ wa'acũ niwĩ.

²¹ Cũ yucũ marĩrõ, masã marĩrõpu Parán wãmetiropũ nirĩ cura, cũ paco, Egiptocjõrẽ cũ nũmo niacjore bocabosaco niwõ.

Abrahã Abimelec me'rã na apo'que ni'i

²² Titare Abimelec Abrahã me'rã ucũgũ wa'acũ niwĩ. Tojo nicã cũ yarã surara wioqu Ficol wãmetigu me'rã wa'acũ niwĩ. Cũ Abrahãrẽ nicũ niwĩ:

—Nipe'tise mũ'u weesere Õ'acũ mũ'urẽ weetamusami.

²³ Tojo weegu Õ'acũ tũ'oropũ mũ'u a'tiro weecã uasa'a. Yũ'ure, yũ'u põ'rãrẽ, yũ'u pãrãmerãrẽ ne mejẽcã weeticã'ña. Yũ'u mũ'urẽ wéé'caronojõta yũ'ure añurõ weeya. Mũ'u apesecjũ nimigũ, ãsã ya di'tapu ni'i. A'ti di'tacjãrã quẽ'rãrẽ añurõ weeya. “Õ'acũ wãme me'rã tojota weeguti” niña, nicũ niwĩ Abimelec.

²⁴ Abrahã a'tiro ni yũ'ticũ niwĩ:

—Õ'acũ tũ'oropũ mũ'u tojo ní'caronojõta añurõ weeguti.

²⁵ Tojo níca be'ro Abrahã Abimelere a'tiro nicũ niwĩ:

—Mũ'urẽ da'raco'terã yũ'u aco waari pere ã'macãrã niama.

²⁶ Abimelec pe'e cũ tojo nicã tũ'ogu, cũrẽ nicũ niwĩ:

—Ne masĩtiasũ, noa tojo weero weepã. Mũ'u yũ'ure ne weretiapu. Ni'cãcãputa ne tũ'ogu wee'e, nicũ niwĩ Abimelec.

²⁷ Tojo níca be'ro Abrahã ovejare, wecuare mii, Abimelere o'ocu niwĩ. Cũ tojo o'õca be'ro, ti nũmũta “A'tiro weerãti”, ni a'merĩ apocãrã niwã.

* 21:17 21.17 ĩ'aña Gn 16.7 docapu oja'quere.

²⁸ Na tojo weéca be'ro Abrahã siete oveja numia wĩ'marãrẽ apesepu oveja marĩrõpu cũucu niwĩ.

²⁹ Abimelec cũ tojo weecã ï'agũ, sērĩtiña'cu niwĩ:

—¿De'ro weegu mu'u ã'rã siete ovejare apesepu cũuati?

³⁰ Abrahã cūrẽ yu'ticu niwĩ:

—Ã'rã siete ovejare miiña. Narẽ miigũ, “A'ti pe aco waari pe Abrahã se'éca pe ni'i”, ni ï'agũsa'a.

³¹ Na puarã “A'tiro weerãti” ni apo'caro nitjãrõ, na nirõpu Beerseba wãme õ'ono'caro niwũ.

³² Na a'merĩ apóca be'ro Beerseba wãmetiropu ní'cãrã Abimelec, Ficol filisteo ya di'tapu dajatojaacãrã niwã.

³³ Beersebapu Abrahã ni'cãgũ yucu tamarisco wãmeticju otecũ niwĩ. Topu Õ'acũ catinu'cũgũrẽ sērĩcu niwĩ.

³⁴ Abrahã yoacã filisteo ya di'tapu nicũ niwĩ.

22

Abrahãrẽ Õ'acũ “¿Diacjũta yu'ure ãjõpeomiti?” cũ ní'que ni'i

¹ Yoáca be'ropu Õ'acũ Abrahãrẽ “¿Diacjũta yu'ure ãjõpeomiti?” ní'gũ, cũrẽ pisucu niwĩ.

—¿Abrahã! nicũ niwĩ.

Cũ tojo pisucã tu'ogu, Abrahã, “A'to ni'i”, ni yu'ticu niwĩ.

² Cũ yu'tica be'ro Õ'acũ cũrẽ nicũ niwĩ:

—Mu'u macũ, ni'cũ nigũrẽ, mu'u uputu ma'igũ Isaare aperopu Moriah wãmetiri di'tapu miaña. Topu etagu, ãrũgũ, mu'urẽ ï'ocjũpu mujãña. Tigũ bu'ipu cũrẽ wa'icure wẽjẽ ãjũamorõpeogu weronojõ weeya, nicũ niwĩ.

³ Ape numu bo'reque'ari cura, Abrahã wã'cãnu'cã, cũ burro bu'ipu dujiri caserore peocu niwĩ. Tojo weetu'ajanu'cõ, peca, cũ ãjũamorõpeoatjere paawa'acu niwĩ. Cũ macũ, tojo nicã cũrẽ da'raco'terã puarã me'rã téé Õ'acũ cũrẽ were'caropu wa'acu niwĩ.

⁴ I'tia numu be'ro Abrahã Õ'acũ cũrẽ wa'aduti'carore yoaropu ï'acu niwĩ.

⁵ Tojo weegu cũrẽ da'raco'terãrẽ nicũ niwĩ:

—Musã burro me'rã a'to tojayá. Yu'u, yu'u macũ me'rã sõ'opu Õ'acũrẽ e'catipeorã wa'arã wee'e. Tojo weetoja, musã tiro tojatirãsa'a tja.

⁶ Abrahã Õ'acũrẽ wa'icu ãjũamorõpeoatje pecare Isaare miaduticu niwĩ. Cũ pe'e pecame'e, tojo nicã di'pjĩ miacu niwĩ. Na puarã ni'cãrõ me'rã wa'acãrã niwã.

⁷ To be'roacã Isaa cũ pacure nicũ niwĩ:

—¿Pacu!

—¿Ñe'enojõ uati, macũ? ni yu'ticu niwĩ.

Isaa cũrẽ sērĩtiña'cu niwĩ:

—Marĩ peca, tojo nicã pecame'e cu'o. ¿Oveja wĩ'magũ marĩ ãjũamorõpeoacju no'opu niti?

⁸ Abrahã cũrẽ yu'ticu niwĩ:

—Macũ, Õ'acũ marĩrẽ ni'cũ oveja wĩ'magũrẽ o'ogusami, nicũ niwĩ.

Tojo ni, na puarã sijawã'cãcãrã niwã.

⁹ Õ'acũ Abrahãrẽ were'caropure etarã, Abrahã wa'icũrãrẽ ãjũamorõpeoatjere ni'cã mesã ãtã me'rã seeneocũucu niwĩ. Tu'ajanu'cõ, pecare to bu'ipu seepeocu niwĩ. Seepeotoja, cũ macũrẽ du'te, peca bu'ipu peocu niwĩ.

¹⁰ Seepeotoja, cũ macũrẽ wẽjẽgũti ní'gũ, di'pjĩrẽ miicu niwĩ.

11 Cũ tojo weeri cura Õ'acũ cũ basuta nimigũ, cũrẽ wereco'tegu weronojõ upusãjãnu'cã,* u'musepu cũrẽ pisudijocu niwĩ:

—¡Abrahã!

Abrahã cũrẽ yu'ticu niwĩ:

—A'tota ni'i, nicu niwĩ.

12 —Mu'u macũrẽ ne mejẽcã weeticã ñã. Ni'cãrõacã yu'u masĩ'i. Mu'u yu'ure, “Yu'u macũ ni'cũ nigũrẽ mu'urẽ o'osome”, ne nitiapu. Tojo weegu yu'u masĩ'i mu'u yu'ure wiopesase me'rã ñ'a'a, nicu niwĩ.

13 Cũ tojo nicã, Abrahã ñ'aoo, ni'cũ oveja umu ni'cã yucasti wa'teropu cũ capesa'ripu su'rinu'cũgũrẽ ñ'acu niwĩ. Tojo wee cũrẽ ñ'e'e, wẽjẽ Õ'acũrẽ e'catise o'ogu, ãjũamorõpeocu niwĩ. Cũ macũrẽ wẽjẽbo'cu oveja pe'ere wẽjẽcu niwĩ.

14 Be'ro Abrahã tojo wee'carore a'tiro wãme õ'ocu niwĩ: “Õ'acũ marĩrẽ du'sasenojõrẽ o'omi”. Tojo weero ni'cãrõacã quẽ'rãrẽ “Tigu Õ'acũ yagu ãrũgũrẽ marĩrẽ du'sasenojõrẽ o'ogusami”, nino'o.

15 Apaturi Õ'acũ cũ basuta nimigũ, cũrẽ wereco'tegu weronojõ upusãjãnu'cã, u'musepu Abrahãrẽ pisudijocu niwĩ tja.

16 A'tiro nicu niwĩ:

—Õ'acũ a'tiro niami: “A'te mu'u wee'quere masĩ'i. Yu'ure, ‘Yu'u macũ ni'cũ nigũrẽ mu'urẽ o'osome’, ne nitiapu. Tojo weegu yu'u basu yu'u wãme me'rã mu'urẽ añurõ wa'acã weeguti.

17 Mu'urẽ peje añuse weeguti. Mu'u pãrãmerã nituriarãrẽ ñocõa weronojõ, tojo nicã pajiri maa sumuto nucũpori weronojõ pãjãrã wa'acã weeguti. Apeyema narẽ ñ'atu'tirãrẽ docaque'acã weerãsama.

18 Mu'u yu'ure añurõ ãjõpeose wapa mu'u pãrãmerã me'rã nipe'tirã a'ti umucocjãrã añurõ weeno'rãsama”, nicu niwĩ Õ'acũ.

19 Be'ro Abrahã cũrẽ da'raco'terã tiropu dajatojaacu niwĩ. Nipe'tirã ni'cãrõ me'rã Beerseba wãmetiropu wa'acãrã niwã. Topu Abrahã niseticũcu niwĩ.

Nacor põ'rã ye cjase ni'i

20 Yoáca be'ropu Abrahã cũ acabiji Nacor ye quetire tu'ocu niwĩ. Nacor numo Milca wĩ'marãrẽ cũrẽ põ'rãtibosaco niwõ.

21 Uz wãmetigu bajuamu'tã'cu niwĩ. Cũ be'rore cũ acabiji Buz bajuacu niwĩ. Buz be'rore Kemuel, Aram pacu nicu niwĩ.

22 Be'ro a'ticãrã bajuanemocãrã niwã: Quesed, Hazo, Pildas, Jidlaf, Betuel.

23 Ñ'rã Betuel Rebeca pacu nicu niwĩ. Ñ'rã ochore Abrahã acabiji Nacor, Milca me'rã põ'rãticãrã niwã.

24 Ñpẽrã Nacor numo Milca pe'su Reúma põ'rã Teba, Gaham, Tahas, Maaca nicãrã niwã.

23

Sara wẽrĩ'que ni'i

1 Sara ciento veintisiete cũ'marĩ catico niwõ.

2 Ticuse cũ'marĩ cuogo, Quiriat-arba wãmetiropu Canaá di'ta nirĩ macãpu wẽrĩco niwõ. Quiriat-arba, apetero Hebrõ pisuno'caro niwũ. Abrahã Sara wẽrĩcã ñ'agũ, uti, dujasewã'acu niwĩ.

3 Tojo uti, co wẽrĩ'co tiropu ní'cu wija, hitita masã nirõpu na me'rã ucũgũ wa'acu niwĩ. A'tiro nicu niwĩ:

4 —Yu'u musã wa'teropure apesecjũ nimicã, ni'cã ãtã tuti yu'u numorẽ yaatji tutire duaya.

* 22:11 22.11 Ñ'aña Gn 16.7 docapu oja'quere.

⁵ Cũ tojo nicã tu'orã, hitita masã cūrē yu'ticārã niwã:

⁶ —Īsārē tu'oníña yujupu. Mu'u ūsã wa'terore ni'cũ Ō'acũ bese'cu, wiogu macũ weronojō ni'i. Tojo weegu mu'u nūmorē ūsã ye ūtã tutiri wa'tero añurĩ tutipu yaaya. Ne ni'cũ ūsã wa'teropu nigũ, “Ya tuti ni'i, yaaticã'ña”, nisome.

⁷ Tojo weegu Abrahã wã'cãnu'cã, hitita masārē paamu'rĩque'a,

⁸ narē nicu niwĩ:

—To pūrĩcārē musã yu'u nūmorē a'to yaacã uarã, Efrō, Zohar macūrē a'tiro ni sērĩbosaya.

⁹ Ni'cã ūtã tuti Macpela wāmetiri tuti cũ ya di'ta nituoro nirĩ tutire yu'ure duato. Yu'u ti tuti wapatiro ejatuaro wapayeguti. Yu'u tore duugu, musã wa'teropu yaari tuti cuogusa'a.

¹⁰ Efrō hitita masũ na wa'teropu dujicu niwĩ. Tojo weegu nipe'tirã cũ acawererã tu'oropu, tojo nicã nipe'tirã macã sãjārĩ sope tiro yu'ruarã tu'oro a'tiro nicu niwĩ:

¹¹ —Niwe'e, yu'u wiogu. Añurō tu'oya. Yu'u mu'urē ti di'tare, tojo nicã ti di'tapu nirĩ tutire wapamarĩrō o'oguti. Yu'u acawererã tu'oropu mu'urē ti di'tare o'o'o. Mu'u nūmorē yaaya majã.

¹² Abrahã pe'e apaturi tocjārã masārē paamu'rĩque'acu niwĩ tja.

¹³ Tojo wee, masã to nirã tu'oro Efrōrē nicu niwĩ:

—Yu'ure tu'oya. Ti di'ta wapa queoro wapayeguti. Mu'u “Jau”, nicã, topu yu'u nūmorē yaaguti majã.

¹⁴ Cũ tojo nicã, Efrō yu'ticu niwĩ tja:

¹⁵ —Wiogu, yu'ure tu'oya. Ti di'ta cuatrocientos niyeru kujiri wapati'i. Ti di'ta wapisere ucūnemoticã'rã. Mu'u nūmorē yaagu wa'aya, nicu niwĩ.

¹⁶ Abrahã, “Jau” ni, Efrō hitita masã ĩ'orōpu tocã'rō wapati'i ní'carore cuatrocientos niyeru kujirire wapayecu niwĩ. Tocjārã duari masã wapaye'caronojōta wapayecu niwĩ.

¹⁷⁻¹⁸ Tojo weero nipe'tise Efrō dua'que di'ta Abrahã ye tojacaro niwũ. Ūtãtuti, yucupagu nipe'tise cũ ye tojacaro niwũ. Ti di'ta Macpela wāmeticarō niwũ. Mamre mujĩpũ mujãtiro pe'e tojacaro niwũ. Hitita masã, tojo nicã nipe'tirã ti macã sãjārĩ sopere yu'ruarã ĩ'orōpu wapayecu niwĩ.

¹⁹ Be'ro Abrahã cũ numo Sarare ūtã tutipu yaacu niwĩ. Ti tuti Macpela wāmetiropu Mamre mujĩpũ mujãtiro pe'e nicaro niwũ. Totã tja apetero Hebrō wāmeticarō niwũ. Canaã wāmetiri di'tapu tojacaro niwũ.

²⁰ Tojo weero ti di'ta, ūtã tuti topu nirĩ tuti, hitita masã Abrahã cũ acawererãrē yaatjore duacãrã niwã.

24

Abrahã Isaa nūmo niacjore a'mabosa'que ni'i

¹ Abrahã bacu waro nicu niwĩ. Nipe'tise cũ weesetise me'rã Ō'acũ cūrē añurō wa'acã weecu niwĩ.

² Ni'cã nūmu cūrē da'raco'tegu ãpērã yu'rũoro bacu nigārē pijicu niwĩ. Cũ nipe'tise Abrahã cuosere ĩ'anurũgũ nicu niwĩ. Abrahã cūrē nicu niwĩ:

—Mu'u omocārē ya usó docapu cūuña.

³ Ō'acũ marĩ wiogu u'muse, di'ta wee'cu wāme me'rã mu'u “A'tiro weeguti” nicã uasa'a. Ne yu'u macũ Isaare a'to Canaã yu'u nirĩ di'tacjō me'rã nūmoticã weeticã'ña.

⁴ Tojo weetigu, ya di'tapu wa'a, yu'u acawererã numia wa'teropure cũ numo niacjore besegu wa'aya.

⁵ Cūrē da'raco'tegu yu'ticu niwĩ:

—Co numio yu'u me'rã a'tisĩ'rĩtica, ¿de'ro weegusari? ¿Tojo weecãma, yu'u mu'u macūrē mu'u wijawã'cãtica di'tapure miagũsari?

⁶ Abrahã cūrē yu'ticu niwī:

—Niwe'e. Topu yu'u macūrē miaticã'ña.

⁷ Yu'u wiogu Õ'acũ u'musecjũ, yu'u pacu ya wi'i ní'cure, tojo nicã yu'u acawererã ya di'tapu ní'cure miwĩorēwī. Miwĩorē, a'ti di'tare “Mu'u pãrãmerã nituriarãrē o'oguti”, niwī. Cũta mu'u duporo cūrē wereco'tegure o'oyugusami. Tojo weegu mu'u yu'u macũ numo niacjo tocjōrē boca, miitigusa'a.

⁸ Co numio mu'u me'rã a'tisĩ'rĩticã, yu'u mu'urē “Tojo weegusa'a” ní'que tojo tojacã'rōsa'a. Mejō yu'u macūrē topu ne miaticã'ña, nicu niwī.

⁹ Tojo wee cūrē da'raco'tegu cũ ya omocãrē cũ wiogu Abrahã usó docapu ñapeocu niwī. Be'ro “Õ'acũ tu'oropu diacjũta weeguti mu'u duti'quere”, nicu niwī.

¹⁰ Be'ro cũ wiogu yarã cameyoa diez, tojo nicã apeye peje añuse Abrahã cũ o'otjere miicu niwī. Tere mii, Nacor wãmetiri macã, Mesopotamia di'tapu wa'acu niwī.

¹¹ Abrahãrē da'raco'tegu ti macã sumuto ejari cura, na'ique'aro weecaro niwã. Ti horata numia aco waarã wa'acãrã niwã. Cũ pe'e cameyoare aco waari pe tiro soodutigũ cũucu niwī.

¹² Tojo weetoja, Õ'acūrē a'tiro sērĩcu niwī: “Õ'acũ, yu'u wiogu Abrahã ējōpeogu, ni'cãcãrē yu'ure añurō wa'acã weeya. Yu'u wiogure mu'u ma'isere ĩ'oña.

¹³ A'to aco waari pe tiro tojánigũti yujupu. A'tocjãrã numia aco waarã a'ticã,

¹⁴ yu'u ni'cōrē a'tiro nigũti: ‘Acoture miidijoya. Sĩ'rĩgũtigũ wee'e.’ Co ‘Sĩ'rĩña. Mu'u yarã cameyoa quē'rãrē tĩagōti,’ tojo yu'tigo cóta mu'u bese'co mu'urē da'raco'tegu Isaa numo niacjo nigōsamo. Mu'u tojo weecã ĩ'agũ, ‘Diacjũta yu'u wiogu Abrahãrē añurō weemi’, nigũsa'a”, nicu niwī.

¹⁵ Cũ Õ'acūrē sērĩtu'ajaticãta, ni'cō numio acotu wuawã'cãtigore ĩ'acu niwī. Co Rebeca, Betuel macō nico niwō. Betuel Milca, Nacor macũ nicu niwī. Nacor Abrahã acabiji nicu niwī.

¹⁶ Rebeca añugō nico niwō. Ne ni'cũ umu me'rã niña'tico niwō. Aco waari pepu bu'a, acore waamii, majãgō weeco niwō.

¹⁷ Co majãcã ĩ'agũ, Abrahãrē da'raco'tegu pe'e omasirutuwã'cã, core emueja, nicu niwī:

—Mu'u yu'ure pajaña'cureya. Aco mu'u waa'quere cã'rō tĩaña.

¹⁸ —Jau, sĩ'rĩgũ a'tia, nico niwō.

Tojo wee, acoture miidijo, cūrē tĩaco niwō.

¹⁹ Cũ sĩ'rĩtojáca be'ro, Rebeca cūrē nico niwō:

—Mu'u yarã cameyoa quē'rãrē miibosago wa'agoti. Na sĩ'rĩsĩ'rĩrō pōtēorō sĩ'rĩrãsama, nico niwō.

²⁰ Nipe'tirã cameyoa sĩ'rĩato nígō, pejetiri acore waa, umuñarō me'rã na sĩ'rĩrĩ co'ropu piosãamujãco niwō.

²¹ Co tojo weesere ĩ'agũ, Abrahãrē da'raco'tegu “Yu'u a'topu a'ticã, Õ'acũ cũ ‘A'tiro weeguti’ ní'quere ¿diacjũta weegusari?”, ni tu'oña'gũ, tojo ĩ'acã'cu niwī.

²² Cameyoa sĩ'rĩtu'ajaca be'ro, Abrahãrē da'raco'tegu ē'quēa yoosari be'to, uru me'rã wéeca be'to, seis gramo nucũrĩ be'tore mii, ē'quēapu yoocu niwī. Tojo nicã puu be'to omocã tuusãase uru me'rã wee'que be'torire, cien gramo nemorō nucũsere o'ocu niwī.

²³ O'otojanu'cō, core nicu niwī:

—¿Noa macō niti mu'u? ¿Mu'u pacu ya wi'ipure cãrĩrō niati yu'umasã me'rã cãrĩatjo?

²⁴ Co yu'tico niwō:

—Yu'u Betuel macō ni'i. Cũ Milca, Nacor macũ nimi.

²⁵ Ūsã ya wi'ipure musã cãrĩatjo niapu. Tojo nicã cameyoa na ba'ase tá peje niapu.

²⁶ Tojo nicã tu'ogu, Abrahãrē da'raco'tegu ejaque'a, Õ'acūrē e'catipeocu niwī.

27 A'tiro nicu niwĩ: “Õ'acũ, Abrahã yu'u wiogu ëjõpeogu, mu'u añuyu'rua'a. Yu'u wiogure añurõ wéegu, mu'u 'A'tiro weeguti' ní'quere queoro weeparu. Yu'u quë'rãrë cũ acawererã ya wi'ipũ miitiapũ”, nicu niwĩ.

28 Be'ro Rebeca nipe'tise core wa'a'quere werego wa'ago, co paco ya wi'ipũ omawã'cãco niwõ.

29 Co ma'mi Labán wãmeticu niwĩ. Co tojo nicã tu'ogu, Abrahãrë da'raco'tegure a'magũ wa'agu, aco waari pe tiro omawã'cãcu niwĩ.

30 Cũ acabijo ë'quëaru yoosari be'to, omocã tuusãase be'tori miiejacã ï'atojacu niwĩ. Tojo nicã, Abrahãrë da'raco'tegu core were'quere tu'ope'ocã'cu niwĩ. Tojo weegu Labán cãrë a'magũ wa'acu niwĩ. Aco pe tiropũta, cã yarã cameyoa me'rã nigãrë bocaajacu niwĩ.

31 Labán cãrë a'tiro nicu niwĩ:

—A'tia, Õ'acũ añurõ weeno'gũ. ¿De'ro weegu mu'u a'to wijaropu nu'cũti? Mu'u cãrĩatjo, tojo nicã cameyoa niatjo apobosatojapũ, nicu niwĩ.

32 Tojo weegu Abrahãrë da'raco'tegu wi'ipũ sãjãacu niwĩ. Topu Labán cameyoa na o'ma'quere miidijo, narë ba'ase ecacu niwĩ. Tojo wéeca be'ro Abrahãrë da'raco'tegu, cũ me'rãcjãrãrë du'pocãrĩ coeato ní'gũ, aco miacu niwĩ.

33 Na ba'ase etiri cura, Abrahãrë da'raco'tegu a'tiro nicu niwĩ:

—Yu'u musãrë nigũti ní'quere weretimigũ, ba'atisa'a.

—To pũrĩcãrë ucũmũ'taña, nicu niwĩ Labán.

34 Abrahãrë da'raco'tegu narë nicu niwĩ:

—Yu'u Abrahãrë da'raco'tegu ni'i.

35 Õ'acũ yu'u wiogu Abrahãrë añurõ weemi. Peje cuogu wa'acã weemi. Cãrë oveja, wecuu, uru, niyeru plata wãmetise, da'raco'terã umua, numia, cameyoa, tojo nicã burroa o'owĩ.

36 Apeyema cũ numo Sara bucuo nimigõ, ni'cũ põ'rãtiwõ. Yu'u wiogu cã macãrë nipe'tise cã cuosere o'owĩ.

37 Yu'u wiogu yu'ure, cã macãrë ne ni'cõ ti di'ta Canaá cã nirõcjõ me'rã omocã du'tedutitiwĩ. Tere ní'gũ, yu'ure cã dutisere Õ'acũ wãme me'rã “Diacjũta mu'u dutiro weeguti”, ni yu'tidutiwĩ.

38 Cũ yu'ure ninemowĩ: “Yu'u pacu acawererã tiropu wa'a, to nirã numia wa'terore ni'cõ cũ numo niacjore a'maña”, niwĩ.

39 Yu'u pe'e yu'u wiogure niwũ: “Yu'u wiogu, co numio yu'u me'rã a'tisĩ'rĩticã warore, ¿de'ro weegusari?”

40 Cũ yu'ure yu'tiwĩ: “Yu'u Õ'acũ uaranojõ nisetigu ni'i. Mu'u wa'aro añurõ wa'ato ní'gũ, mu'u me'rã Õ'acũ cãrë wereco'tegure o'ógusami. Tojo weegu yu'u pacu acawererã põ'rã numia wa'terore ni'cõ yu'u macũ numo niacjore bocagusa'a.

41 Na yu'u acawererã core o'osĩ'rĩticãma, mu'u 'Tojo weeguti' ní'que tojo to-jacã'rõsa'a”, niwĩ yu'ure.

42 »Ni'cãcã aco waari pe tiropu ejagu, Õ'acũ, yu'u wiogu Abrahã ëjõpeogure sãrĩapũ: “Mu'u uaro yu'u a'topu a'tisere añurõ wa'acã weebosaya.

43 Mu'u a'tiro weecã uasa'a. Ni'cãrõacã yu'u aco waari pe tiro nirĩ cura a'tiro wa'ato. Ni'cõ numio aco waago a'ticã, yu'u a'tiro nigũsa'a: 'Mu'u aco waasere cã'rõ tĩacureya.'

44 Co yu'ure 'Sĩ'rĩña, mu'u yarã cameyoa quë'rãrë tĩagõti,' nigõ, cóta mu'u bese'co yu'u wiogu macũ numo niacjo nigõsamo”, ni sãrĩwũ.

45 Yu'u Õ'acãrë sãrĩtu'ajatimigũ, Rebeca aco co waatjore wuawã'cãtigore ï'apũ. Aco waari pepu bu'a, acore waamiamo. Core niapũ: “Mu'u aco waa'quere yu'ure cã'rõ tĩaña”, niapũ.

46 Tojo weego acoture miidijo, yu'ure niamo: “Jau, sî'rîña. Mu'u yarã cameyoa quẽ'rãrẽ tîagôti.” Yu'ure aco tîa, yarã cameyoa quẽ'rãrẽ tîamo.

47 »Be'ro core sêrîtiña'pũ: “¿Noa macõ niti mu'u?” Co yu'ure yu'tiamo: “Yu'u Betuel macõ ni'i. Cũ Nacor, Milca macũ nimi”, niamo. Be'ro ẽ'quẽa yoosari be'tore ẽ'quẽapũ yooapũ. Tojo nicã pũa be'to omocã tuusãase be'torire tuusãapũ.

48 Tojo weetoja, yu'u ejaque'a, Ô'acũrẽ, Abrahã yu'u wiogu ẽjõpeogure e'catise o'oapũ. Cũ yu'u wiogu acawererã tiropũ wa'ari ma'arẽ queoro ï'oami. Cũ yu'u wiogu Abrahã macũ nũmo niacjore miidutigũ, tojo weeami.

49 Ni'cãrõacãma majã, yu'u wiogu uasere añurõ e'catise me'rã yu'tisî'rîrã, wereya. Tojo yu'tisî'rîrã quẽ'rã, wereya. Tojo weegu yu'u weeatjere masîgũsa'a, nicũ niwî.

50 Cũ tojo nicã tu'orã, Labán, Betuel yu'ticãrã niwã:

—A'te nipe'tise Ô'acũ weese ni'i. Ësã ne “Tojota wa'ato, tojo wa'aticã'to”, nímasîtisa'a.

51 A'tigo nimo Rebeca. Core miaña majã. Ô'acũ uaronojõta mu'u wiogu macũ nũmo nigõsamo, nicãrã niwã.

52 Abrahãrẽ da'raco'tegu na tojo nicã tu'ogu, Ô'acũrẽ e'catipeogu ejaque'a, paamu'rîque'acu niwî.

53 Ô'acũrẽ e'catise o'óca be'ro, apeyenojõ uru, plata me'rã wee'quenojõrẽ, tojo nicã su'tire Rebecare o'ocũ niwî. Tojo nicã co ma'mirẽ, co pacore apeyenojõ wapabujusenojõrẽ o'ocũ niwî.

54 Be'ro cãrẽ ba'pati'cãrã me'rã ba'a, sî'rî, topũta cãrîcãrã niwã.

Ape nũmu wã'cã, Abrahãrẽ da'raco'tegu narẽ nicũ niwî:

—Yu'u wiogu ya wi'ipũ dajatojaacã, musã macõrẽ o'oya majã.

55 Tojo nicã tu'orã, Rebeca ma'mi, co paco a'tiro nicãrã niwã:

—Co diez nũmurî Ësã me'rã tojáníato yujupũ. Be'ro mu'u me'rã wa'agosamo majã.

56 Abrahãrẽ da'raco'tegu pe'e a'tiro nicũ niwî:

—Yu'u tojaacã, cã'mota'anemoticã'ña majã. Ô'acũ yu'u a'ti'quere añurõ wa'acã weetojami. Tojo weerã yu'u wiogu ya wi'ipũ dajatojaadutiya.

57 Cũ tojo nicã tu'orã, na yu'ticãrã niwã:

—Jau. Rebecare pijiña'rã marî, ¿de'ro ni yu'tigosari co?

58 Tojo weerã Rebecare pijio, sêrîtiña'cãrã niwã:

—¿Mu'u ã'rî uumu me'rã wa'asî'rîsari?

—Ëu, wa'agoti, ni yu'tico niwõ.

59 Co tojo nicã tu'orã, Rebecare, core masõ'co quẽ'rãrẽ o'ócãrã niwã. Tojo nicã, Abrahãrẽ da'raco'tegure, cãrẽ ba'pati'cãrã me'rã wa'aduticãrã niwã majã.

60 Rebecare añurõ wa'ato níra, a'tiro nicãrã niwã:

“Numió, Ô'acũ mu'urẽ pãjãrã paco nicã weeato.

Mu'u pãrãmerã nituriarã narẽ ï'atu'tirã nise macãrîcjãrã me'rã a'mewẽjẽ wap-ata'ato.”

61 Na core tojo níca be'ro, Rebeca, core da'raco'terã numia me'rã cameyoa bu'ipũ mujãpeja, Abrahãrẽ da'raco'tegure sirutuwa'cãcãrã niwã. Tojo wee, Abrahãrẽ da'raco'tegu Rebecare mia, to nícu wa'a wa'acu niwî.

62 Isaa pe'e aco waari pe, “Catinu'cũgũ, yu'ure ï'agũ ya pe” wãmetiropũ nícu majãmitojaticũ niwî. Cũ pe'e Neguev wãmetiropũ nisetiũ niwî.

63 Na'ique'awã'cãtiri cura sijagu wa'acu niwî. Tojo weegu cameyoa a'ticã ï'acu niwî.

64 Rebeca quẽ'rã cãrẽ ï'aco niwõ. Isaare ï'agõta, cameyo bu'ipũ pesa'co dijaco niwõ.

65 Abrahãrẽ da'raco'tegure sêrîtiña'co niwõ:

—¿Noa niti sî'i marîrẽ põtêrîgũ a'tigu? nico niwõ.

—Yu'u wioḡu nimi, nicu niwĩ. Tere tu'ogo, su'tiro casero me'rã co diapoare mo'aco niwõ.

⁶⁶ Abrahãrẽ da'raco'tegũ Isaare nipe'tise cũ wee'quere werecu niwĩ.

⁶⁷ Be'ro Isaa Rebecare cũ paco Sara nica wi'i, wa'icũ caseri me'rã weéca wi'ipũ mia wa'acũ niwĩ. Tojo wee cũ nũmo tojaco niwõ. Isaa Rebecare pũrõ ma'icũ niwĩ. A'te me'rã cũ paco wẽrĩ'quere wãcũtutuacũ niwĩ.

25

Abrahã Cetura wãmetigo me'rã põ'rãti'que ni'i

¹ Abrahã apego nũorẽcũ niwĩ. Co Cetura wãmetico niwõ.

² Co me'rã a'tiro wãmetirãrẽ põ'rãticũ niwĩ. Zimram, Jocsán, Medán, Madiã, Isbac, Súa nicãrã niwã.

³ Jocsán põ'rã Seba, Dedán nicãrã niwã. Dedán pãrãmerã nituriarã asureo masã, letuseo masã, leumeo masã nicãrã niwã.

⁴ Madiã põ'rã Efa, Efer, Hanoc, Abida, Elda nicãrã niwã. ã'rã nipe'tirã Cetura põ'rã nituriarã pãjãrã nicãrã niwã.

⁵ Isaa Abrahã cũ pacũ cũo'que nipe'tisere cũosirutucũ niwĩ.

⁶ ãpẽrã cũ põ'rã, ãpẽrã numia me'rã põ'rãti'cãrã pe'ema cã'rõ apeyenojõacãrẽ o'ocũ niwĩ. Abrahã cũ caticaterore cũ macũ Isaa tiropũ niticã'to níḡũ, narẽ apero mujĩpũ mujãtiro nirĩ di'tapũ o'ócũ niwĩ.

Abrahã cũ wẽrĩcã na yaa'que ni'i

⁷ Abrahã ciento setenta y cinco cũ'marĩ caticũ niwĩ.

⁸ Cũ mu'ñu me'rã wẽrĩcũ niwĩ. Cũ ñecũsumũa mejãrã wẽrĩ'caronojõta cũ quẽ'rã wẽrĩsirutudijacũ niwĩ.

⁹ Cũ põ'rã Isaa, Ismae Macpela nirĩ tutipũ cãrẽ yaarã wa'acãrã niwã. To mujĩpũ mujãtiro Mamre wãmetiropũ tojasa'a. Ti tuti Efrõ Zohar macũ hitita masũ ya di'tapũ tojasa'a.

¹⁰ Ti di'tare Abrahã hitita masãrẽ duucũ niwĩ. Topũ Abrahãrẽ yaacãrã niwã. Cũ nũmo Sarare yaa'caro pũ'topũta yaacãrã niwã.

¹¹ Abrahã wẽrĩca be'ro Õ'acũ cũ macũ Isaare añurõ wa'acã weecũ niwĩ. Cũ ni'cã aco pe tiro nisetiũ niwĩ. Ti pere a'tiro pisucãrã niwã: “Catinu'cũḡũ, yu'ure ã'agũ ya pe” pisucãrã niwã.

Ismae cũ põ'rãti'que ni'i

¹² A'te Ismae, Abrahã macũ ye queti ni'i. Cũ Agar macũ nicũ niwĩ. Agar Egiptocjõ, Abrahã nũmo Sarare da'raco'tego nico niwõ. Ismae põ'rã a'ticũrã nicãrã niwã.

¹³ Bajua'mũ'tã'cũ me'rã werenũ'cãno'rõsa'a. Masã ma'mi Nebaiot wãmetiũ niwĩ. Be'rocjãrã Cedar, Adbeel, Mibsam,

¹⁴ Misma, Duma, Massa,

¹⁵ Hadar, Tema, Jetur, Nafis, Cedema wãmeticãrã niwã.

¹⁶ Na Ismae põ'rã doce nicãrã niwã. Na wãme me'rãta na ye di'ta wãmerẽ na nirõpũre masĩno'caro niwũ. Nanũcũ curari na yarã masãrẽ wejepeori masã nicãrã niwã.

¹⁷ Ismae ciento treinta y siete cũ'marĩ cũogũ, wẽrĩcũ niwĩ. Tojo weegũ cũ ñecũsumũa mejãrã wẽrĩ'caronojõta wẽrĩsirutudijacũ niwĩ.

¹⁸ Cũ põ'rã nituriarã pãjãrã Havila wãmetiro me'rã nũ'cã, téé Shur wãmetiropũ niseticãrã niwã. To Egipto põtẽorõ Asiria wa'aropũ nisa'a. To nirõ nipe'tirã na acawererã uatimicã, niseticãrã niwã.

Jacob, tojo nicã Esaú na baja'que ni'i

¹⁹ A'te Isaa, Abrahã macũ ye queti ni'i.

²⁰ Isaa cuarenta cū'marĩ cuogu, Rebecare numoticu niwĩ. Co Betuel macõ, Labán acabijo nico niwõ. Na arameo masã Padan-arãcjãrã nicãrã niwã.

²¹ Rebeca ne põ'rã marĩco niwõ. Tojo weegu Isaa Õ'acũrẽ sērĩbosacu niwĩ. Õ'acũ cū sērĩsere tuocu niwĩ. Tojo weego co nijĩpaco tojaco niwõ.

²² Wĩ'marã pũarã paagarũre a'mequẽsãñacãrã niwã. Tojo weego co a'tiro wãcũco niwõ: “Na tojo weenu'cũcãma, yũ'u mejõ waro catima'abosa'a. Mejõ pe'e wērĩrõuasa'a”, ni wãcũco niwõ. Tojo weego Õ'acũrẽ “¿De'ro weero tojo nimitito?” ni sērĩtiña'co niwõ.

²³ Õ'acũ core yũ'ticu niwĩ:

“Mũ'u paaga po'pearũre pua di'ta, pua macãcjãrã sãñama.

Na bajuatji dũporo a'mequẽsãñatojama.

Ni'cũ apĩ nemorõ tutuayũ'rũagu nigũsami.

Masã ma'mi cū acabiji dutisere yũ'tigusami”, nicu niwĩ Õ'acũ.

²⁴ Be'ro Rebeca wĩ'marãrẽ wũari numu ejacaro niwũ. Na pũarã sũ'rũa'cãrã páapũ nicãrã niwã.

²⁵ Ne bajuamũ'tãgũ poari sõ'agũ nicu niwĩ. Tojo nicã, cū upũrũre poaripijagu nicu niwĩ. Cũrẽ Esaú pisucãrã niwã.

²⁶ Be'ro cū acabiji cū dũ'podiapũ ni'cã omocã me'rã ñe'etjĩagũ bajuacu niwĩ. Tojo weeyucã, cũrẽ Jacob pisucãrã niwã. Isaa sesenta cū'marĩ cuori cura, Rebeca narẽ põ'rãtico niwõ.

Esaú cū masã ma'mi nisere dua'que ni'i

²⁷ Siape'e me'rã wĩ'marã bũcuacãrã niwã. Esaú cãpũrũ sijasere tũ'sa, wa'icũrã mu'sĩgũ nicu niwĩ. Jacob pe'e sõ'owaro niticu niwĩ. Cū wĩ'ipũ nisetiã'cu niwĩ.

²⁸ Isaa wa'icũrã nũcũcjãrãrẽ ba'atũ'sayugu, cū macũ Esaú pe'ere ma'iyũ'rũnũ'cãcu niwĩ. Paco Rebeca pe'e Jacore ma'iyũ'rũnũ'cãco niwõ.

²⁹ Ni'cã numu Jacob cū ba'ase do'ari cura Esaú nũcũrũ sijagu eja'cu ujuaboayũ'rũa'cu dajacu niwĩ.

³⁰ Tojo weegu cū acabijire nicu niwĩ:

—Yũ'ure pajaña'ña. Sise ba'ase sõ'ase mũ'u cuosere yũ'ure o'ocureya. Yũ'u ujuaboa wērĩgũ weesa'a, nicu niwĩ. (Tojo weerã ape wãme Esaúre Edom pisusama.)

³¹ Jacob cũrẽ nicu niwĩ:

—Tojo nígũ pũrĩcã, mũ'u masã ma'mi nisere yũ'ure duamũ'tãña.

³² Tere tũ'ogu, Esaú nicu niwĩ:

—¿Mũ'u yũ'ure ĩ'aweti? Yũ'u ujuaboa wērĩgũ weesa'a. Tojo weero yũ'u masã ma'mi nise yũ'uma wapamarĩ'i, nicu niwĩ.

³³ Jacob cũrẽ nicu niwĩ:

—To pũrĩcãrẽ Õ'acũrẽ wãmepeo, “Tojota weeguti”, nibaque'oya, nicu niwĩ.

Tere tũ'ogu, Esaú “Õ'acũrẽ wãmepeo, diacjũta ni'i”, nicu niwĩ. Tojo weegu cū acabijire cū masã ma'mi nisere duacu niwĩ.

³⁴ Be'ro Jacob, Esaúre, pã, tojo nicã cū ba'ase do'a'quere ecacu niwĩ. Esaú ba'a, sĩ'rĩtojagu, wã'cãnũ'cã, wa'a wa'acu niwĩ. Cū masã ma'mi nisere “Tojo nisa'a”, ni wãcũticu niwĩ.

26

Isaa Gerar wãmetiropũ wa'a'que ni'i

¹ Abrahã cū caticũcateropũ wa'a'caronojõta nipe'tiro ti di'tapũre ba'ase marĩcaro niwũ. Tojo weegu Isaa Gerar wãmetiropũ wa'acu niwĩ. Topũre filisteo masã wiogu Abimelec nicu niwĩ.

² Topu Ō'acũ cūrē bajua, ucũcu niwĩ. A'tiro nicu niwĩ: “Egiptopure wa'aticã'ña. Yu'u mu'urē tojadutirota tojapa.

³ Ni'cārōacārē a'ti di'tata toja, níni'ña yujupu. Yu'u mu'u me'rã nigũti. Mu'urē añurō wa'acã weeguti. Mu'urē, mu'u pãrãmerã nituriarãrē a'ti di'tare o'oguti. A'tiro wéegũ, mu'u pacu Abrahãrē yu'u ‘Tojo weeguti’ ní'quere queoro wa'acã weeguti.

⁴ Mu'u pãrãmerã nituriarã pãjãrã ñocõa weronojõ nicã weegusa'a. Nipe'tise a'te di'tare o'ogusa'a. Tojo nicã, nipe'tiri di'tacjãrã mu'u pãrãmerã nituriarã me'rã añurō wa'acã weeno'rõsa'a.

⁵ Abrahã yu'u duti'quere, yu'u ‘Tojo weeya’ ní'quere queoro yu'tiwĩ. Tojo weegu tojo weegusa'a”, nicu niwĩ Ō'acũ.

⁶ Tere tu'ogu, Isaa Gerapu tojacu niwĩ.

⁷ Topu nirã masã Isaare Rebecare “A'tigo waro ¿noanojõ niti?” ni sērĩtiña'cãrã niwã. Isaa, “Yu'ure co ye bu'iri wējēbosama” ni uigu, “Yu'u acabijo nimo”, nicu niwĩ. Co Rebeca añugõ niyucã, tojo nicu niwĩ.

⁸ Topu yoacã tojacu niwĩ. Ni'cã numu ti di'ta wiogu Abimelec ventanapu yu'uĩ'a'cu niwĩ. Tojo weeri cura Isaa cũ numo Rebecare paasu'su e'caticã ĩ'acu niwĩ.

⁹ Be'ro Isaare pijio, a'tiro nicu niwĩ:

—Co mu'u numo nimiapõ. ¿De'ro weegu “Yu'u acabijo nimo” nisoati?

—Apetero weerã yu'ure co ye bu'iri wējēbosama, ni wãcũasu, ni yu'ticu niwĩ Isaa.

¹⁰ Tere tu'ogu, Abimelec nicu niwĩ:

—¿De'ro weegu ũsãrē tojo niati? “Cũ numo mejēta nisamo”, ni wãcũgũ, ni'cũ a'ti macãcjũ core numotiboapĩ. Core tojo weecãma, mu'u ũsãrē Ō'acūrē yu'rũnũ'cãcã weeboapã, nicu niwĩ.

¹¹ Tojo weegu Abimelec nipe'tirãrē ni'cã dutise cũucu niwĩ. Te dutise a'tiro nicaro niwũ: “No'o ni'cũ Isaare o cũ numorē caribogũnojo wējēno'gũsami”, nicaro niwũ.

¹² Topure Isaa otesere otecũ niwĩ. Ō'acũ cūrē añurō wa'acã weecu niwĩ. Tojo weero ti cũ'marē cũ ote'que peje waro dũcaticaro niwũ.

¹³ Siape'e me'rã cũ cuose bucuanemocaro niwũ. Tojo weegu cũ peje waro apeyenojõ cuogu tojacu niwĩ.

¹⁴ Pãjãrã waro oveja, wecuã cuocu niwĩ. Cūrē da'raco'terã quẽ'rãrē pãjãrã waro cuocu niwĩ. Tere ĩ'arã, filisteo masã cūrē uocãrã niwã.

¹⁵ Toduporopũ cũ pacu Abrahã catícateropure cūrē da'raco'tecũ'cãrã aco pėri se'ecãrã niwã. Filisteo masã Isaare uorã, te perire di'ta me'rã yaabi'acãrã niwã.

¹⁶ Be'ro cũ peje waro cuocã, ĩ'acũmĩ, Abimelec Isaare a'tiro nicu niwĩ:

—Mu'u a'tore wijayá. Peje waro ũsã yu'rũoro apeyenojõ cuoyu'rũnũ'cã'a, nicu niwĩ.

¹⁷ Tojo weegu Isaa Gerapu nimi'cu wijacu niwĩ. Wija, to opa pa'tiro nirõpu wi'seriãcã wee, tojacu niwĩ.

¹⁸ Topure cũ pacu catigu aco pėri se'e'que perire cũ wẽrĩca be'ro filisteo masã di'ta me'rã yaacãrã niwã. Isaa na yaa'que perire apaturi se'ecu niwĩ. Cũ te perire se'eca be'ro cũ pacu catigu wãme õ'o'caronojõta õ'ocu niwĩ.

¹⁹ Ni'cã numu Isaare da'raco'teri masã opa pa'tiro nirõpu aco pėre se'érã, pajiro o'mawĩrõrĩ pere bocacãrã niwã.

²⁰ Gerapu nirã ovejare co'teri masã ti pere ãpẽrã Isaa yarã ovejare co'terã me'rã dũ'sasoocãrã niwã. Na “Ŭsã ya pe ni'i”, nicãrã niwã. Isaa yarã ovejare co'terã pe'e quẽ'rã “Ŭsã ya pe pe'e ni'i”, ni a'merĩ dũ'sasoomũjãcãrã niwã. Tojo weegu Isaa ti pere “cumuca pe” wãme õ'ocu niwĩ. Na dũ'sasooyucã, tojo wãme õ'ocu niwĩ.

²¹ Be'ro cūrē da'raco'terã ape pe se'ecãrã niwã. Ti pe quẽ'rãrē mejãrõta dũ'sasoocãrã niwã. Tojo weegu Isaa ti pere “a'merĩ ĩ'asĩ'rĩtiri pe” wãme õ'ocu niwĩ.

²² Be'ro Isaa yoaropu wa'a wa'acu niwĩ. Topure aco pé ape pe se'ecu niwĩ. Ti pema du'sasooticãrã niwã majã. Tojo weegu ti pere “añurĩ pjoaca pe, cumuca marĩrĩ pe” wãme õ'ocu niwĩ. A'tiro nicu niwĩ: “Õ'acũ marĩrẽ ni'cãrõacãma añurĩ pjoa cūumi majã. Tojo weerã marĩ a'topure añurõ niseti, da'rasetirãsa'a”, nicu niwĩ.

²³ To ní'cuta Isaa Beersebapũ wa'acu niwĩ.

²⁴ Topu cũ etáca ñamirẽ Õ'acũ cūrẽ bajua, a'tiro nicu niwĩ: “Yũ'u, mũ'u pacu Abrahã ějõpeogu ni'i. Yũ'u mũ'u me'rã ni'i. Tojo weegu uiticã'ña.

Yũ'ure da'raco'tegu Abrahãrẽ ma'ígũ, mũ'urẽ añurõ wa'acã weeguti. Tojo nicã mũ'u pãrãmerãrẽ pãjãrã masãputicã weeguti”, nicu niwĩ.

²⁵ Tere tũ'ogu, Isaa ni'cãrõ wa'icũrãrẽ ĩjũamorõpeorore ni'cã mesã ũtã me'rã seeneocũucu niwĩ. Topu Õ'acũrẽ e'catise o'ogu, tojo weecu niwĩ. Topu wĩ'seri nu'cõ, niseticu niwĩ. Cūrẽ da'raco'terã ni'cã aco pé se'ecãrã niwã.

Isaa, Abimelec na “A'tiro weerã” ni a'merĩ apo'que ni'i

²⁶ Ni'cã nũmu Abimelec Gerapu ni'cu Isaa tiropu ucũgũ a'ticu niwĩ. Cūrẽ werecasagu Ahuzat, tojo nicã Ficol surara wiogu cūrẽ ba'paticãrã niwã.

²⁷ Narẽ ĩ'agũ, Isaa nicu niwĩ:

—¿De'ro weerã yũ'ure ĩ'arã a'tiati? Yũ'ure uatiwu. Musã ya di'tapu nigũrẽ cõ'awĩrõwũ.

²⁸ Na cūrẽ yũ'ticãrã niwã:

—Ësã mũ'urẽ ĩ'acã, Õ'acũ mũ'u me'rã nimi. Tojo weerã “Mũ'u ũsãrẽ ña'arõ weeri nĩrã, mũ'u me'rã Õ'acũ tũ'oropu a'merĩ aporõna'a”, ni wãcũasũ.

²⁹ Mũ'urẽ ne cã'rõ caribotiwũ. Ësã mũ'urẽ cariboronojõ o'orã, añurõ wejepeowũ. Añurõ me'rã mũ'urẽ we'riti o'ówũ. Õ'acũ mũ'urẽ ni'cãrõacãrẽ añurõ weetamugũ weemi, nicãrã niwã.

³⁰ Tojo weegu Isaa narẽ pajiri bosenuwu weepeocu niwĩ. Ti nũmũrẽ na ba'a, sĩ'rĩ yapaticãrã niwã.

³¹ Ape nũmu pe'e bo'reacã wã'cã, na Õ'acũ wãme me'rã “A'tiro weerã” ni a'merĩ apocãrã niwã. Be'ro Isaa narẽ we'riti, “Añurõ wa'aya”, nicu niwĩ. Na ni'cãrõ me'rã tojacãrã niwã.

³² Na tojo weeri nũmũrẽta Isaare da'raco'teri masã na se'eri pere “Aco bocapu” ni, cūrẽ queti wererã etacãrã niwã.

³³ Isaa ti pere Seba wãme õ'ocu niwĩ. Tojo weero topu nirĩ macã ni'cãrõacãrẽ Beerseba wãmetisa'a.

³⁴ Esaú cuarenta cũ'marĩ cuogu, Judit wãmetigore nũmoticu niwĩ. Co Beerĩ wãmetigu hitita masũ macõ nico niwõ. Be'ro apego nũmotinemocu niwĩ tja. Co Basemat wãmetico niwõ. Co Elón wãmetigu hitita masũ macõ nico niwõ.

³⁵ Ā'rã puarã Esaú nũmosãnumia Isaare, Rebecare pũrõ waro bujaweticã weecãrã niwã.

27

Isaa cũ põ'rãrẽ Jacore, Esaúre “Añurõ wa'ato” ni, Õ'acũrẽ sãrĩbosa'que ni'i

¹ Isaa bũcu waro ějãgũ, cũ caperi añurõ ĩ'aticu niwĩ. Tojo weegu ni'cã nũmu cũ macũ masã ma'mi Esaúre pijio, a'tiro nicu niwĩ:

—¿Macũ!

Cũ tojo nicã, Esaú “¿De'ro niti, pacu?”, ni yũ'ticu niwĩ.

² —Mũ'u ĩ'acãta, yũ'u bũcu waro ni'i. Tojo weegu a'te nũmũrĩ no'o nirĩ nũmu yũ'u wẽrĩmasĩ'i.

³ Mũ'u cãpũpu wa'a, mũ'u ya buacatjẽ me'rã wa'icũrã buegu wa'aya.

⁴ Tu'ajanũ'cõ, yũ'u tũ'saronojõta ba'ase u'suase do'a, yũ'ure ecaya. Mũ'u tojo weecã, yũ'u wẽrĩati dũporo mũ'urẽ añurõ wa'ato nígũ, Õ'acũrẽ sẽrĩbosaguti, nicu niwĩ.

⁵ Rebeca pe'e Isaa Esaúre tojo nisere tũ'oco niwõ. Tojo tũ'o'co niyugo, Esaú cãpũpu cũ pacure wa'icũrã wẽjẽbosagu wa'áca be'ro,

⁶ co macũ Jacore a'tiro nico niwõ:

—Mũ'u pacu, mũ'u ma'mi Esaúre a'tiro nicã tũ'oapu. A'tiro niami:

⁷ “Macũ, cãpũpu wa'aya. Wa'a, wa'icu wẽjẽ, ba'ase u'suase do'a, yũ'ure ecaya. Mũ'u tojo weecã, mũ'urẽ Õ'acũ ï'orõpu ‘Añurõ weeya’, ni sẽrĩbosaguti”, niami.

⁸ Macũ, yũ'u niatjere añurõ tũ'o, tere weepa.

⁹ Mũ'u ni'cãrõacã ecarã na nirõpu wa'a, puarã cabracãrẽ miitia. Mũ'u pacu cũ ba'atũ'sasenojõta añuse ba'ase do'abosagoti.

¹⁰ Mũ'u cũrẽ ecagu wa'agusa'a. Mũ'u tojo weecã, mũ'urẽ cũ wẽrĩati dũporo Õ'acũrẽ “Añurõ weeya”, ni sẽrĩbosagusami, nico niwõ.

¹¹ Jacob pe'e cũ pacore yũ'ticu niwĩ:

—Yũ'u ma'mi nipe'tiro cũ upupu poaritigu nimi. Yũ'u pe'e moo'o.

¹² Yũ'u pacu yũ'ure da'raña'a, “Cũ mejẽta nimi”, ni masĩgũ, “Mũ'u yũ'ure bujicã'gũ wee'e”, nibosami. Yũ'ure “Añurõ wa'ato” ni sẽrĩbosaronojõ o'ogu, “Ña'arõ pe'e wa'abata'to mũ'urẽ”, nibosami, nicu niwĩ.

¹³ Cũ paco cũrẽ yũ'tico niwõ:

—Mũ'urẽ ï'amasĩcãma, mũ'urẽ “Ña'arõ wa'ato” nise yũ'u pe'ere tojato. Mũ'u pe'e yũ'u dutiro weeya. Sõjã cabracãrẽ miigũ wa'aya, nico niwõ.

¹⁴ Tojo nicã tũ'o, Jacob cabracãrẽ miigũ wa'a, pacore o'ocu niwĩ. Tojo weego Isaa tũ'sasenojõrẽta ba'ase do'abosaco niwõ.

¹⁵ Be'ro masã ma'mi Esaú ye su'ti añuyũ'rũnu'cãse co wi'ipu nũrõ'quere mii, cũ acabiji Jacore sãaco niwõ.

¹⁶ Be'ro na cabra caseri me'rã cũ omocãrĩrẽ omaco niwõ. Tojo nicã wãmũtare mo'aco niwõ.

¹⁷ Tu'ajanũ'cõ, te ba'ase u'suase do'a'quere, pãrẽ co macũ Jacore o'oco niwõ.

¹⁸ Tojo weegu Jacob cũ pacu tiropu sãjãa, a'tiro nicu niwĩ:

—¡Pacu!

—Áa, a'to ni'i. ¿Ni'inojõ pe'e niti mũ'u? ni sẽrĩtiña'cu niwĩ Isaa.

¹⁹ —Yũ'u masã ma'mi Esaú ni'i. Mũ'u yũ'ure duti'caronojõta weepu. Wã'cãnujãña. Yũ'u wa'icu wẽjẽ do'a'quere ba'aya. Ba'atoja, yũ'ure Õ'acũrẽ “Añurõ weeya”, ni sẽrĩbosaya, nicu niwĩ.

²⁰ Isaa cũrẽ sẽrĩtiña'cu niwĩ:

—Macũ ¿de'ronojõ maata waro wa'icure bocamiati?

—Mũ'u wiogu Õ'acũ yũ'ure maata bocacã weemi, nicu niwĩ.

²¹ Isaa cũrẽ nicu niwĩ:

—A'tocure a'tia. ¿Diacjũta yũ'u macũ Esaú niti mũ'u? nígũ, mũ'urẽ da'raña'gũtigu wee'e.

²² Tojo weegu Jacob cũ tiroacãpu wa'acu niwĩ. Cũrẽ da'raña'gũ, cũ pacu nicu niwĩ:

—Mejõ mũ'u ucũse pe'e Jacob ucũse weronojõ nírcoro. Tojo nimirõ, omocãrĩ pe'e Esaú ye omocãrĩ nírcoro.

²³ Esaú weronojõ omocãrĩ poaritiyucã, Isaa “Apĩ nimi”, ni masĩticu niwĩ. Cũ Õ'acũrẽ sẽrĩbosati dũporoacã,

²⁴ apaturi sẽrĩtiña'apocu niwĩ tja.

—¿Diacjũta Esaú niti mũ'u?

—Esaúta ni'i, ni yũ'ticu niwĩ Jacob.

²⁵ Tere tu'ogu, Isaa nicu niwĩ:

—Macũ, ba'ase mu'u boca'quere o'oya majã. Ba'agutigu wee'e. Õ'acũrẽ “Yu'u macũrẽ añurõ wa'ato”, ni sêrĩbosacũugũti.

Jacob cũ pacure ba'ase eca, cũrẽ u'seducaco vinorẽ tĩacu niwĩ. Cũ tere ba'a, sĩ'ricu niwĩ.

²⁶ Be'ro cũ pacu Isaa cũrẽ nicu niwĩ:

—Macũ, yu'u tiroacãpu a'ti, yu'ure mi'miña.

²⁷ Tojo weegu Jacob cũ pu'toacãpu wa'a, cũrẽ mi'micu niwĩ. Isaa cũ ye su'tire wĩjĩgũ, cũ ye niatjere Õ'acũrẽ a'tiro ni sêrĩbosacu niwĩ:

“Ã'rĩ yu'u macũ cãpũ cjase o'ori Õ'acũ wee'que weronojõ añurõ u'mutime'rĩcã'mi.

²⁸ Õ'acũ mu'urẽ u'muarõ cjase aco pejasere o'oato.

Mu'u otesere di'tapure añurõ pĩ'rĩ, ducaticã weeato.

Peje trigo, tojo nicã u'seducaco vinorẽ o'oato.

²⁹ Pãjãrã masã mu'u dutise doca niato.

Peje di'tacjãrã mu'u duporo ejaque'a, mu'urẽ ãjõpeoato.

Mu'u ni'cũ põ'rãpũreta dutigusa'a.

Mu'u paco põ'rã umua mu'urẽ ãjõpeorã paamu'rĩque'ato.

Mu'urẽ ‘Ña'arõ wa'ato’ nirã nemorõ ‘Ña'abutiario wa'ato’, nino'rãsama.

Mu'urẽ ‘Añurõ wa'ato’ nirã pe'e ‘Añurõta wa'ato’ nino'rãsama”, nicu niwĩ Isaa.

³⁰ Cũ Jacore Õ'acũrẽ sêrĩbosatu'ajãca be'roacã, cũ wijaari cura Esau wa'icurã wẽjẽgũ eja'cu dajacu niwĩ.

³¹ Daja, cũ quẽ'rã ba'ase añurõ u'suase do'a, cũ pacure ba'adutigũ miacu niwĩ. A'tiro nicu niwĩ:

—Pacu, wã'cãnujãña. Yu'u wa'icu wẽjẽ'cure ba'aya. Ba'a, yu'ure ye niatjere Õ'acũrẽ sêrĩbosaya.

³² Tere tu'ogu, Isaa sêrĩtiña'cu niwĩ:

—¿Noanojõ niti mu'ũ?

—Yu'u Esau ni'i. Masã ma'mi ni'i, ni yu'ticu niwĩ.

³³ Tere tu'ogu, cũ pacu uputu narãsãgũ, a'tiro nicu niwĩ:

—¿To pũrĩcãrẽ noa pe'e niapari, yu'ure wa'icu wẽjẽ, do'a, mejẽpu miiti'cu? Mu'u dajati duporoacã yu'u ba'atojarũ. Ba'a, cũrẽ Õ'acũrẽ sêrĩbosatojarũ. Tojo weegu cũ Õ'acũrẽ sêrĩbosano'cũpu nimi.

³⁴ Tere tu'ogu, Esau uputu bujaweti ua, uticu niwĩ. A'tiro caricũcu niwĩ:

—Pacu, yu'u quẽ'rãrẽ Õ'acũrẽ sêrĩbosacureya, nicu niwĩ.

³⁵ Cũ pacu cũrẽ yu'ticu niwĩ:

—Mu'u acabiji mu'u duporo eja, yu'ure nisoopĩ. Cũ mu'u ye nimi'quere Õ'acũrẽ yu'u sêrĩbosabo'quere miatojami.

³⁶ Tere tu'ogu, Esau cũ pacure nicu niwĩ tja:

—Tu'omasĩrãta cũrẽ Jacob wãme õ'ocãrã niwũ. Cũ yu'ure puatipu ña'arõ weetojami. Ne waro, yu'u masã ma'mi nisere yu'ure ã'mawĩ. Ni'cãrõacãrẽ tja mejãrõta Õ'acũrẽ mu'u sêrĩbosase, ye nĩbo'quere ã'mapĩ. ¿Yu'ure ne cã'rõ apeyenojõ du'satibutiati? nicu niwĩ.

³⁷ Isaa cũrẽ yu'ticu niwĩ:

—Yu'u Jacore mu'u wiogu wa'acã weeasu. Nipe'tirã cũ acawererã cũrẽ da'raco'teri masã nirãsama. Peje ba'ase trigo, u'seducaco vino cuogusa'a, niasu. Macũ, yu'u ni'cãrõacãma de'ro weemasĩtisa'a majã, nicu niwĩ.

³⁸ Esau cũ pacure ninemocu niwĩ:

—Pacu, ¿ni'cãtita Õ'acũrẽ añusere sêrĩta basioti? Yu'u quẽ'rãrẽ cũrẽ añusere sêrĩbosaya, nicu niwĩ. Be'ro apaturi caricũ, uticu niwĩ.

³⁹ Cũ tojo nicã tu'ogu, Isaa cãrẽ nicu niwĩ:
 “Mu'u di'ta añuse nitiropu nisetigusa'a.
 U'muarõ cjase aco pejase marĩrõpu nigũsa'a.
⁴⁰ Mu'u, mu'u ya di'pjĩ me'rã wãmoti, mejẽcã wa'acã cã'mota'agusa'a.
 Mu'u acabijire da'raco'tegu nigũsa'a.
 Be'ro mu'u tutuagu wa'agu, cã dutise doca nisome majã”, nicu niwĩ.

Jacob Esaúre uiwã'cã'que ni'i

⁴¹ Tojo wa'áca be'ro te me'rã Esaú cã acabijire ã'asĩ'rĩti, uanu'cãcu niwĩ. Cũ pacu Jacob pe'ere Õ'acũrẽ sãrĩbosa'que bu'iri tojo weecu niwĩ. “Yu'u pacu cã wẽrĩatjo cã'rõ du'sa'a. Cũ wẽrĩca be'ro yu'u acabijire wẽjẽgũti”, ni wãcũcu niwĩ.

⁴² Esaú tojo weeguti nise quetire tu'ogo, Rebeca Jacore pijio, a'tiro nico niwõ:

—Mu'u ma'mi Esaú mu'urẽ a'megũ, “Wẽjẽgũti”, niaru.

⁴³ Tojo weegu, macũ, yu'u dutiro weeya. Harãpu yu'u ma'mi Labán ya wi'ipu du'tiabaque'oya.

⁴⁴ Topu tojánĩña. Téé mu'u ma'mi cã uase pe'tica be'ropu topure nituoya.

⁴⁵ Mu'u cãrẽ wee'quere acobojõca be'ro mu'urẽ “A'tia tja” ni, queti o'ogoti. Mũsarẽ yu'u põ'rã puarãrẽ ni'cã numuta wẽrĩcã uawe'e, nico niwõ.

⁴⁶ Be'ro Rebeca co marãpu Isaare nico niwõ:

—Ã'rã hitita masã numia Esaú numosãnumia me'rã yu'u caributiya'rua wa'asa'a. Jacob cã a'ti di'ta Canaácjãrã ã'rã hitita masã numia weronojõ nigõrẽ cã numoticãma, mejõ wẽrĩa wa'asĩ'rĩsa'a, nico niwõ.

28

¹ Tere tu'ogu, Isaa Jacore pijio, cãrẽ “Õ'acũ mu'urẽ añurõ weeato”, nicu niwĩ. Tojo nicã, cãrẽ a'tiro weeduticu niwĩ:

—Mu'u a'ti di'ta Canaácjãrã numiarẽ ne numotiticã'ña.

² Mu'u ñecũ tiro Betuel Padan-arãpu wa'aya. Topu mu'u pacopãnumu Labán macõrẽ numotiya.

³ Õ'acũ tutuayurãnu'cãgũ mu'urẽ añurõ weeato. Pãjãrã mu'urẽ masãputi, pãrãmerãticã weeato. Cũ tojo weecã, peje curaricjãrã nirãsama.

⁴ Abrahãrẽ Õ'acũ “Añurõ weeguti” ní'quere mu'urẽ, mu'u pãrãmerãrẽ o'oato. A'ti di'ta mãsã ya di'ta waro tojato ní'gũ, tojo ni'i. Ni'cãrõacãrẽ a'ti di'tapu ape di'tacjãrã weronojõ ni'i yujupu, nicu niwĩ.

⁵ Tojo wee Jacore Padan-arãpu o'ócã'cu niwĩ. Topure Labán ya wi'ipu etacu niwĩ. Cũ Betuel, arameo mãsã macũ, tojo nicã Rebeca ma'mi nicu niwĩ. Rebeca, Jacob, Esaú paco nico niwõ.

Esaú cã numotinem'o'que ni'i

⁶ Esaú, cã pacu Isaa, Õ'acũrẽ “Jacore añurõ weeya”, ni sãrĩbosacã, tojo nicã cãrẽ Padan-arãpu numotidutigu o'ócã tu'ocu niwĩ. Tojo nicã cãrẽ Õ'acũrẽ añurõ weedutigu, “A'tocjãrã Canaácjãrã numia me'rã ne numotiticã'ña” nicã tu'ocu niwĩ.

⁷ Apeyema Jacob cã pacusumua weeduti'caronojõta Padan-arãpu wa'acã ã'acu niwĩ.

⁸ Tojo weegu Esaú cã pacusumua Canaá di'tacjãrã numiarẽ tu'satisere mãsĩcu niwĩ.

⁹ Tere mãsĩgũ, Abrahã macũ Ismae tiropu ã'agũ wa'acu niwĩ. Topu cã macõ Mahalat wãmetigore numoticu niwĩ. Co Nebaiot acabijo nico niwõ. Cũ Esaú ãpẽrã puarã numia Canaácjãrã numiarẽ numotitogacu niwĩ.

Jacob Betepu cã qu'e'e'que ni'i

¹⁰ Jacob Beersebaru ní'cu wa'a, Harã wa'ari ma'apu bu'acu niwĩ.

11 Wa'acūmí, ñamica'apụ niyucā, cū no'o na'itō'orō cārīcụ niwī. Topụ cārīgūtigu, ni'cāgā ūtāgā topụ cūñacjare miicūú, cū dupoare ēotuucūuocụ niwī.

12 Topụ a'tiro quē'ecụ niwī. Ni'cārō mujārōjo nucūcāpụ téé ụ'musepụ nimujānụ'cācaro niwā. To mujārōpụre Ō'acūrē wereco'terā mujāmujā, dijatimujācārā niwā.

13 Tojo nicā, Ō'acūrē cū pụ'to nu'cūcā ĩ'acụ niwī. Cūrē a'tiro nicụ niwī: “Yụ'ụ mụ'ụ ñecū Abrahā, mụ'ụ pacụ Isaa ējōpeogu Ō'acū ni'i. Mụ'urē, mụ'ụ pārāmerā nituriarārē a'te mụ'ụ cūñase di'tare o'ogusa'a.

14 Mụ'ụ pārāmerā pājārā waro nucūpori weronojō nirāsama. Nipe'tiropụ se'sanụ'cārāsama. Mujīpū cū mujātiro pe'e, cū sājārō pe'e, tojo nicā norte, téé surpụ nirāsama. Nipe'tirā a'ti turicjārārē mụ'ụ me'rā, tojo nicā mụ'ụ pārāmerā nituriarā me'rā añurō wa'acā weeguti.

15 Yụ'ụ mụ'ụ me'rā ni'i. Mụ'urē, mụ'ụ no'o wa'aro co'teguti. A'ti di'tare mụ'urē apaturi dajanụ'cācā weeguti. Yụ'ụ “Tojo weeguti” ní'quere weetimigū, ne cārō mụ'urē cō'awā'cāsoma”, nicụ niwī Ō'acū.

16 Jacob cū quē'ēca be'ro wā'cāgū, a'tiro wācūcụ niwī: “Diacjūta Ō'acū a'to nimi. Yụ'ụ ne masītasụ”, nicụ niwī.

17 Cū ụputụ ui, a'tiro wācūcụ niwī: “A'to wiobutia'a. Ō'acū cū nirō waro ni'i. Cū ya wi'i ni'i. Ụ'muse sājārī sope pụ'to ni'i”, nicụ niwī.

18 Ape nụmụ pe'e maata wā'cā, ūtāgā cū dupoapụ ēotuucūucagare añurō miinụ'cōcụ niwī. Tu'ajanụ'cō, tigare Ō'acū yaga tojadutigụ, ụ'sere piopeocụ niwī.

19 Ne waropụre tore ni'cā macā nicaro nimiwā. Ti macā Luz wāmeticaro niwā. Jacob pe'e mejēcā wāme dūcayucụ niwī. Betel wāme ō'ocụ niwī.

20 Topụ Jacob Ō'acūrē “Mụ'ụ me'rā a'tiro weeguti”, ni ucūcụ niwī: “Ō'acū ni'cārōacā yụ'ụ wa'arore ba'pati, co'te, yụ'ure ba'ase, su'ti o'ogu, yụ'ụ wiogu nigūsa'a.

21 Tojo nicā, ne cārō mejēcā wa'ati, apaturi yụ'ure yụ'ụ pacụ ya wi'ipụre majāmitojaacā wéégụ, tojo nigūsa'a.

22 Mụ'ụ tojo weecā, a'tiga ūtāgā yụ'ụ miinụ'cōcaga Ō'acū ya wi'i nirōsa'a. Mụ'ụ nipe'tisetiri yụ'ure apeyenojō diez o'ocā, mụ'urē ni'cārō o'oguti”, nicụ niwī.

29

Jacob cū Harāpụ eta'que ni'i

1 Jacob wa'a, mujīpū mujātirocjārā ya di'tapụ etacụ niwī.

2 Topụre etagụ, cāpūpụ i'tia curua oveja aco sī'rīrī pe tiro soocūñarārē ĩ'acụ niwī. Na ti pe cjase acore sī'rīcārā niwā. Ti pe sope pụ'topụre pajiri pe ūtāpejo me'rā bi'ano'caro niwā.

3 Nipe'tirā oveja topụre nerēnụ'cāca be'ro oveja co'terā ti pere pāa, ovejare aco tīacārā niwā. Na sī'rīca be'ro oveja co'terā ti pere bi'acārā niwā tja.

4 Jacob oveja co'terārē sērītiña'cụ niwī:

—¿Ne, no'ocjārā niti musā?

—Ūsā Harācjārā ni'i, ni yụ'ticārā niwā.

5 Narē sērītiña'nemocụ niwī tja:

—¿Musā Labārē Nacor pārāmirē masīti?

—Masī'i, ni yụ'ticārā niwā.

6 —¿Cū dutimarīati? ni sērītiña'nemocụ niwī.

—Ū, duti marīami, ni yụ'ticārā niwā. Be'ro Jacore ninemocārā niwā:

—Ĩ'aña. Sico Raquel, Labán macō co yarā oveja me'rā a'timo, nicārā niwā.

7 Jacob narē a'tiro nicụ niwī:

—Umucjo waro ni'i yujupũ. Ovejare bi'asõrõrõ mejêta ni'i. ¿De'ro weerã musã ovejare aco tĩa, be'ro tá ba'adutirã, cãpũpũ mianũ'cõweti?

⁸ Na cãrẽ yu'ticãrã niwã:

—Tojo weemasítisa'a. Nipe'tirã oveja nerẽpe'tiato yujupũ. Na nerẽpe'tica be'ro oveja co'terã ti pere bi'ácaga ùtãgãjore pãa, acore tĩano'rõsa'a.

⁹ Jacob na me'rã ucũrĩ cura Raquel co pacũ yarã oveja me'rã ejaco niwõ. Co narẽ co'tego nico niwõ.

¹⁰ Topũ Raquere, Labán macõrẽ, cũ pacopánũmũ Labán yarã oveja me'rã ejacã ï'agũ, maata ùtãgãjore pãogũ wa'acũ niwĩ. Pãotoja, narẽ aco tĩacũ niwĩ.

¹¹ Be'ro Raquere añudutigũ mi'micũ niwĩ. Tojo weetoja, e'catigũ, uticũ niwĩ.

¹² Jacob, “Yu'u Rebeca macũ ni'i, Labán páácjũ ni'i”, ni werecũ niwĩ. Tere tu'ogo, co pacũpũre omawã'cã, werego wa'aco niwõ.

¹³ Labán, “Yu'u acabijo macũ niapũ” nisere tu'ogũ, cãrẽ põtẽrĩgũ wa'agũ, omawã'cãcũ niwĩ. Cãrẽ paabũ'a, wa'suporopũ mi'micũ niwĩ. Be'ro cã ya wi'ipũ miacũ niwĩ. Jacob nipe'tise cãrẽ wa'a'quere quetiwerepe'ocũ niwĩ.

¹⁴ Labán cãrẽ nicũ niwĩ: “Diacjũta mũ'u yu'u acawerego macũ nígũ, ye dí warota ni'i”, nicũ niwĩ.

Jacob cã basucãrã numiarẽ da'ra wapata'a'que ni'i

Jacob Labán tiropũre ni'cã mujĩpũ tojacũ niwĩ.

¹⁵ Ti mujĩpũ be'ro Labán Jacore a'tiro nicũ niwĩ:

—Mũ'u, yu'u acawerego macũ nise wapa tojowaro da'ra, weesome. ¿Mũ'u no'ocã'rõ wapayecã ùsari? nicũ niwĩ.

¹⁶ Labán pũarã numia põ'rãticũ niwĩ. Masã ma'mio Lea wãmetico niwõ. Dũ'sago pe'e Raquel wãmetico niwõ.

¹⁷ Lea caperi añuse cõoco niwõ. Raquel pe'e añugõ, añurõ upũtigo nico niwõ.

¹⁸ Jacob Raquere tu'sayugũ, a'tiro nicũ niwĩ:

—Mũ'u macõ Raquere ùagũ, siete cã'marĩ mũ'urẽ da'ratamugũti.

¹⁹ Labán cãrẽ yu'ticũ niwĩ:

—Jau, añurõsa'a. Aperocjãrã pe'ere o'oronojõ o'ógũ, mũ'urẽ numisogũti. Yu'u me'rã tojayá, nicũ niwĩ.

²⁰ Tojo weegũ Jacob Raquere wapata'agũ, siete cã'marĩ da'racũ niwĩ. Cũ Raquere ùayũ'ũayucã, te cã'marĩ ne yoabajuticarõ niwũ.

²¹ Te siete cã'marĩ yu'rúca be'ro Jacob Labãrẽ nicũ niwĩ:

—Yu'u nũmo niacjore wiaya majã. Yu'u core nũmotigusã'a. Ticuse cã'marĩ da'ragũti ní'que pe'tia wa'a'a. Core da'ra, wapata'atoja'a, nicũ niwĩ.

²² Tojo weegũ Labán nipe'tirã cã pũ'tocjãrãrẽ omocã dũ'teri bosenuũmũrẽ pijiocũ niwĩ.

²³ Be'ro ñamipũ Labán masã ma'mio Lea pe'ere mia, Jacore o'ocũ niwĩ. Jacob co me'rã cãrĩcũ niwĩ.

²⁴ Apeyema tja Leare Labán ni'cõ cãrẽ da'racõ'tegore weetamudutigũ o'ocũ niwĩ. Co Zilpa wãmetico niwõ.

²⁵ Ape nũmũ bo'reacã Jacob “Apego Lea me'rã pe'e cãrĩapã”, ni ï'acũ niwĩ. Tojo weegũ Labãrẽ sãrĩtiña'gũ wa'acũ niwĩ.

—¿De'ro weegũ yu'ure tojo weeati? Yu'u Raquere wapata'agutigũ mũ'u me'rã da'rawũ. ¿De'ro weegũ yu'ure tojo weesoati? nicũ niwĩ.

²⁶ Labán cãrẽ yu'ticũ niwĩ:

—A'ti di'tapũ a'tiro weesetisa'a. Dũ'sago pe'e masã ma'mio dũporo marãpũtitimo.

²⁷ Mũ'u omocã dũ'teri bosenuũmũ nirĩ semanarẽ Lea me'rãta níni'ña yujupũ. Ti semana pe'tica be'ro co acabijore o'ogũti. Mũ'u core da'ra wapayegũ, siete cã'marĩ da'ranemogũsa'a, nicũ niwĩ.

²⁸ Jacob “Añurõsa'a”, nicu niwĩ. Lea omocã du'teri bosenuṃu nirĩ semana pe'tica be'ro Raquel quẽ'rãrẽ numisocu niwĩ.

²⁹ Labán cūrẽ da'racote'gore Raquere weetamudutigu, co quẽ'rãrẽ Bilha wãmetigore o'ocu niwĩ.

³⁰ Jacob Raquel me'rã quẽ'rãrẽ cãrĩcu niwĩ. Lea nemorõ co pe'ere ma'iyu'rũnu'cãcu niwĩ. Siete cũ'marĩ Labán me'rã da'ranemocu niwĩ.

Jacob põ'rã ye cjase ni'i

³¹ Õ'acũ Jacob Leare ma'iticã ï'agũ, core wĩ'marã põ'rãticã weecu niwĩ. Raquel pe'ema wĩ'marã bocamasiticã weecu niwĩ yujupu.

³² Lea nijĩpaco wa'a, wĩ'magũ põ'rãtico niwõ. Cūrẽ Rubén wãme õ'oco niwõ. A'tiro nico niwõ: “Õ'acũ yu'u bujaweticã ï'agũ, wĩ'magũ o'oami. Tojo weegu ni'cãrõacãma yu'u marãpu yu'ure ma'igũsami”, nico niwõ.

³³ Be'ro Lea apĩ põ'rãtico niwõ tja. Cūrẽ Simeó wãme õ'oco niwõ. Tojo weego a'tiro nico niwõ: “Õ'acũ yu'u marãpu yu'ure tojo ï'acõ'acã ï'ami. Tojo weegu apĩ yu'ure o'onemoami”, nico niwõ.

³⁴ Apĩ cuonemoco niwõ tja. Cūrẽ Leví wãme õ'oco niwõ. “Yu'u marãpũre i'tiarã wĩ'marã o'otoja'a. Tojo weegu ni'cãrõacãma yu'u pe'ere nemorõ ma'igũsami”, nico niwõ.

³⁵ Lea apĩ wuanemoco niwõ tja. “Ni'cãrõacãma Õ'acũrẽ e'catipeogoti”, nico niwõ. Tojo weego cūrẽ Judá wãme õ'oco niwõ. Æ'rĩ be'ro põ'rãtidu'unico niwõ yujupu.

30

¹ Raquel yu'u Jacore põ'rãtibosatisa'a nígõ, co ma'miorẽ uoco niwõ. Tojo tu'oña'gõ, co marãpũre nico niwõ:

—Yu'ure põ'rãticã weeya. Mu'u tojo weeticãma, wẽrĩa wa'agoti, nico niwõ.

² Tere tu'ogu, Jacob ua wa'a, core nicu niwĩ:

—¿To pũrĩcãrẽ yu'u Õ'acũ niti? Cũta mu'urẽ wĩ'marã bocaticã weemi.

³ Be'ro cūrẽ nico niwõ:

—A'tigo yu'ure da'racote'go Bilhare miaña. Co me'rã ni, wĩ'magũrẽ põ'rãtiya. Co tojo põ'rãticã, yu'u quẽ'rã põ'rãti'co weronojõ cuogosa'a, nico niwõ.

⁴ Tojo weego Raquel core da'racote'go Bilhare cã nũmo weronojõ niato nígõ, co marãpũre o'oco niwõ. Jacob co me'rã cãrĩcu niwĩ.

⁵ Co nijĩpaco toja, ni'cũ wĩ'magũ Jacore wuabosaco niwõ.

⁶ Co tojo weecã ï'agõ, Raquel nico niwõ: “Æpẽrã ï'orõpu Õ'acũ yu'ure queoro wa'acã weemi. Cũ yu'u sẽrĩsere tu'ogu, yu'ure wĩ'magũ o'oami. Tojo weegu Æ'rĩ wĩ'magũ Dan wãmetigusami”, nico niwõ.

⁷ Be'ro apĩ Bilha põ'rãtinemoco niwõ.

⁸ Raquel a'tiro nico niwõ: “Yu'u ma'mio me'rã uputu waro a'metu'tiapu. Añu'u majã, yu'u core yu'rũwetitojapu”, nico niwõ. Tojo weego wĩ'magũrẽ Neftalí wãme õ'oco niwõ.

⁹ Lea pe'e “Yu'u põ'rã bocamasitisa'a majã” nígõ, core da'racote'go Zilpare co marãpu Jacore pe'suda'reco niwõ.

¹⁰ Co Zilpa Jacob me'rã wĩ'magũ põ'rãtico niwõ.

¹¹ Co tojo weecã ï'agõ, Lea a'tiro nico niwõ: “Añubutiaro wa'a'a. Tojo weegu wĩ'magũ Gad wãmetigusami”, nico niwõ.

¹² Be'ro Zilpa Jacore apĩ põ'rãtibosaco niwõ.

¹³ Tere ï'agõ, Lea a'tiro nico niwõ: “E'catiyu'rũasa'a. Numia ni'cãrõacãma yu'ure 'E'catiyu'rũamo', nirãsama.” Tojo weego wĩ'magũ Aser wãme õ'oco niwõ.

14 Ni'cã numu na trigo tũ'rērĩtero nicã, Rubén cãpũpu wa'acu niwĩ. Topu yucuduca mandrãgora wãmetisere bocacu niwĩ. Boca, cũ paco Leare miacu niwĩ. Tere miidajacã ĩ'agõ, Raquel Leare nico niwõ:

—Yũ'u quẽ'rãrẽ mu'u macũ miiti'que yucuducare o'oya.

15 Lea pe'e core yu'tico niwõ:

—¿De'ro weego o'obosari? Mu'u yu'ure ña'abutiario weewu. Yũ'u marãpure ě'mawũ. ¿Ni'cãrõacãrẽ yu'u macũ yucuduca boca'quere ě'masĩ'rĩti tja?

Tere tu'ogo, Raquel nico niwõ:

—To pũrĩcãrẽ a'tiro weegoti. Mu'u macũ yucuduca boca'quere mu'u o'ocã, ni'cãcã ñamirẽ Jacob mu'u me'rã cãrĩgũsami, nico niwõ.

16 Be'ro na'ique'ari cura Jacob cũ cãpũpu ní'cu dajari cura Lea cãrẽ põtẽrĩgõ wa'a, a'tiro nico niwõ:

—Ni'cãcã ñamirẽ, mu'u yu'u me'rã cãrĩgũsa'a. Yũ'u macũ boca'que mandrãgora yucuduca me'rã wapayearu.

Tojo weegu ti ñamirẽ Jacob Lea me'rã cãrĩcu niwĩ.

17 Õ'acũ Lea sãrĩsere yu'ticu niwĩ. Tojo weego nijĩpaco wa'a, cũ me'rã ni'cãmocurã põ'rãtibosanemoco niwõ Jacore.

18 Tere ĩ'agõ, Lea nico niwõ: “Yũ'ure da'raco'tegore yu'u marãpure o'owu. Tojo wee'que wapa Õ'acũ ni'cãrõacãrẽ yu'ure añurõ weemi majã. Tojo weegu ã'rĩ wĩ'magũ Isacar wãmetigusami”, nico niwõ.

19 Be'ro Lea apĩ põ'rãtinemoco niwõ. Cũ me'rã seis põ'rãtico niwõ.

20 A'tiro nico niwõ: “Õ'acũ yu'ure añubutiase o'oami. Ni'cãrõacãrẽ yu'u marãpu nemorõ ma'igũsami. Cãrẽ yu'u seis umua põ'rãtibosatoja'a. Tojo weegu ã'rĩ wĩ'magũ Zabulõ wãmetigusami”, nico niwõ.

21 Lea põ'rãtitũgo, numiorẽ wuaco niwõ. Core Dina wãmeyeco niwõ.

22 Be'ro Õ'acũ Raquel quẽ'rãrẽ wãcũcu niwĩ. Co sãrĩsere tu'ogu, core põ'rãticã weecu niwĩ majã.

23 Tojo weego co põ'rãtimu'tãgũrẽ wuago, a'tiro nico niwõ: “Yũ'u põ'rãmarĩgõ ní'gõ bopoya'quere Õ'acũ pe'ticã weemi.

24 Cũ yu'ure apĩ o'onemocã añuyurũabosa'a”, nico niwõ. Tojo weego cãrẽ José wãmeyeco niwõ.

Jacob, Labán na ecarã me'rã a'merĩ weesoomujã'que ni'i

25 Raquel Joseré wuáca be'ro Jacob mañecũ Labãrẽ nicu niwĩ:

—Yũ'ure ya di'tapu dajatojaadutiya.

26 Yũ'u numosãnumiarẽ mu'urẽ da'rawapata'a'cãrã numiarẽ, tojo nicã yu'u põ'rãrẽ o'oya. Mu'u yu'ure yu'tica be'ro wa'aguti. Yũ'u mu'u me'rã uputu da'rasere añurõ masĩsa'a.

27 Labán cãrẽ yu'ticu niwĩ:

—Yũ'u nisetisere tu'sagu, yu'u me'rã tojayá. Yũ'u tu'oña'se me'rã a'tiro masĩ'i. Õ'acũ mu'u me'rã yu'ure añurõ wa'acã weemi.

28 ¿No'ocã'rõ wapata'asĩ'rĩsari mu'u? Mu'u werecã, yu'u tocã'rõ wapayeguti, nicu niwĩ.

29 Jacob cãrẽ yu'ticu niwĩ:

—Mu'u masĩsa'a. Yũ'u mu'urẽ añurõ da'ratamuwũ. Mu'u yarã wa'icũrãrẽ añurõ co'tebosawu.

30 Yũ'u etati dũporore mu'u pejetirãcã cuocu niwũ. Ni'cãrõacãma pãjãrã waro nima. Yũ'u etanu'cã'caro me'rã Õ'acũ mu'urẽ añurõ weemi. Ni'cãrõacã yu'u numosãnumia, yu'u põ'rã ye pe'ere da'rabosasĩ'rĩsa'a.

31 —¿No'ocã'rõ yu'u wapayecã uati? ni sãrĩtiña'nemocu niwĩ Labã.

Jacob a'tiro yu'ticu niwĩ:

—Ne wapayeticã'ña. Yu'u mu'urẽ “A'tiro weeya” nisere “Jau” nicã, mu'u yarã ovejare co'tebosaguti tja, nicu niwĩ.

³² A'tiro weeguti. Ni'cãcã nipe'tirã mu'u yarã ovejare ñ'acusiagu wa'aguti. Ñ'acusia, oveja sereritirã, do'rorãrẽ, tojo nicã wĩ'marã ñirãcãrẽ ducawaaguti. Nipe'tirã cabra sereritirã, do'rorãrẽ ducawaacũuguti. Narẽta mu'u yu'ure wapayegusa'a.

³³ Tojo wéeca be'ro mu'u yu'u wapata'asere ñ'agũ a'tigu, “Queorota weepĩ, ne yajatiapĩ”, nigũsa'a. Yarã oveja, cabra tiropu do'rorã marĩcã, tojo nicã oveja ñirã marĩcãma, “Ñ'arĩ yajagu weepĩ”, nigũsa'a, nicu niwĩ.

³⁴ Labán cãrẽ yu'ticu niwĩ:

—Añurõsa'a. Mu'u tojo nise tojota wa'ato, nicu niwĩ.

³⁵ Ti numuta Labán pe'e cabra umua yu'turãrẽ, do'rorãrẽ, tojo nicã cabra numia sereritirãrẽ, do'rorãrẽ, cã'rõ butise cãorãrẽ, nipe'tirã oveja wĩ'marã ñirãrẽ cã põ'rãrẽ co'tedutigũ o'ócũ niwĩ.

³⁶ Be'ro topu ní'cu narẽ Jacob nirõpu me'rã téé i'tia numu wa'aropu narẽ miacu niwĩ.

Jacob pe'e Labán yarã oveja, cabra du'sa'cãrãrẽ co'tecu niwĩ.

³⁷ Narẽ co'teri cura a'tiro weecu niwĩ. Cũ álamo, almendro, castaño wãmetise ya'sase dũpurire dutecu niwĩ. Dute, te dũpurire butise dari pã'rẽcu niwĩ.

³⁸⁻³⁹ Be'ro te pã'rẽ'que dũpurire ecarã na aco sĩ'rĩrĩ co'ro tiro diacjũ peocu niwĩ. Toputa na amorĩ cura na sĩ'rĩrã a'tirã, te dũpuri tiro umua, numiarẽ ñe'ecãrã niwã. Tojo weerã wĩ'marã bajarã, yu'turã, do'rorã bajuacãrã niwã.

⁴⁰ Wĩ'marãrẽ mejẽcã cũucu niwĩ. Ñpẽrã pe'ere Labán yarã do'rorã, yu'turã, ñirã põtõorõ cũucu niwĩ. A'tiro wee cã yarã pãjãrã wa'acã weecu niwĩ. Narẽ Labán yarã me'rã morẽticu niwĩ.

⁴¹ Apeyema tja Jacob a'tiro weecu niwĩ. Oveja numia tutuarã amorã, Jacob sõ'oní'que dũpurire na sĩ'rĩrĩ co'ro tiropu cũucu niwĩ. Te dũpuri põtõorõpu a'merĩ ñe'eato ní'gũ, tojo weecu niwĩ.

⁴² Tutuatirã mejãrã a'ticã pe'ema, te dũpurire cũuticu niwĩ. Tojo weerã na mejãrã Labán yarã tojacãrã niwã. Tutuarã pe'e Jacob yarã nicãrã niwã.

⁴³ A'tiro wee siape'e me'rã Jacob pãjãrã waro ecarã cãocu niwĩ. Pãjãrã waro oveja, cabra, cameyoa, burroa cãocu niwĩ. Cãrẽ da'raco'terã numia, umua quẽ'rãrẽ cãocu niwĩ.

31

Jacob Labãrẽ du'ti'que ni'i

¹ Jacob Labán põ'rã cãrẽ ucjase quetire tu'ocu niwĩ. “Jacob marĩ pacu ye ní'quere ñ'mape'o, te me'rã cã pe'e peje cãogu tojami,” nicãrã niwã.

² Apeye quẽ'rã Jacob Labán todũporopu cãrẽ añurõ wee'caronojõ weeticã tu'oña'cu niwĩ.

³ Tere ñ'agũ, Ñ'acũ Jacore nicu niwĩ: “Mu'u pacusumua ya di'tapu tojaaya. Mu'u acawererã tiropu wa'aya. Yu'u mu'urẽ co'teguti,” nicu niwĩ Ñ'acũ.

⁴ Cã tojo nicã tu'ogu, Jacob cã numosãnumia Raquere, Leare cã nirõ cãpũpu cã oveja, cabra co'teropu pijidutio'ocu niwĩ.

⁵ Narẽ nicu niwĩ:

—Yu'u ñ'acãta, musã pacu yu'ure todũporopu cã wee'caronojõ weetimi. Tojo weemicã, Ñ'acũ, yu'u pacu ñjõpeogu pe'e yu'ure añurõ co'temi.

⁶ Musã masĩsa'a, yu'u musã pacure nipe'tiro yu'u tutuaro põtõorõ añurõ warota da'rabosawu.

7 Yũ'u tojo weemicã, cũ yũ'ure nisoomujãwĩ. Na'irõ yũ'u da'rase wapare queoro wapayetimujãwĩ. Tojo weemicã, Õ'acũ pe'e yũ'ure ña'arõ weedutitigu, cũrẽ cã'mota'ami.

8 Tojo weegu Labán cũ “Oveja, cabra do'rorã mũ'u yarã nirāsama” nicã, oveja, cabra numia do'rorãta põ'rãtiwã. Tojo nicã, cũ “Oveja, cabra yũ'turã mũ'u yarã nirāsama” nicã, tojo bajurãta põ'rãtiwã.

9 Tojo weegu Õ'acũ cũ yarã ecarã pe'ere ã'ma, yũ'ure o'owĩ.

10 »Ni'cã nũmũ na wa'icũrã amorĩ cura a'tiro quẽ'ecãti. Cabra mũmũa numiarẽ ñe'emujãwã. Na mũmũa yũ'turã, do'rorã, sereritirã niwã.

11 Quẽ'erõpũ Õ'acũ cũ basuta nimigũ, cũrẽ wereco'tegu weronojõ upũsãjãnu'cã* yũ'u wãmerẽ pisuwĩ. Yũ'u pe'e cũrẽ yũ'tiwũ: “A'tota ni'i”, niwũ.

12 Tojo nicã tũ'ogu, cũrẽ wereco'tegu weronojõ nigũ yũ'ure niwĩ: “Añurõ ã'aña. Nipe'tirã ecarã mũmũa numiarẽ ñe'erã, yũ'turã, do'rorã, sereritirã nima. Yũ'u Labán mũ'urẽ wee'quere ã'ape'ocã'pũ.

13 Yũ'u Õ'acũ, mũ'urẽ Betepũ bajua'cu ni'i. Topũ mũ'u ã'tãgãrẽ miinu'cõ, u'se wa're, yũ'ure ‘Tojo weeguti’, ni ucũwũ. Ni'cãrõacã a'tore wijayã. Mũ'u bajuãca di'tapũ dajaya”, niwĩ, ni werecu niwĩ Jacob.

14 Tojo nicã tũ'orã, Raquel, Lea cũrẽ yũ'ticãrã niwã:

—Ûsã, ãsã pacu tiroma be'ropure apeyenojõ ñe'eatje ne moosa'a.

15 Tojo weronojõ o'ogu, ãsãrẽ aperocjãrãrẽ weronojõ tojo ã'acõ'acã'mi. Ûsãpũreta mũ'urẽ nũmotidutigu duasãjãwĩ. Nipe'tise ãsãrẽ dua'que wapare cõ'astepe'ocã'mi.

16 Diacjũta ni'i. Ûsã pacure Õ'acũ cũ cõosere ã'ma'que ãsã ye, ãsã põ'rã ye ni'i. Õ'acũ mũ'urẽ ni'caronojõta weeya, nicãrã niwã.

Jacob Padan-arãpũ ni'cu wija'que queti ni'i

17-18 Jacob cũ pacu Isaa nirĩ di'ta Canaãpũ dajatojaacu niwĩ. Tojo weegu cũ põ'rãrẽ, cũ nũmosãnumiarẽ cameyoa bu'ipũ miipeocu niwĩ. Nipe'tise cũ cõo'quere miacu niwĩ. Nipe'tirã ecarã cũ da'ra'que wapa Padan-arãpũ cũ boca'quere miacu niwĩ.

19 Labán aperopũ cũ yarã ovejare poari seegu wa'ari cura, Raquel co pacu ãjõpõose na queose yee'quere cũ ya wi'ipũ nisere yajaco niwõ.

20 Jacob cũ mañecũ Labán arameo masũrẽ we'rititimigũ, weesoo, du'ticu niwĩ.

21 Nipe'tise cũ cõose me'rã du'tiwã'cãcu niwĩ. Éufrates wãmetiri maarẽ eja, pẽ'abaque'ocu niwĩ. Diacjũ yũ'rũmajã, Galaad bu'papijaro nirõpũ wa'acu niwĩ.

Labán Jacore sirutu'que ni'i

22 I'tia nũmũ be'ro Labán Jacob cũ du'ti'quere masĩcu niwĩ.

23 Tojo weegu Labán cũ acawererã me'rã Jacore sirutugu wa'acu niwĩ. Siete nũmũrĩ be'ro Galaad bu'papijaro nirõpũ ãmũejacu niwĩ.

24 Cũ topũ ejati ñamirẽ Õ'acũ Labãrẽ, arameo masũrẽ quẽ'erõpũ bajuacu niwĩ. Bajua, a'tiro nicu niwĩ: “Tũ'oya, Jacore pũrĩrõ ucũacũpa”, nicu niwĩ.

25 Labán Jacore Galaad bu'papijaro cũ cãrĩ'caropũ ãmũejacu niwĩ. Topũta Labán, cũ acawererã me'rã tojaque'acu niwĩ.

26 Be'ro Jacore ã'a, a'tiro ni sãrĩtiña'cu niwĩ:

—¿De'ro weeati mũ'u? ¿De'ro weegu yũ'ure weesooati? Mũ'u yũ'u põ'rã numiarẽ a'mewẽjãrã ñe'eno'cãrã numiarẽ weronojõ miitiapã.

27 ¿De'ro weegu yũ'ure weretimigũ, weesoo, ã'atiro du'tiati? Yũ'u queoro masĩgũ pũrĩcã, mũ'urẽ añurõ we'ritiboapã. Bũapũtãrõ, to'atu me'rã bosenuũ weetuoboapã.

* 31:11 31.11 ã'aña Gn 16.7 docapũ oja'quere.

28 Yũ'u pō'rã numiarẽ, yũ'u pãrãmerãrẽ ne cã'rõ mi'mituoτίαςu. Mũ'u ne tũ'omasĩtĩbutiagu weronojõ weepã.

29 Yũ'u mũsãrẽ ña'arõ weesĩ'rĩgũ weecã'boapã. Mũ'u pacu ãjõpeogu Õ'acũ pe'e yũ'ure ñamĩpu ucũami. A'tiro niami: “Tũ'oya, Jacore pũrĩrõ ucũacũpa”, niami.

30 Mũ'u, mũ'u pacu tiropu ɸɸtũ dajasĩ'rĩ'cũ niyugu, a'titojapã. Tojo nimigũ, ¿de'ro weegu yũ'u ãjõpeorã na queose yee'quere yajati? nicũ niwĩ.

31 Jacob cãrẽ yũ'ticũ niwĩ:

—Yũ'u uiasu. Apetero weegu mũ'u pō'rã numiarẽ tutuaro me'rã numita'abosami, niasu.

32 No'o mũ'u ãjõpeorã queose yee'quere cɸogunojõ wẽrĩato. A'to nirã marĩ acawererã ĩ'orõpu a'maña. Narẽ bocagu, miaña.

Jacob pe'e, “Raquel co pacu ãjõpeose yee'quere yajapõ”, ni masĩticũ niwĩ.

33 Labán Jacob ya wi'i, su'ti casero me'rã wéeca wi'ipũ a'magũ, sãjãamũ'tãcũ niwĩ. Be'ro Lea ya wi'ipũ sãjãacũ niwĩ. To be'ro na pũarã numia narẽ da'raco'terã ye wi'seriacãpu sãjãacũ niwĩ. Cũ ãjõpeose queose yee'quere ne bocaticũ niwĩ. Lea ya wi'ipũ ní'cũ wijati, Raquel ya wi'ipũ sãjãacũ niwĩ.

34 Co pe'e cũ sãjãti dũporo te queosere míi, cameyo pesarã na dujoro docapu cũuco niwõ. Be'ro te bu'ipũ mũjãpeja, dujidi'opesaco niwõ. Labán nipe'tiro ti wi'ipũre a'mape'ocũ nimiwĩ. Ne bocaticũ niwĩ.

35 Raquel pe'e pacũre nico niwõ:

—Pacu, mũ'u tiro yũ'u dijaticã uacũpa. Yũ'u ni'cãcãrẽ be'tigo nisa'a, nico niwõ.

Labán nipe'tiropu cũ ãjõpeose queose yee'quere a'macũ nimiwĩ. Ne bocaticũ niwĩ.

36 Cũ bocaticã ĩ'agũ, Jacob ua wa'acũ niwĩ. Tojo weegu “Mejõ waro dioapã” nígũ, Labãrẽ a'tiro nicũ niwĩ:

—¿Ñe'enojõ mũ'urẽ ña'arõ weeati? Mũ'u yũ'ure ña'abutiario wéeca be'ro weronojõ yũ'ure sirutubutiapã.

37 Nipe'tise yeacãrẽ añurõ ĩ'aweepe'obutiãcã'a. ¿Mũ'u ya wi'i cjase apeyenojõacã bocati? Bocagu, a'to mũ'u acawererã ĩ'orõ, tojo nicã yũ'u acawererã ĩ'orõ bajurõpu peoya. Na noa pe'e diacjũ ucũti ni, beserãsama.

38 Yũ'u mũ'u tiropũre veinte cũ'marĩ da'rawũ. Te cũ'marĩrẽ ne ni'cãti mũ'u yarã oveja, cabra sãtãiwã. Ne ni'cãti mũ'u yarã ecarã oveja, cabra ɸmũarẽ ba'atiwũ.

39 Ne ni'cãti wa'icũrã nũcũcjãrã wẽjẽno'cãrãrẽ mũ'u tiropu miidajatiwũ. Yũ'u basu tere wapayewũ. Topu ɸmũco, ñami ãpẽrã masã na mũ'u yarãrẽ yajacãma, mũ'u yũ'ure wapaseewũ.

40 ɸmũcjore yũ'u asise poowũ. Ñami pe'ere yũsũabu'a narãsãwũ. Apeterore ne cãrĩtiwũ.

41 Mũ'u ya wi'ipũre veinte cũ'marĩ niwũ. Mũ'u pō'rã pũarã numiarẽ wapata'agu, catorce cũ'marĩ mũ'u dutiro doca da'rawũ. Mũ'u yarã ecarãrẽ co'tégũ seis cũ'marĩ da'rawũ. Yũ'u wapata'asere mũ'u na'irõ dũcayumũjãwũ.

42 Yũ'u ñecũ Abrahã wiogu Õ'acũ yũ'u me'rã niticãma, yũ'u pacu Isaa wiopesase me'rã cũ ãjõpeogu Õ'acũ yũ'u me'rã niticãma, tojowarota mũ'u yũ'ure o'otõrõbopã. Ne moobutiagu dajabopã. Õ'acũ yũ'u pi'etisere ĩ'agũ, yũ'u da'ra'quere ĩ'agũ, ñamĩpu mũ'urẽ tutuaro me'rã ucũapĩ.

Jacob, Labán me'rã a'merĩ “A'tiro weerã” na ni apo'que ni'i

43 Tere tũ'ogu, Labán Jacore yũ'ticũ niwĩ:

—Yũ'u pō'rã numia, yũ'u pō'rãta nima. Yũ'u pãrãmerã yũ'u pãrãmerãta nima. Oveja quẽ'rã yarã ovejata nima. Nipe'tise a'to mũ'u ĩ'ase ye dia'cũ ni'i. Tojo nimicã, ni'cãrõacãrẽ yũ'u pō'rã numiarẽ, yũ'u pãrãmerãrẽ ¿de'ro weebosari yũ'u?

⁴⁴ Tojo weerã marĩ p̄arã a'merĩ “A'tiro weerã” ni aporã. Tere marĩ be'rop̄are “Tojota ni apono'wũ” nino'rõsa'a, nicu niwĩ.

⁴⁵ Tere tu'ogu, Jacob ni'cã ùtãgã mii, ni'cã tuturo weronojõ nu'cõcu niwĩ.

⁴⁶ Be'ro cũ acawererãrẽ a'tiro nicu niwĩ:

—Ûtãperire seeneocũña.

Tojo weerã nipe'tirã ni'cã mesãjo seeneocũucãrã niwã. Na nipe'tirã ti mesã pu'topu ba'acãrã niwã.

⁴⁷ Labán tore cũ ye ucũse me'rã a'tiro wãme õ'ocu niwĩ “Jegar Sahaduta”. Jacob pe'e cũ ye me'rã “Galaad”† wãme õ'ocu niwĩ.

⁴⁸ Tojo weegu Labán nicu niwĩ:

—A'ti ùtãmesã me'rã marĩ ni'cãcã apo'quere wãcũno'rõsa'a. Tojo weero Galaad wãmeticarõ niwũ.

⁴⁹ Tojo nicã Mizpa wãmeticarõ niwũ. Labán a'tiro nicu niwĩ:

—Õ'acũ marĩ a'merĩ ï'atiri curare marĩ p̄arãrẽ ï'anurũato.

⁵⁰ Yu'u põ'rã numiarẽ mu'u ña'arõ weecã o ãpẽrã numiarẽ mu'u numotinemocã, apĩ marĩ a'merĩ aposere ï'atimicã, Õ'acũ basuta marĩ weesere masĩgũsami.

⁵¹ Labán Jacore apeye ninemocu niwĩ tja:

—A'to ùtãmesã yu'u seeneocũuca mesã, tojo nicã ùtãgã yu'u miinu'cõcaga marĩ deco nisere ï'aña.

⁵² A'ti mesã, tojo nicã a'tigare ï'arã, marĩ p̄arã apo'quere wãcũrãsa'a. Yu'u mu'urẽ ña'arõ weesĩ'rĩgũ, a'ti mesãrẽ, a'tigare yu'rũsome. Tojo nicã mu'u quẽ'rã yu'ure ña'arõ weesĩ'rĩgũ, yu'rũsome.

⁵³ Marĩ mejẽcã weecã, Õ'acũ Abrahã ãjõpeogu, yu'u ñecũ Nacor ãjõpeogu marĩ weesere queoro beseato, nicu niwĩ Labán.

Tere tu'ogu, Jacob Õ'acũ cũ pacu Isaa ãjõpeogu wãme me'rã “Tojota wa'ato”, nicu niwĩ.

⁵⁴ Be'ro ti bu'apu wa'icure wẽjẽ, Õ'acũrẽ ãjũamorõpeocu niwĩ. Tu'ajanu'cõ, nipe'tirã cũ acawererãrẽ ba'adutigu pijiocu niwĩ. Nipe'tirã ba'acãrã niwã. Ba'atoja, ti bu'apu cãrĩcãrã niwã.

⁵⁵ Ape numu ñamicureacã Labán wã'cã, wa'agutigu, cũ pãrãmerãrẽ, cũ põ'rã numiarẽ mi'mitucocu niwĩ. Be'ro “Mũsarẽ añurõ wa'ato”, ni sãrĩbosacu niwĩ. Tu'ajanu'cõ, cũ ya di'tapu majãmitojaacu niwĩ.

32

Jacob cũ ma'mi Esaú me'rã a'merĩ bocaaja'que ni'i

¹ Be'ro Jacob apaturi wa'acu niwĩ tja. Topu wa'ari cura Õ'acũrẽ wereco'terã cãrẽ põtãrãrã a'ticãrã niwã.

² Narẽ ï'agũ, Jacob a'tiro nicu niwĩ: “Na Õ'acũ yarã surara nima.” Tojo weegu tore Mahanaim* wãmeyecu niwĩ.

³ Jacob cũ duporo quetiwereri masãrẽ Seir di'tapu o'ómũ'tãcu niwĩ. To Seir Edom wãmetiropu tojacaro niwũ. Cũ ma'mi Esaúre quetiweremu'tãdutigu, narẽ o'óyucu niwĩ.

⁴ Narẽ a'te quetire weredutigu o'ócu niwĩ: “Yu'u ma'mi Esaúre a'tiro ni wereapa: ‘Mu'u acabiji Jacob mu'u dutiro doca nigũ a'tiro weredutiami: “Yu'u yoacã Labán me'rã niapu.”

⁵ Ni'cãrdãcã wecu, burroa, oveja, da'raco'terã umu, numia cu'o. Mu'u yu'u wiogu yu'ure añurõ wãcũcã uagu, a'te quetire o'ómũ'tã'a” mu'urẽ niami', niapa”, nicu niwĩ.

† 31:47 31.47 Galaad nĩrõ “ùtãmesã” nisi'rĩrõ wee'e. * 32:2 32.2 Mahanaim nĩrõ, “puu curua masã” nisi'rĩrõ wee'e.

⁶ Cũ quetiweredutigũ o'ó'cārã dajarã, Jacore a'tiro nicārã niwã:

—Īsã mũ'u ma'mi Esaú tiropũ ejapũ. Ni'cārōacã mũ'urẽ põtērĩgũ a'tiami. Cuatrocientos umua me'rã a'tiami, nicārã niwã.

⁷ Te quetire tu'ogũ, Jacob upũtu uicũ niwĩ. Pũrõ wãcũque'ticũ niwĩ. Tojo weegu cũ me'rã ní'cārãrẽ pũa curua dũcawaacu niwĩ. Cũ yarã oveja, wecũa, cameyoa quẽ'rãrẽ mejãrõta weecu niwĩ.

⁸ A'tiro wãcũcu niwĩ: “Esaú cũ ni'cã curuacjãrã me'rã a'mewẽjẽgũ sãjãcã, ape curuacjãrã du'tiarãsama.”

⁹ Be'ro Ō'acũrẽ a'tiro ñubue sērĩcu niwĩ: “Ō'acũ, yũ'u ñecũ Abrahã ějõpeogũ, tojo nicã yũ'u pacũ Isaa ějõpeogũ, mũ'u yũ'ure ya dí'tapũ, yũ'u acawererã tiropũ dajadutiapũ. ‘Mũ'u acawererã tiropũ dajacã, mũ'urẽ añurõ wa'acã weeguti’, niapũ.

¹⁰ Mũ'u yũ'ure añurõ pajaña'a, queoro weearũ. Yũ'u ña'agũ nimicã, tojo weearũ. Yũ'u a'ti maa dia Jordãrẽ yũ'rutērĩpẽ'agũ, yũ'u tuacjuacã dia'cũ cũomiwũ. Ni'cārōacãma pũa curua masã cũo'o.

¹¹ Yũ'ure pajaña'cureya. Yũ'u ma'mi Esaú yũ'ure ne mejẽcã weecã weeticã'ña. Cũ yũ'ure, numiarẽ, wĩ'marãrẽ wẽjẽbosami ní'gũ, u'i.

¹² Tojo nimicã, mũ'u yũ'ure ‘Añurõ mũ'urẽ wa'acã weeguti. Mũ'u pãrãmerã nituriarã pãjãrã waro nucũpori pajiri maa cjase weronojõ pãjãrã nirãsama. Ne narẽ queota basiosome’, niwũ”, ni sērĩcu niwĩ.

¹³ Ti ñamirẽ Jacob topũta cãrĩcu niwĩ. Cũ cũose, cũ mia'quere cũ ma'mi Esaúre o'ogutigu besecu niwĩ.

¹⁴ Doscientos cabra numia, veinte cabra umua, doscientos oveja numia, veinte oveja umua,

¹⁵ treinta cameyoa numia ne põ'rãti'cãrãrẽ na põ'rã wĩ'marã me'rãta, cuarenta wecũa, diez wecũa umuarẽ, veinte burroa numiarẽ, diez burroa umuarẽ besecu niwĩ.

¹⁶ Be'ro cãrẽ da'raco'terãrẽ wiacũ niwĩ. Narẽ wiagu, mejẽcã dia'cũ wa'icũrãrẽ, nanũcũ curaricjãrãrẽ wiacũ niwĩ. Narẽ a'tiro nicũ niwĩ:

—Mũsã yũ'u dũporo wa'ayuya. Na wa'icũrãrẽ te curarinũcũ yoacurero dũcawaa miaña, nicũ niwĩ.

¹⁷ Ne waro cũ o'ómũ'tãgũrẽ a'tiro weeduticũ niwĩ:

—Yũ'u ma'mi Esaúre põtērĩgũ, cũ sērĩtiña'cã, “¿Noa mũ'u wiogu niti, no'opũ wa'ati, ã'rã wa'icũrã mũ'u miarã, noa yarã niti?” nicã,

¹⁸ a'tiro yũ'tiya: “Yũ'u wiogu Jacob, mũ'urẽ o'ó'cārã nima. Jacob, mũ'u dutise doca nigũ mũ'urẽ o'óami. Cũ ũsã be'ro sirutusami,” niña.

¹⁹ Cũ o'ómũ'tã'cu be'rocjũ, tojo nicã nipe'tirã cũ be'rocjãrã quẽ'rãrẽ mejãrõta wereduticũ niwĩ.

²⁰ Apeye quẽ'rãrẽ a'tiro niduticũ niwĩ: “‘Jacob mũ'u dutise doca nigũ ũsã be'ro a'tisami’, niapa”, nicũ niwĩ.

Jacob a'tiro wãcũcu niwĩ: “Yũ'u dũporo apeyenojõ o'omũ'tãse me'rã cũ uase pe'ticã weeguti. Be'ro yũ'u basu cãrẽ ĩ'acã, apetero weegu yũ'ure añurõ põtērĩgũsami”, ni wãcũcu niwĩ.

²¹ Tojo wãcũ'cu niyugu, cũ o'eatjere cũ dũporo miayuduticũ niwĩ. Cũ pe'e topũta ti ñamirẽ tojánicũ niwĩ.

Jacob Ō'acũrẽ wereco'tegu me'rã na a'merĩ ñadi'ocũupe'que ni'i

²² Tojo weegu ti ñamirẽta ñamipũ Jacob cãrĩatji dũporo wã'cãnu'cã, cũ numosãnumia pũarãrẽ, narẽ da'raco'terã numiarẽ, cũ põ'rã umua oncere ti maa Jaboc wãmetiri maa ũ'cũatiropũ ñumupẽ'aduticũ niwĩ.

²³ Cũ nipe'tise cũose quẽ'rãrẽ pẽ'rõcu niwĩ.

²⁴ Cũ ni'cũta tojanũ'cãrĩ cura, ni'cũ umũ bajua, cũ me'rã a'merĩ ñadi'ocũupecãrã niwã. Téé bo'remũjãticãpũ tojo weedu'ucãrã niwã.

²⁵ Cũ Jacob me'rã põtëoti, Jacob usó ò'a a'mesũ'arore paaweecu niwĩ. Tojo weero to a'mesũ'aro wetia wa'acaro niwũ.

²⁶ Be'ro umu cũ me'rã a'mequẽ'cu Jacore nicu niwĩ:

—Yũ'ure du'uya. Bo'rearopu wee'e, nicu niwĩ.

Jacob cũrẽ nicu niwĩ:

—Mu'u, yũ'ure “Añurõ wa'ato” niticãma, ne du'usome.

²⁷ —To pũrĩcãrẽ ¿mu'u de'ro wãmetiti? nicu niwĩ.

—Yũ'u Jacob wãmeti'i, ni yũ'ticu niwĩ.

²⁸ Tere tu'ogu, cũ me'rã a'mequẽ'cu a'tiro nicu niwĩ:

—Mu'u Jacob wãmetisome majã. Ò'acũ me'rã, masã me'rã a'mequẽgũ, wap-ata'apu. Tojo weegu ni'cãrõacãrẽ majã Israe wãmetigusa'a, nicu niwĩ.

²⁹ —Mu'u quẽ'rã yũ'ure wereya. ¿De'ro wãmetiti mu'u? ni sãrĩtiña'cu niwĩ Jacob.

—Yũ'u wãmerẽ sãrĩtiña'ticã'ña, ni yũ'ticu niwĩ.

Be'ro topuata Jacore “Mu'urẽ añurõ wa'ato”, nicu niwĩ.

³⁰ Jacob a'tiro nicu niwĩ: “Yũ'u basuta Ò'acũrẽ bajuyoropu ì'apu. Tojo nimigũ, cati'i yujupu.” Tojo weegu to na a'merĩ ñadi'ocũupe'carore Jacob Peniel† wãme ò'ocu niwĩ.

³¹ Jacob cũ Peniepare yũ'rũari curare mujĩpũ mujãtigupu weecu niwĩ. Cũrẽ usó a'mesũ'aropu paano'ca be'ro niyucã, cũ opa cu'siro sijacu niwĩ.

³² Tojo weerã a'tocatero quẽ'rãrẽ Israe pãrãmerã nituriarã no'o nigũ wa'icu usó ò'a a'mesũ'ari wadare ba'atisama. Jacore topu páaca be'ro niyucã, tojo weesama.

33

Jacob Esaú me'rã na a'merĩ apo'que ni'i

¹ Esaú cuatrocientos umua me'rã a'ticã ì'agũ, Jacob a'tiro weecu niwĩ. Lea, Raquel, puarã narẽ da'raco'terã numia me'rã nanucũ na põ'rãrẽ ducawaacu niwĩ.

² Narẽ da'raco'terã numiarẽ na põ'rã me'rã na duporo nu'cõcu niwĩ. Be'ro Leare co põ'rã me'rã nu'cõcu niwĩ. Nitũoropu Raquere co macũ José me'rã nu'cõcu niwĩ.

³ Be'ro Jacob na duporoacã u'mutãwã'cãcu niwĩ. Esaúre põtërigũ wa'agu, sietetiri cũ diapoare nucũcãpu paamu'rĩque'acu niwĩ. Téé cũ tiropu ejagu, tojo weedu'ucu niwĩ.

⁴ Esaú pe'e cũrẽ põtërigũ, omawã'cãti, paabu'a, mi'micu niwĩ. Na puarãpuata a'merĩ uticãrã niwã.

⁵ Tu'ajanu'cõ, Esaú na numiarẽ, wĩ'marãrẽ ì'a, a'tiro ni sãrĩtiña'cu niwĩ:

—¿Ã'rã waro noanojõ niti? ni sãrĩtiña'cu niwĩ.

—Na, yũ'u põ'rã Ò'acũ yũ'ure, mu'u dutise doca nigũrẽ o'o'cãrã nima, nicu niwĩ Jacob.

⁶ Tojo nicã tu'orã, cũrẽ da'raco'terã numia na põ'rã me'rã, Esaú tiroacãpu wa'a, cũrẽ wiopesase me'rã añudutirã, nucũcãpu paamu'rĩque'acãrã niwã.

⁷ Be'ro Lea cũ tiroacãpu a'ti, co quẽ'rã co põ'rã me'rã mejãrõta weeco niwõ. Yapatigopua Raquel co macũ José me'rã, mejãrõta weeco niwõ.

⁸ Esaú Jacore sãrĩtiña'cu niwĩ:

—¿De'ro weegusari mu'u, wa'icũrã sõ'onícãrã yũ'ure põtëriwã'cã'cãrã pãjãrã me'rã?

Jacob cũrẽ yũ'ticu niwĩ:

—Mu'u yũ'ure añurõ wãcũcã uagu, tojo weeasu.

⁹ —Niwe'e, nijã. Yũ'u quẽ'rã pãjãrã cuoapu. Na mu'u yarã me'rãta tojayá, nicu niwĩ Esaú.

¹⁰ Jacob cũ ma'mirẽ ninemocu niwĩ:

† 32:30 32.30 Hebreo ye me'rã Peniel níro, “Ò'acũ ya diapoa” nisĩ'rĩrõ wee'e. Apeterore Penuel ojano'caro niwã.

—Yu'ure añurõ wãcũgũ, yu'u o'osere ñe'eña. Yu'u mu'urẽ ï'agũ, Õ'acũrẽ ï'agũ weronojõ ï'a'a. Mu'u yu'ure añurõ põtẽrĩ ñe'etojapu.

¹¹ Yu'u mu'urẽ miiti o'osere ñe'eña. Õ'acũ yu'ure peje apeyenojõ cuocã weeami. Ne apeyenojõ du'sawe'e.

Jacob cũ pejetiri tojo nicã tu'ogu, Esaú “Jau”, nicu niwĩ.

¹² Be'ro Esaú nicu niwĩ:

—Te'a. Yu'u mu'u duporo u'mutãgãti, nicu niwĩ.

¹³ Jacob pe'e cãrẽ yu'ticu niwĩ:

—Ma'mi, yu'u ma'igũ, mu'u masisa'a. Wĩ'marã marĩ weronojõ tutuatima. Oveja, wecu, na põ'rãrẽ yu'u wãcũsa'a. Na ni'cã namuta ñujũyurãrã, wẽrĩpe'tia wa'abosama.

¹⁴ Mu'u pe'e mu'u dutise doca nigũ duporo u'mutãwã'cãña. Mu'u tojo weecã, añurõsa'a. Yu'u pe'e wa'icũrã, yu'u duporo wa'arã na sijaro ejatuario sajatiro wa'agãti. Tojo nicã wĩ'marã na sijaro ejatuario wa'agãti. Téé Seipũ a'merĩ ï'arã, nicu niwĩ Jacob.

¹⁵ Esaú, “Jau, tojota weerã. Yu'u me'rã a'ti'cãrã umuarẽ mu'urẽ ba'paticã, pejetirã cũugãti”, nicu niwĩ.

Jacob pe'e cãrẽ yu'ticu niwĩ:

—Añurõsa'a. Cũuticã'ña. Mu'urẽ caribosĩ'rĩtisa'a, nicu niwĩ.

¹⁶ Na tojo ni ucũca namurẽta Esaú Seipũ dajatojaacu niwĩ.

¹⁷ Jacob pe'e Sucot wãmetiropũ wa'acu niwĩ. Topũ cũ niatji wi'ire weecu niwĩ. Tojo nicã wa'icũrã ye wi'seriacãrẽ paapeocu niwĩ. Tojo weegu tore Sucot wãmeyecu niwĩ.

¹⁸ Jacob cũ Padan-arãpu ní'cu, cũ dajatojaticã, ne mejẽcã wa'aticaro niwã. Canaãpũre añurõ dajacu niwĩ. Topũre Siquem wãmetiri macã põtẽorõ tojaque'acu niwĩ.

¹⁹ Cien kujiri niyeru kujiri me'rã ni'cã di'ta duucu niwĩ. Ti di'tare Hamor põ'rã duacãrã niwã. Cũ Siquem wãmetigu pacu nicu niwĩ. Topũ Jacob cũ ya wi'i, su'ti caseri me'rã sãeopeocu niwĩ.

²⁰ Tu'ajanũcõ, Õ'acũrẽ ãjõpeogu wa'icũrãrẽ ãjũamorõpeorore ni'cã mesã ãtã me'rã seeneocũucu niwĩ. Tore El-Elohe-Israe* wãme õ'ocu niwĩ.

34

Dina ye bu'iri co acawererã Siquẽcjãrã umuarẽ wẽjẽ'que ni'i

¹ Lea macõ Dina Jacore põ'rãtibosa'co, tocjãrã nu'miarẽ ï'agõ wa'aco niwõ.

² Tojo weeri cura, Siquem, Hamor heveo masũ macũ core ï'agũ, tutuaro me'rã ñe'e, ña'arõ weecu niwĩ. Cũ Hamor tocjãrãrẽ dutigu nicu niwĩ.

³ Tojo ña'arõ wee'cu nimigũ, core uagu, cãrẽ tu'sacã weesĩ'rĩcu niwĩ.

⁴ Tojo weegu, cũ pacu Hamor me'rã a'tiro ucũcu niwĩ:

—Pacu, yu'ure a'tigore numisẽrĩbosagu wa'aya, nicu niwĩ.

⁵ Jacob pe'e cũ macõrẽ ña'arõ wee'quere masĩtojacu nimiwĩ. Cũ põ'rã pe'e cãpũpu na yarã ecarãrẽ co'terã weecãrã niwã. Tojo weegu téé na dajacãpu ne mejẽcã nima'aticu niwĩ.

⁶ Tojo weeri curare Hamor Siquem pacu Jacob me'rã ucũgũ wa'acu niwĩ.

⁷ Jacob põ'rã na cãpũpu ní'cãrã dajarã, te quetire tu'orã, uayũrua, a'tiro nicãrã niwã: “Siquem Israe põ'rãrẽ ña'abutiario bopoyoro weepĩ, co me'rã wuacãjĩgũ. Tenojõrẽ ne weeno'ña marĩ'i”, nicãrã niwã.

⁸ Tojo nimicã, Hamor pe'e na me'rã ucũ, a'tiro nicu niwĩ:

—Yu'u macũ Siquem musã acabijore tu'sayu'ruami. Core cãrẽ numisoya.

* 33:20 33.20 El-Elohe-Israe nĩrõ “Õ'acũ, Israe curuacjãrã ãjõpeogu, Õ'acũta nimi” nisĩ'rĩrõ wee'e.

⁹ Músã ùsã acawererã weronojõ tojarãsa'a. Ùsã músã põ'rã numiarẽ numoti, músã pe'e quẽ'rã ùsã põ'rã numiarẽ numotirãsa'a.

¹⁰ Ùsã me'rã a'topu tojayá. A'ti di'ta nipe'tiro músã ya di'ta tojarosa'a. Di'tare duutjiarã, duase tucũrĩ pãaña, nicu niwĩ.

¹¹ Siquem pe'e quẽ'rã cũ basu Dina pacu Jacore, co ma'misumuarẽ a'tiro nicu niwĩ:

—Músã yu'ure core o'ocã uasa'a. Músã no'o sērĩsere o'oguti.

¹² No'ocã'rõ músã sērĩrõ põtēorõ sērĩcã, o'oguti. Mejõ yu'ure core numisoya majã, nicu niwĩ.

¹³ Cũ Siquem tojo nimicã, na acabijo Dinarẽ ña'arõ wee'que wapa Jacob põ'rã cūrẽ, cũ pacu Hamorẽ nisoose me'rã yu'ticãrã niwã.

¹⁴ A'tiro nicãrã niwã:

—Ùsã acabijore õ'rēcju yapa casero yejecõ'ano'tigure numisomasĩtisa'a. Ùsã tojo weerã bopoyoro weerã weebosa'a.

¹⁵ Tojo weeno'cãrã dia'cūrẽ ùsã numisorãti. Músã quẽ'rã ùsã weronojõ niña. Nipe'tirã umua músã wa'teropu nirãrẽ na õ'rēcju yapa caserore yejecõ'aña.

¹⁶ Tojo wéeca be'ro pũrĩcãrẽ músã, ùsã põ'rã numiarẽ numotirãsa'a. Ùsã quẽ'rã músã põ'rã numiarẽ numotirãsa'a. Marĩ ni'cãrõ me'rã nirãsa'a. Ni'cã macãcjãrãta nirãsa'a.

¹⁷ Músã ùsã tojo nisere yu'titicãma, ùsã a'tore wija, ùsã acabijore miarãsa'a, nicãrã niwã.

¹⁸ Tere tu'orã, Hamor, cũ macũ Siquem “Jaũ, añurõsa'a”, nicãrã niwã.

¹⁹ Tojo weegu ne yoogoro marĩrõ Siquem cũ ya õ'rēcju yapa caserore yejecõ'ano'cu niwĩ. Jacob macõrẽ tu'sayu'ruatjiagũ, tojo weecu niwĩ. Cũ Siquẽrẽta cũ ni'cũ põ'rãrẽ ãpẽrã yu'ruoro cūrẽ wiopesase me'rã ñ'acãrã niwã.

²⁰ Tojo weerã Siquem cũ pacu Hamor me'rã macã sãjãrĩ sope pu'topu wa'acãrã niwã. Topu na apeyenojõrẽ duase tiropu masãrẽ a'tiro werecãrã niwã:

²¹ —Sõjã masã marĩ me'rã maata ní'cãrã weronojõ nisetiama. Na a'topu nirãsama. A'topu apeyenojõrẽ duase wi'seri weerãsama. Di'ta pajiro nicã'a. Marĩ na põ'rã numiarẽ numotirãsa'a. Na pe'e quẽ'rã marĩ põ'rã numiarẽ numotirãsama.

²² Na marĩ me'rã nirãti, nĩrã, a'tiro weecã uama. Na weesetironojõta marĩ põ'rã umuarẽ na õ'rēcju yapa caserore yejecõ'acã uama.

²³ Nipe'tise na cuose, nipe'tirã na yarã ecarã marĩ ye nirõsa'a. Marĩ “Tojota weerãti” nicã, na marĩ me'rã tojarãsama.

²⁴ Nipe'tirã umua ti macã sope pu'to nerẽrã Hamor, cũ macũ Siquem me'rã na tojo nisere “Añurõsa'a, tojota weerãti”, nicãrã niwã. Tojo weerã nipe'tirã umua na õ'rēcju yapa caserore yejecõ'ano'cãrã niwã.

²⁵ I'tia numu be'ro na yejecõ'ano'cãrã pũrĩno'rĩ cura Jacob põ'rã puarã Simeó, Levĩ macãpu wa'acãrã niwã. Na ye di'pjĩrĩ me'rã na ne wãcũtiri cura nipe'tirã umuarẽ wẽjẽpe'ocã'cãrã niwã.

²⁶ Hamor, cũ macũ Siquem quẽ'rãrẽ di'pjĩ me'rãta wẽjẽcãrã niwã. Be'ro Dinarẽ Siquem ya wi'ipu ní'core miwijaacãrã niwã.

²⁷ Be'ro ãpẽrã Jacob põ'rã sirutu, ejanemocãrã niwã. Na wẽjẽno'cãrã cũñarõ wa'teropu yu'rua, ti macãpu apeyenojõrẽ yajape'ocã'cãrã niwã. Na acabijore ña'arõ wee'que wapa a'merã, tojo weecãrã niwã.

²⁸ Oveja, wecu, burroa, nipe'tise ti macãpu ní'quere, cãpũpu ní'quere yajacãrã niwã.

²⁹ Wi'seri po'peapu na cuo'quere yajape'ocã'cãrã niwã. Wĩ'marãrẽ, tojo nicã numiarẽ ñe'e, miacãrã niwã.

³⁰ Tere ñ'agũ, Jacob Simeó, Levĩre a'tiro nicu niwĩ:

—Musã yu'ure ña'abutiario weepetíyeapã. Ni'cãrõacãma a'topu nirã masã cananeo masã, ferezeo masã yu'ure ne ï'asĩ'rĩtirãsama. Na yu'u me'rã a'mewějērãtirã nerērãsama. Yu'u pejetirãcã masã cuo'o. Marĩrẽ wějēpe'ocã'rãsama.

³¹ Na pe'e cūrẽ yu'ticãrã niwã:

—To pūrĩcãrẽ ħcũ ũsã acabijore umuarẽ a'metãrãwapata'ari masõrẽ weronojõ cuobopari? nicãrã niwã.

35

Õ'acũ Jacore Betepu “Añurõ wa'ato” ní'que ni'i

¹ Õ'acũ Jacore a'tiro nicu niwĩ: “Wã'cãnu'cãña. Betepu wa'a, topu tojaque'aya. Topu ni'cãrõ yu'ure ějõpeogu wa'icurãrẽ ũjũamorõpeorore da'reapa. Mu'u ma'mi Esaúre uiwã'cãcaterore yu'u topu mu'urẽ bajua'caropu wa'aya.”

² Tere tu'ogu, cũ acawererãrẽ, nipe'tirã cũ me'rã nirãrẽ a'tiro nicu niwĩ:

—Nipe'tise musã ãpērãnojõ ějõpeorã queose yee'quere cõ'acã'ña. Tojo nicã u'acoe, su'ti ducayuya.

³ Te'a, Betepu wa'arã. Topu Õ'acũrẽ ějõpeogu, ni'cãrõ cūrẽ wa'icurãrẽ ũjũamorõpeorore ni'cã mesã ũtã me'rã seeneocũugũti. Cũta yu'ure bajawetiri curare weetamuwĩ. No'o wa'aro yu'ure ba'patiwã'cãwĩ, nicu niwĩ.

⁴ Na ãpērãnojõ ějõpeorã queose yee'que na cuo'quere, tojo nicã na o'meperi yosasere Jacore o'ocãrã niwã. Jacob tere ñe'e, ni'cãgũ yucugũ encina wãmeticjujo docapu tere yaacu niwĩ. Tigũjo Siquem pu'topu tojacaro niwũ.

⁵ Na topu ní'cãrã wijawã'cãrĩ cura Õ'acũ to pu'topu nise macãrĩcãrãrẽ uputu uicã weecu niwĩ. Tojo weerã Jacob põ'rãrẽ sirututicãrã niwã.

⁶ Jacob, cũ me'rã wa'a'cãrã, nipe'tirã Luz wãmetiri macãpu etacãrã niwã. Ti macãta tja Betel wãmeticaro niwũ. Canaã di'tapu tojacaro niwũ.

⁷ Topu ni'cãrõ Õ'acũrẽ ějõpeorã wa'icurãrẽ ũjũamorõpeorore ni'cã mesã ũtã me'rã seeneocũucu niwĩ. Tore Jacob cũ ma'mirẽ du'ticaterore Õ'acũ cūrẽ bajuacu niwĩ. Tojo weegu tore El-betel wãme õ'ocu niwĩ.

⁸ Toputa Rebecare co'te'co Débora wěrĩco niwõ. Betel pu'toacã core ni'cãgũ yucugũ encina wãmeticjujo docapu yaacãrã niwã. Jacob tore “encina dũjarigu” pisucu niwĩ.

⁹ Jacob cũ Padan-arãpu ní'cu dajatojaticã, toputa Õ'acũ apaturi bajua, “Mu'urẽ añurõ weeguti”, nicu niwĩ.

¹⁰ “Mu'u Jacob wãmeti'i.

Tojo wãmetisome majã.

Ni'cãcã me'rã mu'u wãme Israe[✧] nirõsa'a”, nicu niwĩ tja.

Cũ wãmerẽ ducayúca be'ro,

¹¹ a'tiro nicu niwĩ:

“Yu'u Õ'acũ tutuayurũgu ni'i.

Mu'u pãjãrã põ'rãti, pãjãrã pãrãmerãtigusa'a.

Mu'u me'rã pãjãrã masãputirãsama.

Peje macãrĩ wa'arosa'a.

Mu'u pãrãmerã wa'tero nirã wiorã waro sãjãrãsama.

¹² Abrahã, Isaare yu'u o'o'que di'tare mu'u quẽ'rãrẽ o'oguti.

Mu'u be'rore, mu'u pãrãmerã nituriarãrẽ o'oguti”, nicu niwĩ Õ'acũ.

¹³ Õ'acũ topu Jacob me'rã ucũtoja, wa'a wa'acu niwĩ.

¹⁴ Be'ro cūrẽ Õ'acũ ucũ'caropu ni'cãgã ũtãgãrẽ miwã'cõnu'cõcu niwĩ. Õ'acũrẽ ějõpeosere ï'ogũ, tigare olivo u'sere, tojo nicã u'seducaco vinorẽ piopeocu niwĩ.

¹⁵ Tore Betel wãme õ'ocu niwĩ.

✧ 35:10 35.10 Gn 32.28

Raquel co wērĩ'que ni'i

¹⁶ Be'ro Betepu ní'cārā aperopu wa'acārā niwā. Na Efrata wāmetiropu etatjo du'sacaro niwā yujupu. Topu Raquel wĩ'magūrē ñe'eco niwō. Ne maata wĩ'magūrē ñe'emasitico niwō.

¹⁷ Co uputu pūrīse pi'etiri curare, pō'rātirārē co'teri masō a'tiro nico niwō: “Uiticā'ña. Wĩ'magū bajuatojami. Umū nimi tja”, nico niwō.

¹⁸ Co tojo nirĩ cura, Raquel wērīgōpu nico niwō. Co ejeripō'rā du'uatı dūporoacā co macūrē Benoni pisuco niwō. Cū pacu Jacob pe'e cūrē Benjamí wāme ō'ocu niwĩ.

¹⁹ Tojo wee Raquel wērĩa wa'aco niwō. Core Efrata wa'ari ma'apu yaacārā niwā. Ni'cārōacāma to Belē wāmeti'i majā.

²⁰ Jacob core yaa'caro bu'ipure ni'cā ũtātuturo nū'cōcu niwĩ. Téé a'tocateropu ti tuturore ĩ'arā, “A'to Raquere yaapā”, ni ĩ'asama.

²¹ Be'ro Jacob yu'rūa, Eder wāmetiro oveja co'terā na co'tedujiri wi'i yu'rūropu tojaque'acu niwĩ.

²² Na topu añurō apoque'a nisetiri cura Rubén cū pacu nūmo weronojō nigō Bilha me'rā wuacājī, co me'rā nicu niwĩ. Tere masīgū, cū pacu uputu waro uacu niwĩ.

Jacob pō'rā ye cjase ni'i

Jacob pō'rā doce nicārā niwā.

²³ Cū Lea me'rā a'ticūrā pō'rāticu niwĩ: Rubén masā ma'mi nicu niwĩ. Be'ro Simeó, Leví, Judá, Isacar, Zabulō nicārā niwā.

²⁴ Cū Raquel me'rā a'ticūrā pō'rāticu niwĩ: José, Benjamí nicārā niwā.

²⁵ Bilha Raquere da'raco'tego ní'co me'rā a'ticūrā pō'rāticu niwĩ: Dan, Neftalí nicārā niwā.

²⁶ Zilpa, Leare da'raco'tego ní'co me'rā a'ticūrā pō'rāticu niwĩ: Gad, Aser nicārā niwā. Ā'rā Jacob Padan-arāpu nicā bajuacārā niwā.

Isaa cū wērĩ'que ni'i

²⁷ Jacob cū pacu Isaare Mamre wāmetiropu ĩ'agū wa'acu niwĩ. Ti macārē āpērā Arba o Hebrō pisuma. Topu todūporopu Abrahā, Isaa niseticārā niwā.

²⁸ Isaa ciento ochenta cū'marĩ cuogu, wērīcu niwĩ.

²⁹ Cū ñecūsumuarē sirutugu, cū quē'rā bucu waro wa'a, wērĩa wa'acu niwĩ. Cū wērīcā ĩ'a, cū pō'rā Esaú, Jacob cūrē yaacārā niwā.

36*Esaú pō'rā, cū pāramerā nituriarā ye queti ni'i*

¹ A'ticūrā Esaú pō'rā, cū pāramerā nituriarā nicārā niwā. Cūrēta tja Edom pisucārā niwā.

² Esaú Canaá di'tacjārā numiarē nūmoticu niwĩ. Ni'cō Ada, Elón hitita masū macō nico niwō. Apego Aholibama Aná macō, Zibeón heveo masū pārameo nico niwō.

³ Apego Basemat Ismae macō, Nebaiot acabijo nico niwō.

⁴ Ada me'rā cū pō'rāti'cu Elifaz wāmeticu niwĩ. Basemat macū Reuel wāmeticu niwĩ.

⁵ Aholibama me'rā cū pō'rāti'cārā Jeús, Jaalam, Coré nicārā niwā. Ā'rā cū Canaá di'tapu nicā bajuacārā niwā.

⁶ Esaú cū nūmosānumia me'rā, cū pō'rā umua, numia nipe'tirā cū me'rā nirārē piji, aperopu macārī wa'acu niwĩ. Cū acabiji Jacob tiropu ní'cu yoropu wa'acu niwĩ. Nipe'tirā cū yarā wa'icūrārē, tojo nicā nipe'tise cū Canaá di'tapu boca'quere miape'ocu niwĩ.

7 Na cū acabiji Jacob me'rã apeyenojõ цюуу'rumajã wa'acãrã niwã. Tojo weerã na ni'cãrõ me'rã nita basioticaro niwũ. Tojo nicã wa'icurã na цюорã пãjãrãrẽ ba'ase ejatuaticaro niwũ.

8 Tojo weegu Esaú, apetero Edom na nigũ, Seir opa bu'papijaro nirõpũ macãrĩ wa'acũ niwĩ.

9 Esaú pãrãmerã nituriarã edomita masã Seir opa bu'papijaro nirõpũ niseticãrã niwã.

10 Esaú põ'rã умua a'tiro wãmeticãrã niwã: Ada, Esaú nũmo Elifare põ'rãtico niwõ. Esaú nũmo apego Basemat Reuere põ'rãtico niwõ.

11 Elifaz põ'rã умua a'tiro wãmeticãrã niwã: Temán, Omar, Zefo, Gatam, Cenaz nicãrã niwã.

12 Æ'rã, Esaú nũmo Ada pãrãmerã nicãrã niwã.

Elifaz apego cū nũmo nitigo me'rã põ'rãticũ niwĩ tja. Co Timna wãmetico niwõ. Co me'rã Amalec wãmetigure põ'rãticũ niwĩ.

13 Reuel põ'rã a'ticurã nicãrã niwã: Nahat, Zera, Sama, Miza nicãrã niwã. Na, apego Esaú nũmo Basemat pãrãmerã nicãrã niwã.

14 Apego Aholibama Esaú nũmo nico niwõ tja. Co me'rã a'ticurã põ'rãticũ niwĩ: Jeús, Jaalam, Coré nicãrã niwã. Co Ana macõ, Zibeón pãrãmeo nico niwõ.

15 A'ticurã Esaú pãrãmerã nituriarã wiorã nicãrã niwã: Elifaz, Esaú macũ masã ma'mi põ'rã Temán, Omar, Zefo, Cenaz,

16 Coré, Gatam, Amalec nicãrã niwã. Na Elifaz põ'rã Edom di'tapũre wiorã nicãrã niwã. Na nipe'tirã Ada pãrãmerã nituriarã nicãrã niwã.

17 Esaú pãrãmerã Reuel põ'rã Edom di'tapũre a'ticurã wiorã nicãrã niwã: Nahat, Zera, Sama, Miza nicãrã niwã. Na Basemat Esaú nũmo pãrãmerã nicãrã niwã.

18 Esaú nũmo Aholibama põ'rã a'ticurã wiorã nicãrã niwã: Jeús, Jaalam, Coré nicãrã niwã. Aholibama Aná macõ nico niwõ.

19 Na nipe'tirã Esaú, Edom na nigũ, pãrãmerã nicãrã niwã. Na te curaricjãrã wiorã nicãrã niwã.

20 Seir põ'rã, horeo masũ na nigũ põ'rã a'ticurã nicãrã niwã: Lotán, Sobal, Zibeón, Aná,

21 Disón, Ezer, Disán nicãrã niwã. Na horeo masã wiorã nicãrã niwã. Edom di'tapũre Seir pãrãmerã nituriarã nicãrã niwã.

22 Lotán põ'rã a'ticurã nicãrã niwã: Hori, Hemam nicãrã niwã. Timna Lotán acabijo nico niwõ.

23 Sobal põ'rã a'ticurã nicãrã niwã: Alván, Manahat, Ebal, Sefo, Onam nicãrã niwã.

24 Zibeón põ'rã a'ticurã nicãrã niwã: Aja, Aná nicãrã niwã. Anáta yucũ marĩrõpũre nígũ, aco asibususe o'mabũrose perire bocacũ niwĩ. Cũ pacũ Zibeón yarã burroare cū co'tecaterore tere bocacũ niwĩ.

25 Aná ni'cũ macũ Disón wãmetigure macũticũ niwĩ. Tojo nicã ni'cõ numio Aholibamarẽ macõticũ niwĩ.

26 Disón põ'rã a'ticurã nicãrã niwã: Hemdán, Esbán, Itrán, Querán nicãrã niwã.

27 Ezer põ'rã a'ticurã nicãrã niwã: Bilhán, Zaaván, Acán nicãrã niwã.

28 Disán põ'rã a'ticurã nicãrã niwã: Uz, Arán nicãrã niwã.

29 Horeo masã wiorã a'ticurã nicãrã niwã: Lotán, Sobal, Zibeón, Aná,

30 Disón, Ezer, Disán nicãrã niwã. Na horeo masã wiorã nicãrã niwã. Na Seir di'tapũre na ye curarinucũ wiorã nicãrã niwã.

31 Israe curuacjãrã wiogu dutigu waro цюатji дүпороре Edom di'tapũre wiorã dutirã a'tiro wãmetirã nicãrã niwã:

32 Bela, Beor macũ Edom di'ta wiogu dutigu nicũ niwĩ. Cũ ya macã Dinaba wãmeticaro niwũ.

³³ Bela wě́řica be'rore cǔ dǔcayuro Jobab, Zera macǔ duticǔ niwĩ. Cǔ Bosra wǎmetiri macǎcjǔ nicǔ niwĩ.

³⁴ Jobab cǔ wě́řica be'rore cǔ dǔcayuro Husam wǎmetigǔ duticǔ niwĩ. Cǔ Temán wǎmetirocjǔ nicǔ niwĩ.

³⁵ Husam cǔ wě́řica be'rore cǔ dǔcayuro Hadad, Bedad macǔ duticǔ niwĩ. Cǔ madianita masǎrē Moab cja cǎpǔpǔ a'mewějē wapata'acǔ niwĩ. Cǔ ya macǎ Avit wǎmeticarǔ niwǎ.

³⁶ Hadad cǔ wě́řica be'rore cǔ dǔcayuro Samla, Masreca macǎcjǔ duticǔ niwĩ.

³⁷ Samla cǔ wě́řica be'rore cǔ dǔcayuro Saúl duticǔ niwĩ. Cǔ Rehobot wǎmetiri macǎcjǔ nicǔ niwĩ. Ti macǎ dia sumutopǔ nicarǔ niwǎ.

³⁸ Saúl wě́řica be'rore cǔ dǔcayuro Baal-hanán, Acbor macǔ, duticǔ niwĩ.

³⁹ Baal-hanán wě́řica be'rore cǔ dǔcayuro Hadad, Pau wǎmetiri macǎcjǔ duticǔ niwĩ. Hadad nǔmo Mehetabel wǎmetico niwǔ. Co Matred macǔ, Mezaab pǎrǎmeo nico niwǔ.

⁴⁰ Esaú pǔ'rǎ wiorǎ te curarinǔcǔ sǔ'ori niseti'cǎrǎ a'ticǔrǎ nicǎrǎ niwǎ. Ni'cǔ pǔ'rǎ masǎ ma'mi me'rǎ nǔ'cǎcarǔ niwǎ. Na niseti'caropǔ, tojo nicǎ na ye curari wǎmerē wereno'rǔsa'a. Timna, Alva, Jetet,

⁴¹ Aholibama, Ela, Pinón,

⁴² Cenaz, Temán, Mibzar,

⁴³ Magdiel, Iram nicǎrǎ niwǎ. Esaú, apeterore Edom pisuno'gǔ nicǔ niwĩ. Na edomita masǎ wiorǎ nicǎrǎ niwǎ. Na, na nirǔpǔre, na yarǎ masǎrē sǔ'ori duticǎrǎ niwǎ.

ǎ'rǎ Esaú, Edom masǎ ñecǔ nicǔ niwĩ.

37

José quē'e'que ni'i

¹ Jacob pe'e Canaá di'tapǔ tojacǎ'cǔ niwĩ. Ti di'tapǔta cǔ pacǔ yoaticǎ nínicǔ niwĩ.

² A'te Jacob ni'cǔ pǔ'rǎ niseti'que queti ni'i.

José diecisiete cǔ'marǎ cuogǔ, cǔ ma'misǔmǔa me'rǎ oveja co'tegǔ weecǔ niwĩ. Na cǔ pacǔ nǔmosǎnumia pe'su da're'cǎrǎ numia Bilha, Zilpa pǔ'rǎ nicǎrǎ niwǎ. José na da'raropǔ cǔ ma'misǔmǔa ña'arǔ weeseticǎ ĩ'agǔ, na pacǔpǔre “Ña'arǔ weeama”, ni weredajamǔjǎcǔ niwĩ.

³ Jacob José pe'ere ǎpērǎ cǔ pǔ'rǎ nemorǔ ma'iyǔ'rǔnǔ'cǎcǔ niwĩ. Cǔ bucǔ waro nirǎ cura bajua'cǔ niyucǎ, tojo weecǔ niwĩ. Cǔrē ma'iyǔ'rǔgǔ, ni'cǎrǔ su'tiro cǔ sǎñatjo añurǔ waro weecǔ niwĩ.

⁴ Cǔ ma'misǔmǔa cǔ pe'ere “Marǎ nemorǔ ma'iyǔ'rǔnǔ'cǎmi” nǎrǎ, cǔrē ĩ'asǎ'rǎiti, uacǎrǎ niwǎ. Cǔrē ne cǎ'rǔ añudutiticǎrǎ niwǎ.

⁵ Ni'cǎ ñami José quē'ecǔ niwĩ. Tere cǔ ma'misǔmǔarē werecǔ niwĩ. Tere tǔ'orǎ, totǎ nemorǔ cǔ me'rǎ uacǎrǎ niwǎ.

⁶ A'tiro nicǔ niwĩ:

—Yǔ'ǔ quē'e'quere mǔsǎrē werēgǔtigǔ wee'e. Tere tǔ'oya.

⁷ Marǎ nipe'tirǎpǔta cǎpǔpǔ niasǔ. Topǔre trigore opa dotori dǔ'terǎ weeasǔ. Ni'cǎ ño ya doto cǎ ño wǎ'cǎnǔ'cǎ, diacǔjǎ ejanǔ'cǎ wa'asǔ. Mǔsǎ ye ñorǎ pe'e ya ño sumuto sǔtǔanǔ'cǎpǔ. Ya ñorē ējǔpeoro weronojǔ paamu'rǎique'apǔ, nicǔ niwĩ.

⁸ Tere tǔ'orǎ, cǔ ma'misǔmǔa nicǎrǎ niwǎ:

—¿To pǔrǎcǎrē mǔ'ǔ ǔsǎ wiogǔ nigǔsari? ¿Mǔ'ǔ ǔsǎrē dutipegǔsari?

Cǔ quē'e'quere werēcǎ, “Tojo wa'apǔ” nicǎ tǔ'orǎ, nemorǔ ua, cǔ me'rǎ a'pepǔrǎcǎrǎ niwǎ.

⁹ Be'ro apaturi José quē'enemocǔ niwĩ. Te quē'rǎrē cǔ ma'misǔmǔarē werecǔ niwĩ:

—Tǔ'oya tja. Yǔ'ǔ apaturi quē'easǔ. A'tocaterore mujǎpǔ ǔmǔcocǔjǎ, ñamicǔjǎ, once ñocǔa yǔ'ǔre ējǔpeorǎ paamu'rǎique'ama.

¹⁰ Cũ pacure, cũ ma'misumuarẽ cũ quẽ'e'quere werecũ niwĩ. Tere tu'ogu, cũ pacu pũrĩrõ me'rã cũrẽ yu'ticũ niwĩ:

—¿De'ro nisĩ'rĩrõ weeti a'te mu'u quẽ'e'que? ¿To pũrĩcãrẽ, yu'u, mu'u paco, mu'u ma'misumua mu'urẽ ãjõpeorã paamu'rĩque'arãsarĩ? nicũ niwĩ.

¹¹ Cũ ma'misumua cũrẽ uoyu'ruacãrã niwã. Cũ pacu pe'e tere pũrõ wãcũnũrũcũ niwĩ.

Joseré cũ ma'misumua dua'que ni'i

¹² Ni'cã nũmũ José ma'misumua Siquem wãmetiropũ wa'acãrã niwã. Na pacu Jacob yarã ovejare tá ecarã wa'arã weecãrã niwã.

¹³ Be'ro Jacob cũ macũ Joseré nicũ niwĩ:

—Mu'u masĩsa'a. Mu'u ma'misumua Siquẽpũ ovejare tá ecaco'terã weesama. Narẽ ĩ'agũ wa'aya.

—Jau, wa'aguti, ni yu'ticũ niwĩ.

¹⁴ Cũ tojo nicã tu'ogu, Jacob nicũ niwĩ:

—Añu'u. ¿Mu'u ma'misumua, tojo nicã oveja, ¿de'ronojõ nisetiti? Narẽ ĩ'agũ wa'aya. ĩ'atoja, yu'ure quetiweregũ tojatia, nicũ niwĩ. Jacob Joseré o'ógũ, Hebrõ wãmetiro ti pa'tiro nirõ me'rã o'ócũ niwĩ.

José Siquẽpũ etagu,

¹⁵ cãpũpũ wisia wa'acu niwĩ. Tojo weegũ ni'cũ masũ cũrẽ bocaēja, sãrĩtiña'cũ niwĩ:

—¿Ñe'enojõrẽ a'macusiagu weeti?

¹⁶ José cũrẽ yu'ticũ niwĩ:

—Yu'u ma'misumuarẽ a'macusiagu wee'e. ¿No'opũ na yarã ovejare co'terã weesari? ¿Mu'u masĩweti?

¹⁷ —Wa'atojama. A'to ní'cãrã “Dotán tiropũ wa'arã” nicã tu'oasũ, ni yu'ticũ niwĩ cũrẽ.

Tojo weegũ José cũ ma'misumuarẽ a'mawã'cã, Dotán sumutopũ bocaėjacu niwĩ.

¹⁸ Na pe'e cũrẽ yoaropũta a'ticã ĩ'acãrã niwã. Na tiropũ ejase dũporo, “Marĩ cũrẽ wẽjẽrã”, ni apoyucãrã niwã.

¹⁹ —Ĩ'aña. Sĩ'i quẽ'ese bucu a'timimiba, nicãrã niwã.

²⁰ —Te'a, cũrẽ wẽjẽrã. Wẽjẽtoja, copẽpũ cũrẽ tuuquesãrã. “No'o ni'cũ yai nũcũcjũ ba'agu ba'apĩ cũrẽ”, nĩrã marĩ pacure. Tojo weero cũ quẽ'e'que ¿de'ro wa'aro wa'arosa'a? nicãrã niwã.

²¹ Rubén na tojo nisere tu'ogu, cũ acabijire yu'ruosĩ'rĩgũ, narẽ nicũ niwĩ:

—Wẽjẽticã'rã.

²² A'ti pe aco marĩrĩ pepũ tuuquesãña. Ne cũrẽ mejẽcã weeticã'ña. Rubén cũ acabijire yu'ruo, cũ pacupũre wiasĩ'rĩgũ, tojo nicũ niwĩ.

²³ José cũ ma'misumua tiropũ etacã, na cũrẽ ñe'ea, cũ sãñarõ su'tiro cũ pacu o'o'carore tuweecãrã niwã.

²⁴ Tuwee, topũ nirĩ pe aco marĩrĩ pepũ tuuquesãcãrã niwã.

²⁵ Tu'ajanũ'cõ, ba'arãtirã ejanujãcãrã niwã. Na tojo weeri cura ismaelita masã* duari masã pãjãrã a'ticã ĩ'acãrã niwã. Na Galaad wãmetiro me'rã, Egiptopũ miarã, na yarã wa'icũrã cameyoa bu'ipũ, u'mũtise pejere, tojo nicã wa'rese bãlsamo wãmetisere, mirra wãmetisere miacãrã niwã.

²⁶ Narẽ ĩ'agũ, Judá cũ ma'misumuarẽ, cũ acabijirãrẽ nicũ niwĩ:

—Marĩ cũrẽ wẽjẽ, ãpẽrãrẽ ya'yiorã, ñe'enojõ añuse bocabosari?

²⁷ Cũrẽ wẽjẽrõnojõ o'orã, sõjã duari masã pe'ere duarã. Cũ quẽ'rã marĩ acabijita nimi.

Judá cũ tojo nisere tu'orã, “Jau, tojota weerã”, nicãrã niwã.

* 37:25 37.25 Ismaelita masã madianita masã nicãrã niwã.

28 Tojo weerã ismaelita masã apeyenojõ duari masã na tiropu yu'ruacã, José ma'misumua ti pepu sãña'cure miwĩrõ, narẽ duacãrã niwã. Cũrẽ veinte niyeru kujiri wapayecãrã niwã. Tojo weerã Joseré Egiptopu miacãrã niwã.

29 Rubén na duari cura marĩ'cu niyugu, na tiropu daja, ti pepu Joseré marĩcã ĩ'agũ, cũ bujawetisere ĩ'ogũ, cũ yaro su'tirote tũ'rẽcu niwĩ.

30 Be'ro cũ acabijirã tiropu wa'a, narẽ nicu niwĩ:

—Marĩ acabiji marĩamiba majã. ¿Ni'cãrõacãrẽ yu'u de'ro weegusari? nicu niwĩ.

31 Be'ro ni'cũ cabra wĩ'magũrẽ wẽjẽcãrã niwã. Wẽjẽtoja, José yaro su'tiro na tuwee'carore mii, cũ ye dí me'rã tore tuuwa'recãrã niwã.

32 Tu'ajanu'cõ, to su'tirote na pacupare mia, ĩ'ocãrã niwã.

—Ûsã a'to su'tirote bocapu. ĩ'aña. Apetero weero mu'u macũ yaro nĩrõ nibosa'a, nicãrã niwã.

33 Jacob ti su'tirote ĩ'amasĩgũ, a'tiro nicu niwĩ:

—Ûu. Yu'u macũ yarota ni'i. Ni'cũ yai nucũcjũ yu'u macũrẽ ñe'e, cũ'rĩ wẽjẽste, ba'apĩ, nicu niwĩ.

34 Tojo weegu Jacob cũ bujawetisere ĩ'ogũ, cũ su'tirote tũ'rẽ, na weewaranojõpuma su'ti wãquĩsenojõrẽ sãñacu niwĩ. Cũ macũ wẽrĩ'quere yoacã uti, dũjasewã'acu niwĩ.

35 Nipe'tirã cũ põ'rã umua, numia cũrẽ “Tocã'rõta bujaweti, utiya”, nicãrã nimiwã. Cũ pe'e na “Wãcũtutuaya”, nimicã, ne uaticu niwĩ. Siape me'rã nemorõ utinemosãjãcu niwĩ. A'tiro nicu niwĩ:

—Téé wẽrĩgũpu bujawetidu'uguti, nicu niwĩ. Tojo weegu Jacob cũ macũ José bajuticã ĩ'agũ, utinu'cũcã'cu niwĩ.

36 Ismaelita masã Egiptopure etarã, Joseré Potifar wãmetigure duaturiacãrã niwã. Cũ Egiptocjãrã wioгу faraõrẽ da'ratamugũ nicu niwĩ. Tojo nicã faraõrẽ co'terã surara wioгу nicu niwĩ.

38

Judá, Tamar wãmetigo ye queti ni'i

1 Joseré na duãca be'ro Judá cũ ma'misumua, cũ acabijirãrẽ cõ'awijacu niwĩ. Cõ'awija, Adulam wãmetiri macãpu wa'acu niwĩ. Topu ti macãcjũ Hira wãmetigu ya wi'ipu cãjĩcu niwĩ.

2-3 Topu ni'cõ numiorẽ Canaã di'tacjũ Súa wãmetigu macõrẽ ĩ'acu niwĩ. Core numoticu niwĩ. Co me'rã nĩca be'ro co nijĩpaco ni, ni'cũ wĩ'magũ põ'rãtico niwõ. Cũrẽ Er wãme õ'oco niwõ.

4 Be'ro apaturi nijĩpaco wa'a, apĩ wĩ'magũrẽ põ'rãtico niwõ. Cũrẽ Onán wãme õ'ocu niwõ.

5 Na be'rore apĩ põ'rãtinemoco niwõ tja. Cũrẽ Sela wãme õ'oco niwõ. Cũ Quezib wãmetiropu bajuacu niwĩ.

6 Be'ropu Judá cũ macũ masã ma'mi Er Tamar wãmetigore numiada'recu niwĩ.

7 Er cũ ña'arõ weesetisere Õ'acũ ne tu'saticu niwĩ. Tojo weegu cũ catiri umãcore ĩ'macã'cu niwĩ.

8 Cũ wẽrĩca be'ro Judá cũ macũ Onãrẽ a'tiro nicu niwĩ:

—Macũ, marĩrẽ dutisere queoro wéegu, mu'u ma'mi numo nĩ'core nũorẽña. Tojo weegu mu'u ma'mi mijĩrẽ põ'rãtibosaturiağusa'a.*

9 Onán pe'e “Co me'rã yu'u põ'rãticã, yu'u põ'rã nitibosama” ni, masĩcu niwĩ. Tojo weegu nipe'tisetiri co me'rã nimigũ, nijĩpacoyoticu niwĩ. Tere tojo weegu, cũ ma'mi põ'rã nituriarã wa'acã uasãtigu, tojo weecu niwĩ.

* 38:8 38.8 Rt 4.5; Mr 12.19-22

¹⁰ Ō'acũ Onán cũ tojo weesere ĩ'agũ, tere tũ'saticũ niwĩ. Tojo weegu cũ quẽ'rãrẽ wẽrĩcã weecũ niwĩ.

¹¹ Tojo wa'áca be'ro Judá cũ macũ nũmo ní'core nicũ niwĩ:

—Mũ'ũ pacũ ya wi'ipũ wapewio tojánĩña. Yũ'ũ macũ Sela cũ bũcũ nicãpũ cũrẽ marãpũtiapa, nicũ niwĩ. Tojo weego, Tamar co pacũ ya wi'ipũ dajaco niwõ. Core tojo nimigũ, Judá a'tiro wãcũcũ niwĩ: “Apetero weegu Sela quẽ'rã cũ ma'misũmũa weronojõ wẽrĩbosami”, nicũ niwĩ.

¹² Yoáca be'ro Judá nũmo Súa macõ wẽrĩa wa'aco niwõ. Cũ dũjari pe'tĩca be'ro Judá Timnat wãmetiri macãpũ wa'acũ niwĩ. Ti macãpũta cũ yarã oveja poarire seecãrã niwã. Cũ me'rãcjũ Hira Adulãcjũ cũrẽ ba'paticũ niwĩ.

¹³ Tamar, co mañecũ “Timnat macãpũ cũ yarã oveja poarire seegu wa'apũ” nicã tũ'ogo, a'tiro weeco niwõ.

¹⁴ Co wapewio sãñarĩ su'tirote tuweeco niwõ. Tuwee, na ĩ'amasĩticã'to nígõ, ni'cã casero me'rã co diapoare mo'aco niwõ. Tu'ajanũ'cõ, Enaim macã sãjãrĩ sope pũ'to dũjico niwõ. Ti macã Timnat wa'ari ma'a tiropũ nicaro niwũ. Tamar, “Sela bũcũpũ niapũ” nisere tũ'ogo, tojo weeco niwõ. Sela bũcũpũ nimicã, Judá core Selare numiada'reticũ niwĩ.

¹⁵ Judá core ĩ'agũ, “Ŭmũarẽ a'metãrãwapata'ari masõ nisamo”, ni wãcũcũ niwĩ. Co diapoare mo'a, ĩ'ata basiotico niwõ.

¹⁶ Cũ macũ nũmo ní'co nisamo, ni masĩtigũ, ma'apũ ní'cũ co tiro ojanũ'cã, core a'tiro nicũ niwĩ:

—Yũ'ũ, mũ'ũ me'rã nisĩ'rĩsa'a, nicũ niwĩ.

Co pe'e “¿Ñe'enojõ yũ'ũre wapayegũsari?” nico niwõ.

¹⁷ —Yũ'ũ ecarã cũorãrẽ ni'cũ cabracãrẽ mũ'ũrẽ o'oguti, nicũ niwĩ.

—Añu'u to pũrĩcãrẽ. Mũ'ũ cũrẽ o'oati dũporo apeyenojõ cũũña yujupũ, nico niwõ.

¹⁸ —¿Ñe'enojõrẽ yũ'ũ cũucã uati? ni sãrĩtiña'cũ niwĩ.

—Mũ'ũ wãmerẽ ñacũurõrẽ ti da bũsari da me'rã, tojo nicã mũ'ũ tuacjũ mũ'ũ cũocjũre cũũña, nico niwõ.

Judá core tere o'otoja, co me'rã nicũ niwĩ. Tojo wee co nijĩpaco tojaco niwõ.

¹⁹ Cũ me'rã níca be'ro topũ ní'co Tamar wa'aco niwõ. Wa'a, co diapoarã omãca caserore tuweeco niwõ. Tu'ajanũ'cõ, co wapewio su'tiro co tuwee'carore sãñaco niwõ tja.

²⁰ Be'ro Judá cũ ní'caronojõ cũ me'rãcjũ Adulãcjũ me'rã cabracãrẽ o'ócũ niwĩ. Cũ co me'rã topũ cũu'quere wiatõrõdutigũ, tojo weecũ niwĩ. Cũ me'rãcjũ pe'e core ne bocaticũ niwĩ.

²¹ Tojo weegu tocjãrã masãrẽ sãrĩtiña'cũ niwĩ:

—Mũsã ĩ'acã sõ'onico Enaicjõ, mũsã ãjõpeori wi'icjõ mũmũarẽ a'metãrãwapata'ari masõ, ¿no'opũ nisari? Na pe'e “A'toma ne ni'cõ conojõ marĩmo a'ti macãma”, nicãrã niwã.

²² Tere tũ'ogu, Judá tiropũ cũ majãmitojaacũ niwĩ. Cũrẽ nicũ niwĩ:

—Ne bocatiasũ. Tocjãrã marĩcã “Conojõ a'toma ne marĩmo”, niama, nicũ niwĩ.

²³ Judá cũrẽ yũ'ticũ niwĩ:

—Tocjãrã marĩrẽ bujiticã'to, níã, yũ'ũ cũu'que me'rãta tojacã'to. Yũ'ũ cabracãrẽ o'omiapũ, o'ogu pe'e; mũ'ũ bocatiapã, nicũ niwĩ Judá.

²⁴ I'tiarã mujĩpũ be'ro ãpẽrã Judãre a'tiro quetiwererã etacãrã niwã:

—Mũ'ũ macũ nũmo ãpẽrã mũmũarẽ a'metãrã, nijĩpacoyoja wa'aco niama, nicãrã niwã.

Judá tere tũ'ogu, “Core miĩwĩrõ, mũjũacõ'acã'rã wa'aya”, ni caricũcũ niwĩ.

²⁵ Core miĩwĩrõrĩ curare co pe'e cũ wapaye cũu'quere o'o, co mañecũrẽ a'tiro queti o'óco niwõ: “A'te noa cũu'que níã nisasa'a. A'te wioguta yũ'ũre nijĩpacoyowĩ. ĩ'arẽ mũ'ũ. ¿Noa yaro a'to wãme ñacũurõ, a'ti da me'rã, tojo nicã a'tigũ tuacjũ niti?”

²⁶ Judá cū yere ĩ'amasĩgũ, a'tiro nicu niwĩ:

—Co pe'e yu'u yu'ruoro añurõ weepõ. Yu'u pe'e, yu'u macũ Sela me'rã numiada'retigũ, ña'arõ weepã, nicu niwĩ. Tojo weegu Judá core ne apaturi a'metârânemoticu niwĩ majã.

²⁷ Tamar co wĩ'magũ wu'ari numu ejacã, puarã su'rua'cãrã bajuacãrã niwã.

²⁸ Na bajuari curare ni'cũ omocã sïowĩrõcu niwĩ. Tojo weego põ'rãtirãrẽ co'teri masõ ni'cã da sõ'arĩ da me'rã, omocãpu du'teõ'oco niwõ. A'tiro nico niwõ: “Ã'rĩ bajuamũ'tãmi”, nico niwõ.

²⁹ Co tojo nirĩ curata cū omocãrẽ wejequesõrõcu niwĩ. Cũ tojo weecãta, cū acabiji pe'e bajuamũ'tãcu niwĩ. Tojo weego põ'rãtirãrẽ co'tego cãrẽ a'tiro nico niwõ: “¿De'ro weegu mu'u ma'mi pe'ere bajuamũ'tãcã weetiati?” Tojo weerã cãrẽ Fares wãmeyecãrã niwã.

³⁰ Be'ro apĩ omocãpu sõ'arĩ da du'teõ'o'cu pe'e bajuacu niwĩ. Cãrẽ Zara* wãme õ'ocãrã niwã.

39

José ye queti, tojo nicã Potifar numo ye queti ni'i

¹ José Egiptopũ miano'cu niwĩ. Cãrẽ topũ miãca be'ro cãrẽ mia'cãrã ismaelita masã Potifar wãmetigure duaturiacãrã niwã. Cũ Egiptocjũ wiogu faraõrẽ da'ratamugũ, tojo nicã cãrẽ co'terã surara wiogu nicu niwĩ.

² Õ'acũ José me'rã ni, cãrẽ weetamucu niwĩ. Tojo weegu cū wiogu Potifar, Egiptocjũ ya wi'ipu nirĩ cura nipe'tise cãrẽ añurõ dia'cũ wa'acaro niwũ.

³ Potifata Õ'acũ Joseré weetamusere, tojo nicã cãrẽ añurõ wa'asere ĩ'acu niwĩ.

⁴ Tojo weegu Joseré añurõ wãcũcu niwĩ. Tojo wãcũgũ cãrẽ, cū ya wi'i wiogu, cãrẽ weetamuacju warore sõrõcu niwĩ. Nipe'tise cū yere su'ori ĩ'anurãdutigu sõrõcu niwĩ.

⁵ Cãrẽ wiogu sõrõca numu me'rãta Õ'acũ Potifare añurõ wa'acã weenu'cũcu niwĩ. Cū ya wi'i cjase cū cõsere, tojo nicã cū cãpũpu cõsere “Añurõ wa'ato”, nicu niwĩ Õ'acũ.

⁶ José tere co'tegu niyucã, Potifar ne cã'rõ wãcũque'titicu niwĩ. Ba'aritero ejacã dia'cãrẽ ba'agu wa'amujãcu niwĩ.

José tutuagu, añurõ bajugu nicu niwĩ.

⁷ Be'ro cū wiogu Potifar numo cãrẽ pũrõ ĩ'aco niwõ. Joseré tu'sago, ni'cã numu cãrẽ, “Yu'u me'rã nígũ a'tia”, nico niwõ.

⁸ José co tojo nisere tu'satigu, core a'tiro nicu niwĩ:

—Ĩ'aña. Yu'u wiogu mu'u marãpu, nipe'tise musã cõsere yu'ure ĩ'anurãdutigũ cūuami. Yu'u a'topũ nirĩ curare cū ne apeyenojõ wãcũque'titimi.

⁹ A'ti wi'ipure ne apĩ yu'u nemorõ nígũ marĩmi. Yu'u wiogu yu'ure, yu'u sãrĩsere o'oticã weetimi. No'lo nipe'tisere o'omi. Mu'u pũrĩcãrẽ basiowe'e. Mu'u yu'u wiogu numo ni'i. Tojo weegu yu'u to cã'rõjo ña'arõ weemasĩtisa'a. Õ'acũrẽ yu'runũ'cãmasĩtisa'a, nicu niwĩ.

¹⁰ Co cãrẽ nipe'tise numurĩ “Ba'pati, yu'u me'rã nígũ a'tia”, nimicã, ne wa'aticu niwĩ.

¹¹ Ni'cã numu José cū wiogu ya wi'ipu cū da'rasenojõrẽ weegu wa'acu niwĩ. Titare ãpẽrã ti wi'ipu da'raco'terã topũ marĩcãrã niwã.

¹² Potifar numo cū yaro su'tiro bu'icjãrõrẽ tũawee, “Yu'u me'rã nígũ a'tia”, nico niwõ.

José pe'e su'tiro bu'icjãrõ moogũ ti wi'ipu ní'cu omawijaacu niwĩ. Co pe'e cū yaro su'tiro me'rã tojanũ'cãco niwõ.

* 38:30 38.30 Apeterore Zarare Zerah ojano'caro niwũ. Jos 7.1

¹³ Cũ bu'icjārōrē topu cō'a omawijaacã ĩ'agō,

¹⁴ to da'raco'terārē pijio, a'tiro nico niwō:

—Ī'aña. Yu'u marāpu hebreo masũ cũ miiti'cu marĩrē ña'arō bujicã'mi. Cũ yu'u me'rã nisĩ'rĩgũ, a'ti wi'ipure sãjãticu niami. Yu'u pe'e uputu caricũapu.

¹⁵ Yu'u tutuaro pōtēorō caricũcã tu'ogu, cũ yaro su'tiro bu'icjārōrē cō'a, omawijaami, nico niwō.

¹⁶ Co marāpu wi'ipu dajari cura to su'tirore cuoco niwō.

¹⁷ Cũrē mejārōta wereco niwō tja:

—Hebreo masũ mu'u da'raco'tegu miiti'cu, ya tucũpu sãjãa, yu'ure ña'arō weesĩ'rĩgũ weeami.

¹⁸ Yu'u tutuaro pōtēorō caricũcã, cũ yaro su'tiro bu'icjārō a'to doquecũ, omawijaa wa'ami.

¹⁹ Potifar cũ nũmo “Mu'urē da'raco'tegu tojo weeami”, nicã tu'ogu, uayu'ruacu niwĩ.

²⁰ Tojo weegu Joseré ñe'eduti, bu'iri da'reri wi'ipu sōrōduticu niwĩ. Ti wi'iputa bu'iriwi'ia wiogu faraōrē yu'runu'cã'cãrã dujicãrã niwã.

²¹ Tojo weemicã, Ō'acũ pe'e cũ ma'isere ĩ'ogũ, José me'rã ninu'cũcu niwĩ. Cũrē weetamugũ, topu bu'iri wi'i wiogure añurō wãcũcã weecu niwĩ.

²² Tojo weegu José topu nipe'tirã bu'iri cuorãrē ĩ'anurũ, narē co'tegu tojacu niwĩ. Tojo nicã, nipe'tise ti wi'ipu weesere su'ori duticu niwĩ.

²³ Ō'acũ José me'rã nĩgũ, nipe'tise añurō dia'cũ wa'acã weecu niwĩ. Tojo weegu surara topu co'terã wiogu cũ Joseré cũu'quere wãcũque'titicu niwĩ.

40

José pũarã quẽ'e'quere were'que ni'i

¹ Tojo wa'aca be'ro Egiptocjũ wiogure u'seducaco vino tĩaco'terã wiogu, tojo nicã apĩ pã weerã wiogu na faraōrē tu'saticã weecãrã niwã.

² Faraō narē, u'seducacore tĩaco'terã wiogu, tojo nicã pã weerã wiogu me'rã uayu'ruacu niwĩ.

³ Tojo weegu cũrē co'terã surara wiogu ya wi'ipu narē bu'iri da'redutigu o'ócũ niwĩ. Toputa José quẽ'rã bu'iri da'reno'cu dujicu niwĩ.

⁴ Ti wi'ipu co'terã wiogu Joseré “Ā'rãrē co'teya”, nicu niwĩ. Na topure yoacã bu'iri dujicãrã niwã.

⁵ Ni'cã ñami u'seducacore tĩaco'tegu, pãrē weeco'tegu nanucũ mejẽcã bajuse quẽ'ecãrã niwã. Na pũaro quẽ'e'quenucũ mejẽcã dia'cũ nisĩ'rĩrō weecaro niwã.

⁶ Bo'reacã José narē ĩ'awã'cãgũ ejagu, na bujawetirãrē bocaecacu niwĩ.

⁷ Narē a'tiro nicu niwĩ:

—¿De'ro weerã ni'cãcãrē tocã'rō bujawetirã waro niti?

⁸ Na yu'ticãrã niwã:

—Ūsã pũarã mejẽcã bajuse quẽ'e'asu. A'topure ne ni'cũpũta ũsã quẽ'e'quere “Tojo nisĩ'rĩrō weepã” nigũnojōrē bocatisa'a, nicãrã niwã.

Na tojo nicã tu'ogu, José a'tiro nicu niwĩ:

—Ō'acũ ni'cũta a'tennojōrē weremasĩsami. Yu'ure wereya musã quẽ'e'quere, nicu niwĩ.

⁹ Tojo weegu u'seducacore tĩaco'tegu cũ quẽ'e'quere Joseré a'tiro werecu niwĩ:

—Quẽ'erōpũre ni'cã da u'sedare yu'u diacjũ pe'e ĩ'asu.

¹⁰ Ti da i'tia dũpu cuoapu. Te dũpuri pĩ'rĩ o'oritia wa'apu. Te tō'orĩ u'se bucuamajãmũjãpu.

¹¹ Topure faraō sĩ'rĩrĩ pare cuoasu. Ū'se tō'orĩrē mĩí, ti papu bipesãsu. Tu'ajanu'cō, ti pare faraōpũre o'oasu, nicu niwĩ.

12 José cūrē nicu niwī:

—Mu'ua quē'e'que a'tiro nisī'rīrō wee'e. Te i'tia d̄up̄u, i'tia n̄umu nisī'rīrō wee'e.

13 I'tia n̄umu be'ro faraō mu'urē besegusami. Besetoja, mu'urē acobojo, mu'ua da'ra'quere da'radutigusami tja. Tod̄uporo mu'ua wee'caronojōta faraōrē u'seducacore tīaco'tegusa'a.

14 Mu'urē a'tiro wa'acā, yu'ure wācūapa. Yu'ua a'to bu'iri da'leri wi'ip̄u nigūrē miiwīrōdutigu, faraōrē ucūbosaya. Sajatiro yu'ure wācūcureapa.

15 Yu'ure hebreo masā ya di'tap̄u tutuaro me'rā ñe'e, miitiwā. Ña'arō weetimigū, mejō waro bu'iri da'leri wi'ip̄u dujisa'a, nicu niwī José.

16 Pā weeri masā wiogu José cū queoro wereme'rīcā ī'agū, cū quē'rā a'tiro nicu niwī:

—Yu'ua, quē'erōp̄ure i'tia bati pā butisere tuupeoasu.

17 Bu'ip̄u pesamu'tārī bati faraō yere peje pā mejēcā bajuse i'pitisenojō posetiap̄u. Tojo nimicā, mirīcūa pe'e yu'ua d̄up̄oa bu'iacā pesari bati pe'ere ba'arā dijatiama.

18 Tere tu'ogu, José cūrē nicu niwī:

—Mu'ua quē'e'que a'tiro nisī'rīrō wee'e. Te i'tia bati i'tia n̄umu ni'i.

19 I'tia n̄umu be'ro faraō mu'urē ni'cāgū yucugup̄u du'teyoodutigusami. Mu'ua wērica be'ro mirīcūa mu'ua ye di'ire ba'arāsama, nicu niwī.

20 I'tia n̄umu be'ro José a'tere wérēca be'ro faraō cū bajuāca n̄umu bosenuṃujo weecu niwī. Nipe'tirā cūrē da'ratamurā me'rā tojo weecu niwī. Nipe'tirā cū pijio'cārā ī'orō wa'tero faraō bu'iri da'leri wi'ip̄u nirā u'seducaco vino tīaco'terā wiogure, pā weerā wiogure pijiwīrōdutiṃu niwī.

21 U'seducaco vino tīaco'te'cuma mejārōta cūrē da'rase cūucu niwī. Cū tod̄uporo wee'caronojōta faraōrē u'seducaco vino tīagū sājāacu niwī tja.

22 Pā weerā wiogu pe'ema yucugup̄u du'teyoodutiṃu niwī. José cūrē ní'caronojōta wa'acaro niwī.

23 Tojo wa'amicā, u'seducaco vino tīaco'tegu Joseré ne wācūtiṃu niwī.

41

José faraōrē cū quē'e'quere were'que ni'i

1 José na puarā quē'e'quere wérēca be'ro puā cū'ma yu'rūcaro niwī. Ni'cā n̄umu faraō a'tiro quē'ecu niwī: Dia Nilo wāmetiri maa sumutop̄u nu'cūcu niwī.

2 Cū tojo weeri cura ti maap̄ure siete wecua añurā, di'itirā wijapa'acārā niwā. Ti maa sumutop̄u aco tirop̄u táre ba'anu'cūcārā niwā.

3 Be'ro ti maap̄uta tja āpērā siete wecua ña'arā mejārā, di'i marīrā wijapa'acārā niwā. Āpērā u'mutāwija'cārā tiro nu'cāejacārā niwā.

4 Ā'rā wecua ña'arā mejārā, di'i marīrā āpērā añurā siete wecua pacarā di'itirā pe'ere ba'ape'ocārā niwā. Tere quē'egūta, faraō wā'cācu niwī.

5 Be'ro cārīa wa'acu niwī tja. Apeye quē'enemocu niwī. Cū ī'acā, siete trigo pō'rārī añubutiasē peritise ni'cā ñop̄ureta pī'rīwijacaro niwī.

6 Be'ro tja siete ña'ase trigo pō'rārī mejā, ñai bopoa'que mejā pī'rībajuacaro niwī. Wī'rō mujīpū mujātiro cjase up̄utu asibusu wētuuwā'cātise me'rā tojo wa'acaro niwī.

7 A'te siete ña'ase bopoa'que pō'rārī mejā apeye siete añuse trigo peritise pō'rārīrē ba'ape'ocā'caro niwī. Tojo wa'acā, faraō wā'cā, “Quē'ese niapā”, nicu niwī.

8 Ape n̄umu ñamiña'cūrō wācūque'tiyu'rūacu niwī. Tojo weegu nipe'tirā níbocari masārē, tu'omasīrī masā Egiptop̄u nirārē pijio, cū quē'e'quere werecu niwī. Ne ni'cū pe'eta “Tojo nisī'rīrō wee'e” ni, weremasīticārā niwā.

9 Na weremasīticā ī'agū, faraōrē u'seducaco vino tīaco'tegu a'tiro nicu niwī:

—Ni'cārōacāputa yu'u queoro weeti'quere wācūsa'a majā.

¹⁰ Wiogu, ti nūmupū mū'u pā weeri masā wiogu me'rā, tojo nicā yu'u me'rā uácaterore, ūsā puarāpūreta surara wiogu ya wi'ipū ūsārē bu'iri da'regū sōrōwā.

¹¹ Ni'cā űami pā weeri masā wiogu quē'ecū niwī. Yu'u quē'rā mejēcā bajuse quē'ewā. Ūsā quē'e'quenūcū mejēcā dia'cū nisī'rīrō weecaro niwā.

¹² Titare ni'cū hebreo masū ma'mūacā ūsā me'rā niwī. Cū mū'urē co'terā surara wiogure da'raco'tegū niwī. Ūsā quē'e'quere cūrē werewū. Cū pe'e ūsārē “Tojo nisī'rīrō weepā”, ni werewī.

¹³ Te cū ní'caronojōta queoro wa'awū. Yu'u apaturi yu'u da'rase cūo'quere da'rawū tja. Apī du'teyoo wējēno'wī, nicū niwī.

¹⁴ Tere tu'ogu, faraō “Joseré pijigū wa'aya”, nicū niwī. Tojo weerā maata cūrē bu'iri da'reri wi'ipū ní'cure pijiwijaacārā niwā. José pe'e ūseca poarire wūjawee, su'tirore dūcayū, faraō tiropū wa'acū niwī.

¹⁵ Topū ejacā, faraō cūrē nicū niwī:

—Yu'u quē'e'quere ne ni'cūnojo “Tojo nisī'rīrō wee'e” ni, weremasīgūrē bocatiasū. Mū'urē “Cū pe'e quē'esere weremasīapū” nisere tu'o'o.

¹⁶ José faraōrē yu'ticū niwī:

—A'tere yu'u mejēta weremasīsa'a. Wiogu, a'tere Ō'acū pe'e mū'urē añurō wa'adutigu, mū'u quē'e'quere “Tojo nisī'rīrō wee'e” ni weregūsamī, nicū niwī.

¹⁷ Faraō Joseré “A'tiro quē'easū”, nicū niwī:

—Dia Nilo sumutopū nu'cūasū.

¹⁸ Ti maapūre siete wecūa añurā pacarā, di'itirā wijapa'ama. Na ti maa sumutopū tā nirōpū ba'anū'cūama.

¹⁹ Na be'ro tja siete wecūa űa'arā mejārā, di'i marīrā wijapa'ama. Ne ni'cāti tojo bajurā wecūa a'to Egiptopūre ī'atigū nicāti.

²⁰ Ā'rā wecūa űa'arā mejārā, di'i marīrā siete añurā, pacarā di'itirā pe'ere ba'acā'ma.

²¹ Na ba'a'cārā nimirā, “Na ba'apā”, nita basiotiama. Mejārōta űa'arā mejārā, di'i marīrā nicā'ma. Tere quē'egū, yu'u wā'cāpū.

²² Be'ro apaturi apeye quē'enemoapū tja. Siete trigo pō'rārī añubutiase peritise ni'cā űopūreta pī'rīwijatiapū.

²³ Te be'ro tja siete pō'rārī trigo űa'ase, te peri marīse pō'rārī űai bopoa'que mejā pī'rīwijatiapū. Wī'rō mujīpū mūjātiro cjase ūputū asibusu wēetuuwā'cātise me'rā tojo wa'apū.

²⁴ A'te siete pō'rārī űa'ase mejā, apeye añuse trigo peritise pō'rārī pe'ere ba'ape'ocā'pū. Yu'u a'tere ní'bocarī masārē weremiapū. Ne ni'cūnojo pe'eta “Tojo nisī'rīrō wee'e” ni weremasītiama, nicū niwī faraō.

²⁵ Tere tu'ogu, José faraōrē yu'ticū niwī:

—Wiogu, puaropūta mū'u quē'e'que ni'cārōnojo nisī'rīrō wee'e. Ō'acū cū weeatjere mū'urē wereyugū weepī.

²⁶ A'tiro ni'i: Siete wecūa añurā siete cū'marī ni'i. Siete trigo pō'rārī añuse pō'rārī quē'rā siete cū'marī ni'i. Te puaropūta ni'cārōnojo quē'ese niapā.

²⁷ Siete wecūa űa'arā, di'i marīrā mejārā, na añurā be'ro bajua'cārā quē'rā siete cū'marīta ni'i. Tojo nicā, siete trigo pō'rārī űa'ase bopoa'que mejā quē'rā, mejārōta ni'i. Siete cū'marī ba'ase marīrōsa'a.

²⁸ Yu'u mū'urē ní'caronojōta ni'i. Wiogu, Ō'acū cū weeatjere mū'urē wereyugū weepī.

²⁹ Siete cū'marī nipe'tiro Egiptopūre ba'ase niyu'rūarosa'a.

³⁰ Be'ro siete cū'marīta tja ne ba'ase marīrōsa'a. Tojo weero te cū'marī peje ba'ase nimi'que acobojo'no'rōsa'a. Nipe'tiro Egiptopūre ba'ase pe'tibutiarosa'a.

³¹ Ba'ase marĩbutiarosa'a. Tojo weerã “Siete cũ'marĩ Egiptopũre ba'ase peje nimiwũ” ni, ne ni'cũnojõpũta wãcũsome.

³² Wiogũ, mũ'u a'tere puatipũta mejãrõta quẽ'eapã. Õ'acũ “A'tere tojo weeguti”, nitojapĩ. Tojo weegũ cũ ní'caronojõta a'tere maata weegusami.

³³ »Tojo weegũ, wiogũ, a'tiro weecã añubosa'a. Ni'cũ masũ tũ'omasĩse cõogũ “A'tiro weerõa'a” nigũnojõrẽ a'maña. Cũ a'ti di'ta Egiptopũre sũ'ori ã'anũrũgũsami.

³⁴ Wiogũ, mũ'urẽ a'tiroa'a. ãpẽrã wiorã mũ'u doca nirãrẽ sõrõrõa'a. Na nipe'tiro Egipto di'tapũ wa'ato. Wa'a, trigo perire ni'cãmocũse pi'seri seeneocũu, ni'cã pi'ire be'ropũ na ba'atjere nũrõdutiã o'oato. Te siete cũ'marĩ ba'ase peje nirĩ curare tojo seeneoato.

³⁵ Te ba'ase peje nise cũ'marĩrẽ mũ'u wiogũ dutiro me'rã na neoato. Te perire neo, macãrĩ na ba'ase nũrõse wi'seripũ na be'ropũ ba'atjere nũrõato. Nũrõ, surara tere ã'anũrũato.

³⁶ Na tojo weecã, siete cũ'marĩ ba'ase marĩatje cũ'marĩrẽ na nũrõ'que nirõsa'a. A'ti di'ta Egiptopũre ba'ase pe'tisome. Tojo weerã masã ne mũuaboa wẽrĩsome, nicũ niwĩ José faraõrẽ.

Faraõ Joseré cũ docacjũ wiogũ sõrõ'que ni'i

³⁷ Tere tũ'orã, faraõ, tojo nicã cũrẽ da'ratamurã “Cũ ‘tojo weeya’ nise añu ni'i”, nicãrã niwã.

³⁸ Tojo weegũ faraõ a'tiro nicũ niwĩ:

—¿Marĩ apĩ ã'rĩ weronojõ nigũrẽ bocarãsariba tja? Cũ Õ'acũ wãcũsere cõomi, nicũ niwĩ.

³⁹ Be'ro Joseré faraõ nicũ niwĩ:

—Mũ'u weronojõ apĩ añurõ tũ'omasĩgũ, masĩse cõogũ marĩmi. Õ'acũ mũ'urẽ a'te masĩsere o'opĩ.

⁴⁰ Ya wi'ire dutigũsa'a. Nipe'tirã yarã masã mũ'u dutisere yũ'tirãsama. Yũ'u ni'cũta mũ'u nemorõ nigũsa'a. Wiogũ waro nitjãgũ, tojo nigũsa'a.

⁴¹ Yũ'u mũ'urẽ nipe'tiro Egipto wiogũ sõrõgũti.

⁴² Tojo nĩgũta, faraõ cũ omopica tuusãarĩ be'tore tuwee, Joseré sãacũ niwĩ. Ti be'to cũ wiogũ wãme cõori be'to nicaro niwũ. Be'ro ãpẽrãrẽ cũrẽ añuse su'ti, lino wãmetise me'rã wee'que su'tire sãaduticũ niwĩ. Tojo nicã, ni'cã da uru me'rã wéeca da, bũsari dare cũrẽ bũocũ niwĩ.

⁴³ Tu'ajanũ'cõ, tũrũpju cabayua me'rã wejepju cũ yawũ be'ro sirutupjũre sãjãduticũ niwĩ. Tiwũ dũporo surara masãrẽ “Ejaque'aya”, ni caricũduticũ niwĩ. Tojo wee Joseré wiogũ sõrõcũ niwĩ. Cũ nipe'tiro Egipto di'tapũre dutigũ sãjãcũ niwĩ.

⁴⁴ Be'ro faraõ Joseré nicũ niwĩ:

—Yũ'u faraõ, wiogũ waro ni'i. Tojo nimicã, masã mũ'u dutiro marĩcã, ne apeyenojõacã weemasĩtisama, nicũ niwĩ.

⁴⁵ Faraõ Joseré cũ wãmerẽ dũcayucũ niwĩ. Egiptocjãrã wãme õ'ogũ, Zafnat-panea wãmeyecũ niwĩ. Cũ Joseré Asenat wãmetigore numiada'recũ niwĩ. Co, Potifera wãmetigũ pa'i, On wãmetiri macãcũ macõ nico niwõ. Tojo wee José Egipto wiogũ sãjãcũ niwĩ.

⁴⁶ José faraõ me'rã da'ranũ'cãgũ, treinta cũ'marĩ cõocũ niwĩ.

Be'ro José faraõ ã'orõpũ wija, nipe'tiro Egipto di'tapũre ã'acusianũ'cãcũ niwĩ.

⁴⁷ Te siete cũ'marĩrẽ Egipto di'tapũre, to cjase otese añubutiãro pĩ'rĩ dũcaticaro niwũ.

⁴⁸ Tojo weegũ José nipe'tiropũ trigore seeneocũ niwĩ. Cũ cãpũpũ seeneo'quere nipe'tise pacase macãrĩpũ nũrõcũucũ niwĩ.

⁴⁹ Ba'ase peje waro niyũ'rũmajãcaro niwũ. Tojo weegu tere nucũpori pajiri maa cjase weronojõ seemesãcũucũ niwĩ. "Ticuse ni'i", ni queota basioticarõ niwũ. Tojo weegu ba'paqueonemoticũ niwĩ.

⁵⁰ Siete cũ'marĩ ñjuaboase wa'ati dũporore José cũ nũmo Asenat me'rã pũarã põ'rãticũ niwĩ.

⁵¹ Masã ma'mirẽ Manasés wãme õ'ocũ niwĩ. "Õ'acũ yũ'ure nipe'tise yũ'u pi'etisere acobojocã weemi. Tojo nicã nipe'tirã yũ'u acawererãrẽ acobojocã weemi" nígũ, tojo wãme õ'ocũ niwĩ.

⁵² Be'rocjũrẽ Efraĩ wãme õ'ocũ niwĩ. "Õ'acũ Egipto yũ'u pi'eti'caropũ põ'rãticã weemi" nígũ, tojo wãme õ'ocũ niwĩ.

⁵³ Titare Egiptopũre te siete cũ'marĩ peje ba'ase nimi'que pe'tia wa'acaro niwũ.

⁵⁴ José ní'caronojõta siete cũ'marĩ ba'ase marĩatje cũ'marĩ nũ'cãrõtiro weecaro niwũ. Nipe'tise di'tapũre ba'ase marĩcaro niwũ. Egipto di'ta pe'ema ba'ase nicaro niwũ.

⁵⁵ Be'ro Egiptocjãrã quẽ'rãrẽ ba'ase pe'tia wa'acaro niwũ. Tojo weerã faraõ tiropũ ba'ase sãrĩrã wa'acãrã niwã. Tojo weegu faraõ nipe'tirã Egipto di'tacjãrãrẽ a'tiro nicũ niwĩ: "José tiro wa'aya. Cũ musãrẽ dutironojõta weeya."

⁵⁶ Nipe'tiro Egiptopũ ñjuaboase se'sa wa'acã, José cũ trigo nũrõcũu'que wi'serire pãoduti, tere duacũ niwĩ. Siape'e me'rã nemorõ ba'ase marĩcaro niwũ.

⁵⁷ Nipe'tiropũ ba'ase ne marĩcaro niwũ. Tojo weerã nipe'tise di'tacjãrã Egiptopũ José tiro ba'ase duurã a'ticãrã niwã.

42

José ma'misũmũa na Egiptopũ ba'ase duurã wa'a'que ni'i

¹ Jacob, Egiptopũ "Trigo niaporo" nisere tũ'ocũ niwĩ. Tojo weegu cũ põ'rãrẽ nicũ niwĩ:

—¿De'ro weerã musã a'merĩ ñ'acũñabajaque'ati?

² Æpãrã yũ'ure "Egiptopũre trigo niaporo", ni wereama. Marĩ ñjuaboa, wẽrĩrĩ nírá, topũ marĩ ba'atje trigore duurã wa'aya.

³ Tojo weerã José ma'misũmũa diez Egiptopũre trigo duurã wa'acãrã niwã.

⁴ José acabiji waro Benjamí pe'ema Jacob cũrẽ mejẽcã wa'ari nígũ, o'óticũ niwĩ.

⁵ Æpãrã Canaá di'tacjãrã quẽ'rã na me'rã ba'ase duurã wa'acãrã niwã. Nipe'tiro Canaá di'tapũre ba'ase marĩcaro niwũ.

⁶ José Egipto di'tapũre dutigũ nicũ niwĩ. Cũta nipe'tirocãrã masãrẽ topũ etarãrẽ trigo duagũ nicũ niwĩ. Cũ ma'misũmũa cũ tiropũ etarã, añudutirã ejanũ'cã, nucũcãpũ paamu'rĩque'acãrã niwã.

⁷ José cũ ma'misũmũarẽ maata ñ'amasĩcã'cũ niwĩ. Masĩmigũ, ñ'amasĩtigũ weronojõ weecũ niwĩ. Tojo weegu narẽ pũrĩrõ sãrĩtiña'cũ niwĩ:

—¿Musã no'ocjãrãpũ a'tiati?

—Ësã Canaá di'tapũ a'tiapũ. Trigo duurã a'tiapũ, nicãrã niwã.

⁸ José cũ ma'misũmũarẽ ñ'amasĩcũ niwĩ. Na pe'e cũrẽ ñ'amasĩticãrã niwã.

⁹ Be'ro dũporopũ cũ narẽ quẽ'e'quere wãcũbocagũ, a'tiro nicũ niwĩ:

—Musã ñ'adu'tiri masã nisa'a. A'ti di'tare diape'e sãjãata añuti nírá, ñ'arã a'tiapã.

¹⁰ —Niwe'e. Ësã mũ'u dutise doca nírá trigo dia'cũrẽ duurã a'tiapũ.

¹¹ Ësã nipe'tirãpũta ni'cũ põ'rã, diacjũ weeri masã ni'i. Ñ'adu'tiri masã mejẽta ni'i.

¹² José narẽ nicũ niwĩ:

—Niwe'e. Musã a'ti di'tare no'o pe'e sãjãata basiosari nírá, ñ'adu'tirã a'tiapã, nicũ niwĩ.

¹³ Na pe'e yũ'ticãrã niwã tja:

—Ësã mu'u dutise doca nirã ni'cũ põ'rãta doce ni'i. Ësã Canaá di'tacjãrã ni'i. Ësã acabiji ni'cũta ãsã pacu me'rã tojami. Apĩ pe'e daporopu wẽria wa'acũ niwĩ, ni yu'ticãrã niwã.

¹⁴ Tojo nisere tu'ogu, José narẽ ninemocu niwĩ tja:

—Yu'u ní'caronojõta musã a'ti di'tare ï'adu'tiri masã ni'i.

¹⁵ Musãrẽ faraõ wãme me'rã a'tiro weeguti. Musã acabiji nituogu a'topure a'titicãma, musã a'tore wijasome.

¹⁶ No'o ni'cũ musã wa'teropu nigũ cãrẽ miigũ wa'ato. Æpẽrã pe'e a'to bu'iri da'reri wi'ipu tojarãsama. Tojo weese me'rã “Diacjũta ucũapã”, ni masĩno'rõsa'a. Miititicãma, diacjũta faraõ wãme me'rã “Ï'adu'tiri masãta niapã”, nino'rõsa'a, nicu niwĩ.

¹⁷ José narẽ bu'iri da'reri wi'ipu i'tia numu narẽ cũucu niwĩ.

¹⁸ I'tia numu be'ro José narẽ a'tiro nicu niwĩ:

—Yu'u Õ'acũrẽ wiopesase me'rã ï'a'a. Musã a'tiro wéerã, catirãsa'a.

¹⁹ Musã diacjũta “Mejẽcã weetiri masã ni'i” nĩrã, ni'cũrẽ a'topu cũuña. Musã ãpẽrãpua dajatojaaya. Musã põ'rã, numosãnumia ujuaboaticã'to nĩrã, narẽ trigore miaña.

²⁰ Musã, “Ësã mejẽcã weeri masã niwe'e” nĩrã, musã acabiji nituogupure miitiapa. Tojo weerã, musã yu'rãwetirãsa'a, nicu niwĩ.

—Jau, tojota weerãti, nicãrã niwã.

²¹ Be'ro na basu a'merĩ ucũcãrã niwã:

—Diacjũta ni'i. Marĩ acabijire ña'abutiario wee'que wapa marĩrẽ tojo wa'a'a. Cũ “Yu'ure pajaña'cureya; tojo weeticã'ña” nimicã, tu'otiwu. Cũ ña'abutiario yu'rãmicã, tojo ï'acã'wũ. Te bu'iri marĩ ni'cãrõacãrẽ pi'etirã wee'e, nicãrã niwã.

²² Rubén narẽ nicu niwĩ:

—Yu'u pũricã marĩ acabijire “Ña'arõ weeticã'ña”, nimirũ. Musã pe'e yu'ure tu'otiwu. Ni'cãrõacãrẽ majã cũ wẽrĩ'que wapa marĩ wapaseeno'rãsa'a, nicu niwĩ.

²³ Na, “José marĩ ucũsere tu'osami”, ni masiticãrã niwã. José pe'ere na ucũsere apĩ pe'e “A'tiro nisĩ'rĩrã weema”, ni wereturiacu niwĩ.

²⁴ José na tiropu ní'cu apesepu wa'a, uticu niwĩ. Be'ro wãcũtutua, na tiropu ejagu, ucũcu niwĩ. Nipe'tirã ï'orõpu Simeórẽ mejẽcã pijioduti, dũ'teduticu niwĩ.

²⁵ Be'ro cãrẽ da'raco'terãrẽ na ye ajuripu trigore poseyediticu niwĩ. Na wapaye'que niyeru quẽ'rãrẽ te ajuri po'peapu cũuduticu niwĩ. Tojo nicã, ba'ase na ma'apu ba'atojaatjere o'oduticu niwĩ. José duti'caronojõta weecãrã niwã.

²⁶ Be'ro na yarã burroa bu'ipu, te trigore miipeo, tore wijawã'cãcãrã niwã.

²⁷ Be'ro na cãrĩatjopu etarã, ni'cũ cũ yagu burrore trigo ecagutigũ, cũ ya ajurore pãacu niwĩ. Ti ajurore pãa, trigo bu'ipu nipe'tise niyeru cũ wapaye'quere sãñacã ï'acu niwĩ.

²⁸ Tere ï'agũ, cũ ma'misumua, cũ acabijirãrẽ nicu niwĩ:

—Ï'arã a'tia. A'ti ajuropu ye niyeru nipe'ticã'a. Cũ tojo nicã tu'orã, nipe'tirã ucũape'tia wa'acãrã niwã. Uirã, narãsarãta, a'merĩ ucũcãrã niwã:

—¿Marĩrẽ Õ'acũ de'ronojõ weebutiamiapari? nicãrã niwã.

²⁹ Na Canaá di'tapu na pacu Jacob tiropu dajarã, nipe'tise narẽ Egiptopu wa'a'quere werecãrã niwã.

³⁰ A'tiro nicãrã niwã:

—Ti di'ta wiogu dutigu pũricã ãsãrẽ tutuabutiario ucũami. Ësãrẽ, “Musã a'ti di'tare ï'adu'tirã a'tirã weepã”, niami.

³¹ Ësã pe'e cãrẽ “Ësã diacjũ weeri masã ni'i; ï'adu'tiri masã mejẽta ni'i.

³² Ni'cũ põ'rã doce waro ni'i. Ni'cũ wẽria wa'acũ niwĩ. Nituogupua Canaápu ãsã pacu me'rã tojami”, niapu.

³³ »Tere tu'ogu, ti di'ta dutigu ũsârê niامي: “To pũrĩcârê diacjũta nimitito nígu, a'tore ni'cũ tojato. Āpērāpua cā'rō trigo musā ye wi'sericjārā ba'aro ejatuario miaña.

³⁴ Apaturi a'tirā, musā acabiji nituogure miitia. Musā tojo weecā, yu'u 'Diacjũta añurā nima', nigũsa'a. Musā tojo weecā, apĩ a'to toja'cure wiagusa'a. Be'ro musā a'ti di'tapure ne cā'mota'aro marĩrō sjarāsa'a”, niامي, nicārā niwā na pacure.

³⁵ Na ye trigo ajurire po'ocũurā, José ma'misumua na wapaye'que niyeru sãñape'ticā ĩ'acārā niwā. Te niyerure ĩ'arā, ucayurua wa'acārā niwā. Na pacu Jacob quē'rā ucayurua niwĩ.

³⁶ Tere ĩ'agũ, Jacob cũ pō'rārê nicu niwĩ:

—Musā yu'ure pō'rā marĩ'cu weronojō tojacā wee'e. José marĩ me'rā marĩmi. Simeó quē'rā marĩmi. Ni'cārōacārê “Benjamĩrê miarāti”, ni'i tja. Musā tojo weese yu'ure ña'arō wa'a'a, nicu niwĩ.

³⁷ Tere tu'ogu, Rubén cũ pacure nicu niwĩ:

—Benjamĩrê yu'u su'ori miagũti. Mia, mu'u tiropu miidaja, wiaguti. Yu'u wiaticāma, yu'u pō'rā puarārê wějēapa, nicu niwĩ.

³⁸ Jacob cūrê yu'ticu niwĩ:

—Yu'u macũ musā me'rā ne wa'asome. José musā acabiji wēriatojacu niwĩ. Ārĩ ni'cũta yu'ure du'sami majā. Cūrê ma'apu mejēcā ña'arō wa'acā, yu'u bucú mijĩ bñjawetise me'rā wēriũsa'a. Tojo wa'acā, musā bu'iritirāsa'a, nicu niwĩ Jacob.

43

Benjamĩrê Egiptopu mia'que ni'i

¹ Canaá na nirĩ di'tapu uñuaboase nemorō wa'acaro niwũ.

² Na Egiptopu trigore duurā eja'que pe'ticā ĩ'agũ, Jacob cũ pō'rārê nicu niwĩ:

—Apaturi trigo marĩ ba'atjere cā'rō duunemorā wa'aya tja.

³ Cūrê Judá yu'ticu niwĩ:

—Sō'onícu Egipto dutigu ũsârê tu'ota basiorota niwĩ: “Musā acabiji nituogupure miititicā, musārê ñe'enemosome majā”, niwĩ.

⁴ Tojo weerā mu'u ũsā me'rā Benjamĩrê wa'aduticā, trigore duurā wa'arāsa'a.

⁵ Mu'u cūrê o'óticāma, wa'asome. Sō'onícu wiogu ũsârê queoro niwĩ: “Musā acabiji nituogupu miititicā, musārê ñe'enemosome”, niwĩ.

⁶ Tere tu'ogu, Jacob nicu niwĩ:

—Musā yu'ure ¿de'ro weerā tocārō ña'arō weeati? ¿De'ro weerā cūrê “Ūsā acabiji nituogupu niامي”, ni wereri?

⁷ Na cūrê yu'ticārā niwā:

—Ūsârê, ũsā ye cjasere añurō sēriña'nurũwĩ. Marĩ ni'cũ pō'rā nise cjasere añurō sēriña'wĩ: “¿Musā pacu catiati yujupu? ¿Apĩ musā acabiji marĩati?” ni sēriña'wĩ. Ūsā cũ sēriña'se dia'cūrê yu'tiwu. ¿Ūsā de'ro weerā ũsā acabijire miitidutigusami, ni masĩbosau?

⁸ Be'ro Judá cũ pacu Jacore nicu niwĩ:

—Mu'u macũ Benjamĩrê o'óya. Yu'u cūrê ĩ'anurũgũti. Mu'u “Jau” nicā, maata wa'abaque'orāti. Tojo weerā marĩ, ũsā pō'rā uñuabo wēriosome.

⁹ Yu'u basu cūrê co'teguti. Cũ mu'u macūrê mejēcā wa'acāma, a'topu cũ dajaticā, yu'ure “Mu'u bu'iriti'i” niapa. Téé yu'u catiro pōtēorō tojo bu'iritigusa'a.

¹⁰ Ūsā a'topure tocārō yoogotirā, puati Egiptopure wa'amajā, majāmitojatiboapā, nicu niwĩ Judá.

¹¹ Cũ tojo níca be'ro na pacu Jacob narē yu'ticu niwĩ:

—Musā nĩrōnojōta ne mejēcā weeta basiotirocoro. Tojo weerā a'tiro weeya. Musā ye ajuripu apeyenojō cūrê o'ootjere miisāña. A'ti di'tapu añuse nisenojōrē

cã'rõ miaña. Wa'rese bálsamo wãmetise, nũcũcjãrã mumia yere, ʉ'mũtise, ba'ase morẽsenojõrẽ miaña. Tojo nicã mirrare, nueces, almendras miaña.

12 Niyeru quẽ'rãrẽ pũati musã todũporopũ mia'caro nemorõ miaña. Musã basuta cũrẽ musã ye ajuripũ boca'quere wiaya. Apetero weegu wisigu weepĩ.

13 ã'rĩ musã acabiji me'rã maata Egipto dutigu tiropũ wa'aya.

14 Õ'acũ tutuayũ'rũnũ'cãgũ musãrẽ weetamuato. Cũ musãrẽ pajaña'cã weeato. Cũ tojo weecã, musã ma'mi Simeórẽ du'uwĩrõgũsami. Tojo nicã, ã'rĩ Benjamí quẽ'rãrẽ musã me'rã dajacã weegũsami. Yũ'u pe'e põ'rã marĩgũ weronojõ tojagũ, tojo tojacũti, nicũ niwĩ Jacob.

15 Tojo weerã Jacob põ'rã na o'otjere poseye, niyerure na todũporo mia'que pũati nemorõ, na acabiji Benjamí me'rã, sojaro Egiptopũ wa'acãrã niwã. Topũ etarã, José tiropũ wa'acãrã niwã.

16 Na etacã, Benjamí na me'rã nicã ï'agũ, cũ ya wi'i co'tegũ wiojure nicũ niwĩ:

—ã'rãrẽ ya wi'ipũ miaña. Wecũre wẽjẽ, ba'ase do'ayuya. Dajaritero nicã yũ'u me'rã ba'arãsama, nicũ niwĩ José.

17 Ti wi'i dutigu José duti'caronojõta weecũ niwĩ. Cũ basuta narẽ pijiwã'cãcũ niwĩ.

18 Na pe'e José ya wi'ipũ cũ miacã, ʉcũayũ'ruacãrã niwã. A'merĩ a'tiro ucũcãrã niwã:

—Marĩrẽ tojo weeta'sagu weemi. Sõ'oní'que niyeru marĩ ye ajuripũ sãña'que wapa nitũ'sa'a. Marĩrẽ topũ marĩ yarã wa'icũrã me'rã ñe'e, da'raco'terĩ masã sõrõ, dutipegutigu weesami, nicãrã niwã.

19 Tojo weerã na wi'i sope pũ'topũ ejarã, a'tiro weecãrã niwã. Ti wi'i co'tegũ wiojũ tiroacãpũ wa'a, ucũcãrã niwã.

20 A'tiro nicãrã niwã:

—Wiojũ, sõ'oní'caterore ʉsã a'topũta trigo duurã ejawũ.

21 Titare ʉsã dajatojaarã cãrĩrãtirã, ʉsã yarã ecarãrẽ ba'ase ecarãtirã, ʉsã ye ajurire pãawũ. Te ajuripũ ʉsã niyeru wapaye'que sãñape'ticã'wũ. Te niyerure wiarãtirã, miitiapũ.

22 Tojo nicã, apeye ʉsã duuatje niyerure miitinemoapũ. Niyeru ʉsã ye ajuripũ sãña'quema noa sãarõ sãapã, masĩtisa'a, nicãrã niwã.

23 Ti wi'i co'tegũ yũ'ticũ niwĩ:

—Wãcũtutuaya. Uiticã'ña. Õ'acũ musã, tojo nicã musã pacũ ẽjõpeogũ musã ye ajuripũ sãaboapĩ. Musã yũ'ure wapaye'quema yũ'u ñe'ewũ, nicũ niwĩ. Be'ro Simeórẽ na tiropũ miiejacũ niwĩ.

24 Na nipe'tirãpũreta José ya wi'ipũ pijisãjãacũ niwĩ. Topũ dũ'pocãrĩrẽ coedutigu, acore o'ocũ niwĩ. Na yarã wa'icũrã quẽ'rãrẽ ecabosacũ niwĩ.

25 Ti wi'ipũ nĩrã, Joseré na o'otjere apoyucãrã niwã. “Dajaritero nicã José a'topũ a'tigusami” nĩrã, tojo weecãrã niwã. “José ya wi'ipũ ba'arãsa'a” nisere tũ'otojacãrã niwã.

26 José wi'ipũ ejacã, na mia'quere cũrẽ o'ocãrã niwã. Tu'ajanũ'cõ, cũrẽ ẽjõpeorã, paamu'rĩque'acãrã niwã.

27 José narẽ nicũ niwĩ:

—¿Añuti musã? ¿Musã pacũ bũcũ quẽ'rã añuati? ¿Cũ catiati yujupũ?

28 —ʉsã pacũ mũ'urẽ da'raco'tegũ weronojõ nigũ duti marĩami. Catiami yujupũ, ni yũ'ticãrã niwã. Be'ro apaturi cũrẽ ẽjõpeose ï'orã, paamu'rĩque'acãrã niwã.

29 Topũ narẽ majãmiĩ'amigũ, Benjamĩrẽ ï'acũ niwĩ. Na ni'cõ põ'rãta nicãrã niwã. Tojo weegu a'tiro nicũ niwĩ:

—¿ã'rĩta niti musã acabiji nitũogupũ musã were'cũ? Be'ro Benjamĩrẽ: “Õ'acũ mũ'urẽ añurõ weeato”, nicũ niwĩ.

³⁰ José cũ acabijire ĩ'a e'catiyu'ruagu, utisĩ'rĩcu niwĩ. Tojo wee põtēoti, sojaro me'rã cũ ya tucũpũ sãjãa, upũtu uticu niwĩ.

³¹ Be'ro wãcũtutua, cũ utidu'uca be'ro diapoare coe, cũ ya tucũpũ ní'cu wijaa, “Ba'ase etiya majã”, nicu niwĩ.

³² Cũ tojo nicã, ba'ase etirã Joseré cũ ya mesapũ ba'ase peocãrã niwã. Cũ ma'misumuarẽ, cũ acabijire ape mesapũ ba'ase peocãrã niwã. Egiptocjãrã José me'rã ba'ami'cãrã pe'ere ape mesapũ ba'ase peocãrã niwã. Egiptocjãrã hebreo masã me'rã ba'adutino'ña marĩcãrã niwã.

³³ José cũ ma'misumuarẽ dujuduticu niwĩ. Masã ma'mirẽ dujimũ'tãduticu niwĩ. Téé nituogupũre yapaticu niwĩ. Cũ tojo weecã ĩ'a ucuarã, a'merĩ ĩ'apõtēocãrã niwã.

³⁴ José cũ ya mesapũ nisere narẽ ecaduticu niwĩ. Benjamíma ãpẽrã nemorõ ba'ase õrẽsãpeoduticu niwĩ. José cũ ma'misumua me'rã ni'cãrõ me'rã sĩ'rĩ, ba'a, upũtu ecaticãrã niwã.

44

José sĩ'rĩrĩ pa ye queti ni'i

¹ Na ba'aca be'ro José cũ ya wi'i cjase dutigare nicu niwĩ:

—Ãrã ye ajuripũ trigore na miarõ põtēorõ poseyeya. Tojo nicã, na ye ajurinucũ na niyeru wapaye'quere sãaña.

² Tojo wéeca be'ro, na acabiji nituogu ya ajuropũ yũ'u sĩ'rĩrĩ pa, plata me'rã wéeca pare, niyeru cũ trigo wapaye'que me'rã sãaña, nicu niwĩ. Ti wi'i dutigu José cũ ní'caronojõta weecu niwĩ.

³ Ape nũmũ bo'remujãtiri cura José narẽ, “Mũsã yarã burroa me'rã wa'arãsa'a majã”, nicu niwĩ.

⁴ Na ti macã pũ'to nirĩ curata José cũ ya wi'i wiogũre a'tiro nicu niwĩ:

—Sõ'onícãrã umuarẽ sirutugu wa'aya. Narẽ emũgũ, a'tiro niña: “Yũ'u wiogũ mũsãrẽ añurõ weemi. ¿De'ro weerã cũ tojo wéeca be'ro nimicã, mũsã pe'e ña'arõ weeati?”

⁵ ¿De'ro weerã cũ sĩ'rĩrĩ pa, plata me'rã wéeca pare yajati? Yũ'u wiogũ ti pa me'rã sĩ'rĩgũ niami. Tojo nicã, ti pa me'rã apeyenojõ quẽ'esere “Tojo nisĩ'rĩrõ wee'e' nigũ niami. Mũsã ña'abutiario weecãrã niapũ,” niña narẽ, nicu niwĩ José.

⁶ Narẽ emũejagu, cũ niduti'caronojõta nicu niwĩ.

⁷ Na cãrẽ yũ'ticãrã niwã:

—¿De'ro weegu ãsãrẽ tojo ucũti? Ësã a'tenojõ pacama ne weemasĩwe'e.

⁸ Ësã sõ'onícatero niyeru ãsã ye ajuripũ bocácatero marĩcãrẽ, tere wiarã a'tiwũ. Ni'cãrõacãma plata, uru me'rã wee'quema mũ'u wiogũ ya wi'i cjasere yajamasĩtisa'a.

⁹ No'o ti pare cũ ya ajuropũ cuogunojõ wẽrĩato. Ësã ãpẽrã pe'e cãrẽ da'raco'terã tojarãsa'a.

¹⁰ Tere tu'ogu, wi'i wiogũ nicu niwĩ:

—Añurõsa'a. Mũsã ní'caronojõta wa'arosa'a. Mejõ ti pare cuogu se'saro da'raco'tegu tojagũsami. Æpẽrãpũa bu'iri moorãsama.

¹¹ Nanucũ sojaro me'rã na ye ajurire dijanũ'cã, te ajurire pãacãrã niwã.

¹² Tojo weegu wi'i dutigu na ye ajuripũre a'macu niwĩ. Masã ma'mi ya ajurore a'manũ'cã, téé nituogu ya ajuropũ yapaticu niwĩ. Ti pare Benjamí ya ajuropũ bocacu niwĩ.

¹³ Na, na bujawetisere ĩ'orã, na ye su'tire wejetũ'rẽcãrã niwã. Be'ro na ye ajurire burroa bu'ipũ miipeo, macãpũ majãmitojaacãrã niwã.

¹⁴ Judá cũ ma'misumua, cũ acabijirã me'rã ejari curare José cũ ya wi'ipũta nicu niwĩ yujupũ. Cãrẽ pajaña'to nĩrã, paamu'rĩque'acãrã niwã.

¹⁵ José narẽ nicu niwĩ:

—¿De'ro weemiati musã? Musã yu'ure, “Masise cuogunojõ, masã ya'yioropu weesere nibocase me'rã masĩgũ nibosami”, ¿ni wãcũtiati? nicu niwĩ.

¹⁶ Judá cūrē yu'ticu niwĩ:

—Wioḡu, ũsã de'ro nımasıtisa'a. ¿De'ro wee ũsã bu'iri marısere ĩ'omasıbosari? Ő'acũ ũsã ña'arõ wee'que wapare, ũsãrē bu'iri da'reḡutigũ weetu'sami. Ni'cãrõacã majã ti pa cuo'cu me'rã mu'urē da'raco'terã ni'i, nicu niwĩ.

¹⁷ José pe'e narē nicu niwĩ:

—Niwe'e. Yu'u tojo weemasıtisa'a. Cã ti pare cuoḡu dia'cũ tojagúsami. Āpērãpua wãcũque'tiro marĩrõ musã pacu tiropu tojaaya.

Judá Benjamírē ucūbosa'que ni'i

¹⁸ Tere tu'ogũ, Judá José tiroacãpu wa'a, ucūcu niwĩ:

—Wioḡu, yu'u ĩ'acã, mu'u faraõ weronojõ ni'i. Tojo nimigũ, yu'u me'rã uacupa. Cãrõ āpērã tu'otiropu mu'u me'rã ucūsĩ'rısa'a.

¹⁹ Mu'u ũsãrē sērıtıña'wũ: “¿Musã pacu niti? ¿Acabıjirã cuoti?” niwũ.

²⁰ “Ŭsã cuo'o, cũ bucu nimi”, ni yu'tiwũ. “Ni'cũ ma'mu nituogupu acabıjiti'i. Cã ũsã pacu bucu waro nicã bajua'cu nimi. Ni'cõ põ'rã cũ ni'cũta du'sami. Apĩ wěrĩa wa'acu niwĩ. Tojo weegu cūrē ma'iyu'ruami”, niwũ.

²¹ Mu'u cūrē ĩ'asĩ'rĩḡũ, ũsãrē miitidutiwũ.

²² “Cũ, cũ pacure du'utimi”, niwũ. “Cũ du'ucãma, cũ pacu wěrĩa wa'abosami”, niwũ.

²³ Mu'u pe'e ũsãrē “Cūrē miititicãma, musãrē ne ñe'enemosome majã”, niwũ.

²⁴ »Be'ro ũsã, ũsã pacu tiropu dajarã, mu'u ní'quere werepe'ocã'wũ.

²⁵ Be'ropu ũsã pacu ũsãrē niwĩ: “Apaturi trigo marĩ ba'atjere cãrõ duunemorã wa'aya tja”, niwĩ.

²⁶ Ŭsã cūrē a'tiro werewũ: “Benjamírē miaticãma, ũsãrē ‘Ne ñe'esome’, niami”, niwũ.

²⁷ Yu'u pacu, mu'urē da'raco'tegu weronojõ nigũ a'tiro yu'tiwĩ: “Musã masısa'a. Yu'u numo yu'ure puarã umuarē põ'rãtibosawõ.

²⁸ Ni'cũ yu'u me'rã ní'cu bajudutia wa'awĩ. ‘Apetero weegu ni'cũ yai nucũcjũ ba'agu, ba'asapĩ’, nıcãti. Ne cūrē apaturi ĩ'anemotisa'a.

²⁹ Ā'rĩ du'sagure mia, mejęcã wa'acã, yu'u bucu mijĩ bujawetise me'rã wěrĩḡũsa'a. Tojo wa'acã, musã bu'iritirãsa'a”, niwĩ.

³⁰ »Yu'u pacu cũ basu ma'irõnojõta Benjamírē ma'iyu'ruami. Tojo weegu cũ marĩrõ ũsã dajacã,

³¹ cūrē ĩ'atigu, wěrĩa wa'abosami. Tojo weerã ũsã pacu bucu dıjasewã'a, wěrıcã weebosa'a.

³² Yu'u, yu'u pacure “Benjamírē su'ori wa'aguti. Cūrē miidajatigu, yu'u catiro põtēorõ bu'iritigusa'a”, niwũ.

³³ Tojo weegu yu'u pe'e cūrē dıcayuro, mu'urē da'raco'tegu tojaguti. Cũ pe'ema āpērã cũ ma'misumua me'rã cũ pacu tiropu o'ótõrõña.

³⁴ Cũ wa'aticã, yu'u, yu'u pacu tiropu tojaamasıtisa'a. Yu'u pacure ña'abutiario bujawetise tu'oña'cã ĩ'asĩ'rıtisa'a, nicu niwĩ Judá.

45

José cũ ma'misumuarē, “Musã acabiji ni'i” ní'que ni'i

¹ José utisĩ'rĩḡũ, ne põtēoticu niwĩ. Tojo weegu topu nirã cūrē da'raco'terãrē caricūcu niwĩ:

—Nipe'tirã wıjaape'tia wa'aya, nicu niwĩ. Be'ro José cũ ma'misumuarē “Yu'u musã acabiji ni'i” ni, werebajuręcã, ne ni'cũ cūrē da'raco'terã tojaticãrã niwã.

² Be'ro José ɥpɥtu uticɥ niwĩ. Egiptocjārã cǔ wijaaduti'cārã tɥ'ose'sacārã niwã. Te queti téé wioɣɥ faraõ ya wi'ipɥ se'sa wa'acaro niwũ.

³ José cǔ ma'misumuarẽ nicɥ niwĩ:

—Yɥ'u José ni'i. ¿Yɥ'u pacɥ catiati yujupɥ?

Na pe'e ɥcuayɥ'rua'cārã nitjīarã, ne yɥ'timasīticārã niwã.

⁴ Be'ro José narẽ nicɥ niwĩ:

—Mɥsã yɥ'u tirocure a'tia. Na cǔ tiroacã ejacã, narẽ nicɥ niwĩ:

—Yɥ'u José ni'i. Mɥsã yɥ'ure Egiptopɥ dua'cɥ ni'i.

⁵ A'tere tɥ'orã, bujaweticã'ña. Mɥsã basu a'merĩ tuubuaticã'ña. Õ'acũ mɥsã duporo yɥ'ure o'óyuwĩ. Masārẽ yɥ'ruogutigɥ, tojo weewĩ.

⁶ A'ti di'ta Egiptopɥre ɥjuaboase pɥa cǔ'ma wa'atoja'a. Ni'cãmocɥse cǔ'marĩ dɥ'sa'a yujupɥ. Te cǔ'marĩ otemicã, ne pĩ'rĩsome, ne dɥcatisome.

⁷ Õ'acũ mɥsã duporo yɥ'ure o'óyumɥ'tãwĩ. Mɥsã pãrãmerã nituriato níɣũ, tojo nicã cǔ tutuase me'rã mɥsārẽ yɥ'ruwetiato níɣũ, tojo weewĩ.

⁸ Tojo weegɥ Õ'acũta a'topɥre yɥ'ure o'ówĩ. Mɥsã mejẽta yɥ'ure o'ówɥ. Õ'acũ yɥ'ure faraõrẽ werecasari masũ sōrōwĩ. Tojo nicã nipe'tise cǔ ya wi'i cjasere dutigɥ, nipe'tiro Egiptopɥre dutigɥ sōrōwĩ.

⁹ Maata tojaaya marĩ pacɥ tiropɥ. Cūrẽ a'tere wererã wa'aya: “Mɥ'u macũ José mɥ'urẽ a'tiro nidutiami: ‘Õ'acũ yɥ'ure nipe'tiro Egipto wioɣɥ sōrōwĩ. Maata yɥ'ure ĩ'agũ a'tia. Yoogoticã'ña.

¹⁰ Mɥ'u a'topɥ Gosén wãmetiropɥ tojagusa'a. Yɥ'u tiroacã nigũsa'a. Nipe'tise mɥ'u cɥose, nipe'tirã mɥ'u pō'rã me'rã, mɥ'u pãrãmerã me'rã, mɥ'u yarã wa'icurã me'rã a'tia.

¹¹ A'topɥ mɥ'urẽ, mɥ'u pō'rãrẽ, nipe'tirã mɥ'u me'rã nirãrẽ ba'ase o'oguti. Ne apeyenojō dɥ'sasome. ɥjuaboase cǔ'marĩ ni'cãmocɥse cǔ'marĩ dɥ'sa'a yujupɥ. Tojo a'titirã pūrĩcã, mɥ'u, mɥ'u pō'rã, mɥ'u pãrãmerã, apeyenojō moorã tojarãsa'a', ni wereya yɥ'u pacure.

¹² Apeyema tja yɥ'u acabiji Benjamí, tojo nicã mɥsã basuta ‘Diacjũ José tojo niami’, ni weremasĩ'i.

¹³ Marĩ pacure ‘Cǔ nipe'tiro Egiptopɥre dutigɥ niami’, tojo nicã nipe'tise mɥsã ĩ'a'quere cūrẽ wereya. Maatacure yɥ'u pacure miirã wa'aya”, nicɥ niwĩ.

¹⁴ Cǔ tojo nitoja, cǔ acabiji Benjamírẽ paabɥ'agɥta, uticɥ niwĩ. Benjamí quẽ'rã cǔ ma'mi Joseré paabɥ'a, uticɥ niwĩ.

¹⁵ Be'ro nipe'tirãrẽ paabɥ'a, mi'mi, uticɥ niwĩ. A'tiro wéeca be'ropɥta cǔ ma'misumɥa cǔ me'rã ucũcārã niwã.

¹⁶ Tojo wee faraõ ya wi'ipɥre “José ma'misumɥa etapãrã” nise se'sa wa'acaro niwũ. Te quetire tɥ'orã, faraõ, cūrẽ dutitamurã e'catiyɥ'ruacārã niwã.

¹⁷ Tojo weegɥ faraõ Joseré a'tiro nicɥ niwĩ:

—Mɥ'u ma'misumuarẽ na yarã wa'icurã bu'ipɥ trigore miipeo, Canaápɥ dajato-jaadutiya.

¹⁸ Tojaa, mɥ'u pacure, mɥ'u acawererãrẽ miirã wa'ato. A'to Egiptopɥ di'ta añusere narẽ o'oguti. Tojo nicã a'ti di'ta cjase otese dɥcare ba'arãsama.

¹⁹ Narẽ a'tiro weedutiya. A'to cjase tūrũsepawure miadutiya. Tepawɥ me'rã na nɥmosãnumiarẽ, na pō'rãrẽ, mɥsã pacure miitirãsama.

²⁰ Egipto cjase añubutiase na ye nirōsa'a. Tojo weerã na topɥ miitidɥ'a'quere wãcũque'titicã'to, ni wereduticɥ niwĩ faraõ Joseré.

²¹ Tojo weerã Jacob pō'rã a'tiro weecārã niwã. Faraõ cǔ o'oduti'caronojōta José tūrũsepawure o'ocɥ niwĩ. Tojo nicã, na ma'apɥ ba'atjere o'ocɥ niwĩ.

²² Nanucũ ma'ma su'ti o'ocũ niwĩ. Benjamí cũ acabiji waro pe'ema trescientos kujiri niyeru plata me'rã wee'que kujirire o'ocũ niwĩ. Cũ pe'ema ni'cãmocuse su'ti o'ocũ niwĩ.

²³ Cũ pacũre diez burro umua bu'ipũ Egipto cjase añusere miipeo, o'ócũ niwĩ. Æpẽrã burra numia ticurãta tja trigo, pã, cũ pacũ Egiptopũ a'tigũ, ma'apũ ba'atjere miipeo, o'ócũ niwĩ.

²⁴ José cũ ma'misumuarẽ we'ritigũ, a'tiro nicũ niwĩ:

—Musã, no'o ma'apũ wa'arã, a'metu'tiwã'cãticã'ña, nicũ niwĩ narẽ.

²⁵ Tojo weerã na Egiptopũ ní'cãrã wa'a, na pacũ Jacob nirĩ di'ta Canaápũ dajacãrã niwã.

²⁶ Topũ daja, na pacũre “José catiami. Cũ nipe'tiro Egiptopũre dutiami”, ni werẽcãrã niwã. Tere tu'ogu, tu'oucua wa'acũ niwĩ. Na weresere ãjõpeoticũ niwĩ.

²⁷ Nipe'tise José cũ ní'quere werẽcãputa, cãrẽ miitudutigũ o'ó'que tũrũsepawũre ï'agũputa ãjõpeocũ niwĩ. Tojo weegu tere ï'agũ, wãcũtutuacũ niwĩ.

²⁸ A'tiro nicũ niwĩ:

—Yũ'u ï'acã, diacjũta nitũ'sa'a. To pũrĩcãrẽ yũ'u macũ José catisami yujupũ. Yũ'u wẽrĩse dũporo cãrẽ ï'awe'ogu wa'aguti, nicũ niwĩ Jacob.

46

Jacob Egiptopũ cũ macãrĩ wa'a'que ni'i

¹ Tojo weegu Jacob cũ cuose nipe'tise me'rã wa'acũ niwĩ. Wa'a, Beerseba wãmetiri macãpũ etacũ niwĩ. Topũ etagu, cũ pacũ Isaa ãjõpeo'cũ Õ'acũrẽ wa'icũrãrẽ wẽjẽ ãjũamorõpeocũ niwĩ.

² Topũ cũ cãrĩca ñamirẽ Õ'acũ Jacore pisucũ niwĩ:

—¡Jacob! nicũ niwĩ.

Cũ pe'e cãrẽ yũ'ticũ niwĩ:

—A'tota ni'i.

³ Õ'acũ cãrẽ a'tiro nicũ niwĩ:

—Yũ'u Õ'acũ, mũ'u pacũ ãjõpeo'cũ ni'i. Mũ'u Egiptopũre wa'agu, ne uiticã'ña. Topũre yũ'u mũ'u pãrãmerã nituriarãrẽ pãjãrã masãputicã weegusa'a.

⁴ Mũ'u me'rãta Egiptopũre ba'patiwã'cãgũsa'a. Topũ mũ'u pãrãmerã nituriarãrẽ a'ti di'tapũ miitigusa'a tja. Apeye quẽ'rãrẽ mũ'u wẽrĩrĩ cura José mũ'u me'rãta nigũsami, nicũ niwĩ Õ'acũ.

⁵ Be'ro cũ Beersebapũ ní'cũ wijawã'cãcũ niwĩ. Jacob põ'rã na pacũre, na põ'rãrẽ, na numosãnumiarẽ a'tiro weecãrã niwã. Faraõ cũ a'tidutigũ cũ o'ó'quepawũ tũrũsepawũpũ narẽ miisãacãrã niwã.

⁶ Na Egiptopũ wa'arã, na yarã wecua, oveja, nipe'tise na Canaá di'tapũ cuo'quere miape'ocã'cãrã niwã.

⁷ Tojo nicã cũ põ'rã, cũ põ'rã numia, pãrãmerã umua, numia nipe'tirã cũ me'rã wa'acãrã niwã.

⁸ Jacob põ'rã, tojo nicã cũ pãrãmerã Egiptopũ macãrĩ wa'a'cãrã a'tiro wãmeticãrã niwã:

Masã ma'mi Rubén nicũ niwĩ.

⁹ Cũ põ'rã Hanoc, Falú, Hezrón, Carmi nicãrã niwã.

¹⁰ Be'rore Simeó põ'rã a'ticũrã nicãrã niwã:

Jemuel, Jamín, Ohad, Jaquín, Zohar nicãrã niwã. Tojo nicã Saúl, cananeocjõ macũ nicũ niwĩ.

¹¹ Be'rore Leví põ'rã Gersón, Coat, Merari nicãrã niwã.

¹² Be'rore Judá põ'rã Er, Onán, Sela, Fares, Zara nicãrã niwã. Er, Onán na pũrĩcã Canaá di'tapũ wẽrĩa wa'acãrã niwã. Fares põ'rã Hezrón, Hamul nicãrã niwã.

¹³ Be'rore Isacar põ'rã Tola, Fúa, Job, Simrón nicãrã niwã.

- 14 Be'rore Zabulō pō'rā Sered, Elón, Jahleel nicārā niwā.
- 15 Ā'rā Jacob Lea me'rā pō'rāti'cārā nicārā niwā. Na Padan-aram wāmetiropu nírā pō'rāticārā niwā. Tojo nicā Dinarē pō'rāticu niwī. Nipe'tirā Jacob pō'rā, cū pārāmerā nituriarā Lea me'rā pō'rāti'cārā treinta y tres umu, numia nicārā niwā.
- 16 Be'rore Gad pō'rā Zifión, Hagui, Ezbón, Suni, Eri, Arodi, Areli nicārā niwā.
- 17 Be'rore Aser pō'rā Imna, Isúa, Isúi, Bería nicārā niwā. Na acabijo Sera nico niwō. Beriá pō'rā Heber, Malquiel nicārā niwā.
- 18 Ā'rārē Jacob Zilpa me'rā pō'rāticu niwī. Pō'rāti, pārāmerāticu niwī. Co Zilpa Labán macō Leare da'raco'tedutigu o'ono'co nico niwō. Co me'rā Jacob dieciseis pō'rāti, pārāmerāticu niwī.
- 19 Jacob Raquel me'rā José, Benjamírē pō'rāticu niwī.
- 20 José Asenat me'rā Manasés, Efraírē pō'rāticu niwī. Na puarā Egiptopu bajuacārā niwā. Co Asenat pa'i Potifera, On wāmetiri macācjū macō nico niwō.
- 21 Benjamí pō'rā Bela, Bequer, Asbel, Gera, Naamán, Ehi, Ros, Mupim, Hupim, Ard nicārā niwā.
- 22 Ā'rā Jacob, Raquel pārāmerā nituriarā catorce nicārā niwā.
- 23 Be'rore Dan macū Husim ni'cūta nicu niwī.
- 24 Neftalí pō'rā Jahzeel, Guni, Jezer, Silem nicārā niwā.
- 25 Ā'rārē Jacob Bilha me'rā pō'rāticu niwī. Co Labán macō Raquere da'raco'tedutigu o'ono'co nico niwō. Nipe'tirā cū pō'rā, pārāmerā siete nicārā niwā.
- 26 Tojo weerā Egiptopure wa'arā, Jacob pō'rā, cū pārāmerā waro sesenta y seis nicārā niwā. Na pō'rā numosānumiarē ba'paqueono'ña marírā ticurā nicārā niwā.
- 27 José puarā pō'rāticu niwī. Na Egiptopu bajuacārā niwā. Tojo weerā Egiptopure setenta Jacob acawererā nicārā niwā.*
- 28 Jacob cū macū Judáre José tiropu o'ómu'tācu niwī. Cūrē o'ógu, Joseré “Yu'ure Gosēpu pōtērīgū a'tiato”, ni queti o'ócu niwī. Tojo weerā na Gosén etacā,
- 29 José cū yawu tūrūpjure apoduti, topu cū pacure pōtērīgū wa'acu niwī. Cūrē bocaaja, paabu'a, yoacā uticu niwī.
- 30 Jacob cū macū Joseré a'tiro nicu niwī:
—Yu'u basuta mu'urē ĩ'a'a. Mu'u cati'i yujupu. Tojo weegu yu'u ni'cārōacāma añurō wērīmasī'i, nicu niwī.
- 31 Be'ro José cū ma'misumuarē, cū pacu acawererārē a'tiro nicu niwī:
—Yu'u faraō tiropu wa'aguti. “Yu'u ma'misumua, yu'u pacu acawererā, Canaá di'tapu ní'cārā yu'u me'rā macārī a'tirā etatojama”, ni quetiweregu wa'aguti.
- 32 “Na ovejare, wecuare co'terā nima. Na yarā oveja, wecu, nipe'tise na cuosenojōrē miitipe'ocārā niama,” nigūti.
- 33 Tojo weegu faraō musārē pijio, sērītiña'cā, “¿Musā ñe'enojōrē da'rati?” nicā, a'tiro yu'tiapa.
- 34 “Īsā wī'marā nírāpūta oveja co'tesere da'ranu'cāwū. Īsā ñecūsumua da'ra'caronojōta tere da'radecoti'i,” niña. Egiptocjārā oveja co'tesere tu'satisama. Musā tojo yu'ticā, musārē Gosén di'tapu cūgušami, nicu niwī José.

47

- 1 Be'ro José faraō tiropu queti miacu niwī. A'tiro nicu niwī:
—Yu'u pacu, yu'u ma'misumua Canaápu ní'cārā etatojama. Na Gosén di'tapu na yarā oveja, wecu, na cuose nipe'tise me'rā niama.
- 2 Faraō tiropure ni'cāmocurā cū ma'misumuarē bese, miacu niwī. Narē ĩ'amasīato nígu, tojo weecu niwī.

* 46:27 46:27 Ex 1.5

³ Na topu etacã, faraõ cũ ma'misumuarẽ sêrĩtiña'cu niwĩ. A'tiro nicu niwĩ:

—¿Musã ñe'enojõrẽ da'rati?

Na cûrẽ yu'ticãrã niwã:

—Ûsã mu'u dutise doca nirã ovejare co'teri masã ni'i. Ûsã, ùsã ñecûsumua da'raseti'quereta da'ra'a.

⁴ Canaá di'tapure ujuaboase niyu'ruapu. Ûsã yarã oveja na ba'ase tá ne marĩapu. Te ye bu'iri a'to Egiptopu macãrĩ a'tirã weepu. Tojo weerã mu'urẽ a'tere sêrĩ'i. Ûsãrẽ Gosêpu di'ta o'oya. Ûsã topu nirãti, nicãrã niwã.

⁵ Tere tu'ogu, faraõ Joseré nicu niwĩ:

—Mu'u ma'misumua, mu'u pacu mu'u tiropu macãrĩ a'tiapã.

⁶ Mu'u a'ti di'ta Egiptore dutigu ni'i. Tojo weegu Gosén añurĩ di'tare narẽ o'oya. Na ti di'tapu niato. No'o mu'u ma'misumua na wecu co'teme'rĩrã nicã, narẽ te co'tesere sôrõña. Yarã wecu quẽ'rãrẽ co'teato, nicu niwĩ.

⁷ Be'ro José cũ pacu Jacore faraõ tiropu miacu niwĩ. Tojo weegu Jacob faraõrẽ wiopesase me'rã añuduticu niwĩ.

⁸ Faraõ cûrẽ sêrĩtiña'cu niwĩ:

—¿Dicuse cũ'marĩ cuoti mu'u?

⁹ —Ciento treinta cũ'marĩ cuo'o. Yu'u no'o nirõ wa'amujã, sijabaque'atise cũ'marĩrẽ pi'etise me'rã nisetiwu. Tojo weemigu, yu'u ñecûsumua na cati'que cũ'marĩrẽ êmujatisa'a yujupu, nicu niwĩ Jacob.

¹⁰ Tu'ajanu'cõ, Jacob faraõrẽ “Õ'acũ mu'urẽ añurõ weato” ni, we'riti wa'a wa'acu niwĩ.

¹¹ José narẽ Egipto cjase di'ta añusere o'ocu niwĩ. Faraõ duti'caronojõta weecu niwĩ. Tojo weerã cũ pacu, cũ ma'misumua Ramsés wãmetiropu di'ta o'o, cũucu niwĩ.

¹² José cũ pacure, cũ ma'misumuarẽ, cũ acabijire, nipe'tirã cũ acawererãrẽ ba'asere o'onu'cũcã'cu niwĩ. Nipe'tirã na põ'rã ba'atjo ejatuarõ o'ocu niwĩ.

José ba'ase marĩse cũ'marĩrẽ duti'que ni'i

¹³ Egiptopure, tojo nicã Canaápure ne ba'ase marĩcaro niwũ. Ujuaboase siape'e me'rã nemorõ wa'acaro niwũ. Tojo weerã masã wêrĩse pu'to nicãrã niwã.

¹⁴ Tere ï'agũ, José a'tiro weecu niwĩ. Nipe'tirã Egiptocjãrã, Canaácjãrã trigo wapare na wapaye'quere ñe'e, faraõ ya wi'ipu nurõcu niwĩ.

¹⁵ Be'ro nipe'tirã Egiptocjãrã, tojo nicã Canaá di'tacjãrã niyeru pe'ticã ï'arã, José tiropu wa'a, a'tiro nicãrã niwã:

—Ûsã ba'ase duurã, niyeru pe'tique'a wa'apu. Ûsãrẽ ba'ase o'oya. Mu'u o'oticã, mu'u ï'orõta wêrĩrãsa'a, nicãrã niwã.

¹⁶ Na tojo nicã, José narẽ yu'ticu niwĩ:

—Musã niyeru moorã, musã yarã wa'icurãrẽ miitia. Na me'rã musãrẽ trigore ducayugusa'a.

¹⁷ Tojo weerã Egiptocjãrã na yarã cabayua, oveja, wecu, no'o na wa'icurã cuorãnojojõrẽ trigo ducayurãtirã miacãrã niwã. A'tiro wéerã ti cũ'marẽ na wa'icurã me'rã ba'ase ducayurã, ba'ase cuocãrã niwã.

¹⁸ Ape cũ'ma José tiropu a'ticãrã niwã tja. A'tiro nicãrã niwã:

—Wiogu, mu'urẽ diacjũta wererãti. Ûsã niyeru moo'o majã. Tojo weerã ùsã yarã wa'icurã, ùsã cuo'cãrã musã yarã nima. Ûsã tojaque'a wa'asa'a majã. Tojo weerã ùsã upu, ùsã ye di'ta dia'cũ mu'urẽ wiamasĩ'i.

¹⁹ Mejõ waro mu'u ï'orõpu wêrĩbosa'a. Mu'u ùsãrẽ, ùsã ye di'tare duuya. Te wapare trigore ducayuya. Tojo weerã ùsã, tojo nicã ùsã ye di'ta me'rã faraõ dutise doca nirãsa'a. Mejõ ùsãrẽ otese capere o'oya. Te di'tare da'ra, ote ba'arãsa'a. Tojo weerã ùsã catirãsa'a. Tojo nicã, ùsã ye di'ta apeyenojõ otese marĩrĩ di'ta nisome.

²⁰ A'tiro wee José nipe'tise di'tare duu, wiogu faraõpüre wiacu niwĩ. Egiptocjārã ujũaboayurã, nipe'tise na ye di'tare duacārã niwã. Tojo weero na di'ta dua'que faraõ ye di'ta tojacaro niwũ.

²¹ Te me'rã nipe'tirã Egiptocjārã faraõrẽ da'raco'teri masã tojacārã niwã.

²² Pa'ia ye di'ta dia'cũrẽ José duuticu niwĩ. Narẽ faraõ queoro na ba'aro ejatuaro o'ocũ niwĩ. Tojo weerã te di'tare duaticārã niwã.

²³ Be'ro José masārẽ nicu niwĩ:

—Ni'cārõacã me'rã musã, tojo nicã musã ye di'ta faraõ ye toja'a. Yu'u cũ ye niatjere duubosapu. Musã oteatje cape a'te ni'i. Te me'rã musã nimi'que di'tare oterã wa'aya.

²⁴ Musã ote ducatisere ni'cãmocuse mesārĩ seeneocũu, faraõrẽ ni'cã mesã cjase trigore o'oya. Apeye ba'paritise mesārĩ cjase, musã oteatje cape, musã põ'rã me'rã ba'atje, nipe'tirã musã me'rã nirã na ba'atje nirõsa'a, nicu niwĩ.

²⁵ Tere tu'orã, na cũrẽ yu'ticārã niwã:

—Mu'u ãsārẽ yu'rũweticã weepu. Mu'u ãsārẽ añubutiaro wee'e. Tojo weerã ãsã faraõrẽ da'raco'teri masã tojarãsa'a, nicārã niwã.

²⁶ José a'tiro dutise cũucũ niwĩ. Te dutise a'tiro nicaro niwũ: “Musã ote'que dũca ni'cãmocuse mesārĩ musã see'que ni'cã mesã faraõ ye nirõsa'a”, nicaro niwũ. A'te dutise cũu'que nidecotisa'a yujupu. Pa'ia ye di'ta pũrĩcã faraõ ye di'ta mejẽta nicaro niwũ.

Jacob cũ macũ Joseré “A'tiro weeya” ni weretuo'que ni'i

²⁷ Be'ro Israe curuacjārã Egipto di'tapu macārĩ niseticārã niwã. Gosén wãmetiropu di'ta ñe'e, tojacārã niwã. Topure pãjārã waro masãputicārã niwã.

²⁸ Jacob to Gosẽpüre diecisiete cũ'marĩ nicu niwĩ. Nipe'tise cũ catise cũ'marĩ ciento cuarenta y siete cũ'marĩ nicaro niwũ.

²⁹ Be'ro Jacob wẽrĩgũtigũ, cũ macũ Joseré pijidutigũ o'ócũ niwĩ. Cũ tiro etacã ï'agũ, cũrẽ nicu niwĩ:

—Macũ, diacjũta yu'ure ma'ígũ, a'tiro weeya. Mu'u ya omocārẽ ya usó docapu cũuña. Diacjũ, mu'u pajaña'se me'rã yu'u “A'tiro weeya” nisere “Jau, tojota weeguti”, niña. Yu'ure a'to Egiptopure yaaticã'ña.

³⁰ Yu'u wẽrĩca be'ro yu'u ñecũsumua masãperi nirõpu yu'ure yaagu wa'aya. Topu na tiropu soogu wa'agusa'a.

—Pacu, mu'u nĩrõnojõta weeguti, nicu niwĩ José.

³¹ —“Õ'acũ wãme me'rã diacjũta tojo weeguti” niña, ninemocũ niwĩ cũ macũrẽ.

Tere tu'ogu, José nicu niwĩ:

—Jau, Õ'acũ wãme me'rã tojota weeguti.

Cũ tojo nĩca be'ro Jacob Õ'acũrẽ ãjõpeogu, cũ cũñarõ yapapu ejaque'acu niwĩ.

48

Jacob Efraĩ, Manasére Õ'acũrẽ sẽrĩbosa'que ni'i

¹ Cã'rõ yu'rũca be'ro José macãpu nigũrẽ “Mu'u pacu dutitigu weemi”, nicārã niwã. Tere tu'ogu, Gosẽpu nigũrẽ ï'agũ wa'acu niwĩ. Cũ põ'rã pũarãrẽ Manasés, Efraĩrẽ miacu niwĩ.

² Jacob cũ macũ “Etapu” nise quetire tu'ogu, wãcũtutua, cũ cũñarõpu ní'cu wã'cãnujãcu niwĩ.

³ Jacob cũ macũrẽ nicu niwĩ:

—Õ'acũ tutuayurũnu'cãgũ Canaá di'ta Luz wãmetiri macãpu bajua, yu'ure “Añurõ wa'ato”, ni ucũwĩ.

4 A'tiro niwĩ: “Mũ'urẽ pājārã pō'rāticã weeguti. Mũ'u pārāmerã nituriarã peje curaricjārã nirāsama. Tojo nicã, a'ti di'tare narẽ o'oguti. Na ye di'ta ninu'cūrōsa'a”, niwĩ Õ'acũ yu'ure, nicu niwĩ Joseré.

5 Be'ro Jacob a'tiro ninemocu niwĩ: “Mũ'u pō'rã Efraĩ, Manasés a'ti di'ta Egiptopu bajuacārã niwã. Yu'u mũ'u tiro macārĩ a'tiatji duporo bajuatojacārã niwã. Yu'u pō'rã weronojõ nirāsama. Na quẽ'rã Rubén, Simeó nírõnojõta yarã nirāsama.

6 Na be'ro bajuasiruturã mũ'u pō'rã nirāsama. Na Efraĩ, Manasés acabijirã niyurã, na di'ta ñe'eatje na ma'misumua me'rãta ñe'esiruturāsama.

7 Yu'u Padan-arāpu ní'cu dajanu'cārĩ cura Canaá di'tapu mũ'u paco Raquel wēriã wa'awõ. Ësã Efrata wāmetiro etati duporoacã tojo wa'awõ. Tojo weegu ma'a Efrata sumutopu core yaawu. Ni'cārōacãma to Belẽ wāmeti'i majã”, nicu niwĩ.

8 Be'ro Jacob José pō'rārẽ ĩ'aboca, sērĩtiña'cu niwĩ:

—¿Ã'rã waro noanojõ niti?

9 José cārẽ yu'ticu niwĩ:

—Yu'u pō'rã nima. Ã'rārẽ Õ'acũ yu'u a'to Egiptopu nicã o'owĩ, nicu niwĩ.

Tere tu'ogu, cũ pacu cūrẽ nicu niwĩ:

—Narẽ yu'u tiroacāpu miitia. Õ'acūrẽ narẽ sērĩbosagutigu wee'e, nicu niwĩ.

10 Jacob bucu waro nicu niwĩ. Tojo weegu añurõ caperi ĩ'aejaticu niwĩ. José cũ pō'rārẽ cũ pacu tiroacāpu miiejacã, narẽ pōtērĩ, mi'mi, paabu'acu niwĩ.

11 Be'ro Joseré nicu niwĩ:

—Mũ'urẽ apaturi ĩ'agũsa'a, nitiasu. Tojo nimicã, Õ'acũ yu'ure mũ'u pō'rã quẽ'rārẽ ĩ'adutigu cūuapĩ.

12 José cũ pō'rārẽ cũ pacu usópu duji'cārārẽ miinu'cõ, paamu'rĩque'acu niwĩ.

13 Be'ro na puarārẽ na omocārĩpu ñe'e, Jacob tiro weje ejanu'cõcu niwĩ. Efraĩrẽ cūpe pe'e, Manasére diacjũ pe'e nu'cõcu nimiwĩ.

14 Cũ tojo weemicã, Jacob cũ ye omocārĩrẽ s̄oo, mii ducayuquejocã'cu niwĩ. Tojo weegu Efraĩ ya dupoa bu'ipu diacjũcamocārẽ ñapeocu niwĩ. Cũ pe'e du'sagupu nicu nimiwĩ. Cũpecamocã pe'ere Manasés ya dupoa bu'ipu ñapeocu niwĩ. Cũ pe'e masã ma'mi nicu nimiwĩ.

15 Narẽ “Añurõ wa'ato” ni, Õ'acūrẽ a'tiro ni sērĩbosacu niwĩ:

“Õ'acũ, yu'u ñecũ Abrahã, yu'u pacu Isaa mũ'u dutisere yu'ticārã niwã.

Õ'acũ, yu'u bajuáca numu me'rã yu'ure co'tenu'cã, a'tiro nicāpu quẽ'rārẽ co'tenu'cũcã'a.

16 Mũ'urẽ wereco'tegu yu'ure ña'arõ wa'abo'quere yu'rūweticã wee'cu ã'rārẽ añurõ wa'acã weeato.

Mũ'u ã'rã yu'u pārāmerārẽ be'ropure na me'rã yu'u wāmerẽ, yu'u ñecũ Abrahã wāmerẽ, yu'u pacu Isaa wāmerẽ wācũcã weeya.

Ësārẽ acobojoiticã'to.

Na pājārã pō'rāti masāputiato.

A'ti di'tapure pājārã waro niyu'rūoquejocã'to”, ni sērĩbosacu niwĩ.

17 José cũ pacure Efraĩ ya dupoapure diacjũcamocã me'rã ñapeocã ĩ'agũ, tu'saticu niwĩ. Tojo weegu Manasés ya dupoa pe'ere diacjũcamocārẽ ñapeodutigũ, cũ pacu ya omocārẽ miicu nimiwĩ.

18 A'tiro nicu niwĩ:

—Pacu, tojo niwe'e. ã'rĩ pe'e masã ma'mi nimi. Tojo weegu diacjũcamocārẽ cũ dupoapure ñapeoia.

19 Cũ pacu pe'e, “Macũ, tere masĩ'i. Masã ma'mi quẽ'rã pājārã pārāmerātigusami. Be'ro ni'cã di'ta pajiri di'tajo sājārāsama. Tojo nimicã, cũ acabiji pe'e cũ yu'rūoro niyu'rūnu'cāgũsami. Cũ pārāmerã nituriarã pūrĩcã pājārã waro masāputirāsama. Masāputi, peje curaricjārã nirāsama”, nicu niwĩ Jacob.

²⁰ Ti nūmūrēta Jacob narē Ō'acūrē añurō weedutigū, a'tiro sērībosacu niwī:

—Israe curuacjārā musā puarā ye wāme me'rā āpērārē añurō wa'adutirā, Ō'acūrē a'tiro nirāsama: “Ō'acū Efraīrē, Manasere añurō wee'caronojōta musā quē'rārē 'Añurō weeato', nirāsama”, nicū niwī.

A'tiro wéégū, Jacob Efraīrē, Manasés yū'rūoro cū bu'ipū tojacā weecu niwī.

²¹ Cū Ō'acūrē sērībosáca be'ro Joseré nicū niwī:

—Yū'u wērīgūtigu weesa'a. Ō'acū musā me'rā ninu'cūgūsami. Musārē, musā ñecūsūmua ní'que di'tapū macārī dajanū'cācā weegūsami.

²² Mū'ūrē, āpērā mū'u ma'misūmua yū'rūoro o'oyū'rūnū'cā'a. Mū'ūrē Siquem, yū'u amorreo masā me'rā a'mewējē wapata'aca di'tare mū'ūrē o'oguti, nicū niwī Jacob.

49

Jacob cū pō'rārē weretūo'que ni'i

¹ Jacob nipe'tirā cū pō'rārē pijio, a'tiro nicū niwī: “Yū'u tirocureacā a'tia. Musārē be'ropū wa'atjere wereguti wee'e:

² “Nipe'tirā yū'u pō'rā tū'orā a'tia.

Musā pacū ucūsere tū'oya.

³ Mū'u, Rubén, yū'u pō'rātimū'tā'cū ni'i.

Yū'u tutuase mū'u me'rā dū'pocātiwū.

Mū'u acabijirā yū'rūoro añurō wācūno'cū ni'i.

Tojo nicā, āpērā yū'rūoro tutuase cūoyū'rūnū'cāgū ni'i.

⁴ Tojo nimigū, nipe'tirā mū'u acabijirā bu'ipū nisome majā.

Maa cā'mota'a'cā, aco mu'mu o'mayū'rūbūroro weronojō ni'i.

Yū'ure da'raco'tego me'rā a'metārācū niwū.

Yū'u cārīpesarore ña'abutiario weecu niwū.

Bopoyoro weecu niwū.

⁵ Simeó, Leví, musā ni'cō pō'rā niyurā, ni'cārōnojō ña'arō weeseti'i.

Musā wāmo me'rā cumucapijarā ni'i.

⁶ Musā nerē, a'merī ucūrī curare musā me'rā ne nisī'rītisa'a.

Musā uayū'rūrā, pājārā masārē wējēwū.

No'o ūaro weema'arā, wecūa ye dū'pocārī ū'tacūuse wadarire dutesurewū.

⁷ Musā uayū'rū'que wapa ña'arō wa'arosa'a.

Te bu'iri musā pārāmerā Israe di'tapūre ape curuacjārā wa'teropū musārē wa'astecā weeguti.

Musā ye curari me'rā nisome majā.

⁸ Judá, mū'ūma mū'u ma'misūmua, mū'u acabijirā mū'ūrē añurō ucū, ējōpeorāsama.

Mū'ūrē ī'atu'tirārē docaque'acā weegūsa'a.

Mū'u ma'misūmua, mū'u acabijirā mū'ūrē ējōpeorā paamu'rīque'arāsama.

⁹ Judá, mū'u yū'u macū, mū'u ni'cū yai uamū macū weronojō ni'i.

Wa'icūre ñe'eba'a'cū pajigū yaijo weronojō paamu'rīque'a, ejaque'amūjā'a.

Ne ni'cū mū'ūrē caribomasītisami.

Mū'u ī'oduagū tutuayū'rūagū ni'i.

¹⁰ Judá, mū'u dutisere ne ni'cū mū'ūrē ē'masome.

Téé nipe'tirocjārārē dutiacjū a'ticāpū ninu'cūgūsā'a.

Mū'ūrē nipe'tise macārīcjārā yū'tirāsama.

¹¹ Judá cū yagū burrore ū'sedapū dū'tenū'cōgūsami.

Cū macū quē'rā añurī dapūre dū'tenū'cōgūsami.

Tojo weegū cū ye su'tire vino ū'sedūcaco me'rā coewéégū weronojō weegūsami.

Te dari peje pī'rī dūcaticā ī'arā, tojo weerāsama.

12 Judá caperi u'seducaco nemorõ ñise ni'i.

Cũ upicari õpẽco nemorõ buti'i.

Cũ pãrãmerã nituriarã na otese, na ecarã nipe'tise añurõ wa'arosa'a, nígũ, tojo nicu niwĩ.

13 Zabulõ, mu'u dia pajiri maa sumutopu nigũsa'a.

Topure pacase yucũsupawu pa'aejase petari nirõsa'a.

Téé Sidõ macãpu mu'u ye nituorosa'a.

14 Isacar, mu'u burro tutuagu pua ajuro o'mase ajuri wa'teropu soocũñagũ weronojõ ni'i.

15 Mu'u ya di'ta añurõ ejerisãjã soori di'ta nicã ñ'agũ, añurõ tu'sase me'rã ãpẽrãrẽ da'raco'te nigũsa'a.

Tojo nicã, ti di'ta añurõ di'ta nicã ñ'agũ, tojo weegusa'a.

16 Dan, mu'u pũrĩcã mu'u yarã masãrẽ dutigusa'a.

Ni'cã curua Israe curuacjãrãrẽ dutigusa'a.

17 Dan, mu'u ni'cũ aña ma'a sumutopu cũñagũ weronojõ mu'urẽ ñ'atu'tirãrẽ uicã weegusa'a.

Cabayu bu'ipu pesagure burudijadutigu, cũ du'podiapu cũ'rĩgũ weronojõ weegusa'a.

18 Õ'acũ, yu'ure wiosere yu'rũoya, nicu niwĩ Jacob.

Be'ro cũ põ'rãrẽ nicu niwĩ tja:

19 Gad, yajari masã mu'u tiropu sãjãárãsama.

Be'ro mu'u pe'e narẽ wẽjẽ sirutugusa'a.

20 Aser, peje waro ba'ase cuogusami.

Tojo weegu wiorã ba'asenojõrẽ ãpẽrãrẽ ecagusami.

21 Neftalí, ni'cõ ñama añurã põ'rãti, ne cã'mota'aro marĩrõ sijago weronojõ nimi.

22 José, ni'cã da u'seda aco wijari pe tiropu pĩ'rĩ, peje ducati, te dupuri añurõ pĩ'rĩ, te tu'ruripu páapejaro weronojõ nimi.

23 Cũrẽ ñ'atu'tirã buemujã, caribonu'cũcã'ma.

24 Jacob wiogu Õ'acũ tutuayu'rũgu weetamuse me'rã José pe'e omocãrĩ tutuagu niyugu, cũ buecatjẽrẽ añurõ tuatu, cuonu'cũgũ weronojõ nimi.

Õ'acũta ovejare co'tegu weronojõ Israe curuacjãrãrẽ co'teato.

25 Mu'u pacu Jacob ejõpeogu Õ'acũ mu'urẽ weetamuato.

Õ'acũ tutuayu'rũnu'cãgũ, nipe'tise mu'urẽ añurõ wa'acã weeato.

Nipe'tise añuse u'muse cjase me'rã mu'urẽ añurõ wa'acã weeato.

Tojo nicã nipe'tise aco ñ'cũarõpu nise me'rã tojo weeato.

Mu'u pãrãmerã nituriarã pãjãrã masãputicã weeato.

Tojo nicã, mu'u ecarã quẽ'rã mejãrõta pãjãrã masãputiatio.

26 Yu'u ñecũsumua yu'ure sãrĩbosa'que nemorõ mu'urẽ añurõ sãrĩbosa'a.

Te mu'urẽ sãrĩbosase añuyu'rũnu'cã'a.

Téé ñrũpagu pe'ticãpu mu'urẽ sãrĩbosa'que nituorosa'a.

Mu'u, mu'u ma'misumua wa'terore Õ'acũ beseno'cu ni'i.

Nipe'tise a'te 'Añurõ wa'ato' ni sãrĩbosa'que mu'upure ninu'cũcã'rõsa'a.

27 Benjamí ni'cũ yai uagu weronojõ nimi.

Ñamiña'cũrõrẽ wa'icure ñe'eba'a'cu weronojõ nimi.

Ñamica'a pe'ere cũ ba'adu'a'que di'ire ãpẽrãrẽ ducawaagu weronojõ nimi", nicu niwĩ Jacob.

28 Náta nima doce curaricjãrã Jacob põ'rã nituriarã. Tere Jacob cũ põ'rãrẽ nanucãrẽ añurõ wa'ato nígũ, Õ'acũrẽ sãrĩbosacu niwĩ.

Jacob cũ wẽrĩ'que ni'i

²⁹ Ni'cã nũmu Jacob cũ põ'rãrẽ “Yũ'u wẽrĩca be'ro a'tiro weepa” ni, dutise cũucu niwĩ. “Yũ'u wẽrĩatjo cũ'rõ du'sa'a. Yũ'u wẽrĩca be'ro yũ'u ñecũsumuarẽ yáaca tutipũta sĩosõrõcũuapa. Ti tuti Efrõ hitita masũ ya di'tapũ nisa'a.

³⁰ Canaá di'tapũ ti tuti Macpela wãmetiropũ nisa'a. To Mamre wãmetiropũ diacjũpũ tojasa'a. Abrahã ti tutire, ti di'ta me'rãta Efrõrẽ duucã'cũ niwĩ. Tojo weero ti tuti nipe'tirã Abrahã acawererã nituriarãrẽ yaatji tuti nicaro niwũ.

³¹ Topũ Abrahãrẽ, cũ nũmo Sarare yaarã sĩosõrõcũuocãrã niwã. Tojo nicã topũta Isaare, cũ nũmo Rebecare yaacãrã niwã. Yũ'u quẽ'rã yũ'u nũmo Leare topũta yaawũ.

³² Ti di'ta, ti tuti hitita masãrẽ duuno'caro niwũ”, nicũ niwĩ.

³³ Jacob cũ põ'rãrẽ a'tere wẽrẽca be'ro apaturi ejapeja, wẽrĩa wa'acũ niwĩ.

50

¹ Cũ pacũ wẽrĩcã ñ'agũ, José cũ pacũ ya upũre paamu'rĩpeja, utigũta, mi'micũ niwĩ.

² Be'ro acoyeri masã cũ me'rã da'rarãrẽ cũ pacũ Jacob ya upũre boaticã'to nígũ, u'se, tojo nicã boatisecore wa'reducũ niwĩ. Na cũ duti'caronojõta weecãrã niwã.

³ Te tojo weese cuarenta nũmũrĩ cjase nicaro niwũ. Egiptocjãrã masã setenta nũmũrĩ cũ wẽrĩ'quere bũjaweticãrã niwã.

⁴ Ticũse nũmũrĩ yũ'rũca be'ro José faraõ ya wi'ipũ nirã me'rã ucũcũ niwĩ. Narẽ a'tiro nicũ niwĩ:

—Musã, yũ'ũre añurõ ãjõpeorã, faraõrẽ a'tiro werebosarã wa'aya:

⁵ “Joserẽ cũ pacũ cũ wẽrĩatji dũporo Canaá di'tapũ cũ masãpe cũ basu apõca tutipũre yaadutiapũ. ‘Õ'acũ wãme me'rã tojota weegũti’, nidutiapũ. Tojo weegũ José mũ'ũrẽ cũ pacũre ‘Yaagũ wa'ato’, nidutiami. ‘Yaatoja, majãmitojatigũti’, niami”, niña, ni wereo'ocũ niwĩ José.

⁶ Faraõ cũrẽ queti o'ócũ niwĩ:

—Mũ'u pacũre yaagũ wa'aya. Cũ weeduti'caronojõta weeya, nicũ niwĩ.

⁷ Be'ro José cũ pacũre yaagũ wa'acũ niwĩ. Nipe'tirã wiorã faraõrẽ da'ratamũrĩ masã Egiptocjãrã Joserẽ ba'patiwã'cãcãrã niwã.

⁸ Tojo nicã, cũ mijĩ acawererã waro, José acawererã, cũ ma'misũmũa wa'acãrã niwã. Gosẽpũma na põ'rã wĩ'marã, tojo nicã na ecarã se'saro tojacãrã niwã.

⁹ Æpẽrã quẽ'rã surara cabayua wejese co'ri me'rã, tojo nicã Æpẽrã cabayua me'rã Joserẽ ba'patiwã'cãcãrã niwã. Tojo weerã masã pãjãrã waro nicãrã niwã.

¹⁰ Na Goren-ha-atad wãmetiropũ na trigo sũ'aweeropũ etarã, wẽrĩ'cũ mijĩrẽ wãcũ, upũtũ caricũ, uticãrã niwã. To Jordã wãmetiri maa pũ'to tojacaro niwũ. Ni'cã semana José cũ pacũ mijĩrẽ wãcũ, bũjaweticũ niwĩ.

¹¹ Ti di'tapũ nirã cananeo masã na tojo weesere ñ'arã, a'tiro nicãrã niwã: “Egiptocjãrã masã wẽrĩ'cãrãrẽ yaarã, pajiro bũjawetise me'rã tojo weesama.” Tojo weerã na tojo wee'carore Abel-mizraim pisucãrã niwã. Dia Jordã mujĩpũ mũjãtiro pe'e tojasa'a.

¹² Jacob põ'rã nipe'tise na pacũ duti'caronojõta weecãrã niwã.

¹³ Tojo weerã cũ mijĩrẽ Canaápũ yaarã wa'arã miacãrã niwã. Mia, Macpela wãmetiropũ nirĩ tutipũ yaacãrã niwã. Ti tutire Abrahã Efrõ hitita masãrẽ dúuca tuti nicaro niwũ. Ti tutire Abrahã nipe'tirã yũ'u acawererãrẽ yaatji tuti nirõsa'a nígũ, duucũ niwĩ. Ti di'ta Mamre wãmetiropũ diacjũ pe'e tojasa'a.

¹⁴ José cũ pacũre yáaca be'ro, cũ ma'misũmũa, nipe'tirã cũrẽ ba'pati'cãrã me'rã Egiptopũ majãmitojaacũ niwĩ.

José cũ catitũose nũmũrĩ cjase ni'i

¹⁵ Na pacu Jacob wě́rica be'ro José ma'misumua a'tiro wācūcārā niwā: “Apetero weegu José marī me'rā uasami. Marīrē ī'asī'rītibosami. Marī cūrē ña'arō wee'quere marīrē a'mebosami”, ni wācūcārā niwā.

¹⁶ Tojo weerā José ma'misumua āpērā me'rā “Marī pacu wērīatji dūporo a'tiro niwī”, ni queti o'ócārā niwā Josepūre.

¹⁷ “Mū'u ma'misumuarē pajaña'cureapa. Na mū'urē ña'arō wee'quere acobojoya,” niwī marī pacu. “Tojo weegu mū'u ūsārē pajaña'a, acobojoya. Ūsā quē'rā mū'u pacu ējōpeo'cure ējōpeorā ni'i”, ni queti o'ócārā niwā.

Na tojo nicā tū'ogu, José upūtu uticu niwī.

¹⁸ Cū utīca be'ro José ma'misumua cū tiropu ejacārā niwā. Cūrē ī'arā, paamu'rīque'a, a'tiro nicārā niwā:

—Ūsā a'to ni'i. Mū'urē da'rawā'ñaco'terā sājā'a.

¹⁹ José pe'e narē yu'ticu niwī:

—Ne uiticā'ña. Yu'u Ō'acū mejēta ni'i.

²⁰ Musā yu'ure ña'arō weesī'rīcārā nimiwū. Ō'acū pe'e te ña'ase wa'abo'quere añurō wa'acā weecu niwī. Tojo weegu pājārā masārē ujuaboabo'cārārē yu'rūweticā weecu niwī.

²¹ Tojo weerā musā uiticā'ña. Yu'u musārē, musā pō'rārē ba'ase o'oguti.

José narē ma'ise me'rā ucūcu niwī. Tojo weerā ne mejēcā wācūnemoticārā niwā majā.

José cū wērī'que ni'i

²² José nipe'tirā cū pacu acawererā pājārā me'rā Egiptopure niseticu niwī. Cū ciento diez cū'marī caticu niwī.

²³ Tojo weegu Efraī pō'rā cū pārāmerā nituriarāpūre ī'acu niwī. Tojo nicā, Manasés macū Maquir pō'rā bajuacā, cū pō'rā weronojō tojacārā niwā.

²⁴ Be'ro José cū ma'misumuarē nicu niwī:

—Yu'u wērīatjo cā'rō dū'sa'a. Ō'acū musārē weetamugū a'tigusami. Cū Abrahārē, Isaare, Jacore “Canaá di'tare o'oguti” ní'caronojōta weegusami. A'ti di'tapu ní'cārārē topu miagūsami.

²⁵ Diacjūta Ō'acū musārē weetamugū a'tigusami. Tojo wa'acā, ye ō'arī mejārē musā miaña. “Ō'acū wāme me'rā tojota weerāti”, niña, nicu niwī.

—Jau, Ō'acū wāme me'rā mū'u ní'caronojō weerāti, nicārā niwā.

²⁶ José ciento diez cū'marī cuogu, Egiptopu wērīcu niwī. Cū ya upure boatiseco me'rā wa're, masāacaropu misāacārā niwā.

Éxodo

A'ti pūrī a'tiro weero ojano'pā nise ni'i

Génesis be'ro Éxodo wāmetiri pūrī ni'i. Éxodo nírō, “wijase” nisī'rīrō wee'e. Éxodo nū'cārī curare Israe curuacjārā Egipto di'tapū nicārā niwā. Israe curuacjā Egiptopū wa'anū'cā'cū José nicū niwī. Í'aña Génesis 37. Génesis wāmetiri pūrī yapa José wērī'quere weresa'a. Israe curuacjārā pājārā masāputi, Egiptopūre se'sa wa'acārā niwā. Be'ropū Egiptocjū wioḡū faraō na nino'gū Joseré masīti'cū sājācū niwī. Cū narē da'rawā'ñaco'terā wa'acā weecū niwī. Egiptocjārā narē upūtu da'raduticārā niwā. Israe curuacjārā pūrō pi'etirā, Ō'acū cū weetamusere sērīcārā niwā. Na tojo sērīcā tū'ogū, Ō'acū narē Moisére ti di'tare sū'ori miijadutigū o'ócū niwī.

Ō'acū cū tutuase me'rā Moisé peje í'a ucūasere wee'oca be'ro, Egiptocjū wioḡū Israe curuacjārārē Egiptopūre wijaduticū niwī. Be'ro na masā marīrō, yucū marīrōpū sijācaterore Ō'acū Moisé me'rā narē dutise cūucū niwī. Tojo nicā narē ni'cā wi'i wa'icūrā caseri me'rā wéeca wi'i, cūrē ējōpeori wi'ire weeduticū niwī. Ti wi'i po'peapū Ō'acū cū “Masā me'rā añurō weegūti” ní'quere cūori acaro nicaro niwā. Ti acaro po'peapū diez dutise ojano'que ūtā pīrī me'rā wee'que sñācaro niwā.

A'ti pūrī Éxodore Moisé ojacū niwī.

Israe curuacjārā Egiptopū pi'eti'que ni'i

¹ Israe curuacjārā Jacob pō'rā cū me'rā Egiptopū wa'a'cārā, a'ticūrā nicārā niwā. Nipe'tirā nanūcū na nūmosānumia, na pō'rārē miacārā niwā.

²⁻⁴ A'ticūrā nicārā niwā: Rubén, Simeó, Leví, Judá, Isacar, Zabulō, Benjamí, Dan, Neftalí, Gad, Aser nicārā niwā.

⁵ Na nipe'tirā Jacob pō'rā, tojo nicā na pāramērā nírā setenta nicārā niwā. José pe'e Egiptopū nitojacū niwī.

⁶ Be'ropū José, cū ma'misūmūa, cū acabiji, tojo nicā nipe'tirā na ya turicjārā quē'rā wērīa wa'acārā niwā.

⁷ Na Israe curuacjārā* pe'e pājārā waro pō'rāticārā niwā. Tojo weerā masāputiyū'rua, pājārā waro wa'acārā niwā. Ti di'ta Egiptopūre se'sa wa'acārā niwā.

⁸ Be'ropūre Egiptore apī wioḡū sājācū niwī. Cū José ye cjasere masīticū niwī. Cūmasārē nicū niwī:

⁹ “Israe curuacjārā marī yū'rūoro pājārā waro nima. Tojo nicā marī yū'rūoro tutuarā nima.

¹⁰ Tojo weerā na pō'rātinemotīcā'to nírā, ¿de'ro weeroamitito? Marī cā'mota'aticāma, a'mewējēse wa'a, marīrē í'atu'tirā me'rā a'mesū'a, marī me'rā a'mewējē, marī ya di'tare wijawā'cābosama”, nicū niwī.

¹¹ Tojo weerā faraō, Egiptocjārā wioḡū, tojo nicā āpērā wiorā Egiptocjārārē sū'ori da'rāse dutiri masārē sōrōcārā niwā. Tutuaro me'rā Israe curuacjārārē da'radutipecārā niwā. Narē cū ba'ase nūrōatje macārīrē Pitón, Ramsés wāmetise macārīrē yeeduticārā niwā.

¹² Narē pūrō da'radutipemicā, nemorō masāputicārā niwā. Tojo weerā Egiptocjārā narē pūrō uicārā niwā.

¹³ Da'rāse dutiri masā Israe curuacjārārē pajaña'rō marīrō da'radutipenemocārā niwā.

* **1:7 1:7** Israe curuacjārā Jacob pāramērā nituriarā nicārā niwā. Ō'acū Jacore cū wāme “Israe” dūcayucū niwī. Gn 32.28

14 Na catiri umucore ña'abutiario pi'eticã weecãrã niwã. Di'ta sa'beduti, te di'ta kujirire yeeduti, tojo nicã cãpũ cjasere da'radutipecãrã niwã. A'te nipe'tise na Israe curuacjãrãrẽ tojo weesere ne pajaña'ticãrã niwã.

15 Apeyema tja faraõ numia wĩ'marã bajuari cura co'terã numia Sifra, Fúa wãmetirãrẽ a'tiro nicu niwĩ:

16 —Musã hebreo masã numia põ'rãticã co'terã, umu, numio niti nírã, añurõ ñ'aña. Numio nicã, cũña. Umũ pũricãrẽ wějẽcã'ña, nicu niwĩ.

17 Cũ tojo nimicã, co'terã numia pe'e Õ'acũrẽ wiopesase me'rã tu'oña'rã, wiogu cũ dutisere weeticãrã niwã. Tojo weerã wĩ'marã umuarẽ wějeticãrã niwã.

18 Na tojo wějeticã tu'ogu, faraõ na numiarẽ pijiocu niwĩ:

—¿De'ro weerã musã wĩ'marã umuarẽ wějetiati? ni sërĩtiña'cu niwĩ.

19 Na faraõrẽ yu'ticãrã niwã:

—Hebreo masã numia Egiptocjãrã numia weronojõ nitima. Na tutuarã numia niyurã, ùsã etase duporo wuatojacãrã niama, ni yu'ticãrã niwã.

20-21 Na wĩ'marã umuarẽ wějetyucã, Israe curuacjãrã pãjãrã waro masãputinemo, nemorõ tutuarã wa'acãrã niwã. Co'terã numia Õ'acũrẽ wiopesase me'rã tu'oña'yucã, na quẽ'rãrẽ põ'rãticã weecu niwĩ.

22 Be'ro faraõ nipe'tirã Egiptocjãrãrẽ a'tiro duticu niwĩ: “Nipe'tirã hebreo masã umua bajuacã, dia Nilopu doqueñocõ'acã'ña. Numia dia'cũrẽ du'aya”, nicu niwĩ faraõ.

2

Moisé cũ bajua'que ni'i

1 Faraõ cũ Israe curuacjãrã põ'rã umuarẽ wějẽdutiri cura ni'cũ umu Leví ya curuacjũ ti curuacjõ me'rãta omocã du'tecu niwĩ.

2 Co nijĩpaco wa'a, umurẽ põ'rãtico niwõ. Cũ wĩ'magũ añugũ nicã ñ'agõ, i'tia mujĩpũ cãrẽ nuocucoco nimiwõ.

3 Co cãrẽ nuopõtẽotibosa'a majã nígõ, ni'cã bati na su'aca batire mii, aco sãjãrĩ nígõ, ope me'rã bi'aco niwõ. Tojo weetu'ajanu'cõ, wĩ'magũrẽ ti batipu sãaco niwõ. Sãatoja, dia Nilo sumuto nise queri wa'teropu po'oburoco niwõ.

4 Po'oburotoja, cũ ma'miorẽ “¿De'ro wa'agusari?” nígõ, “Yoacureropu tojanu'cã ñ'ao'oña”, nico niwõ.

5 To be'ro faraõ macõ diapu u'ago bu'aco niwõ. Core da'raco'terã numia ti maa sumuto sijabaque'ari cura, co pe'e ti batire te queri wa'teropu pa'sacã ñ'abocaco niwõ. Ñ'a, ni'cõ core da'raco'tegore piji, ti batire miitidutico niwõ.

6 Ti batire pão, wĩ'magũ utigure ñ'aco niwõ. Cũrẽ ñ'agõ, pũrõ pajaña'co niwõ.

—Ñ'ãrĩ wĩ'magũ hebreo masã macũ nisami, nico niwõ.

7 Co tojo weecã ñ'agõ, cũ ma'mio ñ'awã'cã, faraõ macõrẽ nico niwõ:

—¿Ni'cõ hebreo masõ ñ'ãrĩ wĩ'magũrẽ miomasõacjore yu'u pijigo wa'acã uasari? nico niwõ.

8 —Um, ni'cõ pijigo wa'aya, nico niwõ.

Co tojo nicã tu'ogo, wĩ'magũ pacore pijigo wa'aco niwõ.

9 Be'ro cũ paco etacã ñ'agõ, faraõ macõ core nico niwõ:

—Ñ'ãrĩ wĩ'magũrẽ mia, yu'ure masõbosaya. Yu'u mu'urẽ wapayegoti, nico niwõ.

Tojo weego wĩ'magũ paco cãrẽ mia, masõco niwõ.

10 Cũ buucure nicãpu, faraõ macõrẽ wiaco niwõ. Co pe'e co macũ diácjũrẽ weronojõ tojacã weeco niwõ. Cũrẽ Moisé wãme õ'oco niwõ. “Diapu po'oburo'cure miiwũ” nígõ, tojo wãme õ'oco niwõ.

Moisé Egiptopu nícu du'tiwija'que ni'i

11 Peje cǎ'marĩ be'ro Moisé bucupũ nígũ, ni'cǎ numũ cǎ acawererãrẽ ĩ'agũ wa'acũ niwĩ. Topũ hebreo masãrẽ upũtu da'radutipecã ĩ'acũ niwĩ. Ni'cũ Egiptocjũ cǎ acaweregũ hebreo masũrẽ paacã ĩ'acũ niwĩ.

12 Cũrẽ tojo weecã ĩ'a, añurõ ĩ'astepeo, “Ãpẽrã marĩma” ni, Egiptocjũrẽ wẽjẽ, nucũporopũ yaacũucã'cũ niwĩ.

13 Ape numũ cǎ acawererã nirõpũ wa'acũ niwĩ tja. Puarã hebreo masãrẽ a'mequẽcã ĩ'acũ niwĩ. Tojo wee, apĩrẽ paagũre sãrĩtiña'cũ niwĩ:

—¿De'ro weegũ mũ'u acaweregũre paati? nicũ niwĩ.

14 Cũ pe'e yũ'ticũ niwĩ:

—¿Noa mũ'urẽ ãsãrẽ beseacjũ, wiogu sõrõati? ¿Mũ'u Egiptocjũrẽ wẽjẽ'caro weronojõ yũ'ure wẽjẽsĩ'rĩsari? nicũ niwĩ.

Tere tũ'ogu, Moisé pũrõ uicũ niwĩ. “¡Acoe! Yũ'u Egiptocjũrẽ wẽjẽ'quere masĩtojavã”, nicũ niwĩ.

15 Faraõ cǎ Egiptocjũrẽ wẽjẽ'quere tũ'ogu, Moisére wẽjẽsĩ'rĩgũ, cũrẽ ñe'eduticũ nimiwĩ. Moisé pe'e faraõrẽ du'tigu, Madiã wãmetiropũ nisetigu wa'acũ niwĩ. Topũ etagũ, aco wijari pe na se'éca pe pu'to ejanujãcũ niwĩ.

16 Madiãcjũ pa'i, Reuel* wãmetigu siete numia põ'rãticũ niwĩ. Ti numurẽta na numia ti pepũ aco waarã wa'acãrã niwã. Na pacũ yarã ovejare tĩarãtirã, sĩ'rĩse co'ripũ aco pio mu'muorã a'ticãrã nimiwã.

17 Ãpẽrã umua oveja, cabra co'terã pe'e eta, na numiarẽ cõ'atõrõcã'cãrã niwã. Na tojo weecã ĩ'agũ, Moisé wã'cãnu'cã, na numiarẽ caribocã cã'mota'acũ niwĩ. Be'ro acore waamí, sĩ'rĩse co'ripũ piosãa, na yarã ovejare tĩacũ niwĩ.

18 Na numia pacũ tiropũ dajacã, narẽ sãrĩtiña'cũ niwĩ:

—¿De'ro weerã ni'cãcãrẽ maata dajati?

19 Na cũrẽ yũ'ticãrã niwã:

—Ni'cũ Egiptocjũ oveja cabra co'terãrẽ cã'mota'abosami. Be'ro aco waamí, marĩ yarã ovejare tĩami.

20 Na tojo nicã tũ'ogu, narẽ sãrĩtiña'cũ niwĩ:

—¿No'opũ niati cũ? ¿De'ro weerã cũrẽ cõ'awã'cãtiati? Cũrẽ ba'adutirã pijirã wa'aya, nicũ niwĩ.

21 Tojo wee Moisé Reuel ya wi'ipũ eja, ba'acũ niwĩ. Cũ “Ësã me'rã tojayã” nicã, “Jau” ni, na me'rã niseticũ niwĩ. Be'ro Reuel cũ macõ Séforare Moisére numisocũ niwĩ.

22 Be'ro co nijĩpaco wa'a, ni'cũ macũtico niwõ. Moisé cũrẽ Gersón† wãme õ'ocũ niwĩ. “Yũ'u ãpẽrã ye di'tapũre aperocjũ weronojõ tũ'oña'a. Tojo weegũ cũrẽ Gersón wãme õ'o'o”, nicũ niwĩ.

23 Peje cǎ'marĩ be'ro Egiptocjũ wiogu wẽrĩa wa'acũ niwĩ. Tojo wẽrĩmicã, Egiptocjãrã Israe curuacjãrãrẽ upũtu da'radutipe, pi'eticã weenu'cũcã'cãrã niwã. Tojo weerã na bujawetiyũ'rua, Õ'acũrẽ “Ësãrẽ weetamuña”, ni sãrĩ, caricũnu'cũcã'cãrã niwã. Õ'acũ na caricũsere tũ'ocũ niwĩ.

24 Tere tũ'ogu, cũ toduporopũ Abrahã, Isaa, Jacob me'rã apo'quere wãcũcũ niwĩ.

25 Tojo weegũ na pi'etisere ĩ'agũ, pajaña'cũ niwĩ.

3

Õ'acũ Moisére piji'que ni'i

* 2:16 2.16 Reuere apeterore Jetro pisucãrã niwã. Ex 3.1; apetero pe'ere tja cũrẽ Hobab pisucãrã niwã. Jue 4.11

† 2:22 2.22 Hebreo ye me'rã Gersón “ape di'tacjũpũ weronojõ tũ'oña'se” nisĩ'rĩrõ wee'e. Ex 18.3

1 Moisé cū mañecū Jetro* yarā ovejare co'tecūcu niwī. Jetro Madiácjū pa'i nicu niwī. Ni'cā numu Moisé Jetro yarā ovejare masā marīrōpū yu'rua, téé Ō'acū yagu† ūrūgū Horeb‡ wāmeticjupū miacū niwī.

2 Topū ni'cū zarza wāmetiri siti ūjūrī pō'rā decopū Ō'acū cū basuta nimigū cūrē wereco'tegū weronojō upūsājānū'cā, § cūrē bajuacu niwī. Ti pecame'e ūjūcaro niwū, ūjūrō pe'e. Mejō ūjūpe'tidijaticaro niwū.

3 Tere pūrō ī'agū, Moisé a'tiro wācūcu niwī: “¿Ñe'enojō niti tojo wa'ase? ¿De'ro weero ti zarza ūjūpe'tiweti? nígū, ī'agū wa'aguti,” ni wācūcu niwī.

4 Ō'acū Moisére ti me'erē ī'awā'cāticā ī'acu niwī. Ti zarza siti decopū nígū, cūrē pisucu niwī:

—¡Moisé! nicu niwī.

—A'topū ni'i, ni yu'ticu niwī Moisé.

5 Tojo nitoja, Ō'acū cūrē nicu niwī:

—Pu'toacāpū a'titicā'ña. Mu'u ye sapatu caserire tuweeya. Mu'u u'tacūurō añurō yu'u nirō waro ni'i.

6 Yu'u mu'u ñecūsūmua Abrahā, Isaa, Jacob ējōpeo'cu Ō'acū ni'i, nicu niwī.

Moisé Ō'acūrē ī'aui nicu niwī. Tojo weegū cū diapoare mo'acu niwī.

7 Be'ro Ō'acū ninemocu niwī tja:

—Yarā masā Israe curuacjārā na Egiptopū pi'etisere añurō ī'apū. Narē su'ori da'rase dutiri masā da'radutipesere caributirā caricūcā tū'oapū. Na pi'etisere añurō masī'i.

8 Tojo weegū narē yu'rūogū, dijatiapū. Egiptocjārā doca nirārē miiwīorēgūti. Ti di'tapū nirārē miiwija, añurī di'ta, pajiri di'tapū miagūti. Cabra ōpēco, mumiaco pajiro aco o'maburoro weronojō nirī di'ta ni'i. Cananeo masā, hitita masā, amorreo masā, ferezeo masā, heveo masā, jebuseo masā na nirī di'ta ni'i.

9 Israe curuacjārā narē da'radutipesere “Caributia wa'asa'a” ni caricūsere tū'oapū. Tojo nicā, Egiptocjārā narē ña'arō weepcā ī'apū.

10 Tojo weegū wa'abaque'oya. Yarā masā Israe curuacjārārē Egiptopūre miwīrōdutigū, faraō tiropū mu'urē o'ógutigū wee'e.

11 Cū tojo nicā tū'ogū, Moisé Ō'acūrē nicu niwī:

—Yu'u mejō nigū ni'i. Tojo weegū ¿de'ro weegū yu'u faraō tiropū wa'a, Israe curuacjārā Egiptopū nirārē miiwīrōbosari? nicu niwī.

12 Ō'acū cūrē a'tiro ni yu'ticu niwī:

—Yu'u mu'u me'rā nigūsa'a. Yarā masā Egiptopū nirārē miiwīrōca be'ro masā nipe'tirā a'tigū ūrūgūpū yu'ure e'catipeorāsa'a. Tojo wa'acā, “Diacjūta Ō'acū yu'ure o'oámi”, ni masīgūsa'a.

13 Moisé pe'e Ō'acūrē a'tiro ni yu'tinemocu niwī:

—Yu'u Egiptopū wa'a, Israe curuacjārārē “Ō'acū, marī ñecūsūmua Abrahā, Isaa, Jacob wiogū masā tiropū yu'ure o'oámi” ni werēcā, na yu'ure “¿De'ro wāmetiti cū?” ni sērītiña'bosama. To pūrīcārē, ¿narē de'ro ni yu'tibosari?

14 Ō'acū cūrē yu'ticu niwī:

—Yu'uta ni'i niwūaguta. Israe curuacjārārē weregū, “Yu'uta ni'i” nigū masā tiropū yu'ure o'oámi, ñña.

15 Apeye Ō'acū Moisére nicu niwī tja:

* 3:1 3.1 Jetrore apeterore Reuel pisucārā niwā. Ex 2.18 Apeterore Hobab pisucārā niwā. Jue 4.11 † 3:1 3.1 “Ō'acū yagu ūrūgū” nīrō, “Ō'acū tigupū nimi” nisī'rīrō wee'e. ‡ 3:1 3.1 Ūrūgū Horeb apeterore Sinaí wāmeticaro niwū. § 3:2 3.2 Ī'aña Gn 16.7 docapū oja'quere.

—Israe curuacjārārē a'tiro ni wereya: “Ō'acū, musā ñecūsūmua Abrahā, Isaa, Jacob wioguta musā tiropu yu'ure o'oāmi”, ni wereya. A'te yu'u wāme ninu'cūcā'rōsa'a. Nipe'tirā be'rocjārāpu a'ti wāmerē yu'ure pisunu'cūcā'rāsama.

¹⁶ Egiptopu wa'a weetjāgū, Israe curuacjārā wiorārē neocūu, a'tiro niña: “Ō'acū, musā ñecūsūmua Abrahā, Isaa, Jacob wiogu, yu'ure bajuami. Musā ye cjasere a'tiro niami: 'Narē añurō ĩ'anurūapu. Egiptocjārā narē ña'arō weepesere ĩ'apu', niami.

¹⁷ Apeye yu'ure ninemoami: 'Egiptocjārā narē ña'arō weepesere yu'rūweticā weegusa'a,' niami. Tojo wee musārē ti di'tapu miiwija, cananeo masā, hitita masā, amorreo masā, ferezeo masā, heveo masā, jebuseo masā nirī di'tapu miagūsami. Ti di'ta añurī di'ta cabra òpēco, mumiaco aco o'maburoro weronojō nirī di'ta nisa'a”, ni weredutiami, nicu niwī.

¹⁸ Mu'u wiorārē tojo werecā, mu'urē yu'tirāsama. Tojo weegu Egiptocjū wiogu tiropu na me'rā wa'aya. Cūrē a'tiro ni wereya: “Ō'acū, hebreo masā wiogu, ūsārē pōtērīgū ejami. Tojo weegu i'tia numu wa'aro ūsārē yucu marīrō, masā marīrōpu du'uo'oya. Topu Ō'acū ūsā wiogure wa'icūrārē wējē ūjūamorōpeorā wa'arāti”, niña.

¹⁹ Musā tojo nimicā, yu'u tutuaro me'rā cūrē wee'oticā, Egiptocjū wiogu musārē du'uwīrōsome.

²⁰ Tojo weegu yu'u tutuasere ĩ'ogū, peje ĩ'a ucūase me'rā Egiptocjārārē bu'iri da'regutī. Tojo wéeca be'ro faraō musārē du'uwīrōgūsami.

²¹ Apeyema, yu'u Egiptocjārā musārē añurō wācūcā weeguti. Tojo weerā apeyenojō marīrā wa'asome.

²² Nipe'tirā Israe curuacjārā numia Egiptocjārā numia na ye wi'seri pu'to nirārē, tojo nicā āpērā numia na ya wi'ipu nirārē uru me'rā wee'que, plata me'rā wee'que, tojo nicā su'ti sērīrāsama. Te su'ti na pō'rā sāñatje nirōsa'a. Tojo wee Egiptocjārā cuose añusere miape'ocā'rāsama, nicu niwī Ō'acū.

4

¹ Moisé Ō'acūrē yu'ticu niwī:

—Na yu'u tojo nisere ējōpeosome. Tojo nicā yu'u dutisere yu'tisome. Yu'tironojō o'orā, a'tiro pe'e nirāsama: “Ō'acū mu'urē bajuatiapī”, nirāsama, nicu niwī Moisé.

² Ō'acū, “¿Mu'u omocāpūre ñe'enojōrē cuoti?” ni sērītiña'cu niwī.

“Yu'u tuacju ni'ī”, ni yu'ticu niwī.

³ —Tigure nucūcāpu doquecūña, nicu niwī Ō'acū.

Moisé tere tu'ogu, nucūcāpu doquecūucu niwī. Cū tojo weecāta, tigu tuacju añā dojocarō niwū. Tojo wa'acā ĩ'agū, Moisé ui dustimajācu niwī.

⁴ Ō'acū pe'e cūrē nicu niwī:

—Omocārē sīoo, cū pīcōrōrē ñe'eña.

Moisé cū omocārē sīoo, añā pīcōrōrē ñe'ecu niwī. Cū tojo ñe'ecāta, añā nimi'cu tuacju dojocarō niwū tja.

⁵ —A'tere ĩ'arā, “Ō'acū na ñecūsūmua Abrahā, Isaa, Jacob wiogu cūrē bajuapī”, nirāsama, nicu niwī Ō'acū.

⁶ Be'ro Ō'acū ninemocu niwī:

—Ni'cārōacārē mu'u ya omocārē mu'u ya su'tiro doca cutiro tiropu sīosōrōña, nicu niwī.

Cū tojo nicā, Moisé cū ya omocārē sīosōrōcu niwī. Be'ro cū ya omocārē miiwīrō, ti omocārē cāmi boari omocā ĩ'acu niwī.

⁷ Tere ĩ'agū, Ō'acū nicu niwī:

—Apaturi mu'u ya omocārē mu'u ya su'tiro doca cutiro tiropu sīosōrōña tja.

Ō'acū dutironojōta Moisé weecu niwī. Cū ya omocārē miiwīrōcāta, nipe'tiro cū upu weronojō añurī omocā tojacarō niwū.

⁸ Be'ro Õ'acũ ninemocu niwĩ:

—Mũ'u nimũ'tãse wee'ose me'rã ějõpeotirã, mũ'u dutisere weetirã, apetero weerã be'ro apaturi wee'ose me'rã ějõpeobosama.

⁹ Mũ'urẽ a'te pũaro mũ'u wee'ose me'rã ějõpeoti, mũ'u dutisere weeticãma, a'tiro weeya. Diapũ acore waamĩ, nucũcãpũ piocũõña. Mũ'u topũ waamĩ piocũse nucũcãpũ dí dojorosa'a, nicu niwĩ.

¹⁰ —Acoe, yũ'u wiogu. Yũ'u ucũme'rĩgũ niwe'e. Todũporopũ, tojo nicã mũ'u ni'cãrõacã yũ'u mũ'u me'rã ucũcã quẽ'rãrẽ añurõ ucũmasĩtisa'a. Nipe'tisetiri ucũgũ, cu'cu nisa'a, nicu niwĩ Moisé.

¹¹ Õ'acũ cãrẽ nicu niwĩ:

—¿Noa masãrẽ ucũmasĩcã weeri? ¿Noa narẽ tũ'oticã, ucũticã weeri? ¿Noa narẽ ĩ'amasĩcã, o caperi bajuticã weeri? Yũ'uta tojo weewũ.

¹² Tojo weegu mũ'u na masã tiropũ wa'aya. Mũ'u narẽ ucũcã weetamugũti. Mũ'u narẽ ucũatjere yũ'u mũ'urẽ weregutĩ.

¹³ Moisé ne wa'asĩ'rĩticu niwĩ. Tojo weegu a'tiro nicu niwĩ:

—Acoe, yũ'u wiogu. Apĩrẽ wa'aduticureya, nicu niwĩ.

¹⁴ Tere tũ'ogu, Õ'acũ Moisé me'rã ua wa'acu niwĩ. Tojo weegu cãrẽ nicu niwĩ:

—Mũ'u ma'mi Aarõ pe'e añurõ ucũme'rĩgũ nimi. Mũ'u weronojõ Levĩ ya curuacjã nimi. Cũ mũ'urẽ põtẽrĩgũ a'tisami. Mũ'urẽ ĩ'agũ, ƣpũtũ e'catigusami.

¹⁵ Cũ me'rã ucũña. Cũ masãrẽ ucũatjere añurõ wereya. Yũ'u musã pũarãrẽ ucũcã weeguti. Musãrẽ, musã weeatjere queoro weregutĩ.

¹⁶ Mũ'u Aarõrẽ ucũgũ, yũ'u Õ'acũ cãrẽ ucũgũ weronojõ ucũgũsa'a. Aarõ pe'e mũ'u weresere masãrẽ wereturiagusami.

¹⁷ A'tigu tuacjũre miaña. Tigu me'rã peje ĩ'a ucũase wee'ogũsa'a, nicu niwĩ Õ'acũ.

Moisé Egíptopũ majãmitojaa'que ni'i

¹⁸ Moisé cũ mañecũ Jetro ya wi'ipũ dajagu, cãrẽ nicu niwĩ:

—Yũ'u apaturi Egipto di'tapũ wa'acã yũ'ure du'uo'oya. Topũ yũ'u acawererã waro nisama. Na catimiti nígũ, narẽ ĩ'asĩ'rĩgũcoro, nicu niwĩ.

—Jau, añurõ wa'aya, ni yũ'ticu niwĩ Jetro.

¹⁹ Moisé cũ Madiã wãmetiropũ nícaterore Õ'acũ cãrẽ a'tiro nicu niwĩ:

—Egiptopũ dajatojaaya. Mũ'urẽ wẽjẽsĩ'rĩmi'cãrã wẽrĩpe'tiatojama.

²⁰ Cũ tojo nicã tũ'ogu, Moisé cũ ñumorẽ, cũ põ'rãrẽ “Te'a” nígũ, ni'cũ wĩ'magũ burro bu'ipũ narẽ miipeo, Egiptopũ sũ'ori dajatojaacu niwĩ. Tojo nicã tuacjũ, Õ'acũ cãrẽ miaduti'cũre miacu niwĩ.

²¹ Be'ro Õ'acũ Moisére a'tiro nicu niwĩ:

—Yũ'u mũ'urẽ peje ĩ'a ucũasere wee'omasĩcã weepũ. Tojo weegu mũ'u Egiptopũre etagu, faraõ ĩ'orõpũ te pejere wee'õña. Yũ'u pe'e faraõrẽ musãrẽ yũ'rũnũ'cãcã weeguti. Tojo weegu Israe curuacjãrãrẽ du'uwĩrõsome.

²² Cũ tojo weecã, mũ'u cãrẽ nigũsa'a: “Ûsã wiogu Õ'acũ a'tiro niami: ‘Israe curuacjãrã yũ'u macũ, masã ma'mi weronojõ nima.

²³ Yũ'ure e'catipeorã wa'acã, narẽ du'uwĩrõña', mũ'urẽ nitojamiapũ. Mũ'u pe'e narẽ du'uwĩrõtiapũ. Tojo weegu mũ'u macũ masã ma'mirẽ wẽjẽgũsa'a”, ni werecu niwĩ Õ'acũ.

²⁷ Moisé ma'apũ wa'ari curare Õ'acũ pe'e Aarõrẽ a'tiro nicu niwĩ: “Masã marĩrõ, yucu marĩrõpũ wa'a, mũ'u acabiji Moisére põtẽrĩgũ wa'aya.” Tere tũ'ogu, Aarõ wa'a, Moisére Õ'acũ yagu ƣrũgũpũ* põtẽrĩgũ wa'acu niwĩ. Topũ cãrẽ bocaejagu, põtẽrĩ, añudutigũ mi'micu niwĩ.

☆ 4:27 4:27 Ex 3.1

²⁸ Be'ro Moisé, Aarõrê Ô'acũ cãrê wereduti'quere, tojo nicã peje cã ï'a ucãse ï'orãsa'a ní'quere werecu niwĩ.

²⁹ Tu'ajanũ'cõ, na p̄arãp̄ta Israe curuacjãrã wiorãrê neocũurã wa'acãrã niwã.

³⁰ Na tiropũ ejacã, Aarõ nipe'tise Ô'acũ Moisére ní'quere werepe'ocã'cũ niwĩ. Tojo nicã, masã ï'orõp̄re, ï'a ucãse Ô'acũ narê weeï'oduti'quere weeï'ocũ niwĩ.

³¹ Masã tere ï'arã, cã ní'quere ëjõpeocãrã niwã. Ô'acũ na pi'etisere ï'a, narê pajaña'cã tũ'orã, cãrê e'catipeorã, ejaque'acãrã niwã.

5

Moisé, Aarõ faraõ me'rã ucũ'que ni'i

¹ Moisé, Aarõ Israe curuacjãrã wiorã me'rã ucũca be'ro, faraõ tiropũ wa'a, cãrê a'tiro nicãrã niwã:

—Ô'acũ, Israe curuacjãrã wiogũ, mũ'urê a'tiro weredutiami: “Yarã masãrê masã marĩrõ, yucũ marĩrõp̄ du'uo'oya. Na topũ yũ'ure e'catipeorã, bosenuũ weepeerãsama”, niami, nicãrã niwã.

² Tere tũ'ogũ, faraõ pe'e a'tiro yũ'ticũ niwĩ:

—¿Noanojõ niti mũsã wiogũ nigũ? ¿De'ro wee cã dutisere tũ'o, Israe curuacjãrãrê du'uwĩrõbosari? Mũsã “ũsã wiogũ Ô'acũ” mũsã nigũrê masĩtisa'a. Tojo nicã Israe curuacjãrãrê ne du'uwĩrõsome, nicũ niwĩ.

³ Faraõ tojo nicã tũ'orã, Moisé, Aarõ cãrê nicãrã niwã:

—Ô'acũ, hebreo masã wiogũ, ãsãrê põtërigũ a'ticũ niami. Tojo weerã ãsã masã marĩrõ, yucũ marĩrõp̄ wa'arãsa'a. I'tia nũmũ wa'ano'rõsa'a. Topũ ãsã wiogũ Ô'acũrê wa'icũrãrê wějê, ãjũamorõpeorã wa'arãsa'a. Tojo weeticãma, duti pũrĩse me'rã ãsãrê bu'iri da'regũsami. Tojo weetigũ, a'mewějêse me'rã wërĩcã weegũsami, nicãrã niwã.

⁴ Tere tũ'ogũ, faraõ pe'e a'tiro nicũ niwĩ:

—Moisé, Aarõ, ¿de'ro weerã masãrê da'radu'ucã weeti? Da'rarã wa'ato, nicũ niwĩ.

⁵ Apeyere faraõ nicũ niwĩ:

—Ni'cãrõacãma Israe curuacjãrã a'ti di'tapũre pãjãrã waro masãputima. ¿Na pãjãrãrê da'radu'ucã weesĩ'rĩrã weeti?

⁶ Na tojo níca nũmũrêta faraõ sũ'ori da'rãse dutiri masãrê, tojo nicã Israe curuacjãrã narê dutituriarãrê a'tiro duticũ niwĩ:

⁷ —Mũsã Israe curuacjãrãrê na wi'seri weerã yeese kujirire weedutirã, tábutire o'otĩcã'ña majã. Na basu wa'a weetjãrã tábutire miirã wa'ato.

⁸ Todũporo na wi'seri weerã yee'que kujiri wee'carocã'rota weeato tja. Ne ni'cã cuji dũoticã'to. Na nijĩsijarã bajurõma a'tiro caricũma: “Te'a, marĩ wiogũ Ô'acũrê e'catipeorã, wa'icũrãrê wějê ãjũamorõpeorã wa'arã”, nima.

⁹ Narê nemorõ tutuaro da'ranemocã weeya. Tojo weese me'rã narê niso weresere wãcũsome, nicãrã niwã.

¹⁰ Tojo weerã sũ'ori da'rãse dutiri masã, tojo nicã Israe curuacjãrã narê dutituriarã Israe curuacjãrã wiorã tiropũ masãrê weredutirã wa'acãrã niwã:

—Faraõ mũsãrê ni'cãcã me'rã ne tábutire o'onemodutitiami.

¹¹ Ni'cãrõacãrê mũsã basuta tere mũsã no'o bocaro a'masijarã wa'arãsa'a. Tojo weemirã, todũporo mũsã yee'que kujirinũcũta yeerãsa'a tja. Ne dũosome, nicãrã niwã.

¹² Tere tũ'orã, Israe curuacjãrã nipe'tiro Egiptopũ tábutire a'marã wa'acãrã niwã.

¹³ Faraõ sũ'ori da'rãse dutiri masã, nipe'tise nũmũrĩ masãrê na todũporo o'o'que kujiricã'rõta o'oduticãrã niwã.

14 Tojo nicã Egiptocjârãta Israe curuacjârã narẽ dutituriarãrẽ paamujã, a'tiro nicãrã niwã:

—¿De'ro weerã musã ñamica'a, ni'cãcã quẽ'rãrẽ toduporopu musã wee'carocã'rõta te kujirire weerã emuejaweti? nicãrã niwã.

15 Israe curuacjârã narẽ dutituriarã pe'e faraõ tiropu cûrẽ a'tiro ni wererã wa'acãrã niwã:

—Wiogũ, ùsã mu'urẽ da'raco'terãrẽ ¿de'ro weegu tojo ña'arõ weeti?

16 Mu'ũ yarã su'ori da'rãse dutiri masã ùsãrẽ tábutire o'otima. Tere o'otimirã, “Ticuse kujiri weeya”, nima. Tojo nicã, ùsãrẽ paama. Ësã mejêta bu'iriti'i. Wiogũ, mu'ũ yarã da'rãse dutiri masã bu'iritima, nicãrã niwã.

17 Faraõ pe'e narẽ yu'ticu niwĩ:

—Musã nijisijarã ni'i. Tojo weerã a'tiro ninu'cũ'u: “Ësã wiogũ Õ'acûrẽ wa'icãrãrẽ wějẽ, ãjãamorõpeorã wa'acã du'uo'oya”, ni'i.

18 Da'rarã wa'aya majã. Musãrẽ tábuti o'otimicã, toduporo musã yee'que kujiricã'rõta yeeya, nicu niwĩ.

19 Israe curuacjârã narẽ dutituriarã faraõ “Ticuse kujirita yeeya” nicã tu'orã, diasarõ tu'oña'cãrã niwã.

20 Na faraõ tiropu ní'cãrã wijaarã, Moisére, Aarõrẽ narẽ co'te'cãrãrẽ bocaecãrã niwã.

21 Narẽ a'tiro nicãrã niwã:

—Õ'acũ musã weepetíye'quere ï'a, musãrẽ bu'iri da'reato. Faraõ, tojo nicã ãpẽrã cûrẽ su'ori da'rãse dutiri masã ùsãrẽ ña'arõ ï'atu'tima. Musã basuta cûrẽ di'pjĩ o'o, ùsãrẽ wějẽdutarã weronojõ weepã. Tojo weerã musãta bu'iriti'i, nicãrã niwã.

22 Na tojo nicã tu'ogu, Moisé Õ'acûrẽ a'tiro ni ñubue, sãrĩcu niwĩ:

—Wiogũ, ¿de'ro weegu mu'ũ ã'rã masãrẽ ña'arõ weeti? ¿De'ro weedutigu yu'ure a'topu a'tidutiati?

23 Mu'ũ ye cjasere yu'ũ faraõ me'rã ucũnu'cãca numu me'rã, cũ mu'ũ yarã masãrẽ nemorõ ña'arõ weenu'cũcã'mi. Mu'ũ pe'e mu'ũ yarã masãrẽ ne yu'rãweticã weewe'e, nicu niwĩ.

6

1 Moisé Õ'acûrẽ sãrĩca be'ro Õ'acũ a'tiro ni yu'ticu niwĩ:

—Ni'cãrõacã mu'ũ yu'ũ faraõrẽ weeatjere ï'agũsa'a. Yu'ũ tutuase me'rã narẽ wijacã weeguti. Yu'ũ tutuasere ï'agũ, Egiptopu nirãrẽ wijadutigusami, nicu niwĩ Õ'acũ.

2 Õ'acũ apetero Moisére ucũgũ, a'tiro nicu niwĩ:

—Yu'ũ Õ'acũ, musã wiogũ ni'i.

3 Abrahãrẽ, Isaare, Jacore ucũgũ, “Õ'acũ tutuayũ'rũnu'cãgũ ni'i”, ni werewu. Tojo nimigũ, yu'ũ wãme waro pe'ere werebajurẽtiwu. Yu'ũta ni'i Õ'acũ musã wiogũ niwũaguta.

4 Apeyema tja, “Musã pãrãmerã nituriarãrẽ Canaá di'tare o'oguti” ni, na me'rã apowu. Na ti di'tare apesecjârã weronojõ níni'wã yujupu.

5 Ni'cãrõacãrẽ Israe curuacjârã pi'eticã ï'agũ, Egiptocjârã narẽ uputu da'raduticã ï'agũ, yu'ũ na ñecũsumua nituriarã me'rã apo'quere wãcũ'u.

6 Tojo weegu Israe curuacjârãrẽ a'tiro ni wereya: “Yu'ũ Õ'acũ, musã wiogũ, musã Egiptocjârã dutise doca nirãrẽ na tutuaro da'radutipesere wijata'aguti. Yu'ũ tutuaro me'rã, Egiptocjârãrẽ bu'iri da're, musãrẽ yu'rãweticã weeguti.

7 Musã, yarã masã nirãsa'a. Yu'ũ Õ'acũ, musã wiogũ nigũsa'a. Tojo weese me'rã musã yu'ure Õ'acũ, ùsã wiogũ nimi', nirãsa'a. 'Cũta ùsãrẽ Egiptocjârã dutise doca ní'cãrãrẽ wijacã weemi; na tutuaro me'rã da'radutipesere wijata'ami', nirãsa'a.

⁸ Yũ'u Abrahãrẽ, Isaare, Jacore o'oguti nıca di'tapũ musãrẽ miagũsa'a. Te musã ye di'ta nidojarosa'a. Yũ'u Õ'acũ, musã wiogu ni'i", nicũ niwĩ.

⁹ Moisé a'tere Israe curuacjãrãrẽ wereturiacũ niwĩ. Ʋputũ Egiptocjãrã narẽ da'radutipeyucã, bujaweti, wãcũtutuadu'ucãrã niwã. Tojo weerã Moisé narẽ ní'quere yũ'titicãrã niwã.

¹⁰ Tere ı'agũ, Õ'acũ Moisére nicũ niwĩ:

¹¹ —Faraõ tiropũ wa'aya. Wa'a, cũrẽ Israe curuacjãrãrẽ ti di'tapũ nirãrẽ wijadutiya.

¹² Moisé pe'e Õ'acũrẽ a'tiro yũ'ticũ niwĩ:

—Israe curuacjãrã yũ'ure ne cã'rõ yũ'titima. Nemorõ faraõ pũrıcã yũ'titisami. Yũ'u ucũgũ ne me'rıtisa'a, nicũ niwĩ.

¹³ Tere tu'ogu, Õ'acũ Moisére, Aarõrẽ Israe curuacjãrãrẽ, tojo nicã faraõrẽ a'tiro ni weredutigũ o'ócũ niwĩ tja:

—Õ'acũ Israe curuacjãrã Egiptopũ nirãrẽ ũsãrẽ miiwijadutiami, ni wereya, nicũ niwĩ.

Aarõ, Moisé ñecũsumũa ye curaricjãrã wãme ni'i

¹⁴ Israe curuacjãrã masã ma'misumũa ã'rã nicãrã niwã:

Jacob macũ Rubén, masã ma'mi nicũ niwĩ. Cũ põ'rã Hanoc, Falú, Hezrón, Carmi nicãrã niwã. ã'rã Rubén ya curuacjãrã nicãrã niwã.

¹⁵ Simeó põ'rã a'ticũrã nicãrã niwã: Jemuel, Jamín, Ohad, Jaquín, Zohar, Saúl nicãrã niwã. Cũ Saúl cananeo di'tacjõ macũ nicũ niwĩ. ã'rã Simeó ya curuacjãrã nicãrã niwã.

¹⁶ Levı ciento treinta y siete cũ'marĩ caticũ niwĩ. Masã ma'mi me'rã nũ'cã, téé nituogu me'rã cũ põ'rã a'tiro wãmeticãrã niwã: Gersón, Coat, Merari.

¹⁷ Gersón põ'rã a'ticũrã nicãrã niwã: Libni, Simei.

¹⁸ Coat ciento treinta y tres cũ'marĩ caticũ niwĩ. Cũ põ'rã a'ticũrã nicãrã niwã: Amram, Izhar, Hebrõ, Uziel.

¹⁹ Merari põ'rã a'ticũrã nicãrã niwã: Mahli, Musi nicãrã niwã. ã'rã Levı ya curuacjãrã masã ma'mi me'rã ninũ'cã, téé nituogu me'rã nicãrã niwã.

²⁰ Amram cũ wãmeo Jocabed me'rã nũmoticũ niwĩ. Na Aarõ, Moisére põ'rãticãrã niwã. Amram ciento treinta y siete cũ'marĩ caticũ niwĩ.

²¹ Izhar põ'rã a'ticũrã nicãrã niwã: Coré, Nefeg, Zicri.

²² Uziel põ'rã a'ticũrã nicãrã niwã: Misael, Elzafán, Sitrı.

²³ Aarõ Elisabet wãmetigore nũmoticũ niwĩ. Co Aminadab macõ Naasón* acabijo nico niwõ. Na a'ticũrã põ'rãticãrã niwã: Nadab, Abihú, Eleazar, Itamar.

²⁴ Coré põ'rã a'ticũrã nicãrã niwã: Asir, Elcana, Abiasaf. Na Coré ya curuacjãrã nicãrã niwã.

²⁵ Ni'cũ Aarõ macũ Eleazar, Futiel wãmetigũ macõ ni'cõrẽ nũmoticũ niwĩ. Co Finees wãmetigure põ'rãtico niwõ. Levı ya curuacjãrã masã ma'mi me'rã nũ'cã, téé nituogu me'rã nicãrã niwã.

²⁶ Aarõ, Moiséreta Õ'acũ Israe curuacjãrãrẽ Egipto di'tapũ ní'cãrãrẽ sũ'ori miiwijaduticũ niwĩ. Na ye curari me'rã tojo weeduticũ niwĩ.

²⁷ Náta tja Israe curuacjãrãrẽ Egiptopũre miiwıjarãti nırã, faraõ me'rã ucũcãrã niwã.

Õ'acũ Moisére, Aarõrẽ pıjı'que ni'i

²⁸⁻²⁹ Õ'acũ Egiptopũ Moisé me'rã cũ ucũca nũmũrẽ, cũrẽ a'tiro nicũ niwĩ:

—Yũ'u Õ'acũ, musã wiogu ni'i. Nıpe'tise yũ'u mũ'ũrẽ wereatjere faraõ, Egiptocjãrã wiogũre wereapa.

* **6:23 6.23** Naasón Aminadab macũ masã ma'mi nicũ niwĩ. Num 1.7

³⁰ Moisé pe'e cūrē yu'ticu niwī:

—Wiogū, yu'uma yu'u ucūse ne, to wa'awe'e. Tojo weegū faraō yu'u ucūsere ne yu'titigūsamī, nicū niwī Moisé.

7

¹ Moisé tojo nicā tu'ogu, Ō'acū cūrē nicū niwī:

—Ī'aña majā. Mū'u faraōrē ucūcā, yu'u basu cūrē ucūgū weronojō tu'oña'gūsamī. Mū'u ma'mi Aarō pe'e mū'urē ucūbosagūsamī.

² Mū'u Aarōrē nipe'tise yu'u dutisere weregusa'a. Be'ro cū pe'e faraōpūre Israe curuacjārārē ti di'tapū nirārē wijadutigu ucūgūsamī.

³⁻⁴ Yu'u pe'e cūrē mūsārē yu'rūnu'cācā weeguti. Peje apeyenojō ĩ'a ucūasenojōrē Egiptopūre wee'omicā, faraō mūsā sērīsere yu'tisome. Egiptopūre yu'u tutuasere ĩ'ogūti. Queoro narē bu'iri da'regū, to Egiptopū nirā yarā masārē wijacā weeguti.

⁵ Egiptopūre yu'u tutuasere ĩ'óca be'ro, tojo nicā Israe curuacjārārē miiwijāca be'ro, Egiptocjārā yu'u wiogū ni'i nisere masīrāsama, nicū niwī Ō'acū.

⁶ Moisé, Aarō Ō'acū cū duti'caronojōta queoro weecārā niwā.

⁷ Na faraō me'rā ucūcaterore Moisé ochenta cū'marī cūocū niwī. Aarō pe'e ochenta y tres cū'marī cūocū niwī.

Aarō cū tuacjū queti ni'i

⁸ Ō'acū Moisére, Aarōrē nicū niwī:

⁹ —Faraō mūsārē apeyenojō wee'oduticā, Aarō cū ya tuacjūre mii, nucūcāpū faraō tiro doquecūudutiya. Cū tojo weecā, tigu tuacjū aña dojorosa'a, nicū niwī.

¹⁰ Moisé, Aarō, faraō tiropū cū me'rā ucūrā wa'acārā niwā. Ō'acū duti'caronojōta weecārā niwā. Aarō cū tuacjūre faraō, tojo nicā cūrē da'raco'terā pōtēorōpū doquecūucū niwī. Cū tojo weecāta, tigu tuacjū aña dojocarō niwū.

¹¹ Tojo weecā ĩ'agū, faraō pe'e cū yarā masīrī masārē, tu'oña'rī masārē pijicu niwī. Na quē'rā na masīsere mejārōta weecārā niwā.

¹² Na ye tuasepagure nanucū doquecūucārā niwā. Tepagunucū aña dojocarō niwū. Aarō yagū tuacjū pe'e masīrī masā, tu'oña'rī masā yepagure ba'ape'ocā'caro niwū.

¹³ Tojo wa'amicā, faraō pe'e Ō'acūrē yu'rūnu'cācū niwī. Ō'acū “Tojo wa'arosa'a” ní'caronojōta ne yu'titicū niwī.

Ō'acū dí me'rā bu'iri da're'que ni'i

¹⁴ Moisé, Aarō faraō tiropū wijāca be'ro Ō'acū Moisére a'tiro nicū niwī:

—Faraō yu'titi, ne Israe curuacjārārē wijacā weetimi.

¹⁵ Ŋamiacā ŋamicure, cū diapū bu'ari cura cū me'rā ucūrā wa'aya. To dia sumutopū co'teapa. Mū'u yagū tuacjū aña dojocā wee'cū me'rā wa'aya.

¹⁶ Topū faraōrē a'tiro niña: “Ō'acū, hebreo masā wiogū, mū'urē a'tiro nidutigu yu'ure o'oami: ‘Yarā masārē yucū marīrō, masā marīrōpū yu'ure e'catipeorā wa'acā, du'uo'oato’, niami. Mū'u pe'e ne ‘Jau’ niwe'e.

¹⁷ Tojo weegū Ō'acū a'tiro niami: ‘Ni'cārōcā me'rā yu'u wiogū nisere masīgūsa'a’, niami. Yu'u, Moisé, yagū tuacjū me'rā acore paapo'ocā, aco dí dojorosa'a.

¹⁸ Wa'i wērīrāsama. Te aco ūrīse dojorosa'a. Tere yabirā, Egiptocjārā ne sī'rīsime”, Ō'acū Moisére tojo ni wereduticū niwī faraōrē.

¹⁹ Ō'acū Moisére a'tiro ninemocū niwī:

—Aarōrē a'tiro niña: “Nipe'tise maarīrē, o'majā maarīacārē, tojo nicā ditararire, nipe'tise aco posetisenojō Egiptopū nisere mū'u yagū tuacjū me'rā sīoo, wējētuoato. Tojo weecā, aco na yucū co'ripū nise, ūtā me'rā wee'queparūpū nise dí dojorosa'a”, nicū niwī.

²⁰ Moisé, Aarõ Õ'acũ duti'caronojõta weecãrã niwã. Aarõ cũ yagũ tuacjure diapũ paapo'ocũ niwĩ. Faraõ, cũ docacjãrã ĩ'orõpũ tojo weecũ niwĩ. Tojo weecã, te aco dí dojocarõ niwã.

²¹ Wa'i wẽricãrã niwã. Aco ũrĩse tojacaro niwũ. Tojo weerã Egiptocjãrã masã ne te acore sĩ'rĩticãrã niwã. Nipe'tiro Egipto cjase aco dí dojope'tia wa'acaro niwũ.

²² Tojo wa'amicã, Egiptocjãrã tũ'oña'rĩ masã na masĩse me'rã mejãrõta weecãrã niwã. Faraõ Õ'acũrẽ yũ'rũnũ'cã, Õ'acũ cũ ní'caronojõta Moisé, Aarõ na nisere ne tũ'oticũ niwĩ.

²³ Faraõ tũ'oronojõ o'ogũ, majãmitojaa, cũ ya wi'ipũ wa'a wa'acũ niwĩ.

²⁴ Nipe'tirã Egiptocjãrã aco añuse na waatje perire dia sumutopũ se'ecãrã niwã. Dia cjase pe'e ne sĩ'rĩse mejẽta nicaro niwã.

Õ'acũ oma me'rã bu'iri da're'que ni'i

²⁵ Õ'acũ diare dí dojocã wéeca be'ro ni'cã semana yũ'rũcarõ niwã.

8

¹ Titare Õ'acũ Moisére nicũ niwĩ:

—Faraõ tiropũ wa'a, cũrẽ a'tiro niña: “Õ'acũ a'tiro niami: ‘Yarã masãrẽ du'uo'oya. Na yũ'ure ějõpeorã wa'ato.

² Mũ'u narẽ du'uwĩrõticãma, oma me'rã nipe'tiro Egiptopũre bu'iri da'regũti.

³ Diapũre oma yũ'rũmajãrãsama. Na mũ'u wiogũ nirĩ wi'ipũre sãjãárãsama. Mũ'u cãrĩrĩ tucũpũre, mũ'u cãrĩpesaropũre, mũ'u docacjãrã wiorã ye wi'seripũre, nipe'tirã mũ'u yarã masã nirõpũre sãjãárãsama. Mũ'u pã ũjũase wi'seripũre, tojo nicã pã tuumorẽse co'ripũre sãñarãsama.

⁴ Na oma mũ'u bu'ipũ bu'pupejarãsama. Mũ'u docacjãrã wiorã bu'ipũ, mũ'u yarã masã bu'ipũ bu'pupejarãsama’”, nicũ niwĩ.

⁵ Õ'acũ Moisére werenemocũ niwĩ:

—Aarõrẽ cũ yagũ tuacjũ me'rã nipe'tise maarĩrẽ, maarĩacãpũre, ditararipũre sĩoo, wẽjẽtuato. Cũ tojo weecã, oma tepũ ní'cãrã majãa, Egipto di'tapũre mu'mua wa'arãsama.

⁶ Tere tũ'ogũ, Aarõ Egipto di'tapũ nise aco bu'ipũ cũ tuacjure sĩoo, wẽjẽtuocũ niwĩ. Cũ tojo weecã, oma pãjãrã nipe'tiro ti di'tapũre tuuse'sa wa'acãrã niwã.

⁷ Tojo nimicã, tũ'oña'rĩ masã, masĩrĩ masã quẽ'rã mejãrõta weecãrã niwã. Egipto di'tapũre oma bajuacã weecãrã niwã.

⁸ Tere ĩ'agũ, faraõ Moisére, Aarõrẽ pijidutio'ocũ niwĩ. A'tiro nicũ niwĩ:

—Mũsã wiogũ Õ'acũrẽ oma yũ'u, tojo nicã yarã masã tiro nirãrẽ pe'ticã weedutiya. Mũ'u tojo weecã, mũ'u yarã masãrẽ wa'icũrãrẽ wẽjẽ, Õ'acũrẽ ũjũamorõpeodutigũ du'uo'ogũti, nicũ niwĩ.

⁹ Moisé faraõrẽ yũ'ticũ niwĩ:

—¿De'ro nicã mũ'ũrẽ, mũ'u docacjãrã wiorãrẽ, mũ'u yarã masãrẽ sẽrĩbosacã uasari? Yũ'u sẽrĩcã, oma mũ'ũrẽ, mũ'u ya wi'ipũre marĩrãsama. Diapũ dia'cũ tojarãsama.

¹⁰ —Ñamiacãta sẽrĩbaque'oya, nicũ niwĩ faraõ.

Moisé pe'e cũrẽ yũ'ticũ niwĩ:

—Mũ'u nírdõnojõta wa'arõsa'a. Te me'rã ne apĩ Õ'acũ ũsã wiogũ weronojõ tutuagũ marĩmi nisere masĩgũsa'a.

¹¹ Oma mũ'u wiogũ nirĩ wi'ipũreta pe'tirãsama. Pe'ti, diapũ dia'cũ tojarãsama. Mũ'ũrẽ, mũ'u docacjãrã wiorãrẽ, mũ'u yarã masãrẽ caribonemosome, nicũ niwĩ.

¹² Tu'ajanũ'cõ Moisé, Aarõ faraõ ya wi'ipũ ní'cãrã wijaa wa'acãrã niwã. Be'ro Moisé Õ'acũrẽ “Oma Faraõrẽ o'ó'cãrãre pe'ticã weeya” ni, sẽrĩcũ niwĩ.

13 Õ'acũ Moisé cũ sērĩ'caronojōta weecu niwĩ. Oma wi'seripu ní'cārā, wíjaropu ní'cārā, cāpūpu ní'cārā wērīpe'tia wa'acārā niwā.

14 Masā na oma wērĩ'cārārē seeneocũucārā niwā. Nipe'tiropu ña'arō ũrĩcaro niwũ.

15 Oma pe'ticā ĩ'amigũ, faraō na marĩcā ĩ'agũ, Õ'acũrē yu'rũnu'cāgũ, Moisé, Aarō na ucũsere ne tu'osĩ'rĩticu niwĩ. Õ'acũ cũ ní'caronojōta wa'acaro niwũ.

Õ'acũ moarā dími'rĩrācā me'rā bu'iri da're'que ni'i

16 Õ'acũ Moisére nicu niwĩ:

—Aarōrē cũ yagu tuacjũre s̄oo, nucũcāpu di'tamarārĩ nisere paacũudutiya. Tojo weecā, nipe'tiro Egiptopũre moarā dími'rĩrācā pājārā bajarāsama, nicu niwĩ.

17 Cũ duti'caronojōta weecārā niwā. Aarō cũ tuacjũre s̄oo, nucũcāpu paacũucũ niwĩ. Cũ tojo weecāta, nipe'tise di'tamarārĩ Egiptopũre moarā dími'rĩrācā pājārā dojocārā niwā. Na masārē, wa'icũrārē nu'rĩcārā niwā.

18 Masĩrĩ masā, tu'oña'rĩ masā quē'rā na wee'omasĩse me'rā moarā dími'rĩrācā pājārārē bajurēsĩ'rĩcārā nimiwā. Põtēoticārā niwā. Na moarā dími'rĩrācā masārē, wa'icũrārē nu'rĩcārā niwā.

19 Na tojo wee põtēotirā, faraōrē nicārā niwā:

—A'te Õ'acũ cũ tutuaro me'rā weese ni'i, nicārā niwā.

Tojo wa'amicā, faraō pe'e Õ'acũrē yu'rũnu'cāgũ, na ucũsere ne tu'oticu niwĩ. Õ'acũ cũ ní'caronojōta weecu niwĩ.

Õ'acũ nurũrũa me'rā bu'iri da're'que ni'i

20 Be'ro Õ'acũ Moisére nicu niwĩ:

—Faraō ñamiacā ñamicure diapũ bu'agusami. Tojo weerā musā maata wā'cā, cũrē a'tiro nirā wa'apa: “Õ'acũ a'tiro niami: ‘Yarā masārē yu'ũre e'catipeorā wa'acā du'uo'oya.

21 Mu'ũ narē du'uo'oticāma, mu'ũrē, mu'ũ docacjārā wiorārē, mu'ũ yarā masārē, musā ye wi'seripũre nurũrũarē o'óguti. Egiptocjārā ye wi'seripũ nurũrũa mu'mua wa'arāsama. Mejārōta nucũcāpu quē'rārē mu'murāsama.

22 Tojo wa'ari curare Gosén di'ta pe'ema, yarā masā na nirōrē ne ni'cũ nurũrũ marĩgũsami. Mu'ũ faraō, te me'rā yu'ũ Õ'acũ, a'ti di'tapũ nisere masĩgũsa'a.

23 A'tiro weecā, yarā masārē, mu'ũ yarā me'rā dũcawaasere masĩgũsa'a. A'te yu'ũ tojo nise ñamiacāta tojo wa'arosa'a', niami Õ'acũ”, ni werecu niwĩ Moisé.

24 Cũ ní'caronojōta wa'acaro niwũ. Faraō ya wi'ipũre, tojo nicā cũ docacjārā wiorā ye wi'seripũre nurũrũa pājārā waro añurō na'itĩ'arō tuusājāacārā niwā. Nipe'tiro Egiptocjārā na nirōpũre tojo wa'acaro niwũ. Na nurũrũa pājārā niyu'rũarā, ti di'tare añurō mu'muyũ'rũa, dojorēbutiacārā niwā.

25 Tojo wa'acā, faraō Moisére, Aarōrē pijidutio'ocũ niwĩ. A'tiro nicu niwĩ:

—Õ'acũrē wa'icũrārē wējē, ũjũamorōpeorā wa'aya. Mejō a'ti di'tapũre wijaticā'ña.

26 Moisé cũrē yu'ticu niwĩ:

—Ne queoro nitirocoro. Ũsā wiogu Õ'acũrē wa'icũrārē wējē ũjũamorōpeorā, Egiptocjārā pe'ema na wa'icũrā na ějōpeorā wiori nima. Tojo weerā na Egiptocjārā ũsā wa'icũrā na ějōpeorārē ũjũamorōpeocā ĩ'arā, ũsārē ũtāperi me'rā doquewējēbosama.

27 Ũsā i'tia nũmu wa'aro, yucu marĩrō, masā marĩrōpu wa'arāsa'a. Topũ Õ'acũ ũsā wiogũre cũ duti'caronojōta wa'icũrārē wējē, ũjũamorōpeorāsa'a, nicu niwĩ.

28 Tere tu'ogu, faraō nicu niwĩ:

—To pũrĩcārē masā marĩrōpu wa'aya. Topũ musā wiogu Õ'acũrē wa'icũrārē wējē, ũjũamorōpeoya. Yoaropũ waro wa'aticā'ña. Yu'ũ quē'rārē sērĩbosapa, nicu niwĩ.

29 Moisé cũrē yu'ticu niwĩ:

—Maata a'to ní'cu wijaaguta, Õ'acũ yu'u wiogure sêrĩgũti. Ñamiacãta nurũrũa mu'u tiropure, mu'u docacjãrã wiorã tiropure, mu'u yarã masã tiropure marĩrãsama. Mu'u “A'tiro weeguti” ni weecã, tojo nicã Israe curuacjãrãrẽ, Õ'acũ ùsã wiogure wa'icũrãrẽ wẽjẽ ùjũamorõpeodutigũ du'uo'ocã, tojo wa'arosa'a, nicũ niwĩ Moisé.

³⁰ Moisé faraõ ya wi'ipũ ní'cu cũ wijáaca be'roacãta Õ'acũrẽ sêrĩcu niwĩ.

³¹ Õ'acũ Moisé cũ sêrĩ'caronojõta weecu niwĩ. Nurũrũa faraõ tiropũ, cũ docacjãrã wiorã tiropũ, cũ yarã masã tiropũ ní'cãrã wijaape'tia wa'acãrã niwã.

³² Na pe'ticã ì'amigũ, faraõ Õ'acũrẽ yu'rũnũ'cãgũ, Israe curuacjãrãrẽ du'uo'oticũ niwĩ tja.

9

Õ'acũ wa'icũrã ecarãrẽ bu'iri da'regu wêrĩcã wee'que ni'i

¹ Õ'acũ Moisére a'tiro nicũ niwĩ:

—Faraõ tiropũ wa'a, a'tiro niña: “Õ'acũ, hebreo masã wiogu, a'tiro niami: ‘Yarã masãrẽ yu'ure e'catipeorã wa'acã du'uo'oya.

² Mu'u du'uo'oronojõ o'ogu, narẽ du'uticã,

³ Õ'acũ cũ tutuasere ì'ogũ, mu'u yarã wa'icũrã cãpũpu nirãrẽ bu'iri da'regusami. Narẽ duti pũrĩse waro wã'cãrõsa'a. Cabayua, burroa, cameyoa, wecuã, oveja wêrĩrãsama.

⁴ Õ'acũ Egiptocjãrã yarã wa'icũrãrẽ wêrĩcã weegusami. Israe curuacjãrã yarã pe'ea ne ni'cũ wêrĩsome' ”, nicũ niwĩ.

⁵ Õ'acũ cũ bu'iri da'reatji numurẽ cũutojacũ niwĩ. A'tiro niami:

—Ñamiacã tere tojo weeguti, niami.

⁶ Ape numũ cũ tojo ní'quere weecu niwĩ. Nipe'tirã wa'icũrã Egiptocjãrã yarã wêrĩpe'tia wa'acãrã niwã. Israe curuacjãrã yarã pe'e ne ni'cũ wêrĩticũ niwĩ.

⁷ Faraõ Israe curuacjãrã yarã wa'icũrãrẽ ì'adutigũ o'ócũ niwĩ. Na yarã ne ni'cũ wa'icũ wêrĩticũ niwĩ. Tojo wa'acã ì'amigũ, Õ'acũrẽ yu'rũnũ'cãgũ, Israe curuacjãrãrẽ ne du'uo'oticũ niwĩ.

Õ'acũ bipisepa me'rã bu'iri da're'que ni'i

⁸ Õ'acũ Egiptocjãrã yarã wa'icũrãrẽ bu'iri da'rêca be'ro Moisére, Aarõrẽ nicũ niwĩ:

—Pã na ùjũarõ cjase nujãrẽ ni'cã omocã ejatuaro õrêmiiña. Moisé faraõ ì'orõ u'muarõpu tere doquestemorõato.

⁹ Te nujã añuse marãrĩ tojarosa'a. Nipe'tiro Egipto di'tapure se'sa wa'arosa'a. Se'sa, masãrẽ, wa'icũrãrẽ bipisepa wa'acã weerosa'a, nicũ niwĩ Õ'acũ.

¹⁰ Tojo weerã Moisé, Aarõ pã ùjũarõ cjase nujãrẽ mii, faraõ tiropũ cũ me'rã ucũrã wa'acãrã niwã. Topũ Moisé te nujãrẽ doquestemorõcũ niwĩ. Cũ tojo weecã, masãrẽ, wa'icũrãrẽ na upũ nipe'tiropũ bipisepa wa'acaro niwũ.

¹¹ Egiptocjãrã masĩrĩ masã, tu'oña'rĩ masã quẽ'rã ãpẽrã weronojõta bipisepa wa'ano'cãrã niwã. Tojo weerã Moisére ne põtêoticãrã niwã.

¹² Õ'acũta faraõrẽ Moisére, Aarõrẽ yu'rũnũ'cãcã weecu niwĩ. Tojo weegu Õ'acũ Moisére ní'caronojõta Moisé, Aarõ na ucũsere ne yu'titicũ niwĩ.

Õ'acũ yusũase aco peri bu'a'que peri paca me'rã bu'iri da're'que ni'i

¹³ Be'ro Õ'acũ Moisére nicũ niwĩ:

—Ñamiacã ñamicure wã'cã, faraõrẽ a'tiro nigũ wa'aya: “Õ'acũ, hebreo masã wiogu, a'tiro niami: ‘Yarã masãrẽ yu'ure e'catipeorã wa'acã du'uo'oya.

14 Ni'cārōacāma m̄'urē, m̄'u docacjārā wiorārē, m̄'u yarā masārē uputu waro bu'iri da'reguti. Te me'rā m̄'u masīgūsa'a ne apī a'ti di'tapure yu'u weronojō nigū marīmi.

15 Yu'u tutuasere ī'ogū, ni'cāti me'rāta m̄'urē, m̄'u yarā masārē bu'iri da're, wējēpe'otojabopā. A'ti di'tapu nimi'cārā bajudutipe'tiatocabopā.

16 M̄'urē yu'u tutuasere ī'ato nīgū, wējētīwū. Tojo nicā masā nipe'tise di'tacjārā yu'ure masiāto nīgū, tojo weewū.

17 Tojo weemicā, m̄'u pe'e yarā masārē cā'mota'agū, ne du'uo'owe'e.

18 M̄'urē a'tiro weeguti. Namiacā a'ti orata yusuase aco peri bu'a'que peri paca burucā weeguti. Ne ni'cāti Egiptopure tojo wa'ati'quere wa'acā weeguti.

19 Tojo weegu m̄'u yarā wa'icūrārē mejēcā wa'ari nīgū, añurō nrōña. Tojo nicā, nipe'tise m̄'u cāpūpu cūosere nrōpe'oya. Te yusuase aco peri bu'a'que peri paca burupejaro, masārē, wa'icūrārē wi'i po'peapu nitirārē wējēpe'orosa'a," nicū niwī Ō'acū.

20 Ni'cārērā faraō docacjārā wiorā tere tu'oyurā, uicārā niwā. Tojo weerā narē da'rawāñaco'terārē, wa'icūrārē wi'i po'peapu cūucārā niwā.

21 Āpērā pe'e tere wiopesase me'rā tu'oticārā niwā. Tojo weerā narē da'rawāñaco'terārē, wa'icūrārē cāpūpu cūucārā niwā.

22 Be'ro Ō'acū Moisére nicū niwī:

—M̄'u ya omocārē u'muarōpu sīomorōña. M̄'u tojo weecā, nipe'tiro Egiptopure yusuase aco peri bu'a'que peri paca bururosa'a. Te peri masārē, wa'icūrārē, yucupagure, cāpūpu ote'quere nipe'tiro Egiptopu nisere burupejarosa'a, nicū niwī.

23 Moisé cū ya omocārē u'muarōpu sīomorōcu niwī. Cū tojo weecā, Ō'acū bupo paase, ya'base o'ōcu niwī. Tojo nicā yusuase aco peri bu'a'que peri paca di'tapure burucā weecu niwī. Nipe'tiro Egiptopure te peri buru, tuuse'sanū'cācaro niwū.

24 Bupo ya'ba, yusuase aco peri bu'a'que peri paca ne tojanū'cārō marīrō burūnu'cūcaro niwū. Egiptopure ne ni'cāti tocārō tutuaro burūticaro niwū.

25 Te peri paca nipe'tiro Egiptopure topu nisere matōdijocā'caro niwū. Masārē, wa'icūrārē, yucupagure, otesere tojo weecaro niwū. Tojo nicā, topu nise nipe'tise yucupagure doquewi'redijocā'caro niwū.

26 Tojo wa'amicā, Gosén di'ta pe'ema Israe curuacjārā tirore ne ni'cā pe burūticaro niwū.

27 Tojo wa'acā ī'agū, faraō Moisére, Aarōrē pijidutio'ocu niwī. Narē a'tiro nicū niwī:

—Yu'u ña'arō weepā. Yu'uta bu'iriti'i. Tojo nicā yu'umasā quē'rā bu'iritima. Ō'acū pūrīcā bu'iri moomi.

28 Uputu waro bupo paase, yusuase aco peri bu'a'que peri paca burusere tu'oña'toja'a. Pōtēotisa'a. Tojo weegu musārē du'uwīrōgūti majā. Musā Ō'acūrē ūsā ye cjasere sērībosaya. Yu'u musārē du'uo'oguti, nicū niwī faraō.

29 Moisé cūrē yu'ticu niwī:

—Maata a'ti macāpure wijagu, Ō'acūrē sērī ñubuegu, ya omocārē sīomorōgūti. Tojo weecā, aco bu'a'que peri paca burūnemosome. Bupo paanemosome. Te me'rā nipe'tiro a'ti nucūcā “Ō'acū ye ni'i” nisere masīrāsa'a.

30 Yu'u pe'e m̄'u weesetisere añurō masī'i. M̄'u, tojo nicā m̄'u docacjārā wiorā, Ō'acū yu'u wiogure ne wiopesase me'rā tu'oña'we'e, nicū niwī Moisé.

31 Cebada pupiropu weecaro nimiwū. Lino pe'e o'oro weecaro nimiwū. Tojo weero na ote'quere añurō doquemutōcā'caro niwū.

32 Trigo, centenoa pūrīcā be'ropu pupisa'a. Tojo weero tea mejēcā wa'aticaro niwū.

³³ Moisé faraõ tiropu ní'cu ti macãpu wijagu, cũ ye omocãrĩrẽ sïomorõ, Õ'acũrẽ sërĩcu niwĩ. Cũ tojo weeri curata maata aco bu'a'que peri paca burudu'ucaro niwũ. Tojo nicã acoro pejadu'ucaro niwũ. Bupo quẽ'rã paadu'ucu niwĩ.

³⁴ Tojo wa'acã ï'amigũ, faraõ Õ'acũrẽ yu'rũnu'cãcu niwĩ. Cũ docacjãrã wiorã quẽ'rã mejãrõta yu'rũnu'cãrã niwã.

³⁵ Õ'acũ Moisé me'rã toduporopu ní'caronojõta faraõ Israe curuacjãrãrẽ ne du'uo'oticu niwĩ.

10

Õ'acũ mũ'mũrĩwi'ia me'rã bu'iri da're'que ni'i

¹ Õ'acũ Moisére nicu niwĩ:

—Faraõ me'rã ucũgũ wa'aya. Yu'uta cũrẽ, tojo nicã cũ docacjãrã wiorãrẽ mu'urẽ yu'rũnu'cãcã weearu. Narẽ yu'u tutuase, ï'a ucuasenojõrẽ wee'ogũti nígu, tojo weearu.

² Tojo nicã, mu'u põ'rãrẽ, mu'u pãrãmerãrẽ yu'u Egiptocjãrãrẽ bu'iri da're'quere, ï'a ucuae wee'õ'quere wereturiato nígu, tojo weearu. Tojo weerã “Yu'u Õ'acũ, musã wiogu ni'i” nisere masĩrãsa'a, nicu niwĩ Õ'acũ.

³ Cũ tojo níca be'ro Moisé, Aarõ faraõ me'rã ucũrã wa'acãrã niwã:

—Õ'acũ, hebreo musã wiogu mu'urẽ a'tiro nidutiami: “Yu'u weesere ï'amigũ, yu'u dutiro ne weewe'e. Yarã masãrẽ yu'ure e'catipeorã wa'acã du'uo'oya.

⁴ Mu'u du'uo'oticãma, ñamiacãta mu'mũrĩwi'ia a'ti di'tare a'ticã weeguti.

⁵ Tojo weerã mu'mũrĩwi'ia pãjãrã niyucã, di'ta ne bajusome. Aco bu'a'que peri paca buru, doquewẽjẽ du'a'quere ba'arãsama. Tojo nicã cãpũpu yucupagu nise pũrĩrẽ ba'ape'ocã'rãsama.

⁶ Mu'u ya wi'ire, mu'u docacjãrã wiorã ye wi'serire, nipe'tirã Egiptocjãrã ye wi'serire mu'mua wa'arãsama. Mu'u ñecũsumua, mu'u pacũsumua na ninũ'cãcaterore ï'ati'quere, téé ni'cãrõacãpu quẽ'rãrẽ musã ï'ati'quere ï'arãsa'a”, nicu niwĩ.

Tojo nitojaguta, Moisé majãminu'cã, faraõ ya wi'ire wijaa wa'acu niwĩ.

⁷ Tere tu'orã, faraõ docacjãrã wiorã cũrẽ a'tiro nicãrã niwã:

—¿De'ro nicãpu marĩrẽ ã'rĩ ña'arõ weedu'ugusari? Õ'acũ na wiogure e'catipeorã wa'acã, narẽ du'uo'ocã'ña. Cũ marĩ ya di'tare dojorẽpe'otojami. ¿Mu'u tere ï'aweti? nicãrã niwã.

⁸ Faraõ Moisére, Aarõrẽ pijiduticu niwĩ. Narẽ a'tiro nicu niwĩ:

—Õ'acũ, musã wiogure e'catipeorã wa'aya. Wereya. ¿Noa wa'arãsari musã me'rã?

⁹ Moisé yu'ticu niwĩ:

—Ûsãpuma Õ'acũ ya bosenumu pajiri bosenumu nirõ wee'e. Tojo weerã wĩ'marã, ma'mapjia, bucãrã ãsã me'rã wa'arãsama. Tojo nicã ãsã yarã ovejare, wecãre miarãsa'a.

¹⁰ Faraõ cũrẽ yu'ticu niwĩ:

—Yu'ure musã nũmosãnumia, wĩ'marã me'rã du'uo'ogusami, ni wãcũmisa'a. Yu'u narẽ ne du'uo'osome. Yu'u ï'acã pe'ema, musã ña'arõ wãcũsere masĩno'o.

¹¹ Niwe'e. Musã uaro weesome. Diacjũta Õ'acũrẽ e'catipeosĩ'rĩrã, umua dia'cũ wa'aya, nicu niwĩ faraõ.

Tojo nitoja, faraõ Moisére, Aarõrẽ cũ tiro nirãrẽ cõ'awĩrõduticu niwĩ.

¹² Be'ro Õ'acũ Moisére nicu niwĩ:

—Mu'mũrĩwi'ia bajuato nígu, Egipto di'tare mu'u omocãrẽ sïoo, wẽjẽtuoya. Mu'u tojo weecã, nipe'tiropu se'sa wa'arãsama. Nipe'tise yusuae aco peri bu'a'que peri paca buru, doquewẽjẽ du'a'quere ba'ape'ocã'rãsama, nicu niwĩ.

¹³ Moisé Egiptopure cũ tuacjüre síoo, wějĕtuocu niwĩ. Ő'acũ umũco, ñami wĩ'rõrõ mujĩpũ mujãtiro pe'e me'rã wĕeona'ia, wĕeobo'reacã weecu niwĩ. Ape numũ bo'reacã wĩ'rõrõ wĕeose me'rãta mũ'mũrĩwi'ia a'ticãrã niwã.

¹⁴ Na ti di'tare nipe'tiropũ tuuse'sanũ'cã wa'acãrã niwã. Todũporopũ ne ni'cãti ticurã pãjãrã mũ'mũrĩwi'ia marĩcãrã niwã. Be'ropũ quĕ'rãrĕ ĩ'ano'ña marĩrãsama majã.

¹⁵ Pãjãrã niyucã, di'ta ne bajuticarõ niwũ. Cãpũpũ na ote'que dũca, tojo nicã yucũdũca aco bũ'a'que peri bũrũ, doquewĕjĕ dũ'a'quere nipe'tiro Egiptopure ba'ape'ocã'cãrã niwã.

¹⁶ Tojo wa'acã ĩ'agũ, faraõ sojaro me'rã Moisére, Aarõrĕ pijidutiĩagũ, a'tiro nicũ niwĩ:

—Ő'acũ musã wiogũre, tojo nicã musãrĕ ña'arõ weeasũ.

¹⁷ Ni'cãrõacã waroma yũ'ũ ña'arõ wee'quere acobojoya. Ő'acũrĕ yũ'ũre sĕrĩbosaya ã'rã mũ'mũrĩwi'ia ña'arõ weerãrĕ cõ'abosacã, nicũ niwĩ faraõ.

¹⁸ Moisé ti wi'ipũ ní'cũ wijaa, faraõ sĕrĩduti'caronojõ Ő'acũrĕ sĕrĩbosacu niwĩ.

¹⁹ Tojo weegũ Ő'acũ wĩ'rõ mujĩpũ mujãtiro pe'e a'ti'quere mujĩpũ sãjãrõ pe'e dũcayucũ niwĩ. Te wĩ'rõ tutuaro me'rã mũ'mũrĩwi'iare Maa Sõ'arĩ maapũ wĕequeñocã weecu niwĩ. Tojo weecã, Egiptopure ne mũ'mũrĩwi'ia dũ'saticãrã niwã.

²⁰ Ő'acũ pe'e faraõrĕ Moisére yũ'rũnũ'cãcã weecu niwĩ. Tojo weegũ faraõ Israe curuacjãrãrĕ du'uo'oticũ niwĩ.

Ő'acũ na'itĩ'ase me'rã bu'iri da're'que ni'i

²¹ Ő'acũ mũ'mũrĩwi'ia me'rã bu'iri da'rĕca be'ro Ő'acũ Moisére nicũ niwĩ:

—Nipe'tiro Egiptopure na'itĩ'ato nígũ, Ʃ'mũarõ pe'e mũ'ũ ya omocãrĕ síomorõña. Ʃpũtũ na'itĩ'arõ waro wa'ato, nicũ niwĩ.

²² Moisé cũ ya omocãrĕ síomorõca be'ro, i'tia numũ Egiptopure Ʃpũtũ na'itĩ'acaro niwũ.

²³ Tojo wa'ari curare ne ni'cũ Egiptopũ nirã a'merĩ ĩ'ati, ne aperopũ wa'amasĩticãrã niwã. Tojo wa'amicã, Israe curuacjãrã ye wi'seri pe'ea bo'reyu nicaro niwũ.

²⁴ Tojo weegũ faraõ Moisére pijiduti, a'tiro nicũ niwĩ:

—Ő'acũ musã wiogũre e'catipeorã wa'aya. Musã numosãnumiarĕ, musã põ'rãrĕ miaña. Musã yarã oveja, wecũa pe'ema a'to cũuña, nicũ niwĩ.

²⁵ Moisé pe'e a'tiro yũ'ticũ niwĩ:

—Niwe'e. Ʃsã yarã wa'icũrãrĕ du'uo'oya. Náta Ő'acũ Ʃsã wiogũre e'catipeorã wĕjĕ, Ʃjũamorõpeojã nima.

²⁶ Tojo weerã Ʃsã yarã wa'icũrãrĕ miape'ocã'rãsa'a. Ne ni'cũrĕ cũusĩ'rĩtisa'a. Ʃsã Ő'acũrĕ Ʃjũamorõpeojãrĕ beserãtirã Ʃarãsa'a. Topũ ejarã, Ʃsã Ő'acũrĕ Ʃjũamorõpeojãrĕ ñamarãnojjõrĕ Ʃarã Ʃabosa'a, masĩtisa'a, nicũ niwĩ.

²⁷ Ő'acũ pe'e faraõrĕ cũrĕ yũ'rũnũ'cãcã weecu niwĩ. Tojo weegũ faraõ Israe curuacjãrãrĕ du'uo'oticũ niwĩ.

²⁸ Apeyema faraõ Moisére a'tiro nicũ niwĩ:

—Wa'aya a'tore. Ne apaturi yũ'ũ tiro a'titicã'ña. Apaturi yũ'ũ tiro a'tigũ, boa wa'agũsa'a.

²⁹ Cũ tojo nicã tũ'ogũ, Moisé faraõrĕ yũ'ticũ niwĩ:

—Añurõ wĕégũ, tojo ni'i. Apaturi mũ'ũrĕ ĩ'anemosome, nicũ niwĩ Moisé.

11

Ő'acũ masã ma'misũmũa wĕrĩse me'rã bu'iri da're'que ni'i

¹ Ő'acũ Moisére nicũ niwĩ:

—Ni'cāti faraõrē, tojo nicā Egiptocjārā masārē bu'iri da'retuogutigu wee'e majā. A'te be'ro faraõ musārē du'uo'ogusami, du'uo'ogu pe'e. Mejõ nipe'tise musā ye me'rā cõ'awĩrõbutiagusami.

² Ni'cārõacārē Israe curuacjārā umuarē, numiarē Egiptocjārā na pu'to nirārē uru, plata me'rā wee'quere sērĩdutiya, nicu niwĩ.

³ Õ'acũ Egiptocjārārē Israe curuacjārārē ĩ'a, e'caticā weecu niwĩ. Apeyema tja faraõ docacjārā wiorā, tojo nicā ti di'tacjārā Moisére wiopesase me'rā ĩ'acārā niwā.

⁴ Moisé faraõrē nicu niwĩ:

—A'tiro niami Õ'acũ: “Ñami deco nicā nipe'tiro Egiptopure sijagusa'a.

⁵ Yu'u to sijari curare nipe'tirā Egiptocjārā põ'rā masā ma'misumua faraõ macũ cūrē wiogu sājāducayuacju me'rā, téé cūrē da'raco'tego trigo arũagõ macũ, tojo nicā wa'icurā bajuamu'tā'cārā wērĩrāsama.

⁶ Tojo wa'acā, nipe'tiro Egiptopure caricũ utirāsama. Toduporopu ne ni'cāti tocā'rõ utitiwā. Be'ropu quē'rārē ne apaturi tocā'rõ utisome majā”, niami.

⁷ Israe curuacjārā wa'tero pe'ema ne ni'cũ masūrē, ne ni'cũ wa'icure di-ayi tu'tisome. Tojo weese me'rā musā Õ'acũ Egiptocjārārē, Israe curuacjārārē ducawaasere masĩrāsa'a.

⁸ Be'ro nipe'tirā mu'u doca wiorā nirā yu'u tiro a'ti, ejaque'atjārā, “Wa'agusa'a nipe'tirā Israe curuacjārā me'rā”, nirāsama. Na yu'ure tojo niticāma, yu'u wa'asome, nicu niwĩ Moisé.

Tojo nitoja, Moisé uase me'rā faraõ ya wi'ire wijaa wa'acu niwĩ.

⁹ Be'ro Õ'acũ Moisére nicu niwĩ:

—Faraõ musā sērĩsere yu'tisome. Cũ o'óticāma, yu'u tutuasere wee'lonemono'rõsa'a Egipto di'tapure, nicu niwĩ Õ'acũ.

¹⁰ Moisé, Aarõ me'rā Õ'acũ ní'caronojõta faraõrē peje wee'lonemocārā niwā. Õ'acũ pe'e faraõrē narē yu'rũnu'cācā weecu niwĩ. Tojo weegu faraõ Israe curuacjārārē du'uo'oticu niwĩ.

12

Israe curuacjārā Egiptopure na wija'que ni'i

¹ Õ'acũ Moisére, Aarõrē Egiptopu nirārē a'tiro ni werecu niwĩ:

² “A'ti mujĩpũ musārē mejõ nirĩ mujĩpũ mejõta nirõsa'a. A'ti cũ'marē ne ninu'cārĩ mujĩpũ nirõsa'a.

³ Nipe'tirā Israe curuacjārārē a'tiro ni wereya: ‘A'ti mujĩpũ diez nirĩ nũmu nicā, ni'cā wi'icjārā ni'cũ oveja wĩ'magũrē o cabracārē ñe'e cuoyuya.

⁴ Ni'cā wi'icjārā pejetirā nicā “Cũ wa'icure ba'ape'otibosa'a” nĩrā, a'tiro weerāsa'a. Musā ya wi'i pu'to nirĩ wi'icjārārē pijio, su'ori ba'arāsa'a. Musā ba'aro ejatuario “Ticurā masā nima” ni, eti ba'arāsa'a.

⁵ Cũ wa'icu ni'cā cũ'ma cuogu, umu ne duti moogũ, cāmi marĩgũ niato. Cũ oveja wĩ'magũ o cabracā niato.

⁶ Cũ wa'icure ñe'e, cuoyuya. Téé a'ti mujĩpũ catorce nirĩ nũmũpu cuotũorāsa'a. Musā nipe'tirā Israe curuacjārā, ni'cā wi'icjārā ñamica'a na'ique'ari cura wa'icure wējērāsa'a.

⁷ Be'ro te díre míi, musā wa'icure ba'ari wi'i sope sumutorire wa'rerāsa'a.

⁸ Ñamipũ te pecame'epũ pũo'que di'ire, tá sũ'ese me'rā morē'quere ba'arāsa'a. Tojo nicā pã bucũase me'rā morēti'quere ba'arāsa'a.

⁹ Ne cā'rõ catise di'ire, ne do'a'que di'ire ba'aticā'ña. Wa'icu cũ dupoa, cũ dũ'pocārĩ, cũ u'tamisĩ nipe'tise me'rā pecame'epũ pũono'ato.

¹⁰ Tere ape nũmũpu ba'arāti nĩrā, ne dũ'aticā'ña. Dũ'sacāma, mejõ ũjũape'ocā'ña.

11 Su'ti, sapatu sãña, musã tuacjũre cœo, sojaro me'rã ba'arãsa'a. Yũ'u Õ'acũ Egiptopũre yũ'ruasere wãcũrĩ namũ ni'i.

12 Ti ñamita yũ'u nipe'tiro Egiptopũre yũ'ruagusa'a. Tojo yũ'ruagu, nipe'tirã Egiptocjãrã masã ma'misumũarẽ wẽjẽgũsa'a. Tojo nicã na yarã ecarã umua bajuamũ'tã'cãrãrẽ wẽjẽgũsa'a. Nipe'tirã Egiptocjãrã ãjõpeorãnojõrẽ bu'iri da'regutĩ. Yũ'u Õ'acũ, musã wiogũ weretojapũ.

13 "Musã dí wa're'que wi'serire ï'agũ, "Israe curuacjãrã te wi'seripũ nima", ni masĩgũsa'a. Tojo weegu Egiptocjãrãrẽ wẽjẽgũ, te díre ï'agũ, diacjũ yũ'rua wa'agusa'a. Ne ni'cũ musã wẽrĩsome.

14 A'ti numũrẽ musã wãcũsiruturãsa'a. Tere wãcũrã, ni'cã bosenumũ yũ'u Õ'acũrẽ weepeerãsa'a. Musã ti bosenumũrẽ weepeerã, tojo weenu'cũcã'rãsa'a. Cũ'marĩnucũ musã, musã be'rocjãrã quẽ'rã ti bosenumũrẽ weenu'cũcã'rãsama. A'te dutisere musãrẽ cũu'u.

15 Siete numũrĩ pã bũcuase me'rã morẽti'quere ba'arãsa'a. Bosenumũ nu'cãrĩ numũ me'rã musã ye wi'seripũre pã bũcuacã weesere ne cuoticã'ña. No'o te siete numũrĩrẽ pã bũcuase me'rã morẽ'quere ba'arãnojõ Israe curuacjãrã me'rã nimi'cãrã cõ'awĩrõno'rãsama.

16 Bosenumũ nu'cãrĩ numũ musã nerẽ, yũ'ure e'catipeori numũ nirõsa'a. Yapatiri numũ quẽ'rãrẽ nerẽ, yũ'ure e'catipeori numũ nirõsa'a. Te numũrĩrẽ ne da'raticã'ña. Ba'ase dia'cũrẽ do'acã, añurõsa'a.

17 Pã bũcuase me'rã morẽti'quere ba'ari bosenumũrẽta musãrẽ nipe'tirã Egiptopũ ní'cãrãrẽ miijagusa'a. Tojo weerã musã ti numũrẽ bosenumũ weepeerãsa'a. Cũ'marĩnucũ musã, musã be'rocjãrã quẽ'rã ti bosenumũrẽ tojo weenu'cũcã'rãsa'a. Musãrẽ te dutisere cũu'u.

18 Nimũ'tãrĩ mujĩpũ pã bũcuase me'rã morẽti'quere ba'arãsa'a. Catorce nirĩ numũ ñamica'a me'rã ba'anũ'cã, té veintiuno nirĩ numũ ti mujĩpũrẽta ñamica'apũ ba'atuorãsa'a.

19 Musã ye wi'seripũre siete numũrĩ ne pã bũcuase me'rã morẽ'que marĩato. No'o ni'cũ pã bũcuase me'rã morẽ'quere ba'agũnojõ, Israe curuacjũ waro, o ape macãcũã Israe curuacjãrã me'rã nisetigũnojõ quẽ'rã cõ'awĩrõno'gũsami.

20 Tere wãcũrã, musã pã bũcuase me'rã morẽ'quere ba'aticã'ña. Musã no'o nirõ ti bosenumũ nicã, pã bũcuase me'rã morẽ'que marĩõ ba'aya' ", ni werecu niwĩ Õ'acũ.

21 Be'ro Moisé nipe'tirã Israe curuacjãrã wiorãrẽ pijidutio'ocu niwĩ. A'tiro nicũ niwĩ: "Wa'aya. Wa'a, oveja wĩ'magũrẽ o cabracãrẽ ñe'e, musã ya wi'icjãrãrẽ ecarãtirã miitia. Miiti, Õ'acũ Egiptopũre yũ'ruari numũrẽ ba'acjũre wẽjẽña.

22 Díre ni'cã pajopũ cũuña. Be'ro hisopo wãmetiri siti cja dũpũ mii, te díre yosoya. Be'ro sope nipe'tiro sumutorire wa'reya. Bo'reati dũporo ne ni'cũ musã ye wi'seripũ ní'cãrã wijaaticã'ña. Topũta tojacã'ña.

23 Õ'acũ Egiptocjãrã masã ma'misumũarẽ wẽjẽgũ wa'agu, wi'serire yũ'ruagu, sope sumutorire dí wa're'quere ï'agũ, ti wi'ire diacjũ yũ'ruagusami. Tojo weegu Õ'acũ cũrẽ wereco'tegu masãrẽ wẽjẽgũrẽ musã ye wi'serire sãjãcã cã'mota'agusami.

24 A'te dutise cũu'quere musã, musã pãrãmerã nituriarã wiopesase me'rã cuonu'cũrãsa'a. Musã be'rocjãrã quẽ'rãrẽ a'te dutise ninu'cũcã'rõsa'a.

25 Õ'acũ cũ ní'caronõjõta cũ musãrẽ 'O'oguti' níca di'tapũre sãjãca be'ro a'ti bosenumũrẽ weenu'cũrãsa'a.

26 Musã põ'rã musãrẽ '¿A'ti bosenumũ de'ro nisĩ'rĩrõ weeti?' ni sãrĩtiña'cã,

27 musã a'tiro yũ'tiya: 'Õ'acũrẽ ãjõpeorã, ã'rĩnojõ ovejare a'ti bosenumũnojõrẽ wẽjẽno'o. Õ'acũ Egiptocjãrã masã ma'misumũarẽ wẽjẽcaterore cũ Israe curuacjãrã ye wi'seri pe'ere diacjũ yũ'ruacu niwĩ. A'tiro wéegu, marĩ acawererã Israe curuacjãrãrẽ yũ'rucũ niwĩ', ni wereya", nicũ niwĩ Moisé.

Tere tu'orã, Israe curuacjãrã Õ'acũrẽ e'catipeorã, paamu'rĩque'acãrã niwã.

²⁸ Be'ro nipe'tise Õ'acũ Moisére, Aarõrẽ weeduti'caronojõta weecãrã niwã.

Egiptocjãrã masã ma'misumua na wẽrĩ'que ni'i

²⁹ Ñami deco nicã, Õ'acũ nipe'tirã Egiptocjãrã masã ma'misumuarẽ wẽjẽcũ niwĩ. Faraõ ti di'ta wioꝝ macũ masã ma'mi me'rã wẽjẽnũ'cã, téé bu'iri da'reri wi'ipũ dujirã põ'rã masã ma'misumũapũre wẽjẽtuocũ niwĩ. Tojo nicã wa'icũrã bajuamũ'tã'cãrãrẽ wẽjẽcũ niwĩ.

³⁰ Tojo wa'acã, faraõ, tojo nicã nipe'tirã cũ docacjãrã wiorã, nipe'tirã Egiptocjãrã ti ñamirẽ wã'cãpe'tia wa'acãrã niwã. Nipe'tiro Egiptopũre bujawetirã uti, caricũcãrã niwã. Ne ni'cã wi'i masã ma'mi wẽrĩtiri wi'i dũ'saticaro niwẽ.

³¹ Ti ñamita faraõ Moisére, Aarõrẽ pijidutio'ocũ niwĩ. Narẽ a'tiro nicũ niwĩ:

—A'tore yarã masã me'rã ninemotĩcã'ña. Wijaya. Musã, nipe'tirã Israe curuacjãrã me'rã wa'aya. Musã ní'caronojõta musã wioꝝ Õ'acũrẽ e'catipeorã wa'aya.

³² Musã ua'caronojõta musã yarã ovejare, wecũare miaña. Yu'ure Õ'acũrẽ sẽrĩbosapa, nicũ niwĩ.

³³ Egiptocjãrã Israe curuacjãrãrẽ na ya di'tare sojaro me'rã wa'aduticãrã niwã. “Na maata wijaticãma, ñsã quẽ'rã wẽrĩpe'tia wa'abosa'a”, ni wãcũcãrã niwã.

³⁴ Tojo weerã Israe curuacjãrã na pã weeatjere, bucuase marĩrõ miacãrã niwã. Te morẽse co'ripũ na ye su'ti caseri me'rã oma weetjãrã wũacãrã niwã.

³⁵ Tojo nicã Moisé cũ duti'caronojõta Egiptocjãrãrẽ uru me'rã wee'quere, plata me'rã wee'quere, tojo nicã su'tire sẽrĩcãrã niwã.

³⁶ Õ'acũ Egiptocjãrãrẽ apeyenojõ tu'saro me'rã Israe curuacjãrãrẽ o'ocã weecũ niwĩ. A'tiro weerã Egiptocjãrãrẽ na cuomi'que wapatisenojõrẽ miape'ocãrã niwã.

Israe curuacjãrã na Egiptore wija'que ni'i

³⁷ Israe curuacjãrã Ramsés wãmetiri macãpũ ní'cãrã wija, Sucot wãmetiropũ wa'acãrã niwã. Ñmũa seiscientos mil wa'tero dũ'pocã me'rã wa'acãrã niwã. Numia, wĩ'marã ba'paqueoaya marĩrõ nicãrã niwã.

³⁸ Na me'rã pãjãrã Israe curuacjãrã nitirã, tojo nicã pãjãrã oveja, wecũa wa'acãrã niwã.

³⁹ Egiptocjãrã Israe curuacjãrãrẽ sojaro me'rã wa'aduticãrã niwã. Tojo weerã Israe curuacjãrã na ba'atjere apoyuticãrã niwã. Na pã weeatje bucuase marĩrõ na Egiptopũ miiti'que me'rã opa caseri wee, pũ'oba'acãrã niwã.*

⁴⁰ Na Israe curuacjãrã cuatrocientos treinta cũ'marĩ Egiptopũre nicãrã niwã.

⁴¹ Ticũse cũ'marĩ wa'ari numãrẽta Egiptopũre Õ'acũ yarã masã doce curari nirã wijape'ticãrã niwã.

⁴² Ti ñamirẽ Õ'acũ narẽ añurõ ñ'anũrũ co'tecũ niwĩ. Egiptopũ nirãrẽ miijaguti níꝝũ, tojo weecũ niwĩ. Tojo weerã cũ'marĩnũcũ Israe curuacjãrã Õ'acũ ti ñamirẽ narẽ co'te'quere wãcũrã, cãrĩtibo'reasama.

13

O'mecurua, pecame'e ñjũrĩ põ'rã me'rã Õ'acũ ma'arẽ ñ'o'que ni'i

¹⁷ Faraõ Israe curuacjãrãrẽ du'uwĩrõcaterore Õ'acũ narẽ filisteo masã nirĩ di'ta yũ'rutẽrĩrĩ ma'apũ miaticũ niwĩ. Ti ma'a diacjũca ma'a nimicã, a'tiro wãcũcũ niwĩ: “Filisteo masã na me'rã a'mewẽjẽsĩ'rĩcã, na uirã, a'mewẽjẽrõnojõ o'orã, Egiptopũ dajatojabosama”, nicũ niwĩ.

* 12:39 12.39 Opa caseri wee, pũ'o, ñjũperã weronjõ weeba'acãrã niwã.

18 Tojo weegu Maa Sō'arī maapu wa'adutigu, masā marīrō, yucu marīrō nirī ma'a pe'e be'toawā'cācā weecu niwī. Israe curuacjārā Egipto di'tare wijarā, surara a'mewējērā wa'arā weronojō wijawā'cācārā niwā.

19 Moisé cū José mijī ye ō'arī mejārē miacū niwī. Toduporopu José Israe curuacjārārē tojo weeduticu niwī. Titare José narē nicū niwī:

“Ō'acū mūsārē diacjūta weetamugū a'tigusami. Te tojo wa'acā, ye ō'arī mejārē mūsā miaña. Ō'acū wāme me'rā 'Tojota weerāti', niña”, nicū niwī.

20 Israe curuacjārā Sucore wija, téé Etam wāmetiro masā marīrō, yucu marīrō sumutopu tojaque'acārā niwā.

21 Ō'acū na duporo wa'ayucu niwī. Hmucjore o'mepō'rā me'rā narē ma'a sū'ori ĩ'ogū, ba'paticū niwī. Nami pe'ere ni'cā pecame'e ūjūrī pō'rā me'rā, narē sī'oo, ba'paticū niwī. Cū tojo weecā, ñami, umuco wa'amujācārā niwā.

22 O'mepō'rā pe'e umucore na duporo u'mutācaro niwū. Nami pe'ema pecame'e ūjūrī pō'rā u'mutācaro niwū. Tojo dia'cū wa'anucūcārā'caro niwū.

14

Israe curuacjārā Maa Sō'arī maajore pē'a'que ni'i

1 Israe curuacjārā Etāpu nirī cura Ō'acū Moisére a'tiro nicū niwī:

2 “Israe curuacjārārē majāmitojatidutiya. Narē Pi-hahiot wāmetiri macā pōtēorō, Baal-zefón pu'topu tojaque'adutiya. To Migdol, Maa Sō'arī maa wa'tero toja'a. Na topu maa sumutopu na ye wi'seriācārē bua, tojaque'ato.

3 Na tojo weecā, faraō a'tiro wācūgūsami: ‘Ā'rā Israe curuacjārā no'o apero wa'amasītima. Na masā marīrō, yucu marīrōpu wisinu'cūbajaque'atima', nigūsami.

4 Faraōrē yu'ure yu'rūnu'cācā weeguti. Tojo weegu Israe curuacjārārē ñe'esī'rīgū, sirutugusami. Cū tojo weecā, yu'u pe'e cūrē, cū yarā surarare docaque'acā weegu, yu'u tutuasere ĩ'ogūti. Nipe'tirā Egiptocjārā tojo wa'acā ĩ'arā, ‘Yu'u wiogu ni'i' nisere masīrāsama”, nicū niwī Ō'acū. Israe curuacjārā cū tojo duti'caronojōta weecārā niwā.

5 Egiptocjū wiogu na du'tiwija'que quetire tu'ogu, cū, cū docacjārā wiorā me'rā na wācū'quere mejēcā ducayu, a'tiro nicārā niwā: “¿Marī de'ro weerā Israe curuacjārārē du'uo'omiapari? Na marīrē da'raco'terā nimiamā”, nicārā niwā.

6 Maata faraō cū a'mewējēse cabayua wejesepawu tūrūsepawure apoduticu niwī. Cū yarā surara pājārā me'rā Israe curuacjārārē sirutucu niwī.

7 To wa'agu, seiscientopawu, tūrūse añusepawure miacū niwī. Tojo nicā, nipe'tise Egipto cjase surara yepawure miacū niwī. Terawunucū ni'cū surara wiogu wa'acu niwī.

8 Ō'acū faraōrē cūrē yu'rūnu'cācā weecu niwī. Tojo weegu faraō Israe curuacjārārē sirutucu niwī. Na pe'e wijarāpūta uiro marīrō wijatojacārā niwā.

9 Egiptocjārā yarā surara du'pocā me'rā wa'arā, cabayua pesarā me'rā, na ye a'mewējēsepawu me'rā Israe curuacjārārē siruturā wa'acārā niwā. Narē Maa Sō'arī maa sumutopu tojaque'arārē emujācārā niwā. To Pi-hahiot pu'topu Baal-zefón pōtēorōpu tojacārā niwā.

10 Israe curuacjārā faraō, tojo nicā Egiptocjārā na pu'to a'ticā ĩ'arā, ucucārā niwā. Tojo weerā Ō'acūrē weetamuse uputu sērīcārā niwā.

11 Moisére a'tiro nicārā niwā:

—¿Egiptopure masā wērīcā yaase peri marīrī? ¿Ūsārē topu ní'cārārē a'to masā marīrō, yucu marīrōpu wērīdutigu miitiri? ¿De'ro weecaju Egiptopu ní'cārārē a'topu miitiri?

12 Ûsã Egiptopu nírã quẽ'rã mu'urẽ a'tereta ucũmiwã: “Ûsãrẽ cariboticã'ña. Ûsã Egiptocjárãrẽ da'rawã'ñaco'tecã, tojo ì'acã'ña,” nimiwã. Ni'cãrõacãma masã marĩrõ, yucu marĩrõpu ùsã wẽrĩcã ña'a ni'í. Narẽ da'raco'terã ninu'cũcã nemorõ añubopã, nicãrã niwã.

13 Na tojo nicã, Moisé narẽ yu'ticu niwĩ:

—Musã uiticã'ña. Totá tojaque'aya. Õ'acũ ni'cãcã musãrẽ yu'rũoatjere ì'arãsa'a. Egiptocjárã musã ni'cãcã ì'arãrẽ ne apaturi ì'anemosome.

14 Õ'acũ cũ basu musãrẽ a'mewẽjẽbosagusami. Tojo weerã ne wãcũque'titicã'ña, nicu niwĩ.

15 Be'ro Õ'acũ Moisére nicu niwĩ:

—¿De'ro weegu yu'ure weetamuse sãrĩgũ caricũti? Israe curuacjárãrẽ pijio, wa'adutiya.

16 Mu'u tuacjũre maajopũre sñoña. Mu'u tojo weecã, maa deco me'rã ducawatirosa'a. Israe curuacjárã aco marĩ, bopori ma'apu pẽ'arãsama.

17 Yu'u pe'e Egiptocjárãrẽ musãrẽ ña'arõ wãcũcã weeguti. Tojo weerã musãrẽ wẽjẽsĩ'rĩrã siruturãsama. Na tojo weecã, faraõrẽ, cũ yarã surarare, cũ ye tũrũsepawũre, surara cabayua pesarãrẽ yu'u tutuayurũasere ì'ogũsa'a.

18 Yu'u faraõrẽ, cũ ye tũrũsepawũre, surara cabayua pesarãrẽ docaque'acã wéeca be'ro Egiptocjárã yu'ure “Diacjũta Õ'acũ wioгу nimi”, ni masĩrãsama, nicu niwĩ Õ'acũ.

19 Cũ tojo ni ucũrĩ curata Õ'acũ cũ basuta nimigũ, cũrẽ wereco'tegu weronojõ upusãjãnu'cã* na siro pe'e sirutunũ'cãcu niwĩ. Tojo nicã o'mepõ'rã na dũporo u'mutãmi'caro quẽ'rã na siro pe'e tja sirutunũ'cãcaro niwũ.

20 Tojo wee ti põ'rã Egiptocjárã surara, Israe curuacjárã decore ejanũ'cãcaro niwũ. Ñamipu ti o'mepõ'rã Egiptocjárãrẽ na'iatĩ'acã weecaro niwũ. Israe curuacjárã pe'ema bo'reyucaro niwũ. Tojo weerã Egiptocjárã ti ñamirẽ Israe curuacjárãrẽ ne ãmuticãrã niwã.

21 Moisé cũ ya omocãrẽ maajopũre sionu'cũcu niwĩ. Cũ tojo weeri cura Õ'acũ mujĩpũ mujãtiro pe'e cjase wĩ'rõrẽ uputu wẽetuucã weecu niwĩ. Te wĩ'rõ nipe'tiro ti ñamirẽ wẽetuubo'reacaro niwũ. Tojo weero ti maajore puaperi ducawaticaro niwũ. A'tiro wee Õ'acũ ti maajore bopori ma'a wa'acã weecu niwĩ.

22 Di'ta boposãjãrõpu Israe curuacjárã pẽ'acãrã niwã. Topũre puã ta'tiajo aco ducawaano'caro niwũ. Bu'i pe'e ape tũ'rũjo, siro pe'e ape tũ'rũjo nicaro niwũ.

23 Faraõ yarã surara, cũ ye tũrũsepawũ me'rã Israe curuacjárã be'ro ti maajo decopu narẽ sirututuocãrã niwã.

24 Bo'reati dũporo Õ'acũ ãjũrĩ põ'rã, o'mecuruapu nígũ, Egiptocjárã surarare ì'adijocu niwĩ. Tojo ì'adijotjãgũ, narẽ no'o uaro wa'ama'acã weecu niwĩ.

25 Tojo nicã na ye tũrũsepawũre tũrũsepa wetiwijacã weecu niwĩ. Tojo weerã umũñarõ wa'amasitãcãrã niwã. Tere ì'arã, Egiptocjárã a'tiro nicãrã niwã:

—¡Te'a, Israe curuacjárãrẽ tocã'rõta sirutudu'urã marĩ! Õ'acũ marĩrẽ ì'atu'tigu, narẽ a'mewẽjẽbosagu weemi, nicãrã niwã.

26 Be'ro Õ'acũ Moisére nicu niwĩ:

—Mu'u ya omocãrẽ ti maajopũre sñoña tja. Mu'u tojo weecã, aco ducawaanu'cõmi'que Egiptocjárã bu'ipu paamio, na ye tũrũsepawũ, na surara cabayua bu'ipu ní'cãrãrẽ miope'orosa'a, nicu niwĩ.

27 Tojo weegu Moisé cũ ya omocãrẽ ti maajo bu'ipu sioçu niwĩ. Bo'reari cura mejãrõta ti maajo ní'caronojõta tojacaro niwũ. Na Egiptocjárã du'tisĩ'rĩmirã, aco paamiono'cãrã niwã. Tojo wee Õ'acũ narẽ ti maapu mioldijocu niwĩ.

* 14:19 14.19 Ì'aña Gn 16.7 docapu oja'quere.

²⁸ Tojo wa'acã, tūrūsepawu, surara cabayua pesa'cārã, nipe'tirã surara, ti maajopu Israe curuacjārã siruturã wa'ami'cārã mirĩpe'tia wa'acārã niwã. Ne ni'cũ faraõ yarã yu'rūwetiticārã niwã.

²⁹ Tojo wa'amicã, Israe curuacjārã pe'e ti maajore di'ta boposājārõpu pē'acārã niwã. Aco pu ta'tiajo ducawaano'carõpu, ni'cārõ bu'i pe'e, apero siro pe'e nirõrẽ pē'acārã niwã.

³⁰ Ti nũmũ nicã, Õ'acũ Israe curuacjārã Egiptocjārã dutise doca ní'cārãrẽ yu'rūweticã weecu niwĩ. Israe curuacjārã Egiptocjārã wērĩ'cārã mejārãrẽ ti maa sumutõpu cũñacã ĩ'acārã niwã.

³¹ Israe curuacjārã Õ'acũ cũ tutuayu'ruase me'rã Egiptocjārãrẽ tojo docaque'acã weecã ĩ'arã, Õ'acũrẽ wiopesase me'rã ĩ'a, cũrẽ ãjõpeocārã niwã. Moisé, Õ'acũ dutisere da'raco'tegũ quẽ'rãrẽ ãjõpeocārã niwã.

15

Moisé Õ'acũrẽ basapeo'que ni'i

¹ Õ'acũ Egiptocjārãrẽ maajopu miope'ocã ĩ'arã, Moisé, tojo nicã Israe curuacjārã a'te basasere cũrẽ basapeocārã niwã:

“Õ'acũ añubutiaro cũ waparãrẽ docaque'acã weewĩ.

Cabayua pesa'cārãrẽ pajiri maajopu doqueñojã, mirĩdijacã weewĩ.

Tere wãcũgũ, cũrẽ basapeoguti.

² Õ'acũ yu'u wiogu yu'ure tutuacã weemi.

Cũrẽ wãcũgũ, basapeo'o.

Cũta yu'ure ĩ'atu'ti'cārãrẽ yu'ure yu'rūweticã weemi.

Cũ, yu'u ãjõpeogũ Õ'acũ nimi.

Cũrẽ basapeoguti.

Cũ yu'u pacũ ãjõpeo'cũ nimi.

Cũrẽ e'catipeoguti.

³ Õ'acũ a'mewějẽrĩ masũ tutuagu weronõjõ nimi.

Cũrẽ 'Mũ'u wioguta ni'ĩ', nino'o.

⁴ Õ'acũ, faraõ ye tūrūsepawu, tojo nicã cũ yarã surarare Maa Sõ'arĩ maajopu mirĩdijacã weewĩ.

Cũ yarã wiorã a'mewějẽtutuayu'rurã, Maa Sõ'arĩ maajopu mirĩ boawã.

⁵ Na dia po'peapu ãtãperi nũcũrõ weronõjõ di'adijawã.

Ti maa ã'cũarĩ maajo miidijawũ.

⁶ Õ'acũ, yu'u wiogu, mũ'u ya omocã diacjũcamocã me'rã mũ'urẽ ĩ'atu'tigure wějẽpe'owũ.

Ti omocã me'rãta mũ'u tutuasere ĩ'ano'o.

⁷ Mũ'u tutuayu'ruase me'rã, mũ'u me'rã a'mewějẽrãrẽ mejõ nirã tojacã weewũ.

Mũ'u uase pecame'e ãjũrĩ põ'rã tá boposãjãsere ãjũarõ weronõjõ narẽ pe'owũ.

⁸ Mũ'u ã'quẽa me'rã ejerimiquejo, acore ducawaa, puaperi tuuneocũuwũ.

Te pã'cõrĩ paca puaperi nũ'cãejawũ.

Maa decõpu bũ'aro weronõjõ ne a'meña'ma'atiwũ.

⁹ Mũ'urẽ ĩ'atu'tigu pe'e a'tiro wãcũcũ nimiwĩ:

'Narẽ sirutu, ãmũgũti.

Yu'u na cõosere ã'ma, ducawaaguti.

Yu'u no'o miisĩ'rĩrõ miigũti.

Ya di'pjõjore mii, narẽ wějẽcõ'agũti', nicũ nimiwĩ.

¹⁰ Mũ'u pe'e putistegũ weronõjõ weewũ.

Tojo weecã, ti maajo narẽ miocõ'awũ.

Na ti maajo ɯpɯtu wĩ'rõ wëetuuri cura cõme nɯcãrõ weronojõ di'adijawã.

11 Wiogɯ, ne ni'cũ ãpërã ëjõpeogɯnojo mɯ'urẽ ni'cãrõwijimasĩtimi.

Nipe'tirã yɯ'ruoro tutuayɯ'rɯnɯ'cã'a.

Ne ni'cũ mɯ'ɯ weronojõ ña'ase moogũ marĩmi.

Añuse, wiopesase weeĩ'ogũ ni'i.

Tojo weerã nipe'tirã masã mɯ'urẽ 'Añuyɯ'rɯami', ni basapeoato.

12 Mɯ'ɯ ya diacjũcamocãrẽ s̄ocã, dia mɯ'urẽ i'atu'tirãrẽ miimãdija wa'awɯ.

18 Õ'acũ, ãsã wiogɯ, mɯ'ɯ dutise ninu'cũcã'rõsa'a", ni basapeocãrã niwã.

María basa'que ni'i

19 Faraõ ye a'mewëjẽse tũrũsepawɯ, cũ yarã cabayuapɯ pesarã, tojo nicã surara, ti maajopɯre na sãjãnɯ'cãwã'cãrĩ cura Õ'acũ na bu'ipɯ aco bɯrɯpeja, mirĩcã weecu niwĩ. Israe curuacjãrã pe'e di'ta boporopɯ pẽ'a wa'acãrã niwã.

20 Be'ro Aarõ ma'mio María, Õ'acũ yere weremu'tãgõ, ni'cãrõ na basarã omocã me'rã paawɯarore miico niwõ. Nipe'tirã ãpërã numia co be'ro siruturã quẽ'rã tonojõ me'rã paarãta basacãrã niwã.

21 Co pe'e narẽ sɯ'ori basaco niwõ:

“Õ'acũrẽ basapeoya.

Cãrẽ i'atu'ti'cãrãrẽ docaque'acã weewĩ.

Dia pajiri maajopɯ, cabayuare, surara na bu'ipɯ pesa'cãrãrẽ mirĩdijacã weewĩ”, ni basaco niwõ.

Aco sũ'ese cjase queti ni'i

22 Moisé Israe curuacjãrãrẽ Maa Sõ'arĩ maajopɯ ní'cãrãrẽ miiwijáca be'ro aperopɯ sɯ'ori miacɯ niwĩ. Na masã marĩrõ, yucɯ marĩrõ Shur wãmetiropɯ wa'acãrã niwã. Topɯre i'tia nɯmɯ sijacãrã niwã. Ne aco bocaticãrã niwã.

23 Na Mara wãmetiropɯ etarã, to cjase acore ne s̄i'rĩmasĩticãrã niwã. Te aco sũ'ese niyucã, tojo weecãrã niwã. Tojo weerã tore Mara* wãmeyecãrã niwã.

24 Aco añusenojõ marĩcã i'arã, masã Moisére ña'arõ ucũnɯ'cãcãrã niwã. Cãrẽ a'tiro ni s̄erĩtiña'cãrã niwã: “¿Marĩ ñe'enojõrẽ s̄i'rĩrãsari?” nicãrã niwã.

25 Tere tɯ'ogɯ, Moisé Õ'acũrẽ weetamuse ɯpɯtu s̄erĩcɯ niwĩ. Cũ pe'e ni'cã yucɯdɯpɯ i'ocɯ niwĩ. Moisé ti dɯpɯre acopɯ doqueñocɯ niwĩ. Cũ tojo weecãta, aco i'pitise wa'acaro niwũ.

Õ'acũ narẽ “¿Yɯ'ɯ dutiro weerãsari?” nígũ, tojo weecu niwĩ. Topɯta ni'cã dutiro na añurõ weesetiatjere cũucɯ niwĩ.

26 A'tiro nicɯ niwĩ: “Yɯ'ɯ Õ'acũ, mɯsã wiogɯ ni'i. Mɯsãrẽ dutire yɯ'ruogɯ ni'i. Mɯsã diacjũta yɯ'ɯ dutisere yɯ'ticã, yɯ'ɯ tɯ'sasenojõrẽ, yɯ'ɯ dutise cũu'quere queoro weecã, yɯ'ɯ Egiptocjãrãrẽ bu'iri da're'quenojõrẽ mɯsãrẽ ne cã'rõ weesome”, nicɯ niwĩ Õ'acũ.

27 Be'ro na yɯ'rua, Elim wãmetiropɯ etacãrã niwã. Topɯre doce aco wijase peri nicaro niwũ. Tojo nicã setenta ñorĩ nicaro niwũ. Topɯre aco pɯ'toacã tojaque'acãrã niwã.

16

Õ'acũ ba'ase maná wãmetisere o'o'que ni'i

1 Nipe'tirã Israe curuacjãrã Elim wãmetiropɯ wijawã'cã, Sin wãmetiropɯ masã marĩrõ, yucɯ marĩrõpɯ etacãrã niwã. To Elim, Sinaí decopɯ tojacaro niwũ. Titare

* 15:23 15.23 Hebreo ye me'rã Mara “sũ'ese” nis̄i'rĩrõ wee'e.

Egiptore na wijáca be'ro nimu'tārī mujīpū be'ro cja mujīpū quince nirī nūmu nicaro niwā.

² Topu masā marīrō, yucu marīrōpūre na nipe'tirā Moisé, Aarōrē ña'arō ūrūsānu'cācārā niwā.

³ A'tiro nicārā niwā:

—Marīrē Ō'acū Egiptopu wērīcā weecā, añu nibopā. Topūre marī ba'ase wa'icū di'i do'a'queparū wa'tero dujimiwā. Marī ba'asī'rīrō ejatuario ba'a yapiwū. Mūsā pe'e ūsā nipe'tirārē masā marīrō, yucu marīrōpū ūjūaboase me'rā wērīdutarā, miitiwū.

⁴ Na tojo ucūcā tu'ogu, Ō'acū Moisére nicū niwī:

—Yū'u mūsārē u'mūse cjase ba'ase acoro pejaro weronojō dijaticā weeguti. Masā ūmūcorinūcū te ba'asere miirā wa'arāsama. Na ni'cā nūmūrē ba'atje ejatuario seerāsama. Te me'rā “¿Noanojō yū'u duti'quere queoro weeti, noa yū'rūnu'cāti?” nīmasīgūsa'a.

⁵ Ni'cāmocūse nūmūrī be'ro cja nūmūrē, na pua nūmu ba'atjere seero weronojō weeato, nicū niwī Ō'acū.

⁶ Tojo weerā Moisé, Aarō Israe curuacjārārē werecārā niwā:

—Ni'cācā na'ique'ari cura mūsā marī wiogu Ō'acūta mūsārē Egiptopu ní'cārārē miijija'quere masīrāsa'a.

⁷ Ñamiacā ñamicure pe'ere Ō'acū cū asistesere ī'arāsa'a. Mūsā cūrē ūrūsāsere tu'oami. ¿De'ro weerā ūsārē ūrūsāti? Ūsā mejō nirā ni'i, nicārā niwā.

⁸ Moisé apeye narē ninemocu niwī:

—Ñamica'a nicā Ō'acū mūsā ba'atji di'irore o'ogusami. Bo'reacāma mūsārē peje ba'ase pā weronojō nisere o'ogusami. Mūsā cūrē ña'arō ucū, ūrūsāsere tu'oami. Mūsā ūrūsārā, ūsā mejētare ña'arō ucūrā weeparū. Ō'acū pe'ere ña'arō ucūrā weeparū. Ūsā mejō nirā ni'i.

⁹ Be'ro Moisé Aarōrē nicū niwī:

—Nipe'tirā Israe curuacjārārē Ō'acū ī'orōpu a'tidutiya. Na ña'arō ūrūsāsere tu'oami, nicū niwī Moisé.

¹⁰ Aarō na me'rā ucūrī curata nipe'tirā Israe curuacjārā masā marīrō, yucu marīrōpū ī'aquejocārā niwā. Wācūña marīrō Ō'acū asistese o'mecurua po'pearū bajucaro niwā.

¹¹ Ō'acū Moisére a'tiro nicū niwī:

¹² —Israe curuacjārā na ña'arō ūrūsāsere tu'oapu. Narē a'tiro ni wereya: “Na'ique'ari cura mūsā wa'icū di'i ba'arāsa'a. Ñamiacā ñamicure pe'ere pā mūsā ba'asī'rīrō pōtēorō ba'arāsa'a. Te me'rā mūsā ‘Yū'u mūsā wiogu Ō'acū ni'i’, nisere masīrāsa'a”, niña, nicū niwī.

¹³ Ti nūmu ñamica'ata putuá weronojō bajurā pājārā na tiropu dijatacārā niwā. Na nirōpūre mu'mua wa'acārā niwā. Ape nūmu ñamicure nucūcāpūre ñocōa u'seco na nirōpūre cūñacaro niwā.

¹⁴ Be'ro te ñocōa u'seco bopóca be'ro, te di'a dia'cū bu'a bopoque'a'que masā marīrō, yucu marīrōpūre nucūcāpū cūñacaro niwā.

¹⁵ Na Israe curuacjārā tere ne ī'amasītīrā, “¿Ñe'enojō niti?”, ni a'merī sērītiña'cārā niwā.

Moisé narē nicū niwī:

—A'te mūsā pā weeatje Ō'acū cū o'ose ni'i.

¹⁶ Ō'acū mūsārē a'tiro weedutiami: “Mūsānūcū mūsā ba'atjo ejatuario seeya. Mūsā ye wi'seripū nirānūcū pua kilo cārō seeya”, niami, ni werecū niwī Moisé.

¹⁷ Na cū miiduti'caronojōta weecārā niwā. Āpērā pajiro, āpērā cārōacā seecārā niwā.

18 Na see'quere queocã, peje see'cure yu'rúoticaro niwã. Pejeti see'cãrã quẽ'rãrẽ queoro ejacaro niwã. Du'saticaro niwã. Nanucũ na ba'aro ejatuaro seecãrã niwã.

19 Be'ro Moisé narẽ nicu niwĩ:

—Ne ni'cũ musã ape numu ba'atjere du'aticã'ña.

20 Moisé tojo nimicã, ãpẽrã cũ ní'quere yu'rũnu'cãcãrã niwã. “Ape numupũ ba'arãti” nĩrã, du'acãrã niwã. Te na du'a'que becoa boa wa'a, ãrĩa wa'acaro niwĩ. Tere ã'agũ, Moisé na me'rã ua wa'acu niwĩ.

21 Be'ro umucorinucũ ñamicurere nipe'tirã na ba'aro ejatuaro seeneocãrã niwã. Mujĩpũ asiro me'rã te acoape'tiacaro niwã.

22 Ni'cãmocuse numurĩ be'ro cja numurẽ pua numu ba'atjere weronojõ seeneocãrã niwã. Ba'paritise kilo ni'cũ ba'atjere seeneocãrã niwã. Na tojo weecã ã'arã, Israe curuacjãrãrẽ sũ'ori nisetiri masã Moisé tiropu wa'a, cãrẽ werecãrã niwã.

23 Na tere werecã tu'ogu, Moisé narẽ nicu niwĩ:

—Õ'acũ a'tiro dutiami: “Ñamiacã musã soatji numu nirõsa'a. Yu'ure wãcũ, e'catipeoatji numu musãrẽ cũ'u. Musã ba'ase do'asenojõrẽ ni'cãcã do'awe'ocã'ña. Musã ba'ase pũosenojõrẽ pũowe'ocã'ña. Musãrẽ ba'ase du'sacã, ‘Ñamiacãpũ ba'arãti’ nĩrã du'aya”, niami Õ'acũ, nicu niwĩ Moisé.

24 Moisé narẽ duti'caronojõta na ba'adu'a'quere ape numu ba'atjere du'acãrã niwã. Te ba'ase ne dojoti, ne becoa bo'oticoaro niwã.

25 Be'ro Moisé narẽ nicu niwĩ:

—Ni'cãcã musãrẽ soodutiri numu, Õ'acũrẽ e'catipeori numu ni'i. Tojo weerã tere ba'aya. Musã ni'cãcãrẽ cãpũpũre ne apeyenojõ ba'ase bocasome.

26 Musã seis numurĩrẽ ba'ase seeneorãsa'a. Siete numurĩ wa'ari cura sauru, Õ'acũ soodutĩca numu ni'i. Ti numuma ba'ase seese marĩrõsa'a, nicu niwĩ.

27 Moisé tojo nimicã, ti numurẽta ni'cãrẽrã ba'ase seerã wa'acãrã nimiwã. Ne bocaticãrã niwã.

28 Na tojo weecã ã'agũ, Õ'acũ Moisére nicu niwĩ:

—¿No'ocã'rõ yoacã musã yu'u dutise, yu'u bu'ese cũ'quere yu'rũnu'cãrãsari?

29 A'tere masĩa. Yu'u, musã wiogu, musãrẽ soodutigũ, ni'cã numu cũuapũ. Tojo weegu seis numu nirĩ numurẽ pua numu ba'asere o'oguti. Ape numu pe'e musãrẽ soodutiri numu nicã, nipe'tirã musã ye wi'seripũ tojayá. Ne wijaaticã'ña, nicu niwĩ Õ'acũ.

30 Tojo weerã siete numu nirĩ numurẽ soocãrã niwã.

31 Israe curuacjãrã na ba'ase seeneosere maná* wãme pisucãrã niwã. Te cilantro wãmetise cape weronojõ butise peri bajucaro niwã. Pũ'arõ usemerĩseacã mumiaco me'rã wee'que weronojõ i'pitime'rĩcã'caro niwã.

32 Moisé narẽ a'tiro nicu niwĩ:

—Õ'acũ a'tiro weedutiami: “Pua kilo ejatuaro see, nũrõña. Tere musã pãrãmerã nituriarãpũre musã masã marĩrõ, yucu marĩrõpũ níccaterore yu'u ba'ase o'o'quere ã'arãsama. Yu'u musãrẽ Egiptopũ miijacã o'o'quere ã'arãsama”, niami, nicu niwĩ Moisé.

33 Be'ro Moisé Aarõrẽ a'tiro nicu niwĩ:

—Ni'cãrũ miiti, tirũpũ pua kilo manãrẽ miisãaña.* Be'ro tere Õ'acũ ã'orõpũ cũuña. Tere musã põ'rã, musã pãrãmerã nituriarã ã'ato nígũ, nũrõbosaya.

34 Õ'acũ Moisére tojo weeduti'caronojõta, Aarõ Õ'acũ “Masã me'rã añurõ weeguti” ní'quere cãori acaro dũporo tirũre nũrõdutigũ dũpocũ niwĩ.

35 Israe curuacjãrã cuarenta cũ'marĩ manãrẽ ba'acãrã niwã. Canaá di'ta sumuto etarãpũ tere ba'atũocãrã niwã. Canaá na niatji di'ta nicaro niwã.

* 16:31 16.31 Maná nĩrõ, “¿Ñe'e niti?” nisĩ'rĩrõ wee'e. Jos 5.12 ☆ 16:33 16.33 Heb 9.4

17

Õ'acũ ùtāgāpũ aco wijacã wee'que ni'i

¹ Nipe'tirã Israe curuacjārã masã marĩrõ, yucũ marĩrõ, Sin wãmetiropũ ní'cārã wijawã'cãcārã niwã. Õ'acũ cũ duti'caronojõta sajatiro wa'ame'rĩcã'cārã niwã. Wa'a, Refidim wãmetiropũ tojaque'acārã niwã. Topũre ne aco na sĩ'rĩse marĩcaro niwã.

² Tojo weerã Moisére uase me'rã, “Ûsãrẽ aco sĩ'rĩse o'oya”, nicārã niwã.

Moisé pe'e “¿De'ro weerã yũ'ure tojo ucũti? ¿De'ro weerã ‘¿Õ'acũ ùsãrẽ aco o'omasĩweti?', ni wãcũti?” ni yũ'ticũ niwĩ narẽ.

³ Na masã pe'e aco wũoyũ'rũarã, Moisére tojo ùrũsãcārã niwã. A'tiro nicārã niwã: —¿De'ro weeacjũ ùsã Egiptopũ ní'cārãrẽ miijari? ¿Mũ'u ùsãrẽ, ùsã põ'rãrẽ, ùsã yarã wa'icũrãrẽ acowũose me'rã wẽjẽgũti níngũ, miijari?

⁴ Moisé tere tu'ogu, Õ'acũrẽ upũtu sãrĩgũ, a'tiro nicũ niwĩ:

—¿Yũ'u de'ro weegũsari ã'rã masã me'rã? Cã'rõacã dũ'sa'a na ùtãperi me'rã yũ'ure doque wẽjẽatjo, nicũ niwĩ.

⁵ Tere tu'ogu, Õ'acũ cũrẽ yũ'ticũ niwĩ:

—Masã dũporo yũ'rũaya. Ni'cãrãrã wiorã Israe curuacjãrãrẽ sũ'ori nirãrẽ mũ'urẽ ba'patidutigũ pijiaya. Tojo nicã tuacjũ, mũ'u dia Nilore paapo'o'cũre miijã'cãña.

⁶ Yũ'u mũ'u dũporo ùrũgũ Horeb wãmeticjũ pũ'to ùtãgãpũ nu'cũgũti. Mũ'u tigare doteya. Mũ'u dotecã, masã sĩ'rĩcã, aco wijarosa'a, nicũ niwĩ Õ'acũ.

Moisé Israe curuacjārã wiorã ï'orõpũ Õ'acũ weeduti'caronojõta dotecũ niwĩ.

⁷ Cũ tojo wee'caropũ Israe curuacjārã na Moisé me'rã a'pepũrĩca be'ro niyucã, Meriba wãme õ'ocũ niwĩ. Tojo nicã toreta Masah wãme õ'ocũ niwĩ. Masã Õ'acũrẽ “¿Diacjũta Õ'acũ marĩ me'rã niti o niwetine?” níca be'ro niyucã, tojo wãme õ'ocũ niwĩ.

Amaleca masã me'rã a'mewẽjẽ'que ni'i

⁸ Surara amaleca masã wãmetiri curua Refidĩpũ Israe curuacjārã me'rã a'mewẽjẽrã a'ticãrã niwã.

⁹ Tojo weegũ Moisé Josuére a'tiro nicũ niwĩ:

—Ni'cãrãrã mũuarẽ beseya. Bese, amaleca masã me'rã a'mewẽjẽgũ wa'aya. Yũ'u ñamiacãrẽ a'tigũ ùrũgũ dũposãrĩpũ nigũti. Topũre tuacjũ Õ'acũ yũ'ure miaduti'cũ me'rã nu'cũgũti, nicũ niwĩ.

¹⁰ Josué Moisé duti'caronojõta weecũ niwĩ. Amaleca masã me'rã a'mewẽjẽgũ wa'acũ niwĩ. Cũ topũ na mũua me'rã wa'ari cura Moisé, Aarõ, apĩ Hur wãmetigũ, Moisére weetamugũ, tigũ ùrũgũ bu'ipũ mũjãcãrã niwã.

¹¹ Moisé cũ omocãrĩ sĩomorõrĩ curare Israe curuacjārã tutuayũ'rũnũ'cãcãrã niwã. Cũ omocãrĩ dijocã pe'ema, amaleca masã pe'e na me'rã a'mewẽjẽrã tutuayũ'rũnũ'cãcãrã niwã.

¹² Moisé sĩomorõmigũ ñujũcã ï'arã, ni'cã ùtãgã mii, cũrẽ dujidutirã dũpocãrã niwã. Tu'ajanũ'cõ, Aarõ, Hur cũ omocãrĩrẽ tuuñe'e nu'cũcãrã niwã. Ni'cũ ni'cã pã'rẽ, apĩ ape pã'rẽ pe'e nu'cũcãrã niwã. Na tojo weeyucã, Moisé ye omocãrĩ ne ñujũticaro niwã. Téé mujĩpũ sãjãcãpũ tigũ tuacjũ me'rã sĩomorõtuocũ niwĩ.

¹³ Tojo weegũ Josué surara amaleca masã me'rã a'mewẽjẽgũ, cũ ya di'pĩjo me'rã wẽjẽpe'ocã'cũ niwĩ.

¹⁴ Be'ro Õ'acũ Moisére nicũ niwĩ:

—A'tere acobojoiticã'to níngũ, ni'cã tũrũpũ ojaya. Josuére a'tiro niña: “Nipe'tirã amaleca masãrẽ pe'ocã'gũsa'a. Tojo weerã ne ni'cũ a'ti mũucocjãrã narẽ wãcũsome.” Tere Josuére wereturiacũ niwĩ.

15 Moisé ni'cārō Ō'acūrē ějōpeorā, wa'icūrārē ũjũamorōpeoatjore ni'cā mesā ũtā me'rā seeneocũucũ niwĩ. Tore a'tiro wāme ō'ocũ niwĩ: “Yũ'u wiogũ Ō'acũ yũ'ure wapata'acā weegũ nimi.”

16 A'tiro ni ucũcũ niwĩ:
 “Yũ'u wiogũ Ō'acũ weetamusere sērĩrā, omocārĩ cã tiropũ sĩomorōno'wã.
 Ō'acũ amaleca masā me'rā a'mewějēnu'cũcjũsami.
 A'tocaterocjārā me'rā téé be'rocjārāpũ quē'rārē tojota a'mewějē yapatinu'cũgũsami”,
 nicũ niwĩ Moisé.

18

Jetro Moisére ĩ'agũ eta'que ni'i

1 Jetro Madiáčjũ pa'i, Moisé mañecũ, nipe'tise Ō'acũ Moisére wee'quere tũ'ocũ niwĩ. Tojo nicā Ō'acũ yarā masā Israe curuacjārārē wee'quere tũ'ocũ niwĩ. Apeye quē'rārē Ō'acũ na wiogũ narē Egiptopũ ní'cārārē miiwija'quere tũ'ocũ niwĩ.

2 Moisé cã nũmo Séforare co pacũ ya wi'ipũ o'óyutojacũ niwĩ. Jetro core,

3 tojo nicā co pō'rā pũarārē ñe'ecũ niwĩ. Ni'cũ Gersón wāmeticũ niwĩ. Moisé a'tiro nitojacũ niwĩ: “Yũ'u āpērā ye di'tapũre sijari masũ, aperocjũ weronojō tũ'oña'a.”*
 Tojo weegũ masā ma'mirē Gersón wāme ō'ocũ niwĩ.

4 Cũ acabiji pe'e Eliezer* wāmeticũ niwĩ. Moisé a'tiro ni ucũyutojacũ niwĩ: “Ō'acũ yũ'u pacũ ějōpeo'cũ yũ'ure weetamuwĩ. Faraō yũ'ure wějēbo'cũre yũ'rũweticā weewĩ.” Tojo weegũ dũ'sagũre tojo wāme ō'ocũ niwĩ.

5 Moisé, Israe curuacjārā me'rā masā marĩrō, yucũ marĩrō Ō'acũ yagũ ũrũgũ† pũ'topũ tojaque'acũ niwĩ. Topũ Jetro, cã macō Moisé nũmo, pō'rā me'rā cã tiropũ wa'acũ niwĩ.

6 Moisére a'tiro queti o'ómũ'tācũ niwĩ:

—Yũ'u, mũ'u mañecũ, mũ'u nũmo me'rā, mũ'u pō'rā pũarā me'rā mũ'u tiropũ wa'agũti, nicũ niwĩ.

7 Cũ etacā, Moisé su'ti caseri me'rā wéeca wi'i po'peapũ ní'cũ wijaa, cã mañecūrē pōtērĩgũ wa'acũ niwĩ. Cũrē añudutigũ, paamu'rĩque'a, mi'micũ niwĩ. A'merĩ añudutĩca be'ro cã ya wi'ipũ narē su'ori pijisājãacũ niwĩ.

8 Topũ Moisé Ō'acũ faraōrē, Egiptocjārārē wee'quere werepe'ocũ niwĩ. Tojo nicā ma'apũ a'tirā, nipe'tise na pi'etiwā'cāti'quere werecũ niwĩ. “Ō'acũ, ũsārē a'tiro wee yũ'rũowĩ”, ni werecũ niwĩ.

9 Jetro Ō'acũ Israe curuacjārārē ma'i pajaña'gũ, Egiptocjārā doca ní'cārārē yũ'rũweticā wee'quere tũ'ogũ, e'catiyũ'rũacũ niwĩ.

10 A'tiro nicũ niwĩ:

—Ō'acũ añuyũ'rũami, ni e'catipeoato. Cũta mũsārē faraō, Egiptocjārā na dutise doca ní'cārārē yũ'rũweticā weepĩ.

11 Egiptocjārā mũsārē ña'abutiario da'radutipecā, Ō'acũ mũsārē yũ'rũweticā weepĩ. Tojo weegũ ni'cārōacā yũ'u mas'ĩ. Ō'acũ nipe'tirā āpērā masā na ějōpeorānojo yũ'rũoro tutuayũ'rũnũ'cāmi, nicũ niwĩ Jetro.

12 Be'ro Jetro ni'cũ wa'icũre wějē, Ō'acūrē e'catipeogũ ũjũamorōpeocũ niwĩ. Tojo nicā apeye Ō'acūrē o'osenojōrē ũjũamorōpeonemocũ niwĩ. Tojo wéeca be'ro Aarō, nipe'tirā Israe curuacjārā wiorā Ō'acũ ĩ'orōpũ, Moisé mañecũ me'rā ba'arā wa'acārā niwã.

Moisé, a'tiro wee nisetiroũa'a nirārē bese'que ni'i

* 18:3 18.3 Ex 2.22 * 18:4 18.4 Hebreo ye me'rā Eliezer “Ō'acũ yũ'ure weetamugũ nimi” nis'ĩrĩrō wee'e. † 18:5 18.5 ĩ'aña e Ex 3.1 docapũ oja'quere.

¹³ Na ba'aca be'ro ape nũmu pe'e Moisé Israe curuacjãrã na ña'arõ ucũ, a'pepũrĩsere apogu, cũ dujiwuaropu dujicu niwĩ. Tere na nipe'tirã cũ aposere uarã, topu nina'iacãrã niwã.

¹⁴ Cũ mañecũ nipe'tise Moisé masãrẽ weebosa'quere ñ'agũ, a'tiro nicu niwĩ:

—¿Ñe'enojõ weegu weemiti mu'u, ã'rã masã me'rã? ¿De'ro weegu mu'u se'saro tere weeti? Na pe'e mu'u tiro tojo nu'cũna'ia wa'ama.

¹⁵ Moisé cãrẽ yu'ticu niwĩ:

—Na “¿Õ'acũ de'ro uati?” ni, yu'ure sãrĩtiña'rã a'tiama.

¹⁶ Na tiropure mejẽcã wa'acã, “¿Ûsã de'ronojõ weerãsari?” nĩrã, “¿Noa pe'e queoro niti?” nĩrã, apodutirã, a'topure etama. Yu'u pe'e narẽ Õ'acũ cũ dutise cũu'quere, cũ bu'esere narẽ wereturia'a, nicu niwĩ.

¹⁷ Tere tu'ogu, cũ mañecũ cãrẽ a'tiro ni werecasacu niwĩ:

—Mu'u tojo weese añuwe'e.

¹⁸ Mu'u tojo weegu caributia wa'agusa'a. Masã quẽ'rã mu'u me'rã nĩrã caributia wa'arãsama. Tojo weese mu'urẽ tutuayu'rua'a. Mu'u ni'cũta tere põtẽotisa'a.

¹⁹ Yu'u mu'urẽ “A'tiro weepa” ni weresere añurõ tu'oapa. Mu'u tojo weecã, Õ'acũ mu'urẽ weetamugũsami. Mu'u pe'e Õ'acũpũre masã a'pepũrĩsere ucũbosagu nigũsa'a.

²⁰ Õ'acũ cũ dutise cũu'quere, cũ bu'esere narẽ weregusa'a. “A'tiro nisetiroũa'a, a'te pe'ere weeya” ni, narẽ masĩcã weeya.

²¹ Israe curuacjãrã wa'teropu umua añurõ tu'omasĩrãnojõrẽ, Õ'acũrẽ wiopesase me'rã tu'oña'rãrẽ, tojo nicã queoro ucũ weesetirãnojõrẽ, “No'o uaro weese me'rã wapata'arãti” ni wãcũtirãnojõrẽ beseya. Narẽ besegu, ãpẽrãrẽ mil masãrẽ dutiajãrẽ bese sõrõña. ãpẽrãrẽ cien masãrẽ dutiajãrẽ beseya. ãpẽrãrẽ cincuenta masãrẽ dutiajãrẽ beseya. ãpẽrãrẽ diez masãrẽ dutiajãrẽ beseya.

²² Na nipe'tirã Israe curuacjãrãrẽ “A'tiro pe'e weeya”, ni dutinu'cũrãsama. Apeye na apomasĩtise diasase nicãma, mu'u tiropu aporã a'tirãsama. Mejõ niseacãma, na basu aporãsama. Na a'tiro weecã, sõ'owaro mu'u pi'etisome. Na mu'urẽ su'ori tere weetamurãsama.

²³ A'te yu'u werecasa'quere queoro weégu, Õ'acũ mu'urẽ “A'tere tojota weeya” nicã, mu'u te da'rasere põtẽomasĩgũsa'a. Mu'u tojo weecã, masã e'catise me'rã na ye wi'seripu dajatojaarãsama, ni werecasacu niwĩ Jetro.

²⁴ Moisére cũ mañecũ “Tojo weepa” ní'caronjõta tere queoro weecu niwĩ.

²⁵ Tojo weegu Israe curuacjãrãrẽ “Ã'rãta tu'omasĩma”, ni besecu niwĩ. Narẽ dutise cũúgũ, mil masãrẽ, cien masãrẽ, cincuenta masãrẽ, diez masãrẽ dutiajãrẽ besecu niwĩ.

²⁶ Na “Tojo pe'e u'a'a” ni, Israe curuacjãrãrẽ nipe'tiropu ñ'anurũnu'cũcãrã niwã. Na apomasĩtise diasasema Moisé tiropu aporã wa'acãrã niwã. Mejõ niseacã pe'ema na basu a'merĩ apocãrã niwã.

²⁷ Be'ro Moisé cũ mañecũ me'rã a'merĩ we'riticãrã niwã. Tu'ajanu'cõ, Jetro cũ ya di'tapu dajatojaacu niwĩ.

19

Israe curuacjãrã ãrũgũ Sinaípu na eta'que nĩi

¹⁻² Israe curuacjãrã Refidĩpu ní'cãrã wija, masã marĩrõ, yucu marĩrõ ãrũgũ Sinaí pu'topu etacãrã niwã. Eta, topuata tigu ãrũgũ põtẽorõ tojaque'acãrã niwã. Pua mujĩpũ na Egiptopure wijãca be'ro topure etacãrã niwã.

³ Be'ro Moisé Õ'acũ me'rã ucũgũ wa'agu, tigu pu mujãcu niwĩ. Õ'acũ tigu pu ní'gũ, Moisére pisucu niwĩ. A'tiro nicu niwĩ:

—A'te yu'u ucüsereta Jacob pãrãmerã nituriarã, Israe curuacjãrãrẽ wereya:

⁴ “Musã, yu'u Egiptocjãrãrẽ wee'quere i'apũ. Yu'u ni'cũ á pacu cũ põ'rãrẽ cũ wũuse bu'ipũ wũubuegu weronojõ musãrẽ ma'i co'tegu, a'to yu'u nirõpũ miitiapũ. Musã yu'u tojo wee'quere masĩ'i.

⁵ Tojo weerã musã yu'u dutisere queoro yu'tirã, marĩ ni'cãrõ me'rã apo'quere queoro wéerã, nipe'tirã ãpẽrã masã yu'ruoro, yarã, yu'u tu'sarã nirãsa'a. Nipe'tirocjãrã yarãta nima, nĩrã pe'e.

⁶ Tojo nimirã, musã pe'e yu'u uaro weeri masã, pa'ia ye cjasere da'rarã weronojõ nirãsa'a. Apesecjãrãrẽ ye cjasere wereturiarãsa'a. Yarã, ya macãcjãrã añurã nirãsa'a. A'tere nipe'tirã Israe curuacjãrãrẽ wereya”, nicu niwĩ Õ'acũ.

⁷ Be'ro Moisé ãrũgũpũ ní'cu dijaa, nipe'tirã wiorãrẽ pijio, Õ'acũ cũ were-duti'quenũcũ werepe'ocu niwĩ.

⁸ Moisé tere werecã tu'orã, Israe curuacjãrã ni'cãrõnojõ wãcũseti, yu'ticãrã niwã:
—Nipe'tise Õ'acũ ãsãrẽ weeduti'quere weerãti, nicãrã niwã.

Na tojo ni yu'ticã tu'ogu, Moisé na ní'quere Õ'acũrẽ weregu mujãcu niwĩ.

⁹ Moisé were'quere tu'óca be'ro Õ'acũ cãrẽ nicu niwĩ:

—Masã yu'u mũ'u me'rã ucũcã tu'oato ní'gũ, o'mecurua po'peapũ mũ'u tiro dijatagusa'a. Tojo weerã mũ'urẽ ãjõpeonu'cũcã'rãsama, nicu niwĩ.

Cũ tojo níca be'ro Moisé Õ'acũrẽ masã ní'quere werecu niwĩ.

¹⁰ Be'ro Õ'acũ cãrẽ nicu niwĩ:

—Masã tiropũ wa'aya. Yu'ure e'catipeoajã, ni'cãcã, ñamiacã, apoyuato. Na ye su'tire coeyuato.

¹¹ Ñamiacã yu'rũro apoyu'quepũ nitojato. Ti numũ yu'u, musã wiogu, nipe'tirã i'orõpũ ãrũgũ Sinaipũ dijatagusa'a.

¹² Tigũ ãrũgũ du'pocã masã yu'ruaticã'to ní'gũ, cã'mota'acũuña. Narẽ a'tiro wereya: “Tigũ ãrũgũrẽ wiopesase me'rã i'aña. Ne mujãticã'ña. Tigũ du'pocãrẽ ne cã'rõ u'tacũuticã'ña. No'o tigure da'raña'gũnojõ wẽrĩgũsami.

¹³ Tojo wee wẽrĩgũnojõrẽ ne ni'cũ cã'rõ omocã ñapeoma'aticã'ña. Ëtãperi me'rã doquewẽjẽno'rõsa'a. Tojo weetirã, mejõ bũewẽjẽno'rõsa'a. No'o nigũ masũrẽ o wa'icu quẽ'rãrẽ wẽjẽcã'no'rõsa'a. Masã oveja umũ capesa'ro me'rã dia'cũ puticã tu'orã, tigũ ãrũgũpũre mujãrãsama”, ni wereya, nicu niwĩ Õ'acũ.

¹⁴ Be'ro Moisé ãrũgũpũ ní'cu dijaticu niwĩ. Õ'acũrẽ e'catipeoajã, masãrẽ apoyuduticu niwĩ. Be'ro na ye su'tire coecãrã niwã.

¹⁵ Na su'tire coéca be'ro Moisé narẽ a'tiro werecu niwĩ:

—Ñamiacã yu'rũro apoyu'cãrãpũ nitojaya. Tojo nicã a'te numũrĩ musã numosãnumia me'rã ne wũacãjĩticã'ña, ni werecu niwĩ.

¹⁶ Pũa numũ be'ro bo'reque'ari cura bũpo paa, ya'bacu niwĩ. Tigũ ãrũgũ bu'ipũre ni'cã o'mecurua tojanũ'cãcaro niwũ. Cabra capesa'ro me'rã uputu putise busũcaro niwũ. Nipe'tirã na su'ti caseri me'rã wee'que wi'seri nirõpũ te busũsere tu'o uirã, narãscãrã niwã.

¹⁷ Be'ro Moisé Õ'acũrẽ põtẽrĩrã wa'ajã, narẽ sũ'ori miacu niwĩ. Wa'a, tigũ ãrũgũ du'pocãpũ ejanũ'cãcãrã niwã.

¹⁸ Nipe'tiro tigũ ãrũgũ Sinaí wãmeticjũpũ o'mepu'sunu'cũcaro niwũ. Õ'acũ pecame'e ãjũrĩ põ'rã me'rã dijatãca be'ro niyucã, tojo wa'acaro niwũ. Pã ãjũarõ weronojõ o'me buenu'cũcaro niwũ. Nipe'tiro tigũ ãrũgũ uputu waro narãscãcaro niwũ.

¹⁹ Oveja umũ capesa'ro putise siape'e me'rã nemorõ busũcaro niwũ. Tojo wa'ari cura Moisé Õ'acũ me'rã ucũmujãcu niwĩ. Cũ pe'e bũpo busũro weronojõ cãrẽ yu'ticu niwĩ.

²⁰ Õ'acũ ũrũgũ Sinaí dũposãrĩpũ dijati, ejanũ'cãcũ niwĩ. Be'ro Moisére cũ tiropũ mujãtiduticũ niwĩ. Tere tũ'ogu, Moisé mujãcũ niwĩ.

²¹ Õ'acũ cũrẽ nicũ niwĩ:

—Dijaya. Masãrẽ wiopesase me'rã weregũ wa'aya: “Yũ'ure ĩ'asĩ'rĩrã, a'tigu ũrũgũ dũ'pocãpũ cã'mota'a'carore ne yũ'ruticã'to. Yũ'rurã pũrĩcã, pãjãrã wẽrĩrãsama.

²² Pa'iapũta, yũ'u tiropũ a'tirãnojõ yũ'u ĩ'orõpũ ña'ase marĩrã nirãti nĩrã, apoyuato. Na tojo weeticã, narẽ bu'iri da'regusa'a", ni wereya, nicũ niwĩ Õ'acũ.

²³ Moisé Õ'acũrẽ a'tiro ni yũ'ticũ niwĩ:

—Masã a'tigu ũrũgũpũre ne mujãtimasãtisama. Mũ'ũta narẽ “Tigu dũ'pocãrẽ cã'mota'a'carore yũ'ruticã'to. Tigu yũ'u nĩrõ ni'i”, ni weredutitojapũ. Tojo weerã a'tore ne yũ'rutisama, nicũ niwĩ.

²⁴ Õ'acũ pe'e Moisére nicũ niwĩ:

—Dija, Aarõrẽ a'topũ miitia. Pa'ia, tojo nicã masã pũrĩcã a'topũ a'tisĩ'rĩrã, cã'mota'a'carore ne yũ'ruticã'to. Tojo weecãma, yũ'u narẽ bu'iri da'rebosa'a, nicũ niwĩ Õ'acũ.

²⁵ Tere tũ'ogu, Moisé dijata, Õ'acũ cũ ní'quere Israe curuacjãrãrẽ wereturiacũ niwĩ.

20

Õ'acũ diez dutise cũu'que ni'i

¹ Õ'acũ ũrũgũpũ ucũgũ, nipe'tise a'te ucũsere ucũcũ niwĩ:

² “Yũ'u Õ'acũ, musã wiogu ni'i. Yũ'ũta musãrẽ Egiptopũre miijawũ. Topũre musã narẽ da'raco'terã niwũ.

³ “Yũ'u ni'cũrẽta ãjõpeoya. Ne ãpẽrãnojõrẽ ãjõpeoticã'ña.

⁴ “Ne queosere yee, ãjõpeoticã'ña. M'ũmarõ cjase queosere, ne docapũ a'ti di'tapũ nisere, maa pajiri maajopũ nise queose quẽ'rãrẽ yee ãjõpeoticã'ña.

⁵ Ne narẽ ãjõpeorã, paamu'rĩque'aticã'ña. Ne narẽ ñubuepeoticã'ña. Yũ'u Õ'acũ musã wiogu ni'i. Musã ãpẽrãrẽ ãjõpeosirutucã, ne uawe'e. Yũ'ure ĩ'asĩ'rĩtirã tojo weema. Tojo weegu na põ'rãrẽ, na pãrãmerãrẽ, na pãrãmerã nituriarãrẽ bu'iri da'regusa'a.

⁶ Yũ'ure mairã, yũ'u duti'quere queoro weerã pe'ema peje turiri be'rocjãrãrẽ ma'ĩnu'cũgũsa'a.

⁷ “Yũ'u Õ'acũ, musã wiogũre wiopesase me'rã wãcũtimirã, wãmepeoma'aticã'ña. Tojo ucũma'arãrẽ bu'iri da'regusa'a.

⁸ “Yũ'u soodutigũ cũuca nũmũ saurure wãcũña. Ya nũmũ, yũ'ure ãjõpeori nũmũ ni'i.

⁹ Seis nũmũrĩta da'raya. Te nũmũrĩrẽ nipe'tise musã da'rase cũosere da'rawe'ocã'ña.

¹⁰ Siete nũmũ nirĩ nũmũ pe'ema, yũ'u musã wiogũre wãcũ, soodutigũ cũuca nũmũ ni'i. Ti nũmũrẽ ne cã'rõ da'raticã'ña. Musã macũ, musã macõ, musãrẽ da'raco'tegũ o da'raco'tego, musã yarã wa'icũrã, ape di'tacjãrã musã tiropũ nirã ne da'raticã'to.

¹¹ Yũ'u Õ'acũ, musã wiogu seis nũmũrĩta u'mũsere, di'tare, pacase maarĩrẽ, nipe'tise tepũ nisere weewũ. Tu'ajanũ'cõ, siete nũmũ nirĩ nũmũrẽ soowũ. Tojo weero ti nũmũ sauru, ya nũmũ ni'i. ‘Yũ'ure ãjõpeori nũmũ niato’, ni soodutigũ cũuwũ.

¹² “Musã pacũre, musã pacore añurõ wejepeoya. Yũ'u Õ'acũ, musã wiogu musãrẽ o'ori di'tare yoacã catirãti nĩrã, tojo weeya.

¹³ “Masãrẽ wẽjẽcõ'aticã'ña.

¹⁴ “Musã nũmosãnumia nitirãrẽ, musã marãpũsumũa nitirãrẽ a'metãrãticã'ña.

¹⁵ “Yajaticã'ña.

¹⁶ “Beseropũ ãpẽrãrẽ ña'arõ wa'adutirã, na ye cjasere nisooticã'ña.

17 "Ăpērã ya wi'ire ne uoticã'ña. Cũ nũmorẽ, cũrẽ da'raco'tegure, cũrẽ da'raco'tegore, cũ yagu wecare, cũ yagu burrore, nipe'tise cũ cũosere uoticã'ña" ni, dutise o'ocũ niwĩ Õ'acũ.

Israe curuacjãrã Õ'acũ wee'quere ĩ'arã na ui'que ni'i

18 Israe curuacjãrã nipe'tirã bũpo paacã, oveja umu capesa'ro busucã tu'orã, bũpo ya'bacã, ũrũgũ o'mepu'sunu'cũcã ĩ'arã, ui narãscãrã niwã. Tojo wee'cãrã niyurã, tigũ yoacureropũ tojacãrã niwã.

19 Tojo weerã Moisére a'tiro nicãrã niwã:

—Mũ'u ũsãrẽ ucũña. Mũ'u dutisere yu'tirãti. Õ'acũ cũ basu ũsãrẽ ucũticã'to. Cũ ũsã me'rã ucũcã pũricãrẽ, ũsã wẽrĩbosa'a, nicãrã niwã.

20 Moisé narẽ yu'ticũ niwĩ:

—Mũsã uiticã'ña. Õ'acũ marĩrẽ diacjũta yu'ure ãjõpeomiti nígũ, a'tiami. Mũsã cũrẽ wiopesase me'rã wãcũcã uagu, cũrẽ yu'rũnũ'cã, ña'arõ weeticã'to nígũ, a'tiami.

21 Masã uirã, ũrũgũ yoacureropũ tojaque'acãrã niwã. Moisé pe'e Õ'acũ nirõ, o'mecurua na'itĩ'arĩ curua pu'topũ ejanũ'cãcũ niwĩ.

24

Õ'acũ Israe curuacjãrã me'rã apo'que ni'i

1 Õ'acũ dutise cũu'quere wérca be'ro Moisére nicũ niwĩ:

—Aarõ, cũ põ'rã Nadab, Abihú, ãpērã setenta Israe curuacjãrã wiorã me'rã a'to yu'u nirõpũ mũjãtia. Mejõ yoacurerõ tojato. Topũ paamu'rĩque'ato.

2 Mũ'u se'saro yu'u tiropũre ejaya. Masã pe'e mũ'u me'rã ne pu'toacãpũ mũjãtinemoticã'to, nicũ niwĩ.

3 Moisé masã tiropũ wa'a, nipe'tise Õ'acũ ní'quere, tojo nicã cũ duti'quere masãrẽ weregũ wa'acũ niwĩ. Cũ tojo werecã tu'orã, nipe'tirãpũta ni'cãrõnojõ wãcũseti, yu'ticãrã niwã:

—Nipe'tise Õ'acũ ũsãrẽ weeduti'quere weerãti, nicãrã niwã.

4 Tere tu'ogu, Moisé nipe'tise Õ'acũ duti'quere ojaõ'ocũ niwĩ. Ape nũmũ pe'e ñamiña'cũrõ wã'cã, ni'cãrõ Õ'acũrẽ ãjõpeorã wa'icũrãrẽ ũjũamorõpeoatjore ũrũgũ dũ'pocãpũ ni'cã mesã ũtã me'rã seeneocũucũ niwĩ. Tojo nicã docepaga ũtãpaga te Israe curarinũcũrẽ ni'cãrẽpaga miinũ'cõcũ niwĩ.

5 Be'ro ni'cãrẽrã ma'mapjia Israe curuacjãrãrẽ wa'icũrã wẽjẽdutigũ o'ócũ niwĩ. Narẽ Õ'acũrẽ e'catipeorã, wa'icũrãrẽ ũjũamorõpeoduticũ niwĩ. Tojo nicã, apeyema Õ'acũ narẽ añurõ weato níã, wecua mũuarẽ wẽjẽ, ũjũamorõpeoduticũ niwĩ.

6 Moisé deco me'rã díre mii, bapari pacapũ piosãacũ niwĩ. Apeye dũ'sasere wa'icũrãrẽ ũjũamorõpeoropũ piopeocũ niwĩ.

7 Tu'ajanũ'cõ, Moisé "Õ'acũ masã me'rã a'tiro apogũti" ni ojãca turipũre mii, masãrẽ bu'eĩ'ocũ niwĩ. Tere tu'orã, na pe'e a'tiro nicãrã niwã:

—Nipe'tise marĩ wiogu Õ'acũ marĩrẽ weeduti'quere weerãti. Cũ dutisere yu'tirãti, nicãrã niwã.

8 Be'ro Moisé díre mii, masãpũre tere wẽeste, a'tiro nicũ niwĩ:

—A'te dí me'rã Õ'acũ "Masã me'rã tojo weegũti" ní'quere diacjũta cũ duti'quenojõta weegũsami, ni masĩno'o, nicũ niwĩ Moisé.

9 Tere tu'ajãca be'ro Moisé Aarõ, Nadab, Abihú, tojo nicã setenta Israe curuacjãrã wiorã me'rã ũrũgũpũ mũjãcũ niwĩ.

10 Topu na Õ'acũ, Israe curuacjãrã wiogure ï'acãrã niwã. Cũ u'tacũrõrẽ añuse ya'sase peri zafiro wãmetise peri asipa'acũnacaro niwũ. U'muse weronojõ ya'same'rĩcã'caro niwũ.

11 Æ'rã Israe curuacjãrã wiorã Õ'acũrẽ ï'amicã, narẽ ne mejẽcã wa'acã weeticu niwĩ. Na ni'cãrõ me'rã ba'a, s'ĩrĩ weecãrã niwã.

Moisé ãrũgũ Sinai wãmeticjuru ni'que ni'i

12 Õ'acũ Moisére a'tiro nicu niwĩ:

—Yu'u tiro ãrũgũpu mujãtinemoña. Mujãti, topu yu'ure co'teya. Yu'u ãtã me'rã wee'que pjĩrĩrẽ mu'urẽ o'oguti. Te pjĩrĩpu yu'u oja'que nipe'tise yu'u weeduti'quere mu'u Israe curuacjãrãrẽ weregusa'a.

13 Tere tu'ogu, Moisé, cãrẽ weetamugũ Josué me'rã ãrũgũ Õ'acũ nirõpu mujãnemocu niwĩ.

14 Cũ mujãnemoati duporo wiorãrẽ a'tiro nicu niwĩ:

—A'tota co'teya, téé ãsã dijaticãpu. Aarõ, tojo nicã Hur musã me'rã tojama. No'o musãrẽ mejẽcã wa'acã, narẽ wereya, nicu niwĩ.

15 Tojo nica be'ro Moisé ãrũgũpu mujãcu niwĩ. Tigure ni'cã o'mecurua tuubi'acaro niwũ.

16 Õ'acũ cũ añurõ asistese ãrũgũ Sinaípu dijatacã, seis numũrĩrẽ omecurua tigure tuubi'acaro niwũ. Ape numu siete numu nirĩ numurẽ o'mecuruaputa Õ'acũ Moisére pijidijocu niwĩ.

17 Israe curuacjãrã Õ'acũ asistesere ãrũgũ duposãrĩpu pecame'e ãjũacõ'arõ weronojõ ï'acãrã niwã.

18 Moisé ti o'mecuruapu sãjãa, tigu ãrũgũpu mujãnemocu niwĩ. Topure cuarenta umucori, cuarenta ñamirĩ* tojacu niwĩ.

31

18 Õ'acũ ãrũgũ Sinaípu Moisé me'rã ucũca be'ro cãrẽ pua pjĩ ãtã me'rã wee'que pjĩrĩrẽ o'ocu niwĩ. Te pjĩrĩpu Õ'acũ diez dutise cũu'que nicaro niwũ. Õ'acũ basuta cũ omopica me'rã tere ojacu niwĩ.

32

Wecu wĩ'magũ queose uru me'rã yee'que ni'i

1 Be'ro Israe curuacjãrã Moisé cũ ãrũgũpu mujãa'cure yoogocã ï'arã, Aarõ tiropu nerẽcãrã niwã. Cãrẽ a'tiro nicãrã niwã:

—Sõ'onícu Moisé marĩrẽ Egiptopu ní'cãrãrẽ miiti'cu waro ¿de'ro wa'apari cãrẽ? Marĩ ne masĩtisa'a. Tojo weegu ãsã ãjõpeoatje queosere yeebosaya. Marĩ duporo wuamũ'tãrãsama. Na marĩ wa'atji ma'arẽ ï'orãsama, nicãrã niwã.*

2 Aarõ narẽ yu'ticu niwĩ:

—Musã numosãnumia, musã põ'rã umua, musã põ'rã numia o'meperi yosase uru me'rã wee'quere a'to yu'u tiropu miitia, nicu niwĩ.

3 Cũ tojo nicã tu'orã, nipe'tirãputa na o'meperi yosase uru me'rã wee'quere tuweemii, Aarõ tiropu miacãrã niwã.

4 Cũ tere ñe'e, ãjũasipiocu niwĩ. Na wecu wĩ'magũ queose wéeca co'ropu piosãcãrã niwã. Be'ro te bu'aca be'ro wecu wĩ'magũ queose weronojõ bajugu wijacu niwĩ. Cãrẽ ï'arã, masã a'tiro nicãrã niwã:

* 24:18 24.18 Ì'aña Gn 7.4 docapu oja'quere. ☆ 32:1 32.1 Hch 7.40

—Israe curuacjārā, ā'rī marī ějōpeogu nimi. Cūta marīrē Egiptopu ní'cārārē su'ori miiwijawī.

⁵ Na tojo weecā ĭ'agū, Aarō wecu wī'magū queose pōtēorōpu wa'icūrārē ũjūamorōpeorore ni'cā mesā ũtā me'rā seeneocūucu niwī. Tu'ajanu'cō, masārē werecu niwī:

—Ńamiacā marī wiogu Ő'acūrē bosenuwu wee e'catipeorāsa'a, nicu niwī.

⁶ Ape nūmu pe'e űamiña'cūrō wā'cā, wa'icūrārē wējē ũjūamorōpeocārā niwā. Tojo nicā, apeyema Ő'acū narē añurō weeato nírā, wa'icūrārē wējē, ũjūamorōpeocārā niwā. Be'ro nipe'tirā masā ba'a, sī'rī, que'a, ejanujācārā niwā. Tu'ajanu'cō, wā'cānu'cā, tu'omasīti, bopoyase moorā basanu'cūsiacārā niwā.

⁷ Na tojo weecā ĭ'agū, Ő'acū Moisére nicu niwī:

—Wa'agusa'a. Dijaya. Mū'u, Egiptopu miiwija'cārā űa'abutiārā dojorā weema.

⁸ Na maata waro yu'u weeduti'quere du'ucā'ma. Ni'cū wecu wī'magū queosere uru me'rā ũjūasipio wīorēama. Cūrē e'catipeorā, ejaque'ama. Tojo nicā, wa'icūrārē wējē, cūrē ũjūamorōpeoama. A'tiro ni ucūama: “Israe curuacjārā, ā'rī marī ějōpeogu nimi. Cūta Egipto di'tapure marīrē su'ori miiwijawī”, niama, nicu niwī Ő'acū.

⁹ Ő'acū apeye Moisére ninemocu niwī:

—Yu'u sōjā masārē na nisetisere añurō masī'i. Yu'ure yu'rūnu'cāsepījarā nima.

¹⁰ Na me'rā uayu'rūmajā'a. Tojo weegu narē bu'iri da're bajuriopē'oguti. Yu'u tojo weecā, ne cā'mota'aticā'ña. Mū'u pārāmerā nituriarā me'rā pe'ema pājārā masāputicā weeguti.

¹¹ Ő'acū tojo nimicā, Moisé pe'e cū wiogu Ő'acūrē a'te ucūse me'rā nijīsijosī'rīcu niwī:

—Wiogu, ¿de'ro weegu mū'u, mū'u yarā masā me'rā tocā'rō uati? Mū'u tutuayurūse me'rā narē Egiptopure miiwijawū.

¹² Mū'u narē bu'iri da'recāma, Egiptocjārā a'tiro ni wācūrāsama: “Ő'acū narē ũrūpagupu wējē, a'ti di'tapu nirārē bajurioguti nígū, miiwijapī”, nibosama. Uaticā'ña majā. Mū'u yarā masārē űa'arō weesī'rīsere tocā'rōta du'uya.

¹³ Mū'urē da'raco'terā Abrahārē, Isaare, Jacore ní'quere wācūña. Mū'u basuta mū'u wāme me'rā narē a'tiro nicūpā: “Mūsā pārāmerā nituriarārē űocōa weronojō pājārā masāputicā weeguti. Tojo nicā, a'ti di'ta mūsārē o'oguti ní'que di'tare mūsā pārāmerā nituriarārē o'ogusa'a. Na ye di'ta ninu'cūcā'rōsa'a”, nicūpā.

¹⁴ Moisé tojo nicā tu'ogu, Ő'acū cū yarā masārē “Bu'iri da'reguti” nimi'quere du'ucu niwī.

¹⁵ Be'ro Moisé ũrūgūpu ní'cu Ő'acū dutise puā pā'rēpu ojano'que pjīrīrē miidijaticu niwī.

¹⁶ Ő'acūta te pjīrīrē weecu niwī. Cū basuta topu ní'quere űacū, ojaō'ocu niwī.

¹⁷ Josué masā na caricūsere tu'ogu, Moisére a'tiro nicu niwī:

—Masā a'mewējērā caricūrō weronojō busurocoro marī cārīse u'turi wa'teropure, nicu niwī.

¹⁸ Moisé pe'e cūrē a'tiro yu'ticu niwī:

—Na a'mewējē wapata'aca be'ro caricū e'catise mejēta nírōcoro. Tojo nicā a'mewējē bajuriorā bujawetirā basase mejēta nírōcoro. Mejēcā basase tu'ogucoro, nicu niwī.

¹⁹ Moisé na nirōpu etagu, wecu wī'magū na uru me'rā wīorē'cure ĭ'agū, na no' uaro basanu'cūcusiasere ĭ'agū, uayu'rūacu niwī. Tojo weegu cū cuose pjīrīrē tigu ũrūgū du'pocāpu doquemutōcūucu niwī.

²⁰ Te be'ro wecu wī'magū queose wīorē'cure mii, pecame'epu doquetīacu niwī. Be'ro cūrē añuse marārī doquemutōcu niwī. Te marārīrē aco bu'ipu wēestepo'ocu niwī. Tojo weetoja, Israe curuacjārārē te acore sī'rīcā weecu niwī.

21 Moisé Aarõrẽ a'tiro nicu niwĩ:

—¿Ã'rã masã de'ro weemiati mu'urẽ? Mu'u narẽ ña'abutiario weecã weepã.

22 Aarõ pe'e cõrẽ yu'ticu niwĩ:

—Yu'u acabiji, yu'u me'rã uatiguta. Mu'u masĩmiba. Ã'rã masã ña'arõ weesere weepoyu'ruama.

23 Na yu'ure a'tiro niama: “Ni'cũ ãsã ẽjõpeoacjũ queose marĩrẽ su'ori miacjũre weebosaya. Sõ'onícũ Moisé marĩrẽ Egiptopũre su'ori miiwijati'cũre de'ro wa'aro wa'apã. Masĩtisa'a”, niama.

24 Na tojo nicã, narẽ yu'tiapũ: “No'o o'meperi yosase uru me'rã wee'quere cuorãnojõ tuweemii miitia”, niapũ. Na yu'ure miiti, tere o'oama. Yu'u tere pecame'epũ doquetiapũ. Wãcũña marĩrõ ã'rĩ wecu wĩ'magũ queose wijamajãmi, nicu niwĩ Aarõ.

25 Moisé na no'o ñaro weesere ï'acũ niwĩ. Tere ï'amigũ, Aarõ pe'e narẽ “Tojo weeticã'ña”, niticu niwĩ. Tojo weerã na ña'arõ weesere ï'arã, narẽ ï'atu'tirã bujicã'cãrã niwã.

26 Tojo weecã ï'agũ, Moisé na su'ti caseri me'rã wee'que wi'seri wa'tero sãjãa, ejanũ'cãcu niwĩ. Narẽ a'tiro nicu niwĩ:

—“Õ'acũ yarã ni'i” nirãnojõ yu'u tiro a'tia, nicu niwĩ.

Cũ tojo nicã, nipe'tirã Leví ya curuacjãrã Moisé tiropũ nerẽnu'cãcãrã niwã.

27 Na tojo weecã ï'agũ, Moisé narẽ nicu niwĩ:

—Õ'acũ, Israe curuacjãrã wiogũ, a'tiro nimi: “Musãncũ di'pjĩrĩrẽ du'teõ'oña. Be'ro musã wi'seri nirõpũ tojaaya. Tojaa, wi'serinũcũ musã acabijirãrẽ, musã ma'misumuarẽ, musã me'rãcjãrãrẽ, musã ya wi'i pu'to nirãrẽ wẽjẽcã'ña”, ni wercu niwĩ Moisé.

28 Leví ya curuacjãrã Moisé tojo weeduti'quere queoro weecãrã niwã. Ti numũrẽ ï'tiati mil umũa wẽrĩcãrã niwã.

29 Be'ro Moisé narẽ nicu niwĩ:

—Masã Õ'acũrẽ yu'rũnu'cãcã, musã cũ dutiro wéerã, musã põ'rãrẽ, musã acabijirãrẽ, musã ma'misumũapũreta na ña'arõ wee'quere ï'arã, wẽjẽcã'mota'apũ. Tojo weegu ni'cãcã Õ'acũ musãrẽ cũ dutisere da'radutigũ cũuami. A'tiro wee musãrẽ añurõ wa'acã weemi, nicu niwĩ.

30 Ape numũ pe'ere Moisé masãrẽ a'tiro nicu niwĩ:

—Musã Õ'acũ dutisere yu'rũnu'cãrã, ña'abutiario weecãrã niapũ. Ni'cãrõacãrẽ Õ'acũ tiropũ mũjãgũti. Apetero weegu musã yere cõrẽ sãrĩbosacã, musãrẽ acobojobosami, nicu niwĩ.

31 Cũ tojo nĩca be'ro apaturi Moisé Õ'acũ tiropũ mũjãa, cõrẽ nicu niwĩ:

—Diacjũta masã wecu wĩ'magũ uru me'rã queose wĩorẽ'cũre e'catipeotjãrã, ña'abutiario weecãrã niama.

32 Ni'cãrõacãrẽ mu'urẽ upũtu sãrĩ'i. Narẽ acobojoya. Acobojotigũ pũrĩcã, mu'u ya pũrĩ catirã wãme ojaõ'ono'ca pũrĩpũ yu'u wãmerẽ coecã'ña, nicu niwĩ Moisé.

33 Õ'acũ pe'e cõrẽ yu'ticu niwĩ:

—Yu'u dutisere yu'rũnu'cã'cãrã dia'cũrẽ ya pũrĩpũ ojaõ'ono'cãrã wãmerẽ coeguti.

34 Ni'cãrõacãrẽ majã wa'aya. Masãrẽ yu'u mu'urẽ “O'oguti” nĩca di'tapũ su'ori miaña. Yu'ure wereco'tegũ mu'urẽ su'ori ï'o miagũsami. Tojo weemicã, yu'u bu'iri da'reri numũ ejacã, na ña'arõ wee'que wapare narẽ bu'iri da'regũti, nicu niwĩ Õ'acũ.

35 Be'ro Õ'acũ masãrẽ bu'iri da'regũ, duti ña'abutiase o'ócũ niwĩ. Aarõ wecu wĩ'magũ queose yee'cũre e'catipeo'que bu'iri tojo weecu niwĩ.

33

Õ'acũ ùrũgũ Sinaírũ wijaduti'que ni'i

¹ Õ'acũ masārē bu'iri da'rēca be'ro Moisére a'tiro nicu niwĩ:

—A'tore wijayá. Masā mu'u Egiptoru miiwija'cārā me'rā wa'agusa'a. Yu'u Abrahārē, Isaare, Jacore “O'oguti” nīca di'tapu wa'aya. Ti di'tare na pārāmerārē “O'oguti” nitojawu.

² Yu'ure wereco'tegure musā duporo o'óguti. Yu'u ti di'tapu nirā cananeo masā, amorreo masā, hitita masā, ferezeo masā, heveo masā, jebuseo masārē cō'awĩrōgũti.

³ Cabra õpēcō, mumiaco pajiro aco o'maburoro weronojō nirĩ di'tapure wa'arā wee'e. Yu'u pe'e musā me'rā wa'asome. Musā yu'rũnu'cāsepijarā ni'i. Yu'u wa'agu pũrĩcā musā ña'arō weecā, bu'iri da're bajuriodijobosa'a, nicu niwĩ Õ'acũ.

⁴ Masā te bujawetise quetire tu'orā, dũjasewā'arā weronojō pũrō bujaweticārā niwā. Na ne ni'cũputa busa, o'meperi yosaticārā niwā.

⁵ Õ'acũ Moisére a'tiro wereyutojacu niwĩ:

—Israe curuacjārārē a'tiro ni wereya: “Musā yu'rũnu'cāsepijarā ni'i. Musā wa'teropure musā me'rā yu'u cārō ba'patiquejogu, musārē bu'iri da're bajuriobosa'a. Tojo weerā musā su'ti añusere, musā busasere, tojo nicā yosasere tuweemiicā'ña. Musā tere tuweemiica be'ro yu'u musārē weeatjere wācũgũsa'a”, ni wereya, nicu niwĩ Õ'acũ.

⁶ Tojo weerā Israe curuacjārā Horeb wāmeticju ùrũgũpu wijāca be'ro busanemoti, o'meperi yosanemoticārā niwā.

Õ'acũ me'rā bocaajari wi'i su'ti caseri me'rā wéeca wi'iacā cjase ni'i

⁷ Moisé Õ'acũ su'ti caseri me'rā wéeca wi'iacārē mia, masā na nirō yoacureropu cũucu niwĩ. Ti wi'iacārē “Õ'acũ me'rā bocaajari wi'i ni'i”, nicu niwĩ. No'o ni'cũ Õ'acũrē cũ weeatjere sērĩtiña'sĩrĩgũnojo topu wa'acu niwĩ. Ti wi'iacā na masā nirō yu'rũro nicaro niwũ.

⁸ Moisé ti wi'iacāpu wa'acā ĩ'arā, masā nipe'tirā na ye wi'seri sope pu'topu nu'cũcārā niwā. Téé ti wi'ipu sājācāpu cūrē ĩ'asirutudu'ucārā niwā.

⁹ Moisé ti wi'ipu sājācāta, o'mepō'rā dijati, ti wi'i sājārĩ sopepu ejanu'cācaro niwũ. Õ'acũ Moisé me'rā ucũrĩ cura tojo tojanu'cācaro niwũ.

¹⁰ Masā o'mepō'rā ti wi'i sopepu ejanu'cācā ĩ'arā, nipe'tirā na ye wi'seri sope pu'to paamu'rĩque'acārā niwā. Õ'acũrē e'catipeorā, tojo weecārā niwā.

¹¹ Õ'acũ Moisé me'rā a'merĩ ĩ'apõtēo, ni'cũ, cũ me'rācjũrē ucũgũ weronojō ucũcārā niwā. Na ucũca be'ro Moisé masā tiropure dajatojaacu niwĩ. Cūrē weetamuco'tegu ma'mu Josué, Nun macũ pe'e pũrĩcā ti wi'iacā po'peapu toja, ninu'cũcā'cu niwĩ.

Õ'acũ Moisére cũ asistesere ĩ'o'que ni'i

¹² Moisé Õ'acũrē a'tiro nicu niwĩ:

—Mu'u yu'ure “Ā'rā masārē su'ori miaña”, niapu. Tojo nimigũ, yu'u me'rā wa'acjũre weretiapu. Tojo nicā “Mu'urē añurō masĩ'i. Mu'u weesere ĩ'agũ, e'cati'i”, niapu.

¹³ Diacjũta yu'u me'rā e'catigu pũrĩcā, mu'u weeatjere yu'ure wereya. Mu'u tojo weecā, mu'urē masĩnemogũsa'a. Tojo nicā, mu'u tu'sasere weenu'cũgũsa'a. Wācũña. Ā'rā masā, mu'u yarā nima, nicu niwĩ.

¹⁴ Moisé tojo nicā tu'ogu, Õ'acũ cūrē nicu niwĩ:

—Yu'u basuta musārē ba'patiguti. Ba'pati, mu'urē soose o'oguti, nicu niwĩ.

¹⁵ Moisé pe'e cūrē yu'ticu niwĩ:

—Mu'u basu ũsārē su'ori wa'atigu pũrĩcā, ũsārē a'tore wijacā weeticā'ña.

16 Mu'u ũsã me'rã ba'paticãma, apeye di'tacjãrã masã “Õ'acũ Moisé me'rã, Israe curuacjãrã me'rã e'catimi”, ni masĩsome. Ũsã me'rã wa'acã pũrĩcãrẽ, “Õ'acũ Moisé, Israe curuacjãrã me'rã dia'cũ nimi”, ni masĩrãsama, nicu niwĩ Moisé.

17 Õ'acũ Moisére apaturi ucũapocũ niwĩ:

—Mu'urẽ añurõ masĩ'i. Mu'u me'rã e'cati'i. Tojo weegu mu'u sãrĩ'caronojõta weegusa'a, nicu niwĩ Õ'acũ.

18 Cũ tojo nicã tu'ogu, Moisé a'tiro ni sãrĩnemocũ niwĩ:

—Mu'u asistesere yu'ure ï'oña.

19 Õ'acũ cãrẽ yu'ticu niwĩ:

—Nipe'tise yu'u asistesere mu'u dũporo yu'ruacã weeguti. Tojo yu'ruacã, nipe'tise yu'u añubutiase nisere ï'agũsa'a. Tojo nicã mu'u ï'orõpu yu'u wãmerẽ wereguti. No'o yu'u pajaña'sĩ'rĩgũrẽ pajaña'gũti.

20 Tojo nimicã, ya diapoama ne ï'asome. Ne ni'cũ yu'ure ï'aca be'ro catisome majã.

21 Õ'acũ apeye quẽ'rãrẽ nicu niwĩ:

—A'to yu'u tiro ãtãgãpu nu'cũña.

22-23 Yu'u asitese me'rã yu'ruagu, ni'cã cope tigapu nirĩ coperu mu'urẽ cũugũti. Yu'ure ï'arĩ nígũ, ya omocã me'rã mu'u ya diapoare cã'mota'aguti. Téé yu'u yu'ruagupu cã'mota'atuoguti. Yu'u sã'ema waroma ï'agũsa'a, ï'agũ pe'e. Yu'u diapoape'ema, ne ï'ano'ña marĩrõsa'a, nicu niwĩ Õ'acũ.

34

Apeye ãtã pjĩrĩ me'rã Õ'acũ dutisere oja'que ni'i

1 Õ'acũ Moisére cũ asistesere ï'oca be'ro cãrẽ nicu niwĩ:

—Pua pjĩ ãtã pjĩrĩ mu'u doquemũtõ'que pjĩrĩ weronojõta da'reya. Ne waro oja'quereta ojaguti tja.

2 Ñamiacã ñamicurero ãrũgũ Sinaĩpu mujãgũtigũ apoyuya. Tigũ dũposãrĩpu wa'a, yu'u tiro ejaya.

3 Ne apĩ mu'u me'rã mujãticã'to. Ne tigũpure ãpãrã masã marĩato. Tojo nicã oveja, wecua tigũ põtẽorõpure ba'anucũticã'to.

4 Cũ ní'caronojõta Moisé todũporo ãtã pjĩrĩ ní'que weronojõ da'recu niwĩ. Ape numu pe'e ñamicurero wã'cã, Õ'acũ cũ duti'caronojõta ãrũgũ Sinaĩpu te pjĩrĩrẽ miimujãcu niwĩ.

5 To cũ mujãejacã, Õ'acũ o'mecurua me'rã dijati, Moisé tiropu ejacu niwĩ. Cũ wãmerẽ weregu, “Wiogu ni'i”, nicu niwĩ.

6 Moisé dũporo yu'ruagu, a'tiro nicu niwĩ:

—Yu'u Õ'acũ, musã wiogu ni'i. Masãrẽ pajaña'gũ, añurõ weesetigu ni'i. Uáyegu mejãta ni'i. Masãrẽ yu'u ma'iyu'rũsere ï'o'o. Yu'u “Weeguti” ní'quere queoro wee'e.

7 Peje curari be'rocjãrã quẽ'rãrẽ ma'inu'cũcũsa'a. Masã ña'arõ weesere, yu'ure yu'rũnu'cãsere acobojo'o. Yu'u tojo weemicã, ña'arõ weegũa ne bu'iri da'reno'ña marĩgũ tojatisami. Bu'iri da'reno'sami. Pacusũmua ña'arõ wee'que wapa na põ'rãpure, na pãrãmerãpure, na pãrãmerã nituriarãpure, tojota bu'iri da're yapatino'rãsama, nicu niwĩ.

8 Cũ tojo nicã tu'ogu, Moisé maata nucũcãpu paamu'rĩque'a, Õ'acũrẽ e'catipeocu niwĩ.

9 Cãrẽ e'catipeogu, a'tiro ni sãrĩcu niwĩ:

—Wiogu, diacjãta yu'u weesere tu'sagu, ũsãrẽ ba'patiya. ã'rã masã yu'rũnu'cãsepijarã nima. Tojo nimicã, ũsã ña'asere, ũsã ña'arõ weesere acobojoya. Ũsãrẽ mu'u yarã masã tojacã weeya, ni sãrĩcu niwĩ.

Õ'acũ masã me'rã "A'tiro weeguti" ni apo'que ni'i

10 Õ'acũ Moisé sērī'quere tũ'óca be'ro a'tiro nicũ niwī:

"Añurõ tũ'oya. Ni'cãrõacãrẽ yũ'u nipe'tirã masã Israe curuacjãrã me'rã 'A'tiro weeguti' ni apo'quere cũugũti. Nipe'tirã masã i'orõpũ añubutiasere weeĩ'ogũsa'a. Te todũporopũ ne ape di'tapũ a'ti turipũre weeĩ'ono'ña marĩ'quere i'ogũti. No'o nipe'tirã masã wa'tero nirã yũ'u masã wiogũ masãrẽ añubutiaro weeatjere i'arãsama.

11 "Ni'cãcã yũ'u masãrẽ weeduti'quere weeya. Masã tojo weecã, yũ'u masã tiro nirã amorreo masãrẽ, cananeo masãrẽ, hitita masãrẽ, ferezeo masãrẽ, heveo masãrẽ, jebuseo masãrẽ cõ'awĩrõgũsa'a.

12 "Masã sãjãti di'tacjãrã me'rã ne a'merĩ 'Tojo weerã', ni apoticã'ña. Masã tojo weecã pũrĩcãrẽ, masãrẽ na ãjõpeose queose yee'quere sirutucã weerãsama.

13 Tojo weronojõ o'orã, a'tiro pe'e weeya. Na wa'icũrãrẽ ãjũamorõpeosere paamũtõcã'ña. Apeye ãtãpaga na miinũ'cõ'que na ãjõpeosere mutõpe'ocã'ña. Tojo nicã Aserã wãmetigo na ãjõpeose yee'que yucũ me'rã wee'que tuturire dutecõ'acã'ña.

14 "Ne apĩ Õ'acũ nitigure ãjõpeoticã'ña. ãpẽrãrẽ ãjõpeosirutucã ne uawe'e. Yũ'u dia'cũrẽ ãjõpeocã u'a.

15 "Ti di'tapũ nirã me'rã ne a'merĩ 'Tojo weerã', ni apoticã'ña. Na ãpẽrãno jõ Õ'acũ nitirãrẽ e'catipeorã, wa'icũrãrẽ wẽjẽ ãjũamorõpeorã, masãrẽ pijibosama. Masã quẽ'rã na wẽjẽ ãjũamorõpeo'quere na me'rã ba'atamubosa'a.

16 Apetero weerã na põ'rã numiarẽ masã põ'rã umuarẽ numisobosama. Numisoo, na põ'rã numia Õ'acũ nitirãrẽ ãjõpeorã, masã põ'rã umuarẽ mejãrõta narẽ ãjõpeocã weebosama.

17 "Masã ne cã'rõ Õ'acũ nitirãrẽ cõme me'rã ãjũasipio wĩorẽ'quere ãjõpeoticã'ña", nicũ niwī Õ'acũ.

Õ'acũ dutise cũu'quere Moisé oja'que ni'i

27 Õ'acũ Moisére cũ dutise wéréca be'ro cãrẽ nicũ niwī: "Yũ'u ucũsere ojaya. Te yũ'u mu'u me'rã, Israe curuacjãrã me'rã apo'que ni'i", nicũ niwī.

28 Moisé topũre Õ'acũ me'rã cuarenta umucori, cuarenta ñamirĩ* tojacũ niwī. Ne ba'aro marĩrõ, sĩ'rĩrõ marĩrõ nicũ niwī. Topũ "Õ'acũ masã me'rã tojo weeguti" ni apo'quere te ãtãpĩrĩpũ ojaõ'ocũ niwī. Tetã diez Õ'acũ dutise cũu'que nicaro niwũ.

29 Be'ro Moisé ãrũgũ Sinaĩpũ ní'cũ pũã pĩ te dutise oja'que pĩrĩrẽ miidijaticũ niwī. Tigũ ãrũgũpũ ní'cũ dijatagũ, cũ diapoa asistesere masĩticũ niwī. Cũ, Õ'acũ me'rã ucũca be'ro niyucã, tojo asistecaro niwũ.

30 Aarõ, tojo nicã nipe'tirã Israe curuacjãrã cũ diapoa asistecã i'arã, cãrẽ ui nicãrã niwã. Tojo weerã cũ pu'toacãpũ wa'aticãrã niwã.

31 Na tojo weecã i'agũ, Moisé pe'e narẽ pijineocũ niwī. Tojo weerã Aarõ, nipe'tirã wiorã cũ tiropũ dajacãrã niwã. Na dajacã i'agũ, na me'rã ucũcũ niwī.

32 Be'ro nipe'tirãpũta Israe curuacjãrã etabũrocãrã niwã. Na etacã, Moisé Õ'acũ ãrũgũ Sinaĩpũ dutise o'o'quereta narẽ werecũ niwī.

33 Na me'rã ucũpe'oca be'ro cũ diapopũre ni'cã su'ti casero usemerĩrĩ casero me'rã mo'acũ niwī.

34 Moisé Õ'acũ me'rã bocaejari wi'ipũ cũ me'rã ucũgũ sãjãgũ, ti caserore tuweemũjãcũ niwī. Cũ wijatagũ, Õ'acũ dutisere Israe curuacjãrãrẽ wereturiamũjãcũ niwī.

* 34:28 34.28 I'aña Gn 7.4 docapũ oja'quere.

35 Cũ ti wi'ire wijatacã, Israe curuacjãrã Moisé diapoã asistecã ï'acãrã niwã. Tojo weegu ti casero me'rã diapoare mo'amujãcũ niwĩ tja. Ô'acũ me'rã ucũgũ sãjãgũ, ti caserore tuweemujãcũ niwĩ.

40

Ô'acũ wi'i, wa'icũrã caseri me'rã wéeca wi'ire aponũ'cõ'que ni'i

A'te capítulori 25–30; 35–39 Ô'acũ wi'i wa'icũrã caseri me'rã wéeca wi'i cjasere were'e. A'ti capítulo cuarenta, Ô'acũ "Tojo weeya", ni weeduti'quere were'e.

1 Moisé masãrẽ Ô'acũ dutisere wéréca be'ro Ô'acũ cũrẽ a'tiro nicũ niwĩ:

2 "Nimũ'tãrĩ mujĩpũ, ninũ'cãrĩ nũmũ nicã, ya wi'i, wa'icũrã caseri me'rã wéeca wi'ire aponũ'cõña.

3 Ti wi'ipũ yũ'ũ 'Masã me'rã añurõ weeguti' ní'quere cœori acarore cũuña. Ti acaro po'peapũ yũ'ũ diez dutise oja'que pjĩrĩ sãñasa'a. Ti acaro dũporo uestutiri caserore yoo cã'mota'aya.

4 Mesare, s'ocjũ quẽ'rãrẽ topũ cũuña. Ti mesapũre docepaga pãrẽ añurõ apopeoya.* Tigũ s'ocjũpũre s'osepagare s'õnũ'cõña.

5 Û'mutise ãjũamorõpeoro uru me'rã wee'caro 'Masã me'rã añurõ weeguti' ní'que cœori acaro põtœorõpũ peoya. Ti wi'i, ya wi'i ne sãjãnũ'cãrõrẽ ni'cã casero uestutiri caserore yooya.

6 Tu'ajanũ'cõ, ti wi'i ne sãjãrõ wa'icũrãrẽ ãjũamorõpeorore cũuña.

7 To be'ro bapa pajiri pare ya wi'i, tojo nicã wa'icũrãrẽ ãjũamorõpeoro, a'te pũaro wa'tero, deco ti pare dũpoya. Ti pare aco piomu'muoña.

8 Yũ'ũ mũ'ũrẽ duti'caronojõta, ti wi'i sumutore apoya. Tu'ajanũ'cõ, su'tiro casero uestutiri caserore topũ sãjãrõ cã'mota'atjore yooya.

9 "Be'ro a'tiro weeya. Ye waro tojato ní'gũ, ueste to wa'rewũasenojõrẽ ti wi'ire wa'reya. Nipe'tise ti wi'ipũ nisere wa'repe'ocã'ña. Tojo weecã, topũ nise nipe'tise ye tojarosa'a. Ne ña'ase marĩrõ tojarosa'a.

10 Tojo nicã, te uestereta tja wa'icũrãrẽ ãjũamorõpeoro bu'ipũ wa'reya. Topũ de'ro nisere wa'repe'ocã'ña. Mũ'ũ tojo weegu tore añurõ, ña'ase marĩrõ waro tojacã weegusa'a.

11 Be'ro te ueste me'rã bapa pajiri papũre wa'reya. Tojo nicã, to pesaro dũ'pocãrẽ wa'regusa'a. Tere wa'regu, ye waro tojacã weegusa'a.

12 "Be'ro Aarõrẽ, cã põ'rã uestũarẽ ya wi'i sope pu'topũ miaña. Topũ narẽ uesto'ya.

13 Aarõ pa'i cã sãñarõnojõrẽ sãñato. Be'ro cũrẽ 'Yé cjasere da'ragũ' pa'i sãjãdutigu, uestere piopeoya.

14 Tu'ajanũ'cõ, cã põ'rãrẽ miiti, narẽ su'ti yoase paca su'a'quere sãña.

15 Na pacũ Aarõrẽ wee'caronojõ napũre uestere piopeoya. Mũ'ũ tojo weecã, na quẽ'rã yarã pa'ia, yé cjasere da'rãrã nirãsama. Mũ'ũ narẽ a'tiro ueste piopeose me'rã na pãrãmerã nituriarã pa'ia nisere ninu'cũcã'rãsama. Ne pe'tisome", nicũ niwĩ Ô'acũ.

16 Ô'acũ duti'caronojõta Moisé nipe'tisere weepe'ocũ niwĩ.

17 Tojo weerã na ni'cã cã'ma Egiptopũre wijãca be'ro nimũ'tãrĩ mujĩpũ, ninũ'cãrĩ nũmũrẽ Ô'acũ wi'ire aponũ'cõcãrã niwã.

O'mecurua Ô'acũ wi'i bu'ipũ ní'que ni'i

* **40:4 40.4** Te pãrẽ Ô'acũ ï'orõpũ peocãrã niwã. Israe curarinũcũ ni'cãrẽ pã nicaro niwã. Pa'ia dia'cũ te pãrẽ ba'acãrã niwã.

³⁴ Moisé Õ'acũ wi'ire aponũ'cõca be'ro, o'mecurua ti wi'ire tuubi'acaro niwũ. Õ'acũ cũ assistese ti wi'ipũre niyũ'ruacarõ niwũ.

³⁵ Tojo weegũ Moisé ne sãjãamasĩticũ niwĩ.

³⁶ O'mecurua ti wi'i bu'ipũ ní'que mũjãáca be'ro Israe curuacjãrã na ye wi'serire pãámii, aperopũ wa'amũjãcãrã niwã.

³⁷ O'mecurua mũjãaticãma, na ye wi'serire ne pãámiiticãrã niwã. Téé o'mecurua mũjãacãpũ co'temũjãcãrã niwã.

³⁸ Israe curuacjãrã no'o na wa'aro nipe'tirã ã'orõpũ Õ'acũ ya o'mecurua, mũcore ti wi'i bu'ipũ nimũjãcarõ niwũ. Ñami pe'ema ti curua po'pearũ pecame'e mũjãrĩ põ'rã nicaro niwũ.

Josué

A'ti pūrī a'tiro weero ojano'pā nise ni'i

Moisé wērīca be'ro Ō'acū Josuére Israe curuacjārārē sū'ori nisetiaccjūre sōrōcū niwī. Josué cū ojāca pūrī p̄aro d̄ucawati'i. Nim̄'tārō Israe curuacjārā na Canaá di'ta, Ō'acū narē o'oguti nīca di'tare sājāa, tocjārā me'rā a'mewējē, wapata'a, miiwapa'que ni'i. (Capítulos 1–12) Be'rocjārō na Israe curarin̄cū di'ta d̄ucawaa'que ni'i. (Capítulos 13–22) Nit̄oro Josué cū ucūt̄o'que, cū masārē werecasat̄o'que, tojo nicā cū wērī'que ni'i. (Capítulos 23–24)

Ō'acū Josuére Israe curuacjārā wiogū sājācā wee'que ni'i

¹ Be'ro Moisé, Ō'acū dutisere da'racote'cū wērīca be'ro, Ō'acū Josuére ucūcū niwī. Josué pe'e Nun wāmetigū macū, tojo nicā Moisére weetamuco'te'cū nicū niwī. Ō'acū cūrē a'tiro ni ucūcū niwī:

² “Moisé yū'u dutisere wee'cū wērīa wa'ami. Ni'cārōacāma mū'u pe'e nipe'tirā Israe curuacjārārē dia Jordārē sū'ori pē'agūsa'a majā. Yū'u mūsārē o'oatji di'tapū wa'arāsa'a.

³ Yū'u Moisére ‘A'tiro weeguti’ ní'caronojōta mūsārē weegusa'a. Yū'u nipe'tiro mūsā di'ta sijatjo ejatuaro o'oguti.

⁴ Di'ta a'tocārō yoaro o'oguti. Yucū marīrōpū, téé Líbano di'tapū nit̄orosa'a. E'saro pe'e maa yoari maa Éufrates, nipe'tiro hitita masā ye di'ta me'rā ninū'cā, téé pajiri maa Mediterráneo nirōpū nit̄orosa'a.

⁵ Ne āpērā mūsā me'rā a'mewējērā pōtēosome. Moisé me'rā ní'caronojōta mejārōta nigūsa'a mū'u me'rā quē'rārē tja. Ne mū'urē cō'asome.

⁶ Tojo weegū wācūtutuaya, uiro marīrō nisetiya. Na ñecūsūmūarē ‘A'ti di'tare o'oguti’, niwū. Mū'u narē sū'ori mia, na me'rā a'ti di'tare miiwapa etigusa'a.

⁷ Tojo weegū yū'u ní'caronojō wācūtutuanu'cūcā'ña. Tojo nicā nipe'tise Moisé mūsārē dutise cūu'quere weepe'ocā'ña. Tojo weegū nipe'tise mū'u weesetise añurō wa'arosa'a.

⁸ Yū'u dutise cūu'quere masārē bu'enu'cūcā'ña. Ñamirīn̄cū, ūm̄cori quē'rārē wācūn̄ur̄ñu'cūcā'ña. Tere weecā, nipe'tise mū'u weesetise queoro wa'arosa'a.

⁹ Yū'u mū'urē a'tiro dutiapū. Ne mū'urē mejēcā wa'acā uiticā'ña. Wācūtutua nisetiya. Yū'u Ō'acū, mū'u wiogū, mū'u me'rā ninu'cūcūsa'a. Mū'u no'o wa'aro mū'u me'rā wa'agusa'a”, nicū niwī Ō'acū.

Josué Canaá di'tacjārā me'rā cū a'mewējēatjere apoyu'que ni'i

¹⁰ Be'ro majā Josué Israe curuacjārā wiorārē a'tiro weeduticū niwī:

¹¹ “Nipe'tiro masā cārīse u'turipū wa'a weetjārā, narē ‘Ba'ase mūsā miatjere apoyuya’, nirā wa'aya. Marī i'tia n̄m̄m̄ be'ro dia Jordārē pē'arāsa'a. Ō'acū o'oatji di'tare ñe'erā wa'arāsa'a”, ni werēcū niwī narē.

¹² Rubén ya curuacjārā, Gad ya curuacjārā, tojo nicā deco me'rā Manasés ya curuacjārā pe'ere Josué a'tiro ni ucūcū niwī:

¹³ —Wācūña Moisé, Ō'acū ūaro weeco'tegū, mūsārē duti'quere: Ō'acū mūsārē “Sooato” nígū, a'ti di'ta, mūsā nirī di'tare o'ocū niwī.

¹⁴ Mūsā n̄mosānumiarē, mūsā pō'rārē, mūsā yarā ecarārē a'to dia Jordā mujīpū mujātiro pe'e cūcā'ña yujupū. Moisé mūsārē o'oca di'ta ni'i. Mūsā nipe'tirā ūm̄m̄a pūrīcā a'mewējētutuarā nirānojō mūsā wāmo me'rā pē'arāsa'a. Mūsā acawererārē a'mewējētamurā, na d̄uporo ū'mutāña.

15 Téé Õ'acũ musârê soose o'o'caronojõta na quẽ'rârê o'ocãpũ, musã narê a'mewẽjõtamu'urãsa'a. Narê Õ'acũ o'oatji di'tare ñe'eca be'ropũ, a'mewẽjõtamu'tuorãsa'a. Tojo weetu'ajaca be'ropũ musã ye di'ta dia a'ti pã'rê pe'e dajatojatirãsa'a. Moisé musârê cũu'que di'tare miiwapa, sãjãque'arãsa'a majã, nicũ niwĩ.

16 Cũ tojo nicã tu'orã, na pe'e a'tiro ni yu'ticãrã niwã:

—Nipe'tise mu'u dutisere weerãti. No'o mu'u wa'adutiro wa'arãti.

17 Ësã Moisé duti'quere queoro yu'ti'caronojõta mu'u quẽ'rârê yu'tirãti. Ësã a'te dia'cãrê ña'a. Õ'acũ Moisé me'rã niwĩ. Mejãrõta cũ me'rã ní'caronojõta mu'u me'rã quẽ'rârê nicã ñasã'a.

18 No'o mu'urê yu'rũnu'cãgãnojõ, mu'u dutiro weetigunojõ wẽjẽno'gãsamĩ. Mu'u pe'e wãcũtutua, nisetiya, nicãrã niwã Josuére.

2

Josué Jericópũ ï'adu'tiri masârê o'ó'que ni'i

1 Be'ro Josué puarã umuarê ya'yioropũ Canaá di'tare, Jericópũre ï'adu'tirã wa'aduticũ niwĩ. Tojo weerã na Sitĩpũ ní'cãrã Jericópũ wa'acãrã niwã. Ti ñamirê na ni'cõ umuarê a'metãrãwapata'ari masõ Rahab wãmetigo ya wi'ipũ sãjãa, tojacã'cãrã niwã.

2 Jericócjũ wiogũ “Ni'cãcã ñami Israe curuacjãrã marĩ ya di'tare ï'adu'tirã a'tiapãrã” nisere tu'obocacã'cũ niwĩ.

3 Tojo weegũ cũ yarã surarare co ya wi'ipũ o'ócũ niwĩ. Ti wi'ipũ wa'a weetjãrã, core a'tiro nicãrã niwã: “Na umua mu'u ya wi'ipũ nirãrê cõ'awĩrõña. Na ï'adu'tiri masã nima”, nicãrã niwã.

4 Rahab pe'e narê nũotojaco niwõ. Na sãrĩtiña'cã, wiogũ o'ó'cãrãrê a'tiro yu'tico niwõ:

—Diacjũta ni'i. Musã ní'rõnojõta a'ti wi'ita nimiamã. Na “Tocjãrã nima” nisere masĩtiasũ.

5 Mujĩpũ sãjãrĩ cura, a'ti macã cja sopere bi'atji dũporoacã wa'ama. Diape'e wa'arã wa'apã. Quero wa'abaque'oya. Apetero weerã narê emuejãbosa'a, nico niwõ.

6 Co ya wi'i bu'i opa sira nirõpũ ñocãpũrĩ põ'rã sĩ'o'que weronojõ nise docapũ narê nũocũuco niwõ.

7 Co tojo nicã tu'orã, surara maata ti wi'ipũ wijaa, dia Jordã tiropũ ï'adu'tiri masârê a'marã wa'amicãrã niwã. Na wa'aca be'ro maata ti macã cja sopere bi'ano'caro niwũ.

8 Israe curuacjãrã cãrĩse dũporo Rahab narê nũo'caropũ mujãa, narê nico niwõ:

9 —Yu'u masĩ'i. Õ'acũ musã Israe curuacjãrãrê a'ti di'tare o'otojacũ niwĩ. Cũ a'ti di'tacjãrãrê musârê uicã weecũ niwĩ. Tojo weerã ñsã nipe'tirã uibutiasa'a.

10 Ësã tu'owũ Õ'acũ musârê Egiptopũ ní'cãrãrê miiwija'quere. Maa sõ'arĩ maarê acore musârê pẽ'ato ní'gũ, dũcawaanũ'cõ, boposãjãcã weecũ niwĩ. Tojo nicã, puarã amorreo masã wiorã maa Jordã a'ti pã'rê pe'e nirã Og, tojo nicã Sehõrê wẽjẽpe'ocãrã niwũ.

11 Tojo weerã ñsã pũrõ uise me'rã musârê ï'a'a. Õ'acũ, musã wiogũ nipe'tiro u'mũsepũ, a'ti nucũcãpũre wiogũ nimi.

12 Tojo weego musârê sãrĩ'i. Õ'acũ wãme me'rã “Mu'u acawererãrê añurõ weerãti”, niña. Yu'u musârê añurõ weetamu'caronojõta weeya. “Diacjũta tojo weerãti” ní'ã,

13 yu'u pacũsumuarê, yu'u ma'misumuarê, yu'u acawererã numiarê yu'rũweticã weeya, nico niwõ.

14 Na core a'tiro ni yu'ticãrã niwã:

—Mu'u nírõnojõta weerãti. Weeticãma, Ô'acũ ùsãrẽ wějẽato. Mu'u pe'e marĩ ni'cãrõacã ucũsere ne ãpẽrãrẽ wereticã'ña. Tojo nicã, Ô'acũ a'ti di'tare o'ocãpũta, ùsã mu'urẽ añurõ wiopesase me'rã, añurõ pajaña'a, weetamurãsa'a, nicãrã niwã.

¹⁵ Rahab ya wi'i, ti macã yeecã'mota'aca tu'rũpu wã'ñacaro niwũ. Tojo weego narẽ ventana sopepu pũnu'mo da me'rã du'udijoco niwõ.

¹⁶ Tojo weetoja, narẽ nico niwõ:

—Musãrẽ a'marĩ masã bocari nírã, ùrũgũpu wa'aya. No'o i'tia nũmũnojõ tojayá. Téé musãrẽ a'marĩ masã macãpu dajatojatica be'ropu musã acawererã tiro tojáaya, nico niwõ.

¹⁷ Co tojo nicã tu'orã, a'tiro ni yu'ticãrã niwã:

—Mu'u ùsãrẽ “Yu'ure tojo weepa” ní'caronõjõta weerãsa'a.

¹⁸ Ësã a'ti di'tare sãjãácãrẽ, sõ'arĩ da pũnu'mo da mu'u ùsãrẽ du'udijoca dare ventana sopepu yoodijoya tja. Mu'u ya wi'ipu mu'u pacu, mu'u paco, mu'u ma'misũmũa, nipe'tirã mu'u acawererãrẽ neocũña.

¹⁹ No'o ni'cũ cũ uaro wijaama'agũnojõ cũ basu cũrẽ wějẽsere bu'iritigusami. Ësã bu'iri moorãsa'a. Ni'cũ ùsãnojõ mu'u ya wi'ipu nirãrẽ mejẽcã weecã pũrĩcãrẽ, ùsãta bu'iritirãsa'a.

²⁰ Mu'u ãpẽrãrẽ werecãma, marĩ ucũ'que wapamarĩrõsa'a, nicãrã niwã Rahare.

²¹ —Jau. Musã nírõnojõta tojota weegosa'a, ni yu'tico niwõ.

Be'ro tojo nitojanu'cõ, wa'a wa'acãrã niwã. Na wa'áca be'ro co na wee-duti'caronõjõta weeco niwõ. Pũnu'mo da, sõ'arĩ dare ventana sopepu du'teõ'odijoco niwõ.

²² Be'ro na puarã Israe curuacjãrã ï'adu'tiri masã ùrũgũpu du'ticãrã niwã. Topure i'tia nũmũ tojacãrã niwã. Narẽ a'marã, surara pe'e nipe'tiropu a'macũmí, ne bocaticãrã niwã. Tojo weerã Jericõpu dajatojaa wa'acãrã niwã.

²³ Be'ro ï'adu'tiri masã ùrũpagupu ní'cãrã dijaa, maarẽ pẽ'aa, téé Josué tiropu dajacãrã niwã tja. Topu daja, cũrẽ nipe'tise narẽ wa'a'quere werecãrã niwã.

²⁴ A'tiro ni werecãrã niwã: “Ô'acũ marĩrẽ ‘Nipe'tise ti di'tare o'oguti’, nitojami. Na masã ti di'tapu nirã marĩrẽ pũrõ uibutiarã weema”, ni quetiwerecãrã niwã.

3

Israe curuacjãrã dia Jordãrẽ pẽ'a'que ni'i

¹ Ape nũmũ pe'e, bo'reque'ari cura Josué nipe'tirã Israe curuacjãrã me'rã Sitim wãmetiropu ní'cãrã dia Jordãpu bu'atacãrã niwã. Na diare pẽ'ati dũporo ti maa sumutopu tojaque'acãrã niwã.

² I'tia nũmũ yu'rũca be'ro surara wiorã, nipe'tirã wa'teropure wa'a weetjãrã,

³ a'tiro duticãrã niwã: “Musã pa'ia, Leví ya curuacjãrã Ô'acũ ‘Masã me'rã añurõ weeguti’ ní'quere cõori acarore na miacã ï'arã, na siro sirutuya.

⁴ Tojo weerã musã wa'arore masĩrãsa'a. Musã ne ni'cũ a'ti ma'apure wa'aña'tisa'a. Ti acarore yoacurero, ni'cã kilõmetronõjõ sirutuya. Pu'toacã tu'aticã'ña”, ni werecãrã niwã.

⁵ Tere na wérẽca be'ro Josué a'tiro nicu niwĩ tja: “Ñamiacã Ô'acũ cũ tutuasere ï'arãsa'a. Tojo weerã musã Ô'acũ ï'orõpu ña'ase marĩrã niato nírã, musã ye su'tire coe, tojo nicã musã ya upure u'acoecã'ña”, nicu niwĩ Josué.

⁶ Pa'ia pe'ema a'tiro nicu niwĩ: “Musã pa'ia Ô'acũ ‘Masã me'rã añurõ weeguti’ ní'quere cõori acarore wua, masã nipe'tirã dũporo maarẽ u'mutãpẽ'arãsa'a.”

Tojo weerã cũ duti'caronõjõta ti acarore wua, masã dũporo u'mutãcãrã niwã.

⁷ Be'ro Ô'acũ Josuére a'tiro nicu niwĩ: “Ni'cãcã me'rã nipe'tirã Israe curuacjãrãrẽ mu'urẽ ãpẽrã yu'rũoro añurõ ï'acã weenu'cãgũti. Tojo weerã Moisé me'rã ní'caronõjõta yu'u mu'u me'rã nisere masĩrãsama.

⁸ Pa'ia yu'u 'Masã me'rã añurõ weeguti' cœori acarore miarãrẽ a'tiro ni wereya: 'Mũsã dia Jordã sumutore etarã, ti maapũre ñumuwija, tojanu'cãña'", nicu niwĩ Õ'acũ.

⁹ Be'ro Josué masãrẽ pijio, nicu niwĩ: "Tu'orã a'tia marĩrẽ Õ'acũ nisere.

¹⁰ A'tiro weemasĩrãsa'a 'Õ'acũ catigu marĩ me'rã ninu'cũmi' nisere. Tojo nicã a'ti di'tacjãrã cananeo masã, hitita masã, heveo masã, ferezeo masã, gergeseo masã, amorreo masã, jebuseo masãrẽ cõ'ape'owã'cãgũsami.

¹¹ Ì'aña. Õ'acũ, nipe'tise di'ta wiogu ya acarore mũsã dũporo dia Jordãrẽ pẽ'amũ'tãrõsa'a.

¹² Tojo weerã mũsã Israe curuacjãrã doce curari nirã, te curarinucũ ni'cũrẽ beseya.

¹³ A'tiro wa'arosa'a. Na pa'ia Õ'acũ nipe'tise di'ta wiogu ya acarore miarã, na diarũ ñumuwijacã, te aco dũcawatia wa'arosa'a. Te aco nimi'que o'mabũrosome. Pũaperipũta opa ditara weronojõ nicã'rõsa'a", ni werecu niwĩ.

¹⁴ Tojo weerã Israe curuacjãrã dia Jordãrẽ pẽ'arã, na cãrĩ'que u'turire wijacãrã niwã. Pa'ia Õ'acũ "Masã me'rã añurõ weeguti" ní'quere cœori acarore na dũporo miamũ'tãcãrã niwã.

¹⁵ Titare masã otese dũcatiri cura dia Jordã pajiro pu'eeja, mirĩa wa'acaro niwũ. Tojo nimicã, pa'ia ti acarore miarã, Jordãpũ na dũ'pocãrĩ ti maarẽ u'tacũucãta,

¹⁶ te aco bu'ipũ burũti'que tojanũ'cãcaro niwũ. Yoaropũ ni'cã macã Adã wãmetiri macãpũ opa ditara bi'a cã'mota'a'ro weronojõ wa'acaro niwũ. Adã Saretãn wãmetiro pũ'topũ tojacaro niwũ. Aco tosiropũ toja'que pe'e O'mabũrotiri dítarapũ wetibũrudijacaro niwũ. Tojo wa'acã, na Israe curuacjãrã Jericó põtẽorõ pẽ'acãrã niwã majã.

¹⁷ Na pẽ'arĩ cura pa'ia Õ'acũ ya acarore cœorã pe'e dia deco boporopũ nũ'cãejacã'cãrã niwã. Téé nipe'tirã Israe curuacjãrã pẽ'ape'tica be'ropũ pẽ'acãrã niwã. Nipe'tirã Israe curuacjãrã boporopũ pẽ'acãrã niwã.

4

Ûtãpaga docepagare dia Jordã cjasere mi'que ni'i

¹ Nipe'tirã dia Jordãrẽ pẽ'atãca be'ro Õ'acũ Josuére nicu niwĩ:

² "Israe curuacjãrãrẽ te doce curarinucũ ni'cũrẽ beseya.

³ Narẽ wa'aduti weetjãgũ, pa'ia dia deco na nu'cũrõ tiropũ docepaga ùtãpagare miicũudutiya. Mũsã ni'cãcã ñami cãrĩatjopũ tepagare cũuña."

⁴ Tojo weegu Josué doce uũuarẽ cã bese'cãrãrẽ pijio,

⁵ narẽ nicu niwĩ: "Mũsã Jordã decopũ, Õ'acũ mũsã wiogu ya acaro tiropũ wa'a, mũsãnucũ ùtãpaga ni'cãrẽpaga wũarã wa'aya. Tojo weerã mũsã docepaga cœorãsa'a.

⁶ Te tojo weesere mũsã põ'rã masãbajuarãpũ, 'A'tepaga ¿de'ro nisĩ'rĩrõ weeti?' nicã, mũsã a'tiro ni yu'tirãsa'a:

⁷ 'Ûsã Õ'acũ ya acarore dia Jordãrẽ miipẽ'acã, ne aco marĩrĩ maa wa'awũ. A'tepaga Israe curuacjãrã doce curari ti maa Jordãrẽ pẽ'awũ', nisĩ'rĩrõ wee'e, ni wereapa mũsã põ'rãrẽ", nicu niwĩ.

⁸ Tojo weerã na Josué cũ weeduti'quere queoro weecãrã niwã. Na ùtãpaga docepaga Jordã decopũ ní'quepagare miuwãacãrã niwã. Israe curuacjãrã te curarinucũ ni'cũ ni'cãrẽpaga miacãrã niwã. Õ'acũ Josuére ní'caronojõta na cãrĩrõpũ tepagare mia, cũucãrã niwã.

⁹ Apeyere tja Josué ti maa decopũ pa'ia na Õ'acũ ya acarore wũanu'cũ'caropũre apeyepaga docepaga cũucũ niwĩ. Tepaga topũ nidecoti'i yujupũ.

10 Téé nipe'tise Õ'acũ Josuére duti'quere weepe'óca be'ro, pa'ia ti maa decopu ti acarore wuanu'cũcãrã niwã yujupu. Moisé Josuére weeduti'caronojõta queoro weecãrã niwã. Masã pe'e sojaro me'rã ti maarë pẽ'acãrã niwã.

11 Nipe'tirã masã na pẽ'aejanu'cãca be'ro pa'ia Õ'acũ “Masã me'rã tojo weeguti” ní'quere cuori acaro me'rã pẽ'a, masã duporo nu'cãejacãrã niwã.

12 Umua Rubén ya curuacjãrã, Gad ya curuacjãrã, tojo nicã deco me'rã Manasés ya curuacjãrã na wãmo me'rã ãpẽrã Israe curuacjãrã duporo pẽ'amũ'tãcãrã niwã. Tojo weerã Moisé cũ duti'caronojõta weecãrã niwã.

13 Pãjãrã cuarenta mil a'mewẽjẽrĩ masã añurõ wãmotirã nu'cãejaburocãrã niwã. Jericó opa pa'tiro nirõpu wa'a, a'mewẽjẽrãtirã apoyucãrã niwã. Ti acaro topu niyucã, Õ'acũ na me'rã nicu niwĩ.

14 Na tojo weerĩ numurẽta nipe'tirã Israe curuacjãrã ï'orõpu Õ'acũ Josuére ãpẽrã yu'ruoro tojacã weecu niwĩ. Cũ catiri umucore nipe'tirã masã Josuére wiopesase me'rã ï'acãrã niwã. Moisére wee'caronojõta cũ me'rã quẽ'rãrẽ mejãrõta weecãrã niwã.

15 Tu'ajanu'cõ, Õ'acũ Josuére a'tiro nicu niwĩ:

16 “Pa'ia, Õ'acũ masã me'rã ‘Tojo weeguti’ ní'quere cuori acarore cuorãrẽ ti maa Jordãpu nirãrẽ majãtidutiya.”

17 Tere tu'ogu, Josué pa'iare “Majãtia”, nicu niwĩ.

18 Na cũ dutironojõta pa'ia Õ'acũ ya acarore miimajãcãrã niwã. Nipe'tirã masã, pa'ia ti acaro me'rã pẽ'áca be'ro ti maa ne waropu ní'caronojõta o'maburocaro niwũ tja.

19 U'mutãrĩ mujĩpũrẽ, diez numurĩ nirĩ numurẽ, Israe curuacjãrã Jordãpu ní'cãrã majãa, Gilgal wãmetiropu cãrĩrã wa'acãrã niwã. Gilgal, Jericó macã mujĩpũ mujãtiro pe'e nicaro niwũ.

20 Gilgapu Josué ãtãpagare docepaga Jordãpu mii'quepagare cũucu niwĩ.

21 Josué Israe curuacjãrãrẽ a'tiro nicu niwĩ: “Be'ropu musã pãrãmerã nituriarã na pacusumuarẽ ‘¿A'tepaga de'ro nisĩ'rĩrõ weeti?’ nicã,

22 narẽ wereya: ‘Israe curuacjãrã dia Jordãrẽ pẽ'arã, aco ducawaanũ'cõ, bopori ma'apu pẽ'awã', nisĩ'rĩrõ wee'e.

23 Õ'acũ marĩ wiogu dia Jordãrẽ ma'a bopori ma'a weewĩ. Téé ãsã pẽ'ape'tica be'ropu tojo weedu'uwĩ. Õ'acũ marĩ wiogu duporopu Maa sõ'arĩ maarẽ wee'caronojõta weewĩ. Ësã ti maarẽ pẽ'ape'tica be'ropu tojo bopori ma'a weewĩ.

24 Nipe'tirocãrã Õ'acũ cũ tutuasere masiãto ní'gũ, tojo nicã musã Õ'acũ marĩ wiogure wiopesase me'rã wãcũnu'cũcã'to ní'gũ, tojo weewĩ”, ni wereya, nicu niwĩ Josué.

5

Gilgapu na niseti'que ni'i

1 A'tiro wee Õ'acũ dia Jordãrẽ Israe curuacjãrãrẽ pẽ'ato ní'gũ, boposãjãcã weecu niwĩ. Tere tu'orã, nipe'tirã amorreo masã wiorã dia Jordã mujĩpũ sãjãrõ pe'e nirã pũrõ ui, ucacãrã niwã. Tojo nicã, mejãrõta cananeo masã wiorã dia Mediterrãneo sumutopu nirã uicãrã niwã. Tojo weerã “Na me'rã a'mewẽjẽrõua'a” ni, ne wãcũticãrã niwã.

2 Titare Õ'acũ Josuére a'tiro nicu niwĩ: “Musã ãtãperi me'rã yejese pjĩrĩrẽ da'reya. Tu'ajanu'cõ, musã toduporopu wee'caronojõta weeya tja. Musã Israe curuacjãrã umuarẽ õ'rẽcju yapa caserore yejecõ'aña”, nicu niwĩ.

3 Tere tu'ogu, Josué cũ yejecõ'atje pjĩrĩrẽ da'recu niwĩ. Te me'rã Israe curuacjãrã umuarẽ Aralot wãmetiro opa bu'pa nirõpu na õ'rẽcju yapa caserore yejecõ'acu niwĩ.

⁴ Nipe'tirã ɯmɯa Egiptopɯ wija'cārã, surara sājārĩ cǔ'manojõ cɯorã yucɯ marĩrõpɯ wēĩpe'tia wa'acārã niwã.

⁵ Na nipe'tirãputa na õ'rēcɯ yapa caserore yejecõ'ano'cārã nicārã niwã. Egiptopɯ wija'cārã pūrĩcã yucɯ marĩrõpɯ bajua'cārã yejecõ'ano'ña marĩcārã niwã.

⁶ Õ'acũ na ñecũsumuarẽ “Musã pãrãmerã nituriarãpũre añuse di'tare o'oguti”, nicɯ niwĩ. Te di'ta añuse di'ta nujãtu'que, apeye otese pĩ'rĩse di'ta nirõsa'a. Tojo nimicã, ɯmɯa surara sājārĩ cǔ'manojõ cɯorã Egiptopɯ wija'cārã pe'e Õ'acũ dutisere queoro weeticārã niwã. Na tojo ña'arõ weese bu'iri Õ'acũ “Diacjũta na te di'tare ĩ'asome”, ni ucũcɯ niwĩ. Tojo weerã na yucɯ marĩrõpɯ cuarenta cǔ'marĩ sijabaque'aticārã niwã. Téé na ɯmɯa wēĩpe'ticãpɯ topũre sijadu'ucārã niwã.

⁷ Na wēĩ'cārã põ'rãrẽ Õ'acũ narẽ põ'rãti, ducayu'cãrãrẽ õ'rēcɯ yapa caserore Josué yejecõ'acɯ niwĩ. Na sijari curare yejecõ'ano'ña marĩcārã niwã.

⁸ Na nipe'tirã yejecõ'ano'ca be'ro na wi'seriacãpɯ te cãmire sijorã, nicã'cārã niwã.

⁹ Be'ro Õ'acũ Josuére a'tiro nicɯ niwĩ: “Ni'cãcã me'rã Egiptocjãrã dutise doca musã bopoyoro ní'quere wijata'acã wee'e.” Cǔ tojo wéeca be'ro niyucã, to Gilgal wãmetisa'a.* A'tiro nicãpɯ quẽ'rãrẽ mejãrõta wãmetisa'a.

Õ'acũ masãrẽ Egiptopɯ miuwija'quere wãcũrĩ bosenuɯ ni'i

¹⁰ Israe curuacjãrã Gilgapɯ que'ajãcãrã niwã. Nimɯ'tãrĩ mujĩpũ pua semana be'ro opa pa'tiro nirõ Jericó põtẽorõpɯ mujĩpũ sājãrĩ cura Õ'acũ yũ'ruari bosenuɯrẽ boseba'acãrã niwã.

¹¹ Ape nuɯ pe'e Canaã di'ta cjase cebada ùtẽ'que, tojo nicã pã bucuase marĩrõ ba'acãrã niwã.

¹² Ti nuɯ me'rã Õ'acũ narẽ manãrẽ* tocã'rõta burucã weetuocɯ niwĩ. Ti cǔ'marẽ ti di'ta cjasere ba'acãrã niwã majã.

Josué Õ'acũ yarã surara wiogɯ me'rã ucũ'que ni'i

¹³ Ni'cã nuɯ Josué Jericó pu'to nígũ, cǔ diacjũ ni'cũ masũ di'pĩ ñosẽrĩ pĩ me'rã sĩoejanũ'cãcã ĩ'acɯ niwĩ. Josué cǔ tiro wa'a, sēĩtiña'cɯ niwĩ:

—¿Mu'u ùsã me'rãcjũ niti? ¿Niwetine? ¿Ûsãrẽ ĩ'atu'tirã me'rãcjũ niti? nicɯ niwĩ.

¹⁴ Cǔ yũ'ticɯ niwĩ:

—Ne niwe'e. Yũ'u Õ'acũ yarã surara wiogɯ musã tiropɯ a'tiapɯ, nicɯ niwĩ.

Cǔ tojo nicã tũ'ogɯ, Josué ějõpeose me'rã nucũcãpɯ paamu'rĩque'acɯ niwĩ.

—Wiogɯ, yũ'u, mu'urẽ da'raco'tegɯ, ¿de'ro weecã ɯasari? ni sēĩtiña'cɯ niwĩ.

¹⁵ Õ'acũ yarã surara wiogɯ cãrẽ yũ'ticɯ niwĩ:

—Mu'u sapatu tuweeya. Mu'u nu'cũrõ Õ'acũ nirõ ni'i, nicɯ niwĩ.

Cǔ tojo nicã tũ'ogɯ, Josué cǔ duti'caronojõta cǔ sapatu tuweecũcɯ niwĩ.

6

Israe curuacjãrã Jericópɯ na sãjãa'que ni'i

¹ Jericócjãrã Israe curuacjãrãrẽ pũrõ uicãrã niwã. Israe curuacjãrã sājãrĩ nĩrã, ti macã cjase soperire añurõ bi'ape'ocã'cārã niwã.* Tojo weerã ti macãrẽ ne ni'cũ sãjãti, ne wijaticãrã niwã.

² Na tojo weemicã, Õ'acũ Josuére a'tiro ni werecu niwĩ: “Yũ'u mu'urẽ Jericóre, tocjũ wiogure, tojo nicã tocjãrã surarare wiatojapɯ.

³ Tojo weerã musã Israe curuacjãrã surara ɯmɯa wãmotirã a'tiro weerãsa'a. Musã seis nuɯrĩ ti macãrẽ sutuarãsa'a. Ni'cã nuɯrẽ ni'cãrẽtiritã sutuaya.

* 5:9 5.9 Hebreo ye me'rã Gilgal nirõ “Tũrũmajãmidija'a”, weronojõ bususa'a. ☆ 5:12 5.12 Ex 16.31 * 6:1 6.1 Titare macãrẽ ùtã me'rã sã'rĩsãa, yee'que tũ'rari nĩcũcaro niwã.

4 Ya acaro dɔporo siete pa'ia ɯ'mutārāsama. Nanucũ oveja ɯmua na putise capesa'rire ɯorāsama. Seis nɯmɯrĩ pe'tica be'ro ape nɯmɯ pe'e ti macārē sietetiri sutuarāsa'a majā. Mɯsā sutuari cura pa'ia oveja ɯmua capesa'rire putirāsama.

5 Na ɯputɯ puticā tɯ'orā, mɯsā caricūrō pōtēorō caricũña. Mɯsā tojo caricũcā, ti macā cjase ɯtā tɯ'ruri se'tedija pe'tia wa'arosa'a. Tojo wa'ari cura mɯsā maata ti macāpɯ sājāārāsa'a."

6 Tojo wee Josué pa'iare pijio, a'tiro ni werecɯ niwĩ: "Mɯsā Ō'acũ ya acarore miiwā'cāña. Siete pa'ia ti acaro dɔporo oveja ɯmua capesa'ri na putiatje me'rā wa'ayuato", nicɯ niwĩ.

7 Surara pe'ere a'tiro nicɯ niwĩ: "Wa'aya. Ti macārē be'toanɯ'cāña. Surara wāmotirā Ō'acũ ya acaro dɔporo wa'amɯ'tāto", nicɯ niwĩ.

8 Nipe'tirā Josué duti'caronojōta weecārā niwā. Tojo weerā siete pa'ia ti acaro dɔporo capesa'rire putimɯ'tāwā'cācārā niwā.

9 A'mewējērĩ masā surara pe'e pa'ia dɔporo ɯ'mutācārā niwā. Āpērā surara ti acaro siro pe'e sirutucārā niwā. Du'ucũro marĩrō pa'ia oveja capesa'rire putiwā'cācārā niwā.

10 Surara pe'ere Josué "Di'tamarĩrō wa'aya. ɯɯ caricũduticāpɯ, mɯsā tutuaro pōtēorō caricūrāsa'a", nicɯ niwĩ.

11 Josué pa'iare ti acaro me'rā macārē ni'cāti sutuabaque'aduticɯ niwĩ. Tojo weetojanɯ'cō, na cārĩ'caropɯta daja, na'itō'o, cārĩcārā niwā.

12 Ape nɯmɯ ñamiña'cūrō Josué wā'cā, cũ duti'caronojōta pa'iare, surarare mejārōta duticɯ niwĩ tja. Tojo weerā pa'ia Ō'acũ ya acarore miiwā'cācārā niwā.

13 Na siete pa'ia ti acaro dɔporo sooro marĩrō wa'a, na putisere putisutuacārā niwā. A'mewējērĩ masā surara pe'e na dɔporo wa'acārā niwā. Āpērā surara ti acaro siro pe'e sirutucārā niwā. Na sutuari cura pa'ia ne putidu'uticārā niwā.

14 Tojo weerā nimɯ'tārĩ nɯmɯ be'ro cja nɯmɯrē apaturi ti macārē sutuanemocārā niwā. Tojo sutuatojanɯ'cō, dajacārā niwā na cārĩ'caropɯre tja. Seis nɯmɯrĩ mejārōta weecārā niwā.

15 Be'ro ape nɯmɯ siete nɯmɯrĩ nirĩ nɯmɯrē, ñamiña'cūrō wā'cā, na wee'caronojōta ti macā Jericóre sutuacārā niwā tja. Ti nɯmɯrē majā sietetiri sutuacārā niwā.

16 Na sutuatuocā, pa'ia pūrō puticā tɯ'ogɯ, Josué masārē nicɯ niwĩ: "Pūrō caricũña. Ō'acũ marĩrē a'ti macārē o'otojami.

17 Ō'acũ cũ duti'caronojōta ti macā nipe'tise to nise me'rā cō'ano'rōsa'a. Rahab, ɯmua me'rā a'metārāwapata'ari masō, tojo nicā co ya wi'ipɯ nirā dia'cārē ɯrɯono'rōsa'a. Cóta marĩ ĩ'adu'tirā o'o'cārārē nɯoco niwō.

18 Mɯsā Ō'acũ cũ cō'aduti'que to nisere ne miaticā'ña. Mɯsā tojo weecāma, mɯsā ye bu'iri Ō'acũ Israe curuacjārārē ña'abutiario wa'acā weebosami.

19 Nipe'tise ti macā cjase uru, plata, bronce, cōme me'rā wee'quea Ō'acũ ye dia'cũ ni'i. Ō'acũ ya wi'i cjase nɯrōrōpɯ miicũuno'rōsa'a", nicɯ niwĩ.

20 Pa'ia capesa'ri me'rā puticārā niwā. Tojo busucā tɯ'orā, masā ni'cārō me'rā ɯputɯ caricũcārā niwā. Na tojo caricũcā, ti macā ɯtā tɯ'ru, na yee cā'mota'ami'que se'temadija wa'acaro niwũ. Tojo wa'acā ĩ'arā, surara ti macārē diacjũta omasājā, miiwapa wa'acārā niwā.

21 Be'ro ti macācjārā ɯmɯarē, numiarē, ma'mapjiare, bɯcɯrārē, na yarā ecarā me'rāta wējēcō'acā'cārā niwā. Nipe'tirārē wējēpe'ocārā niwā.

22 Josué pɯarā ɯmua todɔporo ti macārē ĩ'adu'ti'cārārē nicɯ niwĩ: "Mɯsā ɯmua me'rā a'metārāwapata'ari masō ya wi'ipɯ wa'a, core, co acawererārē, na ye nipe'tise me'rā miiwĩrōrā wa'aya. Mɯsā core 'Tojo weerāti' ní'caronojōta weeya", nicɯ niwĩ.

²³ Cũ tojo nisere tũ'o, i'adu'tiri masã Rahare, co pacusumuarẽ, co acawererãrẽ miirã wa'acãrã niwã. Narẽ Israe curuacjãrã nirõ yũ'rũropũ cũucãrã niwã.

²⁴ Be'ro narẽ miiwĩrõca be'ro ti macã Jericóre ãjũacõ'acã'cãrã niwã. Plata, uru, bronze, cõme me'rã wee'que pe'ere Õacũ wi'i cjasere nũrõrõpũ cũucãrã niwã.

²⁵ Josué Rahab, co acawererã dia'cũrẽ wẽjẽticũ niwĩ. Cõta Jericóre i'adu'tiri masã Josué o'ó'cãrãrẽ nũoco niwõ. Co narẽ weetamu'que me'rã yũ'rũwetico niwõ. Tojo weerã Rahab, co acawererã Israe curuacjãrã me'rã nisetidecotima yujupũ.

²⁶ Be'ro Josué “Ne apaturi a'ti macãrẽ weepoticã'to” nígũ, a'tiro nicũ niwĩ: “No'o ni'cũ a'ti macãrẽ weeposĩ'rĩgũnojõrẽ Õ'acũ cũrẽ ña'arõ wa'acã weegusami. Cũ ma'ma macã weenũ'cãrĩ cura cũ macũ masã ma'mi wẽrĩgũsami. Ti macã yee'que tũ'rũri cjase soperire õ'orĩ cura cũ macũ dũ'sagũ pe'e wẽrĩgũsami tja”, nicũ niwĩ.

²⁷ Õ'acũ Josuére weetamunu'cũcũ niwĩ. Tojo weerã ti di'tacjãrã cũ añurõ weesetisere masĩpe'tia wa'acãrã niwã.

7

Acã Õ'acũrẽ yũ'rũnũ'cã'que ni'i

¹ Israe curuacjãrã wa'teropũre ni'cũ Acã wãmetigũ Jericó cjasere Õ'acũ cũ miadutiti'quere miacũ niwĩ. Cũ Judá ya curuacjũ, Carmi macũ, Zabdi pãrãmi, Zera pãrãmi nituriagũ nicũ niwĩ. Cũ Õ'acũ cõ'aduti'quere mii'que bu'iri nipe'tirã Israe curuacjãrã me'rã Õ'acũ pũrõ uacũ niwĩ.

² Josué ni'cãrãrã surarare ape macã Hai wãmetiri macãpũ o'ócũ niwĩ. Ti macã Betel mujĩpũ mujãtiro pe'e, Bet-aven pũ'topũ tojacaro niwũ. Narẽ o'ógũ, “Ti macãrẽ, tojo nicã to sumutopũre i'adu'tirã wa'aya”, nicũ niwĩ. Tojo weerã na ti macãrẽ i'adu'tirã wa'acãrã niwã.

³ Dajarã, Josuére werecãrã niwã: “Haipũre pejetirãcã umua niama. Tojo weerã nipe'tirã surara ti macãcãrã me'rã a'mewẽjẽrã wa'aticã'to. Pũati mil, o i'tiati mil surara ticũrãta wa'acã añurõsa'a. Na me'rã ti macãcãrãrẽ docaque'acã weerãsama. Tojo weegũ nipe'tirã surarare o'óticã'ña”, nicãrã niwã.

⁴ Tojo weerã i'tiati mil surara dia'cũ a'mewẽjẽrã wa'acãrã niwã. Haicjãrã pe'e narẽ docaque'acã weecãrã niwã. Tojo nicã, narẽ ui, du'tiwã'cãcã weecãrã niwã.

⁵ Israe curuacjãrãrẽ omasirutu wẽjẽcãrã niwã. Treinta y seis surara wẽjẽno'cãrã niwã. Macã sãjãrĩ sope pũ'to, téé di'ta se'te'caro nitũropũ narẽ sirutu wẽjẽcã'cãrã niwã. Tojo weerã Israe curuacjãrã bũjaweti, ui wãcũtutuaticãrã niwã.

⁶ Josué, cũ bũjawetisere i'ogũ, cũ sãñase su'tire wejetũ'rẽcũ niwĩ. Téé na'ique'ari curapũ, Õ'acũ ya acarõ tiropũ paamu'rĩque'acũ niwĩ. Bũcũrã quẽ'rã mejãrõta weecãrã niwã. Tojo nicã na dũpopapũre di'tare õrẽpeocãrã niwã.

⁷ Tojo wee Josué Õ'acũrẽ nicũ niwĩ:

—Õ'acũ, ¿de'ro weegũ mũ'ũ ãsãrẽ dia Jordãrẽ miipẽ'rõrĩ? Mũ'ũ amorreo masã ãsãrẽ wẽjẽcõ'ato nígũ, ¿tojo weerine? Ësã ti maa ape pã'rẽpũ tojacã añuyũ'ruabopã.

⁸ Wiogũ, Israe curuacjãrã surara ãsãrẽ i'atu'tirãrẽ uirã, omamũ'tãma. Na tojo weecã i'agũ, yũ'ũ ¿de'ro ni werebosari narẽ?

⁹ Cananeo masã, ãpẽrã a'ti di'tacjãrã ãsãrẽ tojo wa'a'quere tũ'ope'ticã'rãsama. Ësã nipe'tirãrẽ wẽjẽrãsama. Ne ni'cũ ãsã wa'teropũre tojasome. To pũrĩcãrẽ Õ'acũ, nipe'tirã a'ti di'tacjãrã mũ'ũrẽ ña'arõ wãcũrãsama, tojo nicã mũ'ũ wãmerẽ, nicũ niwĩ Josué Õ'acũrẽ.

¹⁰ Cũ tojo nisere tũ'ogũ, Õ'acũ Josuére yũ'ticũ niwĩ:

—Wã'cãnũ'cãña. ¿De'ro weegũ mũ'ũ nucũcãpũ paamu'rĩque'ati?

11 Israe curuacjārã yu'u dutisere yu'rũnu'cãma. Yu'u musãrẽ “Weeticã'ña” ní'quere queoro weetiama. Yu'u Jericó cjasere, yu'u miidutiti'quere miama. “Ña'a ni'i”, ni masĩmirã, yajama. Tere miitoja, na ye apeyenojõ wa'teropu nõoama.

12 Tojo weerã Israe curuacjārã na tojo wee'que wapa narẽ i'atu'tirãrẽ põtẽosome. Narẽ põtẽonu'cã, a'mewẽjẽrõnojõ o'orã, mejõ pe'e narẽ uiwã'cãrãsama. Na basu bu'iri da'reno'rãsama. Musã yu'u “Miaticã'ña” ní'quere maata cõ'aticãma, ne musã me'rã ninemosome majã.

13 Masãrẽ neocũu, narẽ weregu wa'aya: “Õ'acũ musãrẽ a'tiro niami: ‘Musã Israe curuacjārã, yu'u musãrẽ “Miaticã'ña” ní'que musã wa'teropu ni'i. Musã tere cõ'ape'oticãma, ne musã me'rã a'mewẽjẽrãrẽ docaque'acã weesome. Ñamiacãrẽ yu'u i'orõpu nu'cũrãsa'a. Tojo weerã yu'u i'orõpu ña'ase marĩrã niato nĩrã, musã ye su'tire coe, musã ya upure u'acoecã'ña. Apoyu'cãrãpu nitojaya.

14 Yu'u i'orõpu nipe'tirã musã ye curarinucũ bajuyoropu ejanu'cãña. Yu'u beseri cura nipe'tise nisirutuse curarire besewéeno'rõsa'a. Nisiruturi curua yu'u beséca curua ni'cũ põ'rã nise curari besewéeno'rõsa'a. Ni'cũ põ'rã yu'u beséca curua na umuarẽ beseno'rõsa'a.

15 Yu'u “Miaticã'ña” ní'quere cuogu cũ acawererã me'rã, tojo nicã cũ cuose nipe'tise me'rã ãjũacõ'ano'gũsami. Cũ Israe curuacjãrãrẽ bopoyoro wee'que bu'iri, tojo nicã yu'u “A'tiro weeya” ní'quere yu'rũnu'cã'que bu'iri ãjũacõ'ano'gũsami”, nicu niwĩ Õ'acũ Josuére.

Acãrẽ bu'iri da're'que ni'i

16 Ape numu ñamiña'cũrõ Josué masãrẽ te curarinucũ wijatiduticu niwĩ. Tojo weeri curare Õ'acũ Judá ya curuacjãrãrẽ i'ocu niwĩ.

17 Be'ro Josué ti curuacjãrãrẽ nisirutuse curarire wijatiduticu niwĩ. Õ'acũ Zera ya curuare i'ocu niwĩ. Ti curua wa'terore Zabdi acawererãrẽ besecu niwĩ.

18 Zabdi acawererã umuarẽ i'oburocã, Acã wãmetigu beseno'cu niwĩ. Acã Carmi macũ, Zabdi pãrãmi, Zera pãrãmi nituriagu, Judá ya curuacjũ nicu niwĩ.

19 Tojo weegu Josué cãrẽ nicu niwĩ:

—Mu'u yu'u macũ weronojõ nigũ ni'i. Õ'acũ, Israe curuacjãrã wiogure e'catipeoya. Mu'u wee'quere diacjũ wereya, nicu niwĩ.

20 Acã cãrẽ yu'ticu niwĩ:

—Diacjũta mu'urẽ were'e. Israe curuacjãrã wiogu Õ'acũrẽ yu'rũnu'cãwũ. A'tiro weewu.

21 Jericó cjase marĩ mii'que wa'teropu ni'cãrõ su'tiro añubutiaro Babiloniacjãrã wéeca su'tirore i'awũ. Tojo nicã plata cujiri doscientos cujiri, ni'cãgũ uru me'rã wee'care, ni'cã kilo deco nucũcjure uaripeja, miicã'wũ. Ya wi'i su'ti caseri me'rã wéeca wi'i po'peapu yaacã'wũ. Niyeru apeye docapu ni'i, nicu niwĩ.

22 Cũ tojo nicã tu'ogu, Josué ãpẽrãrẽ Acã ya wi'ipu wa'aduticu niwĩ. Cũ ya wi'ipu Acã míca su'tirore, niyerure, urugure bocacãrã niwã.

23 Tere míi, Josuére, tojo nicã Israe curuacjãrãrẽ wiacãrã niwã. Õ'acũ “Masã me'rã añurõ weeguti” ní'quere cuori acaro põtẽorõpu cũucãrã niwã.

24 Be'ro Josué, Israe curuacjãrã me'rã Acã, Zera macũrẽ, niyeru cũ yaja'quere, su'tirore, urure, cũ põ'rã umuarẽ, numiarẽ, cũ yarã ecarã wecuare, burroare, ovejare, tojo nicã cũ ya wi'i su'ti caseri me'rã wéeca wi'ire, nipe'tise cũ cuosere na cãrĩrõ yu'rũro Acor wãmetiro pa'tiropu miacãrã niwã.

25 Josué cãrẽ nicu niwĩ:

—¿De'ro weegu mu'u marĩrẽ a'te bopoyoro bu'iri da'reatjere weeati? Ni'cãrõacã Õ'acũ mu'urẽ bu'iri da'regusami, nicu niwĩ.

Tojo nitoja, nipe'tirã Israe curuacjãrã ũtãperi me'rã cūrẽ, cũ yarã ecarãrẽ doquewějẽcãrã niwã. Be'ro narẽ ũjũacõ'acãrã niwã.

²⁶ Na bu'ipũ Josué ũtã mesãjo seepeocũ niwĩ. Te me'rã Ő'acũ na me'rã ua'que pe'tia wa'acaro niwũ. Tojo weero ti pa'tiro Acor wãmetidecotisa'a yujupũ.

8

Israe curuacjãrã Haicjãrãrẽ docaque'acã wee'que ni'i

¹ Tojo wéeca be'ro Ő'acũ Josuére a'tiro nicũ niwĩ: “Ne uiticã'ña. Wãcũtutuaya. Mũ'ũ yarã surara nipe'tirãrẽ neocũu, Haicjãrã me'rã a'mewějẽrã wa'aya tja. Yũ'ũ Haicjãrã wiogũre, tojo nicã ti macãcjãrãrẽ mũsãrẽ wapata'acã weetamugũti. Cũ ya macã, na ya di'ta nimi'caro mũsã ye tojarosa'a.

² Mũ'ũ Jericócjũ wiogũre, ti macãcjãrãrẽ wee'caronojõta Haicjãrãrẽ, na wiogũ quẽ'rãrẽ weegũsa'a tja. Ni'cãrõacãma na cũose, na yarã ecarã mũsã yarã tojarãsama. Mũsã a'tiro weeya. Macã sẽ'ema pe'e ni'cã curua mũ'ũ yarã surarare wa'adutiya”, nicũ niwĩ.

³ Tojo weegũ Josué treinta mil surara añurõ a'mewějẽmasĩrãnojõrẽ ñamipũre Haiũre o'ógũ,

⁴ a'tiro nicũ niwĩ: “Mũsã añurõ tũ'oya. Macã sẽ'ema pe'e wa'a, bajutiropũ niña. Na me'rã a'mewějẽajã, tũ'omasĩ co'teya.

⁵ Æpẽrã surara yũ'ũ me'rã bajuyoro pe'e pi'arãsama. Haicjãrã ũsãrẽ ĩ'arã, ũsãrẽ wějẽrãtirã macãpũ ní'cãrã wijatirãsama. Na tojo weecã, ũsã todũporopũ wee'caronojõta ui omarãsa'a.

⁶ Na pe'e macãpũ wija, ũsãrẽ siruturãsama. ‘Todũporo wee'caronojõ marĩrẽ uiwã'cãrã weema’, nirãsama.

⁷ Na tojo weecã ĩ'arã, mũsã macã sẽ'ema pe'e ní'cãrã macãpũ sãjãaña. Sãjãa, ti macãcjãrã nipe'tirãrẽ wějẽpe'ocã'ña. Ő'acũ mũsã wiogũ ti macãrẽ mũsã ya macã tojacã weegũsami.

⁸ Be'ro Ő'acũ duti'caronojõta ti macãrẽ ũjũacã'ña. Yũ'ũ mũsãrẽ dutitoja'a”, nicũ niwĩ Josué.

⁹ Tojo níca be'ro Josué narẽ Betel, Hai wa'teropũ wa'a, tojaduticũ niwĩ. Hai mujĩpũ sãjãrõ pe'e tojacaro niwũ. Josué pe'e cũ yarã masã me'rã ti ñamirẽ mejãrõputa yũ'ruocũ niwĩ.

¹⁰ Ape numũ ñamiña'cũrõ cũ masãrẽ ĩ'awã'cãcũ niwĩ. Be'ro Israe curuacjãrã wiorã me'rã sũ'ori Haiũ a'mewějẽgũ wa'acũ niwĩ.

¹¹ Nipe'tirã surara cũ me'rã nirã ti macã põtẽorõpũ etacãrã niwã. Eta, ti macã yũ'ruorõpũ tojaque'acãrã niwã. To na nirõ me'rã opa pa'tiro nidijacaro niwũ.

¹² Josué ni'cãmocũsetiri mil surarare Betel, Hai wa'teropũ mujĩpũ sãjãrõ pe'e nũocũucũ niwĩ.

¹³ A'tiro wee surarare pũa curua dũcawaacãrã niwã. Ni'cã curua ti macã mujĩpũ sãjãrõ pe'e tojacãrã niwã. Ape curua ti macã yũ'ruoro pe'e tojacãrã niwã. Ti ñamita Josué opa pa'tiro nidijaro decopũ tojacũ niwĩ.

¹⁴ Haicjũ wiogũ tojo wa'acã ĩ'agũ, sojaro me'rã cũ yarã surara me'rã ti macãpũ ní'cãrã wija, dia Jordã cja pa'tiropũ Israe curuacjãrã me'rã a'mewějẽgũ wa'acũ niwĩ. “Ape curua Israe curuacjãrã ti macã sẽ'ema pe'e du'tiapã” ni, masĩticũ niwĩ.

¹⁵ Josué, cũ surara me'rã du'tirã weronojõ weesoocãrã niwã. Tojo weerã yucũ marĩrõ nirĩ ma'a pe'e uiwã'cãcãrã niwã.

¹⁶ Tojo weerã nipe'tirã surara Haicjãrã na wiorã dutisere tũ'orã, Josuére siruturã, na ya macãrẽ wijawã'cãcãrã niwã.

17 Nipe'tirā ɯmɯa Haicjārā, tojo nicā Betecjārā Israe curuacjārārē siruturā, wa'ape'tia wa'acārā niwā. Tojo weero ti macā co'tero marīrō tojacaro niwū.

18 Be'ro Ō'acū Josuére nicɯ niwī: “Mɯ'ɯ ñosērī pjī me'rā ti macārē sīopuaya. Ti macārē mɯ'ɯ ya macā tojacā weeguti.”

Tojo weegu surarare Josué ti pjī me'rā sīopuatjāgū, “A'mewējērā wa'aya”, nicɯ niwī.

19 Cū tojo nicāta, surara na bajutiroɯ ní'cārā sojaro me'rā wijacārā niwā. Ti macāɯ omasājā, pecame'e sī'ayoobaque'ocārā niwā.

20 Haicjārā surara majāmiñatōrōrā, na ya macārē o'me mɯjāacā ī'acārā niwā. Israe curuacjārā uiwā'cāmi'cārā majāmitojati, na me'rā a'mewējērā a'ticārā niwā. Tojo weero ne aperoɯ narē du'tita basioticarō niwū.

21 Josué, nipe'tirā Israe curuacjārā ti macā sē'emapɯ du'ti'cārā ti macārē ũjūacō'acā ī'arā, majāmitojaa, Haicjārā me'rā a'mewējērā a'ticārā niwā.

22 Be'ro ti macārē sājāa'cārā wijaa, Haicjārārē cā'mota'aque'acārā niwā. Tojo weerā na Haicjārā Israe curuacjārā pɯa curua decoɯ tojacārā niwā. Israe curuacjārā na nipe'tirārē wējēpe'ocā'cārā niwā.

23 Haicjārā wiogɯ dia'cūrē wējētīcārā niwā. Cūrē ñe'e, Josué tiroɯ miacārā niwā.

24 Israe curuacjārā na sirutu'cārārē wējēpe'oca be'ro na Haiɯ daja, dɯ'sa'cārārē wējēpe'ocā'cārā niwā tja.

25 Ti nɯmūrē doce mil masā Haicjārā ɯmɯa, numia wērīcārā niwā.

26 Josué pe'e cū ñosērī pjīrē sīopuanu'cūcɯ niwī. Téé na nipe'tirā Haicjārārē wējēpe'oca be'roɯ du'udijocɯ niwī.

27 Be'ro Ō'acū Josuére weeduti'caronojōta Israe curuacjārā ti macā cjase apeyenojō, tojo nicā na yarā ecarā me'rā tojacārā niwā.

28 Josué Haire ũjūacō'acā, te ũjūamo'a'que, tojo nicā ti macā cjase ũtāperiacā dia'cū tojacaro niwū. Ní'cārōacāɯ quē'rārē tojota bajudecotisa'a yujupɯ.

29 Haicjū wiogure wējēca be'ro yucɯgɯ dɯ'teyoocɯ niwī téé ñamica'apɯ. Na'ique'ari cura cūrē miidijoduti, cū upure macā sājāarōɯ cō'aduticɯ niwī. Be'ro cū bu'ī ũtāperi me'rā seebi'acūuduticɯ niwī. A'tocaterore ti ũtāmesā cūñasa'a yujupɯ.

Josué Ebal ũrūgū wāmetīcɯɯ Moisé dutise cūu'quere bu'e'que nī'i

30 Te be'ro Josué ũrūgū Ebal wāmetīcɯɯ Israe curuacjārā wiogɯ Ō'acūrē ējōpeorātīrā, wa'icūrārē ũjūamorōpeorore ní'cā mesā ũtā me'rā seeneocūucɯ niwī.

31 Cū Moisé, Ō'acū dutisere weeco'tegɯ, Israe curuacjārārē duti'caronojōta da'reduticɯ niwī. Moisé cū dutise cūuca turi oja'caronojōta ũtāpaga pááte, bopeno'ña marīsepaga me'rā tojo weecārā niwā. Tojo weerā topɯ Israe curuacjārā Ō'acūrē ējōpeorā, wa'icūrārē wējē ũjūamorōpeocārā niwā.

32 Topɯ Israe curuacjārā ī'orōɯ tepagapɯta tja Josué Ō'acū Moisére dutise cūu'quere ojaō'ocɯ niwī.

33 Nipe'tirā masā Israe curuacjārā, Israe curuacjārā nitirā na me'rā sījarā, nipe'tirā bɯcūrā, narē sɯ'ori nirī masā, tojo nicā beseri masā Ō'acū ya acaro tiro pɯaperi nɯ'cāejacārā niwā. Pa'ia Leví ya curuacjārā ti acarore wɯawā'cārā masā pājārā diacjū pe'e ejanɯ'cācārā niwā. Ō'acū narē “Añurō wa'ato” nisere tɯ'orātīrā, ũrūgū Gerizim wāmetīcɯ dɯ'pocāɯ deco me'rā masā nɯ'cāejacārā niwā. Āpērā pe'e ũrūgū Ebal wāmetīcɯ dɯ'pocāɯ nɯ'cāejacārā niwā. Moisé ne waro dutinɯ'cā'caronojōta weecārā niwā.

34 Be'ro Josué nipe'tise Moisé cū duti'quenɯcū bu'eñocɯ niwī. “Añurō wa'arosa'a” ní'quere, tojo nicā “Ña'arō wa'arosa'a” ní'quere bu'ecɯ niwī.

³⁵ Ne ni'cã uuro Moisé duti'quere Josué bu'eticã weeticu niwĩ. Nipe'tirã Israe curuacjãrã topu nerērãrẽ bu'eñope'ocã'cu niwĩ. Du'aro marĩrõ numiarẽ, wĩ'marãrẽ, tojo nicã Israe curuacjãrã nitirã na me'rã nirã quẽ'rãrẽ bu'ecu niwĩ.

9

Gabaõcjãrã Israe curuacjãrãrẽ niso'que ni'i

¹ Nipe'tirã wiorã dia Jordã mujĩpũ sãjãrõpu nirã Israe curuacjãrã na a'mewējẽ, wapata'a'quere tu'ocãrã niwã. Na hitita masã, amorreo masã, cananeo masã, ferezeo masã, heveo masã, tojo nicã jebuseo masã nicãrã niwã. Ërũpagupu nirã, opa bu'pa nirõpu nirã, maa pajiri maa Mediterrãneo sumutopu nirã téẽ Líbanopu nirã nicãrã niwã.

² Tojo weerã na Josué, Israe curuacjãrã me'rã a'mewējẽrã a'tirã, ni'cãrõ me'rã nerēcãrã niwã.

³ Tojo weemicã, heveo masã Gabaõpu nirã pe'e, Josué Jericó, tojo nicã Haipu wee'quere masĩcãrã niwã.

⁴ Tojo weerã Israe curuacjãrãrẽ a'tiro weesoocãrã niwã. Ma'apu wa'arã, na burro bu'ipu ajuri mejã, tojo nicã vino poseye'que ajuri mejãmejã, tũ'rũ'que mejã, sereõ'o'quere miacãrã niwã.

⁵ Tojo nicã su'ti mejã, sapatu caseri tũ'rũ'que, sereõ'o'quere sãñacãrã niwã. Ma'apu wa'arã, pã boposãa'que, butiwija'quere miacãrã niwã.

⁶ Na Josué nirõ Gilgapu ejarã, cũrẽ, tojo nicã Israe curuacjãrãrẽ a'tiro nicãrã niwã: —Yoarocjãrãpu a'ti'i. Tojo weerã musã ũsã me'rã “A'tiro weerãti”, ni apoya, nicãrã niwã.

⁷ Israe curuacjãrã heveo masãrẽ yu'ticãrã niwã:

—Apetero weerã musã ũsã pu'toacãcjãrã nisa'a. Tojo nicãma, musã me'rã “A'tiro weerãti”, nĩmasĩtisa'a.

⁸ Na pe'e Josuére nicãrã niwã:

—Ësã musãrẽ da'raco'terã nirãsa'a.

Josué pe'e narẽ sãrĩtiña'cu niwĩ:

—¿Noanojõ niti musã? ¿No'ocjãrãpu a'tiati? nicu niwĩ.

⁹ —Ësã yoarocjãrãpu a'ti'i. Ësã musã wiogu Ô'acũ tutuasere tu'oapu. Nipe'tise cã Egiptopu wee'quere,

¹⁰ tojo nicã puarã amorreo masã wiorãrẽ maa Jordã si pã'rẽ pe'e ní'cãrãrẽ cã wee'quere tu'oapu. Na Sehón, Hesbón wiogu, tojo nicã Og, Basán wiogu nicãrã niwã. Og Astaropu macãticu niwĩ.

¹¹ Tojo weerã ũsã wiorã, ũsã ya di'tacjãrã ũsãrẽ a'topu a'tidutiama. “Musã ma'apu ba'atjere mia, Israe curuacjãrã tiropu wa'aya”, ni o'óama. “Musãrẽ da'raco'terã nirãsa'a. Tojo weerã ‘A'tiro weerãti’ ni apoya”, ni dutio'óama ũsãrẽ.

¹² Ësã musã tiropu a'ticã, a'te pã asibususepaga niwũ. Ni'cãrõacãma boposãa'que, butiwija'que mejã ni'i majã.

¹³ Tojo nicã a'te vino poseye'que ajuri ma'ma ajuri níni'wũ yujupu. Ni'cãrõacãma tũ'rũ'que ni'i. Ma'a yoaro me'rã tojo wa'awu ũsã ye su'ti, sapatu caseri quẽ'rã, nicãrã niwã.

¹⁴ Tere tu'orã, Israe curuacjãrã, Ô'acũrẽ sãrĩtiña'timirã, Gabaõcjãrã pã na cuosere ba'aña'cãrã niwã.

¹⁵ Tojo weegu Josué narẽ “Musãrẽ co'te, wējẽsome”, ni apocu niwĩ. Æpẽrã Israe curuacjãrã wiorã “Ô'acũ wãme me'rã tojota weerãti”, nicãrã niwã.

¹⁶ I'tia numu na apóca be'ro Israe curuacjãrã “Ã'rã marĩ tiropu eta'cãrã marĩ nirõ pu'tocjãrã niapãrã” nisere masĩcãrã niwã.

17 Tojo weerã na Gabaõcjãrã masãrẽ a'marã wa'acãrã niwã. I'tia nũmũ be'ro na ye macãrĩpũre ejacãrã niwã. Te macãrĩ Gabaõ, Cafra, Beerot, tojo nicã Quiriat-jearim nicaro niwã.

18 Te macãrĩ pũ'topũ nimirã, tocjãrãrẽ wẽjeticãrã niwã. Na wiorã Õ'acũ, Israe curuacjãrã wiogu wãme me'rã “Narẽ wẽjesome” ni apo'cãrã niyurã, narẽ wẽjẽmasĩticãrã niwã.

Tojo weerã masã na wiorãrẽ ña'arõ ucũco'tecãrã niwã.

19 Wiorã pe'e narẽ yũ'ticãrã niwã:

—Ûsã Õ'acũ, Israe curuacjãrã wiogu wãme me'rã, “Narẽ wẽjesome”, ni apotojapũ. Tojo weerã ni'cãrõacãma narẽ ne mejẽcã weemasĩtisa'a.

20 Na catinu'cũrãsama. Marĩ Õ'acũ me'rã “Tojo weerãti” ní'quere weeticãma, Õ'acũ marĩ me'rã uagũsami, nicãrã niwã.

21 Tojo weerã wiorã narẽ wẽjẽdutigãrã niwã. Mejõ Israe curuacjãrãrẽ peca paawa'aco'terã, tojo nicã aco waaco'terã nicãrã niwã majã. A'te me'rã na “A'tiro weerãti” ní'quere queoro weecãrã niwã.

22 Be'ro Josué Gabaõcjãrãrẽ pijio, narẽ sãrĩtiña'cũ niwĩ:

—¿De'ro weerã mũsã ãsã pũ'to nimirã, yoaropũ a'tiapũ, nisoati?

23 A'te me'rã mũsã Õ'acũ ña'arõ wa'arosa'a ní'que wapa tojarãsa'a. Tojo weerã mũsã Õ'acũ wi'i cjasenojõrẽ peca paawa'aco'terã, aco waaco'terã ninu'cũrãsa'a.

24 Gabaõcjãrã Josuére yũ'ticãrã niwã:

—Õ'acũ mũ'u wiogu Moisére “A'ti di'tare o'oguti, tojo nicã a'to nirãrẽ cõ'agũti” ní'quere tũ'owũ. Tojo weerã “Na marĩrẽ wẽjẽbosama” ni uirã, tojo weearũ.

25 Ûsã mũ'u yarã ni'i. Mũ'u no'o ãsãrẽ weesĩ'rĩrõnojõ weeya, nicãrã niwã.

26 Tojo weegu Josué Israe curuacjãrãrẽ “Ã'rã Gabaõcjãrãrẽ wẽjeticã'ña”, nicũ niwĩ.

27 Tojo nimigũ, ti nũmũta Gabaõcjãrãrẽ Israe curuacjãrãrẽ peca paawa'aco'terã, aco waaco'terã tojacã weecũ niwĩ. Tojo nicã, Õ'acũ wi'i na ñubuepeoro cjasere Õ'acũ cũ beseno'atjopũ quẽ'rãrẽ tojota weeduticũ niwĩ. A'tocateropũre Gabaõ masã te da'rasere cũodecotisama yujupũ.

10

Israe curuacjãrã amorreo masãrẽ docaque'acã wee'que ni'i

1 Wiogu Jerusalẽcjũ Adonisedec wãmetigu Israe curuacjãrã Haicjãrãrẽ docaque'acã wee'quere tũ'ocũ niwĩ. Cũ “Jericóre, ti macã wiogũre wee'caronojõta Haicjãrãrẽ, na wiogũre weearũ” nisere tũ'ocũ niwĩ. Tojo nicã Gabaõcjãrã Israe curuacjãrã me'rã na ucũ a'merĩ apo'quere tũ'ocũ niwĩ.

2 Tere tũ'ogũ, pũrõ uicũ niwĩ. Gabaõ, wiorã nirĩ macã, Hai nemorõ pajiri macã nicaro niwã. Na Gabaõcjãrã ãmũa a'mewẽjẽtutuarã nicãrã niwã.

3 Tojo weegu Adonisedec ba'paritise macãrĩcjãrã wiorãrẽ queti o'ócũ niwĩ. Na Hoham Hebrõcjũ, Piream Jarmucjũ, Jafía Laquicjũ, tojo nicã Debir Eglõcjũ nicãrã niwã.

4 Narẽ a'tiro nío'ocũ niwĩ: “Gabaõcjãrã Josué, tojo nicã Israe curuacjãrã me'rã apocãrã niama. Tojo weerã mũsã, mũsã yarã surara me'rã yũ'ũre Gabaõcjãrã me'rã a'mewẽjẽcã weetamurã a'tia”, nicũ niwĩ.

5 Tojo weerã na ni'cãmocurã amorreo masã wiorã nerẽ, na yarã surara me'rã Gabaõcjãrã me'rã a'mewẽjẽrã wa'acãrã niwã. Na wiorã Jerusalẽcjũ, Hebrõcjũ, Jarmucjũ, Laquicjũ, tojo nicã Eglõcjũ nicãrã niwã.

6 Na tojo weecã ã'arã, Gabaõcjãrã Josué Gilgapũ nigũrẽ queti o'ócãrã niwã: “Ûsãrẽ, mũsãrẽ da'raco'terãrẽ cõ'awã'cãticã'ña. Quero, ãsãrẽ weetamurã a'tia. Ûsãrẽ

yu'r'uorã a'tia. Nipe'tirã wiorã amorreo masã ũrũpagucjãrã ũsã me'rã a'mewějērãtirã nerēcãrã niama", ni queti o'ócãrã niwã.

⁷ Tere tu'ogu, Josué nipe'tirã cũ yarã surara tutuarã me'rã Gilgapu wijaa, Gabaõpu wa'acãrã niwã.

⁸ Õ'acũ cūrẽ a'tiro nicu niwĩ: "Narẽ uiticã'ña. Yu'u musãrẽ a'mewějẽbosa, wapata'acã weeguti. Ne ni'cũ na me'rã nigũ mu'urẽ põtẽomasĩtisami", nicu niwĩ.

⁹ Ñamipu Josué Gilgapu wija, wa'abo'rea, amorreo masã ne masĩtiri cura na me'rã a'mewějẽnu'cãcu niwĩ.

¹⁰ Õ'acũ Israe curuacjãrãrẽ narẽ ucucã weecu niwĩ. Tojo weegu Josué Gabaõpũre pãjãrã amorreo masãrẽ wějẽcu niwĩ. Narẽ Bet-horón wãmetiri ma'apu sirutu, téé yoaro apeye macãrĩpu Azeca, Maceda wãmetise macãrĩpu wějẽsirutuwã'cãcu niwĩ.

¹¹ Apeyema tja na Bet-horón bu'ari ma'apu uiwã'cãrĩ cura Õ'acũ a'tiro weecu niwĩ. Acoro pejaro weronojõ narẽ yusãse aco peri bu'a'que peri paca burucã weecu niwĩ. Cũ tojo wee'que me'rã pãjãrã amorreo masã wẽrĩcãrã niwã. Israe curuacjãrã surara narẽ wějẽ'caro nemorõ pãjãrã wẽrĩcãrã niwã.

¹² Õ'acũ Israe curuacjãrã amorreo masãrẽ docaque'acã wéeca numurẽ Josué Õ'acũrẽ masã i'orõpu nicu niwĩ:

"Mujĩpũ, Gabaõ bu'ipu tojanu'cãña.

Mujĩpũ ñamicjũ pe'e, Ajalón cja pa'tiro bu'ipu tojanu'cãña".

¹³ Cũ tojo nicã, mujĩpũ umucocjũ, ñamicjũ téé narẽ i'atu'tirãrẽ wějẽcõ'aca be'ropu tojanu'cãtuocãrã niwã.

A'tere Justo wãmetiri turipu ojano'wũ. Tojo weegu mujĩpũ umucocjũ u'muse decopu tojanu'cãcu niwĩ. Ni'cã numu ejatuaro ne sãjãticu niwĩ.

¹⁴ Toduporopu ti numu weronojõ Õ'acũ masũrẽ cũ tojo sãrĩsere yu'tica numu weronojõ wa'aticaro niwã. Be'ropu quẽ'rãrẽ tojo wa'aticaro niwũ. Ti numurẽta Õ'acũ cũ tutuaro me'rã Israe curuacjãrãrẽ a'mewějẽtamucu niwĩ.

¹⁵ Be'ro Josué na cãrĩrõ Gilgapu nipe'tirã Israe curuacjãrã me'rã dajatojaacu niwĩ.

¹⁶ Na ni'cãmocuse macãrĩcjãrã wiorã, ãtã tutipu Maceda nirĩ tutipu du'ticãrã niwã.

¹⁷ Be'ro ãpẽrã na ni'cãmocurã wiorã Macedapu nirĩ tutipu du'ti'cãrãrẽ boca, Josuére werecãrã niwã.

¹⁸ Josué tere tu'ogu, a'tiro dutío'ocu niwĩ: "Ti tuti sãjãrĩ sopere ãtãpaga paca me'rã tũrũwã'cã, tuubi'aya. Tojo nicã, ti tutire masãrẽ co'tedutiya.

¹⁹ Musã pe'e a'tore ne tojaticã'ña. Musãrẽ i'atu'tirãrẽ sirutuya. Narẽ na ya macãpu dajacã weeticã'ña. Õ'acũ marĩ wioгу narẽ docaque'acã weetjami", nicu niwĩ.

²⁰ Tojo weerã Josué, Israe curuacjãrã pãjãrã amorreo masãrẽ wějẽcãrã niwã. Pejetirã na wějẽdu'a'cãrã na ye macãrĩpu dajacãrã niwã.

²¹ Nipe'tirã Israe curuacjãrã surara pe'e narẽ sirutu'cãrã Josué cũ nirõ Macedapu cãmi marĩrã dajape'ticãrã niwã. Topu nise macãrĩcjãrã ne cã'rõacã Israe curuacjãrãrẽ ña'arõ ucũticãrã niwã.

²² Be'ro Josué a'tiro nicu niwĩ: "Ëtã tuti ne sãjãarõpu pão weetjãrã, na ni'cãmocurã wiorãrẽ miwĩrõ, yu'u tiropu miitia", nicu niwĩ.

²³ Tojo weerã ni'cãmocurã wiorã Jerusalécjũ, Hebrócjũ, Jarmucjũ, Laquicjũ, tojo nicã Eglõcjũrẽ miwĩrõcãrã niwã.

²⁴ Na wiorãrẽ Josué tiropu miiejãca be'ro nipe'tirã Israe curuacjãrã umurẽ pijiocu niwĩ. Surara wiorã cũ me'rã a'mewějẽtamucãrãrẽ a'tiro duticu niwĩ: "Musã ã'rã wiorã wãmũtare u'tacũurã a'tia." Cũ tojo nicã tu'orã, cũ dutironojõta weecãrã niwã.

²⁵ Be'ro Josué surara wiorãrẽ nicu niwĩ: "Wãcũtutuaya. Uiro marĩrõ nisetiya. Musã narẽ wee'caronojõta Õ'acũ weegusami nipe'tirã musãrẽ i'atu'tirãrẽ", nicu niwĩ.

²⁶ Cũ tojo nitoja, wiorārē wējēcũ nimi. Be'ro cũ yarã surarare na upare yucupagu ni'cãmocusepagupũ du'teyooduticũ niwĩ. Topũ yosana'itõ'ocãrã niwã.

²⁷ Be'ro na'ique'ari cura narē miidijoduti, na du'tíca tutipũ cõ'aduticũ niwĩ. Ti tuti sãjãrõrē ũtã pacasepaga me'rã bi'acãrã niwã. Tepaga topũ nidecoti'i yujupũ.

Apeye macãrĩcjãrãrē Josué a'mewējēgũ, cũ docaque'acã wee'que ni'i

²⁸ Narē wējēca nũmũrēta Josué Maceda wiogũ, nipe'tirã ti macãpũ nirãrē wējēpe'ocã'cũ niwĩ. Ne ni'cũ tocjũrē caticã weeticũ niwĩ. Cũ Jericócjũ wiogũre wee'caronojõta Maceda wiogũ quẽ'rãrē weecũ niwĩ.

²⁹ Maceda macãpũ ní'cãrã Josué, tojo nicã nipe'tirã Israe curuacjãrã Libna wãmetiri macãpũ wa'acãrã niwã. Topũ wa'a, a'mewējērã wa'acãrã niwã.

³⁰ Õ'acũ Israe curuacjãrãrē ti macãcjũ wiogũre, cũ yarã masãrē na dutise doca cũucũ niwĩ. Tocjãrã nipe'tirã masãrē Josué, cũ yarã surara me'rã wējēcõ'ape'ocã'cũ niwĩ. Ne ni'cũ yũ'rũwetiticũ niwĩ. Libna macãcjũ wiogũ Jericócjũ wiogũre wa'a'caronojõta wa'acaro niwũ.

⁴⁰ Tojo weetjãgũ, Josué nipe'tiro ti di'tare ñe'epe'ocã'cũ niwĩ. Tere ñe'egũ, ũrũpagũ peje, Neguev yucũ marĩbocureropũ, tojo nicã opa pa'tirojo nirõ, opa bu'pa nirõpũ ñe'ecũ niwĩ. Topũ nirã nipe'tirã wiorārē docaque'acã weecũ niwĩ. Ne ni'cũ wiogũ catigũ tojaticũ niwĩ. Nipe'tirã masã wējēno'cãrã niwã. A'tere Õ'acũ, Israe curuacjãrã wiogũ, cũ weeduti'caronojõta weecũ niwĩ.

⁴¹ Titare Josué nipe'tirãrē nipe'tiropũ docaque'acã weecũ niwĩ. Cades-barnea wãmetiro me'rã nũ'cã, téé Gazapũ yapaticũ niwĩ. Apero quẽ'rãrē Gosén wãmetiro me'rã nũ'cã, téé Gabaõpũ yapaticũ niwĩ.

⁴² Õ'acũ Israe curuacjãrã wiogũ cũ yarã masãrē ma'ígũ, a'mewējēbosacũ niwĩ. Tojo weeyucã, Josué cũ a'mewējēse me'rãta na nipe'tirã wiorã pãjãrãrē, tojo nicã te di'tare miwapacã weecũ niwĩ.

⁴³ Be'ro Josué cũ yarã surara me'rã Gilgal na ní'caropũ dajatojaacũ niwĩ.

11

Josué Hasocjũ wiogũ Jabĩrē, ãpērã wiorã cũ me'rãcjãrãrē docaque'acã wee'que ni'i

¹ “Tojo wa'aporo” nise quetire tu'ogũ, Jabín Hasor macã wiogũ a'tiro weecũ niwĩ. Jobab wãmetigũ Madón macã wiogũre, tojo nicã Simrón, Acsaf macãrĩcjãrã wiorārē pijiocũ niwĩ.

² Apeyema wiorã ũrũpagũ nor tepũ nirãrē pijiocũ niwĩ. Tojo nicã, ditara Cineret* siropũ nirãrē pijiocũ niwĩ. ãpērãma opa pa'tiro nídjaro nirã Dor mujĩpũ sãjãrõcjãrãrē pijiocũ niwĩ.

³ ãpērã mujĩpũ mujãtiro pe'ecjãrã cananeo masãrē, mujĩpũ sãjãrõ pe'ecjãrã cananeo masãrē, amorreo masãrē, hitita masãrē, ferezeo masãrē, jebuseo ũrũpagupũ nirĩ masãrē, heveo masã ũrũgũ Hermón wãmeticjũ nídjaro Mizpapũ nirãrē pijiocũ niwĩ.

⁴ Tojo weerã na wiorã na yarã surara me'rã a'mewējērã wa'acãrã niwã. Na yarã cabayua pãjãrãrē, na a'mewējēse cabayua wejesepawũ me'rã wa'acãrã niwã. Na pãjãrã waro nitjãrã, nucũpori maa sumuto cjase weronojõ nicãrã niwã.

⁵ Be'ro na Israe curuacjãrã me'rã a'mewējērã wa'arãtirã, “A'tiro weerã” ni, a'merĩ apocãrã niwã. Tu'ajanũ'cõ, ni'cã curuajota aco nirõ Merom tiropũ que'aejacãrã niwã.

⁶ Na tojo weecã ĩ'agũ, Õ'acũ pe'e Josuére “Narē ne uiticã'ña. Ñamiacã a'ti orata na pãjãrãrē mũsã wējēpe'ocã weeguti. Mũsã pe'e na yarã cabayua du'pocãrĩ ũ'tacũuse

* 11:2 11.2 Apetero ditara Cineret “Galilea” pisuno'caro niwũ.

wadarire dutesureapa. Tojo nicã na tûrûsepawu a'mewêjêsepawu cabayua na wejesere ãjũapa", nicu niwĩ.

⁷ Tojo wee Josué, cã yarã surara me'rã wa'a weetjãgũ, narẽ ì'atu'tirã masĩno'ña marĩrõ, aco nirõ Merõpu na me'rã a'mewêjênucãcũ niwĩ.

⁸ Õacũ pe'e Israe curuacjãrãrẽ narẽ miiwapa wa'acã weecu niwĩ. Na narẽ téé Sidõ macãjopu, tojo nicã Misrefot-maim, ahero opa pa'tiro Mizpa mujĩpũ mujãtiropu narẽ sirututucãrã niwã. Ne ni'cũ catiticu niwĩ.

⁹ Õ'acũ cã duti'caronojõta Josué queoro weecu niwĩ. Tere wéegũ, cãrẽ ì'atu'tirã yarã cabayuare na du'pocãrĩ utacũuse wadarire duteccu niwĩ. Tojo nicã na tûrûsepawu a'mewêjêsepawure ãjũacu niwĩ.

¹⁰ A'mewêjêgũ eta'cu cã dajãca be'ro Josué Hasor macãrẽ miiwapacu niwĩ. Titare cã ya di'pjĩjo me'rã ti macãcjũ wiojure wêjêccu niwĩ. Ti macã Hasota apeye macãrĩ nemorõ nirĩ macã nicaro niwũ.

¹¹ Israe curuacjãrã nipe'tirã ti macãpu nirãrẽ wêjêpe'ocãrã niwã. Ti macã Hasore mutõdijope'o, ãjũacõ'acãrã niwã.

¹² Josué topu nise macãrĩ nipe'tise macãrĩrẽ na wiorã me'rãputa miiwapacu niwĩ. Wiorãrẽ di'pjĩjo me'rã wêjêcõ'ape'ocũ niwĩ. Nipe'tirãrẽ, nipe'tisere mutõdijope'ocũ niwĩ. Cã tojo weese me'rã Josué Moisé, Õ'acũ dutisere weeco'tegũ, cã duti'quere queoro weeme'rĩcã'cu niwĩ.

¹³ Israe curuacjãrã opa bu'papu nise macãrĩma ãjũaticãrã niwã. Hasor dia'cãrẽ ãjũacãrã niwã.

¹⁴ Te macãrĩpu nirãrẽ di'pjĩjo me'rã wêjêcõ'acãrã niwã. Ne ni'cũ catigũ tojatĩcu niwĩ. Te macãrĩ cjase, na yarã ecarã, na ye apeyenojõ nimi'que Israe curuacjãrãrẽ tojacaro niwũ.

¹⁵ Õ'acũ Moisére duti'caronojõta Moisé pe'e quẽ'rã Josuére dutituriacu niwĩ. ã'rĩ Josué pũrĩcã Õ'acũ cã Moisére duti'que weeturiagu, te cã dutise cãu'quere ne cã'rõ we'otĩcu niwĩ. Nipe'tisere añurõpu weedutipe'ocũ niwĩ.

¹⁶ Josué a'ticuse di'tare miiwapacu niwĩ. Nipe'tiro ãrũpagu nirõrẽ miiwapacu niwĩ. Nipe'tiro Neguere, tojo nicã nipe'tiro Gosêrẽ, nipe'tiro opa pa'tiro nirõrẽ, nipe'tiro Arabãre, tojo nicã Israe nipe'tiro ãrũpagu tiropu to opa pa'tiro nirõrẽ ñe'epe'ocũ niwĩ.

²³ Toduporopu Õ'acũ Moisére duti'caronojõta Josué nipe'tiro Canã di'tapu peje macãrĩrẽ miiwapacu niwĩ. Tu'ajanucõ, Josué ti di'tare Israe curaricjãrãrẽ ducawaacu niwĩ. Nanucũ na ye di'ta tojato nígũ, tojo weecu niwĩ. Be'ro ti di'tapure ne a'mewêjêse marĩcaro niwũ majã.

12

Moisé dia Jordã mujĩpũ mujãtiro pe'ecjãrã wiorãrẽ docaque'acã wee'que ni'i

¹ Moisé caticatero Israe curuacjãrã puarã wiorã dia Jordã mujĩpũ mujãtiro pe'ecjãrãrẽ docaque'acã weetojacãrã niwã. Na ye di'ta nimi'quere miiwapacãrã niwã. Te di'ta dia Arnón wãmetiri maa me'rã nu'cã, tojo nicã nipe'tiro dia Jordã sumuto nirĩ pa'tiro, téé ãrũgũ Hermón wãmeticjupũ nitucaro niwũ.

² Ni'cũ wioгу Sehón amorreo masã wioгу nicu niwĩ. Cã Hesbón wãmetiri macãpu nisetĩcu niwĩ. Cã dutiro Aroer wãmetiri macã me'rã nu'cã, téé dia Arnón sumuto nicaro niwũ. Tojo nicã, ti pa'tiro deco me'rã nu'cã, dia Jaboc me'rãpu nitucaro niwũ. Dia Jaboc ape di'ta amonita masã ya di'ta sãjãrõpu nicaro niwũ. Tojo nicã Galaad di'ta deconojõ cã dutiri di'ta nicaro niwũ.

³ Apeyema tja mujĩpũ mujãtiro dia Jordã pa'tirore dutĩcu niwĩ. Cineret* wãmetiri

* 12:3 12.3 Ì'aña Jos 11.2 docapu oja'quere.

ditara me'rã dutinũ'cã, téé o'maburotiri ditara me'rãpũ duti yapatitũocũ niwĩ. Toó Bet-jesimot mujĩpũ sãjãrõ pe'e toja, sur pe'e téé Pisga wãmeticjũ ùrũgũ dũ'pocãpũ dutitũocũ niwĩ.

⁴ Apĩ pe'e Og wãmetigũ Basán wãmetiro dutigũ nicũ niwĩ. Cũ refaíta masũ† pejetirã dũ'sagũ me'rãcjũ nino'gũ nicũ niwĩ. Cũ Astarot, tojo nicã Edrei wãmetise macãrĩpũ niseticũ niwĩ.

⁵ Og téé nortepũ Hermón wãmeticjũ ùrũgũpũ dutitũocũ niwĩ. Cũ Salca macãrẽ, nipe'tiro Basán wãmetirore duticũ niwĩ. Téé ape di'ta na ta'a'caro Gesur wãmetirore, tojo nicã Maaca wãmetirore, apero Galaad di'ta decopũ Sehón, Hesbón macã wiogũ cũ dutiropũre dutitũocũ niwĩ.

⁶ Moisé, tojo nicã Israe curuacjãrã ã'rã wiorã pũarãrẽ a'mewẽjẽ docaque'acã weecãrã niwã. Be'ro Moisé te di'tare Rubén ya curuacjãrãrẽ, Gad ya curuacjãrãrẽ, tojo nicã Manasés ya curuacjãrã deco me'rã nirãrẽ na ye niatje di'tare dũcawaacũ niwĩ.

Josué dia Jordã mujĩpũ sãjãrõ pe'ecjãrã wiorãrẽ docaque'acã wee'que ni'i

⁷ A'ticũrã wiorãrẽ Josué Israe curuacjãrã me'rã dia Jordã mujĩpũ sãjãrõ pe'ecjãrã, to Baal-gad Líbano wãmetiri pa'tiropũ Halac wãmeticjũ ùrũgũpũ, tigũ Seipũ ã'muatu'ajanũ'cõsa'a. Josué ã'rã wiorã ye di'ta nimi'quere a'mewẽjẽ, wapata'a, Israe curuacjãrãrẽ te curarinũcũrẽ te di'tare dũcawaacũ niwĩ. Te di'ta na ye waro tojanu'cũcã'caro niwũ.

⁸ Ærũpagũ pijaro pe'e, opapa nirõ pe'ema, tojo nicã Jordã pa'tiro pe'ema, opa tũ'rũri nídiyase co'ari, yucũ marĩrõ, masã marĩrõ Neguev cjase ã'rã masã ye di'ta nicaro nimiwũ: Hitita masã, amorreo masã, cananeo masã, ferezeo masã, heveo masã, tojo nicã jebuseo masã ye di'ta nicaro nimiwũ.

⁹ Wiorã a'mewẽjẽrã docaque'a'cãrã a'ticũrã nicãrã niwã: Jericó wiogũ, apĩ Hai, Betel macã pũ'to wiogũ,

¹⁰ apĩ Jerusalẽ wiogũ, apĩ Hebrõ wiogũ,

¹¹ apĩ Jarmut wiogũ, apĩ Laquis wiogũ,

¹² apĩ Eglón wiogũ, apĩ Gezer wiogũ,

¹³ apĩ Debir wiogũ, apĩ Geder wiogũ,

¹⁴ apĩ Horma wiogũ, apĩ Arad wiogũ,

¹⁵ apĩ Libna wiogũ, apĩ Adulam wiogũ,

¹⁶ apĩ Maceda wiogũ, apĩ Betel wiogũ,

¹⁷ apĩ Tapúa wiogũ, apĩ Hefer wiogũ,

¹⁸ apĩ Afec wiogũ, apĩ Sarón wiogũ,

¹⁹ apĩ Madón wiogũ, apĩ Hazor wiogũ,

²⁰ apĩ Simron-merón wiogũ, apĩ Acsaf wiogũ,

²¹ apĩ Taanac wiogũ, apĩ Meguido wiogũ,

²² apĩ Cedec wiogũ, apĩ Jocneam wiogũ, ùrũgũ Carmelo dũ'pocãpũ nigũ,

²³ apĩ Dor wiogũ, Dor majãrõcjũ, apĩ Goim wiogũ, Gilgal wãmetiri macãcjũ,

²⁴ apĩ Tirsa wiogũ nicãrã niwã. Na wiorã nipe'tirã níã treinta y uno nicãrã niwã.

13

Josué Canaã di'tare Israe doce curaricjãrãrẽ dũcawaac'que ni'i

¹ Josué bũcũ waro ãjãcã, Õ'acũ cũrẽ a'tiro nicũ niwĩ: “Mũ'ũ bũcũ waro ni'i. A'ti di'tare mũsã ñe'eatje peje dũ'sa'a yujupũ.

† 12:4 12.4 Refaíta masã ni'cã curua masã pacarã waro nicãrã niwã.

⁶ Israe curuacjārã na ĩ'orõputa sidonio masãrẽ cõ'awĩrõgũti. Tojo nicã, nipe'tirã masã to ũrũgũpũ nirãrẽ Líbano me'rã nũ'cã, téé Misrefot-maipũ cõ'awĩrõgũti. Mũ'ũ pe'e te di'ta na wa'awe'o'quere Israe curuacjārãrẽ miiwapa, dũcawaaya. Yũ'ũ mũ'ũrẽ duti'caronojõta weeya.

⁷ Tojo weegũ nueve curari, tojo nicã Manasés ya curuacjārã deco me'rã nirãrẽ nipe'tise di'tare dũcawaawe'oya", nicũ niwĩ Õ'acũ.

Josué Jordã mujĩpũ mujãtiro pe'ecjãrãrẽ di'ta dũcawaa'que ni'i

⁸ Moisé Rubén ya curuacjārãrẽ, Gad ya curuacjārãrẽ, tojo nicã Manasés ya curuacjārã deco me'rã nirãrẽ na niatji di'tare o'otojacũ niwĩ. Te di'ta dia Jordã mujĩpũ mujãtiro pe'e nicaro niwũ.

¹⁴ Moisé Leví ya curuacjārã pe'ema di'tare o'oticũ niwĩ. Mejõ Õ'acũ Moisére ní'caronojõta "Leví ya curuacjārã ye niatje masã yũ'ũre ñubuepeorã, wa'icũrãrẽ wẽjẽ ũjũamorõpeose cjase nirõsa'a", nicũ niwĩ.

14

Josué dia Jordã mujĩpũ sãjãrõ pe'e cjase di'tare dũcawaa'que ni'i

¹ Te di'tata Canaã di'ta cjase nicaro niwũ. Pa'ia Eleazar, Josué, Nun macũ, tojo nicã nipe'tise curaricjārã wiorã te di'tare dũcawaacãrã niwã. Na Israe curuacjārãrẽ dũcawaáaca be'ro na ye di'ta tojacaro niwũ.

² Õ'acũ Moisére di'tare dũcawaaduti'caronojõta ní'bocase me'rã te nueve curaricjãrãrẽ, ape deco me'rã nirĩ curua quẽ'rãrẽ te di'tare dũcawaacãrã niwã.

³⁻⁴ Moisé te di'tare mujĩpũ mujãtiro dia Jordãpũ na pũa curuacjārã Rubén, Gad, tojo nicã Manasés deco me'rã nirĩ curuacjārãrẽ o'otojacũ nimiwĩ. Tojo wéeca be'ro nimicã, José yarã pe'e pũa curuapũ dũcawaticãrã niwã. Na Manasés ya curua, tojo nicã Efraí ya curua nicãrã niwã. Pa'ia Leví ya curua pe'ema di'tare o'oticãrã niwã. Mejõ macãrĩrẽ, cã'rõ di'ta nisenojõacãrẽ wa'icũrã na tá ba'anu'cũatjo nirõ ejatuaro o'ocãrã niwã.

⁵ Õ'acũ Moisére duti'caronojõta Israe curuacjārã Canaã di'tare dũcawaacãrã niwã.

Caleb ya di'ta cjase ni'i

⁶ Judá ya curuacjārã ũmũa Gilgapũ Josué me'rã ucũrã wa'acãrã niwã. Caleb, cenezeo masũ, Jefone macũ, Josuére a'tiro nicũ niwĩ: "Cades-barneapũ Õ'acũ Moisére ní'quere wãcũña. Cũ marĩ pũarã ye cjasere niwĩ.

⁷ Moisé yũ'ũ ti macãpũ ní'cũre Canaã di'tare ĩ'acusiagu o'ócaterore cuarenta cũ'marĩ cũowũ. ĩ'adajagu, ya'yioro marĩrõ diacjũ nise me'rã yũ'ũ ĩ'a'quere cũrẽ werewũ.

⁸ Yũ'ũ me'rã wa'a'cãrã pe'e masãrẽ uisãwã. Yũ'ũ pũrĩcã nipe'tise yũ'ũ wãcũ, ĩjõpeose me'rã Õ'acũ ũaro weewũ.

⁹ Tojo weegũ Moisé Õ'acũ tũ'oropũ yũ'ũre a'tiro niwĩ: 'Mũ'ũ Õ'acũ dutiro queoro weenu'cũwũ. Tojo weegũ Canaã di'tapũ mũ'ũ ũ'tacũusija'caro ejatuaro mũ'ũ ye nirõsa'a. Tojo nicã mũ'ũ pãrãmerã nituriarã ye di'ta nirõsa'a', niwĩ.

¹⁰ Õ'acũ Moisére tojo ní'que cuarenta y cinco cũ'marĩ yũ'rũtojawũ. Israe curuacjārã marĩ yucũ marĩrõpũ sijãcaterore tojo niwĩ. Cũ ní'caronojõta te cũ'marĩrẽ yũ'ũre catise o'owĩ. Ni'cãrõacã ochenta y cinco cũ'marĩ cũ'o.

¹¹ Tojo nimigũ, Moisé yũ'ũre a'ti di'tare ĩ'adu'tidutigũ o'ócatero weronojõ tutua ni'i yujupũ. Titare yũ'ũ a'mewẽjẽtutua'caro weronojõ mejãrõta tũ'oña'a.

¹² Tojo weegũ ni'cãrõacã opa bu'papijaro nirõrẽ, Õ'acũ yũ'ũre o'oguti ní'que di'tare o'oya. Tita me'rã tocjãrã ye cjasere mũ'ũ tũ'owũ. Masã pacarã Anac pãrãmerã

nituriarã topu niwã. Tojo nicã, na ye macãrĩ pacase macãrĩ, añurõ bi'a cã'mota'a'que macãrĩ niwũ. Tojo nimicã, Õ'acũ cũ weetamurõ me'rã, cũ ní'caronojõ narẽ na ye macãrĩrẽ nũrũwĩrõgũti", nicu niwĩ.

¹³ Tojo weegu, Josué Caleb, Jefone macũrẽ "Añurõ wa'ato" ni, Õ'acũrẽ sãrĩbosacu niwĩ. Be'ro Hebrõ macãrẽ cũrẽ, cũ pãrãmerã nituriarãrẽ o'ocũ niwĩ.

¹⁴ Ti nũmu me'rã ti macã Hebrõ Caleb, cũ pãrãmerã ya macã, a'tiro nicã quẽ'rãrẽ nidecoti'i yujupu. Cũ Õ'acũ Israe curuacjãrã wiogu dutisere queoro weeme'rĩ'cũ niyucã, tojo niwũ.

¹⁵ Dũporo cjase wãme Hebrõ Quiriat-arba wãmeticarõ nimiwũ. Arba ãpãrã Anac pajigũjo pãrãmerã nituriarã yũ'rũoro niyũ'rũnũ'cãcũ niwĩ.

A'te be'rore ti di'tapũre ne a'mewẽjẽse marĩcaro niwũ majã.

15

Josué Judá ya curuacjãrãrẽ di'ta o'o'que ni'i

¹ Nĩbocase me'rã Judá ya di'ta sur nibũrũaropũ boca'que Edom di'ta nitũoropũ, téé yucũ marĩrõ, masã marĩrõ Zin wãmetiropũ nitũocarõ niwũ.

Caleb Hebrõ, tojo nicã Debir macãrĩrẽ cũ miiwapa'que ni'i

¹³ Õ'acũ cũ "Tojo weeya" ní'caronojõta Josué Caleb, Jefone macũrẽ ni'cã di'ta Judá ya curuacjãrãrẽ opa bu'papijaro ní'carore o'ocũ niwĩ. Cũ o'o'que di'ta Quiriat-arba nicaro niwũ. Be'ro ti macãrẽ Hebrõ pisucãrã niwã. Ti macã Anac pajigũ, u'mũagũjo pãrãmerã nituriarã niyũ'rũnũ'cãrĩ macã nicaro niwũ.

¹⁴ Hebrõ macãpũ ní'cãrãrẽ Caleb i'tiarã Anac pãrãmerã nituriarãrẽ aperopũ cõ'aõ'ocũ niwĩ. Na a'ticũrã nicãrã niwã: Sesai, Ahimán, tojo nicã Talmai nicãrã niwã.

¹⁵ Topũ ní'cũta majãa, Debir macãcjãrã me'rã a'mewẽjẽgũ wa'acũ niwĩ. Ti macãta todũporopũre Quiriat-sefer wãmeticarõ nimiwũ.

¹⁶ Caleb a'tiro nicu niwĩ: "No'o ni'cũ umũ Quiriat-sefer macãrẽ a'mewẽjẽ miiwapagũre yũ'ũ macõ Acsare numisogũti", nicu niwĩ.

¹⁷ Tere cũ tojo nicã tũ'ogũ, Otoniel, Cenaz macũ, Caleb acabiji macũ Quiriat-sefer macãrẽ a'mewẽjẽ, miiwapa wa'acũ niwĩ. Tu'ajanũ'cõ, Caleb cũ macõ Acsare Otonierẽ numisocũ niwĩ.

¹⁸ Co cũ tiropũ etacã, Otoniel core "Di'ta marĩ oteatjere sãrĩña", nicu niwĩ. Co pe'e "Jau", ni yũ'tico niwõ. Acsa burro bu'ipũ pesa'co dijacã, co pacũ Caleb core sãrĩtiña'cũ niwĩ:

—Macõ, ¿ñe'enojõrẽ mũ'ũ uati?

¹⁹ —Pacũ, mũ'ũ yũ'ũre weetamuña. Neguev yucũ marĩrõpũ yũ'ũre di'ta o'otojapũ. Ni'cãrõacãma majã aco wijase peri nise di'tare o'oya, nico niwõ.

Tojo weetjãgũ, Caleb cũ macõrẽ u'mũase bu'papũre, tojo nicã bu'aro aco wijase di'ta nirõpũre o'ocũ niwĩ.

⁶³ Judá ya curuacjãrã nituriarã pe'e Jerusalẽpũ nirã jebuseo masãrẽ cõ'awĩrõmasĩticãrã niwã. Tojo weerã na ni'cãrõacãpũ quẽ'rãrẽ Judá pãrãmerã nituriarã me'rã nidecotisama yujupu.

16

Josué Manasés ya curuacjãrãrẽ, tojo nicã Efraĩ ya curuacjãrãrẽ di'ta o'o'que ni'i

⁴ José p̄rāmerā nituriarā Manasés ya curuacjārā, tojo nicā Efraí ya curuacjārā narē o'o'que di'tare ñe'ecārā niwā.

¹⁰ Efraí ya curuacjārā pe'e Gezer macāp̄u nirā cananeo masārē cō'awīrōticārā niwā. Tojo weemirā, narē ʔp̄t̄u waro tutuaro da'rase dutipecārā niwā. Ni'cārōacā quē'rārē na tirop̄ta nidecotima yujup̄.

17

José p̄rāmerā nituriarā na di'ta ñe'e'que ni'i

¹⁴ José p̄rāmerā nituriarā Manasés ya curuacjārā, tojo nicā Efraí ya curuacjārā Josuére a'tiro nicārā niwā:

—¿De'ro weegu ʔsārē ʔsā ye niatjere ni'cā di'tacāta o'oati? ʔsārē ejatuat̄'sawe'e. Ō'acū ʔsārē añurō wéegu, pājārā masāputicā weemi, nicārā niwā.

¹⁵ Na tojo nicā t̄'ogu, Josué narē yu'ticū niwī:

—Mūsā pājārā ni'i nírā, mūsārē o'óca di'ta Efraí, bu'papijaro nirō ejatuaticā, ferezeo masā, tojo nicā refaíta masā ya di'ta yuc̄pagu pejepagu nirōp̄u wa'aya. Wa'a, tere paa, ote, top̄u nisetiya, nicū niwī.

¹⁶ Na cūrē yu'ticārā niwā:

—Diacjūta ni'i. A'te bu'papijaro nirō ʔsārē ejatuatisa'a. Mejō cananeo masā opa pa'tiro nirōp̄u nirā pe'e pejepaw̄u cabayua wejesepaw̄u cōme me'rā wee'quepaw̄ure c̄uoma. Bet-seāp̄u nirā, to sumuto nise nirā, tojo nicā Jezreel opa pa'tiro nirā quē'rā mejārōta c̄uoma, nicārā niwā.

¹⁷ Na tojo nicā t̄'ogu, Josué José p̄rāmerā nituriarā Efraí, Manasés ya curuacjārārē nicū niwī:

—Diacjūta mūsā pājārā, tutuarā ni'i. Tojo weerā ni'cā di'ta dia'cū c̄uomasītisa'a.

¹⁸ Opa bu'papijaro, yuc̄pagu peje nirō quē'rā mūsā ye nirōsa'a. Mūsā tepagure paacō'a, no'ocārō mūsā paacō'arō pōtēorō te mūsā ye di'ta nirōsa'a. Sōjā cananeo masā, cōme me'rā wee'quepaw̄ure c̄uomicā, na tutuamicā, narē n̄r̄stewīrōmasīrāsa'a, nicū niwī Josué.

18

Israe curuacjārā di'ta ñe'eti'cārārē d̄ucawaa'que ni'i

¹ Israe curuacjārā ti di'tacjārārē docaque'acā wéeca be'rore nipe'tirā Silo macāp̄u nerēcārā niwā. Top̄ta Ō'acū wi'i, wa'icūrā caseri me'rā wéeca wi'ire apo, nerēw̄uacārā niwā. Ti wi'i Ō'acūrē na ējōpeo, ucūrī wi'i nicaro niwā.

² Titare siete curari na di'ta o'o, d̄ucawaasere ñe'eticārā niwā yujup̄.

³ Tojo weegu Josué Israe curuacjārārē nicū niwī: “¿No'ocārō yoacā te di'tare mūsā ñe'erātirā co'terāsari? Te di'ta Ō'acū mūsā ñec̄sum̄ua ējōpeogu mūsārē o'o'que ni'i.

⁴ Te curarinucū i'tiarā ʔm̄ua bese, o'óya. Yu'ʔu narē na ye di'ta 'To nit̄uo'o', ni ĩ'abesedutigu, o'ógutigu wee'e. Na ĩ'aca be'ro 'Tocārō ʔsā ye di'ta nit̄op̄u', ni ojarāsama. Tu'ajan̄cō, dajatojatirā,

⁵ siete di'ta d̄ucawaan̄cōato. Judá ya curuacjārā ye di'ta sur pe'e tojarosa'a. José ya curuacjārā nituriarā ye di'ta pe'e norte pe'e tojarosa'a.

⁶ Mūsā siete di'tare d̄ucawáaca be'ro yu'ure te oja'quere miitia. Be'ro yu'ʔu marī wioгу Ō'acū ĩ'orōp̄u bese, níbocase me'rā mūsārē 'Top̄u tojarāsa'a', ni cūguśsa'a.

⁷ Leví ya curuacjārā pūrīcā ne cārō di'ta ñe'esome' nisere masitojasama. Te ñe'erōnojō o'orā, náma Ō'acū ye cjasere da'ratje nirōsa'a. Tojo nicā Gad, Rubén,

deco me'rã nirã Manasés ya curuacjãrã pũrĩcã na ye di'ta niatjere ñe'etojacãrã niwã. Na ye di'ta Jordã mujĩpũ mujãtiro ape pã'rẽ pe'e ni'i. Moisé Ô'acũ ñaro weeco'tegũ te di'tare narẽ o'otojacũ niwĩ", nicũ niwĩ.

⁸ Na ñmũa te di'tare añurõ ñ'abese, "To niapũ" ni, na aporã wa'arãtirã weeri cura Josué pe'e a'tiro weeduticũ niwĩ: "Nipe'tiro a'ti di'tare ñ'asijabi'arã wa'a, 'A'tiro bajuri di'ta ni'i', ni ojarã wa'aya. Tu'ajanũ'cõ, yũ'a tiropũ tojatia. Be'ro a'ti macã Silopũ Ô'acũrẽ '¿De'ro wee a'ti di'tare nĩbocase me'rã ñũcawaagũsari?', ni sãrĩgũti", nicũ niwĩ.

⁹ Tojo weerã na ñmũa Josué cã weeduti'caronojõta queoro weecãrã niwã. Na Silopũ dajarã, ti di'tare na "To niapũ" ni, na oja apo'quere miidajacãrã niwã. Macãrĩnũcũrẽ "To niapũ", nicãrã niwã. Te na ñũcawaa'quere siete curari cjasere na oja'quere miidajacãrã niwã.

¹⁰ Topũre Josué Ô'acũ ñ'orõpũre "¿Noarẽ te di'ta tojarosari?" ni, nĩbocase me'rã ñũcawaacũ niwĩ. Tojo weegũ Israe curuacjãrãrẽ na di'ta niatjere nanũcũ o'o, ñũcawaanũ'cõcũ niwĩ.

Josué Benjamí ya curuacjãrãrẽ di'ta o'o, ñũcawaa'que ni'i

¹¹ Ñũcawaanũ'cõ, Benjamí ya curuacjãrã na nise curarinũcũrẽ o'onũ'cãcũ niwĩ. Ô'acũ "A'ti di'ta narẽ o'oya", ni ñ'óca be'ro na niatje di'tare o'ocũ niwĩ. Te di'ta Judá ya curuacjãrã wa'tero, tojo nicã José ya curuacjãrã wa'tero tojacaro niwã.

19

Simeó, Zabulõ, Isacar, Aser, Neftalí, Dan na ye curarinũcũcãrãrẽ di'ta o'o, ñũcawaa'que ni'i

¹ Benjamí ya curuacjãrã be'rore Simeó ya curuacjãrã na niatje di'tare o'ocũ niwĩ. Te curarinũcũ o'ono'cãrã niwã. Te di'ta Judá ya di'ta wa'teropũ tojacaro niwã.

¹⁰ Na pũa curuacjãrã be'rore Zabulõ ya curuacjãrã, na niatje di'tare o'ocũ niwĩ. Ti di'ta téé Sarid wãmetiri macãpũ nitũocarõ niwã.

¹⁷ Na i'tia curua be'rore Isacar ya curuacjãrãrẽ, na niatje di'tare o'ocũ niwĩ.

²⁴ Te ba'paritise curaricjãrã be'rore Aser ya curuacjãrãrẽ, na niatje di'tare o'ocũ niwĩ.

³² Ni'cãmocũse curaricjãrã be'rore Neftalí ya curuacjãrãrẽ, na niatje di'tare o'ocũ niwĩ.

⁴⁰ Seis curaricjãrã be'rore Dan ya curuacjãrãrẽ, na niatje di'tare o'ocũ niwĩ.

Josué ya di'ta cjase ni'i

⁴⁹⁻⁵⁰ Be'ro te di'tare etica be'ro, Israe curuacjãrã Ô'acũ duti'caronojõta Josuére cã niatji macãrẽ o'ocãrã niwã. Ti macã cã sãrĩca macã Timnat-sera, Efraí ya di'ta opa bu'papijaropũ nicaro niwã. Topũ ti macãrẽ apaturi apo, niseticũ niwĩ.

⁵¹ A'tiro wee pa'i Eleazar, Josué, tojo nicã nipe'tise curaricjãrã wiorã te di'tare ñũcawaanũ'cõcãrã niwã. Silopũ Ô'acũ wi'i, su'ti caseri me'rã wéeca wi'i sope pũ'topũ "Ô'acũ, ¿noanojõrẽ ti di'ta tojarosari?" nĩbocaca be'ropũ eticãrã niwã. Tojo weero na eti'que queoro ñũcawaanũ'cõno'carõ niwã.

20

Wácũña marĩrõ apĩ masũrẽ wějẽca be'ro cũ du'ti nisetiatje macãrĩ cjase ni'i

¹ Õ'acũ Josuére a'tiro nicu niwĩ:

² “Mũ'u Israe curuacjãrãrẽ masã du'ti nisetiatje macãrĩrẽ besedutiya. Yũ'u Moisére weeduti'caronojõta weeya.

³ Tojo weeyucã, no'o wácũña marĩrõ apĩrẽ wějẽgũnojo te macãrĩpu du'tiwã'cãmasĩsami. Tojo weegu wějẽno'cu acaweregu waro cũrẽ wějẽa'merĩ nígũ, topu du'ti, nicã'masĩsami.

⁴ Tojo wee masũ te macãrĩpu du'tiagũnojo ne sãjãrĩ sopepu etagu, tocjãrã bũcũrãrẽ ‘Tojo weeasu’, ni weregusami. Tojo wéeca be'ro bũcũrã ‘A'to tojayá’, nirãsama. Tojo nicã, cũ nisetiatji wi'ire cũurãsama.

⁵ Wějẽ'cũre wějẽa'merĩ masũ cũrẽ ti macãpu sirutucãma, na bũcũrã cũrẽ nũo cũorãsama. Cũ uase, wácũña marĩrõ ‘Tojo weeapu’ ni wéréca be'ro niyucã, tojo wa'arosa'a.

⁶ Na weresãno'cu ti macãpu du'ti, nicã'bosami téé nipe'tirã ti macãcjãrã masã nerẽ beséca be'ro yũ'rũwetigusami. Tojo nicã pa'ia wiogu cũ wěrĩcãpu topu nitũogusami. A'tiro wa'aca be'ro cũ, cũ ya wi'ĩpu, cũ ya macã, cũ uiwijaca macãpu dajagusami tja”, nicu niwĩ.

⁷ Õ'acũ Josuére tojo nicã tu'orã, na du'ti niatje macãrĩ Galileapu nirĩ macã Quedes wãmetiri macãrẽ besecãrã niwã. Ti macã Neftalí ye di'ta ũrũpagu pijaropu tojacaro niwũ. Ape macã Siquem Efraí ye di'ta ũrũpagu pijaropu tojacaro niwũ. Nitũori macãpũa majã Quiriat-arba nicaro niwũ. Ti macãrẽta tja na Hebrõ pisusama. Judã ye di'ta ũrũpagu pijaropu tojacaro niwũ.

⁸ Mujĩpũ mujãtiro dia Jordã siaquiji pe'ema i'tia macã na du'ti niatje macãrĩrẽ besecãrã niwã. Nimũ'tãrĩ macã Beser nicaro niwũ. Ti macã Rubén ye di'ta opa bu'pa, yucu marĩrõpu tojacaro niwũ. Ape macã Ramot, Galaad na nino'rõpu, Gad ye di'tapu tojacaro niwũ. Nitũori macãpũa Golán nicaro niwũ. Basán na nino'rõpu Manasés ya curuacjãrã nirõpu tojacaro niwũ.

⁹ Tojo weerã nipe'tirã Israe curuacjãrã, tojo nicã apesecjãrã na me'rã nirã no'o wácũña marĩrõ wějẽgũnojo te macãrĩpu du'tita basiocarõ niwũ. Na te macãrĩcjãrã pãjãrã nerẽ beseatji dũporo tojo weeta basiocarõ niwũ. Tojo weeticãma, cũrẽ wějẽa'mebosama nirã, tojo weeno'carõ niwũ.

21

Leví ya curuacjãrã ye macãrĩ cjase ni'i

¹⁻² Leví ya curuacjãrã wiorã Silopu pa'ia wiogu Eleazar, Josué, ãpẽrã Israe curuacjãrã wiorã me'rã ucũrã wa'acãrã niwã. Silo Canaá di'tapu nicaro niwũ. Topu Leví ya curuacjãrã wiorã narẽ a'tiro nicãrã niwã: “Õ'acũ Moisé me'rã ũsãrẽ ũsã niatje macãrĩrẽ o'oduticu niwĩ. Tojo nicã, di'ta te macãrĩ sumutopu ũsã wa'icũrãrẽ eca nisetiatjere o'oduticu niwĩ”, nicãrã niwã.

³ Tojo nicã tu'orã, Õ'acũ cũ duti'caronojõta Israe curuacjãrã na ye di'ta cũo'quere Leví ya curuacjãrãrẽ queoro o'ocãrã niwã. Tere o'orã, macãrĩ, tojo nicã cãpũpu na wa'icũrãrẽ eca nisetiatjere o'ocãrã niwã.

⁴¹ Tojo weerã Israe curuacjãrã ye di'tapũre Leví ya curuacjãrã cuarenta y ocho macãrĩ, tojo nicã na cãpũpu wa'icũrãrẽ eca nisetiajere ñe'ecãrã niwã.

⁴² Te macãrĩ nipe'tisepũreta tja sumutopu wa'icũrã na eca nisetiatje di'ta niba-jaque'acaro niwũ.

⁴³ Õ'acũ nipe'tise na ñecũsumuarẽ “A'tiro o'oguti” ní'que di'tare queoro o'ocũ niwĩ. Tojo weerã na te di'tare ñe'e, topũ nisetiãrã niwã.

⁴⁴ Tere wéégũ, nipe'tise Õ'acũ cã “Weeguti” ní'quere queorota weecũ niwĩ. Nipe'tiro ti di'tapũ narẽ soose o'ocũ niwĩ. Õ'acũ weetamurõ me'rã Israe curuacjãrã narẽ ï'atu'tirãrẽ docaque'acã weecũ niwĩ. Tojo weerã Israe curuacjãrãrẽ ne mejẽcã weemasĩticãrã niwã.

⁴⁵ Õ'acũ nipe'tise cã “Weeguti” ní'quere queorota weecũ niwĩ. Ne ni'cãrõ weedũ'a weeticũ niwĩ; weepe'ocã'cũ niwĩ.

22

Rubén, Gad ye curaricjãrã, Manasés ye curaricjãrã deco me'rã nirã dia Jordã ape pã'rẽpũ na dajatojaa'que ni'i

¹ Be'ro ti di'tare etipe'otoja, Josué Rubén ya curuacjãrãrẽ, Gad ya curuacjãrãrẽ, tojo nicã Manasés ya curuacjãrã deco me'rã nirãrẽ piji, narẽ

² nicũ niwĩ: “Mũsã nipe'tise Moisé, Õ'acũ dutisere da'raco'tegũ cã duti'quere queoro weepũ. Tojo nicã nipe'tise yũ'ũ mũsãrẽ weeduti'quere weepũ.

³ Ne ni'cãti mũsã acawererã Israe curuacjãrãrẽ cõ'awã'cã weetiapũ. Narẽ weetamunu'cũcã'pũ. Ni'cãrõacã quẽ'rãrẽ na me'rã ninu'cũ'u yujupũ. Tojo nicã nipe'tise Õ'acũ, mũsã wiogũ cã dutisere añurõ weepe'oapũ.

⁴ Ni'cãrõacãma Õ'acũ cã ‘Tojo weeguti’ ní'quere queoro weemi. Tojo weegũ mũsã acawererãrẽ soocã weemi. Tojo weerã mũsã ye di'ta Moisé, Õ'acũ dutisere da'raco'tegũ, mũsãrẽ o'o'que di'ta, Jordã ape pã'rẽpũ nisepũ dajatojaaya majã.

⁵ A'te dia'cũ mũsã weecã ɥasa'a. Moisé cã duti'quere queoro weeya. Õ'acũ marĩ wiogũre ma'i nisetiya. Cũrẽ sirutu, cã dutisere queoro weeya. Nipe'tise mũsã ãjõpeose me'rã, mũsã wãcũse me'rã cã ɥaro weenu'cũcã'ña”, nicũ niwĩ Josué.

⁶ Narẽ werepe'otoja, “Õ'acũ mũsãrẽ añurõ weeato” ni, “Mũsã ye wi'seripũ dajatojaaya”, nicũ niwĩ.

⁹ Cũ tojo níca be'ro Rubén ya curuacjãrã, Gad ya curuacjãrã, Manasés ya curuacjãrã deco me'rã nirã ãpẽrã Israe curuacjãrã Silopũ nirã, Canaá di'tapũre a'merĩ du'u, dũcawati, na ya di'ta Galaad, dia Jordã apese pã'rẽpũ pẽ'ape'tia wa'acãrã niwã. Dũporopũ te di'ta Õ'acũ Moisé me'rã “Mũsãrẽ o'oguti” ní'que di'ta nicaro niwũ.

23

Josué masãrẽ cã werecasatɥo'que ni'i

¹ Peje cã'marĩ Õ'acũ Israe curuacjãrãrẽ narẽ ï'atu'tirã me'rã a'mewẽjẽ, soo nisetica be'ro yũ'rũcaro niwũ. Titare Josué bũcũ ãjãgũ,

² nipe'tirã Israe curuacjãrã bũcũrãrẽ, wiorãrẽ, beseri masãrẽ pijionũ'cõ, narẽ werecasatɥocũ niwĩ. A'tiro nicũ niwĩ:

“Yũ'ũ bũcũ waro ãjã'a.

³ Mũsã nipe'tise Õ'acũ a'ti di'tacjãrã mũsãrẽ ï'atu'tirã wee'quere ï'apã. Cũta mũsã ye niatjere a'mewẽjẽtamuwĩ.

⁴ Yũ'ũ mũsã nipe'tirãrẽ to di'ta nívocase me'rã nipe'tise curarire Õ'acũ ï'orõpũ dũcawaawũ. Yũ'ũ mũsã te di'tare a'mewẽjẽ wapata'a'quere dũcawaawũ. Tojo nicã apewe di'ta a'mewẽjẽ wapata'ano'ña marĩ'que quẽ'rãrẽ dũcawaawũ. Mujĩpũ mujãtiro dia Jordã me'rã nũ'cã, téé mujĩpũ sãjãrõ maajo Mediterrãneo me'rãpũ dũcawaatɥowũ.

⁵ Õ'acũ masã te di'tapũ nirãrẽ cõ'awĩrõgũsami. Mũsã pe'e te di'tare miiwaparãsa'a. Õ'acũ musã wiogũ cũ "Tojo weeguti" ní'caronojõta weegũsami.

⁶ "Tojo weerã wãcũtutuaya. Nipe'tise Moisé oja'quere, cũ dutise cũu'quere queoro weeme'ricã'ña.

⁷ Mũsã ãpẽrã masã, cõ'awĩrõno'ña marĩrã a'ti di'tapũ dũ'sarã me'rã ne a'mesũ'aticã'ña. Na ãjõpeorãrẽ Õ'acũ nitirãrẽ ne cã'rõacã ãjõpeo, ejaque'aticã'ña. Na wãmerẽ pisu, wãmepeoticã'ña.

⁸ Õ'acũ ni'cũrẽta cũ ɥaro wee, ãjõpeonu'cũcã'ña. Mũsã ni'cãrõacã weronojõta tojota añurõ weeyapaticã'ña.

⁹ Õ'acũ peje curaricjãrãrẽ na tutuamicã, musã ï'orõpũ cõ'awĩrõwĩ. A'tocateropũ quẽ'rãrẽ ne ni'cã curua musãrẽ a'mewẽjẽpõtẽowe'e.

¹⁰ Õ'acũ cũ ní'caronojõta musãrẽ a'mewẽjẽtamuwĩ. Tojo weegũ cũ weetamuse me'rã musã me'rãcũ ni'cũ mil masãrẽ nũrũstemasĩsami.

¹¹ Tojo weerã musã tu'omasĩña. Õ'acũ musã wiogũre queoro ma'inu'cũcã'ña.

¹² Mũsã Õ'acũ dutisere yũ'rũnũ'cã, na musã wa'teropũ dũ'sarã me'rã a'mesũ'a, nũmoticã pũricãrẽ,

¹³ Õ'acũ marĩ wiogũ narẽ cõ'anemosome majã. Na dũ'sarã musãrẽ ña'arõ wa'acã weerãsama. A'ti di'ta añurĩ di'ta Õ'acũ marĩrẽ o'õca di'tare ã'magũsami. A'ti di'tapũre ninemosome majã.

¹⁴ "Masã nipe'tirã wẽrĩwũaronojõ cã'rõacã be'ro yũ'ɥ wẽrĩgũsa'a. Mũsã ãjõpeose me'rã, musã wãcũse me'rã Õ'acũ cũ queoro wee'quere añurõ masĩ'i. Ne ni'cãrõ Õ'acũ marĩ wiogũ cũ "Añurõ weeguti" ní'quere weeticã weetiwi. Nipe'tisere weepe'ocã'wĩ.

¹⁵ Mũsã cũrẽ yũ'rũnũ'cãcã pũricã, cũ musãrẽ añurõ wee'caro weronojõ mejãrõta peje ña'ase musãrẽ wa'acã weegũsami. Ne ni'cũ a'ti di'ta añurĩ di'ta, marĩrẽ o'õca di'tapũ tojasome.

¹⁶ Mũsã Õ'acũ marĩ wiogũ me'rã apo'quere yũ'rũnũ'cãcã, ãpẽrãnojõrẽ ejaque'a ãjõpeocã, Õ'acũ musã me'rã uagũsami. A'ti di'ta añurĩ di'ta marĩrẽ o'õca di'tapũ ninemosome majã", nicũ niwĩ Josué.

24

Josué cũ weretũo'que ni'i

¹ Be'ro Josué Siquẽpũ nipe'tise curari Israe curuacjãrãrẽ neocũ niwĩ. Bũcurãrẽ, wiorãrẽ, beseri masãrẽ, masãrẽ sũ'ori nirãrẽ pijineocũ niwĩ. Na Õ'acũ ï'orõpũ nerẽcãrã niwã.

² Tu'ajanũ'cõ, Josué narẽ nicũ niwĩ:

—Õ'acũ marĩ Israe curuacjãrã wiogũ a'tiro nimi: "Dũporopũre musã ñecũsumũa Taré, tojo nicã cũ põ'rã Abrahã, Nacor dia Éufrates wãmetiri maa yũ'rũropũ nisetiwã. Topũ nĩrã, ãpẽrãnojõrẽ ãjõpeosetiwã.

³ Mũsã ñecũ Abrahã ti maa yũ'rũropũ ní'cure, mia weetjãgũ, nipe'tiro a'to Canaã di'tapũ sũ'ori sijawũ. Cũrẽ pãjãrã masãputicã weewũ. Cũ ne waro põ'rãtigũre Isaare o'owũ.

⁴ Cũ Isaare tja cũ põ'rã pũarã Jacob, Esaúre o'owũ. Esaúre di'ta opa bu'papijaro Seir wãmetiri di'tare cũuwũ. Jacob pe'e cũ põ'rã me'rã Egiptopũ bu'awã.

⁵ "Be'ro Moisére, Aarõrẽ to Egiptopũta o'ówũ. Yũ'ɥ tutuaro me'rã wee'quere tocjãrã Egiptocjãrãrẽ ña'arõ wa'acã weewũ. Tu'ajanũ'cõ, musãrẽ topũ ní'cãrãrẽ miiwijawũ.

⁶ Mũsã ñecũsumũa Egiptopũ wijacã, Egiptocjãrã na yarã cabayua me'rã, na cabayua wejese pawũ me'rã narẽ wẽjẽsĩ'rĩrã sirutuwã. Téé Maa sõ'arĩ maa tiropũ sirututuwã.

⁷ Musã ñecũsumua yu'u weetamusere uarã, yu'ure sêrîwã. Na tojo weecã, yu'u Egiptocjârãrê cã'mota'adutigu, Israe curuacjârã, Egiptocjârã decopu na'itî'asere cûuwû. Tojo weerã Egiptocjârã narê î'abocatiwã. Tojo nicã, Egiptocjârã maarê pê'arî curare, narê mirîcã weewu. Musã basu yu'u Egiptocjârãrê wee'quere î'amiwûba.

"Musã Egiptopu wijaca be'ro peje cû'marî yucu marîrõpûre nicã'wû.

⁸ Be'ro musãrê amorreo masã ya di'ta, dia Jordã mujîpû mujãtiropu miipê'atiwû. Topu musã me'rã a'mewêjêmiwã. Yu'u pe'e musãrê narê docaque'acã weewu. Tojo weerã na ye di'ta nimi'quere musã miiwapawu.

⁹ Be'ro Balac, Zipor, moabita masã wiogu macû, musã me'rã a'mewêjêsi'rîmiwî. Balac apî Balaã, Beor macûrê musãrê dojadutigu pijidutiwî.

¹⁰ Yu'u pe'e Balaã musãrê dojasî'rîcã, cã'mota'awu. Musãrê dojaronojõ o'ogu, 'Narê añurõ wa'ato' ni, yu'ure sêrîwî. Tojo wee musãrê yu'rûweticã weewu.

¹¹ "Be'ro musã dia Jordãrê pê'awû. Pê'aa, Jericõpu etawu. Ti macãcjârã musã me'rã a'mewêjêmiwã. Tojo nicã, ãpêrã ti di'tacjârã amorreo, ferezeo, cananeo, hitita, gergeseo, heveo, jebuseo masã mejãrõta musã me'rã a'mewêjêwã. Yu'u musãrê nipe'tirãrê docaque'acã weewu.

¹² Sõjã amorreo masã wiorã puarãrê musã di'pjîrî, buacatjê me'rã docaque'acã weetiwe. Yu'u pe'e narê uise da'rewu. Tojo weerã musã na tiropu etati duporo uiwã'cãtojawã.

¹³ Musã di'tare da'ratimicã, ãpêrã na da'ra'que di'tapûre musãrê o'owu. Tojo nicã macãrî musã da're'que mejêtare o'owu. Musã te macãrîpu niseti, u'se weseri, tojo nicã olivo weseri musã oteti'que ducare ba'a'a", ni werecu niwî Õ'acû.

¹⁴ Be'ro Josué a'tiro ninemocu niwî:

—Tere wãcûrã, wiopesase me'rã, diacjû nise me'rã, Õ'acûrê êjõpeo, cû dutiro weeya. Õ'acû nitirãrê marî ñecũsumua dia Éufrates yu'rûropu, tojo nicã Egiptopu êjõpeo'cãrãrê êjõpeodu'u, cõ'acã'ña. Õ'acû dia'cûrê êjõpeoya.

¹⁵ Musã Õ'acûrê êjõpeo sirututu'satirã pûrîcã, musã basu êjõpeoajãrê beseya. Marî ñecũsumua Éufrates yu'rûropu êjõpeo'cãrãrê, o amorreo masã, a'ti di'tapû nirã na êjõpeorãrê êjõpeosi'rîrã, narê beseya. Yu'u pûrîcã, ya wi'icjãrã quẽ'rã Õ'acûrê êjõpeo, cû dutiro weerãsa'a, nicu niwî Josué.

¹⁶ Cû tojo nicã tu'orã, masã a'tiro ni yu'ticãrã niwã:

—Ësã Õ'acûrê êjõpeodu'usome. Æpêrã Õ'acû nitirã pe'ema ne êjõpeosirutusome.

¹⁷ Marî wiogu Õ'acû cûta marîrê, marî ñecũsumua Egiptopu ña'arõ yu'ru'cãrãrê miiwijawî. Cûta tja cû tutuaro me'rã añuse cû tutuasere weel'owî. Nipe'tiro ãsã ma'apu a'ti'quere, peje macãrîcjãrã wa'teropu yu'ru'quere mejêcã wa'arî nígû, co'tewî.

¹⁸ Cû marî wa'acã, nipe'tise macãrîcjãrãrê cõ'awîrõcã'wî. Amorreo masã, a'ti di'tacjãrãpûreta tojo weewî. Ësã quẽ'rã mu'u weronojõta Õ'acûrê êjõpeo, cû dutiro weerãsa'a. Cûta marî wiogu nimi, nicãrã niwã.

¹⁹ Na tojo nicã tu'ogu, Josué a'tiro nicu niwî:

—Musã Õ'acûrê añurõ êjõpeo, sirutupõtêosome. Cû añugû waro, ña'ase moogû nimi. Cû dia'cûrê marî êjõpeocã uami. Æpêrãnojõrê êjõpeocã, doesami. Musã cûrê yu'rûnu'cãcã, musã ña'arõ weesere nu'cãsome.

²⁰ Musã Õ'acûrê êjõpeodu'u, ãpêrãrê êjõpeocã, cûta musãrê ña'arõ wa'acã weegusami. Musãrê añurõ wé'cu nimigû, musãrê cõ'ape'ogusami, nicu niwî Josué.

²¹ Masã Josuére a'tiro ni yu'ticãrã niwã:

—Mu'u tojo níronojõ wa'asome. Ësã Õ'acûrê êjõpeo, cû dutiro weerãti, nicãrã niwã.

²² Na tojo nisere tu'ogu, Josué nicu niwî:

—Mūsā basu nipe'tirā tu'oropu “Ō'acūrē ējōpeo siruturāti”, niapu.

Masā “Tojota niapu”, nicārā niwā.

²³ Josué narē a'tiro ninemocu niwī:

—To pūrīcārē āpērānojō mūsā ējōpeo yee'quere mūsā wa'teropu cūosere cō'ape'ocā'ña. Ō'acū marī Israe curuacjārā wiogure nipe'tise mūsā añuse wācūse me'rā ējōpeoya.

²⁴ Masā Josuére a'tiro yu'ticārā niwā tja:

—Usā Ō'acū marī wiogure ējōpeo, siruturāti. Cū dutiro weerāti, nicārā niwā.

²⁵ Ti numuta topu Siquēpu Josué masā me'rā “A'tiro weeguti”, ni apocu niwī. Narē na weesetiatjere, narē dutiatjere cūucu niwī.

²⁶ Tere Ō'acū dutise cuori turipu ojaō'ocu niwī. Tere ojatoja, ni'cāgā ūtāgā pajicjare mii, yucugu encina wāmeticju du'pocā Ō'acū “Masā me'rā tojo weeguti” ní'quere cuori acaro tiropu nu'cōcu niwī.

²⁷ Nipe'tirā masārē a'tiro nicu niwī:

—A'tiga ūtāgā nipe'tise Ō'acū marīrē ucū'quere tu'ope'o'caro weronjō a'topu toja'a. Tojo weerā mūsā Ō'acū dutisere yu'rūnu'cā, mūsā queoro weetisere ū'ono'rōsa'a, nicu niwī.

²⁸ Tojo nitoja, Josué masārē, na ye di'tapu nanūcūrē dajatojaaduticu niwī.

Josué cū wērī'que ni'i

²⁹ Cā'rōacā be'ro Josué, Nun macū, Ō'acū dutisere da'raco'tegu, ciento diez cū'marī cuogu, wērīa wa'acu niwī.

³⁰ Cū ya di'ta Timnat-sera wāmetiri macāpu cūrē yaacārā niwā. Ti macā bu'papijaro Efraī, ūrūgū Gaas wāmeticju yu'rūropu nicaro niwū.

³¹ Josué catiri curare, Israe curuacjārā Ō'acūrē ējōpeo, cū dutiro weecārā niwā. Cū wērīca be'ro būcurā nipe'tise Ō'acū Israe curuacjārārē añurō wee'quere masīrā catiro pōtēorō tojota Ō'acūrē ējōpeo, cū dutiro añurō weesirutucārā niwā.

Israe curuacjārā José mijī ō'arīrē yaa'que ni'i

³² José mijī cū ō'arī nimi'quere Siquēpu yaacārā niwā. Te ō'arī Egiptopu Israe curuacjārā na miiti'que nicaro niwū. Di'ta José pacu mijī Jacob cū duu'que di'ta nicaro niwū. Ti di'ta cien kujiri plata wāmetise kujiri Hamor pō'rā ūmūarē duucu niwī. Hamor, Siquem pacu nicu niwī. Be'ro ti di'ta José pārāmerā nituriarā ya di'ta tojaturiacaro niwū.

Eleazar cū wērī'que ni'i

³³ Be'ro pa'i Eleazar, Aarō macū wērīa wa'acu niwī. Cū wērīcā, cū macū Finees ya di'tapu yaacārā niwā. To Efraī ya di'ta opa bu'papijarpū nicaro niwū.

Jueces

A'ti pūrī a'tiro weero ojano'pā nise ni'i

Josué, tojo nicā b̄c̄urā cū n̄caterocjārā w̄r̄ica be'ro Israe curuacjārā Ō'acūrē ējōpeodu'u, na ɰaro weeseticārā niwā. Titare Canaá di'tacjārā Israe curuacjārā yere yaja, ña'arō weecārā niwā. Be'ro Israe curuacjārā ɰp̄tɰ pi'eti, b̄ɰjaweti, Ō'acūrē acoboJose s̄er̄icārā niwā. Tojo weecā ĩ'agū, Ō'acū narē yɰ'r̄uodutigɰ, sɰ'ori nisetiri masārē cūcɰ niwī. Sɰ'ori nisetiri masū catiri cura añurō nisetiċcārā niwā. Cā w̄r̄ica be'ro masā Ō'acūrē sirutudu'u, no'o ɰaro ējōpeoseticūcārā niwā. Na tojo weecā ĩ'agū, Ō'acū na me'rā ua, narē ĩ'atu'tirā dutise doca wa'acā weecɰ niwī. Be'ro Israe curuacjārā ɰp̄tɰ pi'eti, b̄ɰjaweti, Ō'acūrē acoboJose s̄er̄icārā niwā. Na tojo weecā ĩ'agū, Ō'acū narē ni'cū sɰ'ori nisetiri masūrē o'ócɰ niwī tja. Sɰ'ori nisetiri masū narē ĩ'atu'tiri masā doca nirārē a'mewējē wijata'acɰ niwī. Be'ro tja todɰporo na ña'arō weeseti'caronojōta weenu'cūcā'cārā niwā.

Sɰ'ori nisetiri masā wa'terop̄re nibutia'cārā Débora, Barac, Gedeō, Sansón nicārā niwā. Āp̄rā sɰ'ori nisetiri masā quē'rā nicārā niwā.

Judá ya curuacjārā, tojo nicā Simeó ya curuacjārā cananeo masā me'rā a'mewējē'que ni'i

¹ Josué w̄r̄ica be'ro Israe curuacjārā Ō'acūrē a'tiro ni s̄er̄itiña'cārā niwā:

—¿Ūsā wa'tero nirā Israe curuacjārā dinojō curuacjārā cananeo masā me'rā a'mewējērā wa'amɰ'tārāsari?

² Ō'acū narē a'tiro ni yɰ'ticɰ niwī:

—Judá ya curuacjārā wa'amɰ'tārāsama. Yɰ'ɰ a'ti di'tare narē o'otojapɰ, nicɰ niwī.

³ Cū tojo nicā tɰ'orā, Judá ya curuacjārā ɰmɰa na ma'misɰmɰa Simeó ya curuacjārārē pijineocārā niwā. Narē a'tiro nicārā niwā: “Te'a, ūsā ya di'ta niatjopɰ wa'arā. Cananeo masārē a'mewējētamurā a'tia. Be'ro ūsā quē'rā mɰsā ya di'ta niatjore mɰsā me'rā a'mewējētamurā wa'arāsa'a”, nicārā niwā. Na tojo nicā tɰ'orā, Simeó ya curuacjārā, “Jau, cananeo masārē mɰsā me'rā a'mewējētamurā wa'arāsa'a”, nicārā niwā.

⁴ Tojo weerā Judá ya curuacjārā na acawererā Simeó ya curuacjārā me'rā cananeo masārē, tojo nicā ferezeo masā me'rā a'mewējē, na ye di'ta nimi'quere ē'macārā niwā. Ō'acū cū tutuaro me'rā tojo weecārā niwā. Bezep̄re diez mil ɰmɰarē wējēcārā niwā.

¹⁹ Ō'acū Judá ya curuacjārā me'rā nicɰ niwī. Tojo weerā na di'ta opa bu'papijaro nirārē cō'awīrō, ē'macārā niwā. Tojo weemirā, opa pa'tiro nirā pe'ere cō'awīrōmasīticārā niwā. Na cabayua wejesepawɰ cōme me'rā wee'quepawɰ cɰocā ĩ'arā, tojo weemasīticārā niwā.

²⁰ Moisé Calere ní'caronojōta Hebrō wāmetiروه o'ocārā niwā. Cale i'tiarā Anac pō'rārē cō'awīrōcā'cɰ niwī.

²¹ Benjamí ya curuacjārā pe'e jebuseo masā, Jerusalēpɰ nirārē cō'awīrōmasīticārā niwā. Tojo weerā jebuseo masā, tojo nicā Benjamí ya curuacjārā a'tocaterore ni'cārō me'rā topɰ nidecotima yujupɰ.

José p̄rāmerā nituriarā Betecjārā me'rā a'mewējē, docaque'acā wee'que ni'i

²² José p̄rāmerā nituriarā Betecjārā me'rā a'mewējērātirā, majācārā niwā. Na tojo weecā, Ō'acū narē weetamucɰ niwī.

23 Na ĩ'adu'tiri masārē Betepure o'ócārā niwā. Toduporopu ti macā Luz wāmeticaro niwā.

24 Na ĩ'adu'tiri masā ti macācjũ ni'cũ wijaticā ĩ'arā, cūrē nicārā niwā: “¿Ûsā macārē no'o pe'e sājācā añubosari? ĩ'oña. Mũ'u tojo ĩ'ocā, mũ'urē añurō co'terāti”, nicārā niwā.

25 Tojo weegu cū macā sājārōrē ĩ'ocũ niwī. Be'ro ti macārē sājāa, nipe'tirā topu nirārē wējēpe'ocā'cārā niwā. Ti macā sājārōrē ĩ'o'cũma, tojo nicā cū acawererārē wējētīcārā niwā.

26 Be'ro ti macā sājārōrē ĩ'o'cũ hitita masā ya di'tapu wa'a, topu ni'cā macā pāacu niwī. Ti macārē Luz wāme ð'ocũ niwī. Tojota wāmetidecotisa'a yujupu.

2

*Õ'acũ cū basuta nimigũ, cūrē wereco'tegu weronojō upusājānu'cā Boquĩpu ba-
jua'que ni'i*

1 Õ'acũ cū basuta nimigũ, cūrē wereco'tegu weronojō upusājānu'cā* Gilgapu ní'cu majāa, Boquĩpu ejacu niwī. Israe curuacjārārē a'tiro nicu niwī: “Yũ'u musārē Egiptopu ní'cārārē miiwijawu. A'ti di'ta, musā ñecūsũmũarē o'oguti ní'que di'tapu miiwĩwũ. Yũ'u narē a'tiro niwũ: ‘Yũ'u musā me'rā “A'tiro weeguti” ní'quere weedu'usome.

2 Musā quē'rā a'ti di'tacjārā me'rā apo nisetisome. Na ějōpeose mesārīrē ũtā me'rā seeneocũu'que mesārīrē paastedijorāsa'a, nimiwũ. Musā pe'e yũ'u tojo ní'quere weetiwũ. ¿De'ro weerā musā tojo weetiri?

3 Tojo weegu ni'cārōacārē musārē were'e. Yũ'u a'ti di'tacjārārē cō'awĩrōnemosome. Na musārē cariborāsama. Tojo nicā, na ějōpeose me'rā musārē ña'arō wa'acā weerāsama”, nicu niwī Õ'acũ.

4 Õ'acũ cū basuta nimigũ, cūrē wereco'tegu weronojō upusājānu'cā narē tojo ni ucũca be'ro, Israe curuacjārā nipe'tirā uputu uti, caricũcārā niwā.

5 Tojo weerā to na utirote Boquim† wāme ð'ocārā niwā. Tojo wee wa'icũrārē wējē, Õ'acũrē ũjũamorōpeocārā niwā.

10 Josué cū nícaterocjārāpu wēĩpe'tia wa'acārā niwā. Na be'rocjārā Õ'acũrē, tojo nicā cū Israe curuacjārārē añurō wee'quere masīticārā niwā.

Israe curuacjārā na Õ'acũrē ějōpeodu'u'que ni'i

11 Na no'o nirā Baal wāmetirā queosere ějōpeocārā niwā. Õ'acũ ĩ'orōpũre na tojo weese ña'a ñicaro niwũ.

12 Na ñecūsũmũa Egiptopu ní'cārārē wĩorē'cu pe'ema ějōpeodu'ucārā niwā. Na ye macārī pu'tocjārā ějōpeorānojōrē sirutu, ějōpeosirutucārā niwā. Na tojo weecā ĩ'agũ, Õ'acũ pũrō uacu niwī.

13 Cūrē ějōpeodu'u, āpērānojō Baal queose, tojo nicā Astarté queose yee'quere ějōpeocārā niwā.

14 Tojo wee Õ'acũ na me'rā uagu, yajari masā na ote'quere, na ye nimi'quere yajape'ocā weecu niwī. Tojo nicā, narē ĩ'atu'tirā na tiro nirārē na me'rā a'mewējē, pōtēoticā weecu niwī.

15 Cū narē ní'caronojō nipe'tisetiri na a'mewējēsetirinucũ Õ'acũ narē ña'arō wa'acā weecu niwī. Tojo weerā na pũrō pi'eticārā niwā.

* 2:1 2.1 ĩ'aña Gn 16.7 docapu oja'quere. † 2:5 2.5 Hebreo ye me'rā Boquim ní'ro, “utirā” nisi'rĩrō wee'e.

16 Na tojo pi'eticã ĩ'agũ, Ô'acũ narẽ sũ'ori nisetiri masãrẽ cũunũ'cãcũ niwĩ. Na me'rã Israe curuacjãrãrẽ ña'arõ wee yajarãrẽ yũ'rũweticã weecũ niwĩ.

17 Cũ tojo weemicã, sũ'ori nisetiri masãrẽ tũ'oticãrã niwã. Āpẽrãnojõ Ô'acũ nitirã pe'ere ãjõpeoseticãrã niwã. Na ñecũsumũa pe'e Ô'acũ dutisere añurõ weecãrã niwã. Na, na weronõjõ weeticãrã niwã. Maata Ô'acũrẽ ãjõpeodu'ucã'cãrã niwã.

18 Israe curuacjãrãrẽ ĩ'atu'tirã narẽ ña'arõ wee, pũrõ pi'eticã weecãrã niwã. Na uti caricũsere tũ'ogũ, Ô'acũ narẽ pajaña'cũ niwĩ. Tojo weegũ masãrẽ sũ'ori nisetiacjãre cũũgũ, cũrẽ weetamucũ niwĩ. Cũ catiro ejatuario masãrẽ narẽ ĩ'atu'tirãrẽ yũ'rũweticã weecũ niwĩ.

19 Sũ'ori nisetiri masũ wẽrĩca be'ro masã apaturi ña'arõ weedoacãrã niwã. Na pacũsumũa yũ'rũoro ña'arõ weeseti, ãpẽrãnojõ Ô'acũ nitirãnojõrẽ ãjõpeoseticãrã niwã. Na ña'arõ weesetisere ne du'uti, na wãcũsere dũcayusĩ'rĩticãrã niwã.

20 Na tojo weecã ĩ'agũ, Ô'acũ Israe curuacjãrã me'rã pũrõ uacũ niwĩ. A'tiro nicũ niwĩ: “Ā'rã na ñecũsumũa me'rã yũ'u 'A'tiro weeya' ní'quere yũ'rũnũ'cãma. Yũ'u dutisere ne tũ'osĩ'rĩtima.

21 Tojo weegũ Josuẽ cũ wẽrĩse dũporo masã cõ'awĩrõti'cãrãrẽ cõ'awĩrõsome.

22 Na ñecũsumũa yũ'ure ãjõpeo'caronõjõta ãjõpeorãsari ní'gũ, apeye macãrĩcãrãrẽ cõ'asome yujupũ”, nicũ niwĩ.

23 Tojo weegũ Ô'acũ maata Josuẽre te macãrĩcãrãrẽ nãrũpe'ocã weeticũ niwĩ. Narẽ totã tojacã weecũ niwĩ.

3

Israe curuacjãrã Canaã di'tapũre cõ'awĩrõno'ti'cãrã queti ni'i

1 Israe curuacjãrã Canaã di'tacjãrã me'rã a'mewẽjẽcaterore pãjãrã Israe curuacjãrã pãrãmerã bajuaticãrã niwã yujupũ. Na yũ'ure ãjõpeorãsari ní'gũ, ãpẽrã ti di'tacjãrãrẽ Ô'acũ cõ'awĩrõticũ niwĩ.

2 Ma'mapjia a'mewẽjẽmasĩtirãrẽ a'mewẽjẽmasĩato ní'gũ, Canaãcãrãrẽ topũ tojacã weecũ niwĩ.

3 Ā'rã topũre tojacãrã niwã: Ni'cãmocũrã filisteo masã wiorã, nipe'tirã cananeo masã, sidonio masã, heveo masã ũrũpagũ Líbano di'tapũ nirã Canaãpũ tojacãrã niwã. Heveo masã ũrũgũ Baal-hermón wãmeticjũ me'rã téẽ Hamat sãjãrõpũ me'rã niseticãrã niwã.

4 Ô'acũ “¿Israe curuacjãrã na ñecũsumũarẽ Moisé me'rã yũ'u dutise cũu'quere yũ'tirãsari?” ní'gũ, Canaãcãrãrẽ ti di'tapũ tojacã weecũ niwĩ.

5 Israe curuacjãrã ã'rã masã wa'teropũ macãrĩticãrã niwã. Cananeo masã, hitita masã, amorreo masã, ferezeo masã, heveo masã, jebuseo masã tiropũ niseticãrã niwã.

6 Israe curuacjãrã põ'rã sõ'oní'que macãrĩcãrãrẽ põ'rã me'rã pũaperi numiso, niseticãrã niwã. Tojo weerã tocjãrã ãjõpeorã, Ô'acũ nitirãnojõrẽ ãjõpeo niseticãrã niwã.

Otoniel Israe curuacjãrãrẽ Mesopotamia wiogũre yũ'rũweticã wee'que ni'i

7 Israe curuacjãrã Ô'acũrẽ wãcũti, Baal, tojo nicã Astarté wãmetirã na queose yee'quere ãjõpeocãrã niwã. Tojo weerã Ô'acũ ĩ'orõpũre ña'arõ weecãrã niwã.

8 Na tojo weecã ĩ'agũ, Ô'acũ na me'rã ua, Cusán-risataim, Mesopotamia di'ta wiogũre wiacũ niwĩ. Ocho cũ'marĩ Cusán-risataim dutiro docapũ nicãrã niwã.

9 Be'ro na Ô'acũ weetamusere upũtũ sẽrĩcã tũ'ogũ, narẽ yũ'rũoato ní'gũ, Otoniel, Cenaz macũ, Caleb acabijire o'ócũ niwĩ.

10 Espiritu Santu Otoniepure sājāa, Israe curuacjārārē sʌ'ori nisetiri masū sājācʌ niwī. Cū Cusán-risataim yarā masā me'rā a'mewējēgū wa'acʌ niwī. Ō'acū Otoniere Cusán-risatairē wapata'acā weecʌ niwī.

11 Be'ro cuarenta cū'marī ti di'tapure a'mewējēse marīcaro niwū. Téé Otoniel, Cenaz macū cū wērīcāpʌ soose nicaro niwū.

Aod Israe curuacjārārē moabita masārē yʌ'rʌweticā wee'que ni'i

12 Otoniel wērīca be'ro Israe curuacjārā apaturi Ō'acū ī'orōpʌ ña'arō weeseticārā niwā. Tojo weegʌ Ō'acū Moab di'ta wiogʌ Eglō wāmetigure Israe curuacjārā nemorō tutuagʌ wa'acā weecʌ niwī.

13 Cū Eglō amonita masārē, tojo nicā amaleca masārē a'mewējētamudutigʌ sērīcʌ niwī. Tojo weerā na Israe curuacjārā me'rā a'mewējē, Jericó opa ñorī nirī macārē wapata'acārā niwā.

14 Dieciocho cū'marī Israe curuacjārā Eglō dutiro doca nicārā niwā.

15 Ticuse cū'marī be'ro Israe curuacjārā Ō'acūrē cū weetamusere ʌpʌtʌ sērīcārā niwā tja. Na tojo weecā, Ō'acū narē yʌ'rʌoacjʌ cūpecamocā me'rā a'mewējēgūrē Aod wāmetigure o'ócʌ niwī. Cū Gera macū, Benjamí ya curuacjū nicʌ niwī. Ni'cā nʌmʌ Israe curuacjārā cūrē na wapaseese me'rā Eglōpʌ o'ócārā niwā.

16 Aod di'pji pʌaperi osoyojaca pji, ni'cā metro deco yoari pjirē da'recʌ niwī. Ti pjirē cū yaro su'tiro doca, diacjūca ʌsó pe'e dʌ'teō'ocʌ niwī.

17 Be'ro Israe curuacjārārē wapaseesere Eglōrē wiagʌ wa'acʌ niwī. Eglō di'ibʌjugʌ nicʌ niwī.

18 Te na wapasee'quere Eglōrē wiáca be'ro cū me'rā ba'pati'cārā me'rā majāmitojaacʌ niwī.

19 Gilgal tiro ti macācjārā ējōpeorā yee'que pʌ'topʌ eja, Aod majāmitojaati, Eglō tiropure a'titicʌ niwī tja. Cūrē a'tiro nicʌ niwī:

—Wiogʌ, āpērā tʌ'otiro, mʌ'ʌrē quetire weregʌ a'tiapʌ.

Cū tojo nicā tʌ'ogʌ, wiogʌ cū docacjārārē, tojo nicā cūrē da'raco'terārē “Ucūtirāta wijaaya”, nicʌ niwī.

20 Na wijáaca be'ro Aod Eglō cū ya wi'i bu'i opa sira nirō ti'aya marīrī tucūpʌ dujigʌ pʌ'to eja, cūrē nicʌ niwī:

—Queti yʌ'u mʌ'ʌrē miitise Ō'acū mʌ'ʌrē weredutise ni'i.

Tere tʌ'ogʌ, wiogʌ dujiri cūmurōpʌ ní'cʌ wā'cānʌ'cācʌ niwī.

21 Aod di'pji diacjūca ʌsópʌ dʌ'teō'oca pjirē cūpecamocā me'rā wejewīrō, wiogʌre paagapʌ ñosēwējēcʌ niwī.

23 Be'ro Aod ti tucū sopere sawi me'rā bi'a, ventana sopepʌ wijaacʌ niwī.

25 Be'ropʌ wiogʌre da'raco'terā yoacā ī'acūmí, cū bajuticā ī'arā, wācūque'ti, “¿De'ro wa'apari marī wiogʌre?” nírā, sawire mi, sopere pāocārā niwā. Ti tucūpʌ sājāa, na wiogʌre Aod wējēcū'cure bocaecārā niwā.

26 Na wiogʌre co'teri cura Aod pe'e du'tiwā'cā wa'acʌ niwī. Tocjārā ējōpeose ūtā me'rā yee'que Gilgal cjasere yʌ'rʌa, Seirat wāmetiropʌ du'tia wa'acʌ niwī.

27 Cū Israe curuacjārā ya di'tapure eja, Efraí curuacjārā di'ta opa bu'papijaropʌ surarare pijineogū, coronetare puticʌ niwī. Be'ro Israe curuacjārā opa bu'papijaropʌ ní'cārā cū me'rā sirutubu'acārā niwā.

28-29 Aod narē a'tiro nicʌ niwī: “Te'a, yʌ'ʌre sirutuya. Ō'acū marīrē ī'atu'tirā moabita masārē docaque'acā weegʌsami”, nicʌ niwī.

Tojo weerã cãrẽ sirutubu'a, dia Jordã ã'cãatiropu Moab di'ta wa'arore cã'mota'anu'cãejacãrã niwã. Tojo weerã ne ni'cũ yu'rũpẽ'acã weeticãrã niwã. Titare diez mil moabita masã surara tutuarãrẽ wẽjẽpe'ocã'cãrã niwã.

³⁰ To be'ro ochenta cã'marĩ ti di'tapũre a'mewẽjẽse marĩcaro niwũ. Soose nicaro niwũ.

Israe curuacjãrãrẽ Samgar filisteo masãrẽ yu'rũweticã wee'que ni'i

³¹ Aod be'ro Samgar wãmetigu, Anat macũ, Israe curuacjãrãrẽ su'ori nisetiri masũ sãjãcũ niwĩ. Cũ yucũgu osoyojacũ, wecũa nũrũcũ me'rã seiscientos filisteo masãrẽ ñosẽwẽjẽcũ niwĩ. Cũ quẽ'rã Israe curuacjãrãrẽ yu'rũocũ niwĩ.

4

Débora, tojo nicã Barac, na Sísarare docaque'acã wee'que ni'i

¹ Aod wẽrĩca be'ro Õ'acũ i'orõpũre Israe curuacjãrã apaturi ña'arõ weeseticãrã niwã.

² Tojo weegu Õ'acũ narẽ Jabín, cananeo masã wiogu dutise doca tojacã weecũ niwĩ. Jabín Hasor wãmetiri macãpu masãrẽ su'ori dutigu nicũ niwĩ. Cũ yarã surara wiogu Sísara wãmetigu nicũ niwĩ. Cũ Haroset-goĩpu macãticũ niwĩ.

³ Jabín novecientos cabayua wejesepawũ, cõme me'rã wee'quepawũre cũocũ niwĩ. Veinte cã'marĩ Israe curuacjãrãrẽ ña'abutiario dutipecũ niwĩ. Tojo weerã Israe curuacjãrã Õ'acũrẽ cũ weetamusere uputu sãrĩcãrã niwã.

⁴ Titare Débora wãmetigo Õ'acũ yere weremu'tãgõ Israe curuacjãrãrẽ na a'pepũrĩsere apo, su'ori añurõ nisetiri masõ nico niwõ. Co Lapidot nũmo nico niwõ.

⁵ Co, masãrẽ besego, ni'cã ño docapũ dujisetico niwõ. Tiño “Débora ya ño” wãmeticarõ niwũ. Ærũpagũ Efraĩ wãmetiri di'ta, Ramá, Betel decopũ tojacaro niwũ. Israe curuacjãrã na a'pepũrĩsere apodutirã, co tiropũ wa'acãrã niwã.

⁶ Ni'cã nũmu Débora Barac wãmetigure pijidutico niwõ. Cũ Abinoam macũ, Quedes wãmetiri macãcũ niwĩ. Quedes Neftalí ya curua nirĩ macã nicaro niwũ. Cãrẽ a'tiro nico niwõ:

—Õ'acũ, Israe curuacjãrã wiogu, mũ'urẽ a'tiro dutimi: “Ærũgũ Tabopũ wa'aya. Topũ mũ'u me'rã diez mil mũua Neftalí, tojo nicã Zabulõ ye curaricjãrãrẽ miaña.

⁷ Sísara, Jabín yarã surara wiogu, cũ yepawũ, cũ yarã surara me'rã mũ'u me'rã a'mewẽjẽato nígũ, dia Cisõpu wa'acã weeguti. Topũ cãrẽ docaque'acã weeguti”, mũ'urẽ a'tiro ni weredutiami Õ'acũ, nico niwõ.

⁸ Barac Déborare a'tiro yu'ticũ niwĩ:

—Mũ'u yu'ure ba'paticã, wa'aguti. Mũ'u wa'aticãma, wa'asome, nicũ niwĩ.

⁹ —Añurõsa'a; mũ'u me'rã wa'agoti, nico niwõ Débora. “Mejõ mũ'u tojo ní'que bu'iri, masã ‘Mũ'u me'rã Õ'acũ Sísarare docaque'acã weepũ’ nisome. Numio me'rã pũrĩcã Õ'acũ Sísarare docaque'acã weepũ” nirãsama, nico niwõ.

To be'ro Débora Barac me'rã Quedespũ wa'aco niwõ.

¹⁰ Topũ Barac Zabulõ, Neftalí ya curuacjãrã mũuarẽ pijineocũ niwĩ. Diez mil surara cũ me'rã a'mewẽjẽtamurã wa'acãrã niwã. Débora quẽ'rã cãrẽ ba'patico niwõ.

¹¹ Cedẽ pu'topũ, yucũgu pajicũ encina wãmeticũ Zaanaĩpu nicaro niwũ. Topũ Heber, quenita masã cũ ya wi'i su'ti caseri me'rã wéeca wi'i nicaro niwũ. Cũ ãpẽrã quenita masã me'rã ní'cũ wijawã'cãcũ niwĩ. Na quenita masã Hobab, Moisé mañecũ pãrãmerã nituriarã nicãrã niwã.

¹² Sísara pe'e “Barac Ærũgũ Tabor wãmeticjũre mũjãpu” nicã tu'ogu,

¹³ cũ novecientos tũrũsepawũ, cõme me'rã wee'quepawũre, tojo nicã nipe'tirã surarare neocũucũ niwĩ. Neo, Haroset-goĩpu ní'cãrã wija, Cisón wãmetiri maapu wa'acãrã niwã.

14 Cũ tojo weecã ĩ'agõ, Débora Barare a'tiro ni wereco niwõ:

—Wa'aya. Ni'cãcã Ô'acũ marĩ wiogu mũ'urẽ Sísarare wiagusami. Marĩ wiogu mũsã duporo u'mutãtojacu niami, nico niwõ. Co tojo nicã, Barac cũ yarã surara diez mil umua urũgũ Tabopu ní'cãrã Sísara yarã surara me'rã a'mewějērã wa'arã dijaacãrã niwã.

15 Barac yarã surara Sísara yarã me'rã a'mewějērã dijaaticã, Ô'acũ Sísara yarã surarare ucucã weecu niwĩ. Sísara pe'e cũ yawu tũrũpju cõme me'rã wéecawupu sãña'cu dijaa, omadu'tia wa'acu niwĩ.

16 Cũ tojo weeri cura Barac yarã surarare, na yepawure téé Haroset-goim wãmetiropu narẽ wějēsirutucu niwĩ. Nipe'tirã Sísara yarã surara wěrĩpe'tia wa'acãrã niwã. Ne ni'cũ yu'rũwetiticu niwĩ.

17 Sísara pe'e Jael, Heber ceneo masũ numo ya wi'i, su'ti caseri me'rã wéeca wi'ipu du'ticu niwĩ. Heber, cũ acawererã, Sísara wiogu Jabín, Hasor macã wiogu me'rã añurõ a'mesu'acu niwĩ. Tojo weegu Sísara ti wi'ipu ejacu niwĩ.

18 Cũ etacã ĩ'agõ, Jael cũrẽ nico niwõ:

—Sãjãtia, yu'u wiogu. Ne uiticã'ña.

Co tojo nicã, Sísara ti wi'ipu sãjãacu niwĩ. Sãjãa, cũ ejaque'acã, omacãjĩrõ me'rã cũrẽ omaco niwõ.

19 —Acowuosa'a. Yu'ure aco cã'rõacã tĩaña, nicu niwĩ.

Tojo weego cabra õpẽcõrẽ cabra casero me'rã poseyéca ajurore pão, cũrẽ tĩaco niwõ. Tĩatoja, cũrẽ omaco niwõ tja.

20 Sísara core a'tiro weeduticu niwĩ:

—Sopepu nu'cũña. Æpẽrã yu'rũarã, mũ'u tiro “¿Æpẽrã marĩti?” ni sērĩtiña'cã, “Marĩma” ñña, nicu niwĩ.

21 Sísara, uputu ñujũ'cu niyugu, cãrĩyu'ruacu niwĩ. Cũ tojo weecã ĩ'agõ, Jael, Heber numo busuro marĩrõ ti wi'i cjase ni'cãgũ yucugu ti wi'ire tũapuanu'cõ'cure míi, cũ diapoare di'tapu paabi'pe wějẽco niwõ. Tojo wee wěrĩa wa'acu niwĩ.

22 Be'ro Barac Sísarare a'magũ etacã, Jael co ya wi'ipu ní'co wijaa, cũrẽ põtẽrĩgõ wa'aco niwõ.

—Sãjãtia. Mũ'u a'magũrẽ ĩ'ogõti, nico niwõ.

Co tojo nicã, Barac ti wi'ire sãjãacu niwĩ. Ti wi'ipu Sísara wěrĩ'cupu cũñacu niwĩ. Ti wi'ire tũapuanu'cõ'cu me'rã cũ diapoare paabi'peyu'rũtẽrĩno'cure ĩ'acu niwĩ.

23 Ti numurẽta Ô'acũ Jabín, cananeo masã wiogure docaque'acã weecu niwĩ.

24 Israe curuacjãrã Jabĩrẽ, cananeo masã wiogu me'rã a'mewějērã, nemorõ tutuarã wa'acãrã niwã. Tojo wee siape'e me'rã narẽ wějẽpe'obutiãcãrã niwã.

5

Débora, Barac na Ô'acũrẽ basapeo'que ni'i

1 Ti numurẽta Débora, tojo nicã Barac, Abinoam macũ Sísara, cũ yarã surarare docaque'acã wee'quere basapeocãrã niwã.

31 Ô'acũrẽ basapeorã, a'tiro ni basacãrã niwã:

“Ô'acũ, nipe'tirã mũ'urẽ ĩ'atu'tirã Sísara weronojõ wěrĩpe'tia wa'ato.

Mũ'urẽ mairã pe'e tutuarã ninu'cũcã'to.

Mujĩpũ umucocjũ asistero weronojõ niato”, ni basacãrã niwã.

Be'ro ti di'tapure Israe curuacjãrã nirõpũre cuarenta cũ marĩ a'mewějẽse marĩcaro niwũ.

6

Ô'acũ Gedeõrẽ piji'que ni'i

1 Be'ropu tja Israe curuacjārā apaturi Ō'acū ĩ'orōpu ña'arō weecārā niwā. Tojo weegu Ō'acū narē siete cū'marī madianita masā dutise doca tojacā weecu niwī.

2 Siape'e me'rā madianita masā narē ña'arō da'radutipecārā niwā. Tojo weerā Israe curuacjārā narē uirā, ũrūpaguru, ũtā tutiripu du'tise na nisetise u'turire weecārā niwā.

3-4 Na otese pī'rīsetirinucū, madianita masā, amaleca masā, āpērā mujīpū mujātiro pe'ecjārā Israe curuacjārā nirōpu sājāa, topu ejaque'acārā niwā. Nipe'tiro na ote'quere no'o uaro du'aste cō'acā'cārā niwā. Téé Gaza tiropu tojo weetucārā niwā. Israe curuacjārā na ba'abo'quere, tojo nicā na yarā ecarā ovejare, wecuare, burroare, ne apeyenojō du'aticārā niwā.

5 Ti di'ta cjasere dojorērā a'tirā, na yarā cameyoa pājārā me'rā, na ye wi'seri su'ti me'rā wee'que wi'seri peje me'rā a'ticārā niwā. Mu'murīwi'ia pājārā otesere ba'ape'orā a'tirā weronojō a'ticārā niwā. Na pājārā niyucā, ba'paqueota basioticaro niwā.

6 Madianita masā tojo weecā, Israe curuacjārā uputu pi'eticārā niwā. Tojo weerā Ō'acūrē cū weetamusere uputu sērīcārā niwā.

7 Israe curuacjārā Ō'acūrē “Madianita masārē yu'rūweticā weeya”, ni sērīcā,

8 Ō'acū narē ni'cū cū yere weremu'tārī masūrē o'ócū niwī. Narē a'tiro nicū niwī: “Ō'acū Israe curuacjārā wiogu musārē a'tiro niami: ‘Yu'u musā Egiptopu ní'cārārē miiwijawu. Topure musā narē da'raco'terā nimiwū.

9 Musā Egiptocjārā dutise doca ní'cārārē yu'rūweticā weewu. Tojo nicā nipe'tirā musārē ña'arō wee'cārārē tojo weewu. Na ye di'ta nimi'quere cō'aō'o, musārē o'owu.

10 Musārē a'tiro nimiwū: “Yu'u Ō'acū, musā wiogu ni'i. Musā amorreo masā ya di'tapu ni'i. Na ējōpeorārē ne ējōpeoticā'ña,” nimiwū. Yu'u tojo nimicā, musā pe'e yu'u tojo dutisere ne yu'titiwū”, ni wrecu niwī Ō'acū yere weremu'tārī masū.

11 Be'ro Ō'acū cū basuta nimigū, cūrē wereco'tegu weronojō upusājānu'cā* a'ti, Ofra nirōpu yucu pajicju docapu dujicu niwī. Tigu Joás wāmetigu yagu nicaro niwū. Joás Abiézer wāmetiri curuacjū nicū niwī. Topu cū macū Gedeō trigore doque, su'aweegu weecu niwī. Madianita masā ĩ'aticā'to ní'gū, na vino wéerā u'sepaga u'tatīarōpu tere su'aweegu weecu niwī.

12 Ō'acū cū basuta nimigū, cūrē wereco'tegu weronojō upusājānu'cā Gedeōrē bajua, a'tiro nicū niwī:

—Gedeō, Ō'acū mu'u me'rā nimi. Mu'u a'mewējētutuagu ni'i.

13 Gedeō cūrē yu'ticu niwī:

—Ō'acū ũsā me'rā nimicā, ¿de'ro weero a'te ña'ase ũsārē tojo wa'ati? Ũsā ñecūsūmua Ō'acū tutuaro me'rā cū wee'quere wrecārā niwā. Na “Ō'acū ũsā Egiptopu ní'cārārē miiwijawī”, nicārā niwā. Ũsā pe'e cū tutuasere ĩ'awe'e. Ō'acū ũsārē cō'awā'cāwī. Ũsārē madianita masā dutise doca nicā weewī, nicū niwī Gedeō.

14 Ō'acū cūrē majāmiī'a, a'tiro nicū niwī:

—Mu'u tutuase me'rā Israe curuacjārārē madianita masā dutise doca nirārē yu'ruogu wa'aya. Yu'uta mu'urē wa'adutigu wee'e, nicū niwī.

15 Gedeō cūrē yu'ticu niwī:

—Wiogu, ¿de'ro wee yu'u Israe curuacjārārē yu'ruogusari? Ya curua Manasés pārāmerā nituriase curari yapatiri curuacjārā nima. Yu'u quērā ni'cū pō'rā du'saguru ni'i.

16 Ō'acū cūrē yu'ticu niwī:

—Yu'u mu'u me'rā nigūti. Mu'u nipe'tirā madianita masārē ni'cū masūrē wējēgū weronojō weegusa'a.

* 6:11 6.11 ĩ'aña Gn 16.7 docapu oja'quere.

17 Cũ tojo nicã tu'ogũ, Gedeõ nicũ niwĩ:

—Yũ'ure ni'cãrõacã e'catise me'rã ï'agũ, “Diacjũta yũ'u Õ'acũ ni'i” nígũa, mũ'u tutuase me'rã apeyenojõ weel'õña.

18 A'tota yucueya yujupũ. Yũ'u mũ'urẽ ãjõpeosere ï'ogũ, apeyenojõ o'osĩ'rĩsa'a, nicũ niwĩ.

Õ'acũ cũrẽ “Jau, mũ'urẽ yucuegũti”, nicũ niwĩ.

19 Cũ tojo nicã, Gedeõ wa'a, ni'cũ cabracãrẽ wẽjẽ, do'a, tojo nicã pã bũcũase me'rã morẽti'quere apocũ niwĩ. Tu'ajanũ'cõ, di'irore pi'ipũ miisãa, tecore sutuwũpũ piosãacũ niwĩ. Te nipe'tisere cũ yucũ doca dujigare mia, o'ocũ niwĩ.

20 Õ'acũ basuta nimigũ, cũrẽ wereco'tegũ weronojõ upũsãjãnu'cã, cũrẽ nicũ niwĩ:

—Di'iro, pã bũcũase morẽti'quere ãtãgã bu'ipũ cũuña. Tecore piostepeoya, nicũ niwĩ. Cũ dutironojõta Gedeõ weecũ niwĩ.

21 Õ'acũ cũ basuta nimigũ, cũrẽ wereco'tegũ weronojõ upũsãjãnu'cã cũ tuacjũ yapa me'rã sũoo, di'irore, tojo nicã pãrẽ ñapeocũ niwĩ. Tojo weecãta, pecame'e ãtãgãpũ ãjũñe'emajã wa'acaro niwũ. Ti me'e di'irore, pãrẽ ãjũape'ocã'caro niwũ. Tojo weetoja, Õ'acũrẽ wereco'tegũ bajudutia wa'acũ niwĩ.

22 Tojo wa'acã ï'agũ, Gedeõ Õ'acũ cũ basuta nimigũ, cũrẽ wereco'tegũ weronojõ upũsãjãnu'cãsere masĩcũ niwĩ. Be'ro ucua, caricũcũ niwĩ:

—¡Acoe, yũ'u wiogũ! Mũ'u basuta nimigũ, mũ'urẽ wereco'tegũ weronojõ upũsãjãnu'cã'cũre bajuyoropũ ï'a'a, nicũ niwĩ.

23 Õ'acũ cũrẽ yũ'ticũ niwĩ:

—Ne uiticã'ña. Mũ'u wẽrĩsome. Wãcũque'tiro marĩrõ niña, nicũ niwĩ.

24 Be'ro Gedeõ topũ Õ'acũrẽ ãjõpeogũ wa'icũrãrẽ ãjũamorõpeorore ni'cã mesã ãtã me'rã seeneocũucũ niwĩ. Ti mesãrẽ “Õ'acũ wãcũque'tiro marĩrõ, añurõ tu'oña'se o'ogũ nimi”, ni wãmepeocũ niwĩ. A'ti mesã Ofra, Abiézer ya curuacjãrã ya macãpũ nidecotisa'a yujupũ.

25 Ti ñamita Õ'acũ Gedeõrẽ a'tiro nicũ niwĩ:

—Ni'cũ wecũ umũ mũ'u pacũ yarã wa'teropũ nigũ, siete cũ'ma cũogũre ñe'egũ wa'aya. Baare wa'icũrãrẽ ãjũamorõpeoro, mũ'u pacũ yarore paamũtõdijogũ wa'aya. Tojo nicã, to pũ'to nirĩ tuturo Astarté queose nirĩ tuturore paacõ'aña.

26 Tere cõ'atoja, Õ'acũ mũ'u wiogũre ni'cãrõ wa'icũrãrẽ ãjũamorõpeoatjore ni'cã mesã ãtã me'rã seeneocũuña tja. Mũsã du'tiro nirĩ bu'a dũposãrĩpũ seeneocũuña. Tu'ajanũ'cõ, wecũre wẽjẽ, topũ peca, mũsã paacõ'aca tuturo me'rã Õ'acũrẽ ãjũamorõpeoya, nicũ niwĩ.

27 Be'ro Gedeõ diez umũa, cũrẽ da'racõ'terã me'rã Õ'acũ cũrẽ weeduti'caronojõta weecũ niwĩ. Cũ acawererãrẽ, ti macãcjãrãrẽ uiyugũ, umũco ãjũamorõpeosĩ'rĩticũ niwĩ. Tojo weegũ ñamipũ ãjũamorõpeocũ niwĩ.

28 Ape nũmũ bo'reacã ti macãcjãrã wã'cã, Baare ãjõpeorore paamũtõdijo'carore, tojo nicã Astarté ãjõpeori tuturo paacõ'aca tuturore ï'acãrã niwã. Apeyema tja, apero, ma'ma ãjũamorõpeoropũ wecũ ãjũa'cũre ï'acãrã niwã.

29 Na a'merĩ sãrĩtiña'cãrã niwã: “¿Noanojõ tojo weepari?” nicãrã niwã.

Na a'merĩ sãrĩtiña'ca be'ro tu'omasĩcãrã niwã: “Gedeõ, Joás macũ tojo weepĩ”, nicãrã niwã.

30 Be'ro ti macãcjãrã umũa Joáre a'tiro nicãrã niwã:

—Mũ'u macũrẽ ãsãrẽ o'oya. Cũ Baare wa'icũrãrẽ ãjũamorõpeorore, tojo nicã to pũ'to nirĩ tuturo Astartére ãjõpeori tuturore paacõ'acũ niamĩ. Tojo weese wapa wẽjẽno'gũsami, nicãrã niwã.

31 Joás, Gedeõ pacũ pe'e narẽ yũ'ticũ niwĩ:

—¿Musã Baare a'mewējēbosarāsari? ¿Cūrē yu'rũorāsari? No'o cūrē a'mewējēbosagu bo'reati dũporo wērĩato. “Diacjũta Baal wiogu waro nimi” nĩgũ, cũ basu a'mewējēato. Na paamũtũdijocũ caro cũ yarota nicaro niapũ, nicũ niwĩ.

³² Ti nũmũ me'rã masã Gedeõrē “Jerubaal” pisunũ'cãcãrã niwã. Gedeõta Baare ějõpeorore paamũtũdijocũ niwĩ. Tojo weerã “Baal basu a'mewējēato” nĩrã, tojo nicãrã niwã.

³³ To be'ro nipe'tirã madianita masã, amaleca masã, tojo nicã ãpērã mujĩpũ mujãtiro pe'ecjãrã nerē, dia Jordãrē pē'acãrã niwã. Añurĩ pa Jezreel wãmetiropũ ejaque'a, cãrĩcãrã niwã.

³⁴ Na tojo weecã, Espĩritu Santu Gedeõpure sãjãacu niwĩ. Sãjãa, Gedeõ Abiēzer ya curuacjãrãrē cūrē sirutudutigũ, oveja capesa'rore puticũ niwĩ.

³⁵ ãpērã queti wererãrē nipe'tiro Manasés ya curuacjãrãrē nerēdutigũ o'ócũ niwĩ. Tojo nicã Aser ya curuacjãrã, Zabulõ ya curuacjãrã, Neftalĩ ya curuacjãrã cũ me'rã a'mewējētamurã wa'ajãrē pijiduticũ niwĩ. Tojo weerã nipe'tirã cũ me'rã nerēcãrã niwã.

³⁶ Gedeõ Ő'acūrē a'tiro nicũ niwĩ: “Mũ'ũ yũ'ũ me'rã Israe curuacjãrãrē yũ'rũogusa'a nĩ'caronojõta diacjũ wéegũ, a'tiro weeĩ'obosaya.

³⁷ Oveja casero añurõ poaritiri casero trigo su'tiweeropũ di'tapũ cũugũti. Bo'reacã ñocõa Ʃ'seco ti caseropũ dia'cũ nicã ĩ'agũ, mũ'ũ yũ'ũre nĩ'caronojõta yũ'ũ me'rã Israe curuacjãrãrē yũ'rũosere masĩgũsa'a”, nicũ niwĩ.

³⁸ Tojota wa'acaro niwũ. Ape nũmũ Gedeõ wã'cã, poari añurõ pũúca caserore bocacũ niwĩ. Ti caserore bipecã, ni'cã pa mu'murõ aco wijacaro niwũ.

³⁹ Be'ro Gedeõ Ő'acūrē nicũ niwĩ tja: “Yũ'ũ me'rã uaticã'ña. Ni'cãti mũ'ũ weeĩ'osere sērĩnemogũti. Ni'cãrõacãma bo'reacã di'tapũ dia'cũ ñocõa Ʃ'seco niato. Oveja poari pe'e añurõ bopori casero niato”, nicũ niwĩ.

⁴⁰ Ti ñamirē Ő'acũ mejãrõta weecũ niwĩ tja. Oveja poari dia'cũ aco marĩcaro niwũ. Di'ta nipe'tiropũre ñocõa Ʃ'seco acoticaro niwũ.

7

Gedeõ madianita masãrē docaque'acã wee'que ni'i

¹ Ape nũmũ bo'reacã Gedeõ, na Jerubaal pisuno'gũ, nipe'tirã Ʃmũa cũ me'rã nirã wã'cã, aco wijari pe Harod wãmetiri pepũ wa'acãrã niwã. Madianita masã to yũ'rũro e'sari pa ũrũgũ More wãmeticjũ pu'topũ nerēcãrã niwã.

² Ő'acũ Gedeõrē a'tiro nicũ niwĩ: “Mũ'ũ me'rã nirã pãjãrã nima. Na pãjãrã me'rã yũ'ũ madianita masãrē docaque'acã weecã, na 'Ŭsã tutuase me'rã yũ'rũwũ', nibosama.

³ Tojo weegũ narē a'tiro niña: ‘No'o ui narãsarãnojojõrē, mũsã ye wi'seripũ dajatojaaya', niña”, nicũ niwĩ Ő'acũ.

Cũ tojo nicã, veintidos mil Ʃmũa na ye wi'seripũ dajatojaacãrã niwã. Diez mil Ʃmũa dũ'sacãrã niwã.

⁴ Ő'acũ ninemocũ niwĩ: “Na pãjãrã nima yujupũ. Tojo weegũ acore sĩ'rĩdutigũ, narē aco wijari pepũ miibu'aya. Topũ yũ'ũ beseña'gũti. ‘Ã'rĩ mũ'ũ me'rã wa'agusami' nino'gũ wa'agusami. Apĩ ‘Ã'rĩ wa'atisami' nino'gũ wa'asome”, nicũ niwĩ.

⁵ Tojo weegũ Gedeõ narē acore sĩ'rĩdutigũ, ti pepũ pijibu'acu niwĩ. Ő'acũ cūrē a'tiro nicũ niwĩ: “A'tiro dũcawaaya narē. Na omocãrĩ me'rã aco waamĩ, diayia weronojõ ne'rē, sĩ'rĩrãrē mejēcã cũuña. ãpērã ejaque'a, mu'rĩpa'a sĩ'rĩrãrē mejēcã cũuña”, nicũ niwĩ.

⁶ Omocã me'rã diayia weronojõ ne'rē, sĩ'rĩrã trescientos nicãrã niwã. ãpērã dũ'sarã pe'e ejaque'a, mu'rĩpa'a sĩ'rĩcãrã niwã.

7 Na tojo weecã, Õ'acũ Gedeõrẽ nicu niwĩ: “Ã'rã trescientos umua me'rã musãrẽ yu'ruogusa'a. Na me'rã madianita masãrẽ docaque'acã weeguti. Æpẽrã pe'e na ye wi'seripu tojaarãsama”, nicu niwĩ.

8 Tojo weegu Gedeõ narẽ su'ti caseri me'rã wee'que wi'seripu dajatojaaduticu niwĩ. Trescientos umua cũ me'rã tojacãrã niwã. Æpẽrã na wa'ase ðuporo na ba'abo'quere, na ye sutuparu, na putise oveja umua capesa'rire cũucãrã niwã. Madianita masã na cãrĩrõ Gedeõ bu'aropu opa pa'tiro pajiri papu nicãrã niwã.

9 Ti ñamita Õ'acũ Gedeõrẽ a'tiro nicu niwĩ: “Wã'cãnu'cãña. Madianita masã me'rã a'mewẽjẽgũ bu'aya. Narẽ mu'urẽ wiagutigũ wee'e.

10 Mu'u uigu, mu'urẽ da'raco'tegu Fura me'rã na nirõpu bu'aya.

11 Topu na ucũsere tu'ogu wa'aya. Tojo wéeca be'ro wãcũtutuase me'rã a'mewẽjẽgũsa'a”, nicu niwĩ.

Tojo weegu Gedeõ cũrẽ da'raco'tegu Fura me'rã madianita masã nerẽrõ sumutopu bu'a wa'acãrã niwã.

12 Madianita masã, amaleca masã, Æpẽrã mujĩpũ mujãtiro pe'ecjãrã pajiri papu mu'murĩwi'ia pãjãrã weronojõ nerẽcãrã niwã. Na yarã cameyoa maa pajiri maa sumutopu nucũpori weronojõ pãjãrã waro nicãrã niwã.

13 Gedeõ bu'a etacã, ni'cũ madianita masũ cũ quẽ'esere apĩ cũ me'rãcjũrẽ weregu weecu niwĩ. A'tiro nicu niwĩ:

—A'tiro quẽ'easu. Ni'cãgã pã cebada me'rã wéecaga marĩ nirõpu tũrũmaacãtiasu. Tiga ni'cã wi'i su'ti caseri me'rã wéeca wi'ipu doquewãarõta, ti wi'ire doquestemajã wa'apu, nicu niwĩ.

14 Cũ tojo werecã tu'ogu, cũ me'rãcjũ a'tiro ni yu'ticu niwĩ:

—Mu'u tojo quẽ'ese Gedeõ, Joás macũ, Israe curuacjũ, cũ ya di'pjĩ, a'mewẽjẽrĩ pjĩ nisĩ'rĩrõ wee'e. Õ'acũ marĩ madianita masã, nipe'tirã a'topu nerẽrãrẽ, tojo nicã nipe'tise marĩ cuosere Gedeõrẽ wiagusami, nicu niwĩ.

15 Gedeõ cũ quẽ'esere tu'ogu, ejaque'a, Õ'acũrẽ ãjõpeocu niwĩ. Be'ro Israe curuacjãrã nerẽrõpu daja, narẽ a'tiro nicu niwĩ:

—Wã'cãnu'cãña. Õ'acũ sõjã madianita masã surarare marĩrẽ wiagusami, nicu niwĩ.

16 Cũ tojo nica be'ro cũ yarã trescientos umuarẽ i'tia curua ðucawaacu niwĩ. Nanucũrẽ putiatje capesa'rire o'o, tojo nicã sutuparu ope pecame'e na sĩ'a'que posetiseparure o'ocu niwĩ.

17 Be'ro narẽ a'tiro nicu niwĩ:

—Yu'ure i'aña. Na nerẽrõ ape pã'rẽpu yu'u etacã, yu'u weronojõta weeya.

18 Yu'u, nipe'tirã yu'u me'rã nirã ãsã capesa'rire puticã, musã sumutopu nu'cũrã ni'cãrõnojõ putiburoya. Putitoja, “Õ'acũrẽ, tojo nicã Gedeõrẽ a'mewẽjẽbosarã”, ni caricũña, nicu niwĩ.

19 Ñami deco nicã, madianita masã surara co'terã ðucayúca be'ro Gedeõ cien surara cũ me'rã nirã madianita masã surara nerẽrõ ape pã'rẽpu etacãrã niwã. Topu eta, na ye putise capesa'rire puti, sutuparu na cuoseparure bopecãrã niwã.

20 Na i'tia curua ni'cãrõ me'rã puticãrã niwã. Tojo nicã na ye sutuparure bopecãrã niwã. Cũpecamocã me'rã na sĩ'a'quere sĩomorõ, diacjũcamocã me'rã capesa'rire cuocãrã niwã. Ni'cãrõ me'rã “Õ'acũrẽ, Gedeõrẽ a'mewẽjẽbosarã”, ni caricũcãrã niwã.

21 Israe curuacjãrã madianita masã surara nerẽrõpu tojo nu'cũbe'toacãrã niwã. Madianita masã narẽ uirã, no'o uaro caricũ, du'tiwã'cãcãrã niwã.

22 Trescientos capesa'ri busucã, Õ'acũ na madianita masãrẽ na basu a'merĩ a'mewẽjẽcã weecu niwĩ. Na surara yu'rũweti'cãrã yoaropu Bet-sita wãmetiri

macã, Zerera wa'ari ma'apũ, téé Abel-mehola nitũoro Tabat wãmetiri macã pu'topũ omadu'ticãrã niwã.

²³ Tojo wa'áca be'ro Israe curuacjãrã Neftalí, Aser, nipe'tirã Manasés ya curuacjãrãrẽ pijicãrã niwã. Tojo weerã na quẽ'rã madianita masã surarare sirutucãrã niwã.

²⁴ Gedeõ quetiwereco'terãrẽ weredutigũ, Efraĩpũ opa bu'pa nirõpũ o'ócũ niwĩ. A'tiro ni queti o'ócũ niwĩ: “Madianita masã me'rã a'mewějẽrã a'tia. Dia Jordã pẽ'arĩ maa ũ'cũatiropũ Bet-bara wãmetiropũ na dũporo nitojaya. Na pẽ'arĩ nírã, cã'mota'aya”, nicũ niwĩ. Tojo weerã Efraĩ ya curuacjãrã surara Gedeõ duti'quere weecãrã niwã.

²⁵ Apeyema tja madianita masã surara wiorã Oreb, Zeeb wãmetirãrẽ ñe'ecãrã niwã. Orere ni'cãgã ũtãgãpũ wějẽcãrã niwã. Tiga a'tocaterore “Oreb yaga” wãmetisa'a. Zeere cũ ũ'se biperopũ wějẽcãrã niwã. Ápẽrã madianita masã surarare sirutúca be'ro Oreb, Zeeb na dũpopare Gedeõrẽ, dia Jordã ape pã'rẽpũ nigũ tiropũ o'orã wa'arã miacãrã niwã.

8

Gedeõ cã ya camisare uru me'rã wee'que ni'i

²² Be'ro Israe curuacjãrã Gedeõrẽ a'tiro nicãrã niwã:

—Mũ'ũ ũsãrẽ madianita masã doca ní'cãrãrẽ yũ'rũowũ. Tojo weegũ ũsã wioğũ sãjãña. Mũ'ũ põ'rã, mũ'ũ pãrãmerã mũ'ũ be'ro dutisirutuato, nicãrã nimiwã.

²³ Gedeõ pe'e narẽ yũ'ticũ niwĩ:

—Niwe'e. Yũ'ũ, tojo nicã yũ'ũ macũ musã wioğũ nisome. Õ'acũ pe'e musã wioğũ nigũsami, nicũ niwĩ.

²⁴ Narẽ a'tiro ninemocũ niwĩ:

—A'tiro pe'e sãrĩ'i. Mũsãnũcũ musã madianita masãrẽ ě'ma'quere omopica tuusãase be'torire o'oya, nicũ niwĩ. Titare ismaelita masã* yucũ marĩrõcjãrã na omopica tuusãase be'torire uru me'rã weecãrã niwã.

²⁵ Na “Jau, mũ'ũrẽ e'catise me'rã o'orãti”, nicãrã niwã. Tojo nĩca be'ro ni'cã su'ticasero nucũcãpũ sãeocũu, na suraranũcũ omopica tuusãase be'tori na boca'quere ti casero bu'ipũ peocãrã niwã.

²⁷ Te uru me'rã Gedeõ ni'cãrõ camisa, omocãrĩ marĩrõ weecũ niwĩ. To camisare cũ ya macã Ofrapũ cũucũ niwĩ. Be'ro nipe'tirã Israe curuacjãrã Õ'acũrẽ ějõpeoronojõ o'orã, to camisa pe'ere ějõpeocãrã niwã. Tojo weerã Gedeõ, tojo nicã cũ acawererã ña'arõ yapaticãrã niwã.

²⁸ Tojo weese me'rã Israe curuacjãrã madianita masãrẽ docaque'acã weecãrã niwã. Na ne apaturi tutuarã wa'anemoticãrã niwã majã. Tojo weerã Gedeõ catiri curare cuarenta cũ'marĩ Israe curuacjãrã soose me'rã nicãrã niwã.

Gedeõ cã wẽrĩ'que ni'i

²⁹ Madianita masãrẽ docaque'acã wéeca be'ro Gedeõ, “Jerubaal” na nino'gũ, cũ ya macãpũ nisetigũ wa'acu niwĩ.

³⁰ Cũ pãjãrã nũmosãnumia cũoyugũ, setenta mũmũ põ'rãticũ niwĩ.

³¹ Apego Siquẽcjõ, cũ cũo'co, cũ nũmo nitigo me'rã, ni'cũ põ'rãticũ niwĩ. Cãrẽ Abimelec wãme õ'ocũ niwĩ.

³² Gedeõ bucũ ějãyũ'rugũ, wẽrĩcũ niwĩ. Cũ pacũ Joáre yáaca tutipũ cãrẽ sĩosõrõcũuocãrã niwã. Ti tuti Ofra, Abiẽzer ya curua ya macãpũ nicaro niwã.

* 8:24 8:24 Ī'aña Gn 37.25-28 docapũ oja'quere.

³³ Gedeō wēřica be'ro maata Israe curuacjārā apaturi Ō'acūrē ējōpeodu'u, Baal pe'ere ējōpeocārā niwā tja. Ni'cū Baal-berit wāmetigure ējōpeocārā niwā.

³⁴ Ō'acū nipe'tirā Israe curuacjārārē ĩ'atu'ti'cārārē docaque'acā weecu niwī. Tojo weemicā, Ō'acū na wiogu nícure acoboja wa'acārā niwā.

³⁵ Tojo nicā, Gedeō, Jerubaal na nino'gū, Israe curuacjārārē peje añuse weemicā, na pe'e cū acawererārē añurō pajaña'ticārā niwā.

9

Abimelec ye cjase ni'i

¹ Gedeō* wēřica be'ro Abimelec Siquēpu cū paco acawererārē ĩ'agū wa'acu niwī. Narē, nipe'tirā cū paco ya curuacjārārē a'tiro nicu niwī:

² —Musā a'ti macā Siquēcjārārē sērītiña'ña:

¿Dise pe'ere musā nemorō uasari? ¿Setenta umua Jerubaal pō'rā umua musārē duticā uasari? ¿O, ni'cūta musārē wiogu duticā uasari? Wācūña. Yu'u pe'e musā acaweregu waro ni'i, nicu niwī Abimelec.

³ Cū paco acawererā Siquēcjārārē Abimelec ye cjasere ucūbosacārā niwā. Na tojo nicā tū'orā, Siquēcjārā Abimelere “Marī acaweregu nimi. Tojo weerā cūrē siruturāsa'a”, nicārā niwā.

⁴ Cūrē setenta niyeru kujiri plata me'rā wee'que kujirire Baal-berire ējōpeori wi'i cjasere o'ocārā niwā. Te niyeru me'rā umua ña'arārē wapaye, sirutuduticu niwī.

⁵ Be'ro cū pacu ya wi'i Ofrapu wa'acu niwī. Topu ni'cāgā ũtāgā bu'ipu cū acawererā setenta Gedeō pō'rārē wējēcā'cu niwī. Gedeōrēta Jerubaal pisucārā niwā. Jotam, du'sagupu dia'cū, āpērā ĩ'atirupu du'ti, yu'rucu niwī.

⁶ Be'ro nipe'tirā Siquēcjārā, tojo nicā Bet-milocjārā yucu pajicju encina wāmeticju pu'to, ũtā me'rā wéeca tuturo na ējōpeori tuturo pu'to nerēcārā niwā. Topu Abimelere wiogu sōrōcārā niwā.

⁷ Na tojo weecā tū'ogu, Jotam ũrūgū Gerizim bu'ipu mājāa, tocjārārē uputu caricūcu niwī:

“Musā Siquēcjārā, Ō'acū musārē tu'ocā uarā, yu'ure tu'oya.

¹⁶ “Musārē sērītiña'gūti. ¿Musā Abimelere wiogu sōrōrā, queoro weeati? ¿Musā Gedeō, cū pō'rārē queoro weeati? ¿Cū musārē añurō wee'caronojōta weeati?

¹⁷ Yu'u pacu cū catiri umucore ma'itimigū, musārē a'mewējēbosawī. Madianita masā doca nirārē yu'ruogu, tojo weecu niwī.

¹⁸ Musā pe'e ni'cācā yu'u pacu acawererā, cū pō'rā setentare ni'cāgā ũtāgā bu'ipu narē wējē, yu'runu'cācārā niapu. Apeyema tja musā Abimelec, yu'u pacure da'raco'tego macūrē Siquērē wiogu sōrōcārā niapu. Cū musā acaweregu niyucā, tojo weecārā niapu.

¹⁹ Musā ni'cācā Gedeō, cū acawererārē queoro, diacjū nise me'rā wéerā, Abimelec me'rā e'catiya. Cū quērā musā me'rā e'catiato.

²⁰ Musā queoro weeticā pūrīcārē, pecame'e Abimelepure wijaa, musā Siquēcjārā, tojo nicā Bet-milocjārārē ũjūape'ocā'to. Mejārōta pecame'e musāpure wijaa, Abimelere ũjūacō'acā'to”, nicu niwī Jotam.

²¹ Tojo nitoja, Jotam Beer wāmetirupu du'tia wa'acu niwī. Cū ma'mi Abimelere uigu, topu niseticu niwī.

²² Abimelec Israe curuacjārārē i'tia cū'ma duticu niwī.

²³ Be'ro Ō'acū Abimelere, Siquēcjārā me'rā na basu a'metu'ticā weecu niwī. Tojo weerā Siquēcjārā Abimelere yu'runu'cācārā niwā.

* 9:1 9.1 Gedeōrē apeterore “Jerubaal” pisucārā niwā.

24 Õ'acũ Abimelec Gedeõ põ'rã ʉmʉa setentare wějě'que wapa tojo weecu niwĩ. Tojo nicã Siquějãrã Abimelec cũ ma'misʉmʉarẽ wějětamu'que wapa na quẽ'rãrẽ bu'iri da'recu niwĩ.

45 Be'ropure Abimelec Siquẽpu ti macãcjãrã me'rã a'mewějě, wapata'acu niwĩ. Tocjãrãrẽ wějẽpe'ocu niwĩ. Be'ro ti macã cjasere cõ'ape'ocã'cu niwĩ. Tojo wéeca be'ro topure ne apeyenojõ pĩ'rĩnemoticã'to nígũ, moarẽ doquestecũucu niwĩ.

46 Āpẽrã Migdal-Siquějãrã ti macã ʉ'mʉarĩ wi'i, na me'rã a'mewějẽrã a'tirãrẽ co'tedujiati wi'ipu nicãrã niwã. Abimelec Siquějãrãrẽ wějẽcã tũ'orã, na ějõpeogu El-berit ějõpeori wi'ipu du'tisãjãacãrã niwã. Ti wi'i ʉtã tũ'ru yeecã'mota'aca wi'i nicaro niwũ.

47-48 Abimelec na topu nerẽcã tũ'ogu, cũ, cũ yarã masã me'rã ʉrũgũ Salmón wãmeticjũpu wa'acu niwĩ. Cõmea me'rã yucũdupurire dute, wuacu niwĩ. Cũ yarã masãrẽ “Quero, yũ'w weronojõ weeya”, nicu niwĩ.

49 Nipe'tirã yucũdupurire dute, Siquějãrã na du'tiri wi'ipu Abimelere sirutucãrã niwã. Topu nipe'tise dupurire seecũu, pecame'e wĩjãcãrã niwã. Nipe'tirã ti wi'ipure nirã mil ʉmʉa, numia ʉjũpe'tia wa'acãrã niwã.

50 Tojo wéeca be'ro Abimelec Tebes wãmetiri macãpu wa'a, tocjãrã me'rã a'mewějě, narẽ docaque'acã weecu niwĩ.

51 Ti macã po'peapu ʉ'mʉarĩ wi'i, surara na co'tedujiri wi'i nicaro niwũ. Ti wi'ipu nipe'tirã ʉmʉa, numia du'tisãjãacãrã niwã. Ti wi'i sopere bi'a, ti wi'i bu'ipu mũjãcãrã niwã.

52 Abimelec ti wi'i sopepu eja, tore tuupã'rẽ, ʉjũagũtigu weecu niwĩ.

53 Cũ tojo weegati nirĩ cura ni'cõ numio ti wi'i bu'ipu nigõ co trigo tuumãtõcjare cũ dupoapu doquepeoco niwõ. Co tojo weecã, cũ dupoa pe'toro bata wa'acaro niwũ.

54 Maata cũ wãmorẽ miaco'tegure piji, cũrẽ nicu niwĩ: “Mũ'w ya pjĩ miiwĩrõ, yũ'ure ñosẽwějẽcã'ña. ‘Numio cũrẽ wějẽcã'mo’ nicã ʉatigu, ‘Tojo weeya’”, nicu niwĩ. Tojo weegu cũrẽ da'raco'tegu cũrẽ ñosẽwějẽcu niwĩ. Tojo wee Abimelec wẽrĩa wa'acu niwĩ.

55 Cũ wẽrĩcã ĩ'arã, Israe curuacjãrã na ye wi'seripu dajatojaacãrã niwã.

56 Tojo weegu Abimelec cũ acawererã setentare wějẽgũ, cũ pacure ña'arõ wee'que wapare Õ'acũ wapaseecu niwĩ.

57 Tojo nicã Õ'acũ Siquějãrã ʉmʉarẽ na ña'arõ wee'que wapare tojo weecu niwĩ. Tojo wee Jotam, Gedeõ macũ Siquějãrãrẽ “Ña'arõ wa'arosa'a” ní'que narẽ queoro wa'acaro niwũ.

10

Tola ye cjase ni'i

1 Abimelec wẽrĩca be'ro Isacar ya curuacjũ Tola wãmetigu, Fúa macũ, Dodo pãrãmi, Israe curuacjãrãrẽ narẽ ĩ'atu'tirãrẽ yũ'ruocu niwĩ. Cũ Samir wãmetiri macã Efraĩ bu'papijaropu macãrĩticu niwĩ.

2 Veintitrẽs cũ'marĩ Israe curuacjãrãrẽ duticu niwĩ. Be'ro wẽrĩa wa'a, Samipu yaano'cu niwĩ.

Jair ye cjase ni'i

3 Tola be'ro Jair Galaad wãmetirocjũ veintidos cũ'marĩ Israe curuacjãrãrẽ duticu niwĩ.

4 Cũ treinta ʉmʉa põ'rãticu niwĩ. Nanucũ na yarã burroare pesacãrã niwã. Na treinta macãrĩ Galaare duticãrã niwã.

5 Jair wẽrĩca be'ro Camón wãmetiri macãpu cũrẽ yaacãrã niwã.

Amonita masã Israe curuacjãrãrẽ da'radutipe'que ni'i

⁶ Israe curuacjārã apaturi Ô'acũ ĩ'orõpũ ña'arõ weeseticārã niwã. Na Baal, tojo nicã Astartére ějõpeocārã niwã. Tojo nicã Siria di'tacjārã na ějõpeorārẽ, Sidõcjārã, moabita masã, amonita masã, flisteo masã na ějõpeorãnojõrẽ ějõpeocārã niwã. Ô'acũ pe'ere ějõpeodu'u, cũ weeduti'quere weeticārã niwã.

⁷ Tojo weegũ Ô'acũ na me'rã ua, flisteo masã, amonita masã doca wa'acã weecũ niwĩ.

⁸ Tojo wa'ari cũ'ma me'rã dieciocho cũ'marĩ Israe curuacjārãrẽ ña'arõ dutipe da'raduticārã niwã. Nipe'tirã Israe curuacjārã dia Jordã mujĩpũ mujãtiro pe'ecjārã Galaad di'tapũ nirãrẽ tojo weecārã niwã. Ti di'ta amorreo masã ya di'ta nicaro niwũ.

⁹ Tojo nicã amonita masã Judácjārã, Benjamícjārã, Efraícjārã me'rã a'mewějērãtirã, dia Jordãpũ pẽ'aticārã niwã. Tojo weerã Israe curuacjārã pũrõ wioro tũ'oña'cãrã niwã.

¹⁰ Tojo wa'acã, Israe curuacjārã Ô'acũ cũ weetamusere sērĩcãrã niwã: “Ô'acũ, mũ'urẽ ějõpeodu'u, Baal pe'ere ějõpeosiruturã, mũ'urẽ yũ'rũnũ'cãpũ”, nicãrã niwã.

¹¹ Ô'acũ narẽ yũ'ticũ niwĩ: “Dũporopũ Egiptocjārã, amorreo masã, amonita masã, flisteo masã,

¹² Sidõcjārã, amaleca masã, tojo nicã madianita masã mũsãrẽ ña'arõ weecã, mũsã yũ'ure weetamusere sērĩcã, yũ'ũ mũsãrẽ yũ'rũowũ.

¹³ Yũ'ũ tojo weemicã, ãpẽrãnojõrẽ ějõpeorãtirã, yũ'ure ějõpeodu'ucã'wũ. Tojo weegũ mũsãrẽ yũ'rũonemosome majã.

¹⁴ Na mũsã ějõpeorã, mũsã bese'cãrãrẽ na weetamusere sērĩrã wa'aya. Mũsãrẽ mejẽcã wa'acã, náta mũsãrẽ yũ'rũoato”, nicũ niwĩ Ô'acũ.

¹⁵ Cũ tojo nicã tũ'orã, Israe curuacjārã Ô'acũrẽ a'tiro nicãrã niwã: “Ûsã mũ'urẽ yũ'rũnũ'cãpũ. No'o mũ'ũ ùsãrẽ weesĩ'rĩrõnojõ weeya. Mejõ ni'cãrõacã waroma ùsãrẽ yũ'rũoya”, nicãrã niwã.

¹⁶ Na tojo níca be'ro ape di'tacjārã na ějõpeorãnojõ na wa'teropũ nirãrẽ cõ'a, Ô'acũrẽ apaturi ějõpeocārã niwã tja. Na tojo weecã ĩ'agũ, Ô'acũ na pi'etisere ĩ'anemosĩ'rĩticũ niwĩ.

¹⁷ Be'ro amonita masã Israe curuacjārã me'rã a'mewějērãtirã, nerẽ, Galaapũ cãrĩcãrã niwã. Israe curuacjārã pe'e nerẽque'a, Mizpapũ cãrĩrã wa'acãrã niwã.

¹⁸ Galaacjārã wiorã a'merĩ ucũcãrã niwã: “No'o amonita masãrẽ sũ'ori ũ'mutã, a'mewějẽgũnojõ, cũta nipe'tirã Galaacjārã wiogũ sãjãgũsami”, nicãrã niwã.

11

Jefté ye cjase ni'i

¹ Jefté, Galaad di'tacjũ, a'mewějõtutuagũ nicũ niwĩ. Cũ pacũ Galaad nicũ niwĩ. Cũ paco pe'e mũmũa me'rã a'metãrãsijari masõ nico niwõ.

² Galaad nũmo quẽ'rã mũmũarẽ põ'rãtico niwõ. Na bũcũarã, Jeftére na ya wi'ipũ nimi'cũre cõ'awĩrõcãrã niwã. Cũrẽ a'tiro nicãrã niwã: “Mũ'ũ apego macũ ni'i. Tojo weegũ marĩ pacũ cũ wẽrĩca be'ro cũuatjere ñe'esome”, nicãrã niwã.

³ Na tojo nicã, Jefté cũ acawererãrẽ du'tigũ, apero Tob wãmetiropũ macãrĩ wa'acũ niwĩ. Topũ mũmũa no'o ũaro weema'arãrẽ, na tũ'omasĩrõ marĩrõ weesetirãrẽ neocũucũ niwĩ. Cũ me'rã ba'patisijacãrã niwã.

⁴ Be'ropũ amonita masã Israe curuacjārã me'rã a'mewějẽcãrã niwã.

⁵ Na tojo weeri cura Galaad wiorã Jefté Tob wãmetiropũ nigũrẽ pijirã wa'acãrã niwã.

⁶ —A'tia. Marĩ amonita masã me'rã a'mewějẽrã wa'acã, mũ'ũ ùsã wiogũ nicã ũasa'a, nicãrã niwã.

⁷ Jefté narẽ nicũ niwĩ:

—Musã yu'ure î'asî'rîti, yu'u pacu ya wi'ipû ní'cure cõ'awîrõcã'wã. ¿De'ro weerã ni'cãrõacãrẽ musãrẽ mejêcã wa'acã, yu'u tiropu a'tiati? nicu niwî.

⁸ Galaacjãrã bucurã cûrẽ nicãrã niwã:

—Tojo wee'cãrã nimirã, ni'cãrõacãrẽ mu'urẽ a'marã a'tiapu. Mu'u ùsã me'rã a'ti, amonita masã me'rã a'mewêjêcã u'a. Tojo nicã, mu'u nipe'tirã Galaacjãrã wioгу sãjãcã u'a, nicãrã niwã.

⁹ Jefté narẽ yu'ticu niwî:

—Musã yu'ure amonita masã me'rã a'mewêjêato nîrã miacã, tojo nicã Õ'acû yu'ure narẽ docaque'acã weecã, diacjûta musã wioгу nigûti, nicu niwî.

¹⁰ Cû tojo nicã tu'orã, Galaacjãrã bucurã cûrẽ yu'ticãrã niwã:

—Õ'acû marî ucüsere tu'ogu weemi. Nirõta mu'u nîrõnojõta weerãti, nicãrã niwã.

¹¹ Tojo weegu Jefté Galaacjãrã bucurã me'rã wa'acu niwî. Nipe'tirã masã cûrẽ na wioгу sõrõcãrã niwã. Jefté nipe'tise cû narẽ ní'quere apaturi Mizpapu Õ'acû tu'oropu nicu niwî tja.

¹² Be'ro Jefté queti wererãrẽ amonita masã wioгу tiro o'ócû niwî. Cûrẽ a'tiro ni sêrîtiña'duticu niwî: “¿Ñe'e bu'iri mu'u ùsã ya di'tapu sãjãti, ùsã me'rã a'mewêjêsî'rîti?” ni queti o'ócû niwî.

¹³ Amonita masã wioгу Jefté cû quetiweredutigu o'ócãrãrẽ yu'ticu niwî: “Israe curuacjãrã Egiptopu ní'cãrã wiarã, dia Arnón me'rã nu'cã, téé Jaboc, Jordã wãmetise maarî wa'tero nise di'tare ê'macãrã niwã. Tojo weerã a'mewêjêse marîrõ te di'tare yu'ure wiaya”, nicu niwî.

¹⁴ Tere tu'ogu, Jefté ãpêrã queti wererãrẽ amonita masã wioгure o'ócû niwî tja.

¹⁵ A'te quetire cûrẽ werenemoduticu niwî: “Jefté mu'urẽ a'tiro ni weredutiami: 'Israe curuacjãrã moabita masã ye di'ta, tojo nicã amonita masã ye di'tare ê'maticãrã niwã.

¹⁶ Na Egiptopu ní'cãrã wiarã, yucu marîrõpu wa'a, yu'ruacãrã niwã. Téé Maa sõ'arî maajõpu yu'rupê'a wa'a, be'ro Cadespu ejacãrã niwã.

¹⁷ Topu nîrã, Israe curuacjãrã edomita masã wioгure queti wererãrẽ o'ócãrã niwã. Cûrẽ a'tiro nicãrã niwã: “Ûsã musã ya di'tapu yu'rutêrîwã'cãcã, 'Añurõsa'a' niña”. Edomita masã wioгу pe'e narẽ yu'rutêrîcã uaticu niwî. Moabita masã wioгу quê'rãrẽ mejãrõta sêrîcãrã niwã. Cû quê'rã cû ya di'tare narẽ yu'rutêrîcã uaticu niwî. Tojo weerã Israe curuacjãrã Cadespu tojacãrã niwã.

¹⁸ “Be'ro na yucu marîrõpu yu'rutêrî, Edom, Moab di'ta sumuto yu'rua, Moab di'ta mujîpû mujãtiro pe'e eja, dia Arnón ape pã'rê pe'e tojaque'acãrã niwã. Dia Arnón me'rã Moab di'ta nu'cãcaro niwû. Tojo weerã Moab di'ta pe'ere sãjãtîcãrã niwã.

¹⁹ “Be'ro tja Israe curuacjãrã queti wererãrẽ Sehón, amorreo masã wioгу, Hesbón wãmetiri macãcjû tiropu o'ócãrã niwã. Cûrẽ “Ûsã ya di'tapu wa'acã, mu'u ya di'tapu yu'rutêrîwã'cãdutiya”, ni sêrîcãrã niwã.

²⁰ Sehón pe'e Israe curuacjãrã tojo nisere êjõpeoticu niwî. Tojo weegu narẽ cû ya di'tapu yu'rutêrîcã cã'mota'acu niwî. Cû yarã surarare neocûu, Jahas tiropu tojaque'acã weecu niwî. Tojo wee Israe curuacjãrã me'rã a'mewêjêcãrã niwã.

²¹ Be'ro Õ'acû, Israe curuacjãrã wioгу, narẽ Sehõrê, cû yarãrẽ docaque'acã weecu niwî. Nipe'tise amorreo masã ya di'tare na ya di'ta tojacã weecãrã niwã.

²² Dia Arnón me'rã nu'cã, téé dia Jaboc na ye di'ta tojacaro niwû. Tojo nicã, yucu marîrõ me'rã téé dia Jordãpu nituocarõ niwû.

²³ ¿Ni'cãrõacãrẽ Õ'acû amorreo masãrẽ cõ'awîrõ'que di'tare, Israe curuacjãrãrẽ o'o'que di'tare ùsãrẽ cõ'asî'rîti?

27 Yũ'u mũ'urē ña'arō weetiapũ. Mũ'u pe'e ũsã me'rã a'mewējēgũ a'tigũ, yũ'ure ña'arō weegũ wee'e. Õ'acũ, nipe'tirārē besegũ ¿noa ye di'ta nisari? nígũ, Israe curuacjārārē, amorreo masārē queoro besegusami' ", nicũ niwĩ Jefté.

28 Cũ tojo nimicã, amonita masã wiogũ Jefté ní'quere tũ'osĩ'ríticũ niwĩ.

29 Be'ro Espíritu Santu Jeftére sãjãacũ niwĩ. Cũ tutuaro me'rã Jefté Galaacjārã ya di'ta, tojo nicã Manasés ya curuacjārã ya di'tare yũ'rutērĩcũ niwĩ. Amonita masã ya di'tare sãjãgũ, Mizpa Galaad nirĩ macã me'rã yũ'ruacũ niwĩ.

32 Jefté amonita masã me'rã a'mewējēgũ wa'acũ niwĩ. Õ'acũ Jeftére narē docaque'acã weecũ niwĩ.

33 Jefté pãjārã cūrē ĩ'atu'tirã me'rã a'mewējēcũ niwĩ. Veinte macãrĩcjārārē Aroer me'rã, téé Minit, Abel-keramimpũ docaque'acã weecũ niwĩ. Tojo weerã Israe curuacjārã amonita masārē na doca tojacã weecãrã niwã.

12

7 Jefté seis cũ'marĩ Israe curuacjārã wiogũ nicũ niwĩ. Cũ wērĩca be'ro Galaapũ, cũ bajuáca macãpũ cūrē yaacãrã niwã.

13

Sansón baja'que ni'i

1 Apaturi Israe curuacjārã Õ'acũ ĩ'orõpũ ña'arō weecãrã niwã. Na tojo weecã ĩ'agũ, Õ'acũ narē filisteo masārē wiacũ niwĩ. Tojo weerã cuarenta cũ'marĩ na dutise doca nicãrã niwã.

2 Nĩ'cũ mũmũ Manoa wãmetigũ Dan ya curuacjũ nicũ niwĩ. Zoracjũ nicũ niwĩ. Manoa nũmo põ'rãmarĩgõ nico niwõ.

3 Õ'acũ cũ basuta nimigũ, cūrē wereco'tegũ weronojõ upũsãjãñũ'cã* co tiro eta, a'tiro nicũ niwĩ: "Mũ'u põ'rãmarĩgõ ni'i. Nĩ'cãrõacãrē nijĩpaco wa'a, ni'cũ põ'rãtigosa'a.

4 Ne vino, si'bio'quere sĩ'ríticã'ña. Tojo nicã Moisé ba'adutiti'quenojõrē ba'aticã'ña.

5 Mũ'u põ'rãtiacjũ ne poari seeno'ña marĩgũsami. Cũ bajuati dũporo Õ'acũ yagũ, Nazareo masã† cũuno'yutojagũsami. Cũ Israe curuacjārã filisteo masārē da'raco'te'cãrãrē yũ'rũweticã weenu'cãgũsami", nicũ niwĩ.

6 Cũ tojo níca be'ro Manoa nũmo marãpũ tiropũ wa'a, a'tiro ni wereco niwõ: "Õ'acũ o'ó'cũ yũ'u tiro etami. Õ'acũ cũ basuta nimigũ, cūrē wereco'tegũ weronojõ upũsãjãñũ'cã'cũ bajuami. '¿No'ocjũ niti mũ'u?' ni sērĩtiña'tiasũ. Cũ quē'rã cũ wãmerē weretiami.

7 A'tiro niami: "Mũ'u nijĩpaco wa'a, ni'cũ põ'rãtigosa'a. Nĩ'cãcã me'rã ne vinorē, si'bio'quere sĩ'ríticã'ña. Moisé ba'adutiti'quenojõrē ba'aticã'ña. Cũ wĩ'magũ ne baja'u'cũ téé wērĩgũpũ Õ'acũ yagũ nazarero masã nigũsami,' niami", ni wereco niwõ.

8 Co tojo nicã tũ'ogũ, Manoa Õ'acũrē a'tiro ni sērĩcũ niwĩ: "Õ'acũ, mũ'u ũsãrē o'ó'cũre apaturi ũsã tiropũ o'óya tja. Cũ wĩ'magũ bajuacjũre de'ro wee masõrãsari, ni werēgũ a'tiato", nicũ niwĩ.

* 13:3 13.3 ĩ'aña Gn 16.7 docapũ oja'quere. † 13:5 13.5 Nazareo masã níró, "Õ'acũ yarã cũuno'cãrã nima", nisĩ'rĩrõ wee'e. Na Nazareo masã nirĩ curare vinorē, si'bio'quere ne sĩ'ríticãrã niwã. Na ye poarire seeticãrã niwã. Tojo nicã wērĩ'cãrã upũ tiropũ wa'aticãrã niwã. Nazareo masã sãjãrã, apeterore yoaticã tojo niseticũcãrã niwã. Apetero pe'ere na catiro põtëorõ tojo sãjã, yapaticãrã niwã.

9 Õ'acũ cũ sērīsere tu'o, Manoa nũmo cãpũpu nigõrẽ cũ basuta nimigũ, cãrẽ wereco'tegũ weronojõ upũsãjãnu'cã, apaturi core bajuacu niwĩ. Co marãpu Manoa pe'e co me'rã marĩcu niwĩ.

10 Cũ bajuacã ì'agõ, sojaro me'rã co marãpure werego wa'aco niwõ:

—Cãrũ yu'u ì'a'cu apaturi bajuami tja, nico niwõ.

11 Co tojo nicã tu'ogu, Manoa wã'cãnu'cã, cũ nũmorẽ sirutuwã'cã, cũ tiropu ejacu niwĩ.

—¿Mu'uta niti yu'u nũmo me'rã ucũ'cu? ni sērĩtiña'cu niwĩ.

—Ûu, cũta ni'i, nicu niwĩ.

12 Cũ tojo nicã tu'ogu, Manoa cãrẽ a'tiro nicu niwĩ:

—Mu'u were'que queoro wa'acã, ¿ũsã de'ro wee wĩ'magũrẽ masõrãsari? ¿De'ro weerãsari cũ me'rã? ni sērĩtiña'cu niwĩ.

13 Õ'acũ cũ basuta nimigũ, cãrẽ wereco'tegũ weronojõ upũsãjãnu'cã, cãrẽ a'tiro yu'ticu niwĩ:

—Mu'u nũmo nipe'tise yu'u core were'quere weeato.

14 Ne cã'rõ u'seducaco, tojo nicã vino, si'bio'quere sĩ'rĩticã'to. Te u'sepaganojõ me'rã wee'que quẽ'rãrẽ ba'aticã'to. Tojo nicã Moisé ba'adutiti'quenojõrẽ ba'aticã'to. Nipe'tise yu'u core duti'quere weeato, nicu niwĩ.

15 Be'ro Manoa cãrẽ a'tiro nicu niwĩ:

—Mu'u ùsã me'rã tojãniña yujupu. Mu'u ba'acã, ni'cũ cabracãrẽ wẽjẽ, do'arãtirã wee'e.

16 Cũ pe'e Manoarẽ yu'ticu niwĩ:

—Mũsã yu'ure tojadutimicã, mũsã ba'asere ba'asome. Mejõ pe'e Õ'acũrẽ cabracãrẽ wẽjẽ ùjũamorõpeoya. Manoa cũ “Õ'acũ cũ basuta nimigũ, cãrẽ wereco'tegũ weronojõ upũsãjãnu'cãmi”, ni masĩticu niwĩ.

17 Be'ro Manoa cãrẽ nicu niwĩ:

—¿De'ro wãmetiti mu'u? Mu'u ùsãrẽ were'que queoro wa'acã ì'arã, ãpẽrã tu'oropu mu'urẽ “Diacjũta wereapĩ”, nirãsa'a, nicu niwĩ.

18 Cũ pe'e Manoarẽ yu'ticu niwĩ:

—¿De'ro weegu yu'u wãmerẽ masĩsĩ'rĩti? Yu'u wercãma, mũsã tu'omarĩa wa'abosa'a, nicu niwĩ.

19 Be'ro Manoa cabracãrẽ wẽjẽ, tojo nicã otese dũca perire míi, ùtã bu'ipu ùjũamorõpeo, Õ'acũrẽ e'catipeocu niwĩ. Manoa, cũ nũmo na ì'arĩ cura Õ'acũ na ì'ati'quenojõrẽ ì'ocu niwĩ.

20 Pecame'e o'me mũjãarĩ cura Õ'acũ cũ basuta nimigũ, cãrẽ wereco'tegũ weronojõ upũsãjãnu'cã, o'me wa'teropu mũjãa wa'acu niwĩ. Tojo weecã ì'arã, Manoa, cũ nũmo di'tapu paamu'rĩque'acãrã niwã.

21 Cũ narẽ apaturi bajuaticã, Manoa “Õ'acũ cũ basuta nimigũ, cãrẽ wereco'tegũ weronojõ upũsãjãnu'cãpĩ”, ni masĩcu niwĩ.

22 Tojo weegu cũ nũmorẽ nicu niwĩ:

—Marĩ Õ'acũrẽ ì'apu. Tojo weerã marĩ wẽrĩrãsa'a, nicu niwĩ.

23 Cũ nũmo pe'e nico niwõ:

—Õ'acũ marĩrẽ wẽjẽsĩ'rĩgũ, a'te marĩ ùjũamorõpeo'quere, tojo nicã otese dũca peri marĩ o'o'quere ñe'etibopĩ. A'tere ì'otibopĩ. Tojo nicã, marĩrẽ a'tere weretibopĩ, nico niwõ.

24 Be'ro Manoa nũmo wĩ'magũrẽ põ'rãtigo, cãrẽ Sansón wãmeyeco niwõ. Wĩ'magũ bucucã, Õ'acũ cãrẽ añurõ weecu niwĩ.

25 Siape'e me'rã bucua, ni'cã nũmu Sansón Dan ya curuacjãrã ya di'tapu nirĩ cura Espĩritu Santu cãpure sãjãnu'cãcu niwĩ. Zora, Estaol wãmetise macãrĩ wa'teropu tojo wa'acaro niwã.

14

Sansón cū omocā dū'te'que ni'i

¹ Ni'cā nūmū Sansón Timnat wāmetiri macāpū bu'acū niwī. Topū ni'cō numio filisteo masōrē ī'acū niwī.

² Be'ro wi'ipū dajagū, cū pacūsumuarē werēcū niwī:

—Timnapū ni'cō filisteo masōrē ī'apū. Yū'ure numisērībosarā wa'aya, nicū niwī.

³ Cū pacūsumua cūrē yū'ticārā niwā:

—¿De'ro weegū mū'u sōjā filisteo masā, Ō'acūrē ējōpeotirā wa'teropūre mū'u nūmo niacjore a'mati? ¿Marī Israe curuacjārā wa'teropūre mū'u basucārā numia mū'u me'rā omocā dū'teacjo marīti? nicārā niwā.

Sansón pe'e pacūsumuarē yū'ticū niwī:

—Core miirā wa'aya. Yū'u tū'sago niamo, nicū niwī.

⁴ Ō'acū filisteo masārē cō'agūti nīgū, tojo weecū niwī. Cū pacūsumua “A'te Ō'acū cū cūu'que nisa'a”, ni masīticārā niwā. Titapūre filisteo masā Israe curuacjārārē dūticārā niwā.

⁵ Be'ro Sansón cū pacūsumua me'rā Timnapū bu'acārā niwā. Na Timnat ū'se wesepū ejari cura, wācūña marīrō yai wī'magū Sansón tiropū “Jii” pi'aticū niwī.

⁶ Espiritu Santu Sansōpūre sājāa, tutuase cūrē o'ocū niwī. Tojo weegū cū omocārī me'rā dia'cū yaire wējēgū, tūasurecā'cū niwī. Cabra wī'magūrē tūasurero weronojō tojo weecū niwī. Tojo weemigū, cū pacūsumuarē cū wee'quere wereticū niwī.

⁷ Be'ro numio tiropū bu'a, co me'rā ucūcū niwī. Core tū'sayū'rūacū niwī.

⁸ Be'ro co me'rā omocā dū'tegūtigū bu'agū, yai cū wējē'cūre ma'a ojaropū ī'agū wa'acū niwī. Cū upūmejārōrē numia yeebi'aque'a, na te co me'rā sāñacā ī'acū niwī.

⁹ Tere mīi, ne'rēbu'acū niwī. Cū pacūsumuarē bocaējagū, narē ecacū niwī. Na quē'rā tere ne'rēcārā niwā. “Topū miapū” ni wereticū niwī.

¹⁰ Be'ro cū pacū cū macū nūmo niacjore ī'agū bu'acū niwī. Topū Sansón bosēnumū weepeocū niwī. Na ma'mapjia omocā dū'teatji dūporo weewūaronojō weecū niwī.

¹¹ Filisteo masā cū ejacā ī'arā, cūrē ba'patiajārē treinta ūmua o'ocārā niwā.

¹² Sansón narē nicū niwī:

—Mūsārē nībocapesere werema. Siete nūmurī bosēnumū nise nūmurī queoro mūsā nībocacā, yū'u mūsānūcū ni'cārō su'tiro lino me'rā wéeca su'tiro, tojo nicā bosēnumū sāñawūase su'tinojōrē o'ogūti.

¹³ Mūsā nībocatirā pūrīcā, yū'ure treinta su'ti lino me'rā wee'que su'ti, tojo nicā ticūse bosēnumū sāñawūase su'tinojōrē o'orāsa'a, nicū niwī.

Cū tojo nicā tū'orā, “Jau, mū'u nībocasere ūsārē wereya”, nicārā niwā.

¹⁴ Be'ro narē werēcū niwī:

“Ba'ayapi'cūpūre ba'ase wijasa'a.

Tutuagūre i'pitise wijasa'a”, nicū niwī.

Itia nūmū na nībocamasīticārā niwā.

¹⁵ Ba'paritise wa'ari nūmurē Sansón nūmo niacjore a'tiro nicārā niwā:

—Mū'u marāpū niacjūre te nībocasere weredutiya. Mū'u wereticā, mū'ūrē, mū'u pacū acawererārē ūjūape'ocā'rāsa'a. ¿Ūsā yere yajasī'rīgō, ūsārē pijiatī? nicārā niwā.

¹⁶ Na tojo nicā tū'ogo, Sansón nūmo cū tiropū wa'a, utigota, cūrē nico niwō:

—Mū'u yū'ure ūawe'e. Ne yū'ure ma'iwe'e. Yū'u acawererārē nībocasere sērītiña'cū niapū. Yū'u pe'ere weretiapū, nico niwō.

Sansón core yū'ticū niwī:

—Te nībocasere yū'u pacūsumua marīcārē weretiapū. ¿De'ro weegū mū'u pe'ema werebosari? nicū niwī.

17 Cũ wereti'que bu'iri ti semanarẽ utipe'ocã'co niwõ. Nituori nãmurẽ tu'omí, caributi, core werecu niwĩ. Tere tu'ogo, co acawererãrẽ wereturiaco niwõ.

18 Bosenũmu nituori nãmũ mujĩpũ sãjãrĩ cura, ti macãcjãrã mũma Sansõrẽ nicãrã niwã:

“Mumiaco nemorõ i'pitise apeyerũa ba'ase marĩ'i.

Yai yũ'rũoro tutuagũ marĩmi”, nicãrã niwã.

Na tojo nicã tu'ogu, Sansón narẽ yũ'ticu niwĩ:

“Yago wecuo me'rã di'ta se'emorẽcũuwã'cãtirã, nĩbocasere masĩtibopã”,* nicũ niwĩ.

19 Maata Espĩritu Santu tutuaro me'rã cũpũre sãjãacu niwĩ. Tojo weegu Sansón Ascalón wãmetiri macãpũ bu'acu niwĩ. Tocjãrã mũma treintare wẽjẽ, na su'ti sãña'quere ã'macu niwĩ. Tere cũ nĩbocasere were'cãrãrẽ o'ocu niwĩ. Na me'rã pũrõ uagu, cũ pacũ ya wi'ipũ dajacu niwĩ.

20 Tere ã'agũ, Sansón mañecũ ní'cu cũ macõrẽ na omocã du'tecã co'te'cu pe'ere numisocu niwĩ.

15

Sansón filisteo masã me'rã a'mewẽjẽ'que ni'i

1 Yoáca be'ro trigo bũcuatu'ajari cura Sansón cũ nũmorẽ ã'agũ wa'agu, ni'cũ cabracãrẽ miacu niwĩ. Topũ ejagu, a'tiro ni wãcũcu niwĩ: “Yũ'u nũmo ya tucũpũ sãjãagũti”, nicũ nimiwĩ. Co pacũ pe'e cũrẽ sãjãadutiticũ niwĩ.

2 A'tiro nicũ niwĩ:

—Yũ'u a'tiro wãcũwã. Yũ'u macõrẽ ne ɥatisami, nimiwã. Tojo weegu mũ'u me'rãcjũrẽ core o'owũ. Co acabijo co yũ'rũoro añugõ nimo. Co pe'ere miaña, nicũ niwĩ.

3 Sansón cũrẽ yũ'ticu niwĩ:

—Nĩ'cãrõacã pũrĩcãrẽ filisteo masãrẽ ña'arõ wéegu, bu'iri moogũsa'a.

4 Tojo weegu cũ trescientos zorra, diayia weronojõ bajurãrẽ ñe'e, pũarẽrã na ye pĩcõrĩrẽ du'tecũucu niwĩ. Te cũ du'te'caropũ ope tĩarĩ õ'ocu niwĩ.

5 Te tĩarĩrẽ sĩ'ayoo, filisteo masã na otese cũoropũ zorrare du'uo'ocu niwĩ. Nipe'tise trigo na tũ'rẽcũu'que mesãrĩ, ɥ'se weseri, olivo weseri ɥjũñe'epe'tia wa'acaro niwũ.

6 Filisteo masã tere ã'arã, “¿Noa tojo weeparĩ?” ni, a'merĩ sãrĩtiña'cãrã niwã. “Sansón, Timnacjũ buji tojo weecu niami. Cũ nũmorẽ cũ me'rãcjũrẽ o'o'que bu'iri tojo weecu niami”, ni wereno'cãrã niwã. Tere tu'orã, filisteo masã core, co pacũre ɥjũacõ'acãrã niwã.

7 Be'ro Sansón narẽ nicũ niwĩ:

—Mũsã tojo wee'que wapa yũ'u mũsã me'rã tojo a'pepũrĩnu'cũgũsa'a. Téé mũsãrẽ a'méca be'ropũ añugũsa'a, nicũ niwĩ.

8 Ƴpũtu uatjãgũ, na me'rã a'mewẽjẽ, pãjãrãrẽ wẽjẽcu niwĩ. Tojo weetu'ajanũ'cõ, ɥtãgã Etam wãmeticja nirĩ tutipũ bu'a, topũ niseticu niwĩ.

Sansón burro ɥsãca õ'a me'rã a'mewẽjẽgũ wa'a'que ni'i

9 Be'ro filisteo masã Judá di'tapũ majãa, topũ nerẽcãrã niwã. Téé Lehi pũ'topũ tuustenu'cãcãrã niwã.

10 Judãcjãrã narẽ sãrĩtiña'cãrã niwã:

—¿De'ro weerã ɥsã me'rã a'mewẽjẽrã a'tiati?

Na yũ'ticãrã niwã:

—Ƴsã Sansõrẽ ñe'erã a'tirã weeparũ. Ƴsãrẽ cũ ña'arõ wee'caronojõta cũrẽ a'merãti, nicãrã niwã.

* 14:18 14.18 “Yũ'u nũmorẽ sãrĩtiña'nurãtirã pũrĩcã, nĩbocasere masĩtibopã”, nisĩ'rĩgũ, tojo nicũ niwĩ.

11 Tere tɔ'orã, i'tiati mil ɯmɯa Judácjãrã ɯtãgã Etam wãmeticja nirĩ tutipɯ bu'acãrã niwã. Sansõrẽ a'tiro nicãrã niwã:

—¿Mɯ'ɯ masĩweti? Filisteo masã marĩrẽ dutirã, marĩ nemorõ tutuarã nima. ¿De'ro weegɯ ɯsãrẽ tojo weeati?

Narẽ yɯ'ticɯ niwĩ:

—Na yɯ'ure wee'caronojõta yɯ'ɯ quẽ'rã mejãrõta weeapɯ.

12 Cũ tojo nicã tɔ'orã, cũrẽ a'tiro nicãrã niwã:

—Filisteo masãrẽ wiarãtirã, mɯ'urẽ dɯ'terã a'tirã weeapɯ.

Sansón narẽ yɯ'ticɯ niwĩ:

—Õ'acũ wãme me'rã wãmepeo, “Mɯ'urẽ wẽjẽsome”, niña, nicɯ niwĩ.

13 Cũ tojo nicã tɔ'orã, “Jau”, nicãrã niwã. “Mejõ mɯ'urẽ dɯ'te, filisteo masãrẽ wiarãti. Mɯ'urẽ wẽjẽsome”, nicãrã niwã. Tojo weerã pɯa da pũnɯ'mo dari, ma'ma dari me'rã cũrẽ dɯ'tecãrã niwã. Dɯ'te, cũrẽ ɯtã tutipɯ ní'cure miiwijaacãrã niwã.

14 Cũ Lehipɯ ejari curare filisteo masã cũrẽ ĩ'arã, pũrõ e'catise me'rã caricũwã'cãticãrã niwã. Na tojo weecã, Espiritu Santu tutuaro me'rã cũpɯre sãjãacɯ niwĩ. Cũpɯre sãjãcã, cũrẽ dɯ'te'que dari lino ɯjĩ'que ca'bise dari weronojõ wa'acaro niwã. Tojo weero te dari surustedijacaro niwã.

15 Be'ro burro ɯséca õ'a, bopoticureri õ'arẽ boca, ti õ'a me'rã mil ɯmɯarẽ wẽjẽcɯ niwĩ.

16 Be'ro Sansón nicɯ niwĩ:

“Burro ɯséca õ'a me'rã wẽjẽ, narẽ pɯa mesã seeneocũuapɯ.

Burro ɯséca õ'a me'rã mil ɯmɯarẽ wẽjẽcã'pɯ”, nicɯ niwĩ.

17 Cũ tojo níca be'ro ti õ'arẽ cõ'acã'cɯ niwĩ. Cũ a'mewẽjẽ'carore Ramat-lehi* wãmeyecãrã niwã.

18 Cũ a'mewẽjẽca be'ro pũrõ acowɯocɯ niwĩ. Tojo weegɯ Õ'acũrẽ ɯpɯtu sãrĩcɯ niwĩ: “Yɯ'ɯ mɯ'urẽ da'raco'tegɯ ní'i. Mɯ'ɯ yɯ'ure filisteo masã me'rã a'mewẽjẽcã, narẽ docaque'acã weeapɯ. ¿Ní'cãrõacãma acowɯose me'rã wẽrĩgũsari? ¿Tojo nicã ã'rã mɯ'urẽ ẽjõpeotirã tiropɯ wẽrĩgũsari?” nicɯ niwĩ.

19 Cũ tojo nicã tɔ'ogɯ, Õ'acũ ní'cã cope aco wijacã weecɯ niwĩ. Ti pe wijasepɯre Sansón aco sĩ'rĩcɯ niwĩ. Sĩ'rĩtoja, mejãrõta tutuagɯ wa'acɯ niwĩ tja. Tojo weero aco wijari pe En-hacore wãmeyeno'caro niwã. Topɯ Lehipɯ aco wijari pe nidecoti'i yujupɯ.

20 Filisteo masã na duticaterore Sansón veinte cũ'marĩ Israe curuacjãrãrẽ sɯ'ori nisetiɯ niwĩ.

16

Sansón Gaza wãmetiri macãpɯ weeseti'que ní'i

1 Ní'cã nɯmɯ Sansón Gaza wãmetiri macãpɯ wa'acɯ niwĩ. Topɯ ejagɯ, ní'cõ numio ɯmɯarẽ a'metãrãwapata'ari masõrẽ ĩ'acɯ niwĩ. Be'ro co ya wĩ'ipɯ co me'rã cãrĩgũ sãjãacɯ niwĩ.

2 Gazacjãrã “Sansón ti macãpɯ niapɯ” nicã tɔ'ocãrã niwã. Tojo weerã ti macã sãjãrĩ sope pɯ'to cã'mota'anɯ'cãeja, co'tebo'reacãrã niwã. “Bo'reacã cũrẽ wẽjẽrãti” ní'rã, ti ñamirẽ ne cũrẽ cariboticãrã niwã.

3 Sansón pe'e ñami deco wã'cã, ti macã cja sopere te botari me'rãta du'uamí, tere wɯa, ɯrũgũ Hebrõ wãmetiri macã põtõorõ nicjɯ bu'ipɯ miacɯ niwĩ.

Sansón, Dalila ye queti ní'i

4 Be'ropɯ cũ ní'cõ numio Dalila wãmetigore ɯacɯ niwĩ. Co e'sari pa ɯrũpagɯ deco nirĩ pa Sorec wãmetiri pa'tirocjõ nico niwõ.

* 15:17 15.17 Ramat-lehi ní'rõ, “Burro ɯséca õ'a bu'pa” nisĩ'rĩrõ wee'e.

⁵ Tere masĩrã, filisteo masã wiorã co tiropu wa'acãrã niwã. Core a'tiro nicãrã niwã:
—Sansõrẽ “¿De'ro wee tocã'rõ tutuati?” nígõ, weesoose me'rã cãrẽ weredutiya. Tojo wee ùsã cãrẽ du'te, tutuaticã weemasĩrãsa'a. Mũ'u tojo weecã, ùsãncũ mũ'urẽ niyeru pajiro o'orãti, nicãrã niwã.

⁶ Tojo weego Dalila Sansõrẽ a'tiro nico niwõ:

—Wereya yũ'ure. ¿De'ro weegu mũ'u tocã'rõ tutuase cãoti? Mũ'u tutuase moogũ wa'acã, ¿ñe'e me'rã mũ'urẽ du'tebosari? ni sãrĩtiña'co niwõ.

⁷ Sansón core yũ'ticũ niwĩ:

—Siete dari bũacatjẽ nise dari, bopotise dari me'rã yũ'ure du'tecã, yũ'u tutuase pe'tirosa'a. Mejõ nigũ weronojõ tojagusa'a, nicũ niwĩ.

⁸ Cũ tojo nicã tu'orã, filisteo masã wiorã siete dari bopotise darire core miiticãrã niwã. Te dari me'rã Dalila Sansõrẽ du'teco niwõ.

⁹ Filisteo masã wiorã ti tucũ bajutiropu nicãrã niwã. Sansõrẽ du'tetoja, cãrẽ a'tiro caricũco niwõ:

—¿Sansón, filisteo masã mũ'urẽ ñe'erã a'titojama! nico niwõ.

Co tojo nicã tu'ogu, Sansón te darire yuta dare ùjũasurero weronojõ surecã'cũ niwĩ. Tojo weerã filisteo masã de'ro wee cã tutuati nisere masĩticãrã niwã.

¹⁰ Tojo wa'acã, Dalila Sansõrẽ a'tiro nico niwõ:

—Yũ'ure bujicã'pã. Tojo nicã, yũ'ure nisoopũ. Wereya. ¿Ñe'enojõ da me'rã mũ'urẽ du'tebosari, mũ'u sureticã? nico niwõ.

¹¹ Sansón core yũ'ticũ niwĩ:

—Pũnũ'mo dari ma'ma dari, du'teno'ña marĩse dari me'rã yũ'ure añurõ du'tecã, mejõ nigũ weronojõ tutuatigu tojagusa'a, nicũ niwĩ.

¹² Cũ tojo nicã tu'ogo, Dalila ma'ma darire mi, cãrẽ du'teco niwõ. Du'tetoja, cãrẽ caricũco niwõ:

—¿Sansón, filisteo masã mũ'urẽ ñe'erã a'titojama!

Filisteo masã ti tucũ bajutiropu nico'tecãrã niwã. Co tojo nicã tu'ogu, Sansón yuta darire weronojõ te darire wejesurecũ niwĩ.

¹³ Be'ro Dalila Sansõrẽ a'tiro nico niwõ:

—Mũ'u yũ'ure bujicã'a, nisoodecoti'i yujupũ. ¿De'ro weecã mũ'u tutuatigu tojagusari? Wereya, nico niwõ.

Cũ yũ'ticũ niwĩ:

—Su'ti su'awũaropũ yuta paasu'aro weronojõ ye poarire seepa'ta'que siete darire paasu'atjãgõ, du'tecũña. Mũ'u tojo weecã, yũ'u tutuatigu, mejõ nigũ weronojõ tojagusa'a, nicũ niwĩ.

¹⁴ Tojo weego cũ cãrĩrĩ cura Dalila cũ poarire siete dari seepa'ta'quere su'ti su'aropũ su'a a'mesũ'ocũuco niwõ. Tojo weetu'aja, tuturire di'tapũ paabi'anũ'cõ, co su'a'que darire du'teñe'ecũuco niwõ.

Be'ro apaturi Sansõrẽ caricũco niwõ:

—¿Sansón, filisteo masã mũ'urẽ ñe'erã a'titojama! nico niwõ. Cũ cãrĩ'cũ nimigũ, wã'cã, cãrẽ seepa'ta'que dari du'tecũ'que tuturire wejedu'acũ niwĩ.

¹⁵ Cũ tojo weecã, co nico niwõ:

—Mũ'u yũ'ure ãjõpeotigu, ¿de'ro weegu “Mũ'urẽ ma'i'i”, nimiti? I'tiati yũ'ure bujicã'gũ weepũ. A'tiro wee tutua'a nisere ne werewe'e, nico niwõ.

¹⁶ Peje nũmũrĩ cãrẽ tojo cariboco niwõ.

¹⁷ Tojo weegu caributicũmĩ, core queoro werepe'ocã'cũ niwĩ:

—Yũ'u bajuase dũporo “Õ'acũ yagu nazareo cũuno'yutojagusami” nino'cũ ni'i. Nazareo nitjãgũ, ye poari ne ni'cãti seeno'ña marĩ'i. Ye poarire seecõ'acãma, yũ'u tutuase pe'tirosa'a. Mejõ nigũ weronojõ tutuatigu tojagusa'a, nicũ niwĩ.

¹⁸ Dalila “Queoro werepe'ocã'mi” ni masĩgõ, filisteo masã wiorãrẽ queti o'óco niwõ. Tere tu'orã, filisteo masã wiorã na “Mũ'urẽ o'orãti” ní'que niyeru me'rã co ya wi'ipũ ejacãrã niwã.

¹⁹ Sansón cũ nũmo ya usó bu'ipũ dupoa peo, cãrĩyũ'ruacũ niwĩ. Cũ cãrĩyũ'rucã ĩ'agõ, ni'cũrẽ cũ poarire siete seepa'ta'que darire seedutigo pijico niwõ.

²⁰ Cũ seetajaca be'ro caricũco niwõ:

—ĩSansón, filisteo masã mũ'urẽ ñe'erã a'titojama! nico niwõ.

Sansón wã'cã, “Todũporo wee'caronjõ wa'arosa'a”, ni wãcũcũ nimiwĩ. Õ'acũ cũrẽ wijaacã, ne masĩticũ niwĩ.

²¹ Be'ro filisteo masã cũrẽ ñe'e, cũ caperire oreweecã'cãrã niwã. Tojo weetoja, Gaza wãmetiri macãpũ cũrẽ miibu'acãrã niwã. Cõme dari me'rã dũ'tetjãrã, bu'iri da'leri wi'ipũ trigore ãrũaduticãrã niwã.

²² Siape'e me'rã cũ poari pĩ'rĩwijanũ'cãcaro niwũ tja.

Sansón cũ wẽrĩ'que ni'i

²³ Be'ro filisteo masã wiorã na ãjõpeogu Dagõrẽ ãjõpeori wi'ipũ nerẽcãrã niwã. Na cũrẽ wa'icũrãrẽ wẽjẽ ãjũamorõpeorãtirã, tojo nicã bosenuũmũ weeporãtirã, tojo weecãrã niwã. A'tiro basacãrã niwã:

“Marĩ ãjõpeogu marĩrẽ ĩ'atu'tigu Sansõrẽ marĩrẽ wiacũ niami”.

²⁴ Masã ti wi'ipũ nirã quẽ'rã na ãjõpeogu Dagõrẽ a'tiro ni basapeocãrã niwã:

“Marĩ ãjõpeogu marĩrẽ ĩ'atu'tigu Sansõrẽ marĩrẽ wiacũ niami.

Cũ marĩ ye trigo weserire ãjũa'cũ, pãjãrã marĩ acawererãrẽ wẽjẽ'cũre wiacũ niami.”

²⁵ Na pũrõ e'catitjãrã, a'tiro caricũcãrã niwã: “Sansõrẽ marĩ wa'teropũ miitia, cũrẽ bujicã'rã”, nicãrã niwã. Tojo weerã cũ bu'iri da'leri wi'ipũ ní'cũre na nerẽrõpũ miiejacãrã niwã. Na tojo weecã ĩ'arã, masã cũrẽ bujicã'cãrã niwã. Ti wi'i na ãjõpeogu Dagõrẽ ãjõpeori wi'i cjase tuuñe'ese tuturi deco cũrẽ nu'cũduticãrã niwã.

²⁶ Tojo wéeca be'ro Sansón ma'mũ cũrẽ tũawã'cãgũrẽ a'tiro nicũ niwĩ:

—Yũ'ure a'ti wi'i tuuñe'ese tuturi wa'tero nũ'cõña, te tuturipũ ñatuuwã'cãcã, nicũ niwĩ.

²⁷ Ti wi'ipũre mũmũ, numia mu'muyũ'ruacãrã niwã. Nipe'tirã filisteo masã wiorã topũ nicãrã niwã. Tojo nicã ti wi'i bu'i opa sira nirõpũ i'tiati mil masã Sansõrẽ bujicã'cã ĩ'adijocãrã niwã.

²⁸ Tojo wa'ari cura Sansón Õ'acũrẽ a'tiro sãrĩcũ niwĩ: “Yũ'ure wãcũña. Ni'cãti yũ'ure tutuase o'onemoña tja. Ye caperire filisteo masã orewee'que wapa a'megũtigu wee'e”, nicũ niwĩ.

²⁹ Sansón tojo sãrĩtoja, ti wi'i deco tuuñe'ese tuturi pũa tuturo wa'teropũ di-acjũcamocã me'rã ni'cã tuturopũ, cũpecamocã me'rã ape tuturopũ ñatuunũ'cãejacũ niwĩ.

³⁰ Tojo weetoja, a'tiro caricũcũ niwĩ: “ĩFilisteo masã me'rã yũ'ure wẽrĩcã weeya!” nicũ niwĩ.

Be'ro nipe'tise cũ tutuase me'rã te tuturire tuunuadijocũ niwĩ. Cũ tojo weecã, ti wi'i wiorã, tojo nicã nipe'tirã ti wi'ipũ ní'cãrã bu'ipũ doquepejacarõ niwũ. Tojo weerã wẽrĩpe'tia wa'acãrã niwã. Tojo wee Sansón cũ wẽrĩrĩ nũmũrẽ cũ catiri mũmũcore wẽjẽ'caro yũ'ruoro filisteo masãrẽ wẽjẽnemocũ niwĩ.

³¹ Be'ro cũ acabijirã, nipe'tirã cũ pacũ acawererã cũ upũre miirã wa'acãrã niwã. Cũ pacũ Manoarẽ yáaca tutipũ Zora Estaol decopũ cũrẽ yaacãrã niwã. Sansón veinte cũ'marĩ Israe curuacjãrãrẽ sũ'ori nisetiũ niwĩ.

Rut

A'ti pūrī a'tiro weero ojano'pā nise ni'i

A'ti pūrī “Rut” Israe curuacjārārē sū'ori nisetiri masā nícūcaterore wa'a'que cjase ni'i. Titare Israe curuacjārā ape di'tacjārā me'rā a'mewējēse yu'rūacaro niwū. A'te Rut cjase tojo wa'ari curare Israe curuacjārā, moabita masā me'rā añurō nisetiārā niwā.

Noemí, co marāpū, co pō'rā umua Israe curuacjārā nicārā niwā. Judá di'tapūre ba'ase marīcā ī'arā, Moab di'tapū wa'acārā niwā. Be'ro co pō'rā umua tocjārā numia Rut, Orfa wāmetirārē nūmotiārā niwā. Na marāpūsumua wērīca be'ro Noemí co ya macā Belēpū dajatojaaco niwō. Rut co mañecōrē ma'igō, co me'rā ba'patiawā'cāco niwō. Topū eja, co mañecōrē weetamuco niwō. Co Belēpū da'ra nisetiārā niwō. Be'ro Ō'acū Noemí acaweregū diacjū, peje cūogu Booz wāmetigūre Rure marāpūticā weecu niwī. Na pārāmi macūpū wiogu Davi nicū niwī. Be'ropūta na pārāmi nituriagūpū Jesucristo nimi majā.

Elimelec ni'cū pō'rā ye cjase ni'i

¹⁻² Israe curuacjārārē wiorā sū'ori nisetiri masā narē wejepeocaterore ti di'tapūre acoro pejatiyucā, upūtu ujūaboase nicaro niwū. Tojo weegu titare ni'cū Belēcjū Judá ya curuacjū Elimelec wāmetigū “Marī Moab di'tapū yoaticā nisetirā wa'arā”, nicū niwī. Cū nūmo Noemí, cū pō'rā umua Mahlón, Quelión me'rā wa'acū niwī. Na efrateo masā Belēcjārā nicārā niwā. Moapū eta, topū nisetiārā niwā.

³ Topū na nirī cura Elimelec, Noemí marāpū, wērīwe'o wa'acū niwī. Co ni'cōta co pō'rā pūarā me'rā tojaco niwō.

⁴ Be'ro na pūarāpūta moabita masā numiārē nūmotiārā niwā. Ni'cō Orfa, apego Rut wāmetiārā niwā. Topūre diez cū'marī nisetica be'ro

⁵ Mahlón, Quelión na quē'rā wērīa wa'acārā niwā. Tojo weego Noemí wapewio, pō'rāmarīgō ni'cōta tojaco niwō.

Noemí, Rut na Belēpū wa'a'que ni'i

⁶ Be'ro Noemí Moapū nirī curare Ō'acū cū yarā masā Israe curuacjārārē weeta-musere tū'oco niwō. Narē weetamugū, na otese añurō pī'rī dūcaticā wee'quere tū'oco niwō.

⁷ Tere tū'oco niyugo, “Apaturi Judá di'tapū dajatojaagoti tja”, ni wācūco niwō. Tojo weego co pō'rā nūmosānumia ní'cārā me'rā na ní'caropū wija, Judá tiro wa'ari ma'apū wa'arā weecārā niwā.

⁸ Ma'apū wa'ago, Noemí na numiārē a'tiro nico niwō:

—Mūsā pacosānumia tiropū dajatojaaya. Mūsā yū'ure, yū'u pō'rā umuarē añurō wee'caronojōta Ō'acū mūsārē añurō weeato.

⁹ Tojo nicā, cū mūsārē tocjārārē apaturi marāpūti, e'cati nime'rīcā weeato, nico niwō.

Tojo nitojanū'cō, Noemí narē we'eritigo, mi'mico niwō. Na pe'e upūtu uticārā niwā.

¹⁰ Utirā, a'tiro nicārā niwā:

—Niwe'e. Ūsā quē'rā mū'u me'rāta mū'u ya di'tapū dajatojaarāti, nicārā niwā.

¹¹ Noemí pe'e narē ninemoco niwō tja:

—Yū'u pō'rā nūmosānumia ní'cārā, mūsā ye wi'seripū tojaarāsa'a. ¿De'ro weejā yū'u me'rā wa'asī'rīti? Yū'u mūsārē nūorēdutigo, pō'rātinemosome.

¹² Wa'arāsa'a. Mūsā ye wi'seripū dajatojaaya. Yū'u bucūo ni'i. Apaturi marāpūtimasītisa'a. Ni'cācā ñami yū'u marāpūti, umuarē pō'rāticāma,

13 ¿na bucuari curare yoacã co'tebosari? ¿Ăpěrãrẽ nuorẽtimirã, narẽ co'tebosari? Niwe'e, yu'u pŕã nũmosãnumia, a'tenjojŕẽ tojo weeticã'rõua'a. Ô'acũ yu'ure uputu pi'eticã weeami. Musã pi'eticã ĩ'agŕõ, nemorõ ña'arõ tu'oña'bosa'a.

14 Tere tu'orã, apaturi pũrõ uticãrã niwã. Be'ro Orfa co mañecõrẽ we'eritigo, core mi'mico niwõ. Tojo weetoja, dajatojaa wa'aco niwõ. Rut pe'e wa'asĩ'rĩtigo, co mañecõ me'rã tojaco niwõ.

15 Co tojo weecã ĩ'agŕõ, Noemí core a'tiro nico niwõ:

—Ĩ'aña. Mu'u pe'su ní'co co acawererã tiro, co ẽjõpeorã tiropu dajatojaago weemo. Co me'rãta mu'u quẽ'rã dajatojaagosa'a.

16 Rut pe'e a'tiro ni yu'tico niwõ:

—Yu'ure “Tojaagosa'a”, niticã'ña. Yu'ure mu'u me'rã wa'adutiya. Mu'u no'o wa'aro wa'agoti. Mu'u no'o macãrĩtiro mejãrõta macãrĩtigosa'a. Mu'umasã, yarã masã nirãsama. Mu'u wiogu Ô'acũ yu'u wiogu nigũsami.

17 No'o mu'u wẽrĩ yaano'rõ, yu'u quẽ'rã wẽrĩgõti. Toputa yu'u quẽ'rãrẽ yaarãsama. Yu'u “Tojo weegoti” ní'quere weeticãma, Ô'acũ yu'ure bu'iri da'reato. Wẽrĩgõpu mu'urẽ cõ'agõti, nico niwõ Rut.

18 Co tojo ba'pati yapatisĩ'rĩcã ĩ'agŕõ, Noemí core “Yu'u me'rã wa'aticã'ña” ninemotico niwõ majã.

19 Tojo weerã na puarãputa wa'a, téé Belẽpu etacãrã niwã. Belẽpu sãjãcã, nipe'tirã ti macãcjãrã numia ĩ'amarĩa, a'merĩ sãrĩtiña'cãrã niwã:

—¿Sico Noemí mejẽta nitiba? nicãrã niwã.

20 Co pe'e: “Yu'ure Noemí* pisuticã'ña majã. Yu'ure Mara† pisuya majã. Ô'acũ tutuayu'rũnu'cãgũ yu'ure ña'arõ tojacã weeami.

21 A'ti macãrẽ wijago, peje cuomiwũ. Ni'cãrõacãma ne apeyenojõacã moogõ Ô'acũ yu'ure miitojãtiami. Ô'acũ tutuayu'rũnu'cãgũ ‘Bu'iri cuomo’ ní'gũ, yu'ure pi'eticã weeami. Tojo weerã yu'ure Noemí pisuticã'ña”, nico niwõ.

22 A'tiro wee Noemí Moapu ní'co co macũ nũmo ní'co Rut, moabita masõ me'rã dajaco niwõ. Na Belẽpu etãcaterore masã na ote'que cebadare tũ'rẽnu'cãrĩ cura nicaro niwũ.

2

Rut Booz ya wesepe da'ra'que ni'i

1 Noemí co marãpu Elimelec ní'cu mijĩ Booz wãmetigũre acaweregũtico niwõ. Cũ peje cuogu, añugũ nino'gũwioro nicu niwĩ.

2 Ní'cã nũmu Rut Noemirẽ a'tiro nico niwõ:

—Yu'ure cãpũpu na ote'caropu wa'acã weeya. Apetero weegu ni'cũ te pŕãrãrĩ dũteri masũ yu'ure añurõ wéegũ, cũ be'ro cebada dũtestedijosere “Mu'u seesirutucã añurõsa'a”, nibosami.

Co mañecõ pe'e: “Jaũ, yu'u macũ nũmo ní'co, wa'agosa'a”, ni yu'tico niwõ.

3 Tojo weego Rut na dũteropu wa'a, cebada dũterã be'ro te pŕãrãrĩrẽ seesirutugo wa'aco niwõ. Core añurõ wa'acaro niwũ. To ote'caro Booz, Elimelec ya curuacjũ yaro nicaro niwũ.

4 Co tojo da'rari cura Booz, Belẽpu ní'cu ejacu niwĩ. Cebada da'rãrãrẽ añuduticu niwĩ:

—Ô'acũ musã me'rã niato, nicu niwĩ.

Na pe'e quẽ'rã “Ô'acũ mu'urẽ añurõ weeato”, ni yu'ticãrã niwã.

5 Be'ro Booz, Rure ĩ'agũ, cũ yarã da'rãrã wiogũre sãrĩtiña'cu niwĩ:

—¿Sico nu'mio noa acawerego niti? nicu niwĩ.

* 1:20 1.20 Noemí “e'catigo” nisĩ'rĩrõ wee'e. † 1:20 1.20 Mara “bũjawetigo, tu'satigo” nisĩ'rĩrõ wee'e.

⁶ Da'rari masã wioḡu cãrẽ yu'ticu niwĩ:

—Co moabita masõ nimo. Ti di'tapũ ní'co Noemí me'rã a'tico niamo, nicũ niwĩ.

⁷ Co yu'ure, “¿Yu'ũ cebada dũterã be'ro na dũtestedijosere seesirutucã añusari?” ni sãriamo. Co bo'reacã a'ti'co da'rana'iamo. Ni'cãrõacãpũta soori u'tupũ cã'rõ soogo a'tiamo, ni yu'ticu niwĩ.

⁸ Tere tũ'ogũ, Booz Rure a'tiro nicũ niwĩ:

—Acawerego, yu'ũ ucũsere añurõ tũ'oya. ãpẽrã na ote'que nirõpũ otese dũca põ'rãrĩrẽ seego wa'aticã'ña. Yu'ure da'raco'terã numia me'rã tojayá.

⁹ No'o dũterã na da'rarore ã'agõ, numiarẽ sirutuya. Yu'ure da'raco'terã ỹmũarẽ mu'urẽ “Cariboticã'ña”, nitojapũ. Mu'ũ acowũogo, te sĩ'rĩsepaa dujise tiro wa'a, na aco waa'quere sĩ'rĩña, nicũ niwĩ.

¹⁰ Tere tũ'ogo, Rut co ãjõpeosere ã'ogõ, paamu'rĩque'aco niwõ. Be'ro Boore sãrĩtiña'co niwõ:

—¿De'ro weegũ yu'ũ aperocjõ nimicã, yu'ure tocã'rõ añurõ weeti?

¹¹ Core yu'ticu niwĩ:

—Mu'ũ marãpũ wẽrĩca be'ro mu'ũ mañecõrẽ añurõ weesetisere tũ'ope'ocã'pũ. Tojo nicã mu'ũ pacũsumũarẽ, mu'ũ ya di'tare du'ucũu, a'to mu'ũ todũporo masĩti'cãrã tiropũ, macãrĩ a'tico niapũ.

¹² Õ'acũ mu'ũ tojo wee'quere wapayeatõ. Mu'ũ Õ'acũ, Israe curuacjãrã ãjõpeogũ cũ co'tesere a'magõ a'tiapã. Cũta mu'urẽ añurõ weeatõ, nicũ niwĩ.

¹³ Cãrẽ yu'tico niwõ:

—Mu'ũ yu'ure añurõ weepũ. Mu'ũ ucũse yu'ure wãcũtutuacã wee'e. Mu'urẽ da'raco'terã numia weronojõ nitimicã, yu'ure añurõ ma'ise me'rã ucũ'u.

¹⁴ Ba'aritero ejacã, Booz Rure pijicũ niwĩ: “A'to a'tia. Pãrẽ cã'rõ mí, na yosoba'asere yosoba'aya.”

Rut da'rari masã tiropũ ejanujãco niwõ. Booz core cebada peri pũ'o'que perire ba'adutigu o'ocũ niwĩ. Co tere ba'a, co ba'asĩ'rĩrõ põtõorõ ba'aco niwõ. Ba'ase core o'o'que dũ'sacã'caro niwũ.

¹⁵ Be'ro co apaturi cebada perire seego wa'áca be'ro Booz cãrẽ da'raco'teri masãrẽ a'tiro duticũ niwĩ:

—Co cebada dotori wa'teropũ te põ'rãrĩrẽ seecã quẽ'rãrẽ, ne core cã'mota'aticã'ña.

¹⁶ Mejõ pe'e apeye no'o musã ñe'ese dotoripũreta core seedutirã, cũuña. Core ne tu'titicã'ña, nicũ niwĩ.

¹⁷ Tojo weego Rut, Booz ya cãpũpũ cebadare seena'itõ'o'que'a wa'aco niwõ. Be'ro co see'quere su'tiweeco niwõ. Te veinte kilo wa'tero nũcũcaro niwũ.

¹⁸ Be'ro co su'tiwee'que perire wũa, macãpũ dajatojaaco niwõ. Tere co mañecõrẽ ã'oco niwõ. Tojo nicã, co ba'adũ'a'quere Noemĩrẽ o'oco niwõ.

¹⁹ Noemí core sãrĩtiña'co niwõ:

—¿Ni'cãcãrẽ no'opũ da'rati? ¿No'opũ te pejere ticuse seeati? Mu'urẽ tojo weetamu'cũre añurõ wa'ato, nico niwõ.

Rut co mañecõrẽ wereco niwõ:

—Yu'ũ Booz wãmetigu me'rã da'rapũ, nico niwõ.

²⁰ Noemí core yu'tico niwõ:

—Õ'acũ cãrẽ añurõ weeatõ. Õ'acũ todũporo wẽrĩ'cãrãrẽ pajaña'caronojõta ni'cãrõacã catirã me'rã quẽ'rãrẽ añurõ pajaña'a weetamunu'cũapĩ. Booz marĩ acaweregũ waro nimi. Tojo weegũ marĩrẽ añurõ co'temasĩmi.

²¹ Rut pe'e apeye werenemoco niwõ:

—Cũ yu'ure cãrẽ da'raco'terã numia me'rã da'radutiami. Téẽ cebadare seepe'ocãpũ da'radu'udutiami.

²² Co tojo nicã tũ'ogo, Noemí Rure a'tiro yu'tico niwõ:

—Cūrē da'racoterã numia me'rã m̄'urē tojacã añu nitu'sa'a. Āpērã ye weseripu seego wa'aticãña. Āpērã m̄'urē caribobosama, nico niwō.

²³ Tojo wee Rut, Boore da'racoterã numia me'rã te pō'rārĩrē seego wa'aco niwō tja. Téé trigo pō'rārĩrē, tojo nicã cebada pō'rārĩrē tũ'rēpe'ocãp̄ da'ratuoco niwō. Co top̄ da'rase n̄m̄urĩrē co mañecō me'rã nisetico niwō.

3

Booz cū weetamu'que ni'i

¹ Ni'cã n̄m̄m̄ Noemí Rure a'tiro nico niwō:

—Ni'cũ m̄'u marãp̄ niacj̄re a'mabosagoti. Cũ m̄'urē añurō e'cati nisetiã weegusami.

² M̄'u masĩsa'a. Booz marĩ acawereḡ nimi. M̄'u cūrē da'racoterã numia me'rã da'raco niap̄. Ni'cãcã ñami cãp̄p̄ cũ trigo, cebada perire su'tiweeḡ wa'agusami.

³ M̄'u a'tiro weeya. U'aya. M̄'u up̄re u'm̄tise me'rã wa're, m̄'u yaro su'tiro añurō niȳ'r̄n̄cãrōrē sãñaña. Tu'ajan̄cō, cũ su'tiweerop̄ wa'aya. Mejō cũ ba'a, s̄ĩrĩ tu'ajati d̄poro m̄'urē ĩ'acã weeticãña.

⁴ Cũ no'o cãriãtjore añurō ĩ'awe'oya. Be'ro cũ tiro wa'a, cũ d̄'pocãrĩ oma'carore pãaña.* Top̄ cũñaña. Be'ro cũ basu m̄'u weeatjere weregusami, nico niwō.

⁵ Rut core yu'tico niwō:

—Nipe'tise m̄'u ní'caronojōta weegoti, nico niwō.

⁶ Tojo weego Rut na su'tiweerop̄ wa'a, nipe'tise co mañecō duti'caronojōta weeco niwō.

⁷ Booz ba'a, s̄ĩrĩ, añurō e'catiḡ nic̄ niwĩ. Tojo wéeca be'ro na su'tiwéeca mesã tiro cãrĩgũ ejaque'ac̄ niwĩ. Be'ro Rut di'tamarĩrōacã wa'a, cũ d̄'pocãrĩ omáca caserore pãa, top̄ ejaque'a, cũñaco niwō.

⁸ Ñami deco ūc̄amajã wã'cã, majãmique'amigũ, ni'cō numio cũ d̄'pocãrĩ tiro cũñacã ĩ'amarĩac̄ niwĩ.

⁹ Booz core “¿Noa niti m̄'u?” ni s̄ĩrĩtiña'c̄ niwĩ.

—Yu'u Rut, mejō nigō ni'i. M̄'u yu'u acawereḡ diácjũ, yu'ure co'tegunojō ni'i. Tojo weego m̄'u yu'ure n̄motiã uasa'a, nico niwō.

¹⁰ Booz core yu'tic̄ niwĩ:

—Ō'acũ m̄'urē añurō weeato. M̄'u marãp̄ mijĩ w̄rĩca be'rore m̄'u mañecōrē añurō weesetiap̄. M̄'u ni'cãrōacã yu'ure s̄ĩrise pe'e m̄'u mañecōrē weese nemorō añu'u. M̄'u apĩ yu'u nemorō ma'm̄urē a'maboapã. No'o peje cuogunojōrē o pajasecuogunojōrē a'maboapã. Tojo weetiapã.

¹¹ Ne uiticãña. Nipe'tirã yá macãcjãrã m̄'u numio queoro weesetisere masĩpe'titojama. Tojo weeḡ yu'u nipe'tise m̄'u s̄ĩsere weeguti.

¹² Diacjũta yu'u m̄'u acawereḡ waro, m̄'urē co'tegunojō ni'i, nígũ pe'e. Tojo nimicã, apĩ yu'u nemorō m̄'u acawereḡ waro nimi.

¹³ A'ti ñamirē a'top̄ta tojánĩña. Ñamiacã cũ m̄'u acawereḡ nisetisere queoro weecã, añurōsa'a. Cũ m̄'urē n̄motiḡusami. Cũ weeticãma, Ō'acũ t̄'orop̄ “Yu'u m̄'urē n̄motiḡuti”, niḡti. Ni'cãrōacãrē a'top̄ta cãrĩbo'retō'oña.

¹⁴ Tojo weego ti ñamirē Rut Booz d̄'pocãrĩ tirop̄ cãrĩco niwō. Booz a'tiro uc̄tojac̄ niwĩ: “Numio a'to cebada su'tiweerop̄ a'ticã, ne ni'cũ mas̄iticã'to”. Tojo weego ape n̄m̄m̄ pe'ere ñamiña'c̄rō bo'reque'ati d̄poro wã'cãco niwō.

¹⁵ Booz core a'tiro nic̄ niwĩ:

* 3:4 3.4 Cũ d̄'pocãrĩ oma'carore pãagō, cũ co'tesere s̄ĩrĩgō weeco niwō.

—Mũ'u bu'icjārō su'tiro sãñarōrē tuwee, añurō sēeo c̄uoya. Co ti caserore tojo c̄onu'cūrī cura Booz pe'e veinte kilos cebadare ōrēsāac̄u niwī. Be'ro core w̄adutigū m̄ipeoc̄u niwī. Co te me'rã mac̄p̄u pi'aco niwō.

¹⁶ Rut co mañecō tirop̄u etacã, core a'tiro sērītiña'co niwō:

—¿Yũ'u mac̄ũ n̄mo ní'co, mũ'urē añurō wa'amiatito?

Rut core nipe'tise Booz añurō weetamu'quere wereco niwō.

¹⁷ Apeye quē'rārē werenemoco niwō:

—A'te peje cebada yũ'ure o'oami. Yũ'ure a'tiro niami: “Mũ'u mañecō tirop̄ure apeyenojō moogō dajaticã'ña”, niami, ni wereco niwō.

¹⁸ Tere tũ'ogo, Noemí core nico niwō:

—Co'teniña yujup̄u. De'ro wa'aro wa'arosa'a. Cũ ni'cãcārē tere apotu'ajanũ'cōgũp̄u, sooḡusami, nico niwō.

4

Booz Rure n̄moti'que ni'i

¹ Be'ro Booz ti macã sãjārī sope pu'top̄u wa'a, dujicu niwī. Top̄u masã nerēw̄acārã niwã. Cũ top̄u dujiri curare Booz Rure “Apī m̄sã acawereḡu waro m̄sārē co'teac̄u nisami” ní'cu yũ'r̄ac̄u niwī.

Booz cūrē ĩ'agũ, “A'to dujigū a'tia”, nic̄u niwī. Cũ tojo nicã tũ'ogū, cũ tiro wa'a, ejanujãc̄u niwī.

² Be'ro Booz diez b̄uc̄rã wiorārē, ti macãcjārārē pijio, dujuduticu niwī. Na dujica be'ro Booz cũ acawereḡure a'tiro nic̄u niwī:

³ —Noemí Moab di'tap̄u ní'co dajamo. Co marĩ acawereḡu Elimelec mijĩ ya di'ta nica di'tare duasĩ'rīgō weeamo.

⁴ Tere masĩdutigū, mũ'urē were'e. Mũ'u ti di'tare duusĩ'rīgũ, ã'rã b̄uc̄rã, ãpērã a'to dujirã tũ'oro “Duuḡuti”, niña. Mũ'uta Elimelec acawereḡu waro ni'i. Tojo weegū ti di'tare duumasĩ'i. Mũ'u duusĩ'rítigū, yũ'ure wereya. Mũ'u ti di'tare duumũ'tãmasĩ'i. Mũ'u be'rocjã yũ'uta ni'i, nic̄u niwī Booz.

Tojo nicã tũ'ogū, Booz acawereḡu pe'e: “Ti di'tare duuḡuti”, ni yũ'ticu niwī.

⁵ Booz cūrē apeyere werecasanũ'cōc̄u niwī:

—Mũ'u Noemí ya di'tare dúugū p̄rĩcã, Rut quē'rārē n̄motigusa'a. Co moabita masō wapewio nimo. Mũ'u tojo weecã, co me'rã m̄sã mac̄tigūre, ti di'ta wērĩ'cu mijĩ Mahlōrē wãmepeosirutuno'rōsa'a.

⁶ Tere tũ'ogū, Booz acawereḡu yũ'ticu niwī:

—Tojo nicãma, ti di'tare duumasĩtisa'a. Be'rop̄u yũ'u pō'rārē c̄uatje to wa'atibosa'a. Mũ'u duusĩ'rīgũ, duuya. Yũ'u duumasĩtisa'a, nic̄u niwī.

⁷ Titap̄ure Israe curuacjārã tirop̄ure a'tiro weesetise nicaro niwũ. Ni'cũ di'tare duagū o o'oyũ'r̄uogū, di'ta c̄uogū cũ ya sapatuure tuwee, apĩ duuḡure o'oturiamujãc̄u niwī. Na duusere, duasere ĩ'orã, tojo weecãrã niwã.

⁸ Na weeseti'caronojōta wéegū, Booz acawereḡu cũ ya sapatuure tuwee, Boore o'oc̄u niwī. Be'ro cūrē nic̄u niwī:

—Mũ'u pe'e duuya.

⁹ Cũ tojo nicã tũ'ogū, b̄uc̄rārē, ãpērã top̄u dujirārē Booz a'tiro nic̄u niwī:

—M̄sã tũ'oro ni'cãcã yũ'u Noemĩrē co marãp̄u mijĩ Elimelec, cũ pō'rã Quelión, Mahlón ye di'tare duugū wee'e.

¹⁰ Tojo nicã Rut moabita masō, Mahlón mijĩ n̄mo ní'co quē'rārē n̄motiguti. Tojo weecã, co marãp̄u wērĩ'cu mijĩ wãme ninu'cũcã'rōsa'a. Cũ wãmerē cũ acawererã wa'terop̄ure, tojo nicã ti mac̄p̄ure ne acobojosome. Ni'cãcã m̄sã ũsã tojo wee'quere ĩ'ap̄u. Be'rop̄ure “Tojota queoro weewã”, nĩmasĩrãsa'a, nic̄u niwī.

¹¹ B̄uc̄rã, nipe'tirã ãpērã top̄u nirã a'tiro yũ'ticãrã niwã:

—Eŭ, ũsã musã wee'quere queorota tu'opu. Õ'acũ mu'u numo mu'u ya wi'ipu miisãjãacjore pãjãrã põ'rãticã weeato. Raquel, tojo nicã Lea weronojõ niato. Marĩ Israe curuacjãrã na numia pãrãmerã nisirutudijatirã ni'i.

Efratapure tocjãrãrẽ wiopesase me'rã ĩ'ano'gũ niña. Belẽpũre masũ bajuyoagu niña.

¹² Õ'acũ mu'urẽ co me'rã pãjãrã põ'rãticã weeato. Mu'u põ'rã pãjãrã waro masãputiato. Tamar, Judá na macũ Fares wa'a'caronojõ wa'ato.

¹³ Booz cũ ní'caronojõta, Rure cũ ya wi'ipu miaa, core numoticu niwĩ. Be'ro co me'rã nicã, Õ'acũ core nijĩpaco wa'acã weecu niwĩ. Tojo wee ni'cũ põ'rãtico niwõ.

¹⁴ Tojo wa'acã ĩ'arã, Belẽcjãrã numia Noemirẽ a'tiro nicãrã niwã:

—Õ'acũrẽ “Añuyũ'ruami”, ni e'catipeorã. Ni'cãcã mu'urẽ pãrãmiticã weeami. Cũrẽ mu'urẽ co'tedutigũ o'oami. Israe curuacjãrã cũrẽ añurõ ucũyũ'runũ'cãto.

¹⁵ Cũ mu'u pãrãmi mu'urẽ wãcũtutuacã weegusami. Mu'u bucuo nirĩ curare mu'urẽ co'tegusami. Mu'u macũ numo ní'co cũrẽ põ'rãtiamõ. Co mu'urẽ uputu waro ma'imo. Mu'u siete põ'rãtibo'caro nemorõ wapatimo, nicãrã niwã.

¹⁶ Be'ro Noemí wĩ'magũrẽ wũamii, cũrẽ ĩ'anũrũ, co'te masõco niwõ.

¹⁷ Numia co ya wi'i pu'tocjãrã a'tiro nicãrã niwã:

—Ni'cãrõacãrẽ Noemí ni'cũ wĩ'magũ pãrãmitimo, nicãrã niwã.

Cũrẽ Obed wãme õ'ocãrã niwã. Be'ropũre cũ Isaí pacu nicu niwĩ. Isaí pe'e Davi pacu nicu niwĩ.

Davi ñecũsumua wãme ni'i

¹⁸ A'ticũrã Fares pãrãmerã nisirutudijarã nicãrã niwã:

Fares Hezrón pacu nicu niwĩ.

¹⁹ Hezrón Ram pacu nicu niwĩ. Ram Aminadab pacu nicu niwĩ.

²⁰ Aminadab Naasón pacu nicu niwĩ. Nahasón Salmón pacu nicu niwĩ.

²¹ Salmón Booz pacu nicu niwĩ. Booz Obed pacu nicu niwĩ.

²² Obed Isaí pacu nicu niwĩ. Isaí Davi pacu nicu niwĩ.

Ester

A'ti pūrī a'tiro weero ojano'pā nise ni'i

Ester wāmetiri pūrī Persia di'tapu core wa'a'quere, co weeseticū'quere were'e. Ti di'ta wiogu waro Asuero wāmetigu cū nūmorē cō'āca be'ro Ester core dūcayuco niwō.

Tojo wa'āca be'ro co mūgū Mardoqueo pūarā surara wiorā Asuerore wējēsī'rīcā tū'ogu, Estere werecū niwī. Co pe'e wiogupare wereturiaco niwō. Mardoqueo, Ester judío masā nicārā niwā. Tojo wa'āca be'ro Asuero Amārē cū docacjū wiogu sōrōcū niwī. Amán judío masārē wējēsī'rīcūcū niwī. Tojo weegu cū wiogu dutiro me'rā nipe'tirā judío masā Persiapū nirārē wējēatjere apocū niwī. Mardoqueo tere tū'ogu, Estere “Te cjasere wiogu me'rā ucūbosago wa'aya”, nicū niwī. Wiogu me'rā co ucūca be'ro, co acawererā judío masārē yū'rūweticā weeco niwō. Tojo weegu wiogu judío masārē wējērōnojō o'ogu, Amán pe'ere wējēduticū niwī.

A'tiro wee judío masā yū'rūweticūcārā niwā.

Ester nirī pūrī dasea ye me'rā quetiwerero weronojō ojano'caro niwā. Nipe'tise versicolori ojano'ña marīcaro niwā. “Apeye yū'rūoro ni'i” nise pe'e pejeti ucūse useri me'rā ojano'caro niwā.

Wiogu Asuero cū bosenuṁṁ wee'que ni'i

(Est 1.1-22)

A'te queti wiogu Asuero wāmetigu peje waro ciento veintisiete di'ta cū dutise cūori cura tojo wa'acaro niwā. Te di'ta India wāmetiropū me'rā nūcā, té Etiopía wāmetiropū nitūocarō niwā. Cū pe'e Susa wāmetiri macāpū nibutiacū niwī. Tojo weerā surara ti macārē añurō co'temūjācārā niwā.

Asuero i'tia cū'ma cū wiogu sājāca be'ro cū me'rā da'rarārē, cūrē weetamurārē, nipe'tirā wiorārē da'ratamurārē bosenuṁṁ sū'ori weepeocū niwī. Tojo nicā Persiacjārā surara wiorārē, Medocjārā surara wiorārē, nipe'tiro cū dutise di'tacjārā wiorārē sū'ori tojo weecū niwī. Na topū nise nūmūrīrē cū wiogu cūosere añubutiase nipe'tisere ī'ocū niwī narē. Ti bosenuṁṁ wéerā, seis mujīpūrī bosenuṁṁticārā niwā. Ti bosenuṁṁ yapare wiogu Asuero cū wiogu nirī wi'i wijaaropū ni'cā semana bosenuṁṁ sū'ori weenemopecū niwī. Nipe'tirā Susa wāmetiri macāpū nirā wiorā, tojo nicā mejō nirāpūta ti bosenuṁmūrē pijiono'cārā niwā.

Wiogu nūmo Vasti pe'e quē'rā wiogu Asuero ya wi'ipū na pijio'cārā nūmosānumiarē sū'ori ba'aco niwō.

Siete nūmūrī wiogu bosenuṁṁ nirī nūmū majā wiogu u'sedūcaco vino sī'rītjāgū e'caticū niwī. Tojo weeri curare siete ṁmūa cūrē da'ratamurā cū “Añurō weema” ni, cū ī'arārē pijicū niwī. Na Mehumán, Bizta, Harbona, Bigta, Abagta, Zetar, Carcas wāmeticārā niwā. Narē a'tiro nicū niwī:

“Yū'u nūmo, wiogo Vastire yū'u tiropū pijiwā'cātia. Co wiogo dūpoapū pesari be'tore pesawā'cātiato”, nicū niwī. Co añugō wiogo nisere masā, tojo nicā wiorā ī'amarīato nīgū, core pijiocū niwī. Diacjūta co añugō nico niwō. Co pe'e wiogu sō'oni'cārā cū “Añurō weerā nima” ni, cū pijidutigu o'ó'cārā pijicā, wa'asī'rītico niwō. Tojo weegu wiogu upūtu waro uacū niwī.

Cū uayū'rūmajāgū, añurō masīrārē “¿De'ro weegusari yū'u co me'rā?” ni sērītiña'cū niwī.

Na wiorānojō dutise masībutiarā pe'e wiogure weresācārā niwā. “Apego numio a'maña. Mū'u tojo weecā, Vasti mejēta wiogo nigōsamo. Apego nigōsamo. Tojo weese me'rā dia'cū numia nipe'tiro mū'u dutiri di'tacjārā na marāpūsumuarē

wiopesase me'rã yu'tirãsama", nicãrã niwã. Na tojo nisere wiogu tu'sayu'ruacu niwĩ majã.

2

Estere wiogo sörõ'que ni'i (Est 2.1-11,17-20)

Tojo weegu cürẽ da'raco'terãrẽ pãjãrã numia añurã numiarẽ a'madutigu o'ócu niwĩ. Narẽ bocatoja, Vastire ducayuacjo, ma'ma wiogo wa'acjore besegutigu, cã wiogu nirĩ wi'ipũ narẽ miitiduticũ niwĩ.

Susa wãmetiri macãpũ ni'cũ judío masũ Mardoqueo wãmetigu nicũ niwĩ. Cũ Jair macũ, Simej, tojo nicã Cis pãrãmi nituriagu, Benjamí ya curuacjũ nicũ niwĩ. Cũ ãpẽrã pãjãrã me'rã Babilonia wiogu Nabucodonosore Jerusalẽpũ ni'cũ cõ'awĩrõno'cũ niwĩ. Jeconías, Judá di'ta wiogu me'rã cõ'awĩrõno'cũ niwĩ. Cũ Mardoqueo, cã pacũ ma'mi macõ Hadasa wãmetigore pacũ, paco wẽrĩca be'ro masõcũ niwĩ. Co apetero Ester pisuno'co, numio añugõ waro nico niwõ. Tojo weerã wiogu Asuerore da'raco'terã cã ya wi'ipũ ãpẽrã numia pãjãrã me'rã core miacãrã niwã. Core Hegai, wiogu ya wi'ire numiarẽ co'tegupũre wiacãrã niwã.

Wiogũre da'raco'tegu, numiarẽ su'ori co'tegu, Hegai Estere tu'sayu'ruacu niwĩ. Tojo weegu core añurõ weecu niwĩ. Cũ co judío masõ nisere masíticũ niwĩ. Mardoqueo core ne ãpẽrãrẽ tere weredutiticũ niwĩ. Nipe'tise nũmũrĩ Mardoqueo wiogu ya wi'i numia na nirõ põtẽorõpũ Estere “¿De'ro wa'amiti?”, ni masísĩ'rĩgũ, ĩ'abajaque'amũjãcũ niwĩ.

Ni'cã cũ'ma yu'rúca be'ropũ Estere majã wiogu tiropũ ni'cã ñami cũ me'rã cãrĩrõ nicaro niwũ. Wiogu ãpẽrã numia yu'ruoro Estere tu'sayu'ramajãgũ, wiogo pesari be'tore co dũpoapũ peocũ niwĩ. Tojo wee Vasti ducayuro core wiogo sörõcũ niwĩ. Be'ro core pajiri bosenuũ weepeogu, su'ori ba'acu niwĩ. Ti bosenuũ nicãrẽ nipe'tirã cũ me'rã da'rarãrẽ, cürẽ weetamurãrẽ pijiocũ niwĩ. Nipe'tise di'ta cũ dutiro doca nise di'tacjãrãrẽ “Bosenuũ wa'arotiro wee'e”, nio'ocũ niwĩ. Wiorã na weewũaronojõta narẽ peje apeyenojõ o'ocũ niwĩ. Titare wiogu core, “Judío masõ nimo” ni, masíticũ niwĩ.

Mardoqueo surara na wiogũre wẽjẽsĩ'rĩsere tu'oboca'que ni'i (Est 2.21-23)

Ni'cã nũmũ Mardoqueo wiogũre co'terã pũarã surara wiorã, Bigtán, Teres wãmetirãrẽ, na “Wiogũre wẽjẽrã” ni aposere tu'ocũ niwĩ. Tojo weegu cã Estepũre werecu niwĩ. Co pe'e quẽ'rã Mardoqueo cã ní'quere wiogupũre wereturiaco niwõ. Wiogu tere tu'ogu, na tojo weesĩ'rĩsere besecu niwĩ. Beseboca, “Wiogo Ester ní'que diacjũta niapã”, nicũ niwĩ. Be'ro na pũarã surara wiorãrẽ yucugupũ du'teyooduticũ niwĩ. Te tojo wa'asere, ni'cã pũrĩ cũ wiogu sãjãnũ'cãcatero wee'quere ojaõ'orĩ pũrĩpũ ojaõ'oduticũ niwĩ.

3

Amán cũ judío masãrẽ wẽjẽsĩ'rĩmi'que ni'i (Est 3.1-15)

Be'ro wiogu ni'cũ cũ me'rã da'ragũ, Amán wãmetigu me'rã e'catiyũ'ruacu niwĩ. Cũ Hamedata macũ, Agag pãrãmi nituriagupũ nicũ niwĩ. Tojo weegu cürẽ ãpẽrã da'rarã bu'ipũ da'rãse cũucũ niwĩ. Tojo nicã, wiogu nipe'tirãrẽ Amãrẽ ãjõpeose ĩ'orã, paamu'rĩque'aduticũ niwĩ. Te dutisere nipe'tirã wiorã cã ya wi'ipũ nirã queoro weecãrã niwã.

Mardoqueo dia'cũ cãrẽ ï'agũ, paamu'rĩque'aticu niwĩ. Amán cãrẽ wiopesase me'rã paamu'rĩque'aticã ï'agũ, uayu'rũacu niwĩ. Cũ Mardoqueore “Ti curuacjũ nimi” ni, tu'otojacu niwĩ. Tojo weegu “Cũ se'sarore bu'iri da'reesome”, nicu niwĩ. Tojo weeronojõ o'ogu, “¿De'ro wee nipe'tirã judío masã Asuero cũ dutise di'tapu nirãrẽ pe'orouamitito?”, ni wãcũcu niwĩ.

Tojo weegu judío masãrẽ wẽjëatji numãrẽ beseduticu niwĩ. Na tojo weebocãca numu nituori mujĩpũ trece nicã nicaro niwã.

Be'ro Amán wiogu tiropu ï'agũ wa'acu niwĩ. Cãrẽ a'tiro nicu niwĩ:

—Nipe'tise mu'u dutise di'tapure ni'cã curuacjãrã ãpẽrã wa'teropure mejẽcã weesetirã, mu'u dutisere weetima. Tojo weegu narẽ wẽjëcõ'arõua'a, nicu niwĩ Amán.

Cũ tojo nicã tu'ogu, wiogu cãrẽ yu'ticu niwĩ:

—Mu'u de'ro weesirĩrõ weeya. Ni'cã dutiro “Narẽ tojo wee wẽjërãti” nisere ojaya, nicu niwĩ. Be'ro Amán, judío masãrẽ ï'atu'tiri masãrẽ cũ wiogu omopica tuusãarĩ be'tore te dutise oja'quere ñacũudutigu o'ocu niwĩ.

Tojo weegu Amán, wiogu Asuero cũ dutise macãrĩcjãrãrẽ nipe'tisepure pa-pera ojaõ'oduticu niwĩ. Ti pũrĩpũre nipe'tirãpũre “Ni'cã numũta judío masãrẽ wẽjëpe'ocã'ña. Nipe'tirã wĩ'marã, ma'mapjia, bucũrã, numiarẽ wẽjëpe'ocã'ña. Na ye ní'quere miwapaya”, ni ojano'caro niwã. Narẽ wẽjëatji numu pe'e nituori mujĩpũ trece nicã nicaro niwã.

4

Mardoqueo Estere weetamuse sãrĩ'que ni'i (Est 4.1-17)

Mardoqueo nipe'tise tojo wa'asere masĩgũ, cũ bujawetisere ï'ogũ, cũ ye su'tire tũ'rẽcu niwĩ. Tojo nicã su'ti wãquĩsenojõrẽ sãña, cũ dupoapure nujãrẽ õrẽpeocu niwĩ. Tojo nicã, uputu ña'arõ tu'oña'gũ, dujasewã'a, nipe'tiri macãpu caricũsijacu niwĩ. Téé wiogu ya wi'i sãjãarõ tiropu caricũejacu niwĩ. Tojo su'ti sãñarãnojõrẽ ne topure sãjãadutiticãrã niwã. Tojo nicã, apeye macãrĩpu wiogu cũ judío masãrẽ wẽjëdutio'ose etacaro niwã. Tojo weerã judío masã te macãrĩpu nirã ña'abutiario tu'oña'cãrã niwã. Na bujawetisere ï'orã, be'ticãrã niwã. Uti, uputu caricũcãrã niwã. Pãjãrã nujã bu'ipu cũña, tojo nicã su'ti wãquĩsenojõrẽ sãñacãrã niwã.

Be'ro ni'cãrãrã da'raco'terã Estepure “Mardoqueo su'ti wãquĩsenojõrẽ sãña weetjãgũ, uputu waro bujawetigu, caricũ utigu weeami,” ni werẽcãrã niwã. Tojo nicã tu'ogo, co ni'cũ core da'raco'tegu Hatac wãmetigure “¿De'ro wa'amiaparito?” ni sãrĩtiña'dutigo o'óco niwõ. Cũ wa'a, Mardoqueore sãrĩtiña'cu niwĩ.

Mardoqueo Hatãre, wiogu judío masãrẽ wẽjëdutise cũ cũu'quere werẽcu niwĩ. Tojo nicã, narẽ wiogu wẽjëdutise oja'quere ï'adutigu, wiogopure ni'cã pũrĩ te oja'quere o'ócu niwĩ. “Mu'u wiogupure marĩ acawererã judío masãrẽ ‘Wẽjëticã'ña’, ni sãrĩbosaya”, ni queti o'ócu niwĩ. Hatac wiogo tiropu eta, Mardoqueo cũ ní'quere werepe'ocu niwĩ.

Co apaturi Hatãre Mardoqueo tiropu “Wiogu nirõpu ne ni'cũ sãjãata basiowe'e. Cũ pijicãpu dia'cũ sãjãata basio'o”, ni werẽdutigo o'óco niwõ. “Tojowaro sãjãácãma, cũ wẽjëcũsami. Cũ wiogu cuocju uru me'rã da're'cu me'rã sĩopuacã dia'cũrẽ yu'rũwetino'rõsa'a”, nico niwõ. Ni'cã mujĩpũ yu'rũcaro niwã, cũ core ne pijiotiro.

Be'ro Hatac wa'a, Mardoqueore co ní'quere wereturiacu niwĩ. Mardoqueo co tojo nisere tu'ogu, core a'tiro ni queti o'ócu niwĩ: “Mu'u, ‘Wiogu ya wi'ipu nise me'rã dia'cũ ni'cõta judío masõ yu'rũgosa'a’, ni wãcũticã'ña. Mu'u ni'cãrõacã wiogure sãrĩtigo, tojowaro tu'oña'gõ, ãpẽrã pe'e judío masãrẽ yu'rũorãsama. Mu'u, mu'u pacu acawererã wẽrĩpe'tia wa'arãsa'a. Mu'u ni'cãrõacãrẽ a'tiro wa'asenojõrẽ

weetamuacjota wiogo sājāpā,” ni wereduticū niwī. Be'ro Hatac co tiropū wa'a, Mardoqueo cū ní'quere core werēcū niwī.

Tojo nicā tū'ogo, co a'tiro Mardoqueore yū'tio'oco niwō: “Mū'u wa'a weetjāgū, nipe'tirā judío masā Susa macāpū nirārē nerēdutigū wa'aya. Ye niatjere yū'ure be'tibosato. Ņami, ūmūco i'tia nūmū, ne ba'ati, sī'rīticā'to. Yū'u quē'rā, yū'ure da'raco'terā numia me'rā mejārōta weerāsa'a. Tu'ajanū'cō, wiogu tiropū ī'agō wa'agoti. Yū'ure pijitimicā wa'ago, wiorā dutisere yū'rūnū'cāgō weebosa'a. Yū'ure wējēsī'rīrā, wējēato”, nico niwō.

Be'ro da'raco'tegū Mardoqueo tiropū te quetire werēgū etacū niwī. Tere tū'ogu, Mardoqueo nipe'tise Ester cō duti'caronojōta weecū niwī.

5

Ester wiogu Asuerore co ucū'que ni'i

(Est 5.1-8)

I'tia nūmū na be'tica be'ro Ester wiogo sāñase su'tire sāña, wiogu nirī tucū pōtēorōpū wa'aco niwō. Wiogu core ī'agū, cū duticjū uru me'rā da're'cū me'rā sī'opuocū niwī. Cū tojo weecā ī'agō, cū nirī tucūpū sājāaco niwō.

Be'ro wiogu core sērītiña'cū niwī:

—¿Wiogo Ester, yū'u mū'urē de'ro weecā ūati? Mū'u yū'ure deco me'rā yū'u dutisere sērīcā, mū'urē o'omasī'i, nicū niwī.

Co cūrē yū'tico niwō:

—Wiogu, mū'urē añucā, ni'cācā yū'u mū'urē ba'ase do'aduti'quere Amán me'rā ba'agū a'ticā ūasa'a, nico niwō.

Tojo nicā tū'ogu, wiogu Amārē pijiduticū niwī. Be'ro na pūarāpūta co tiropū ba'arā wa'acārā niwā. Na ba'adujiri cura wiogu Estere a'tiro nicū niwī:

—Mū'u ūasere sērīña. Mū'u deco me'rā yū'u dutisere sērīcā, mū'urē o'omasī'i, nicū niwī.

Ester cūrē yū'tico niwō:

—A'te dia'cūrē mū'urē sērīgōti. Wiogu, mū'u yū'ure ma'ígū, yū'u sērīsere o'osī'rīgū, a'tiro weeya. Ņamiacā Amán me'rā ba'patitjāgū, yū'u ba'ase do'adutisere apaturi ba'agū a'tia. Mū'u ba'agū ejacā, yū'u ūasere mū'urē sērīgōti, ni yū'tico niwō.

Amán Mardoqueore cū ī'atu'ti'que ni'i

(Est 5.9-14)

Na ba'aca be'ro Amán cū ya wi'ipū tojáagu, Mardoqueore bocaejacū niwī. Mardoqueo cū weewaranojōpūma cūrē ī'agū, ne wā'cānū'cāti, cūrē wiopesase me'rā ī'aticū niwī. Tere ī'agū, Amán uayū'rūacū niwī. Tojo uamigū, ne mejēcā weetigūta, cū ya wi'ipū tojaa wa'acū niwī. Topū tojatagū, cū nūmorē, tojo nicā cū me'rācjārāpūre pijineocū niwī. Nipe'tise cū niyeru cūosere, cū pō'rā ūmūarē, cūrē wiogu añubutiasē da'rase cūu'quere werēcū niwī. A'tiro ninemocū niwī narē:

—Apeyema wiogo Ester yū'u se'sarore wiogu me'rā ba'adutigo pijiamo. Tojo weego űamiacā quē'rārē apaturi ba'adutigo pijiamo. Tojo nimicā, judío masū Mardoqueo wiogu ya wi'i sope pū'to cū dujicā, tū'satisa'a. Tojo weero wiogo co yū'ure ba'adutigo pijise yū'ure ne wapamarī'i, nicū niwī.

Tojo nicā tū'orā, cū nūmo, cū me'rācjārā cūrē “A'tiro pe'e weeya”, nicārā niwā:

—Nī'cāgū masārē na dū'teyoo wējēacjūre nū'cōdutiya. Tigure veintidós metros ū'mūacjū nū'cōdutiya. Ņamiacā űamiña'cūrō wiogūre, “Mardoqueore topū dū'teyoodutiya”, ni sērīña. Tojo weegu mū'u ne wācūque'tiro marīrō wiogu me'rā ba'agū wa'agūsa'a, nicārā niwā cūrē.

Na tojo nisere tū'ogu, Amán tū'sayū'rūacū niwī. Tojo weegu na dū'teyoo wējēacjūre nū'cōdutiya o'ócū niwī.

6

Mardoqueore añurõ wa'a'que ni'i
(Est 6.1-14)

Ti ñamirẽ wiogũ Asuero ne cãrĩmasĩticũ niwĩ. Tojo weegũ ni'cũ cãrẽ da'raco'tegũre na wiogũ cũ sãjãnu'cãcateropũ “Tojo wa'a'a”, ni ojaõ'orĩ pũrĩrẽ miiwijatiduti, bu'eña'duticũ niwĩ. Wiogũre tere bu'ewã'cãgũ, Mardoqueo pũarã surara wiorã, Bigtán, Teres wãmetirã, na wiogũre “Wějẽrãti” ni apoyu'quere cũ were'quere bu'eejacũ niwĩ.

Tere tu'ogũ, wiogũ cãrẽ da'raco'terãrẽ “Mardoqueore yũ'ure añurõ wee'que wapare ¿ñe'enojõrẽ cãrẽ o'ori?” ni sãrĩtiña'cũ niwĩ.

Cãrẽ da'raco'terã pe'e “O'ono'ña marĩwũ”, nicãrã niwã.

Na tojo nirĩ cura Mardoqueore na “Wějẽrãti” ni nu'cõ'cupũ du'teyoodutiguti nígũ, Amán wiogũre sãrĩgũ sãjãacũ niwĩ. Amán ne ni'cã ɯsero ni wĩorẽtimicã, wiogũ cãrẽ ĩ'a, a'tiro sãrĩtiña'cũ niwĩ:

—¿Mũ'u tu'oña'cã, yũ'ure añurõ wee'que wapa ñe'enojõ yũ'u o'ocã añubosari?

Amán pe'e “Yũ'ureta nígũ weesami; yũ'ure apeyenojõ añurõ weesĩ'rĩgũ weesami” ni wãcũgũ, a'tiro nicũ niwĩ:

—Yũ'u tu'oña'cã, cãrẽ mũ'u wiogũ su'ti sãñasenojõrẽ sãñagũsami. Tojo nicã, ni'cũ mũ'u yagũ cabayu mũ'u pesagũnojo bu'ipũ mũjãpejagũsami. Be'ro mũ'u me'rã da'ragũ waro Susa macã decopũ cabayure wejee, sũ'ori a'tiro caricũsijagũsami: “Wiogũ, masũrẽ cũ añurõ weesĩ'rĩgũrẽ a'tiro añurõ wee'omi,” nicũ niwĩ Amán.

Tere tu'ogũ, wiogũ nicũ niwĩ:

—¿Mũ'u tojo wãcũse añuyũ'rua'a! Maata wa'a weetjãgũ, nipe'tise mũ'u “Weeguti” ní'quere Mardoqueo judío masũrẽ tojo weegũ wa'aya, nicũ niwĩ.

Wiogũ tojo níca be'ro maata Amán cãrẽ ĩ'atu'timĩ'cure cũ wiogũre “Tojo weeroua'a” ní'quere weecũ niwĩ. Tojo weegũ Mardoqueore wiogũ su'ti sãñasenojõrẽ sãa, ni'cũ wiogũ yagũ cabayu bu'ipũ miipeo, macã decopũ cãrẽ sũ'ori a'tiro ni caricũsijacũ niwĩ: “Wiogũ masũrẽ cũ añurõ weesĩ'rĩgũrẽ a'tiro añurõ wee'omi,” ni caricũcũ niwĩ.

Cũ tere tu'ajãca be'ro Amán cũ ya wi'ipũ ɯputũ bujawetise me'rã bopoyagu tojaa wa'acũ niwĩ. Topũ tojatagũ, cũ ñamõrẽ, cũ me'rãcjãrãrẽ, cãrẽ wa'a'quere werẽcũ niwĩ. Cũ wiogũpũre “Mardoqueore du'teyoo wějẽdutiroa'a” ni, ne cãrõ sãrĩma'aticũ niwĩ.

Tere tu'orã, cũ ñumo, cũ me'rãcjãrã a'tiro nicãrã niwã:

—Cũ Mardoqueo judío masũ nicãma, mũ'u cãrẽ ne mejẽcã weemasĩsome. Cũ pe'e mũ'urẽ mejẽcã wa'acã weegũsami, nicãrã niwã.

Na tojo nirĩ cura wiogũ Asuero da'raco'teri masã Amãrẽ Ester tiropũ apaturi ba'adutirã pijirã etacãrã niwã.

7

Amãrẽ na yucũgũpũ du'teyoo wějẽ'que ni'i
(Est 7.1-10)

Tojo weegũ wiogũ, Amán me'rã Ester tiropũ ba'arã wa'acãrã niwã. Wiogũ na sĩ'rĩ, ba'ari cura wiogore “¿Mũ'u ñe'enojõrẽ sãrĩsĩ'rĩmiati? Mũ'u yũ'u dutisere deco me'rã sãrĩcã, o'oguti”, nicũ niwĩ.

Co cãrẽ a'tiro yũ'tico niwõ:

—Yũ'ure, yũ'u acawererã judío masãrẽ wějẽticã'ña, ni sãrĩgõti. Ʋsãrẽ ĩ'atu'tigũ nipe'tirãrẽ wějẽpe'ogutigũ weemi. Ʋsãrẽ ãpẽrãpũre da'rawã'ñaco'tedutirã duacãma, mũ'urẽ caribotiboapã, nico niwõ.

Tere tu'ogũ, wiogũ core sãrĩtiña'cũ niwĩ:

—¿Noanojō a'te ña'ase pacare weebutiabosari?

Wiogu cūrē yu'tico niwō:

—A'to dujimi. Ā'rī Amán nimi ūsārē ĩ'atu'ti “Wējēcō'agūti” nigú, nico niwō.

Co weresāsere tu'ogu, Amán uiyu'ru, bu'agu weronojō tojacu niwī.

Wiogu Asuero pe'e uputu uase me'rā wijaaropu na o'ori ote'caropu wijaa wa'acu niwī. Amán pe'e “Wiogu yu'ure wējēdutigusami”, ni wācūcu niwī. Tojo weegu Estere “Yu'ure wējēticā'to”, ni sērīgū, co me'rā ti tucūpu tojacu niwī.

Cū co me'rā ucūrī cura wiogu wijaaropu ní'cu apaturi sājāejacu niwī tja. Amán co tiropu ejaque'acā ĩ'agū, wiogu a'tiro ni caricūcu niwī:

—¿Ya wī'i, yu'u ĩ'orōpu wiogo warore ña'arō weesī'rī weeti mu'u? nicu niwī.

Wiogu cū ucūca be'ro maata cūrē da'raco'terā Amán diapoare mo'acārā niwā.* Maata cūrē da'raco'terā Amán cū “Mardoqueore du'teyoo wējēgūti” ni apoyu'quere werecārā niwā. Na tojo nicā tu'ogu, “Amán cū nu'cōduti'cuputa cūrē duteyoo, wējērā wa'aya”, nicu niwī wiogu.

Tojo weerā Amārē cū Mardoqueore du'teyoobo'cupu du'teyoo wējēcā'cārā niwā. Te me'rā wiogu cū uputu ua'que pe'tia wa'acaro niwā.

8

Wiogu judío masārē apeye dutise oja'que ni'i (Est 8.1-13)

Ti nūmūta Ester Mardoqueore “Cū yu'u ma'mi nimi”, nico niwō. Tojo wee wiogu Amán cū da'rase cuomi'quere Mardoqueore o'ocu niwī. Tojo nimicā, judío masārē wējēdutise nicā'caro niwū yujupu. Tojo weego, be'ro Ester apaturi wiogu tiropu wa'aco niwō. Co wiogu tiropu ejacā, cū yagu tuacju uru me'rā da're'care sīopuocu niwī tja. Co wiogure “Amán cū dutise cūu'quere weeticā'to. Tojo weecāma, judío masārē wējēpe'ocā'bosama”, ni sērīco niwō.

Co tojo nicā tu'ogu, core werecu niwī:

—Te dutisere yu'u omopica tuusāarī be'to me'rā yu'u wāmerē ñacūuno'wū. Tojo weegu tere “Weeticā'ña”, ni cā'motata basiowe'e, nicu niwī. Tojo nimigū, mu'u, Mardoqueo me'rā apeye dutise ojaya, nicu niwī. Na cū ní'caronojōta weecārā niwā. Na oja'que judío masārē “Mūsā quē'rā na 'Wējērāti' cūūca nūmūrē mūsārē wējēsī'rīrānojojōrē wējēa'meña” nisere ojacārā niwā. Te dutise nipe'tirā na ucūse me'rā nipe'tiro wiogu Asuero cū dutise di'tapure, te macārīpūre oja o'óno'caro niwū. Nipe'tise macārīpu te pūrīrē o'ócārā niwā. Nitūori mujīpū trece nicā wiogu dutise na judío masārē wējēatje nicaro nimiwū.

9

Judío masā na a'mewējē wapata'a'que ni'i (Est 9.1-10)

Ti nūmu nicā, judío masārē waparātirā “Narē wējēcō'arāti” ni, na co'teri nūmu nicaro nimiwū. Na wācū'caronojō ne wa'aticaro niwū. Judío masā pe'e narē wējē yu'ruoquejocā'cārā niwā. Nipe'tiro Asuero wiogu cū dutise di'tapure judío masā na nise macārīpūre narē wējēsī'rīrānojojō me'rā a'mewējērāti nírā, nerēcārā niwā. Ne āpērā na me'rā a'mewējēsī'rīticārā niwā. Judío masārē na uise nipe'tiropu se'sape'tia wa'acaro niwū. Nipe'tirā, te di'ta, te macārīcjārā wiorā, wiorārē weetamurānojojō Mardoqueore uirā, judío masā pe'ere weetamucārā niwā. Cū wiogu ya wi'ipūre cū

* 7: 7.1-10 Persia di'tapure bu'iritirārē na wējēacjure na diapoare mo'acūcārā niwā. Tojo nicā, wiogure apaturi ĩ'anemosome nírā, tojo weecūcārā niwā.

quē'rā wiogu niyucā, cǎ "Tojo weepu" nise nipe'tiro ti di'ta nise macārĩpũre se'sa wa'acaro niwĩ. Tojo weegu Mardoqueo umucorinucũ nemorõ tutuagu wa'acu niwĩ. Judío masā di'pjĩrĩ paca me'rā narē waparāti'cārārē wējēpe'ocārā niwā. Nipe'tirāpũreta pe'obutiacārā niwā. Na de'ro weesĩrĩrõ narē weecārā niwā. Judío masā Susa, wiogu nirĩ macāpu nirā narē waparāti'cārārē quinientos wa'tero masārē wējēcārā niwā. Tojo nicā diez Amán pō'rā ní'cārārē wējēcārā niwā. Na cwo'que pe'ema ñe'eticārā niwā. Na a'tiro wāmeticārā niwā: Parsandata, Dalfón, Aspata, Porata, Adalía, Aridata, Parmasta, Arisai, Aridai, Vaizata nicārā niwā. Amán, Hamedata macũ, judío masārē ĩ'atu'tiri masũ nicu niwĩ.

Purim wāmetiri bosenuwurē cūu'que ni'i

(Est 9.20-23,26)

Na a'mewējēca be'ro ni'cā nũmu bosenuwu cūucārā niwā. Mardoqueo cũ oja'quenojõrēta narē cũ'marĩnucũ ti mujĩpũnojojõrēta catorce, quince nicā bosenuwutiduticu niwĩ. Tojo weese me'rā narē waparātimi'cārārē yu'rũweti'quere wācũsirutucārā niwā. Tojo weerā na te nũmurĩrē e'catise me'rā bosenuwurĩ paca ba'ase me'rā weecārā niwā. Āpērārē na basu a'merĩ apeyenojõ o'ocārā niwā. Pajasecworā quē'rārē weetamurā, apeyenojõ o'ocārā niwā. A'ti bosenuwu weesere cũ'marĩnucũ judío masā tojo weesetinu'cūcā'cārā niwā. Mardoqueo cũ oja'quereta weecārā niwā.

Ti bosenuwurē Purim pisucārā niwā.

10

Mardoqueo wiogu dutise doca wa'a'que ni'i

(Est 10.3)

Persiapũre Mardoqueo wiogu mejõ nigũ mejēta wa'acu niwĩ. Wiogu Asuero se'saro Mardoqueo nemorõ wiogu waro nicu niwĩ. Na nipe'tirāpũta cūrē wiopesase me'rā ĩ'acārā niwā. Mardoqueo nipe'tirā judío masārē upũtu weetamucu niwĩ.

Joná

A'ti pūrī a'tiro weero ojano'pā nise ni'i

A'ti pūrī Joná, Israe curuacjũ, Ō'acũ yere weremu'tārī masũ ye cjasere were'e. Ō'acũ cūrē ape di'tapu Nínive wāmetiri macāpu cū bu'iri da'reatje cjasere weredutigu o'ómicu niwī. Cū pe'e wa'asī'rītigu, aperopu du'tiamicu niwī. Cū du'tiari cura Jonárē wa'iwũ pajigujo ba'acu niwī. Wa'iwũ cūrē e'ocūuca be'ro Joná Nínivepu a'tiro ni weregu wa'acu niwī: “Mūsārē cuarenta nūmārī be'ro Ō'acũ bu'iri da'regusami”, nicu niwī. Be'ro Ō'acũ na ña'arō wee'quere bujaweti, ducayucā ĩ'agũ, acobojocu niwī. Joná pe'e cū tojo weecā ĩ'agũ, ua wa'acu niwī. Cū tojo uacā ĩ'agũ, Ō'acũ “Masārē pajaña'rōua'a” nisere werecu niwī.

A'ti pūrī Ō'acũ masā na ña'arō wee'quere acobojose sērīcā, pajaña'sami nisere were'e.

Joná Ō'acūrē du'tia'que queti ni'i

¹ Ni'cā nūmu Ō'acũ Joná Amitai macūrē a'tiro nicu niwī:

² “Pajiri macā Nínivepu wa'a weetjāgũ, a'tiro weregu wa'aya. Na ña'arō weesetise yu'upure eja'a. Tojo weegu yu'u narē bu'iri da'reguti”, nicu niwī.

³ Joná pe'e Ō'acūrē yu'tironojō o'ogu, Ō'acūrē du'tigu, Jope nirī petapu bu'acu niwī. Topu yucusu Tarsis wāmetiri macāpu wa'apjare bocaajacu niwī. Cū ti macāpu wa'aguti nígu, topu wa'ase wapare wapayecu niwī. Wapayetoja, tiwupu majāsājācu niwī.

⁴ Cū tojo weecā, Ō'acũ ti maajo decopu uputu wī'rō wēe, bapo paacā weecu niwī. Tojo wa'acā, tiwupu nirā “Yucusu batarotiro wee'e”, nicārā niwā.

⁵ Tiwure da'raco'terā uputu uirā, nanucū na ējōpeorānojōrē “Weetamuña”, ni sērīcārā niwā. Be'ro tiwu nūcūtipju tojato nīrā, na miase nūcūsere ti maajopu doqueño'ocārā niwā. Joná pe'e tojo wa'ari curare na apeyenojō nūrōrī tucūpu dijaa, cārīyu'ruque'a wa'acu niwī.

⁶ Cū tojo weecā ĩ'agũ, tiwure dutigu cū tiropu dijaa, cūrē nicu niwī:

—Mu'u wujabucu, ¿de'ro weegu cārīsāñati? Wā'cāña. Mu'u ējōpeogure sērīña. Apetero weegu cū marīrē ĩ'a, yu'ruogusami, nicu niwī.

⁷ Tojo wa'ari curare tiwupu da'rarā na basu a'merī ucūcārā niwā:

—¿Marīrē noa ye bu'iri tojo wa'amitito? nīrā, marī ējōpeorārē besedutirā, mejō nībocarā, nicārā niwā. Na tojo weecā, Joná bu'iritigu wijacu niwī.

⁸ Tojo wa'acā ĩ'arā, cūrē nicārā niwā:

—Ūsārē wereya. ¿De'ro weero marīrē tojo ña'arō wa'amitito? ¿Mu'u ñe'enojōrē da'rati? ¿No'opu nícu a'tiati? ¿Di di'tacjũ niti? ¿Di curuacjũ o ñamanojō masũ niti mu'u? ni sērītiña'cārā niwā.

⁹ Joná narē yu'ticu niwī:

—Yu'u hebreo masũ ni'i. Ō'acũ u'musecjũ, dia pajiri maa, di'tare wee'cure ējōpeo'o.

¹⁰⁻¹¹ Joná tiwu da'rarārē “Ō'acūrē du'tigu wee'e”, ni werecu niwī. Cū tojo nisere tu'orā, uputu uicārā niwā. Siape'e me'rā wī'rō uputu wēe, pā'cōrī pacase wā'cācā ĩ'arā, cūrē sērītiña'cārā niwā:

—¿De'ro weegu mu'u tojo weeati? Ūsā a'ti maajore di'tamarīacā uarā, ¿mu'urē de'ro weerāsari? nicārā niwā.

¹² Cū narē yu'ticu niwī:

—Yu'ure dia pajiri maapu doqueñoña. Musã tojo weecã, maa di'tamarĩarõsa'a. Ye bu'irita wĩ'rõ wõe, bupo uputu paami, nicu niwĩ.

¹³ Cũ tojo nimicã, tiwure na tutuaro põtëorõ sumutopu wa'arã, wajanujãmicãrã niwã. Ne põtëoticãrã niwã. Dia siape'e me'rã nemorõ pã'cõrĩ wã'cãcaro niwẽ.

¹⁴ Tojo wa'acã ì'arã, Õ'acũrẽ uputu sërĩcãrã niwã: “Õ'acũ, ùsãrẽ ã'rĩ ye bu'iri wërĩcã weeticã'ña. Cũ bu'iri moocãma, ùsãrẽ ‘Na bu'iritima’, niticã'ña. Õ'acũ, mu'u weesĩ'rĩrõ weeya”, nicãrã niwã.

¹⁵ Tojo nitoja, Jonãrẽ maapu doqueñocãrã niwã. Na tojo wéeca be'ro pã'cõrĩ di'tamarĩa wa'acaro niwẽ.

¹⁶ Tojo weecã ì'arã, tiwu da'rarã Õ'acũrẽ wiopesase me'rã tu'oña'cãrã niwã. Tojo weerã cũrẽ wa'icure wějẽ, ùjũamorõpeocãrã niwã. Tojo weetoja, “Mu'u me'rã a'tiro weerãti” ni, apocãrã niwã.

¹⁷ Õ'acũ pe'e na tojo weeri cura ni'cũ wa'iwũ pajigu Jonãrẽ ba'adutigũ o'ócũ niwĩ. Jonã cũ po'peapure umuco, ñami i'tia numu sãñacu niwĩ.

2

Jonã Õ'acũrẽ sërĩ'que ni'i

¹ Jonã cũ wa'iwũ po'peapu sãñãgũ, Õ'acũ cũ wiogure a'tiro ni sërĩcu niwĩ:

² “Õ'acũ, yu'u ña'arõ tu'oña'gũ, mu'urẽ uputu sërĩapu.

Mu'u yu'u sërĩsere yu'tiapu.

Yu'u wërĩse pu'to nígũ, mu'urẽ uputu sërĩapu.

Mu'u yu'u sërĩsere tu'oapu.

³ Yu'ure maa ù'cũabutiapupu doqueñoapu.

Aco põ'rãrĩ yu'ure ð'maqueõ'oapu.

Pã'cõrĩ paca mu'u o'ó'que yu'ure paaqueõ'omujãpu.

⁴ Tojo wa'acã, mu'u yu'ure cõ'awã'cãsere tu'oña'pu.

‘Mu'u ya wi'i, mu'urẽ ëjõpeori wi'i, ña'ase marĩrĩ wi'i, Jerusalẽ cja wi'ire ì'asome majã', ni wãcũasu.

⁵ Yu'u aco po'peapu nígũ, wërĩmiasu.

Dia pajiri maa po'peapu niapu.

Ti maa cjase áburi yu'u dupoapure su'riwã'amujãpu.

⁶ Yu'u ù'cũabutiapupu dijatasu.

‘Ne wã'cãsome’, ni wãcũmiasu.

Õ'acũ mu'u pe'e, yu'u wiogu, yu'u wërĩbo'cure yu'ruapu.

⁷ ‘Yu'u catiri umuco pe'tirotiro wee'e’ nígũ, mu'urẽ wãcũapu.

Yu'u sërĩse mu'upure mu'u ya wi'i, ña'ase marĩrĩ wi'ipu eapu.

⁸ Æpẽrã masã na ëjõpeorã yee'quere ëjõpeosiruturãnojõ, mu'u narẽ ma'isere masĩtisama.

⁹ Yu'u pũrĩcã mu'urẽ e'catise o'ogu, wa'icurãrẽ wějẽ ùjũamorõpeoguti.

Mu'urẽ ‘Yu'u tojo weeguti’ ní'quere weeguti.

Õ'acũ, mu'u ni'cũta masãrẽ yu'ruogu ni'i”, nicu niwĩ Jonã.

¹⁰ Cũ tojo níca be'ro Õ'acũ wa'iwũpupure sãña'cure nucũporopu e'ocũucã weecu niwĩ.

3

Nínivecjãrã na bũjaweti dũcay'u'que ni'i

¹ Be'ro Õ'acũ apaturi tja Jonãrẽ Nínivecjãrãrẽ a'tiro weredutigũ o'ócũ niwĩ:

² “Nínivepu wa'aya. Yu'u mu'urẽ weredutisere tocjãrãrẽ weregu wa'aya”, nicu niwĩ.

³ Tojo weegu Joná Nínivepu weregu wa'acü niwĩ. Õ'acü duti'caronojõta weecu niwĩ majã. Ti macã pajibutiari macã nicaro niwũ. Ti macãrẽ nipe'tiropu yu'ruasĩ'rĩgũ, i'tia nũmũ pe'ori macã nicaro niwũ.

⁴ Joná ti macãpu ne etari nũmurẽ uputu busuro ucũcusiacu niwĩ: “Cuarenta nũmurĩ be'ro a'ti macã Nínive pe'odijono'rõsa'a', nimi Õ'acũ”, nicu niwĩ.

⁵ Cũ tojo nicã tu'orã, ti macãcjãrã nipe'tirã bucurã, wĩ'marã Õ'acũ cũ tojo nisere ëjõpeocãrã niwã. Tojo weerã “Be'tiropu'a” ni, na bujawetisere ï'orã, su'ti wãquĩsenojõrẽ sãñacãrã niwã.

⁶ Nínivecjũ wiogu te quetire tu'ogu, cũ wiogu dujiri cũmurõpu duji'cu wã'cãnu'cãcu niwĩ. Wã'cãnu'cã, cũ wiogu su'ti sãña'quere tuweecu niwĩ. Tuwee, su'ti wãquĩsenojõrẽ sãña, nucũcãpu ejanujãcu niwĩ.

⁷ Be'ro wiogu, tojo nicã cũ docãcjãrã wiorã dutise ojacãrã niwã. Nipe'tirã ti macãcjãrãrẽ tere masĩcã weecãrã niwã.

Te na oja'que a'tiro nicaro niwũ: “Ne ni'cũ ba'aticã'ña. Tojo nicã, ne musã yarã wecuare, musã yarã ovejare ba'ase ecãti, aco na sĩ'rĩsere tiaticã'ña.

⁸ Tojo weronojõ o'orã, nipe'tirã musã ecarã me'rãta musã bujawetisere ï'orã, su'ti wãquĩsenojõrẽ sãñaña. Musã wãcũrõ põtõorõ Õ'acũrẽ weetamuse uputu sãrĩña. Musã basu ña'arõ weetisere du'uya. Musã cumuca weesere du'uya.

⁹ Apetero weegu Õ'acũ marĩrẽ pajaña'a, cũ uasere du'ubosami. Tojo weecã, marĩ wẽrĩsome”, ni ojacãrã niwã.

¹⁰ Õ'acũ na ña'arõ weesere du'ucã ï'agũ, cũ bu'iri da'reguti nimi'quere weeticu niwĩ.

4

¹ Õ'acũ Nínivecjãrãrẽ bu'iri da'reticã, Joná tu'sati, ua wa'acü niwĩ.

² Tojo weegu Õ'acũrẽ ñubue, a'tiro ni ucũcu niwĩ:

—Õ'acũ, yã di'tapu nícaterore “A'tirota wa'arosa'a”, nimiwũ. Tojo weegu “Sojaro me'rã Tarsis wãmetiri macãpu du'tiaguti”, nimiwũ. Yu'ũ masĩ'i, mu'ũ ma'ise cuogu, masãrẽ añurõ pajaña'a. Ne uamũñawe'e. Mu'ũ pajaña'yu'rũatjãgũ, “Bu'iri da'reguti” ní'cu nimigũ, ne weewe'e.

³ Tojo weegu Õ'acũ, yu'ure wẽrĩcã weeya. Yu'ũ wẽrĩcã, nemorõ añurõsa'a, nicu niwĩ.

⁴ Õ'acũ cãrẽ yu'ticu niwĩ:

—¿Mu'ũ a'tiro uacã, mu'urẽ añu niti? nicu niwĩ.

⁵ Joná ti macãpu ní'cu wija, ti macã yu'rũropu mujĩpũ mujãtiro pe'e wa'acü niwĩ. Topu ni'cã wi'iacã bua, weetjãgũ, acoroadujicu niwĩ. “Õ'acũ ti macãrẽ ¿de'ro weegusari?” ni, co'tedujigu weecu niwĩ.

⁶ Cũ to dujiri cura Õ'acũ Joná tiropu ni'cã da pĩ'rĩcã weecu niwĩ. Ti da cũ dupoare cã'mota'adutigu, añurõ tu'oña'dutigũ, tojo weecu niwĩ. Joná ti da cã'mota'acã, ti da me'rã uputu e'caticu niwĩ.

⁷ Ape nũmũ bo'reacã pe'e Õ'acũ ti dare wãquĩni'marãwãrẽ ba'acã weecu niwĩ. Tojo wee ti da ñaia wa'acaro niwũ.

⁸ Mujĩpũ cũ asimujãticã, Õ'acũ wĩ'rõ mujĩpũ mujãtiro pe'e asi wẽtuumujãticã weecu niwĩ. Joná cũ dupoa diacjũ asiquepeoyucã, “Yu'ũ tu'omasĩse pe'tia wa'asa'a”, ni tu'oña'cu niwĩ. “Wẽrĩa wa'arõasa'a. Yu'ũ wẽrĩcã, nemorõ añurõsa'a”, nicu niwĩ.

⁹ Õ'acũ pe'e cũ tojo nisere tu'ogu, a'tiro nicu niwĩ:

—¿Mu'ũ ti da ñaise me'rã a'tiro uacã, añu niti?

—Yu'ũma añu ni'i. Mejõ yu'ũ uase yu'rũmajãsa'a, ni yu'ticu niwĩ Joná.

¹⁰ Tojo nicã tu'ogu, Õ'acũ cãrẽ nicu niwĩ:

—Mɛ'u ti dare otetipã. Ti dare bucuacã weetipã. Ti da se'saro ni'cã ñami bucuu, ape ñami ñaidija wa'apã. Tojo weemicã, mɛ'u ti dare ma'iapã.

¹¹ Yu'u pũricã tjãgũta Nínivecjãrãrẽ pajaña'a. Ti macã pajiri macãrẽ ciento veinte mil yu'ruoro wĩ'marã bu'iri marĩrã nima. Wa'icũrã quẽ'rã pãjãrã nima. Ti macãcjãrã pãjãrãrẽ pajaña'rõua'a, nicu niwĩ Õ'acũ.

Mateo Jesucristo ye quetire oja'que ni'i

A'ti pūrī a'tiro weero ojanopā nise ni'i

Ā'rī romano masā wioḡure wapaseebosari masū nicu niwī. Cārē Jesú Capernaupu nigūrē cū bu'esere sirutudutigū pijicu niwī.

A'te añuse quetire ojaḡu, cū tu'oña'rōnojō, cū ojasī'rīrōnojō ojaḡu niwī. Cū queoro nu'cā'que me'rā ojanu'cā, tu'ota basioro, queoro ojayapada'reocu niwī.

Ō'acū daporocjārāpūre “Ni'cū masārē yu'rūoacjare o'oguti”, nicu niwī. A'ti pūrī me'rā cū tojo ní'quere “Diacjūta weepī”, ni masīno'o.

Tojo weegu Mateo a'tiro ojaḡi. Ne waro daporocjārāpūre ojanu'cāmujātipī. Be'ro Jesú cū bajua'quere ojaḡi. Jesú treinta cū'marī bucuari cura Juā wāmeyeri masū ye cjasere ucūpī. Jesú wāmeyeno'sere, be'ro Galileapu werecusia'quere, cū masārē yu'rūomujā'quere téé Jerusalēpu wērīgū wa'atuo'quere ojaḡi. Be'ro Jesú masāca be'ro cū bu'erā cārē sirutu'cārārē “Nipe'tiro a'ti umacopu bu'ecusiarā wa'aya” cū ní'quere ojayapatipī.

A'ti pūrī Jesú masārē bu'eme'rīyurūapī nisere, Ō'acū cū dutise cūu'quere a'tiro nisī'rīrō wee'e, ni werepī. Tojo nicā Jesú wioḡu sājātjere werepī, ni ojanu'o.

Jesucristo ñecūsūmua na nituriamujāti'que ni'i

(Lc 3.23-38)

¹ A'ti pūrī Jesucristo ñecūsūmua wāme me'rā ojanu'cāno'o. Jesucristo Ō'acū macū masū bajua'cu Abrahā judío masū nimu'tā'cu pārāmi nituriagu nicu niwī. Tojo nicā daporocjāpu judío masā wioḡu Davi pārāmi nituriagu nicu niwī.

² Abrahā Isaa pacu nicu niwī. Isaa quē'rā Jacob pacu nicu niwī. Jacob Judá, tojo nicā cū ma'misūmua, cū acabijirā pacu nicu niwī.

³ Judá Fares, Zara su'rūa'cārā pacu nicu niwī. Na paco Tamar wāmetico niwō. Fares Esrom pacu nicu niwī. Esrom Aram pacu nicu niwī.

⁴ Aram Aminadab pacu nicu niwī. Aminadab Naasón pacu nicu niwī. Naasón Salmón pacu nicu niwī.

⁵ Salmón Booz pacu nicu niwī. Booz paco Rahab wāmetico niwō. Booz Obed pacu nicu niwī. Cū paco Rut wāmetico niwō. Obed Isaí pacu nicu niwī.

⁶ Isaí judío masā wioḡu Davi pacu nicu niwī. Davi Urías nūmo ní'co me'rā Salomórē pō'rāticu niwī.

⁷ Salomó Roboam pacu nicu niwī. Roboam Abías pacu nicu niwī. Abías Asa pacu nicu niwī.

⁸ Asa Josafat pacu nicu niwī. Josafat Joram pacu nicu niwī. Joram Uzías pacu nicu niwī.

⁹ Uzías Jotam pacu nicu niwī. Jotam Acaz pacu nicu niwī. Acaz Ezequías pacu nicu niwī.

¹⁰ Ezequías Manasés pacu nicu niwī. Manasés Amón pacu nicu niwī. Amón Josías pacu nicu niwī.

¹¹ Josías Jeconías, tojo nicā cū acabijirā pacu nicu niwī. Titapūre Babilonia wāmetiri di'tacjārā Israe curuacjārārē ñe'e, na ya di'ta Babiloniapu miamujācārā niwā.

¹² Tojo wa'aca be'ro āpērā bajuacārā niwā. Jeconías Salatiel pacu nicu niwī. Salatiel Zorobabel pacu nicu niwī.

¹³ Zorobabel Abiud pacu nicu niwī. Abiud Eliaquim pacu nicu niwī. Eliaquim Azor pacu nicu niwī.

¹⁴ Azor Sadoc pacu nicu niwĩ. Sadoc Aquim pacu nicu niwĩ. Aquim Eliud pacu nicu niwĩ.

¹⁵ Eliud Eleazar pacu nicu niwĩ. Eleazar Matán pacu nicu niwĩ. Matán Jacob pacu nicu niwĩ.

¹⁶ Jacob José pacu nicu niwĩ. José María marãpu nicu niwĩ. Co Jesú masãrẽ yu'ruoacju Cristo na nigú paco nico niwõ.

¹⁷ Tojo weero Abrahã me'rã du'pocãti, téé Davi wiogu nirĩ curapu catorce turiricjãrã wa'acãrã niwã. Be'ro Davi me'rã ticuŕeta tja nicaro niwũ. Israe curuacjãrãrẽ Babilonia di'tapu na miacateropu nituocaró niwũ. Be'ro Israe curuacjãrãrẽ Babiloniapu miãca be'rore tja ticuŕeta nicaro niwũ. Téé Cristo cũ bajuari curapu nituocaró niwũ.

Jesucristo bajua'que ni'i

(Lc 2.1-7)

¹⁸ Jesucristo bajua'que a'tiro wa'acaro niwũ. María cũ paco José me'rã omocã du'tegotigo weeco niwõ. Na ni'cãrõ me'rã nise dũporo co nijipaco nitojaco niwõ. Espiritu Santu cũ tutuaro me'rã core tojo wa'acã weecu niwĩ.

¹⁹ José co marãpu niacju añurõ ãjõpeori masũ nicu niwĩ. Co nijipaco nisere masĩmigũ, core ma'i cõ'asĩ'rĩtigu, "Wiorãpure weresãwe'e", nicu niwĩ. A'tiro pe'e wãcũcu niwĩ. "Ya'yioropu core du'uguti", nicu nimiwĩ.

²⁰ Cũ tojo wãcũrĩ cura cũrẽ quẽ'erõpu ni'cũ Õ'acũrẽ wereco'tegu u'musecju a'tiro nicu niwĩ:

—José, Davi pãrãmi nituriagu, Mariãre ña'arõ wãcũticã'ña. Espiritu Santu cũ tutuaro me'rã co upupu sãjãnu'cã, core nijipaco wa'acã weecu niwĩ. Tojo weegu bopoyaro marĩrõ core mũ'u numotiya.

²¹ Co wĩ'magũrẽ wuagosamo. Cũ, cũ yarã masãrẽ na ña'arõ wee'quere yu'ruoacju nigũsami. Tojo weegu Jesú wãmeyeya, ni werecu niwĩ Õ'acũrẽ wereco'tegu. Jesú nĩrõ, "Masãrẽ yu'ruogu" nisĩ'rĩrõ wee'e.

²² Todũporopu cũ ye queti weremũ'tãrĩ masũ me'rã Õ'acũ cũ ucũ'quere queoro wa'adutigũ tojo weecu niwĩ.

²³ A'tiro ni ojaduticu niwĩ:

Ni'cõ numio mũmu me'rã nitimigõ, nijipaco ni, be'ro põ'rãtigosamo.

Cũ Emanuel wãmetigusami, ni ojano'caro niwũ.

Emanuel "Õ'acũ marĩ me'rã nimi", nisĩ'rĩrõ weecaro niwũ.

²⁴ Be'ro José wã'cãgũ, Õ'acũrẽ wereco'tegu duti'quere weecu niwĩ. Mariãre cũ ya wi'ipu numotiguti nígũ miacũ niwĩ.

²⁵ Tojo weemigũ, co macũ wuati dũporo co me'rã niticu niwĩ. Co macũ bajuãca be'ro cũrẽ Jesú wãmeyecu niwĩ.

2

Masĩrĩ masã na Jesure ï'arã wa'a'que ni'i

¹ Herode Judea di'ta wiogu nirĩ cura Jesú Belẽ wãmetiri macãpu bajuacu niwĩ. Cũ bajuãca be'ro mũma masĩrĩ masã mujĩpũ mũjãtiro pe'ecjãrã Jerusalẽpu etacãrã niwã.

² Topu etarã, sãrĩtiña'cãrã niwã:

—Judío masã wiogu niacju wĩ'magũ ¿no'opu bajuapari? Ësã ya macã mujĩpũ mũjãtiro pe'e dũporopu ñocõawũ ãsã ï'ati'cure ï'awũ. Cũrẽ ï'arã, "Wiogu niacju bajuatojapĩ", niwũ. Tojo weerã cũrẽ ãjõpeorã a'tiapu, nicãrã niwã.

³ Herode na tojo nisere tu'ogu, mejẽcã pejaro tu'oña'cu niwĩ. Jerusalẽcãrã quẽ'rã nipe'tirã mejãrõta tu'oña'cãrã niwã.

⁴ Tojo weegu pa'ia wiorãrẽ pijiocu niwĩ. Tojo nicã ãpẽrã masãrẽ Moisé duti'quere bu'eri masãrẽ pijiocu niwĩ. Narẽ sãrĩtiña'cu niwĩ:

—Cristo Õ'acũ bese'cu ¿no'opu bajuagusari? nicu niwĩ.

⁵ Cũ tojo nicã, na yu'ticãrã niwã:

—A'ti di'ta Judea Belẽ wãmetiri macãpu bajuagusami. Dũporocjũpu Õ'acũ ye queti weremu'tãrĩ masũ cũ bajuatjere a'tiro ni ojacu niwĩ:

⁶ Belẽ, Judea di'tapu nirĩ macã mejõ nirĩ macã mejẽta ni'i.

Ti di'ta nise macãrĩ wa'teropũre ti macãcjũ ni'cũ wiogu wijagusami.

Yarã masã Israe curuacjãrãre co'teacju nigũsami, ni ojano'caro niwũ, ni werecãrã niwã Herodere.

⁷ Na tojo nĩca be'ro Herode ya'yioropu masĩrĩ masãrẽ cũ tiropu pijiocu niwĩ. Narẽ sãrĩtiña'gũ, a'tiro nicu niwĩ:

—¿De'ro nicã waro ñocõawũ bajuabutiamirĩ cũ? nicu niwĩ.

⁸ “Tita bajuawĩ” tojo nĩca be'ro narẽ Belẽpu wa'adutigu a'tiro nicu niwĩ:

—Topu wĩ'magũrẽ añurõ sãrĩtiña'baque'aya. Cũrẽ bocarã, yu'ũre wereya. Yu'u quẽ'rã cũrẽ ãjõpeogu wa'aguti wee'e, nisoocu niwĩ narẽ.

⁹ Narẽ tojo ni wérẽca be'ro masĩrĩ masã Belẽpu yu'ruacãrã niwã. Topu yu'ruarã, ñocõawũ na ya macãpu i'awã'cãti'cuta tja na dũporo u'mutãwã'cãcu niwĩ. Be'ro wĩ'magũ nirõ bu'ipũ ejagu, ñocõawũ tojanu'cãcu niwĩ majã.

¹⁰ Masĩrĩ masã ñocõawũrẽ i'arã, pũrõ e'caticãrã niwã.

¹¹ Ti wi'ipũ sãjãejarã, wĩ'magũrẽ cũ paco María me'rã nigũrẽ i'acãrã niwã. Cũrẽ i'arã ãjõpeorã, ejaque'acãrã niwã. Be'ro na mia'que acarire pãa, cũrẽ uru, u'mutise inciensore, tojo nicã apeye u'mutiseta tja mirra wãmetisere o'ocãrã niwã.

¹² Be'ro narẽ quẽ'erõpu Õ'acũ “Herode tiropu majãmitojaaticã'ña”, nicu niwĩ. Tojo weerã na ya di'tapu tojaarã, ape ma'apu majãmitojaacãrã niwã.

Herodere Egiptopu José quẽ'rã na du'tia'que ni'i

¹³ Masĩrĩ masã tojáaca be'ro Joserẽ Õ'acũrẽ wereco'tegu u'musecũ quẽ'erõpu bajua, a'tiro nicu niwĩ:

—Wã'cãña. Wĩ'magũ cũ paco me'rã Egiptopu du'tiaya. Topu tojánĩña. Yu'u “Tocã'rõta tojatia” nĩca be'ropu tojatia tja. Herode wĩ'magũrẽ wẽjẽsĩ'rĩgũ a'magũsami, nicu niwĩ.

¹⁴ Cũ tojo nicã tu'ogu, José wã'cã, wĩ'magũrẽ paco me'rã ñamita Egiptopu su'ori miacu niwĩ.

¹⁵ Topũre Herode catiro põtõorõ tojánicãrã niwã. A'te Õ'acũ ye queti weremu'tãrĩ masũ cũ oja'que queoro wa'adutiro tojo wa'acaro niwũ. Tere a'tiro ni ojamu'tãcu niwĩ: “Yu'u macũ Egiptopu nigũrẽ pijiwijawũ”, tojo nicu niwĩ Õ'acũ”, ni ojano'wũ.

Herode umua wĩ'marãrẽ wẽjẽduti'que ni'i

¹⁶ Herode masĩrĩ masãrẽ, yu'ũre bujicã'pã nígũ, uayu'rumajãcu niwĩ. Tojo uagu, nipe'tirã umua wĩ'marãrẽ Belẽpu, tojo nicã ti macã sumutopu nirãrẽ pua cũ'ma cuorãrẽ, na dũjaro cuorãrẽ wẽjẽduti'que niwĩ. Na masĩrĩ masã cũrẽ were'caro ejatuario tocã'rõta bucuasami nígũ, umua wĩ'marã ticuse cũ'marĩ cuorãrẽ wẽjẽduti'que niwĩ.

¹⁷ Cũ tojo weedutisere Jeremía Õ'acũ ye queti weremu'tãrĩ masũ cũ oja'que queoro wa'acaro niwũ. A'tiro ojacu niwĩ:

¹⁸ Ramã wãmetiri macãpũre masã bujaweti, uti caricũcã tu'ono'rõsa'a.

Raquel pãrãmerã nituriarãnumiapu Israe curuacjãrã nũmosãnumia na põ'rãrẽ pũrõ dũjasewã'a, utirãsama.

Na põ'rãrẽ wẽjẽcã i'arã bujaweticã, ãpẽrã wãcũtutuase o'omasĩtirãsama, ni ojano'wũ.

¹⁹ Herode wẽrĩca be'ro quẽ'erõpu ni'cũ Õ'acũrẽ wereco'tegu José Egiptopu nigũrẽ nicu niwĩ:

²⁰ —Wā'cāña. Wī'magūrē cū paco me'rā Israe curuacjārā nirī di'tapū sū'ori dajatojaaya. Wī'magūrē wējēsī'rī'cārā boape'tia wa'ama, nicū niwī.

²¹ Tojo nicā tū'ogu, José wā'cā, wī'magūrē cū paco me'rā Israe curuacjārā nirī di'tapū sū'ori miacū niwī.

²² Be'ro “Herode macū Arquelao cū pacure Judea di'ta wiogu ducayuarū” nicā tū'ogu, uicū niwī. Tojo weegu topure wa'asī'rī'ticū niwī. Ō'acūrē quē'erōpū wereno'cū niyugū, Galilea wāmetiri di'ta pe'e yū'rūacu niwī.

²³ Topure etarā, Nazare wāmetiri macāpū tojaque'acārā niwā. Na topū wa'acā, Ō'acū ye queti weremū'tārī masā na oja'que queoro wa'acaro niwū. “Masā cūrē 'Nazarecjū nimi' nirāsama”, ni ojano'wū.

3

Juā masārē wāmeyeri masū bu'e'que ni'i
(Mr 1.1-8; Lc 3.1-9,15-17; Jn 1.19-28)

¹ Jesú cū Nazarepū nirī cura Juā masārē wāmeyeri masū Judea di'tapū yucu marīrō, masā marīrōpū wa'acū niwī. Topū masā cū tiropū ejarārē bu'ecū niwī.

² A'tiro ni werecu niwī:

—Cā'rōacā be'ro Ō'acū bese'cū pājārā masā wiogu sājāgūsami. Tojo weerā musā ña'arō wee'quere bujaweti, du'uaya. Musā wācūsere ducayuya, nicū niwī.

³ Juā ye cjasere Ō'acū ye queti weremū'tārī masū Isaía a'tiro ojacū niwī:

Ni'cū yucu marīrō, masā marīrōpū a'tiro caricūnu'cūbajaque'atigusami:

“Marī wiogu a'tiatji ma'arē apoyuya.

Diacjūca ma'a añurī ma'a quē'rārō weronojō weeyuya”, ni ojacū niwī.

Marī wiogu a'tiati duporo musā nisetisere apoyuya, musā wācūsere ducayuya nígū, tojo nicū niwī.

⁴ Juā ya su'tiro cameyo poari me'rā na su'a'caro nicaro niwū. Wa'icūrā casero me'rā ejeritucū niwī. Pajasecūrā na ba'asetisere poreroa, nūcū cjase mumia yere ba'acū niwī.

⁵ Pājārā Jerusalécjārā, āpērā ti di'ta Judeapū nirā cū tiropū cū bu'esere tū'orā wa'acārā niwā. Tojo nicā dia Jordā wāmetiri maa pu'tocjārā tū'orā wa'acārā niwā.

⁶ Na ña'arō wee'quere wereyū'rūca be'ro narē wāmeyecu niwī.

⁷ Tojo weeri cura pājārā fariseo masā, āpērā saduceo masā wāmeyeduticārā niwā. Na ña'arō wee'quere bujaweti ducayusī'rī'ticā ī'agū, a'tiro nicū niwī:

—Musā weeta'sari curuacjārā aña weronojō ni'i. Aña nūcū ūjūcā, uiwā'cāsama. Musā aña weronojō bu'iri da'resere ui'i. Tojo uirā, musā ña'arō wee'quere bujaweti ducayusī'rī'timirā, wāmeyedutirā a'tiapū.

⁸ Musā, diacjūta ūsā ña'arō wee'quere bujaweti ducayuarū nírá, musā weesetise me'rā ī'oña.

⁹ Musā a'tiro wācūtīcā'ña: “Ūsā Abrahā pārāmerā ni'i. Tojo weerā Ō'acū tiropū wa'arāsa'a”, ni wācūtīcā'ña. Musā wācūsere ducayuticā, Abrahā pārāmerā nise wapamarī'i. Ō'acū uagu, a'te ūtāperi me'rā Abrahā pārāmerā wa'acā weemasīmi. Cū tojo weecāma, na pe'e Ō'acū uaro weebosama.

¹⁰ Marī yucupagu ote'quepagu weronojō ni'i. Ō'acū musārē yucupagu dūca marīsepagure besecō'arō weronojō weegūsami. Yucu añurō dūcatitijure paacō'a, ūjūacō'acā'no'sa'a. Tere wee'caro weronojō musā wācūsere ducayuticā, añurō weeseticā, Ō'acū musārē cōmea me'rā paacō'agū weronojō bu'iri da'regūsami.

¹¹ Yū'u musārē na ña'arō wee'quere bujaweti, du'uama nígū, aco me'rā wāmeye'e. Yū'u be'ro apī yū'u nemorō tutuagu a'tigusami. Cū añugū waro nimi. Yū'u pe'e mejō nígū tū'oña'a. Ne cūrē ni'cārōwijimasītisa'a. Cū pūrīcā Espiritu Santure musārē

o'ógusami. Cūrē masā me'rā ninu'cūcā weegusami. Ña'arōrē ũjũaweero weronojō musārē añurō tojato nígũ, ña'arō wee'quere cō'agūsami.

¹² Yũ'u be'ro a'tigũ ni'cũ trigo su'tiweeri masũ weronojō nimi. Cũ te su'tire mejēcā su'awee, cō'asami. Te trigo peri quē'rārē mejēcā mii, te nūrōrī wí'ipũ nūrōsami. Te su'tire pecame'epũ ũjũacō'asami. A'te weronojō cũ, cũ yarā warore bese, cũ tiropũ miagūsami. Āpērārē pecame'epũ cō'abajuriogusami. Ti me'e ne pe'tisome, ni wercũ niwī Juā.

Juā Jesure wāmeye'que ni'i
(Mr 1.9-11; Lc 3.21-22)

¹³ Juā wāmeyeri curare Jesú Galileapũ ní'cũ Jordā wāmetiri maapũ wa'acũ niwī. Topũre wa'agũ, Juārē wāmeyedutigũ wa'agũ weecũ niwī.

¹⁴ Topũ cũ etacā, Juā cūrē wāmeyesī'ríticũ nimiwī.

—Yũ'u pe'e mũ'urē wāmeyedutironojō o'ogũ, ¿mũ'u pe'e yũ'ure wāmeyedutigũ a'titi? nicũ niwī Jesure.

¹⁵ Cũ tojo nicā tũ'ogũ, Jesú “Wāmeyeya. Nipe'tise Ō'acũ marīrē weeduti'caronojōta weerua'a. Añucā'rōsa'a”, nicũ niwī. Cũ tojo nicā tũ'ogũ, Juā “Jau” ni, cūrē wāmeyecũ niwī.

¹⁶ Cūrē wāmeyeca be'ro cũ majānũ'cācāta, u'muse pāricaro niwũ. Jesú Espiritu Santu buja weronojō bajugũ cūrũre dijatacā ejapejagũre ĩ'acũ niwī.

¹⁷ Tojo wa'acā, u'musepũ cũ pacũ Ō'acũ ucũdijocũ niwī.

—Ā'rī yũ'u macũ upũtu yũ'u ma'igũ nimi. Cũ me'rā pūrō e'cati'i, nicũ niwī.

4

Jesure wātī Ō'acūrē yũ'rũnũ'cācā weesī'rīmi'que ni'i
(Mr 1.12-13; Lc 4.1-13)

¹ Jesú wāmeyeno'ca be'ro Espiritu Santu cūrē yucũ marīrō, masā marīrōpũ su'ori miacũ niwī. Wātī Jesure cũ pacũre yũ'rũnũ'cādutigũ niqesācũ nimiwī.

² Topũre Jesú cuarenta nũmũrī, cuarenta ñamirī ne cā'rō ba'aticũ niwī. Be'ro ujaboayũ'ruacũ niwī.

³ Jesú tojo ujaboacā ĩ'agũ, wātī cũ pũ'to wa'acũ niwī. Cūrē a'tiro nicũ niwī:

—Mũ'u diacjũta Ō'acũ macũ ni'i nígũ, a'te ũtāperire pã dojorē ba'aya, nicũ niwī.

⁴ Cũ tojo nicā, Jesú a'tiro yũ'ticũ niwī:

—Ō'acũ ye queti ojāca pūrīpũ a'tiro ojano'o: “Masā ba'ase me'rā dia'cũ cati-masītisama. Na añurō nisī'rīrā, nipe'tise Ō'acũ ucũsere yũ'ti ējōpeosama”, niwũ, nicũ niwī.

⁵ Be'ro wātī cūrē Jerusalēpũ “Ō'acũ ya macā”, na nino'ca macāpũ miacũ niwī. Topũre Ō'acũ wí'i dũposārīpũ su'ori miimũjācũ niwī.

⁶ Jesure nicũ niwī tja:

—Mũ'u diacjũta Ō'acũ macũ ni'i nígũ, a'topũ bu'pudijaya. Ō'acũ ye queti ojāca pūrīpũ a'tiro ni ojano'o:

Ō'acũ cūrē wereco'terā me'rā mũ'urē co'tedutigusami.

Mũ'urē ũtāgāpũ doquepejari nírā, mũ'urē tuuñe'erāsama, ni ojano'caro niwũ, nicũ niwī wātī.

⁷ Tojo nisere Jesú cūrē yũ'ticũ niwī:

—Ō'acũ ye queti ojāca pūrīpũ a'te quē'rā ojano'caro niwũ: “Mũ'u wioğũ Ō'acũ cũ ucũ'quere ne ni'cāti ¿diacjũta nimitito? nírā, cūrē wee'odutiticā ña”, ni ojano'wũ, nicũ niwī Jesú.

⁸ Be'ro wātī ũrũgũ ʉ'muacjɔpɔ miacɔ niwī tja. Topɔre nipe'tise a'ti di'ta cjase macārĩrē, tojo nicā te macārĩ cɔosere ĩ'ope'ocā'cɔ niwī.

⁹ ĩ'ogũ, cūrē nicɔ niwī:

—Nipe'tise a'te mu'urē ĩ'o'quere o'oguti mu'ɔ yu'ure ejaque'a ējõpeocā, nicɔ niwī.

¹⁰ Tojo nicā tu'ogɔ, Jesú cūrē nicɔ niwī:

—Wa'aya, wātī. Ő'acũ ye queti ojáca pūrĩpɔ a'tiro ojano'o: “Ő'acũ mu'ɔ wioɔ ni'cūrēta ējõpeoya. Cũ ni'cūrēta yu'tiɔua'a”, niwũ, nicɔ niwī.

¹¹ Tojo nicā tu'ogɔ, wātī wa'a wa'acɔ niwī. Be'ro Ő'acūrē wereco'terā ʉ'musecjārā Jesure weetamurā, ba'ase ecarā a'ticārā niwā.

Jesú ne waro cã Galileapɔ bu'enɔ'cã'que ni'i

(Mr 1.14-15; Lc 4.14-15)

¹² Be'ro Jesú “Juā wāmeyeri masūrē bu'iri da'leri wi'ipɔ niapɔ” nisere tu'ocɔ niwī. Tere tu'ogɔ, Galilea di'tapɔ wa'acɔ niwī.

¹³ Topɔre cɔ ya macā Nazarepɔre tojaque'aticɔ niwī. Ape macā Capernau pe'e tojaque'acɔ niwī. Ti macā ditara sumuto Zabulõ, tojo nicā Neftalí wāmetiro wa'teropɔ nicaro niwũ.

¹⁴ A'te Isaía Ő'acũ ye queti weremu'tārĩ masũ cũ oja'que queoro wa'adutiro tojo wa'acaro niwũ.

¹⁵ A'tiro ojacɔ niwī:

Zabulõ, tojo nicā Neftalí wāmetise di'ta Galilea wāmetiri ditara pu'topɔ ni'i.

Jordā wāmetiri maa ape pā'rēpɔ ni'i.

Topɔ Galilea di'tapɔ judío masā nitirā nisama.

¹⁶ Tocjārā masā na'itĩ'arõpɔ nirā weronojõ Ő'acūrē masītisama.

Tojo nimirā, añurõ bo'reyusere ĩ'arā weronojõ narē yu'rɔoacjɔre ĩ'arāsama.

Na Ő'acũ yere masītimirā tere werecā, tu'orāsama.

Na bu'iri da're bajuriono'bo'cārā nimirā, masābajuama, ni ojano'wũ.

¹⁷ Titare topɔ Jesú masārē ne waro bu'ewā'cõcɔ niwī. Narē “Musā ña'arõ weesetisere bujaweti, du'uya. Musā wācūsere ducayuya. Cã'rõacã be'ro Ő'acũ cũ wioɔ nimi nisere masārē masĩcã weegɔsami”, ni bu'ecɔ niwī.

Jesú ba'paritirā wa'i wējērĩ masārē piji'que ni'i

(Mr 1.16-20; Lc 5.1-11)

¹⁸ Be'ro Jesú Galilea wāmetiri ditara sumutopɔ sijabaque'acɔ niwī. Topɔ wa'a, ni'cũ põ'rā puarā ʉmuarē bocaecjɔcɔ niwī. Ni'cũ Simó, apetero Pedro pisuno'gũ nicɔ niwī. Apĩ cũ acabiji André nicɔ niwī. Na wa'i wējērĩ masā nicārā niwā. Tojo weerā na wejecɔre ditarapɔ doqueñorā weecārā niwā.

¹⁹ Na tojo weecā ĩ'agũ, Jesú narē nicɔ niwī:

—Te'a yu'ɔ me'rā. Musā ni'cārõacārē wa'i wējērĩ masā ni'i. Be'ropɔre majā wa'i wējērā weronojõ masārē yé quetire wererāsa'a. Tojo weecā, pājārā ējõpeorāsama, nicɔ niwī.

²⁰ Cũ tojo nicā tu'orā, maata na wa'i wējēse cɔo'quere du'ucũupe'o, cũ me'rā sirutuwā'cācārā niwā.

²¹ Cã'rõ yu'rɔaa, āpērā cũ acabiji me'rā nirārē tja ĩ'acɔ niwī. Na Zebedeo põ'rā Santiago, Juā nicārā niwā. Na, na pacɔ me'rā yucɔsɔpɔ wejecɔpagɔre dero aporā sãñacārā niwā. Jesú na quē'rārē “Te'a”, nicɔ niwī.

²² Cũ tojo nicā tu'orā, na yawɔ yucɔsure, tojo nicā na pacɔre totá cõ'acũu, Jesú me'rā sirutuwā'cācārā niwā.

Jesú pājārā masārē bu'e'que ni'i

(Lc 6.17-19)

²³ Jesú nipe'tiro Galilea di'tapũ judío masã nerẽwũase wi'seripũ bu'ecusiacũ niwĩ. Cũ añuse queti Õ'acũ yere, cũ wiogu nimi nisere bu'ecũ niwĩ. No'o na de'ro nise dutitiserẽ yũ'rũowã'cãcũ niwĩ.

²⁴ Cũ tojo weese quetire nipe'tiro Siria di'tacjãrã masĩpe'ticãrã niwã. Tojo weerã de'ro nise pi'etirãrẽ cũ tiropũ miacãrã niwã. Do'atirãrẽ, wãtĩ sãjãno'cãrãrẽ, no'o ñama wẽrĩse cõorãrẽ, tojo nicã sijamasĩtirãrẽ cũ tiro miasa, yũ'rũoduticãrã niwã. Nipe'tirãrẽ yũ'rũocũ niwĩ.

²⁵ Cũ tojo weecã tũ'orã, pãjãrã Galilea di'tacjãrã, Decápoli wãmetise macãrĩcjãrã sirutucãrã niwã. Tojo nicã Jerusalẽcjãrã, Judea di'tacjãrã, Jordã wãmetiri maa siaquijicjãrãpũ sirutucãrã niwã.

5

Jesú ãrũgũpũ masãrẽ bu'e'que ni'i

¹ Jesú pãjãrã sirutucã ã'agũ, ãrũgũpũ mũjãa, ejanujãcũ niwĩ. Tojo weecã, cũ bu'erã cũ sumuto nerẽnujãcãrã niwã.

² Be'ro Jesú narẽ a'tiro bu'enũ'cãcũ niwĩ:

A'tiro weerãnojõ e'catima nise ni'i (Lc 6.20-23)

³ "Õ'acũ weetamurõ me'rã dia'cũ cũ ãaro weemasĩ'i' nirãnojõ e'catirãsama. Tojo nirãnojõ Õ'acũ wiogu nirõpũ sãjããrãsama.

⁴ "Bujawetirãnojõ e'catima. Õ'acũ narẽta weetamugũsami. Narẽ wãcũtutuacã weegusami.

⁵ "No'o 'Yũ'ũ basu ãpẽrã yũ'rũoro ni'i' nitirãnojõ e'catisama. Tojo weerã na Õ'acũ 'O'oguti' ní'que di'tare ñe'erãsama.

⁶ "Õ'acũ ye, diacjũ nisere masĩsĩ'rĩrã, ãjaboa, acowũo'cãrã weronõjõ nisama. Tojo ãjaboa, acowũorã weronõjõ masĩsĩ'rĩrãrẽ Õ'acũ e'catise o'ogusami. Na Õ'acũ yere masĩca be'ro ba'a, sĩ'rĩtuurã weronõjõ nisama.

⁷ "Ãpẽrãrẽ pajaña'rã e'catima. Õ'acũ quẽ'rã narẽ pajaña'gũsami.

⁸ "No'o ña'ase moorãnojõ e'catima. Náta Õ'acũrẽ ã'arãsama.

⁹ "No'o a'mequẽse marĩrõ ninu'cũsĩ'rĩrãnojõ e'catima. Õ'acũ narẽ 'Yũ'ũ põ'rã nima', nigũsami.

¹⁰ "No'o Õ'acũ ãaro weecã ña'arõ weesirutuno'rãnojõ e'catima. Náta Õ'acũ wiogu nirõpũ wa'arãsama.

¹¹ "Yũ'ũre ãjõpeose bu'iri mũsãrẽ ãpẽrã ña'arõ bujicã'a, pi'etise o'orãsama. No'o nise niso, nima'arãsama mũsãrẽ. Na tojo weecã, e'catiya.

¹² Dũporocjãrãpũ Õ'acũ ye quetire weremũ'tãrĩ masãrẽ mejãrõta weecãrã niwã. Mũsã ã'mũsepurẽ pajibutiaro e'catise bocarãsa'a. Tojo weerã e'catiya", nicũ niwĩ Jesú.

A'ti mũucõpurẽ Jesure ãjõpeorã moa, sĩ'ose weronõjõ nima nise ni'i (Mr 9.50; Lc 14.34-35)

¹³ Jesú a'tiro bu'enemocũ niwĩ:

"Marĩ ba'arã, ã'suato nĩrã moarẽ sã'a. Mũsã moa weronõjõ ni'i a'ti nucũcãpurẽ. Mũsã añurõ niseticã ã'arã, ãpẽrã quẽ'rã ã'acũu, yũ'ũre ãjõpeorãsama. Mũsã tojo weeticãma, moa ocatiro weronõjõ nirãsa'a. Moa ocaticã, ã'suatisa'a. Te tojo nicã, cõ'acã'no'o. ¿Apaturi de'ro wee moa ocacã weebosari tja?

¹⁴ "Mũsã yũ'ũre ãjõpeorã sĩ'ose weronõjõ ni'i masãrẽ. Tojo weerã mũsã ãpẽrã yũ'ũre masĩtirãrẽ masĩcã wee'e. Ni'cã macã ãrũgũpũ nirĩ macã bajutiropũ niticã weetisa'a.

¹⁵ Masã sî'ocjare apeyenojõ docapũ sî'ótisama. Tojo weronojõ o'orã, nipe'tirã ti wi'ipũ nirãrẽ bajuato nîrã u'mũarõpũ peosama.

¹⁶ A'te weronojõ bajuyoropũ yũ'u ɰaronojõ añurõ weesetiya. Mũsã añurõ weecã î'arã, ãpẽrã quẽ'rã marĩ pacũ u'mũsepũ nigũrẽ 'Añuyũ'rũgũ nimi', ni e'catirãsama.

Jesú Moisé duti'que cjasere ucũ'que ni'i

¹⁷ "A'tiro wãcũticã'ña yũ'ure. 'Jesú Moisé duti'quere, tojo nicã Õ'acũ ye quetire weremũ'tãrĩ masã na wereyu'quere cõ'agũ a'tigũ weepĩ', niticã'ña. Tere cõ'agũ mejẽta a'tiwũ. Tere queoro weepe'ogũ a'tigũ weewũ.

¹⁸ Diacjũ mũsãrẽ weregũti. Ʋ'mũse, a'ti turi nirĩ curare Õ'acũ ne cã'rõacã te dutisere cõ'asome. Nipe'tise cũ 'A'tiro weegũti' ní'quere queoro weegũsami.

¹⁹ Tojo weegũ no'o cã'rõacã te dutisere yũ'rũnũ'cãgũnojõ mejõ nigũ waro nigũsami Õ'acũ wiogũ nirõpũre. Tojo nicã ãpẽrãrẽ yũ'rũnũ'cãcã weegũnojõ mejãrõta nigũsami. Apĩ Moisé dutisere weegũ pe'e, tojo nicã ãpẽrãrẽ tere weedutigũ pe'e wiogũ weronojõ nigũsami Õ'acũ wiogũ nirõpũre.

²⁰ Mũsãrẽ a'tiro weregũti. Moisé duti'quere bu'eri masã, tojo nicã fariseo masã yũ'rũoro Õ'acũ dutise pe'ere añurõ weeyũ'rũnũ'cãtirã, Õ'acũ tiropũ wa'asome", nicũ niwĩ.

Jesú uase cjasere masãrẽ were'que ni'i

(Lc 12.57-59)

²¹ Jesú a'tiro werenemocũ niwĩ: "Mũsã tũ'opã mũsã ñecũsumũarẽ duti'quere: 'Masãrẽ wẽjẽcõ'aticã'ña. No'o apĩrẽ wẽjẽcõ'agũnojõ tenojõ besegũ tiropũ beseno'o, bu'iri da'reno'gũsami', niwũ.

²² Yũ'u pe'e a'tiro weregũti. No'o cũ acaweregũ me'rã uagũnojõ bu'iri da'reno'gũsami. No'o cũ acaweregũre 'Mũ'u wapamarĩ'i' ni bujicã'gũnojõ wiorã tiropũ beseno'gũsami. No'o cũ acaweregũre 'Wa'icũ weronojõ tũ'omasise moobutia'a' nigũnojõrẽ Õ'acũ pecame'epũ bu'iri da're, cõ'atawio ni'i.

²³ "Tojo weegũ Õ'acũ wi'ipũ no'o Õ'acũrẽ ëjõpeoacjũ apeyenojõ o'ogũtigũ, 'Yũ'u acaweregũre ña'arõ weecãti' ni wãcũbocagũ, a'tiro weerũa'a.

²⁴ Cũ o'otjere du'upeo, cũrẽ acobojoje sërĩmũ'tãgũ wa'arũa'a. Be'ro 'Õ'acũrẽ o'ogũti' ní'quere o'orũa'a.

²⁵ "Apeye quẽ'rãrẽ weregũti. Ni'cũ mũsãrẽ weresãsĩ'rĩgũ besewũaropũ miasĩ'rĩcã, maata topũ wa'ase dũporo apowe'ocã'ña. Tojo weecã, mũsãrẽ beseri masãrẽ o'otibosami. Tojo weeticãma, beseri masũ surarapũre o'o, bu'iri da'reri wi'ipũ sõrõbosami.

²⁶ Diacjũta mũsãrẽ weregũti. Bu'iri da'reri wi'ipũ sãjãa wapayepẽ'oticã, ne du'uwĩrõsome", ni werecũ niwĩ Jesú.

Jesú "Mũsã nũmosãnumia, mũsã marãpũsumũa nitirãrẽ a'metãrãticã'ña" nise ni'i

²⁷ Jesú a'tiro werenemocũ niwĩ: "Apeyere todũporopũ duti'quere tũ'opã. 'Mũsã nũmosãnumia nitirãrẽ, mũsã marãpũsumũa nitirãrẽ a'metãrãticã'ña', niwũ.

²⁸ Yũ'u pe'e a'tiro weregũti. No'o numiorẽ ña'arõ weesĩ'rĩ ɰaripejase me'rã î'agũnojõ cũ po'peapũ co me'rã ña'arõ weetojasami.

²⁹ "Tojo weerã mũsã caperi me'rã ña'arõ weesĩ'rĩrã, tigare orewee cõ'abo'caro weronojõ maata î'adu'ucã'ña. Ña'arõ weedu'utirã, pecame'epũ wa'arãsa'a. Mũsã capeare cõ'arã, ti capea dia'cũrẽ bajuriorãsa'a. Nipe'tiro mũsã upũ pecame'epũ wa'acã, ña'ayũ'rũsa'a.

³⁰ Mejãrõta bu'iri bocari ní'gũ, diacjũcamocã me'rã ña'arõ weesĩ'rĩgũ, weedu'ucã'ña. Tojo weecã, nipe'tiro upũ pecame'epũ bu'iri bocabo'caro bu'iri da'reno'some", nicũ niwĩ Jesú.

Jesú, marãputirã, nãmotirã a'merĩ cõ'ase cjasere ucũ'que ni'i
(Mt 19.9; Mr 10.11-12; Lc 16.18)

³¹ Jesú ninemocũ niwĩ: "Apeye todũporocjãrãpũre ní'quere tũ'opã: 'No'o nãmorẽ cõ'agũ, "A'te ye bu'iri mũ'urẽ cõ'a'a" nirĩ pũrĩrẽ oja, core o'oroũa'a', niwũ.

³² Yũ'u pe'e a'tiro weregũti. Ni'cũ cũ nãmorẽ co apĩ me'rã ña'arõ nitimicã cõ'agũnojo core mũũa me'rã ña'arõ weeri masõrẽ weronojo tojacã weesami. No'o marãpũ cõ'ano'co me'rã nãmotigũnojo quẽ'rã ña'arõ cũ nãmo nitigo me'rã a'metãrãgũ weronojo tojasami", nicũ niwĩ Jesú.

Jesú "A'tiro weerãti" nise cjasere cã bu'e'que ni'i

³³ Jesú a'tiro werenemocũ niwĩ: "Apeyere todũporocjãrãrẽ ní'quere tũ'opã: 'Mũsã "Õ'acũ wãme me'rã weegũti" ní'caronojõta nisooro marĩrõ queoro weeya', niwũ.

³⁴ Yũ'u pe'e a'tiro weregũti. Mũsã ãpẽrãrẽ 'A'tiro weerãti' nĩrã, Õ'acũrẽ wãmepeoticã'ña. 'U'mũse me'rã weerãti', niticã'ña. Õ'acũ nirõ topũta ni'i.

³⁵ 'A'ti nucũcã me'rã ni'i', niticã'ña. Õ'acũ wéeca di'ta ni'i. Jerusalẽ quẽ'rã marĩ wioũ Õ'acũ ya macã ni'i. Tojo weerã Jerusalẽ me'rã wãmepeoticã'ña.

³⁶ Tojo nicã 'U'sã ya dũpoa me'rã ni'i', niticã'ña. Mũsã tojo nise me'rã ni'cã poadare ñirĩ da o butiri da dũcayumasĩtisa'a.

³⁷ A'tiro dia'cũ niña. Diacjũ nicã, wãmepeoro marĩrõ 'Diacjũta ni'i', niña. Tojo niticã, 'Diacjũ niwe'e', niña. Mũsã ninemopeosepũa no'o wãtĩ wãcũse o'ose nibosa'a.

Jesú ãpẽrã mejẽcã weecã a'medutitise ni'i
(Lc 6.29-30)

³⁸ "Apeyere todũporocjãrãrẽ ní'quere tũ'opã: 'Ni'cũ mũsãrẽ capea paatĩ'acã, mũsã quẽ'rã mejãrõta cũrẽ paatĩ'aa'meña', niwũ. Tojo nicã 'Upicare paape'ecã, mejãrõta cũrẽ paape'ea'meña', niwũ.

³⁹ Yũ'u pe'e mũsãrẽ a'tiro weregũti. Mũsãrẽ ña'arõ weecã, tojo tũ'oña'cã'ña. A'meticã'ña. Tojo weronojo o'ogũ, mũ'urẽ ni'cã pe'e pã'rẽ diapoapũ paacã, ape pã'rẽ dũ'sari pã'rẽ pe'ere majãminũ'cã, paadutiya tja.

⁴⁰ Ni'cũ beseri masã tiropũ mũ'urẽ weresã'cũ mũ'u ya camisare sãrĩbosami. Cũ tojo weecã, bu'icjãrõ mũ'u sãñarõ quẽ'rãrẽ tuweeo'oya.

⁴¹ Surara mũ'urẽ ni'cã kilómetro cũ yere miabosaya nicã, mũ'u pe'e cũ uacã, pũa kilómetro miabosaya.

⁴² No'o mũ'urẽ apeyenojo sãrĩcã, o'oya. Apeyenojo mũ'urẽ wasocã, 'Wasowe'e', niticã'ña", nicũ niwĩ Jesú.

Marĩrẽ ã'atu'tirãrẽ ma'idutise ni'i
(Lc 6.27-28,32-36)

⁴³ Jesú werenemocũ niwĩ: "Apeye todũporocjãrãrẽ ní'que quẽ'rãrẽ tũ'opã: 'Mũsã me'rãcãjũrẽ ma'iña. Mũsãrẽ ã'atu'tigũ pe'ere a'pepũrĩña', niwũ.

⁴⁴ Yũ'u pe'e mũsãrẽ weregũti. Mũsãrẽ ã'atu'tirãrẽ ma'iña. Mũsãrẽ ña'arõ ucũrãrẽ 'Añurõ wa'ato', niña. Mũsãrẽ ña'arõ weecã, ña'arõ bujicã'micã, na ye niatjere Õ'acũrẽ sãrĩbosaya.

⁴⁵ Tojo weerã marĩ pacũ u'mũsepũ nigũ põ'rã ni'i nisere ã'orãsa'a. Cũ añurã, ña'arã tiropũ mujĩpũrẽ bo'reyucã weemi. Mejãrõta añurõ weerã, ña'arõ weerã tiropũ aco pejacã weemi.

⁴⁶ Mũsãrẽ mairã dia'cũrẽ ma'írã, ñe'enojõrẽ mũsã Õ'acũ o'ootjere bocabosau? Niyeru wapaseeri masã quẽ'rã tojota weema. Na ña'arã nimirã, na me'rãcãrãrẽ ma'isama.

47 Musã acawererã dia'cūrẽ añudutirã, ¿ñe'enojõrẽ añuse weerã weebosau? Õ'acūrẽ ãjõpeotirã quẽ'rã tojota na acawererã dia'cūrẽ añudutisama. Tojo weerã nipe'tirãrẽ a'merĩ ma'i, añudutiya.

48 Marĩ pacu u'musepu nigú ña'ase moogũ nimi. Musã quẽ'rã cũ weronojõ ña'ase moorã ninu'cũcã'ña", ni werecu niwĩ Jesú.

6

Añurõ weesetise cjasere Jesú bu'e'que ni'i

1 Jesú a'tiro werenemocu niwĩ: "Musã weesere ãpẽrãrẽ ï'adutirã, na ï'orõpu dia'cũ añurõ weeticã'ña. Musã tojo weecãma, marĩ pacu u'musepu nigú ne cã'rõ añusere musãrẽ o'osome.

2 Tojo weerã musã pajasecũorãrẽ weetamurã, nipe'tirãrẽ werestepe'oticã'ña. Weeta'sari masã na nerẽwũasepu, tojo nicã macã decopu na wee'quere werestepe'ocã'ma. Masãrẽ añurõ ucũdutirã tojo weesama. Musã na weronojõ weeticã'ña. Diacjũ musãrẽ wereguti. Narẽ masã añurõ ucũse me'rã wapata'atojama. Tojo weerã na be'ropure bocasome.

3 Musã pe'e pajasecũorãrẽ apeyenojõ o'orã, no'o mu'u me'rãcjũ ï'atiri cura o'oya.

4 Ya'yioro ãpẽrã na masĩtiro o'oya. Tojo weecã, marĩ pacu nipe'tise marĩ ya'yioro weesere ï'ape'ogu, musãrẽ añusere o'ogusami.

Jesú 'Õ'acūrẽ sãrĩrã, a'tiro ñubueya' nise ni'i

(Lc 11.2-4)

5 "Musã ñubuerã, weeta'sari masã weronojõ weeticã'ña. Na nerẽwũase wi'seripu, tojo nicã masã pãjãrã yu'rũaropu nu'cũ, masã ï'ato nĩrã ñubuesama. Musãrẽ diacjũ wereguti. Na ãpẽrã ï'ase me'rã wapata'atojama. Be'ropure bocasome.

6 Musã yu'ure ãjõpeorã, musã ya tucũpu sãjãa, sopere bi'a, musã pacu Õ'acũ musã me'rã nigũrẽ sãrĩ, ñubueya. Tojo weecã, marĩ pacu no'o bajutiropu weesere ï'ape'ogu, musãrẽ añusere o'ogusami.

7 "Õ'acūrẽ ñubuerã wãcũtimirã, pejetiri mejãrõta ñubuemujãticã'ña. Õ'acūrẽ masĩtirã, ãsãrẽ peje ucũse me'rã tu'ogusami nĩrã, tojo weesama.

8 Musã na weronojõ weeticã'ña. Marĩ pacu musã ãsenojõrẽ sãrĩatji duporo masĩtojasami.

9 Tojo weerã musã a'tiro ñubueya:

"Pacu, mu'u u'musepu ni'i.

Nipe'tirã mu'urẽ wiopesase me'rã ãjõpeoato.

10 A'ti turipure mu'u bese'cu maata wiogu sãjãgũ a'tiato.

U'musepũre mu'u uaro dia'cũ weesama.

A'ti turicjãrã quẽ'rã mejãrõta weeato.

11 Õsãrẽ umucorinucũ ba'ase o'oya.

12 Õsã ña'arõ wee'quere acobojoa.

Õsã ãpẽrãrẽ acobojo'caro weronojõta ãsã quẽ'rãrẽ acobojoa.

13 Õsã ña'arõ weesĩ'rĩsere cã'mota'aya.

Tojo nicã ña'agũ ãsãrẽ niqesãcã, cã'mota'aya.

Mu'u ni'cũta dutimasĩ'i.

Tutuayũ'rũgu ni'i.

Mu'u ni'cũrẽta masã ãjõpeorãsama.

Mu'u ninu'cũcũsa'a', ni sãrĩña Õ'acūrẽ.

14 "Ãpẽrã musãrẽ ña'arõ wee'quere acobojocã, marĩ pacu u'musepu nigú quẽ'rã musãrẽ acobojogusami.

15 Tojo weeticãma, marĩ pacu musã ña'arõ wee'quere acobojosome", nicu niwĩ Jesú.

Jesú "Be'ti ñubuerã, a'tiro weeya" nise ni'i

¹⁶ Jesú narẽ bu'ennemocũ niwĩ: "Musã be'ti ñubuerã, weeta'sari masã weronojõ weeticã'ña. Na ãpẽrãrẽ añurõ wãcũduti, be'tima nidutirã bũjawetirã weronojõ weesoosama. Diacjã musãrẽ wereguti. Na masã añurõ wãcũse dia'cãrẽ wapata'atojasama. Be'ropure bocasome.

¹⁷ Musã pe'e be'ti ñubuerã, musã weewaronojõta weeya. Diapoa waacoe, wujapoame'rĩcã'ña.

¹⁸ Tojo weecã, ãpẽrã musã be'tisere masĩsome. Marĩ pacũ dia'cũ marĩ ya'yioro weesere ïape'ogu masĩgũsami. Cũ musãrẽ añusere o'ogũsami", nicũ niwĩ Jesú.

Ë'mũsepũ marĩ bocatjere wãcũnrũdutise ni'i

(Lc 12.33-34)

¹⁹ Jesú bu'ennemocũ niwĩ: "Apeyenojõ a'ti turi cjasere peje seeneocũuticã'ña. Te butiwiji, boadija wa'asa'a. Tere ãpẽrãnojo ba'abajuriodijocã'sama. Musã neocũsere yajari masũ sãjãa, yajape'ocũsami.

²⁰ Tojo weronojõ o'orã, ã'mũse cjase pe'ere seeneocũuyuya. Õ'acũ ãronojõ weenu'cũcã'ña. Tojo weerã topure peje añuse cãorãsa'a. Topure musã seeneocũ'que musã cãoatje ne butiwijisome. ãpẽrãnojo ne ba'atirãsama. Yajari masã quẽ'rã Õ'acũ tiropũ sãjãa, yajasome.

²¹ Marĩ ãpũtũ ma'isere wãcũnrũsa'a. Tojo weerã a'ti turi cjase dia'cãrẽ wãcũnrũticã'ña. Õ'acũ ye pe'ere wãcũnrũña", nicũ niwĩ Jesú.

Marĩ caperi s'ocja weronojõ ni'i nise ni'i

(Lc 11.34-36)

²² Jesú a'tiro werenemocũ niwĩ: "Marĩ caperi s'omã'tãcja weronojõ ni'i. Marĩ caperi añucã, añurõ ïamas'ĩ.

²³ Marĩ caperi ïaejaticãma, añurõ ï'atisa'a. A'te weronojõ musã Õ'acũrẽ ãjõpeo, cã yere weecã, caperi añurõ weronojõ ni'i. Musã a'ti turi cjase pe'ere wãcũnrũcãma, caperi ïaejatirã weronojõ ni'i. Õ'acũ ãronojõ weetirã, na'it'arõpũ nirã, cãrẽ mas'itirã weronojõ ni'i.

Niyerure ma'irã, Õ'acũ pe'ere ma'itisa'a nise ni'i

(Lc 16.13)

²⁴ "Ni'cũ ãpẽrãrẽ da'raco'tegũ puarã dutisere weemas'itisami. Ni'cãrẽ ma'igũ, ap'irẽ ma'itisami. Tojo nicã ni'cũ dutisere yũ'tigũ, ap'ĩ dutise pe'ere yũ'titisami. ã'rã weronojõ niyeru, a'ti nucũcã cjasere ma'irã, Õ'acũ pe'ere ma'imas'itisa'a.

Õ'acũ cã yarãrẽ co'tese ni'i

(Lc 12.22-31)

²⁵ "Musãrẽ a'tiro wereguti: '¿Ñe'enojõ ba'arãsari? ¿Ñe'enojõ s'ĩ'rĩrãsari? ¿Ñe'enojõ sãnarãsari?' ni wãcũque'titicã'ña. Marĩ catise ba'ase nemorõ wapati'i. Marĩ upũ quẽ'rã su'ti nemorõ wapati'i.

²⁶ Mirĩcũarẽ wãcũña. Na ba'as'ĩrãrã, otese capere ote, p'ĩ'rĩ dũcaticã weetisama. Te dũcati'quere ba'ase nrõse wi'seripũ nrõtisama. Tojo weetimirã, ãjaboatisama. Marĩ pacũ ã'mũsepũ nigũ narẽ ba'ase o'osami. Musã pe'ere mirĩcũa nemorõ ma'iyũ'rũnũ'cãsamĩ.

²⁷ No'o musã ãpũtũ wãcũque'tirã, pajicurero bũcũanemotisa'a. Mejõ waro wãcũque'tima'asa'a.

²⁸ "¿De'ro weerã musã sãnatje su'tire wãcũque'titi? O'ori, nũcã cjasere wãcũña. Te no'o ãaro p'ĩ'rĩbajaque'atisa'a. Da'rati, su'atimirõ, su'ti añurõ sãnarõ weronojõ bajũu.

29 Marĩ ñecũ wioꝝ Salomó añuse su'ti sãñacu niwĩ. Cũ tojo sãñamigũ, o'orire ni'cãrõwijiiticũ niwĩ. Te o'ori añubutiasa ni'i.

30 Ni'cã nũmũ catíni'i, ape nũmũ ñaidija wa'asa'a. Be'ro pecame'epũ ãjũacõ'ano'sa'a. Yoaticã catimicã, Õ'acũta o'orire tojo añurõ bajume'rĩcã weesami. Cũ o'orire añurõ co'tero nemorõ musã pe'ere weesami. Musã, musã ãjõpeotise bu'iri wãcũque'ti'i.

31 Tojo weerã '¿Ñe'enojõrẽ ba'arãsari? ¿Ñe'enojõrẽ sĩ'rĩrãsari? ¿Ñe'enojõrẽ sãñarãsari?' ni wãcũque'titicã'ña.

32 A'ti turicjãrã Õ'acũrẽ ãjõpeotirã tere wãcũque'tisama. Marĩ pacũ u'mũsepu nigũ musã uasenojõrẽ masĩtojasami.

33 Tojo weerã Õ'acũ yere wãcũyũ'rũnũ'cãña. Tojo nicã cũ dutisere weesirutuya. Tojo weecã, nipe'tise musãrẽ dũ'sasenojõrẽ o'obu'ipeogũsami.

34 Tojo weerã '¿Ñamiacã de'ro wa'arosari?' ni wãcũque'titicã'ña. Ni'cãcãrẽ musã ña'arõ yũ'ruatje nitoja'a. Tojo weerã ni'cãcã cjase dia'cũrẽ wãcũña. Ape nũmũ cjasere wãcũque'titicã'ña. U'mũcorinũcũ Õ'acũ musãrẽ weetamugũsami", nicũ niwĩ.

7

Ãpẽrãrẽ "Musã ña'arã ni'i" niticã'ña nise ni'i
(Lc 6.37-38,41-42)

1 Jesú ninemocũ niwĩ:

"Musã ãpẽrãrẽ 'Na ña'arã nima', ni beseweeticã'ña. Tojo weecã, Õ'acũ quẽ'rã musãrẽ besesome.

2 Musã ãpẽrãrẽ bese'caronojõta, tojo nicã musã bese'caro ejatuaro Õ'acũ musã quẽ'rãrẽ besegũsami.

3 Musã basu ña'arã nimirã, ¿de'ro weerã ãpẽrã pe'ere 'Ña'arã nima', niti? Ãpẽrãrẽ 'Musã ña'arã ni'i' nise dũporo musã ye pe'ere i'amũ'tãña.

4 Musã a'te weronojõ nibosa'a. Musã acaweregũre 'Mu'ũ ya capeapũ cã'po'caroacã ni'i', nibosa'a. Musã ya capeapũ pajiri po'caro pe'ere i'amũ'tãtimirã, tojo nibosa'a. Musã basu musã ya capeapũ pajiri po'caro cuomirã, musã acaweregũ cã'rõacã cuogũ pe'ere 'Mu'ũ ya capeapũ nisere miicõ'arãti', ¿niti?

5 Musã tojo wéerã, weeta'sari masã ni'i. Musã ye caperipũ nise pe'ere miicõ'amũ'tãña yujupũ. Tojo wéeca be'ro musã acaweregũ cã'rõacã caperipũ nise pe'ere miicõ'amasĩrãsa'a", ni queose o'ocũ niwĩ Jesú.

6 Apeye ninemocũ niwĩ tja:

"Õ'acũrẽ yabi bujicã'rãrẽ cũ ye queti añusere wereticã'ña. Narẽ wererã, diayiare añusere o'orã weronojõ weebosa'a. Diayia uamarã añuse o'omicã, majãmiĩ'a, cũ'rĩsama. Mejãrõta Õ'acũrẽ ãjõpeosĩ'rĩtirãrẽ añuse cũ ye cjasere wereticã'ña. Narẽ wererã, yeseare ñaquẽ wapabũjuri dare doqueo'orã weronojõ weebosa'a. Yesea ti dare u'tacũu, te perire no'o uaro weestecusiasama. Na weronojõ nirãrẽ mejõ waro Õ'acũrẽ yabi bujicã'rãrẽ añuse cũ ye cjasere werebosa'a.

'Õ'acũrẽ sãrĩña' nise ni'i
(Lc 11.9-13; 6.31)

7 "Õ'acũrẽ sãrĩña. Cũrẽ sãrĩcã, o'ogũsami. Musã sãrĩ a'manu'cũrã, bocarãsa'a. Musã me'rãcjũ ya wi'ire sope pu'to pisunu'cũcã, cũ musãrẽ pãosõrõrõ weronojõ weegũsami.

8 Õ'acũ cũrẽ sãrĩrãrẽ o'osami. No'o a'magũnojo bocagũsami. Sope pu'to pisugũ weronojõ sãrĩnu'cũgũrẽ o'ogũsami.

9 "Musã põ'rã ba'ase sãrĩcã, ne ni'cũ narẽ ãtãpere o'otibosa'a.

¹⁰ Na wa'i sērīcā quē'rārē, añarē o'otibosa'a.

¹¹ Mūsā ña'arā nimirā, mūsā pō'rārē añusere o'omasī'i. To pūrīcārē marī pacu u'mūsepū nigú cūrē sērīrārē nemorō añusere o'ogusami.

¹² "Mūsārē āpērā añurō weeme'rīcā ũasa'a. Mūsā quē'rā tojota narē añurō weeme'rīcā'ña. Moisé duti'que, tojo nicā Ō'acū ye quetire weremū'tārī masā oja'que tojo weeduti'i.

Ŭ'mūse cja sope cā'sopeacā ni'i nise ni'i
(Lc 13.24)

¹³ "Mūsā e'satiri sopepū, e'satiri ma'apū sājāaña. Pecame'epū wa'atjo pe'e e'sari sope, tojo nicā ma'a quē'rā e'sari ma'ajo ni'i. Pājārā ti ma'apūre wa'ama.

¹⁴ Ŭ'mūsepū wa'arī sope pe'e, ma'a e'satiri ma'acā ni'i. Pejetirācā ti ma'apūre wa'asama. Yū'ure ējōpeorā cā'sopeacāpū, cā'ma'acāpū sājāarā weronojō nima.

Yucugure tigu dūca me'rā ĩ'amasīno'o nise ni'i
(Lc 6.43-44)

¹⁵ "Āpērā 'Ŭsā Ō'acū ye quetire weremū'tārī masā ni'i', nisoosama. Marī ĩ'acā, na añurā bajumima. Oveja uatirā weronojō bajuma. Na tojo bajumirā, na wācūsepūre yaiwa uamarā weronojō mūsā ējōpeosere dojorēs'rīsama. Narē tojo weeri nīrā, añurō ĩ'anurāña.

¹⁶ Mūsā narē na weese me'rā ĩ'amasīrāsa'a. Potagu ũ'se dūcatiwe'e. Wīsō quē'rā ne ojo dūcatiwe'e.

¹⁷ Tojo weero añucjū yucugū añuse dia'cū dūcati'i. Ña'acjū quē'rā ña'asere dūcati'i.

¹⁸ Ne ni'cāgū yucugū añuse dūcaticjū ña'ase dūcatitisa'a. Ña'ase dūcaticjū quē'rā añuse dūcatitisa'a.

¹⁹ Añuse dūca marīcjūre paadijo, ũjūacō'acā'no'o.

²⁰ Tojo weerā mūsā nisoori masārē na weese me'rā ĩ'amasīrāsa'a", nicū niwī Jesú.

Nipe'tirā Ō'acū nirōpū wa'asome nise ni'i
(Lc 13.25-27)

²¹ Jesú narē werenemocū niwī:

"Nipe'tirāpūta no'o yū'ure 'Wiogu' niwuarānojō ũ'mūse yū'ū nirōpūre sājāasome. Yū'ū pacu ũ'mūsepū nigú cū ũaro weerā dia'cū sājāárāsama.

²² Yū'ū añurā, ña'arārē beseatji numū nicā, pājārā yū'ure a'tiro nirāsama: 'Ŭsā wiogu, mū'ū ye cjase masārē bu'ewū, mū'ū wāme me'rā wātīarē cō'awīrōwū. Tojo nicā mū'ū wāme me'rāta peje añuse wee'owū', nirāsama.

²³ Na tojo nimicā, 'Mūsārē ne masīticāti. Mūsā ña'arō wee'cārā ni'i. Wa'arāsa'a', nigūsa'a narē", nicū niwī Jesú.

Puarā wi'i yeenu'cāse queose ni'i
(Mr 1.22; Lc 6.47-49)

²⁴ Jesú masārē a'tiro werecu niwī:

"Yū'ū ucūserē tū'óca be'ro yū'ū dutisere weegūnojō tū'omasīgū, wi'i yee'cū weronojō nisami. Cū ũ'cūarōpū se'esājā, ũtāpū tutuari wi'i yeemūjāti'cū weronojō nisami.

²⁵ Be'ro acoro pejaa, dia pu'eejasa'a. Ti wi'i wī'rō wēecā, ũtāgā bu'ipū wēeca wi'i niyuro, ne se'tedijatisa'a.

²⁶ Apī pe'e yū'ū ucūserē tū'omigū, yū'ū dutisere weetisami. Cū tū'omasītigū, nucūporo ōjērōpū wi'i wee'cū weronojō nisami.

²⁷ Be'ro acoro pejaa, dia pu'eejasa'a. Ti wi'i ũpūtū wī'rō wēecā, nucūporopū wēeca wi'i niyuro, maata wēecō'ape'ocā'no'sa'a. Ña'abutiario wa'asa'a ti wi'i", nicū niwī Jesú.

²⁸ Be'ro Jesú bu'etu'ajaca be'ro masã cǔ bu'esere ĩ'amarĩarã, “Bu'eme'rĩyũ'ruami”, nicãrã niwã.

²⁹ Cǔ Moisé oja'quere bu'eri masã weronojõ bu'eticũ niwĩ. Dutisere cœogũ weronojõ narẽ bu'ecũ niwĩ. Tojo weerã ĩ'amarĩacãrã niwã.

8

Jesú cãmi boagũre yũ'ruo'que ni'i
(Mr 1.40-45; Lc 5.12-16)

¹ Jesú ũrũgũpu ní'cũ dijaticã, pãjãrã masã cǔrẽ sirutucãrã niwã.

² Cǔ ma'apũ wa'ari cura ni'cũ cãmi boagũ Jesú tiropũ wa'acũ niwĩ. Cǔ tiro ejagũ, ejaque'a, a'tiro nicũ niwĩ:

—Wiogũ, mũ'ũ dutire yũ'ruogũ ni'i. Yũ'ũre yũ'ruoya, nicũ niwĩ.

³ Cǔ tojo nicã tũ'ogũ, Jesú cǔrẽ ñapeo, nicũ niwĩ:

—Jau. Mũ'ũrẽ yũ'ruoguti. Cãmi marĩgũ tojayá, nicũ niwĩ.

Cǔ tojo nicãta, cǔ cãmi boase yatipe'tia wa'acaro niwũ.

⁴ Tojo wa'aca be'ro Jesú cǔrẽ nicũ niwĩ:

—Ne ãpẽrãrẽ wereticã'ña. Diacjũta pa'i tiropũ mũ'ũ ye cãmi yati'quere ĩ'ogũ wa'aya. Cǔ mũ'ũrẽ “Mũ'ũ cãmi boasere pe'tia wa'a'a”, nigũsami. Cǔ tojo níca be'ro Moisé cǔ Ō'acũrẽ e'catise o'oduti'quere o'oya. Mũ'ũ tojo wee yũ'rúca be'ro masã me'rã nisetigusa'a tja, nicũ niwĩ.

Jesú surara wioagũre da'raco'tegũre yũ'ruo'que ni'i
(Lc 7.1-10)

⁵ Be'ro Jesú Capernaupũ ejacũ niwĩ. Topũ ni'cũ wioagũ romano masũ Jesú pu'to a'ticũ niwĩ. Cǔrẽ weetamuse sẽrĩcũ niwĩ.

⁶ —Wiogũ, yũ'ũre da'raco'tegũ pũrõ dutitigũ, ya wi'ipũ cũñami. Cǔ sijamasĩtiami. Uputũ waro pũrĩno'ami, ni werecũ niwĩ.

⁷ Cǔ tojo nicã tũ'ogũ, Jesú nicũ niwĩ:

—Jau. Cǔrẽ yũ'ruogũ wa'aguti, nicũ niwĩ.

⁸ Surara wioagũ cǔrẽ yũ'ticũ niwĩ:

—Wioagũ, ya wi'ipũ mũ'ũrẽ sãjãcã weemasĩtisa'a. Yũ'ũ mejõ nigũ ni'i. Mũ'ũ wa'atimigũ, mũ'ũ dutio'ose me'rã yũ'ũre da'raco'tegũ yũ'rugũsami.

⁹ Yũ'ũ ãpẽrã surara docapũ ni'i. Na dutisere wee'e. Yũ'ũ quẽ'rã ãpẽrã surarare dutituria'a. Yũ'ũ docacjũrẽ “Wa'aya” nicã, cǔ wa'asami. Apĩrẽ “A'tia” nicã, a'tisami. Yũ'ũre da'raco'tegũre “A'tiro weeya” nicã, yũ'ũ duti'quere weesami. Tojo weegũ mũ'ũ yũ'ũre da'raco'tegũre yũ'ruduticã, yũ'rugũsami, nicũ niwĩ.

¹⁰ Jesú surara tojo nisere tũ'ogũ, tũ'omarĩa wa'acũ niwĩ. Cǔrẽ to siruturã pe'ere nicũ niwĩ:

—Ã'rĩ romano masũ yũ'ũre añurõ ãjõpeomi. Diacjũ musãrẽ were'e. Ã'rĩ weronojõ ãjõpeogũ ne ni'cũ Israe curuacjũrẽ bocaejaticãti.

¹¹ Musãrẽ wereguti. Pãjãrã judío masã nitirã ã'rĩ weronojõ yũ'ũre ãjõpeorãsama. Na nipe'tirocjãrã judío masã nitimirã, Ō'acũ wioagũ nirõpũre nirãsama. Na quẽ'rã u'mũsepũre marĩ judío masã ñecũsumũa Abrahã, Isaa, Jacob me'rã duji ba'arãsama.

¹² ãpẽrã judío masã nimirã, ãjõpeotise bu'iri u'mũsepũre wa'abo'cãrã wa'asome. Na'itĩ'arõ aperopũ Ō'acũ narẽ cõ'abajuriogũsami. Topũ na pũrĩno'rã, upicari cũ'rĩdio, utirãsama, nicũ niwĩ Jesú.

¹³ Tojo níca be'ro surara wioagũre nicũ niwĩ:

—Mũ'ũ ya wi'ipũ tojaagusa'a. Mũ'ũ ãjõpeo'caronojõta wa'arosa'a, nicũ niwĩ. Cǔrẽ tojo nirĩ curata da'raco'tegũ cǔ dutire yũ'rũcũ niwĩ.

Pedro mañecõrê Jesú yu'rũo'que ni'i

(Mr 1.29-31; Lc 4.38-39)

¹⁴ Be'ro Jesú Pedro ya wi'ipũ wa'acũ niwĩ. Ti wi'ipũ sãjãtagũ, Pedro mañecõ ujaque upũtũ dutitigo cũñagõrê bocaejasũ niwĩ.

¹⁵ Tojo weegu co omocãrĩrê ñe'ecu niwĩ. Cũ tojo weeri curata maata ujaque surua wa'acaro niwũ. Be'ro co wã'cãnu'cã, narê ba'ase etico niwõ.

Jesú pãjãrã dutitirãrê yu'rũo'que ni'i

(Mr 1.32-34; Lc 4.40-41)

¹⁶ Na'ique'ari cura masã pãjãrã wãtĩ sãjãno'cãrãrê Jesú pu'topũ miacãrã niwã. Cã ucũse me'rã wãtĩa napũre sãjãa'cãrãrê cõ'awĩrõcũ niwĩ. Tojo nicã nipe'tirã dutitirãrê yu'rũocũ niwĩ.

¹⁷ Jesú cũ tojo weecã, duporocjũpu Isaía Õ'acũ ye queti weremu'tãrĩ masũ oja'caronojõta wa'acaro niwũ. A'tiro ni ojacũ niwĩ: “Marĩ tutuatisere, marĩ dutire cã miiwapasami”, ni ojano'wũ.

Jesú me'rã wa'asĩ'rĩmi'cãrã ye queti ni'i

(Lc 9.57-62)

¹⁸ Jesú pãjãrã cũ sumutopũ nerẽnu'cãcã ã'agũ, cũ bu'erãrê a'tiro nicũ niwĩ:

—Te'a ditara siaquijipũ, nicũ niwĩ.

¹⁹ Cũ tojo nicã, ni'cũ Moisé duti'quere bu'eri masũ Jesú pu'to wa'a, ucũcũ niwĩ:

—Masãrê bu'egu, mu'u no'o wa'aro mu'urê sirutusijaguti, nicũ niwĩ.

²⁰ Jesú cãrê yu'ticũ niwĩ:

—Wa'icũrã cãrĩrĩ tuti cõosama. Mirĩcũa quẽ'rã na põ'rãtiri su'tiro cõosama. Yu'u pũrĩcã Õ'acũ macũ masũ weronojõ upũtigũ ne cã'rõ cãrĩpesaro, yaro diãcjũrê moo'o, nicũ niwĩ.

²¹ Apĩ Jesure ãjõpeogũ cãrê a'tiro nicũ niwĩ:

—Wiogũ, yu'u quẽ'rã mu'urê sirutuguti. Mejõ yu'u pacũ tiropũ wa'aguti yujupũ. Topũ ni, be'ro yu'u pacũ wẽrĩca be'ro yaatojagupũ mu'u me'rã wa'aguti, nicũ niwĩ.

²² Jesú cãrê yu'ticũ niwĩ:

—Yu'u me'rã wa'asĩ'rĩgũ, ni'cãrõacã yu'ure sirutuya. Yu'ure ãjõpeotirã wẽrĩ'cãrã weronojõ nima. Náta tja ãpẽrã wẽrĩ'cãrãrê a'merĩ yaato, nicũ niwĩ.

Jesú wĩ'rõrê, tojo nicã pã'cõrĩrê di'tamarĩacã wee'que ni'i

(Mr 4.35-41; Lc 8.22-25)

²³ Be'ro Jesú yucũsupũ mujãsãjãcũ niwĩ. Cũ bu'erã cãrê ba'patiwã'cãcãrã niwã.

²⁴ Na ditarapũ nirĩ cura upũtũ wĩ'rõ a'ticaro niwũ. Tojo weero na yucũsure pacase pã'cõrĩ paaquesãamujãcaro niwũ. Tojo wa'ari curare Jesú cãrĩa wa'acũ niwĩ.

²⁵ Tojo weerã cũ bu'erã cũ siropũ sãñagũrê wã'cõrã buruacãrã niwã. Cãrê “Wiogũ, ãsãrê yu'rũoya. Marĩ mirĩdijarã wee'e”, nicãrã niwã.

²⁶ Cũ wã'cã, narê yu'ticũ niwĩ:

—¿De'ro weerã tocã'rõ uiti? Musã yu'ure cã'rõacã waro ãjõpeose cõ'o, nicũ niwĩ. Tojo nitoja, wã'cãnu'cã, wĩ'rõrê, pã'cõrĩrê di'tamarĩacã weecũ niwĩ. Nipe'tise di'tamarĩdijape'tia wa'acaro niwũ.

²⁷ Tojo wa'acã ã'arã, cũ bu'erã ã'amarĩarã, a'tiro nicãrã niwã:

—¿Ñamũnojõ masũ nimiticũ ã'rĩ? Wĩ'rõ, pã'cõrĩpũta cãrê tu'omaatidojacã'a, nicãrã niwã.

Jesú wãtĩa sãjãno'cãrãrê cõ'awĩrõ'que ni'i

(Mr 5.1-20; Lc 8.26-39)

²⁸ Jesú wĩ'rõrê yusũoca be'ro ape pã'rẽpu pẽ'ajacãrã niwã. To Gadara wãmetiropũ nicaro niwũ. Topũ puarã umua wãtĩa sãjãno'cãrã masãperi wa'teropũ ni'cãrã Jesú tiro a'ticãrã niwã. Na uarã waro niyucã, ne ni'cũ ti ma'apũre yu'rũaticãrã niwã.

29 Na Jesure ĩ'arā, caricũcārā niwā:

—Jesú, Ō'acũ macũ, ¿de'ro weegu ũsārē caribogu a'titi? ¿Ō'acũ cũ bu'iri da'reatje duporo ũsārē bu'iri da'reyugu a'tiati? nicārā niwā.

30 Na yu'ruro pājārā yesea to auba'a nu'cũcārā niwā.

31 Wātīa narē ĩ'arā, Jesure nicārā niwā:

—Mu'ũ ũsārē cō'awĩrōgũ, sōjā yeseapure sājāaduticureya, nicārā niwā.

32 Jesú “Tojota wa'ato”, nicũ niwĩ. Cũ tojo nicāta, na masāpũre nimi'cārā yeseapũre sājāacārā niwā. Yesea na wātīa sājāca be'ro opa tu'rũpũ ní'cārā omamaati, ditarapũ doqueñojā wa'acārā niwā. Topũ mirĩboape'tia wa'acārā niwā.

33 Yesea co'terā tojo wa'acā ĩ'arā, upũtu ucuarā, macāpũ omatojaacārā niwā. Topũ ejarā, nipe'tise wātīa sājāno'cārārē wa'a'quere werēcārā niwā.

34 Tere tu'orā, macācjārā nipe'tirā Jesú tiropũ wa'acārā niwā. Cũrē ĩ'arā, a'tiro nicārā niwā:

—A'tore wijawā'cāña. Apesepũ wa'aya, nicārā niwā.

9

Jesú sijamasĩtigũre yu'rũo'que ni'i

(Mr 2.1-12; Lc 5.17-26)

1 Jesú wātīarē cō'awĩrōca be'ro yucũsupũ mujāsājā, cũ ya macāpũ majāmpĩpē'acũ niwĩ tja.

2 Topũ āpērā ni'cũ sijamasĩtigũre Jesú tiropũ cũ pesaro me'rā wuawā'cācārā niwā. Na “Jesú ũsā me'rācjũrē yu'rũogũsami”, nicārā niwā. Na ějōpeocā ĩ'agũ, Jesú sijamasĩtigũre a'tiro nicũ niwĩ:

—Wācũtutuaya. Mu'ũ ña'arō wee'quere acobojono'toja'a, nicũ niwĩ.

3 Cũ tojo nirĩ curare Moisé duti'quere bu'eri masā topũ nicārā niwā. Na a'tiro wācũcārā niwā: “Ā'rĩ cũ tojo ucũse me'rā Ō'acũrē ña'arō ucũgũ weemi. Cũ Ō'acũ weronojō tutuagu ni'i, ¿ni wācũsari? Ā'rĩ marĩ weronojō upũtigũ masā ña'arō wee'quere acobojomasĩtisami”, ni wācũcārā niwā.

4 Jesú na tojo wācũsere masĩgũ, narē nicũ niwĩ:

—¿De'ro weerā mũsā yu'ũre ña'arō wācũti?

5 ¿De'ro nise pe'e diasatibutiati? ¿“Mu'ũ ña'arō wee'quere acobojono'toja'a” o “Wā'cānũ'cā, sijawā'cāña” nise pe'e diasaweti? “Mu'ũ ña'arō wee'quere acobojono'toja'a” nicā ĩ'atimirā, ějōpeoya marĩ'i. “Wā'cānũ'cā, sijawā'cāña” nicā pe'ema, cũ sijasere ĩ'atojarāpũ “Diacjāta ni'i”, ni ějōpeo'o.

6 Tojo weegu yu'ũ Ō'acũ macũ masũ weronojō upũtigũ yu'ũ tutuasere ĩ'ogũ, ā'rĩ sijamasĩtigũre yu'rũoguti. Te me'rā mũsā yu'ũ masā ña'arō wee'quere acobojomasĩsere masĩrāsa'a, nicũ niwĩ.

Be'ro sijamasĩtigũre a'tiro nicũ niwĩ:

—Wā'cānũ'cāña. Mu'ũ cũña'carore tuutũrē, miiwua tojaagũsa'a mu'ũ ya wi'ipũ, nicũ niwĩ.

7 Cũ tojo nicā, sijamasĩtigũ wā'cānũ'cā, cũ ya wi'ipũ tojaa wa'acũ niwĩ.

8 Masā cũ tojo wa'asere ĩ'arā, upũtu ucucārā niwā. Tojo weerā Ō'acũ u'mũsepu nigũrē a'tiro nicārā niwā:

—Mu'ũ tutuase masāpũre o'o'que añuyũ'rua'a, nicārā niwā.

Jesú Mateo a'ti pũrĩ oja'cũre piji'que ni'i

(Mr 2.13-17; Lc 5.27-32)

9 Jesú sijamasĩtigũre yu'rũo'ca be'ro wa'agu, yu'ũre ĩ'abocawĩ. Yu'ũ romano masā wiogũre niyeru wapaseebosari wi'ipũ da'ragũ dujiwũ. Yu'ũre ĩ'agũ, “Yu'ũ me'rā a'tia”, niwĩ. Cũ tojo nicāta, cũ me'rā wa'awũ.

10 Be'ro ya wi'ipɯ cǎ bu'erǎ me'rǎ ba'agɯ wa'awĩ. Na ba'ari cura ǎpērǎ quē'rǎ pǎjǎrǎ niyeru wapaseeri masǎ, tojo nicǎ judío masǎ “Ña'arō weeri masǎ nima” nino'rǎ quē'rǎ ba'arǎ ejawǎ.

11 Fariseo masǎ tojo weecǎ ĩ'arǎ, cǎ bu'erǎrē sērĩtiña'wǎ:

—¿De'ro weegɯ mǎsǎrē bu'egɯ niyeru wapaseeri masǎ, ǎpērǎ ña'arō weeri masǎ me'rǎ ba'ati? niwǎ.

12 Na tojo nisere tɯ'ogɯ, Jesú a'tiro niwĩ:

—Duti moorǎ ocoyedutirǎ duturure a'matisama. Dutitirǎ pūrĩcǎ a'masama.

13 Ō'acǎ ye queti ojǎca pūrĩpɯ na oja'quere bu'erǎ wa'aya. Ō'acǎ cǎ ucǎ'quere a'tiro ojacǎrǎ niwǎ: “Yɯ'u ǎpērǎrē pajaña'duti'i. Wa'icɯrǎ ǎjǎamorōpeosere uawe'e', nicɯ niwĩ Ō'acǎ”, ni ojano'wǎ. Yɯ'u “Añurǎ ni'i” nirǎrē a'magǎ a'titiwɯ. ǎpērǎ “Ūsǎ ña'arǎ ni'i” nirǎ pe'ere a'magǎ a'tiwɯ. Na ña'arō wee'quere bujaweti dɯcayudutigu a'tiwɯ, niwĩ Jesú.

*“Mɯ'u bu'erǎ ¿de'ro weerǎ be'tiweti?” Jesure ní'que ni'i
(Mr 2.18-22; Lc 5.33-39)*

14 Be'ro Juǎ masǎrē wǎmeyerĩ masǎ bu'esere siruturi masǎ Jesú tiropɯ sērĩtiña'rǎ etawǎ:

—¿De'ro weerǎ ūsǎ weronjō, tojo nicǎ fariseo masǎ weronjō mɯ'u bu'erǎ pe'e Ō'acǎrē ñubuerǎ, be'tiweti? niwǎ.

15 Na tojo nicǎ, Jesú yɯ'tiwĩ:

—¿De'ro weecjɯ omocǎ dɯ'tegɯ na me'rǎ nígǎ, cǎ pijio'cǎrǎrē bujaweti, be'tidutibosari? Be'ro cǎrē ǎpērǎ aperopɯ miǎca be'ro pūrĩcǎrē bujaweti, be'tirǎsama. Jesú, yɯ'u na me'rǎ ni'i yujupɯ; yɯ'u na me'rǎ niticǎ pūrĩcǎrē, be'tirǎsama nígǎ, tojo niwĩ.

16 Apeye queose me'rǎ narē ninemowĩ. Tojo nígǎ, ma'ma cǎ bu'ese me'rǎ todɯporopɯ na weeseti'que a'mesɯ'amasĩtisa'a, nígǎ weewĩ. A'tiro queose o'owĩ:

—Mejǎ su'tiro ma'ma casero coeya marĩrĩ casero me'rǎ sereō'ota basiowe'e. Tojo weecǎma, ma'ma casero coecǎ wejedu'o, mejǎ su'tirore maata wejetǎ'rǎsa'a. Nemorō pajiri pe tǎ'rǎnemos'a.

17 Tojota wa'asa'a ma'ma vino mejǎ ajuro wa'icɯrǎ casero me'rǎ wéeca ajuropɯ poseyecǎ. Pǎ'mɯyɯ'rɯ, ti ajuro tǎ'rǎ, vino piostepe'tia wa'asa'a. Tojo wa'acǎ, vino bajudutia wa'asa'a. Ti ajuro quē'rǎ cō'a wa'asa'a. Tojo weero ma'ma vinorē ma'ma ajuropɯ poseyeno'o. A'tiro weecǎ vino, tojo nicǎ ti ajuro queoro tojame'rĩcǎ'sa'a, niwĩ Jesú. Dɯporopɯ weeseti'que me'rǎ Jesú cǎ ni'cǎrōacǎ ma'ma bu'ese morēta basiowe'e nígǎ, tojo niwĩ.

*Jairo macōrē, tojo nicǎ dí mejǎ cɯogore Jesú yɯ'rɯo'que ni'i
(Mr 5.21-43; Lc 8.40-56)*

18 Jesú Juǎ wǎmeyerĩ masǎ bu'erǎrē ucǎrĩ curare ni'cǎ judío masǎ nerērĩ wi'i wiogɯ etawĩ. Jesú pu'to ejaque'a, niwĩ:

—Yɯ'u macō ni'cǎrōacǎ wērĩa wa'amo. Tojo wa'amicǎ, ya wi'ipɯ wa'a, core ñapeocǎ, masǎgōsamo tja, niwĩ.

19 Cǎ tojo nicǎ tɯ'ogɯ, Jesú cǎ me'rǎ wa'awĩ. Ūsǎ cǎ bu'erǎ quē'rǎ ba'pitiwǎ'cǎwǎ.

20 Ma'apɯ ūsǎ wa'ari cura ni'cō numio doce cǎ'marĩ dí mejǎrē dutitigo a'tico niwō. Co Jesú sē'emapɯ a'ti, cǎ yaro su'tiro yapapɯ ñe'eña'co niwō.

21 A'tiro wǎcūco niwō: “Yɯ'u cǎ ya su'tirore da'raña'seacǎ me'rǎ yɯ'rɯgosa'a”, nico niwō.

22 Co ñe'eña'cǎ tɯ'oña'gǎ, Jesú core majāmĩ'a, niwĩ:

—Wǎcūtutuaya. Mɯ'u ējōpeotjǎgō, yɯ'rɯono'copɯ toja'a, niwĩ.

Cǎ tojo nicǎta, dí wijami'que bu'anɯ'cǎ pe'tia wa'acaro niwǎ.

²³ Be'ro Jesú wiogũ ya wi'ipũ ejagũ, na weewuaronojõpũma wẽrĩ'core yaari cura basapeorãrẽ bocaewãwĩ. Tojo nicã masã quẽ'rã upũtu uticã ï'awĩ.

²⁴ Cũ ti wi'i po'peapũ nirãrẽ “Wijaaya. Co wẽrĩtimo. Cãrĩgõ weemo”, niwĩ.

Tere tu'orã, masã cãrẽ bujicã'wã.

²⁵ Jesú narẽ wijaadutiwĩ. Be'ro wẽrĩ'co pesari tucũpũ sãjãa, co ya omocãpũ ñe'ecu niwĩ. Tojo weecã, co wã'cãnu'cãco niwõ.

²⁶ Be'ro nipe'tiro ti di'tapũre Jesú core masõ'que queti se'sa wa'acaro niwã.

Jesú puarã caperi ï'atirãrẽ yu'rũo'que ni'i

²⁷ Jesú wiogũ ya wi'ipũ ni'cũ wijaari cura puarã caperi ï'atirã cãrẽ caricũsirutuwã. —Davi pãrãmi nituriagũ, ãsãrẽ pajaña'cureya, ni caricũwã.

²⁸ Be'ro wi'ipũ sãjãcã, caperi ï'atirã cũ pu'topũ ejawã. Narẽ sãrĩtiña'wĩ:

—¿Yu'u musãrẽ ï'acã weemasĩsere ãjõpeoti? niwĩ.

—Ëjõpeo'o, ni yu'tiwã.

²⁹ Na tojo nicã tu'ogũ, Jesú na caperipũ ñapeowĩ.

—Musã ãjõpeo'caronojõ queoro wa'ato, niwĩ.

³⁰ Tojo nicãta, na ï'awã. Be'ro “Yu'u musãrẽ tojo weesere ãpẽrãrẽ wereticã'ña”, niwĩ.

³¹ Cũ tojo nimicã, na wijáaca be'roacãta nipe'tiro ti di'tapũ cũ narẽ yu'rũo'quere werestepe'ocã'cãrã niwã.

Ucũmasĩtigũre Jesú ucũcã wee'que ni'i

³² Caperi bajuno'ti'cãrã wijaari cura a'tiro wa'awũ. Æpẽrã Jesú tiropũ ni'cũ ucũmasĩtigũ wãtĩ sãjãno'cure miiejawã.

³³ Jesú cãrẽ ï'agũ, wãtĩ cãpũre nigũrẽ cõ'awĩrõwĩ. Tojo weecã, cũ ucũmasĩti'cũ ucũnu'cãwĩ. Tocjãrã tere upũtu ï'amarĩatjãrã, a'tiro niwã:

—Marĩ a'to Israe curuacjãrã tiropũre tojo wa'acã, ne ni'cãti ï'atirã nicãti, niwã.

³⁴ Fariseo masã pe'e a'tiro niwã:

—Wãtĩa wiogũ tutuaro me'rã ã'rĩ wãtĩarẽ cõ'awĩrõsami, niwã.

Jesú masãrẽ pajaña'que ni'i

³⁵ Jesú nipe'tise macãrĩpũ judío masã nerẽse wi'serinucũ bu'ecusiagũ wa'awĩ. Añuse queti Õ'acũ masãrẽ yu'rũose quetire werewĩ. Tojo nicã Õ'acũ wiogũ nimi nise quetire weregũ wa'awĩ. Dutitirãrẽ de'ro na pũrĩno'sere yu'rũowĩ.

³⁶ Masãrẽ ï'agũ, pũrõ pajaña'wĩ. Na bujawetirã, wãcũtutuaturã ovejare co'tegũ moorã weronojõ niwã.

³⁷ Tojo weegũ Jesú ãsã cũ bu'erãrẽ niwĩ:

—Diacjũta ni'i. Marĩ otese peje pĩ'rĩ ducati'i. Tere miirã pe'e marĩbocurema.

³⁸ Tojo weerã te otese wiogũre ãpẽrã miitamuajãrẽ sãrĩnemoña, niwĩ Jesú. A'te weronojõ Õ'acũ ye quetire masĩsĩ'rĩrã, pãjãrã waro nima. Mejõ te quetire wererã pe'e pejetirãcã nima. Tojo weerã ãpẽrã cũ o'ónemocã, Õ'acũrẽ sãrĩña, niwĩ Jesú.

10

Jesú cũ bu'erãrẽ bese'que ni'i

(Mr 3.13-19; Lc 6.12-16)

¹ Jesú masãrẽ bu'eca be'ro ãsã cũ bu'erã docere besewĩ. Æsãrẽ masãpũ nirã wãtĩarẽ cõ'awĩrõmasĩsere o'owĩ. Tojo nicã nipe'tise duti yu'rũomasĩsere o'owĩ.

² Æsã cũ bese'cãrã doce a'tiro wãmetiwũ. Ne waro Simó niwĩ. Apetero cãrẽta tja Pedro pisuwã. Be'ro cũ acabiji André niwĩ. Cũ be'ro Santiago, tojo nicã cũ acabiji Juã, na puarãputa Zebedeo põ'rã niwã.

³ Apī Felipe, apī Bartolomé, apī Tomás niwã. Yũ'u Mateo romano masã wioḡure niyeru wapaseebosagũ ní'cũ quẽ'rã na me'rã niwũ. Apī Santiago Alfeo macũ niwĩ. Tojo nicã Tadeo niwĩ.

⁴ Apī Simó celote curuacjũ niwĩ. Apī Juda Iscariote, be'ropũ Jesure ĩ'atu'tirãpũre o'oacjũ quẽ'rã niwĩ.

Jesú cã bese'cãrãrẽ bu'edutio'o'que ni'i
(Mr 6.7-13; Lc 9.1-6)

⁵ Cũ beséca be'ro ũsã docere a'tiro niwĩ:

—Judío masã nitirã tiropũ wa'aticã'ña. Tojo nicã Samaria di'tapũ nise macãrĩpũre wa'aticã'ña.

⁶ Israe curuacjãrã tiro pe'e wa'aya. Na Õ'acũ cã dutisere sirututirã, oveja na wioḡure du'tiwija wisi'cãrã weronojõ nisama.

⁷ Narẽ wererã wa'aya. “Cã'rõacã be'ro Õ'acũ bese'cũ wioḡũ sãjãḡũsami”, niña.

⁸ Dutitirãrẽ yũ'rũoya. Wẽrĩ'cãrãrẽ masõña. Cãmi boarãrẽ yũ'rũoya. Wãtĩa sãjãno'cãrãrẽ cõ'awĩrõña. Yũ'u musãrẽ weemasĩsere wapamarĩrõ o'o'o. Tojo weerã narẽ yũ'rũorã, wapaseeticã'ña.

⁹ »Musã wa'arã, ne niyeru miaticã'ña.

¹⁰ Ne ajuronojõ miaticã'ña. Su'ti, tojo nicã sapatu musã sãñase me'rã dia'cũ wa'aya. Tuacjũ miaticã'ña. Da'rari masã na da'rase wapa wapata'aba'amasĩma. Tojo weerã musã bu'erã wa'acã, musãrẽ ba'ase weetamurãsama.

¹¹ »Macãpũ etarã, “Ã'rĩta añutu'sami” musã nigũ tiro tojaque'aya. Musã to nirõ ejatuaro cã ya wi'ipũ niña.

¹² Cũ ya wi'ipũ sãjãarã, ti wi'icjãrãrẽ põtẽrĩ añudutiya.

¹³ Musãrẽ ñe'ecã, “Musãrẽ añurõ wa'ato”, niña. Musãrẽ ñe'eticã, niticã'ña.

¹⁴ Musãrẽ ñe'eti, musã bu'esere tu'osĩ'rĩticã, ti wi'ipũre wijaarã, o ti macãpũre wijaarã, ti macã cjase di'ta musãrẽ wã'a'quere paastecõ'aña. Tojo weerã musã a'ti macãcjãrã bu'iritima, ni ĩ'orãsa'a.

¹⁵ Diacjũ musãrẽ were'e. Õ'acũ masãrẽ beseatji nũmũ narẽ upũtu waro bu'iri da'reḡusami. Todũporopũ Sodoma, Gomorra wãmetise macãrĩcjãrãrẽ bu'iri da're'caro nemorõ narẽ bu'iri da'reḡusami, niwĩ Jesú.

Jesure ãjõpeorãrẽ ña'arõ weeatje cjase ni'i

¹⁶ Cũ apaturi ninemowĩ:

—Masĩña. Yũ'u musãrẽ wioro wa'teropũ o'ógũ wee'e. Ovejare yaiwa wa'teropũ o'ógũ weronojõ o'o'o. Tojo weerã musãrẽ ña'arõ weeri nĩrã, pũa capeatiya. Musãrẽ ña'arõ weemicã, añurõ weeya narẽ.

¹⁷ Añurõ ĩ'aña. Musãrẽ ñe'e, judío masã wiorã tiropũ miarãsama. Na nerẽse wi'seripũ musãrẽ tãrãrãsama.

¹⁸ Tojo nicã yũ'ure ãjõpeose bu'iri to cjase di'ta wiorã tiropũ miarãsama. Narẽ yé quetire wereya. Tojo nicã ãpẽrã judío masã nitirãrẽ wererãsa'a.

¹⁹ Musãrẽ miacã, musã ucũatjere “¿De'ro wa'arosau? ¿De'ro nirãsari?” ni wãcũque'titicã'ña. Musã ucũrĩ cura Õ'acũ musã ucũatjere o'ogũsami.

²⁰ Tojo weerã musã basu mejẽta ucũrãsa'a. Espĩritu Santu marĩ pacũ o'ó'cũ musãrẽ ucũdutisere ucũrãsa'a.

²¹ »Masã yũ'ure ãjõpeocã ĩ'arã, na acawererã warore wia, wẽjẽdutiãsama. Na põ'rã quẽ'rãrẽ tojota weerãsama. Põ'rã quẽ'rã na pacũsumũarẽ mejãrõta weerãsama.

²² Yé bu'iri nipe'tirã musãrẽ ĩ'atu'tirãsama. No'o yũ'ure ãjõpeoyapatigũnojõ yũ'rũḡusami. Cũ yũ'u pacũ tiropũ catinu'cũcũsami.

²³ Ni'cã macãpũ musãrẽ ña'arõ weecã, ape macãpũ du'tiya. Diacjũta musãrẽ were'e. Nipe'tiro Israe curuacjãrã nise macãrĩpũ musã werecusiabi'ati dũporo yu'u Õ'acũ macũ masũ weronojõ uputigũ apaturi a'tigusã'a tja, niwĩ Jesú.

²⁴ »Ne ni'cũ bu'egũ, cãrẽ bu'egũ yu'rũoro nĩmasĩtisami. Mejãrõta da'raco'tegũ quẽ'rã cã wiogũ yu'rũoro nĩmasĩtisami.

²⁵ Bu'egũ, cãrẽ bu'egũ weronojõ nigũti, nirõũa'a. Mejãrõta da'raco'tegũ cã wiogũ weronojõ nigũti, nirõũa'a. Bu'eri masũ, wiogũ, na ña'arõ yu'rũcã, bu'eno'gũ, da'raco'tegũ quẽ'rã ña'arõ yu'rũsama. Tojo weero yu'u musãrẽ bu'egũre “Beelzebú, wãtĩa wiogũ nimi” nicã, ¿de'ro weerã musã yu'u bu'erãrẽ tojo nitibosabaũ? niwĩ Jesú.

Jesú “¿Noanojõrẽ uiroũati?” ní'que ni'i

(Lc 12.2-7)

²⁶ Jesú a'tiro werenemowĩ:

—Musã yu'u me'rã ni'i. Tojo weerã musãrẽ uatirãrẽ uiticã'ña. Ne bajuyoropũ weetise ì'ano'ticã weesome. Ì'ano'rõsa'a. Ne ì'atiropũ wee'que quẽ'rã masĩno'ticã weesome.

²⁷ Yu'u musãrẽ tu'otiropũ ní'quere ãpẽrã tu'oropũ werestepe'ocã'ña. Masĩno'ña marĩ'quere masãrẽ masĩcã weeya.

²⁸ Musã upũre wẽjẽcõ'arãrẽ uiticã'ña. Na upũ dia'cãrẽ wẽjẽcõ'amasĩsama. Õ'acũ pe'e upũ, ejeripõ'rãrẽ pecame'epũ cõ'abutiamasĩsami. Cũ tojo weegũ pũrĩcãrẽ uiya, niwĩ.

²⁹ Jesú queose me'rã cã pacũ marĩrẽ ma'isere werenemowĩ:

—Puarã mirĩcũa o'majãrãcã cã'rõacã wapatisama. Na tojo wapaticã, Õ'acũ narẽ añurõ co'tesami. Ne ni'cũ mirĩcũacã yucugupũ pesagũ marĩ pacũ “Tocã'rõ wẽrĩgũsami” niticã, wẽrĩtisami.

³⁰ Apeyema tja Õ'acũ marĩ poarire “Ticũse ni'i”, ni masĩpe'ocã'sami.

³¹ Musã pãjãrã mirĩcũa yu'rũoro wapatisã'a. Tojo weerã musãrẽ ña'arõ weesĩ'rĩrãrẽ uiticã'ña. Õ'acũ musãrẽ añurõ co'tegũsami, niwĩ Jesú.

Masã tu'oropũ Jesucristore ãjõpeose ni'i

(Lc 12.8-9)

³² Jesú werenemowĩ:

—No'o masã tu'oropũ yu'ũre “Ëjõpeo'o” ni werecã, yu'u quẽ'rã narẽ yu'u pacũ u'mũsepu nigũrẽ añurõ ucũgũsa'a.

³³ Ni'cũ masãrẽ uigu, masã tu'oropũ yu'ũre “Ëjõpeowe'e” nigũrẽ yu'u quẽ'rã cãrẽ yu'u pacũ u'mũsepu nigũrẽ “Yagũ mejẽta nimi”, nigũsa'a, niwĩ Jesú.

Jesú ye bu'iri masã dũcawatima nise ni'i

(Lc 12.51-53; 14.26-27)

³⁴ Apaturi werenemowĩ:

—Musã yu'ũre “Añurõ nisetiatjere miitigu weepĩ”, ni wãcũticã'ña. Yu'u tere miititiwũ. Yu'u a'tise wapa a'pepũrĩato ní'gũ a'tiwũ. ãpẽrã yu'ũre uatirã, yu'ũre uarã me'rã a'metu'tirãsama.

³⁵ Tojo weerã ni'cũ cã pacũ me'rã a'metu'tigusami. Apego quẽ'rã co paco me'rã mejãrõta weegosamo. Tojo nicã macũ nũmo co mañecõ me'rã a'metu'tirãsama.

³⁶ Tojo weerã ni'cã wi'icjãrã, yé bu'iri a'metu'tirãsama.

³⁷ »Yu'ũre ma'irõ nemorõ musã pacũsumũa pe'ere ma'iyu'rũnu'cãrã, yarã nĩmasĩtisa'a. Tojo nicã pacũsumũa quẽ'rã na põ'rãrẽ ma'iyu'rũnu'cãrã, yarã nĩmasĩtisama.

³⁸ Apepero weegũ ni'cũ “Yu'u Jesure ãjõpeogũ, wẽrĩbosa'a” ni uigu, yu'ũre ãjõpeodu'usami. Tojo weegũnojõ yagũ nĩmasĩtisami.

³⁹ Yũ'ure ějõpeose me'rã ña'arõ yũ'rũsĩ'rĩtigũ, yũ'ure ějõpeodu'uganojõ pecame'epũ bu'iri da're bajuriono'gũsami. Apĩ wějẽsere uiti, yũ'ure ějõpeonu'cũgũnojõ pe'e yũ'u me'rã catinu'cũgũsami, niwĩ Jesú.

Añurõ wee'que wapa wapata'ase ni'i
(Mr 9.41)

⁴⁰ Jesú werenemowĩ:

—Mũsãrẽ e'catise me'rã ñe'erã, yũ'ure ñe'erãta weema. Yũ'ure ñe'erã quẽ'rã, yũ'u pacũ yũ'ure o'ócũre ñe'erãta weema.

⁴¹ Ni'cũ Õ'acũ wereduti'quere wereturiari masũrẽ cũ Õ'acũ o'ócũ niyucã, ñe'egũrẽ a'tiro wa'arosa'a. Õ'acũ cũrẽ o'osenojõrẽta cũrẽ ñe'egũ quẽ'rãrẽ o'ogũsami. Ni'cũ masũ añugũrẽ ñe'egũ, cũ añugũ niyucã, cũrẽ ñe'egũrẽ a'tiro wa'arosa'a. Õ'acũ masũ añugũrẽ o'o'caronojõta cũrẽ ñe'egũ quẽ'rãrẽ o'ogũsami.

⁴² Ni'cũ apĩrẽ Jesucristore ějõpeogũ nimi nígũ, acowũogũre acotĩagũ diacjũta añuse bocagũsami, niwĩ Jesú.

11

Juã cũ bu'erãrẽ Jesú tiropũ o'ó'que ni'i
(Lc 7.18-35)

¹ Jesú ãsã docere wérẽca be'ro wa'a wa'awĩ. Galileapũ nise macãrĩrẽ bu'ecusiagu wa'awĩ.

² Juã masãrẽ wãmeyerĩ masũ bu'iri da'reri wi'ipũ nicũ niwĩ. Topũ nígũ, Jesú masã wa'teropũ weesere tũ'ocũ niwĩ. Tere tũ'ogũ, ãpẽrã cũ bu'esere siruturãrẽ cũ tiropũ wa'aduticũ niwĩ.

³ A'tiro narẽ sãrĩtiña'duticũ niwĩ:

—“¿Mũ'ũta niti ‘Masãrẽ yũ'rũoacjũ a'tigũsami’ nino'cũ, o apĩpũre yucuerãsari yujupũ?” ni sãrĩtiña'ña, nicũ niwĩ.

⁴ Jesú tiro etarã, Juã sãrĩtiña'duti'quere sãrĩtiña'wã. Na tojo nicã tũ'ogũ, Jesú narẽ yũ'tiwĩ:

—Yũ'u weecã ĩ'asere, musã tũ'osere Juãrẽ wererã wa'aya.

⁵ “Caperĩ ĩ'atimi'cãrã ni'cãrõacãrẽ ĩ'apãama. Sijamasĩtimi'cãrã sijama. Cãmi boarã yatipe'tiano'ma. O'meperĩ tũ'oti'cãrã tũ'oma. ãpẽrã wẽrĩ'cãrã masãma. Pajasecũorã añuse masãrẽ yũ'rũose quetire tũ'oma.

⁶ Yũ'ure ějõpeodu'utigũnojõ e'catigũsami”, ni wererã wa'aya Juãrẽ, niwĩ Jesú.

⁷ Na wa'áca be'ro Jesú Juã ye cjasere masãrẽ werenũ'cãwĩ:

—Mũsã masã marĩrõpũ Juãrẽ ĩ'arã wa'apã. Topũ wa'arã, uigũnojõrẽ, wãcũtutuatigũre ĩ'arã wa'atipã. Cũ tutuatigũ tábuti wĩ'rõ wẽecũaro weronojõ nitimi.

⁸ Tojo nicã añuse waro su'ti sãñagũrẽ masã marĩrõpũ ĩ'arã wa'atipã. Su'ti añuse sãñarãnojõ wiorã ye wi'seripũ nisama.

⁹ To pũrĩcãrẽ musã ni'cũ Õ'acũ ye queti weremũ'tãrĩ masũrẽ ĩ'arã wa'arã weepã. Nirõta Juã ãpẽrã Õ'acũ ye queti weremũ'tãrĩ masã nemorõ niyũ'rũnũ'cãmi.

¹⁰ Õ'acũ Juãrẽ o'óyuatjere cũ ye queti ojãca pũrĩpũ a'tiro ojano'wũ:

“Yũ'u mũ'u ye quetire wereyuacjũre mũ'u dũporo o'ógũti.

Cũ mũ'u wa'atji ma'arẽ apoyugũsami”, nicũ niwĩ Õ'acũ, ni ojano'caro niwũ.

Ma'a quẽ'rãyumũ'tãgũ weronojõ mũ'u wa'ati dũporo masã wãcũsere bujaweti dũcayudutigũsami nígũ, tojo nicũ niwĩ.

¹¹ »Diacjũta musãrẽ weregũti. Todũporopũ, a'tiro nicã quẽ'rãrẽ ne ni'cũ Juã yũ'rũoro nígũ marĩmi. Tojo nimicã, nipe'tirã Õ'acũ wiogũ nirõpũ nirã Juã yũ'rũoro nima. Mejõ nigũpũ cũ yũ'rũoro nimi.

12 »Juã bu'enũ'cãcateropũ, téé a'tocateropũ quẽ'rãrẽ Õ'acũ wioꝝũ nisere uatirã, cumuca weema.

13 Nipe'tirã Õ'acũ ye quetire weremũ'tãrĩ masã na oja'que me'rã, tojo nicã Moisé cũ dutise cũu'que me'rã Õ'acũ wioꝝũ nimi nisere werenu'cũcãrã niwã. Juã masãrẽ wãmeyeri masũputa weretuocu niwĩ.

14 Musã yu'ure ëjõpeosĩ'rĩcãma, a'tiro nigũti. Dũporocjãpũ Õ'acũ ye queti weremũ'tãrĩ masũ a'tiro nicũ niwĩ: “Masãrẽ yu'rũoacjũ a'tise dũporo Elía Õ'acũ ye queti weremũ'tãrĩ masũ weronojõ nigũ a'tigũsami”, ni ojano'wã. Juã na tojo ojano'cuta nimi.

15 O'meperi cũorãnojõ a'tere añurõ tu'oya.

16 »Masã a'tocaterocjãrã, yé quetire tu'osĩ'rĩtirã ã'rã weronojõ nima. Wĩ'marã macã decopũ apedujirã, na me'rãcãjãrãrẽ pijirã caricũbajaque'atirã weronojõ nima. A'tiro caricũsama:

17 “Ûsã wẽowũ putimicã, basarã wijatiapũ. Ûsã bujawetise basacã quẽ'rãrẽ, utitiapũ.” Na weronojõ a'tocatero nirã no'o añurõ, ña'arõ weecã, mejãrõta tu'satima.

18 Juã masãrẽ wãmeyeri masũ be'ti, vino sĩ'rĩtisami. Cũ tojo weecã, musã “Wãtĩ cũomi”, nisa'a.

19 Be'ro yu'u Õ'acũ macũ masũ weronojõ upũtigũ quẽ'rãrẽ ba'a, yu'u vino sĩ'rĩcã, mejãrõta ña'arõ ucũ'u. “Ba'awãrĩgũ, sĩ'rĩwãrĩgũ nimi. Niyeru wapaseeri masã, tojo nicã ña'arã me'rãcãjũ nimi”, ni'i yu'ure. Musã ni'cũpũreta ëjõpeowe'e. Tojo ëjõpeotimirã, yu'u weeĩ'o'quere ï'arã, “Õ'acũ cãrẽ masĩse o'opĩ” ni, masĩbosa'a, niwĩ Jesú.

Jesure ëjõpeotise macãrĩcãjãrã ye queti ni'i
(Lc 10.13-15)

20 Be'ro Jesú cũ tutuaro me'rã weeĩ'oyu'rũnũ'cã'que macãrĩcãjãrãrẽ a'tiro tu'tiwĩ. Na ña'arõ wee'quere bujaweti dũcayuticã, tojo weewĩ.

21 —Musã Corazĩ, tojo nicã Betsaida wãmetise macãrĩcãjãrãrẽ ña'arõ wa'arosa'a. Yu'u weeĩ'o'quere ï'amirã, dũcayuwe'e. Yu'u ãpẽrã judío masã nitirã tiropũ Tiro, Sidõ wãmetise macãrĩpũ weeĩ'ocãma, dũporopũ na ña'arõ wee'quere bujaweti dũcayutojabopã. Na bujawetisere ï'orã, na weewũaronojõpũma su'tire wãquĩsenojõrẽ sãña, nujãrẽ na dũpoapũ õrẽstepeobopã.

22 Musãrẽ were'e. Õ'acũ masãrẽ beseatji nũmũ nicã, musã pe'ere Tiro, Sidõcãrã nemorõ bu'iri da'reyu'rũnũ'cãgũsami.

23 »Ni'cãrõacãma Capernaucjãrãrẽ were'e. “Tojowaro u'mũsepũ mũjãrãti”, ni wãcũticã'ña. Õ'acũ musãrẽ pecame'epũ cõ'abutiagũsami. Sõ'oníca macã Sodoma yu'u musã tiropũ wee'caronojõ weeĩ'ocãma, ti macã ni'cãrõacãpũ quẽ'rãrẽ ninu'cũbosa'a.

24 Musãrẽ nigũti. Õ'acũ masãrẽ beseatji nũmũ nicã, Sodomacjãrãrẽ nemorõ musã pe'ere Õ'acũ bu'iri da'regũsami, niwĩ Jesú.

Jesú “Yu'u me'rã ejerisãjãse cũoya” nise ni'i
(Lc 10.21-22)

25 Narẽ tojo níca be'ro Jesú cũ pacũ Õ'acũrẽ a'tiro niwĩ:

—Pacũ, mũ'u u'mũse, a'ti turi wioꝝũ ni'i. “Masĩyu'rũnũ'cãrã ni'i” nirãrẽ mũ'u ye cjasere tu'omasĩcã weewe'e. ãpẽrã wĩ'marã weronojõ maata tu'o ëjõpeorã pe'ere tere masĩcã wee'e. Mũ'u tojo weesere wãcũgũ, “Añu'u”, ni e'catise o'o'o.

26 Pacũ, mũ'u u'caronojõta a'tere queoro wee'e, niwĩ.

27 Be'ro Jesú masãrẽ ninemowĩ:

—Yũ'u pacu nipe'tise weemasĩsere yũ'ure o'owĩ. Cũ ni'cũta yũ'u nisetisere masĩpe'ocã'sami. Yũ'u quẽ'rã ni'cũta cũ nisetisere masĩpe'o'o. No'o yũ'u masĩcã weeno'rã quẽ'rã cũ nisetisere masĩsama.

²⁸ Musã basu weetutuase me'rã Õ'acũrẽ e'caticã weesĩ'rĩ'i. Tojo weerã nucũsere wuarã, da'ra caributirã weronojõ ni'i. Musã bu'iri tũ'oña'rã, bujawetirãrẽ a'tiro nigũti. Musã tojo tũ'oña'sere yũ'ure wereya. Yũ'u musãrẽ weetamugũti. Musã tojo weecã, yũ'u musãrẽ ejerisãjãsere o'oguti.

²⁹ Yũ'u dutisere, yũ'u ɥaronojõ weeya. Musã tojo weecã, weetamugũti. Yũ'u da'radutipeɥu niwe'e. Yũ'u musãrẽ pajaña'gũ, mejõ nigũ weronojõ wee'e. Musã bujawetisere yũ'ure werecã, musãrẽ e'catise ducayuguti.

³⁰ Yũ'u weetamuyucã, yũ'u dutise ɥpũtu waro musãrẽ tutuawe'e. Masã apeyenojõ ca'rasãasere o'marã weronojõ tũ'oña'rãsa'a, ni werewĩ Jesú.

12

Sauru nicã Jesú bu'erã trigore tũ'rẽ'que ni'i

(Mr 2.23-28; Lc 6.1-5)

¹ Titare sauru nicã ỹsã judío masã soowuuri nũmu Jesú trigo wesepu yũ'ruawĩ. Ỹsã cũ bu'erã ɥjaboarã, trigo na ote'quere tũ'rẽ, te perire ba'awũ.

² Fariseo masã ỹsã tojo weecã ĩ'arã, Jesure niwã:

—Ĩ'aña. Mũ'u bu'erã ni'cãcãnojõrẽ weedutisere weema. Marĩ soowuuri nũmũrẽ da'radutiwe'e, niwã.

³ Na tojo nicã tũ'ogu, Jesú niwĩ:

—Musã dũporocjũ wioɥu Davi cũ me'rãcjãrã me'rã ɥjaboarã wee'quere bu'epã.

⁴ Na a'tiro weecãrã niwã. Õ'acũ wi'ipũ sãjãa, pã “Õ'acũ ye ni'i” ni'que narẽ ba'adutiti'quere ba'acãrã niwã. Pa'ia dia'cũrẽ ba'ata basiocaro nimiwũ.

⁵ Apero Moisé duti'caropu quẽ'rãrẽ bu'epã. Marĩ soowuuri nũmu nicã pa'ia Õ'acũ wi'ipũ da'rasama. Cũ ye cjasere da'rarã, sootisama. Na tojo sootirã, ña'arõ weerã mejẽta weema.

⁶ Musãrẽ wereguti. A'tore yũ'u Õ'acũ wi'i yũ'ruoro niyũ'rũnu'cãgũ ni'i.

⁷ Musã Õ'acũ ye queti ojãca pũrĩpũ ni'quere tũ'omasĩwe'e. A'tiro ojano'caro niwũ: “Yũ'u musãrẽ a'merĩ pajaña'cã ɥa'a. Wa'icũrã ỹjũamorõpeo'caro nemorõ te pe'ere ɥasãyũ'rũnu'cã'a”, ni ojano'wũ. Musã tere tũ'omasĩrã pũrĩcã, masã mejẽcã weetirãrẽ “Ña'arõ weema”, nitibosa'a.

⁸ Yũ'u Õ'acũ macũ masũ weronojõ upũtigu soowuuri nũmũrẽ dutise nemorõ dutimasĩ'i, niwĩ Jesú.

Jesú omocã bu'awia'cũre yũ'ruo'que ni'i

(Mr 3.1-6; Lc 6.6-11)

⁹ Jesú trigo wesepu nĩca be'ro judío masã nerẽrĩ wi'ipũ sãjãawĩ.

¹⁰ Ti wi'i po'peapu ni'cũ omocã bu'awia'cu nicu niwĩ. Fariseo masã ¿de'ro wee Jesure weresãrãsari? nĩrã, cũrẽ sãrĩtiña'wã:

—¿Marĩ soowuuri nũmũrẽ dutitigure yũ'ruocã aũuti? niwã.

¹¹ Na tojo nicã tũ'ogu, narẽ yũ'tiwĩ:

—Ni'inojõta marĩ soowuuri nũmu nicã oveja copepu burusãjãcã, cũrẽ wejewã'cõgũ wa'aticã weetisami.

¹² Ni'cũ masũ oveja nemorõ wapatiyũ'rũnu'cãmi. Tojo weero marĩ soowuuri nũmũrẽ aũuse weecã aũu ni'i, niwĩ.

¹³ Cũ tojo nĩca be'ro omocã bu'awia'cũre niwĩ:

—Mũ'u omocãrẽ sĩaña, niwĩ. Tojo nicã tũ'ogu, sĩawĩ. Cũ tojo weecãta, ape omocã weronojõ aũua wa'awũ.

14 Cũ tojo weecã ĩ'arã, fariseo masã uawijaa wa'awã. Tojo uawijaarã, “¿De'ro wee Jesure wějērāsari?” ni apocãrã niwã.

Dυporocjār̃pυ Ō'acũ ye queti weremũ'tārĩ masã Jesure ojayu'que ni'i

15 Jesú cūrē wějēsĩ'rĩsere masĩgũ, omocã bu'awia'cure yu'rũo'caropu ní'cu wi-jaawã'cãwĩ. Cūrē masã pãjãrã sirutuwã. Nipe'tirã dutitirãrē yu'rũowĩ.

16 Yu'rũo, narē ne cũ ye cjasere weredutitiwĩ.

17 Jesú na pãjãrãrē yu'rũocã, Isaía Ō'acũ ye queti weremũ'tārĩ masũ oja'que queoro wa'awũ. A'tiro ojacu niwĩ:

18 Ā'rĩ yu'ure da'raco'tegu, yu'u bese'cu nimi.

Yu'u ma'igũ nimi.

Cũ me'rã e'cati'i.

Yu'u Espĩriture cūrē o'oguti.

Cũ yu'u nipe'tirã masãrē añurõ weesere werergusami.

19 Cũ ne du'saso, macã decopu caricũsijasome.

20 No'o wãcũtutuatigũnojõ quẽ'rãrē cõ'asome.

Cõ'arõnojõ o'ogu, wãcũtutuacã weegusami.

Ējõpeotutuatirãrē tu'tisome.

Narē añurõ weetamugũsami.

Cũ wioгу sãjãca be'ropu, cũ ña'asere docaque'aca be'ropu tojo weedu'ugusami.

Cũ queoro dutime'rĩcũsami.

21 Tojo weerã nipe'tirocjãrã cũ dutiatjere co'terãsama, tojo ni ojano'wũ.

Jesure “Wãtĩ tutuaro me'rã weẽ'omi” ni ucja'que ni'i

(Mr 3.20-30; Lc 11.14-23; 12.10)

22 Be'ro Jesú tiropu caperi bajutigu, ucũtigu wãtĩ sãjãno'cure miiejawã. Na cūrē miiejacã ĩ'agũ, Jesú cūrē yu'rũowĩ. Tojo wéeca be'ro ĩ'a, ucũwĩ.

23 Wãtĩ sãjãno'cu yu'rũcã ĩ'arã, nipe'tirã masã ĩ'amarĩawã. Na a'merĩ sērĩtiña'wã:

—¿Ā'rĩ dυporocjār̃pυ Davi pãrãmi “Na a'tiacju niapũ” ní'cu niti? niwã.

24 Fariseo masã na tojo nicã tu'orã, a'tiro niwã:

—Ā'rĩ wãtĩa wioгу Beelzebú wãmetigu tutuaro me'rã wãtĩarē cõ'awĩrõcã'sami, niwã.

25 Jesú na tojo nisere masĩgũ, narē niwĩ:

—Nĩ'cã curuacjãrã a'merĩ ducawati a'mequẽrã, masãpe'tia wa'asama. Tojo nicã ni'cã macãcjãrã o ni'cã wi'icjãrã na quẽ'rã a'merĩ ducawati a'metu'tirã, pe'tidija wa'asama.

26 Mejãrõta wãtĩa wioгу cũ yarã wãtĩarē cõ'awĩrõgũ, cũ basuta ducawatigu weesami. Tojo weegu cũ de'ro wee tutuanemobosabe.

27 Musã yu'ure “Cũ wãtĩ Beelzebú tutuaro me'rã wãtĩarē cõ'awĩrõmi”, ni'i. Tojo nicãma, musã bu'esere siruturã wãtĩarē cõ'awĩrõrã, ¿noa tutuaro me'rã cõ'awĩrõsari? Narē musã “Ō'acũ tutuaro me'rã wãtĩarē cõ'awĩrõma”, ni'i. Tojo weero masĩno'o. Musã yu'ure nise diacjũ niwe'e.

28 Yu'u wãtĩarē Espĩritu Santu tutuaro me'rã pe'e cõ'awĩrõ'o. Te me'rã “Ō'acũ wioгу nise musã tiropure nitoja'a”, nino'o.

29 »Queose me'rã musãrē werenemogũti tja. Ni'cũ tutuamũ ya wi'ipure du'tecũutimigũ, yajamasĩno'ña marĩ'i. Du'téca be'ropu yajamasĩsami, niwĩ. Yu'u wãtĩ yu'rũoro tutuayũ'rũnũ'cã'a ní'gũ, tojo niwĩ Jesú.

30 Jesú ninemowĩ:

—Yu'ure uatirã yu'ure ĩ'atu'tirã nima. Yu'ure seeneotamutigũnojõ do-questewã'cãgũ weronojõ nimi. Yu'ure ějõpeotirã masãrē Ō'acũrē ějõpeocã weeta-murã mejẽta weema.

³¹ »Tojo weegu musārē diacjũ wereguti. Õ'acũ masã ña'arõ weesere, ña'arõ ucũsere acobojogusami. Espiritu Santure ña'arõ ucũcã pũrĩcãrẽ, acobojosome.

³² Yũ'u Õ'acũ macũ masũ weronojõ uputigure ña'arõ ucũcã, Õ'acũ acobojogusami. Espiritu Santu pe'ere ña'arõ ucũcã, Õ'acũ acobojosome. Ni'cãrõacã, be'ropũ quẽ'rãrẽ mejãrõta acobojosome, niwĩ Jesú.

Yucugure tigu dũca me'rã ï'amasĩno'o nise ni'i
(Lc 6.43-45)

³³ Jesú ninemowĩ:

—Yucugũ añucjũ nicã, tigu dũca me'rã “Añucjũ ni'i”, nino'o. Yucugũ ña'acjũ nĩrõ, tigu dũca me'rã “Ña'acjũ ni'i”, ni ï'amasĩno'o. Yucugure tigu dũca me'rã ï'amasĩno'o.

³⁴ Musã aña weronojõ pũrĩrã ni'i. Ña'arã nitjĩarã, ¿de'ro wee añusere ucũmasĩbosau? Marĩrẽ ña'ase pũúturo, ña'asetã marĩ ucũse wija'a. Añuse nicã, añusetã wija'a.

³⁵ Tojo weegu masũ añugũ añuse wãcũse cõoyugũ, añurõta ucũsami. Apĩ ña'agũ pe'e cũ wãcũse ña'ase niyucã, ña'arõ ucũsami.

³⁶ Musārẽ wereguti. Õ'acũ masārẽ beseatji nũmũ nicã, musã wãcũtimirã no'o ñaro ucũma'a'quenũcũ beseğusami.

³⁷ Musã añurõ ucũca be'ro nicã, Õ'acũ musārẽ “Añurõ ucũpã, bu'iri moo'o”, nigũsami. Musã ña'arõ ucũca be'roma “Bu'iri cõo'o”, nigũsami, niwĩ Jesú fariseo masārẽ.

Masã ña'arã Jesure weẽ'odutimi'que ni'i
(Mr 8.12; Lc 11.29-32)

³⁸ Be'ro fariseo masã, ãpẽrã Moisé oja'quere bu'eri masã Jesure a'tiro niwã:

—Masārẽ bu'egũ, mũ'u añuse weẽ'ocã ï'asĩ'rĩsa'a, niwã.

³⁹ Na tojo nicã tu'ogũ, Jesú niwĩ:

—Musã a'tocaterocjãrã ña'arã ni'i. Musã weẽ'oña nĩrã, musã ãjõpeotisere yũ'ũre ï'o'o. Musārẽ weẽ'osome. A'te dia'cũrẽ wereguti. Dũporocjũpũ Jonã Õ'acũ ye quetire weremũ'tãrĩ masũ wa'a'caronojõ dia'cũrẽ ï'ogũti.

⁴⁰ Jonã wa'iwũ pajigũjo paaga po'pearũ i'tia ñmũco, i'tia ñami cũpũre sãñacũ niwĩ. Cũ weronojõta yũ'u Õ'acũ macũ masũ weronojõ uputigu quẽ'rã yũ'ũre yáaca be'ro i'tia ñmũco, i'tia ñami di'ta po'pearũ cũñagũsa'a.

⁴¹ Jonã Nĩnive wãmetiri macãcjãrãrẽ Õ'acũ ye quetire werecã, na ña'arõ wee'quere bũjaweti, du'ucãrã niwã. Yũ'u pe'ere Jonã yũ'ruoro nimicã, musã ãjõpeowe'e. Musã na wee'caronojõ ña'arõ wee'quere bũjawetiwe'e. Tojo weerã Õ'acũ masārẽ beseatji nũmũ nicã, Nĩnivepũ ní'cãrã a'tocateropũcjãrãrẽ “Musã Jesure ãjõpeotirã, ña'arõ weewũ”, nĩrãsama.

⁴² Apeye quẽ'rãrẽ wereguti. Dũporocjõ mujĩpũ mujãtiro diacjũ pe'e nĩrĩ di'tapũ wiogo Israe curuacjãrã wiogũ Salomó masĩsere tu'ogo a'tico niwõ. Yũ'u Salomó yũ'ruoro masĩyũ'runũ'cãmicã, musã pe'e yũ'ũre tu'osĩ'rĩwe'e. Tojo weego Õ'acũ masārẽ beseatji nũmũ nicã, ti di'ta wiogo ní'co a'tocateropũcjãrãrẽ “Musã Jesure ãjõpeotirã, ña'arõ weewũ”, nigõsamo, niwĩ.

Wãtĩ todũporopũ cũ ní'cũpũre majãmisãjãase ni'i
(Lc 11.24-26)

⁴³ Jesú fariseo masārẽ ninemowĩ:

—Wãtĩ masũpũre cõ'awĩrõno'ca be'ro aco marĩrõpũ sijabaque'atisami. Cũ niatjore a'magũ, tojo weesami. Cũ nĩrõ bocatigu, a'tiro wãcũsami:

⁴⁴ “Yũ'u wijaa'cũpũre dajasãjãagũti tja”, nisami. Cũpũre dajasãjãagũ, wi'i o'aca wi'i, añurõ apõca wi'i weronojõ bocaegasami.

⁴⁵ Be'ro ãpērã wãtãa sietere cū yu'rũoro ña'arãrẽ pijisami. Piji, be'ro todũporopu cū wijaa'cũpũre na nipe'tirã sãjãasama. Tojo weegu masũ cū todũporopu ní'caro nemorõ ña'arõ tojasami. Æ'rã quẽ'rã yu'ũre ãjõpeotirã tojota ña'abutiario wa'arãsama, niwĩ Jesú.

Jesú paco, tojo nicã cū acabijirã ye cjase ni'i
(Mr 3.31-35; Lc 8.19-21)

⁴⁶ Jesú masãrẽ tojo ucũrĩ cura cū paco, cū acabijirã cū nirĩ wi'ipũ ejawã. Na sopepu tojanũ'cã, cū me'rã ucũsĩ'rĩwã.

⁴⁷ Tojo weecã, to nigũ ni'cũ werewĩ Jesure:

—Mũ'u paco, mũ'u acabijirã sope pu'topũ niama. Mũ'u me'rã ucũsĩ'rĩama, ni werewĩ.

⁴⁸ Cũ tojo nicã tu'ogu, Jesú cãrẽ niwĩ:

—¿Noanojõ niti yu'u paco, yu'u acabijirã? niwĩ.

⁴⁹ Be'ro ãsã cū bu'erãrẽ ñupu'a, niwĩ:

—Æ'rãrẽ yu'u paco, yu'u acawererã waro tu'oña'a.

⁵⁰ No'o Ô'acũ çaro weerãnojõ náta yu'u acabiji, yu'u acabijo, yu'u paco weronojõ nima, niwĩ.

13

Jesú oteri masũ ye quetire queose me'rã were'que ni'i
(Mr 4.1-9; Lc 8.4-8)

¹ Ti numũrẽta tja Jesú wi'ipũ ní'cu ditara sumutopũ wa'awĩ. Wa'a, topũ dujiwĩ.

² Masã pãjãrã waro cū tiropũ nerẽcã ã'agũ, yucũsupũ mũjãsjãa, dujiwĩ. Masã pe'e ditara sumutopũ nu'cũwã.

³ Be'ro Jesú queose me'rã narẽ bu'ewĩ:

—Ni'cũ masũ cū ya wesepũ otegu wa'asami.

⁴ Cũ otegu wẽestewã'cãcã, apeye otese cape ma'apũ doqueque'asa'a. Mirĩcũa a'ti, te perire ã'aboca, ba'ape'ocã'sama.

⁵ Apeye ãtãpaga cã'rõacã di'ta çuro bu'ipũ doqueque'asa'a. Te di'ta cã'rõacã niyucã, asibusu maata marã, pĩ'rĩsa'a.

⁶ Be'ro mũjĩpũ asimũjãtiri cura di'ta boposãjãyu'rua wa'asa'a. Tojo weero nu'cõrĩ çuotĩ'caro nitĩjarõ, maata ñaidija wa'asa'a.

⁷ Apeye otese cape pota wa'teropũ burũque'asa'a. Pota pe'e tere pĩ'rĩyu'rua, wẽjẽcã'sa'a.

⁸ Apeye otese cape di'ta añurõpu burũque'asa'a. Te añurõ pĩ'rĩ, dũcatisa'a. Ni'cã ño cien peri dũcatisa'a. Ape ño sesenta peri, ape ño treinta peri dũcatisa'a.

⁹ O'meperi çorãnojõ a'tere añurõ tu'oya, niwĩ Jesú.

Jesure cã bu'erã “¿De'ro weegu queose me'rã bu'eti?” ní'que ni'i
(Mr 4.10-12; Lc 8.9-10)

¹⁰ Be'ro ãsã cū bu'erã cū pu'to wa'a, cãrẽ sãrĩtiña'wũ:

—¿De'ro weegu masãrẽ queose me'rã bu'eti? niwũ.

¹¹ Jesú ãsãrẽ yu'tiwĩ:

—Ô'acũ musãrẽ a'tiro weemi. Musã ãpērã todũporopũ masĩña marĩmi'quere cū wiogu nisere masĩcã weemi. Æpērã yu'ũre ãjõpeotirã pe'ere masĩticã weemi.

¹² Tojo weegu yu'u bu'esere ãjõpeorãrẽ narẽta Ô'acũ masĩse o'onemogũsami. Na tu'omasĩse çoyu'ruarãsama. Æpērã yu'u bu'esere ãjõpeotirã pe'ere na cã'rõacã masĩmi'quere tu'omasĩticã weegusami.

13 Na yu'u weesere ï'amirã, ï'atirã weronojõ nisama. Yu'u bu'esere tu'omirã, tu'omasĩtisama. Tojo weegu queose me'rã narẽ were'e.

14-15 Isaia Õ'acũ ye quetire weremu'tãrĩ masũ cũ oja'caronojõta narẽ wa'a'a. A'tiro ojacu niwĩ:

Musã Õ'acũ ye cjasere teerã, ï'asĩ'rĩsome.

Õ'acũrẽ ãjõpeosĩ'rĩtirã, diacjũ cjasere tu'osĩ'rĩsome.

Tojo ãjõpeotitjĩarã, yu'ure acobojose sãrĩsome.

Tojo weerã musãrẽ werecã, tu'orãsa'a, tu'orã pe'e.

Mejõ ¿de'ro nirõ weesari? ni tu'omasĩsome.

Musã añurõ yu'u weesere ï'amirã, ï'amasĩsome, ni ojacu niwĩ Isaia, niwĩ Jesú.

16 Æsã pe'ere niwĩ:

—Musã pũrĩcã yu'ure ãjõpeorã, e'cati'i. Yu'u weesere ï'arã, yu'u bu'esere tu'orã, ãjõpeo'o.

17 Diacjũ musãrẽ weregati. Pãjãrã Õ'acũ ye queti weremu'tãrĩ masã, tojo nicã duporocjãrã masã añurã ní'cãrã ni'cãrõacã yu'u musãrẽ weesere ï'asĩ'rĩcãrã nimiwã. Yu'u musãrẽ weresere tu'osĩ'rĩcãrã nimiwã. Tojo weesĩ'rĩ'cãrã nimirã, ï'ati, tu'otiyu'ruocã'cãrã niwã, niwĩ Jesú.

Jesú oteri masũ quetire “A'tiro nisĩ'rĩrõ wee'e” nise ni'i

(Mr 4.13-20; Lc 8.11-15)

18 Be'ro Jesú ãsãrẽ a'tiro werenemowĩ:

—Oteri masũ ye queti a'tiro nisĩ'rĩrõ wee'e.

19 Yu'u a'ti turipu wiogu nigũsa'a nisere tu'omirã, tere tu'omasĩtirã, a'tiro weronojõ nisama. Otese cape ma'apũ buruque'a'que weronojõ nisama. Wãtĩ a'ti, na tu'omi'quere ã'mape'ocã'sami.

20 Æpãrã ãtãpaga wa'teropũ doqueque'a'que peri weronojõ nisama. Yé quetire e'catise me'rã tu'osama.

21 Tojo tu'omirã, nu'cõrĩ marĩrã weronojõ nisama. Narẽ mejãcã wa'acã, o ãpãrã te quetire ãjõpeose bu'iri narẽ tu'ticã, maata ãjõpeodu'ucã'sama.

22 Æpãrã otese cape pota wa'teropũ buruque'a'que weronojõ nisama. Yé quetire tu'oma, tu'orã pe'e. A'ti umuco cjase pe'ere wãcũyu'runu'cã'sama. No'o de'ro nisere uaripejayu'ruasama. Na tojo niseticã, a'te narẽ dojorãcã'sa'a. Na tu'o'quere acobojo, dũca marĩrã weronojõ nisama.

23 Æpãrã di'tapũ añurõpũ buruque'a'que peri weronojõ nima. Yé quetire tu'o, añurõ ãjõpeo, yu'u dutironojõ weesetirã, añurõ dũcatirã weronojõ nima. Cien peri dũcati'caro weronojõ añusere weesama. Æpãrã sesenta peri, ãpãrã treinta peri dũcati'caro weronojõ añusere weesama, niwĩ Jesú.

Trigo wa'teropũ apeye ña'ase cape pĩ'rĩbajua'que ni'i

24 Jesú apeye queose me'rã ãsãrẽ werenemowĩ:

—Õ'acũ wiogu nise a'tiro weronojõ ni'i. Ni'cũ masũ añuse capere cũ ya wesepũ otesami.

25 Be'ro nipe'tirã cãrĩca be'ro te ote'cure ï'atu'tigu cũ ote'caropũ wa'asami. Wa'a, trigo cape wa'teropũ ña'ase capere otesami.

26 Trigo pĩ'rĩmujã, te pupiri cura ña'ase cũ ote'que pe'e quẽ'rã pĩ'rĩbajuasa'a.

27 Tere ï'arã, cãrẽ da'raco'terã na wiogupure wererã wa'asama: “Wiogu, marĩ ote'que añuse cape dia'cũ nimiwũto”, nisama. “¿De'ro wee a'te ña'ase cape a'tipari?” nisama.

28 Na wiogu narẽ yu'tisami: “Ni'cũ marĩrẽ ï'atu'tigu tojo weepĩ”, nisami. Be'ro da'raco'terã na wiogure sãrĩtiña'sama tja: “¿Mũ'u ãsã ña'asere cureweerã wa'acã uasari?” nisama.

²⁹ Cũ pe'e narẽ nisami: “Weeticã'ña. Musã cureweerã, apeye trigore du'acõ'abosa'a.

³⁰ Totã trigo me'rã bucuaacã'to. Trigo bucuaatu'ajaca be'ropu da'rari masãrẽ o'óguti. Na ña'ase pĩ'rĩ'quere cureweemã'tãrãsama. Curewee, tere opa dotori du'te, ñjũarãsama. Tu'ajanu'cõ, trigore na nũrõwuaropu nũrõrãsama”, nisami, niwĩ Jesú.

Jesú mostaza wãmetise cape me'rã queose o'o'que ni'i
(Mr 4.30-32; Lc 13.18-19)

³¹ Jesú apeye queose me'rã werenemowĩ tja:

—Õ'acũ yarã pãjãrã sãjãrãsama nise otese mostaza cape weronojõ ni'i. Tere ni'cũ cũ ya wesepu otesami.

³² Mostaza cape cã'caperoacã waro ni'i. Tócacaperoacã nimirõ, bucuaropua pajibutiacyu yucugũ pĩ'rĩsa'a. Pajicyu waro wa'acã ñ'arã, mirĩcũa a'ti, tigu dũpũripu na diepeoatje su'tire weesama, niwĩ. Õ'acũ wiogu nise cã'caperoacã weronojõ nu'cãsa'a. Be'ro pajicyu bucua'caro weronojõ nipe'tiropu cũ ye queti se'sa wa'arosa'a. Tojo nicã pãjãrã cũ yarã sãjãrãsama nígu, tojo niwĩ.

Pã bucuaacã weese me'rã queose ni'i
(Lc 13.20-21)

³³ Be'ro apeye queose me'rã werenemowĩ tja:

—Õ'acũ wiogu nise a'tiro weronojõ ni'i. Ni'cõ numio pã weegotigo pã weese harinarẽ i'tiapa queo, po'osãasamo. Te me'rã levadura pã bucuaacã weesere morẽsamo. Be'ro te nipe'tise bucua se'sape'tia wa'asa'a, niwĩ. Levadura harinarẽ bucuaacã wee'caro weronojõ Õ'acũ wiogu nise nipe'tiropu se'sarosa'a nígu, tojo niwĩ.

Jesú masãrẽ queose me'rã bu'e'que ni'i
(Mr 4.33-34)

³⁴ Jesú masãrẽ bu'égu, queose me'rã wereticã weetiwi.

³⁵ Cũ tojo weecã, Õ'acũ ye quetire weremã'tãrĩ masũ oja'que queoro wa'awu. Jesú masãrẽ wereatjere a'tiro ojano'wũ:

Queose me'rã masãrẽ weregusa'a.

Õ'acũ a'ti umuco weecãpu masĩno'ña marĩ'quere musãrẽ were bajurẽgũti, ni ojano'wũ.

Jesú “Ña'ase cape trigo tiropu pĩ'rĩbajua'quere a'tiro nisĩ'rĩrõ wee'e” nise ni'i

³⁶ Be'ro Jesú masãrẽ we'eriti, wi'ipu sãjãawĩ. Ësã cũ bu'erã cũrẽ sirutusãjãwũ. Topu cũrẽ sãrĩtiña'wũ:

—Mu'u mejẽpu ña'ase cape trigo wa'teropu queose were'quere wereapoya. ¿De'ro nisĩ'rĩrõ weeati? niwũ.

³⁷ Ësã tojo nicã tu'ogu, Jesú yu'tiwĩ:

—Añuse trigo capere ote'cu yu'u Õ'acũ macũ masũ weronojõ uputigu ni'i.

³⁸ Ti wese pe'e a'ti turi nisĩ'rĩrõ wee'e. Añuse cape yu'ure ãjõpeorã Õ'acũ põ'rã nima, nisĩ'rĩrõ wee'e. Ña'ase cape pĩ'rĩ'que pe'e wãtĩ yarã nima, nisĩ'rĩrõ wee'e.

³⁹ Ti wese ote'cure ñ'atu'tigu ña'asere ote'cu wãtĩ nimi. Trigo bucuaatu'ajaca be'ro na tũ'rẽse a'ti umuco pe'tiatje ni'i, nisĩ'rĩrõ wee'e. Trigore tũ'rẽrĩ masã Õ'acũrẽ wereco'terã u'musecjãrã weronojõ nima.

⁴⁰ Ña'asere curewee ñjũacõ'asama. Na tojo wee'caro weronojõ a'ti turi pe'ticãpũre ña'arãrẽ cõ'arãsama.

⁴¹ Yu'u Õ'acũ macũ masũ weronojõ uputigu yu'ure wereco'terãrẽ nipe'tiropu o'ógusa'a. “Nipe'tirã ña'arõ weerãrẽ, tojo nicã ãpẽrãrẽ ña'arõ weecã weerãrẽ neoña”, nigũsa'a.

⁴² Narē pecame'epu cō'arāsama. Topu na pūrīno'rā, upicari cūrīdio, utirāsama.

⁴³ Tojo wa'ari curare Ō'acū uaro weerā pe'e a'tiro weerāsama. Cū tiropu wa'arā, mujīpū umucocjū weronojō asisterāsama. Topu ninu'cūcā'rāsama. O'meperi cūorānojō a'tere añurō tū'oya, niwī.

Dì'tapu niyeru kujiri yaacūu'que queose ni'i

⁴⁴ Jesú a'tiro werenemowī:

—Musārē Ō'acū wiogu nisere werenemogūti. Cū musā wiogu nise nipe'tise yu'ruoro añuyu'rūnū'cā'a. Ni'cū apeyenojō wapabujūserē āpērā ya di'ta po'peapu nūo'quere boca'caro weronojō ni'i. Tere bocāca be'ro mejārōpūta yaacūusami tja. Be'ro e'catise me'rā wa'a, nipe'tise cū cūosere duape'ocā'sami. Cū dua'que wapa me'rā ti di'tare duumiicā'sami, niwī.

Jesú perla wāmetiri pe, wapabujūri pe me'rā queose o'o'que ni'i

⁴⁵ Apeye quē'rārē Jesú werenemowī:

—Ō'acū wiogu nise ni'cū duari masū añurō asitese peri perla wāmetisere a'macusiario weronojō ni'i.

⁴⁶ Cū wapabujūri pe, ni'cā pere bocaejagu, a'tiro weesami. Bocaaja, cū cūosere duape'ocā'sami. Cū dua'que wapa me'rā ti pe wapabujūri pere duumiicā'sami. Ō'acū musā wiogu nicā, ti pe wapabujūri pere bocase weronojō ni'i.

Wejecu me'rā Jesú queose o'o'que ni'i

⁴⁷ »Be'ropu Ō'acū masārē beseatjere weregūti. Wa'i wējērī masā ni'cāgū wejecujo dia pajiri maapu doqueñosama. Tigupure nirānūcū wa'i su'riwā'sama.

⁴⁸ Tigū mu'muyū'rūcā ī'arā, wa'i wējērī masā dia sumutopu wejemañāsama. Topu wa'ire besedujisama. Añurārē pi'ipu besesāasama. Ō'arārē doqueñocā'sama.

⁴⁹ A'ti umuco pe'ticā, tojota wa'arosa'a. Ō'acūrē wereco'terā u'mūsecjārā a'tirāsama. Añurā, Ō'arārē ducawaanū'cōrāsama.

⁵⁰ Ō'arārē pecame'epu cō'arāsama. Topu na pūrīno'rā, upicari cūrīdio, utirāsama, niwī Jesú.

Jesú cū bu'erārē be'ropu na weeatjere were'que ni'i

⁵¹ Be'ro Jesú ūsārē niwī:

—¿A'te yu'u ní'quere tū'oti musā? niwī.

Ūsā “Ūu, tū'o'o”, niwū.

⁵² Ūsā tojo nicā, cū niwī:

—Nipe'tirā Moisé oja'quere bu'erā yu'u wiogu nigūsa'a nisere ējōpeorā, ni'cū wi'i cūogu weronojō nima. Cū, cū ya wi'icjārārē o'oacju, ti wi'ipu cū apeyenojō nūrō'quere ma'marē, mejārē miwīrōmasīsami. Cū weronojō yé niatjere mejā, Ō'acū ye queti weremū'tārī masā na oja'quere weremasīsama. Tojo nicā ma'ma, yu'u bu'ese quē'rārē weremasīsama nígū, tojo niwī ūsārē.

Jesú cū ya macā Nazarepu dajatojaa'que ni'i

(Mr 6.1-6; Lc 4.16-30)

⁵³⁻⁵⁴ Jesú te queose wérēca be'ro to ní'cu Nazare cū masāca macāpu wa'awī. Topu judío masā na nerēwūari wi'ipu bu'enū'cāwī. Topu nirā cū bu'esere tū'o, ī'amarīamujāwā. A'tiro niwā:

—¿No'opu bu'epari ā'rī tocā'rō masīgū? ¿De'ro wee a'te masā dutitirārē yu'ruosenojōrē weeī'omasīti?

⁵⁵ Ā'rī ni'cū capiteru macū nimi. Cū a'ti macācjō María macū nimi. Cū acabijirā Santiago, José, Simó, Juda nima.

⁵⁶ Cũ acabijirã numia quẽ'rã a'topata nima. Tojo weegu ¿no'opu masĩmpari cũ a'tere? niwã.

⁵⁷ Cũ tocjũ nise bu'iri cũ weresere ãjõpeosĩ'rĩtiwã. Jesú pe'e narẽ niwĩ:

—Nipe'tirã ni'cũ Õ'acũ ye queti weremu'tãrĩ masũrẽ tu'o ãjõpeosama. Cũ ya di'tacjãrã, cũ ya wi'icjãrã dia'cũ ãjõpeotisama, niwĩ.

⁵⁸ Tojo weegu ti macãpure na ãjõpeoticã ã'agũ, peje waro narẽ weẽ'otiwĩ.

14

Juã masãrẽ wãmeyerĩ masũrẽ tojo wee wẽjẽcãrã niwã nise ni'i
(Mr 6.14-29; Lc 9.7-9)

¹ Titare Herode Galilea di'tacjãrãrẽ dutigu Jesú wee'quere tu'ocu niwĩ.

² Tere tu'ogu, cũ me'rã da'rarãrẽ a'tiro nicu niwĩ:

—Cũ Juã masãrẽ wãmeyerĩ masũ yu'u wẽjẽduti'cu masã'cu nígu nisami. Tojo weetigu mejẽta, peje waro weẽ'otutuayu'rũapu, nicu niwĩ.

³ Cũ Herodeta toduporopure Juãrẽ ñe'eduticu niwĩ. Ñe'e, bu'iri da'reri wi'ipu du'tecũuduticu niwĩ. A'te ye bu'iri tojo weecu niwĩ. Herode cũ acabiji Felipe numo, Herodía wãmetigore Felipe cũ catimicã, core ã'ma, numoticu niwĩ.

⁴ Cũ tojo weesere tu'ogu, Juã Herode tiropu wa'a, a'tiro nicu niwĩ:

—Mu'u acabiji numorẽ numoticã, ña'a ni'i. Core cuoticã'ña, nicu niwĩ. Cũ tojo ní'que bu'iri Herode cãrẽ bu'iri da'reri wi'ipu sãrõduticu niwĩ.

⁵ Cũ Juãrẽ wẽjẽsĩ'rĩcu niwĩ. Masã pe'e “Juã Õ'acũ ye quetire weremu'tãrĩ masũ nimi”, nicãrã niwã. Tojo weegu yu'u cãrẽ wẽjẽcã, masã yu'u me'rã uabosama ni uigu, maata cãrẽ wẽjẽticu niwĩ.

⁶ Be'ro Herode cũ bajuáca numurẽ bosenumu weecu niwĩ. Titare Herodía macõ cũ piji'cãrã tiropu basa'ogõ wijaco niwõ.

⁷ Herode co basa'ocã tu'sayu'rũacu niwĩ. Tojo weegu “Ne nisooro marĩrõ no'o mu'u uasenojõrẽ o'oguti”, nicu niwĩ.

⁸ Co pe'e co pacore “¿Ñe'enojõrẽ sãrĩgõsariba?” nico niwõ. Co paco wérẽca be'ro Herode tiropu wa'a, cãrẽ nico niwõ:

—Juã masãrẽ wãmeyerĩ masũ dupoare dutesure, ni'cã papu miiti, yu'ure o'oya, nico niwõ. ¿Diacjũta Juãrẽ wẽjẽgũsari? nígo, tojo weedutico niwõ.

⁹ Co tojo nicã tu'ogu, Herode bujaweticu niwĩ. Juãrẽ wẽjẽsĩ'rĩticu nimiwĩ. Cũ masã tu'oropu “Mu'u uasenojõrẽ o'oguti” ní'cu niyugu, masã yu'ure bujiri nígu, co ní'caronojõta weecu niwĩ.

¹⁰ Tojo weegu Juã bu'iri da'reri wi'ipu nigũrẽ cũ dupoare dutesureduticu niwĩ.

¹¹ Dutesureca be'ro cũ dupoare bapapu sãa, Herodía macõrẽ o'ocãrã niwã. Co pe'e quẽ'rã co pacopure o'oturiaco niwõ.

¹² Be'ro Juã bu'esere sirutu'cãrã cũ upure miirã wa'a, yaacãrã niwã. Be'ro Jesupure wererã wa'acãrã niwã.

Jesú ni'cãmocũsetiri mil mũnarẽ ba'ase eca'que ni'i
(Mr 6.30-44; Lc 9.10-17; Jn 6.1-14)

¹³ Jesú Juãrẽ wẽjẽ'que quetire tu'ogu, a'tiro weewĩ. Yucusupu mujãsãjãa, apero masã marĩrõpu ãsã cũ bu'erã me'rã wa'awĩ. Ësã wa'asere tu'orã, tocjãrã masã ma'apu cãrẽ sirutu'wã'cãcãrã niwã.

¹⁴ Jesú ape pã'rẽpu pẽ'ajagu, dijanu'cãwĩ. Be'ro masã pãjãrãrẽ bocaejapejawĩ. Narẽ ã'agũ, pajaña'wĩ. Dutitirã na mia'cãrãrẽ yu'rũowĩ.

¹⁵ Ësã cũ bu'erã na'ique'ari cura cũ pu'to wa'a, werewu:

—Na'ique'aropu wee'e. A'topu marĩ nirõpu masã marĩma. Tojo weegu masãrẽ macãpu wa'adutiya. Topu duuba'arã wa'ato, nimiwã.

16 Æsã tojo nicã tu'ogu, “Wa'aticã'to. Musã narẽ ecaya”, niwĩ.

17 Æsã cūrẽ niwũ:

—Ni'cãmocuse pã, wa'i puarã dia'cũ cœo'o, niwũ.

18 Be'ro “Te musã cœosere miitia”, niwĩ.

19 Cũ tojo nicã, cũ tiro miawũ. Be'ro Jesú masãrẽ tá bu'ipũ dujidutiwĩ. Tu'ajanũ'cõ, te pã ni'cãmocuse pagare, na wa'i puarãrẽ mii, Ƴ'muarõpũ ï'amorõ, cũ pacũ Õ'acũrẽ e'catise o'owĩ. Be'ro pãrẽ ducawaa, ũsãrẽ o'owĩ. Æsã pe'e masãrẽ tere etiwũ.

20 Nipe'tirã ba'a yapiwã. Be'ro doce pi'seri na ba'adu'a'quere seeneowũ.

21 Tere ba'arã numia, wĩ'marã ba'paqueono'ña marĩrõ Ƴmũa se'saro ni'cãmocusetiri mil niwã.

Jesú acopũ sija'que ni'i

(Mr 6.45-52; Jn 6.16-21)

22 Jesú masãrẽ ba'ase ecãca be'ro ũsã cũ bu'erãrẽ yucũsũ me'rã ditarapũ pẽ'ayudutiwĩ. Cũ pe'e topũ masãrẽ we'eritigu, tojacã'wĩ yujupũ.

23 Be'ro masãrẽ we'eritica be'ro ũrũgũpũ cũ se'saro ñubuegu mujãcũ niwĩ. Topũre ñami ãjãcã, ni'cũta nicũ niwĩ.

24 Æsã pe'e ditara decopũ pẽ'arã weewũ. To ũsã ejacã, wĩ'rõ Ƴputũ wẽepõtẽowũ. Tojo weero pã'cõrĩ paca yucũsure wẽecũawũ.

25 Bo'remujãtiri cura Jesú ũsã tiropũ acopũ sijawã'cãtiwĩ.

26 Æsã cūrẽ ï'amasitiwũ. Tojo weerã cũ topũ sijawã'cãticã ï'arã, Ƴputũ ucũawũ. Cūrẽ ï'arã, “Abũ, masũ wẽrĩ'cũ wãtĩ nisami”, ni caricũwũ.

27 Jesú ũsãrẽ nucũadutigu a'tiro niwĩ:

—Wãcũtutuaya. Yũ'ũ ni'i. Yũ'ũre uiticã'ña, niwĩ.

28 Be'ro Pedro Jesure niwĩ:

—Wiogu, mũ'ũ nígũ, yũ'ũre mũ'ũ tiro acopũ sijawã'cãdutiya, niwĩ.

29 Jesú cūrẽ niwĩ:

—To pũrĩcãrẽ a'tia, niwĩ. Tojo weegu Pedro dija, Jesú tiropũ wa'agu, sijawã'cãwĩ.

30 Be'ro Ƴputũ wĩ'rõ wẽecã ï'agũ, ucũa wa'awĩ. Tojo weegu cũ di'adijagu, caricũwĩ:

—Wiogu, ñe'egũ a'tia, ni caricũwĩ.

31 Be'ro maata Jesú cūrẽ ñe'ewĩ. A'tiro niwĩ:

—¿Mũ'ũ cã'rõacã waro ãjõpeose cœoti? ¿De'ro weegu yũ'ũ tiro a'tisĩ'rĩmigũ, yũ'ũre ãjõpeotiati? niwĩ.

32 Be'ro na yucũsũpũ mujãsjãrĩ cura wĩ'rõ yũsua wa'awũ.

33 Tojo wa'acã ï'arã, ũsã tiwũpũ sãñarã Jesure ãjõpeorã, ejaque'awũ. Cūrẽ niwũ:

—Nirõta mũ'ũ Õ'acũ macũ ni'i, niwũ.

Jesú Genesarepũ dutitirãrẽ yũ'rũo'que ni'i

(Mr 6.53-56)

34 Be'ro ũsã Genesare wãmetiropũ pẽ'ajawũ.

35 Tocjãrã Jesure ï'amasĩrã, topũ cũ ejase quetire nipe'tiropũ werese'sabi'acãrã niwã. Nipe'tirã dutitirãrẽ yũ'rũodutirã cũ tiropũ miiejawã.

36 —Mũ'ũ quẽ'rã ũsãrẽ mũ'ũ yaro su'tiro sumutopũ ñe'eña'duticureya, niwã. Nipe'tirã tojo weerã yũ'rũono'pe'ticã'wã.

15

Masãrẽ ña'arã wa'acã weese ni'i

(Mr 7.1-23)

1 Be'ro fariseo masã Jesú tiropũ ejawã. Tojo nicã Moisé oja'quere bu'eri masã quẽ'rã Jerusalẽpũ a'ti'cãrã Jesú tiropũ eja, sãrĩtiña'wã:

² —¿De'ro weerã mu'u bu'erã marĩ ñecũsumua weemujãti'quere yu'rũnu'cãti? Ba'ase duporo marĩ ñecũsumua weewua'caronojõ omocoetima, niwã.

³ Jesús narẽ yu'tiwĩ:

—Yu'u quẽ'rã musãrẽ sërĩtiña'gũti. Musã ñecũsumua weemujãti'quere weesirurã, ¿de'ro weerã Õ'acũ dutiro pe'ere yu'rũnu'cãti?

⁴ Õ'acũ a'tiro duticũ niwĩ: “Musã pacũ, musã pacore ëjõpeoya.” Tojo nicã “No'o cã pacũ, cã pacore ña'arõ ucũgũnojo wẽrĩato”, nicũ niwĩ.

⁵ Musã pe'e musã pacure o musã pacore na apeyenojõ sërĩcã, weetamusĩ'rĩtirã, narẽ a'tiro nisa'a: “Nipe'tise ùsã cuose musãrẽ o'obo'quere Õ'acũrẽ o'otojapu”, nisa'a.

⁶ Musãta a'tiro nirãnojo'rẽ na pacũ o na pacore weetamuta basiotisa'a nisere bu'e'e. A'tiro wéerã, Õ'acũ dutisere tojowaro ï'acõ'abutiaca'a. Musã ñecũsumua weemujãti'quere weesĩ'rĩrã, tojo wee'e.

⁷ Diacjũ wéerã weronojõ weeta'sa'a. Isaía duporocjũpu Õ'acũ ye quetire weremu'tãrĩ masũ musãrẽ diacjũta nisapĩ. A'tiro ojacu niwĩ:

⁸ “Ã'rã masã usero me'rã dia'cũ yu'ure ëjõpeoma.

Na tu'oña'se waro pe'e no'opu nirõ nisa'a.

⁹ Tojo weerã na yu'ure ñubuepeose wapamarĩ'i.

Na bu'ese yu'u dutise mejeta ni'i.

Masã dutise ni'i”, nicũ niwĩ Õ'acũ, ni ojacu niwĩ Isaía, ni yu'tiwĩ Jesús fariseo masãrẽ.

¹⁰ Narẽ tojo níca be'ro Jesús masãrẽ pijio, niwĩ:

—Yé cjasere tu'omasĩrãti níra, tu'oya.

¹¹ Marĩ usero me'rã ba'ase mejeta Õ'acũ ï'orõpu marĩrẽ ña'arõ wa'acã wee'e. Tojo weronojõ o'oro, marĩrẽ useropu wijatise pe'e ña'arõ wa'acã wee'e, niwĩ.

¹² Tojo níca be'ro ùsã cã bu'erã cã pu'to wa'a, cãrẽ niwũ:

—Mu'u tojo nisere tu'orã, fariseo masã tu'satiama, niwũ.

¹³ Ësã tojo nicã, Jesús queose me'rã yu'tiwĩ:

—Wese cuogu ña'ase, topu pĩ'rĩbajuasere du'acõ'agũsami. Yu'u pacũ u'musepu nigũ nisoose me'rã bu'erãrẽ mejãrõta weegusami. Narẽ cõ'abutiagusami.

¹⁴ Tojo weerã narẽ tojo ï'acõ'acã'ña. Na nisoose me'rã bu'érã, caperi ï'atirã ãpẽrã caperi ï'atirãrẽ wejemu'tãrã weronojõ nima. Ni'cũ ï'atigu apĩ ï'atigure wejemu'tãgũ, na puarãputa no'o nirĩ copepu burusãjãsama, niwĩ.

¹⁵ Be'ro Pedro Jesure niwĩ:

—Ësãrẽ wereya. Mu'u ní'que ¿de'ro nisĩ'rĩrõ weesari? niwĩ.

¹⁶ Jesús cãrẽ niwĩ:

—¿Musã quẽ'rã a'tere tu'omasĩweti yujupu?

¹⁷ Nipe'tise marĩ ba'asõrõse paapu wa'a, be'ro yu'rũwijaa wa'asa'a.

¹⁸ Masã na ucũse, useropu wijase pe'e wãcũsepũ wadatiwijati'i. A'te pũrĩcã Õ'acũ ï'orõpu masãrẽ ña'arã wa'acã wee'e.

¹⁹ Marĩ wãcũse ña'arõ wãcũsepũ du'pocãtiwijati'i. ãpẽrãrẽ wẽjẽcõ'ase, numo nitigore a'metãrãse, numio me'rã ña'arõ weese, yajase, nisoose, ucjase a'te nipe'tise wãcũsepũ du'pocãtiwijatisa'a.

²⁰ A'te peje pũrĩcã Õ'acũ ï'orõpũre masãrẽ ña'arã wa'acã weesa'a. Marĩ na weewuasenojõrẽ ba'ase duporo omocoetirã pũrĩcã, masãrẽ ña'arã wa'acã weetisa'a, niwĩ.

Judío masõ nitigo ape di'tacjõpu Jesure ëjõpeo'que ni'i
(Mr 7.24-30)

²¹ Be'ro Jesús Genesarepu ní'cũ Tiro, Sidõ wãmetise macãrĩpu wa'awĩ. Tocjãrã judío masã nitiwã.

22 Topu eja, ni'cō numio topu nigō Canaácjō Jesú tiro caricūwā'cātiwō:

—Yu'u wioḡu, Davi daporocjū wioḡu pārami, yu'ure pajaña'ña. Yu'u macō wātī sājāno'co nitjāgō, pūrō pi'etimo, niwō.

23 Jesú core yu'titiyu'rucā'wī. Tojo weerā ūsā cū bu'erā cū pu'to wa'a, cūrē niwū:

—Marī siro ña'arō caricūwā'cātisamo. Core wa'adutiya, niwū.

24 Be'ro Jesú core niwī:

—Ō'acū yu'ure Israe curuacjārā oveja bajuduti'cārā weronojō nirā dia'cūrē a'madutiḡu o'owī, niwī.

25 Cū tojo nimicā, co cūrē ējōpeogo, cū pu'to ejaque'awō. A'tiro niwō:

—Wioḡu, yu'ure weetamuña, niwō.

26 Jesú core yu'tiwī:

—Wī'marā ba'asere ē'ma, diayiare doquecūucā, ña'a ni'i, niwī.

27 Cū tojo nimicā, co pe'e cūrē niwō:

—Yu'u wioḡu, tojota ni'i, nírō. Diayiaputa mesapu na wiorā ba'astedijosere ba'asama. Tojo níḡō, yu'u judío masō nitimicā, judío masā na “Diayi weronojō nimo” nigōrē, judío masārē mu'ch weetamudū'a'quere weetamuña níḡō, tojo niwō.

28 Co tojo nicā, Jesú niwī:

—Mu'ch pūrīcā ējōpeose cuoyu'rua'a. Tojo weero mu'ch ní'caronojōta wa'ato, niwī.

Cū tojo nirī curata co macō wātī cō'awīrōno'copu tojaco niwō.

Jesú pājārā dutitirārē yu'ruo'que ni'i

29 Jesú Tiro, Sidōpu ní'cu wijawā'cāḡū, Galilea wāmetiri ditara sumutopu yu'ruawī. Be'ro ūrūḡūpu mujāa, ejanujāwī.

30 Pājārā masā cū dujiropu etawā. Na opa cō'ñerī sjarārē, caperi bajuno'tirārē, omocā, du'pocā dojoriwi'iare, ucūmasītirārē, no'o duti cuorānojōrē miiejawā. Jesú tiropu narē miiejacūowā. Narē yu'ruowī.

31 Tojo weecā, ucūmasītimi'cārā ucūwā. Omocārī, du'pocārī dojoriwi'ia yu'ruono'wā. Opa cō'ñerī sija'cārā diacjū sijawā. Ī'atimi'cārā ĩ'awā. Tere ĩ'arā, masā ĩ'amarīawā. Be'ro Ō'acūrē “Marī Israe curuacjārā wioḡu tutuayu'ruami”, ni e'catise o'owā.

Jesú ba'paritisetiri mil umuarē eca'que ni'i

(Mr 8.1-10)

32 Be'ro Jesú ūsā cū bu'erārē pijio, niwī:

—Ā'rā masārē pajaña'a wa'asa'a. Na marī me'rā nirō i'tia numu yu'ru'u. Tojo weerā na ba'ase toja wa'asama. Na ūja me'rā na ye wi'seripu tojaacā uatisa'a. Na ba'atirā, ma'apu tu'omasīse pe'tique'a wa'abosama, niwī.

33 Cū tojo nicā, ūsā cūrē niwū:

—¿De'ro wee ūsā ba'ase bocabosari ā'rā pājārārē? A'tore masā marīma, niwū.

34 Jesú ūsārē niwī:

—¿Dicūsepaga pā cuoti? niwī.

Ūsā cūrē niwū:

—Sietepaga pā, tojo nicā wa'i pejetirācā cuo'o, niwū.

35 Ūsā tojo nīca be'ro masārē dujudutiwī.

36 Be'ro pā sietepagare, tojo nicā wa'ire mii, cū pacu Ō'acūrē e'catise o'owī. Tu'ajanu'cō, pārē ducawaa, ūsārē o'owī. Ūsā pe'e tere masārē etiwū.

37 Nipe'tirā ba'a, yapiyu'ruawā. Be'ro siete pi'seri na ba'adu'a'quere seeneowū.

38 Tere ba'arā numia, wī'marā ba'paqueono'ña marīrō umua se'saro ba'paritisetiri mil niwā.

39 Be'ro Jesú masārē we'eriti, ūsā yucūsupu mujāsājāa, Magdala wāmetiropu pē'a wa'awū.

16

Jesure fariseo masā, tojo nicā saduceo masā Ō'acū tutuaro me'rā weeī'odutimi'que ni'i

¹ Ūsā Magdala wāmetiropu ejacā, fariseo masā, tojo nicā saduceo masā Jesure ī'arā etawā. Na ¿diacjū Ō'acū o'ó'cuta nimiti? nírā, cūrē Ō'acū tutuaro me'rā weeī'odutiwā.

² Jesús pe'e narē yu'tiwī:

—Mujipū sō'asājācā, musā “Añurō cū'marōsa'a”, ni'i.

³ Bo'reacā ñiarī nūmūjo nicā, “Aco pejarosa'a”, ni'i. Ū'muarō cjasere ī'arā, tojo bajuri nūmu nirōsa'a nisere masī'i. Tojo nimirā, Ō'acū a'tocatero cū weeī'ose pe'ere masīwe'e.

⁴ Musā a'tocaterocjārā ña'arā ni'i. Musā weeī'oña nírā, musā yu'ure ējōpeotisere ī'o'o. Musārē weeī'osome. A'te dia'cūrē wereguti. Dūporocjūpu Ō'acū ye quetire weremu'tārī masū Jonārē wa'a'caronojō dia'cūrē ī'ogūti, niwī. Tojo níca be'ro na tiropu ní'cu apesepu wa'awī.

Jesú queose o'o'que ni'i

(Mr 8.14-21)

⁵ Be'ro ūsā ape pā'rēpu pē'a wa'awu. Topu wa'arā, pā ūsā ba'atjere acobojocārā niwā.

⁶ Jesús ūsārē niwī:

—Musā fariseo masā, saduceo masā na ye levadura pā bucuacā weesere tu'omasīña, niwī.

⁷ Cū tojo nicā, ūsā cū nisere tu'otirā, a'merī niwā:

—Marī pārē miititiasu. Tojo weegu marīrē tojo nisami, nimiwā.

⁸ Jesús ūsā tojo nisere masīgū, a'tiro niwī:

—Musā pā marī ba'atjere miititiasu nírā, queoro wācūwe'e. Musā ējōpeose moobutia'a.

⁹ ¿Musā tu'omasīweti yujupu? ¿Yu'u ni'cāmocusepaga pā me'rā ni'cāmocusetiri mil ūmuarē eca'quere wācūweti? Peje pi'seri na ba'adu'aquere seeneowū.

¹⁰ ¿Cārū wee'que quē'rārē wācūweti? Sietepaga pā me'rā ba'paritisetiri mil masārē ecawu. Tita quē'rārē na ba'adu'a'quere peje pi'seri seeneowū.

¹¹ ¿De'ro weerā musā tu'omasītiati? Yu'u fariseo masā, saduceo masā ye levadurare ucūgū, pā mejētare nigū weepu, niwī.

¹² Cū tojo nicāputa, ūsārē tu'omasīse ejawu.

—Marīrē levadura pā bucuacā weese mejētare ucūgū weepī; fariseo masā, saduceo masā na nisoose me'rā bu'ese pe'ere tu'omasīato nígū, tojo niapī, niwā.

Pedro Jesure “Mu'u Ō'acū bese'cu ni'i” ní'que ni'i

(Mr 8.27-30; Lc 9.18-21)

¹³ Be'ro Jesús Cesarea Filipino wāmetiri macāpu wa'awī. Topu eja, ūsā cū bu'erārē sērītiña'wī:

—Masā yu'u Ō'acū macū masū weronojō upatigūre ¿de'ro ucūti? niwī.

¹⁴ Ūsā cūrē yu'tiwu:

—Āpērā “Juā masārē wāmeyerī masū nīmī”, nima. Āpērā “Dūporocjūpu Ō'acū ye quetire weremu'tārī masū Elía nígū nisasami”, nima. Āpērā “Jeremía nīmī o apī Ō'acū ye quetire weremu'tārī masū nígū nisasami”, nima mu'arē, ni yu'tiwu cūrē.

¹⁵ Ūsā tojo nicā, niwī:

—Musā waro, ¿de'ro wācūti yu'ure? ni sērītiña'wī.

¹⁶ Cū tojo nicā tu'ogū, Simó Pedro cūrē yu'tiwī:

—Mũ'u Õ'acũ bese'cu Cristo ũsã yoacã yucue'cu ni'i. Õ'acũ catinu'cũgũ macũ ni'i, niwĩ.

¹⁷ Jesú cãrẽ niwĩ:

—Simó, Joná macũ, mũ'u tojo ucũgũ, diacjũta ucũ'u. Ne ni'cũ masũ mũ'urẽ tere weretiapĩ. Yũ'u pacu u'mũsepũ nigũ mũ'urẽ tere masĩse o'oopĩ. Tojo weegu e'catiya.

¹⁸ Mũ'urẽ wereguti. Mũ'u wãme Pedro ũtãgã nisĩ'rĩrõ wee'e. Mũ'u weronojõ ãjõpeorãrẽ ya curuacjãrãrẽ wa'acã weeguti. Wãtĩ cũ yarã me'rã ya curuacjãrãrẽ docaque'acã weesome.

¹⁹ Yũ'u mũ'urẽ u'mũsepũ marĩ wiogu nirõpu cja sawire o'oguti. Tojo weero a'ti nucũcãpũre mũ'u cã'mota'acã, u'mũsepũ quẽ'rãrẽ cã'mota'ano'rõsa'a. Mũ'u a'ti nucũcãpũre du'tecũucã, u'mũsepũ quẽ'rãrẽ du'tecũuno'rõsa'a. A'ti nucũcãpũre “Tojota weeato” nicã, u'mũsepũ quẽ'rãrẽ tojota wa'arosa'a, niwĩ Jesú.

²⁰ Be'ro Jesú ũsãrẽ niwĩ:

—Ne ãpẽrãrẽ “Cũ Õ'acũ bese'cu Cristo nimi”, niticã'ña, niwĩ.

Jesú cã wẽrĩatjere were'que ni'i

(Mr 8.31-9.1; Lc 9.22-27)

²¹ Tita me'rã Jesú ũsãrẽ a'tiro werenũ'cãwĩ:

—Yũ'ure Jerusalẽpu wa'aro ni'i. Topũ judío masã bucurã, pa'ia wiorã, Moisé oja'quere bu'eri masã yũ'ure uputu pi'eticã weerãsama. Yũ'ure wẽjẽrãsama. Tojo weemicã, i'tia nũmũ be'ro masãgũsa'a, niwĩ ũsãrẽ.

²² Cũ tojo nicã tu'ogu, Pedro Jesure yoacurero wejewã'cã, a'tiro tu'ticu niwĩ:

—Yũ'u wiogu, ne mũ'u tojo nise wa'aticã'to. Õ'acũ tojo wa'acã cã'mota'ato, nicu niwĩ.

²³ Be'ro Jesú majãminũ'cã, cũrẽ nicu niwĩ:

—Wãtĩ wa'aya. Mũ'u tojo nĩgũ, Õ'acũ yũ'ure dutisere cã'mota'asĩ'rĩgũ wee'e. Õ'acũ cũ ũasere wãcũwe'e. Masã na wãcũwũaronojõ pe'e wãcũ'u, nicu niwĩ.

²⁴ Be'ro Jesú ũsã ãpẽrãrẽ niwĩ:

—No'o yũ'ure ãjõpeosirutugũnojo cũ weesĩ'rĩrõnojo weeticã'to. Yũ'u ũaro pe'e weeato. No'o yũ'ure sirutusĩ'rĩgũ, “Jesure ãjõpeogu, wẽrĩbosa'a” nitigũta sirutuato.

²⁵ Yũ'ure ãjõpeose me'rã ña'arõ yũ'rũsĩ'rĩtigũ, yũ'ure ãjõpeodu'ugũnojo pecame'epũ bu'iri da're bajuriono'gũsami. Apĩ wẽjẽsere uiti, yũ'ure ãjõpeonu'cũgũnojo pe'e yũ'u me'rã catinu'cũgũsami.

²⁶ »Ni'cũ a'ti turi cjase nipe'tisere wapata'a, cũ ejeripõ'rã pe'ere bajuriogu, ãñe'enojõrẽ wapata'abosari? Cũ pecame'epũ wa'agu, cũ ya ejeripõ'rãrẽ de'ro wee wapayewĩrõmasĩtisami.

²⁷ Yũ'u Õ'acũ macũ masũ weronojõ uputigũ a'tiro weeguti. Yũ'u pacu asistese me'rã, cũrẽ wereco'terã me'rã a'ti turipũre a'tiguti tja. Yũ'u apaturi a'tigu, nipe'tirãrẽ de'ro na wee'quenũcũrẽ wapayeguti.

²⁸ Diacjũ mũsãrẽ wereguti. Ni'cãrẽrã a'topũ nirã na wẽrĩse dũporo a'tere ĩ'arãsama. Yũ'u Õ'acũ macũ masũ weronojõ uputigũ wiogu sãjãcã ĩ'atimirã, wẽrĩsome, niwĩ.

17

Jesú cã bajuse dũcayũ'que ni'i

(Mr 9.2-13; Lc 9.28-36)

¹ Jesú “Yũ'u wiogu nisere ĩ'arãsa'a” nĩca be'ro ni'cã semana yũ'rũwũ. Titare Pedro, Santiago, cũ acabiji Juãrẽ ũrũgũ u'mũacjũpu miacu niwĩ. Na se'saro wa'acãrã niwã.

² Topũ na ĩ'orõpu cũ bajusere dũcayucũ niwĩ. Cũ diapoare mujĩpũ ũmũcocjã weronojõ asistecu niwĩ. Cũ ye su'ti añurõ bo'reyuse wa'acaro niwã.

³ Tojo wa'ari cura maata Moisé, Elía d̄uporocjār̄ap̄u Jesú me'rã ucũcã ï'acãrã niwã.

⁴ Tere ï'agũ, Pedro Jesure nicu niwĩ:

—Yũ'u wioḡu, marĩ a'topu nicã añuyũ'rũa'a. Mu'u macã, ũsã i'tia wi'iacã weerãti. Ni'cã wi'i mu'u ya wi'i, ape wi'i Moisé ya wi'i, ape wi'i Elía ya wi'i weerãti, nicu niwĩ.

⁵ Pedro tojo ucũrĩ cura ni'cã o'mecurua asisteri curua a'ti, narẽ tuubi'acã'caro niwũ. Ti curuap̄are ni'cũ ucũcã tu'ocãrã niwã:

—Ã'rĩ yũ'u macũ, yũ'u ma'igũ nimi. Cũ me'rã pũrõ e'cati'i. Cũ ucũsere tu'o ějõpeoya, nicu niwĩ Õ'acũ.

⁶ Tere tu'orã, cũ bu'erã up̄utu ucuarã, di'tap̄u mu'rĩque'acãrã niwã.

⁷ Be'ro Jesú na pũ'to wa'a, narẽ ñe'eña'a, nicu niwĩ:

—Wã'cãnu'cãña. Uiticã'ña, nicu niwĩ.

⁸ Be'ro na ï'acã, ãp̄erã ne marĩcãrã niwã. Jesú ni'cũta nicu niwĩ.

⁹ Na tigup̄u ni'cãrã dijaticã, Jesú narẽ nicu niwĩ:

—Musã ni'cãrõacã ï'a'quere ne ãp̄erãrẽ wereticã'ña. Yũ'u Õ'acũ macũ masũ weronojõ up̄utigũ wẽrĩ masãca be'rop̄u wereya, nicu niwĩ.

¹⁰ Cũ tojo nicã, cũ bu'erã s̄erĩtiña'cãrã niwã:

—¿De'ro weerã Moisé oja'quere bu'eri masã “Masãrẽ yũ'rũoacjũ a'tise d̄uporo Elía a'timũ'tãgũsami” nisari?

¹¹ Jesú narẽ yũ'ticu niwĩ:

—Musã níronojõta Elía a'timũ'tãgũsami. Cũ nipe'tisere apomũ'tãgũsami.

¹² Yũ'u pe'e a'tiro nigũti. Elía a'titojacu niwĩ. Cũrẽ masã ï'amasĩticãrã niwã. Na cũrẽ no'o uaro weesĩrĩsere weecãrã niwã. Cũrẽ wee'caronojõta yũ'u Õ'acũ macũ masũ weronojõ up̄utigũ quẽ'rãrẽ pi'eticã weerãsama, nicu niwĩ.

¹³ Cũ tojo nicãp̄u, cũ bu'erã tu'omasĩcãrã niwã. “Cũ Elía a'titojacu niwĩ níḡũ, Juã masãrẽ wãmeyerĩ masũrẽ nigũ weesami”, nicãrã niwã.

Jesú wĩ'magũrẽ wãtĩ sãjãno'cãre cõ'awĩrõ'que ni'i

(Mr 9.14-29; Lc 9.37-43)

¹⁴ Be'ro na ũrũḡũp̄u ni'cãrã masã wa'terop̄u dijatawã. Titare ni'cũ a'ti, Jesú tirop̄u ejaque'awĩ. Cũrẽ a'tiro niwĩ:

¹⁵ —Yũ'u wioḡu, yũ'u macũrẽ pajaña'ña. Cũ wãcũña marĩrõ wẽrĩamujãmi. Up̄utu waro pi'etiyũ'rũmajãmi. Pejetiri pecame'ep̄u doqueque'a, diap̄u quẽ'rãrẽ doqueñojãmujãmi.

¹⁶ Cũrẽ mu'u bu'erã tirop̄u miiejamiap̄u. Na cũrẽ yũ'rũomasĩtiama, niwĩ.

¹⁷ Be'ro Jesú masãrẽ niwĩ:

—Musã ějõpeose moorã ña'arã ni'i. Yũ'u musãrẽ yoacã bu'emicã, ne tu'omasĩwe'e yujup̄u. ¿No'ocã'rõ yoacã musã yũ'ure ějõpeoticã wãcũtutuagũsari? Cũ wĩ'magũrẽ yũ'u tiro miitia, niwĩ.

¹⁸ Top̄u miiejacã, wãtĩ wĩ'magũp̄u ni'cãre cõ'awĩrõwĩ. Cũ tojo weeri curata wĩ'magũ yũ'rũono'cãp̄u tojawĩ.

¹⁹ Be'ro ũsã cũ bu'erã ãp̄erã tu'otirop̄u cũrẽ s̄erĩtiña'wũ:

—¿De'ro weerã ũsã wãtĩrẽ cõ'amasĩtiapari? niwũ.

²⁰ Jesú ũsãrẽ niwĩ:

—Musã yũ'ure añurõ ějõpeotise ye bu'iri cũrẽ cõ'awĩrõmasĩtiapã. Diacjũ musãrẽ wereḡuti. Musã mostaza capeacã weronojõ cã'rõacã ějõpeose cuorã, a'tigũ ũrũḡũrẽ “Aperop̄u wa'aya”, nímasĩbosa'a. Musã tojo nicã, aperop̄u wa'arosa'a. Musã diacjũta ějõpeocãma, nipe'tisere weeta basiorosa'a.

²¹ Ã'rĩ wãtĩ sãjãḡũnojõrẽ Õ'acũrẽ s̄erĩ, be'tise me'rã dia'cũ cõ'awĩrõta basio'o, niwĩ.

Jesú cǔ wēřiatjere apaturi werenemo'que ni'i
(Mr 9.30-32; Lc 9.43-45)

²² Be'ro ũsǎ Galileapɯ sizarǎ wa'awɯ. Topɯ Jesú ũsǎrē niwī:

—Yɯ'ɯ Ō'acǔ macǔ masǔ weronojō uputiguere wiorǎpɯre o'orǎsama.

²³ Yɯ'ɯre wējērǎsama. Na tojo weemicǎ, i'tia nɯmɯ be'ro masǎgǔsa'a tja, niwī. Ŭsǎ cǔ “Yɯ'ɯre wējērǎsama” nicǎ tɯ'orǎ, pǔrō bujawetiwɯ.

Ō'acǔ wi'i cjase niatjere na niyeru o'o'que ni'i

²⁴ Be'ro Jesú, ũsǎ cǔ bu'erǎ Capernau wǎmetiri macǎpɯ wa'awɯ. Ŭsǎ topɯ ejari curare Ō'acǔ wi'i cjase niatjere niyeru wapaseeri masǎ Pedro tiropɯ wa'awǎ. A'tiro sērītiña'cǎrǎ niwǎ cǔrē:

—¿Musǎrē bu'egu Ō'acǔ wi'i cjase niatjere niyeru wapayeweti? nicǎrǎ niwǎ.

²⁵ Pedro narē yɯ'ticɯ niwī:

—Wapayesami, nicɯ niwī.

Be'ro Pedro Jesú nirī wi'ipɯ sǎjǎejawī. Cǔ Jesure sērītiña'gǔti weeri cura Jesú pe'e cǔrē ucǔwe'ocǎ'wī:

—¿De'ro tɯ'oña'ti, Simó? ¿A'ti ɯmɯcocjǎrǎ wiorǎ niyeru ɯarǎ, na acawererǎrē sērīsari, o aperocjǎrǎpɯre sērīsarine? niwī.

²⁶ Pedro cǔrē yɯ'tiwī:

—Aperocjǎrǎpɯre wapayedutisama, niwī.

Jesú cǔrē niwī:

—To pǔrīcǎrē na acawererǎrē sērītisama. Tojo weero yɯ'ɯ Ō'acǔ macǔ niyucǎ, cǔ ya wi'i cjase niatjere niyeru sērīmasītisama.

²⁷ Tojo nimicǎ, narē mejēcǎ wǎcǔdutitigu wapayeguti. Mɯ'ɯ ditarapɯ wējērī da mii, wa'i wējēgǔ wa'aya. Ba'amɯ'tǎgǔrē wejemorōña. Cǔ ɯseropɯ niyeru kujire bocagusa'a. Ti cuji me'rǎ marī pɯarǎ yere wapayegu wa'aya, niwī Jesú.

18

Añurō weeyɯ'rɯnɯ'cǎgǔ yere oja'que ni'i
(Mr 9.33-37; Lc 9.46-48)

¹ Ō'acǔ wi'i cjase wapaseeri masǎrē Pedro wapayegu wa'acaterore ũsǎ Jesú tiropɯ wa'a, cǔrē niwǎ:

—Ŭ'mɯsepɯre ¿noanojō ũsǎ mɯ'ɯ besecǔ'cǎrǎ āpērǎ yɯ'rɯoro niyɯ'rɯnɯ'cǎgǔsari? niwǎ.

² Ŭsǎ tojo nicǎ tɯ'ogɯ, Jesú ni'cǔ wī'magǔrē pijio, ũsǎ tiropɯ nɯ'cōwī.

³ Ŭsǎrē niwī:

—Musǎrē diacjǔ wereguti. Āpērǎ yɯ'rɯoro niyɯ'rɯnɯ'cǎsī'rīsere du'ucǎ'ña. Musǎ tere wǎcǔnu'cǔrǎ, ā'rī weronojō nitirǎ, ɯ'mɯsepɯ yɯ'ɯ wiogu niatjopɯ wa'asome.

⁴ A'tiro ni'i. No'o ā'rī wī'magǔ weronojō āpērǎ yɯ'rɯoro nisere wǎcǔtigɯnojō cǔta yɯ'ɯ niatjopɯre āpērǎ yɯ'rɯoro niyɯ'rɯnɯ'cǎgǔsami.

⁵ Apeye quē'rǎrē wereguti. Yɯ'ɯre maigǔnojō ni'cǔ ā'rī wī'magǔrē ñe'egǔ weronojō weemi. Cǔrē ñe'egǔ, yɯ'ɯreta ñe'egǔ weemi, niwī.

Āpērǎrē ña'arō weecǎ weeticǎ'ña nise ni'i
(Mr 9.42-48; Lc 17.1-2)

⁶ Jesú apeye ũsǎrē werenemowī:

—No'o yɯ'ɯre ējōpeogɯ wī'magǔrē ña'arō weecǎ weegǔ ɯputɯ bu'iri da'reno'gǔsami. Ŭtǎgǎ pajicja cǔ wǎmɯtapɯ du'teyoo, cǔrē maa pajiri maapɯ doqueñocǎ, nemorō añubosa'a. Tojo weecǎ, cǔ maata wēřia wa'a, dojorēnemotibosami.

7 Masārē ña'arō weecā weese ña'abutia'a. Ña'arō weenu'cūcā'rāsama, wéerã pe'ea. Mejō tojo weegunojō uputu waro bu'iri da'reno'gūsami.

8 »A'tiro weeya. Musã omocã, musã du'pocã me'rã ña'arō weesĩ'rĩrã, dutecō'abo'caro weronojō ña'arō weedu'ucã'ña. Musã ni'cã omocã me'rã o ni'cã du'pocã me'rã u'musepu wa'acã, nemorō añu'u. Pua omocã me'rã, pua du'pocã me'rã pecame'epu wa'acã pe'ere, ña'ayu'rũabosa'a.

9 Musã caperi me'rã mejārōta ña'arō weesĩ'rĩrã, musã caperire orewee cō'abo'caro weronojō ña'asere ĩ'adu'ucã'ña. Musã ni'cã capea me'rã u'musepu wa'acã, nemorō añu'u. Musã pecame'epu pua capea me'rã wa'acã pe'ere, ña'ayu'rũabosa'a.

Oveja bajuduti'cu queose ni'i
(Lc 15.3-7)

10 »Ā'rã wĩ'marãnojōrē tojo ĩ'acō'aticã'ña. A'tiro ni'i. U'musecjārã Ō'acūrē wereco'terã ā'rã wĩ'marārē co'terã yu'u pacu u'musepu nigú ĩ'orōpu ninu'cūma.

11 Masã Ō'acūrē wācūtirã oveja bajuduti'cārã weronojō nima. Yu'u Ō'acū macū masū weronojō uputigu narē yu'rũogu a'tigu weewu.

12 »Yu'u weresere ¿de'ro tu'oña'ti? Ni'cū cien oveja cuogu ni'cū bajuduticã, āpērã du'sarã noventa y nueve opa bu'pa na ba'aropu cūsami. Be'ro apĩ bajuduti'cure a'magū wa'asami.

13 Cūrē bocagu, pūrō e'catisami. Āpērã noventa y nueve bajudutiti'cārã nemorō cū me'rã e'catisami.

14 Mejārōta marĩ pacu u'musepu nigú ne ni'cū ā'rã wĩ'marãnojōrē pecame'epu wa'acã uatimi, niwĩ Jesú.

Marĩ acawererã marĩrē ña'arō weecã a'tiro weerũa'a nise ni'i

15 Jesú werenemowĩ:

—Mu'u acaweregu mu'urē ña'arō weecã, mu'u se'saro cū tiropu weregu wa'aya. Cū ña'arō wee'quere masĩcã weeya. Cū “Yu'u ña'arō weepu” ni tu'oña'cã, musã apaturi a'merĩ ucū, e'catirãsa'a tja.

16 Cū yu'titicãma, ni'cū o puarārē pijio, cū tiropu wa'aya. Na tu'oropu wereya cū mu'urē ña'arō wee'quere. Tojo weero Ō'acū ye queti ojaca pūrĩ ní'caronojōta puarã o i'tiarã tu'oropu “Diacjũta ni'i”, ni masĩno'rōsa'a.

17 Na quē'rārē yu'titicã, nipe'tirã yu'ure ějōpeorã na nerērōpu wereya. Na quē'rārē yu'titicã, yu'ure ějōpeotigu o wiorārē niyeru wapaseebosari masūrē weronojō tu'oña'ña.

18 »Diacjũ musārē wereguti. No'o musã a'ti nucūcãpu du'tecūucã, u'musepu quē'rārē du'tecūuno'rōsa'a. A'ti nucūcãpũre “Tojota weeato” nicã, u'musepu quē'rārē tojota wa'arosa'a, niwĩ. Cū tojo nígũ, musã “Bu'iritimi” o “Bu'iri marĩmi” nímasĩrãsa'a nígũ, tojo niwĩ.

19 Jesú ninemowĩ:

—Apeyere wereguti. Puarã “Marĩ a'tenojōrē Ō'acūrē sērĩrã” nicã, yu'u pacu u'musepu nigú musã sērĩrōnojōta weegusami.

20 No'o puarã o i'tiarã yu'ure ějōpeorã nerēcã, yu'u na wa'teropu nigūti, niwĩ.

Āpērã ña'arō weecã acobojose cjase ni'i
(Lc 17.3)

21 Tojo nicã tu'ogu, Pedro Jesú tiro wa'a, sērĩtiña'wĩ:

—Wioгу, yu'u acaweregu yu'ure ña'arō weecã, ¿dicusetiri cūrē acobojogusari? ¿Sietetiriputa cū ña'arō weesere acobojosari? niwĩ.

22 Jesú cūrē yu'tiwĩ:

—“Ticusetiri acobojoya”, niwe'e. Tojo nírõnojõ o'ogũ, “Na ña'arõ weesetisetirinucã acobojoya”, nigũti.

²³ »Tojo weegũ m̄sārē yu'u pacũ cũ acobojoye cjasere wereguti. Cũ ni'cã di'ta wiogũ weronojõ nimi. Ti di'ta wiogũ cūrē da'raco'terã na wapamoosere apogutigu pijiosami.

²⁴ Cũ narē wapaseenũ'cārĩ cura ni'cũ pajiro waro wapamoogũrē miiwã'cāsama.

²⁵ Cũ de'ro wee wapayeta basioticã ĩ'agũ, wiogũ cūrē, cũ n̄morē, cũ pō'rārē, nipe'tise cũ c̄osere āpērāp̄ure duaturiadutisami. Cũ wapamoosere wapayedudutigu tojo weesami.

²⁶ Tere ĩ'agũ, da'raco'tegũ wiogũ tiro ejaque'a, nisami: “Wiogũ, yu'ure pajaña'cureya. Yu'u wapayepe'ocũti”, nisami.

²⁷ Cũ tojo nicã tũ'ogũ, a'tiro weesami. Cūrē pajaña'gũ, cũ wapamoo'quere cõ'a, cūrē du'ucã'sami.

²⁸ Tojo wéeca be'roacã wa'a, apĩ cũ me'rãcjũ da'raco'tegũre bocaejasami. Cũ pe'e cūrē cã'rõacã wapamoosami. Be'ro cūrē wapayedutigu up̄utu wãm̄utapũ ñe'esami. “Mũ'u wapamoosere wapayebaque'oya”, nisami.

²⁹ »Cũ tojo nicã tũ'ogũ, cũ wee'caro weronojõ cũ d̄poro ejaque'a, nisami: “Yu'ure pajaña'cureya. Mũ'urē wapayepe'ocũti”, nisami.

³⁰ Apĩ pe'e ne ūatisami. Maata cūrē bu'iri da'reri wi'ipũ miaa, s̄rõdutisami. “Cũ wapayepe'ocã'pũ, du'uwĩrõña”, nisami.

³¹ Be'ro āpērã da'raco'terã cũ tojo weesere ĩ'arã, ne tũ'satisama. Tojo weerã na wiogũp̄ure tere werepe'ocã'sama.

³² Tere tũ'ogũ, wiogũ cūrē pijidutio'osami. Cūrē nisami: “Da'raco'tegũ queoro weetigu ni'i. Mũ'u yu'ure s̄rĩcã, nipe'tise mũ'u wapamoo'que pacare acobojope'ocã'pũ.

³³ Mũ'u quē'rã yu'u mũ'urē pajaña'caronojõ mũ'u me'rãcjũrē pajaña'boapã”, nisami.

³⁴ Wiogũ up̄utu waro uagũ, cūrē p̄rõ bu'iri da'resami. Bu'iri da'reri wi'ipũ cūrē pi'eticã weedutisami. Téé nipe'tise cũ wapamoosere wapayepe'otigu, topũ ninu'cũgũsami, ni werewĩ Jesú.

³⁵ Be'ro Jesú tere wéréca be'ro niwĩ:

—Yu'u pacũ ūm̄usepũ nigũ m̄sã acawererārē diacjũ acobojoticã, tojota weegũsami m̄sārē, niwĩ.

19

N̄motirã, marãp̄utirã a'merĩ cõ'aticã'ña nise ni'i
(Mr 10.1-12; Lc 16.18)

¹ Jesú āpērārē a'merĩ acobojosere ucũca be'ro ũsã a'tiro weewũ. Galilea di'tapũ ní'cãrã ũsã Judea di'tapũ Jordã wãmetiri maa mujĩpũ mũjãtiro ape pã'rēpũ pē'awũ.

² Topũ wa'acã, pãjãrã masã Jesure sirutuwã. Narē dutitirãrē yu'ruowĩ.

³ Narē yu'ruocã ĩ'arã, fariseo masã Jesure bu'iri bocasĩ'rĩrã, cũ tiro wa'a, s̄rĩtiña'wã:

—¿Ni'cũ no'o mejõ niseacã me'rã cũ n̄morē cõ'amasĩsari? ¿Marĩrē dutise tojo niti? niwã.

⁴ Jesú narē yu'tiwĩ:

—¿M̄sã Õ'acũ ye queti ojãca p̄rĩrē bu'emirã, masĩweti? Õ'acũ nipe'tise cũ ne waro weenũ'cãcateropũ umũ, numio weecũ niwĩ.

⁵ Tu'ajanũ'cõ, a'tiro nicũ niwĩ: “Tojo weegũ umũ cũ pacure, cũ pacore wija, cũ n̄mo me'rã nigũsami. Na p̄arã ni'cã upũ weronojõ nirãsama”, nicũ niwĩ Õ'acũ.

⁶ Tojo weerã na puarã nitima. Ni'cã uputa nima. Tojo weerã Õ'acũ a'mesũ'o'cãrãrẽ masã ducawaaticã'rõua'a, niwĩ Jesú.

⁷ Cũ tojo nicã tu'orã, fariseo masã sērĩtiña'wã tja:

—To pūrĩcãrẽ ¿de'ro weegu Moisé a'tiro nipari? “Ni'cũ cũ nũmorẽ cõ'agũ, 'A'te ye bu'iri mũ'urẽ cõ'a'a' nirĩ pūrĩrẽ ojao'oroa'a”, ni ojacũ niwĩ, niwã.

⁸ Jesú narẽ niwĩ:

—Mũsã ñecũsumua ejeripõ'rã bũtise ye bu'iri Moisé na nũmosãnumiarẽ cõ'acã, cã'mota'aticũ niwĩ. Tojo nimicã, Õ'acũ ne waroputa “A'merĩ cõ'aña”, niticũ niwĩ.

⁹ Yũ'ũ cũ nũmorẽ cõ'agũrẽ a'tiro nigũti. Co apĩ me'rã ña'arõ weetimicã, cõ'agũnojõ apegore nũmotigũ, cũ nũmo nitigo me'rã a'metãrãgũ weronojõ tojasami. No'o marãpũ cõ'ano'core nũorẽgũnojõ quẽ'rã mejãrõta tja cũ nũmo nitigore a'metãrãgũ weronojõ nisami. Õ'acũ core “Nimũ'tã'cũ nũmo nimo yujupũ”, ni ñ'asami. Na tojo weérã, Õ'acũ cũ dutisere yũ'rũnũ'cãrã weema, niwĩ.

¹⁰ Cũ tojo nicã tu'orã, ùsã cũ bu'erã niwũ:

—Tojo nicã pūrĩcãrẽ marĩ nũmotiticã, nemorõ añusa'a, niwũ.

¹¹ Jesú ùsãrẽ niwĩ:

—Nipe'tirã nũmo marĩrã nímasĩtisama. Õ'acũ nũmo marĩrã nímasĩato ní'cãrã dia'cũ nímasĩsama.

¹² Æpẽrã a'te ye bu'iri nũmotitisama. Æpẽrãrẽ dojoriwi'ia bajua'que bu'iri nũmotita basiotisa'a. Æpẽrãrẽ nũmotidutitirã na upũ cjasere yejecõ'ano'cãrã nisama. Tojo weerã na nũmotimasĩtisama. Æpẽrã Õ'acũ ye cjase dia'cũrẽ weesĩ'rĩrã nũmotitisama. “Tojo nũmo marĩgũ nigũti” nigũnojõ nũmo marĩgũ tojato, niwĩ.

Jesú wĩ'marãrẽ ñapeo sērĩbosa'que ni'i

(Mr 10.13-16; Lc 18.15-17)

¹³ Be'ro Æpẽrã na põ'rãrẽ Jesú tiropũ miiejawã. Narẽ ñapeo, Õ'acũrẽ sērĩbosadutirã tojo weewã. Na tojo weecã, ùsã wĩ'marãrẽ miiejarãrẽ tu'tiwũ:

—Cũrẽ caribotirãta, nimirũ.

¹⁴ Æsã tojo nicã, Jesú ùsãrẽ niwĩ:

—Wĩ'marãrẽ yũ'ũ tiro a'ticã du'uo'oya. Narẽ cã'mota'aticã'ña. Wĩ'marã marĩnojõrẽ añurõ ãjõpeoma. Æpẽrã quẽ'rã wĩ'marã weronojõ yũ'ure ãjõpeorã yũ'ũ pacũ wiogũ nirõpũ wa'arãsama, niwĩ.

¹⁵ Be'ro wĩ'marãrẽ ñapeo, sērĩbosawĩ. Tu'ajanũ'cõ, ùsã apesepũ wa'a wa'awũ.

Ma'mũ peje cuogu Jesú me'rã ucũ'que ni'i

(Mr 10.17-31; Lc 18.18-30)

¹⁶ Be'ro ni'cũ ma'mũ Jesure ñ'agũ ejawĩ. Cũrẽ sērĩtiña'wĩ:

—Mũ'ũ masãrẽ bu'egu añugũ ni'i. Yũ'ũ catinu'cũacjũ ¿ñe'enojõ añusere weegũsari? niwĩ.

¹⁷ Jesú cũrẽ yũ'tiwĩ:

—¿De'ro weegu yũ'ure añuse cjasere sērĩtiña'ti? Ni'cũta añugũ nimi. Cũ Õ'acũ nimi. Mũ'ũ catinu'cũsĩ'rĩgũ, Õ'acũ dutise cũu'quere weeya, niwĩ.

¹⁸ Ma'mũ yũ'tiwĩ:

—¿Disenojõrẽ weegũsari?

Jesú cũrẽ niwĩ:

—Masãrẽ wẽjẽcõ'aticã'ña. Apĩ nũmorẽ a'metãrãticã'ña. Yajaticã'ña. Æpẽrã ye cjasere nisooticã'ña.

¹⁹ Mũ'ũ pacure, mũ'ũ pacore ãjõpeoya. Mũ'ũ basu ma'irõnojõta Æpẽrãrẽ ma'ña, niwĩ.

²⁰ Ma'mũ Jesure yũ'tiwĩ:

—Yũ'u wĩ'magũputa a'tere queoro weemũjãtiwũ. ¿Ñe'enojõ apeyenojõ yũ'u weenemogũsari? niwĩ.

²¹ Jesú cãrẽ niwĩ:

—Mũ'u Õ'acũ dutisere weepe'osĩ'rĩgũ, nipe'tise mũ'u cõsere duape'ocjũ wa'aya. Duatoja, te dua'que wapare pajasecũorãrẽ o'oya. Mũ'u tojo weegũ u'mũsepũ peje añuse cõogusa'a. Tojo weetojanũ'cõ, yũ'ure sirutugũ a'tia, niwĩ.

²² Cũ tojo nicã tũ'ogũ, ma'mũ peje cõogũ nitjãgũ tere ma'iyũ'rũgũ, bujawetise me'rã dajatojaawĩ.

²³ Cũ wa'aca be'ro Jesú ãsãrẽ niwĩ:

—Diacjũ mũsãrẽ weregutĩ. Peje cõogũ Õ'acũ wioгũ nirõpũ u'mũsepũ wa'acã, diasa ni'i.

²⁴ Apaturi mũsãrẽ nigũti tja. Cameyo wãmetigũjo awiga yuta da pĩ'osõrõrĩ pepũ sãjãa yũ'rũtẽrĩcã, diasa ni'i. Yũ'u pacũ wioгũ nirõpũ peje cõogũ wa'acã pe'ema, totã nemorõ diasa ni'i, niwĩ.

²⁵ Cũ tojo nicã tũ'orã, ãsã tũ'omarĩa wa'awũ. Æsã a'merĩ sãrĩtiña'wã:

—To pũrĩcãrẽ ¿noanojõ pe'e Õ'acũ tiroпũ wa'amasĩrãsari? niwũ.

²⁶ Jesú ãsãrẽ ï'agũta ï'a, niwĩ:

—Masã na basu weetutuase me'rã yũ'rũmasĩtisama. Õ'acũ pũrĩcãrẽ basio'o. Cũma ne apeyenojõ weeta basiotise marĩ'i, niwĩ.

²⁷ Cũ tojo nicã tũ'ogũ, Pedro niwĩ:

—Wioгũ, ãsã pe'e mũ'urẽ siruturã, nipe'tise ãsã cõomi'quere du'ucũupe'ocã'wã. Æsã tojo wee'que wapare ¿Õ'acũ ñe'enojõrẽ o'ogũsari? niwĩ.

²⁸ Jesú ãsãrẽ niwĩ tja:

—Diacjũ mũsãrẽ nigũti. Õ'acũ a'ti turire ne waropũ wee'caro weronojõ apaturi weecã, yũ'u Õ'acũ macũ wioгũ sãjãgũsa'a. Tojo yũ'u weecã, mũsã quẽ'rã yũ'ure dutitamurãsa'a. Tojo nicã mũsã yũ'ure ãjõpeorã doce cururi Israe cururicjãrãrẽ dutirãsa'a.

²⁹ Æpẽrã nipe'tirã yũ'ure ãjõpeose bu'iri na ye wi'serire, na acawererãrẽ, na pacũsumũarẽ, na põ'rãrẽ, na ye di'tare du'ucũuwã'cãrã quẽ'rãrẽ a'tiro wa'arosa'a. Peje waro na cõ'awã'cã'que nemorõ ñe'enenorãsama. Tojo nicã Õ'acũ me'rã catĩnu'cũrãsama.

³⁰ Tojo nimicã, pãjãrã ni'cãrõacãrẽ wiorã weronojõ nirã be'ropũre mejõ nirã nirãsama. Pãjãrã ni'cãrõacãrẽ mejõ nirã pe'e quẽ'rã be'ropũre wiorã weronojõ nirãsama, niwĩ.

20

Jesú u'se wese da'rari masã me'rã queose o'o'que ni'i

¹ Jesú be'ropũ cũ o'otjere queose me'rã werenemowĩ:

—U'mũsepũ yũ'ure ãjõpeorãrẽ o'otje a'tiro weronojõ ni'i. Ni'cũ u'se wese cõose weronojõ ni'i. Cũ ñamiacãcure u'se wi'reajãrẽ a'masami.

² Narẽ bocagũ, “Ni'cã nũmũ wapayewũaronojõ mũsãrẽ wapayeguti”, nisami. Na yũ'tica be'ro narẽ cũ ya wesepũ da'radutigũ o'ócã'sami.

³ Be'ro nueve nicã ãpẽrã da'rajãrẽ a'manemogũ wa'asami. Topũ macã decopũ da'rase moorã dujirãrẽ bocaejasami.

⁴ Bocaeja, narẽ nisami: “Mũsã quẽ'rã ya wese u'se wesepũ da'rarã wa'aya. Mũsãrẽ queoro wapayeguti”, nisami. Cũ tojo nicã tũ'orã, na “Jau” ni, na quẽ'rã da'rarã wa'asama.

⁵ Be'ro dajaritero nicã, tojo nicã ñamica'a tres nicã mejãrõta a'magũ wa'a, narẽ o'ósami tja.

⁶ Be'ro tja cinco nicã macã decopu wa'asami. Topu ãpērã da'rased moorã nibajaque'atirãrẽ bocaejasami. Bocaejagu, nisami: “¿De'ro weerã musã da'rased ni'cãrĩ dujina'iatĩ?” nisami.

⁷ Na yu'tisama: “Ãpērã ùsãrẽ ‘Da'rarã wa'aya’, nitiamã. Tojo weerã da'rawe'e”, nisama. Tojo nicã tu'ogu, wese wiogu narẽ nisami: “Musã quẽ'rã ya wesepe da'rarã wa'aya. Queoro wapayeguti”, nisami. Tojo weerã na quẽ'rã da'rarã wa'asama.

⁸ »Ñamipũ ti wese wiogu su'ori da'ragure pijio, nisami: “Da'rarãrẽ pijine, wapayeya. Be'ropũ eja'cãrãrẽ wapayemu'tãña. Be'ro ñamiacãcure da'ranũ'cã'cãrãrẽ wapayetu'ajanũ'cõña”, nisami.

⁹ Tojo weegu a'tiro weesami. Cinco nicãpu wesepe da'ranũ'cã'cãrãrẽ pijiomũ'tãsamĩ. Ni'cã numũ da'rased wapa wapayewũaronojõ narẽ wapayesami.

¹⁰ Be'ro bo'reacã da'ranũ'cã'cãrã “Ësã na nemorõ wapata'arãsa'a”, nimisama. Tojo nimicã, na wãcũ'caronojõ wa'atisa'a. Na quẽ'rã mejãrõta wapata'asama.

¹¹ Tojo weerã ti wese wiogu me'rã tu'satirã, a'tiro nisama:

¹² “Ã'rã be'ropũ da'rarã eja'cãrã yoaticã ni'cã horata da'rama. Ësã pũricã yoacã asise poo, da'rana'itõ'oapu. Tojo weemicã, ùsãrẽ wapaye'caronojõta na quẽ'rãrẽ wapayepũ”, nisama.

¹³ Wiogu pe'e ni'cũ tojo busunu'cũgũrẽ a'tiro nisami: “Yu'u me'rãcjũ, mu'urẽ ña'arõ weegu weewe'e. Mu'u da'rased duporo ‘Ni'cã numũ da'rawapata'awũaronojõ wapata'agusa'a’, nino'tojapu.

¹⁴ Tojo weegu mu'u wapata'a'quere ñe'e, tojaa wa'aya. Yu'u ã'rĩ be'ropũ da'ragu a'ti'cure mu'urẽ wapaye'caronojõ wapayeguti.

¹⁵ Yé niyeru niapu. Tojo weegu yu'u ãaronojõ wapayemas'i. ¿Yu'u masãrẽ pajaña'cã uogu weeti?” nisami.

¹⁶ »A'tiro ni'i. Yarã sãjãmũ'tã'cãrã, na be'ro ãjõpeo'cãrã quẽ'rãrẽ mejãrõta Õ'acũ añusere o'ogusami. Tojo weerã nimũ'tã'cãrã “Ësãrẽ o'onemogũsami”, nĩmasĩsome, niwĩ.

Jesú cã wẽrĩatjere apaturi werenemo'que ni'i

(Mr 10.32-34; Lc 18.31-34)

¹⁷ Be'ro ùsã Jesú me'rã Jerusalẽ wa'ari ma'apu wa'awũ. Ësãrẽ, cã bu'erã docere mejẽcã pijawĩ. Ësãrẽ niwĩ:

¹⁸ —Musã i'a'a. Marĩ Jerusalẽpu wa'arã wee'e. Topu yu'u Õ'acũ macũ masũ weronojõ upũtigure a'tiro weerãsama. Pa'ia wiorãpũre, tojo nicã Moisé oja'quere bu'eri masãpũre o'orãsama. Na yu'ure wẽjẽdutarãsama.

¹⁹ Náta tja ape di'tacjãrã judío masã nitirã wiorãpũre wiaturiarãsama. Yu'ure bujicã'a, tãrã, curusapu wẽjẽdutarãsama. Na tojo weemicã, yu'u i'tia numũ be'ro masãgũsa'a, niwĩ Jesú.

Santiago, Juã paco Jesú me'rã ucũ'que ni'i

(Mr 10.35-45)

²⁰ Zebedeo numo co põ'rã Santiago, Juã me'rã Jesú tiropũ ejawõ. Jesure apeyenojõ sãrĩgõ, cã pu'topũ ejaque'awõ.

²¹ Jesú core niwĩ:

—¿Ñe'enojõrẽ yu'u weecã ãsari? niwĩ.

Cãrẽ yu'tiwõ:

—Mu'u wiogu sãjãgũ, ã'rã yu'u põ'rã pũarãrẽ mu'urẽ dutitamudutigu sõrõapa. Ni'cũ mu'u diacjũ pe'e, apĩ cũpe pe'e dupoapa, niwõ.

²² Co tojo nicã tu'ogu, Jesú co põ'rãrẽ niwĩ:

—Musã yu'ure sãrĩsere tu'omasĩwe'e. Yu'u upũtu pi'eti, wẽrĩgũsa'a. ¿Musã quẽ'rã yu'u weronojõ pi'etimasĩti? niwĩ. Na yu'tiwã:

—Ëu. Pi'etimasĩ'i.

²³ Na tojo nicã, Jesú narẽ niwĩ:

—Diacjũta ni'i. Musã quẽ'rã pi'etirãsa'a. Tojo weemicã, diacjũ pe'e, cũpe pe'e musãrẽ dupomasĩtisa'a. A'te yu'u weese niwe'e. Yu'u pacu beseyu'cãrã pe'e topure dujirãsama, niwĩ.

²⁴ Ësã diez na tojo sãrĩcã tu'orã, na me'rã ua wa'awu.

²⁵ Tojo weecã ã'agũ, Jesú ãsãrẽ pijio, niwĩ:

—Musã masĩsa'a. A'ti nucũcãrẽ dutirã ti di'tare miiwapa wa'asama. Na docacjãrã quẽ'rã mejãrõta dutipesama.

²⁶ Musã pũrĩcã na weronojõ weesome. Tojo weronojõ o'orã, musã wa'teropu wiorã nisĩ'rĩrã, ãpẽrãrẽ da'raco'terã weronojõ niña.

²⁷ No'o ãpẽrã nemorõ nisĩ'rĩgũnojõ ãpẽrãrẽ da'raco'teri masũ weronojõ niña.

²⁸ Yu'u Õ'acũ macũ weronojõ weeya. Yu'ure ãpẽrã weetamuato nígũ mejẽta a'tiwu. Yu'u pe'e narẽ weetamugũ a'tiwu. Tojo nicã ña'arõ wee'que wapare pãjãrãrẽ wẽrĩbosa, wapayewĩrõgũ a'tiwu, niwĩ.

Jesú pũarã caperi bajutirãrẽ yu'ruo'que ni'i
(Mr 10.46-52; Lc 18.35-43)

²⁹ Be'ro ãsã Jericó wãmetiri macãpure wijawã'cãwã. Titare pãjãrã masã Jesure sirutuawã.

³⁰ Ësã wa'aro ti ma'a sumuto pũarã caperi bajuno'tirã dujiwã. Jesú yu'ruasere tu'oña'rã, caricũwã:

—Wiogũ, Davi pãrãmi nituriagu, ãsãrẽ pajaña'ña, niwã.

³¹ Masã pe'e narẽ “Caricũticã'ña”, nimiwã. Tojo nicãta, na pe'e nemorõ caricũnemowã:

—Wiogũ, Davi pãrãmi nituriagu, ãsãrẽ pajaña'ña, niwã.

³² Na tojo nicã tu'ogu, Jesú tojanu'cã, narẽ pijio sãrĩtiña'wĩ:

—¿De'ro yu'u weecã uasari? niwĩ.

³³ Na cãrẽ yu'tiwã:

—Ësãrẽ caperi bajucã weeya, niwã.

³⁴ Tojo nisere tu'ogu, Jesú narẽ pajaña'gũ, na caperire ñapeowĩ. Cũ tojo weeri cura na pũarãputa caperi ã'awã. Be'ro na quẽ'rã Jesure sirutuawã'cãwã.

21

Jesú Jerusalẽ wãmetiri macãpu sãjãa'que ni'i
(Mr 11.1-11; Lc 19.28-40; Jn 12.12-19)

¹ Ësã Jerusalẽpu ejase duporo Betfagẽ ãrũgũ Olivo wãmeticju bu'aropu ejawu. Topu eja, Jesú pũarã ãsã me'rãcjãrãrẽ ti macãpu o'owĩ.

² Narẽ niwĩ:

—Si macã marĩ põtẽorõ nirĩ macãpu wa'arãsa'a. Topu ni'cõ burra du'tenu'cõ'core co macũ me'rã bocaekarãsa'a. Narẽ pãa, miitia.

³ No'o ni'cũ musãrẽ mejẽcã nicã, a'tiro niña: “Marĩ wiogu uami. Maata wiano'rõsa'a tja”, niña, niwĩ.

⁴ Duporocjũ Õ'acũ ye queti weremu'tãrĩ masũ cã oja'caronojõta tojo wa'awu. Cũ Õ'acũ ucũ'quere a'tiro ojacu niwĩ:

⁵ Jerusalẽcjãrãrẽ a'tiro niña:

“Í'aña. Musã wiogu musã tiropu a'timi.

Mejõ nigũ weronojõ burra macũ wĩ'magũ bu'ipu pesawã'cãtimi”, ni ojacu niwĩ.

⁶ Be'ro Jesú cã o'ócãrã ti macãpu wa'a, cã weeduti'caronojõta weecãrã niwã.

⁷ Burrore cũ paco me'rã miiticãrã niwã. Be'ro ũsã ye su'ti bu'icjasere na bu'ipu pũutãpeowũ. Tu'ajanũcõ, Jesú wĩ'magũ bu'ipu mũjãpejawĩ.

⁸ Topure pãjãrã masã niwã. Na ějõpeosere ĩ'orã, na ye su'ti bu'icjasere Jesú yũ'rũaropũ sēeocũuwã. Āpērã ma'a sumuto pũrĩ nise querire dũtecũuwã.

⁹ Masã cũ dũporo wa'arã, cũ be'rocjãrã quẽ'rã e'catise me'rã caricũwã:

—Dũporocjũpũ wioġũ ní'cu Davi pãrãmirẽ e'catise o'orã. Añurõ wa'ato ã'rĩ Ō'acũ o'ó'cũre. Ę'mũsecjãrã cũrẽ “Añubutiami” ni, e'catise o'oato, ni caricũwã'cãwã.

¹⁰ Be'ro Jesú Jerusalẽpũ sãjãcã, topũ nirã ucũape'tia wa'awã. Pãjãrã sērĩtiña'wã:

—¿Noa niti cũ? niwã.

¹¹ Narẽ Jesú me'rã wa'arã yũ'tiwã:

—Cũ Jesú Ō'acũ ye queti weremũ'tãrĩ masũ Nazare macã Galilea di'tacjũ nimi, niwã.

Jesú Ō'acũ wi'ipu duarãrẽ cõ'awĩrõ'que ni'i
(Mr 11.15-19; Lc 19.45-48; Jn 2.13-22)

¹² Be'ro Jesú Ō'acũ wi'ipu sãjãawĩ. Topure wa'icũrã na Ō'acũrẽ ũjũamorõpeoajã niwã. Nipe'tirã ti wi'i po'peapũ narẽ duarãrẽ, duarã quẽ'rãrẽ ĩ'agũ, cõ'awĩrõpe'ocã'wĩ. Na niyeru dũcayuri mesare, bujare na dua dũjise quẽ'rãrẽ tuuquecũupe'ocã'wĩ. Na queoro weetise bu'iri tojo weewĩ.

¹³ Be'ro narẽ niwĩ:

—Ō'acũ ye queti ojãca pũrĩpũ a'tiro ojano'wũ: “Ya wi'i ‘Ñubueri wi'i ni'i’, nino'ca wi'i ni'i.” Mũsã pe'e queoro weetiapã. Yajarã ya wi'ire weronojõ tojacã wee'e, ni tu'tiwĩ narẽ.

¹⁴ Ti wi'ipure caperi bajuno'tirã, sijamasĩtirã cũ tiropũ a'tiwã. Na tojo weecã ĩ'agũ, narẽ yũ'rũowĩ.

¹⁵ Pa'ia wiorã, Moisé oja'quere bu'eri masã pe'e cũ añuse wee'ocã ĩ'arã, tũ'satiwã. Wĩ'marã ti wi'i po'peapũ nirã a'tiro caricũwã:

—Dũporocjũpũ wioġũ ní'cu Davi pãrãmirẽ e'catise o'orã, niwã. Tere tũ'orã, pa'ia wiorã quẽ'rã ua wa'awã.

¹⁶ Tojo weerã Jesure a'tiro sērĩtiña'wã:

—¿Sõjã wĩ'marã na nisere tũ'oti?

—Tũ'o'o. Mũsã Ō'acũ ye queti ojãca pũrĩpũ ní'quere bu'epã. A'tiro ni'i:

“Ō'acũ, mũ'ũ wĩ'marã, tojo nicã mi'rĩrãrẽ a'tiro weecã weepũ.

Mũ'ũrẽ e'catise o'orã, queoro basapeome'rĩcã weepũ”, ni'i, niwĩ Jesú.

¹⁷ Tojo nĩca be'ro pa'ia wiorãrẽ, Moisé oja'quere bu'eri masãrẽ cõ'awã'cã, Betaniapũ wa'a wa'awĩ. Topũ ũsã cãrĩwũ.

Jesú higuera wãmeticjũ dũca marĩcjũre ñaidijacã wee'que ni'i
(Mr 11.12-14,20-26)

¹⁸ Ape nũmũ bo'reacã Jesú Jerusalẽpũ majãmitojagũ, ũjaboayũ'rũa wa'awĩ.

¹⁹ Tojo weegũ ma'a sumutopũ nicjũ higuera wãmeticjũre ĩ'agũ, tigũ tiro wa'a, tigũ dũcare ĩ'ama'gũ wa'awĩ. Ne dũca marĩcaro niwũ. Pũrĩ peje dia'cũ niwũ. Tojo dũca marĩcã ĩ'agũ, Jesú tigure niwĩ:

—Ne apaturi dũcatinemosome, niwĩ. Cũ tojo nĩca be'ro maata ñaidija wa'awũ.

²⁰ Tojo wa'acã, ũsã cũ bu'erã ĩ'amarĩarã, cũrẽ sērĩtiña'wũ:

—¿De'ro weero tigũ maata ñaidijati? niwũ.

²¹ Jesú ũsãrẽ yũ'tiwĩ:

—Diacjũ mũsãrẽ weregati. Mũsã ějõpeose cũorã, diacjũta yũ'tigusami nĩrã, yũ'ũ tigure ñaicã wee'caro weronojõ weemasĩrãsa'a. A'te yũ'ũ tigũ ñaicã wee'caro yũ'rũoro weemasĩrãsa'a. A'tigũ ũrũgũrẽ apero dia pajiri maapũ wa'acã weemasĩrãsa'a.

22 Musã ějõpeose cuorã, nipe'tise musã ñubue sērĩsere bocarãsa'a, niwĩ.

Jesure “¿Noa dutiro me'rã tojo weeti?” ní'que ni'i
(Mr 11.27-33; Lc 20.1-8)

23 Be'ro Jesú Ô'acũ wi'ipũ sãjãawĩ. Cũ ti wi'ipũ bu'eri cura pa'ia wiorã, ãpẽrã judío masã bucurã cũ tiropũ a'tiwã. Cũrẽ bu'iri bocasĩrĩrã, sērĩtiña'wã:

—¿De'ronojõ dutise me'rã mu'ũ weesere tojo weeti? ¿Noa mu'ũrẽ tojo weedutigũ dutise o'oati? niwã.

24 Jesú narẽ yu'tiwĩ:

—Yu'ũ quẽ'rã musãrẽ sērĩtiña'megũti. Musã yu'ticã, yu'ũ quẽ'rã musãrẽ “A'te dutiro me'rã wee'e”, nigũti.

25 ¿Noa Juãrẽ wãmeyedutigũ o'ópari? ¿Ô'acũ tojo weedutiri? ¿O masã pe'e cũrẽ tojo weedutiri? niwĩ.

Be'ro na basu a'merĩ niwã:

—Marĩ “Ô'acũ Juãrẽ wãmeyedutiwĩ” nicã, cũ marĩrẽ “To pũrĩcãrẽ ¿de'ro weerã Juãrẽ ějõpeotiri?” nigũsami.

26 Marĩ “Ô'acũ o'óticũ niwĩ; masã cũrẽ o'ócãrã niwã” nicã, masã marĩrẽ tu'tibosama. Nipe'tirã masã “Juã Ô'acũ ye queti weremu'tãrĩ masũ niwĩ”, ni ějõpeosama, niwã.

27 Tojo weerã “Masĩtisa'a”, niyu'ruocã'wã. Na tojo nicã tu'ogũ, Jesú narẽ niwĩ:

—Yu'ũ quẽ'rã “A'te dutiro me'rã wee'e”, ni werewe'e, niwĩ narẽ.

Jesú ni'cũ põ'rã puarã queose me'rã narẽ were'que ni'i

28 Be'ro Jesú narẽ queose me'rã werewĩ:

—Yu'ũ ni'cãrõacã weresere ¿de'ro tu'oña'rãsari musã? Ni'cũ puarã umua põ'rãtisami. Ni'cũrẽ a'tiro nisami: “Macũ, ya wese u'se wesepũ da'ragũ wa'aya”, nimisami.

29 Cũ tojo nicã tu'ogũ, cũ macũ “Wa'awe'e”, ni yu'tisami. Be'ro mejẽcã wãcũ tja, da'ragũ wa'asami.

30 Be'ro cũ pacũ apĩ cũ macũ tiropũ ĩ'agũ wa'asami. Mejãrõta cũrẽ “Da'ragũ wa'aya”, nisami. Cũ macũ yu'tisami: “Jau, pacũ, wa'agũti”, nisami. Cũ tojo ní'cũ nimigũ, wa'atisami, ni werewĩ Jesú pa'ia wiorã, ãpẽrã judío masã wiorãrẽ.

31 Cũ macũ ¿ni'inojõ pe'e cũ u'aro weepari? ni sērĩtiña'wĩ narẽ.

Na a'tiro yu'tiwã:

—Cũ dutimũ'tã'cu queoro weepĩ, ni yu'tiwã.

Tere tu'ogũ, Jesú narẽ niwĩ:

—Diacũ musãrẽ wereguti. “Ñã'arã”, musã nirã, niyeru wapaseeri masã, tojo nicã umuarẽ a'metãrãwapata'ari masã numia musã u'musepũ wa'atiri cura na pe'e wa'arãsama.

32 Juã masãrẽ wãmeyerĩ masũ Ô'acũ u'aronojõ a'tiro añurõ nisetiroũami nisere bu'ecã, musã ějõpeotiwũ. Na musã “Ñã'arã waro nima” nirã pũrĩcã cũ weresere ějõpeo, na wãcũsere dũcayucãrã niwã. Na tojo weecã ĩ'amirã, musã pe'e dũcayuti, cũ weresere ějõpeoticãrã niwũ, niwĩ Jesú.

Da'raco'terã queoro weeti'que ni'i
(Mr 12.1-12; Lc 20.9-19)

33 Jesú apaturi werewĩ:

—Apeye queose me'rã musãrẽ werenemogũti. Tere tu'oya. Ni'cũ pajiro di'ta cuogũ u'se wese weesami. Ti wesere sã'rĩsãsami. Topũ na u'se bipesãati pere ũtãgãpũ se'esãjãsami. Tojo nicã u'muarĩ wi'i na co'tedujiati wi'ire weesami. Tojo wéeca be'ro aperopũ wa'agũ, ãpẽrãrẽ ti wesere co'tedutigũ cũusami. Narẽ cũ ya di'tare da'rase wapa “Tocã'rõ yu'ũre u'se wiapa”, nisami.

³⁴ »Be'ro u'se ducatiri cura ãpẽrã cãrẽ da'raco'terãrẽ topu o'ósami. Narẽ o'ógu, “Ya di'ta da'rarãrẽ yé u'sere sãrĩrã wa'aya”, nisami.

³⁵ Topu ejacã, ti wese co'terã cũ o'ócãrãrẽ ñe'esama. Ni'cãrẽ paasama. Apĩrẽ wẽjẽcõ'asama. Apĩrẽ ùtãperi me'rã doquesama.

³⁶ Na tojo weecã tu'ogu, ti wese wiogu toduporo o'ómu'tã'cãrã nemorõ o'ósami. Na ejacã ã'arã, ti wese co'terã na quẽ'rãrẽ mejãrõta weesama.

³⁷ »Be'ro o'ótuoogupua majã, cũ macãrẽ o'ósami. A'tiro ni wãcũmisami: “Yu'u macãrẽ wiopesase me'rã ã'arãsama”, nimisami.

³⁸ Cũ macãrẽ ã'arã, ti wese co'terã na basu a'merĩ ucũsama: “Ã'rĩta nimi be'ropu a'ti wesere ñe'eacju. Ma, cãrẽ wẽjẽrã. Be'ro a'ti wese marĩ ya wese tojarosa'a”, nisama.

³⁹ Tojo nĩca be'ro cũ macãrẽ ñe'e, ti wese sumutopu miaa, cãrẽ wẽjẽcõ'asama, ni werewĩ Jesú.

⁴⁰ Cũ wérẽca be'ro Jesú wiorãrẽ sãrĩtiña'wĩ:

—To pũrĩcãrẽ ti wese wiogu a'tigu, ¿de'ro weegusari ti wese co'terãrẽ? niwĩ.

⁴¹ Cãrẽ yu'tiwã:

—Pajaña'rõ marĩrõ na ña'arãrẽ wẽjẽcõ'agũsami. Be'ro cũ ya wesere ãpẽrã pe'ere co'tedutigusami. Na pe'e u'se ducati'quere queoro cũ ye nisere wiarãsama, niwã.

⁴² Na tojo nicã tu'ogu, Jesú niwĩ:

—Musã Õ'acũ ye queti ojãca pũrĩrẽ bu'epã. Yu'ure wa'atjere a'tiro ojano'wã: Ëtã pjĩrĩ me'rã wi'i yeeri masã ni'cã pjĩ na uatica pjĩrẽ cõ'arãsama.

Na cõ'aca pjĩ me'rã ãpẽrã pe'e añurõ tutuari wi'i yeenu'cãmujãsama.

Õ'acũ marĩ wiogu na cõ'aca pjĩ me'rã tojo weesami.

Cũ tojo wee'que “Añubutia'a”, ni tu'oña'no'o, ni ojano'wã, niwĩ Jesú.

⁴³ Tojo weegu musãrẽ wereguti. Sĩ'i wese wiogu sõjã co'terãrẽ di'ta ã'ma'caro weronojõ Õ'acũ musãrẽ weegusami. Õ'acũ musã wiogu nisĩ'rĩmiwĩ. Nipe'tise añuse cũ wiogu nirõpu nise musã ye nibopã. Musã Õ'acũ ye quetire weremu'tãrĩ masãrẽ, tojo nicã yu'ure uatise ye bu'iri Õ'acũ musã cuobo'quere ã'magũsami. ãpẽrã pe'ere o'ogusami. Na yu'ure ãjõpeo, Õ'acũ uaro weerãsama.

⁴⁴ Ëtãgã yu'u werecagare a'tiro wereguti. No'o tigapu burupejagunojõ mutõdijono'gũsami. No'o tiga pe'e cũ bu'ipu doquepejacãma, añuse po'capu wa'agusami, niwĩ. Tojo nígu, cãrẽ uatirã be'ropu bu'iri da'reno'rãsama nígu, tojo niwĩ.

⁴⁵ Pa'ia wiorã, ãpẽrã fariseo masã Jesú te queose me'rã werecã tu'orã, “Marĩrẽ tojo nígu weesami”, niwã.

⁴⁶ Tojo weerã cãrẽ bu'iri da'reri wi'ipu sõrõrãtirã ñe'esĩ'rĩmiwã. Na tojo weesĩ'rĩmirã, a'tiro wãcũcãrã niwã: “Masã cãrẽ Õ'acũ ye queti weremu'tãrĩ masũ nimi”, nisama.” Tojo weerã marĩ cãrẽ ñe'ecã, marĩrẽ ña'arõ weebosama nĩrã, weemasĩtiwã.

22

Wiogu macũ omocã du'tegu masãrẽ neocũuduti'que queose ni'i
(Lc 14.15-24)

¹ Jesú apaturi queose me'rã wiorãrẽ werenemowĩ tja. A'tiro niwĩ:

² —Õ'acũ masãrẽ cũ wiogu nirõpu wa'acã weese a'tiro weronojõ ni'i. Ni'cũ di'ta wiogu cũ macũ omocã du'tecã bosenu'mu weeporo weronojõ ni'i.

³ Cãrẽ da'raco'terãrẽ nisami: “Yu'u cãrũ were'cãrãrẽ pijirã wa'aya”, nisami. Be'ro na pe'e narẽ pijicã, “Wa'awe'e”, nisama.

⁴ Na tojo weecã ï'agũ, ãpẽrãrẽ o'ósami tja. Narẽ nisami: “Yu'u pijì'cãrãrẽ wererã wa'aya. Ba'ase tu'ajano'toja'a. Yarã wecua, ãpẽrã ecarã di'iyojacã wee'cãrãrẽ wẽjẽdutitojapũ. Nipe'tise apono'toja'a. Quero, bosenuũ weeporã a'tiato”, nisami.

⁵ Tojo weerã na quẽ'rã pijirã wa'amisama. Na quẽ'rãrẽ yu'titiyu'rucã'sama. “Wa'awe'e”, nicã'sama. Apĩ cũ pijino'cu cũ ya wesepũ wa'asami. Apĩ cũ da'raropũ wa'asami.

⁶ Æpẽrã, wiogu o'ó'cãrãrẽ ñe'e, paa, wẽjẽcõ'acã'sama.

⁷ Na tojo weesere tu'ogu, wiogu upũtu uasami. Tojo weegu narẽ wẽjẽcõ'a'cãrãrẽ cũ yarã surarare wẽjẽdutigu o'ósami. Tojo nicã na ya macãrẽ ãjũadutisami.

⁸ Be'ro ãpẽrã cũrẽ da'raco'terãrẽ nisami: “Nipe'tise yu'u macũrẽ bosenuũ weep-eoatjere apotojapũ. Tojo weemicã, yu'u pijì'cãrã ña'arã nitjãrã a'tita basiotiyucã, a'titicãrã niama.

⁹ Tojo weerã no'o musã macã decopũ bocaekarãrẽ pijiya”, nisami.

¹⁰ Be'ro cũrẽ da'raco'terã macã decopũ pijirã wa'asama. Nipe'tirã na bocaekarã añurã, ña'arãrẽ pijì neocũu, wiogu ya wĩ'ipũ miasama. Na tojo weecã, topũ na nerẽrĩ tucũ mu'mua wa'asa'a.

¹¹ »Be'ro wiogu narẽ ï'agũ, añudutigu wa'asami. Ni'cũ na wa'teropũ nigũ na omocã du'tecã sãñawaronojõ sãñatigũre ï'asami.

¹² Wiogu cũrẽ nisami: “Acaweregũ, a'ti bosenuũrẽ ¿de'ro wee su'ti omocã du'tecã sãñawaronojõ sãñatimigũ sãjãtiati?” nisami. Cũ pe'e yu'titiyu'rucã'sami.

¹³ Be'ro wiogu ti bosenuũ sũ'ori weerãrẽ nisami: “Cũrẽ ñe'e, du'pocãrĩ, omocãrĩpũ du'tebutuaya. Wijaaro na'itĩ'arõpũ cõ'acã'ña. Topũ pũrĩno'gũ, upicari cũ'rĩdio, utigusami”, nisami wiogu.

¹⁴ A'te weronojõ ni'i Õ'acũ wiogu nise. Õ'acũ pãjãrã masãrẽ pijimicã, pejetirãcã cũ wiogu nirõpũ sãjããrãsama, niwĩ Jesú.

Weeta'sase me'rã Jesure bu'iri a'marã na sãrĩtiña'que ni'i

(Mr 12.13-17; Lc 20.20-26)

¹⁵ Cũ tojo nica be'ro fariseo masã wa'a wa'awã. Be'ro na Jesure bu'iri bocasĩ'rĩrã, “A'tiro weerã”, ni apoyucãrã niwã.

¹⁶ Tojo weerã na bu'esere siruturãrẽ, tojo nicã ãpẽrã Herode ya curuacjãrã me'rã Jesú tiropũ o'ócãrã niwã. Na cũ tiropũ etarã, niwã:

—Masãrẽ bu'egu, ãsã mu'u nisetisere masĩ'i. Mu'u diacjũ ucũ'u. Masã yu'ũre ¿de'ro wãcũrãsarĩ? nirõ marĩrõ diacjũ ucũ'u. Õ'acũ yere diacjũ were'e. Æpẽrã wiorã nima nirõ marĩrõ nipe'tirãrẽ ni'cãrõnojõ ï'a'a.

¹⁷ Tojo weerã mu'ũrẽ apeyenojõ sãrĩtiña'rã a'tiapũ. Romano masã wiogũre cũ niyeru wapaseesere wapayecã, marĩrẽ dutise ¿añuti, o ña'a nitine? Na Jesure bu'iri bocasĩ'rĩrã, tojo niwã. (Jesú “Wapayerõua'a” nicãma, judío masã “Õ'acũ ni'cãrẽta ãjõpeorõua'a; mu'u tojo nise ña'a ni'i”, nibocãrã niwã. “Wapayeticã'rõua'a” nicã pe'e, “Romano masã wiogũre yu'rũnu'cãgũ wee'e”, nibocãrã niwã.)

¹⁸ Tojo weegu Jesú na ña'arõ wãcũsere ï'agũ, a'tiro niwĩ:

—Musã tojo nĩrã, weeta'sari masã ni'i. ¿De'ro weerã yu'ũre mejẽcã yu'tigu, bu'iri bocagusami nĩrã, sãrĩtiña'ti?

¹⁹ Niyeru cuji romano masã wiogũre wapayeri cujinojõrẽ miitia, niwĩ. Cũ tojo nicã tu'orã, ni'cã nuũ da'rawapata'ari cujinojõrẽ miitiwã.

²⁰ Tojo weecã ï'agũ, Jesú narẽ sãrĩtiña'wĩ:

—¿Noa queose, noa wãme wã'ñati a'ti cujipũre? niwĩ.

²¹ Cũ tojo nicã tu'orã, na yu'tiwã:

—César, romano masã wiogu cũ queose, cũ wãme wã'ña'a, niwã.

Be'ro Jesú narẽ niwĩ:

—To pũrĩcārē romano masã wiogũ wapayedutisenojõrē cūrē o'oya. Õ'acũ ye pe'ema cūrē o'oya. Cũ weedutisere weeya, niwĩ.

²² Cũ tojo nicã tu'orã, tu'omarĩa, be'ro wa'a wa'awã.

Masã wěrĩca be'ro masãsere Jesure sěrĩtiña'que ni'i
(Mr 12.18-27; Lc 20.27-40)

²³ Jesure “¿Romano masã wiogũre wapayeroũati?” nĩca nũmũrēta ãpērã pa'ia saduceo masã cūrē ĩ'arã etawã. Na “Wěrĩcārãpũ masãsome”, ni ějõpeoma. Tojo weerã Jesure masãse cjasere a'tiro niwã:

²⁴ —Masãrē bu'egũ, duporopũ Moisé a'tiro duticũ niwĩ: “Ni'cũ nũmotigu põ'rãtitimigũ wěrĩcã, cũ acabiji cũ nũmo ní'core nũorēato. Be'ro cũ co me'rã ne waro põ'rãtimũ'tãgũrē cũ ma'mi wěrĩ'cũre põ'rãtibosato”, nicũ niwĩ Moisé.

²⁵ Tojota wa'a'a ũsã wa'terore. Siete mũmũ ni'cũ põ'rã niwã. Masã ma'mi nũmoti, be'ro wěrĩa wa'acũ niwĩ. Põ'rã marĩyugũ, cũ nũmo ní'core cũ acabijire cũucũ niwĩ.

²⁶ Cũ quẽ'rã põ'rãtitimigũ wěrĩa wa'acũ niwĩ. Be'rocjũ quẽ'rãrē tojota wa'acaro niwã. Tojo dia'cũ wa'aturiadijacaro niwã téé nitũogũpũre.

²⁷ Na nipe'tirã be'ro co quẽ'rã wěrĩa wa'aco niwõ.

²⁸ Na siete co me'rã omocã du'tecãrã niwã. Tojo weero wěrĩ'cãrã masãcã, ¿ni'ĩ nũmo tojabutiagosari? ni sěrĩtiña'wã.

²⁹ Tojo nicã tu'ogũ, Jesú narē yũ'tiwĩ:

—Musã wisiyũ'rua'a. Õ'acũ ye queti ojãca pũrĩ cjasere ne masĩwe'e. Õ'acũ cũ tutuase quẽ'rãrē masĩwe'e.

³⁰ Wěrĩ'cãrã na masãca be'ro nũmotisome. Põ'rã numia quẽ'rãrē numisosome. Õ'acũrē wereco'terã mũmũsepũ nirã weronojõ nirãsama.

³¹ Apeyenojõ wěrĩ'cãrã masãsere werenemogũti tja. Õ'acũ cũ ye queti ojãca pũrĩpũ musãrē ní'quere bu'epã. A'tiro nicũ niwĩ:

³² “Yũ'ũ Õ'acũ ni'i. Abrahã, Isaa, Jacob wiogũ ni'i”, nicũ niwĩ. Cũ “Na wiogũ ni'i” ní'gũ, “Yũ'ũ tiropũ catima” ní'gũ, tojo nicũ niwĩ. Õ'acũ catirã wiogũ nimi. Wěrĩbajuduti'cãrã marĩma, niwĩ Jesú.

³³ Cũ bu'esere tu'orã, masĩse me'rã yũ'ticã ĩ'arã, masã tu'omarĩa wa'awã.

Moisé cũ dutise cũu'que, ni'cãrõ añuyũ'rũnũ'cãrõ ni'i nise ni'i
(Mr 12.28-34)

³⁴ Be'ro Jesú saduceo masãrē di'tamarĩacã weesere fariseo masã tu'ocãrã niwã. Tere tu'o, nerẽcãrã niwã.

³⁵ Na me'rã ni'cũ Moisé oja'quere bu'eri masũ Jesure mejęcã yũ'ticã uagũ, cãrē sěrĩtiña'wĩ:

³⁶ —Masãrē bu'egũ, Moisé duti'que ¿disenojõ waro apeye yũ'rũoro añuyũ'rũnũ'cãti? niwĩ.

³⁷ Jesú cūrē a'tiro yũ'tiwĩ:

—A'tiro ni'i. “Õ'acũ marĩ wiogũre nipe'tise musã ějõpeose me'rã, musã wãcũse me'rã, musã tu'oña'se me'rã ma'ĩña.”

³⁸ A'te ni'ĩ apeye yũ'rũoro niyũ'rũnũ'cãse.

³⁹ A'te be'rore tojocureta ni'ĩ, ní'rõ. A'tiro ni'ĩ. “Marĩ basu ma'irõnojojõta ãpērãrē ma'irõũ'a.”

⁴⁰ A'te pũaro dutisere wéerã, nipe'tise Moisé cũ duti'quere, tojo nicã Õ'acũ ye queti weremũ'tãrĩ masã na bu'e'quere yũ'tirãta wee'e, niwĩ Jesú.

Jesú masãrē “Cristo na nigũ ¿noa macũ niti?” ni sěrĩtiña'que ni'i
(Mr 12.35-37; Lc 20.41-44)

⁴¹ Fariseo masã na nerẽrĩ cura Jesú narē sěrĩtiña'wĩ:

42 —Musã Cristo Õ'acũ bese'cure ¿de'ro tu'oña'ti? ¿Noa macũ niti cũ? niwĩ.
Cũrẽ yu'tiwã:

—Duporocjũpu wiogũ Davi pãrãmi nituriagu nimi, niwã.

43 Na tojo nicã tu'ogũ, Jesú narẽ niwĩ:

—Cristo, Õ'acũ bese'cu Davi pãrãmi nituriagu nicã, to pũrĩcãrẽ ¿de'ro weegu Davi Espiritu Santu tutuaro me'rã ucũgũ, cũrẽ “Yu'u wiogũ nimi”, nipari? Marĩ, marĩ pãrãmirẽ “Yu'u wiogũ nimi”, niwe'e. Davi Õ'acũ bese'cure ucũyugũ, a'tiro ojacu niwĩ:

44 Õ'acũ u'musepu nigũ cũ macũrẽ, yu'ure yu'rũoacjũre a'tiro nicu niwĩ:
“Yu'u tiro wiogũ dujiri cũmurõpu dujigusa'a.

Mu'u topu dujicã, mu'urẽ ï'atu'timi'cãrãrẽ docaque'acã weeguti”, nicu niwĩ Õ'acũ, ni ojacu niwĩ Davi.

45 ¿De'ro weegu Õ'acũ bese'cu Cristo Davi pãrãmi nĩmasĩbosabe? Davi basuta cũrẽ “Yu'u wiogũ nimi”, nicu niwĩ. Tojo weegu cũ pãrãmi se'saro nirõnojõ o'ogũ, cũ wiogũ nicu niwĩ, niwĩ Jesú.

46 Cũ tojo nisere tu'orã, ne ni'cũ ni'cã usero yu'tima'atiwã. Tita me'rã be'ro majã uirã, ne sãrĩtiña'nemotiwã.

23

Jesú fariseo masãrẽ, tojo nicã Moisé oja'quere bu'eri masãrẽ tu'ti'que ni'i
(Mr 12.38-40; Lc 11.37-54; 20.45-47)

1 Be'ro Jesú masãrẽ, tojo nicã ãsã cũ bu'erãrẽ niwĩ:

2 —Moisé oja'quere bu'eri masã, ãpãrã fariseo masã Õ'acũ dutise Moisére cũu'quere wererã nima.

3 Tojo weerã na weresere tu'o, tere weesirutuya. Na weesetise pe'ere ï'acũuticã'ña. Na añurõ wereme'rĩma, wererã. Tojo weemirã, na nise pe'ere weetima.

4 Na dutiwũaronojõ dutiyu'rũocã'sama. Masã tere põtẽotisama. Na tojo wéerã, wũapõtẽoña marĩse nucũsere du'tepeorã weronojõ weesama. Na masãrẽ tere wũapeorã weronojõ weesama. Na tere wũadutirã, ne ãpãrã tã'rĩrãrẽ weetamutirã weronojõ weesama. Ne pajaña'ti, masãrẽ ne cã'rõ weetamutisama.

5 Nipe'tise na weesere masãrẽ añurõ ï'adutirã weeta'sasama. Masã narẽ “Õ'acũrẽ añurõ ãjõpeosama” nicã tu'osĩ'rĩrã, a'tiro weesama. Na diapoapu, na omocãpu Õ'acũ ye queti ojãca pũrĩ cjasere pajiri casero me'rã oja'quere du'teõ'osama. Tojo nicã na ñubuecã ï'adutirã ãpãrã yu'rũoro na ñubuewũari su'tiro sumutõpu opa dari cũorojore sãñasama.

6 Bosenũmu nicã wiorã na dujiwũase cũmurĩpu dujisĩ'rĩsama. Na nerẽse wi'seripu quẽ'rãrẽ mejãrõta weesama.

7 Masã narẽ macã decõpu wiopesase me'rã añuduticã uasama. Narẽ, “Ûsãrẽ bu'erã” pisucã uasama.

8 »Musã pũrĩcã ãpãrãrẽ “Musã ãsãrẽ bu'erã ni'i”, nino'ticã'ña. A'tiro ni'i. Musã ni'cũ põ'rãta ni'i. Yu'u ni'cũta musãrẽ bu'egu ni'i.

9 Musã ne ni'cũrẽ a'ti nucũcãpũre “Ûsã pacu”, niticã'ña. Musã ni'cũta pacuti'i. Cũ Õ'acũ u'musepu nimi.

10 Diacjũta musã pũrĩcã “Ûsã wiogũ”, ni pisuno'ticã'ña. Yu'u Cristo Õ'acũ bese'cu ni'cũta musã wiogũ ni'i.

11 No'o ãpãrãrẽ weetamugũ, cũta nimi ãpãrã yu'rũoro bu'ipu niyu'rũnu'cãgũ.

12 No'o "Yũ'u ãpẽrã yũ'ruoro niyũ'rũnũ'cã'a" ni tu'oña'gũnojõ Õ'acũ cãrẽ mejõ nigũacã waro tojacã weegũsami. No'o "Yũ'u ãpẽrã yũ'ruoro ni'i" ni tu'oña'tigũ pe'ere Õ'acũ ãpẽrã yũ'ruoro tojacã weegũsami.

13 »Mũsã Moisé oja'quere bu'eri masã, tojo nicã fariseo masã weeta'sari masã ni'i. Masã yũ'ure ãjõpeosĩ'rĩrãrẽ cã'mota'a. Tojo wéerã, yũ'u pacũ wioğũ nirõpũ wa'ari ma'arẽ narẽ bi'arã wee'e. Mũsã basuta yũ'ure ãjõpeowe'e. ãpẽrã quẽ'rãrẽ ãjõpeosĩ'rĩcã uasãwe'e. Tojo weero ña'abutiario wa'arosa'a mũsãrẽ.

14 »Mũsã wapewia numia ye wi'serire ã'masa'a. Mũsã ña'arõ wee'quere wãcũdutiirã yoacã ñubueta'sa'a. Tojo weerã mũsã ãpẽrã nemorõ bu'iri bocayũ'rũnũ'cãrãsa'a.

15 Jesú a'tiro ninemowĩ Moisé oja'quere bu'eri masãrẽ, tojo nicã fariseo masãrẽ:

—Mũsã upũtu waro weeta'sa'a. Mũsã ãjõpeosere no'o ni'cũ nigũacãrẽ mũsã weronõjõ ãjõpeocã uarã, nipe'tiropũ sijabi'a'a. Be'ro tu'ajanũ'cõ, cãrẽ mũsã nemorõ ña'arõ pecame'epũ wa'ata basiocã weesa'a.

16 »Ña'arõ wa'arosa'a mũsãrẽ. Caperi bajutirãrẽ a'merĩ wejero weronõjõ ni'i. A'tiro ni bu'e'e masãrẽ: "Ni'cũ 'A'tiro weegũti', nisami Õ'acũrẽ. 'Õ'acũ wi'i me'rã tojo weegũti' nĩca be'ro cã ní'quere queoro weeticã, 'Bu'iri marĩ'i'", nisa'a. "Cũ 'Õ'acũ wi'i cjase uru me'rã tojo weegũti' ní'quere queoro weeticã pũrĩcãrẽ, 'Ña'a ni'i'", nisa'a.

17 Mũsã tojo nĩrã, diacjũ wãcũwe'e. Tu'omasĩwe'e. Uru Õ'acũ wi'ipũ niyuro, Õ'acũ ĩ'orõpũ añuse tojasa'a. Õ'acũ wi'i, ti wi'i cjase uru nemorõ añuyũ'rũnũ'cã'a.

18 Mũsã Õ'acũ dutiro weesĩ'rĩtirã, ucũme'rĩse me'rã weeta'sa'a. Masãrẽ a'tiro nisa'a: "Mũsã 'Õ'acũrẽ wa'icũrã ãjũamorõpeowũaropũ me'rã tojo weerãti' ní'quere weeticã, bu'iri marĩsa'a. Wa'icũ Õ'acũrẽ o'ose topũ peo'que me'rã pũrĩcãrẽ wapatisa'a", ni'i.

19 Mũsã tu'omasĩwe'e. Õ'acũrẽ o'ose nemorõ na wa'icũrã ãjũamorõpeowũaro pe'e wapati'i. Topũ ãjũpesase me'rã na Õ'acũrẽ o'ose añuse tojasa'a.

20 Tojo weerã mũsã "Õ'acũrẽ wa'icũrã ãjũamorõpeowũaropũ me'rã tojo weerãti" nĩrã, te se'sarore nĩrã weewe'e. "Topũ peoatje quẽ'rãrẽ mejãrõta weerãti", nĩrã weesa'a.

21 Õ'acũ cã ya wi'i, Õ'acũ wi'ipũ nisami. Tojo weerã Õ'acũrẽ "Ti wi'i me'rã tojo weerãti" nĩrã, "Cũ me'rãta tojo weerãti", nĩrã wee'e.

22 Mejãrõta "U'muse me'rã tojo weerãti" nĩrã, "Õ'acũ dujiro me'rãta, topũ dujigũ me'rãta" nĩrã wee'e.

23 »Ña'arõ wa'arosa'a mũsã Moisé oja'quere bu'eri masãrẽ, tojo nicã fariseo masãrẽ. Mũsã weeta'sasebũjũrã ni'i. Mũsã otese o'majãcã, menta, anís, comino wãmetise ba'ase sãamorẽsere seeneo, opa sũ'urĩ weesa'a. Diez sũ'urĩ cuorã, ni'cã sũ'u Õ'acũ wi'ipũ miaa, Õ'acũrẽ wãmepeo, pa'ire o'osa'a. Mũsã tojo añurõ weemirã, Moisé oja'que apeye pacase pe'ere weewe'e. ãpẽrãrẽ queoro weesere, pajaña'sere, Õ'acũrẽ ãjõpeose pe'ere weewe'e. A'tiro pe'e weeya. Mũsã otesere cãrẽ o'odu'utimirã, a'te añuyũ'rũnũ'cãsere weeya.

24 »Mũsã basu diacjũ weewe'e. ãpẽrã quẽ'rãrẽ su'ori diacjũ weewe'e. Tojo weerã mũsã Õ'acũ ye cjasere bu'érã, caperi bajutirã a'merĩ su'ori tũawã'cãrã weronõjõ ni'i. Moisé cã oja'que, mejõ niseacã dutise pe'ere wãcũyũ'rũrã, apeye paca pe'ere weewe'e.

25 »Mũsã weeta'sarã a'tiro wee'e. Bajuyoropũ dia'cũ añurõ wee'e. Baparire bu'ipũ dia'cũ añurõ coerã weronõjõ weeta'sa'a. Ti pa po'peapũre peje ña'ase mũsã ãpẽrã

yere yaja'que, ãpērã yere ɯaripejayu'rɯnu'cã'que ũ'irĩ weronojõ wã'ñasa'a. Tojo weero ña'abutiario wa'arosa'a mɯsãrẽ.

²⁶ Mɯsã fariseo masã tu'omasitirã, caperi bajuno'tirã weronojõ ni'i. Ne waro po'peapu cjase mɯsã wãcũsere dɯcayumu'tãña. Be'ro bajuyoropu añurã, ña'ase moorã tojarãsa'a. Bapari po'peapu coemu'tã'caro weronojõ bu'ipu quẽ'rã ũ'irĩ marĩrõ tojaro weronojõ weerãsa'a.

²⁷ »Mɯsã Moisé oja'quere bu'eri masã, fariseo masã weeta'sari masã ni'i. Tojo weero ña'abutiario wa'arosa'a mɯsãrẽ. Wẽrĩ'cãrã masãperi weronojõ ni'i. Bu'ipure añurõ bajudutirã bo're me'rã wa're'que cujirire nũ'cõsa'a. Ti pe po'peapure wẽrĩ'cãrã õ'arĩ mejã, tojo nicã dicuse na upu ña'ase boa'que sãñasa'a.

²⁸ Mɯsã a'tiro niseti'i. Masã i'orõpore añurã weronojõ baju'u. Po'peapu pe'ere weeta'sasebɯjurã ni'i. Mɯsãpure ña'ase niyu'rũa'a.

²⁹ »Mɯsã Moisé oja'quere bu'eri masã, fariseo masã weeta'sasebɯcurã ni'i. Mɯsã dɯporocjãrã Õ'acũ ye queti weremu'tãrĩ masã masãperi bu'ipu añurõ bajudutirã yeenu'cõ'o. Tojo nicã ãpērã masã añurã ní'cãrãrẽ masãperi bu'ipu mejãrõta ma'masu'anũ'cõ'o.

³⁰ Tu'ajanũ'cõ, a'tiro ucũsa'a. “Ësã ñecũsumua Õ'acũ ye queti weremu'tãrĩ masãrẽ wẽjẽcãrã niwã. Ësã na catícateropure nĩrã, narẽ wẽjẽcã, wẽjẽtamutibopã”, ni'i.

³¹ Mɯsã a'tere tojo nĩrã, “Õ'acũ ye queti weremu'tãrĩ masãrẽ wẽjẽ'cãrã pãrãmerã nituriarã ni'i”, nĩrã wee'e.

³² Mɯsã, mɯsã ñecũsumua weemu'jãti'caronojõta weeyapaticã'ña, ni tu'tiwĩ.

³³ »Mɯsã weeta'sari curuacjãrã aña weronojõ ni'i. Mɯsã de'ro wee Õ'acũ pecame'epu bu'iri da'reatjere yu'rũwetimasĩsome.

³⁴ Tojo weegu yu'u mɯsã tiropure Õ'acũ ye queti weremu'tãrĩ masã, masĩrĩ masãrẽ, bu'eri masãrẽ o'óguti. Mɯsã pe'e na ni'cãrãrãrẽ wẽjẽ, ãpẽrãrẽ curusapu paabi'penũ'cõrãsa'a. ãpẽrãrẽ na nerẽwũase wi'seripu paape, na no'o wa'ase macãrĩpu sirutucusiarãsa'a.

³⁵ Tojo weero nipe'tirã masã añurãrẽ wẽjẽ'que wapa mɯsãrẽ bu'iri wã'a'a. Mɯsã ñecũsumua añugũ Abel me'rã ne waro wẽjẽ dɯ'pocãticãrã niwã. Téé Zacaríá Berequíá macũ me'rã yapada'reocãrã niwã. Cãrẽ na ñubuepeowũaropu Õ'acũ wi'i decopu wẽjẽcãrã niwã.

³⁶ Diacjũ mɯsãrẽ wereguti. Tojo wee'que wapare ni'cãrõacã a'tocateropu nirãrẽ bu'iri wa'arosa'a, niwĩ Jesú.

Jesú Jerusalẽrẽ ï'agũ uti'que ni'i

(Lc 13.34-35)

³⁷ Fariseo masãrẽ tojo níca be'ro Jesú Jerusalẽcãrã, tojo nicã todɯporopu ti macãpu ní'cãrãrẽ wãcũgũ, a'tiro niwĩ:

—Jerusalẽcãrã, mɯsã Õ'acũ ye queti weremu'tãrĩ masãrẽ wẽjẽcõ'a'a. Õ'acũ o'ó'cãrã cũ ye quetiwereri masãrẽ ãtãperi me'rã doquewẽjẽ'e. Mɯsãrẽ pejetiri yu'u ma'ígũ, neocũusĩ'rĩmiwũ. Ni'cõ cãrẽ'quẽ co põ'rãrẽ wũuse docapu neocũu'caro weronojõ weesĩ'rĩmiwũ. Mɯsã uatiwũ.

³⁸ Tojo weero mɯsã nimi'que wi'seri masã marĩrõ tojarosa'a.

³⁹ A'tere tu'omasĩña. Yu'ure apaturi ï'anemosome majã. Be'ro yu'u a'ti turipu apaturi a'ticãpu, mɯsã “Õ'acũ dɯporopu ‘O'óguti’ ní'cũ añubutiagu nimi” nĩrãpu ï'arãsa'a tja, niwĩ Jesú.

24

Jesú “Õ'acũ wi'i Jerusalẽ cja wi'i cõ'ano'rõsa'a” ní'que ni'i

(Mr 13.1-2; Lc 21.5-6)

1 Jesú Õ'acũ wi'ipũ ní'cũ wijaa wa'awĩ. Cũ wa'ari cura ũsã cũ bu'erã cũ tiro wa'a, niwũ:

—Ĩ'aña a'ti wi'ire. Añubutiari wi'i, pajiri wi'i waro ni'i, nimiwũ.

2 Õsã tojo nicã, Jesú niwĩ:

—Musã a'te pejere ĩ'a'a, ĩ'arã. Diacjũ musãrẽ wereguti. Nipe'tise a'ti wi'i cjase ne ni'cã ũtãgã apega bu'ipũ yeeturiamujã'que tojasome. Nipe'tise matõdijono'rõsa'a, niwĩ.

*A'ti umuco pe'tise dũporo Jesú "A'tiro wa'arosa'a" ní'que ni'i
(Mr 13.3-23; Lc 21.7-24; 17.22-24)*

3 Be'ro ũsã wa'a, ũrũgũ Olivo wãmeticjũpũ ejawũ. Jesú topũ ejanujãrĩ cura ũsã ya'yioropũ sãrĩtiña'wũ:

—Õsãrẽ wereya. ¿De'ro nicã tojo wa'arosari? ¿Ñe'enojõ me'rã ĩ'ogũsari mu'u apaturi a'tiatjere? Tojo nicã a'ti umuco pe'tiatjo dũporo ¿de'ro wee masĩrãsari? ni sãrĩtiña'wũ.

4 Jesú ũsãrẽ yu'tiwĩ:

—Ãpẽrã musãrẽ nisooticã'to nĩrã, añurõ tu'omasĩyuya.

5 Pãjãrã a'tiro nisoorãsama. "Yu'u Õ'acũ tutuaro me'rã wee'e; Õ'acũ bese'cũ Cristo ni'i", nirãsama. Na tojo nisere tu'orã, pãjãrã siruturãsama.

6 Musã a'mewẽjẽse quetire tu'o, "Topũ tojo wa'aporo" nicã tu'orãsa'a. Tere tu'orã, ucuatĩcã'ña. Te a'tirota wa'arosa'a. Tojo nimirõ, a'ti umuco pe'tiatjo dũ'sarosa'a yujũpũ.

7 Ni'cã curuacjãrã ape curuacjãrã me'rã a'mequẽrãsama. Tojo nicã ni'cã di'tacjãrã ape di'tacjãrã me'rã a'mewẽjẽrãsama. Peje apesepure ũjaboase nirõsa'a. Aperopure peje di'ta narãsãse nirõsa'a.

8 A'te nipe'tise peje me'rã masã ne waro pi'etiwã'cõse ni'i. Numio co macũrẽ wuase dũporoacã pũrĩse nu'cãrõ weronojõ nirõsa'a.

9 »Tojo wa'acã, yu'ure ãjõpeotirã musãrẽ ña'arõ weerãsama. Musãrẽ ñe'e, wiorã tiropũ miaa, bu'iri da'redutirãsama. Musãrẽ wẽjẽrãsama. Yu'ure ãjõpeose bu'iri nipe'tirocjãrã masã musãrẽ ĩ'atu'tirãsama.

10 Tojo wa'acã, pãjãrã yu'ure ãjõpeomi'cãrã ãjõpeodu'urãsama. Na a'metu'ti, ãpẽrã wiorãpure bu'iri da'redutirã o'orãsama.

11 Pãjãrã "Õ'acũ ye queti weremu'tãrĩ masã ni'i", nisoorãsama. Pãjãrãrẽ niso, ãjõpeocã weerãsama.

12 Ña'ase niyu'rũmajãrõsa'a. Tojo wa'acã, pãjãrã a'merĩ ma'idu'urãsama.

13 Yu'ure ãjõpeoyapatirã pũrĩcã yu'rũwetirãsama. Yu'u pacũ tiropũ catinu'cũrãsama.

14 Nipe'tiro a'ti di'tapũ Õ'acũ masãrẽ yu'rũose quetire werese'sabi'ano'rõsa'a. Na quẽ'rãrẽ masĩdutiro wereno'rõsa'a. "Ña'arõ wee'quere bujaweti dũcayucã, Õ'acũ ñe'egũsami", ni wereno'rõsa'a. A'te nipe'tiropũ se'sãca be'ro a'ti umuco pe'tirosa'a majã.

15 Dũporocjũpũ Õ'acũ ye queti weremu'tãrĩ masũ Danie wãmetigũ a'ti umuco pe'tiatjo dũporo wa'atjere ojayucũ niwĩ. "Ña'agũ, Õ'acũ yabigũnojõ cũ ya wi'i añurĩ wi'ipũ sãjãtũgũnojõ Jerusalẽ cja wi'ipũ sãjãagũsami", ni ojayucũ niwĩ. Cũ ti wi'ipũ nu'cũcã ĩ'arã, musã a'ti pũrĩrẽ bu'e, tu'omasĩña.

16 Tojo wa'acã ĩ'arã, Õ'acũ bu'iri da'regũsami nĩrã, Judeapũ nirã ũrũpagũpũ du'tiaya.

17 Wi'i dũposãrĩ opa sirapũ soo pesagũnojõ po'peapũ cjasere sãjãa, duretimigũ, diacjũ du'tiaya.

18 No'o wesepu tō'ogũ quē'rã ne wi'ipu tojaa, duregu wa'aticã'ña. Sojaro me'rã du'tiaya.

19 Tojo wa'ase numurĩ numia nijipacosãnumiarẽ, tojo nicã pō'rã mi'rĩrã c̄orãrẽ bujaweose numurĩ nirōsa'a. Na umũnarō wa'amasĩsome.

20 Musã Õ'acũrẽ sērĩña: “Yususe numurĩrẽ, soowuari numu ãsã judío masã yoaropu wa'atiri numurẽ wa'aticã'to”, niña.

21 Tojo wa'ase numurĩrẽ uputu waro pi'etise nirōsa'a. Õ'acũ a'ti turi wéeca be'rore tocã'rō pi'etise marĩcaro niwũ. Be'ropu quē'rãrẽ tocã'rō waro pi'etise marĩrōsa'a.

22 Õ'acũ na pi'etise numurĩrẽ d̄oticãma, ne ni'cũ yu'r̄uwetitibutiabosami. Õ'acũ pe'e cũ yarã, cũ bese'cãrãrẽ pajaña'gũ, tojo wa'ase numurĩrẽ d̄ogusami.

23 »Ãpērã musãrẽ a'tiro nisoorãsama. “Jãa, ã'ña. Õ'acũ bese'cũ Cristo a'to nimi.” O apetero weerã “Sō'opu nimi”, nirãsama. Na tojo nicã, ãjõpeoticã'ña.

24 Pãjãrã nisoori masã a'tirãsama. A'tiro nirãsama: “Yu'u Õ'acũ bese'cũ Cristo ni'i. Õ'acũ ye quetire weremã'tãrĩ masũ ni'i”, nisoorãsama. Narẽ ãjõpeocã weesĩ'rĩrã, peje weeĩ'ose ã'orãsama. Basiocãma, Õ'acũ cũ bese'cãrãp̄ureta ãjõpeodu'ucã weesĩ'rĩrãsama.

25 Musã basu masĩña majã. Yu'u musãrẽ be'ropu wa'atjere wereyutoja'a.

26 Tojo weerã ãpērã musãrẽ “Sō'opu yucu marĩrõpu Cristo nisami, ã'arã wa'aya” nicã, wa'aticã'ña. ãpērã “A'ti tucũpu nimi, ã'arã a'tia” nicã, ãjõpeoticã'ña.

27 Yu'u Õ'acũ macũ masũ weronojõ uputigũ a'tiri cura a'tiro nirōsa'a. Mujĩpũ mujãtiro pe'e, cũ sãjãrõ pe'e quē'rãrẽ bupo ya'baro weronojõ nirōsa'a. Ya'yioropu a'tisome.

28 Apĩnojõ wa'icũ boacã, yuca maata masĩ, wĩjĩwã'cãsama. Tojo wa'acã ã'arã, “Apĩnojõ boapĩ”, ni masĩ'i. A'te weronojõ yu'u a'ticã, masã masĩrãsama, niwĩ Jesú.

Õ'acũ macũ masũ weronojõ uputigũ ¿de'ro wee a'tigusari? nise ni'i

(Mr 13.24-37; Lc 21.25-33; 17.26-30,34-36)

29 Jesú a'tiro ninemowĩ:

—Te pi'etise numurĩ yu'rũca be'ro mujĩpũ umucocjũ na'itĩ'a wa'agusami. Ñamicjũ quē'rã bo'reyusome. Ñocõa burudijarãsama. Nipe'tirã u'muarõpu nirã narãscã weeno'rãsama.

30 Tojo wa'acã, u'musepu yu'u Õ'acũ macũ masũ weronojõ uputigũ yu'u a'tisere ã'arãsama. Nipe'tise macãrĩcjãrã uirã, utirãsama. Yu'u o'mecururipu tutuaro me'rã asistedijaticã, ã'arãsama.

31 Yu'ure wereco'terã u'musecjãrãrẽ nipe'tiro a'ti di'tapu o'oguti. Yaro coroneta uputu busucã, yu'u bese'cãrã nipe'tiro no'o nirõcjãrãrẽ neorãsama.

32 »Musãrẽ otese higueraçu wãmeticju me'rã queose o'oguti. Tigũ d̄upuripu pũrĩ ñasãwĩjicã, “Cũ'ma wa'arotiro wee'e”, nisa'a.

33 A'te weronojõ yu'u tod̄uporo ní'que peje wa'acã ã'arã, “Cã'rõacã Jesú a'ti di'ta wioçu sãjãtjo d̄u'sa'a”, niña.

34 Diacjũ musãrẽ wereguti. A'te peje tojo wa'ari cura nirã wẽrĩsome. Tojo wa'asere ã'ape'ocã'rãsama.

35 A'ti umuco, a'ti di'ta pe'tidijarosa'a. Yu'u ucũse, yu'u bu'ese pũrĩcã ninu'cũcã'rõsa'a. Nipe'tise yu'u ní'que queoro wa'arosa'a.

36 »Yu'u apaturi a'tiatjema ti numu nicã, ti hora nicã a'tigusã'a nisere ne masĩno'ña marĩ'i. Õ'acũrẽ wereco'terã u'musecjãrã, yu'u Õ'acũ macũ quē'rã masĩwe'e. Yu'u pacũ Õ'acũ ni'cũta masĩsami.

37 »Yu'u Õ'acũ macũ masũ weronojõ uputigũ a'tiri cura quē'rãrẽ d̄uporocjũpu Noé cũ ní'cateropu wee'caronojõ weerãsama.

38 Õ'acũ a'ti turi miose dũporo masã ba'a, s'ĩrĩ, omocã du'te, na põ'rã numiarẽ numisocãrã niwã. A'tere weetuocãrã niwã téé Noé cã yucũsujopũ sãjãrĩ curapũ.

39 Na, ne “Mejẽcã wa'arosa'a”, ni wãcũma'aticãrã niwã. Be'ro acoro pejaa, narẽ dia miorĩ curapũ tu'omasĩcãrã niwã. Yu'u Õ'acũ macũ masũ weronojõ uputigu a'tiri cura quẽ'rãrẽ masã mejãrõta weerãsama.

40 Yu'u a'tiri cura umua puarã ni'cãrõ me'rã wesepũ da'rarã, ni'cũ yu'ure ãjõpeogũ miano'gũsami. Apĩ yu'ure ãjõpeotigu tojagũsami.

41 Puarã numia ni'cãrõ me'rã ojoca ãrũarã, ni'cõ yu'ure ãjõpeogo miano'gõsamo. Apego yu'ure ãjõpeotigo tojagõsamo.

42 »Yu'u musã wiogũ apaturi a'tiatjere musã masĩtisa'a. Tojo weerã añurõ wãcũ, tu'omasĩyuya.

43 Apeye quẽ'rãrẽ a'tiro masĩña. Yajari masũ ti hora nicã a'tigusami nígũ, wi'i wiogũ cãrĩtisami. Cũrẽ co'te, cũ ya wi'ire yajari masũ pãosãjãacã, cã'mota'asami.

44 Musã quẽ'rã ã'rĩ weronojõ niña. Musã ne cã'rõ wãcũtibutiari cura yu'u Õ'acũ macũ masũ weronojõ uputigu a'tigusa'a, niwĩ.

Jesú puarã da'raco'terã me'rã queose o'o'que ni'i

(Lc 12.41-48)

45 Jesú a'tiro ninemowĩ:

—¿Noanojõ pe'e yu'u dutiro weenu'cũgũ, tu'omasĩgũ waro nisari? nígũ, queose me'rã werẽguti. Wiogũ aperopũ wa'agũ, cũ ya wi'ire co'tedutigũ ni'cũ cãrẽ da'raco'tegũre cũasami. “Ãpẽrã da'raco'terãrẽ no'o dũ'sasenojõrẽ ba'ase ecaya”, nisami.

46 Be'ro aperopũ eja'cũ dajasami. Cũ dajacã, queoro da'ra bocaejano'gũ e'catisami.

47 Diacjũ musãrẽ werẽguti. Cũ queoro weese wapa wiogũ nipe'tise cũ cõsere co'tedutigũ sõrõgũsami.

48 Cũrẽ da'raco'tegũ ña'agũ, “Yu'u wiogũ maata dajasome” nigãnojõ pũrĩcã a'tiro weesami.

49 Ãpẽrã da'raco'terãrẽ ña'arõ paa pi'eticã weesami. Ãpẽrã que'arã me'rã ba'a, s'ĩrĩsami.

50 Cũ tojo weeri cura wiogũ wãcũña marĩrõ cũ co'tetiri cura dajasami.

51 Cũ cũa'cũre duti'quere weeti'que wapa upũtu waro cãrẽ bu'iri da'regũsami. Ãpẽrã ña'arã, weeta'sari masãrẽ wa'a'caronojõ bu'ipejasirutugũsami. Tojo wa'acã, cũ pũrĩno'gũ, upicari cũ'rĩdio, utigusami, niwĩ Jesú.

25

Diez nu'mia me'rã Jesú queose o'o'que ni'i

1 Jesú cũ wiogũ nirõpũ ¿noanojõ sãjãarõsari? nígũ, a'te queose me'rã werewĩ:

—Yu'u wiogũ nirõpũre sãjãatje a'tiro weronojõ ni'i. Diez nu'mia na me'rãcõ marãpũ niacjũ a'ticã co'tesama. Nãncũ u'se me'rã s'ĩosepare cõsoma.

2 Ni'cãmocãrã nipe'tisere añurõ apoyutisama. Ãpẽrã ticãrãta tja añurõ apoyu, co'tesama.

3 Apoyutirã numia na ye s'ĩosepare miarã, u'se na piosãa dũcayuatjere miatisama.

4 Apoyu'cãrã numia pe'e poseye'quepapũre miasama. Tojo nicã borewaria me'rã u'sere mianemosãma.

5 Co marãpũ niacjũ maata etatisami. Tojo weerã narẽ wũja pũrĩcã, cãrĩa wa'asama.

6 Be'ro ñami deco ãjãcã, ãpẽrã pe'e a'tiro caricũmũ'tãsama: “Co marãpũ niacjũ a'titojami. Põtẽrĩrã a'tia”, nisama.

7 Na tojo caricũcã, nipe'tirã numia wã'cãpe'tia wa'asama. Wã'cã, na ye s'ĩosepare apobũrosama.

⁸ Ɔ'se miati'cārã numia pe'e ãpērã mia'cārãrē a'tiro nisama: “Ɔsã quē'rārē cã'rō sī'ose Ɔ'se o'oya. Ɔsã sī'osepa yatiro wee'e”, nisama.

⁹ Ɔ'se mia'cārã numia pe'e narē yu'tisama: “Mūsārē o'osome. Ɔsã mūsārē o'ocãma, ũsārē ejati, mūsã quē'rārē ejatibosa'a. Mūsã basu na Ɔ'se duawuaropu duurã wa'aya”, nisama.

¹⁰ Na ni'cãmocurã numia Ɔ'se duurã wa'aca be'ro na me'rãcjõ marãpu niacju etasami. ãpērã apoyu'cārã numia pe'e cã me'rã bosenuwu weeri wi'ipu sãjãasama. Na sãjãaca be'ro ti wi'icjãrã soperē bi'acã'sama.

¹¹ Be'ropu Ɔ'se duurã eja'cārã numia soperu eta, “Wiogu, ũsārē pãõña”, nisama.

¹² Na tojo pisucã tu'ogu, na me'rãcjõ marãpu niacju narē yu'tisami: “Diacjũta mūsārē ne masĩtisa'a”, nisami, ni werewĩ Jesú.

¹³ Jesú te queosere wéréca be'ro ũsārē niwĩ:

—A'te queose weronojõ yu'u a'tiatji nuwurē mūsã masĩwe'e. Tojo weerã añurõ wãcũ apoyuya, niwĩ.

I'tiarã da'raco'terã me'rã Jesú queose o'o'que ni'i

¹⁴ Jesú ũsārē a'tiro werenemowĩ:

—Yu'u a'ti turipu apaturi a'tigu, masārē o'oatje a'te queose weronojõ ni'i. Ni'cũ masũ ape di'tapu wa'agu, cãrē da'raco'terãrē pijiosami. Narē cũ yere co'tedutigu cũusami.

¹⁵ »Narē na da'ratjo põtëorõ cũuburosami. Ni'cãrē ni'cãmocusetiri mil niyeru kujiri wapabujuse kujirire o'osami. Apĩrē puati mil kujiri o'osami. Apĩrē mil kujiri o'osami. O'otoja, wa'a wa'asami.

¹⁶ Cũ wa'aca be'ro ni'cãmocusetiri mil kujiri o'ono'cu maata te niyeru me'rã da'ra, ticueta wapata'anemosami.

¹⁷ Puati mil kujiri cuo'cu quē'rã mejãrõta apeye puati mil kujiri wapata'anemosami.

¹⁸ Mil kujiri ñe'e'cu pe'e cope se'e, cã wiogu da'radutimi'quere yaacã'sami.

¹⁹ »Be'ro, yoaca be'ropu na wiogu sijagu eja'cu dajasami. Cãrē da'raco'terãrē pijio, na da'ra'quere aposami.

²⁰ Ni'cãmocusetiri mil kujiri cuo'cu ejamutãsami. Apeye ticueta cã wapata'a'quere wiagu, cã wiogure nisami: “Yu'u wiogu, yu'ure ni'cãmocusetiri mil kujiri o'owu. A'te cuo'o. Te me'rã apeye ticueta mu'urē wapata'abosawu”, nisami.

²¹ »Cũ tojo nicã tu'ogu, wiogu nisami: “Mu'u añurõ weepã. Yu'u duti'caronojõta queoro weeme'ricã'pã. Yu'u cã'rõacã cãu'que me'rã añurõ weepã. Tojo weegu peje yu'u cuosere co'tedutigu sõrõgũti. A'tia. Yu'u me'rã e'catitamuña”, nisami.

²² »Be'ro apĩ da'raco'tegu puati mil kujiri o'ono'cu ejasami. Wiogure a'tiro nisami: “Yu'u wiogu, yu'ure puati mil kujiri o'owu. A'te cuo'o. Te me'rã ticueta tja mu'urē wapata'abosawu”, nisami.

²³ »Wiogu cãrē nisami: “Mu'u añurõ weepã. Yu'u duti'caronojõta queoro weeme'ricã'pã. Yu'u cã'rõacã cãu'que me'rã añurõ weepã. Tojo weegu peje yu'u cuosere co'tedutigu sõrõgũti. A'tia. Yu'u me'rã e'catitamuña”, nisami.

²⁴ »Be'ro majã mil kujiri o'ono'cu eja, cã wiogure a'tiro nisami: “Yu'u wiogu, mu'u tutuaro da'radutiri masũ nisere masĩwũ. Mu'u da'ratimigũ, ãpērã ye da'rãse wapa me'rã mu'u wapata'a.

²⁵ Tojo weegu uigu, mu'u ye niyerure di'ta po'peapu yaacũuwũ. A'te ni'i mu'u yéta tja”, nisami.

²⁶ »Cũ tojo nicã tu'ogu, wiogu a'tiro yu'tisami: “Yu'u cãu'que me'rã mu'u ña'arõ weepã. Ña'agũ, nijĩsijagu ni'i. Mu'u yu'ure a'tiro wãcũwũ. 'Da'ratimigũ, ãpērã da'rãse wapa me'rã wapata'ami', niwũ.

27 Mə'u tojo wācūgū, yé niyerure yaatimigū, niyeru nərōrī wi'ipə bucuamajādutigu cūbopā. Tojo wéeca be'ro yu'u dajagu, ti wi'ipə cūñarō mājā'que me'rā ñe'boapā", nisami.

28 »Tojo nica be'ro āpērā topə nirārē nisami: "Cū ye mil cujirire ē'ma, diez mil cuogu pe'ere o'oya.

29 A'tiro ni'i. No'o peje cuogure nemorō o'ono'rōsa'a. Cū peje cuoyu'ruogusami. Apī moogū pe'ere cū cuomi'queacāpūreta ē'mape'ocā'no'gūsami.

30 Ārī da'raco'tegu queoro weetigure ñe'e, na'itī'arō wijáropə cō'acā'ña. Topə pūrīno'gū, upicari cū'rīdio, utigusami", nisami na wiogu, niwī Jesú.

Jesú nipe'tise di'tacjārārē beseatje ni'i

31 Jesú ũsārē werenemowī:

—Be'ro yu'u Ō'acū macū masū weronojō uputigu a'ti turicjārārē dutigu a'tiguti. Yu'ure wereco'terā u'musecjārā me'rā a'tigu, asistese me'rā a'tiguti. Be'ro wiogu dujiri cūmurōpə dujigusa'a.

32 Nipe'tise di'tacjārā yu'u dujiro tiropə nerērāsama. Tojo weegu yu'ure ējōpeorārē mejēcā, āpērā yu'ure ējōpeotirārē mejēcā ducawaanu'cōgūti. Ni'cū ecarā co'tegu ovejare mejēcā, cabrare mejēcā ducawaanu'cōgū weronojō weeguti.

33 Cū ovejare diacjūcamocā pe'e nu'cōsami. Cabra pe'ere cūpe pe'e nu'cōsami. A'te weronojō yu'ure ējōpeorārē diacjū pe'e nu'cōgūti. Yu'ure ējōpeotirā pe'ere cūpe pe'e nu'cōgūti.

34 Tojo wéeca be'ro diacjū pe'e nu'cūrārē nigūti. "A'tia. Yu'u pacə musārē añurō weeami. Ne waropə cū a'ti turire weenu'cācateropə musā niatjore apoyotojacə niwī. Tere ñe'erā a'tia majā.

35 Yu'u ujaboacā, yu'ure ecawu. Yu'u acowuocā, sī'rīse tīawū. Yu'u aperopə sijacā, yu'ure cārīrō o'owu.

36 Su'ti du'sacā, yu'ure sāawū. Dutiticā, yu'ure ī'acusiawu. Āpērā yu'ure bu'iri da'reri wi'ipə sōrōcā, yu'ure ī'arā etawu", nigūti.

37 Tere tu'orā, diacjū pe'e nu'cūrā, na ña'arō wee'quere acobocono'cārā a'tiro nirāsama: "Īsā wiogu ¿de'ro nicā mu'urē ujaboacā, ecarī? ¿De'ro nicā mu'u acowuocā, tīarī?"

38 ¿De'ro nicā aperopə sijacā, mu'urē cārīrō o'ori o su'tinojō du'sacā, mu'urē sāarī?"

39 ¿De'ro nicā mu'urē dutitigure, o bu'iri da'reri wi'ipə nigūrē ī'arā etarī?" nirāsama.

40 »Na tojo nicā, narē yu'tiguti: "Musārē diacjū wereguti. Musā yu'ure ējōpeorārē, no'o mejō nirāpūreta añurō wéerā, yu'ureta weerā weewu."

41 »Be'ro cūpe pe'e nu'cūrārē a'tiro nigūti: "Musā Ō'acū bu'iri da'reno'ajā ni'i. Tojo weerā a'tore niticā'ña. Pecame'e ũjūnu'cūrī me'e tiropə wa'aya. Ti me'e wātī wiogu, cū me'rā u'musepə cō'adijo'cārārē apoyuca me'e ni'i.

42 Yu'u ujaboacā, musā yu'ure ecatiwu. Yu'u acowuocā, tīatiwu.

43 Yu'u aperopə sijacā, yu'ure cārīse o'otiwu. Yu'ure su'ti du'sacā, sāatiwu. Yu'u dutiticā, yu'u bu'iri da'reri wi'ipə nicā quē'rārē, ī'arā wa'atiwu."

44 »Tere tu'orā, a'tiro nirāsama: "Wiogu, mu'u ujaboacā, acowuocā, aperopə sijacā, su'ti moocā, dutiticā, bu'iri da'reri wi'ipə nicā, ¿de'ro nicānojō ũsā mu'urē weetamutiri?" nirāsama.

45 »Yu'u narē yu'tiguti: "Diacjū musārē wereguti. Musā ā'rā mejō nirārē weetamutiwu. Narē weetamutirā, yu'ureta weetamutirā weewu", nigūti.

46 »Be'ro narē bu'iri da're bajurioguti. Āpērā ña'arō wee'quere acobocono'cārā pe'e catinu'cūsere boca, u'musepə wa'arāsama, niwī Jesú.

26

Jesure ñe'erātirā na apoyu'que ni'i
(Mr 14.1-2; Lc 22.1-2; Jn 11.45-53)

¹ Jesús apaturi cū a'tiatjere wéréca be'ro ũsā cū bu'erārē niwī:

² —Mūsā masī'i, Pascua bosenumū wa'atjo pua numū dū'sa'a. Ti bosenumū nicā, yu'u Ō'acū macū masū weronojō upatigure wiorāpūre o'o, curusapū paabi'pe wējērāsama, niwī.

³ Titare pa'ia wiorā, Moisé oja'quere bu'eri masā, judío masā búcūrā, Caifá pa'ia wioḡu ya wi'i sope pū'topū nerēcārā niwā.

⁴ Topū na Jesure nisoose me'rā ñe'e, wējēatjere apoyucārā niwā.

⁵ Tere apomirā, a'tiro nicārā niwā:

—Bosenumū nicā weeticārā. Masā cūrē ma'írā, no'o ũaro caricūma'a, marī tojo weesere dojorēbosama, nicārā niwā.

Ni'cō numio Jesure ma'iyu'rūgo ũ'mūtise piopeo'que ni'i
(Mr 14.3-9; Jn 12.1-8)

⁶ Na “Jesure wējērāti” ni apocaterore Jesús Betaniapū niwī. Simó cāmi boa, yu'ru'cu ya wi'ipū niwī.

⁷ Topū cū nicā, ni'cō numio cū pū'to a'tiwō. Co ũ'mūticia acosticjare cūowō. Te ũ'mūtise wapabujuse waro niwū. Co Jesús ba'adujigure cū dūpoa bu'ipū ũ'mūtise piopeowō.

⁸ Co tojo weecā ĩ'arā, ũsā cū bu'erā ũpūtu uawū. Ũsā basu a'merī niwū:

—¿De'ro weego tojo weeti? Mejō waro a'tere bajuriogo weemo.

⁹ Co tojo weetigo, āpērārē pajiro duawapata'aboapō. Te me'rā pajasecūorārē weetamuboapō, niwū.

¹⁰ Jesús ũsā tojo nisere masīḡū, ũsārē niwī:

—¿De'ro weerā core cariborā weeti? A'tere yu'ure tojo wéego, añurō weego weemo.

¹¹ Pajasecūorā mūsā wa'teropū ninu'cūcārāsama. Yu'u pūrīcārē mūsā wa'teropūre ninu'cūcā ĩ'asome.

¹² Co yu'ure tere piopeogo, yu'u wērīca be'ro na yaatji dūporo wa'reatjere weronojō weeyugo weemo.

¹³ Diacjū mūsārē weregūti. Yu'u masārē yu'rūose quetire no'o nirō werecusiarā, nipe'tiro a'ti di'tapūre a'tiro weerāsama. A'tigo co yu'ure wee'quere core wācūdutirā wererāsama, niwī Jesús.

Juda Jesure cūrē ĩ'atu'tirā tiropū o'o'que ni'i
(Mr 14.10-11; Lc 22.3-6)

¹⁴ Jesús numiorē tojo níca be'ro ũsā Jesús bu'erā me'rācjū ní'cu, Juda Iscariote na nigú a'tiro weewī. Pa'ia wiorā tiropū wa'atjīḡū, ucūḡū wa'acu niwī.

¹⁵ Narē a'tiro nicū niwī:

—Yu'u Jesure mūsārē o'ocā, ¿no'ocārō niyeru yu'ure wapayerāsari? nicū niwī.

Tojo nicā tu'orā, na treinta niyeru kujirire o'ocārā niwā.

¹⁶ Na wapayéca be'ro cū “¿De'ro nicā Jesure wiorāpūre o'oroḡamitito yu'ure?” ni wācūcu niwī.

Jesú cū bu'erā me'rā cū ba'atūo'que ni'i
(Mr 14.12-25; Lc 22.7-23; Jn 13.21-30; 1Co 11.23-26)

¹⁷ Ũsā Jesús bu'erā na pā búcūase me'rā morēti'quere ba'ari bosenumū ninu'cācā, cū tiro wa'a, sērītiña'wū:

—¿No'opū marī Pascua bosenumū ba'atjore apoyucā ũasari? niwū.

¹⁸ Cū ũsārē niwī:

—Jerusalépu wa'aya. Topu ni'cũ nisami. Cãrẽ a'tiro niña. “Ûsãrẽ bu'egu a'tiro nidutiami: ‘Yu'u pi'etiatjo cã'rõacã du'sa'a. Mu'u ya wi'ipu yu'u bu'erã me'rã ba'atugoti’, ni weredutiami Jesú”, niña.

¹⁹ Tojo weerã Jesú o'ó'cãrã cũ duti'caronojõta weecãrã niwã. Pascua nicã ùsã ba'atjere apoyucãrã niwã.

²⁰ Na'ique'aca be'ro Jesú ùsã cũ bu'erã doce me'rã ba'adujiwĩ.

²¹ Ûsã ba'ari cura Jesú ùsãrẽ niwĩ:

—Diacjũta musãrẽ wereguti. Ni'cũ musã wa'teropu nigú yu'ure wiorãpũre wẽjẽdutigu o'ogusami, niwĩ.

²² Cũ tojo nicã, ùsã uputu bajawetiwu. Be'ro a'merĩ sãrĩtiña'burõwu:

—Ûsã wiogu, yu'uta nicã'sa'aba, niwĩ.

²³ Jesú ùsãrẽ yu'tiwĩ:

—Yu'u me'rã a'ti papu yosoba'agu cãta nigũsami wiorãpũre o'oacju.

²⁴ Yu'u Õ'acũ macũ masũ weronojõ uputiguere Õ'acũ ye queti ojãca pũrĩ ní'caronojõta wa'arosa'a. Tojo wa'acã, yu'ure wiorãpũre o'oguma ña'abutiario wa'arosa'a. Cũ diacjũta bajuatiyu'rũocã, nemorõ añubopã, niwĩ.

²⁵ Tojo nica be'roacã Juda Jesure wiorãpũre o'oacju a'tiro niwĩ:

—Ûsãrẽ bu'egu, yu'uta nicã'sa'aba, niwĩ.

Jesú cãrẽ yu'tiwĩ:

—Mu'uta ni'i, niwĩ.

²⁶ Ûsã ba'ari cura Jesú pãgãrẽ mii, cũ pacu Õ'acũrẽ e'catise o'owĩ. Tu'ajanu'cõ, pãrẽ ducawaa, ùsãrẽ ecawĩ. Ducawaagu, ùsãrẽ niwĩ:

—Ba'aya. A'te yu'u upu ni'i, niwĩ.

²⁷ Be'ro sã'rĩrĩ pare mii, Õ'acũrẽ e'catise o'owĩ tja. Ti pare ùsãrẽ tãagũ, a'tiro niwĩ:

—Nipe'tirã a'ti pa cjasere sã'rĩpe'ticã'ña.

²⁸ A'te yé dí ni'i. Masã ña'arõ wee'quere wẽrĩ wapayebosagusa'a. Õ'acũ masãrẽ apeye ma'ma “A'tiro weeguti” ní'quere cũugũsami. Tojo weegu yu'u wẽrĩgũ dí o'maburose me'rã pãjãrã masã ña'arõ wee'quere acobojogusami.

²⁹ Musãrẽ wereguti. A'te u'seducaco vino ni'cãrõacã marĩ sã'rĩrã weronojõ weenemosome. Be'ro yu'u pacu yu'ure wiogu sõrõcã, musã me'rã apaturi ma'ma vino sã'rĩnemogũsa'a tja, niwĩ Jesú.

Jesú Pedrõre “Mu'u yu'ure ‘Masĩwe'e’ nigũsa'a” ní'que ni'i

(Mr 14.26-31; Lc 22.31-34; Jn 13.36-38)

³⁰ Ûsã ba'aca be'ro Õ'acũrẽ basapeotojanu'cõ, ti wi'ire wijaa wa'awu. Wijaa, ùrũgũ Olivo wãmeticjupu wa'awu.

³¹ Topu wa'agu, Jesú ùsãrẽ niwĩ:

—Musã nipe'tirã a'ti ñami uirã, yu'ure cõ'awã'cãpe'tia wa'arãsa'a. Musã tojo weeatje Õ'acũ ye queti ojãca pũrĩpu ní'rõnojõta wa'arosa'a. A'tiro ojano'wũ: “Yu'u oveja co'tegure wẽjẽno'cã weegusa'a. Tojo weecã, cũ yarã oveja no'o uaro omastearãsama”, nicu niwĩ Õ'acũ cũ ye queti ojãca pũrĩpu.

³² Yu'u wẽrĩ'cupu masãca be'ro musã duporo Galilea di'tapu wa'ayutojagusa'a, niwĩ.

³³ Cũ tojo nicã tu'ogu, Pedro yu'tiwĩ:

—Ãpẽrã mu'urẽ cõ'awã'cãcã, yu'u pũrĩcã ne wa'asome, niwĩ.

³⁴ Tojo nisere tu'ogu, Jesú cãrẽ niwĩ:

—Diacjũ mu'urẽ wereguti. Ni'cãcã ñamita cãrẽ'quẽ uuati duporo i'tiati “Cãrẽ ne masĩwe'e”, nigũsa'a, niwĩ.

³⁵ Pedro cãrẽ yu'tiwĩ:

—Yũ'u pũrĩcã na yũ'ure wẽjẽsĩ'rĩcãma, “Cũ me'rã boaguti”, nigũsa'a. “Cũrẽ masĩwe'e”, nisome, niwĩ. Be'ro nipe'tirã ũsã cũ bu'erã cũ ní'caronojõta nibũrowũ.

Jesú Getsemaní wãmetiropũ cũ pacũre ñubue'que ni'i

(Mr 14.32-42; Lc 22.39-46)

³⁶ Be'ro Jesú ũsã cũ bu'erã me'rã masã na otero Getsemaní wãmetiropũ etawũ. Topũ eta, ũsãrẽ niwĩ:

—A'to dujĩniña yujupũ. Sõ'opũ yũ'u pacũre sãrĩgũ wa'aguti, niwĩ.

³⁷ Topũ wa'agu, Pedro, tojo nicã Zebedeo põ'rã pũarãrẽ miawĩ. Cũ upũtu waro bujaweti, wãcũque'ticũ niwĩ.

³⁸ Tojo weegu narẽ nicũ niwĩ:

—Yũ'ure wẽritawioro, bujawetise yũ'rũmajãsa'a. Musã a'to tojayá. Yũ'ure co'teya. Ne cãrĩticã'ña, nicũ niwĩ.

³⁹ Cũ tojo níca be'ro na yũ'rũro yoacurero wa'a, di'tapũ mu'rĩque'aejacũ niwĩ. Topũ Õ'acũrẽ sãrĩgũ, a'tiro nicũ niwĩ:

—Pacũ, mu'u uacã, yũ'ure a'te ña'arõ yũ'rũatje wa'aticã'to. Yũ'u tojo nimicã, yũ'u uaro weeticã'ña. Mu'u uaro pe'e wa'ato, ni sãrĩcũ niwĩ.

⁴⁰ Be'ro cũ bu'erã i'tiarã tiropũ majãmitojacũ niwĩ. Na cãrĩ'cãrãpũre bocaiejacũ niwĩ. Pedore a'tiro nicũ niwĩ:

—¿Ne cã'rõacã cãrĩtimirã, musã tu'sumasĩtisari?

⁴¹ Cãrĩticã'ña. Wãtĩ ũsãrẽ niqesãticã'to nĩrã, Õ'acũrẽ sãrĩña. Musã wãcũsepũ me'rãma yũ'ure ëjõpeonu'cũsĩ'rĩmisa'a. Musã se'saro tojo weesĩ'rĩmirã, wãcũtutuamasĩtisa'a. Tojo weerã Õ'acũrẽ sãrĩña, nicũ niwĩ.

⁴² Be'ro apaturi wa'a, cũ pacũre sãrĩnemocũ niwĩ tja:

—Pacũ, ña'arõ pi'etisere yũ'ure cã'mota'asĩ'rĩtigũ, mu'u uaro weeya. Yũ'u uaro wa'aticã'to, nicũ niwĩ.

⁴³ Be'ro apaturi na i'tiarã tiropũ majãmitojacũ niwĩ. Na cãrĩ'cãrãpũre bocaiejacũ niwĩ tja. Narẽ wũja pũrĩyũ'rũacarõ niwũ.

⁴⁴ Tojo weegu narẽ wã'cõtimgũ, apaturi cũ pacũre sãrĩgũ wa'acũ niwĩ tja. Cũ sãrĩ'caronojõta sãrĩcũ niwĩ tja.

⁴⁵ Be'ro na tiropũ majãmitojagũ, narẽ a'tiro nicũ niwĩ:

—Nĩ'cãrõacãma sooya; cãrĩña majã. Yũ'u Õ'acũ macũ masũ weronojõ upũtigũre masã ña'arãpũre o'oa'tje ejatoja'a.

⁴⁶ Wã'cãñũ'cãña. Te'a na tiropũ wa'arã. Yũ'ure o'oacjũ a'titojami, nicũ niwĩ.

Jesure na ñe'ewã'cã'que ni'i

(Mr 14.43-50; Lc 22.47-53; Jn 18.2-11)

⁴⁷ Jesú ucũrĩ cura Juda, ũsã Jesú bu'erã me'rã nimi'cũ etawĩ. Pãjãrã masã di'pĩrĩ, yucũpagũ cuo'cãrã cũ me'rã a'tiwã. Na pa'ia wiorã, judío masã bucũrã na o'ó'cãrã niwã.

⁴⁸ Juda Jesure o'oacjũ a'tiro wereyutojacũ niwĩ:

—Yũ'u wa'suporopũ mi'miacjũ cũta nigũsami. Cũrẽ ñe'eña, ni wereyucũ niwĩ.

⁴⁹ Cũ narẽ ní'caronojõta weewĩ. Maata Jesú tiropũ ejanũ'cãgũ, “Yũ'ure bu'egu”, niwĩ. Tojo nígũta, Jesure wa'suporopũ mi'miwĩ.

⁵⁰ Tojo weecã ã'agũ, Jesú cũrẽ niwĩ:

—Yũ'u me'rãcũ, mu'u weegu a'tisere weeya. Tojo níca be'ro masã a'ti, Jesure ñe'ewã'cã wa'awã.

⁵¹ Na cũrẽ ñe'ewã'cãrĩ cura ni'cũ Jesú bu'egu cũ ya di'pĩrẽ wejewee, pa'ia wiogũre da'raco'tegũre o'mepero dũtepã'rẽcã'wĩ.

⁵² Cũ tojo weecã ã'agũ, Jesú cũrẽ niwĩ:

—Weeticã'ña. Mu'u ya di'pjirẽ narõña. Di'pjĩ me'rã a'mequẽrãnojõ di'pjĩ me'rãta wẽrĩrãsama.

⁵³ ¿Mu'u masĩweti? Yu'u, yu'u pacure sêrĩcãma, maata doce cururi cãrẽ wereco'terãrẽ yu'ure weetamudutigu o'óbosami. Yu'u tojo weemasĩ'i.

⁵⁴ Yu'u tojo weecãma, Õ'acũ ye queti ojãca pũrĩpu ní'que wa'atibosa'a, niwĩ.

⁵⁵ Jesú cãrẽ ñe'erã a'tirãrẽ niwĩ:

—¿Yajari masãrẽ ñe'erã a'tirã weronojõ yu'ure di'pjĩrĩ, yucupagu me'rã ñe'erã a'tiati? Nipe'tise numurĩ Õ'acũ wi'ipũ masãrẽ bu'edujiwũ. Tojo weemicã, musã yu'ure ñe'etiwũ.

⁵⁶ Musã ni'cãrõacã weese Õ'acũ ye queti weremu'tãrĩ masã yu'ure oja'caronojõta wa'a'a, niwĩ Jesú.

Cãrẽ ñe'ecã ĩ'a, ni'cãrẽta ũsã cũ bu'erã pe'e cõ'anũ'cõcã, du'tiwã'cãpe'tia wa'awũ.

Jesure wiorã tiropũ na mia'que ni'i

(Mr 14.53-65; Lc 22.54-55,63-71; Jn 18.12-14,19-24)

⁵⁷ Be'ro Jesure pa'ia wiogu Caifã tiropũ miacãrã niwã. Topũre Moisé oja'quere bu'eri masã, tojo nicã judío masã bucurã nerẽyutojacãrã niwã.

⁵⁸ Pedro pe'e Jesure yoacurero sirutucu niwĩ. Pa'ia wiogu ya wi'i sope pu'topũ sirututuocu niwĩ. Topũ ti sã'rĩrõpu sãjãa, surara pu'to dujicu niwĩ. ¿De'ro wa'abutiarosari? nígũ, tojo weecu niwĩ.

⁵⁹ Pa'ia wiorã, judío masã bucurã, nipe'tirã wiorã Jesure wẽjẽs'ĩrĩcãrã niwã. Tojo weerã diacjũ nitise me'rã cãrẽ weresãtjere a'macãrã niwã.

⁶⁰ Pãjãrã na tiro wa'a, mejẽcã nisoomirã, ne cãrẽ “Te ye bu'iri wẽjẽrõũa'a” nisere bocaticãrã niwã. Tojo weecũmĩ, be'ropũ puarã nisoori masãrẽ bocacãrã niwã.

⁶¹ A'tiro nisoocãrã niwã:

—Ã'rĩ masũ a'tiro niwĩ: “A'ti wi'i Õ'acũ wi'ire cõ'ape'omasĩ'i. I'tia numũ be'ro apaturi tu'ajanũ'cõpe'omasĩ'i tja”, niwĩ, nicãrã niwã.

⁶² Tojo nicã tu'ogu, pa'ia wiogu wã'cãnu'cã, Jesure nicu niwĩ:

—¿Mu'u yu'tiweti? ¿De'ro ni yu'tigusari na weresãsere? nicu niwĩ.

⁶³ Jesú yu'titiyũ'rucã'cu niwĩ. Tojo weecã, Caifã cãrẽ nicu niwĩ:

—Õ'acũ catinu'cũgũ wãme me'rã mu'urẽ diacjũ yu'ticã ũa'a. Wereya. ¿Mu'uta niti Õ'acũ macũ cũ bese'cu Cristo na nigũ? nicu niwĩ.

⁶⁴ Jesú cãrẽ yu'ticu niwĩ:

—Cũta ni'i mu'u nĩrõnojõta. Apeye quẽ'rãrẽ musãrẽ werenemogũti. Be'ro yu'u Õ'acũ macũ masũ weronojõ uputigu Õ'acũ tutuayũ'rugũ pu'topũ dujicã ĩ'arãsa'a. Tojo nicã yu'u o'mecururi bu'ipũ apaturi dijaticã ĩ'arãsa'a, nicu niwĩ.

⁶⁵ Cũ tojo nicã tu'ogu, Caifã pa'ia wiogu uagu, cũ basu cũ ye su'tire wejetũ'rẽcu niwĩ. A'tiro nicu niwĩ:

—Ã'rĩ masũ tojo ucũgũ, Õ'acũrẽ ña'abutiario nigũ weemi. Æpẽrã masã cãrẽ weresãrã ũanemowe'e. Musã cũ ña'arõ ní'quere tu'otojapu.

⁶⁶ ¿De'ro ni wãcũti? nicu niwĩ.

Na yu'ticãrã niwã:

—Cũ bu'iritimi. Wẽrĩato, nicãrã niwã.

⁶⁷ Tojo níca be'ro cũ diapoapu ũ'seco e'owa're, cãrẽ dotecãrã niwã. Æpẽrã diapoapu paacãrã niwã.

⁶⁸ Be'ro cãrẽ a'tiro ni bujipecãrã niwã:

—Mu'u Õ'acũ bese'cu Cristo ni'i nígũ, níbocaya. ¿Noa mu'urẽ paati? nicãrã niwã.

Pedro Jesure “Masĩwe'e” cũ ní'que ni'i

(Mr 14.66-72; Lc 22.56-62; Jn 18.15-18,25-27)

⁶⁹ Na wi'i po'peapu tojo weeri cura Pedro wijaaro sope pu'topu dujicu niwĩ. Cũ topu dujicã, ni'cõ ti wi'i da'raco'tego cũ tiropu wa'a, "Mu'u Jesú Galileacjũ me'rã sija'cuta ni'iba", nico niwõ.

⁷⁰ Co tojo nicã tu'ogu, Pedro nipe'tirã tu'oropu nisoogu, a'tiro ni yu'ticu niwĩ:
—Mu'u tojo ucũsere tu'omasĩtisa'a, nicu niwĩ.

⁷¹ Tojo nitoja, sã'rĩrõ sope pu'topu wijaacu niwĩ. To cũ wijaacã, apego cãrẽ ĩ'abocaco niwõ tja. Topu nirãrẽ a'tiro nico niwõ:

—Ã'rĩ quẽ'rã Jesú Nazarecjũ me'rã sija'cuta nimi, nico niwõ.

⁷² Mejãrõta core nisoogu, a'tiro yu'ticu niwĩ:

—Õ'acũ me'rã diacjũta cãrẽ ne masĩtubutiãsa'a, nicu niwĩ.

⁷³ Cã'rõacã be'ro masã topu nirã Pedro tiro wa'a, cãrẽ nicãrã niwã:

—Mu'u quẽ'rã Jesú bu'erã me'rã sija'cuta ni'i. Mu'u ucũseputa tu'ota basio ni'i, nicãrã niwã.

⁷⁴ Na tojo nicã tu'ogu, cũ narẽ nisoonepocẽ niwĩ:

—Yu'u diacjũta ucũticã, Õ'acũ yu'ure bu'iri da'reato. Yu'u masã ucũgũrẽ ne masĩtisa'a, nicu niwĩ.

Cũ tojo nicũnarĩ cura cãrẽ'quẽ uucu niwĩ.

⁷⁵ Tojo wa'acã, Jesú cãrẽ ucũ'quere wãcũbocacu niwĩ. Jesú todapoporopu a'tiro wereyucu niwĩ: "Cãrẽ'quẽ uuati daporo mu'u i'tiati yu'ure 'Cãrẽ masĩwe'e', nigũsa'a." Tere wãcũboca wijaa, uputu utiwã'cã wa'acu niwĩ.

27

Jesure romano masã wiogu Pilato tiropu miieja'que ni'i (Mr 15.1; Lc 23.1-2; Jn 18.28-32)

¹ Ñamiacãcure nipe'tirã pa'ia wiorã, tojo nicã judío masã bucurã nerẽcãrã niwã. Nerẽ, ni'cãrõnojõ wãcũseticãrã niwã. "¿De'ro wee marĩ Jesure wẽjẽrãsarĩ?" ni apoyucãrã niwã.

² Apotoja, Jesure cõme dari me'rã du'tetjãrã, Poncio Pilato, Judea di'ta wiogu tiropu miiejacãrã niwã.

Juda cũ wẽrĩ'que ni'i

³ Be'ro Juda "Jesure wẽjẽrãsama" nisere tu'ocu niwĩ. Tere tu'ogu, pũrõ waro bujaweticu niwĩ. Tojo weegu na niyeru wapaye'que treinta cujirire pa'ia wiorãrẽ, tojo nicã judío masã bucurãrẽ wiacã'cu niwĩ.

⁴ Narẽ nicu niwĩ:

—Yu'u ña'abutiario weeasu. Masũ añugũ, bu'iri marĩgũrẽ wẽjẽdutigu wiorãpũre o'oasu, nicu niwĩ.

Na cãrẽ yu'ticãrã niwã:

—Mu'u tojo weese ãsã ye mejẽta ni'i. Mu'u ye cjase nisa'a, nicãrã niwã.

⁵ Na tojo nicã tu'ogu, Juda niyerure Õ'acũ wi'ipu doquewiacã'cu niwĩ. Be'ro wa'a, cũ basu wãmũtapu du'teyoja, wẽrĩa wa'acu niwĩ.

⁶ Pa'ia wiorã niyeru cujirire seeneorã, a'tiro nicãrã niwã:

—A'te niyeru masũrẽ wẽjẽse wapa ni'i. Tojo weerã marĩ Õ'acũ wi'i niyeru cũurĩ acaropu cũumasĩtisa'a. Marĩrẽ dutise tojo weedutiwe'e, nicãrã niwã.

⁷ Be'ro na basu a'merĩ ucũ, a'tiro wãcũcãrã niwã:

—Marĩ a'te niyeru me'rã di'ta sutũparu yeerãtirã na di'i miirõrẽ duurã. Tojo weerã marĩ aperocjãrã na wẽrĩcã yaatjo nirõsa'a, ni apocãrã niwã.

⁸ Masũ wẽjẽse wapa me'rã duuca di'ta nicaro niwã. Tojo weero a'tocatero quẽ'rã ti di'ta "Dĩ cõ'ãca di'ta" wãmeti'i.

9-10 Dəporocjūputa Ō'acū ye queti weremə'tārī masū Jeremía cū “A'tiro wa'arosa'a” ní'que queoro wa'acaro niwā. Cū a'tiro ojacu niwī: “Israe curuacjārā ‘Treinta niyeru kujiri wapatimi’ ní'caro weronojōta te niyeru me'rā di'ta sətəparə yeerātirā na di'i miirōrē duurāsama. Ō'acū yə'ure ojaduti'caronojōta weerāsama”, ni ojacu niwī Jeremía.

Jesú romano masā wiogu Pilato tiropu ní'que ni'i
(Mr 15.2-5; Lc 23.3-5; Jn 18.33-38)

11 Be'ro Jesure Judea di'ta wiogu Pilato tiropu miacārā niwā. Pilato cūrē sērītiña'cu niwī:

—¿Mə'uta niti judío masā wiogu? nicu niwī.

Jesú cūrē yə'ticu niwī:

—Mə'u nírōnojōta cūta ni'i, nicu niwī.

12 Pa'ia wiorā, judío masā bəcūrā weresāse pe'ema ne yə'titiyə'rəocā'cu niwī.

13 Tojo weegu Pilato cūrē nicu niwī:

—¿De'ro weegu mə'u na ucūse pejere yə'tiweti? nicu niwī.

14 Jesú ne cā'rō yə'titicu niwī. Cū yə'titicā ĩ'agū, Pilato ĩ'amarā wa'acu niwī.

Jesure wējēduti'que ni'i
(Mr 15.6-20; Lc 23.13-25; Jn 18.38-19.16)

15 Cū marīnucū Pascua bosenumə nicā Judea di'ta wiogu a'tiro weeseticūcu niwī. Ni'cū bu'iri da'reri wi'ipə nigūrē masā na du'uwīrōdutigūre du'uwīrōcūcu niwī.

16 Titare ni'cū bu'iri da'reri wi'ipə nigū Barrabá wāmetigu nicu niwī. Nipe'tirā cū ña'arō wee'quere masīcārā niwā.

17 Pilato masā pājārā cū tiropu nerēcā ĩ'agū, narē sērītiña'cu niwī:

—¿Ni'irē yə'u du'uwīrōcā ɯsari? ¿Barrabáre du'uwīrōsari, o Jesú na Cristo pisuno'gū pe'ere du'uwīrōsari? nicu niwī.

18 Jesure masā ma'icā ĩ'arā, wiorā Jesure ɯocārā niwā. Cūrē ɯorā, Pilatopəre wiacārā niwā. Na tojo ɯosere Pilato masīcu niwī. Tojo weegu Jesure du'uwīrōsī'rigū, tere sērītiña'cu niwī.

19 Pilato masārē besewaropu dujicu niwī. Cū topu dujicā, cū nūmo a'tiro queti o'óco niwō: “Cū masū bu'iri moogūrē mejēcā weeticā'ña. Namiyū cūrē tojo wa'atjere wiobutiaro quē'easū”, ni queti o'óco niwō.

20 Pa'ia wiorā, tojo nicā judío masā bəcūrā masārē a'tiro niduticārā niwā:

—Barrabá pe'ere du'uwīrōdutiya. Jesú pe'ere wējēdutiya, nicārā niwā.

21 Be'ro Pilato masārē sērītiña'nemocu niwī:

—Ā'rā puarārē ¿ni'í pe'ere yə'u du'uwīrōcā ɯsari? nicu niwī.

Na a'tiro yə'ticārā niwā:

—Barrabáre du'uwīrōña, nicārā niwā.

22 Na tojo nicā tə'ogu, Pilato nicu niwī:

—To pūrīcārē Jesú na Cristo nigūrē ¿de'ro weegusari?

Nipe'tirā yə'ticārā niwā:

—Curusapə paabi'pe wējēña, nicārā niwā.

23 Tojo nicā tə'ogu, Pilato nicu niwī:

—¿De'ro weegu tojo weebosari? Ā'rī ne cā'rō ña'arō weeticu niami, nicu niwī.

Cū tojo nimicā, masā pe'e caricūnemocārā niwā:

—Curusapə paabi'pe wējēña, nicārā niwā.

24 Masā Pilato ucūserə tə'osī'rīticārā niwā. Tojo tə'oronojō o'orā, mejō pe'e cumuca wā'cōcārā niwā. Na tojo weecā ĩ'agū, Pilato aco miituduticu niwī. Te me'rā masā ĩ'orōpə omocoe, a'tiro nicu niwī:

—Ā'rī masū bu'iri moogūrē wējēcā, yu'u bu'iri moogūsa'a. Masā basu bu'iritirāsa'a, nicu niwī.

²⁵ Cū tojo nicā tu'orā, masā nipe'tirā topu nirā yu'ticārā niwā:

—Cū wērīse wapa ūsā pō'rā me'rā bu'iri cuorāti, nicārā niwā.

²⁶ Tojo nicā tu'ogu, Pilato Barrabáre du'uwīrōcu niwī. Jesú pe'ere tārāduticu niwī. Be'ro curusapu surarare paabi'pe wējēduticu niwī.

²⁷ Be'ro Pilato yarā surara cū ya wi'ipu Jesure miacārā niwā. Topu nipe'tirā surara nerēnu'cātjīrā, Jesure be'toanu'cācārā niwā.

²⁸ Be'ro cū yaro su'tirote tuwee, su'tiro sō'arō wiorā sãnarōnojōrē sãacārā niwā.

²⁹ Cū dupoapu ni'cā be'to pota me'rā wéeca be'tore peocārā niwā. Ni'cāgū tuacju wiorā cuocjunojōrē Jesure diacjūcamocāpu o'ocārā niwā. Tojo weetoja, cū pu'topu ejaque'a, cūrē bujicā'cārā niwā. A'tiro nicārā niwā:

—E'catipeoya judío masā wiogure, ni bujicā'cārā niwā.

³⁰ Tojo nicā apeye u'seco e'owa'recārā niwā. Cū tuacjure tūawee, dupoapu paamujācārā niwā.

³¹ Na tojo bujicā'ca be'ro cū sãnarī su'tiro wiogu ya su'tirote tuweecārā niwā. Be'ro cū toduporo sãnaca su'tirote sãacārā niwā tja. Tu'ajanu'cō, cūrē curusapu wējērā wa'arā miacārā niwā.

Jesure curusapu paabi'pe wējē'que ni'i

(Mr 15.21-32; Lc 23.26-43; Jn 19.17-27)

³² Na Jesure wējērā wa'arā miarī cura ni'cū masū Simó Cirene wāmetiri macācjūrē bocaejawā. Cūrē Jesú ya curusare wuadutiwā.

³³ Tojo weewā'cārā, ni'cā bu'a Gólgota wāmetiropu ejawā. Gólgota nírō, “Masā boaweeca dupo” nírō weesa'a.

³⁴ Topu pūrīse tu'oña'ticā'to nírā, Jesure vino sū'ese me'rā morē'quere tīawā. Jesú cā'rō sī'rīña'cūmí, sī'rīdu'ucā'wī.

³⁵ Jesure curusapu paabi'peca be'ro surara cū ye su'tire níbocape wapata'a'cārārē ducawaawā. Na tojo weecā, dupoocjūpu Ō'acū ye queti weremu'tārī masū oja'que queoro wa'acaro niwū. A'tiro ojano'caro niwū Jesure wa'atjere: “Yé su'tire na basu níbocape, ducawaawā”, nicaro niwū.

³⁶ Be'ro curusa docapu surara cūrē co'terā ejanujāwā.

³⁷ Jesú dupo bu'ipu ni'cā pjī me'rā “A'te ye bu'iri cūrē wējē'e” nisere ojaō'owā. A'tiro ojano'wū: “Ā'rī Jesú nimi. Cū judío masā wiogu nimi”, niwū.

³⁸ Jesú me'rā āpērā quē'rā puarā yajari masā curusapu paabi'penu'cōno'wā. Ni'cū diacjū pe'e, apīrē cūpe pe'e nu'cōwā.

³⁹ Jesú pu'to masā yu'ruarā, cūrē bujicā'rā dupo yuremujāwā.

⁴⁰ Cūrē a'tiro niwā:

—“Ō'acū wi'ire cō'agūti, i'tia numu be'rota tu'ajatojaguti”, nimiwū mu'u. Tojo ní'cu mu'u basuta yu'rūoya. Mu'u Ō'acū macū nígu, curusapu wā'ñagū dijatia, niwā.

⁴¹ Na weronojōta pa'ia wiorā, Moisé oja'quere bu'eri masā, tojo nicā judío masā bucurā cūrē bujicā'wā. Na basu a'merī a'tiro ucūcārā niwā:

⁴² —Āpērāmarīcārē yu'rūowī. Cū basu pe'e yu'rūomasītimi. “Israe curuacjārā wiogu ni'i”, niwī. To pūrīcārē curusapu wā'ñagū dijatiato. Tojo weecā, marī cūrē ējōpeorāsa'a.

⁴³ Cū “Ō'acūrē ējōpeo'o”, niwī. Ō'acū cūrē ma'ígu pūrīcā, cūrē yu'rūoato. Cū marīrē “Ō'acū macū ni'i”, nitojamiwība, ni bujicā'wā.

⁴⁴ Yajari masā Jesú me'rā curusapu paabi'penu'cō'cārāpūta bujicā'sājāwā.

Jesú wērī'que ni'i

(Mr 15.33-41; Lc 23.44-49; Jn 19.28-30; Heb 6.19-20; 10.19-20)

⁴⁵ Jesú curusapɯ wērĩrĩ cura dajaritero nicã nipe'tiropɯ na'itĩ'a wa'awɯ. Téé ñamica'a tres nicãpɯ na'itĩ'atɯowɯ.

⁴⁶ Jesú titata tres nicã ɯpɯtɯ caricũwĩ. Cũ arameo me'rã a'tiro niwĩ:

—Elí, Elí, ¿lama sabactani? niwĩ. A'tiro nígũ, tojo niwĩ: “Õ'acũ, Õ'acũ, ¿de'ro weegɯ yu'ure cõ'awã'cãti?” niwĩ.

⁴⁷ Āpērã ni'cārērã topɯ nirã tojo nisere tu'orã, a'tiro niwã:

—Ā'rĩ dɯporocjɯpɯ Õ'acũ ye queti weremɯ'tãrĩ masũ Elíare pisugɯ weesami, niwã.

⁴⁸ Tojo nicã, ni'cũ topɯ nigú sojaro me'rã yosori si'tire miigũ wa'awĩ. Be'ro vino pi'ase me'rã morẽ'quere yosowĩ. Yosotoja, ni'cãgũ yucugɯpɯ du'teõ'o, Jesure sĩ'rĩato nígũ sĩomorõwĩ.

⁴⁹ Cũ tojo weecã, āpērã pe'e a'tiro niwã:

—Weetiguta. Ī'anirã marĩ yujupɯ. Elía yu'rɯogɯ a'tigɯ a'tigusami cūrẽ.

⁵⁰ Be'ro Jesú apaturi ɯpɯtɯ caricũnemo, wērĩa wa'awĩ.

⁵¹ Cũ wērĩrĩ cura a'tiro wa'acaro niwũ. Õ'acũ wi'ipɯ pa'ia sãjãarõpɯ cã'mota'ayooca casero ɯ'muarõ pe'e tũ'rũdijati, deco me'rã tũ'rũyojacaro niwũ. Tojo nicã di'ta narãsãwũ. Ɖtãperi nimi'que bata wa'awũ.

⁵² Ɖtã tutiri masãrẽ yaa'que pãrĩa wa'acaro niwũ. Tojo wa'acã, wērĩ'cãrãpɯta Õ'acũrẽ ẽjõpeo'cãrã masãwã.

⁵³ Jesú cũ masãca be'ro masãperipɯ ní'cãrã wijawã. Wijaa, Jerusalẽ Õ'acũrẽ ñubuepeori macãpɯ sãjãawã. Narẽ pãjãrã ĩ'acãrã niwã.

⁵⁴ Surara wioɯ cũ surara me'rã Jesure co'te'cãrã di'ta narãsãcã ĩ'arã, nipe'tise to wa'asere ĩ'arã, pũrõ ɯcua wa'awã. A'tiro niwã:

—Diacjũta ā'rĩ Õ'acũ macũta niapĩ, niwã.

⁵⁵ Pãjãrã numia Jesure yoaropɯ ĩ'anu'cũwã. Na Galileapɯta Jesure weetamurã sirutunɯ'cãwã.

⁵⁶ Na wa'teropɯre ā'rã niwã: María Magdalena, tojo nicã María Santiago, José paco, apego Zebedeo numo niwã.

Jesure na yaa'que ni'i

(Mr 15.42-47; Lc 23.50-56; Jn 19.38-42)

⁵⁷ Na'ique'ari cura ni'cũ José wãmetigɯ peje cɯogɯ Arimatea wãmetiri macãcjũ etacu niwĩ. Cũ quẽ'rã Jesure ẽjõpeocɯ niwĩ.

⁵⁸ Pilato tiropɯ wa'a, Jesú ya upɯre sērĩcɯ niwĩ. Tojo weegɯ Pilato surarare “Jesú ya upɯre cūrẽ o'oya”, nicɯ niwĩ.

⁵⁹ Be'ro José Jesú ya upɯre miidijoo, su'tiro añurĩ, ũ'irĩ marĩrĩ casero me'rã omacu niwĩ.

⁶⁰ Omatoja, Ɖtã tuti ma'ma tutipɯ sĩosõrõcũuocɯ niwĩ. Ti tuti Joseré yaaboca tuti cũ se'edutica tuti nicaro nimiwũ. Be'ro Ɖtãgã pajicja me'rã ti tutire tuubi'acu niwĩ. Bi'atoja, wa'a wa'acu niwĩ.

⁶¹ Ti tuti põtẽorõpɯ María Magdalena, tojo nicã apego María ĩ'adujicãrã niwã.

Surara Jesure yaa'caropɯ co'te'que ni'i

⁶² Ape numɯ, sauru ũsã soowuuri numɯ nicã pa'ia wiorã, tojo nicã fariseo masã Pilato tiropɯ wa'acãrã niwã.

⁶³ Topɯ etarã, Pilatore a'tiro nicãrã niwã:

—Wioɯ, ũsã sõ'onícɯ catigɯpɯ nisoosepijagɯ ní'quere wãcũ'u. Cũ “I'tia numɯ yu'u wērĩca be'ro masãgũti”, niwĩ.

⁶⁴ Tojo weegɯ mu'u yarã surarare cūrẽ yaa'caropɯ co'tedutigɯ o'óya. I'tia numɯ añurõ co'tedutiya. Tojo weeticã, cũ bu'erã ñamipɯ cũ ya upɯre yajarã wa'abosama. Na yajãca be'ro masãrẽ a'tiro nirãsama. “Wērĩ'cɯpɯ nimigũ, masã wa'acu niami”,

nibosama. Na a'tiro nicāma, a'te toduporo niso'o'que nemorō ña'abutarosa'a, nicārā niwā.

⁶⁵ Tere tu'ogu, Pilato narē nicu niwī:

—Ā'rā nima surara. Narē miaña. Ti masāpe mejēcā wa'ari nírā, no'o musā pōtēorō co'tedutiya, nicu niwī.

⁶⁶ Tojo weerā na surarare Jesure yaa'caropu co'tedutirā cūucārā niwā. Jesú bu'erā ti tutipū sājāaticā'to nírā ūtāgā na bi'acaga bu'i ni'cā da pi'ra ō'ocārā niwā. Na sājāacā, i'amasīrāti nírā, tojo weecārā niwā.

28

Jesú cū masā'que ni'i

(Mr 16.1-8; Lc 24.1-12; Jn 20.1-10)

¹ Sauru ūsā soowuari namu be'ro soorinumu nicā, ñamiacā ña'cūrō bo'restedijatiri cura María Magdalena, apego María me'rā Jesure yaa'caropu i'arā wa'acārā niwā.

² Wācūña marīrō di'ta uputu narāsācaro niwū. Tojo wa'ari cura ni'cū Ō'acūrē wereco'tegu u'musecū dijaticu niwī. Cū Jesure yaa'caropu etagu, na bi'āca ūtāgārē pāocu niwī. Pāotoja, tiga bu'ipu dujicu niwī.

³ Cū bupo ya'baro weronojō asistecu niwī. Cū yaro su'tiro uputu buticaro niwū.

⁴ Surara cūrē i'arā, uputu ui narāsā, wērī'cārā weronojō buruque'acārā niwā.

⁵ Ō'acūrē wereco'tegu sō'onícārā numiarē a'tiro nicu niwī:

—Yū'ure uiticā'ña. Yū'u masī'i, musā Jesú na curusapu paabi'pe wējē'care a'marā wee'e.

⁶ A'tore marīmi. Cū ní'caronojōta masātojami. Cūrē cūu'carore i'arā a'tia, ni pijisājāacu niwī.

⁷ Narē i'otoja, “Cū bu'erārē sojaro me'rā wererā wa'aya. A'tiro ni wereya narē: ‘Wērī'cupu nimigū, masātojacu niami. Galileapu musā duporo wa'ayugusami. Topu cūrē i'arāsa'a', ni wereya. A'tere musārē weregu a'tiapu”, nicu niwī Ō'acūrē wereco'tegu.

⁸ Cū tojo nicā tu'orā, numia Jesure yaa'caropu ní'cārā maata wa'a wa'acārā niwā. Uimirā, e'catise me'rā wa'acārā niwā. Jesú bu'erā ní'cārārē quetiwererā wa'arā omawā'cācārā niwā.

⁹ Na topu wa'ari cura Jesú narē bajua, añuduticu niwī. Tojo weecā, cū pu'to wa'a ejaque'a, du'pocārīpu ñe'e, ējōpeocārā niwā.

¹⁰ Narē a'tiro nicu niwī:

—Yū'ure uiticā'ña. Yū'u bu'erārē Galileapu wa'adutirā wa'aya. Topu yū'ure i'arāsama, nicu niwī.

Surara na i'a'quere āpērārē were'que ni'i

¹¹ Numia Jesú bu'erārē wererā wa'ari cura ni'cārērā surara Jesure yaa'caropu co'te'cārā macāpu pi'acārā niwā. Pa'ia wiorārē nipe'tise topu wa'a'quere weecārā niwā.

¹² Na tojo nicā tu'orā, pa'ia wiorā, judío masā bucārā me'rā nerēcārā niwā. Na “¿De'ro weeruati?” ni apocārā niwā. Na ni'cārōnojō wācū, a'tiro weecārā niwā. Masārē nisoato nírā surarare pajiro niyeru wapayecārā niwā.

¹³ A'tiro nicārā niwā:

—A'tiro niña masārē: “Ñamipu ūsā cārīca be'ro Jesú bu'erā ejacārā niama. Eja, cū ya upure yajawā'cācārā niama”, niña, nicārā niwā surarare.

¹⁴ Apeye quē'rārē ninemocārā niwā:

—Pilato Judea di'ta wiogu a'tere masīcā, ūsā “Diacjūta tojo wa'acaro niapu”, nitamurāti. Ūsā tojo nicā, musārē su'risome. Musārē bu'iri da'resome, nicārā niwā.

¹⁵ Tojo nicã tu'orã, surara niyeru ñe'ecãrã niwã. Be'ro narẽ wereduti'caronojõta weecãrã niwã. Na tojo nise se'sa wa'acaro niwã. A'tocateropu quẽ'rãrẽ judío masã surara na nisoo'quere ãjõpeo ucũdecotima yujupu.

Jesú cã wẽrĩ masãca be'ro cã bu'erãrẽ “A'tiro weeya” ní'que ní'i
(Mr 16.14-18; Lc 24.36-49; Jn 20.19-23)

¹⁶ Be'ro ãsã Jesú bu'erã once Galileapu wa'awu. Jesú cã wẽrĩse duporo ãrũgũpu ãsãrẽ wa'aduti'cupu wa'awu.

¹⁷ Topu Jesure ã'awũ. Cũrẽ ã'a ejaque'a, ãjõpeowu. Tojo weemicã, ãsã ni'cãrẽrã “¿Cũta nitiba?” ni wãcũwã.

¹⁸ Be'ro Jesú ãsã pu'topu a'ti, a'tiro niwĩ:

—Õ'acũ yu'ure wiogu sõrõtojami. Nipe'tiro u'muse, a'ti di'tare dutimasĩi.

¹⁹ Tojo weerã nipe'tirocjãrãpure yé quetire wererã wa'aya. Narẽ musã weronojõ yu'u bu'erã sãjãcã weeya. Narẽ wãmeyerã, yu'u pacu, yu'u, Espiritu Santu wãme me'rã wãmeyeya.

²⁰ Nipe'tise yu'u musãrẽ duti'quere narẽ yu'ti bu'ecã weeya. Narẽ nipe'tise numũrĩ yu'u musãrẽ bu'e'quere wereya. A'tere masĩña. Nipe'tise numũrĩ musã me'rã ninu'cũcũsa'a. Téé a'ti turi pe'ticãpu quẽ'rã musã me'rã ninu'cũcũsa'a, ni werewĩ Jesú.

Marco Jesucristo ye quetire oja'que ni'i

A'ti pūrī a'tiro weero ojano'pā nise ni'i

Judío masū Jerusalécjū pua wāme cūocū niwī. Hebreo ye me'rā Juā nicārā niwā. Romano masā bujicā'se me'rāma Marco wāmeticū niwī.

Cū Jesucristore de'ro nicā ējōpeogū, ējōpeopī. Masīno'ña marī'i. Sō'onícatero Bernabé, Pablo ā'rīrēta Antioquíapū miacārā niwā. Cū Bernabé basucū nicū niwī. Titare cū quē'rā na ne waro masārē Jesucristo ye quetire bu'enū'cācā, narē weetamuco'tegū wa'acū niwī. Be'ro Pablōre, Bernabére Jerusalēpū wa'agū, cō'atojaa wa'acū niwī. (Hch 13.5,13; 15.37-39) Tojo weecā, Pablo, Bernabé apaturi masārē bu'erā wa'abo'cārā na basu a'pepūrī dūcawatia wa'acārā niwā. Be'ro Marco nemorō ējōpeotutua, Pablōre weetamucū niwī tja. Be'ro a'ti pūrīrē ojacū niwī.

A'ti pūrīrē Jesucristo catiri mūco cjasere apeye pūrī yū'rūoro ojamū'tāca pūrī ni'i, nisama. A'ti pūrī apeye pūrī dūjaro yoa, pejeti ojano'o. Ti pūrī queoro nū'cāmujāti'quere Mateo weronojō ojano'ña marī'i. Masā no'o nirā ucūwūaronojō ojano'caro niwū.

Marco judío masū nimigū, judío masā nitirā Cristore ējōpeorā pe'ere ojacū weronojō ojapī.

A'ti pūrī Jesús cū ucū'quere mūpū waro ucūwe'e. Cū weeseti'que pe'ere ucūyū'rūnū'cā'a.

Juā masārē wāmeyeri masū bu'e'que ni'i
(Mt 3.1-12; Lc 3.1-9,15-17; Jn 1.19-28)

¹ Jesucristo Ō'acū macū ye, añuse queti a'tiro nū'cācaro niwū.

² Dūporocjūpū Isaía Ō'acū ye queti weremū'tārī masū Ō'acū ucū'quere ojacū niwī. Cū Jesucristo a'ti turipū a'tiatjere a'tiro ojayucū niwī:

Yū'u mū'u ye quetire wereyuacjūre mū'u dūporo o'óguti.

Cū mū'u wa'atji ma'arē apoyugūsamī.

Ma'a quē'rāyūmū'tāgū weronojō masā wācūserē būjaweti dūcayudutigūsamī.

³ Ni'cū yucū marīrō, masā marīrōpū a'tiro caricūnu'cūbajaque'atigūsamī:

“Marī wioḡū a'tiatji ma'arē apoyuya.

Diacjūca ma'a añurī ma'a quē'rārō weronojō weeyuya”, ni ojacū niwī.

Marī wioḡū a'tiati dūporo mū'sā nisetisere apoyuya, mū'sā wācūserē dūcayuya níḡū, tojo nicū niwī.

⁴ Tojo weegū Juā wāmeyeri masūta nicū niwī Isaía tojo nino'cū. Cū yucū marīrō, masā marīrōpū wāmeyecusiacū niwī. Cū masārē bu'éḡū, a'tiro nicū niwī:

—Mū'sā ña'arō weesetisere būjaweti dūcayū, wāmeyeno'ña. Tojo weerā mū'sā ña'arō wee'quere acobojono'rāsa'a, nicū niwī.

⁵ Pājārā ti di'ta Judeapū nirā, tojo nicā Jerusalécjārā cū bu'esere tū'orā wa'acārā niwā. Na ña'arō wee'quere wereyū'rūca be'ro Jordā wāmetiri maapū narē wāmeyecū niwī.

⁶ Cū ye su'ti cameyo poari me'rā weeno'que nicaro niwū. Cū ejerituri da wa'icū casero da nicaro niwū. Cū pajasecūorā na ba'asetise poreroare, nūcū cjase mumia yere ba'acū niwī.

⁷ Juā masārē a'tiro werēcū niwī:

—Yū'u be'ro apī yū'u nemorō tutuagū a'tigūsamī. Cū añuyū'rūagū nīmī. Yū'u pe'e mejō nigū waro tū'oña'a. Cū ye sapatūre tuweemasītigū weronojō cūrē ne cārō ni'cārōwijimasītisa'a.

⁸ Yũ'u mʉsārē aco me'rã wãmeye'e. Cũ pũrĩcã Espiritu Santu me'rã wãmeyegʉsami. Cũ tojo wéégʉ, Espiritu Santu mʉsãpʉre dijatacã weegʉsami. Mʉsã me'rã ninu'cũcũsami, nicũ niwĩ Juã.

Juã Jesure wãmeye'que ni'i
(Mt 3.13-17; Lc 3.21-22)

⁹ Juã masārē wãmeyeru cura Jesú a'tiro weecũ niwĩ. Nazare, Galilea di'ta nirĩ macãpʉ ní'cũ wijawã'cã, Juã tiropʉ ejacũ niwĩ. Juã cũrē Jordã wãmetiri maapʉ wãmeyecũ niwĩ.

¹⁰ Cũ ti maapʉ ní'cũ majãnũ'cãrĩ cura Jesú ʉ'mʉse pãrĩcã ĩ'acũ niwĩ. Espiritu Santu ni'cũ buja weronojõ bajugʉ cũpʉre dijatacũ niwĩ.

¹¹ Tojo wa'ari cura ni'cũ ʉ'mʉsepʉ a'tiro ucũdijocũ niwĩ:

—Mũ'u yũ'u macũ ʉpʉtũ ma'igũ ni'i. Mũ'u me'rã pũrõ e'cati'i, nidijocũ niwĩ Õ'acũ.

Jesure wãtĩ Õ'acũrē yũ'rũnũ'cãcã weesĩrĩmi'que ni'i
(Mt 4.1-11; Lc 4.1-13)

¹² Jesure wãmeyeca be'ro maata Espiritu Santu yucũ marĩrõ, masã marĩrõpʉ cũrē wa'aduticũ niwĩ.

¹³ Jesú topʉre cuarenta nũmũrĩ nicũ niwĩ. Wa'icũrã uamarã wa'teropʉ nicũ niwĩ.

Wãtĩ Jesure cũ pacure yũ'rũnũ'cãdutigʉ niqesãcũ nimiwĩ. Be'ro ʉ'mʉsecjãrã Õ'acũrē wereco'terã Jesure co'terã dijatacãrã niwã.

Jesú ne waro Galileapʉ masārē bu'enũ'cã'que ni'i
(Mt 4.12-17; Lc 4.14-15)

¹⁴ Be'ro Herode Juã masārē wãmeyeru masũrē bu'iri da'reri wi'ipʉ sõrõduticũ niwĩ. Titare Jesú Galilea di'tapʉ añuse queti Õ'acũ yere, cũ wiogʉ nimi nisere bu'egʉ wa'acũ niwĩ.

¹⁵ A'tiro nicũ niwĩ:

—Ni'cãrõacãrē mʉsã todũporopʉ yoacã co'te'cũ etatojami. Cũ cã'rõacã be'ro wiogʉ sãjãgũsami. Tojo weerã mʉsã ña'arõ weesetisere bũjaweti, du'uya. Mʉsã wãcũsere dũcayuya. Õ'acũ masārē yũ'rũogʉsami nisere ějõpeoya, ni bu'ecũ niwĩ.

Jesú ba'paritirã wa'i wějẽrĩ masārē piji'que ni'i
(Mt 4.18-22; Lc 5.1-11)

¹⁶ Be'ro Jesú Galilea wãmetiri ditara sumutopʉ sijabaque'acũ niwĩ. Topʉ wa'agʉ, Simórē, apĩ cũ acabiji Andrére bocaepʉ. Na wa'i wějẽrĩ masã nicãrã niwã. Ditarapʉ na wejecure doqueñorã weecãrã niwã.

¹⁷ Na tojo weecã ĩ'agũ, Jesú nicũ niwĩ:

—Te'a yũ'u me'rã. Mʉsã ni'cãrõacãrē wa'i wějẽrĩ masã ni'i. Be'rore majã wa'i wějẽrã weronojõ masārē yé quetire wererãsa'a. Tojo werecã, pãjãrã ějõpeorãsama, nicũ niwĩ.

¹⁸ Cũ tojo nicã tũ'orã, maata na ye wejecũpagure totá du'ucũu, Jesú me'rã wa'acãrã niwã.

¹⁹ Cã'rõ yũ'rũa, pũarã Zebedeo põ'rãrē Santiago, cũ acabiji Juãrē ĩ'acũ niwĩ tja. Na yucũsupʉ wejecũpagure dero aposãñacãrã niwã.

²⁰ Narē ĩ'agũta, Jesú na quẽ'rãrē tja pijicũ niwĩ. Cũ tojo nicã tũ'orã, na pacũ Zebedeore, cũrē da'racõ'terãrē cõ'awã'cãcãrã niwã. Cõ'awã'cã, Jesú me'rã wa'acãrã niwã.

Jesú wãtĩ sãjãno'cũre cõ'awĩrõ'que ni'i
(Lc 4.31-37)

21 Be'ro Capernau wāmetiri macāpɥ etacārā niwā. Saurure judío masā soowuari nɥmɥ nicā Jesú na nerēwuari wi'ipɥ sājāacɥ niwī. Sājāa, masā ti wi'ipɥ nirārē bu'enɥ'cācɥ niwī.

22 Cū Moisé oja'quere bu'eri masā weronojō bu'eticɥ niwī. Dutisere cɥogɥ weronojō narē bu'ecɥ niwī. Tojo weerā masā cū bu'esere tɥ'omarīa wa'acārā niwā.

23 Ti wi'i na nerērī wi'ipɥ ni'cū masū wātī sājāno'cɥ nicɥ niwī. Cū a'tiro caricūcɥ niwī:

24 —Mɥ'u Jesú Nazarecjū, ũsārē cariboticā'ña. ¿Ũsārē bu'iri da're bajuriogɥ a'tigu weeti? Mɥ'urē ī'amasī'i. Ő'acū o'ó'cɥ ña'ase moogū, añubutiagɥ ni'i, nicɥ niwī.

25 Cū tojo nicā tɥ'ogɥ, Jesú wātī masūpɥre nigūrē tu'tigɥ, a'tiro nicɥ niwī:

—Di'tamarīaña. Cūpɥre nigú wijaaya, nicɥ niwī.

26 Cū tojo nicā, wātī cūpɥre nigú masūrē buruque'a narāsācā weecɥ niwī. Ʋpɥtu waro caricū, wātī cūpɥre ní'cɥ wijaacɥ niwī.

27 Nipe'tirā ti wi'ipɥ nirā ī'amarīacārā niwā. Na basu a'merī sērītiña'mujācārā niwā:

—¿Ñe'enojō niti a'te tojo wa'ase? ¿Ma'ma bu'ese niti? Ā'rī masū wātīapɥreta cō'awīrōmasīsere cɥodojami. Na cū cō'awīrōcā, wijaama, nicārā niwā.

28 Cū tojo wéeca be'ro yoaticāta Jesú ye quetire Galilea di'tacjārā tɥ'ose'sape'tia wa'acārā niwā.

Jesú Simó Pedro mañecōrē yɥ'rɥo'que ni'i

(Mt 8.14-15; Lc 4.38-39)

29 Jesú na nerēwuari wi'ipɥ wijáaca be'ro Simó, André me'rā na ya wi'ipɥ wa'acɥ niwī. Tojo nicā Santiago, Juā wa'acārā niwā.

30 Topɥ Simó mañecō ujaque dutitigo cājico niwō. Jesure maata “Co dutitigo weemo”, ni werecārā niwā.

31 Tojo nicā tɥ'ogɥ, Jesú co tiropɥ sājāacɥ niwī. Core omocāpɥ ñe'e wejewā'cōdɥpocɥ niwī. Cū tojo weeri curata ujaque surupe'tia wa'acaro niwū. Be'ro maata narē ba'ase ecaco niwō.

Jesú pājārā masā dutitirārē yɥ'rɥo'que ni'i

(Mt 8.16-17; Lc 4.40-41)

32 Mujipū sājāca be'ro ñamipɥ masā Jesú tiropɥ nipe'tirā dutitirārē miacārā niwā. Wātīa sājāno'cārā quē'rārē miacārā niwā.

33 Nipe'tirā ti macācjārā Jesú cū nirī wi'i sope pɥ'topɥ nerēcārā niwā.

34 Nipe'tirā no'o nise duti cuorārē yɥ'rɥope'ocā'cɥ niwī. Pājārā wātīa sājāno'cārārē cō'awīrōcɥ niwī. Wātīa Jesú cū Ő'acū macū nisere masīcārā niwā. Tojo weegɥ narē ne cārō ucūdutiticɥ niwī. Tojo nirō me'rā ucūticārā niwā.

Jesú Galilea di'tapɥ cū ye quetire werecusia'que ni'i

(Lc 4.42-44)

35 Ape nɥmɥ bo'rease dɥporo Jesú wā'cā, macā sumuto masā marīrōpɥ cū pacɥre ñubuegɥ wa'acɥ niwī.

36 Be'ro Simó, āpērā cū me'rācjārā me'rā Jesure a'marā wa'acārā niwā.

37 Cūrē bocarā, a'tiro ni werecārā niwā:

—Nipe'tirā mɥ'urē a'marā weeama.

38 Cū narē yɥ'ticɥ niwī:

—Te'a apero pɥ'toacā nise macārīpɥ. Topɥ quē'rārē yé quetire weregɥ wa'aguti. A'tere weegɥta yɥ'u a'ti nucūcāpɥ a'ti'cɥ ni'i, nicɥ niwī.

39 Tojo weegɥ Jesú nipe'tiro Galilea na nerēwuase wi'seripɥ bu'ecusiabi'acɥ niwī. Tojo nicā wātīarē cō'awīrōmujācɥ niwī.

*Jesú cāmi boagure yu'rno'que ni'i**(Mt 8.1-4; Lc 5.12-16)*

⁴⁰ Jesú Galileapɔ nirĩ cura ni'cũ masũ cāmi boagɔ Jesú tiro wa'acɔ niwĩ. Cũ tiro ejagɔ ejaque'a, a'tiro nicɔ niwĩ:

—Mɔ'u dutire yu'rnoɔ ni'i. Yu'ure yu'rnoya, nicɔ niwĩ.

⁴¹ Jesú cãrẽ pajaña'gũ, cãrẽ yu'rnoɔ da'raña'a, a'tiro nicɔ niwĩ:

—Mɔ'urẽ yu'rnoɔti. Cāmi marĩgũ tojayá, nicɔ niwĩ.

⁴² Cũ tojo nirĩ curata cã cāmi nimi'que yatipe'tia wa'acaro niwã. Cũ a'ti upɔ tojacɔ niwĩ.

⁴³ Be'ro Jesú cãrẽ we'eritigɔ, tutuaro me'rã “A'tiro weeya”, nicɔ nimiwĩ.

⁴⁴ —Ne ãpẽrãrẽ wereticã'ña. Diacjũta pa'i tiropɔ mɔ'u ye cāmi yati'quere ĩ'ogũ wa'aya. Cũ mɔ'urẽ mɔ'u cāmi boasere “Pe'tia wa'a'a”, nigũsami. Cũ tojo nĩca be'ro Moisé cã ñubuepeoduti'quere o'oya. Mɔ'u tojo weecã, nipe'tirã mɔ'u cāmi yatino'quere masĩrãsama. Be'ro na me'rã nisetigusa'a tja, nicɔ niwĩ.

⁴⁵ Cũ pe'e cã weeduti'caronojõ weeticɔ niwĩ. Wa'a, nipe'tirãpɔre cãrẽ wa'a'quere werecusiacɔ niwĩ. Tojo weegɔ Jesú masã ĩ'orõ macãrĩpɔre sãjãamasĩticɔ niwĩ. Te macãrĩ sumuto, masã marĩrõpɔ sijacɔ niwĩ. Cũ tojo weemicã, nipe'tirocjãrã masã a'ti, cãrẽ ĩ'acusiãcãrã niwã.

2*Jesú sijamasĩtigure yu'rno'que ni'i**(Mt 9.1-8; Lc 5.17-26)*

¹ Pejeti nɔmɔrĩ cāmi boagure yu'rno'ca be'ro Jesú apaturi Capernaupɔ wa'acɔ niwĩ tja. Cũ topɔ nicã, ti macãcjãrã wi'ipɔ nimi nise quetire tɔ'ocãrã niwã.

² Tojo weerã maata masã pãjãrã Jesú nirĩ wi'ipɔ nerẽcãrã niwã. Ti wi'ire mu'muyɔ'rɔacãrã niwã. Mejãrõta sopepɔ quẽ'rãrẽ mu'muyɔ'rɔacãrã niwã. Ne sãjãata basioticarõ niwã. Narẽ cã ye bu'esere werecɔ niwĩ.

³ Tojo weeri cura Jesú tiro ni'cũ sijamasĩtigure ba'paritirã ɔmɔa wɔawã'cãcãrã niwã.

⁴ Na masã pãjãrã nise bu'iri Jesú pɔ'toacãpɔ ejamasĩticãrã niwã. Tojo weerã wi' bu'ipɔ mɔjãa, Jesú nirõ bu'ipɔ ni'cã pe seewecãrã niwã. Ti pepɔ cã sijamasĩtigure cã cũnarõ me'rã du'udijocãrã niwã.

⁵ Jesú na upɔtɔ ãjõpeocã ĩ'agũ, dutitigure nicɔ niwĩ:

—Mɔ'u ña'arõ wee'quere acobojono'toja'a, nicɔ niwĩ.

⁶ Cũ tojo nicã tɔ'orã, topɔ dujirã Moisé oja'quere bu'eri masã a'tiro wãcũcãrã niwã:

⁷ “Ã'rĩ tojo ucũticã'rõɔa'a. Tojo nigũ, Õ'acũrẽ ña'arõ ucũgũ weemi. ¿Cũ Õ'acũ weronojõ tutuagɔ ni'i', ni wãcũsari? Õ'acũ ni'cũta ña'arõ wee'quere acobojomasĩmi. Ã'rĩ marĩ weronojõ upɔtigɔ masã ña'arõ wee'quere acobojomasĩtisami”, ni wãcũcãrã niwã.

⁸ Jesú cã basu na wãcũsere ĩ'amasĩgũ, a'tiro nicɔ niwĩ narẽ:

—¿De'ro weerã mɔsã yu'ure ña'arõ mejẽcã wãcũti?

⁹ ¿De'ro nise pe'e diasatibutiati? ¿“Mɔ'u ña'arõ wee'quere acobojono'toja'a” o “Wã'cãɔ'cãña, mɔ'u cũña'caro me'rã sijawã'cãña” nise pe'e diasaweti? “Mɔ'u ña'arõ wee'quere acobojono'toja'a” nicã ĩ'atimigũ, ãjõpeoya marĩ'i. “Wã'cãɔ'cã sijawã'cãña” nicã pe'ema, cã sijasere ĩ'atojagupɔ “Diacjũta ni'i”, ni ãjõpeono'o.

¹⁰ Tojo weegɔ yu'u Õ'acũ macũ masũ weronojõ upɔtigɔ yu'u tutuasere ĩ'ogũ, ã'rĩ sijamasĩtigure yu'rnoɔti. Te me'rã mɔsã yu'u masã ña'arõ wee'quere acobojomasĩsere masĩrãsa'a, nicɔ niwĩ.

Be'ro sijamasĩtigure a'tiro nicɔ niwĩ:

11 —Mu'u pe'ema a'tiro nigũti. Wã'cãnu'cãña. Mu'u cũña'carore miiwua, mu'u ya wi'ipũ tojaagusa'a, nicu niwĩ.

12 Cũ tojo nirĩ curata sijamasĩtigũ wã'cãnu'cãcũ niwĩ. Wã'cãnu'cã, cũ cũña'carore miiwua, masã nipe'tirã ĩ'orõpu wa'a wa'acũ niwĩ. Tojo weerã nipe'tirã ĩ'amarĩarã, a'tiro nicãrã niwã:

—Marĩ pacũ Õ'acũ tutuayũ'ruami. Ne ni'cãti ũsã a'tiro weesere ĩ'atirã nicãti, nicãrã niwã.

Jesú Levĩre piji'que ni'i
(Mt 9.9-13; Lc 5.27-32)

13 Jesú sijamasĩtigũre yũ'ruõca be'ro apaturi Galilea ditara sumutopũ wa'acũ niwĩ tja. Nipe'tirã masã cũ tiropũ nérẽca be'ro narẽ bu'ecũ niwĩ.

14 Ti ditarapũ wa'agũ, Levĩ, Alfeo macũrẽ ĩ'abocacũ niwĩ. Cũ romano wiogũre niyeru wapaseebosari masũ nicu niwĩ. Tojo weegũ cũ da'rari tucũpu dujicũ niwĩ. Jesú cãrẽ ĩ'agũ, a'tiro nicu niwĩ:

—Te'a yũ'u me'rã.

Tojo weegũ Levĩ wã'cãnu'cã, cũ me'rã wa'acũ niwĩ.

15 Be'ro Jesú Levĩ ya wi'ipũ ba'agũ wa'acũ niwĩ. Topũ pãjãrã wapaseeri masã, tojo nicã “Ñã'arã nima” nino'rãnojõ nicãrã niwã. Pãjãrã waro nanojõ Jesure sirutucãrã niwã. Tojo weerã na Jesú tiro cũ bu'erã me'rã dujicãrã niwã.

16 Na tojo weecã ĩ'arã, Moisé oja'quere bu'eri masã, ãpẽrã fariseo masã Jesú na pãjãrã me'rã ba'acã ĩ'arã, cũ bu'erãrẽ a'tiro nicãrã niwã:

—¿De'ro weegũ musã bu'egũ wapaseeri masã me'rã, ñã'arõ weeri masã me'rã sĩ'rĩ, ba'ati? nicãrã niwã.

17 Jesú na tojo nicã tũ'ogũ, a'tiro nicu niwĩ:

—Duti moorã ocoyeri masũrẽ a'matisama. Dutitirã pũrĩcã ocoyegũre a'masama. “Añurã ni'i” nirãrẽ a'magũ a'titiwũ. “Ñã'arã ni'i” nirã pe'ere yũ'ruogũ a'tiwũ, nicu niwĩ.

“Mu'u bu'erã ¿de'ro weerã be'tiweti?” Jesure ní'que ni'i
(Mt 9.14-17; Lc 5.33-39)

18 Ni'cã nũmu Juã masãrẽ wãmeyeri masũ bu'esere siruturi masã, tojo nicã fariseo masã Õ'acũrẽ ĩ'õpeorã, be'ticãrã niwã. Na tojo be'tiri cura ni'cãrẽrã Jesú tiro wa'a, cũrẽ sãrĩtiña'cãrã niwã:

—Juã masãrẽ wãmeyeri masũ bu'esere siruturã, tojo nicã fariseo masã bu'esere siruturã Õ'acũrẽ ĩ'õpeorã, be'tima. ¿De'ro weerã mu'u bu'erã pe'e be'tiweti? nicãrã niwã.

19 Jesú narẽ yũ'ticũ niwĩ:

—¿De'ro weecũ omocã dũ'tegũ na me'rã ní'gũ, cũ pijio'cãrãrẽ bujaweti, be'tidutibosari?

20 Be'ro cũrẽ ãpẽrã aperopũ miãca be'ro pũrĩcãrẽ bujaweti, be'tirãsama. Jesú, yũ'u na me'rã ni'i yujupũ; yũ'u na me'rã niticã pũrĩcãrẽ be'tirãsama ní'gũ, tojo nicu niwĩ.

21 Apeyere queose me'rã narẽ werenemocũ niwĩ. Tojo ní'gũ, ma'ma cũ bu'ese me'rã todũporopũ na weeseti'que a'mesũ'amasĩtisa'a, ní'gũ weecũ niwĩ.

—Mejãrõ su'tiro ma'ma casero, coeya marĩrĩ casero me'rã sereõ'ota basiowe'e. Tojo weecãma, ma'ma casero coecã, wejedu'osa'a. Mejãrõ su'tiro pe'ere wejetũ'rẽsa'a. Nemorõ pajiri pe tũ'rãnemosã'a.

22 Tojota wa'asa'a marĩ ma'ma vino mejã ajuro wa'icũrã casero me'rã wéeca ajuropũ poseyecã. Pã'muyũ'ru, ti ajuro tũ'rũ, vino piostepe'tia wa'asa'a. Tojo wa'acã, vino bajudutia wa'asa'a. Ti ajuro quẽrã cõ'a wa'asa'a. Tojo weerã ma'ma vinorẽ ma'ma ajuropũ poseyeno'o, nicu niwĩ Jesú. Dũporopũ weeseti'que me'rã Jesú cũ ni'cãrõacã ma'ma bu'ese morẽta basiowe'e ní'gũ, tojo nicu niwĩ.

Sauru nicã Jesú bu'erã trigore tã'rẽ'que ni'i

(Mt 12.1-8; Lc 6.1-5)

²³ Ni'cã n̄m̄m̄ judío masã na soow̄ari n̄m̄m̄ nicã, Jesú cã bu'erã me'rã trigo wesep̄u yu'r̄uacu niwĩ. Cũ bu'erã ti wesep̄u yu'r̄uarã, trigore tã'rẽ ba'acãrã niwã. (Moisé cã duti'caronojõta na tojo weese yajase mejẽta nicaro niwũ.)

²⁴ Tojo weecã, fariseo masã i'acãrã niwã. Tojo weerã Jesure nicãrã niwã:

—Ĩ'aña. ¿De'ro weerã marĩ soow̄ari n̄m̄m̄rẽ da'radutitimicã, m̄u' bu'erã tojo weeti? nicãrã niwã.

²⁵ Jesú narẽ yu'ticu niwĩ:

—Musã duporocjũ wiogu Davi cã me'rãcjãrã ujaboarã wee'quere bu'etojapã.

²⁶ Davi Abiatar cã pa'ia wiogu nirĩ cura Ô'acũ wi'ip̄u sãjãa, pã “Ô'acũ ye ni'i” ní'quere ba'acu niwĩ. Cũ me'rãcjãrã quẽ'rãrẽ ducawaacu niwĩ. Te marĩrẽ dutise a'tiro ni'i. Pa'ia dia'cũrẽ te pã ba'ata basiomícaro niwũ. Yu' bu'erã tere ba'arã, yu'r̄unũ'cãrã mejẽta weema ní'gũ, tojo nicu niwĩ.

²⁷ Jesú yu'tinemocu niwĩ tja:

—Marĩ ye niatjere Ô'acũ marĩ soow̄ari n̄m̄m̄rẽ cũucu niwĩ. Ti n̄m̄m̄ mejẽta marĩrẽ dutimasĩ'i.

²⁸ Tojo weegu yu'cũ Ô'acũ macũ masũ weronojõ up̄atigu soow̄ari n̄m̄m̄ dutise nemorõ dutimasĩ'i, nicu niwĩ Jesú.

3

Jesú omocã bu'awia'cure yu'r̄uo'que ni'i

(Mt 12.9-14; Lc 6.6-11)

¹ Jesú apaturi cã weew̄aronojõp̄ama judío masã na nerẽrĩ wi'ip̄u sãjãacu niwĩ. Top̄u ni'cũ omocã bu'awia'cu nicu niwĩ.

² Āpẽrã ¿marĩ soow̄ari n̄m̄m̄rẽ cãrẽ yu'r̄uogusari? ní'rã, Jesure i'aco'tecãrã niwã. Jesú yu'r̄uocã, weresãta basiorosa'a ní'rã, tojo i'acãrã niwã.

³ Be'ro Jesú omocã bu'awiagure nicu niwĩ:

—A'tia, ã'rã nipe'tirã decop̄u ejanũ'cãña.

⁴ Tu'ajanũ'cõ, to ní'rã ãpẽrãrẽ nicu niwĩ:

—¿Marĩ soow̄ari n̄m̄m̄ nicã añusere weerouati o ña'ase pe'ere uati? ¿Yu'r̄uosere uati o wẽjẽcõ'ase pe'ere uati? nicu niwĩ. Na nipe'tirã di'tamarĩpe'tia wa'acãrã niwã.

⁵ Na yu'titicã i'agũ, ua wa'acu niwĩ. Na tu'osĩ'rĩticã, bujawetise me'rã omocã bu'awiagure nicu niwĩ:

—Mu'cũ omocãrẽ sioña, nicu niwĩ. Cũ tojo nicã, omocãrẽ síocu niwĩ. Síoo, cã omocãrẽ yu'r̄uono'cup̄u tojacu niwĩ.

⁶ Be'ro fariseo masã uawija wa'acãrã niwã. Na Herode ya curuacjãrã me'rã “¿De'ro wee marĩ Jesure wẽjẽrãsarĩ?” ni wãcũwã'cãcãrã niwã.

Ditara sumutop̄u pãjãrã masã nerẽ'que ni'i

⁷ Jesú na nerẽw̄ari wi'ip̄u ní'cu cã bu'erã me'rã ditara sumutop̄u wa'acu niwĩ. Pãjãrã Galilea di'tacjãrã cãrẽ sirutuwã'cãcãrã niwã.

⁸ Cũ peje añuse weecã tu'orã, pãjãrã masã cã tirop̄u wa'acãrã niwã. Judea di'tacjãrã, Jerusalécjãrã, Idumea di'tacjãrã, Jordã wãmetiri maa mujĩpũ mujãtiro pe'ecjãrã, Tiro, Sidõ wãmetise macãrĩcjãrã na quẽ'rã Jesure i'arã wa'acãrã niwã.

⁹ Na pãjãrã nicã i'agũ, Jesú cã bu'erãrẽ ni'cãwũ yucusu c̄oyuduticu niwĩ. Cãrẽ masã tuutĩ'abosama ní'gũ, tojo weeduticu niwĩ.

¹⁰ Cũ pãjãrãrẽ yu'r̄uocu niwĩ. Tojo weerã nipe'tirã dutitirã cãrẽ ñe'eña'sĩ'rĩrã, cã tirop̄u dia'cũ tuuwã'cãcãrã niwã. Cãrẽ ñe'ese me'rã yu'r̄urãsa'a ni wãcũrã, tojo weecãrã niwã.

11 Wātīa sājāno'cārā Jesure ī'arā, cū pu'to ejaque'amujācārā niwā. Ejaque'arā, a'tiro ni caricūcārā niwā:

—Mu'u Ō'acū macū ni'i, nicārā niwā.

12 Jesú pe'e narē ne ucūdutiticu niwī. Cū Ō'acū macū nisere werebajurērī nígū, tojo weecu niwī.

Jesú cū bu'erārē bese'que ni'i

(Mt 10.1-4; Lc 6.12-16)

13 Be'ro Jesú ūrūgūpu mujācu niwī. Topu cū besesī'rīrārē beseacu pijiocu niwī.

14 Na cū tiropu ejacā, cū me'rā wa'ajā warore doce umuarē besecu niwī. Narē cū ye quetire weredutio'ocu niwī.

15 Wātīarē cō'awīrōsere o'ocu niwī.

16 Na a'ticārā nicārā niwā: Simó, cūrēta Jesú pe'e Pedro wāme ō'ocu niwī.

17 Santiago, tojo nicā cū acabiji Juā na Zebedeo pō'rā nicārā niwā. Narē Boanerges wāme ō'ocu niwī. Tojo nígū, na ī'oduarā niyucā, “Bupo Pō'rā” nigū weecu niwī.

18 Āpērā André, Felipe, Bartolomé, Mateo, Tomás, Santiago Alfeo macū nicārā niwā. Tojo nicā Tadeo, Simó celote curuacjū nicārā niwā.

19 Apī Juda Iscariote be'ropu Jesure ī'atu'tirārē o'oacju nicu niwī.

Jesure “Wātī tutuaro me'rā wātīarē cō'awīrōmi” ni ucja'que ni'i

(Mt 12.22-32; Lc 11.14-23; 12.10)

Be'ro Jesú cū bu'erā me'rā ni'cā wi'ipu sājāacu niwī.

20 Topure tja pājārā masā nerēcārā niwā. Tojo weerā ti wi'i mu'mucā, Jesú cū bu'erā me'rā ba'ata basioticarō niwē.

21 Tojo wa'asere Jesú acawererā tu'ocārā niwā. Cūrē maatia wa'asami nīrā, pijirā wa'acārā niwā.

22 Āpērā masā Jerusalēpu a'ti'cārā Moisé oja'quere bu'eri masā a'tiro nicārā niwā:

—Ā'rī Beelzebú wātīa wiogu sājāno'cu nimi. Cū tutuaro me'rā wātīarē cō'awīrōmi, nicārā niwā.

23 Na tojo nicā tu'ogu, Jesú narē pijio, queose me'rā werecu niwī:

—Wātī cū basu cō'awīrōmasītisami.

24 Ni'cā curuacjārā ducawatirā, na basu a'mequērā masāpe'tia wa'asama.

25 Ni'cā wi'icjārā ducawatirā, na quērā pe'tia wa'asama.

26 Wātī cū yarā me'rā ducawatigu, cū quērā ninu'cūtisami. Te me'rā yapatidija wa'asami.

27 »Ni'cū tutuagu ya wi'ipure cūrē du'tecūutimigū, cū yere yajamasītisami. Du'tecūuca be'ropu yajamasīsami, nicu niwī. Jesú, yu'u wātī yu'rūoro tutuagu ni'i nígū, tojo nicu niwī.

28 Be'ro ninemocu niwī:

—Diacjūta mūsārē wereguti. Ō'acū nipe'tise masā ña'arō weesere, ña'arō ucūsere acobojogusami.

29 Espiritu Santure ña'arō ucūcā pe'ema, ne acobojotisami. Tojota acobojotiyu'rūocūsami. Bu'iritinu'cūgūsami, nicu niwī.

30 A'tere na “Wātīrē cūomi” nise bu'iri tojo nicu niwī.

Jesú paco, tojo nicā cū acabijirā na cūrē a'ma'que ni'i

(Mt 12.46-50; Lc 8.19-21)

31 Cū tojo nirī cura Jesú paco, cū acabijirā etacārā niwā. Na sope pu'topu ejanu'cā, Jesure pijidutisōrōcārā niwā.

32 Jesú pu'to dujirā cūrē nicārā niwā:

—Mu'u paco, mu'u acabijirā sope pu'to mu'urē a'marā weepārā, nicārā niwā.

33 Cū narē nicu niwī:

—¿Noanojō nisari yu'u paco, yu'u acabijirā? nicu niwī.

³⁴ Cũ sumuto dujirãrẽ ï'a, narẽ nicu niwĩ:

—Ă'rã pe'e yu'u paco, yu'u acabijirã weronojõ nima.

³⁵ A'tiro ni'i. No'o Ő'acũ ɰaro weerãnojõ náta yu'u acabiji, yu'u acabijo, yu'u paco weronojõ nima, ni ucũcu niwĩ.

4

Jesú oteri masũ ye quetire queose me'rã were'que ni'i
(Mt 13.1-9; Lc 8.4-8)

¹ Apaturi Jesú ditara sumutoru bu'ecu niwĩ. Pãjãrã masã cũ pu'topu nerẽcãrã niwã. Na pãjãrã niyu'rucã ï'agũ, Jesú yucusupu mujãsãjãa, ejanujãcu niwĩ. Masã pe'e nucũporopu tojacãrã niwã.

² Be'ro narẽ peje queose me'rã bu'ecu niwĩ. Narẽ a'tiro nicu niwĩ:

³ —Ni'cũ masũ cũ ya wesepu otegu wa'asami.

⁴ Cũ otegu wëestewã'cãcã, ma'apu apeye otese cape doqueque'asa'a. Mirĩcũa a'ti, te perire ï'aboca, ba'ape'ocã'sama.

⁵ Apeye ıtãpaga cã'rõacã di'ta curo bu'ipu doqueque'asa'a. Te di'ta cã'rõacã niyucã, asibusu maata marã, pĩ'rĩsa'a.

⁶ Be'ro mujĩpu asimujãtiri cura di'ta boposãjãyu'rua wa'asa'a. Tojo weero nu'cõrĩ cuoti'caro nitjãrõ, maata ñaidija wa'asa'a.

⁷ Apeye otese cape pota wa'teropu buruque'asa'a. Pota pe'e tere pĩ'rĩyu'rua, wëjẽcã'sa'a. Tojo weero ne ducaticimĩrõ, boadija wa'asa'a.

⁸ Apeye otese cape di'ta añurõpu buruque'asa'a. Te pĩ'rĩ, bucuamujã, peje ducatisa'a. Ni'cã ño treinta peri ducatisa'a. Ape ño sesenta peri ducatisa'a. Ape ño cien peri ducatisa'a.

⁹ Be'ro narẽ nicu niwĩ:

—O'meperi cuorãnojõ a'tere añurõ tu'oya, nicu niwĩ.

Jesure cũ bu'erã “¿De'ro weegu queose me'rã bu'eti?” ni'que ni'i
(Mt 13.10-17; Lc 8.9-10)

¹⁰ Be'ro Jesú cũ bu'erã doce, tojo nicã ãpẽrã cũ pu'to nirã me'rã se'saro tojaque'acu niwĩ. Cũrẽ a'tiro sërĩtiña'cãrã niwã:

—¿De'ro nisĩ'rĩrõ weeati sõ'onĩ'que ma'u queose me'rã bu'e'que? ni sërĩtiña'cãrã niwã.

¹¹ Cũ narẽ nicu niwĩ:

—Ő'acũ musãrẽ ãpẽrã toduporopu masĩña marĩmi'quere cũ wioгу nisere masĩcã weemi. Yu'ure ejõpeotirãma queose me'rã wereno'o.

¹² Tojo weerã yu'u weesere ï'amirã, ï'amasĩsome. Yé cjasere tu'omirã, tu'omasĩtirã tojarãsama. Na ña'arõ wee'quere du'u ducayutitjãrã, acoboJose sërĩsome, nicu niwĩ Jesú.

Jesú cũ queose o'o'quere “A'tiro nisĩ'rĩrõ wee'e” ni were'que ni'i
(Mt 13.18-23; Lc 8.11-15)

¹³ Apeye narẽ ninemocu niwĩ:

—¿Musã yu'u queose o'o'quere tu'oweti? To pũrĩcãrẽ a'tere tu'otirã, ¿de'ro wee apeyepure tu'obosau?

¹⁴ Otese capere otegu, yé quetire weregu weronojõ nisami.

¹⁵ Masã ãpẽrã ma'apu otese cape buruque'a'que weronojõ nisama. Na, yé quetire tu'osama. Be'ro wãti a'ti, na tu'omi'quere ẽ'mape'ocã'sami.

¹⁶ Æpẽrã ıtãpaga wa'teropu doqueque'a'que peri weronojõ nisama. Yé quetire añurõ e'catise me'rã tu'osama.

17 Na tojo tɔ'omirã, nɔ'cõrĩ marĩrã weronojõ nisama. Narẽ mejẽcã wa'acã, o ãpẽrã te quetire ãjõpeose bu'iri narẽ tu'ticã, maata ãjõpeodu'ucã'sama.

18 Æpẽrã otese cape pota wa'tero doqueque'a'que weronojõ nisama. Yé quetire tɔ'oma, tɔ'orã pe'e.

19 A'ti ɔmɔco cjase pe'ere wãcũyɔ'rɔoquejocã'sama. No'o de'ro nisere ɔaripejayɔ'rɔasama. Na tojo niseticã, a'te narẽ dojorẽcã'sa'a. Na tɔ'o'quere acobojo, dɔca marĩrã weronojõ tojasama.

20 Æpẽrã pe'e yé quetire tɔ'orã, añurõ ãjõpeosama. Na tojo weerã peje dɔcatiro weronojõ nisama. Otese cape di'ta añurõ bɔrɔque'a'que weronojõ nisama. Æpẽrã treinta peri dɔcati'caro weronojõ nisama. Æpẽrã sesenta peri, ãpẽrã cien peri dɔcati'caro weronojõ nibɔrosama, ni ucũcɔ niwĩ Jesú.

Jesú sĩ'ocja me'rã queose o'o'que ni'i
(Lc 8.16-18)

21 Apeye queosere werenemocɔ niwĩ:

—Masã sĩ'ocjare acaro docapɔ sĩ'otisa'a. Tojo nicã na cãrĩrõ docapɔ sĩ'odɔpotisama. Tojo weronojõ o'orã, nipe'tiropɔ sĩ'odutirã ɔ'mɔarõpɔ yoosama.

22-23 A'te weronojõ todɔporopɔ masã masĩno'ña marĩ'quere masĩno'rõsa'a. Ya'yioropɔ ní'que quẽ'rã bajarosa'a. O'meperi cɔorãnojõ a'tere añurõ tɔ'oya, nicɔ niwĩ. Yé queti masĩno'ña marĩmi'que be'ropɔre sĩ'ocja bo'reyuro weronojõ masĩpe'ticã'no'rõsa'a ní'gũ, tojo nicɔ niwĩ.

24 A'tiro ninemocɔ niwĩ tja:

—Mɔsã tɔ'osere añurõ tɔ'oña'nɔrũña. Yé quetire tɔ'o ãjõpeo'caronojõta Õ'acũ mɔsãrẽ tɔ'omasĩsere o'ogusami. Añurõ tɔ'orãrẽ Õ'acũ nemorõ añuse o'ogusami.

25 Yɔ'ɔ bu'ese tɔ'o ãjõpeonemorãrẽ Õ'acũ masĩse o'onemogũsami. Æpẽrã yɔ'ɔ bu'esere tɔ'osĩ'rĩtibutiarã pe'ere na masĩmi'quere ã'mape'ocã'no'rãsa'a, nicɔ niwĩ Jesú.

Jesú otese cape bɔcɔamɔjãse me'rã queose o'o'que ni'i

26 Jesú apeye queose o'onemocɔ niwĩ:

—Yɔ'ɔ bu'ese, Õ'acũ wiogu nise ni'cũ masũ otese capere otero weronojõ ni'i.

27 Otetojanɔ'cõ, cũ ã'anɔrũtimigũ, wa'a wa'asami. Be'ro ɔmɔcori, ñamirĩ yóacãta yɔ'rɔsa'a. Te nɔmɔrĩrẽ, te ñamirĩrẽ cũ ote'que te ɔaro pĩ'rĩ bɔcɔasa'a. Cũ tojo wa'asere masĩtisami.

28 Cũ ote'que ã'anɔrũña marĩrõ te di'tapɔre pĩ'rĩsa'a. Ne waro pĩ'rĩwijamɔ'tãsa'a. Be'ro pupi, be'ropɔta te peri dɔca o'osa'a majã.

29 Te peri ñaica be'ro cũ tere tũ'rẽgũ wa'asami. Tere tũ'rẽrĩtero ejacã, tojo weesami, nicɔ niwĩ Jesú.

Jesú mostaza wãmetise cape me'rã queose o'o'que ni'i
(Mt 13.31-32; Lc 13.18-19)

30 Jesú narẽ werenemocɔ niwĩ:

—Õ'acũ yarã pãjãrã sãjãrãsa'a nisere a'te queose me'rã wereguti.

31 A'tiro ni'i. Ni'cã mostaza cape ote'que weronojõ ni'i. Ti caperota cã'caperocã waro ni'i.

32 Tócapeacã nimirõ, otéca be'ro pĩ'rĩrõpɔa pajibutiacyɔ yucɔgɔ pĩ'rĩsa'a. Pacase dɔpɔritisa'a. Mirĩcũa tigupɔ acoroápesasama. Õ'acũ wiogu nise oteri pe cã'peacã weronojõ nɔ'cãsa'a. Be'ro pajicɔ bɔcɔa'caro weronojõ nipe'tiropɔ cũ ye queti se'sa wa'asa'a. Tojo nicã pãjãrã cũ yarã sãjãrãsa'a ní'gũ, tojo werecɔ niwĩ.

Jesú masârê queose me'rã bu'e'que ni'i
(Mt 13.34-35)

³³ Jesú cū ye quetire bu'égu, peje queose me'rã bu'emujãcū niwĩ. Na tu'omasĩrõ ejatuario bu'ecū niwĩ.

³⁴ Narê bu'égu, queose marĩrõ wereticã weeticū niwĩ. Cū bu'erã pe'ere na se'saro nicã, nipe'tisere te queosere "A'tiro nisĩ'rĩrõ wee'e", ni werepe'omujãcū niwĩ.

Jesú wĩ'rõrê, tojo nicã pã'cõrĩrê yusmodijo'que ni'i
(Mt 8.23-27; Lc 8.22-25)

³⁵ Jesú masârê otese me'rã queose wéréca nãmurêta na'isãjãri cura cū bu'erãrê a'tiro nicū niwĩ:

—Te'a siaquiji ditara sumutorū, nicū niwĩ.

³⁶ Cū tojo nicã tu'orã, na yucusū sãñacawupū Jesure miipê'acãrã niwã. Masã pe'e na ní'caroputa tojacã'cãrã niwã. Apeyepawū quẽ'rã na me'rã pẽ'acaro niwũ.

³⁷ Na pẽ'arĩ cura wĩ'rõ uputu a'ticaro niwũ. Pã'cõrĩ yucusupure paaquesãamujãcaro niwũ. Tojo wa'acã, tiwū mirĩdijaropū weecaro niwũ.

³⁸ Tojo wa'ari cura Jesú pe'e siropū cū dupoare apeyenojõ me'rã ãotutjãgũ cãrĩsãñacū niwĩ. Tojo wa'acã ĩ'arã, cū bu'erã cūrẽ wã'cõcãrã niwã. A'tiro nicãrã niwã:

—¿Ûsârê bu'egu, mu'ũ ĩ'aweti? Marĩ mirĩrãta wee'eba, nicãrã niwã.

³⁹ Na tojo nicã tu'ogu, Jesú wã'cãñu'cã, wĩ'rõrê yusocū niwĩ. Pã'cõrĩrê a'tiro nicū niwĩ:

—Di'tamarĩaña, nicū niwĩ.

Cū tojo nicã, wĩ'rõ di'tamarĩa wa'acaro niwũ. Nipe'tise yusudijape'tia wa'acaro niwũ.

⁴⁰ Be'ro Jesú cū bu'erãrê nicū niwĩ:

—¿De'ro weerã tocã'rõ uiatĩ? ¿Musârê ãjõpeose marĩbutiatĩ? nicū niwĩ.

⁴¹ Na uputu waro ucua'cãrã nitjãrã, na basu a'merĩ ucũcãrã niwã:

—¿Noanojõ nisariba ã'rĩ? Cūrẽ wĩ'rõ, pã'cõrĩputa tu'omaatidojacã'a, nicãrã niwã.

5

Jesú wãtĩa sãjãno'cure cõ'awĩrõ'que ni'i
(Mt 8.28-34; Lc 8.26-39)

¹ Jesú cū bu'erã me'rã Galilea cja ditarare pẽ'a, Gerasa wãmetiropū pẽ'ajacãrã niwã.

² Jesú yucusupū ní'cū majãñu'cãrĩ cura ni'cũ wãtĩa sãjãno'cū wẽrĩ'cãrãrê yaaropū ní'cū Jesú tiropū a'ticū niwĩ.

³ Cū masãperi wa'teropū ninu'cũcū niwĩ. Ne ni'cũ cūrẽ du'tecũumasĩticãrã niwã. Cõme dari me'rã quẽ'rãrê ne basioticarõ niwũ.

⁴ Pejetiri cõme dari me'rã cū omocãrĩrê, cū du'pocãrĩpū du'tecũumicãrã niwã. Te darire wejesuremujãcū niwĩ. Ne ni'cũ põtẽoticãrã niwã.

⁵ Ûmucori, ñamirĩrê cū ãrũpagupū, masã boa'cãrãrê na yaa'caropū caricũsijamujãcū niwĩ. Ëtãperi me'rã cū basuta cū upure dotesija, cãmida'remujãcū niwĩ.

⁶ Cū Jesure yoaropū ĩ'agũta omawã'cãti, cū tiro ejaque'acū niwĩ.

⁷⁻⁸ Jesú cūrẽ a'tiro nicū niwĩ:

—Wãtĩ ã'rĩpũre sãñagũ wijaaya.

Cū tojo nicã tu'ogu, uputu caricũse me'rã Jesure nicū niwĩ:

—Jesú Õ'acũ u'musepū nigũ macũ, ¿de'ro weegu yu'ure caribogu a'tiatĩ? Mu'ũ pacū ĩ'orõpū sãrĩ'i. Yu'ure ña'abutiario pi'eticã weeticã'ña.

⁹ Be'ro Jesú cūrẽ sãrĩtiña'cū niwĩ:

—¿De'ro wãmetiti? nicū niwĩ. Cū pe'e yu'ticū niwĩ:

—Legión wāmeti'i. Pājārā wātīa ūsā nicā'a nígu, tojo nicu niwī.

10 Jesure Ɂputu waro “Ūsārē ape di'tapu cō'aō'oticā'ña”, ni sērīcārā niwā. Totá tojasī'rīrā, tojo nicārā niwā.

11 Tojo wa'ari cura titare ūrūgū pu'to pājārā yesea ba'a nu'cūcārā niwā.

12 Narē ĩ'arā, wātīa a'tiro ni Jesure sērīcārā niwā:

—Ūsārē yesea tiro o'óya. Ūsā napure sājāarāti, nicārā niwā.

13 Jesú “Tojota weeya”, nicu niwī. Tojo weerā na masūpure ní'cārā wijaa, yeseapure sājāacārā niwā. Topure pājārā yesea puati mil wa'tero nicārā niwā. Yesea wātīa sājāaca be'ro opa tu'rupu omamaati, ditarapu doqueñojā, mirīpe'tia wa'acārā niwā.

14 Tojo wa'acā, yesea co'terā a'tiro weecārā niwā. Na Ɂputu Ɂcuarā macāpu, cāpūpu omawā'cā, weresterā wa'acārā niwā. Na werēcā tu'orā, masā nipe'tirā ĩ'arā wa'acārā niwā.

15 Jesú tiropu ejarā, wātī sājāno'cure ĩ'acārā niwā. Cū su'ti sāña, añurō wācūse cuogu dujicu niwī. Cūrē ĩ'arā, uise me'rā nicārā niwā.

16 Jesú masūrē wātīarē cō'awīrō'quere ĩ'a'cārā nipe'tise cūrē wa'a'quere werēcārā niwā. Tojo nicā yeseare wa'a'que quē'rārē werēcārā niwā.

17 Tere tu'orā, masā tocjārā Jesure tutuaro me'rā “Mū'u a'ti di'tapure niticā'ña, aperopu wa'aya”, nicārā niwā.

18 Be'ro Jesú tojo nicā tu'ogu, yucusupu mujāsājācu niwī. Tojo weecā, wātī cuomi'cu Jesure Ɂputu sērīmicu niwī:

—Yū'u quē'rā mū'u me'rā wa'aguti.

19 Jesú cūrē “Te'a”, niticu niwī. A'tiro pe'e nicu niwī:

—Mū'u ya wi'ipu tojaagusa'a. Tojaa, mū'u acawererā nipe'tirārē nipe'tise yū'u mū'urē wee'quere werepe'ocā'ña. Tojo nicā yū'u mū'urē pajaña'gū wee'quere weregu wa'aya, nicu niwī.

20 Tojo weegu cūrē wa'a'quere weregu wa'acu niwī. Decápoli wāmetise macārīpu nipe'tise Jesú cūrē wee'quere werecu niwī. Nipe'tirā cū weresere tu'orā, Ɂcuā wa'acārā niwā.

Jairo macōrē, tojo nicā dí mejā cuogore Jesú yu'rūo'que ni'i
(Mt 9.18-26; Lc 8.40-56)

21 Jesú wātīarē cō'awīrōca be'ro ape pā'rēpu ní'cu pē'ajacu niwī tja. Pē'ata, ditara sumutopu nu'cūrī cura cū tiropu pājārā masā nerēcārā niwā.

22 Topure ni'cū na nerērī wi'i wiogu Jairo wāmetigu etacu niwī. Jesure ĩ'agū, cū tiro ejaque'acu niwī.

23 Cūrē yu'rūodutigu Ɂputu sērīcu niwī:

—Yū'u macō wērīgōpu weemo. Te'a yū'u me'rā. Mū'u core ñapeose me'rā yu'rūgosamo. Tojo weecā, masāgōsamo, nicu niwī.

24 Jairo tojo nicā tu'ogu, Jesú cū me'rā wa'acu niwī. Topu wa'acā, pājārā masā cūrē siruturā tuumaawā'cācārā niwā.

25 Na masā pājārā wa'teropu ni'cō numio dí mejā dutitigo nico niwō. Co tere dutitiro doce cū'marī yu'rūcaro niwū.

26 Duturua pājārā na ocoyemicā, pūrō waro pi'etico niwō. Co niyeru cuomi'quere narē wapayemigō, tojaque'a wa'aco niwō. Ne duti tu'otico niwū. Yū'rūronojō wa'ago, pūrō waro wa'aco niwō.

27 Jesú masārē yu'rūosere tu'oco niwō. Tere tu'ogo, Jesú sē'ema masā wa'teropu ejanu'cā, cū yaro su'tirote da'raña'co niwō.

28 “Yū'u cū ya su'tiro da'raña'se me'rāta yu'rūgosa'a” ni wācūgō, tojo weeco niwō.

29 Co da'raña'se me'rā co duti maata bu'anu'cā wa'acaro niwū. Co basu maata tu'oña'co niwō.

³⁰ Maata Jesú “Yu'u tutuaro me'rã ni'cõrẽ yu'rũoasu”, ni tu'oña'cu niwĩ. Majãmiĩ'a, masãrẽ sãrĩtiña'cu niwĩ:

—¿Noa, yáro su'tiroke da'raña'ti?

³¹ Tere tu'orã, cũ bu'erã cãrẽ yu'ticãrã niwã:

—¿Mu'u i'aweti? Masã pãjãrã tuuwã'cãcã i'amigũ, “¿Noa, yáro su'tiroke da'raña'ti?” ¿ni sãrĩtiña'ti? nicãrã niwã.

³² Na weremicã, Jesú ¿noa, yáro su'tiroke da'raña'pari? nígũ, nipe'tirãrẽ i'ama'cu niwĩ.

³³ Tojo weecã, cũ yu'rũono'co uigo narãsãgõta, cũ tiropu ejaque'aco niwõ. Co cũ yu'rũo'quere masĩco niwõ. Tojo weego cãrẽ diacjã wereco niwõ.

³⁴ Jesú core nicu niwĩ:

—Mu'u ãjõpeotjãgõ, yu'rũono'copu toja'a. Duti marĩgõ e'catise me'rã tojaaya, nicu niwĩ.

³⁵ Jesú core ucũrĩ cura Jairo ya wi'icjãrã na tiropu ejaçãrã niwã. Topu ejarã, Jairore a'tiro nicãrã niwã:

—Mu'u macõ wẽrĩa wa'amo. Marĩrẽ bu'egure tocã'rõta caribodu'uya, nicãrã niwã.

³⁶ Jesú narẽ tu'ope'otimigũta, Jairore a'tiro nicu niwĩ:

—Ucuatiguta. Tojo weronojõ o'ogu, yu'ure ãjõpeoya.

³⁷ Jesú cũ me'rã pãjãrã wa'acã uaticu niwĩ. A'ticurã dia'cũ pijicu niwĩ. Pedro, Santiago, cũ acabiji Juãrẽ pijicu niwĩ.

³⁸ Jesú judío masã nerẽrĩ wi'i wiogu ya wi'ipu ejacu niwĩ. Topu ejagu, masã uti, ðujariwã'a caricũcusiãrã pãjãrã i'acu niwĩ.

³⁹ Ti wi'ipu sãjãagũ, to masã pãjãrã nirãrẽ nicu niwĩ:

—¿De'ro weerã tocã'rõ caricũ, utiti? Wĩ'magõ wẽrĩtimo. Cãrĩgõ weemo, nicu niwĩ.

⁴⁰ Cũ tojo nicã, ti wi'ipu ní'cãrã mejõ bujicã'cãrã niwã. Be'ro Jesú nipe'tirãrẽ wijaaduticu niwĩ. Na wijáaca be'ro wĩ'magõ pacure, pacore, cũ bu'erã i'tiarãrẽ co pesari tucũpu pijisãjãacu niwĩ.

⁴¹ Topu sãjãtagu, co omocãrẽ ñe'e, arameo me'rã nicu niwĩ:

—Talita, cumi. Tojo nígũ, “Wĩ'magõ, wã'cãnu'cãña” nígũ, tojo nicu niwĩ.

⁴² Cũ tojo nirĩ cura wĩ'magõ doce cũ'marĩ cuogo wã'cãnu'cã, sijaco niwõ. Co masãcã i'arã, na ucuayurua wa'acãrã niwã.

⁴³ Jesú tojo wee'quere tutuaro me'rã ãpẽrãrẽ ne weredutiticu niwĩ. Be'ro “Wĩ'magõrẽ ba'ase ecaya”, nicu niwĩ.

6

Jesú cũ ya macã Nazarepu dajatojaa'que ni'i (Mt 13.53-58; Lc 4.16-30)

¹ Jesú Capernaupu ní'cu cũ ya macãpu tojaacã, cũ bu'erã quẽ'rã wa'acãrã niwã.

² Judío masã soowuari numu nicã, Jesú na nerẽwuari wi'ipu bu'ecu niwĩ. Pãjãrã masã cũ bu'esere tu'orã, tu'omarĩacãrã niwã. A'tiro nicãrã niwã:

—¿No'opu bu'epari ã'rĩ a'te nipe'tise pejere? ¿Noa ã'rĩrẽ tocã'rõ masĩsere o'opari? ¿A'te cũ wee'ose quẽ'rãrẽ no'opu bu'epari?

³ ã'rĩ capiteru, María macũ nimi. Santiago, José, Juda, Simó ma'mi nimi. Cũ acabijirã numia quẽ'rã a'to marĩ wa'teropu nima, nicãrã niwã. Tere wãcũrã, cãrẽ ne ãjõpeosi'rĩticãrã niwã.

⁴ Na tojo nicã tu'ogu, Jesú a'tiro nicu niwĩ:

—Nipe'tirã ni'cũ Ó'acũ ye queti weremu'tãrĩ masãrẽ tu'o ãjõpeosama. Cũ ya di'tacjãrã, cũ acawererã waro, cũ ya wi'icjãrã dia'cũ cãrẽ ãjõpeotisama, nicu niwĩ.

⁵ ãjõpeoti'que ye bu'iri Jesú topure peje narẽ wee'omasĩticu niwĩ. A'te dia'cãrẽ weecu niwĩ. Pejetirãta dutitirãrẽ omocã ñapeo yu'rũocu niwĩ.

⁶ Na ějōpeoticā ĭ'agũ, ꞡꞡayꞡ'ꞡꞡꞡꞡ niwĩ.

Jesú cã bese'cãrãrẽ bu'edutio'o'que ni'i
(Mt 10.5-15; Lc 9.1-6)

Nazare ti macã ꞡꞡ'toacã nise macãrĩꞡꞡ bu'ecusiacꞡ niwĩ.

⁷ Na docere cũ ꞡꞡ'topꞡ ꞡijigꞡ, ꞡuarẽrã dia'cũ o'ónꞡ'cãꞡꞡ niwĩ. Narẽ wãtĩa sãjãno'cãrãrẽ cõ'awĩrõmasĩsere o'ocꞡ niwĩ.

⁸ Ne apeyenojõ miadutiticꞡ niwĩ. Na tuacꞡꞡ me'rã dia'cũ wa'aduticꞡ niwĩ. Ne ꞡu'enojõ, ajuronojõ, niyeru miadutiticꞡ niwĩ.

⁹ Na sapatu sãñase caseri me'rã dia'cũ, tojo nicã su'ti na sãñase me'rã dia'cũ wa'aduticꞡ niwĩ.

¹⁰ A'tiro nicꞡ niwĩ:

—Mũsã wi'ipꞡ sãjãarã, ti macãꞡꞡ mũsã niatjo põtẽorõ tojaque'aya.

¹¹ No'o mũsãrẽ aperopꞡ ñe'eticã, mũsã ucũsere tũ'osĩ'rĩticã, tore wijawã'cãña. Tore wijarã, ti macã cjase di'ta wã'a'quere ꞡaastecõ'aña. Tojo weerã mũsã “A'ti macãcjãrã bu'iritima”, ni ĭ'orãsa'a. Diacjũta nigũti. Ō'acũ masãrẽ beseatji nũmu nicã, ti macãcjãrã mũsãrẽ ñe'eti'cãrãrẽ a'tiro weegũsami. Sodoma, Gomorracjãrãrẽ bu'iri da're'caro nemorõ narẽ da'regũsami, nicꞡ niwĩ Jesú.

¹² Cũ tojo níca be'ro na wa'a wa'acãrã niwã. Wa'a, masãrẽ “Mũsã ña'arõ wee'quere bũjaweti dũcayuya”, nicãrã niwã.

¹³ Tojo nicã ꞡãjãrã wãtĩa sãjãno'cãrãrẽ cõ'awĩrõcãrã niwã. ꞡãjãrã dutitirãrẽ ꞡ'se me'rã wa're, narẽ yũ'ꞡũomũjãcãrã niwã.

Juã masãrẽ wãmeyeri masãrẽ tojo wee wẽjẽcãrã niwã nise ni'i
(Mt 14.1-12; Lc 9.7-9)

¹⁴ Nipe'tiropꞡ Jesú weesere tũ'ose'sa wa'acãrã niwã. Herode ti di'ta wiogu quẽ'rã tũ'ocꞡ niwĩ. Tere tũ'ogu, a'tiro nicꞡ niwĩ:

—Juã masãrẽ wãmeyeri masũ wẽjẽno'cũꞡꞡ nimigũ, masãgũ masãꞡĩ. Tojo weetigu mejẽta cũ ꞡeje waro wee'otutuayũ'ꞡũami, nicꞡ niwĩ.

¹⁵ Āꞡẽrã ꞡe'e a'tiro nicãrã niwã:

—Nitimi. Cũ dũporocjũꞡꞡ Ō'acũ ye quetire weremũ'tãrĩ masũ Elía masãgũ masãꞡĩ, nicãrã niwã.

Tojo nicã tja āꞡẽrã a'tiro nicãrã niwã:

—Dũporocjãrã Ō'acũ ye quetire weremũ'tãrĩ masã weronojõ nígũ nisasami, nicãrã niwã.

¹⁶ Na tojo nicã tũ'ogu, Herode nicꞡ niwĩ:

—Todũporo yũ'ũ dũꞡoã dũtesureduti'cũ Juã wãmeyeri masũ nisami. Cũta ni'cãrõacãrẽ masãꞡĩ, nicꞡ niwĩ.

¹⁷ Herode todũporopꞡ Herodía wãmetigo ye bu'iri Juãrẽ bu'iri da'reri wi'ipꞡ miaa, dũ'tecũduticꞡ niwĩ. Herodía cũ acabiji Felipe nũmo nico niwõ. Tojo nimicã, Herode ꞡe'e cũ acabiji catimicã, core ě'ma, nũmoticꞡ niwĩ.

¹⁸ Cũ tojo weecã ĭ'agũ, Juã wãmeyeri masũ Herodere a'tiro nicꞡ niwĩ:

—Mũ'ũ acabiji nũmorẽ nũmoticã, ña'a ni'i. Core cũoticã'ña, nicꞡ niwĩ.

¹⁹ Cũ tojo nise bu'iri Herodía Juã me'rã a'ꞡeꞡũrĩgõ, cũrẽ wẽjẽsĩ'rĩco nimiwõ. Tojo wãcũmigõ, wẽjẽmasĩtico niwõ.

²⁰ Herode ꞡe'e Juãrẽ añugũ, bu'iri moogũ nimi nígũ, nũcũ'ase me'rã tũ'oña'cũ niwĩ. Tojo weegũ co ña'arõ weesĩ'rĩsere weedutiticꞡ niwĩ. Juã ucũsere tũ'omasĩtimigũ, añurõ tũ'sase me'rã tũ'ocꞡ niwĩ, tũ'ogu ꞡe'e.

²¹ Herodía Juãrẽ ĭ'atu'tigo nitjãgõ, Herode cũ bajuáca nũmu bosenuũꞡꞡ weeri cura Juãrẽ co wẽjẽsĩ'rĩ'quere bocaejapejaco niwõ. Ti nũmarẽ Herode bosenuũꞡꞡ wéégũ,

cũ me'rã da'rarãrẽ pijinerẽcũ niwĩ. Tojo nicã surara wiorãrẽ, Galilea di'tacjãrã wiorã nirãnojõrẽ pijiocũ niwĩ. Pijio, narẽ sũ'ori ba'acũ niwĩ.

²² Na ba'aropũ Herodía macõ sãjãa, basaĩ'oco niwõ. Co basaĩ'osere Herode, ãpẽrã cũ me'rã ba'adujirã tũ'sayũ'ruacãrã niwã. Tojo weegũ Herode nicũ niwĩ core:

—No'o mũ'u uasenojõrẽ sãrĩcã, mũ'urẽ o'oguti, nicũ niwĩ.

²³ Tojo weegũ masã ĩ'orõpũ “Nisooro marĩrõ no'o yũ'u dutiri di'ta deco me'rã mũ'u sãrĩcã, o'omasĩ'i”, nicũ niwĩ.

²⁴ Be'ro co paco tiro wa'a, sãrĩtiña'co niwõ:

—Ma'u, ¿ñe'enojõrẽ sãrĩgõsari cãrẽ? nico niwõ.

Co paco yũ'tico niwõ:

—Juã wãmeyerĩ masũ ya dũpoare dũtesure miitidutiya, nico niwõ.

²⁵ Be'ro maata Herode tiropũ wa'a, cãrẽ nico niwõ:

—Ni'cãrõacãta bapapũ Juã wãmeyerĩ masũ ya dũpoare dũtesure misãa o'oya, nico niwõ.

²⁶ Co tojo nicã tũ'ogũ, Herode bũjawetiyũ'ruacũ niwĩ. Cũ nipe'tirã to nerẽ'cãrã tũ'oropũ “No'o mũ'u sãrĩsere o'oguti” ní'cũ niyucã, de'ro weeta basioticaro niwũ. Tojo weegũ cũ “O'owe'e”, nímasĩticũ niwĩ.

²⁷ Be'ro maata ni'cũ surarare Juã ya dũpoare dũtesure miitidutio'ocũ niwĩ.

²⁸ Tojo weegũ surara bu'iri da'reri wi'ipũ wa'a, Juã ya dũpoare dũtesure, bapapũ misãa miacũ niwĩ. Be'ro cũ Herode core o'ocũ niwĩ. Co pe'e quẽ'rã co pacopũre o'oturiaco niwõ.

²⁹ Juãrẽ tojo weese quetire tũ'orã, cũ bu'esere sirutu'cãrã cũ upũre mii, yaarã wa'acãrã niwã.

Jesú ni'cãmocũsetiri mil mũmarẽ ba'ase eca'que ni'i
(Mt 14.13-21; Lc 9.10-17; Jn 6.1-14)

³⁰ Jesú besecũ'cãrã na bu'ecusiaca be'ro Jesú tiropũ dajacãrã niwã. Daja, cũ tiro nerẽcãrã niwã. Nipe'tise na wee'quere, masãrẽ bu'e'quere werẽcãrã niwã.

³¹ Tu'ajanũ'cõca be'ro Jesú narẽ “Te'a sijãcatirã masã marĩrõpũ”, nicũ niwĩ.

Masã na tiropũ na'irõ wa'amũjãyucã, na ba'anũcũaticãrã niwã.

³² Tojo weegũ Jesú, cũ bu'erã me'rã na se'saro yucũsũpũ mũjãsjãa, masã marĩrõpũ wa'acãrã niwã.

³³ Pãjãrã na wa'acã ĩ'acãrã niwã. Tojo weerã Jesure ĩ'a'cãrã, cũ wa'aropũ nipe'tise macãrĩcjãrã omasirutu'wã'cãcãrã niwã. Na dũporo na pẽ'atatjore yucuetojacãrã niwã.

³⁴ Be'ro Jesú yucũsũpũ sãña'cũ dujinũ'cãgũ, masã pãjãrãrẽ ĩ'agũ, pajaña'cũ niwĩ. “Oveja co'tegũ moorã weronojõ nima”, ni tũ'oña'cũ niwĩ. Tojo weegũ narẽ peje bu'enũ'cãcũ niwĩ.

³⁵ Ñamica'apũ cũ bu'erã cũ tiro eja, a'tiro nicãrã niwã:

—Ñamica'apũ ni'i. A'topũre ne masã marĩma.

³⁶ Tojo weegũ masãrẽ macãrĩpũ no'o pũ'to nise macãrĩpũ tojaadutiya. Topũ duuba'arã wa'ato. Ba'ase mooma, nicãrã niwã.

³⁷ Jesú narẽ yũ'ticũ niwĩ:

—Musã narẽ ba'ase ecaya.

Na pe'e cãrẽ yũ'ticãrã niwã:

—¿Ocho mujĩpũrĩ cjãrõ da'rawapata'ase me'rã ũsã pã duurã wa'arãsari ã'rãrẽ ecajã? nicãrã niwã.

³⁸ Jesú narẽ yũ'ticũ niwĩ:

—¿Musã dicuse pã cuoti? ĩ'arã wa'aya.

Na ĩ'atoja, cãrẽ werẽcãrã niwã:

—Ni'cãmocũse pã, tojo nicã pũarã wa'i niama, nicãrã niwã.

³⁹ Be'ro ni'cārē cururi masārē tá bu'ip̄a dujudutic̄a niwī.

⁴⁰ Tojo weerā na ni'cārē cururire cien masā dujicārā niwā. Apeye cururire cincuenta masā dujiburocārā niwā.

⁴¹ Be'ro Jesú te ni'cāmocuse p̄ārē, na wa'i p̄uarārē mii, ɯ'muarōp̄a ĩ'amorō, cū pac̄a Ō'acūrē e'catise o'oc̄a niwī. Tu'ajan̄'cō, p̄ārē pe'este, cū bu'erārē masārē etidutigu o'oc̄a niwī. Wa'i quē'rārē mejārōta weec̄a niwī.

⁴² Nipe'tirā ba'a yapicārā niwā.

⁴³ Be'ro doce pi'seri na ba'ad̄a'a'quere seeneocārā niwā.

⁴⁴ Tere ba'a'cārā ɯm̄a se'saro ni'cāmoc̄usetiri mil nicārā niwā.

Jesú acop̄a sija'que ni'i

(Mt 14.22-27; Jn 6.16-21)

⁴⁵ Jesú masārē ba'ase ecāca be'ro maata cū bu'erārē ditarap̄a p̄e'ayudutic̄a niwī. Narē cū d̄uporo Betsaidap̄a ejayudutiḡa o'óc̄a niwī. Cū pe'e masārē we'eritigu weec̄a niwī.

⁴⁶ Narē we'eritica be'ro ūr̄ūḡūp̄a ñubueḡa m̄jāc̄a niwī.

⁴⁷ Na'íca be'ro yuc̄s̄a ditara decop̄a nicaro niwā. Jesú pe'e majārōp̄are ni'cūta nic̄a niwī.

⁴⁸ Wī'rō na p̄e'arōta wēepōtēocarō niwā. Tojo weegu Jesú na wajawā'cāmasīticā ĩ'ac̄a niwī. Bo'rem̄jātiri cura Jesú na tirop̄a wa'agu, acop̄a sijawā'cāc̄a niwī. Cā'rō narē yu'r̄uac̄a nimiwī.

⁴⁹ Tojo wa'ari cura cū acop̄a sijawā'cāticā ĩ'acārā niwā. Cūrē ĩ'arā, masū wērī'c̄a wātī nisami nírā, caricūcārā niwā.

⁵⁰ Na nipe'tirā cūrē ĩ'arā, ɯc̄ape'tia wa'acārā niwā. Tojo weegu Jesú maata narē a'tiro niquejoc̄a niwī:

—Wācūtutuaya. Yu'ɯ ni'i. Uiticā'ña, nic̄a niwī.

⁵¹ Be'ro na s̄añap̄j̄p̄a m̄jāsājāc̄a niwī. Cū m̄jāsājārī cura wī'rō di'tamarīa wa'acaro niwā. Tere ĩ'arā, ɯp̄t̄a ɯc̄a, ĩ'amarīacārā niwā.

⁵² P̄a me'rā cū weel'ō'quere na añurō waro t̄u'omasībutiaticārā niwā yujup̄a. Tojo weerā ɯc̄aȳu'r̄uacārā niwā.

Jesú Genesarep̄a dutitirārē yu'r̄uo'que ni'i

(Mt 14.34-36)

⁵³ Na ti ditarap̄are p̄e'a, Genesare wāmetirop̄a ejacārā niwā. Top̄a ejarā, na yaw̄a yuc̄s̄ure d̄u'tepo'o, majācārā niwā.

⁵⁴ Top̄a na majān̄'cārī cura tocjārā maata Jesure ĩ'amasīcārā niwā.

⁵⁵ Tojo weerā na nipe'tirop̄a omawā'cā, dutitirārē na cūñase me'rā Jesú no'o wa'aro miam̄jācārā niwā.

⁵⁶ No'o cū wa'ari mac̄p̄a, sumutop̄a, cāp̄p̄a, no'o bajuyoro cū yu'r̄uatjop̄a dutitirārē miaa, cūum̄jācārā niwā. Jesure a'tiro s̄erīcārā niwā:

—M̄u' quē'rā ūsārē cā'rō m̄u' yaro su'tirote ñe'eña'duticureya, nicārā niwā. Nipe'tirā ñe'eña'cārā duti yu'r̄no'pe'tia wa'acārā niwā.

7

Masārē ña'arō wa'acā weese ni'i

(Mt 15.1-20)

¹ Ni'cā n̄m̄a fariseo masā, tojo nicā ni'cārērā Moisé oja'quere bu'eri masā Jesú tirop̄a ejacārā niwā. Na Jerusalēp̄a ní'cārā wa'acārā niwā.

² Jesú bu'erārē ni'cārērārē omocoetimirā ba'acā ĩ'acārā niwā. Ba'ase d̄uporo na weew̄aronojō weeticārā niwā. Tojo weerā ña'arā weronojō ĩ'ano'cārā niwā.

³ Fariseo masã, nipe'tirã judío masã na ñecũsumua weemujãti'quere a'tiro weesirutucãrã niwã. Pejetiri omocoeca be'ropu dia'cũ ba'acãrã niwã.

⁴ Na ba'ase duurã eja'cãrã quẽ'rã mejãrõta weecãrã niwã. Na ñecũsumua wee'caronjõta weesirutucãrã niwã. Na s'ĩrĩse pare, piosãase pare, cõme me'rã wee'queparure, na soo dujisere coemujãcãrã niwã. Na tojo weetirã, Õ'acũ ï'orõpu ña'arã nibosa'a nĩrã, tojo weecãrã niwã.

⁵ Tojo weerã Jesú bu'erã omocoeticã ï'arã, Jesure sãrĩtiña'cãrã niwã:

—¿De'ro weerã mu'u bu'erã marĩ ñecũsumua weemujãti'quere weesirutuweti? Na omocoetimirã ba'arã, ña'arõ weerã weema, nicãrã niwã.

⁶ Jesú narẽ yu'ticu niwĩ:

—Diacjũta musãrẽ Isaía duporocjũpu Õ'acũ ye quetire weremu'tãrĩ masũ a'tiro ni ojacu niwĩ:

“Ã'rã masã usero me'rã dia'cũ yu'ure ãjõpeoma.

Na tu'oña'se waro pe'e no'opu nirõ nisa'a.

⁷ Tojo weerã na yu'ure ñubuepeose wapamarĩ'i.

Na bu'ese yu'u dutise mejẽta ni'i.

Masã dutise ni'i”, nicu niwĩ Õ'acũ, ni ojacu niwĩ.

⁸ Musã, masã na weemujãti'quere weesiruturãtirã, Õ'acũ dutise pe'ere du'ucũu'u, ni yu'ticu niwĩ.

⁹ A'tiro ninemocu niwĩ:

—Musã ñecũsumua weemujãti'quere weesiruturã, me'rĩse me'rã Õ'acũ dutise pe'ere weewe'e.

¹⁰ Moisé a'tiro nicu niwĩ: “Musã pacu, musã pacore ãjõpeoya. Narẽ ña'arõ ucũgãnojojõrẽ wẽjẽcõ'ato”, nicu niwĩ.

¹¹ Musã pe'e masãrẽ a'tiro weeduti'i. “Musã pacure o musã pacore na apeyenojõ sãrĩcã, weetamusĩ'rĩtirã, ‘Corbán ni'i’, niña.” Tojo nĩrã, “Nipe'tise ãsã cuose musãrẽ weetamubo'quere Õ'acũrẽ o'o'quepu ni'i” nidutirã, tojo nisa'a.

¹² Musã tojo nĩrã, pacure, pacore “Ne weetamumasĩtisa'a”, nĩrã weesa'a.

¹³ A'tiro wãcũrã, Õ'acũ dutisere tojowaro ï'acõ'abutiãcã'a. Musã ñecũsumua weemujãti'quere wéerã, tojota pẽ'rĩpejasirutu'u. Apeye peje na wee'quenojõrẽ weesirutubajaque'a'a, nicu niwĩ.

¹⁴ Narẽ tojo nĩca be'ro Jesú masãrẽ pijio, nicu niwĩ:

—Yé cjasere tu'omasĩrãti nĩrã, tu'orã a'tia.

¹⁵ Marĩ usero me'rã ba'ase mejẽta Õ'acũ ï'orõpu marĩrẽ ña'arõ wa'acã wee'e. Tojo weronojõ o'oro, marĩ ya usero wijatise pe'e ña'arõ wa'acã wee'e.

¹⁶ O'meperi cuorãnojõ a'tere añurõ tu'oya, nicu niwĩ.

¹⁷ Be'ro Jesú pãjãrã tiropu ní'cu wa'acu niwĩ. Wa'a, wi'ipũ sãjãacu niwĩ. Be'ro topu cũ queose were'quere cũ bu'erã sãrĩtiña'cãrã niwã.

¹⁸ Jesú narẽ yu'ticu niwĩ:

—¿Musã quẽ'rã a'tere tu'omasĩweti? Nipe'tise marĩ ba'asõrõsenojõ Õ'acũ ï'orõpu marĩrẽ ña'arõ wa'acã weewe'e.

¹⁹ Te marĩ ba'asõrõse ejeripõ'rãpu wa'atisa'a. Paagapu ba'asõrõno'o. Be'ro yu'rũwija wa'asa'a, nicu niwĩ.

Tojo nígu, nipe'tise ba'ase añuse ni'i nígu, tojo nicu niwĩ.

²⁰ Jesú apeye werenemocu niwĩ:

—Masũpũre wijase pũrĩcã cũrẽ ña'arõ wa'acã wee'e.

²¹ A'tiro ni'i. Marĩ ña'arõ wãcũse po'peapu du'pocãtiwijatisa'a. Apĩ numorẽ a'metãrãsĩ'rĩse, numiarẽ ña'arõ weese, masãrẽ wẽjẽcõ'ase ña'ase ni'i.

22 Tojo nicã yajase, apeyenojõrẽ ɯaripejase, ɱpẽrãrẽ ña'arõ weese, ɱpẽrãrẽ weesoose, marĩ ña'arõ weesere du'utise wãcũsepũta wijati'i. Apeye tja, ɱose, ɱpẽrãrẽ ña'arõ ucũse, ɱpẽrã yu'rũoro tu'oña'se, marĩ no'o ɱaro weema'ase, te quẽ'rã wãcũsepũta wijati'i.

23 A'te nipe'tise ña'ase po'peapu wijati'i. Te pũrĩcã Õ'acũ ï'orõpu masãrẽ ña'arõ wa'acã wee'e, ni werecu niwĩ.

Judío masõ nitigo ape di'tacjõpu Jesure ẽjõpeo'que ni'i
(Mt 15.21-28)

24 Jesú Genesarepu ní'cu Tiro, Sidõ wãmetise macãrĩpu wa'acu niwĩ. Topure ɱpẽrã masĩticã'to nígu, ni'cã wi'ipu sãjãacu niwĩ. Tojo weemigũ, masĩcã'no'cu niwĩ.

25 Maata wãtĩ sãjãno'co paco Jesú topu niapu nisere masĩco niwõ. Co a'ti, cã weetamusere sãrĩgõtigo, Jesú tiropu cãrẽ ẽjõpeogo, ejaque'aco niwõ.

26 Co ape macãcjõ Sirofeniciacjõ nico niwõ. Be'ro Jesú tiropu eta, wãtĩ co macõpũre nigũrẽ cõ'awĩrõdutico niwõ.

27 Jesú core nicu niwĩ:

—Wĩ'marã pe'ere ecamu'tãrõɱa'a. Marĩ na ba'amu'tãtimicã, ba'asere ẽ'ma, diayiare doquecũcã ña'a ni'i, nicu niwĩ. A'tiro nígu, tojo nicu niwĩ. Judío masã pe'ere weetamumu'tãrõɱa'a. Be'ropũta judío masã nitirãrẽ weetamurõɱa'a nígu, tojo nicu niwĩ.

28 Co cãrẽ yu'tico niwõ:

—Yu'u wiogu, tojota ni'i, níro. Diayiapũta mesa doca dujirã põ'rã ba'acã burũdijasere ba'asama, nico niwõ. Judío masã nitirã quẽ'rã cã'rõ mu'u añurõ weesere ñe'emasĩma nígo, tojo nico niwõ.

29 Co tojo nicã, Jesú yu'ticu niwĩ:

—Mu'u añurõ wãcũ'u. Wãtĩ mu'u macõpũre ní'cũre cõ'awĩrõtoja'a. Wa'agosa'a, nicu niwĩ.

30 Be'ro co wi'ipu tojaa wa'aco niwõ. Topu tojaatago, co macõrẽ co cũñarõpu pesacã ï'aco niwõ. Wãtĩ copũre nimi'cu wijaatojacu niwĩ.

Jesú tu'otigure, ucũmasĩtigũre yu'rũo'que ni'i

31 Jesú Tiro wãmetiropu ní'cu wijawã'cãcu niwĩ. Topu wijawã'cãgu, Sidõ wãmetiropu, Decápoli nise macãrĩpu yu'rũacu niwĩ. To yu'rũaa, Galilea cja ditarapu ejacu niwĩ.

32 Topu ni'cũ tu'otigure, añurõ ucũwĩrõmasĩtigũre Jesú tiro miacãrã niwã. Jesure “Cãrẽ ñapeo yu'rũoya”, nicãrã niwã.

33 Tojo weegu Jesú cãrẽ apero, masã ï'atiropu miacu niwĩ. Topu cã ye omopicarire tu'otigu ye o'meperipu siosõrõcu niwĩ. Be'ro u'seco e'opeo, cã ya ñe'merõrẽ ñapeocu niwĩ.

34 Be'ro u'mũsepũ ï'amorõ ejerisãjã, arameo me'rã a'tiro nicu niwĩ:

—Efata. “Pãrĩña” nígu, tojo nicu niwĩ.

35 Cũ tojo nise me'rã cã ye o'meperi pãrĩa wa'acaro niwũ. Cũ ya ñe'merõ ca'bia wa'a, añurõ ucũmasĩcu niwĩ.

36 Tu'ajanu'cõ, Jesú narẽ “Ne ɱpẽrãrẽ wereticã'ña”, nicu nimiwĩ. Cũ narẽ “Ne cã'rõ weretibutiãcã'ña” nimicã, na nemorõ werepãacãrã niwã.

37 Na ɱpũtu ï'amarĩa, a'tiro nicãrã niwã:

—Nipe'tisere añurõ weemi. Masã tu'otirãpũreta tu'ocã weesãjãmi. Ucũtirãpũreta ucũcã weesãjãmi, nicãrã niwã.

8

Jesú ba'paritisetiri mil umuarẽ eca'que ni'i
(Mt 15.32-39)

¹ Jesú masãrẽ yu'ruocaterore pãjãrã masã cũ tiropu nerẽcãrã niwã. Be'ro na ba'ase toja wa'acãrã niwã. Tojo wa'acã ã'agũ, Jesú cũ bu'erãrẽ pijio, nicu niwĩ:

² —Yu'u ã'rãrẽ pajaña'a wa'asa'a. Na marĩ me'rã nirõ i'tia numu yu'ru'u. Tojo weerã na ba'ase toja wa'ama.

³ Na ye wi'seripu yu'u tojaaduticã, ujaboarã ma'apu tu'omasĩse pe'tique'a wa'abosama. ãpẽrã yoabutiaropu a'ti'cãrã nima, nicu niwĩ Jesú.

⁴ Be'ro cũ bu'erã Jesure yu'ticãrã niwã:

—Marĩ a'to masã marĩrõpũre ¿de'ro wee ã'rã pãjãrãrẽ ba'ase boca ecabosari? nicãrã niwã.

⁵ Jesú narẽ sãrĩtiña'cu niwĩ:

—¿Dicusepaga pã cuoti?

Na yu'ticãrã niwã:

—Sietepaga cuo'o, ni yu'ticãrã niwã.

⁶ Tojo nica be'ro Jesú masãrẽ dujuduticu niwĩ. Cũ tepagare mii, cũ pacu Õ'acũrẽ e'catise o'ocu niwĩ. Be'ro, pe'é, cũ bu'erãrẽ masãrẽ etidutigu o'ocu niwĩ. Na masãpũre etituriacãrã niwã.

⁷ Wa'i o'majãrãcãrẽ pejetirãcã cuocãrã niwã. Jesú na quẽ'rãrẽ cũ pacure e'catise o'otoja, mejãrõta tja etiduticu niwĩ.

⁸ Nipe'tirã ba'a yapiyu'ruacãrã niwã. Be'ro siete pi'seri na ba'adu'a'quere seeneo, miisãacãrã niwã.

⁹⁻¹⁰ Topu ba'a'cãrã ba'paritisetiri mil wa'tero umua nicãrã niwã. Be'ro narẽ na ye wi'seripu tojaadutigu, Jesú cũ bu'erã me'rã yucusupu mujãsãjãa, Dalmanuta wãmetiropu wa'a wa'acu niwĩ.

Jesure fariseo masã Õ'acũ tutuaro me'rã weẽ'odutimi'que ni'i
(Mt 16.1-4; Lc 12.54-56)

¹¹ Jesú cũ bu'erã me'rã Dalmanutapu etacu niwĩ. Topu fariseo masã Jesure tutuaro me'rã ucũcãrã niwã. ¿Diacjũta Õ'acũ macũ nimiticũ? nĩrã, cũrẽ Õ'acũ tutuaro me'rã weẽ'oduticãrã niwã.

¹² Jesú na tojo nisere caributi, tu'satigu, narẽ nicu niwĩ:

—Aa. ¿De'ro weerã a'tocaterocjãrã weẽ'odutisari? Diacjũta nigũti. Ne cã'rõ narẽ weẽ'osome, nicu niwĩ.

¹³ Be'ro narẽ cõ'awã'cãgũ, yucusupu apaturi mujãsãjãa, ape pã'rẽpu pẽ'a wa'acu niwĩ.

Jesú queose o'o'que ni'i
(Mt 16.5-12)

¹⁴ Ape pã'rẽpu pẽ'arã, Jesú bu'erã na ba'atjere miaticãrã niwã. Pã ni'cãgãta cuocãrã niwã.

¹⁵ Be'ro Jesú narẽ a'tiro nicu niwĩ:

—Fariseo masã, tojo nicã Herode na ye levadura pã bucuacã weesere musã tu'omasĩña, nicu niwĩ.

¹⁶ Cũ bu'erã cũ nisere tu'otirã, na basu nicãrã niwã:

—Marĩ pã moocã, tojo nisami, nicãrã niwã.

¹⁷ Jesú na tojo nisere masĩgũ, a'tiro nicu niwĩ:

—¿De'ro weerã musã “Ba'ase moo'o”, niti? ¿Musã tu'omasĩweti yujupu? Musã ejeripõ'rã butiyu'rua'a.

¹⁸ Musã ye caperi me'rã ã'a'a. Musã ye o'meperi me'rã tu'o'o. ¿Tojo weemirã, yu'u toduporopu wee'quere wãcũtibutiati?

19 Toduporopu ni'cāmocusetiri mil masārē ni'cāmocusepaga pã me'rã ecawu. ¿Dicuse pi'seri na ba'adu'a'quere seeneorĩ? nicu niwĩ.

Cũ bu'erã cūrē yu'ticārã niwã:

—Doce pi'seri seesãawũ, ni yu'ticārã niwã.

20 Jesú narē ninemocu niwĩ:

—Apeye quē'rã sietepaga pã me'rã ba'paritisetiri mil masārē ecawu. Tita quē'rārē ¿dicuse pi'seri seeneono'rĩ? nicu niwĩ.

Na cūrē yu'ticārã niwã:

—Siete pi'seri seeneono'wũ, nicārã niwã.

21 Na tojo nica be'ro Jesú narē nicu niwĩ:

—To pūrĩcã tere masĩmirã, ¿de'ro weerã tu'omasĩweti yujupu? nicu niwĩ.

Jesú Betsaidapu caperi ĩ'atigure yu'rũo'que ni'i

22 Jesú cũ bu'erã me'rã ditarare pē'a, ape pã'rē Betsaida wãmetiri macãpu pē'ajacārã niwã. Topu na ejacã, Jesú tiro ni'cũ caperi ĩ'atigure miiejacārã niwã. Na Jesure a'tiro sērĩcārã niwã:

—Ã'rĩrē ñapeo yu'rũoya, nicārã niwã.

23 Tojo weegu Jesú caperi ĩ'atigu ya omocãpu ñe'e, macã sumutopu tãawã'cãcu niwĩ. Be'ro Jesú cũ ye u'seco me'rã caperipu tuuwa'recu niwĩ. Tojo weetojanu'cõ, Jesú omocãrĩ me'rã cũ ye caperire ñapeocu niwĩ. Be'ro cūrē sērĩtiña'cu niwĩ:

—¿Mu'urē apeyenojõ bajumitito? nicu niwĩ.

24 Cũ, cũ ye caperire ĩ'apãa, a'tiro nicu niwĩ:

—Masārē ĩ'a'a, ĩ'agũ. Yucupagu weronojõ bajurã sijacã ĩ'a'a, nicu niwĩ.

25 Cũ tojo nicã tu'ogu, Jesú cũ ye caperipu apaturi ñapeonemocu niwĩ. Toputa cũ añurõ waro ĩ'abutiacu niwĩ. Nipe'tisere queoro ĩ'acu niwĩ.

26 Be'ro Jesú cūrē cũ ya wi'ipu o'ótõrõgũ, a'tiro nicu niwĩ:

—Macãpu wa'aticã'ña. Ne ni'cũ tocjũrē yu'u mu'urē yu'rũo'quere wereticã'ña, nicu niwĩ.

Pedro Jesure “Mu'u Õ'acũ bese'cuta ni'i” ní'que ni'i

(Mt 16.13-20; Lc 9.18-21)

27 Be'ro Jesú cũ bu'erã me'rã Cesarea Filipino wãmetiri macã pu'to nise macãrĩpu wa'acārã niwã. Na to wa'aropu cũ bu'erãrē sērĩtiña'cu niwĩ:

—¿De'ro masã ucũti yu'ure? nicu niwĩ.

28 Na cūrē yu'ticārã niwã:

—Ãpērã mu'urē “Juã wãmeyerĩ masũ nimi”, nima. Ãpērã “Duporocjũpu Õ'acũ ye queti weremu'tãrĩ masũ Elía nimi”, nima. Ãpērã “No'o nigũ Õ'acũ ye queti weremu'tãrĩ masũ nigũ nisasami”, nima, nicārã niwã.

29 Be'ro Jesú narē sērĩtiña'nemocu niwĩ tja:

—¿Musã waro, yu'ure de'ro wãcũti? nicu niwĩ. Cũ tojo nicã, Pedro yu'ticu niwĩ:

—Mu'u Õ'acũ bese'cu Cristo ni'i, nicu niwĩ.

30 Pedro tojo ní'quere Jesú ne ãpērãrē weredutiticu niwĩ.

Jesú cũ wērĩatjere were'que ni'i

(Mt 16.21-28; Lc 9.22-27)

31 Tu'ajanu'cõ, cũ bu'erãrē a'tiro ni bu'enu'cãcu niwĩ:

—Yu'u Õ'acũ macũ masũ weronojõ uputigu pũrõ pi'etigusa'a. Tojo nicã judío masã bucãrã, pa'ia wiorã, Moisé oja'quere bu'eri masã yu'ure uatirãsama. Yu'ure wējērãsama. Na tojo weemicã, i'tia numu be'ro masãgũsa'a, nicu niwĩ.

32 Narē tu'ota basioro wereme'ricã'cu niwĩ. Tere tu'ogu, Pedro aperopu Jesure pijiwã'cã, tu'ticu niwĩ.

³³ Be'ro Jesú majãmiĩ'a, cũ bu'erãrẽ ĩ'a, Pedrore tu'ticũ niwĩ:

—Wa'aya. Mũ'ũ wãtĩ weronojõ ucũ'u. Mũ'ũ Õ'acũ wãcũsere masĩwe'e. Masã na wãcũwũaronojõ wãcũ'u, nicũ niwĩ.

³⁴ Be'ro Jesú cũ bu'erãrẽ, tojo nicã masãrẽ pijio, werecu niwĩ:

—No'o yũ'ũre ějõpeosirutugũnojo cũ weesĩ'rĩrõnojo weeticã'to. Yũ'ũ ũaro pe'e weeato. No'o yũ'ũre sirutusĩ'rĩgũ “Jesure ějõpeogu, wẽrĩbosau” nitigũta sirutuato.

³⁵ Yũ'ũre ějõpeose me'rã ña'arõ yũ'rũsĩ'rĩtigũ, yũ'ũre ějõpeodu'ugũnojo pecame'epũ bajuriono'gũsami. Apĩ wẽjẽsere uiti, yũ'ũre ějõpeonu'cũgũnojo pe'e yũ'ũ me'rã catinu'cũgũsami.

³⁶ Ni'cũ a'ti turi cjase nipe'tisere wapata'a, cũ ejeripõ'rã pe'ere bajuriogu, ¿ñe'enojõrẽ wapata'abosari?

³⁷ Pecame'epũ wa'agu, cũ ya ejeripõ'rãrẽ de'ro wee wapayewĩrõmasĩtisami.

³⁸ A'ti turicjãrã masã ña'arõ weeri masã yũ'ũre ějõpeotirã nima. Na wa'teropũ yũ'ũre, tojo nicã yé quetire bopoyasãticã'ña. Mũsã bopoyasãcã, yũ'ũ Õ'acũ macũ masũ weronojõ upũtigũ a'tiro weegusa'a. A'ti turipure yũ'ũ pacũ asistese me'rã, cũrẽ wereco'terã me'rã apaturi a'tigu, yũ'ũ quẽ'rã mũsãrẽ bopoyasãgũsa'a, nicũ niwĩ.

9

¹ Jesú masãrẽ, tojo nicã cũ bu'erãrẽ bu'eca be'ro apeye ninemocu niwĩ narẽ:

—Diacjũ mũsãrẽ wereguti. Ni'cãrẽrã a'topũ nirã yũ'ũ tutuaro me'rã wiogu sãjãgũ a'ticã ĩ'atimirã, wẽrĩsome, nicũ niwĩ.

Jesú cũ bajuse dũcayũ'que ni'i

(Mt 17.1-13; Lc 9.28-36)

² Ni'cã semana be'ro Jesú ũrũgũ ũ'mũacjũpũ mũjãcũ niwĩ. Tigũpũre wa'agu, Pedro, Santiago, Juã na se'sarore miacũ niwĩ. Topũ na ĩ'orõpũ Jesú cũ bajusere dũcayucũ niwĩ.

³ Cũ su'ti asistea wa'acaro niwũ. Pũrõ butise wa'acaro niwũ. Ne a'topũre te butise weronojõ masã su'ti coetima.

⁴ Tojo wa'ari cura Elía, Moisé bajuanũ'cã, Jesú me'rã ucũcã ĩ'acãrã niwã.

⁵⁻⁶ Tere ĩ'arã, cũ bu'erã ũcũayũ'rũa wa'acãrã niwã. Tojo weegu Pedro de'ro nĩmasĩtigũ, ucũquejocu niwĩ. A'tiro nicũ niwĩ:

—Wiogu, marĩ a'topũ nicã añuyũ'rũa'a. I'tia wi'iacã weerã. Ni'cã wi'i mũ'ũ ya wi'i, ape wi'i Moisé ya wi'i, ape wi'i Elía ya wi'i weerã, nicũ niwĩ Pedro.

⁷ Be'ro ni'cã curua o'mecurua dijati, narẽ tuubi'acã'caro niwũ. Ti curuapũ ni'cũ a'tiro ucũcã tũ'ocãrã niwã:

—Ã'rĩ yũ'ũ macũ upũtũ yũ'ũ ma'igũ nimi. Cũ ucũsere tũ'o ějõpeoya, nicũ niwĩ.

⁸ Be'ro ĩ'aquejocãrã nimiwã. Ne ãpẽrã marĩcãrã niwã. Jesú ni'cũta nu'cũcũ niwĩ.

⁹ Na ũrũgũpũ ni'cãrã دچارã, na topũ ĩ'a'quere Jesú ne weredutiticũ niwĩ.

—Be'ro yũ'ũ Õ'acũ macũ masũ weronojõ upũtigũ wẽrĩ masãca be'ropũ wereya, nicũ niwĩ.

¹⁰ Tojo weerã na se'saro tere tũ'oña'cãrã niwã. Na basu a'merĩ sẽrĩtiña'cãrã niwã:

—¿De'ro nisĩ'rĩrõ weesari cũ wẽrĩca be'ropũ masãse? nicãrã niwã.

¹¹ Be'ro Jesure sẽrĩtiña'cãrã niwã:

—¿De'ro weerã Moisé oja'quere bu'eri masã “Masãrẽ yũ'rũoacjũ a'tise dũporo Elía a'timũ'tãgũsami”, ni bu'eti?

¹² Jesú narẽ yũ'ticũ niwĩ:

—Mũsã nĩrõnojõta Elía a'timũ'tãgũsami. Cũ nipe'tisere apomũ'tãgũsami. Õ'acũ ye queti ojãca pũrĩpũ yũ'ũ Õ'acũ macũ masũ weronojõ upũtigũ ye cjasere a'tiro ni'i. “Cũ pi'etigusami. Ƨano'tigusami”, ni'i.

13 Yũ'u pe'e musãrẽ nigũti. Elía a'titojacu niwĩ. Cũrẽ Ô'acũ ye queti ojáca pũrĩpu ní'caronojõta queoro wa'acaro niwũ. Masã cũrẽ no'o weesĩ'rĩsere weecãrã niwã, nicu niwĩ.

Jesú wĩ'magũrẽ wãtĩ sãjãno'cũre cõ'awĩrõ'que ni'i
(Mt 17.14-21; Lc 9.37-43)

14 Na ũrũgũpu ní'cãrã ãpẽrã na me'rãcjãrã nirõpu dijatarã, pãjãrã masã nicã ã'acãrã niwã. ãpẽrã quẽ'rã Moisé oja'quere bu'eri masã Jesú bu'erã me'rã upũtu ucũcãrã niwã.

15 Be'ro Jesú cũ wãcũña marĩrõ a'ticã ã'arã, nipe'tirã ã'amarĩacãrã niwã. Cũ tiropu omawã'cã, añuduticãrã niwã.

16 Jesú cũ bu'erãrẽ sãrĩtiña'cu niwĩ:

—¿Ñe'enojõrẽ tocã'rõ ũrũsãrã weeti na me'rã? nicu niwĩ.

17 Nĩ'cũ na pãjãrã wa'teropu nigũ yu'tiquejocu niwĩ:

—Ûsãrẽ bu'egu, yũ'u macũ wãtĩ sãjãno'cũre miitiapu. Yũ'u macũrẽ ucũmasĩticã weemi.

18 Cũ no'o wa'aro wãtĩ cũrẽ ñe'e paaquecũumujãmi. Cũ tojo weecã, Ɂseropu so'potu'u, cũ upicarire cũ'rĩdiomujãmi. Tojo wa'agu, bu'amujãmi. Yũ'u mu'u bu'erãrẽ “Wãtĩrẽ cõ'awĩrõña”, nitojamiapu. Na põtẽotiamã, nicu niwĩ.

19 Jesú narẽ nicu niwĩ:

—Musã ne ãjõpeose moobutia'a. Yũ'u musãrẽ yoacã bu'emicã, ne tu'omasĩwe'e yujupu. ¿No'ocã'rõ yoacã musã yũ'ure ãjõpeoticã wãcũtutuagũsari? Cũ wĩ'magũrẽ yũ'u tiro miitia, nicu niwĩ.

20 Cũ tiropu miiejacã, wãtĩ Jesure ã'agũ, wãcũña marĩrõ wĩ'magũrẽ wẽrĩacã weecu niwĩ. Cũ doqueque'a, tũrũmaacusia, Ɂseropu so'potu'uacu niwĩ.

21 Tojo wa'acã ã'agũ, Jesú wĩ'magũ pacũre sãrĩtiña'cu niwĩ:

—¿No'ocãtero yoati a'te cũrẽ tojo wa'aro? nicu niwĩ.

Cũ pacu yu'ticu niwĩ:

—Wĩ'magũpu tojo du'pocãtiwĩ.

22 Pejetiri wãtĩ cũrẽ wẽjẽsĩ'rĩgũ, pecame'epu doqueque'a, diapu doqueñojãcã weemujãmi. Mu'urẽ basiocã, Ɂsãrẽ pajaña'gũ weetamuña, nicu niwĩ.

23 Jesú cũrẽ nicu niwĩ:

—Mu'u ãjõpeocãma, basiocã'a. No'o ãjõpeorãma nipe'tise weeta basio'o, ni yu'ticu niwĩ.

24 Tojo nicã tu'ogu, wĩ'magũ pacu caricũquejocu niwĩ:

—Ëjõpeo'o. Nemorõ ãjõpeonemocã weeya, nicu niwĩ.

25 Jesú masã pãjãrã na tiropu omawã'cãticã ã'agũ, wãtĩrẽ cõ'awĩrõgũ, a'tiro nicu niwĩ:

—Wãtĩ ucũticã, tu'oticã weegũ, mu'urẽ wijaaduti'i. ã'rĩ wĩ'magũpũre nigũ, wa'aya. Ne apaturi sãjãanemotĩcã'ña, nicu niwĩ.

26 Cũ tojo nicã, wãtĩ caricũwijaagu, wĩ'magũrẽ apaturi wẽrĩacã weecu niwĩ. Cũ wijaagu, cũrẽ wẽrĩ'cu weronojõ tojacã weecu niwĩ. Tojo weerã cũrẽ ãpẽrã “Wẽrĩ wa'ami”, nicãrã nimiwã.

27 Jesú pe'e cũrẽ omocãpu ñe'e wejewã'cõcu niwĩ. Tojo weecã, cũ wã'cãnu'cãcu niwĩ.

28 Be'ro Jesú wĩ'ipu sãjãcã, cũ bu'erã ãpẽrã tu'otiropu cũrẽ sãrĩtiña'cãrã niwã:

—¿De'ro weerã Ɂsã wãtĩrẽ cõ'awĩrõmasĩtiapari? nicãrã niwã.

29 Cũ narẽ nicu niwĩ:

—Cũ wãtĩ tojo sãjãgũnojoõrẽ Ô'acũrẽ sãrĩ, be'tise me'rã dia'cũ cõ'awĩrõta basio'o, nicu niwĩ.

Jesú cǔ wērīatjere apaturi werenemo'que ni'i
(Mt 17.22-23; Lc 9.43-45)

³⁰ Na Cesarea Filipopu ní'cārā Galilea di'tapu yu'ruacārā niwā tja. Na wa'asere Jesú ne āpērārē masīcā uaticu niwī.

³¹ Cǔ wērīatjere, āpērā cūrē wiorāpūre o'ootjere cǔ bu'erārē bu'égu, tojo weecu niwī. A'tiro bu'ecu niwī:

—Yu'u Ō'acǔ macǔ masǔ weronojō uputigure wiorāpūre o'orāsama. Be'ro yu'ure wējērāsama. Na tojo weemicā, i'tia numu be'ro masāgūsa'a tja, nicu niwī.

³² Na cǔ tojo nisere tu'omasīticārā niwā. Tu'omasītimirā, uirā, sērītiña'masīticārā niwā.

Añurō weeyu'rūnu'cāgǔ yere oja'que ni'i
(Mt 18.1-5; Lc 9.46-48)

³³ Be'ro Capernau wāmetiri macāpu etacārā niwā. Topūre na wi'ipu sājāejāca be'ro Jesú cǔ bu'erārē sērītiña'cu niwī:

—¿Musā ma'a a'tirā, ñe'enojō ucǔ a'metu'tiwā'cātirā weeati?

³⁴ Na pe'e ma'apūre a'tiro ucūwā'cāticārā niwā. ¿Noa marī wa'teropūre āpērā yu'ruoro niyu'rūnu'cāgūsa'i? nisere ucūcārā niwā. Tojo ucū'cārā nitjārā, ne yu'titiyu'ruocā'cārā niwā.

³⁵ Jesú ejanujā, cǔ bu'erā docere pijio, nicu niwī:

—Musā āpērā yu'ruoro ni'i nisī'rīrā, a'tiro nirōua'a: “Nipe'tirā be'rocjūpu nisa'a”, nirōua'a. Apeye, nipe'tirārē weetamurōua'a, nicu niwī.

³⁶ Be'ro ni'cǔ wī'magūrē pijio, na wa'teropu nu'cōcu niwī. Cūrē wuamorō, nicu niwī:

³⁷ —Yu'ure maigūnojō ni'cǔ ā'rī wī'magūrē ñe'egǔ weronojō weemi. Cūrē ñe'egǔ, yu'ureta ñe'egǔ weemi. Yu'ure ñe'egǔ quē'rā yu'u dia'cūrē ñe'egǔ weetimi. Yu'ure o'ó'cu Ō'acǔ quē'rārē mejārōta ñe'egǔ weemi, nicu niwī.

Marīrē ī'atu'titigu marī me'rācjǔ nimi nise ni'i
(Mt 10.42; Lc 9.49-50)

³⁸ Be'ro Juā Jesure a'tiro nicu niwī:

—Ūsārē bu'egu, ni'cǔ mu'u wāmerē pisutjāgǔ wātīarē cō'awīrōcā ī'apu. Cǔ marī me'rācjǔ nitiami. Tojo weerā cūrē cā'mota'apu.

³⁹ Cǔ tojo nicā tu'ogu, Jesú a'tiro nicu niwī:

—Tojo weegure cā'mota'aticā'rōua'a. Ne ni'cǔ yu'u wāmerē pisutjāgǔ añurō weeī'ocǔ, be'ro yu'ure ña'arō ucūmasītisami.

⁴⁰ A'tiro ni'i. Marīrē ī'atu'titigu marī me'rācjǔ nimi.

⁴¹ Musārē yu'u bu'erā niyucā, āpērā weetamurāsama. Tojo weegu diacjǔ musārē wereguti. No'o musārē ni'cǔ cā'rōacā aco tīagūnojōrē diacjūta Ō'acǔ añuse o'ogusami.

Āpērārē ña'arō weecā weeticā'ña nise ni'i
(Mt 18.6-9; Lc 17.1-2)

⁴² »No'o yu'ure ējōpeogu wī'magūrē ña'arō weecā weegú uputu bu'iri da'reno'gūsami. Cūrē ūtāgā pajicja wāmūtapu du'teyoo, dia pajiri maapu doqueñocā, nemorō añubosa'a. Tojo weecā, cǔ maata wērīa wa'a, dojorēnemotibosami. Cǔ dojorēbo'que pe'tia wa'abosa'a.

⁴³ Musā ya omocā me'rā ña'arō weesī'rīrā, dātecō'abo'caro weronojō ña'asere weedu'ucā'ña. Musā ni'cā omocā me'rā Ō'acǔ tiropu ejacā, nemorō añu'u. Pecame'epu pua omocā me'rā wa'acā pe'ema, ña'ayu'rua'a. Musā ña'arō weesī'rīsere weeticā, nemorō añubosa'a. Musā ña'arō weesī'rīsere wéerā pecame'epu wa'acā, ña'a ni'i. Topūre pecame'e ne yatitisa'a.

⁴⁴ Becoa ne boatisama. Pecame'e quē'rā ũjũnu'cũcã'sa'a.

⁴⁵⁻⁴⁸ Tojo nicã mŭsã ya dũ'pocã me'rã ña'arõ wéerã, dũtecõ'abo'caro weronojõ mejãrõta weeya tja. Mŭsã pecame'epũ pũa dũ'pocã me'rã wa'acã, ña'ayũ'rũa'a. Opa cõ'ñerõ ũ'mũsepũ sãjãcã pe'ema, nemorõ añu'u. Capea me'rã quē'rã ña'arõ weesĩ'rĩrã, mejãrõta weeya. Mŭsã capea orewee cõ'abo'caro weronojõ ña'asere ĩ'adu'ucã'ña. Mŭsã pecame'epũ pũa capea me'rã wa'acã, ña'a ni'i. Tojo nicã ũ'mũsepũ ni'cã capea me'rã wa'acã, nemorõ añu'u. Mŭsã ña'arõ weesĩ'rĩsere weeticã, nemorõ añu ni'i. Mŭsã ña'arõ weesĩ'rĩsere wéerã pecame'epũ wa'acã, ña'a ni'i. Topũre becoa ne boatisama. Pecame'e quē'rã ne yatitisa'a.

⁴⁹ »Nipe'tise ba'asere pecame'e me'rã do'ano'o. A'te weronojõ a'ti di'tapũre nipe'tirã yũ'ũre ějõpeorã pi'etise me'rã nemorõ wãcũtutuanemorãsama.

⁵⁰ Moa ocaro ba'acã, añu ni'i. Ocase pe'tica be'ro apaturi ocacã weeta basiowe'e. Mŭsã pũrĩcã moa ocaro weronojõ niña. A'mequẽse marĩrõ añurõ nisetibũroya, nicũ niwĩ.

10

Nũmotirã, marãputirã a'merĩ cõ'aticã'ña nise ni'i
(Mt 19.1-12; Lc 16.18)

¹ Jesú Capernaupũ ní'cũ Judea di'tapũ wa'a wa'acũ niwĩ. Topũ ní'cũ Jordã wãmetiri maarẽ, mujĩpũ mũjãtiro ape pã'rẽpũ pẽ'acũ niwĩ. Topũre apaturi masã nerẽcãrã niwã. Cũ weewũaronojõta narẽ bu'ecũ niwĩ.

² Fariseo masã cũ mejẽcã yũ'ticã ũarã, bu'iri bocasĩ'rĩrã sãrĩtiña'cãrã niwã:

—¿Ni'cũ cũ nũmorẽ cõ'ata basiosari? ¿Marĩrẽ dutise tojo niti?

³ Jesú narẽ yũ'ticũ niwĩ:

—¿Moisẽ de'ro dutipari?

⁴ Na yũ'ticãrã niwã:

—Moisẽ ni'cũ nũmorẽ “A'te ye bu'iri mũ'ũrẽ cõ'a'a” nirĩ pũrĩrẽ core ojao'oduticũ niwĩ. “Tojo apõca be'ro cõ'ata basio'o”, nicũ niwĩ Moisẽ, nicãrã niwã.

⁵ Na tojo níca be'ro Jesú nicũ niwĩ:

—Mŭsã ñecũsumũa ejeripõ'rã bũtise ye bu'iri Moisẽ mŭsã nũmosãnumiarẽ cõ'acã cã'mota'aticũ niwĩ.

⁶ Õ'acũ nipe'tise cũ ne waro weenũ'cãcateropũre ũmũ, numio weecũ niwĩ.

⁷ “Tojo weegũ ũmũ cũ pacũ, cũ pacore cõ'awija, cũ nũmo me'rã nigũsami.

⁸ Na pũarã ni'cã upũ weronojõ nirãsama”, nicũ niwĩ Õ'acũ. Tojo weerã pũarã nitima. Ni'cã upũta nima.

⁹ A'te ye bu'iri Õ'acũ a'mesũ'o'cãrãrẽ masã ne dũcawaaticã'rõũa'a, nicũ niwĩ Jesú.

¹⁰ Be'ro wi'ipũ dajarã, Jesú bu'erã cãrẽ apaturi sãrĩtiña'nemocãrã niwã te cjasereta tja.

¹¹ Narẽ a'tiro yũ'ticũ niwĩ:

—Cũ nũmorẽ cõ'a, apegore nũmotigũnojo cũ nũmotimũ'tã'core ña'arõ weegũ weesami.

¹² Mejãrõta numio co marãpũre cõ'a, apĩ me'rã marãputigo quē'rã co marãputimũ'tã'cũre ña'arõ weego weesamo. Te Õ'acũrẽ yũ'rũnũ'cãseta ni'i, nicũ niwĩ.

Jesú wĩ'marãrẽ ñapeo sãrĩbosa'que ni'i
(Mt 19.13-15; Lc 18.15-17)

¹³ Be'ro narẽ ñapeodutirã wĩ'marãrẽ Jesú tiro miacãrã niwã. Na tojo weecã ĩ'arã, narẽ miarãrẽ cũ bu'erã tu'ticãrã niwã.

¹⁴ Na tojo weecã ĩ'agũ, Jesú ua wa'acũ niwĩ. Narẽ nicũ niwĩ:

—Wĩ'marārē yu'u tiro a'ticā du'uo'oya. Narē cā'mota'aticā'ña. Wĩ'marā marĩnojōrē añurō ējōpeoma. Āpērā quē'rā wĩ'marā weronojō yu'ure ējōpeorā yu'u pacu wioḡu nirōpu wa'arāsama.

¹⁵ Diacjũ musārē wereḡuti. Ā'rā weronojō yu'ure ējōpeotigunojō ne cā'rō yu'u pacu nirōpu wa'asome, nicu niwĩ.

¹⁶ Be'ro wĩ'marārē wamamorōmujā, narē ñapeo, cū pacure “Ā'rārē añurō weeya”, ni sērĩbosacu niwĩ.

Ma'mu peje cuogu Jesú me'rā ucū'que ni'i
(Mt 19.16-30; Lc 18.18-30)

¹⁷ Jesú aperopu wa'ari cura ni'cũ cūrē omasirutuwā'cācu niwĩ. Omasirutuwā'cā, ējōpeogu cū dūporo ejaque'a, sērĩtiña'cu niwĩ:

—Mu'u masārē bu'egu añugũ ni'i. ¿Yu'u ñe'enojō weegusari catise pe'titiserē bocasĩ'rĩḡũ? nicu niwĩ.

¹⁸ Jesú cūrē nicu niwĩ:

—¿Yu'ure añugũ ni'i nĩḡũ, diacjũta nigũ weeti? Ni'cũta Ō'acũ añugũ nimi.

¹⁹ Mu'u Ō'acũ dutise cūu'quere masĩsa'a. “Masārē wējēcō'aticā'ña. Apĩ numorē a'metārāticā'ña. Yajaticā'ña. Āpērā ye cjasere nisoiticā'ña. Āpērā yere uarā, weeta'saticā'ña. Mu'u pacu, mu'u pacore ējōpeoya”, ni'i, nicu niwĩ.

²⁰ Cũ tojo nicā tu'ogu, yu'ticu niwĩ:

—Bu'egu, yu'u wĩ'magũputa a'tere queoro weemujātiwũ, nicu niwĩ.

²¹ Jesú cūrē pajaña'se me'rā ĩ'a, nicu niwĩ:

—Mu'urē apeyenojōacā dũ'sa'a. Mu'u cuosere duape'ocjũ wa'aya. Te dua'que wapare pajasecuorārē ducawaaya. Tojo weegu u'musepu peje añuse cuogusa'a. Tu'ajanũ'cō, yu'ure sirutuya, nicu niwĩ.

²² Cũ tojo nicā tu'ogu, tu'saticu niwĩ. Cũ peje waro cuoyu'ruatjĩagũ, cū cuosere ma'iyu'ruḡu bujaweti, tojaa wa'acu niwĩ.

²³ Be'ro Jesú cū sumuto ĩ'aste, cū bu'erārē nicu niwĩ:

—Peje cuorārē Ō'acũ tiropu wa'acā diasabutia'a, nicu niwĩ.

²⁴ Tojo nicā tu'orā, cū bu'erā tu'omarĩacārā niwā. Jesú narē ninemocu niwĩ tja:

—Yu'u pō'rā weronojō nirā, a'tiro ni'i. No'o na cuosere ējōpeoyu'runu'cācā, yu'u pacu nirō u'musepu wa'ase diasabutia'a.

²⁵ Wa'icu cameyo wāmetigũjo awiga yuta da pĩ'osōrōrĩ pepu sājāa yu'rutēricā, diasayu'rumajā wa'asa'a. U'musepu yu'u pacu nirōpu peje cuogu wa'acā pe'ema, totā nemorō diasaa, nicu niwĩ.

²⁶ A'tere tu'orā, uputu ĩ'amarĩa, a'merĩ sērĩtiña'cārā niwā:

—To pũrĩcārē ¿noanojō pe'e Ō'acũ tiropu wa'amasĩrāsari? nicārā niwā.

²⁷ Jesú narē ĩ'agũta ĩ'a, nicu niwĩ:

—Masā na basu weetutuase me'rā yu'rumasĩtisama. Ō'acũ pũrĩcārē basio'o. Cũma ne apeyenojō weeta basiotise marĩ'i, nicu niwĩ.

²⁸ Cũ tojo nicā tu'ogu, Pedro nicu niwĩ:

—Wioḡu, nipe'tise ũsā cuosere du'ucũu, mu'urē sirutuwũ.

²⁹ Jesú yu'ticu niwĩ:

—Diacjũta nigũti. No'o nigũnojō, yé bu'iri, tojo nicā masārē yu'ruose quetire werese bu'iri cū ya wi'i, cū acawererā, cū pacusumua, cū pō'rā, cū ye weseri du'ucũuwā'cā'cārānojōrē a'tiro wa'arosa'a.

³⁰ Na cō'awā'cā'que nemorō peje waro bocarāsama. A'ti umucopure nemorō wi'seri, acawererā, pacosānumia, pō'rā, weseri bocarāsama. Āpērā narē ña'arō weemicā, tere bocarāsama. Be'ropu quē'rārē Ō'acũ me'rā ninu'cũcā'rāsama.

³¹ Tojo nimicã, ni'cãrõacãrẽ wiorã weronojõ nirã be'ropure mejõ nirã nirãsama. Pãjãrã mejõ nirã quẽ'rã be'ropure wiorã weronojõ nirãsama, nicu niwĩ Jesú.

Jesú cã wẽriatjere apaturi werenemo'que ni'i
(Mt 20.17-19; Lc 18.31-34)

³² Be'ro Jesú Jerusalẽ wa'ari ma'apu cã bu'erã duporo u'mutãwã'cãcu niwĩ. Na Jerusalẽpu Jesure wẽjẽsĩ'rĩrãsama nĩrã, cã uiticã ã'arã, cã bu'erã ã'amarĩacãrã niwã. Masã na be'ro siruturã quẽ'rã uicãrã niwã. Be'ro Jesú cã bu'erã docere pijiocu niwĩ. Pijio, cãrẽ wa'atjere werecu niwĩ.

³³ —Musã masĩ'i. Marĩ Jerusalẽpu wa'arã wee'e. Topu yu'u Õ'acũ macũ masũ weronojõ uputigure a'tiro weerãsama. Pa'ia wiorã, tojo nicã Moisé oja'quere bu'eri masãpore o'orãsama. Na yu'ure wẽjẽdutarãsama. Náta tja ape di'tacjãrã judío masã nitirã wiorãrẽ wiaturiarãsama.

³⁴ Yu'ure bujicã'a, tãrãrãsama. Æ'seco e'opeo, yu'ure wẽjẽrãsama. Na tojo weemicã, i'tia numu be'ro masãgũsa'a, nicu niwĩ.

Santiago, Juã Jesure na sãrĩmi'que ni'i
(Mt 20.20-28)

³⁵ Be'ro Santiago, Juã Zebedeo põ'rã Jesú tiro wa'a, cãrẽ nicãrã niwã:

—Ësãrẽ bu'egu, ãsã sãrĩsere mu'u o'ocã uasa'a.

³⁶ Na tojo nicã, sãrĩtiña'cu niwĩ:

—¿Ñe'enojõ yu'u weecã uasari?

³⁷ Na yu'ticãrã niwã:

—Mu'u wiogu sãjãgũ, ãsãrẽ mu'urẽ dutitamujã sõrõapa. Ni'cũ mu'u diacjũ pe'e, apĩ cũpe pe'e dupoapa, nicãrã niwã.

³⁸ Na tojo nicã tu'ogu, Jesú nicu niwĩ:

—Musã yu'ure sãrĩsere tu'omasĩwe'e. Yu'u uputu pi'eti, wẽrĩgũsa'a. ¿Yu'u pi'eti wẽriatjere weronojõ musã quẽ'rã weemasĩti?

³⁹ Na yu'ticãrã niwã:

—Ëu. Pi'eti, wẽrĩmasĩ'i, nicãrã niwã.

Jesú narẽ nicu niwĩ:

—Diacjũta ni'i. Musã quẽ'rã yu'u weronojõ pi'eti, wẽrĩrãsa'a.

⁴⁰ Tojo weemicã, diacjũ pe'e, cũpe pe'e musãrẽ dupomasĩtisa'a. A'te yu'u weese niwe'e. Yu'u pacu cã beseyu'cãrã pe'e topu dujirãsama, nicu niwĩ.

⁴¹ Be'ro diez ãpẽrã Jesú bu'erã na tojo sãrĩcã tu'orã, Santiago, Juã me'rã ua wa'acãrã niwã.

⁴² Tojo weecã ã'agũ, Jesú pijio, narẽ nicu niwĩ:

—Musã masĩsa'a. A'ti nucũcãrẽ dutirã ti di'tare miiwapa wa'asama. Na docacjãrã quẽ'rã mejãrõta dutipesama.

⁴³ Musã pũrĩcã na weronojõ weesome. Tojo weronojõ o'orã, musã wa'teropu wiorã nisĩ'rĩrã, ãpẽrãrẽ da'raco'terã weronojõ niña.

⁴⁴ No'o ãpẽrã nemorõ nisĩ'rĩgũnojo nipe'tirãrẽ da'raco'tegu weronojõ tu'oña'ña.

⁴⁵ Yu'u weronojõ weeya. Õ'acũ macũ masũ weronojõ uputigu nimigũ, ãpẽrã yu'ure weetamuato nígu mejẽta a'tiwu. Yu'u pe'e narẽ weetamugũ a'tiwu. Tojo nicã pãjãrã na ña'arõ wee'que wapare wẽrĩbosa wapayewĩrõgũ a'tiwu, nicu niwĩ.

Jesú Bartimeo wãmetigu caperi bajuno'tigure yu'ruo'que ni'i
(Mt 20.29-34; Lc 18.35-43)

⁴⁶ Na Jerusalẽpu majãrã, Jericópu etacãrã niwã. Be'ro ti macãpu Jesú cã bu'erã me'rã yu'ruacu niwĩ. Pãjãrã masã cãrẽ sirutucãrã niwã. Topu Bartimeo wãmetigu Timeo macũ caperi bajuno'tigu ma'a sumutopu niyeru sãrĩdujicu niwĩ.

⁴⁷ “Jesú Nazarecjũ a'timi” nicã tu'ogu, Bartimeo caricũna'cãcu niwĩ:

—Jesú, Davi pãrãmi nituriagu, yu'ure pajaña'ña, nicu niwĩ.

48 Pãjãrã cÿrẽ “Caricÿticã'ña”, ni tu'ticãrã nimiwã. Cÿ pe'e tojo nimicã, nemopeocã'cu niwĩ.

—Davi pãrãmi nituriagu, yu'ure pajaña'ña, nicu niwĩ.

49 Tojo nicã tu'ogu, Jesú tojanu'cã, a'tiro nicu niwĩ:

—Pijioya.

Na cÿrẽ pijio, nicãrã niwã:

—Quero wã'cãnu'cãbaque'oya. Mu'urẽ pijimi, nicãrã niwã.

50 Tojo weegu cÿ bu'icjãrõrẽ to tuweecÿu bu'pumajã, Jesú tiro wa'acu niwĩ.

51 Topu ejacã, Jesú cÿrẽ sërĩtiña'cu niwĩ:

—¿De'ro yu'u weecã uasari?

—Masãrẽ bu'egu, yu'ure caperi bajucã uasa'a, nicu niwĩ.

52 Jesú cÿrẽ yu'ticu niwĩ:

—Mu'u yu'ure ëjõpeoapu. Tojo weegu mu'u yu'rũono'toja'a. Wa'agusa'a, nicu niwĩ.

Tojo nirĩ curata cÿ caperi ï'acu niwĩ. Be'ro Jesure ma'apu sirutuwã'cãcu niwĩ.

11

Jesú Jerusalẽ wãmetiri macãpu sãjãa'que ni'i
(Mt 21.1-11; Lc 19.28-40; Jn 12.12-19)

1 Jesú cÿ bu'erã me'rã Jerusalẽpu ejatjo cã'rõ du'sacaro niwã. Betfagé, Betania wãmetise macãrĩ ùrũgũ Olivo wãmeticju põtëorõpu ejacãrã niwã. Topu cÿ bu'erã puarãrẽ a'tiro nicu niwĩ:

2 —Si macã marĩ põtëorõ nirĩ macãpu wa'aya. Topu ejarã, ni'cÿ burro wĩ'magũ du'tenu'cõ'cure bocaekarãsa'a. Cÿ ne pesano'ña marĩgũ nigÿsami. Cÿrẽ pãa miitia.

3 No'o musãrẽ ãpërã “¿De'ro weerã tojo weeti?” nicã, “Ûsã wiogu uami. Maata wiano'rõsa'a tja”, niña, nicu niwĩ.

4 Be'ro na wa'a, sope pu'to ma'a sumuto du'tenu'cõ'cure bocaecãrã niwã. Bocaeya, cÿrẽ pãacãrã niwã.

5 Na tojo weeri cura topu nu'cÿrã narẽ nicãrã niwã:

—¿De'ro weerãtirã cÿrẽ pãati? nicãrã niwã.

6 Na tojo nicã tu'orã, Jesú duti'caronojõta narẽ yu'ticãrã niwã. Tojo weerã narẽ “Miaña”, nicãrã niwã.

7 Be'ro Jesú tiro miaa, cÿ burro bu'ipu na ye su'ti bu'icjasere tuweepeocãrã niwã. Tojo wéeca be'ro Jesú cÿ bu'ipu mujãpejacu niwĩ.

8 Cÿrẽ ëjõpeorã, pãjãrã cÿ yu'rũaro ma'apu na ye su'ti bu'icjasere sëeocÿucãrã niwã. ãpërã pÿrĩ nise querire dutecÿucãrã niwã.

9 Cÿ duporo wa'arã, cÿ be'rocjãrã quẽ'rã a'tiro caricÿcãrã niwã:

—Marĩ wiogure e'catise o'orã. ã'rĩ Õ'acÿ o'ó'cu añubutiami.

10 Cÿ wiogu sãjãtje añurõ wa'ato. Marĩ ñecÿ Davi wiogu ní'caro weronojõ añurõ wa'ato. Nipe'tirã u'musecjãrã cÿrẽ “Añubutiami” ni e'catise o'oato, nicãrã niwã.

11 Be'ro Jesú Jerusalẽpu sãjãejagu, Õ'acÿ wi'ipu wa'acu niwĩ. Topu nipe'tise ti wi'i cjasere ï'ape'o, Betaniapu cÿ bu'erã me'rã wa'a wa'acu niwĩ. Ñamica'apu niyucã, tojo weecu niwĩ.

Jesú higuera wãmeticju dũca marĩcjure ñaidijaduti'que ni'i
(Mt 21.18-19)

12 Ape numu bo'reacã Betaniapu ní'cãrã Jerusalẽpu wa'acã, Jesú ujaboayu'rũacu niwĩ.

13 Yoaropu ma'a sumuto higuera wāmeticju ni'cāgũ añurõ pūrīticjüre ī'acũ niwī. Be'ro tigu tiro ducatisa'aba nīgũ, ī'agũ wa'acũ niwī. Pūrī peje dia'cũ nicaro niwũ. Ducatiritero niticarõ niwũ.

14 Dũca maricã ī'agũ, Jesũ tigure nicũ niwī:

—Ne āpērã a'tigu dũcare ba'anemosome majã, nicũ niwī.

Cũ tojo nicã, cũ bu'erã tũ'ocãrã niwã.

Jesũ Ō'acũ wi'ipũ duarãrẽ cõ'awĩrõ'que ni'i
(Mt 21.12-17; Lc 19.45-48; Jn 2.13-22)

15 Be'ro Jerusalẽpu ejacãrã niwã. Jesũ Ō'acũ wi'ipũ sãjãejagu, Ō'acũrẽ ũjũamorõpeoatjere duarãrẽ, tere duarãrẽ cõ'awĩrõcũ niwī. Na niyeru dũcayuri mesare, na bujare duadujisere cõ'agũ, tuuquecũpe'ocã'cũ niwī.

16 Ne apeyenojõ duasenojõrẽ ti wi'ipũ mii, yũ'rutẽrĩwjadutiticũ niwī.

17 Narẽ bu'ẽgu, a'tiro nicũ niwī:

—Ō'acũ ye queti ojãca pũrĩpu a'tiro ojano'wũ: “Ya wi'i 'Nipe'tirocjãrã ñubueri wi'i ni'i', nino'ca wi'i ni'i.” Musã pe'e queoro weewe'e. Yajarã ya wi'ire weronojõ tojacã weepũ musã, nicũ niwī.

18 Pa'ia wiorã, āpērã Moisé oja'quere bu'eri masã cũ tojo nisere tũ'ocãrã niwã. Be'ro na tũ'o, “¿De'ro wee marĩ ã'rĩrẽ wẽjẽrãsarĩ?” ni, bu'iri a'manũ'cãcãrã niwã. Cũ bu'esere nipe'tirã tũ'omarĩamũjãcã ī'arã, cũrẽ uicãrã niwã.

19 Be'ro na'ique'ari cura Jesũ ti macãrẽ ní'cũ wijawã'cã, wa'a wa'acũ niwī tja.

Higuera wāmeticju ñaidija'que ni'i
(Mt 21.20-22)

20 Ape nũmũ bo'reacã tja Jerusalẽpu wa'arã, higuerağure nũ'cõrĩputa ñai'cũre ī'acãrã niwã.

21 Tojo weegu Pedro Jesũ “A'tigu dũcare ba'anemosome majã” ní'quere wãcũgũ, Jesure nicũ niwī:

—Ûsãrẽ bu'ẽgu, ī'aña. Sicũ mũ'ũ ñaiduti'cũ ñaia wa'apã, nicũ niwī.

22 Jesũ narẽ nicũ niwī:

—Ō'acũrẽ ãjõpeoya.

23 Diacjũ musãrẽ werẽguti. No'o a'tigu ũrũgũrẽ “Dia pajiri maapu doqueñorãti” nicã, queoro wa'arosa'a. Musã diacjũta ãjõpeocã, “Ûsã nise diacjũta wa'arosa'a” nicã, tojo wa'arosa'a.

24 Tojo weegu musãrẽ nigũti. Nipe'tise musã Ō'acũrẽ sãrĩcã, “Ûsãrẽ diacjũta o'ogũsami” ni ãjõpeocã, tojo wa'arosa'a.

25 Musã Ō'acũrẽ sãrĩrãtirã, āpērã me'rã apeyenojõ a'metu'ti'que cũorã, narẽ acobojomũ'tãña yujupu. Tojo weecã, marĩ pacũ u'mũsepũ nigũ quẽ'rã musã ña'arõ wee'quere acobojogũsami.

26 Āpẽrãrẽ acobojoticãma, marĩ pacũ u'mũsepũ nigũ quẽ'rã musã ña'arõ wee'quere acobojosome, nicũ niwī.

Jesure “¿Noa dutiro me'rã tojo weeti?” ní'que ni'i
(Mt 21.23-27; Lc 20.1-8)

27 Be'ro apaturi Jerusalẽpu ejacãrã niwã. Jesũ Ō'acũ wi'ipũ nirĩ cura a'tiro wa'acaro niwũ. Pa'ia wiorã, Moisé oja'quere bu'eri masã, āpērã judío masã bũcũrã Jesũ tiropũ wa'acãrã niwã.

28 Jesure sãrĩtiña'cãrã niwã:

—¿De'ronojõ dutise me'rã mũ'ũ weesere tojo weeti? ¿Noa mũ'ũrẽ tojo weedutigu dutise o'ori? nicãrã niwã.

29 Jesũ narẽ yũ'ticũ niwī:

—Yũ'u quẽ'rã musãrẽ sërĩtiña'megũti. Musã yũ'ure yũ'ticã, musãrẽ “A'te dutiro me'rã wee'e”, nigũti.

³⁰ ¿Noa Juãrẽ wãmeyedutigũ o'ópari? ¿Õ'acũ o masã o'ópari cãrẽ? Yũ'tiya, nicũ niwĩ.

³¹ Cũ tojo nicã tu'orã, na basu a'merĩ ucũcãrã niwã:

—Marĩ “Õ'acũ o'ócũ niwĩ” nicã, cũ marĩrẽ “To pũrĩcãrẽ ¿de'ro weerã Juãrẽ ëjõpeotiri?” nigũsami.

³² Marĩ “Õ'acũ o'óticũ niwĩ; masã cãrẽ o'ócãrã niwã” nicã, masã marĩrẽ tu'tirãsama, nicãrã niwã.

Masã Juãrẽ “Õ'acũ ye queti weremũ'tãrĩ masũ niwĩ”, ni ëjõpeocãrã niwã. Tojo weerã wiorã masãrẽ uinícãrã niwã.

³³ Tojo weerã na yũ'ticãrã niwã:

—Masĩtisa'a, niyũ'ruocã'cãrã niwã. Tere tu'ogu, Jesú narẽ nicũ niwĩ:

—Yũ'u quẽ'rã musãrẽ “A'te dutiro me'rã wee'e”, ni werewe'e, nicũ niwĩ.

12

Da'raco'terã queoro weeti'que ni'i
(Mt 21.33-46; Lc 20.9-19)

¹ Be'ro Jesú pa'ia wiorãrẽ, Moisé oja'quere bu'eri masãrẽ, judío masã wiorãrẽ queose me'rã werecu niwĩ:

—Ni'cũ cũ ya di'tapu Ƴ'se ote, sã'rĩsãnu'cõsami. Topũ na Ƴ'se bipesãati pere ùtãgãpu se'esãjãsami. Tojo nicã Ƴ'muarĩ wi'i na co'tedujiati wi'ire weesami.

»Be'ro aperopũ sijagũ wa'agu, ãpẽrãrẽ ti wesere co'tedutigũ cũusami. Narẽ cũ ya di'tare da'rase wapa “Tocã'rõ yũ'ure Ƴ'se wiapa”, niwã'cãsami.

² Be'ro Ƴ'se dũcatiriterore ti wese wiogu aperopũ nisami. Topũ nígũ, ni'cũ cãrẽ da'raco'tegure o'ósami. Cãrẽ o'ógũ, “Ya di'ta da'rarãrẽ yé Ƴ'sere sërĩgũ wa'aya”, nisami.

³ Cũ topũ ejacã, ti wese da'rarã cãrẽ ñe'e, paa, ne cã'rõ o'otimirã, o'ótõrõsama.

⁴ Be'ro apĩ cãrẽ da'raco'tegure o'ósami tja. Cũma dũpoapũ cãmida're, ña'arõ bujicã'a, o'ótõrõsama.

⁵ Ti wese wiogu apĩrẽ o'ónemosami tja. ã'rĩma diacjũta wẽjẽcã'sama. Be'ro pãjãrã o'ónemosami. ãpẽrãrẽ paasama. ãpẽrãrẽ wẽjẽcã'sama.

⁶ »Cũ macũ Ƴputu ma'igũ dia'cũ dũ'sasami. Be'ropũ cãrẽ o'ósami. A'tiro wãcũmisami: “Yũ'u macũrẽ wiopesase me'rã ã'arãsama”, nimisami.

⁷ Wiogu macũ na tiropũ etacã, ti wese da'rari masã a'tiro nisama: “ã'rĩta nimi be'ropũ a'ti wesere ñe'eacjũ. Ma. Cãrẽ wẽjẽrã. Be'ro a'ti wese marĩ ya wese tojarõsa'a”, ni wãcũsama.

⁸ Be'ro cãrẽ ñe'e, wẽjẽcã'sama. Tu'ajanũ'cõ, ti wese sumutopũ cũ upũre cõ'asama, nicũ niwĩ Jesú.

⁹ Be'ro Jesú narẽ ninemocu niwĩ:

—To pũrĩcãrẽ ti wese wiogu narẽ ¿de'ro weegũsari? A'tiro weegũsami. Cũ a'ti, cũ ya di'ta da'rarãrẽ wẽjẽcõ'ape'o, ãpẽrãrẽ ti di'tare o'ogũsami.

¹⁰ »Musã Õ'acũ ye queti ojãca pũrĩrẽ bu'epã. Yũ'ure wa'atjere a'tiro ojano'wũ: Ëtã pjĩrĩ me'rã wi'i yeeri masã ni'cã pjĩ na Ƴatica pjĩrẽ cõ'arãsama.

Na cõ'ãca pjĩ me'rã ãpẽrã pe'e ni'cã wi'i tutuari wi'i yeenu'cãmũjãsama.

¹¹ Õ'acũ marĩ wiogu na cõ'ãca pjĩ me'rã tojo weesami.

Cũ tojo wee'que “Añubutia'a”, ni tu'oña'no'o, ni ojano'wũ, nicũ niwĩ Jesú.

¹² Wiorã te queose me'rã cũ ucũcã, “Ûsãrêta ucũgũ weesami”, nicãrã niwã. Tojo weerã cãrẽ ñe'esĩ'rĩmicãrã niwã. Masãrẽ ui nicãrã niwã. Tojo weerã ñe'emasĩti, wa'a wa'acãrã niwã.

Weeta'sase me'rã Jesure bu'iri a'marã na sêrĩtiña'que ni'i
(Mt 22.15-22; Lc 20.20-26)

¹³ Be'ro wiorã fariseo masãrẽ, tojo nicã Herode ya curuacjãrãrẽ Jesú tiropu o'ócãrã niwã. Na Jesure mejêcã yu'ticã ùarã, bu'iri bocasĩ'rĩrã, tojo weecãrã niwã.

¹⁴ Be'ro na o'ó'cãrã Jesú tiropu ejarã, a'tiro nicãrã niwã:

—Masãrẽ bu'egu, mu'ù nisetisere masĩ'i. Masã yu'ure “¿De'ro wãcũrãsarĩ?” nirõ marĩrõ diacjũ ucũ'u. Õ'acũ yere diacjũ were'e. Æpêrã “Wiorã nima” nirõ marĩrõ nipe'tirãrẽ ni'cãrõnojõ ï'a'a. Mu'urẽ apeyenojõ sêrĩtiña'sĩ'rĩsa'a. Romano masã wiogure cũ niyeru wapaseesere wapayecã, marĩrẽ dutise ¿añuti o ña'a nitine? ni sêrĩtiña'cãrã niwã.

¹⁵ Jesú pe'e na weeta'sase me'rã sêrĩtiña'cã ï'agũ, a'tiro nicu niwĩ:

—¿De'ro weerã yu'ure mejêcã yu'tigu, bu'iri bocagusami nisĩ'rĩrã, sêrĩtiña'ti? Niyeru kujire miitia, nicu niwĩ.

¹⁶ Tojo weerã ti kujire miiticãrã niwã. Tere ï'agũ, Jesú sêrĩtiña'cu niwĩ:

—¿Noa queose, noa wãme wã'ñati? nicu niwĩ.

Na yu'ticãrã niwã:

—César, romano masã wiogu queose, cũ wãme wã'ña'a, nicãrã niwã.

¹⁷ Na tojo nicã tu'ogu, Jesú narẽ nicu niwĩ:

—To pũricãrẽ César, romano wiogu wapayedutisenojõrẽ cãrẽ o'oya. Õ'acũ ye pe'ema cãrẽ o'oya. Cũ weedutisere weeya, nicu niwĩ.

Cũ tojo yu'ticã tu'orã, tu'omarĩa wa'acãrã niwã.

Masã wêrĩca be'ro masãsere Jesure sêrĩtiña'que ni'i
(Mt 22.23-33; Lc 20.27-40)

¹⁸ Be'ro Æpêrã pa'ia saduceo masã Jesú tiro wa'acãrã niwã. Na “Wêrĩ'cãrã masãsome”, ni ãjõpeosama. Tojo weerã Jesure a'tiro nicãrã niwã:

¹⁹ —Masãrẽ bu'egu, Moisé a'tiro dutise cũucu niwĩ: “Ni'cũ numotigu põ'rãtitimigũ wêrĩcã, cũ acabiji cũ numo ní'core nũorêato. Be'ro cũ co me'rã ne waro põ'rãtimu'tãgũrẽ cũ ma'mi wêrĩ'cure põ'rãtibosato”, nicu niwĩ.

²⁰ Ni'cũ põ'rã sietere tojota wa'acaro niwũ. Masã ma'mi numoti, põ'rãtitimigũ wêrĩa wa'acu niwĩ.

²¹ Cũ be'rocjũ cũ ma'mi numorẽ nũorêcu niwĩ. Cũ quẽ'rã põ'rãtitimigũ wêrĩa wa'acu niwĩ. Be'rocjũ quẽ'rãrẽ tojota wa'acaro niwũ.

²² Tojo dia'cũ te nituogupure tojo wa'aturiadijacaro niwũ. Be'ro na numo ní'co quẽ'rã wêrĩa wa'aco niwõ.

²³ Na siete core numoticãrã niwã. To pũricãrẽ wêrĩ'cãrã masãcã, ¿ni'í numo tojabutiagosari? nicãrã niwã.

²⁴ Tojo nicã tu'ogu, Jesú narẽ yu'ticu niwĩ:

—Musã wisiyu'rua'a. Õ'acũ ye queti ojãca pũrĩ cjasere ne masĩwe'e. Õ'acũ cũ tutuase quẽ'rãrẽ masĩwe'e.

²⁵ Wêrĩ'cãrã na masãca be'ro numotisome. Põ'rã numia quẽ'rãrẽ numisosome. Õ'acũrẽ wereco'terã u'musepu nirã werenojõ nirãsama.

²⁶ Apeyenojõ musãrẽ wêrĩ'cãrã masãsere werenemogũti. Musã Moisé ojãca pũrĩrẽ bu'epã. Õ'acũ cãrẽ ni'cã yucusiti ãjũrĩ sitipu a'tiro ucũcu niwĩ: “Yu'ù Õ'acũ ni'i. Mu'ù ñecũsumua Abrahã, Isaa, Jacob wiogu ni'i”, nicu niwĩ.

²⁷ Cũ, “Na wiogũ ni'i” nigũ, “Yũ'u tiropũ catima”, nigũ weecu niwĩ. Õ'acũ catirã wiogũ nimi. Wẽribajuduti'cãrã marĩma. Tojo weerã musã, “Wẽrĩ'cãrã masãsome” nĩrã, wisiyũ'rũa'a, nicũ niwĩ Jesú.

Moisé dutise cõu'que ni'cãrõ añuyũ'rũnũ'cãrõ ni'i nise ni'i
(Mt 22.34-40)

²⁸ Apĩ quẽ'rã topũ Moisé oja'quere bu'eri masũ Jesú tiro nicũ niwĩ. Jesure saduceo masã me'rã upũtu ucũcã tu'ocu niwĩ. Tojo weegu Jesú añurõ yũ'time'rĩcã ï'agũ, cãrẽ sẽrĩtiña'cũ niwĩ:

—Moisé cũ duti'que ¿disenojõ waro apeye yũ'rũoro añuyũ'rũnũ'cãti? nicũ niwĩ.

²⁹ Jesú cãrẽ yũ'ticũ niwĩ:

—Apeye dutise yũ'rũoro a'te nemorõ añuyũ'rũnũ'cã'a. A'tiro ni'i: “Tũ'oya, Israe curuacjãrã. Õ'acũ marĩ wiogũ ni'cũta wiogũ waro nimi.

³⁰ Tojo weerã Õ'acũ marĩ wiogũre nipe'tise musã ãjõpeose me'rã, musã wãcũse me'rã, musã tu'oña'se me'rã, tojo nicã musã tutuase me'rã ma'ĩña.” A'te ni'i apeye yũ'rũoro niyũ'rũnũ'cãse.

³¹ A'te be'rore tojocureta ni'i, nĩrõ. A'te ni'i. “Marĩ basu ma'irõnojõta ãpẽrãrẽ ma'irõña'a.” Apeyepũa a'te nemorõ marĩsa'a, nicũ niwĩ Jesú.

³² Cũ tojo nicã tu'ogu, Moisé oja'quere bu'eri masũ a'tiro nicũ niwĩ:

—Masãrẽ bu'egu, mũ'u diacjũ waro ucũ'u. Tojota ni'i mũ'u nise. Õ'acũ ni'cũta nisami. Apĩ cũ yũ'rũoro nigũpũa marĩsami.

³³ Õ'acũrẽ marĩ ãjõpeose me'rã, marĩ tu'oña'se me'rã, marĩ wãcũse me'rã, marĩ tutuase me'rã ma'ise apeye nemorõ niyũ'rũnũ'cã'a. Tojo nicã marĩ basu ma'irõnojõta ãpẽrãrẽ ma'ise añu ni'i. Nipe'tise marĩ wa'icũrã ãjũamorõpeose nemorõ wapati'i. Tojo nicã nipe'tise ñubuepeoropũ ãjũamorõpeorãti nise nemorõ wapati'i, nicũ niwĩ.

³⁴ Jesú cũ weesooro marĩrõ añurõ ucũme'rĩcã ï'agũ, cãrẽ nicũ niwĩ:

—Cã'rõacã du'sa'a mũ'u Õ'acũrẽ añurõ ãjõpeo yũ'rũtẽriãtjo, nicũ niwĩ.

A'te be'rore ne ni'cũ Jesure sẽrĩtiña'ma'aticũ niwĩ.

Jesú masãrẽ “Cristo na nigũ ¿noa macũ niti?” ni sẽrĩtiña'que ni'i
(Mt 22.41-46; Lc 20.41-44)

³⁵ Jesú Õ'acũ wi'ipũ bu'egu, masãrẽ a'tiro nicũ niwĩ:

—¿De'ro weerã Moisé oja'quere bu'eri masã Cristo Õ'acũ bese'cũre “Davi pãrãmi nimi” nisari?

³⁶ Davita Espĩritu Santu cũ masĩse o'oro me'rã a'tiro ni ojacu niwĩ:

Õ'acũ u'mũsepu nigũ cũ macũrẽ, yũ'ure yũ'rũoacjũre a'tiro nicũ niwĩ:

“Yũ'u tiro wiogũ dujiri cũmurõpu dujigũsa'a.

Mũ'u to dujicã, mũ'ũrẽ ï'atu'ti'cãrãrẽ docaque'acã weeguti”, nicũ niwĩ Õ'acũ, ni ojacu niwĩ Davi.

³⁷ Davi basuta Õ'acũ bese'cũ Cristore “Yũ'u wiogũ nimi”, nicũ niwĩ. Tojo weegu cũ pãrãmi se'saro nirõnojõ o'ogu, cũ wiogũ nicũ niwĩ, nicũ niwĩ Jesú.

Masã pãjãrã topũre nĩrã tu'saropũta Jesú weresere tu'otu'sacãrã niwã.

Moisé oja'quere bu'eri masãrẽ “Na tojo weema” nise ni'i
(Mt 23.1-36; Lc 11.37-54; 20.45-47)

³⁸ Jesú masãrẽ bu'egu, a'tiro nicũ niwĩ:

—Musã Moisé oja'quere bu'eri masãrẽ tu'omasĩña. Musãrẽ ï'ato nĩrã, su'ti yoase paca me'rã sãña, ñubuesijatũ'sama. Tojo nicã macã decopũ wiopesase me'rã añuduticã uasama.

³⁹ Na nerẽse wi'seripũ wiorã na dujiwũase cũmurĩpu dujisĩ'rĩsama. Bosenu mũ weeropũ quẽ'rãrẽ mejãrõta nisĩ'rĩsama.

⁴⁰ Wapewia numia ye wi'serire ã'masama. Na ña'arõ wee'quere wãcũdutihirã yoacã ñubuenta'sasama. Náta ãpẽrã yu'rũoro bu'iri da'reyu'rũnu'cãno'ajã nima, nicu niwĩ Jesú.

Ni'cõ wapewio pajasecũogo Õ'acũrẽ o'o'que ni'i
(Lc 21.1-4)

⁴¹ Jesú Õ'acũ wi'ipũ nígũ, masã niyeru o'orã sãawũase acari põtẽorõ dujicu niwĩ. Masã te acaripũ niyeru sãacã, ñ'adujibajaque'acũ niwĩ. Pãjãrã pajiro niyeru cũorãrẽ pajiro sãacã ñ'acũ niwĩ.

⁴² Na te acaripũ sãarĩ cura ni'cõ wapewio pajasecũogo ejaco niwõ. Co pua cuji niyeru wapamarĩse cujiri ni'cã acaropũ sãaco niwõ.

⁴³ Co tojo wéeca be'ro Jesú cã bu'erãrẽ pijio, narẽ nicu niwĩ:

—Diacjũ musãrẽ wereguti. Õ'acũ ñ'orõpũ a'tigo wapewio pajasecũogo nipe'tirã yu'rũoro o'oyu'rũnu'cãmo.

⁴⁴ ãpẽrã pe'e narẽ du'sasere o'oama. Co pe'e pajasecũogo nimigõ, co cũomi'que, co ba'acatibo'queacãrẽ o'ope'ocã'mo, nicu niwĩ.

13

Jesú “Õ'acũ wi'i, Jerusalẽ cja wi'i cõ'ano'rõsa'a” ní'que ni'i
(Mt 24.1-2; Lc 21.5-6)

¹ Jesú Õ'acũ wi'ipũ wijaari cura ni'cã cã bu'egũ a'tiro nicu niwĩ:

—Ûsãrẽ bu'egũ, a'ti wi'i na ãtãpaga me'rã yee'que pacare ñ'aña. Ti wi'i añubutiari wi'ijõ ni'i, nicu niwĩ.

² Jesú cãrẽ yu'ticu niwĩ:

—Mu'u a'ti wi'i yéeca wi'ire ñ'amisa'a. Be'ro ne ni'cãgã ãtãgã apega bu'ipũ yeeturiamujã'que tojasome. Nipe'tise mutõdijono'rõsa'a, nicu niwĩ.

A'ti mũcõ pe'tise dũporo Jesú “A'tiro wa'arosa'a” ní'que ni'i
(Mt 24.3-28; Lc 21.7-24; 17.22-24)

³ Be'ro Jesú cã bu'erã me'rã ãrũgũ Olivo Õ'acũ wi'i põtẽorõ nicjupũ wa'acãrã niwã. Jesú topũ dujiri cura Pedro, Santiago, Juã, André ãpẽrã tu'otiropũ cãrẽ sãrĩtiña'cãrã niwã:

⁴ —Wereya ãsãrẽ. ¿De'ro nicã mu'u “Õ'acũ wi'i cjase ãtãpagare mutõdijono'rõsa'a” ní'que wa'arosari? ¿Ñe'enojõ me'rã ñ'ogũsari a'te tojo wa'atjere? nicãrã niwã.

⁵ Jesú narẽ yu'ticu niwĩ:

—ãpẽrã musãrẽ nisoori nĩrã, tu'omasĩña.

⁶ Pãjãrã a'tiro nisoorãsama: “Yu'u Õ'acũ tutuaro me'rã wee'e; Õ'acũ bese'cũ Cristo ni'i”, nĩrãsama. Na tojo nisere tu'orã, pãjãrã siruturãsama.

⁷ »Musã a'mewẽjẽse quetire tu'orã, “Topũ tojo wa'aporo” nicã tu'orãsa'a. Tere tu'orã, ucuaticã'ña. Te a'tirota wa'arosa'a. Tojo nimirõ, a'ti mũcõ pe'tiatjõ du'sarosa'a yujupũ.

⁸ Ni'cã curuacjãrã ape curuacjãrã me'rã a'mequẽrãsama. Tojo nicã ni'cã di'tacjãrã ape di'tacjãrã me'rã a'mewẽjẽrãsama. Pũrõ apesepũre di'ta narãsãse wa'arosa'a. Ñjaboase wa'arosa'a. A'te nipe'tise peje me'rã masã ne waro pi'etiwã'cõse ni'i. Numio co macũrẽ wũase dũporo pũrĩse nu'cãrõ weronõjõ nĩrõsa'a.

⁹ »Musãrẽ ñe'e, wiorã tiropũ miarãsama. Musã nerẽse wi'seripũre paaperãsama. Musã yu'ure ãjõpeose wapa wiorã wa'teropũ miano'rãsa'a. Tojo weecã, yé cjasere wererãsa'a. Tojo weerã musã basu añurõ wãcũtu'oña'ña.

10 A'ti umuco pe'tiatji dūporo nipe'tirocjārārē Ō'acū masārē yu'rūose quetire werese'sabi'ano'rōsa'a.

11 Musārē wiorā tiropu miacā, wācūque'titirāta wa'aya. “¿Īsā de'ro ucūrāsariba topure?” ni wācūticā'ña. Ō'acū musārē wācūse o'osere topure ucūña. Musā mejēta ucūrāsa'a. Espiritu Santu ucūgūsami.

12 Ni'cū pō'rā wiorāpūre a'merī weresā, wējēcā weerāsama. Na pacusumua quē'rā na pō'rārē wiorāpūre weresārāsama. Na pō'rā quē'rā mejārōta na pacusumuarē yu'rūnū'cā, wērīcā weerāsama.

13 Nipe'tirocjārā masā musārē yu'ure ējōpeose bu'iri ī'atu'tirāsama. Yu'ure ējōpeoyapatirā pūrīcā yu'rūwetirāsama. Yu'u pacu tiropu catinu'cūrāsama.

14 »Dūporocjūpu Ō'acū ye queti weremū'tārī masū Danie wāmetigu a'ti umuco pe'tiatji dūporo wa'atjere ojayucu niwī. “Ña'agū Ō'acū yabigūnojō cū ya wi'ipu sājātīgūnojō Jerusalē cja wi'i añurī wi'ipure sājāa, nu'cūgūsami. Tojo weegu cū sājāase me'rā ti wi'i ña'ase marīrī wi'ire dojorēgūsami”, ni ojayucu niwī. Cūrē ti wi'ipu nicā ī'arā, musā a'ti pūrīrē bu'e tū'omasīña. Tojo wa'acā ī'arā, Ō'acū bu'iri da'regusami nīrā, Judeapu nīrā ūrūpagupu du'tiaya.

15 Tojo wa'ari nūmūrē wi'i dūposārī opa sirapu soo pesagūnojō po'pearu cjasere sājāa duretimigū, diacjūta wa'a wa'aya.

16 Wesepu tō'ogū quē'rā ne wi'ipu tojaa, duregu wa'aticā'ña.

17 Tojo wa'ase nūmūrī numia nijīpacosānumiarē, pō'rā mi'rīrā cūorārē bujaweose nūmūrī nirōsa'a. Na umūñarō wa'amasīsome.

18 “Yusūase nūmūrīrē tojo wa'aticā'to” ni, Ō'acūrē sērīña.

19 Tojo wa'ase nūmūrī pi'etise nūmūrī nirōsa'a. Ō'acū a'ti turire wéeca be'rore tocā'rō pi'etise marīcaro niwū. Be'ropu quē'rārē tocā'rō waro pi'etise marīrōsa'a.

20 Ō'acū pi'etise nūmūrīrē dūoticāma, ne ni'cū yu'rūwetitibutiabosami. Ō'acū pe'e cū yarā, cū bese'cārārē wéegu, tojo wa'ase nūmūrīrē dūogusami.

21 »Tojo wa'ari curare āpērā musārē nisoorāsama: “Jāa, ī'aña. Ō'acū bese'cu Cristo a'to nimi. Topu nimi”, nirāsama. Na tojo nicā, ējōpeoticā'ña.

22 Pājārā nisoori masā a'tirāsama. A'tiro nirāsama: “Yu'u Ō'acū bese'cu Cristo ni'i. Ō'acū ye quetire weremū'tārī masā ni'i”, nisoorāsama. Peje wee'ose weerāsama narē ējōpeoato nīrā. Basiocāma, Ō'acū cū bese'cārāpūreta ējōpeodu'ucā weesī'rīrāsama. Tojo weerā narē ne ējōpeoticā'ña.

23 Musā tojo wa'asere añurō tū'omasīña. Te niatjeta musārē wereyutoja'a, nicu niwī Jesú.

*Ō'acū macū masū weronojō upūtigu ¿de'ro wee a'tigusari? nise ni'i
(Mt 24.29-35,42-44; Lc 21.25-36)*

24 Jesú a'tiro ni werenemocu niwī:

—Te pi'etise nūmūrī yu'rūca be'ro mujīpū umucocjū na'itī'a wa'agusami. Ñamicjū quē'rā bo'reyusome.

25 Ñocōa burūdijarāsama. Nipe'tirā u'muarōpu nīrā narāsācā weeno'rāsama.

26 Tojo wa'ari cura nipe'tirā yu'u Ō'acū macū masū weronojō upūtigu o'mecururipu tutuaro me'rā asistedijaticā ī'arāsama.

27 Be'ro yu'ure wereco'terārē o'óguti. Na neorāsama yu'u bese'cārā nipe'tiro no'o nirōcjārārē.

28 »Musārē otecju higeragu wāmeticju me'rā queose o'oguti. Tigu dūpuripu pūrī ñasāwījisājācā, “Cū'ma wa'arotiro wee'e”, nisa'a.

29 A'te weronojō yu'u todūporo ní'que peje wa'acā ī'arā, “Cā'rōacā Jesú a'ti di'ta wiogu sājātjo dū'sasa'a”, niña.

³⁰ Diacjũ musãrẽ wereguti. A'te peje tojo wa'ari curare nirã wẽrĩsome. Tojo wa'asere ï'ape'ocã'rãsama.

³¹ A'ti umuco, a'ti di'ta pe'tidijarosa'a. Yũ'u ucũse, yũ'u bu'ese pũrĩcã ninu'cũcã'rõsa'a. Nipe'tise yũ'u ní'que queoro wa'arosa'a.

³² »Yũ'u apaturi a'tiatjema ti numu nicã, ti hora nicã a'tigusã'a nisere ne masĩno'ña marĩ'i. Õ'acũrẽ wereco'terã u'musecjãrã, yũ'u Õ'acũ macũ quẽ'rã masĩwe'e. Yũ'u pacu Õ'acũ ni'cũta masĩsami.

³³ »Tojo weerã musã añurõ wãcũ, tu'omasĩyuya. “¿De'ro nicã a'tigusari?” ni ñubue, co'tenu'cũcã'ña. Yũ'u a'tiatjere musã ne masĩwe'e.

³⁴ Musãrẽ queose me'rã wereguti. Ni'cũ masũ yoaropu sijagu wa'asami. Cũ wa'ase duporo cãrẽ da'raco'terãrẽ cũ ya wi'ire “Co'teapa”, nisami. Nãnucãrẽ na da'ratjere cũusami. Sope co'tegure “Sopere co'teya”, nisami.

³⁵ Na weronojõ musã niña. Nãmarĩcã na wiogu dajatjere ne masĩtisama. Na'ique'ari cura, ñami deco, cãrẽ'quẽ uuri cura, o bo'reacã ní'gũ nibosami. Musã quẽ'rã na weronojõ masĩtimirã, yũ'ure co'teya.

³⁶ Yũ'u wãcũña marĩrõ a'ti, musãrẽ cãrĩrãrẽ weronojõ bocaejapejasĩ'rĩtisa'a.

³⁷ Yũ'u musãrẽ nisere nipe'tirãrẽ nigũti. Añurõ wãcũ, co'teyuya, ni werecu niwĩ Jesú.

14

Jesure ñe'erãtirã na apoyu'que ni'i

(Mt 26.1-5; Lc 22.1-2; Jn 11.45-53)

¹ Pua numu Pascua bosenumu, pã bucuase me'rã na morẽti'quere ba'ari bosenumu du'sacaro niwũ. Ti bosenumu judío masã na ñecũsumua Egiptopu ní'cãrã wi-jawã'cã'quere wãcũrĩ bosenumu nicaro niwũ. Pa'ia wiorã, Moisé oja'quere bu'eri masã ¿de'ro wee Jesure ñe'e wẽjẽrãsari? ní'ã, weesooome'rĩse me'rã na weeatjere apoyucãrã niwã.

² Tojo ní'ã, a'tiro nicãrã niwã:

—Bosenumu nicã weeticã'rã. Masã cãrẽ ma'írã, no'o uaro caricũma'a, marĩ tojo weesere dojorẽbosama, nicãrã niwã.

Ni'cõ numio Jesure ma'iyũ'rũgo u'mutise piopeo'que ni'i

(Mt 26.6-13; Jn 12.1-8)

³ Na “Jesure wẽjẽrãti” ni apocaterore Jesú Betaniapu nicu niwĩ. Simó cãmi boa, yũ'rũ'cu ya wi'ipu nicu niwĩ. Jesú cã ba'adujiri cura ni'cõ numio u'muticja cũogo ejaco niwõ. Tiga acosticja u'mutise nardo wãmetise wapabũjũsere poseticaro niwũ. Tĩ ñacõrẽ pe'equejo, Jesú dupoa bu'ipu u'mutisere piopeoco niwõ.

⁴ Æpẽrã topu nirã co tojo weecã ï'arã, uayũ'rũacãrã niwã. Tojo weerã a'tiro a'merĩ ucũcãrã niwã:

—¿De'ro weego co a'te u'mutise wapabũjũsere mejõ waro tojo weecõ'ati?

⁵ A'te ni'cã cũ'ma da'rãse wapa wapata'aro weronojõ duago, bocano'boapã. Te me'rã pajasecũorãrẽ weetamuboapõ, nicãrã niwã. Co tojo weesere tu'satirã, pũrõ tu'ticãrã niwã.

⁶ Jesú pe'e narẽ nicu niwĩ:

—Cariboticã'ña. ¿De'ro weerã core cariboti? A'tere yũ'ure tojo wéego, añurõ weego weemo.

⁷ Pajasecũorã musã wa'teropu ninu'cũcã'rãsama. Musã no'o uaritero narẽ añurõ weetamumasĩ'i. Yũ'uma musã wa'teropu ninu'cũcã ï'asome.

⁸ A'tigo yũ'ure co weesĩ'rĩrõ põtẽorõ añurõ weemo. Co yũ'ure piopeogo u'mutisere apoyu, na yaarã u'mutise wa'reatjo weronojõ yũ'ure weeyumo.

⁹ Diacjũ musãrẽ weregutĩ. A'ti di'tapũre no'o nirõ yu'u masãrẽ yu'rũose quetire werecusiarã, a'tigo co yu'ũre wee'quere wãcũdutarã wererãsama, nicu niwĩ.

Juda wiorãpũre Jesure o'oatje cjase ni'i

(Mt 26.14-16; Lc 22.3-6)

¹⁰ Jesũ numiorẽ tojo nĩca be'ro Jesũ bu'erã doce me'rãcjũ ní'cu Juda Iscariote a'tiro weecu niwĩ. Pa'ia wiorã tiropũ wa'a, Jesure cũ o'oatje cjasere na me'rã ucũgũ wa'acu niwĩ.

¹¹ Cũ tojo nisere tu'orã, upũtu e'catirã, "Mu'ũrẽ niyeru wapayerãti", nicãrã niwã Judare. "¿De'ro nicã yu'ũre Jesure wiorãpũre o'oroũamitito?" ni wãcũcu niwĩ Juda.

Jesũ cũ bu'erã me'rã ba'atũo'que ni'i

(Mt 26.17-29; Lc 22.7-23; Jn 13.21-30; 1Co 11.23-26)

¹² Masã pã bũcuase me'rã morẽti'quere ba'ari bosenuũu ninũ'cãcaro niwũ. Ti nuũu nicã, ni'cũ oveja wĩ'magũ na Pascua bosenuũu ba'acjũre wẽjẽsama. Titare Jesũ bu'erã cũrẽ sãrĩtiña'cãrã niwã:

—¿No'opũ marĩ Pascua bosenuũu ba'atjore apoyucã uasari? nicãrã niwã.

¹³ Tojo nicã tu'ogu, puarã cũ bu'erãrẽ o'ocu niwĩ. A'tiro narẽ werecu niwĩ:

—Jerusalẽpu wa'aya. Topũ ni'cũ masũ acoga tuupeogũre bocaejapejarãsa'a. Cũ no'o wa'aro sirutuya.

¹⁴ Cũ sãjãarõ ti wi'i wiogũre niña: "Uãrẽ bu'egu a'tiro niami: '¿No'opũ nisari yu'u bu'erã me'rã Pascua bosenuũu ba'atji tucũ?' niami", niña.

¹⁵ Musã tojo nicã, u'muarõca tucũ apoyuca tucũjopũ musãrẽ i'ogũsami. Topũ marĩ ba'atjere apoyuya, nio'ocu niwĩ Jesũ.

¹⁶ Be'ro cũ bu'erã wa'a, Jerusalẽpu etacãrã niwã. Topũ etarã, Jesũ cũ ní'caronojõta nipe'tisere bocacãrã niwã. Topũ na ba'atjere apoyucãrã niwã.

¹⁷ Na'ique'aca be'ro Jesũ cũ bu'erã doce me'rã ti wi'ipũre etacu niwĩ.

¹⁸ Na ba'ari cura Jesũ cũ bu'erãrẽ nicu niwĩ:

—Diacjũ musãrẽ weregutĩ. Musã me'rãcjũ ni'cũ marĩ me'rã ba'adujigu wiorãpũre yu'ũre wẽjẽdutigu o'ogũsami, nicu niwĩ.

¹⁹ Cũ tojo nicã tu'orã, upũtu bujaweticãrã niwã. Nãnu'cu a'merĩ sãrĩtiña'cãrã niwã:

—Yu'ũta nicã'sa'aba, nicãrã niwã.

²⁰ Jesũ narẽ yu'ticu niwĩ:

—Nĩ'cũ musã doce me'rãcjũ yu'u me'rã a'ti papũ yosoba'agu nimi.

²¹ Yu'u Ō'acũ macũ masũ weronojõ upũtigũre Ō'acũ ye queti ojãca pũrĩ ní'caronojõta wa'arosa'a. Tojo wa'acã, yu'ũre wiorãpũre o'ogũma ña'abutiario wa'arosa'a. Cũ diacjũta bajuatiyu'rũocã, nemorõ añubopã, nicu niwĩ.

²² Jesũ cũ bu'erã me'rã ba'ari cura pãgãrẽ mii, cũ pacu Ō'acũrẽ e'catise o'ocu niwĩ. Tu'ajanu'cõ, tigare dũcawaa, narẽ o'ogu, a'tiro nicu niwĩ:

—Ba'aya. A'te yu'u upũ ni'i, nicu niwĩ.

²³ Be'ro sĩ'rĩrĩ pare mii, Ō'acũrẽ e'catise o'ocu niwĩ tja. Tu'ajanu'cõ, cũ bu'erãrẽ tiacu niwĩ. Nipe'tirã ti pa cjasere sĩ'rĩpe'ticã'cãrã niwã.

²⁴ Narẽ tiagũ, nicu niwĩ:

—A'te yé dí ni'i. Masã ña'arõ wee'quere wẽrĩ wapayebosagusa'a. Ō'acũ masãrẽ apeye ma'ma "A'tiro weeguti" ní'quere cũugũsami. Yu'u wẽrĩgũ, dí o'mabũrose me'rã pãjãrã añurõ weeno'rãsama.

²⁵ Diacjũ musãrẽ weregutĩ. A'te u'sedũcaco vino marĩ ni'cãrõacã sĩ'rĩrõ weronojõ weenemosome. Be'ro yu'u pacu yu'ũre wiogu sãrõcãpu, musã me'rã apaturi ma'ma vino sĩ'rĩnemogũsa'a tja, nicu niwĩ Jesũ.

*Jesú Pedroro “Mũ'u yũ'ure ‘Masĩwe'e’ nigũsa'a” ní'que ní'i
(Mt 26.30-35; Lc 22.31-34; Jn 13.36-38)*

²⁶ Jesú cũ bu'erã me'rã ba'áca be'ro Õ'acũrẽ basapeotoja, ti wi'ire wijaa wa'acãrã niwã. Wijaa, ũrũgũ Olivo wãmeticjũpũ wa'acãrã niwã.

²⁷ Topũ wa'agũ, Jesú narẽ nicũ niwĩ:

—Musã nipe'tirã a'ti ñami uirã, yũ'ure cõ'awã'cãpe'tia wa'arãsa'a. Musã tojo weeatje Õ'acũ ye queti ojáca pũrĩpũ níronojõta wa'arosa'a. A'tiro ojano'wũ: “Yũ'u oveja co'tegure wẽjẽno'cã weegusa'a. Tojo weecã, cũ yarã oveja no'o ñaro omastearãsama”, niwũ.

²⁸ Be'ro yũ'u wẽrĩ'cũpũ masãca be'ro musã dũporo Galilea di'tapũ wa'ayutojagusa'a, nicũ niwĩ.

²⁹ Cũ tojo nicã tũ'ogũ, Pedro yũ'ticũ niwĩ:

—Ãpẽrã mũ'urẽ cõ'awã'cãcã, yũ'u pũrĩcã ne wa'asome, nicũ niwĩ.

³⁰ Tojo nisere tũ'ogũ, Jesú nicũ niwĩ:

—Diacũ mũ'urẽ weregũti. Ni'cãcã ñami puati cãrẽ'quẽ uuati dũporo yũ'ure i'tiati “Cũrẽ masĩwe'e”, nigũsa'a, nicũ niwĩ.

³¹ Tojo nicã tũ'omigũ, Pedro ninemocũ niwĩ:

—Yũ'u pũrĩcã na yũ'ure wẽjẽsĩ'rĩcãma, “Cũ me'rã boagũti”, nigũsa'a. “Cũrẽ masĩwe'e” nisome, nicũ niwĩ. Be'ro nipe'tirã cũ bu'erã Pedro ní'caronojõta nibũrocãrã niwã.

*Jesú Getsemaní wãmetiropũ cã pacũre ñubue'que ní'i
(Mt 26.36-46; Lc 22.39-46)*

³² Olivo wãmeticjũ ũrũgũpũ wa'arã, tigũ dũ'pocã Getsemaní wãmetiropũ etacãrã niwã. Topũ Jesú cũ bu'erãrẽ a'tiro nicũ niwĩ:

—Yũ'u ñubuegũ wa'ari cura a'topũ dũjĩniña yujupũ, nicũ niwĩ.

³³ Topũ ñubuegũ wa'agũ, Pedro, Santiago, Juãrẽ miacũ niwĩ. Cũ upũtu waro ejeripõ'rãpũ wãcũque'ti, bũjaweticũ niwĩ.

³⁴ Narẽ nicũ niwĩ:

—Yũ'ure wẽrĩtawioro, bũjawetise yũ'rũmajãsa'a. Musã a'to tojayá. Ne cãrĩticã'ña, nicũ niwĩ narẽ.

³⁵⁻³⁶ Tojo níca be'ro yoacurero na yũ'rũro wa'a, di'tapũ paamu'rĩque'agũ, cũ pacũre sãrĩgũ, a'tiro nicũ niwĩ:

—Pacũ, mũ'urẽ nipe'tise basio'o. Mũ'u ñacã, yũ'ure a'te ña'arõ yũ'ruatje wa'aticã'to. Yũ'u tojo nimicã, yũ'u ñaro weeticã'ña. Mũ'u ñaro pe'e wa'ato, nicũ niwĩ.

³⁷ Be'ro cũ bu'erã tiropũ majãmitojacũ niwĩ. Narẽ cãrĩ'cãrãpũre bocaejacũ niwĩ. Pedroro nicũ niwĩ:

—Simó, ¿mũ'u cãrĩgũ weeti? ¿Ne cã'rõacã cãrĩtimigũ, tũ'sũmasĩtisari?

³⁸ Cãrĩticã'ña. Wãtĩ musãrẽ niqesãticã'to níra, Õ'acũrẽ sãrĩña. Musã wãcũsepũ me'rãma yũ'ure ëjõpeonu'cũsĩ'rĩmisa'a. Musã se'saro tojo weesĩ'rĩmirã, wãcũtutuamasĩtisa'a. Tojo weerã Õ'acũrẽ sãrĩña, nicũ niwĩ.

³⁹ Tojo níca be'ro majãmitojagũ, cũ pacũre sãrĩ'caronojõta sãrĩcũ niwĩ tja.

⁴⁰ Sãrĩca be'ro cũ bu'erã tiropũ majãmitojagũ, cãrĩ'cãrãpũre bocaejacũ niwĩ tja. Narẽ wũja pũrĩyũ'ruacarõ niwũ. Tojo weerã cãrẽ de'ro wee yũ'timasiticãrã niwã.

⁴¹ Be'ro apaturi Jesú cũ pacũre sãrĩtũogũ wa'acũ niwĩ. Tojatagũ, cũ bu'erãrẽ nicũ niwĩ:

—Ni'cãrõacãma sooya, cãrĩña majã. Tocã'rõta ni'i. Ni'cãrõacãrẽ yũ'u Õ'acũ macũ masũ weronojõ upũtigũre masã ña'arãpũre o'ootje etatoja'a.

⁴² Wã'cãñũ'cãña. Te'a, na tiropũ wa'arã. Yũ'ure o'oacjũ a'titojami, nicũ niwĩ Jesú.

*Jesure ñe'ewã'cã'que ni'i**(Mt 26.47-56; Lc 22.47-53; Jn 18.2-11)*

⁴³ Jesús cã bu'erãrẽ ucũrĩ cura na me'rãcũ nĩ'cu Juda etacu niwĩ. Cũ me'rã pãjãrã masã di'pjĩrĩ cuorã yucupagu me'rã a'ticãrã niwã. Na pa'ia wiorã, Moisé oja'quere bu'eri masã, judío masã bucũrã o'óno'cãrã nicãrã niwã.

⁴⁴ Juda Jesure wiari masũ narẽ a'tiro niyutojacu niwĩ:

—Yũ'u wa'suporopu mi'miacu cãta nigũsami. Cãrẽ ñe'e, añurõ dũ'te miapa, nicu niwĩ.

⁴⁵ Juda Jesús tiropu etagu, a'tiro nicu niwĩ:

—Yũ'ure bu'egu. Tojo nígũta, cãrẽ mi'micu niwĩ.

⁴⁶ Tojo weecã ï'arã, Jesure ñe'ewã'cã wa'acãrã niwã.

⁴⁷ Cãrẽ ñe'erĩ cura ni'cũ topu nu'cũgũ cã ya di'pjĩrẽ wejewee, pa'ia wiogure da'raco'tegure o'mepero dũ'tepã'rẽcã'cu niwĩ.

⁴⁸ Jesús masãrẽ nicu niwĩ:

—¿Yajari masãrẽ ñe'erã a'tirã weronojõ yũ'ure di'pjĩrĩ, yucupagu me'rã ñe'erã a'tiati?

⁴⁹ Nipe'tise numurĩ yũ'u Õ'acũ wi'i musã wa'teropu bu'edujiwu. Titare musã yũ'ure ñe'etiwu. A'te musã ni'cãrõacã weese todũporopu Õ'acũ ye queti ojãca pũrĩpu nĩrõnojõta wa'a'a, nicu niwĩ.

⁵⁰ Jesure ñe'ecã ï'arã, cã bu'erã ni'cũrẽta cõ'anũ'cõ, du'tiwa'cãpe'tia wa'acãrã niwã.

Ni'cã ma'mu du'tiwã'cã'que ni'i

⁵¹ Jesure ñe'ewã'cãcã, ni'cũ ma'mu cã cãrĩgũ omãca casero me'rã omatjãgũ sirutucu niwĩ. Be'ro ãpẽrã cũrẽ ñe'ecãrã niwã.

⁵² Tojo weecã, cã oma'carore cõ'acã'cu niwĩ. Cõ'a, su'ti marĩgũ omawã'cã wa'acu niwĩ.

*Jesure wiorã tiropu mia'que ni'i**(Mt 26.57-68; Lc 22.54-55,63-71; Jn 18.12-14,19-24)*

⁵³ Jesure ñe'e, pa'ia wiogu tiropu miacãrã niwã. Topu nipe'tirã pa'ia wiorã, judío masã bucũrã, Moisé oja'quere bu'eri masã nerẽcãrã niwã.

⁵⁴ Pedro pe'e Jesure yoacurero pa'ia wiogu ya wi'i sope pu'topu sirututuocu niwĩ. Topu surara pu'to ejanujã, na me'rã pecame'e sõ'madujicu niwĩ.

⁵⁵ Pa'ia wiorã, tojo nicã nipe'tirã wiorã “¿De'ro wee Jesure weresãrõuamitito?” nicãrã niwã. Cũrẽ wẽjẽsĩ'rĩrã, tojo nicãrã niwã. Cũrẽ wẽjẽsĩ'rĩmirã, bu'iri ne bocaticãrã niwã.

⁵⁶ Pãjãrã cũrẽ weresã, nisoocãrã niwã. Ni'cãrõnojõ weresãtiyucã, basioticaro niwã.

⁵⁷ ãpẽrã wã'cãnu'cã, nisoose me'rã weresãcãrã niwã. A'tiro nicãrã niwã:

⁵⁸ —Ã'rĩrẽ a'tiro nicã tu'owu: “Yũ'u a'ti wi'i Õ'acũ wi'ire masã wéeca wi'ire cõ'adijope'oguti. Be'ro i'tia numu be'ro ape wi'i tu'ajanũ'cõgũti. Tĩ wi'i masã wéeca wi'i mejẽta nĩrõsa'a”, niwĩ, nicãrã niwã.

⁵⁹ Tojo nimirã, na nisere ni'cãrõnojõ wãcũticãrã niwã.

⁶⁰ Na tojo nicã tu'ogu, pa'ia wiogu na wa'teropu wã'cãnu'cã, Jesure sãrĩtiña'cu niwĩ:

—¿Mu'urẽ tojo nisere yũ'tiweti? ¿De'ro ni yũ'tigusari na weresãsere? nicu niwĩ.

⁶¹ Jesús yũ'tiyũ'rũocã'cu niwĩ. Cũ yũ'titicã ï'agũ, pa'ia wiogu apaturi sãrĩtiña'nemocu niwĩ:

—¿Mu'uta niti Õ'acũ bese'cu Cristo, Õ'acũ añugũ macũ na nigũ? ni sãrĩtiña'cu niwĩ.

⁶² Jesús cãrẽ yũ'ticu niwĩ:

—Cúta ni'i. Musã yu'u Õ'acũ macũ masũ weronojõ upatigu Õ'acũ pu'topu dujicã ï'arãsa'a. Cũ u'musepu nigú tutuayurũami. Yu'u o'mecururipu dijaticã ï'arãsa'a, nicu niwĩ.

⁶³ Tojo nicã tu'ogu, pa'ia wiogu uasere ï'ogũ, cũ basu cũ ye su'tire wejetũ'rẽcu niwĩ. A'tiro nicu niwĩ:

—Ãpẽrã cũrẽ weresãrã uanemowe'e.

⁶⁴ Musã Õ'acũrẽ ña'arõ cũ ní'quere tu'oapu. ¿De'ro tu'oña'ti musã? nicu niwĩ. Nipe'tirã topu nirã “Cũrẽ wẽjẽrõua'a”, nicãrã niwã.

⁶⁵ Na tojo nicã tu'orã, ãpẽrã a'tiro weecãrã niwã. Cũrẽ u'seco e'opeocãrã niwã. Cũ caperire bi'apecãrã niwã. Cũrẽ paamujãrã, a'tiro nicãrã niwã:

—Níboçaya. ¿Noa mu'urẽ paati? nicãrã niwã.

Surara quẽ'rã diapoapu Jesure paacãrã niwã.

Pedro Jesure “Masĩwe'e” ní'que ni'i

(Mt 26.69-75; Lc 22.56-62; Jn 18.15-18,25-27)

⁶⁶ Jesure wi'i po'peapu ñe'esãjãca be'ro Pedro sope pu'topu tojacu niwĩ. Cũ tojo weeri cura ni'cõ pa'ia wiogure da'raco'tego etaco niwõ.

⁶⁷ Cũ pecame'e sõ'madujigure ï'agõta ï'a, cũrẽ nico niwõ:

—Mu'u Jesú Nazarecjũ me'rã sija'cũta ni'iba, nico niwõ.

⁶⁸ Pedro core nisoogu, a'tiro ni yu'ticu niwĩ:

—Cũrẽ masĩtisa'a. Ñe'enojõrẽ ucũgõ ucũsa'a. Tu'omasĩtisa'a, nicu niwĩ.

Cũ sã'rĩrõ sope pu'topu topu wijaanu'cãcã, cãrẽ'quẽ uucu niwĩ.

⁶⁹ Pa'ia wiogure da'raco'tego apaturi cũrẽ ï'agõ, topu nirãrẽ a'tiro nico niwõ:

—Ã'rĩ quẽ'rã na me'rã sija'cũta nimi, nico niwõ.

⁷⁰ Cũ apaturi nisoocu niwĩ tja. Be'roacãta topu nirã Pedrore a'tiro nicãrã niwã:

—Mu'u quẽ'rã Jesú bu'erã me'rã sija'cũta ni'i. Mu'u Galileacjũ ni'i. Mu'u ucũse quẽ'rã na ucũwuaronojõ bususa'a, nicãrã niwã.

⁷¹ Na tojo nicã tu'ogu, Pedro nisooneemocu niwĩ tja:

—Yu'u diacjũta ucũticã, Õ'acũ yu'ure bu'iri da'reato. Yu'u musã ucũgũrẽ ne masĩtisa'a, nicu niwĩ.

⁷² Cũ tojo nicũñarĩ cura cãrẽ'quẽ apaturi uucu niwĩ tja. Tojo weecã, Pedro Jesú toduporopu ní'quere wãcũbocacu niwĩ. Jesú a'tiro nicu niwĩ: “Cãrẽ'quẽ puati uuse duporo mu'u yu'ure i'tiati ‘Cũrẽ masĩwe'e’, nigũsa'a”, nicu niwĩ. Tere wãcũgũ, upatu uticu niwĩ.

15

Jesure romano masã wiogu Pilato sãrĩtiña'que ni'i

(Mt 27.1-2,11-14; Lc 23.1-5; Jn 18.28-38)

¹ Bo'reacã pa'ia wiorã nerẽcãrã niwã. Judío masã bucurã, Moisé oja'quere bu'eri masã quẽ'rã nerẽcãrã niwã. ã'rã nipe'tirã wiorã nerẽque'a, “Jesure ¿de'ro weerãsari marĩa?” ni ucũcãrã niwã. Ucũtoja, Jesure du'tetjãrã, Pilato tiropu miiejacãrã niwã.

² Pilato Jesure sãrĩtiña'cu niwĩ:

—¿Mu'uta niti judío masã wiogu? nicu niwĩ.

Jesú yu'ticu niwĩ:

—Mu'u nĩrõnojõta cúta ni'i, nicu niwĩ.

³ Pa'ia wiorã Pilatopure peje weresãcãrã niwã.

⁴ Tojo nicã tu'ogu, Pilato apaturi Jesure sãrĩtiña'nemocu niwĩ tja:

—¿Mu'urẽ na tojo nisere yu'tiweti? ¿Dicuse peje mu'urẽ weresãrã weeti? nicu niwĩ.

⁵ Jesú ne yu'titiyu'rũocã'cu niwĩ. Tojo weegu Pilato ï'amarĩacu niwĩ.

*Jesure wējēduti'que ni'i**(Mt 27.15-31; Lc 23.13-25; Jn 18.38-19.16)*

⁶ Cũ'marĩnucũ Pascua bosenuṃu nicã Pilato a'tiro weeseticu niwĩ. Ni'cũ bu'iri da'reri wi'ipũ nigũrẽ masã na du'uwĩrõdutigũre du'uwĩrõmujãcũcu niwĩ.

⁷ Titare ni'cũ bu'iri da'reri wi'ipũ Barrabá wãmetigu wiorãrẽ yu'rũnũ'cã, narẽ cõ'asĩ'rĩ, cũ me'rãcjãrã masãrẽ wējẽ'cãrã me'rã dujicu niwĩ.

⁸ Masã Pilato tiropũ wa'a, "Mũ'ũ bosenuṃu nicã weewũaronojõ weeya", nicãrã niwã.

⁹ Pilato narẽ yu'ticu niwĩ:

—¿Mũsã judío masã wiogũre yu'ũ du'uwĩrõcã ʘasari? nicu niwĩ.

¹⁰ Pilato pa'ia wiorã ʘose ye bu'iri Jesure cũpũre wia'quere masĩcu niwĩ.

¹¹ Pa'ia wiorã Barrabá pe'ere du'uwĩrõdutiã masãrẽ no'o ʘaro car-icũsitenũ'cõcã'cãrã niwã.

¹² Tojo nicã tu'ogu, Pilato narẽ sãrĩtiña'cu niwĩ:

—Mũsã judío masã wiogu nigũ me'rã pe'ere ¿de'ro weecã ʘasari? nicu niwĩ.

¹³ Tojo nicã nipe'tirã caricũmajãcãrã niwã:

—Cũrẽ curusapũ paabi'pe wējẽña, nicãrã niwã.

¹⁴ Pilato narẽ nicu niwĩ:

—¿De'ro weegu tojo weebosari? ã'rĩ ne cã'rõ ña'arõ weeticu niami, nicu niwĩ.

Cũ tojo nimicã, masã caricũnemocãrã niwã:

—Curusapũ paabi'pe wējẽña, nicãrã niwã.

¹⁵ Tojo nicã tu'ogu, Pilato masã me'rã añurõ tojasĩ'rĩgũ, Barrabáre du'uwĩrõcu niwĩ. Be'ro Jesure surarare tãrãdutiõja, curusapũ paabi'pe wējẽdutiõcu niwĩ.

¹⁶ Tojo weerã na Pilato ya wi'i po'pea nirĩ tucũjopũ cũrẽ miacãrã niwã. Topũ nipe'tise cururi surara nerẽcãrã niwã.

¹⁷ Na Jesure ni'cãrõ su'tiro ʘputũ sõ'arõ, wiorã sãñarõnojõrẽ sãacãrã niwã. Tojo nicã ni'cã be'to pota me'rã wéeca be'tore cũ dũpoapũre peocãrã niwã.

¹⁸ Be'ro cũrẽ caricũcãrã niwã:

—E'catipeoya judío masã wiogũre, ni caricũcãrã niwã.

¹⁹ Ni'cãgũ yucũgu me'rã dũpoapũre paamujãcãrã niwã. ʘ'seco e'opeo, cũrẽ bujicã'rã, ejaque'apecãrã niwã.

²⁰ Na cũrẽ a'tiro bujicã'ca be'ro wiogu sãñarĩ su'tiõre tuweecãrã niwã. Be'ro cũ sãñamũ'tã'carore sãacãrã niwã tja. Tu'ajanũ'cõ, cũrẽ curusapũ wējẽrã wa'arã miacãrã niwã.

*Jesure curusapũ paabi'pe wējẽ'que ni'i**(Mt 27.32-44; Lc 23.26-43; Jn 19.17-27)*

²¹ Jesure wējẽrã wa'arã na miarĩ cura ni'cũ masũ Simó Cirene wãmetiri macãcjũ cãpũpu ní'cu tojaticu niwĩ. Cũ pũarã Alejandro, Rufo pacu nicu niwĩ. Jesú curusa wũawã'cãrõpu cũ yu'rũacã ĩ'arã, curusare cũrẽ wũadutiãrã niwã.

²² Jesure ni'cã bu'a Gólgota wãmetiropũ miacãrã niwã. Gólgota nĩrõ, "Masã boaweeca dũpoa" nĩrõ weesa'a.

²³ Topũ pũrĩse tu'oña'ticã'to nĩrã, vino mirra wãmetise me'rã morẽ'quere tĩacãrã niniwã. Jesú sĩ'rĩticu niwĩ.

²⁴ Be'ro cũrẽ curusapũ paabi'pe wējẽcãrã niwã. Surara cũ ye su'tire dũcawaarã, nĩbocape wapata'acãrã niwã. ¿Ñe'enojõrẽ bocarãsari? nĩrã, tojo weecãrã niwã.

²⁵ Jesure curusapũ paabi'penũ'cõcatero, ñamiña'cũrõ nueve nicã nicaro niwũ.

²⁶ A'te ye bu'iri cũrẽ wējẽ'e nĩrã, curusapũ ni ojaõ'oca pjĩ a'tiro ojano'caro niwũ: "ã'rĩ judío masã wiogu nimi", nicaro niwũ.

²⁷ Jesú me'rã ãpẽrã pũarã yajari masã curusapũ paabi'penũ'cõno'cãrã niwã. Ni'cũ diacjũ pe'e, apĩrẽ cũpe pe'e nũ'cõcãrã niwã.

28 Tojo weecã, Ô'acũ ye quetire ojãca pũrĩpũ oja'que queoro wa'acaro niwã. A'tiro ojano'caro niwũ: “Cũ quẽrã ña'arã wa'teropũre morẽsu'utamucũ niwĩ”, niwũ.

29-30 Masã Jesú pu'to yu'rũarã, cãrẽ bujicã'rã, dũpoa yuremũjãcãrã niwã. A'tiro nicãrã niwã:

—Jũ. Mũ'ũ pũrĩcã “Ô'acũ wi'ire cõ'agũti”, nimiwũña. “I'tia nũmũ be'ro weepe'ogũti”, niwũ. Tojo ní'cũ mũ'ũ basuta yu'rũoya. Topũ curusapũ wã'ñagũ dijatia, ni bujicã'cãrã niwã.

31 Na weronojõta pa'ia wiorã, Moisé oja'quere bu'eri masã bujicã'cãrã niwã. Na basu a'merĩ a'tiro nicãrã niwã:

—Cũ ãpẽrãmarĩcãrẽ yu'rũowĩ. Cũ basu pe'e yu'rũomasĩtimi.

32 Ô'acũ bese'cũ Cristo Israe curuacjãrã wiogũ ní'gũ, curusapũ dijatiato. Cũ dijaticã pũrĩcãrẽ, ãjõpeorãti, nicãrã niwã.

Yajari masã Jesú me'rã curusapũ paabi'penũ'cõ'cãrãputa bujicã'sãjãcãrã niwã.

Jesú wẽrĩ'que ni'i

(Mt 27.45-56; Lc 23.44-49; Jn 19.28-30; Heb 6.19-20; 10.19-20)

33 Jesú curusapũ wẽrĩrĩ cura dajaritero nicã nipe'tiro ti di'tapũ na'itĩ'a wa'acaro niwũ. Téẽ ñamica'a tres nicãpũ na'itĩ'atũocaro niwũ.

34 Tita ti horata Jesú upũtu caricũcũ niwĩ. Arameo ye me'rã a'tiro nicũ niwĩ:

—Eloi, Eloi, ¿lama sabactani? A'tiro ní'gũ, “Ô'acũ, Ô'acũ, ¿de'ro weegu yu'ũre cõ'awã'cãti?” ní'gũ, tojo nicũ niwĩ.

35 ãpẽrã ni'cãrẽrã topũ nirã tojo nisere tũ'orã, a'tiro nicãrã niwã:

—Tũ'oya sĩ'i ucũsere. Dũporocjũpũ Ô'acũ ye queti weremũ'tãrĩ masũ Eliãre pisugu weesami, nicãrã niwã.

36 Cũ caricũcã tũ'ogũ, ni'cũ omawã'cã, ni'cã si'ti vino pi'ase me'rã morẽ'quere yosocũ niwĩ. Yosotoja, ni'cãgũ yucũgũpũ dũ'teõ'o, Jesure sĩomorõ tĩagũ, a'tiro nicũ niwĩ:

—Ĩ'anirã marĩ yujupũ. Elía yu'rũogũ a'tigu a'tigusami cãrẽ.

37 Be'ro Jesú upũtu caricũ, wẽrĩã wa'acũ niwĩ.

38 Cũ wẽrĩrĩ cura a'tiro wa'acaro niwũ. Ô'acũ wi'ipũ pa'ia sãjãarõpũ cã'mota'ayosari casero u'mũarõ pe'e tũ'rũdijati, pũã casero dũcawatiyojacaro niwũ.

39 Surara wiogũ romano Jesú doca nu'cũgũ cũ caricũcã ĩ'agũ, cũ de'ro wee wẽrĩcã ĩ'agũ, a'tiro nicũ niwũ:

—Diacjũta ã'rĩ Ô'acũ macũ niapĩ, nicũ niwĩ.

40 Numia yoaropũ Jesure ĩ'anũ'cũcãrã niwã. Na wa'teropũ ã'rã numia nicãrã niwã: María Magdalena, apego María José, Santiago nitũogũ na nigũ paco, tojo nicã Salomé nicãrã niwã.

41 ã'rã numia Jesure Galileapũ nicã sirutu'cãrã, cãrẽ weetamu'cãrã nicãrã niwã. Tojo nicã ãpẽrã numia pãjãrã Jesú Jerusalẽpũ wa'acã sirutu'cãrã topũ ĩ'anũ'cũcãrã niwã.

Jesure na yaa'que ni'i

(Mt 27.57-61; Lc 23.50-56; Jn 19.38-42)

42-43 Jesú wẽrĩca nũmũ judío masã sooatji nũmũ dũporo nicaro niwũ. Tojo weerã na ba'atjere apoyurã weecãrã niwã. Na'ique'ari cura José, Arimatea wãmetiri macãcjũ etacũ niwĩ. Judío masã wiorã me'rãcjũ wiogũ nicũ niwĩ. Joséta Jesure “Ô'acũ bese'cũ nimi”, ni ãjõpeocũ niwĩ. Tojo nicã cũ wiogũ sãjãtje quẽ'rãrẽ co'tecũ niwĩ. Tojo weegu uiro marĩrõ wãcũtutuario me'rã Pilato tiropũ sãjãacũ niwĩ. Sãjãã, Jesú ya upũre sẽrĩcũ niwĩ.

44 Pilato ti upũre sẽrĩcã tũ'ogũ, cũ wẽrĩatoja'quere masĩgũ, tũ'omarĩã wa'acũ niwĩ. Be'ro surara wiogũre ¿diacjũta wẽrĩapari? ní'gũ, sẽrĩtiña'cjũ pijiocũ niwĩ.

⁴⁵ Surara wioḡu “Diacjũta niapu” nicã tu'ogu, Pilato Jesú ya upure Joseré o'oduticu niwĩ.

⁴⁶ Tojo weegu José cãrẽ omatji casero añurĩ caserore duucu niwĩ. Be'ro Jesú ya upure miidijoo, ti casero me'rã omacu niwĩ. Tu'ajanu'cõ, ni'cã tuti ùtãgãpu se'éca tutipu siosõrõcũuocu niwĩ. Be'ro ti pere ùtãgãjo me'rã tuubi'acu niwĩ.

⁴⁷ María Magdalena, apego María puarã José, Santiago paco Jesure yaa'carore ï'acãrã niwã.

16

Jesú cã wẽrĩ'cupu masã'que ni'i
(Mt 28.1-10; Lc 24.1-12; Jn 20.1-10)

¹ Sauru na soowuari numu ya'rúca be'ro María Magdalena, apego María Santiago paco, tojo nicã apego Salomé u'mutise duucãrã niwã. Te me'rã Jesure cã upure piopeorã wa'arã weecãrã nimiwã.

² Mujĩpũ mujãtiri cura ma'ma semana sãjãnu'cãrĩ numu soorinummu nicã Jesure yaa'caropu wa'acãrã niwã.

³ Na topu wa'arã, a'merĩ sãrĩtiña'cãrã niwã:

—¿Noa marĩrẽ tiga ùtãgãrẽ tuupãobosarosari? nicãrã niwã.

⁴ Topu ejarã, tiga ùtãgãjo ti tutire bi'acaga aperopu cũñacã ï'acãrã niwã.

⁵ Tojo weerã ti tutipu diacjũ sãjãa wa'acãrã niwã. Topu diacjũ pe'e ni'cũ ma'mu dujicã ï'acãrã niwã. Cũ yoaro su'tiro butiro sãñacã ï'arã, uputu ucucãrã niwã.

⁶ Cũ narẽ nicu niwĩ:

—Yũ'ure uiticã'ña. Musã Jesú Nazarecjũrẽ na curusapu paabi'pe wẽjẽ'cure a'marã wee'e. Cũ masãtojami. A'tore marĩmi. Cũrẽ na cũu'carore ï'arã a'tia.

⁷ Be'ro cã bu'erãrẽ, tojo nicã Pedroro wererã wa'aya. “Cũ musã duporo Galileapu wa'ayugusami. Cũ musãrẽ toduporopu ní'caronojõta topu cãrẽ ï'arãsa'a”, ni wererã wa'aya, nicu niwĩ.

⁸ Cũ tojo nicã tu'orã, numia Jesure yaa'caropu ní'cãrã ucua narãsãrãta, omawã'cã wa'acãrã niwã. Uputu ï'a ucua'cãrã nitjãrã, na ï'a'quere, na tu'o'quere ãpẽrãrẽ wereticãrã niwã.

Jesú María Magdalenarẽ bajuamũ'tã'que ni'i
(Jn 20.11-18)

⁹ Jesú bo'reacã soorinummu nicã wẽrĩ'cupu masãcu niwĩ. Titare María Magdalenarẽ bajuamũ'tãcu niwĩ. Coreta toduporopure Jesú siete wãtĩa cuogore cõ'awĩrõcu niwĩ.

¹⁰ Cũ core bajuáca be'ro cã me'rã sija'cãrãrẽ, cã wẽrĩ'quere dujasewã'a utirãrẽ werego wa'aco niwõ.

¹¹ “Jesú catiami, yũ'u cãrẽ ï'apu” nicã tu'orã, ãjõpeoticãrã niwã.

Jesú puarã cã bu'esere sirutu'cãrãrẽ baja'que ni'i
(Lc 24.13-35)

¹² Jesú María Magdalenarẽ bajuáca be'ro ãpẽrã puarã cãrẽ ãjõpeorãrẽ bajuacu niwĩ tja. Na cãpũpu sjarãrẽ cã apĩ weronojõ bajugu bajuacu niwĩ.

¹³ Be'ro cãrẽ ï'amasĩca be'ro ãpẽrã cã bu'erã ní'cãrãrẽ wererã wa'acãrã niwã. Na quẽ'rãrẽ ãjõpeoticãrã niwã.

Jesú cã bu'erãrẽ “A'tiro weeya” nise ni'i
(Mt 28.16-20; Lc 24.36-49; Jn 20.19-23)

¹⁴ María Magdalenarẽ, tojo nicã ãpẽrãrẽ bajuáca be'ro Jesú cã bu'erã oncere bajuacu niwĩ. Na ba'adujiri cura bajuacu niwĩ. Na “Cũ masãcu niami” nisere ãjõpeoticãrã niwã. Na ãjõpeotise bu'iri narẽ tu'ticu niwĩ.

¹⁵ Be'ro a'tiro nicu niwĩ:

—Nipe'tiropu nipe'tirārē yu'u masārē yu'rūoguti nisere quetiwererā wa'aya.

¹⁶ No'o yu'ure ējōpeo, wāmeyeno'gũ yu'rūono'gũsami. Yu'ure ējōpeotigu pūrīcā bu'iri da'reno'gũsami.

¹⁷ Ējōpeorā na ējōpeosere ĩ'orā, a'tiro weemasīrāsama. Yu'u tutuaro me'rā wātīa masārē sājāa'cārārē cō'awīrōmasīrāsama. Apemasā ye, na ucūmasīti'quere ucūmasīrāsama.

¹⁸ Na añarē ñe'ecā, tojo nicā nímá sī'rīcā, ne mejēcā wa'asome. Dutitirārē omocā ñapeocā, yu'rurāsama, nicu niwī Jesú.

Jesú u'mūsepū mājābutia'que ni'i

(Lc 24.50-53)

¹⁹ Be'ro marī wiogu Jesú cū bu'erārē wéréca be'ro Ō'acū u'mūsepū cūrē miimujāa wa'acū niwī. Topure cū pacu tiropu diacjū pe'e ejanujācū niwī.

²⁰ Tojo wa'áca be'ro cū bu'erā nipe'tiropu cū yu'rūose quetire weresterā wa'acārā niwā. Na wercā, Jesú cū basuta narē weetamucū niwī. Na weresere diacjūta ni'i nígū, añuse na wee'omujācā weecū niwī.

Luca Jesucristo ye quetire oja'que ni'i

A'ti pūrī a'tiro weero ojano'pā nise ni'i

Ā'rī ni'cūta āpērā Jesucristo ye quetire oja'cārā wa'teropure judío masū nitigu nicu niwī. Cū Pablo me'rācjū waro nīgū, cū me'rā tojota da'rayapaticā'cu niwī. Cū Jesucristo ējōpeonū'cā'quema de'ro nicā, no'opu ējōpeogu ējōpeonū'cāpī. Masīno'ña marī'i. Añurō weeri masū, tojo nicā ocoyeri masū nicu niwī. Cū Siria di'tapu niri macā Antioquíapu bajuacu niwī.

A'ti pūrī nipe'tirāpūreta Jesús yu'rūogu a'ticu niwī nisere ojano'caro niwū. Israe curuacjārā se'sarore yu'rūogu a'ticu niwī, ni ojano'ña marīcaro niwū.

Āpērā Jesucristo ye quetire oja'cārā nemorō Jesús cū catiri umūcore, cū weeseti'quere ojayū'rūnū'cācu niwī. Tere ojase dūporo queoro ojasī'rīgū, a'tiro weecu niwī. Āpērā Jesús ye quetire werecā ī'abesetojagupu, tojo nicā nipe'tise Jesús weeseti'quere besenu'cōpe'otojagupu ojacu niwī.

A'ti pūrīrē Teófilo wāmetigu, judío masū nitigare ojacu niwī.

Luca ¿de'ro weegu a'ti pūrīrē ojapari? nise ni'i

¹ Pājārā masā ūsā wa'teropu wa'a'quere Jesús ye quetire ojasī'rīcārā niwā.

² Ūsārē bu'e'caronojōta ojacārā niwā. Jesús ne waro weenu'cā'quere ī'a'cārā, cū ye quetire weretamu'cārā wereturiacārā niwā. Tereta āpērā ojacārā niwā.

³⁻⁴ Yu'u quē'rā ne waro nu'cā'que me'rā nipe'tise Jesús ye quetire ī'abesepe'ocā'a. Tojo weetojagupu, yu'u a'tere queoro ojame'rīcā'sī'rīsa'a. A'tiro weecā, añusī'rī nīgū, wīogu Teófilo, mu'urē oja'a. Mu'urē āpērā bu'e'que diacjūta ni'i nidutigu ojaguti.

Ō'acūrē wereco'tegu u'mūsecjū Juā wāmeyeri masū cū bajuatjere wereyu'que ni'i

⁵ A'te me'rā mu'urē werenū'cāgūti. Herode Judea di'ta wīogu nīcaterore ni'cū pa'i Zacaríā wāmetigu nicu niwī. Cū Abías wāmetigu ya curuacjū pa'i nicu niwī. Cū nūmo Isabe wāmetico niwō. Co quē'rā dūporocjūpu pa'i Aarō pārāmeo nituriago nico niwō.

⁶ Na pūarāpūta Ō'acū ī'orōpure añurā nicārā niwā. Ō'acū duti'quere, tojo nicā Moisé duti'quere queoro weecārā niwā. Tojo weerā masā narē "Ña'arā nima", nīmasīticārā niwā.

⁷ Isabe pō'rā bocamasītico niwō. Tojo weerā na pō'rāmarīcārā niwā. Tojo nicā na pūarāpūta bucurā waro nicārā niwā.

⁸ Ni'cā nūmu Zacaríā ya curuacjārārē Ō'acū ī'orōpu Ō'acū wi'ipu da'rase nicaro niwū.

⁹ Na pa'ia weewaronojōpūma nībocaca be'ro Zacaríare Ō'acū Nibutiari Tucū tiro u'mūtise ūjūamorōdūtirā sōrōcārā niwā.

¹⁰ Cū u'mūtise ūjūapeori cura nipe'tirā masā sopepu űubuerā weecārā niwā.

¹¹ Cū tojo weeri cura ni'cū Ō'acūrē wereco'tegu u'mūsecjū cū ūjūamorōpeoro diacjū pe'e bajuacu niwī.

¹² Cūrē ī'agū, Zacaríā de'ro wéemasīticu niwī. Ūcuayū'ruacu niwī.

¹³ Cū tojo weecā ī'agū, Ō'acūrē wereco'tegu cūrē nicu niwī:

—Yu'ure uiticā'ña. Ō'acū mu'u űubuesere tu'oami. Mu'u nūmo Isabe ni'cū pō'rātigosamo. Cūrē Juā wāmeyeya.

¹⁴ Mu'u cū me'rā pūrō e'catigusa'a. Āpērā quē'rā cū bajuacā, pājārā e'catirāsama.

¹⁵ Mu'u macū Ō'acū ī'orōpure mejō nigū mejēta nigūsami. Ne vinorē, si'bio'quere sī'rīsome. Cū bajuase dūporo Espīritu Santure cuoyū'ruatojagusami.

16 Pājārā Israe curuacjārā Ō'acū na wioḡure ějōpeodu'u'cārārē ějōpeocā weegusami tja.

17 Cū marī wioḡu d̄poro weremū'tāsijagusami. D̄porocjūp̄ Ō'acū ye cjasere weremū'tārī masū Eliamarīcā Espīritu Santu tutuasere c̄oyu'r̄uacu niwī. Cū weronojō cū quē'rā c̄oyu'r̄uagusami. A'tiro weegusami. Pacusumuarē na pō'rā me'rā cumuca marīrō nisetiā weegusami. Tojo nicā yu'r̄anū'cārī masārē wiorā dutisere yu'ticā weegusami. A'tiro wee masārē marī wioḡure ñe'edutigū bu'eyugusami, nicū niwī Ō'acūrē wereco'tegu.

18 Cū tojo nicā, Zacarīa sērītiña'cu niwī:

—¿De'ro wee yu'u a'tere “Diacjūta ni'i” nīmasībosau? Yu'u b̄cu waro ni'i. Yu'u n̄mo quē'rā b̄cu waro nimo, nicū niwī.

19 Ō'acūrē wereco'tegu cūrē yu'ticu niwī:

—Yu'u Ō'acūrē da'raco'tegu Gabriele wāmeti'i. Yu'u Ō'acū ī'orōp̄ ni'i. Cū mu'u me'rā ucūdutigū, a'te queti añusere weredutigū o'oāmi.

20 Ni'cārōacārē mu'u ějōpeoti'que bu'iri ucūmasītigū tojagúsa'a. Téé mu'u macū bajuatiro pōtēorō ne cārō ucūsome. Ō'acū cū uaro pōtēorō tojo wa'arosa'a, nicū niwī.

21 Cū tojo weeri cura sope p̄'tocjārā pe'e co'terā weecārā niwā. Na Zacarīa bajuticā, cū yoogocā ī'arā, “¿De'ro wa'apariba cūrē?” nicārā niwā.

22 Zacarīa na tirop̄ wijaatagū, ucūmasīticū niwī. “Top̄ta Ō'acū apeyenojō cūrē ī'oapī”, nicārā niwā. Cū ucūmasītitjīgū ucūrōnojo o'ogu, omocārī me'rā narē weequocū niwī.

23 Cū Ō'acū wi'ip̄ da'rase n̄murī pe'tica be'ro cū ya wi'ip̄ dajatojaacu niwī.

24 Be'ro, cū n̄mo Isabe nijīpaco tojaco niwō. Ni'cāmocuse mujīpūrī co ne wijatico niwō.

25 Co a'tiro wācūco niwō: “Ō'acū yu'u pō'rāmarīgō ní'core weetamuami. Masā tojowaro ī'acō'adutitigū yu'ure añurō weemi”, nico niwō.

Maríare Ō'acūrē wereco'tegu u'musecjū Jesú bajuatjere wereyu'que ni'i

26 Seis mujīpūrī Isabe nijīpaco nirō yu'r̄ucaro niwā. Ticuse mujīpūrī be'ro Ō'acū cūrē wereco'tegu Gabriere a'tiro weecu niwī. Galilea di'ta nirī macā Nazarep̄u o'ócu niwī tja.

27 Cūrē ni'cō numio Maríare, ne apī umu me'rā niña'ti'core quetiweredutigū o'ócu niwī. Co ni'cū Davi pārāmi nituriagu José wāmetigū me'rā omocā du'tegotigo weeco niwō.

28 Ō'acūrē wereco'tegu co nirōp̄ sājāa, añudutigū a'tiro nicū niwī:

—María, mu'urē añudutise miiti'i. Ō'acū mu'urē añurō wéegu pajaña'mi. Cū marī wioḡu mu'u me'rā nimi. Nipe'tirā numia yu'r̄uro mu'urē añurō weeyu'r̄anū'cāgūsami, nicū niwī.

29 Cū tojo nicā t̄'ogo, t̄'omarīa wa'aco niwō.

—¿De'ro weegu yu'ure tojo añudutiti? nico niwō.

30 Be'ro Ō'acūrē wereco'tegu a'tiro nicū niwī:

—María, yu'ure uiticā'ña. Ō'acū ī'orōp̄re mu'u añuse bocap̄u. Mu'u me'rā e'catisami.

31 Ni'cārōacārē mu'u nijīpaco tojagósa'a. Ni'cū pō'rātigosa'a. Cūrē Jesú wāme ō'oña.

32 Cū mejō nigū mejēta nigūsami. “Ō'acū u'musecjū macū nimi”, nino'gūsami. Cū ñecū Davire wee'caronojō Ō'acū wioḡu sōrōgūsami.

33 Tojo weegu Israe curuacjārārē dutinu'cūcūsami. Cū dutise ne pe'tisome. Wioḡu ninu'cūcūsami, nicū niwī.

34 Cũ tojo nicã tu'ogo, María Õ'acũrẽ wereco'tegũre sãrĩtiña'co niwõ:

—¿De'ro wee a'te tojo wa'abosari? Yũ'u ne ni'cũ ɯmɯ me'rã niwe'e, nico niwõ.

35 Õ'acũrẽ wereco'tegũ core yũ'ticɯ niwĩ:

—Espíritu Santu mũ'ɯpũre dijatagũsami. Õ'acũ ɯ'mũsecjũ cũ tutuase mũ'ɯpũre o'mecurua weronojõ dijati, tuubi'arosa'a. Tojo weegũ mũ'u macũ Õ'acũ yagũ añugũ waro tojagũsami. Cũ “Õ'acũ macũ nimi”, nino'gũsami.

36 Mũ'u basuco Isabe quẽ'rã bũcũo waro nimigõ, ni'cũ macũ wũagosamo. Co na “Põ'rã marĩmo” nino'co co nijĩpaco nirõ seis mujĩpũrĩ yũ'rũtoja'a.

37 Õ'acũrẽ nipe'tise weeta basio'o, nicɯ niwĩ.

38 Cũ tojo nicã tu'ogo, María yũ'tico niwõ:

—Yũ'u Õ'acũrẽ da'rawã'ñaco'tego ni'i. Õ'acũ mũ'u ní'caronojõta yũ'ũre weeato, nico niwõ.

Co tojo nitu'ajaca be'ro Õ'acũrẽ wereco'tegũ wa'a wa'acɯ niwĩ.

María Isabere ï'agõ wa'a'que ni'i

39 Õ'acũrẽ wereco'tegũ wérẽca be'ro María yoogoro marĩrõ a'tiro weeco niwõ. Te numũrĩta co basuco Isabere opa bu'pa nirĩ macã Judea di'tapũ ï'agõ wa'aco niwõ.

40 Topũ ejago, Zacarĩa ya wi'ipũ sãjãaco niwõ. Sãjãagõ, Isabere añudutico niwõ.

41 Co añuduticãta, Isabe macũ paa po'peapũ sãñagũ a'meña'cɯ niwĩ. Isabe Espiritu Santure cũoyũ'ruago tojaco niwõ.

42 Tojo weego co ɯpũtu tutuaro me'rã ucũco niwõ:

—Nipe'tirã numia yũ'ruoro Õ'acũ mũ'ũrẽ añurõ weeyũ'rũnũ'cãmi. Mũ'u macũ quẽ'rãrẽ añurõ weemi.

43 Mũ'u yũ'u wiogũ paco yũ'ũre ï'agõ a'ticã, añubutiaro wa'a'a.

44 Mũ'u añudutisere tũ'ocãta, yũ'u macũ paa po'peapũ sãñagũ e'catise me'rã a'meña'mi.

45 Õ'acũ marĩ wiogũ mũ'ũrẽ “Tojo weeguti” ní'que queoro wa'arosa'a. Mũ'u cũ tojo ní'quere tũ'o ẽjõpeo'co e'cati'i, nico niwõ Isabe.

46 Be'ro María a'tiro nico niwõ:

Yũ'u ejeripõ'rãpũ Õ'acũ yũ'u wiogũre e'catise o'o'o.

47 Õ'acũ yũ'ũre yũ'ruogũ me'rã e'cati'i.

48 Yũ'u mejõ nigõrẽ Õ'acũ a'tiro weecũ niami.

Cũrẽ da'rawã'ñaco'tegore wãcũcɯ niami.

A'tiro nicã me'rã nipe'tirã yũ'ũre “Õ'acũ añurõ weemi core”, nirãsama.

49 Õ'acũ tutuayũ'ruagũ yũ'ũre añubutiasẽ waro weemi.

Cũ añuyũ'ruagũ, ña'ase moogũ nimi.

50 Nipe'tirã cũrẽ wiopesase me'rã tũ'oña'rãrẽ pajaña'nu'cũcũsami.

51 Cũ tutuaro me'rã peje añuse weemi.

Ãpẽrã yũ'ruoro ni'i ni tũ'oña'rãrẽ docaque'acã weemi.

52 Wiorã nimi'cãrãrẽ mejõ nirã tojacã weemi.

Mejõ nirã pe'ere wiorã weronojõ morõmi.

53 Ʋjaboarãrẽ peje waro añuse o'omi.

Peje cũomi'cãrãrẽ ne ñe'enojõ marĩrã tojacã weemi.

54 Israe curuacjãrã cũrẽ da'raco'terãrẽ weetamumi.

Ne cã'rõ narẽ pajaña'ticã weetimi.

55 Cũ marĩ ñecũsumũarẽ “Tojo weeguti” ní'caronojõta weemi.

Abrahãrẽ, tojo nicã cũ pãrãmerã nituriarãrẽ pajaña'nu'cũcũsami, nico niwõ María.

56 María Isabe tiropũ i'tia mujĩpũ tojánico niwõ. Be'ro co ya wi'ipũ dajatojaaco niwõ.

Juã masãrẽ wãmeyeri masã bajua'que ni'i

⁵⁷ Be'ro Isabe co macũrẽ wuariteronojõ ejacaro niwã. Titare co macũ bajuaçu niwĩ.

⁵⁸ Cũ bajúaça be'ro co acawererã, ãpẽrã co ya wi'i pu'to nirã core e'catitaturã wa'acãrã niwã. Õ'acũ core añubutiasse weecã ì'arã, tojo weecãrã niwã.

⁵⁹ Ni'cã semana cũ bajúaça be'ro Moisé duti'caronojõta weecãrã niwã. Cũ õ'rẽcju yapa caserore yejecõ'adutirã wa'acãrã niwã. Masã cũrẽ cũ pacu wãme weronojõ Zacaríã wãmeyesĩ'ricãrã nimiwã.

⁶⁰ Na tojo weesĩ'rĩmicã, cũ paco narẽ nico niwõ:

—Niwe'e. Cũ Juã wãmetigũsami, nico niwõ.

⁶¹ Masã pe'e “¿De'ro weegu? Mũ'u acawererã Juã wãmetirã marĩma”, nicãrã niwã.

⁶² Be'ro Zacaríare “¿Mũ'u de'ro wãme õ'osĩ'rĩsari?” nĩrã, weequese me'rã sãrĩtiña'cãrã niwã.

⁶³ Na tojo nicã, ni'cã pjĩ sãrĩcũ niwĩ. Ti pjĩpu cũ “Juã wãmetigũsami”, ni ojacu niwĩ. Nipe'tirã cũ tojo weesere ì'arã, ucupe'tia wa'acãrã niwã.

⁶⁴ Cũ ojãça be'ro maata Zacaríã apaturi ucũnu'cãcũ niwĩ tja. Tojo nicã Õ'acũrẽ e'catise o'ocũ niwĩ.

⁶⁵ Zacaríã tojo weese me'rã nipe'tirã cũ pu'to nirã ucupe'tia wa'acãrã niwã. Nipe'tirã to u'mũase bu'papu nirã Judeacjãrã tojo wa'a'quere werestewã'cãcãrã niwã.

⁶⁶ Nipe'tirã na tojo wereturiasere masĩrã, pũrõ wãcũcãrã niwã. Cũ Õ'acũ tutuaro me'rã bajuaça ì'arã, a'merĩ sãrĩtiña'mujãcãrã niwã:

—¿Cũ wĩ'magũ buçu ãjãgũ, de'ro nigũnojo nigũsari? nicãrã niwã.

Zacaríã Õ'acũrẽ basapeo'que ni'i

⁶⁷ Wĩ'magũ pacu Zacaríã Espĩritu Santure cuoyu'ruacu niwĩ. Tojo weegu Õ'acũ ucũdutisere a'tiro ucũcũ niwĩ:

⁶⁸ Marĩ wioçu Õ'acũ Israe curuacjãrã wioçure añurõ ucũrã.

Marĩ tiro, cũ yarã tiropu a'timi.

Marĩrẽ weetamugũ, añurõ yu'rucã weegũsami.

⁶⁹ Cũ marĩrẽ yu'ruoacju tutuayu'ruagure o'ógũsami.

Cũrẽ Davi pãrãmerã nituriarã wa'teropu nigũrẽ o'ógũsami.

Davi Õ'acũrẽ da'rawã'ñaco'tegu nicũ niwĩ.

⁷⁰ A'tere ne waroputa cũ ye queti weremu'tãrĩ masã ña'ase moorã me'rã Õ'acũ “Tojo weeguti”, nicũ niwĩ.

⁷¹ Nipe'tirã marĩrẽ waparãtirãrẽ, marĩrẽ ì'atu'tirãrẽ yu'ruweticã weegũsami.

⁷² Tojo nicã marĩ ñecũsumuarẽ “Musãrẽ pajaña'gũti.

Yu'u ‘Tojo weeguti’ ní'que añusere ne acobojosome”, nicũ niwĩ.

⁷³ A'tere Õ'acũ cũ basuta marĩ ñecũ Abrahãrẽ “Tojo weeguti”, nicũ niwĩ.

⁷⁴ Marĩrẽ ì'atu'tirãrẽ yu'rucã weegũsami.

Tojo nicã uiro marĩrõ marĩrẽ cũ dutiro weecã weegũsami.

⁷⁵ Nipe'tiro marĩ catiro põtẽorõ añurã, cũ yarã cũ haro weecã weegũsami, nicũ niwĩ Zacaríã.

⁷⁶ Mũ'u, yu'u macũacã, marĩ wioçu a'tiatji ma'arẽ apoyumu'tãgũ nigũsa'a.

Tojo weegu “Õ'acũ u'mũsecjũ ye quetire weremu'tãrĩ masũ nimi”, nino'gũsa'a.

⁷⁷ Mũ'u Õ'acũ yarãrẽ a'tiro nigũsa'a:

“Musã ña'arõ wee'quere acobojoje sãrĩcã, musãrẽ acobojoçũsami.

A'tiro wéegũ, musã pecame'epu wa'abo'cãrãrẽ yu'ruogũsami”, nigũsa'a.

⁷⁸ Õ'acũ marĩ wioçu marĩrẽ ma'i pajaña'tjãgũ, cũ macũ marĩrẽ yu'ruoacjũre o'ógũsami.

⁷⁹ Cũ na'itĩ'arõpu nirãrẽ sĩ'orõ weronojõ marĩ cũrẽ masĩtirã, pecame'epu wa'abo'cãrãrẽ cũrẽ masĩcã weegũsami.

Tojo wee marĩ ña'arõ wee'quere acobojoꝝ, marĩrẽ cã me'rã añurõ niseticã weegusami, nicu niwĩ Zacaría.

⁸⁰ Wĩ'magũ bucua, siape me'rã Õ'acũrẽ nemorõ ejõpeowã'cãcu niwĩ. Yucu marĩrõ, masã marĩrõꝝ nibajaque'aticu niwĩ. Téé Israe curuacjãrãrẽ bu'enũ'cãcateroꝝ topo nituocu niwĩ.

2

Jesú cã bajua'que ni'i (Mt 1.18-25)

¹ Jesú cã bajuase duporo nipe'tirã romano masã wiogu Augusto wãmetigu nipe'tirã masãrẽ ba'paqueogutigu, na wãmerẽ ojaõ'oduticu niwĩ.

² Cirenio, Siria di'ta wiogu nícatero ne waro ojaõ'ose nu'cãcaro niwã.

³ Nipe'tirãrẽ na ñecũsumua bajua'que macãrĩꝝ ojaõ'ogũ wa'aduticu niwĩ.

⁴ Tojo weegu José Nazare Galilea di'ta nirĩ macãꝝ ní'cu wijawã'cãcu niwĩ. Belẽ Judea di'ta nirĩ macãꝝ wa'acu niwĩ. Topu cã ñecũ Davi bajuacu niwĩ. Cũ Davi pãrãmi niyugu, topo ojaõ'odutigu wa'acu niwĩ.

⁵ Cũ, cã omocã du'teacjo María me'rã Belẽꝝ ojaõ'odutigu wa'acu niwĩ. Co wĩ'magũ cuogo nico niwõ.

⁶ Na Belẽꝝ nirĩ cura María co wĩ'magũ ñe'erĩtero ejacaro niwã.

⁷ Topure na cãrĩrĩ wi'i bocaticãrã niwã. Tojo weerã ecarã na cãrĩrĩ wi'ipũ wa'acãrã niwã. Topu co ne waro wĩ'magũ wuaco niwõ. Cũrẽ su'ti caseri me'rã oma, ecarã na ba'ari co'ropũ cũuco niwõ.

Õ'acũrẽ wereco'terã u'musecjãrã oveja co'terãrẽ Jesú bjuasere were'que ni'i

⁸ Belẽ sumutopũ oveja co'terã nicãrã niwã. Na, na yarã ovejare co'terã, cãpũꝝ nibo'reamujãcãrã niwã.

⁹ Wãcũña marĩrõ narẽ ni'cũ Õ'acũrẽ wereco'tegu u'musecjũ bajuacu niwĩ. Õ'acũ cã asistese na tiropũ añurõ bo'reyuse'sa wa'acaro niwã. Tojo wa'acã ĩ'arã, ucuaꝝ'ruacãrã niwã.

¹⁰ Õ'acũrẽ wereco'tegu narẽ a'tiro nicu niwĩ:

—Yu'ure uiticã'ña. Musãrẽ añuse quetire miitigu wee'e. Te quetire tu'orã, nipe'tirã e'catirãsama.

¹¹ Ni'cãcã ñami Davi ya macã Belẽꝝ musãrẽ yu'ruoacju bajuami. Cũ Õ'acũ bese'cu Cristo marĩ wiogu nimi.

¹² Cũ wĩ'magũrẽ su'ti caseri me'rã oma'cure bocaejarãsa'a. Wa'icãrã nirĩ wi'ipũ cũñagũrẽ ĩ'arãsa'a. Musã a'tere ĩ'arã, “Diacjũta wereapĩ”, nirãsa'a, nicu niwĩ Õ'acũrẽ wereco'tegu.

¹³ Cũ tojo níca be'roacã cã tiropũ pãjãrã Õ'acũrẽ wereco'terã u'musecjãrã bjuanemocãrã niwã. Na Õ'acũrẽ ejõpeorã, a'tiro e'cati basapeocãrã niwã:

¹⁴ Õ'acũ u'musecjũrẽ e'catipeorã.

Nipe'tirã cũrẽ “Añubutiami”, ni basapeoato.

A'ti di'ta pe'ere cã añurõ weeno'cãrã ejerisãjãse cuoato, nicãrã niwã.

¹⁵ Be'ro Õ'acũrẽ wereco'terã u'museꝝ mujãca be'ro oveja co'terã na basu a'merĩ ucũcãrã niwã:

—Te'a quero Belẽꝝ. Tojo wa'a'quere, Õ'acũ marĩrẽ wereduti'quere ĩ'arã marĩ, nicãrã niwã.

¹⁶ Tojo weerã sojaro me'rã macãꝝ pi'acãrã niwã. Topu pi'atarã, María, Joseré bocaejacãrã niwã. Wĩ'magũ quẽ'rãrẽ ecarã ba'ari co'ropũ cũñagũrẽ ĩ'acãrã niwã.

¹⁷ Cũrẽ ĩ'aca be'ro Õ'acũrẽ wereco'tegu wĩ'magũ ye quetire narẽ ní'quere werestecãrã niwã.

18 Nipe'tirã na weresere tu'orã, tu'o ucuaꝃũjãcãrã niwã.

19 María pe'e oveja co'terã tojo nisere co se'saro wãcũ tu'oña'cã'co niwõ. Upũtu tere wãcũnurũco niwõ.

20 Oveja co'terã Ô'acũrẽ wereco'tegu narẽ ní'caronojõta queoro wa'acã ï'arã, Ô'acũrẽ “Añuyũ'ruami”, ni e'catitojaacãrã niwã.

Jesure na Ô'acũ wi'ipũ mia'que ni'i

21 Ni'cã semana Jesú bajuáca be'ro na weewũaronojõ weecãrã niwã. Jesure cã õ'rëcju yapa caserore yejecõ'acãrã niwã. Titareta cãrẽ Jesú wãme õ'ocãrã niwã. Ti wãmerëta Ô'acũrẽ wereco'tegu María co nijĩpaco nise duporo õ'oduticu niwĩ. Tojo weerã tojo wãmeyecãrã niwã.

22 Wĩ'magũ co wũaca be'ro ticuse nũmũrĩ yũ'rúca be'ro na weewũaronojõpũma weecãrã niwã. Moisé dutise a'tiro nicaro niwũ. Numia wĩ'magũ wũaca be'ro ticuse nũmũrĩ be'ro apaturi na ní'caronojõta tojato tja nĩrõ tojo duticaro niwũ. Titare wĩ'magũrẽ Jerusalëpũ miacãrã niwã. Topũ Ô'acũ wi'ipũ miisãjãa, Ô'acũrẽ “Mũ'u yagũ nimi”, ni ï'orã wa'acãrã niwã.

23 Ô'acũ dutise tojo niyucã, tere tojo weecãrã niwã. A'tiro nicaro niwũ: “Nipe'tirã bajuamũ'tãrã umũa Ô'acũ yarã sãjãcã weeno'rãsama”, niwũ.

24 Be'ro María, tojo nicã José Ô'acũ duti'caronojõta weecãrã niwã tja. A'tiro nicaro niwũ: “Ô'acũrẽ ëjõpeorã, pũarërã buja weronojõ bajurãrẽ o'oya. Na marĩcã buja pũarã o'oya”, nicaro niwũ.

25 Titare ni'cã Jerusalëcjũ Simeó wãmetigũ nicũ niwĩ. Cũ añugũ waro Ô'acũrẽ ëjõpeoyũ'rũgũ nicũ niwĩ. Israe curuacjãrãrẽ yũ'rũoacjũre yucuegũ weecũ niwĩ. Espĩritu Santu Simeó me'rã ninu'cũcũ niwĩ.

26 Espĩritu Santu cãrẽ a'tiro wereyutojacũ niwĩ:

—Cristo Ô'acũ bese'cure ï'atimigũ, mũ'u wërĩsome, nicũ niwĩ.

27 Ô'acũ wi'ipũ Jesure miáca nũmũrẽ Espĩritu Santu Simeórẽ ti wi'ipũ wa'aduticu niwĩ. Be'ro Jesure cã pacusumũa Moisé duti'caronojõta wéerã, Ô'acũ wi'ipũ miacãrã niwã.

28 Wĩ'magũrẽ ï'agũ, Simeó miiwũacũ niwĩ. Miiwũa, Ô'acũrẽ e'catipeogũ, a'tiro nicũ niwĩ:

29 Wiogũ, mũ'u “A'tiro weeguti” ní'quere queoro weepũ.

Tojo weegũ ni'cãrõacãrẽ yũ'u mũ'urẽ da'raco'tegu e'catise me'rã wërĩmasĩ'i.

30 Masãrẽ yũ'rũoacjũre ï'atoja'a.

31 Mũ'u nipe'tirã masã ï'orõpũ cãrẽ masĩdutigũ tojo weewũ.

32 Cũta judío masã nitirãrẽ mũ'urẽ ëjõpeodutigũ sĩ'ogũ weronojõ weegũsami.

Tojo nicã nipe'tirã mũ'u yarã Israe curuacjãrã “Ô'acũ añurõ weeami”, nino'rãsama, nicũ niwĩ Simeó.

33 Simeó wĩ'magũrẽ tojo nicã tu'orã, José, tojo nicã Jesú paco tu'omarĩa wa'acãrã niwã.

34 Be'ro Simeó narẽ “Ô'acũ mũsãrẽ añurõ weeato”, nicũ niwĩ. María, Jesú pacore a'tiro nicũ niwĩ:

—Ô'acũ ã'rĩ wĩ'magũrẽ a'tiro weedutigũ beseapĩ. Cãrẽ uatirã Israe curuacjãrã cõ'adijono'rãsama. Cãrẽ uarã pe'e morõpeono'rãsama. Cũ Ô'acũ ye cjasere ï'omũ'tãgũ nigũsami. Pãjãrã cãrẽ teerãsama.

35 Tojo weese me'rã nipe'tirã wãcũsere bajuyoropũ masĩno'rõsa'a. Mũ'u pe'ere te di'pji me'rã ñosërõ weronojõ pũrĩse tu'oña'gõsa'a, nicũ niwĩ Marĩare.

36 Apego Ô'acũ wi'ipũre Ô'acũ ye queti weremũ'tãrĩ masõ nico niwõ. Co Ana wãmetico niwõ. Fanuel macõ Aser curuacjõ nico niwõ. Bũcũo waro nico niwõ. Ne

waropure nu'mio waro omocã da'teco niwõ. Co omocã da'teca be'ro siete cã'marĩ co marãpũ me'rã nico niwõ. Ticuse cã'marĩ be'ro co marãpũ wẽrĩa wa'acu niwĩ.

³⁷ Jesure na Õ'acũ wi'ipũ miacaterore co wapewio ochenta y cuatro cã'marĩ cõoco niwõ. Co Õ'acũ wi'ipure ne wijatico niwõ. Topũ Õ'acũrẽ ejõpeogo, ñamirĩ, umucori be'ti, ñubueni'cũcã'co niwõ.

³⁸ Simeó Mariare, Joseré ucũrĩ cura Ana na tiropũ wa'aco niwõ. Jesure ï'agõ, Õ'acũrẽ e'catise o'oco niwõ. Be'ro nipe'tirã Jerusalẽcjãrã masãrẽ yu'rũoacjũre co'terãrẽ Jesú ye cjasere wereco niwõ.

María, José, Jesú na ya macã Nazarepũ dajatojaa'que ni'i

³⁹ Nipe'tise Õ'acũ duti'quere weetu'ajaca be'ro María, José, Jesú na ya macã Nazare, Galilea di'tapũ dajatojaacãrã niwã.

⁴⁰ Wĩ'magũ siape me'rã bucã, nemorõ tutuagu, masĩnemogũ wa'acu niwĩ. Õ'acũ cũrẽ añurõ weecu niwĩ.

Jesú Õ'acũ wi'ipũ wiorã me'rã ucũ'que ni'i

⁴¹ Jesú pacusumua nipe'tise cã'marĩ Pascua bosenuũ nicã Jerusalẽpũ bosenuũrĩ wa'awuacãrã niwã.

⁴² Tojo weerã Jesú doce cã'marĩ cuocã, na weewũaronojõpũma wa'acãrã niwã tja. Jesú titare ne waro bosenuũ wa'agu weecu niwĩ.

⁴³ Bosenuũ yu'rũca be'ro José, María na ya macãpũ dajatojaacãrã niwã. Titare Jesú pe'e cã'paco María, José masĩrõ marĩrõ Jerusalẽpũ tojacã'cu niwĩ.

⁴⁴ Na Jesure “Ãpẽrã marĩ me'rãcjãrã me'rã wa'ayusami”, nicãrã nimiwã. Tojo weerã na wãcũque'tiro marĩrõ ni'cã numũ ma'apure wa'acãrã niwã. Be'ropũ na acawererã, na ï'amasĩrã wa'tero cũrẽ a'macãrã nimiwã.

⁴⁵ Ne bocaticãrã niwã. Tojo weerã cũrẽ a'marã, Jerusalẽpũ majãmitojacãrã niwã.

⁴⁶ I'tia numũ na Jerusalẽpũ wijãca be'ro Õ'acũ wi'ipũ cũrẽ bocacãrã niwã. Cũ Moisé oja'quere bu'eri masã wa'teropũ dujicũ niwĩ. Na ucũsere tu'o, cũ quẽ'rã narẽ sãrĩtiña'mujãcu niwĩ.

⁴⁷ Nipe'tirã cã' masĩsere ï'arã, cã yu'time'rĩsere tu'orã, ï'amarĩamujãcãrã niwã.

⁴⁸ Cũ Õ'acũ wi'ipũ dujicã ï'arã, cã pacusumua ï'amarĩacãrã niwã. Cũ paco cũrẽ nico niwõ:

—Macũ ¿de'ro weegu ãsãrẽ tojo weeati? Mu'u pacũ, yu'u uputu mu'urẽ a'mapũ. Uputu wãcũque'tiapũ, nico niwõ.

⁴⁹ Co tojo nicã tu'ogu, Jesú nicũ niwĩ:

—¿De'ro weerã yu'ure a'mati? ¿Masã yu'u pacũ ye cjasere weeroua'a nisere masĩtiati? nicũ niwĩ.

⁵⁰ Cũ pacusumua Jesú tojo nisere tu'omasĩticãrã niwã.

⁵¹ Be'ro na me'rã Nazarepũ dajatojaacu niwĩ. Cũ toduporopũ wee'caronjõta na dutisere añurõ yu'tinu'cũcu niwĩ. Cũ paco nipe'tise Jerusalẽpũ tojo wa'a'quere wãcũnurũco niwõ.

⁵² Jesú siape me'rã bucã, masĩnemowã'cãcu niwĩ. Õ'acũ cũrẽ “Añugũ nimi”, ni ï'acu niwĩ. Masã quẽ'rã nipe'tirã cũrẽ añurõ wãcũcãrã niwã.

3

Juã masãrẽ wãmeyeri masã bu'e'que ni'i
(Mt 3.1-12; Mr 1.1-8; Jn 1.19-28)

¹ Quince cã'marĩ Tiberio wãmetigu nipe'tirã romano masã wiogu nirĩ cura a'ticũrã cã docacjãrã wiorã nicãrã niwã. Poncio Pilato Judea di'ta wiogu nicũ niwĩ. Herode Galilea di'ta wiogu nicũ niwĩ. Herode acabiji Felipe Iturea, Traconite wãmetise di'ta wiogu nicũ niwĩ. Lisanas wãmetigu Abilinia di'ta wiogu nicũ niwĩ.

² Anás, tojo nicã Caifá pa'ia wiorã nicãrã niwã. Tita na wiorã nirĩ cura Õ'acũ Zacaría macũ Juãrẽ masã marĩrõ, yucũ marĩrõpũ ucũcũ niwĩ.

³ Be'ro Juã nipe'tiro dia Jordã wãmetiri maa wa'teropũ yu'rãwã'cãcũ niwĩ. Masãrẽ a'tiro bu'ecũ niwĩ:

—Musã ña'arõ weeseti'quere bujaweti ducayu, wãmeyeno'ña. Tojo weerã musã ña'arõ wee'quere acobocono'rãsa'a, nicũ niwĩ.

⁴ Duporocjũpũ Õ'acũ ye queti weremũ'tãrĩ masũ Isaía oja'caronojõta Juã queoro weeseticũ niwĩ. A'tiro ojayuno'caro niwã:

Ni'cũ yucũ marĩrõ, masã marĩrõpũ a'tiro caricũnu'cũbajaque'atigusami:

“Marĩ wiogũ a'tiatji ma'arẽ apoyuya.

Diacjũca ma'a añurĩ ma'a quẽ'rãrõ weronojõ weeyuya.”

(Marĩ wiogũ a'tiati duporo musã nisetisere apoyuya, musã wãcũsere ducayuya nígũ, tojo nicũ niwĩ.)

⁵ Nipe'tise di'ta tũ'rũri yaa, ni'cãrõwijino'rõsa'a.

Nipe'tise ãrũpagũ, opa bu'pa diacjũca pa weeno'rõsa'a.

Ma'arĩ diacjũ nitise ma'arĩ diacjũnu'cõno'rõsa'a.

Ma'arĩ coperibujuse yaamu'muono'rõsa'a.

(Musã ña'arõ weeseti'quere ducayu, apoya nígũ, tojo nicũ niwĩ.)

⁶ Musã tojo weecã, Õ'acũ masãrẽ yu'rũosere nipe'tirã ï'arãsama, ni ojacũ niwĩ Isaía.

⁷ Masã Juã tiropũ wãmeyedutirã wa'acãrã niwã. Na tojo weecã, narẽ a'tiro nicũ niwĩ:

—Musã weeta'sari curuacjãrã aña weronojõ ni'i. Aña nũcũ ãjũcã, uiwã'cãsama. Musã aña weronojõ bu'iri da'resere ui'i. Tojo uirã, musã ña'arõ wee'quere bujaweti ducayusi'rĩtimirã, wãmeyedutirã a'tiapũ.

⁸ Musã diacjũta ãsã ña'arõ wee'quere bujaweti ducayuapũ níã, musã weesetise me'rã ï'oña. A'tiro wãcũticã'ña: “Ësã Abrahã pãrãmerã ni'i. Tojo weerã Õ'acũ tiropũ wa'arãsa'a”, ni wãcũticã'ña. Musã wãcũsere ducayuticã, Abrahã pãrãmerã nise wapamarĩ'i. Õ'acũ uagũ, a'te ãtãperi me'rã Abrahã pãrãmerã wa'acã weemasĩmi. Cũ tojo weecãma, na pe'e Õ'acũ uaro weebosama.

⁹ Marĩ yucũpagũ ote'quepagũ weronojõ ni'i. Õ'acũ musãrẽ yucũpagũ dũca marĩsepagũre besecõ'arõ weronojõ weegũsami. Yucũ añurõ dũcatiticjũre paacõ'a, ãjũacõ'acã'no'sa'a. Tere wee'caro weronojõ musã wãcũsere ducayuticã, añurõ weeseticã, Õ'acũ musãrẽ cõmea me'rã paacõ'agũ weronojõ bu'iri da'regũsami, nicũ niwĩ Juã.

¹⁰ Cũ tojo nicã tũ'orã, masã cũrẽ sãrĩtiña'cãrã niwã:

—To pũrĩcãrẽ ¿de'ro weerãsari? nicãrã niwã.

¹¹ Juã narẽ yu'ticũ niwĩ:

—No'o puaro su'tiro cuogũnojo apĩ moogũrẽ ni'cãrõ o'oya. Ba'ase cuogũnojo ba'ase moogũ me'rã ducawaa ba'aya, nicũ niwĩ.

¹² ãpẽrã quẽ'rã romano masã wiorãrẽ niyeru wapaseebosari masã Juã tiropũ wãmeyedutirã wa'acãrã niwã. Cũrẽ sãrĩtiña'cãrã niwã:

—Ësãrẽ bu'egũ, ¿ũsã de'ro weerãsari? nicãrã niwã.

¹³ Juã narẽ yu'ticũ niwĩ:

—Romano masã na wapaseeduti'caro nemorõ wapaseeticã'ña. Na dutiro ejatuario wapaseeya, nicũ niwĩ.

¹⁴ ãpẽrã surara quẽ'rã cũrẽ sãrĩtiña'cãrã niwã:

—Ësã waro, ¿de'ro weerãsari? nicãrã niwã.

Juã narẽ yu'ticũ niwĩ:

—Ne ãpẽrã cõosere ẽ'maticã'ña. Na o'oticã, tutuaro me'rã narẽ uise o'o, ña'arõ weeticã'ña. Tere ùarã, na weeti'quepũreta weresãdojaticã'ña. Musã wapata'ase me'rã dia'cũ e'catiya, nicũ niwĩ.

¹⁵ Masã Juã bu'esere tu'orã, upũtu wãcũcãrã niwã.

—Apetero weegu Juã Õ'acũ bese'cũ Cristo marĩ yoacã yucue'cũ nisami, ni wãcũcãrã nimirã.

¹⁶ Na tojo nisere masĩgũ, Juã nipe'tirãrẽ a'tiro nicũ niwĩ:

—Yũ'u musãrẽ na ña'arõ wee'quere bujaweti, du'uama nĩgũ, aco me'rã wãmeye'e. Yũ'u be'ro apĩ yũ'u nemorõ tutuagu a'tigusami. Cũ añugũ waro nimi. Yũ'u pe'e mejõ nĩgũ tu'oña'a. Cũ ye sapatore tuweemasĩtigũ weronojõ cũrẽ ne ni'cãrõwijimasĩtisa'a. Cũ pũrĩcã Espĩritu Santure musãrẽ o'ógusami. Cũrẽ masã me'rã ninu'cũcã weegusami. Ña'arõrẽ ãjũaweero weronojõ musãrẽ añurõ tojato nĩgũ ña'arõ wee'quere cõ'agũsami.

¹⁷ Yũ'u be'ro a'tigu ni'cũ trigo su'tiweeri masũ weronojõ nimi. Cũ te su'tire mejẽcã su'awee, cõ'asami. Te trigo peri quẽ'rãrẽ mejẽcã mii, te nurõrĩ wi'ipũ nurõsami. Te su'tire pecame'epũ ãjũacõ'asami. A'te weronojõ cũ, cũ yarã warore bese, cũ tiropũ miagũsami. Æpẽrãrẽ pecame'epũ cõ'abajuriogusami. Ti me'e ne pe'tisome, nicũ niwĩ Juã.

¹⁸ Tojo weesenojõ me'rã peje apeye werecasanemocũ niwĩ. Tenojõ me'rã Juã Õ'acũ ye añuse quetire masãrẽ werecũ niwĩ.

¹⁹ Apeyema tja Herode ti di'ta Galilea wiogũre tu'ticũ niwĩ. Herode cũ acabiji Felipe numo Herodía wãmetigore ẽ'ma, numoticũ niwĩ. Tojo nicã apeye peje ña'ase weenemo'que bu'iri tu'ticũ niwĩ.

²⁰ Herode Juã cũ were'quere tu'oronojõ nĩgũ, mejõ ña'arõ weenemocũ niwĩ. Juãrẽ bu'iri da'reri wi'ipũ sõrõduticũ niwĩ.

Juã Jesure wãmeye'que ni'i
(Mt 3.13-17; Mr 1.9-11)

²¹ Juãrẽ bu'iri da'reri wi'ipũ sõrõatji dũporo Juã pãjãrã masãrẽ wãmeyecũ niwĩ. Be'ro Jesú quẽ'rãrẽ wãmeyecũ niwĩ. Cũrẽ wãmeyegũ ñubueri cura u'muse pãrĩcaro niwã.

²² Tojo wa'acã, Jesú bu'ipũ Espĩritu Santu buja weronojõ bajugũ cũpũre dijatacũ niwĩ. U'musepũ cũ pacũ Õ'acũ ucũdijogũ, a'tiro nicũ niwĩ:

—Mũ'u yũ'u macũ yũ'u upũtu ma'igũ ni'i. Mũ'u me'rã pũrõ e'cati'i, nicũ niwĩ.

Jesú ñecũsumã na nituriamũjãti'que ni'i
(Mt 1.1-17)

²³ Jesú treinta cũ'marĩ wa'tero cõogũ, bu'enũ'cãcũ niwĩ. Masã cũrẽ “José macũ nimi”, nicãrã nimirã. José Elí macũ nicũ niwĩ.

²⁴ Elí Matat macũ nicũ niwĩ. Matat Leví macũ nicũ niwĩ. Leví Melqui macũ nicũ niwĩ. Melqui Jana macũ nicũ niwĩ. Jana José macũ nicũ niwĩ.

²⁵ José Matatías macũ nicũ niwĩ. Matatías Amós macũ nicũ niwĩ. Amós Nahúm macũ nicũ niwĩ. Nahúm Esli macũ nicũ niwĩ. Esli Nagai macũ nicũ niwĩ.

²⁶ Nagai Maat macũ nicũ niwĩ. Maat Matatías macũ nicũ niwĩ. Matatías Semei macũ nicũ niwĩ. Semei Josec macũ nicũ niwĩ. Josec Judá macũ nicũ niwĩ.

²⁷ Judá Joanán macũ nicũ niwĩ. Joanán Resa macũ nicũ niwĩ. Resa Zorobabel macũ nicũ niwĩ. Cũ Salatiel macũ nicũ niwĩ. Salatiel Neri macũ nicũ niwĩ.

²⁸ Neri Melqui macũ nicũ niwĩ. Melqui Adi macũ nicũ niwĩ. Adi Cosam macũ nicũ niwĩ. Cosam Elmadam macũ nicũ niwĩ. Cũ Er macũ nicũ niwĩ.

²⁹ Er Josué macũ nicũ niwĩ. Josué Eliezer macũ nicũ niwĩ. Eliezer Jorim macũ nicũ niwĩ. Jorim Matat macũ nicũ niwĩ.

³⁰ Matat Leví macũ nicu niwĩ. Leví Simeó macũ nicu niwĩ. Simeó Judá macũ nicu niwĩ. Judá José macũ nicu niwĩ. José Jonam macũ nicu niwĩ. Jonam Eliaquim macũ nicu niwĩ.

³¹ Cũ Melea macũ nicu niwĩ. Melea Mena macũ nicu niwĩ. Mena Matata macũ nicu niwĩ. Matata Natán macũ nicu niwĩ.

³² Natán Davi macũ nicu niwĩ. Davi Isaí macũ nicu niwĩ. Isaí Obed macũ nicu niwĩ. Obed Booz macũ nicu niwĩ. Booz Sala macũ nicu niwĩ. Sala Naasón macũ nicu niwĩ.

³³ Naasón Aminadab macũ nicu niwĩ. Cũ Admin macũ nicu niwĩ. Admin Arni macũ nicu niwĩ. Arni Esrom macũ nicu niwĩ. Esrom Fares macũ nicu niwĩ. Fares Judá macũ nicu niwĩ.

³⁴ Judá Jacob macũ nicu niwĩ. Jacob Isaa macũ nicu niwĩ. Isaa Abrahã macũ nicu niwĩ. Abrahã Taré macũ nicu niwĩ. Taré Nacor macũ nicu niwĩ.

³⁵ Nacor Serug macũ nicu niwĩ. Serug Ragau macũ nicu niwĩ. Ragau Peleg macũ nicu niwĩ. Peleg Heber macũ nicu niwĩ. Heber Sala macũ nicu niwĩ.

³⁶ Sala Cainán macũ nicu niwĩ. Cainán Arfaxad macũ nicu niwĩ. Arfaxad Sē macũ nicu niwĩ. Sē Noé macũ nicu niwĩ. Noé Lamec macũ nicu niwĩ.

³⁷ Lamec Matusalén macũ nicu niwĩ. Matusalén Enoc macũ nicu niwĩ. Enoc Jared macũ nicu niwĩ. Jared Mahalaleel macũ nicu niwĩ. Cũ Cainán macũ nicu niwĩ.

³⁸ Cainán Enós macũ nicu niwĩ. Enós Set macũ nicu niwĩ. Set Adã macũ nicu niwĩ. Adã Ô'acũ cũ ne waro wee du'pócãti'cu nicu niwĩ. Tojo weegu cũ Ô'acũ macũ nicu niwĩ.

4

Jesure wãtĩ Ô'acũrẽ yu'rũnũ'cãcã weesĩ'rĩmi'que ni'i
(Mt 4.1-11; Mr 1.12-13)

¹ Juã Jesure wãmeyeca be'ro Jesú Espiritu Santure cuoyu'ruacu niwĩ. Cũrẽ dia Jordã wãmetiri maapu ní'cure Espiritu Santu maata yucu marĩrõ, masã marĩrõpu miacu niwĩ.

² Topure cuarenta nũmũrĩ nicu niwĩ. Wãtĩ Jesure cũ pacure yu'rũnũ'cãdutigu niqesãcu nimiwĩ. Cũ topu nise nũmũrĩrẽ Jesú ne cã'rõ ba'aticu niwĩ. Tojo weegu ujaboacu niwĩ.

³ Tojo wa'ari curare wãtĩ cũrẽ a'tiro nicu niwĩ:

—Mu'u diacjũta Ô'acũ macũ ni'i nígu, a'te utãperire pã dojorẽ ba'aya, nicu niwĩ.

⁴ Jesú cũrẽ yu'ticu niwĩ:

—Ô'acũ ye queti ojãca pũrĩpu a'tiro ojano'o: “Masã ba'ase me'rã dia'cũ cati-masĩtisama”, ni ojano'wũ, nicu niwĩ.

⁵ Be'ro wãtĩ Jesure u'muacju urũgũpu miacu niwĩ tja. Topu nipe'tisere ni'cãtita a'ti nucũcã cjase macãrĩ pejere ĩ'ope'ocã'cu niwĩ.

⁶ ĩ'otoja, wãtĩ a'tiro nicu niwĩ:

—Yu'u mu'urẽ a'te macãrĩ wiogu, te macãrĩpu nise nipe'tise wiogu sörögũti. A'te nipe'tise yé ni'i. Tojo weegu yu'u no'o o'osĩ'rĩgũrẽ o'oguti.

⁷ Mu'u yu'ure ejaque'a ejõpeocã, nipe'tise mu'u ye tojarosa'a, nicu niwĩ wãtĩ.

⁸ Jesú a'tiro yu'ticu niwĩ:

—Ô'acũ ye queti ojãca pũrĩpu a'tiro ojano'o: “Ô'acũ mu'u wiogu ni'cũrẽta ejõpeoya. Cũ se'sarore, cũ dutise dia'cũrẽ weeco'teya”, niwũ, nicu niwĩ Jesú.

⁹ Be'ro wãtĩ Jesure Jerusalẽpu miaa, Ô'acũ wi'i dũposãrĩpu miimũjãcu niwĩ. Topu cũrẽ a'tiro nicu niwĩ tja:

—Mu'u diacjũta Ô'acũ macũ ni'i nígu, a'topu me'rãta nucũcãpu bu'pudijaya.

¹⁰ Ô'acũ ye queti ojãca pũrĩpu mu'urẽ a'tiro ojano'o:

Ô'acũ cũrẽ wereco'terãrẽ mu'urẽ co'tedutigu o'ógusami.

11 Mũ'urē ũtāgāpũ doquepejari nírã, mũ'urē tuuñe'erāsama, ni ojano'caro niwũ, nicũ niwĩ wātĩ.

12 Jesú cūrē yũ'ticũ niwĩ:

—Ō'acũ ye queti ojáca pũrĩpure a'te quē'rã ojano'caro niwũ: “Mũ'u wioḡũ Ō'acũ cũ ucũ'quere ne ni'cãti ¿diacjũta nimitito? nírã, cūrē weeĩ'odutiticã'ña”, ni ojano'wũ, nicũ niwĩ Jesú.

13 A'tiro wééḡũ, wātĩ apeye de'ro mejēcã Jesure weenemomasĩticũ niwĩ. Weenemomasĩti, yoaticã cūrē cõ'awã'cãnicũ niwĩ.

Jesú ne waro cũ Galileapũ bu'enũ'cã'que ni'i
(Mt 4.12-17; Mr 1.14-15)

14 Jesú masã marĩrõpũ ni'cũ Espĩritu Santure cwoyũ'ruagũ, Galileapũre dajacũ niwĩ. Āpērã cũ ye quetire nipe'tiro Galilea wa'terocjãrã ucũse'sa wa'acãrã niwã.

15 Jesú macãrĩnũcũ na nerēwuasepũ bu'ecũ niwĩ. Nipe'tirã cūrē e'cati, “Añuyũ'ruami”, nicãrã niwã.

Jesú cũ ya macã Nazarepũ dajatojaa'que ni'i
(Mt 13.53-58; Mr 6.1-6)

16 Be'ro Jesú Nazare cũ masãca macãpũ dajatojaacũ niwĩ. Judío masã na soowuari nũmũ cũ weewuaronojõpũma na nerēwuari wi'ipũ sãjãacũ niwĩ. Topũ wã'cãnũ'cã, Ō'acũ ye queti ojáca pũrĩrē bu'eĩ'ocũ niwĩ.

17 Cūrē Ō'acũ ye queti weremũ'tãrĩ masũ Isaía ojáca pũrĩrē bu'edutirã o'ocãrã niwã. Cũ ti pũrĩrē pão, a'tiro oja'quere bocacũ niwĩ. A'tiro nicaro niwũ:

18 Espĩritu Santu yũ'ũpũre nimi.

Cũ añuse quetire pajasecũorãrē yũ'ũre weredutigũ cũuwĩ.

Bũjawetirãrē wãcũtutuacã weedutigũ o'ówĩ.

Āpērã dutise doca niwã ñarãrē yũ'ruweticã weedutigũ o'ówĩ.

Caperi ĩ'atirãrē ĩ'acã weedutigũ o'ówĩ.

Āpērãrē dutipe, ña'arõ weepeno'rãrē wijata'adutigũ o'ówĩ.

19 Ō'acũ masãrē yũ'ruoritero etatoja'a nisere weredutigũ o'ówĩ, ni ojacũ niwĩ Isaía, ni bu'ecũ niwĩ Jesú.

20 Be'ro, Jesú cũ bu'éca be'ro ti pũrĩrē tuutũrẽtoja, ti wi'i co'tegũre wiacũ niwĩ. Wia, narē bu'egutigũ ejanujãcũ niwĩ. Nipe'tirã ti wi'ipũ nírã cūrē ne ĩ'adu'uticãrã niwã.

21 Cũ narē a'tiro ucũnũ'cãcũ niwĩ:

—Nĩ'cãcã me'rã mũsã tũ'oropũ bu'eĩ'o'que queoro wa'a'a, nicũ niwĩ.

22 Nipe'tirã Jesure añurõ ucũcãrã niwã. Cũ ucũsere tũ'orã, te añuse niyucã, tũ'omarĩa wa'acãrã niwã. Na basu a'merĩ sērĩtiña'cãrã niwã:

—¿Ā'rĩ José macũ mejẽta niti? nicãrã niwã.

23 Na tojo nisere masĩḡũ, Jesú narē nicũ niwĩ:

—Apetero weerã a'te masã na ucũwuasenojõrē yũ'ũre nírã nisa'a: “Ocoyeri masũ mũ'u basu pe'e ocoye yũ'ruoaya”, nisa'a. Tojo nicã “Mũ'u Capernaupũ weeĩ'o'quere ũsã tũ'owũ. Te ũsã tũ'o'quere a'to mũ'u ya macã waropũ quē'rãrē weeĩ'oña”, nírã nisa'a, nicũ niwĩ.

24 Be'ro narē ninemocũ niwĩ:

—Diacjũ mũsãrē wereguti. Ne ni'cũ Ō'acũ ye queti weremũ'tãrĩ masũrē cũ ya macãcjãrã waro añurõ põtērĩtisama.

25 Mũsãrē a'tere diacjũ masĩcã uasa'a. Ō'acũ ye queti weremũ'tãrĩ masũ Elía cũ nĩcateropũre Israe di'tapũre pãjãrã wapewia numia nicãrã niwã. Titare i'tia cũ'ma ape cũ'ma deco acoro pejaticaro niwũ. Tojo weerã nipe'tirã ti di'tacjãrã Ƴpũtũ Ƴjaboacãrã niwã.

²⁶ Tojo nimicã, ne ni'cõ Israe curuacjõ wapewiore weetamudutigu Õ'acũ o'ócticu niwĩ. Ape di'tacjõ Sarepta wãmetiro Sidõ pã'to nigõ pe'ere weetamudutigu o'ócũ niwĩ.

²⁷ Apeye quẽ'rã Eliseo Õ'acũ ye queti weremũ'tãrĩ masũ nícateropure a'te weronojõta wa'acaro niwũ. Israe di'tapure pãjãrã cãmi boarã nicãrã niwã. Tojo nimicã, Eliseo ne ni'cũ ti di'tacjũrẽ yũ'rũoticu niwĩ. Naamán aperocjũ Siria di'tacjũ pe'ere yũ'rũocũ niwĩ. Õ'acũ Israe curuacjãrãrẽ weetamutigu, Israe curuacjãrã nitirã pe'ere weetamucũ niwĩ, nicũ niwĩ.

²⁸ Ti wi'ipũ nerẽ cãrã pãjãrã Jesú a'tiro nisere tũ'orã, uayũ'rũacãrã niwã.

²⁹ Be'ro nipe'tirã to nirã wã'cãnu'cã, Jesure macã sumutopũ cõ'aõ'ocãrã niwã. Na nirĩ macãcũũ ãrũgũ dũposãrĩpũ cãrẽ tuuquedijorãtirã miimũjãcãrã niwã.

³⁰ Na tojo weesĩ'rĩmicã, Jesú na wa'tero wa'a, yũ'rũwã'cã wa'acũ niwĩ.

Jesú wãtĩ sãjãno'cũre cõ'awĩrõ'que ni'i

(Mr 1.21-28)

³¹ Be'ro Jesú Capernaupũ wa'acũ niwĩ. Ti macã Galilea di'tapũ nicaro niwũ. Topũ masãrẽ na soowũari nũmũrẽ bu'ecũ niwĩ.

³² Dutisere cũogũ weronojõ bu'ecã ĩ'arã, tũ'omarĩamũjãcãrã niwã.

³³ Na nerẽca wi'ipure ni'cũ wãtĩ sãjãno'cũ nicũ niwĩ. A'tiro upũtũ caricũcũ niwĩ:

³⁴ —Jesú Nazarecjũ, ãsãrẽ cariboticã'ña. ¿Ûsãrẽ bu'iri da're bajuriogu a'tigu weeti? Mũ'ũrẽ ĩ'amasĩ'i. Õ'acũ o'ó'cũ ña'ase moogũ, añubutiagu ni'i, nicũ niwĩ.

³⁵ Cũ tojo nicã tũ'ogu, Jesú wãtĩ masũpũ nigũrẽ tu'tigu, a'tiro nicũ niwĩ:

—Di'tamarĩaña. ã'rĩpũre nigũ wijaaya, nicũ niwĩ.

Cũ tojo nicã, wãtĩ na ĩ'orõpũ tuuquecũu, cãpũre ní'cũ wijaacũ niwĩ. Ne cãrẽ mejẽcã cãmida'rema'arõ marĩrõ wijaacũ niwĩ.

³⁶ Tojo wa'asere ĩ'arã, nipe'tirã ãcũacãrã niwã. Na basu a'merĩ a'tiro ucũcãrã niwã:

—ã'rĩ dutise cũose ¿ñe'enojõ nimitito? Cũ tutuaro me'rã wãtĩarẽ cõ'awĩrõmasĩmi. Cũ narẽ cõ'awĩrõcã, na wijaama, nicãrã niwã.

³⁷ Tojo weero nipe'tiro Galileapũ Jesú ye cjase se'sa wa'acaro niwũ.

Jesú Simó Pedro mañecõrẽ yũ'rũo'que queti ni'i

(Mt 8.14-15; Mr 1.29-31)

³⁸ Jesú na nerẽwũaropũ ní'cũ wijaa wa'acũ niwĩ. Wijáaca be'ro Simó ya wi'ipũ wa'acũ niwĩ. Cũ mañecõ upũtũ ujaque dutitico niwõ. Tojo weerã Jesure “Yũ'rũoya”, ni sãrĩcãrã niwã.

³⁹ Jesú co pã'to ejanũ'cã mu'rĩĩ'a, ujaquere suruduticu niwĩ. Cũ tojo weecã, ujaque surupe'tia wa'acaro niwũ. Tojo wéeca be'ro maata co wã'cãnu'cã, narẽ ba'ase etigo wa'aco niwõ.

Jesú pãjãrã masã dutitirãrẽ yũ'rũo'que ni'i

(Mt 8.16-17; Mr 1.32-34)

⁴⁰ Mujĩpũ sãjãrĩ cura nipe'tirã no'o nise duti cũorãrẽ Jesú tiropũ miacãrã niwã. Jesú na dutitirãncũrẽ omocã ñapeogu, nipe'tirãrẽ yũ'rũocũ niwĩ.

⁴¹ Na dutitirã wa'teropure wãtĩa masãpũre sãjãa'cãrã quẽ'rãrẽ cõ'awĩrõcũ niwĩ. Na wijaarã, a'tiro caricũwijaacãrã niwã:

—Mũ'ũ Õ'acũ macũ ni'i, nicãrã niwã.

Wãtĩa Cristo Õ'acũ bese'cũ nimi nisere masĩcãrã niwã. Tojo weegũ Jesú narẽ tu'tigu, ucũdutiticu niwĩ.

Jesú Galilea di'tapũ cã ye quetire werecusia'que ni'i

(Mr 1.35-39)

⁴² Bo'reque'ari cura Jesú macã sumuto masã marĩrõpũ wa'acũ niwĩ. Cũ tojo weecã, masã cũrẽ a'ma, cũ nirõpũ sirutuejacãrã niwã. Cũrẽ aperopũ wa'adutiticãrã nimiwã.

⁴³ Jesú narẽ nicũ niwĩ:

—Yũ'u apeye macãrĩpũ quẽ'rãrẽ añuse queti, Õ'acũ a'ti nucũcãcjãrãrẽ wiogu nigũsami nisere wereroua'a. Õ'acũ na ña'arõ wee'quere bujaweti ducayucã, cũ yarã sãjãcã weegusami. A'te niatjereta yũ'u pacũ yũ'ure o'ówĩ, nicũ niwĩ.

⁴⁴ Tojo weegu Jesú na nerẽwũase wi'seri Galilea di'ta nise macãrĩpũre werecusiãcũ niwĩ.

5

Jesú cũ tutuaro me'rã wa'i pãjãrã wẽjẽcã wee'que ni'i

(Mt 4.18-22; Mr 1.16-20)

¹ Ni'cã nũmũ Jesú Genesare wãmetiri ditara sumutopũ nicũ niwĩ. Cũ topũ nirĩ cura pãjãrã masã etacãrã niwã. Cũ Õ'acũ ye queti weresere tu'osĩ'rĩrã, cũ pu'to pãjãrã tuuwã'cãcãrã niwã.

² Ditara sumuto nucũporopũ puawũ masã marĩsepawũ pa'sacã ï'acũ niwĩ. Wa'i wẽjẽrã eja'cãrã tepawũre topũ po'o, na ye wejecũpagũre coerã wa'arã majãnũ'cãcãrã niwã.

³ Jesú tepawũre ï'agũ, Simó yawũpũ mujãsãjãcũ niwĩ. Simórẽ “Sõ'ocurepũ wajawĩrõña”, nicũ niwĩ. Cũ tojo nica be'ro Jesú tiwũpũ ejanujã, masã sumutopũ nu'cũrãrẽ bu'enũ'cãcũ niwĩ.

⁴ Narẽ bu'eca be'ro Simórẽ a'tiro nicũ niwĩ:

—Yucũsure decocurepũ wajawijaya. Topũ mũ'u ya wejecũre doqueñoña, nicũ niwĩ.

⁵ Simó cũrẽ yũ'ticũ niwĩ:

—Masãrẽ bu'egu, ãsã pi'eti, ñamipũre wẽjẽbo'reamiapũ. Ne wẽjẽtiasũ. Mũ'u dutigũta dutitoja'a. Tojo weegu wejecũre doqueñoũti, nicũ niwĩ.

⁶ Na tigure doqueñooca be'ro pãjãrã waro wa'i sãjãno'cãrã niwã. Tojo weero tigu wejecũ tũ'rũrõpũ weecaro niwũ.

⁷ Tere ï'arã, na me'rãcjãrã apewũ yucũsupũ nirãrẽ weetamudutirã buapijicãrã niwã. Na, na tiropũ eta, narẽ weetamucãrã niwã. Tepawũ puawũpũta wa'ï me'rã cã'rõ mirĩdijawe'socaro niwũ.

⁸ A'tiro wa'acã ï'agũ, Simó Pedro Jesú tiro ejaque'a, cũrẽ nicũ niwĩ:

—Yũ'u wiogu, yũ'u ña'arõ weesebũcũ ni'ï. Tojo weegu mũ'u añugũ, ña'ase moogũ yũ'u tiro niticã'ña, nicũ niwĩ.

⁹ Wa'ï pãjãrãrẽ ï'amarĩatjĩagũ, tojo nicũ niwĩ. Tojo nicã ãpẽrã cũ me'rã ní'cãrã quẽ'rã mejãrõta ï'amarĩacãrã niwã.

¹⁰ Apewũpũ ní'cãrã Zebedeo põ'rã Santiago, Juã Simó me'rãcjãrã na quẽ'rã ï'amarĩacãrã niwã. Be'ro Jesú Simórẽ nicũ niwĩ:

—Uiticã'ña. Ni'cãcã me'rã mũ'u wa'ï wẽjẽmu'sĩgũ weronojõ masãrẽ yé quetire weregusa'a. Were, pãjãrã yũ'ure ãjõpeocã weegusa'a, nicũ niwĩ.

¹¹ Be'ro na yucũsupawũre sumutopũ wajanũjãcãrã niwã. Nipe'tise na cõomi'quere topũta cũucã, Jesú me'rã wa'a wa'acãrã niwã.

Jesú cãmi boagũre yũ'rũo'que ni'i

(Mt 8.1-4; Mr 1.40-45)

¹² Jesú ni'cã macã Galilea di'ta nirĩ cura ni'cã nipe'tiro upũpũ cãmi boagu cũ tiro wa'acũ niwĩ. Cũrẽ ï'agũ, cũ pu'to di'tapũ paamu'rĩque'a, a'tiro nicũ niwĩ:

—Wiogu, mũ'u dutire yũ'rũogu ni'ï. Yũ'ure yũ'rũoya, nicũ niwĩ.

¹³ Tojo nicã tu'ogu, Jesú cũrẽ yũ'rũogu ñapeo, a'tiro nicũ niwĩ:

—Yũ'rũoguti. Cãmi marĩgũpũ tojayã, nicũ niwĩ.

Cũ tojo nicãta, cũ cãmi nimi'que yatipe'tia wa'acaro niwã.

¹⁴ Tu'ajanu'cõ, Jesú cūrē a'tiro nicu niwĩ:

—A'tere ãpērārē wereticã ña. A'tiro pe'e weeya. Diacjũta pa'i tiropu mu'u ye cãmi yati'quere ï'ogũ wa'aya. Cũ mu'urē ï'ãca be'ro mu'u cãmi boasere “Pe'tia wa'a'a”, nigũsami. Cũ tojo nica be'ro Moisé cũ Ō'acūrē e'catise o'oduti'quere o'oya. Mu'u tojo wee yu'rũca be'ro masã me'rã nisetigusa'a tja, nicu niwĩ.

¹⁵ Jesú ye cjase pe'e siape me'rã nemorõ masĩno'caro niwã. Tojo weerã pãjārã masã cũ ucũsere tu'orãtirã nerēcãrã niwã. Tojo nicã na dutire yu'rũocã ñarã, cũ tiro nerēcãrã niwã.

¹⁶ Na tojo weemuãmĩcã, Jesú pe'e masã marĩsepũ wa'acu niwĩ. Terũ cũ pacũ Ō'acūrē ñubuemũjãcũ niwĩ.

Jesú sijamasĩtigũre yu'rũo'que ni'i
(Mt 9.1-8; Mr 2.1-12)

¹⁷ Ni'cã numũ Jesú masãrē bu'egu weecu niwĩ. Titare masã wa'teropũre ni'cãrērã fariseo masã, ãpērã Moisé oja'quere bu'eri masã dujicãrã niwã. Ni'cãrērã Galilea di'tapũ nise macãrĩcjãrã nicãrã niwã. ãpērã Judea di'tapũ nise macãrĩcjãrã nicãrã niwã. Tojo nicã ãpērã Jerusalęcãrã nicãrã niwã. Na to nirĩ cura Jesú dutitirãrē yu'rũogu, Ō'acũ tutuase me'rã yu'rũocu niwĩ.

¹⁸ Jesú masãrē bu'eri cura ãpērã masã ni'cũ sijamasĩtigũre cũ cũñarõ me'rã wũaejacãrã niwã. Na wi'ipũ miisãjãa, Jesú tiropũ cũusĩ'rĩcãrã nimiwã.

¹⁹ Tojo weesĩ'rĩmirã, masã pãjārã waro niyucã, ne wũasãjãamasĩticãrã niwã. Tojo weerã wi'i duposãrĩpũ mujãa, ni'cã pe seewecãrã niwã. Ti pepũ cũ cũñarõ me'rã cūrē Jesú tiropũ, masã wa'teropũ du'udijocãrã niwã.

²⁰ Jesú na ějõpeocã ï'agũ, dutitigũre a'tiro nicu niwĩ:

—Mu'u ña'arõ wee'quere acobojono'toja'a, nicu niwĩ.

²¹ Cũ tojo nicã tu'orã, Moisé oja'quere bu'eri masã, fariseo masã a'tiro wãcũcãrã niwã: “Å'rĩ cũ tojo ucũse me'rã Ō'acūrē ña'arõ ucũgũ weemi. ¿Noa niti cũ tojo weegũ? Cũ Ō'acũ weronojõ tutuagu ni'ĩ, ¿ni wãcũsari? Marĩ weronojõ upũtigũ masã ña'arõ wee'quere acobojomasĩtisami. Ō'acũ ni'cũta ña'arõ wee'quere acobojomasĩmi”, nicãrã niwã.

²² Jesú na wãcũsere ï'amasĩgũ, a'tiro nicu niwĩ:

—¿De'ro weerã musã yu'ure mejęcã wãcũma'ati?

²³ ¿De'ro nise pe'e diasatibutiati? ¿“Mu'u ña'arõ wee'quere acobojono'toja'a” nicã, o “Wã'cãnu'cã, sijawã'cãña” nise pe'e diasawetine? “Mu'u ña'arõ wee'quere acobojono'toja'a” nicã ï'atimirã, ějõpeoya marĩ'i. “Wã'cãnu'cã, sijawã'cãña” nicã pe'ema, cũ sijasere ï'atojarãpũ “Diacjũta ni'ĩ”, ni ějõpeono'o, nicu niwĩ.

²⁴ Tojo weegu yu'u Ō'acũ macũ masũ weronojõ upũtigũ yu'u tutuasere ï'ogũ, ã'rĩ sijamasĩtigũre yu'rũoguti. Te me'rã musã yu'u masã ña'arõ wee'quere acobojomasĩsere masĩrãsa'a, nicu niwĩ.

Tojo weegu sijamasĩtigũre a'tiro nicu niwĩ:

—Mu'u pe'ema a'tiro nigũti. Wã'cãnu'cãña. Mu'u cũñarõrē miuwã, mu'u ya wi'ipũ tojaagusa'a, nicu niwĩ.

²⁵ Cũ tojo nicãta, na nipe'tirã ï'orõpũ sijamasĩti'cu wã'cãnu'cãcũ niwĩ. Wã'cãnu'cã, cũ cũña'carore miuwã, Ō'acūrē e'catise o'ogũta, cũ ya wi'ipũ tojaa wa'acu niwĩ.

²⁶ Nipe'tirã tojo wa'asere ï'amarĩa, Ō'acūrē e'catise o'ocãrã niwã. ï'amarĩarã, a'tiro nicãrã niwã:

—Ni'cãcãma ne ï'awũaya marĩsere ï'asũ, nicãrã niwã.

Jesú Levíre piji'que ni'i
(Mt 9.9-13; Mr 2.13-17)

²⁷ Jesú sijamasitigüre yu'ruóca be'ro wi'ipü ní'cü wijaacü niwĩ. Wijaa, ni'cü romano masã wioğüre niyeru wapaseebosari masürë ï'abocacü niwĩ. Cũ Leví wãmeticü niwĩ. Cũ da'rawuaropü dujicü niwĩ. Jesú cürë ï'agũ, "Te'a, yu'ü me'rã a'tia", nicü niwĩ.

²⁸ Cũ tojo nicã tu'ogu, Leví wã'cãnu'cã, nipe'tise cũ da'ra'quere du'ucüpeo, Jesú me'rã wa'acü niwĩ.

²⁹ Be'ro Leví cũ ya wi'ipü Jesure pajiri bosenumu weepeocü niwĩ. Leví me'rãcãrã pãjãrã wapaseeri masã nicãrã niwã. Tojo nicã ãpërã quë'rã pãjãrã masã na me'rã ba'arã ninemocãrã niwã.

³⁰ Na tojo weecã, fariseo masã, Moisé oja'quere bu'eri masã narë ï'anu'cüco'tecãrã niwã. Tojo weerã Jesú bu'erãrë ucjacãrã niwã. A'tiro nicãrã niwã:

—¿De'ro weerã musã niyeru wapaseeri masã me'rã, ña'arõ weeri masã me'rã sĩ'rĩ, ba'ati? nicãrã niwã.

³¹ Jesú na tojo nisere tu'ogu, a'tiro nicü niwĩ:

—Duti moorã ocoyedutirã, duturure a'matisama. Dutitirã pürĩcã a'masama.

³² "Añurã ni'i" nirãrë a'magũ a'titiwü. Æpërã "Ûsã ña'arã ni'i" nirã pe'ere a'magũ a'tiwü. Na ña'arõ wee'quere bujaweti ducayudutigu a'tiwü, nicü niwĩ.

"Mu'ü bu'erã ¿de'ro weerã be'tiweti?" Jesure ní'que ni'i
(Mt 9.14-17; Mr 2.18-22)

³³ Be'ro Jesure sërĩtiña'nemocãrã niwã:

—Juã masãrë wãmeyeru masũ bu'esere siruturã, tojo nicã ñsã fariseo masã bu'esere siruturã Õ'acürë ëjõpeorã be'ti ñubuesama. ¿De'ro weerã mu'ü bu'erã pe'e be'titimirã, sĩ'rĩ ba'ati? nicãrã niwã.

³⁴ Jesú narë yu'ticü niwĩ:

—¿De'ro weeacjü omocã du'tegü na me'rã nígu, cũ pijio'cãrãrë bujaweti, be'tidutibosari?

³⁵ Be'ro cürë ãpërã aperopü miáca be'ro pürĩcãrë bujaweti, be'tirãsama. Jesú, yu'ü na me'rã ni'i yujupü; yu'ü na me'rã niticã pürĩcãrë, be'tirãsama nígu, tojo nicü niwĩ.

³⁶ Narë queose me'rã werenemocü niwĩ:

—Ne ni'cü ma'marõ su'tiroke tũ'rë, mejãrõ su'tiropü sereõ'otisami. Tojo weegü ma'marõ su'tiroke bajuriogü weesami. Tojo nicã ma'marõ su'tiroke mejã su'tiropü sereõ'ocã, ña'arõ baju'u.

³⁷ Tojota wa'asa'a ma'ma vino mejã ajuri wa'icürã caseri me'rã wee'que ajuripü poseyecã. A'tiro weecãma, vino pã'mayü'ru, te ajurire tũ'rëcã'sa'a. Tojo wa'acã, vino piostepe'tia wa'asa'a. Tojo weero vino cõ'awa'a, te ajuri quë'rã cõ'a wa'asa'a.

³⁸ Tojo weero ma'ma vinorë ma'ma ajuripü poseyeru'a.

³⁹ Ne ni'cü vino mejãrë sĩ'rĩpo'cü ma'marë sĩ'rĩsĩ'rĩtisami. Cũ a'tiro nisami: "Yu'ü sĩ'rĩmũ'tã'que mejã pe'e, nemorõ añuapü", nisami. Musã toduporopü weeseti'quere musã weepo'quere ma'ma yu'ü bu'ese pe'ere ducayusĩ'rĩwe'e nígu, tojo nicü niwĩ.

6

Judío masã na soowuari nümü sauru nicã Jesú bu'erã trigore tũ'rë'que ni'i
(Mt 12.1-8; Mr 2.23-28)

¹ Ni'cü nümü judío masã na soowuari nümü nicã, Jesú trigo wesepü yu'ruacã, cũ bu'erã trigore wejetũ'rë, sã'quëwee, te perire ba'acãrã niwã.

² Fariseo masã na tojo weecã ï'arã, narë sërĩtiña'cãrã niwã:

—¿De'ro weerã marĩ soowuari nümüre da'radutitimicã, musã tojo weeti? nicãrã niwã.

³ Jesú narē yu'ticu niwī:

—Musā dūporocjū wioḡu Davi cū me'rācjārā me'rā ujaboarā na wee'quere bu'epā.

⁴ Na a'tiro weecārā niwā. Ō'acū wi'ipu sājāa, pā “Ō'acū ye ni'i” ní'quere, narē ba'adutiti'quere ba'acārā niwā. Cū me'rācjārā quē'rārē dūcawaacu niwī. Pa'ia dia'cūrē te pā ba'ata basiocaro nimiwū. Yu'u bu'erā tere ba'arā, yu'rūnu'cārā mejēta weema níḡū, tojo nicu niwī.

⁵ Narē ninemocu niwī Jesú:

—Yu'u Ō'acū macū masū weronojō upūtigu soowari nūmu dutise nemorō dutimasī'i, nicu niwī.

Jesú omocā bu'awia'cūre yu'rūo'que ni'i

(Mt 12.9-14; Mr 3.1-6)

⁶ Jesú ape nūmu na soowari nūmu nicā, judío masā nerērī wi'ipu sājāa, narē bu'ecu niwī. Topu ni'cū omocā diacjūcamocā bu'awia'cu nicu niwī.

⁷ Moisé duti'quere bu'eri masā, tojo nicā fariseo masā Jesure ī'aco'tecārā niwā. Na, ¿marī soowari nūmūrē yu'rūogusari cū? nīrā, tojo weecārā niwā. Cū yu'rūocā, weresāta basiorosa'a nīrā, tojo ī'acārā niwā.

⁸ Jesú na wācūsere ī'amasīḡū, omocā bu'awia'cūre a'tiro nicu niwī:

—Wā'cānu'cā, wijatia masā decopu, nicu niwī.

Cū tojo nicā, omocā bu'awia'cu wā'cānu'cā, wijaticu niwī.

⁹ Cū tojo weecā, Jesú fariseo masā mejēcā wācūrārē a'tiro nicu niwī:

—Musārē apeyenojō sērītiña'se cu'o. Marī soowari nūmu nicā ¿añusere weerouati o ña'ase pe'ere weerouati? ¿Yu'rūosere uati o wējēcō'ase pe'ere uati? nicu niwī.

¹⁰ Be'ro Jesú nipe'tirā to nīrārē ī'atoja, omocā bu'awia'cūre nicu niwī:

—Mu'u ya omocārē sīoña.

Cū tojo nicā tu'ogu, sīocu niwī. Maata yu'rūono'ca omocā tojacaro niwū.

¹¹ Cū tojo weecā ī'arā, fariseo masā, Moisé oja'quere bu'eri masā uayu'rūa wa'acārā niwā. Tojo weerā “Marī ¿de'ro weerāsari ā'rīrē?” ni a'merī sērītiña'cārā niwā.

Jesú cū bu'erā docere bese'que ni'i

(Mt 10.1-4; Mr 3.13-19)

¹² Jesú te nūmūrīrē ūrūḡūpu cū pacure ñubueḡu wa'acu niwī. Topure ti ñamirē ñubuebo'reacu niwī.

¹³ Bo'reque'aca be'ro cū bu'esere siruturā pājārārē pijiocu niwī. Pijio, na wa'tero nīrā docere besecu niwī. Narē “Yé quetire werecusari masā yu'u besecū'cārā nīrāsa'a”, nicu niwī.

¹⁴ A'ticūrā nicārā niwā: Simó, be'ro Jesú cūrē Pedro pisucu niwī. Apī cū acabiji André nicu niwī. Tojo nicā Santiago, Juā, Felipe, Bartolomé nicārā niwā.

¹⁵ Āpērā Mateo, Tomás, Santiago Alfeo macū, apī Simó wāmetigu celote curuacjū nicārā niwā.

¹⁶ Apī Juda Santiago acabiji nicu niwī. Tojo nicā Juda Iscariote, be'ropu Jesure cūrē ī'atu'tirārē o'oacju quē'rā nicu niwī.

Jesú pājārā masārē bu'e'que ni'i

(Mt 4.23-25)

¹⁷ Jesú ūrūḡūpu ní'cu cū besecū'cārā me'rā tigu du'pocāpu dijacu niwī. Topu dijagu, ni'cā pa añurī papu tojaque'acu niwī. Topu pājārā cū bu'esere siruturā nicārā niwā. Āpērā masā quē'rā pājārā Judea di'tacjārā, Jerusalēcjārā, pajiri maa sumuto nise macārī Sidō, Tirocjārā nicārā niwā. Na nipe'tirā Jesú bu'esere tu'orā wa'acārā niwā. Tojo nicā na ye dutire yu'rūodutirā wa'acārā niwā.

¹⁸ Āpērā wātīa sājāno'cārā quē'rā wa'acārā niwā. Jesú na quē'rārē yu'rūocu niwī.

19 Cũ tutuaro me'rã nipe'tirã dutitirãrẽ yu'rucocũ niwĩ. Tojo weerã nipe'tirã cãrẽ ñe'eña'sĩ'rĩcãrã niwã.

E'catise queti, e'catiya marĩse queti ni'i

(Mt 5.1-12)

20 Jesú ũrũgũpu dijáca be'ro cũ bu'erãrẽ ĩ'a, nicũ niwĩ:

—Mũsã pajasecũorã Õ'acũ wioꝑũ nirõpu wa'arãsa'a. Tojo weerã e'catiya.

21 »No'o ni'cãrõacãrẽ ɸjaboarãnojõ be'ropũre yapirãsa'a. Tojo weerã e'catiya.

»No'o ni'cãrõacãrẽ utirãnojõ be'ropũre bujirãsa'a. Tojo weerã e'catiya.

22 »Mũsã yu'ũ Õ'acũ macũ masũ weronojõ upũtigũre ẽjõpeocã, masã a'tiro weerãsama. Mũsãrẽ ĩ'atu'tirãsama. Na me'rã nĩmi'cãrãrẽ cõ'awĩrõmũjãrãsama. Mũsãrẽ bujicã'a, yabirãsama. Mũsãrẽ “Ña'arã nima”, nirãsama. Narẽ tojo weeno'rã e'catiya.

23 Mũsã ɸ'mũsepũ pajibutiaro e'catise bocarãsa'a. Tojo weerã na tojo weeri curare ɸpũtũ waro e'catiyũ'rũnũ'cãña. Dũporocjãrãpu quẽ'rã Õ'acũ ye quetire weremũ'tãrĩ masãrẽ mũsã ñecũsumũa mejãrõta weecãrã niwã.

24 »Mũsã peje cũorã pe'e a'ti turi cjase dia'cũrẽ wãcũnũrũ, e'catitoja'a. Tojo weero mũsãrẽ ña'a nirõsa'a.

25 »Mũsã ni'cãrõacã ba'a yapirãnojõ e'catitoja'a. Tojo weero mũsãrẽ ña'a ni'i. Be'ropũre ɸjaboarãsa'a.

»Mũsã ni'cãrõacãrẽ e'cati bujirãnojõrẽ ña'a ni'i. Be'ropũre bujawetirã utirãsa'a.

26 »A'ti ɸmũcocjãrã añurõ ucũno'rãrẽ ña'arõ wa'arõsa'a. Dũporopũ “Õ'acũ ye queti wererã ni'i” nisoori masãrẽ mũsã ñecũsumũa mejãrõta añurõ dia'cũ narẽ ucũcãrã niwã.

Marĩrẽ ĩ'atu'tirãrẽ ma'idutise ni'i

(Mt 5.38-48; 7.12)

27 »No'o ye cjasere tũ'osĩ'rĩrãnojõrẽ a'tiro nigãti. Mũsãrẽ ĩ'atu'tirãrẽ ma'ĩña. Mũsãrẽ ña'arõ weerãrẽ añurõ weeya.

28 Mũsãrẽ ña'arõ ucũrãrẽ “Narẽ añurõ wa'ato”, niña. Mũsãrẽ ña'arõ tu'ti, bujicã'rãrẽ na ye niatjere sãrĩbosaya.

29 Ni'cũ mũ'ũrẽ ni'cã pã'rẽ diapoapũ paacã, ape pã'rẽ dũ'sari pã'rẽ pe'ere majãminũ'cã, paadutiya tja. No'o ni'cũ mũ'ũ yaro su'tiro bu'icjãrõrẽ ẽ'macã, mũ'ũ ya camisa quẽ'rãrẽ tuweeo'oya.

30 Nipe'tirã mũsãrẽ sãrĩrãrẽ o'oya. No'o mũsã yere miacã, “Wiapa”, niticã'ña.

31 Mũsãrẽ ãpẽrã añurõ weeme'rĩcã ɸasa'a. Mũsã quẽ'rã tojota narẽ añurõ weeme'rĩcã'ña.

32 »Mũsãrẽ mairã dia'cũrẽ ma'ĩrã, ¿ñe'enojõ añuse wéerã weebosau? Ña'arã quẽ'rã tojota na me'rãcjãrãrẽ ma'isama.

33 Mũsãrẽ añurõ weerã dia'cũrẽ añurõ wéerã, ¿ñe'enojõ pe'ere añuse weebosau? Ña'arã quẽ'rã narẽ añurõ weerã dia'cũrẽ mejãrõta añurõ weesama.

34 Mũsã ãpẽrãrẽ apeyenojõ wasorã, “Na wiarãsama” nirã dia'cũrẽ o'ocã, wapa-marĩsa'a. Ña'arã quẽ'rã mejãrõta ãpẽrã ña'arãrẽ na wiarãsama nĩrã, wasosama.

35 Mũsã yu'ũre ẽjõpeorã pe'e mũsãrẽ ĩ'atu'tirãrẽ ma'ĩña. Narẽ añurõ weeya. Na apeyenojõ wasocã, wasose wapa “Apeyenojõ dũcayurãsama” nirõ marĩrõ narẽ wasoya. Tojo weecã, Õ'acũ mũsãrẽ peje añuse o'ogũsami. Cũ ɸ'mũsepũ nigũ põ'rã nirãsa'a. Cũmarĩcã queoro weetirãrẽ, tojo nicã ña'arõ weeri masãrẽ pajaña'yugũ, añurõ weesami.

36 Tojo weerã marĩ pacũ pajaña'rõnojõ mũsã quẽ'rã nipe'tirãrẽ pajaña'ña.

*Āpērārē “Mūsā ña'arā ni'i” niticā'ña nise ni'i
(Mt 7.1-5)*

³⁷ »Mūsā āpērārē “Na ña'arā nima”, ni ĩ'abeseticā'ña. Tojo weecā, Ō'acū quē'rā mūsārē besesome. Tojo nicā āpērārē “Ña'abutia'a, bu'iri da'reroña'a”, niticā'ña. Tojo weecā, Ō'acū quē'rā mūsārē tojo nisome. Āpērārē acobojoya. Ō'acū quē'rā mejārōta mūsārē acobojogusami.

³⁸ Āpērā apeyenojō moorārē o'oya. Tojo weecā, Ō'acū quē'rā mūsārē o'ogusami. Mūsārē ni'cā ajuro ñadioca ajuro, añurō mu'muyururi ajuro weronojō o'ogusami. Mūsā āpērārē o'o'caronojōta Ō'acū mūsārē o'ogusami, nicu niwī Jesú.

³⁹ Jesú cū bu'erārē a'te queose o'ocū niwī:

—Ni'cū ĩ'atigū apī ĩ'atigure tūawā'cāmasītisami. Na puarāputa no'o nirī copepu burusājābosama.

⁴⁰ Ni'cū bu'egū cūrē bu'egū nemorō masiyurrunū'cātisami. Cū bu'etu'ajaca be'ropū cū quē'rā cūrē ni'cārōwijigusami.

⁴¹ »Mūsā basu ña'arā nimirā, ¿de'ro weerā mūsā acaweregure “Ña'agū nimi”, niti? Āpērārē “Mūsā ña'arā ni'i” nise dūporo marī ye pe'ere ĩ'amū'tārōña'a.

⁴² Mūsā a'te weronojō nibosa'a. Mūsā acaweregure “Mū'u ya capeapu cā'po'caroacā ni'i”, nibosa'a. Mūsā ya capeapu pajiri po'caro ĩ'atimirā, mūsā acaweregure “Capeapu niseacārē miicō'arāti”, nīmasītisa'a. Mūsā tojo wéerā, weeta'sari masā ni'i. Mūsā ye caperipu nisere miicō'amū'tāña. Tojo wéeca be'ropū mūsā acaweregū cārōacā caperipu nise pe'ere miicō'amasīrāsa'a, ni queose o'ocū niwī Jesú.

*Yucugure tigū dūca me'rā ĩ'amasīno'sa'a nise ni'i
(Mt 7.17-20; 12.34-35)*

⁴³ Jesú a'tiro werenemocū niwī:

—Ne ni'cāgū yucugū añuse dūcaticjū ña'ase dūcatitisa'a. Ña'ase dūcaticjū quē'rā añuse dūcatitisa'a.

⁴⁴ Nipe'tise yucupagu te dūca me'rā ĩ'amasīno'sa'a. Potagu ne higuera wāmetise dūcatitisa'a. Pota cūose quē'rā ne ũ'se dūcatitisa'a.

⁴⁵ Masū añugū añuse wācūse cūoyugū, añurōta ucūsami. Apī ña'agū pe'e cū wācūse ña'ase niyucā, ña'arō ucūsami. Marīrē ña'ase púúturo, ña'asetā marī ucūse wija'a. Añuse nicā, añuseta wija'a.

*Mejēcā dia'cū wi'seri yeenu'cāse queose ni'i
(Mt 7.24-27)*

⁴⁶ »¿De'ro weerā yū'ure “Yū'u wiogu” nimirā, yū'u dutiro weeweti?

⁴⁷ No'o yū'u tiropū a'ti, yū'u ucūsere tū'o, be'ro yū'u dutiro queoro weegú a'tiro weronojō nimi.

⁴⁸ Ni'cū wi'i weegutigū, di'tapu se'esājā, ũtāgārē bocasami. Be'ro tiga bu'ipū yeenu'cāmujāsami. Be'ro dia pu'eejacā, ti wi'ipū aco o'mapōtēocā, a'meña'tisa'a. Ti wi'i ũtāgāpū yeenu'cāca wi'i niyuro, tojo wa'asa'a.

⁴⁹ Apī yū'u bu'e'quere tū'omigū, tere queoro weetigū, a'tiro weronojō nimi. Wi'i weegutigū, ne po'peapu yeenu'cāmujātiro marīrō weesami. Be'ro dia pu'eejacā, ti wi'ire aco o'mapōtēo, o'mapī'aburocā'sa'a. Ti wi'i ne cārō dū'sanū'cātisa'a, nicu niwī Jesú.

7

*Jesú surara wiogure da'raco'tegure yū'rūo'que ni'i
(Mt 8.5-13)*

1 Jesú ũrũgũpu masārē bu'ēca be'ro Capernaupu pi'acu niwĩ.

2 Topu ni'cũ surara wiogu romano masũ nicu niwĩ. Cũrē da'raco'tegu cũ ma'iyu'rũnu'cãgũ uputu dutitigu wērĩse pu'to nicu niwĩ.

3 Surara wiogu Jesú ye quetire tu'ogu, ni'cãrērã judío masã bu'cũrãrē cũ tiropu o'ócũ niwĩ. Cũrē da'raco'tegure yu'ruogu a'tidutigu tojo weecu niwĩ.

4 Na Jesú tiropu etarã, tutuaro me'rã cũrē weetamuse sērĩcãrã niwã. A'tiro nicãrã niwã:

—Ărĩ surara wiogure weetamurõua'a.

5 Cũ a'ti di'tacjãrã judío masārē añurõ ma'imi. Cũta cũ ye niyeru me'rã ũsã nerẽwũari wi'ire yeedutiwĩ. Tojo weerã cũrē weetamurõua'a, nicãrã niwã.

6 Tere tu'ogu, Jesú na me'rã wa'acu niwĩ. Wi'ipu ejase dũporoacã surara wiogu ãpērã cũ me'rãcjãrãrē tja Jesure weredutigu o'ócũ niwĩ. A'tiro niduticu niwĩ:

—Wioгу, mu'urē caribosĩ'rĩtiami. Cũ “Yu'u mejõ nigũ nisa'a”, niami. Tojo weegu cũ “Ya wi'ipu sãjãcã weemasĩtisa'a”, niami.

7 Te ye bu'iri ne cũ basu quē'rã mu'urē a'magũ a'titiami. A'tiro pe'e niami. “Mejõ mu'u wa'atimigũ, mu'u dutio'ose me'rã cũrē da'raco'tegu yu'rũgusami”, niami.

8 Cũ “Ăpērã surara dutiro docapu ni'i”, niami. “Yu'u quē'rã ãpērã surarare dutituria'a. Yu'u ni'cũrē o'ócã, cũ wa'asami. Apĩrē yu'u 'A'tia' nicã, a'tisami”, niami. Cũrē da'raco'tegure “ 'A'tiro weeya' nicã, weesami”, niami, nicãrã niwã Jesure.

9 Jesú cũ tojo ní'quere tu'ogu, tu'omarĩa wa'acu niwĩ. Be'ro majãmi'a, cũrē siruturãrē a'tiro nicu niwĩ:

—Ărĩ surara wiogu Israe curuacjũ mejēta yu'ure añurõ ějõpeomi. Diacjũ masārē nigũti. Ne ni'cũ Israe curuacjãrã wa'teropũre ãrĩ weronojõ ějõpeose cuogure ĩ'aticãti, nicu niwĩ.

10 Be'ro surara wiogu o'ócãrã wi'ipu dajatojaacãrã niwã. Na tojatarã, surarare da'raco'tegure yu'ru'cupũre ĩ'acãrã niwã.

Jesú wapewio macũrē masõ'que ni'i

11 Jesú surara wiogure da'raco'tegure yu'ru'oca be'ro Naín wãmetiri macãpu wa'acu niwĩ. Cũ bu'erã, tojo nicã ãpērã pãjãrã masã cũ me'rã wa'acãrã niwã.

12 Ti macã pu'to cũ ejari cura ni'cã puti masãputi jaarã wa'arã wũawã'cãcãrã niwã. Wērĩ'cu, wapewio macũ ni'cũ waro nigũ nicu niwĩ. Pãjãrã ti macãcjãrã core ba'paticãrã niwã.

13 Core ĩ'agũ, Jesú pajaña'cu niwĩ. A'tiro nicu niwĩ:

—Utitigota, nicu niwĩ.

14 Jesú cũrē masõgũ, ti acarore da'rapeocu niwĩ. Cũ tojo weecã, ti acarore wũawã'cãrã tojanu'cãcãrã niwã. Wērĩ'cure a'tiro nicu niwĩ:

—Yu'u mu'urē duti'i. Wã'cãnujãña, nicu niwĩ.

15 Cũ tojo nĩca be'ro wērĩ'cu wã'cãnujã, ucũnu'cãcu niwĩ. Masõtoja, Jesú cũ pacore wiacu niwĩ.

16 A'tere ĩ'arã, nipe'tirã masã ucuacãrã niwã. Tojo weerã Ő'acũrē e'catipeorã, a'tiro nicãrã niwã:

—Ni'cũ Ő'acũ ye queti weremu'tãrĩ masũ tutuayu'rũgu marĩ wa'teropũre bajuami, nicãrã niwã.

Apeye quē'rãrē ninemocãrã niwã:

—Ő'acũ cũ yarãrē weetamugũ a'tigu weepĩ, nicãrã niwã.

17 Nipe'tiro Judea di'tapũre, to sumutopũre cũrē masõ'que se'sa wa'acaro niwã.

Juã masārē wãmeyeri masũ Jesú tiropu o'ó'que ni'i (Mt 11.2-19)

18 Juã masãrẽ wãmeyeri masũ bu'iri da'reri wi'ipũ nicũ niwĩ. Titare cũ bu'esere siruturã Jesú ye quetire cũrẽ werecãrã niwã. Tere tu'ogũ, pũarã cũ bu'ese siruturãrẽ pijiocũ niwĩ.

19 A'tiro nicũ niwĩ:

—Jesú tiropũ wa'aya. “¿Mũ'ũta niti 'Masãrẽ yũ'rũoacjũ a'tigusami' nino'cũ o apĩpũre yucuerãsari yujupũ?” ni sãrĩtiña'ña, nicũ niwĩ.

20 Be'ro na Jesú tiropũ eja, cũrẽ nicãrã niwã:

—Juã masãrẽ wãmeyeri masũ mũ'ũrẽ sãrĩtiña'dutiami. “¿Diacjũta mũ'ũ 'Masãrẽ yũ'rũoacjũ a'tigusami' ní'cũta niti? o ¿apĩpũre yucuerãsari yujupũ?” niami, nicãrã niwã.

21 Na ejari curare Jesú pãjãrã dutitirãrẽ yũ'rũogũ weecũ niwĩ. Cãmi boarãrẽ, wãtĩa sãjãno'cãrãrẽ cõ'awĩrõgũ, caperi bajuno'tirãrẽ yũ'rũogũ weecũ niwĩ.

22 Jesú, Juã o'ó'cãrã sãrĩtiña'cã, a'tiro yũ'ticũ niwĩ:

—Mũsã yũ'ũ weecã ì'asere, mũsã tu'osere Juãrẽ wererã wa'aya. “Caperi ì'atimi'cãrã ni'cãrõacãrẽ ì'ama. Sijamasĩtimi'cãrã sijama. Cãmi boarã yatipe'tiano'ma. O'meperi tu'oti'cãrã quẽ'rã tu'oma. Wẽrĩ'cãrã masãma. Pajasecũorã masãrẽ yũ'rũose queti, añuse quetire tu'oma.

23 Yũ'ũre ãjõpeodu'utigũnojõ e'catigusami”, ni wererã wa'aya Juãrẽ, nicũ niwĩ Jesú.

24 Juã o'ó'cãrã wa'áca be'ro Jesú Juã ye cjasere masãrẽ werecũ niwĩ. A'tiro nicũ niwĩ:

—Mũsã masã marĩrõpũ Juãrẽ ì'arã wa'apã. Topũ wa'arã, uigũnojõ, wãcũtutuatigũnojõrẽ ì'arã wa'atipã. Cũ tutuatigũ tábuti wĩ'rõ wẽecũaro weronõjõ nitimi.

25 Tojo nicã añuse waro su'ti sãñagũrẽ masã marĩrõpũ ì'arã wa'atipã. Su'ti añuse sãñarãnojõ, ma'masu'awee nisetirãnojõ wiorã ye wĩ'seripũ nisama.

26 To pũrĩcãrẽ mũsã topũ cũrẽ ì'arã wa'arã, ni'cũ Õ'acũ ye queti weremũ'tãrĩ masũrẽ ì'arã wa'arã weepã. Mũsãrẽ nigũti. Diacjũta cũ Õ'acũ ye queti weremũ'tãrĩ masũ nimi. Totã Juã ãpẽrã Õ'acũ ye queti weremũ'tãrĩ masã nemorõ niyũ'rũnũ'cãmi.

27 Õ'acũ Juãrẽ o'óyuatjere cũ ye queti ojãca pũrĩpũ a'tiro ojano'wũ:

“Yũ'ũ mũ'ũ ye quetire wereyuacjũre mũ'ũ dũporo o'ógũti.

Cũ mũ'ũ wa'atji ma'arẽ apoyugũsami.

Ma'a quẽ'rãyumũ'tãgũ weronõjõ mũ'ũ wa'ati dũporo masã wãcũsere bũjaweti dũcayudutigũsami”, nicũ niwĩ Õ'acũ, ni ojano'caro niwũ.

28 Mũsãrẽ weregũti. Nipe'tirã Õ'acũ ye queti weremũ'tãrĩ masã wa'teropũre ne ni'cũ Juã masãrẽ wãmeyeri masũ yũ'rũoro nigũ marĩcũ niwĩ. Tojo nimicã, nipe'tirã Õ'acũ wioũ nirõpũ nirã Juã yũ'rũoro nima. Mejõ nigũpũca cũ yũ'rũoro nimi, nicũ niwĩ Jesú.

29 Cũ tojo nisere tu'orã, nipe'tirã masã, tojo nicã niyeru wapaseeri masã Juã cũ wãmeyeno'cãrã a'tiro nicãrã niwã:

—Õ'acũ diacjũta weemi, nicãrã niwã.

30 Fariseo masã, tojo nicã Moisé oja'quere bu'eri masã pe'e Juã wãmeyeno'ña marĩ'cãrã nitjãrã, Õ'acũ narẽ weesĩ'rĩsere uaticãrã niwã.

31 Tojo weegũ Jesú narẽ nicũ niwĩ:

—Masã a'tocaterocjãrã, yé quetire tu'osĩ'rĩtirã ã'rã weronõjõ weesetima.

32 Wĩ'marã macã decopũ apedujirã, na me'rãcjãrãrẽ pijirã caricũbajaque'atirã weronõjõ nima. A'tiro caricũsama: “Ûsã wẽowũ putimicã, basarã wijatiapũ. Ûsã bũjawetise basacã quẽ'rãrẽ, utitiapũ.” Na weronõjõ a'tocatero nirã no'o añurõ, ña'arõ weecã, mejãrõta tu'satima.

³³ Juã masãrẽ wãmeyeri masũ be'ti, vino sî'rîtisami. Cã tojo weecã, musã “Wãtĩ cuomi”, nisa'a.

³⁴ Be'ro yu'u Õ'acũ macũ masũ weronojõ uputigũ quẽ'rãrẽ ba'a, yu'u vino sî'rĩcã, mejãrõta ña'arõ ucũ'u. “Ba'awãrĩgũ, sî'rĩwãrĩgũ nimi”, ni'i. “Niyeru wapaseeri masã me'rãcjũ, tojo nicã ña'arã me'rãcjũ nimi”, ni'i. Ne ni'cũpũreta êjõpewe'e.

³⁵ Tojo êjõpeotimirã, yu'u wee'quere ï'arã, Õ'acũ yu'ure masise o'osere masĩno'o, nicu niwĩ Jesú.

Jesú fariseo masũ Simó wãmetigu ya wi'ipũ ní'que ni'i

³⁶ Ni'cũ fariseo masũ Jesure cũ ya wi'ipũ ba'adutigu pijiacu niwĩ. Tojo weegu Jesú wa'acu niwĩ.

³⁷ Na ba'ari cura ti macãcjõ numio ña'arõ weeri masõ Jesú tiro wa'aco niwõ. Co Jesú fariseo masũ ya wi'ipũ ba'agu wa'apũ nisere tu'ogo, u'muticja acosticjare cũ tiorũ miaco niwõ.

³⁸ Co utigota, cũ sê'ema pe'e ejanu'cãco niwõ. Co ya'coco co uticã, cũ ye du'pocãrĩpũ doquepejacaro niwũ. Be'ro te ya'cocore co poanu'mo me'rã tuucoeco niwõ. Be'ro te du'pocãrĩrẽ mi'mi, co u'mutise mia'quere du'pocãrĩpũ piopeoco niwõ.

³⁹ Co tojo weecã ï'agũ, Jesure ba'aduti'cũ fariseo masũ a'tiro wãcũcu niwĩ:

—Ã'rĩ Õ'acũ ye queti weremu'tãrĩ masũ ní'gũ pũrĩcã, “¿Noanojõ yu'ure ñe'eña'gõ weeti? ¿Ñamonojõ masõ niti co?” ni masĩboapĩ. “Co numio ña'arõ weeri masõ nimo”, ni masĩboapĩ, nicu niwĩ.

⁴⁰ Tojo wãcũsere ï'agũ, Jesú fariseo masũrẽ nicu niwĩ:

—Simó, mu'urẽ apeyenojõ nisĩ'rĩsa'a.

Fariseo yu'ticu niwĩ:

—Masãrẽ bu'egu, niña'rẽ mu'u, nicu niwĩ.

⁴¹ Jesú cãrẽ nicu niwĩ:

—Puarã umua niyeru wasori masãrẽ wapamoosama. Ni'cũ quinientos numũrĩ da'rase wapa weronojõ wapamoosami. Apĩ pe'e cincuenta numũrĩ da'rase wapa weronojõ wapamoosami.

⁴² Cũ na puarãpũ de'ro wee wapayemasiticã ï'agũ, na wapamoosere tojo acobojobajuriope'ocã'sami. A'te cjasere mu'urẽ sêrĩtiña'gũti. ¿Ni'inojõ pe'e niyeru wasori masãrẽ ma'iyu'rũnu'cãsari? nicu niwĩ.

⁴³ Simó cãrẽ yu'ticu niwĩ:

—Yu'u a'tiro tu'oña'sa'a. Pajiro wapamoo'cu pe'e ma'iyu'rũnu'cãsami, nicu niwĩ.

Jesú cãrẽ nicu niwĩ:

—Mu'u queoro yu'ti'i.

⁴⁴ Be'ro Jesú numiorẽ ï'a, Simórẽ nicu niwĩ:

—Mu'u a'tigo numiorẽ ï'a'a. Yu'u mu'u ya wi'ipũ sãjãtacã, yé du'pocãrĩrẽ coedutigu yu'ure aco o'otiapũ. A'tigo pe'e mu'u weeti'quere weemo. Co ya'coco me'rã yé du'pocãrĩrẽ coeamo. Be'ro co poari me'rã tuucoeamo.

⁴⁵ Mu'u yu'ure añudutigũ, mi'mitiapũ. Co pe'e yu'u sãjãejacãpũta, yé du'pocãrĩrẽ mi'mimo. Mi'midu'utimo yujupũ.

⁴⁶ »Mu'u yu'u dupoapũre u'se, marĩ piopeosenojõrẽ piopeotiapũ. Co pe'e yé du'pocãrĩpũre u'mutisere piopeoamo.

⁴⁷ Tojo weegu a'tiro nigũti. Co peje ña'arõ wee'quere acobojono'mo. Tojo weego yu'ure tojo weese me'rã co upũtu ma'isere ï'omo. Cã'rõ na wee'quere acobojorã, cã'rõ ma'isere ï'ono'o. Nemorõ waro ña'arõ wee'quere acobojorã, upũtu ma'isere ï'ono'o, nicu niwĩ.

⁴⁸ Be'ro numiorẽ a'tiro nicu niwĩ:

—Mu'u ña'arõ wee'quere acobojono'pe'ocã'a, nicu niwĩ.

⁴⁹ Æpẽrã ba'adutirã pijino'cãrã topũ dujirã na basu a'merĩ a'tiro ucũcãrã niwã:

—¿Noanojō nisari ã'rĩ ña'arō wee'quepūreta acobojosãjãdojagu? nicãrã niwã.

⁵⁰ Na tojo nimicã, Jesú pe'e numiorē a'tiro nicu niwĩ:

—Mũ'u yũ'ure ějōpeotjãgō, ña'arō wee'quere acobojono'apũ. Wãcũque'tiro marĩrō wa'agosa'a, nicu niwĩ.

8

Jesú weresijari cura numia cãrẽ weetamu'que ni'i

¹ Jesú ña'arō wee'core acobojóca be'ro nipe'tise macãrĩpũ nipe'tiropũ sijabi'acu niwĩ. Tocjãrãrẽ cũ ye cjasere bu'e werecusiagu weecu niwĩ. Tojo nicã Õ'acũ wioгу nigũsami nisere werecu niwĩ. Cũ bu'erã doce cũ me'rã ba'patisijacãrã niwã.

² Æpẽrã quẽ'rã numia na me'rã ba'patisijacãrã niwã. Na Jesú todũporo wãtĩa cõ'awĩrõno'cãrã numia, duti yũ'rũono'cãrã numia nicãrã niwã. Ni'cõ na wa'tero María, na “Magdalena” nigõ, siete wãtĩa cõ'awĩrõno'co nico niwõ.

³ Tojo nicã apego Juana, Cuza wãmetigu nũmo nico niwõ. Co marãpũ Herode yere da'raco'teri masũ nicu niwĩ. Susana wãmetigo quẽ'rã nico niwõ. Æpẽrã pãjãrã numia Jesure na cõose me'rã weetamucãrã niwã.

Jesú oteri masũ ye quetire queose me'rã were'que ni'i

(Mt 13.1-9; Mr 4.1-9)

⁴ Pãjãrã masã peje macãrĩcãrã Jesú tiropũ ï'arã wa'acãrã niwã. Na pãjãrã nerẽcã ï'agũ, Jesú queose me'rã narẽ bu'ecu niwĩ. A'tiro nicu niwĩ:

⁵ —Ni'cũ masũ cũ ya wesepũ otegu wa'asami. Cũ otegu, wẽestewã'cãcã, ma'apũ apeye otese cape doqueque'asa'a. Ti ma'apũ yũ'rũarã, tere ãpẽrã u'tacũuwã'cãsama. Be'ro mirĩcũa a'ti, te perire ï'aboca, ba'ape'ocã'sama.

⁶ Apeye ũtãpaga wa'teropũ doqueque'asa'a. Te peri pĩ'rĩ, aco marĩyucã, ñaidija wa'asa'a.

⁷ Apeye otese cape pota wa'teropũ bũrũque'asa'a. Pota pe'e tere pĩ'rĩyũ'rũa, wẽjẽcã'sa'a.

⁸ Apeye otese cape di'ta añurõpũ bũrũque'asa'a. Te añurõ pĩ'rĩ, dũcatisa'a. Ni'cã ño cien peri dũcatisa'a, nicu niwĩ.

To be'ro Jesú upũtu tutuaro me'rã narẽ nicu niwĩ:

—O'meperi cũorãnojō a'tere añurõ tũ'oya, nicu niwĩ.

Jesure cũ bu'erã “¿De'ro weegu queose me'rã bu'eti?” ni'que ni'i

(Mt 13.10-17; Mr 4.10-12)

⁹ Be'ro cũ bu'erã “¿De'ro nisĩ'rĩrõ weeti mũ'u queose were'que?” ni sãrĩtiña'cãrã niwã.

¹⁰ Narẽ yũ'ticu niwĩ:

—Õ'acũ mũsãrẽ a'tiro weemi. Æpẽrã todũporopũ masĩña marĩmi'que cũ wioгу nisere mũsãrẽ masĩcã weemi. Yũ'ure ějōpeotirãma queose me'rã werenõ'o. Tojo weerã yũ'u weesere ï'amirã, ï'amasĩsome. Yé cjasere tũ'omirã, tũ'omasĩtirã tojarãsama.

Jesú oteri masũ ye quetire “A'tiro nisĩ'rĩrõ wee'e” ni were'que ni'i

(Mt 13.18-23; Mr 4.13-20)

¹¹ »Yũ'u queose were'que a'tiro nisĩ'rĩrõ wee'e. Otese cape Õ'acũ ye queti weronojō ni'ĩ.

¹² Ma'apũ bũrũque'a'que a'tiro nisĩ'rĩrõ wee'e. Masã, yé quetire tũ'oma. Be'ro na tũ'o'quere wãtĩ a'ti, tere ě'mape'ocã'sami. Napũ tere ějōpeo, Õ'acũ narẽ yũ'rũweticã weerĩ nígu, tojo weesami.

¹³ Apeye otese cape ũtāpaga wa'teropu buruque'a'que a'tiro nisī'rīrō wee'e. Na, yé quetire añurō e'catise me'rā tū'osama. Tojo weemirā, nu'cōrī marīrā weronojō añurō ējōpeotisama. Yoaticā añurō ējōpeocūmī, be'ro narē āpērā ña'arō weecā ĩ'arā, ējōpeodu'ucā'sama.

¹⁴ Apeye pota wa'teropu buruque'a'que a'tiro nisī'rīrō wee'e. Yé quetire tū'oma, tū'orā pe'e. Mejō siape me'rā a'ti umūco cjasere wācūque'tiyu'rūasama. Peje cuosī'rīsama. A'ti umūcopu e'catistere uputu wācūsama. Tojo weero a'te nipe'tise narē dojorēcā'sa'a. A'tiro wéerā, na dūca marīrā weronojō tojama.

¹⁵ Apeye otese cape di'ta añurōpu buruque'a'que pe'e a'tiro nisī'rīrō wee'e. Na, yé quetire añurō tū'osī'rīrō pōtēorō tū'oma. Tere tū'o, Ō'acū uaronojō queoro weeme'rīcā'ma. Añurō ējōpeonu'cūrā peje dūcatirā weronojō nima, nicu niwī.

Jesú sī'ocja me'rā queose o'o'que ni'i
(Mr 4.21-25)

¹⁶ Jesú cū bu'erārē a'tiro werenemocu niwī:

—Ne ni'cū sī'ocjare sī'otoja, apeyenojō me'rā mo'atisami. Tojo weetigu, cū cārīrō docapu cūutisami. A'tiro pe'e weesami. Nipe'tirā topu sājāarā ĩ'ato nígu, u'muarōpu dū'teyoosami.

¹⁷ A'tiro ni'i. Todaporopu masā masīno'ña marī'quere masīno'rōsa'a. Ya'yioropu ní'que quē'rā bajarosa'a. Jesú, yé queti masīno'ña marīmi'que be'ropure sī'ocja bo'reyuro weronojō masīpe'ticā'no'rōsa'a nígu, tojo nicu niwī.

¹⁸ »A'tere tū'orā, añurō tū'oya. Yu'u bu'ese tū'o ējōpeorārē Ō'acū masīse o'onemogūsami. Āpērā yu'u bu'esere tū'osī'rītibutiarā pe'ere na masīmi'quere ē'mape'ocūsami, nicu niwī Jesú.

Jesú paco, tojo nicā cū acabijirā cjase ni'i
(Mt 12.46-50; Mr 3.31-35)

¹⁹ Be'ro Jesú paco, cū acabijirā cūrē a'marā a'ticārā niwā. Na masā mu'muyurūcā ĩ'arā, wī'ipū sājāamasīticārā niwā.

²⁰ Topu nígu Jesure werecu niwī:

—Mu'u paco, mu'u acabijirā sope pu'to niama. Mu'urē ĩ'asī'rīapārā, nicu niwī.

²¹ Tere tū'ogu, Jesú nicu niwī:

—No'o Ō'acū ye quetire tū'o, tere queoro weerānojō náta yu'u paco, yu'u acabijirā weronojō nima, nicu niwī.

Jesú wī'rōrē, tojo nicā pā'cōrīrē di'tamarīacā wee'que ni'i
(Mt 8.23-27; Mr 4.35-41)

²² Ni'cā numu Jesú cū bu'erā me'rā yucusupu mujāsājāgū, a'tiro nicu niwī:

—Te'a siaquiji ditara sumutopu, nicu niwī.

Cū tojo nicā tū'orā, wa'acārā niwā.

²³ Na pē'arī cura Jesú cārīa wa'acu niwī. Wācūña marīrō wī'rō uputu wēetuuwā'cāticaro niwū. Tojo wa'acā, pā'cōrī yucusupure paaquesāamujācaro niwū. Tiwu mirīdijatawio nicaro niwū.

²⁴ Tojo wa'acā ĩ'arā, Jesure wā'cōrā buruacārā niwā. A'tiro nicārā niwā:

—Ūsārē bu'egu, marī mirīrātīrā wee'e, nicārā niwā.

Na tojo nicā tū'ogu, Jesú wā'cā, te wī'rōrē, pā'cōrīrē yusucocu niwī. Nipe'tise di'tamarīdijape'tia wa'acaro niwū.

²⁵ Tu'ajanu'cō, cū bu'erārē nicu niwī:

—¿Musārē ējōpeose de'ro wa'amitito? nicu niwī.

Na uputu ucua'cārā nitjīarā ĩ'amarīa, a'merī nicārā niwā:

—¿Noanojō nisariba ā'rī? Wī'rō, pā'cōrīputa tū'omaatidojacā'a, nicārā niwā.

Jesú Gerasa wāmetirocjũ wātīa sājāno'cure cō'awīrō'que ni'i
(Mt 8.28-34; Mr 5.1-20)

²⁶ Be'ro Jesú cū bu'erā me'rā pē'acu niwī. Pē'a, ape pā'rē Galilea pōtēorōpū Gerasa wāmetiropū pē'ajacārā niwā.

²⁷ Jesú yucusupū ní'cu majānu'cārī cura ni'cū Gerasacjũ cū tiro ejacu niwī. Yoacā waro ā'rī masū wātīa sājāno'cu cū nirītero yu'rucaro niwā. Ne su'ti marī, ne wi'ipū niticū niwī. Masāperi wa'teropū nibajaque'aticū niwī.

²⁸⁻²⁹ Jesú cūrē ī'agū, wātī masūpure sāñagūrē “Wijaaya”, nicū niwī. Cū cō'awīrōcā ī'agū, Jesú tiropū ejaque'a, uputu caricūcu niwī:

—Jesú, Ō'acū u'musepū nigū macū, ¿de'ro weegu yu'ure caribogu a'titi? Yu'ure ña'abutiario pi'eticā weeticā ña, ni tutuaro me'rā sērīcu niwī.

Pejetiri wātī masūrē ñe'ea, buruque'amujācā weecu niwī. Masā cūrē aperopū wa'aticā'to nīrā, omocārī, du'pocārīpū cōme dari me'rā du'tecūumujācārā nīmiwā. Tojo weemicā, cū wejesuremujācu niwī. Wātī cūrē masā marīrōpū su'ori miamujācu niwī.

³⁰ Jesú cūrē sērītiña'cu niwī:

—¿De'ro wāmetiti?

Cū yu'ticū niwī:

—Legiōn wāmeti'i, nicū niwī. Pājārā wātīa ūsā nicā'a nīgū, tojo nicū niwī.

³¹ Wātīa Jesure a'tiro nicārā niwā:

—Ūsārē ī'abajudutidijari pejopū bu'iri da're bajurioticā'ña ni, uputu sērīcārā niwā.

³² Titare ūrūgūpū pājārā yesea ba'a nu'cūcārā niwā. Narē ī'arā, wātīa Jesure “Napure sājāarāti” ni, tutuaro me'rā sērīcārā niwā. Jesú narē “Tojota weeya”, nicū niwī.

³³ Tojo weerā na masūpure ní'cārā wijaa, yeseapure sājāacārā niwā. Yesea na wātīa sājāaca be'ro opa tu'rūpū omamaati, ditarapū doqueñojā, mirīpe'tia wa'acārā niwā.

³⁴ Tojo wa'asere ī'arā, yeseare co'terā a'tiro weecārā niwā. Na uputu ucuarā macāpū, cāpūpū omawā'cā, weresterā wa'acārā niwā.

³⁵ Te quetire tu'orā, masā tojo wa'asere ī'arā wa'acārā niwā. Na Jesú tiropū ejarā, wātīa sājāno'cure Jesú pu'toacā dujicā ī'acārā niwā. Cū su'ti sāña, añurō wācūse cuogu dujicū niwī. Na cūrē ī'arā, uise me'rā ī'acārā niwā.

³⁶ Āpērā topū ī'arā ejarārē Jesú wātīa sājāno'cure cō'awīrōcā ī'a'cārā “A'tiro wee wātīarē cō'awīrōami”, ni werecārā niwā.

³⁷ Jesú a'tiro weecā ī'arā, nipe'tirā masā Gerasapū nīrā Jesure tutuaro me'rā “Mu'u aperopū wa'aya”, nicārā niwā. Na uputu waro uicārā niwā. Tojo weerā Jesure tojo nicārā niwā. Tere tu'ogu, Jesú yucusupū mujāsājāa, wa'a wa'acu niwī.

³⁸ Wātīa cuomi'cu Jesure “Yu'u quē'rā mu'u me'rā wa'aguti” nīgū, uputu sērīcu nīmiwī. Jesú pe'e cūrē nicū niwī:

³⁹ —Mu'u ya wi'ipū tojaa, nipe'tise Ō'acū mu'urē wee'quere werepe'ocū wa'aya, nicū niwī.

Tojo weegu cū nipe'tiro cū ya macācjārārē Jesú cūrē wee'quere werecusiagu wa'acu niwī.

Jairo macōrē, tojo nicā dí mejā cuogore Jesú yu'rūo'que ni'i
(Mt 9.18-26; Mr 5.21-43)

⁴⁰ Be'ro Jesú ditara ape pā'rēpū ní'cu pē'atāca be'ro masā e'catise me'rā cūrē pōtērīcārā niwā. Nipe'tirā cūrē yucue'cārā nitjīarā, tojo weecārā niwā.

⁴¹ Titare ni'cū su'ori nerēwuarī wi'i wiogu Jairo wāmetigu Jesú tiro etacu niwī. Cū Jesú tiro ejaque'a, Jesure “Yu'ure pajaña'cureya. Ya wi'ipū te'a”, nicū niwī.

⁴² Cũ macõ ni'cõ nigõ doce cũ'marĩ cuogo wẽrĩse pu'topu nico niwõ. “Jau” ni, Jesú to wa'ari cura pãjãrã masã sirutucãrã nitĩjarã, cũrẽ añurõ tuutĩ'awã'cãcãrã niwã.

⁴³ Na tojo weerã wa'tero ni'cõ numio doce cũ'marĩ dí mejã dutitigo nico niwõ. Co ocoyedutise wapa nipe'tise niyeru tojaque'a wa'aco niwõ. Ne ni'cũ core ocoyeyu'rũoticu niwĩ.

⁴⁴ Tojo weego co Jesú sẽ'ema wa'a, cũ su'tiro yapapu ñe'eña'co niwõ. Co ñe'erĩ curata co dí wijami'que bu'anu'cã wa'acaro niwã.

⁴⁵ Tojo wa'ari cura Jesú sẽrĩtiña'cu niwĩ:

—¿Noa yu'ure ñe'eti? nicu niwĩ.

Nipe'tirãputa “Ne ni'cũ ñe'etimi”, nicãrã niwã. Tojo weegu Pedro, tojo nicã cũ me'rãcjãrã Jesure nicãrã niwã:

—Ësãrẽ bu'egu, masã mũ'urẽ nipe'tiro doquewãwã'cã, tuuquejoma. Tojo wa'acã masĩmigũ, mũ'u ¿de'ro weegu “¿Noa yu'ure ñe'eti?” niti? nicãrã niwã.

⁴⁶ Na tojo nicã tu'ogu, Jesú nicu niwĩ:

—Ni'cõ yu'ure ñe'ecã tu'oña'pu. Core yu'u tutuaro me'rã yu'rucã weeasu, nicu niwĩ.

⁴⁷ Cũ tojo nicã tu'ogo, cũ masĩtojami, yu'uta weeasu nígõ, narãsãgõta Jesú pu'to a'ti, ejaque'aco niwõ. Co nipe'tirã tu'oropu werepe'ocã'co niwõ. A'te ye bu'iri cũ yaro su'tirote ñe'easu nígõ, tojo nicã “Yu'u ñe'ecãta, yu'rũono'copu tojasu”, ni wereco niwõ.

⁴⁸ Co tojo nicã tu'ogu, Jesú core nicu niwĩ:

—Mũ'u ãjõpeotĩagõ, yu'rũono'copu toja'a. Duti marĩgõ e'catise me'rã tojaaya, nicu niwĩ.

⁴⁹ Jesú core ucũrĩ cura ni'cũ Jairo nerẽwũari wi'i wiogu ya wi'icjũ ejacu niwĩ. Jairore nicu niwĩ:

—Mũ'u macõ wẽrĩatojamo. Marĩrẽ bu'egure caribonemotiguta majã, nicu niwĩ.

⁵⁰ Jesú tojo nicã tu'ogu, Jairore nicu niwĩ:

—Uitiguta. Yu'ure ãjõpeoya. Mũ'u tojo weecã, mũ'u macõ masõno'gõsamo, nicu niwĩ.

⁵¹ Ti wi'ipure etagu, co pesari tucũpũre ne ãpẽrãrẽ sãjãadutiticu niwĩ. Pedro, Santiago, Juã, tojo nicã co pacusumua dia'cũrẽ sãjãaduticu niwĩ.

⁵² Nipe'tirã ti wi'ipu nirã uputu utirã, ãujasewã'arãrẽ Jesú nicu niwĩ:

—Utiticã'ña. Co wẽrĩtimo. Cãrĩgõ weemo, nicu niwĩ.

⁵³ Masã co wẽrĩ'quere masicãrã niwã. Tojo weerã cũ tojo nicã tu'orã, cũrẽ bujicã'cãrã niwã.

⁵⁴ Jesú pe'e ucũgũta, co ya omocãrẽ ñe'e, nicu niwĩ:

—Wĩ'magõ, wã'cãnu'cãña, nicu niwĩ.

⁵⁵ Cũ tojo nirĩ curata wẽrĩ'co masã, wã'cãnu'cãco niwõ. Jesú co pacusumuarẽ “Ba'ase ecaya”, nicu niwĩ.

⁵⁶ Cũ tojo weesere ĩ'arã, co pacusumua uputu ĩ'aucuacãrã niwã. Jesú core masõ'quere ne ãpẽrãrẽ weredutiticu niwĩ.

9

Jesú cũ bese'cãrãrẽ weredutio'o'que ni'i (Mt 10.5-15; Mr 6.7-13)

¹ Jesú cũ bu'erã docere neocũucu niwĩ. Be'ro narẽ cũ tutuasere o'ocu niwĩ. Wãtĩa no'o nirãrẽ cõ'awĩrõmasĩsere o'ocu niwĩ. Tojo nicã duti yu'rũomasĩsere o'ocu niwĩ.

² Narẽ Õ'acũ wiogu nimi nisere wereduticu niwĩ. Dutitirãrẽ yu'rũoduticu niwĩ.

³ A'tiro nio'ocu niwĩ:

—Wa'arã, ne apeyenojõ miaticã'ña. Tuacju, ajuronojõ, ba'ase pu'e, niyeru ne miaticã'ña. Musã sãñase me'rã dia'cũ wa'aya. Ne apeye mianemoticã'ña.

⁴ Musã no'o nirĩ wi'i ejarã, musã to nirõ põtëorõ tojaque'aya.

⁵ No'o ãpërã musãrẽ ñe'eticã, ti macãpũre wíjarã, ti macã cjase di'ta wã'a'quere paastecõ'aña. Tojo weerã musã “A'ti macãcjãrã bu'iritima” ni ï'orãsa'a, nicũ niwĩ.

⁶ Cũ tojo nica be'ro wa'a wa'acãrã niwã. Wa'a, nipe'tise macãrĩpũ Jesú masãrẽ yũ'rũose quetire werecusiãcãrã niwã. Tojo nicã dutitirãrẽ yũ'rũocãrã niwã.

Herode Jesú weesere tũ'o'que ni'i

(Mt 14.1-12; Mr 6.14-29)

⁷ Galilea di'ta wiogũ Herode nipe'tise Jesú wee'quere tũ'ocũ niwĩ. Tere tũ'ogũ, Herode de'ro wéemasíticũ niwĩ. ãpërã “Cũ Juã wãmeyeri masũ wërĩ'cupũ masãcũ nimi”, nicãrã niwã.

⁸ ãpërã “Dũporocjũpũ Õ'acũ ye quetire weremũ'tãrĩ masũ Elía bajuapĩ”, nicãrã niwã. ãpërã “Apetero weegũ ni'cũ todũporocjũ Õ'acũ ye quetire weremũ'tãrĩ masũ masã'cũ nígũ nisamigũ”, nicãrã niwã.

⁹ Herode pe'e a'tiro nicũ niwĩ:

—Yũ'ũta Juã ya dũpoare dũtesuredutiwũ. To pũrĩcãrẽ ¿noanojõ nisari tocã'rõ na ucũno'gũ? Cũrẽ ï'asĩ'rĩmisa'a, nicũ niwĩ.

Jesú ni'cãmocũsetiri mil mũmarẽ ba'ase eca'que ni'i

(Mt 14.13-21; Mr 6.30-44; Jn 6.1-14)

¹⁰ Be'ro Jesú besecũ'cãrã na bu'ecusiaca be'ro cã tiro daja, na weecusia'quere werecãrã niwã. Be'ro narẽ Jesú masã marĩrõpũ Betsaida wãmetiri macã pũ'topũ sũ'ori wa'acũ niwĩ.

¹¹ Masã pe'e na wa'ase quetire tũ'ocã'cãrã niwã. Tojo weerã tere tũ'orã, narẽ sirutuwã'cãcãrã niwã. Jesú narẽ añuduti, Õ'acũ wiogũ nimi nisere were, dutitirãrẽ yũ'rũocũ niwĩ.

¹² Be'ro ñamica'apũ nicã ï'arã, cũ bu'erã doce cã tiro wa'a, cũrẽ ucũcãrã niwã:

—Masãrẽ “Tocã'rõta ni'i”, niña. Macãrĩpũ, no'o pũ'to nise macãrĩpũ ba'ase, cãrĩrõ a'magũ wa'adutiya. A'to marĩ nirõpũre ne apeyenojõ marĩbutiacã'a, nicãrã niwã.

¹³ Jesú pe'e nicũ niwĩ:

—Musã narẽ ba'ase ecaya.

Na cũrẽ nicãrã niwã:

—Ûsã ni'cãmocũsepagata pã, tojo nicã wa'i pũarãta cũ'o. Masãrẽ ne a'teacã se'satisa'a. ¿Ûsãrẽ ã'rã pãjãrã ye niatjere ba'ase duudutigũ weeti? nicãrã niwã.

¹⁴ Na pãjãrã, mũma se'saro ni'cãmocũsetiri mil wa'tero nicãrã niwã. Jesú narẽ nicũ niwĩ:

—Masãrẽ te cururinũcã cincuenta dujidutiya, nicũ niwĩ.

¹⁵ Na cũ duti'caronojõta wee, dujipe'ticã'cãrã niwã.

¹⁶ Be'ro Jesú te ni'cãmocũse pãrẽ, na wa'i pũarãrẽ mii, u'mũarõpũ ï'amorõ, cũ pacũ Õ'acũrẽ na ye niatjere e'catise o'ocũ niwĩ. Tu'ajanũ'cõ, cũ pe'esteca be'ro cũ bu'erãrẽ masãrẽ etidutigũ o'ocũ niwĩ.

¹⁷ Nipe'tirã ba'a, yapicãrã niwã. Be'ro doce pi'seri na ba'adũ'a'quere seeneocãrã niwã.

Pedro Jesure “Mũ'ũ Õ'acũ o'ó'cũta ni'i” nĩ'que ni'i

(Mt 16.13-19; Mr 8.27-29)

¹⁸ Ni'cãti Jesú cũ se'saro ñubuegũ weecũ niwĩ. Titare cũ bu'erã quẽ'rã cũ me'rã nicãrã niwã. Narẽ sërĩtiña'cũ niwĩ:

—Masã ¿de'ro ni ucũti yũ'ũre? nicũ niwĩ.

¹⁹ Na cũrẽ yũ'ticãrã niwã:

—Āpērā mǝ'urē “Juā wāmeyeri masū nimi”, nima. Āpērā mǝ'urē “Dǝporocjǝpǝ Ō'acū ye queti weremǝ'tārī masū Elía nimi”, nima. Āpērā “No'o nigú dǝporocjǝpǝ Ō'acū ye queti weremǝ'tārī masū masā'cǝ nígǝ nisasami”, nima, nicārā niwā.

²⁰ Be'ro narē sērītiña'cǝ niwī tja:

—¿Musā waro, de'ro wācūti yǝ'ure? nicǝ niwī. Pedro cǝrē nicǝ niwī:

—Mǝ'ǝ Ō'acū bese'cǝ Cristo ni'i, nicǝ niwī.

Jesú cǝ wērīatjere were'que ni'i

(Mt 16.20-28; Mr 8.30-9.1)

²¹ Jesú narē ne cǝ'rō āpērǝpǝre cǝ Ō'acū bese'cǝ nisere weredutiticǝ niwī.

²² Be'ro narē nicǝ niwī:

—Yǝ'ǝ Ō'acū macū masū weronojō upǝtigǝ pǝrō pi'etigǝsa'a. Judío masā bǝcǝrā, pa'ia wiorā, Moisé oja'quere bu'eri masā yǝ'ure ī'atu'tirāsama. Yǝ'ure wējērāsama. Na tojo weemicā, i'tia nǝmǝ be'ro masāgǝsa'a, nicǝ niwī.

²³ Be'ro nipe'tirā masārē nicǝ niwī:

—No'o yǝ'ure sirutusī'rīgǝnojō nipe'tise nǝmǝrī sirutuato. Cǝ weesī'rīrōnojō weeticā'to. Yǝ'ǝ ǝaro pe'e weeato. No'o yǝ'ure sirutusī'rīgǝ, “Jesure ējōpeogǝ, wērībosa'a” nitigǝta sirutuato.

²⁴ Yǝ'ure ējōpeose me'rā ña'arō yǝ'rǝsī'rītigǝ, yǝ'ure ējōpeodu'ugǝnojō pecame'epǝ bu'iri da're bajuriono'gǝsami. Apī wējēsere uiti, yǝ'ure ējōpeonu'cǝgǝnojō yǝ'ǝ me'rā catinu'cǝgǝsami.

²⁵ Ni'cǝ a'ti turi cjase nipe'tisere wapata'agǝ, cǝ ejeripō'rā pe'ere bajuriogǝ, ¿ñe'enojōrē wapata'abosari?

²⁶ Yǝ'ure, tojo nicā ye quetire bopoyasāticā'ña. Musā bopoyasācā, yǝ'ǝ Ō'acū macū masū weronojō upǝtigǝ a'tiro weegǝsa'a. Apaturi a'ti turipǝre a'tigǝ, yǝ'ǝ pacǝ asistese me'rā, cǝrē wereco'terā me'rā yǝ'ǝ quē'rā musārē bopoyasāgǝsa'a. Yǝ'ǝ tutuase me'rā a'tigǝ, tojo weegǝsa'a.

²⁷ Diacjǝ musārē weregǝti. Ni'cārērā a'topǝ nirā yǝ'ǝ wiogǝ sājācā ī'atimirā wērīsome, nicǝ niwī.

Jesú cǝ bajusere dǝcayǝ'que ni'i

(Mt 17.1-8; Mr 9.2-8)

²⁸ Ni'cā semana Jesú “Yǝ'ǝ wiogǝ sājācā ī'arāsa'a” nica be'ro ũrǝgǝpǝ ñubuegǝ mǝjāgǝ, Pedro, Santiago, Juārē miacǝ niwī.

²⁹ Topǝ cǝ ñubuegǝ, cǝ bajusere dǝcayǝa wa'acǝ niwī. Cǝ ye su'ti añurō butise, asistese wa'acaro niwǝ.

³⁰ Tojo wa'acā, pǝarā ǝmǝa bajua, cǝ me'rā ucūcārā niwā. Na dǝporocjārǝpǝ Moisé, Elía nicārā niwā.

³¹ Na asistese me'rā nírā, Jesú cǝ Jerusalǝpǝ wērīatjere ucūcārā niwā.

³² Pedro quē'rā ǝpǝtǝ wǝja cǝo'cārā nimirā, wā'cācārā niwā. Wā'cā, Jesú cǝ asistesere, tojo nicā cǝ me'rā nírārē ī'acārā niwā.

³³ Na Jesú tiro ní'cārā wa'ari cura Pedro Jesure nicǝ niwī:

—Wiogǝ, marī a'topǝ nicā añuyǝ'rua'a. I'tia wi'iacā weerā. Ni'cā wi'i mǝ'ǝ ya wi'i, ape wi'i Moisé ya wi'i, ape wi'i Elía ya wi'i weerā, nicǝ niwī.

Pedro cǝ tojo nisere tǝ'oña'timigǝ, de'ro nímasītigǝ, tojo nicǝ niwī.

³⁴ Cǝ tojo ucūrī cura ni'cā o'mecurua dijati, tuubi'acā'caro niwǝ. Na ti o'mecurua po'peapǝ nírā, ǝcǝa wa'acārā niwā.

³⁵ Be'ro ti curuapǝ ni'cǝ a'tiro ucūcā tǝ'ocārā niwā:

—Ā'rī yǝ'ǝ macū yǝ'ǝ bese'cǝ nimi. Cǝ ucūsere tǝ'o ējōpeoya, nicǝ niwī.

³⁶ Tojo níca be'ro Jesú ni'cũta tojanu'cãcu niwĩ. Moisé, Elía marĩcãrã niwã majã. Cũ bu'erã na ĩ'a'quere tojota tu'oña'yũ'ruocã'cãrã niwã. Ne cã'rõ ãpẽrãrẽ wereticãrã niwã.

Jesú wĩ'magũ wãtĩ sãjãno'cũre cõ'awĩrõ'que ni'i
(Mt 17.14-21; Mr 9.14-29)

³⁷ Ape numu pe'e ũrũgũpu ní'cãrã dijatacã, pãjãrã Jesure põtẽrĩcãrã niwã.

³⁸ Ni'cũ na wa'teropu nigũ uputu Jesure ucũquejocu niwĩ:

—Ŭsãrẽ bu'egu, yu'u macũ ni'cũ nigũrẽ pajaña'cureya. Ĩ'agũ a'tia.

³⁹ Wãtĩ cũrẽ sãjãa'cu ñe'ea, caricũ, wẽrĩamujãcã weemi. Tojo nicã useropu so'potu'umi. Cũrẽ ña'abutiario wéegu, pi'eticã weeyu'ruami. Ne du'usĩ'rĩtimi.

⁴⁰ Mu'u bu'erãrẽ “Wãtĩrẽ cõ'awĩrõña”, nitojamiapu. Ne põtẽotiana, nicu niwĩ.

⁴¹ Jesú yu'ticu niwĩ:

—Musã ějõpeose moorã ña'arã ni'i. Yu'u musãrẽ yoacã bu'emicã, ne tu'omasĩwe'e yujupu. ¿No'ocã'rõ yoacã musã yu'ure ějõpeoticã wãcũtutuagusari? Mu'u macũrẽ yu'u tiro miitia, nicu niwĩ.

⁴² Wĩ'magũ cũ tiro wa'acã, wãtĩ cũrẽ nucũcãpu doqueque'acã weecu niwĩ. Apaturi wãcũña marĩrõ cũrẽ wẽrĩacã weecu niwĩ tja. Cũ tojo weecã, Jesú wãtĩrẽ cõ'awĩrõ, yu'ruocu niwĩ. Tu'ajanu'cõ, cũ pacure wiacu niwĩ.

⁴³ Nipe'tirã to nirã Ő'acũ tutuasere ĩ'amarĩacãrã niwã.

Jesú cũ wẽrĩatjere apaturi werenemo'que ni'i
(Mt 17.22-23; Mr 9.30-32)

Na Jesú weeĩ'o'quere ĩ'amarĩarĩ cura cũ bu'erãrẽ nicu niwĩ:

⁴⁴ —Yu'u ni'cãrõacã nisere añurõ tu'oya. Acobojoiticã'ña. Yu'u Ő'acũ macũ masũ weronojõ uputĩgure wiorãpũre o'orãsama, nicu niwĩ.

⁴⁵ Cũ tojo nisere cũ bu'erã pe'e ne tu'omasĩticãrã niwã. Ő'acũ narẽ tojo masĩtabasioticã weecu niwĩ. Na cũ ní'quere “¿De'ro nisĩ'rĩrõ weeti?” ni sẽrĩtiña'ui nicãrã niwã.

Añurõ weeyu'runu'cãgũ ye cjase ni'i
(Mt 18.1-5; Mr 9.33-37)

⁴⁶ Be'ro Jesú bu'erã na basu ¿noa marĩ wa'teropu nigũ ãpẽrã yu'ruoro niyu'runu'cãgũsari? nířã, uputu du'sasocãrã niwã.

⁴⁷ Jesú na tojo wãcũsere ĩ'amasĩcã'cu niwĩ. Tojo weegu ni'cũ wĩ'magũrẽ cũ pu'to wejeonu'cõ,

⁴⁸ narẽ nicu niwĩ:

—Yu'ure maigũnojo ni'cũ ã'rĩ wĩ'magũrẽ ñe'egũ weronojõ weemi. Cũrẽ ñe'egũ, yu'ureta ñe'egũ weemi. Yu'ure ñe'egũ, yu'ure o'ó'cu Ő'acũ quẽ'rãrẽ ñe'egũta weemi. No'o musã wa'teropũre “Ãpẽrã yu'ruoro ni'” ni wãcũtigu cũta nimi ãpẽrã yu'ruoro nigũ, nicu niwĩ Jesú.

Marĩrẽ ĩ'atu'titigu marĩ me'rãcjũ nimi nise ni'i
(Mr 9.38-40)

⁴⁹ Be'ro Juã Jesure a'tiro nicu niwĩ:

—Ŭsãrẽ bu'egu, ni'cũ mu'u wãmerẽ pisutjãgũ, wãtĩarẽ cõ'awĩrõcã ĩ'awũ. Cũ marĩ me'rãcjũ nitiami. Tojo weerã cũrẽ cã'mota'awu, nicu niwĩ.

⁵⁰ Cũ tojo nicã tu'ogu, Jesú a'tiro nicu niwĩ:

—Tojo weegũre cã'mota'aticã'rõua'a. Marĩrẽ ĩ'atu'titigu marĩ me'rãcjũ nimi, nicu niwĩ Jesú.

Jesú Santiago, Juãrẽ tu'ti'que ni'i

51 Jesú wērī, cū ũ'musepu mujāti dūporo uiro marīrō wācūtutuario me'rā "Jerusalēpu wa'aguti", nicu niwī.

52 Cū dūporo āpērārē o'óyucu niwī. Na ni'cā macā Samaria di'ta nirī macāpu Jesú cū cārīatjore a'mayurā wa'acārā niwā.

53 Ti macā Samariacjārā judío masā me'rā a'pepūrīrā nitjīarā, Jesú o'ó'cārārē ñe'esī'rīticārā niwā. Na, Jerusalēpu Jesú wa'agusami nīrā, tojo weecārā niwā.

54 Samariacjārā tojo weesere ĩ'arā, Jesú bu'erā Santiago, Juā a'tiro nicārā niwā:
—Ūsā wioḡu, narē bu'iri da'rerā, ¿pecame'erē ũ'musepu dijatiduticā ũati? ¿Dūporocjū Ō'acū ye queti weremu'tārī masū Elía wee'caronojō weeruati? nicārā niwā.

55 Tere tu'ogū, Jesú narē ĩ'a, tutuario me'rā tu'tigū, a'tiro nicu niwī:

—Musā tojo wācūse Espiritu Santu o'ose mejēta ni'i.

56 Yū'ū Ō'acū macū masū weronojō uputigu masārē bu'iri da're bajuriogū a'titiwū. Narē yū'ruogū a'tigu weewū, nicu niwī.

Be'ro na ape macāpu yū'rua wa'acārā niwā.

Jesú me'rā wa'asī'rīmi'cārā ye queti ni'i
(Mt 8.19-22)

57 Na ape macāpu yū'ruari cura ni'cū masū Jesure nicu niwī:

—Yū'ū mu'ū no'o wa'aro sirutuguti, nicu niwī.

58 Jesú cūrē yū'ticu niwī:

—Wa'icūrā na cārīrī tuti cūoma. Mirīcūa quē'rā na pō'rātiri su'tiro cūoma. Yū'ū pūrīcā Ō'acū macū masū weronojō uputigu ne cārō cārīpesaro, yaro diácjūrē moo'o, nicu niwī.

59 Apī pe'ere Jesú a'tiro nicu niwī:

—Te'a yū'ū me'rā, nicu niwī.

Cū yū'ticu niwī:

—Wioḡu, yū'ū pacu tiropu wa'aguti yujupu. Topu ni, be'ro yū'ū pacu wērīca be'ro yaatojagupu mu'ū me'rā wa'aguti, nicu niwī.

60 Jesú cūrē yū'ticu niwī:

—Yū'ūre ējōpeotirā wērī'cārā weronojō nima. Náta wērī'cārārē yaato. Mu'ū pūrīcā yū'ūre sirutuya. Sirutu, Ō'acū wioḡu nigūsami nisere wereḡu a'tia, nicu niwī.

61 Be'ro Jesure apī nicu niwī:

—Wioḡu, mu'ū me'rā wa'aguti. Yū'ū mu'ū me'rā wa'ati dūporo ya wi'icjārārē we'eritīsī'rīsa'a yujupu, nicu niwī.

62 Jesú cūrē nicu niwī:

—Di'ta se'ecūugū, opanūrē wa'ari níḡū, sē'ema pe'e ĩ'atōrōtisami. Ā'rī weronojō Ō'acūrē ējōpeo'cupua todūporo cū weeseti'quere wācūnūrūtisami. Wācūnūrūḡūa Ō'acū ye cjasere queoro weemasītisami, nicu niwī.

10

Jesú setenta y dos masārē cū ye quetire weredutigū o'ó'que ni'i

1 Be'ro Jesú setenta y dos āpērā ũmūarē pijinemocu niwī. Narē puarērā dia'cū nipe'tise cū wa'atje macārīpu cū dūporo o'óyucu niwī.

2 Narē a'tiro nicu niwī:

—Diacjū musārē wereguti. Marī otese peje pī'rī dūcati'i. Tere miirā pe'e marībocurema. Tojo weerā musā te otese wioḡare āpērā miitamudutirā sērīnemoña, nicu niwī. A'te weronojō Ō'acū ye quetire masīsī'rīrā pājārā waro nima. Te quetire wererā pe'e pejetirācā nima. Tojo weerā āpērā cū o'ónemocā Ō'acūrē sērīña.

³ Musã wa'aya. Yu'u musãrẽ wiose wa'teropu o'ógu wee'e. Oveja wĩ'marãrẽ yaiwa wa'teropu o'ógu weronojõ o'ó'o.

⁴ Musã wa'arã, ajuri miaticã'ña. Niyeru sãarĩ ajuro quẽ'rãrẽ miaticã'ña. Sapatu ape pa'a miaticã'ña. Ma'apu wa'arã, ãpẽrãrẽ añudutirã, yoacã ucũticã'ña. Díacjã wa'aya.

⁵ Musã wi'ipu sãjãarã, ti wi'icjãrãrẽ añudutirã, a'tiro nimu'tãña: “Musã a'ti wi'icjãrãrẽ añurõ wa'ato”, niña.

⁶ Ti wi'icjãrã cumuca marĩrõ nicã, musã añudutise “Añurõ wa'ato” nise na ye tojarosa'a. Tojo niticãma, musã tojo nise musãrẽta tojarosa'a tja.

⁷ Musã ni'cã wi'ipu ejarã, ti wi'iputa tojayá. Na ba'asenojõrẽ, na sĩ'rĩsenojõrẽ, musã quẽ'rã ba'asirutuya. Da'rari masã na da'rase wapa wapata'aba'amasĩma. Tojo weerã musã bu'erã wa'acã, musãrẽ ba'ase weetamurãsama. Apeye wi'seripu wa'amujã, cãrĩbajaque'atiticã'ña.

⁸ Musã ni'cã macãpu etacã, ti macãcjãrã añurõ ñe'eme'rĩcã, no'o na ecasere ba'aya.

⁹ Ti macãpu dutitirãrẽ yu'ruoya. Narẽ a'tiro wereya: “Õ'acũ cã wiogu nise musã tiropu a'tiatje cã'rõ du'sa'a.”

¹⁰ Ni'cã macãpu musã etacã, tocjãrã añurõ põtẽrĩticãma, macã decopu wa'aya. A'tiro niña:

¹¹ “A'ti macã cjase ãsã du'pocãrĩpu di'ta wã'a'quepũreta paastecõ'arãti. A'ti macãcjãrã bu'iritisere ï'orã, tojo weerãti”, niña. Narẽ a'tiro ninemoña. “Musã a'tere masĩña. Õ'acũ cã wiogu nise musã tiropu a'tiatje cã'rõ du'sa'a”, niña.

¹² Jesú a'tiro ninemocu niwĩ:

—Musãrẽ wereguti. Õ'acũ masãrẽ beseatji numu nicã, ti macãcjãrã musãrẽ uati'cãrãrẽ a'tiro weegusami. Sodomacjãrãrẽ bu'iri da're'caro nemorõ da'reno'rãsama, nicu niwĩ Jesú.

Jesure ãjõpeotise macãrĩcjãrã ye queti ni'i
(Mt 11.20-24)

¹³ Be'ro Jesú apeye macãrĩcjãrãrẽ a'tiro nicu niwĩ:

—Musã Corazĩ, tojo nicã Betsaida wãmetise macãrĩcjãrãrẽ ña'abutiario wa'arosa'a musãrẽ. Yu'u weẽ'o'quere ï'amirã, ducayuwe'e. Yu'u ãpẽrã judío masã nitirã nirõpu Tiro, Sidõ wãmetise macãrĩpu weẽ'ocãma, duporopu na ña'arõ wee'quere bujaweti ducayutojabopã. Na bujawetisere ï'orã, na weewaranojõpũma su'ti wãquĩsenojõrẽ sãña, nujãrẽ na dupoapu õrẽstepeobopã.

¹⁴ Õ'acũ masãrẽ beseatji numu nicã, Tiro, Sidõcjãrã nemorõ musã pe'ere bu'iri da'reyu'rũnu'cãgũsami.

¹⁵ Ni'cãrõacãma Capernaucjãrãrẽ were'e. “Tojowaro u'musepu mujãrãti”, ni wãcũticã'ña. Õ'acũ musãrẽ pecame'epu cõ'abutiagusami, nicu niwĩ.

¹⁶ Be'ro cã bu'erãrẽ a'tiro werenemocu niwĩ:

—Musã bu'esere tu'orã, yu'ureta tu'oma. Musãrẽ uatirã, mejãrõta yu'ure uatima. Tojo yu'ure uatirã, yu'ure o'ó'cupu Õ'acũ quẽ'rãrẽ uatima, nicu niwĩ Jesú.

Jesú cã o'óyu'cãrã setenta y dos na daja'que ni'i

¹⁷ Be'ro Jesú setenta y dos cã o'óyu'cãrã e'catise me'rã tojatacãrã niwã. A'tiro nicãrã niwã:

—Ësã wiogu, wãtiãputa mu'u dutiro, mu'u wãme me'rã ãsã cõ'awĩrõmujãcã, yu'tiama, nicãrã niwã.

¹⁸ Jesú narẽ nicu niwĩ:

—Musã nĩrõnojõta ni'i. Wãtĩrẽ u'musepu ní'cu bu'po ya'baro weronojõ docaque'a dijacã ï'awã.

19 Yũ'u musārē tutuasere o'owũ. Musā añapure ɯ'tapeomicã, cutipapure ɯ'tapeomicã, na cũ'rĩcã, toacã pũrĩno'tisere o'owũ. Nipe'tise wãtĩ cũ tutuasere docaque'adutigu o'owũ. Ne cã'rõ musã ña'arõ weeno'some.

20 “Wãtĩa ũsārē yũ'tiama” nise dia'cũrē e'catiticã'ña. A'te pe'ere e'catiya. Ɖ'musepu Õ'acũ yarã catinu'cũse cœorã na wãmerē ojaõ'orĩ turipu musã wãmerē ojaõ'ocã, e'catiya, nicũ niwĩ.

Jesú ye queti, cã pacu Õ'acũ ye queti ni'i
(Mt 11.25-27; 13.16-17)

21 Jesú cã bu'erārē ucũrĩ cura Espĩritu Santu cũrē e'catise o'oyũ'ruacu niwĩ. Titare cã pacure a'tiro nicũ niwĩ:

—Pacu, mũ'u ɯ'muse, a'ti turi wioɣũ ni'i. “Ɖsã masĩyũ'rũnũ'cãrã ni'i” nirārē mũ'u ye cjasere masĩcã weeticũ niwũ. Āpērã wĩ'marã weronojõ maata tũ'o ějõpeorã pe'ere tere masĩcã weecu niwũ. Mũ'u tojo weesere wãcũgũ, mũ'urē e'catise o'o'o. A'tere mũ'u ɯ'caronojõta queoro wee'e, nicũ niwĩ cã pacure.

22 Be'ro masārē ninemocu niwĩ tja:

—Yũ'u pacu nipe'tise weemasĩsere yũ'ure o'owĩ. Cũ ni'cũta yũ'u nisetisere masĩpe'ocã'sami. Yũ'u quē'rã ni'cũta cũ nisetisere masĩpe'o'o. No'o yũ'u masĩcã weeno'rã quē'rã cũ nisetisere masĩsama, nicũ niwĩ Jesú.

23 Be'ro cã bu'erārē ĩ'a, na se'sarore nicũ niwĩ:

—Yũ'ure musã, musã ye caperi me'rã ĩ'a'a.

24 Musārē a'tiro wereguti. Pãjãrã duporocjãrãpu Õ'acũ ye queti weremũ'tãrĩ masã, tojo nicã wiorã musã ni'cãrõacã ĩ'asere ĩ'asĩ'rĩcãrã nimiwã. Ne ĩ'aticãrã niwã. Yũ'u musārē weresere tũ'osĩ'rĩcãrã nimiwã. Ne ni'cãti tũ'oticãrã niwã, nicũ niwĩ.

Jesú Samariacjũ me'rã queose o'o'que ni'i

25 Be'ro ni'cũ Moisé oja'quere bu'eri masũ Jesú cũ ucũsere tũ'ogũ, wã'cãnũ'cã, Jesú me'rã ucũgũ wa'acu niwĩ. Cũrē mejēcã yũ'ticã ɯagũ, a'tiro sērĩtiña'cu niwĩ:

—Masārē bu'egu, yũ'u Õ'acũ me'rã catinu'cũsĩ'rĩgũ, ¿de'ro weegusari? nicũ niwĩ.

26 Jesú cũrē yũ'ticũ niwĩ:

—¿Moisé ye queti ojãca pũrĩpu de'ro ojano'tito? Mũ'u tere bu'égũ, ¿de'ro tũ'oti? nicũ niwĩ.

27 Moisé oja'quere bu'eri masũ cũrē yũ'ticũ niwĩ:

—A'tiro ojano'o: “Õ'acũ marĩ wioɣure nipe'tise mũ'u ějõpeose me'rã, mũ'u wãcũse me'rã, mũ'u tutuase me'rã, mũ'u tũ'oña'se me'rã ma'ĩña. Mũ'u basu ma'irõnojõta ãpērãrē ma'irõña'a”, ni'i, nicũ niwĩ.

28 Tere tũ'ogũ, Jesú cũrē nicũ niwĩ:

—Mũ'u queoro waro yũ'ti'i. Mũ'u a'tere wéegũ, Õ'acũ me'rã catinu'cũgũsa'a, nicũ niwĩ.

29 Moisé oja'quere bu'egu pe'e cũrē añurõ wãcũcã ɯagũ, Jesure a'tiro nicũ niwĩ tja:

—¿Noanojõ niti ãpērãrē ma'irõña'a nirãnojõ? nicũ niwĩ.

30 Jesú cũrē queose me'rã yũ'ticũ niwĩ:

—Ni'cũ ɯmũ Jerusalęcjũ ma'a Jericó wa'ari ma'apũ bu'acu niwĩ. Topũ cũ wa'ari cura yajari masã cũrē ñe'e, cũ cœosere yajape'ocã'cãrã niwã. Su'ti cũ sãña'quepu quē'rãrē tuweemiicã'cãrã niwã. Cũrē ɯputũ paawějēcũu, wa'a wa'acãrã niwã.

31 Tojo wa'ari cura ni'cũ pa'i cũ bu'aca ma'apũta bu'acu niwĩ. Cũrē ĩ'agũ, ĩ'atigu weronojõ diacjũ yũ'rũbu'a wa'acu niwĩ.

32 Cũ be'ro tja apĩ Levĩ ya curuacjũ cũ cũñarõpũta cũ quē'rã ejacu niwĩ. Cũrē ĩ'agũ, cũ quē'rã ape pã'rē pe'e pē'a, ĩ'ayũ'rũbu'a wa'acu niwĩ.

33 Na be'ro apĩ tja Samariacjũ judío masã na yabigu ti ma'apũta bu'acu niwĩ. Cũ cũrē ĩ'agũ, pũrõ pajaña'cu niwĩ.

³⁴ Tojo weegu cã, cã tiro wa'a, cã cãmirẽ ocoyegu, u'sere, tojo nicã vino me'rã cã ye cãmipũ piopeocu niwĩ. Tu'ajanũ'cõ, su'ti caseri me'rã ða'recu niwĩ. Be'ro cã yagu burro bu'ipũ cãrẽ miipeocu niwĩ. Miipeo, ni'cã wi'i sijari masã cãrĩrĩ wi'ipũ miaa, cãrẽ co'tedutigũ cũucu niwĩ.

³⁵ Ape nũmu pe'e tja Samariacjũ co'tedutigũ pua nũmu da'rase wapa weronojõ niyeru ti wi'i co'tegũre o'ocu niwĩ. Cãrẽ a'tiro nicu niwĩ: “Ã'rĩrẽ co'teya. Yũ'u mũ'arẽ o'o'que nemorõ nicã, dajatojagu mũ'arẽ wapayepe'ogati”, nicu niwĩ.

³⁶ A'tere wéréca be'ro Jesú Moisé oja'quere bu'egũre a'tiro nicu niwĩ:

—Mũ'u i'acã, ¿ni'inojõ pe'e na i'tiarã wa'terore yajari masã na ña'arõ wee'cũre pajaña'pari? nicu niwĩ.

³⁷ Moisé oja'quere bu'eri masũ yũ'ticu niwĩ:

—Cãrẽ pajaña'a weetamu'cu añurõ weepĩ, nicu niwĩ.

Jesú cãrẽ nicu niwĩ:

—Mũ'u quẽ'rã ãpẽrãrẽ ã'rĩ weronojõ weegu wa'aya, nicu niwĩ.

Jesú Marta, María ya wi'ipũ cã ní'que ni'i

³⁸ Jesú cã wa'aro yũ'ruagu, ni'cã macãpũ ejacu niwĩ. Ti macãpũ ni'cõ Marta wãmetigo co ya wi'ipũ cãrẽ põtẽrĩ, cãrĩse o'oco niwõ.

³⁹ Co ni'cõ María wãmetigore acabijotico niwõ. Cõta Jesú ucũsere tũ'ogo, cã ða'pocãrĩ tiroacãpũ ðujico niwõ.

⁴⁰ Co tojo weeri cura Marta pe'e co da'rasere wãcũque'tiyũ'ruaco niwõ. Tojo weego co Jesú tiro wa'a, cãrẽ nico niwõ:

—Yũ'u wiogu, a'tigo yũ'u acabijo yũ'ũre weetamusere ne wãcũtimo. ¿Mũ'u ne mejẽcã tũ'oña'weti co tojo weesere? Core yũ'ũre weetamudutiya, nico niwõ.

⁴¹ Jesú core yũ'ticu niwĩ:

—Marta, mũ'u weesere upũtu waro wãcũque'ti'i.

⁴² María pe'e yũ'u ucũsere tũ'ogo, añuse warore weego weemo. Co tũ'o ãjõpeo'quere ne ãpẽrã ã'mamasĩtisama. Tenojõ pe'ere weerũa'a, nicu niwĩ.

11

Jesú “Õ'acũrẽ sãrĩrã, a'tiro ñubueya” nise ni'i

(Mt 6.9-15; 7.7-11)

¹ Ni'cã nũmu Jesú aperopũ ñubuegu weecu niwĩ. Cã ñubuetu'ajaca be'ro ni'cũ cã bu'egu Jesure nicu niwĩ:

—Ësã wiogu, Juã masãrẽ wãmeyerĩ masũ cã bu'erãrẽ Õ'acũrẽ ñubuesere bu'ecu niwĩ. Mũ'u quẽ'rã ãsãrẽ bu'eya, nicu niwĩ.

² Jesú yũ'ticu niwĩ:

—Õ'acũrẽ ñubuerã, a'tiro niña:

“Pacu, mũ'u u'mũsepũ ni'i.

Nipe'tirã mũ'arẽ wiopesase me'rã ãjõpeoato.

A'ti turipũre mũ'u bese'cu maata wiogu sãjãgũ a'tiatio.

Ë'mũsepũre mũ'u uaro dia'cũ weesama.

Na weronojõ a'ti turicjãrã quẽ'rã mejãrõta weeato.

³ Ësãrẽ umucorinucũ ba'ase o'oya.

⁴ Ësã ña'arõ wee'quere acobojoya.

Ësã ãpẽrãrẽ acobojo'caro weronojõta ãsã quẽ'rãrẽ acobojoya.

Ësã ña'arõ weesĩ'rĩsere cã'mota'aya.

Tojo nicã ña'agũ ãsãrẽ niqesãsĩ'rĩcã, cã'mota'aya”, nicu niwĩ.

⁵ Jesú apeye ninemocu niwĩ:

23 —Yu'ure uatirã yu'ure i'atu'tirã nima. Yu'ure seeneotamutigunojõ doquestewã'cãgũ weronojõ nimi. Yu'ure ëjõpeotirã masãrë Õ'acũrë ëjõpeocã weeta-murã mejëta weema ní'gũ, tojo nicu niwĩ.

Wãtĩ toduporopu cũ ní'cupure majãmisãjãase ni'i
(Mt 12.43-45)

24 Jesú masãrë a'tiro ninemocu niwĩ:

—Wãtĩ masũpüre cõ'awĩrõno'ca be'ro aco marĩrõpu sijabaque'atisami. Cũ niatjore a'magũ, tojo weesami. Cũ nirõ bocatigu, a'tiro wãcũsami: “Yu'u wijaa'cupure dajasãjãagũti tja”, nisami.

25 Cũpüre dajasãjãagũ, wi'i o'aca wi'i, añurõ apóca wi'i weronojõ bocaejasami.

26 Be'ro ãpërã wãtĩa sietere cũ yu'rũoro ña'arãrë pijisami. Piji, be'ro toduporopu cũ wijaa'cupure na nipe'tirã sãjãasama. Tojo weegu masũ cũ toduporopu ní'caro nemorõ ña'arõ tojasami, nicu niwĩ Jesú.

Jesú “E'catise waro a'tiro ni'i” ní'que ni'i

27 Jesú ucũrĩ cura ni'cõ numio masã pãjãrã wa'teropu nigõ caricũquejoco niwõ:

—Mũ'arë põ'rãti masõ'co añurõ waro e'catiyu'rũsamo, nico niwõ.

28 Jesú core nicu niwĩ:

—Yu'u pe'e a'tiro nigũti. Õ'acũ cũ ucũsere tu'o, cũ dutisere weerã pe'e pũrĩcã añurõ waro co nemorõ e'catisama, nicu niwĩ.

Masã ña'arã Jesure weeĩ'odutimi'que ni'i
(Mt 12.38-42; Mr 8.12)

29 Jesú tiro pãjãrã masã nerëwã'cãcãrã niwã. Na tojo weecã, cũ ucũcu niwĩ:

—Masã a'tocaterocjãrã ña'ayu'rũama. Na ña'arã ní'ã, weeĩ'ose dia'cũrë uama. Na tere uamicã, a'te dia'cũrë weregũti. Joná duporocjũpu wa'a'quenojõ dia'cũrë i'ogũti.

30 Joná Nínivecjãrãrë queose o'ogu weecu niwĩ. Te weronojõ yu'u Õ'acũ macũ masũ weronojõ upũtigu quë'rã a'tocateropu nirãrë queose o'o'o.

31 Duporocjõ mujĩpũ mujãtiro diacjũ pe'e nirĩ di'ta wiogo Israe curuacjãrã wiogu Salomó masĩsere tu'ogo a'tico niwõ. Yu'u Salomó yu'rũoro masĩyu'rũnũ'cãmicã, mũsã pe'e yu'ure tu'osĩ'rĩwe'e. Tojo weego Õ'acũ masãrë beseatji nũmũ nicã, ti di'ta wiogo ní'co a'tocaterocjãrãrë “Mũsã Jesure ëjõpeotirã, ña'arõ weewu”, nigõsamo.

32 Apeye quë'rãrë weregũti. Joná Nínive wãmetiri macãcãjãrãrë Õ'acũ ye quetire werecã, na ña'arõ wee'quere bujaweti, du'ucãrã niwã. Yu'u pe'ere Joná yu'rũoro nimicã, mũsã ëjõpeowe'e. Mũsã na wee'caronojõ ña'arõ wee'quere bujawetiwe'e. Tojo weerã Õ'acũ masãrë beseatji nũmũ nicã, Nínivepu ní'cãrã a'tocaterocjãrãrë “Mũsã Jesure ëjõpeotirã, ña'arõ weewu”, nirãsama, nicu niwĩ Jesú.

Marĩ caperi sĩ'ocja weronojõ ni'i nise ni'i
(Mt 5.15; 6.22-23)

33 Jesú masãrë a'tiro werenemocu niwĩ:

—Masã sĩ'ocjare sĩ'óca be'ro bajutiropu, acaronojõ docapu sĩ'otisama. Tojo weronojõ o'orã, topu sãjãejarãnucũ i'ato ní'ã, u'muarõpu sĩ'opeosama.

34 Marĩ caperi sĩ'omu'tãcja weronojõ ni'i. Marĩ caperi añucã, añurõ i'amasĩ'i. Marĩ caperi i'aejaticãma, añurõ i'atisa'a. A'te weronojõ mũsã Õ'acũrë ëjõpeo, cũ yere wëérã, caperi añurõ weronojõ ni'i. Mũsã a'ti turi cjase pe'ere wãcũnũrũcãma, caperi i'aejatirã weronojõ ni'i. Õ'acũ uaro weetirã, na'itĩ'arõpu nirã, cãrë masĩtirã weronojõ ni'i.

35 Mũsã ëjõpeosere sĩ'ose weronojõ cu'o. Tere na'itĩ'arõpu weronojõ ña'arõ weese me'rã dojorëticã'ña.

³⁶ Tojo weerã musã Õ'acūrẽ ějõpeo, ña'ase marĩrõ cũ ɥaro wéerã, cũ ye cjasere añurõ tɥ'omasĩrãsa'a, nicɥ niwĩ Jesú.

Jesú fariseo masārẽ, tojo nicã Moisé oja'quere bu'eri masārẽ tu'ti'que ni'i
(Mt 23.1-36; Mr 12.38-40; Lc 20.45-47)

³⁷ Jesú weretu'ajaca be'ro ni'cũ fariseo masũ cũ ya wi'ipɥ ba'adutigu pijiacu niwĩ. Tojo weegu Jesú sãjãa, ba'acɥ mesapɥ ejanujãcɥ niwĩ.

³⁸ Be'ro fariseo na weewɥaronojõ ba'ase dɥporo Jesú cũ omocoeticã ĩ'agũ, ĩ'amarĩacu niwĩ.

³⁹ Tere masĩgũ, Jesú cūrẽ nicɥ niwĩ:

—Musã fariseo masã bajuyoropɥ dia'cũ añurõ weeta'sa'a. Baparire bu'ipɥ dia'cũ coerã weronojõ ni'i. Ti pa po'peapɥre peje ña'ase musã ãpērã yere yaja'que, ãpērã yere ɥaripejayɥ'rɥnɥ'cã'que ũ'irĩ weronojõ wã'ña'a.

⁴⁰ Musã tɥ'omasĩwe'e. Õ'acũ bu'icjasere wee'cɥta po'peapɥ cjasepɥ quẽ'rãrẽ weecu niwĩ.

⁴¹ Musã ɥosere ãpērãrẽ pajaña'rã, o'oya. Tojo weerã baparire po'peapɥ coerã weronojõ weerãsa'a. Be'ro bu'ipɥ, po'peapɥ quẽ'rãrẽ ũ'irĩ marĩrã weronojõ añurã tojarãsa'a.

⁴² »Musã fariseo masārẽ ña'arõ wa'arosa'a. Musã otese o'majãcã menta, ruda wãmetise, nipe'tise opa dari dɥcatisenojõacãrẽ seeneo, opa sũ'urĩ weesa'a. Diez sũ'urĩ ɥorã, ni'cã sũ'ɥ Õ'acũ wi'ipɥ miaa, Õ'acūrẽ wãmepeo, pa'ire o'osa'a. Tojo weemirã, añurõ weese, Õ'acūrẽ ma'ise pe'ere weewe'e. A'tiro pe'e weeya. Musã otesere cūrẽ o'odu'utimirã, a'te añuyɥ'rɥnɥ'cãsere weeya.

⁴³ »Musã fariseo masārẽ ña'arõ wa'arosa'a. Musã nerẽwɥase wi'seripɥre wiorã na dujiwɥase cũmurĩpɥ dujisĩ'rĩ'i. No'o musã wa'aro wiopesase me'rã añuduticã ɥa'a.

⁴⁴ »Musã Moisé oja'quere bu'eri masã, tojo nicã fariseo masã, weeta'sari masã ni'i. Ña'arõ wa'arosa'a musārẽ. Masãperi na yaa'que bajutise weronojõ ni'i. ãpērã a'ti, masĩtimirã, te peri bu'i ɥ'tacũuwã'cãsama. A'te weronojõ musã po'peapɥre ña'arã ni'i. ãpērã musã ña'arõ weesere masĩtisama, nicɥ niwĩ.

⁴⁵ Cũ tojo nicã tɥ'ogɥ, ni'cũ Moisé oja'quere bu'eri masũ a'tiro nicɥ niwĩ:

—Masārẽ bu'egɥ, mɥ'ɥ a'tiro nígũ, ũsã quẽ'rãrẽ tu'tigu wee'e, nicɥ niwĩ.

⁴⁶ Jesú cūrẽ nicɥ niwĩ:

—Musã quẽ'rãrẽ ña'arõ wa'arosa'a. ãpērãrẽ weepõtẽoña marĩsere dɥtiyɥ'rɥocã'sa'a. Tere dutimirã, musã pe'e ne weewe'e.

⁴⁷ »Ña'abutiario wa'arosa'a musārẽ. Musã dɥporocjãrã Õ'acũ ye queti weremɥ'tãrĩ masã masãperi bu'ipɥ yeeaponɥ'cõ'o. Narẽta musã ñecũsumɥapɥ wẽjẽmujãticãrã niwã.

⁴⁸ Musã Õ'acũ ye quetire weremɥ'tãrĩ masã na ní'quere weewe'e. Yɥ'ɥ quẽ'rãrẽ ějõpeowe'e. Musã a'tiro weese me'rã musã ñecũsumɥa wee'quere bu'ipejatamusere masĩno'o. Na Õ'acũ ye queti weremɥ'tãrĩ masārẽ wẽjẽcõ'acãrã niwã. Musã pe'e na ye masãperire yeeaponɥ'cõ'o.

⁴⁹ »Tojo weegu Õ'acũ yɥ'ɥ pacɥ dɥporopɥ masĩse me'rã a'tiro nicɥ niwĩ: “Yé queti weremɥ'tãrĩ masārẽ, tojo nicã yé queti bu'eri masārẽ o'ógutĩ. Ni'cãrẽrãrẽ wẽjẽcõ'a, ãpērãrẽ ña'arõ weesĩ'rĩrã, no'o na wa'aro sirutucusiarãsama”, nicɥ niwĩ Õ'acũ.

⁵⁰ Tojo weegu nipe'tirã Õ'acũ ye queti weremɥ'tãrĩ masārẽ wẽjẽ'que wapa Õ'acũ a'tiro weegusami. A'tocaterocjãrã masārẽ bu'iri wapaseegusami.

⁵¹ A'ti turi weenɥ'cãcaterore musã ñecũsumɥa Abere wẽjẽmɥ'tãcãrã niwã. Be'ro téé Zacarĩa na ñubuepeowɥaro põtẽorõpɥ wẽjẽ'que me'rã yapati'i. Tojo weegu musārẽ nigũti. Tojo wee'que wapare a'tocateropɥ nirãrẽ bu'iri wa'arosa'a.

⁵² »Mūsā Moisé oja'quere bu'eri masā Ō'acū yere masī'i. Tere masīmirā, āpērārē masīcā weewe'e. Mūsā basuta yu'ure ējōpeowe'e. Āpērā quē'rārē ējōpeosī'ricā uasāwe'e. Tojo weero ña'arō wa'arosa'a mūsārē, nicu niwī Jesú.

⁵³ Jesú a'tere nica be'ro Moisé oja'quere bu'eri masā, tojo nicā fariseo masā cū me'rā uayu'rūacārā niwā. Tojo weerā cūrē peje sērītiña'wā'cōcārā niwā.

⁵⁴ Cū mejēcā nicā, cūrē weresārāti nírā, tojo weecārā niwā.

12

Jesú “Fariseo masā nisoose me'rā bu'esere tu'omasīña” ní'que ni'i
(Mt 16.6; 10.26-27; Mr 8.15)

¹ Jesú masārē bu'eri cura pājārā waro masā nerēcārā niwā. Na pājārā waro nitjārā, a'merī u'tatī'a, doquewāmujācārā niwā. Jesú ne waro cū bu'erā dia'cūrē weremū'tācū niwī yujupū. A'tiro nicu niwī:

—Mūsā fariseo masā na ye levadura pā bucuacā weesere tu'omasīña. Levadura nígū, na nisoose me'rā bu'esere tu'omasīña nígū wee'e, nicu niwī.

² Ne bajuyoropū weetise ī'ano'ticā weesome. Ī'ano'rōsa'a. Ne ī'atioropū wee'que quē'rā masīno'ticā weesome.

³ Tojo weerā mūsā ñamipū weronjō wee'que āpērā tu'otioropū ní'que a'tiro weeno'rōsa'a. Ūmūcopū weronjō nipe'tirā tu'oropū wereno'rōsa'a. Apeye mūsā wī'i po'peapū ya'yioropū ní'que quē'rā wī'i bu'ipū caricūrō weronjō upūtu busucā weeno'rōsa'a, nicu niwī.

Jesú “¿Noanojōrē uiroñati?” nise ni'i
(Mt 10.28-31)

⁴ Jesú cū bu'erārē a'tiro werecu niwī:

—Mūsā yu'u me'rācārārē a'tiro wereguti. A'ti upure wējēcō'arārē uiticā'ña. Wējēca be'ro na mejēcā weemasītisama.

⁵ Mūsārē “Ā'rī pe'ere uiya”, nígūti. Ō'acū marī wērīca be'ro pecame'epū cō'abutiamasīsami. Cū tojo weegū pūrīcārē uiya.

⁶ »Ni'cāmocūrā mirīcūa o'majārācā cā'rōacā waro wapatima. Tojo nimicā, Ō'acū pe'e ne ni'cūrē masīticā weetisami.

⁷ Tojo nicā mūsā poaripureta “Ticuse ni'i”, ni masīpe'ocā'sami. Tojo weerā masārē uiticā'ña. Ō'acū ī'orōpū pājārā mirīcūa nemorō mūsā wapati'i. Ō'acū mūsārē añurō co'tegusami.

Āpērā ī'orōpū “Jesucristore ējōpeo'o” nise ni'i
(Mt 10.32-33; 12.32; 10.19-20)

⁸ »Mūsārē wereguti. No'o masā ī'orōpū yu'ure “Ējōpeo'o” ni werecā, yu'u quē'rā Ō'acūrē wereco'terā u'mūsecjārā ī'orōpū narē añurō ucūgūsa'a.

⁹ Ni'cū masārē uigū, masā ī'orōpū yu'ure “Ējōpeowe'e” nígūrē yu'u quē'rā Ō'acūrē wereco'terā ī'orōpū narē “Yagu mejēta nimi”, nígūti.

¹⁰ »Yu'u Ō'acū macū masū weronjō upūfigure ña'arō ucūcā, Ō'acū acobojogusami. Espírītu Santu pe'ere ña'arō ucūcā, Ō'acū acobojosome.

¹¹ »Āpērā mūsārē weresārā, nerēwūase wī'seripū, beseri masā tiropū, wiorā tiropū miabosama. Na tojo weecā, mūsā ucūatjere “¿De'ro yu'tirāsari? ¿De'ro nirāsari?” ni wācūque'titicā'ña.

¹² Mūsā ucūrī cura Espírītu Santu mūsā yu'tiatjere weregusami, nicu niwī Jesú.

Peje apeyenojō cūogū ye queti ni'i

¹³ Jesú bu'eri cura ni'cū masā wa'teropū nígū a'tiro nicu niwī:

—Masārē bu'egu, yu'u pacu wērīgũ, apeyenojō ũsārē cūucu niwī. Tere yu'u ma'mirē, yé nisere ducawaadutiya, nicu niwī.

¹⁴ Jesús cūrē nicu niwī:

—¿Mu'u de'ro wācūti? Yu'u pacu yu'ure musārē besedutigu, musārē apeyenojō ducawaadutigu sōrōpī, ¿ni wācūmiti? nicu niwī.

¹⁵ Apeye ninemocu niwī:

—Musā nipe'tise ũaripejasenojōrē tu'omasī, wācūña. Marī catise peje apeyenojō cūose mejēta ni'i, nicu niwī.

¹⁶ Cū tojo nica be'ro a'tiro queose me'rā werecu niwī:

—Ni'cū peje cūori masā nicu niwī. Cū otēca be'ro peje waro ducaticaro niwī.

¹⁷ Te peje nicā ī'agũ, a'tiro wācūcu niwī: “¿De'ro weegusari yu'u te peje me'rā? Tere yu'u no'opu nūrōrō moo'o”, nicu niwī.

¹⁸ Be'ro wācūapocu niwī tja: “A'beya. A'tiro weeguti. Yu'u ba'ase nūrōrī wi'ire cō'ape'o, nemorō pajiri wi'i nu'cōgūti. Topu nipe'tise otese ducare no'o yu'u cūosere nūrōgūti”, nisami.

¹⁹ “Tu'ajanu'cō, yu'u basu a'tiro nigūti: ‘Peje cū'marī cjase niatjere nūrō'que cūo'o. Tojo weegu yu'u ũaro soo, ba'a, sī'rī e'catiguti’ ”, nisami.

²⁰ Ō'acū pe'e tojo weecā ī'agũ, a'tiro nicu niwī: “Mu'u tu'omasīwe'e. Ni'cācā ñamita mu'u wērīgũsa'a. To pūrīcārē mu'u nūrō'que peje ¿noa ye tojarosari?” nicu niwī Ō'acū.

²¹ Tojota wa'arosa'a peje cūogu Ō'acūrē wācūtigu, cū ye dia'cū mineocūugūrē. Cū Ō'acū ī'orōrē pajasecūogu waro nisami, nicu niwī Jesús.

Ō'acū cū yarārē co'tese ni'i

(Mt 6.25-34)

²² Be'ro Jesús cū bu'erārē nicu niwī:

—Musārē nigūti. ¿Ñe'enojō ba'arāsari? ¿Ñe'enojō sãñarāsari? ni wācūque'titicā'ña.

²³ Marī catise ba'ase nemorō wapati'i. Marī upu quē'rā su'ti nemorō wapati'i.

²⁴ Mirīcūarē wācūña. Na ba'asī'rīrā, otese capere ote, pī'rī ducaticā weetisama. Ba'ase nūrōse wi'seri, na ecarā nūrōse wi'seri quē'rārē moosama. Tojo nimicā, Ō'acū narē ba'ase o'osami. Musā pe'e totā mirīcūa nemorō wapatiyu'rūnu'cā'a.

²⁵ No'o musā uputu wācūque'tirā, pajicurero bucuanemomasītisa'a.

²⁶ A'tiro ni'i. Teacāmarīcārē musā wācūque'tise me'rā ne cā'rōacā bucuanemowe'e. Tojo nicāma apeyema ba'ase, sī'rīse, su'tire tjārāta bocamasītisa'a.

²⁷ »O'ori, nūcū cjasere wācūña. Te no'o ũaro pī'rībajaque'atisa'a. Da'rati, su'atimirō, su'ti añurō sãnarō weronojō baju'u. Marī ñecū wiogu Salomó añuse su'ti sãnacū niwī. Cū tojo sãnamigũ, o'orire ni'cārōwijiticu niwī. Te o'ori añubutiase ni'i.

²⁸ Ni'cācārē cā'rō catīni'i, ñamiacā ñaidija wa'asa'a. Be'ro pecame'epu ũjūacō'ano'sa'a. Tojo nimicā, Ō'acūta o'orire añurō bajume'rīcā weesami. Cū o'orire añurō co'tero nemorō musā pe'ere weesami. Musā, musā ējōpeotise bu'iri wācūque'ti'i.

²⁹ Tojo weerā musā ba'atjere, musā sī'rīatjere wācūque'ti, wācūnūrūsjaticā'ña.

³⁰ A'ti turicjārā Ō'acūrē ējōpeotirā tere wācūque'tisama. Marī pacu u'mūsepu nigú musā ũasenojōrē masītojasami.

³¹ Tojo weerā Ō'acū yere wācūyu'rūnu'cāña. Tojo weecā, nipe'tise musārē dū'sasenojōrē o'obu'ipeogusami.

U'mūsepu marī bocatjere wācūnūrūdutise ni'i

(Mt 6.19-21)

³² »Mũsã yu'u bu'erã, yarã oveja weronojõ ni'i. Mũsã pejetirãcã nimirã, uiticã'ña. Marĩ pacu cũ wiogu nirõpu mũsã wa'acã uasami.

³³ Mũsã cõosere dua, ãpẽrã moorãrẽ o'oya. A'ti turi cjase boadijatjere wãcũticã'ña. U'muse cjase boatiatje pe'ere wãcũña. Topure mũsã añuse cõoatje ne pe'tisome. Ne yajari masã sãjãa yajosome. ãpẽrãnojo quẽ'rã ba'abajuriosome.

³⁴ Marĩ uputu ma'isere wãcũnurũsa'a. Tojo weerã a'ti turi cjase dia'cũrẽ wãcũnurũticã'ña. O'acũ ye pe'ere wãcũnurũña.

Jesú “Mũsã apoyu'cãrãpu niña” nise ni'i

³⁵ »Mũsã s'osepare s'oyooro weronojõ apoyu'cãrãpu nitojaya.

³⁶ Da'raco'teri masã na wiogu omocã du'teri bosenuu wa'aca be'ro cũ dajatjere co'te'caro weronojõ weeya. Cũ sope pu'topu pisucã, maata pãosõrõrãti nĩrã, co'tesama. Mũsã quẽ'rã na weronojõ weeya.

³⁷ Da'raco'terã na wiogu dajatjere queoro co'tesama. Cũ dajari cura queoro bocaejano'rãnojo e'catisama. Diacjũ mũsãrẽ wereguti. Narẽ tojo bocaejagu, wiogu basuta ba'ase etiacju dujudutisami. Be'ro narẽ etiburosami.

³⁸ Nami deco o bo'reari cura tu'subo'rearã bocaejano'rã e'catisama.

³⁹ Apeyere a'tiro masiña. Wi'i wiogu ti hora nicã yajari masũ a'tigusami nígũ, cãritibosami. Yajari masũ cũ ya wi'ire pãosãjãasere cã'mota'abosami.

⁴⁰ Mũsã quẽ'rã ã'rĩ weronojõ apoyu niña. Mũsã ne cã'rõ wãcũtubutiaru cura yu'u O'acũ macũ masũ weronojõ uputigu a'tigusa'a, nicu niwĩ.

Jesú pũarã da'raco'terã me'rã queose o'o'que ni'i

(Mt 24.45-51)

⁴¹ Jesú bu'eri cura Pedro sãritiña'cu niwĩ:

—U'sã wiogu, ¿mu'u a'te queosere u'sã dia'cũrẽ o'ogu weeati, o nipe'tirã ye niti? ni sãritiña'cu niwĩ.

⁴² Jesú nicu niwĩ:

—¿Noanojõ yu'u dutiro weeme'rĩgũ, tu'omasĩgũ waro nisari? nígũ, queose me'rã wereguti. Wiogu aperopu wa'agu, cũ ya wi'ire co'tedutigu ni'cũ cãrẽ da'raco'tegure cũasami. “ãpẽrã da'raco'terãrẽ no'o du'sasenojõrẽ ba'ase ecaya”, nisami.

⁴³ Be'ro aperopu eja'cu dajasami. Cũ dajacã, queoro da'ra bocaejano'gũ e'catisami.

⁴⁴ Diacjũ mũsãrẽ wereguti. Cũ queoro weese wapa wiogu nipe'tise cũ cõosere co'tedutigu sõrõgũsami.

⁴⁵ “Yu'u wiogu maata dajasome” nigũnojo pũrĩcã a'tiro weesami. ãpẽrã da'raco'terã umuarẽ, numiarẽ ña'arõ paa pi'eticã weesami. Cũ wiogu maata bajutigusami nígũ, ba'a, s'ĩrĩ, que'asami.

⁴⁶ Cũ tojo weeri cura wiogu wãcũña marĩrõ cũ co'tetiri cura dajasami. Cũ cũuwã'cã'care duti'quere weeti'que wapa uputu bu'iri da'regusami. Cũ quẽ'rã wiogu ña'arã, cũ dutisere weeti'cãrãrẽ cõ'abutia'quere bu'ipejatamugũsami.

⁴⁷ »Da'raco'tegu cũ wiogu uasere queoro masĩsami. Tojo masĩmigũ, cũ dutisere queoro weeyuti, yu'rũnu'cãgũ uputu tãrãno'gũsami.

⁴⁸ Apĩ da'raco'tegu wiogu uasere masĩtisami. Tojo masĩtimigũ ña'ase, bu'iri da'reno'sere wéégũ, sajatirocure tãrãno'gũsami. Peje masĩse o'ono'cu nemorõ wapaseeno'gũsami. Tojo nicã “Añubutiaro weegusami” nino'cu nemorõ “Tojo weeru'a” nino'gũsami, nicu niwĩ Jesú.

Jesú “Yé bu'iri masã ducawatima” nise ni'i

(Mt 10.34-36)

⁴⁹ Jesú a'tiro ninemocu niwĩ:

—Yũ'u pecame'e wĩjãwã'cõgũ weronojõ masã ña'arõ weesere cõ'agũ a'tiwũ. Ti me'e ũjũnu'cũrõ weronojõ ni'cãrõacãrẽ ña'asere yũ'rũweti'cãrãpũ nicã weeto-jasĩ'rĩmisa'a.

⁵⁰ Yũ'u pi'etinígũsa'a yujupũ. Yũ'u pi'etiatjere wãcũgũ, ña'arõ ejeripõ'rãti'i. Pi'etitojagupũ, ejerisãjãgũsa'a.

⁵¹ Mũsã tu'oña'cã, ¿yũ'u a'ti di'tapũre añurõ nisetiatjere miitigu weepari? Niwe'e. Yũ'ure ãjõpeose bu'iri masãrẽ dũcawatise miitigu wee'e.

⁵² Ni'cãcã me'rã ni'cãmocurã ni'cã wi'icjãrã a'merĩ dũcawatinũ'cãrãsama. I'tiarã pũarã me'rã a'pepũrĩrãsama. Pũarã i'tiarã me'rã a'pepũrĩrãsama.

⁵³ Pacũ cũ macũ me'rã a'pepũrĩgũsami. Cũ macũ quẽ'rã cũ pacũ me'rã mejãrõta weegũsami. Paco macõ me'rã a'pepũrĩgõsamo. Co macõ quẽ'rã paco me'rã mejãrõta weegosamo. Mañecõ co macũ nũmo me'rã a'pepũrĩgõsamo. Co macũ nũmo mañecõ me'rã mejãrõta weegosamo. Yũ'ure ãjõpeose bu'iri tojo weerãsama, nicũ niwĩ Jesú.

Umuco bajusere ucũse queti ni'i

(Mt 16.1-4; Mr 8.11-13)

⁵⁴ Jesú masãrẽ apeye quẽ'rãrẽ nicũ niwĩ:

—Mujĩpũ mujãtiro pe'e ñiamujãticã, “Acoro pejarotiro wee'e”, nisa'a. Mũsã ní'caronojõta pejasa'a.

⁵⁵ Mũsã mujĩpũ upũtu asimujãticã, “Ni'cãcã cũ'marõsa'a”, nisa'a. Mũsã ní'caronojõta cũ'masa'a.

⁵⁶ Mũsã weeta'sari masã ni'i. A'ti nucũcã cjase, u'mũarõ cjasemarĩcãrẽ “Tojo ni'i”, nímasĩ'i. Tojo nimirã, ¿de'ro weerã a'tocatero yũ'u weẽ'ose pe'ere “Tojo nisĩ'rĩrõ wee'e”, nímasĩweti? nicũ niwĩ.

A'metu'ti'cãrã añurõ apoya nise ni'i

(Mt 5.25-26)

⁵⁷ Jesú masãrẽ a'tiro ninemocũ niwĩ:

—¿De'ro weerã mũsã basu queoro besemasĩweti?

⁵⁸ Ni'cũ mũ'urẽ weresãsrĩcã, wiorã tiropũ cũ me'rã wa'aya. Topũ ejase dũporo ma'apũ cũ me'rã apowe'ocã'ña. Tojo weecã, mũ'urẽ cũ beserĩ masũrẽ o'otibosami. Tojo weeticãma, beserĩ masũ surarare pijio, bu'iri da'reri wi'ipũ mũ'urẽ sõrõdutibosami.

⁵⁹ Mũ'urẽ wereguti. Bu'iri da'reri wi'ipũ sãjãa wapayepe'oticã, mũ'urẽ ne du'uwĩrõsome. A'te weronojõ mũsã ña'arõ weesere Õ'acũ me'rã apowe'ocã'ña nígũ, tojo nicũ niwĩ.

13

Jesú “Mũsã nisetisere dũcayuya” ní'que ni'i

¹ Jesú masãrẽ bu'eri cura ãpẽrã masã cũ tiropũ ejacãrã niwã. Eja, Pilato ni'cãrẽrã Galilea di'tacjãrãrẽ cũ wẽjẽduti'quere werecãrã niwã. Na “Galileacjãrãrẽ wẽjẽca be'ro na ye díre wa'icãrã Õ'acãrẽ ũjũamorõpeorã ye dí me'rã morẽsu'uduticũ niwĩ”, ni werecãrã niwã.

² Jesú tere tu'ogu, narẽ a'tiro nicũ niwĩ:

—Mũsã ¿de'ro wãcũti? ¿Galileacjãrã ãpẽrã yũ'rũoro ña'abutiarã niyũ'rũnũ'cãpari? “Te ye bu'iri tojo wa'apã”, ¿ni wãcũmiti?

³ Niwe'e. Mũsãrẽ wereguti. Mũsã quẽ'rã ña'arõ wee'quere bũjaweti dũcayutirã, wẽrĩrãsa'a.

⁴ Apeyere Siloé wãmetiri macãpũ na yéeca tuturo nu'rĩdijacã, sõ'onícãrã dieciocho wẽrĩcãrã niwã. ¿Na quẽ'rãrẽ a'tiro wãcũmiti? “Nipe'tirã Jerusalẽpũ nirã yũ'rũoro ña'abutiarã waro nipã”, ¿nimiti?

⁵ Niwe'e. Musã quẽ'rã ña'arõ wee'quere bujaweti ducayutirã, mejãrõta wẽrãrsa'a, nicu niwĩ Jesú.

Jesú higuera wãmeticju dũca marĩcju me'rã queose o'o'que ni'i

⁶ Jesú masãrẽ wérẽca be'ro a'tiro queose o'ocũ niwĩ:

—Ni'cũ masũ cũ ya di'tapu ni'cãgũ higuera wãmeticjure otetjãgũ cuocu niwĩ. Be'ro ¿ducatisari? nígũ, ñ'agũ wa'acu niwĩ. Ne dũca marĩcaro niwũ.

⁷ Tigure ñ'agũ, ti di'ta co'tegure a'tiro nicu niwĩ: “Ñ'aña. Yũ'u a'tigu dũcare ba'asĩrĩgũ, a'magũ a'tiro i'tia cũ'ma wa'a'a. Ne ni'cãti bocatisa'a. Tojo weegu tigure paacõ'acã'ña. Tigu mejõ waro apeyenojõ weebo'carore cã'mota'anũ'cũ'u”, nicu niwĩ.

⁸ Cũ tojo nicã tu'ogu, ti di'ta co'tegũ a'tiro yũ'ticu niwĩ: “Yũ'u wiogu, a'ti cũ'ma dia'cũ dũ'anũ'cõniña yujupũ. Yũ'u tigu sumuto di'ta añurõ se'ecũu, nujãtuña'gũti wee'e.

⁹ A'tiro weecã, apetero weero dũcatibosa'a. Dũcatiticãma, paacõ'adutiya”, nicu niwĩ, ni wercu niwĩ Jesú. Tere tojo nígũ, masã na dũcayucã co'ténigũti yujupũ, maata bu'iri da'reesome nígũ, tojo nicu niwĩ.

Jesú na soowuari nũmũ nicã opa mutĩrõ nigõrẽ yũ'rũo'que ni'i

¹⁰ Ni'cã nũmũ judío masã na soowuari nũmũ nicã Jesú na nerẽwuari wi'ipu bu'egu weecu niwĩ.

¹¹ Ti wi'ipu ni'cõ numio dieciocho cũ'marĩ dutitigo, opa mutĩrõ nigõ nico niwõ. Wãtĩ core tojo wa'acã weecu niwĩ. Co ne cã'rõ diacjũ nu'cũmasĩtico niwõ.

¹² Jesú core ñ'agũ pijio, a'tiro nicu niwĩ:

—Mũ'u dutire yũ'rũono'toja'a, nicu niwĩ.

¹³ Tojo nígũta, Jesú core ñapeocu niwĩ. Cũ tojo weeri curata co diacjũnũ'cãco niwõ. Be'ro “Õ'acũ añubutiagu nimi” ni, e'catise o'oco niwõ.

¹⁴ Jesú na soowuari nũmũ core yũ'rũocã ñ'agũ, ti wi'i na nerẽwuari wi'i wiogu uayũ'rũacu niwĩ. Be'ro masãrẽ nicu niwĩ:

—Ni'cã semanarẽ da'rãse nũmũrĩ seis nũmũrĩ ni'i. Te nũmũrĩnojõrẽ musã yũ'rũodutirã a'tiroua'a. Ni'cãcã soowuari nũmũrẽ yũ'rũodutirã a'titicã'rõua'a, nicu niwĩ.

¹⁵ Cũ tojo nisere tu'ogu, Jesú cãrẽ yũ'ticu niwĩ:

—Musã weeta'sasebucurã ni'i. ¿No'o musã yagu wecure o musã burrore dũ'tenũ'cõ'cure aco ñarã wa'arã pãa, miatisari?

¹⁶ A'tigore Abrahã pãrãmeo nituriagore wãtĩ dutida'recu niwĩ. Core dieciocho cũ'marĩ sijamasĩticã weecu niwĩ. To pũrĩcãrẽ musã tu'oña'cã, ¿soowuari nũmũrẽ core yũ'rũoticã'rõuamiapari? Soowuari nũmũ pũrĩcãrẽ tjãgũta core nemorõ yũ'rũoroua'a, nicu niwĩ.

¹⁷ Jesú cũ a'tiro nisere tu'orã, nipe'tirã cũ me'rã a'pepũrĩmi'cãrã bopoyape'tia wa'acãrã niwã. Æpẽrã pe'e Jesú cũ weel'ose pacare ñ'arã, e'caticãrã niwã.

Jesú mostaza caperoacã me'rã queose o'o'que ni'i

(Mt 13.31-32; Mr 4.30-32)

¹⁸ Be'ro Jesú nicu niwĩ:

—Õ'acũ yarã pãjãrã sãjãrãsama nisere a'te queose me'rã werẽguti.

¹⁹ A'tiro ni'i. Ni'cũ cũ ya wesepũ ni'cã pe mostaza caperoacãrẽ ote'caro weronojõ ni'i. Tigu bucuaropũ pajicju waro wa'asa'a. Tojo weerã mirĩcũa tiguũ na diepeoatje su'tire weesama. Õ'acũ wiogu nise cã'caperoacã weronojõ nũ'cãsa'a. Be'ro pajicju bucua'caro weronojõ nipe'tiropũ cũ ye queti se'sa wa'arosa'a. Tojo nicã pãjãrã cũ yarã sãjãrãsama nígũ, tojo wercu niwĩ.

Pã bũcũacã weese me'rã queose o'o'que ni'i
(Mt 13.33)

²⁰ Jesú werenemocu niwĩ tja:

—Õ'acũ cũ wiogu nisere ¿ñe'enojõ queose me'rã marĩ “Tojo nirõ wee'e” nímasĩsari?

²¹ Te levadura pã bũcũacã weese weronojõ ni'i. Tere ni'cõ numio pã weegotigo harinarẽ i'tiapa queo, po'osãasamo. Te me'rã levadura pã bũcũacã weesere morẽsamo. Be'ro co levadura morẽ'que nipe'tiropu bũcũa, se'sape'tia wa'asa'a, nicu niwĩ. Levadura harinarẽ bũcũacã wee'caro weronojõ Õ'acũ wiogu nise nipe'tiropu se'sarosa'a níguũ, tojo werecu niwĩ.

Û'muse cja sope cã'sopeacã ni'i nise ni'i
(Mt 7.13-14,21-23)

²² Jesú Jerusalẽpu wa'agu, to nise macãrĩpũre bu'eyu'rũwã'cãcu niwĩ.

²³ Topu ni'cũ Jesure sãrĩtiña'cu niwĩ:

—¿Ûsã wiogu, Õ'acũ wiogu nirõpu wa'ajã pejetirãcã nisari?

Jesú cãrẽ yu'ticu niwĩ:

²⁴ —Pãjãrã u'musepu sãjãasĩ'rĩrãsama, sãjãarã pe'e. Sãjãasĩ'rĩmirã, wa'asome. Mũsã pũrĩcã sope, cã'sopeacãpu uputu sãjãasĩ'rĩña, nicu niwĩ.

²⁵ Apeye queose me'rã narẽ werecu niwĩ:

—Wi'i wiogu wã'cãnu'cã, sopere bi'acã'sami. Be'ro mũsã pe'e sopepu pisurã, a'tiro nirãsa'a: “Wiogu, pãosõrõgũ a'tia”, nirãsa'a. Cũ pe'e mũsãrẽ yu'tigusami: “Mũsãrẽ masĩtisa'a. No'ocjãrã nĩrã nisasa'a”, nigũsami.

²⁶ Be'ro mũsã cãrẽ a'tiro ninu'cũbajaque'arãsa'a: “Marĩ ni'cãrõ me'rã ba'awu. Ni'cãrõ me'rã sĩ'rĩwũ. Mũ'u Ûsã ya macãpũre bu'esijawu”, nirãsa'a.

²⁷ Cũ pe'e mũsãrẽ yu'tigusami: “Yu'u mũsãrẽ 'Masĩtisa'a,' nitojamiapũba. Mũsã ña'arõ wee'cãrã ni'i. Wa'arãsa'a”, nigũsami. Mũsã yu'ure ãjõpeoticã, ã'rãrẽ wee'caro weronojõ mũsãrẽ wa'arosa'a.

²⁸ Duporocjãrãpu Abrahã, Isaa, Jacob, nipe'tirã Õ'acũ ye quetire weremu'tãrĩ masã Õ'acũ wiogu nirõpu nirãrẽ ï'arã, mũsã pũrĩno'rã, upicari cũ'rĩdio, utirãsa'a. Mũsã pe'e wijãarõpu cõ'awĩrõno'rãsa'a.

²⁹ Nipe'tirocjãrã Õ'acũ cũ wiogu nirõpu nirãsama. Mujĩpũ mujãtirocjãrã, mujĩpũ sãjãarõcãrã, sumutoricjãrã nirãsama. Topu cũ me'rã e'cati ba'adujirãsama.

³⁰ A'tiro nicãrẽ ni'cãrẽrã mejõ nirã topũre wiorã weronojõ nirãsama. Ni'cãrõacã ni'cãrẽrã wiorã nirãnojõ pe'e topũre mejõ nirã tojarãsama, nicu niwĩ Jesú.

Jesú Jerusalẽrẽ ï'agũ cũ uti'que ni'i
(Mt 23.37-39)

³¹ Jesú masãrẽ bu'eri cura ni'cãrẽrã fariseo masã cũ tiropu etarã, a'tiro nicãrã niwã:

—A'tore mũ'u niticã'ña. Herode mũ'urẽ wẽjẽsĩ'rĩami. Tojaagusa'a, nicãrã niwã.

³² Jesú narẽ yu'ticu niwĩ:

—A'tiro nirã wa'aya Herode me'rĩsebũcũre: “Jesú a'tiro nidutiami” ñña. “Ni'cãcã, ñnamiacã wãtĩarẽ cõ'awĩrõmũjã, dutitirãrẽ yu'rũoguti yujupu. Be'ro ñnamiacã yu'rũro yu'u da'rasere queoro pe'ogusa'a', niami”, ñña.

³³ Yu'u weesere yu'u wa'aro weeguti. Ni'cãcã, ñnamiacã, ñnamiacã yu'rũro weeguti. Ne ni'cũ Õ'acũ ye quetire weremu'tãrĩ masũ apero Jerusalẽ nitiropu wẽrĩta basiowe'e. Jerusalẽpu wẽrĩgũ wa'aguti níguũ, tojo nicu niwĩ.

³⁴ Fariseo masãrẽ tojo níca be'ro Jesú Jerusalẽcãrãrẽ, tojo nicã toduporõpu ti macãpu ní'cãrãrẽ wãcũgũ, a'tiro nicu niwĩ:

—Jerusaléjārā, musā Ō'acū ye queti weremū'tārī masārē wējēcō'a'a. Ō'acū o'ó'cārā cū ye quetiwereri masārē ūtāperi me'rā doquewējē'e. Musārē pejetiri yu'u ma'igū, neocūusī'rīmiwū. Nī'cō cārē'quē co pō'rārē wūuse docapū neocūu'caro weronojō weesī'rīmiwū. Musā uatiwū.

³⁵ Tojo weero musā nimi'que wi'seri masā marīrō tojarosa'a. Musā a'tere tū'omasīña. Yu'ure apaturi ī'anemosome majā. Be'ro yu'u a'ti turipū apaturi a'ticāpū, musā “Ō'acū dūporopū 'O'ógūti' nī'cū añubutiagū nimi” nīrāpū ī'arāsa'a tja, nīcū niwī Jesú.

14

Jesú upū doquedūpogūre yu'rūo'que ni'i

¹ Nī'cā nūmū na soowūari nūmū nicā Jesú nī'cū fariseo wioḡū ya wi'ipū ba'agū wa'acū niwī. Āpērā fariseo masā Jesure ¿mejēcā weeweti? nīrā, ī'adu'ticārā niwā.

² Na ba'aro tiropū nī'cū cū upūpū doquedūpose cūḡū Jesú pōtēorōpū nīcū niwī.

³ Cūrē ī'agū, Jesú Moisé oja'quere bu'eri masārē, tojo nicā fariseo masārē sērītiña'cū niwī:

—¿Moisé duti'que “Soowūari nūmū nicārē dutitirārē yu'rūorūa'a” niti o niweti? nīcū niwī.

⁴ Na ne yu'tima'aticārā niwā. Tojo weegū Jesú dutitigūre ñapeo, yu'rūocu niwī. Tu'ajanū'cō, “Wa'agūsa'a”, nīcū niwī.

⁵ Fariseo masā pe'ere a'tiro nīcū niwī:

—Musā macū o musā yagū wecū coperū būrusājābosami. Na būrusājācā, soowūari nūmū nimicā, ¿musā maata mīiwīrōrā wa'atibosari? nīcū niwī.

⁶ Cū tojo nisere ne yu'titiyū'rūocā'cārā niwā.

Jesú ba'adutirā pijiosere were'que ni'i

⁷ Fariseo cū ya wi'ipū ba'adutirā pijio'cārārē Jesú ī'acū niwī. Na dujise añuse ū'mūtāsepū bese dujicārā niwā. Tere ī'agū, Jesú narē a'tiro werecasacū niwī:

⁸ —Nī'cū musārē omocā dū'teri bosenuḡūrē pijicā, ū'mūtāse dujisepūre dujiwe'oticā'ña. Apetero weegū apī musā nemorō wioḡū pijino'cū etabosami.

⁹ Musā pūarāpūre pijio'cū a'tiro nibosami: “Ā'rīrē a'to dujiro o'oya. Mū'u pe'e siropū dujigū wa'aya”, nibosami. Tojo weegū mū'u siroca cūmurōpū dujigū wa'agū, bopoyoro yu'rūbosa'a.

¹⁰ Mū'ūrē ba'aduticā, a'tiro pe'e weeya. Siroca cūmurōpū dujiya. Mū'u tojo weecā ī'agū, mū'ūrē ba'aduti'cū a'tiro nigūsamī: “Yu'u me'rācjū, a'to ū'mūtācureropū a'tia”, nigūsamī. Cū tojo weecā, nipe'tirā āpērā piji'cārā wioḡesase me'rā mū'ūrē ī'arāsama.

¹¹ A'tiro ni'i. “Āpērā yu'rūoro niyū'rūnū'cā'a” ni tū'oña'gūnojo mejō nigū weeno'gūsamī. “Yu'u āpērā yu'rūoro ni'i” ni tū'oña'tigū pe'ere Ō'acū āpērā yu'rūoro tojacā weegūsamī, nīcū niwī.

¹² Cū a'tere ucūca be'ro Jesú ba'adutigū pijio'cū fariseo masārē a'tiro nīcū niwī:

—Mū'u ba'adutigū, ā'rānojōrē pijioticā'ña. Mū'u me'rācjārārē, mū'u ma'misūmūarē, mū'u acabijirārē, mū'u acawererārē, mū'u pū'tocjārā peje cūorārē pijioticā'ña. Mū'u narē pijiocā, na quē'rā mū'ūrē ba'adutirā pijia'mebosama. Tojo weese me'rā na ba'a'quere mū'ūrē eca a'mesama.

¹³ Mū'u bosenuḡū weepo, āpērārē pijioḡū, a'tiro pe'e weeya. Apeyenojō moorārē, dojoriwi'iare, sijamasītirārē, ī'atirārē pijioya.

¹⁴ Tere wéégū, mū'u e'catiyū'rūagūsa'a. Na pūrīcā mū'ūrē eca a'memasītisama. Tojo weese me'rā mū'u añurā wērī'cārā na masārī nūmūrē añuse waro bocagūsa'a, nīcū niwī.

Ba'ase me'rã Jesú queose were'que ni'i
(Mt 22.1-10)

¹⁵ Jesú cã queose o'o'quere tu'ogu, ni'cũ topu ba'adujigu a'tiro nicu niwĩ:

—Õ'acũ wiogu nirõpu ba'adujirã pũrõ e'catirãsama.

¹⁶ Tere tu'ogu, Jesú cãrẽ queose me'rã nicu niwĩ:

—Ni'cũ masũ boseba'agutigu, pãjãrã masãrẽ pijidutio'osami.

¹⁷ Nipe'tise apoyuca be'ro cãrẽ da'raco'tegure a'tiro nio'osami: “Nipe'tirã yu'u wereo'o'cãrãrẽ pijigu wa'aya. Apope'otojano'apu. ‘Te'a', niña”, nisami.

¹⁸ Nipe'tirãputa “Basiowe'e”, nisama. Pijimũ'tãno'cu a'tiro nisami: “Di'ta ni'cãrõacã duutu'ajanũ'cõ'o. Ti di'tare ï'agũ wa'agu wee'e. Wereya cãrẽ. ‘A'timasĩtiami,’ niña”, nisami.

¹⁹ Be'rocjũ a'tiro nisami: “Diez wecuã yu'u duu'cãrãrẽ ¿no'ocã'rõ añumiti? nígũ, beseña'gũ wa'agu wee'e. Tojo weegu wa'amasĩtisa'a”, nisami.

²⁰ Apĩ tja a'tiro nisami: “Ni'cãrõacã omocã du'tetu'ajanũ'cõapu. Tojo weegu wa'amasĩtisa'a”, nisami.

²¹ Da'raco'tegu tojaa, wiogupure nipe'tise na tojo ní'quere werepe'ocã'sami. Tere tu'ogu, wiogu uayũ'ruagu, a'tiro nisami: “Quero wa'abaque'oya. Macã decopu, no'o na nirõpu pajasecuorãrẽ, dojoriwi'iare, sijamasĩtirãrẽ, ï'atirãrẽ pijiwã'cãtia”, nisami.

²² Cũ pijigu ejãca be'ro da'raco'tegu wiogure a'tiro nisami: “Mũ'u duti'caronojõta weepu. Wi'i pe'e mu'muwe'e yujupu”, nisami.

²³ Tere tu'ogu, wiogu cãrẽ nisami tja: “Wa'agusa'a ma'arĩpu. No'o mũ'u bocaearãrẽ tutuaro me'rã pijiwã'cãtia. Tojo weecã, wi'i mu'murõsa'a”, nisami.

²⁴ A'te me'rã musãrẽ a'tiro wereguti. Ne ni'cũ yu'u pijimũ'tãmi'cãrã na ba'abo'quere cã'rõ ba'aña'some, nicu niwĩ Jesú.

Jesure sirutusĩ'rĩrã, a'tiro weerõa'a nise ni'i
(Mt 10.37-38)

²⁵ Jesú bu'esijari curare pãjãrã masã cãrẽ sirutucãrã niwã. Tojo weegu narẽ majãmiĩ'a, a'tiro nicu niwĩ:

²⁶ —Yu'u bu'esere siruturã, a'tiro weerõa'a. Musã pacusumua, musã pacosãnumia, musã nũmosãnumia, musã põ'rã, musã acawererã nemorõ yu'u pe'ere ma'iyũ'rũnũ'cãrõua'a. No'o musã catiri umuco nemorõ yu'u pe'ere ma'iyũ'rũnũ'cãrõua'a. Musã tojo weetirã, yu'u bu'erã nĩmasĩtisa'a.

²⁷ Apetero weegu ni'cũ “Yu'u Jesure ëjõpeogu, wërĩbosa'a” ni uigu, yu'ure ëjõpeodu'usami. Tojo weegunojõ yu'u bu'egu nĩmasĩtisami.

²⁸ No'o musã wa'teropu nigũ u'muarĩ wi'i co'tedujati wi'ire yeenu'cõsĩ'rĩgũ, a'tiro weesami. ¿Wi'ire tu'ajanũ'cõgũsari? nígũ, ¿ñe'enojõ me'rã yu'u pe'ogusari? nígũ, ti wi'i weese duporo besemu'tãsami.

²⁹ Tojo weeticãma, cã cã'rõ yeenu'cã pe'omasĩticã, tere ï'arã nipe'tirã bujicã'sama.

³⁰ A'tiro nisama: “Cũ yeenu'cãmiapĩ, yeegu; ne pe'omasĩtimi”, nisama.

³¹ Apeye quẽ'rãrẽ a'tiro weeno'bosa'a. Ni'cã di'ta wiogu ape di'tacjũ me'rã a'mewëjëgũti nígũ, a'tiro weemu'tãsami. Cũ surara diez mil cuosami. Apĩ ape di'tacjũ pe'e veinte mil surara cuosami. ¿Yu'ure na me'rã a'mewëjëta basiosari? nígũ, ï'abesemu'tãsami.

³² Basioticãma, apĩ wiogu yoaropu nigũrẽ a'mewëjëtica'rã nígũ, queti o'ósami.

³³ A'te weronojõ musã quẽ'rã yu'ure sirutusĩ'rĩrã, ï'abesemu'tãña. Nipe'tise musã cuosere, nisetisere du'usĩ'rĩtirã, yu'u bu'erã nĩmasĩtisa'a.

Jesú moa ocadu'use me'rã queose o'o'que ni'i
(Mt 5.13; Mr 9.50)

³⁴ »Moa ocaro ba'acã, añu ni'i. Ocase pe'tica be'ro apaturi ocacã weeta basiowe'e.

³⁵ Moa ocaticã, ne añutisa'a. Di'tapure, tojo nicã nujãtuati mesãpũ cũucã quẽ'rãrẽ, wapamarĩsa'a. Tojo cõ'abajuriono'sa'a. Mũsã moa ocadu'use weronojõ niticã'ña. O'meperi cõorãnojõ a'tere añurõ tũ'oya, nicũ niwĩ.

15

Oveja bajuduti'cũ queose ni'i (Mt 18.10-14)

¹ Pãjãrã romano masã wioğure niyeru wapaseebosari masã, tojo nicã ña'arõ weeri masã Jesú ucũsere tũ'orã nerẽcãrã niwã.

² Narẽ fariseo masã, Moisé oja'quere bu'eri masã ña'arõ wãcũcãrã niwã. Tojo weerã Jesú tiro wa'acã ï'arã, ucjacãrã niwã.

—Ã'rĩ masã ña'arãrẽ ñe'e, na me'rã ba'ami, nicãrã niwã.

³ Na tojo nicã tũ'ogũ, Jesú narẽ a'tiro queose o'ocũ niwĩ:

⁴ —Mũsã cien oveja cõorã, ni'cũ bajuduticã, noventa y nueveve cãpũpũ bi'acũusa'a. Bi'acũutoja, apĩ bajuduti'cũre a'marã wa'asa'a. Bocarãpũ, a'madu'usa'a.

⁵ Boca, cũrẽ e'catigũ, cũrẽ miiwũasa'a.

⁶ Wi'ipũ dajarã, mũsã me'rãcjãrãrẽ, mũsã ya wi'i pũ'tocjãrãrẽ neocũu, narẽ nisa'a: “Yũ'ure oveja bajuduti'cũre bocapũ. E'catitamurã a'tia”, nisa'a.

⁷ Mũsãrẽ diacjũta wereguti. A'te weronojõ ni'cũ ña'arõ weesebũcũ cũ nisetisere dũcayucã, u'mũsepure e'catise niyũ'rũasa'a. Noventa y nueve añurã nitoja'cãrã yũ'rũoro ña'agũ dũcayucũ pe'ere e'catise ni'i, nicũ niwĩ.

Niyeru cuji, bajudutica kujire o'ama'que ni'i

⁸ Apeye Jesú a'te queose werenemocũ niwĩ:

—Ni'cõ numio diez kujiri niyeru cõosamo. Core ni'cã cuji wapabũjũri cuji bajudutibosa'a. Ti kujire a'magõ, sĩ'ocjare sĩ'oyoo, wi'ipũ añurõ o'ama'samo. Téé bocagopũ, a'madu'usamo.

⁹ Be'ro co me'rãcjãrãrẽ, co pũ'to nirãrẽ neocũu, a'tiro nisamo: “Yũ'ure e'catitamuña. Niyeru cuji bajudutica kujire bocapũ”, nisamo.

¹⁰ A'tigo wee'caro weronojõ ni'cũ cũ ña'arõ wee'quere bũjaweti dũcayucã, Õ'acũrẽ wereco'terã u'mũsecjãrã e'catiyũ'rũmajãsama, nicũ niwĩ Jesú.

Jesú pũarã põ'rãtigũ ye cjasere queose o'o'que ni'i

¹¹ Jesú queose me'rã bu'ennemocũ niwĩ:

—Ni'cũ masũ pũarã põ'rãticũ niwĩ.

¹² Dũ'sagũ pe'e cũ pacũre a'tiro nicũ niwĩ: “Pacũ, yé tojatjere mũ'u wẽrĩgũ cũuatjere o'owe'oya”, nicũ niwĩ. Cũ tojo nicã tũ'ogũ, cũ cõose di'tare na pũarãpũre dũcawaacũ niwĩ.

¹³ Pejeti nũmũriacã cũrẽ o'óca be'ro dũ'sagũ pe'e cũ ya di'tare duacã'cũ niwĩ. Cũ dua'que wapa niyeru me'rã ape di'ta yoaropũ wa'acu niwĩ. Topũ te niyerure cũ no'o uaro ña'arõ wee bajuriopẽ'ocã'cũ niwĩ.

¹⁴ Cũ bajuriopẽ'oca be'ro ti di'tapure ba'ase pe'tiyũ'rũa wa'acaro niwũ. Titare cũ pũrõ ujaboagũ, pi'eticũ niwĩ.

¹⁵ Tojo weegũ ti di'tacjũrẽ da'rase sẽrĩma'gũ wa'acu niwĩ. Cũrẽ yesea co'tesere sõrõcũ niwĩ.

¹⁶ Cũ yapisĩ'rĩgũ, yesea na ba'asepũreta ba'asĩ'rĩdojacũ niwĩ. Ne ni'cũ cũrẽ ba'ase o'oticãrã niwã.

¹⁷ Be'ro cũrẽ a'tiro wãcũse ejacaro niwũ: “Yũ'u pacũ ya wi'ipũre cũrẽ da'raco'terã pãjãrã nimicã, ba'ase dũ'sano'wã. Yũ'u pe'e a'topure ujaboa, wẽrĩgũ weesa'a.

¹⁸ Yũ'u pacũ tiropũ yũ'ure tojaarouasa'a. Topũ tojatagũ, cũrẽ a'tiro nigũti: ‘Pacũ, Õ'acũ me'rã ña'arõ weeasũ. Mũ'u me'rã quẽ'rãrẽ tojota weeasũ.

19 Yũ'u ña'agũ nisa'a. Mũ'u macũ weronojõ nímasĩtisa'a majã. Ni'cũ mũ'urẽ da'raco'tegũre weronojõ yũ'ure cwoya', nigũti", ni wãcũcu niwĩ.

20 A'tere wãcũca be'ro cũ pacu ya wi'ipũ dajatojaacu niwĩ.

»Cũ topũ tojaejacã, cũ pacu yoaropũta i'agũ, pũrõ pajaña'cu niwĩ. Be'ro cũrẽ põtẽrĩgũ omawã'cã, na weesetiwaropũma cũrẽ paabũ'a, mi'micu niwĩ.

21 Tojo weeri cura cũ pacũre nicu niwĩ: "Pacu, Õ'acũ me'rã ña'arõ weeasu. Mũ'u me'rã quẽ'rãrẽ tojota ña'arõ weeasu. Yũ'u ña'agũ nisa'a. Mũ'u macũ weronojõ nímasĩtisa'a majã", nicu niwĩ.

22 Cũ tojo nicã tu'ogu, pacu cũrẽ da'raco'terãrẽ a'tiro nicu niwĩ: "Quero, su'ti añuse warore miiti, cũrẽ sãaña. Tojo nicã ni'cã be'to omopica tuusãarĩ be'tore, sapatu quẽ'rãrẽ sãaña.

23 Wecu wĩ'magũ ba'a di'iyojaduti'cũre miiti, wẽjẽña. Cũrẽ ba'a, yũ'u macũrẽ bosenuũ weepeorã.

24 Ñ'ri apaturi 'Yũ'u macũ wẽrĩa wa'asami' ní'cu dajami. Cũ yoaro wa'a bajuduti'cũre marĩ apaturi i'a'a", nicu niwĩ. Be'ro bosenuũ nu'cãcãrã niwã.

25 »Na tojo weeri cura masã ma'mi cãpũpu nicu niwĩ. Cũ dajatojatigu wi'i pu'topũ ejagu, upũtu basase busucã tu'ocu niwĩ.

26 Tere tu'ogu, ni'cũ cũ pacũre da'raco'tegũre pijio, sẽrĩtiña'cu niwĩ: "¿De'ro wa'ati wi'ipũre?" nicu niwĩ.

27 Cũ pacũre da'raco'tegu yũ'ticu niwĩ: "Mũ'u acabiji tojatami. Cũ dutimarĩgũ tojatami. Tojo weegu mũ'u pacu wecu wĩ'magũ ba'a di'iyojaduti'cũre wẽjẽdutiãmi", nicu niwĩ.

28 Tere tu'ogu, masã ma'mi uayũ'rugũ, sãjãasĩ'rĩticu niwĩ. Tojo weegu cũ pacu cũrẽ pijigu wa'acu niwĩ.

29 Cũ pacũre a'tiro nicu niwĩ: "Pacu, peje cũ'marĩ mũ'urẽ ne ni'cãti yũ'rũnu'cãrõ marĩrõ da'rawã'ñawũ. Yũ'u tojo weemicã, ne cã'rõ ni'cũ marĩ ecagũre, wapa-marĩgũacãnojo'rẽ yũ'u me'rãcjãrã me'rã bosenuũ weedutigu o'oma'atiwũ.

30 Ni'cãrõacãrẽ a'tiro wee'e. Ñ'ri mũ'u macũ numia ña'arã numia me'rã mũ'u o'o'que niyerure bajurio sijacu niwĩ. Cũ pe'ema wecu wĩ'magũ ba'a di'iyojaduti'cũre wẽjẽeca'a", nicu niwĩ.

31 Tere tu'ogu, cũ pacu cũrẽ yũ'ticu niwĩ: "Macũ, mũ'u yũ'u me'rã ninu'cũcã'a. Nipe'tise yũ'u cwose mũ'u ye dia'cũ ni'i.

32 Marĩ mũ'u acabijire bosenuũ weepo e'caticã, añu ni'i. A'tiro ni'i. 'Cũ wẽrĩa wa'asami' ní'cu apaturi tojatami. Cũ bajuduti'cũre marĩ apaturi i'a'a. Tojo weerã marĩ bosenuũ wee, e'catiroũa'a", nicu niwĩ, ni werecu niwĩ Jesús.

16

Peje cwogũre da'raco'tegu queoro weeti'que ni'i

1 Jesús cũ bu'esere siruturãrẽ apeye werenemocu niwĩ:

—Ni'cũ masũ niyerubũcu ãpẽrã da'raco'terãrẽ dutigu sõrõcu niwĩ. Da'raco'terã niyerubũcu tiropũ wa'a, a'tiro weresãcãrã niwã: "Mũ'u wiogu sõrõ'cu mũ'u ye niyerure ña'arõ wee bajuriogu weemi", nicãrã niwã.

2 Tojo weegu niyerubũcu cũrẽ pijio, a'tiro nicu niwĩ: "Mũ'urẽ weresã'que ¿diacjũta niti? Mũ'u da'rãse cjase ojaõ'orĩ pũrĩrẽ yũ'ure i'oña. Mũ'u ãpẽrã da'raco'terã wiogu ninemosome majã", nicu niwĩ.

3 Cũ tojo nicã tu'ogu, a'tiro wãcũcu niwĩ: "Yũ'u wiogu yũ'ure cõ'awĩrõmi. Tojo weegu ¿de'ro weegũsari? Yũ'u da'ratutuawe'e. Ñ'pẽrãrẽ niyeru sẽrĩdujigu, bopoya nisa'a.

4 To pũrĩcã yũ'ure ñe'eato ní'gũ, a'tiro weeguti", nicu niwĩ.

⁵ Tojo weegu cū, cū wiogure wapamoorārē ni'cārērā nánucūrē pijiocu niwī. Nimu'tāgūrē a'tiro sērītiña'cu niwī: “Mu'u yu'u wiogure ¿no'ocā'rō wapamooti?”

⁶ Cū cūrē yu'ticu niwī: “Yu'u cien tuturi u'se tuturi wapamoo'o.” Tere tu'ogu, da'rarā wiogu ni'cā papera pūrīacāpū ojagu, cūrē a'tiro nicu niwī: “Ma, mu'u wapamoorī pūrī ni'i. Cincuenta u'se tuturi wapa wapayebaque'oya”, nicu niwī.

⁷ Be'ro tja apīrē sērītiña'cu niwī: “Mu'u waro ¿no'ocā'rō wapamooti?” Cū cūrē yu'ticu niwī: “Cien ajuri trigo ajuri wapamoo'o”, nicu niwī. Tojo weegu a'tiro nicu niwī: “Ma, mu'u wapamoorī pūrī a'ti pūrī ni'i. Ochenta ajuri dia'cū wapayeya”, nicu niwī.

⁸ Tojo weecā ī'agū, niyerubucu da'racoterā wiogu ña'agūrē cū weeme'rīsere masīgū, “Mu'u me'rīyu'rūapū”, nicu niwī. A'ti umucocjārā Ō'acūrē ējōpeotirā na cuosere āpērā na weronojō nirā me'rā me'rīyu'rūama. Ō'acūrē ējōpeorā yu'rūoro me'rīma, nicu niwī Jesú.

⁹ Jesú narē a'tiro werecasacu niwī:

—Musā a'ti nucūcāpū musā cuosere pajasecuorārē añurō o'owe'oya. Tojo weerā musā me'rācjārā bocarāsa'a. Be'ro musā cuose pe'tica be'ro musā āpērārē weetamu'que u'mūsepū niyutojarosa'a. Musā weetamu'cārā u'mūsepū nirā topure musārē pōtērīrāsama.

¹⁰ »Cā'rō na cuose me'rā añurō wéerā, peje cuose me'rā quē'rārē tojota weebosama. Āpērā na cārō cuose me'rā queoro weetirā, na peje cuose me'rā quē'rārē queoro weetibosama.

¹¹ Musā a'ti nucūcā cjase me'rā queoro weeticā, Ō'acū musārē añuse, u'mūse cjasere o'osome.

¹² Musā āpērā ye cjasere queoro weewe'e. Tojo weerā musā, musā ye nibo'quere ñe'esome.

¹³ »Ne ni'cū puarārē da'racotemasītisami. Ni'cūrē ma'ígū, apīrē ma'itisami. Tojo nicā ni'cū dutisere yu'tigu, apī ye pe'ere yu'rūnū'cāsami. Ā'rā weronojō musā niyerure ma'írā, Ō'acū pe'ere ma'imasītisa'a, nicu niwī.

¹⁴ Jesú tojo nisere fariseo masā tu'ocārā niwā. Na niyeru uaripejasebucurā nitjīarā, cū ucūsere tu'orā, bujicā'cārā niwā.

¹⁵ Tojo weecā ī'agū, Jesú narē nicu niwī:

—Musā masā ī'orōpū dia'cūrē “Añurā nima” nicā u'a'a. Ō'acū pe'e po'peapu musā weesetisere ī'ape'ocā'mi. Masā ī'orōpū “Añuyū'rūa'a” nisenojōrē Ō'acū tu'satisami, nicu niwī Jesú.

Ō'acū dutise, cū wiogu nise pe'tisome nise ni'i

¹⁶ Jesú a'tiro ninemocu niwī:

—Juā masārē wāmeyeri masū nícateropū Moisé cū duti'quere, tojo nicā Ō'acū ye queti weremu'tārī masā na oja'quere bu'etucārā niwā. Tita me'rā ma'ma queti nū'cācaro niwū. A'tiro nicaro niwū. Ō'acūrē ējōpeose me'rā dia'cū cū wiogu nirōpū wa'ano'rōsa'a, nicaro niwū. Nipe'tirā topure uputu sājāasī'rīma.

¹⁷ »Ō'acū Moisére cūu'que queoro wa'arosa'a. Cū ye queti weremu'tārī masā na oja'que quē'rā queoro wa'arosa'a. Ū'mūse, a'ti di'ta pe'timicā, Ō'acū cū ní'caronojō queoro wa'arosa'a, nicu niwī Jesú.

Marāpūtirā, nūmotirā cō'ase cjasere Jesú ucū'que ni'i
(Mt 19.1-12; Mr 10.1-12)

¹⁸ Apeyere ninemocu niwī:

—Ni'cũ cũ nũmorẽ cõ'a, apegore nũmotigũnojõ ña'arĩ masũ weronjõ tojasami. No'o marãpũ cõ'ano'co me'rã nũmotigũ quẽ'rã cũ nũmo nitigo me'rã a'metãrãgũ weronjõ tojasami.

Jesú peje cũogũ ye quetire, tojo nicã pajasecũogũ Lázaro wãmetigũ ye quetire were'que ni'i

¹⁹ Jesú fariseo masãrẽ a'tiro queose o'ocũ niwĩ:

—Ni'cũ masũ peje cũogũ a'tiro weecũ niwĩ. Añuse su'ti sãña, ma'masu'a, nipe'tise nũmũrĩ bosenuũmũrĩ weecũ niwĩ. Te bosenuũmũrĩrẽ de'ro nise nipe'tise me'rã añurõ weemũjãcũ niwĩ.

²⁰ Titare ni'cũ pajasecũogũ waro Lázaro wãmetigũ cũ ya wi'i sope pũ'topũ dujimũjãcũ niwĩ. Cũ upũ nipe'tiro cãmi boacũ niwĩ.

²¹ Cũ peje cũogũ ba'aste'quere yapisĩ'rĩgũ seeba'acũ niwĩ. Cũ ye cãmirẽ diayiapũta wa'a, ne'rẽcãrã niwã.

²² Ni'cã nũmũ wẽrĩa wa'acũ niwĩ. Cũ wẽrĩcã, Õ'acũrẽ wereco'terã u'mũsecjãrã Abrahã nirõ añurõpũ cũrẽ miacãrã niwã. Be'ro peje cũo'cũ quẽ'rã wẽrĩa wa'acũ niwĩ. Cũrẽ yaacãrã niwã.

²³ Peje cũogũ ña'arã Õ'acũ cũ bu'iri da'reno'cãrã tiropũ wa'acũ niwĩ. Topũ cũ ï'amorõgũ, Abrahãrẽ yoaropũ ï'acũ niwĩ. Lázaro cũ me'rã nicũ niwĩ.

²⁴ Cũrẽ ï'agũ, a'tiro caricũcũ niwĩ: “Abrahã, yũ'ure pajaña'cureya. Yũ'u tiropũ Lázarore o'óya. A'ti, cũ ya omopica me'rã acopũ yoso, yũ'u ñe'merõ yapare yũsãsjãcã weeato. Yũ'u a'ti me'e pecame'epũre upũtũ waro pi'etigũ weesa'a”, nicũ niwĩ.

²⁵ Abrahã cũrẽ yũ'ticũ niwĩ: “Mũ'u wãcũña. Mũ'u catigũ, añubutiaro nisetiwũ. Æ'rĩ Lázaro pe'ema ña'abutiaro wa'awũ. Ni'cãrõacãrẽ cũ a'topũ ejerisãjãse bocami. Mũ'u pe'e pi'etigũ wee'e.

²⁶ Apeyema tja a'tiro ni'i. Æsãrẽ musã tiropũ wa'ata basiowe'e. Decore pajiri copejo ni'i. Tojo weerã musã a'to a'tisĩ'rĩrã, ùsã pe'e quẽ'rã topũ wa'asĩ'rĩcã, basiowe'e”, nicũ niwĩ.

²⁷ Cũ tojo nicã tũ'ogũ, peje cũogũ a'tiro nicũ niwĩ Abrahãrẽ: “To pũrĩcãrẽ a'tere weebosaya. Lázarore yũ'u pacũ ya wi'ipũ o'óya.

²⁸ Topũre yũ'u ni'cãmocũrã acabijirãti'i. Topũ wa'a, cũ narẽ ucũgũsami. Tojo weecã, na tũ'o, na quẽ'rã a'to yũ'u pi'etiropũre a'tisome”, nicũ niwĩ.

²⁹ Abrahã cũrẽ nicũ niwĩ: “Na Moisé oja'quere, Õ'acũ ye queti weremũ'tãrĩ masã oja'quere cũosama. Tere bu'e ãjõpeoato”, nicũ niwĩ.

³⁰ Peje cũogũ yũ'ticũ niwĩ: “Abrahã, tojota ni'i, nĩrõ. Wẽrĩ'cũpũ wa'a werecã, ña'arõ na nisetisere dũcayubosama”, nicũ niwĩ.

³¹ Abrahã cũrẽ nicũ niwĩ: “Moisé cũ ní'quere, Õ'acũ ye queti weremũ'tãrĩ masã na ní'quere ãjõpeotirã, wẽrĩ'cũpũ masãa, weregũ wa'acã quẽ'rãrẽ, ãjõpeotisama”, nicũ niwĩ.

17

Æpẽrãrẽ ña'arõ weecã weeticã'ña nise ni'i
(Mt 18.6-7,21-22; Mr 9.42)

¹ Jesú cũ bu'erãrẽ a'tiro nicũ niwĩ:

—Æpẽrãrẽ ña'arõ weecã weese ninu'cũrõsa'a, nĩrõ pe'e. Tojo ninu'cũmirõ, ña'arõ weecã weegũnojõrẽ ña'abutiaro wa'arosa'a.

² A'tiro weecã, cũrẽ nemorõ añubosa'a. Ætãgã pajicja cũ wãmũtapũ dũ'teyoo, cũrẽ dia pajiri maapũ doqueñocã, nemorõ añubosa'a. Tojo weecã, cũ maata wẽrĩa wa'a, yũ'ure ãjõpeorãnojõacãrẽ dojorẽnemotibosami.

³ A'tere añurō tɔ'oña'ña.

»Mɔ'u acaweregɔ mɔ'urē ña'arō weecã, cã tojo weesere wereya. Cã “Tojota weeasɔ” ni bujaweti dɔcayucã, cãrē acobojoya.

⁴ Cã sietetiri ni'cã nɔmɔ mɔ'urē ña'arō weecã, ticɔsetirita tja mɔ'urē acobojose sērīgũ a'ticã, acobojoya, nicɔ niwĩ.

“Ējōpeose cɔorã, a'tiro weeta basio'o” Jesú cã ní'que ní'i

⁵ Jesú bu'erã cãrē a'tiro sērícãrã niwã:

—Ēsãrē ějōpeose o'onemoña, nicãrã niwã.

⁶ Na tojo nicã tɔ'ogɔ, marĩ wiogɔ a'tiro yɔ'ticɔ niwĩ:

—Mostaza pe cã'caperoacã ni'i. Tojo nimirō, yucɔ pajicjɔ pĩ'rĩsa'a. A'tiro weronojō ějōpeose cã'rōacã nimicã, a'tigɔ yucɔgure a'tiro nimasĩbosa'a: “A'tore aupĩawã'cã, dia pajiri maa decopɔ pĩ'rĩrō wa'aya”, nimasĩsa'a. Mɔsã ějōpeocãma, tigɔ mɔsã dutironojōta weebosa'a, nicɔ niwĩ.

Āpērãrē weetamurã, a'tiro pe'e weeroɔa'a nise ní'i

⁷ Jesú apeye quē'rãrē a'tiro queose o'onemocɔ niwĩ:

—No'o mɔsã wa'teropɔ nigũ da'raco'tegure cɔosami. Da'raco'tegɔ oteacjɔ cã di'ta se'ecũuca be'ro o wecɔare co'téca be'ro wi'ipɔ dajasami. Cã dajacã, mɔsã ne a'tiro nitibosa'a: “Sãjãtia. Ba'agɔ a'tia”, nitibosa'a.

⁸ A'tiro pe'e nisa'a: “Ba'asere apoya. Yɔ'u ba'ari cura yɔ'u ɔasenojōrē miitiacjɔ apoyubaque'oya. Yɔ'ure ecãca be'ropɔ ba'a, sĩ'rĩapa mɔ'ua”, nibosa'a.

⁹ Mɔ'urē da'raco'tegɔ weetamu'que wapa “Mɔ'u añurō weeapɔ” ¿cãrē nisari? Nitisa'a.

¹⁰ A'te weronojō mɔsã quē'rã weeya. Nipe'tise Ō'acũ duti'quere weetu'ajarã, a'tiro niña: “Ēsã da'raco'terã mejō nirã ni'i. Ō'acũ ũsãrē cũu'que dia'cãrē weeapɔ”, niña, nicɔ niwĩ Jesú.

Jesú diez cãmi boarãrē yɔ'ruo'que ní'i

¹¹ Jesú Jerusalēpɔ wa'agɔ, Samaria, tojo nicã Galilea wãmetise wa'teropɔ yɔ'ruacɔ niwĩ.

¹² To wa'tero ni'cã macãpɔ cã ejari cura ɔmɔa diez cãmi boarã cãrē pōtērícãrã niwã. Moisé duti'que cãmi boarãrē āpērã wa'teropɔ nidutiticaro niwũ. Tojo weerã yoaropɔ tojanɔ'cã,

¹³ Jesure caricũcãrã niwã:

—Jesú, masãrē bu'egɔ, ũsãrē pajaña'cureya, nicãrã niwã.

¹⁴ Jesú narē ĩ'abocagɔ, a'tiro nicɔ niwĩ:

—Mɔsã pa'ia tiropɔ mɔsã upure ĩ'orã wa'aya, nicɔ niwĩ.

Na ma'apɔ wa'ari cura narē cãmi yatipe'tia wa'acaro niwũ.

¹⁵ Ni'cũ topɔ yatino'cã ĩ'agũ, Jesú tiro majãmitojaticɔ niwĩ. Ō'acũrē pũrō e'catise o'ocɔ niwĩ.

¹⁶ Jesú tiro etagɔ, cãrē e'catise o'ogɔ, di'tapɔ paamu'rĩque'acɔ niwĩ. Cã tojo weegũ Samariacjũ nicɔ niwĩ.

¹⁷ Jesú cã ni'cũrēta ĩ'agũ, a'tiro nicɔ niwĩ:

—Yɔ'u diez cãmi boarãrē yɔ'ruoapɔ. Āpērã waro ¿no'o wa'ati?

¹⁸ Ā'rĩ ni'cũ judío masũ nitigɔ dia'cũ Ō'acũrē e'catise o'ogɔ, yɔ'u tiropɔ tojatiapĩ, nicɔ niwĩ.

¹⁹ Tu'ajanɔ'cō, Samariacjũrē nicɔ niwĩ:

—Mɔ'u ějōpeotjĩagũ, yɔ'ruono'apɔ. Wã'cãnu'cãña. Mɔ'u ya wi'ipɔ tojaagusa'a, nicɔ niwĩ.

Jesucristo a'ti turipɯ wiogɯ niatje a'tiro wa'arosa'a nise ni'i
(Mt 24.23-28,36-41)

²⁰ Fariseo masã Jesure a'tiro sērītiña'cārã niwã:

—Ō'acũ bese'cu ¿de'ro nicã a'ti turi wiogɯ sãjãgũsari? nicārã niwã.

Narẽ yu'ticu niwĩ:

—Bajuyoropɯ ĩ'ose mejẽta ni'i.

²¹ A'tiro nino'ña marĩrõsa'a. “A'topɯ ni'i. Sõ'opɯ ni'i”, nino'ña marĩrõsa'a. Ō'acũ bese'cu wiogɯ nigũ musã wa'teropɯ nitojami, nicɯ niwĩ.

²² Be'ro Jesú cã bu'erãrẽ a'tiro nicɯ niwĩ:

—Musã be'ro a'tiro nirãsa'a. “Ësã Ō'acũ macũ masũ weronojõ upɯtigɯ a'tiatje nũmũrĩrẽ ĩ'asĩ'rĩsa'a”, nirãsa'a. No'o ni'cã nũmũnojojõrẽ yu'ure ĩ'asĩ'rĩmirã, ne ĩ'asome.

²³ Apẽrã musãrẽ “Jesú a'titojami. A'to nimi, sõ'o nimi”, nirãsama. Na tojo nicã, narẽ sirututicã'ña.

²⁴ Yu'ɯ Ō'acũ macũ masũ weronojõ upɯtigɯ a'tiri nũmũ mujĩpũ mujãtiro pe'e, cã sãjãarõ pe'e quẽ'rã bũpo ya'babĩ'aro weronojõ nirõsa'a.

²⁵ Yu'ɯ tojo weese dũporo upɯtu pi'etinígũsa'a. A'tocaterocjãrã yu'ure ɯasome.

²⁶ Yu'ɯ Ō'acũ macũ masũ weronojõ upɯtigɯ a'tiri cura dũporocjũpɯ Noé, cã nĩcateropɯ wee'caro weronojõ weerãsama.

²⁷ Titapure na ba'a, sĩ'rĩ, omocã du'te, na põ'rã numiarẽ numisocãrã niwã. Tere Noé cã yucũsujopɯ sãjãarĩ curapɯ weetocãrã niwã. Be'ro dia mirĩ, narẽ miope'ocã'caro niwũ.

²⁸ Lot nĩcatero quẽ'rãrẽ mejãrõta weecãrã niwã. Ba'a, sĩ'rĩ, duumujã, duamujã, otesere ote, wi'serire weecãrã niwã.

²⁹ Lot Sodomarẽ wijaca nũmũrẽ acoro weronojõ ti macãcjãrãrẽ pecame'e, tojo nicã asise peri burupejacaro niwũ. Narẽ wẽjẽpe'ocã'caro niwũ.

³⁰ Yu'ɯ Ō'acũ macũ masũ weronojõ upɯtigɯ a'tiri curare mejãrõta weerãsama.

³¹ »Ti nũmũ nicã ni'cũ wi'i dũposãrĩ opa sirapɯ soo pesagũnojojõ po'peapɯ cjasere sãjãa duretimgũ, diacjũ wa'ato. Apĩ no'o wesepɯ tõ'ogũ cã ya wi'ipɯ majãmitojaticã'to.

³² Lot nũmo ni'core wãcũña. Cõmarĩcã macãpɯ majãmiĩ'atõrõmigõ, moa tuturo dojonũ'cãco niwõ.

³³ Yu'ure ãjõpeose me'rã ña'arõ yu'rũsĩ'rĩtigɯ, yu'ure ãjõpeodu'ugũnojojõ pecame'epɯ bu'iri da're bajuriono'gũsami. Apĩ wẽjẽsere uiti, yu'ure ãjõpeonu'cũgũnojojõ yu'ɯ me'rã catinu'cũgũsami.

³⁴ »Musãrẽ werẽgũti. Tojo wa'atji ñami nicã, pũarã ni'cã camapɯ pesarã, ni'cũ yu'ure ãjõpeogɯ miano'gũsami. Apĩ yu'ure ãjõpeotigɯ tojagũsami.

³⁵ Pũarã numia ni'cãrõ me'rã ojoca ãrũarã, ni'cõ yu'ure ãjõpeogo miano'gõsamo. Apego yu'ure ãjõpeotigo tojagõsamo.

³⁶ Pũarã ni'cãrõ me'rã wesepɯ nirã ni'cũ yu'ure ãjõpeogɯ miano'gũsami. Apĩ yu'ure ãjõpeotigɯ tojagũsami.

³⁷ Jesú tojo nisere tu'orã, cã bu'erã sērītiña'cārã niwã:

—Ësã wiogɯ, ¿no'opɯ wa'arosari a'te? nicārã niwã.

Cã yu'ticu niwĩ:

—Apĩnojojõ wa'icɯ boacã, yuca maata masĩ, wĩjĩwã'cãsama. Tojo wa'acã ĩ'arã, “Apĩnojojõ boapĩ”, ni masĩ'i. A'te weronojõ yu'ɯ a'ticã, masã masĩrãsama, nicɯ niwĩ.

18

Jesú wapewio me'rã queose o'o'que ni'i

¹ Jesús cũ bu'erārē a'tiro weeya nígũ, queose me'rã werecu niwĩ. Narē du'ucũurõ marĩrõ, bujawetiro marĩrõ ñubueni'cũdutigu a'te queosere o'ocu niwĩ.

² A'tiro nicu niwĩ:

—Ni'cã macãpu ni'cũ beseri masũ uamu Õ'acũrē ějõpeotigu, ãpērārē ne wãcũma'atigu nisami.

³ Ti macãpũreta tja ni'cõ numio wapewio nisamo. Co beseri masũ tiropu besedutigo wa'amũjãmisamo. Core ĩ'atu'tigure bu'iri da'redutigo tojo weesamo.

⁴ Yoacã pejetiri beseri masũ core weetamusĩrĩtisami. Be'ro a'tiro wãcũsami: “Yũ'u Õ'acũrē ějõpeowe'e, ějõpeogu. Ne ãpērã quē'rārē ‘Na nima,’ ni ějõpeowe'e.

⁵ Tojo nimicã, a'tigo wapewio yũ'ure na'irõ caribomo nígũ, core weetamugũti. Yũ'u co caribocã manemotisa'a majã. Yũ'u core põtēotibosa'a majã”, nisami, nicu niwĩ Jesú.

⁶ Be'ro tja marĩ wioгу Jesú werenemocu niwĩ:

—Beseri masũ ña'agũ wee'quere wãcũña. Cũ ña'agũ nimigũ, wapewio weeta-muduti'quere weesami.

⁷ Tojo nicãma, ¿Õ'acũ to pũrĩcãrē cũ bese'cãrãrē ñamirĩ, umucori cãrē sērĩnu'cũrãrē weetamutisari? ¿Na sērĩ'quere yoogosari?

⁸ Mũsãrē wereguti. Ne yoogoro marĩrõ na sērĩsere yũ'tisami. Cũ tojo yũ'timicã, yũ'u Õ'acũ macũ masũ weronojõ uputigu a'ti turipu apaturi a'tiri curare ¿masã ějõpeose cũorãsari yujupu? nicu niwĩ.

Jesú fariseo masũ me'rã, tojo nicã niyeru wapaseebosari masũ me'rã queose o'o'que ni'i

⁹ Jesús “A'tiro ni'i” nirãnojořrē masĩdutigu apeye queose me'rã werenemocu niwĩ. Na “Ãpērã yũ'rũoro ĩsã añurã ni'i”, nisama. Tojo “Añurã ni'i” nĩrã, ãpērārē tojo ĩ'acõ'asama. Nanojořrē masĩdutigu a'te queosere o'ocu niwĩ. A'tiro nicu niwĩ:

¹⁰ —Pũarã umua Õ'acũ wi'ipu ñubuerã sãjãacãrã niwã. Ni'cũ fariseo masũ nicu niwĩ. Apĩ pe'e romano masã wioгуre niyeru wapaseebosari masũ nicu niwĩ.

¹¹ Fariseo masũ nu'cũ ĩ'amorõ, Õ'acũrē ñubuegu, a'tiro nicu niwĩ: “Õ'acũ, yũ'u ãpērã weronojõ ña'agũ niwe'e. Tojo weegu mũ'urē e'catise o'o'o. Na yajari masã, ña'arĩ masã numotimirã ãpērã numia me'rã a'metãrãbajaque'atirã weronojõ niwe'e. Ne cã'rõ sĩ'i romano masã wioгуre niyeru wapaseebosari masũ weronojõ niwe'e.

¹² Yũ'u ni'cã semanarē pua numu ba'atimigũ, be'ti ñubueni'cũ'u. Yũ'u cien apeyenojõ wapata'agu, diez yũ'u wapata'asere mũ'urē o'o'o”, nicu niwĩ.

¹³ Wapaseeri masũ pe'e ne sãjãarõpu tojanu'cã, ñubuecu niwĩ. Ne cã'rõ u'muarõpu ĩ'amorõma'aticu niwĩ. Cũ weronojõ o'ogu, yũ'u bu'iritisa'a nígũ, cũ cutirore paacu niwĩ. A'tiro nicu niwĩ: “Õ'acũ, yũ'u ña'agũ nisa'a. Yũ'ure pajaña'ña”, nicu niwĩ.

¹⁴ Te queosere wérca be'ro Jesú a'tiro nicu niwĩ:

—Mũsãrē wereguti. Wapaseeri masũ Õ'acũ me'rã añurõ apotojagupu cũ ya wi'ipu dajatojaacu niwĩ. Fariseo masũ pe'e tojo weeticu niwĩ. A'tiro ni'i. Cũ basu, “Yũ'u ãpērã yũ'rũoro ni'i” ni tũ'oña'gũnojoř Õ'acũ cãrē mejõ nigũ tojacã weegusami. No'o “Yũ'u ãpērã yũ'rũoro ni'i” ni tũ'oña'tigu pe'ere Õ'acũ ãpērã yũ'rũoro tojacã weegusami, nicu niwĩ.

Jesú wĩ'marãrē ñapeo sērĩbosa'que ni'i
(Mt 19.13-15; Mr 10.13-16)

¹⁵ Apeye quē'rārē masã wĩ'marãrē Jesú tiropu ñapeodutirã miacãrã niwã. Tojo weecã ĩ'arã, narē miarãrē Jesú bu'erã tu'ticãrã niwã.

¹⁶ Na tojo nicã ĩ'agũ, Jesú cũ bu'erãrē pijiocu niwĩ:

—Wĩ'marãrẽ yu'u tiro a'ticã du'uo'oya. Narẽ cã'mota'aticã'ña. Wĩ'marã marĩnojõrẽ añurõ ãjõpeoma. Æpẽrã quẽ'rã wĩ'marã weronojõ yu'ure ãjõpeorã yu'u pacu wioꝑu nirõꝑu wa'arãsama.

¹⁷ Musãrẽ diacjũta nigũti. Æ'rã weronojõ yu'ure ãjõpeotigũnojõ ne cã'rõ yu'u pacu nirõꝑu wa'asome, nicu niwĩ.

Ma'mu peje cuogũ Jesú me'rã ucũ'que ni'i

(Mt 19.16-30; Mr 10.17-31)

¹⁸ Be'ro ni'cũ judío masã wioꝑu Jesure sãrĩtiña'cu niwĩ:

—Mu'u masãrẽ bu'egu añugũ ni'i. ¿Yu'u ñe'enojõ weegusari catinu'cũatjere bocasĩ'rĩgũ? nicu niwĩ.

¹⁹ Jesú cãrẽ nicu niwĩ:

—¿De'ro weegu yu'ure “Añugũ ni'i,” niti? ¿Mu'u tojo nisere tu'omasĩti? Ni'cũta añugũ nimi. Cũ Õ'acũ nimi.

²⁰ Mu'u Õ'acũ dutise cũu'quere masĩsa'a. “Apĩ namorẽ a'metãrãticã'ña. Masãrẽ wẽjẽcõ'aticã'ña. Yajaticã'ña. Æpẽrã ye cjasere nisooticã'ña. Mu'u pacu, mu'u pacore ãjõpeoya”, ni'i, nicu niwĩ.

²¹ Cũ tojo nicã tu'ogu, Jesure nicu niwĩ:

—Yu'u wĩ'magũputa a'tere queoro weemajãtiwũ.

²² Cũ tojo nicã tu'ogu, Jesú nicu niwĩ:

—Mu'urẽ apeyenojõacã du'sa'a yujupu. Mu'u cuosere duape'ocjũ wa'aya. Te dua'que wapare pajasecuorãrẽ o'oya. Tojo weegu mu'u u'musepũre peje añuse cuogusa'a. Tu'ajanu'cõ, yu'ure sirutuya, nicu niwĩ.

²³ Cũ tojo nicã tu'ogu, peje cuogũ nitjãgũ cũ cuosere ma'iyu'rugũ, bujawetiyu'ruacu niwĩ.

²⁴ Tojo weecã ã'agũ, Jesú nicu niwĩ:

—Peje cuorãrẽ Õ'acũ wioꝑu nirõꝑu u'musepũ wa'acã, diasã ni'i.

²⁵ Wa'icu cameyo wãmetigu awiga yuta da pĩ'osõrõrĩ pepũ sãjãa yu'rutẽrĩcã, diasã ni'i. Yu'u pacu wioꝑu nirõꝑu peje cuorã wa'acã pe'ema, totã nemorõ diasã'a, nicu niwĩ.

²⁶ Cũ tojo nisere tu'orã, masã a'tiro nicãrã niwã:

—To pũrĩcãrẽ ¿noanojõ pe'e Õ'acũ tiropũ wa'amasĩrãsari?

²⁷ Jesú narẽ nicu niwĩ:

—Masã na basu weetutuase me'rã yu'rũmasĩtisama. Õ'acũ pũrĩcãrẽ basio'o. Cũma ne apeyenojõ weeta basiotise marĩ'i.

²⁸ Cũ tojo nicã tu'ogu, Pedro nicu niwĩ:

—Wioꝑu, ãsã pũrĩcã ãsã cuosere du'ucũu, mu'urẽ sirutuwnũ.

²⁹ Tojo nicã tu'ogu, Jesú yu'ticu niwĩ:

—Diacjũta nigũti. No'o nigũnojõ, yé quetire werese bu'iri cũ ya wi'ire, cũ pacusũmarẽ, cũ acawererãrẽ, cũ namorẽ, cũ põ'rãrẽ du'ucũuwã'cãgũnojõrẽ a'tiro wa'arosa'a.

³⁰ A'ti nucũcãpũre cũ cuo'que nemorõ bocanemogũsami. Be'ropũ quẽ'rãrẽ Õ'acũ me'rã ninu'cũgũsami, nicu niwĩ.

Jesú cũ wẽrĩatjere apaturi werenemo'que ni'i

(Mt 20.17-19; Mr 10.32-34)

³¹ Jesú cũ bu'erã docere na se'sarore pijio, narẽ nicu niwĩ:

—Ni'cãrõacã marĩ Jerusalẽpu wa'arã wee'e. Topũ nipe'tise Õ'acũ ye queti ojamũ'tãrĩ masã na yu'u Õ'acũ macũ masũ weronojõ upũtigũre ojayu'que wa'arosa'a.

³² Na yu'ure ape di'tacjārã wiorārẽ o'o, yabi bujicã'a, ña'arõ ucũ, u'seco e'opeorãsama.

³³ Yu'ure tārã, be'ro wějērãsama. Na tojo weemicã, i'tia nũmũ be'ro masãgũsa'a, nicũ niwĩ.

³⁴ Cũ bu'erã a'tiro nisere ne tu'omasĩticãrã niwã. Õ'acũ narẽ tere tu'omasĩcã weeticũ niwĩ. Tojo weerã cũ tojo nisere tu'omasĩticãrã niwã.

Jesú ni'cũ caperi bajuno'tigu Jericócjũrẽ yu'ruo'que ni'i
(Mt 20.29-34; Mr 10.46-52)

³⁵ Jesú Jericó pu'to nirĩ cura ni'cũ caperi bajuno'tigu ma'a sumutopũ niyeru sērĩdujicũ niwĩ.

³⁶ Cũ pãjārã masã wa'acã tu'oña'gũ, to nirārẽ “¿De'ro wa'ati?” ni sērĩtiña'cũ niwĩ.

³⁷ Na yu'ticãrã niwã:

—Jesú Nazarecjũ yu'ruagu weemi, nicãrã niwã.

³⁸ Na tojo nicã tu'ogu, caricũmajãcũ niwĩ:

—Jesú, Davi pãrãmi nituriagu, yu'ure pajaña'ña, nicũ niwĩ.

³⁹ Tojo nicã tu'orã, cũ pu'to yu'ruarã “Caricũticã'ña”, ni tu'ticãrã nimiwã. Na tojo nicãta, cũ pe'e nemopecã'cũ niwĩ:

—Davi pãrãmi nituriagu, yu'ure pajaña'ña, nicũ niwĩ.

⁴⁰ Tojo nicã tu'ogu, Jesú tojanũ'cã, ãpērãrẽ cũ tiropũ miitiduticũ niwĩ. Cũ pu'to ejacã, cūrẽ sērĩtiña'cũ niwĩ.

⁴¹ —¿De'ro yu'u weecã uasari? nicũ niwĩ.

Caperi bajuno'tigu yu'ticũ niwĩ:

—Wiogu, yu'ure caperi bajucã uasa'a.

⁴² Jesú cūrẽ nicũ niwĩ:

—Jau. Ì'agũsa'a. Mu'u yu'ure ãjõpeoapu. Tojo weegu yu'ruono'toja'a, nicũ niwĩ.

⁴³ Cũ tojo nirĩ curata cũ caperire ì'acu niwĩ. Be'ro Jesure sirutu, Õ'acũrẽ e'catise o'ocũ niwĩ. Nipe'tirã cūrẽ tojo wa'acã ì'a'cãrã quẽ'rã Õ'acũrẽ e'catise o'ocãrã niwã.

19

Jesú Zaqueore ì'aboca'que ni'i

¹ Jesú caperi ì'atigure yu'ruóca be'ro Jericópũ sãjãa yu'ruwã'cãcũ niwĩ.

² Topũ ni'cũ peje cuogu nicũ niwĩ. Cũ Zaqueo wãmetigu romano masã wioгурe wapasebosari masã wioгу nicũ niwĩ.

³ Cũ Jesure ì'asĩ'ricũ nimiwĩ. Cũ u'muatigũacã nitjãgũ, pãjārã masã niyucã, ì'aticũ niwĩ.

⁴ Tojo weegu Jesure ì'asĩ'rĩgũ, cũ yu'ruatjopũ omawã'cãcũ niwĩ. Omawã'cã, ni'cũ yucũ sicómoro wãmeticjupũ mũjãpejacũ niwĩ.

⁵ Jesú cũ docapũ yu'ruagu, cūrẽ ì'amorõ, a'tiro nicũ niwĩ:

—Zaqueo, quero dijabatibaque'oya. Ni'cãcãrẽ mu'u ya wi'ipũ tojánígũti, nicũ niwĩ.

⁶ Tojo weegu Zaqueo sojaro me'rã dijati, Jesure e'catise me'rã põtěrĩgũ wa'acu niwĩ.

⁷ Jesú tojo weesere ì'arã, nipe'tirã a'tiro ucjacãrã niwã:

—Jesú ni'cũ ña'arõ weesebucũ ya wi'ipũ wa'ami, nicãrã niwã.

⁸ Be'ro cũ ya wi'ipũ Zaqueo wã'cãnu'cã, marĩ wioгурe a'tiro nicũ niwĩ:

—Yu'u wioгу, tu'oya. Pajasecuorãrẽ yu'u cuosere deco me'rã ducawaaguti. No'o yu'u ãpērãrẽ nisoose me'rã yajãca be'ro nicã, ba'paritisetiri narẽ yu'u yaja'que nemorõ wiaguti, nicũ niwĩ.

⁹ Jesú tere tu'ogu, cūrẽ a'tiro nicũ niwĩ:

—Ni'cãcã me'rã mu'u, mu'u ya wi'icjãrã ña'arõ wee'quere yu'ruono'o. Mu'u quẽ'rã ãpērã yu'ure ãjõpeorã weronojõta Abrahã pãrãmerã nituriagu ni'i.

10 Yũ'u Ō'acũ macũ masũ weronojõ uputigu bajuduti'cãrã mũ'u weronojõ nirãrẽ a'ma, yũ'raogu a'tigu weewũ, nicũ niwĩ.

Jesú masãrẽ niyeru kujiri me'rã queose o'o'que ni'i
(Mt 25.14-30)

11 Jesú Zaqueore ucũcã, masã tu'ocãrã niwã. Cũ Jerusalẽ pu'topũ nicã ï'arã, “Maata Jesú wiogu sãjãgũsami”, wãcũcãrã nimiwã.

12 Na tojo wãcũsere masĩgũ, ni'cã queose me'rã narẽ werecu niwĩ. A'tiro nicũ niwĩ: —Ni'cũ masũ cũ wiogu sãjãti dũporo yoaro ape di'tapũ wa'a wa'asami. Cãrẽ wiogu sõrõca be'ropũ dajatojaasami tja.

13 Cũ wa'ase dũporo diez cãrẽ da'raco'terãrẽ pijiosami. Narẽ nãnũcũ niyeru pajiro wapatiri kujire o'osami. Ti kujire o'ogu, a'tiro nisami: “Téé yũ'u dajari curapũ a'ti cuji me'rã apeyenojõ duu, dua wapata'aya”, nisami.

14 Wiogu sãjãcũ ya di'tacjãrã waro pe'e cãrẽ uatisama. Tojo weerã ãpẽrã masãrẽ a'tiro nidutio'osama. “Cãrẽ ũsã wiogu sãjãrõuatisa'a”, nisama.

15 Na tojo nimicã, wiogu sõrõno'sami. Be'ro cũ ya di'tapũ dajatojatasami. Topũ tojatagu, cũ niyeru kujiri o'o'cãrãrẽ pijiosami. “¿Niyeru no'ocã'rõ wapata'apari nãnũcũ?” ni masĩsĩ'rĩgũ tojo weesami.

16 Cũ tiropũ etamũ'tãgũ, a'tiro nisami: “Wiogu, mũ'u o'õca cuji nemorõ apeye diez kujiri wapata'anemoapũ”, nisami.

17 Wiogu cãrẽ yũ'tisami: “Añurõ weepã. Mũ'u da'raco'tegu añugũ ni'i. Yũ'u cã'rõacã cũu'que me'rã mũ'u queoro weepã. Tojo weegu mũ'urẽ diez macãrĩ wiogu sõrõgũti”, nisami.

18 Be'ro apĩ cũ tiropũ wa'asami tja: “Wiogu, mũ'u niyeru o'õca cuji me'rã apeye ni'cãmocũse kujiri wapata'anemoapũ”, nisami.

19 Cũ quẽ'rãrẽ a'tiro yũ'tisami: “Mũ'urẽ ni'cãmocũse macãrĩ wiogu sõrõgũti”, nisami.

20 Be'ro apĩ a'ti, cãrẽ nisami: “Wiogu, mũ'u ya niyeru cuji a'ti cuji ni'i. Su'tiro casero me'rã oma nũrõcã'wũ.

21 Mũ'u tutuaro da'radutiri masũ niwũ. Tojo weegu mũ'urẽ uiwũ. ãpẽrã na da'rãse me'rã wapata'awũ. Mũ'u otetimigũ, dũcatino'wũ”, nisami.

22 Tere tu'ogu, wiogu cãrẽ nisami: “Mũ'u da'raco'teri masũ queoro weetiwũ. Mũ'u ucũse me'rã mũ'u ña'arõ wee'quere beseno'toja'a. Mũ'u yũ'u da'rãse tutuasere masĩapã. Yũ'u ãpẽrã da'rãse wapa wapata'asere, yũ'u otetimigũ dũcatino'sere masĩapã.

23 Masĩmigũ, to pũrĩcãrẽ ¿de'ro weegu yé niyerure niyeru nũrõrĩ wi'ipũ bũcũanemodutigu cũutiati? Yũ'u mũ'u cũucã, dajagu, ti wi'ipũ cũñarõ mũjã'que me'rã ñe'eboapã”, nisami.

24 Be'ro topũ nirãrẽ a'tiro nisami: “Ni'cã cuji cuogure ã'ma, apĩ diez cuogu pe'ere o'oya”, nisami.

25 Cũ tojo nicã, na a'tiro nisama: “Wiogu, cũ diez kujiri cuotojami”, nisama.

26 Tere tu'ogu, wiogu “Musãrẽ wereguti. No'o peje cuogure nemorõ o'ono'rõsa'a. Apĩ moogũ pe'ere cũ cuomi'queacãpũreta ã'mape'ocã'no'gũsami”, nisami.

27 “Apeyema yũ'ure wiogu sãjãcã uati'cãrãrẽ a'topũ miitia. Miiti, yũ'u ï'orõpũ wẽjẽña”, nisami, ni queose werecu niwĩ Jesú. Tere nígũ, u'mũsepu mũjãca be'ro apaturi a'tigu, masãrẽ besegusa'a nígũ, tojo nicũ niwĩ.

Jesú Jerusalẽpu sãjãa'que ni'i
(Mt 21.1-11; Mr 11.1-11; Jn 12.12-19)

28 Jesú queose me'rã masãrẽ wérẽca be'ro Jerusalẽpu wa'acũ niwĩ.

²⁹ Topu wa'agu, Betfagé, Betania wāmetise macārīpu ejase dūporo cū bu'erā puarārē a'tiro ni o'ócū niwī. Te macārī ūrūgū Olivo wāmeticju tiropu nicaro niwū.

³⁰ Cū bu'erārē nicu niwī:

—Si macā marī pōtēorō nirī macāpu wa'aya. Topu ejarā, musā ni'cū burro wī'magū du'tenu'cō'cure bocaekarāsa'a. Cū ne ni'cāti pesano'ña marīgū nigūsami. Cūrē pāa, miitia.

³¹ No'o ni'cū musārē “¿De'ro weerā pāati?” nicā, “Ūsā wiogū uami”, niña, nicu niwī.

³² Na cū duti'caronojōta weecārā niwā. Topu ejarā, cū ní'caronojōta wa'acaro niwū.

³³ Na cū burrore pāarī cura cū wiorā narē sērītiña'cārā niwā:

—¿De'ro weerā cūrē pāati? nicārā niwā.

³⁴ Na yu'ticārā niwā:

—Ūsā wiogū uami, nicārā niwā.

³⁵ Be'ro cūrē Jesú tiro miacārā niwā. Burro bu'ipure na ye su'ti bu'icjasere tuweepecārā niwā. Tojo wéeca be'ro Jesure cū bu'ipū miipeocārā niwā.

³⁶ Jesú cū pesawā'cārī cura masā cūrē ējōpeorā, na ye su'ti bu'icjasere ma'apu sēeocūcārā niwā.

³⁷ Jesú ūrūgū Olivo wāmeticju tiropu dijari cura a'tiro weecārā niwā. Nipe'tirā cū bu'esere siruturā, e'catise me'rā caricūnu'cācārā niwā. Jesú weeī'ocā ī'a'quere wācūrā, Ō'acūrē e'catipeorā, caricūcārā niwā.

³⁸ A'tiro nicārā niwā:

—Ō'acū o'ócū marī wiogure añurō wa'ato. Ū'musepure e'catise niyu'rūato. Nipe'tirā Ō'acūrē “Añubutiami” ni e'catise o'oato, nicārā niwā.

³⁹ Na caricūcā tu'orā, ni'cārērā fariseo masā topu nirā Jesure a'tiro nicārā niwā:

—Masārē bu'egu, ā'rā mu'urē siruturārē di'tamarīdutiya, nicārā niwā.

⁴⁰ Na tojo nicā, Jesú yu'ticu niwī:

—Na di'tamarīcāma, Ō'acū yu'ure e'catise o'odutigū a'te ūtāperire caricūcā weebosami, nicu niwī.

⁴¹ Jesú Jerusalē tiropu ejagu, ti macārē ī'agū, uticu niwī.

⁴² A'tiro nicu niwī:

—Jerusalēcārā, Ō'acū musārē yu'rūosī'rīmiami. Cā'rō ni'cācārē cū yu'rūosere tu'omasīcā, añuboapā. Musā pe'e yu'ure uawe'e. Tojo weerā yu'rūono'some. Musā yu'rūono'bo'quere du'utoja'a.

⁴³ Be'ro pi'etise nūmurī a'tirosa'a. Te nūmurīrē musārē ī'atu'tirā a'ti macācjārārē wijadutitirā ni'cā sā'rīrōjo weebi'ato'orāsama. Na be'toanu'cā, nipe'tise pā'rērīpu cā'mota'arāsama.

⁴⁴ Nipe'tise musā yere cō'adijope'orāsama. Musārē, musā pō'rārē wējēpe'orāsama. A'ti macā cjase wi'seri mūtōdijono'rōsa'a. Yu'u Ō'acū macū musārē yu'rūogu a'ticā uatiwū. Te ye bu'iri tojo wa'arosa'a, nicu niwī Jesú.

*Jesú Ō'acū wi'ipu duarārē cō'awīrō'que ni'i
(Mt 21.12-17; Mr 11.15-19; Jn 2.13-22)*

⁴⁵ Jesú Jerusalēpu ejagu, Ō'acū wi'ipu sājāacu niwī. Topu Ō'acūrē ūjūamorōpeoatjere duarārē cō'awīrōcū niwī.

⁴⁶ Narē cō'awīrōgū, a'tiro nicu niwī:

—Ō'acū ye queti ojāca pūrīpu a'tiro ojano'wū: “Ya wi'i 'Ñubueri wi'i ni'i', nino'ca wi'i ni'i.” Musā pe'e queoro weetiapā. Yajarā ya wi'ire weronojō tojacā weepā, nicu niwī Jesú.

⁴⁷ Nipe'tise n̄m̄urĩ Jesú masārē Ō'acũ wi'ip̄u bu'ec̄u niwĩ. Cũ tojo weecã, pa'ia wiorã, ãp̄erã Moisé oja'quere bu'eri masã, ti macã wiorã quẽ'rã “Cũrẽ ¿de'ro wee wẽjẽrõuati?” nicãrã niwã.

⁴⁸ Masã Jesú weresere tu'otu'sayũ'ruacãrã niwã. Tojo weerã wiorã pe'e cũrẽ de'ro weemasĩticãrã niwã. Masã ũsã me'rã uabosama nĩrã, wẽjẽmasĩticãrã niwã.

20

Jesure “¿Noa dutiro me'rã weesetiti?” nĩ'que nĩ'i
(Mt 21.23-27; Mr 11.27-33)

¹ Ape n̄m̄u Jesú Ō'acũ wi'ip̄u masārē bu'éḡu, cũ masārē yũ'ruose quetire werec̄u niwĩ. Top̄u pa'ia wiorã, ãp̄erã Moisé oja'quere bu'eri masã, judío masã b̄ucurã me'rã Jesú tiro wa'acãrã niwã.

² Cũrẽ s̄erĩtiña'cãrã niwã:

—Wereya. ¿De'ronojõ dutise me'rã m̄u'ũ weesere tojo weeti? ¿Noa m̄u'urẽ tojo weedutigũ dutise o'oati? nicãrã niwã.

³ Tojo nicã tu'oḡu, Jesú narẽ nic̄u niwĩ:

—Yũ'u quẽ'rã m̄usārē s̄erĩtiña'megũti. Yũ'tiapa.

⁴ ¿Noa Juãrẽ wãmeyedutigũ o'ópari? ¿Ō'acũ o masã o'ópari? nic̄u niwĩ.

⁵ Cũ tojo nicã tu'orã, na se'saro a'merĩ ucũcãrã niwã:

—¿De'ro marĩ yũ'tirãsari? Marĩ “Ō'acũ o'óc̄u niwĩ” nicãma, “To pũrĩcãrẽ ¿de'ro weerã Juãrẽ ãjõpeotiri?” nigũsami.

⁶ Marĩ “Masã cũrẽ o'ócãrã niwã” nicã quẽ'rãrẽ, nipe'tirã masã marĩrẽ ũtãperi me'rã doquewẽjẽrãsama. Na a'tiro ãjõpeoma. “Juã Ō'acũ ye quetire weremũ'tãrĩ masũ niwĩ”, ni ãjõpeoma, nicãrã niwã.

⁷ Tojo weerã a'tiro yũ'ticãrã niwã:

—Masĩtisa'a. Noa Juãrẽ wãmeyedutigũ o'óro o'ópã, nicãrã niwã.

⁸ Tojo nicã tu'oḡu, Jesú narẽ nic̄u niwĩ:

—Yũ'u quẽ'rã m̄usārē “A'te dutiro me'rã a'tere tojo wee'e”, ni werewe'e, nic̄u niwĩ.

Da'raco'terã queoro weeti'que nĩ'i
(Mt 21.33-44; Mr 12.1-11)

⁹ Be'ro Jesú masārē a'tiro queose o'oc̄u niwĩ:

—Nĩ'cũ masũ cũ ya di'tap̄u u'se otesami. Tu'ajanũ'cõ, ãp̄erãrẽ ti wesere co'tedutigũ c̄uusami. Narẽ cũ ya di'tare da'rase wapa “Tocã'rõ yũ'ure u'se wiapa”, niwã'cãsami. Be'ro ape di'tap̄u yoacã nigũ wa'asami.

¹⁰ U'se d̄ucaturitero nirĩ cura ni'cũ cũrẽ da'raco'tegure u'se nirõp̄u ã'adutigũ o'ósami. Cũrẽ o'óḡu, “Yé di'ta da'rarãrẽ yé u'sere s̄erĩgũ wa'aya”, nisami. Cũ top̄u ejacã, ti wese da'rarã cũrẽ ñe'e, paasama. Ne cã'rõ o'otimirã, cũrẽ o'ótõrõsama.

¹¹ Be'ro ti wese wioḡu apĩ cũrẽ da'raco'tegure o'ósami tja. Cũ quẽ'rãrẽ ña'arõ bujicã'a, up̄utu paa, ñe'enojõ marĩgũ tojatacã weesama.

¹² Be'ro ti wese wioḡu apĩrẽ o'ónemosami tja. Da'raco'terã cũ quẽ'rãrẽ mejãrõta weesama. Cũrẽ cãmida're, ti wese sumutop̄u cõ'acã'sama.

¹³ »Be'ro majã ti wese wioḡu “¿De'ro weegusari yũ'u?” nisami. “Yũ'u macũ up̄utu maigũrẽ o'óḡuti. Apetero weerã cũrẽ wiopesase me'rã ã'abosama”, nimisami.

¹⁴ Wioḡu macũ top̄u etacã ã'arã, na a'merĩ nisama: “Ã'rĩta nimi be'rop̄u a'ti wesere ñe'eac̄u. Ma, cũrẽ wẽjẽrã. Be'ro a'ti wese marĩ ya wese tojarosa'a”, nisama.

¹⁵ Tojo weerã cũrẽ ñe'e, ti wese sumutop̄u miaa, cũrẽ wẽjẽcõ'asama, ni werec̄u niwĩ Jesú.

Be'ro Jesú masārē s̄erĩtiña'cũ niwĩ:

—To pũrĩcãrẽ ti wese wioḡu ¿de'ro weegusari narẽ?

16 A'tiro weegusami. Cũ a'ti, cũ ye di'ta da'rarãrẽ wějěcõ'ape'ogusami. Be'ro ãpěrãrẽ ti di'tare o'ogusami, nicu niwĩ.

Jesú tojo nicã tu'orã, a'tiro nicãrã niwã:

—Õ'acũ tojo wa'asere cã'mota'ato, nicãrã niwã.

17 Be'ro Jesú narẽ ĩ'a, nicu niwĩ:

—To pũrĩcãrẽ ¿de'ro nisĩ'rĩrõ weeti Õ'acũ ye queti ojãca pũrĩpu nise? A'tiro ni'i: Ëtã pjĩrĩ me'rã wi'i yeeri masã ni'cã pjĩ na uatica pjĩrẽ cõ'arãsama.

Na cõ'ãca pjĩ me'rã ãpěrã pe'e añurõ tutuari wi'i yeenu'cãmujãsama, niwũ.

18 No'o tiga bu'ipu burupejagunojõ mutõdijono'gũsami. No'o tiga pe'e cũ bu'ipu doquepejacãma, añuse po'capu wa'agusami, nicu niwĩ. Tojo nígũ, cãrẽ uatirã be'ropu bu'iri da'reno'rãsama nígũ, tojo nicu niwĩ.

Jesure bu'iri bocasĩ'rĩrã weesoose me'rã na sěrĩtiña'que ni'i
(Mt 21.45-46; 22.15-22; Mr 12.13-17)

19 Pa'ia wiorã, ãpěrã Moisé oja'quere bu'eri masã cũ tojo nirĩ curata Jesure ñe'esĩ'rĩcãrã nimiwã. Te queose me'rã Jesú ùsãrẽta ucũgũ weesami nírá, tu'omasĩcãrã niwã. Tojo weerã cũrẽ ñe'esĩ'rĩmirã, masãrẽ uirã, weemasĩticãrã niwã.

20 Æpěrã ĩ'adu'tiri masãrẽ nisooodutio'ocãrã niwã. Na Jesure mejěcã nicã tu'osĩ'rĩcãrã niwã. “Te me'rã ‘Bu'iri cuomi’ ni, wiogupure weresãta basiorosa'a”, nicãrã niwã. Wiogu Jesure bu'iri da'reri wi'ipu sõrõcã uarã, tojo weecãrã nimiwã. Añurã, diacjũ ucũrã weronojõ nisoocãrã niwã.

21 Tojo weerã Jesú tiro wa'a, sěrĩtiña'cãrã niwã:

—Masãrẽ bu'egu, mũ'u diacjũ ucũsere ùsã masĩ'i. Masãrẽ diacjũ cjasere bu'e'e. Æpěrã “Wiorã nima” nirõ marĩrõ nipe'tirãrẽ ni'cãrõnojõ ĩ'a'a. Õ'acũ ye cjasere diacjũ bu'eme'rĩcã'a.

22 Ësãrẽ wereya. Romano masã wiogure cũ niyeru wapasesere wapayecã, marĩrẽ dutise ¿añuti, o ña'a nitine? ni sěrĩtiña'cãrã niwã.

23 Jesú pe'e na ña'arõ weesĩ'rĩse me'rã sěrĩtiña'cã ĩ'amasĩcã'cu niwĩ. Tojo weegu a'tiro nicu niwĩ:

24 —Ni'cã cuji niyeru cuji miitia. ¿Noa queose, noa wãme wã'ñati? nicu niwĩ.

Na a'tiro yu'ticãrã niwã:

—César, romano masã wiogu queose, cũ wãme wã'ña'a, nicãrã niwã.

25 Tojo nicã tu'ogu, Jesú narẽ yu'ticu niwĩ:

—To pũrĩcãrẽ romano masã wiogu wapayedutisenojõrẽ cũrẽ o'oya. Õ'acũ ye pe'ema cũrẽ o'oya. Cũ weedutisere weeya, nicu niwĩ.

26 Jesure masã tu'oropu mejěcã ucũcã weemasĩticãrã niwã. Cũ pe'e cũ ucũse me'rã, cũ yu'tise me'rã mejõ ĩ'amarĩamujãcã weecu niwĩ. Masã cũ tojo weecã, di'tamarĩamujãcãrã niwã.

Masã wěrĩca be'ro masãsere Jesure sěrĩtiña'que ni'i
(Mt 22.23-33; Mr 12.18-27)

27 Be'ro ãpěrã pa'ia saduceo masã Jesú tiro wa'acãrã niwã. Na “Wěrĩ'cãrã masãsome”, ni ějõpeosama. Tojo weerã Jesure a'tiro nicãrã niwã:

28 —Masãrẽ bu'egu, Moisé a'tiro dutise cũucu niwĩ: “Ni'cũ nũmotigu põ'rãtitimigũ wěrĩcã, cũ acabiji cũ nũmo ní'core nũorẽato. Be'ro cũ co me'rã ne waro põ'rãtimũ'tãgũrẽ cũ ma'mi wěrĩ'care põ'rãtibosato”, nicu niwĩ Moisé.

29 Ni'cũ põ'rã sietere tojota wa'acaro niwũ. Masã ma'mi nũmoti, põ'rãtitimigũ wěrĩã wa'acu niwĩ.

30 Be'rocjũ quẽ'rã co wapewiore nũorẽcu niwĩ. Cũ quẽ'rã põ'rã marĩgũ mejãrõta boadijacu niwĩ.

31 Tojo wa'acã ï'agũ, na be'rocjũ ñuorẽcu niwĩ tja. Cũ quẽ'rã põ'rãtitimigũ wẽrĩa wa'acu niwĩ. Nipe'tirã cũ be'rocjãrã quẽ'rã tojo dia'cũ ñuorẽ, põ'rãtitimirã wẽrĩdijape'tia wa'acãrã niwã.

32 Be'ro majã na ñumo quẽ'rã wẽrĩa wa'aco niwõ.

33 To pũrĩcãrẽ wẽrĩ'cãrã masãcã, ¿ni'í ñumo waro tojabutiagosari? Na nipe'tirãputa core ñumoticãrã niwã, nicãrã niwã.

34 Na tojo nicã tu'ogu, Jesú narẽ yu'ticu niwĩ:

—A'ti ñmũcopũre ñmũa, numia ñumoti, marãputima. Ape turipũ tojo weesetitima.

35 Ña'arõ wee'quere acobojono'cãrã, wẽrĩca be'ro masã'cãrã ñ'mũsepũ ñumoti, marãputisome.

36 Na wẽrĩca be'ro masã'cãrã nitjãrã, Õ'acũ põ'rã nima. Tojo nicã Õ'acũrẽ wereco'terã ñ'mũsepũ nirã weronojõ nirãsama. Tojo weerã wẽrĩsome majã.

37 Moiséputa a'te cjasere ojacu niwĩ. Õ'acũ yucũsiti, ñjũrĩ sitipũ cãrẽ wẽrĩ'cãrã masãsere ï'ocu niwĩ. Topũre Õ'acũ a'tiro nicu niwĩ: “Yu'u Õ'acũ ni'í. Mu'u ñecũsumũa Abrahã, Isaa, Jacob wiogũ ni'í”, nicu niwĩ. Tojo nígũ, “Na yu'u tiropũ catima” nígũ, tojo nicu niwĩ.

38 Õ'acũ catirã wiogũ nimi. Wẽrĩbajuduti'cãrã marĩma. Cũma nipe'tirã catinu'cũpe'ticã'ma, nicu niwĩ.

39 Cũ tojo nicã tu'orã, ni'cãrẽrã Moisé oja'quere bu'eri masã Jesure a'tiro nicãrã niwã:

—Masãrẽ bu'egu, mu'u diacjũ waro ucũ'u, nicãrã niwã.

40 Be'ro cãrẽ apeye sãrĩtiña'sĩ'rĩrã, ui nicãrã niwã.

Jesú masãrẽ “Cristo na nigũ ¿noa macũ niti?” ni sãrĩtiña'que ni'í
(Mt 22.41-46; Mr 12.35-37)

41 Jesú masãrẽ nicu niwĩ:

—¿De'ro weerãtirã masã Cristo Õ'acũ bese'cãre “Davi pãrãmi nimi”, niti?

42 Davita Salmo wãmetiri pũrĩpũ a'tiro ojacu niwĩ:

Õ'acũ ñ'mũsepũ nigũ cũ macũrẽ, yu'ure yu'rũoacjũre a'tiro nicu niwĩ:
“Yu'u tiro wiogũ dujiri cũmurõpũ dujigusa'a.

43 Mu'u to dujicã, mu'urẽ ï'atu'timi'cãrãrẽ docaque'acã weeguti”, nicu niwĩ Õ'acũ, ni ojacu niwĩ Davi.

44 Davi basuta Õ'acũ bese'cu Cristore “Yu'u wiogũ nimi”, nicu niwĩ. Tojo weegũ cũ pãrãmi se'saro nirõnojõ o'ogu, cũ wiogũ nicu niwĩ, nicu niwĩ Jesú.

Jesú Moisé oja'quere bu'eri masãrẽ tu'ti'que ni'í
(Mt 23.1-36; Mr 12.38-40; Lc 11.37-54)

45 Nipe'tirã masã tu'oropũ Jesú cũ bu'erãrẽ a'tiro ni werecu niwĩ:

46 —Mũsã Moisé oja'quere bu'eri masãrẽ tu'omasĩña. Masã ï'ato nĩrã su'ti yoase paca me'rã sãña, ñubuesijatũ'sama. Tojo nicã macã decopũ wiopesase me'rã añuduticã ñasama. Na nerẽse wi'seripũ wiorã na dujiwũase cũmurĩpũ dujisĩ'rĩsama. Na ba'awũaropũ quẽ'rãrẽ mejãrõta nisĩ'rĩsama.

47 Wapewia numia ye wi'serire ã'masama. Na ña'arõ wee'quere wãcũdutitirã yoacã ñubueta'sasama. Náta ãpẽrã yu'rũoro bu'iri da'reyũ'rũnũ'cãno'rãsama, nicu niwĩ Jesú.

21

Wapewio pajasecũogo Õ'acũrẽ o'o'que ni'í
(Mr 12.41-44)

1 Jesú Õ'acũ wi'ipũ níguã, niyeru o'orã sãawũase acaripũ pajiro niyeru cœorãrẽ sãacã ã'acũ niwĩ.

2 Tojo nicã ni'cõ wapewio pajasecœogore ni'cã acaropũ pũa cuji niyeru wapamarĩse kujirire sãacã ã'acũ niwĩ.

3 Tere ã'agũ, Jesú a'tiro nicũ niwĩ:

—Diacjũta musãrẽ wereguti. Õ'acũ ã'orõpũ a'tigo wapewio pajasecœogo nipe'tirã yũ'rũoro o'oyũ'rũnũ'cãmo.

4 Æpẽrã pe'e narẽ dũ'sasere o'oma. Co pe'e pajasecœogo nimigõ, co cœomi'que, co ba'acatibo'queacãrẽ o'ope'ocã'mo, nicũ niwĩ.

*Jesú “Õ'acũ wi'i cõ'ano'rõsa'a” ní'que ni'i
(Mt 24.1-2; Mr 13.1-2)*

5 Ni'cãrẽrã cã bu'erã Jesure Õ'acũ wi'i cjasere ucũcãrã niwã.

—A'ti wi'i ãtãpaga paca añuse me'rã wéeca wi'i añubutiari wi'i ni'i, nicãrã niwã. Tojo nicã ti wi'ipũ cjase ma'masu'ase masã o'o'quere ucũcãrã niwã.

Jesú tojo nisere tũ'ogũ, a'tiro nicũ niwĩ:

6 —Musã a'to ã'ase mutõdijono'rõsa'a. Ne ni'cã ãtãgã apega bu'ipũ yee-turiamũjã'que tojasome, nicũ niwĩ.

*A'ti mũcœo pe'tise dũporo Jesú a'tiro wa'arosa'a ní'que ni'i
(Mt 24.3-28; Mr 13.3-23)*

7 Be'ro cũrẽ sãrĩtiña'cãrã niwã:

—Ësãrẽ bu'egũ, ¿de'ro nicã mũ'ũ ní'que wa'arosari? ¿Ñe'enojõ me'rã ã'ogũsari a'te tojo wa'atjere? nicãrã niwã.

8 Jesú narẽ yũ'ticũ niwĩ:

—Æpẽrã musãrẽ nisoori nĩrã, tũ'omasĩña. Pãjãrã “Yũ'ũ Õ'acũ tutuaro me'rã wee'e; Õ'acũ bese'cũ Cristo ni'i”, nĩrãsama. Tojo nicã “Jesucristo cã a'tiatji nũmũ nitoja'a”, nĩrãsama. Na tojo nicã, tũ'oticã'ña.

9 Musã a'mewẽjẽse quetire tũ'orã, mũcœaticã'ña. A'teta wa'amũ'tãrõsa'a. Tojo nimirõ, a'ti mũcœo pe'tiatjo dũ'sa'a yujupũ.

10 Be'ro narẽ ninemocũ niwĩ:

—Ni'cã curuacjãrã ape curuacjãrã me'rã a'mequẽrãsama. Tojo nicã ni'cã di'tacjãrã ape di'tacjãrã me'rã a'mewẽjẽrãsama.

11 Peje apesepũre mũpũtũ di'ta narãsãse wa'arosa'a. Tojo nicã mũjaboase, dutitise wa'arosa'a. Ë'mũsepũre wiose paca bajarosa'a.

12 »A'te tojo wa'ase dũporo Æpẽrã musãrẽ bu'iri ñe'erãsama. Ña'arõ weerãsama. Musãrẽ musã nerẽse wi'seripũ beserãsama. Bese, bu'iri sõrõrãsama. Yũ'ũre ãjõpeose bu'iri wiorã tiropũ musãrẽ miarãsama.

13 Na tojo weecã musã, yé cjasere wererãsa'a.

14 “Wiorãrẽ a'tiro nĩrãti”, ni wãcũque'tiyuticã'ña.

15 Yũ'ũ pe'e musãrẽ ucũmasĩatjere o'oguti. Musãrẽ ã'atu'tirã ne ni'cã põtẽosome. Na “Tojo niwe'e”, ni ye'sumasĩsome.

16 Musã pacũsumũapũta musãrẽ wiorãpũre weresãrãsama. Musã ni'cũ põ'rã nimirã, musã acawererã quẽ'rã, musã me'rãcjãrã mejãrõta weerãsama. Musã ni'cãrẽrãrẽ wẽjẽrãsama.

17 Yũ'ũre ãjõpeose bu'iri nipe'tirocjãrã musãrẽ ã'atu'tirãsama.

18 Tojo weemicã, musãrẽ ne mejẽcã wa'ama'asome.

19 Yũ'ũre ãjõpeodu'utirã, yũ'rũwetirãsa'a. Yũ'ũ pacũ tiropũ catinu'cũrãsa'a.

20 »Musã Jerusalẽrẽ surara ti macã sumuto be'toanũ'cãcã ã'arã, masĩña. “Ti macã maata cõ'ano'rõsa'a”, ñña.

²¹ Tojo wa'acã ĩ'arã, Judea di'tapũ nirã ũrũpagupũ du'tiaya. Macãpũ nirã aperopũ wa'aya. No'o weseripũ nirã macãpũre majãmitojatiticã'ña.

²² Te nũmũrĩ Ő'acũ ye queti ojãca pũrĩpũ ní'caronojõta wa'arosa'a. Bu'iri da'rese nũmũrĩ nirõsa'a.

²³ Tojo wa'ase nũmũrĩ numia nijĩpacosãnumiarẽ, tojo nicã põ'rã mi'rĩrã cũorãrẽ bujaweose nũmũrĩ nirõsa'a. Na ũmũñarõ wa'amasĩsome. A'ti di'tapũre ũpũtũ pi'etise nirõsa'a. Ő'acũ masãrẽ ũpũtũ waro bu'iri da'regusami.

²⁴ Āpẽrã a'mewẽjẽrõpũ wẽjẽno'rãsama. Āpẽrãrẽ nipe'tiro di'tapũ bu'iri ñe'e miarãsama. Ape di'tacjãrã judío masã nitirã Jerusalẽrẽ mutõdijorãsama. Mutõdijo, ti macã wiorã sãjãrãsama. Ő'acũ judío masã nitirãrẽ "Tocã'rõ tojo weerãsama" ní'caro ejatuaro tojo weerãsama, nicũ niwĩ Jesú.

*Ő'acũ macũ masũ weronojõ ũpũtigũ ¿de'ro wee a'tigusari? nise ni'i
(Mt 24.29-35,42-44; Mr 13.24-37)*

²⁵ Jesú cã bu'erãrẽ a'tiro ninemocũ niwĩ:

—A'ti ũmũco pe'tiati dũporo mujĩpũ ũmũcocjũrẽ, ñamicjũrẽ, ñocõarẽ peje mejẽcã bajuse wa'arosa'a. A'ti di'tapũre nipe'tise di'tacjãrã dia pajiri maa bũsuse, pã'cõrĩrẽ tũ'orã, ¿ñe'enojõ nisari? nĩrã, ũcũarãsama.

²⁶ Masã a'ti di'tapũre wa'atjere wãcũrã, ũpũtũ uirã, tũ'omasĩse pe'tirãsama. Nipe'tirã ũ'mũarõpũ nirã narãsãcã weeno'rãsama.

²⁷ Tojo wa'ari cura yũ'ũ Ő'acũ macũ masũ weronojõ ũpũtigũ o'mecururipũ tutuaro me'rã asistedijaticã, masã ĩ'arãsama.

²⁸ Te peje wa'anũ'cãrĩ curare wãcũtutua e'catiya. Ŭ'mũarõpũ ĩ'amorõrã weronojõ co'teya. Maata mũsã yũ'rũono'rãsa'a, nicũ niwĩ Jesú.

²⁹⁻³⁰ Apeye queose o'onemocũ niwĩ tja:

—Otese higueragũ wãmeticjũ o no'o nicjũ yucũgũ pũrĩ ñasãwĩjicã, "Cũ'ma dũporo ni'i", nisa'a.

³¹ A'te weronojõ yũ'ũ todũporo ní'que peje wa'acã, "Cã'rõacã Jesú a'ti di'ta wiogũ sãjãtjo dũ'sasa'a", nirãsa'a.

³² »Diacjũ mũsãrẽ weregũti. A'te peje tojo wa'ari curare nirã wẽrĩsome. Tojo wa'asere ĩ'ape'ocã'rãsama.

³³ A'ti ũmũco, a'ti di'ta pe'tidijarosa'a. Yũ'ũ ucũse, yũ'ũ bu'ese pũrĩcã ninu'cũcã'rõsa'a. Nipe'tise yũ'ũ ní'que queoro wa'arosa'a.

³⁴ »Yũ'ũ a'tiatji nũmũrẽ mũsã ne masĩtisa'a. Tojo weerã mũsã basu añurõ co'teya. Ña'arõ weesere weepori nĩrã, weeticã'ña. Que'aticã'ña. A'ti ũmũco cjasere wãcũque'titicã'ña. Tojo weerã mũsã wãcũña marĩrõ yũ'ũ a'tiati nũmũ nicã, ña'arã bocaẽjapejano'some.

³⁵ Wa'icũrãrẽ wãcũña marĩrõ sã'rĩsãa bi'anũ'cõrõ weronojõ mũsãrẽ wa'aticã'to. Ti nũmũrẽ nipe'tirã nipe'tirocjãrã tõ'orãsama. Tojo weerã tũ'omasĩña.

³⁶ Mũsã añurõ apoyuya. Te pi'etiatje ũsãrẽ yũ'rũweticã weeya nĩrã, ñubuenũ'cũcã'ña. Tojo nicã yũ'ũ Ő'acũ macũ tiropũ uiro marĩrõ põtẽrĩajã ñubueya, nicũ niwĩ Jesú.

³⁷ Jesú ũmũcorinucũ Ő'acũ wi'ipũ bu'emũjãcũ niwĩ. Ñami ějãcã pe'ere ũrũgũ Olivo wãmeticjũpũ nibo'reamũjãcũ niwĩ.

³⁸ Masã nipe'tirã Ő'acũ wi'ipũ bo'reacãcure cã bu'esere tũ'orã wa'amũjãcãrã niwã.

22

*Jesure ñe'erãtirã na apoyu'que ni'i
(Mt 26.1-5,14-16; Mr 14.1-2,10-11; Jn 11.45-53)*

1 Cã'rõ Pascua bosenuṃu wa'atjo du'sacaro niwã. Ti bosenuṃurẽ pã bucuase me'rã morëti'quere ba'acãrã niwã. Ti bosenuṃu judío masã na ñecũsumua Egiptopu ní'cãrã wija'quere wãcũrĩ bosenuṃu nicaro niwã.

2 Titare pa'ia wiorã, Moisé oja'quere bu'eri masã “¿De'ro wee Jesure wějërõuamitito?” nicãrã niwã. Tojo nimirã, masãrẽ ui nicãrã niwã.

3 Na tojo nícaterore Juda na “Iscariote” nino'gũpũre wãtĩ sãjãacu niwĩ. Cũ doce Jesú bu'erã me'rãcjã nicu nimiwĩ.

4 Juda pa'ia wiorã, tojo nicã Õ'acũ wi'i co'terã wiorã tiropu wa'acu niwĩ. Na tiropu ejagu, Jesure o'otje cjasere ucũcu niwĩ.

5 Cũ tojo nisere tu'orã, uputu e'caticãrã niwã.

—Mu'u tojo weecã, niyeru wapayerãti, nicãrã niwã.

6 Cũ “Jau, cãrẽ musãrẽ ï'ogũti”, nicu niwĩ. Be'ro, “¿De'ro nicã yu'ure Jesure wiorãpũre masã marĩrĩ cura o'oroũamitito?” ni wãcũcu niwĩ.

Jesú cã bu'erã me'rã cã ba'atũo'que ni'i

(Mt 26.17-29; Mr 14.12-25; Jn 13.21-30; 1Co 11.23-26)

7 Be'ro masã na pã bucuase me'rã morëti'quere ba'ari bosenuṃu nicaro niwã. Ti nuṃu nicã, ni'cũ oveja wĩ'magũrẽ na Pascua bosenuṃu ba'acjũre wějësama.

8 Titare Jesú Pedro, Juãrẽ a'tiro ni o'ócũ niwĩ:

—Marĩ Pascua bosenuṃu ba'atjere apoyurã wa'aya, nicu niwĩ.

9 Na cãrẽ sërĩtiña'cãrã niwã:

—¿No'opu ãsã apoyucã uasari? nicãrã niwã.

10 Jesú narẽ nicu niwĩ:

—Musã macãpu wa'aya. Topu sãjãarã, ni'cũ masũ acoga tuupeogũre bocaejape-jarãsa'a. Cãrẽ sirutu, cã no'o wa'aro sãjãña.

11 Ti wi'i wiogũre niña: “Ësãrẽ bu'egũ a'tiro niami: ‘¿No'opu nisari yu'u bu'erã me'rã Pascua bosenuṃu ba'atji tucũ?’ niami”, niña.

12 Musã tojo nicã, u'muarõca tucũ apoyuca tucũjopũre ï'ogũsami. Topu marĩ ba'atjere apoyuya, nicu niwĩ.

13 Be'ro Pedro, Juã macãpu wa'acãrã niwã. Jesú narẽ ní'caronojõta nipe'tisere bocacãrã niwã. Topu na ba'atjere apoyucãrã niwã.

14 Be'ro Jesú cã besecũ'cãrã me'rã ba'arãtirã ejanujãcãrã niwã.

15 Na dujipe'tica be'ro Jesú narẽ nicu niwĩ:

—Yu'u musã me'rã a'te Pascua ba'asere yu'u wërĩse duporo uputu ba'atũosĩ'rĩ'i.

16 Musãrẽ ni'cãrõacã a'tiro nigũti. Ne apaturi a'tiro weenemosome. Weegusa'a tja nipe'tise yu'u wiogu sãjãtu'ajaca be'ropu, nicu niwĩ.

17 Tojo níca be'ro sĩ'rĩrĩ pare mii, cã pacu Õ'acũrẽ e'catise o'ocũ niwĩ. Be'ro cã bu'erãrẽ a'tiro nicu niwĩ:

—Sĩ'rĩña. A'merĩ ducawaa, sĩ'rĩña.

18 Musãrẽ nigũti. A'te u'seducaco vino ni'cãrõacã marĩ sĩ'rĩrã weronojõ weenemosome. Be'ro yu'u pacu yu'ure wiogu sõrõca be'ro musã me'rã apaturi ma'ma vinorẽ sĩ'rĩnemogũsa'a tja, nicu niwĩ.

19 Be'ro pãgãrẽ mii, Õ'acũrẽ e'catise o'ocũ niwĩ. Tu'ajanu'cõ, ducawaa, cã bu'erãrẽ o'ogu, a'tiro nicu niwĩ:

—A'te yu'u upu ni'i. Musã ye niatjere wërĩbosaguti. A'tiro yu'u ni'cãrõacã wee'caronojõ weenu'cũcã'ña. Tere wéerã, yu'u musãrẽ wërĩbosasere wãcũña, nicu niwĩ.

20 Na ba'áca be'ro sĩ'rĩrĩ pa me'rã quẽ'rãrẽ mejãrõta weecu niwĩ. Cũ bu'erãrẽ tiãgũ, a'tiro nicu niwĩ:

—A'ti pa, yé dí me'rã Õ'acũ masãrẽ apeye ma'ma “A'tiro weeguti” ní'quere cũugũsami. Yũ'u wẽrĩgũ, dí o'mabũrose me'rã mũsã ña'arõ wee'quere wẽrĩ wapayebosaguti.

²¹ »Tojo nimicã, yũ'ure wiorãpũre o'oacjũ yũ'u me'rã a'to dujimi.

²² Cũ yũ'u Õ'acũ macũ masũ weronojõ upũtigũre o'ocã, Õ'acũ ye queti ojãca pũrĩpũ nĩrõnojõta wa'aro wee'e. Tojo wa'amirõ, yũ'ure wiorãpũre o'ogũma ña'abutiario wa'arosa'a, nicũ niwĩ.

²³ Tojo nicã tũ'orã, cũ bu'erã na basu a'merĩ sẽrĩtiña'cãrã niwã:

—¿Noa nisariba cũrẽ wiorãpũre tojo weeacjũ? nicãrã niwã.

Jesú bu'erã “¿Ni'inojõ ãpẽrã yũ'rũoro niyũ'rũnũ'cãgũsari?” ní'que ni'i

²⁴ Be'ro Jesú bu'erã upũtu a'merĩ ucũcãrã niwã:

—Marĩ wa'terore ¿noa nĩrõsariba marĩ yũ'rũoro niacjũ? nicãrã niwã.

²⁵ Tere tũ'ogu, Jesú narẽ a'tiro nicũ niwĩ:

—A'ti nucũcãrẽ dutirã ti di'tare miwapa wa'asama. Ti di'tacjãrã na dutino'rã pe'ere “Masãrẽ weetamurã nima”, nisama.

²⁶ Mũsã na wiorã weronojõ weeticã'ña. A'tiro pe'e weeya. Æpẽrã yũ'rũoro niyũ'rũnũ'cãgũ, mejõ nigũ weronojõ weeya. Æpẽrãrẽ dutigũ dutino'gũ weronojõ weeya.

²⁷ Mũsã tũ'oña'cã, ¿ni'inojõ pe'e apĩ yũ'rũoro niyũ'rũnũ'cãsari? ¿Ba'adujigũ o cũrẽ ba'ase ecagu pe'e? Ba'adujigũ pe'e apĩ yũ'rũoro niyũ'rũnũ'cãmi. Yũ'u pũrĩcã mũsã wa'teropũ ní'gũ, mũsã dutino'gũ weronojõ ni'i.

²⁸ »Mũsã yũ'u me'rã ninu'cũcã'wũ. Yũ'ure mejẽcã wa'acã, mũsã quẽ'rã tũ'oña'tamuwũ.

²⁹ Tojo weegu yũ'u quẽ'rã yũ'u pacũ yũ'ure o'o'caronojõta mũsãrẽ mũsã dutiatjere o'oguti.

³⁰ A'tiro wéerã, mũsã yũ'u wiogu nĩrõpũ ba'a, sĩ'rĩdujirãsa'a. Tojo weerã ãpẽrã doce cururi Israe cururicjãrãrẽ dutirãsa'a, nicũ niwĩ.

Jesú Pedore “Mũ'u yũ'ure 'Masĩwe'e' nigũsa'a” ní'que ni'i

(Mt 26.31-35; Mr 14.27-31; Jn 13.36-38)

³¹ Marĩ wiogu Jesú cũ bu'erãrẽ a'tiro nicũ niwĩ:

—Simó, tũ'oya. Wãtĩ mũsãrẽ ¿no'ocã'rõ wãcũtutuamitina? ní'gũ, Õ'acũrẽ sẽrĩcũ niami. Ni'cũ masũ trigo perire sũ'awee, te caserire cõ'arõ weronojõ mũsã ãjõpeosere du'uatõ ní'gũ dojoresĩ'rĩmi.

³² Cũ tojo weecã ĩ'agũ, yũ'u pe'e ãjõpeodu'ubutiaticã'to ní'gũ, Õ'acũrẽ mũ'urẽ sẽrĩbosapũ. Be'ro mũ'u apaturĩ ãjõpeogu tja, mũ'u acawererã yũ'ure ãjõpeorãrẽ wãcũtutuacã weeya, nicũ niwĩ.

³³ Cũ tojo nicã tũ'ogu, Pedro yũ'ticũ niwĩ:

—Yũ'u wiogu, yũ'u quẽ'rã mũ'urẽ bu'iri da'reri wi'ipũ miacã, wa'aguti. Mũ'u wẽrĩcã quẽ'rãrẽ, wẽrĩmasĩ'i, nicũ niwĩ.

³⁴ Jesú cũrẽ nicũ niwĩ:

—Pedro, mũ'urẽ a'tiro nigũti. Ni'cãcã ñami cũrẽ'quẽ uuati dũporo i'tiati yũ'ure “Cũrẽ masĩwe'e,” nigũsa'a, nicũ niwĩ.

Jesú wẽrĩati dũporo cũ bu'erãrẽ were'que ni'i

³⁵ Be'ro Jesú a'tiro sẽrĩtiña'cũ niwĩ:

—Mũsãrẽ yũ'u ajuri moorã, niyeru sãarõ moorã, sapatu moorã o'ócaterore ¿apeyenojõ dũ'sari? nicũ niwĩ.

Na cũrẽ yũ'ticãrã niwã:

—Ne dũ'satiwũ, nicãrã niwã.

³⁶ Be'ro narē nicu niwī:

—Ni'cārōacāma a'tiro weeya. No'o ajuro cūogu miaña. Niyeru sārō quē'rārē miaña. No'o di'pjī moogū pūrīcā cū yaro su'tiro bu'icjārōrē dua, di'pjīrē duuya.

³⁷ Ō'acū ye queti ojāca pūrīpu yu'ure ojayu'que queoro wa'arosa'a. A'tiro ojano'caro niwā: “Cū quē'rā ña'agū weronojō ña'arā wa'teropure ña'agū nimi', nino'gūsami”, niwā. Nipe'tise yu'ure oja'que queoro wa'arota wee'e, nicu niwī.

³⁸ Tojo nicā tu'orā, cū bu'erā cūrē nicārā niwā:

—Wioгу, ūsā pua di'pjī cūo'o.

Cū narē yu'ticu niwī:

—Añurōsa'a, nicu niwī.

Jesú Getsemaní wāmetiropu cū pacure ñubue'que ni'i

(Mt 26.36-46; Mr 14.32-42)

³⁹ Be'ro Jesú cū ba'adujica tucūpure wijaa wa'acu niwī. Wijaa, cū weese-tironojōpuma Olivo wāmeticju ūrūgūpu wa'acu niwī. Cū bu'erā cūrē sirutucārā niwā.

⁴⁰ Topu etagu, cū bu'erārē nicu niwī:

—Wātī musārē niqesāticā'to nírā Ō'acūrē sērīña, nicu niwī.

⁴¹ Be'ro Jesú na dūporo yoacureropu wa'acu niwī. Topu ñubuegutigu ejaque'acu niwī.

⁴² Ñubuegu, a'tiro nicu niwī:

—Pacu, mu'u uacā, yu'ure a'te ña'arō yu'rūatje wa'aticā'to. Yu'u tojo nimicā, yu'u uaro weeticā'ña. Mu'u uaro pe'e wa'ato, nicu niwī.

⁴³ Be'ro ni'cū Ō'acūrē wereco'tegu u'mūsecjū cū tiropu bajuacu niwī. Bajua, cūrē wācūtutuacā weecu niwī.

⁴⁴ Cū ña'arō ejeripō'rātigu nemorō tutuaro ñubuemujācu niwī. Cū asituuase pacase díperi paca weronojō acosurudijacaro niwā.

⁴⁵ Cū ñubueca be'ro wā'cānu'cā, cū bu'erā tiropu wa'acu niwī. Na bujaweti'cārā niyucā, cārī'cārāpure bocaejacu niwī.

⁴⁶ Narē nicu niwī:

—¿De'ro weerā tocā'rō cārīti? Wā'cānu'cāña. Wātī musārē niqesāticā'to nírā Ō'acūrē sērīña, nicu niwī.

Jesure ñe'ewā'cā'que ni'i

(Mt 26.47-56; Mr 14.43-50; Jn 18.2-11)

⁴⁷ Jesú cū bu'erārē ucūrī cura pājārā masā cū tiropu etacārā niwā. Juda Jesú bu'erā doce me'rācjū ní'cu na dūporo u'mūtāwā'cācu niwī. Jesú tirocure wa'a, cūrē mi'micu niwī.

⁴⁸ Jesú cū tojo weecā, nicu niwī:

—¿Juda, mu'u mi'mise me'rā yu'u Ō'acū macū masū weronojō upūtigure yu'ure ĩ'atu'tirārē ĩ'ogū weeti? nicu niwī.

⁴⁹ Jesú bu'erā cūrē ñe'eatjere masīrā, sērītiña'cārā niwā:

—Ūsā wioгу, ¿di'pjīrī me'rā narē cā'mota'arāsari? nicārā niwā.

⁵⁰ Tojo nīca be'ro ni'cū Jesú bu'egu pa'ia wioгure da'raco'tegure diacjāca o'meperore dūtepā'rēcu niwī.

⁵¹ Tojo weecā ĩ'agū, Jesú nicu niwī:

—Weeticā'ña. Tocā'rōta weeya, nicu niwī.

Be'ro Jesú dūte'caropure ñapeo, yu'rūocu niwī.

⁵² Tu'ajanu'cō, pa'ia wiorārē, Ō'acū wi'ipū co'terārē, tojo nicā judío masā bucurārē cūrē ñe'erā wa'arārē a'tiro nicu niwī:

—¿Musā yajari masūrē ñe'erā a'tirā weronojō yu'ure di'pjīrī, yucupagu me'rā ñe'erā a'titi?

⁵³ Nipe'tise nũmũrĩ yũ'u Ō'acũ wi'ipũ musã me'rã bu'edujiwũ. Tojo weemicã, musã yũ'ũre ñe'etiawũ. Ni'cãrõacã musã yũ'ũre ña'arõ weesere weeritero eja'a. Wãtĩ na'itĩ'arõpũ nigũ musãrẽ cũ ɥaro weedutimi. Tojo weero tojo wa'a'a, nicũ niwĩ Jesú.

Pedro Jesure “Masĩwe'e” ní'que ni'i

(Mt 26.57-58,69-75; Mr 14.53-54,66-72; Jn 18.12-18,25-27)

⁵⁴ Be'ro Jesure ñe'e, pa'ia wioɣũ ya wi'ipũ miacãrã niwã. Pedro yoacurero cũrẽ sirutucũ niwĩ.

⁵⁵ Jesure na miarĩ wi'i sope pũ'topũ pecame'e wĩjãcãrã niwã. Ti me'e sumutopũ sũ'madujibũrocãrã niwã. Pedro quẽ'rã na wa'teropũ sũ'madujicũ niwĩ.

⁵⁶ Tojo weeri cura ni'cõ ti wi'i da'raco'tego Pedro topũ sũ'madujicã ĩ'agõ, ɥpũtũ ĩ'anu'cũbajaque'aco niwõ. A'tiro nico niwõ:

—Ă'rĩ quẽ'rã sĩ'i me'rã sija'cũta nimi, nico niwõ.

⁵⁷ Pedro core nisoogũ, a'tiro nicũ niwĩ:

—Cũrẽ masĩtisa'a, nicũ niwĩ.

⁵⁸ Be'roacã tja apĩ cũrẽ ĩ'a, a'tiro nicũ niwĩ:

—Mũ'u quẽ'rã Jesú me'rãcjũ ni'i, nicũ niwĩ.

Pedro cũrẽ nisoocũ niwĩ tja:

—Niwe'e. Yũ'u cũrẽ ne masĩtisa'a, nicũ niwĩ.

⁵⁹ Be'ro ni'cã hora be'ro apĩ tu'tibocurese me'rã cũrẽ nicũ niwĩ:

—Nirõta ă'rĩ quẽ'rã Jesú me'rã niwĩ. Cũ quẽ'rã Galileacjũta nimiba, nicũ niwĩ.

⁶⁰ Tojo nicã tũ'ogũ, Pedro nicũ niwĩ:

—Ñe'enojõrẽ ucũgũ ucũsa'a. Tũ'otisa'a, nicũ niwĩ.

Pedro ucũpe'otimicã, cũ ucũrĩ cura cãrẽ'quẽ uucũ niwĩ.

⁶¹ Tojo weecã, Jesú cũrẽ majãmiĩ'abũrocũ niwĩ. Topũta Pedro Jesú cũrẽ ní'quere wãcũcũ niwĩ. Jesú cũrẽ a'tiro nicũ niwĩ: “Ni'cãcã ñami cãrẽ'quẽ uuati dũporo mũ'u ĩ'tiati yũ'ũre ‘Cũrẽ masĩwe'e’, nigũsa'a”, nicũ niwĩ.

⁶² Tere wãcũboca wijaa, Pedro ɥpũtũ utiwã'cã wa'acũ niwĩ.

Jesure na bujicã'pe'que ni'i

(Mt 26.67-68; Mr 14.65)

⁶³ Surara Jesure co'teri masã cũrẽ ña'arõ bujicã'a, paacãrã niwã.

⁶⁴ Cũrẽ paa, caperire dũ'tebi'apecãrã niwã. Tojo wee, cũrẽ nicãrã niwã:

—Nĩbocaya. ¿Noa mũ'ũrẽ paati? nicãrã niwã.

⁶⁵ Peje apeye ninemo, cũrẽ bujicã'cãrã niwã.

Jesure wiorã tiropũ na mia'que ni'i

(Mt 26.59-66; Mr 14.55-64; Jn 18.19-24)

⁶⁶ Ape nũmũ bo'reacã judío masã bũcãrã, pa'ia wiorã, Moisé oja'quere bu'eri masã nerẽcãrã niwã. Be'ro Jesure na tiropũ miacãrã niwã. Cũrẽ sũrĩtiña'cãrã niwã:

⁶⁷ —Wereya. ¿Mũ'u Ō'acũ bese'cũ Cristota niti? nicãrã niwã.

Cũ narẽ yũ'ticũ niwĩ:

—Yũ'u musãrẽ “Cũta ni'i” nicã, ẽjõpeosome.

⁶⁸ Yũ'u musãrẽ apeyenojõ sũrĩtiña'cã, ne yũ'tima'asome.

⁶⁹ Be'rocure yũ'u Ō'acũ macũ masũ weronojõ ɥpũtigũ Ō'acũ tutuayũ'rũgũ pũ'topũ dujigũsa'a, nicũ niwĩ.

⁷⁰ Tojo nicã tũ'orã, nipe'tirã sũrĩtiña'cãrã niwã:

—¿To pũrĩcãrẽ mũ'u Ō'acũ macũ niti? nicãrã niwã.

Jesú narẽ yũ'ticũ niwĩ:

—Musã nĩrõnojõta cũta ni'i, nicũ niwĩ.

⁷¹ Cũ tojo nicã tũ'orã, na a'tiro nicãrã niwã:

—Āpērā cūrē weresārā a'manemorō ʉatisa'a. Marī basuta cū ucūsere tū'otoja'a, nicārā niwā.

23

Jesú romano masā wioḡu Pilato tiropu ní'que ni'i

(Mt 27.1-2,11-14; Mr 15.1-5; Jn 18.28-38)

¹ Be'ro nipe'tirā wiorā wā'cānū'cā, Jesure Pilato tiropu miacārā niwā.

² Topu ejarā weresārā, a'tiro nicārā niwā:

—Ā'rī ūsā yarā masārē dojorēḡū weemi. A'tiro nimi. “Romano masā wioḡu warore marī wapayewʉasenojōrē wapayeticā'rōʉa'a”, nimi. Apeye quē'rārē “Yʉ'u Ō'acū bese'cū Cristo ni'i”, nimūjāmi. Tojo níḡū, “Wioḡu ni'i” nisī'rīḡū, tojo nimi, nicārā niwā.

³ Tere tū'ogū, Pilato Jesure sērītiña'cū niwī:

—¿Mʉ'ʉta niti judío masā wioḡu? nicū niwī.

Jesú cūrē yʉ'ticū niwī:

—Mʉ'u nírōnojōta cūta ni'i, nicū niwī.

⁴ Tojo nicā tū'ogū, Pilato pa'ia wiorārē, masā topu nirā nipe'tirārē nicū niwī:

—Ne cā'rō ā'rīrē bu'iri bocatisa'a, nicū niwī.

⁵ Na pe'e tojo nimicā, tutuaro me'rā ninemocārā niwā:

—Cū nipe'tirā Judeacjārārē cū bu'ese me'rā dojorēcusiagū weemi. Ne waro Galileapū tojo weenū'cācū niwī. Ni'cārōacārē a'ti macāpū nimi majā, nicārā niwā.

Jesure Herode tiropu mia'que ni'i

⁶ Pilato “Jesú Galileacjū niapū” nicā tū'ogū, āpērārē “¿Nirōta cū Galileacjū niti?” ni sērītiña'cū niwī.

⁷ Na “Cūta nimi”, nicārā niwā. Tere tū'ogū, Herode tiropu cūrē o'ócū niwī. Herode Galilea di'ta wioḡu nicū niwī. Titare cū quē'rā Jerusalēputa nicū niwī.

⁸ Herode toduporopū Jesú Ō'acū tutuaro me'rā weel'omi nisere tū'ocū niwī. Tere tū'ogū, yoacā Jesure ī'asī'rīcū nimiwī. Cū weel'ocā ī'asī'rīcū niwī. Tojo weegū Jesure ī'agū, pūrō e'caticū niwī.

⁹ Jesure peje sērītiña'cū nimiwī. Cū pe'e ne cā'rō yʉ'titicū niwī.

¹⁰ Cū Herode tiropure nicā, pa'ia wiorā, Moisé oja'quere bu'eri masā nicārā niwā. Na ʉpʉtū tutuaro me'rā Jesure weresārā weecārā niwā.

¹¹ Be'ro Herode cū yarā surara me'rā Jesure yabi bujicā'cārā niwā. Cūrē bujicā'rātirā, wiorā sññase su'ti añusere sñapecārā niwā. Tojo weetoja, Herode Pilato tiropu o'ócū niwī tja.

¹² Titare Pilato Herode me'rā toduporopure a'merī ī'atimi'cārā na a'mesū'acārā niwā.

Pilato Jesure wējēduti'que ni'i

(Mt 27.15-26; Mr 15.6-15; Jn 18.39-19.16)

¹³ Be'ro Pilato pa'ia wiorārē, judío masā wiorārē, nipe'tirā masārē neocūucū niwī.

¹⁴ Narē a'tiro nicū niwī:

—Mʉsā ā'rīrē “Masārē dojorēcusiagū weemi”, ni'i. Tojo nírā, yʉ'u tiropu miiticārā niapū. Yʉ'u mʉsā ī'orōpʉta cūrē sērītiña'mi'i. Mʉsā ī'acāta mʉsā weresāsere ne cā'rō bu'iri bocatisa'a.

¹⁵ Herode quē'rā bocaticū niami. Tojo weegū apaturi cūrē yʉ'u tiro o'ócū niami tja. Mʉsā masī'i, cūrē wējērōʉa'a nisere bu'iri moomi.

¹⁶ Tojo weegū cūrē tārādutitoja, du'uwīrōḡūti, nicū niwī Pilato.

¹⁷ Pilato Pascua bosenʉmʉnucūrē masā e'caticā ʉagū, ni'cū bu'iri da'reri wi'ipū nigūrē du'uwīrōmʉjācū niwī.

18 Tojo weerã nipe'tirã ni'cãrõ me'rã caricũcãrã niwã:

—Jesure wějẽcõ'aña. Barrabá pe'ere du'uwĩrõña, nicãrã niwã.

19 Cũ Barrabá Jerusalęcjãrã wiorãrẽ yu'rũnu'cã, narẽ cõ'asĩ'ricũ niwĩ. Te bu'iri, tojo nicã cũ masãrẽ wějẽ'que bu'iri bi'adu'pono'cũ niwĩ.

20 Pilato Jesú pe'ere du'uwĩrõsĩ'ricũ nimiwĩ. Tojo weegu masãrẽ apaturi ucũnemocũ niwĩ tja.

21 Cũ tojo nicã tu'orã, nemorõ caricũcãrã niwã:

—Curusapũ cũrẽ paabi'pe wějẽña, nicãrã niwã.

22 Be'ro i'tiati niboro Pilato ninemocũ niwĩ:

—¿De'ro weegu tojo weebosari? Ā'rĩ ne cã'rõ ña'arõ weeticũ niami. Ne cũrẽ wějẽrõña'a nisere bu'iri bocatisa'a. Cũrẽ tãrãdutitoja, du'uwĩrõgũti, nicũ nimiwĩ.

23 Tojo nicã tu'orã, masã du'ucũurõ marĩrõ upũtu caricũrã, cũrẽ curusapũ paabi'pe wějẽduticãrã niwã. Na tojo weeyurã, na ña'quere bocacãrã niwã.

24 Tojo weegu Pilato na dutisere weecũ niwĩ.

25 Masã du'uwĩrõdutigũre bu'iri da'reri wi'ipũ ni'cũre du'uwĩrõcũ niwĩ. Cũ wiorãrẽ macãpũ yu'rũnu'cãtjĩagũ, masãrẽ wějẽtjĩagũ, ti wi'ipũ dujicũ niwĩ. Jesú pe'ema na ña'caronojõta narẽ wiacã'cũ niwĩ. Mũsã ñaro weeya nígũ, tojo weecũ niwĩ.

Jesure curusapũ paabi'pe wějẽ'que ni'i
(Mt 27.32-44; Mr 15.21-32; Jn 19.17-27)

26 Jesure curusapũ wějẽrã wa'arã na miarĩ cura ni'cũ masũ Simó wãmetigũ Cirene wãmetiri macãcjũ cãpũpũ ni'cũ tojatigũ weecũ niwĩ. Cũrẽ Jesú ya curusare cũ be'ro wũasirutuduticãrã niwã.

27 Jesure pãjãrã masã sirutucãrã niwã. Numia bujawetirã, uti caricũsirutucãrã niwã.

28 Jesú narẽ majãmiĩ'a, a'tiro nicũ niwĩ:

—Jerusalęcjãrã numia, yu'ũre utiticã'ña. Mũsã basu, tojo nicã mũsã põ'rã ye niatje pe'ere utiya.

29 Be'ro mũsã ña'abutiario yu'rurãsa'a. Te numũrĩrẽ mũsã a'tiro nirãsa'a: “Põ'rã marĩcã, añuyũ'rua'a. Ne ni'cãti põ'rãtiña'tirã, ne ni'cãti mi'oña'tirã e'catisama”, nirãsa'a.

30 Titare tojo wa'acã, masã wěrĩsĩ'rĩrã, a'tiro nirãsama: “U'ũpagũ ñsã bu'ipũ bu'ũpeja, wějẽña.” Opa bu'pare a'tiro nirãsama: “U'sãrẽ ña'arõ weesere cã'mota'aya”, nirãsama.

31 Yu'ũ masũ añugũ, bu'iri moogũrẽ ña'arõ weecã, bu'iri cuorã ña'arã pe'ema totã nemorõ ña'arõ weerãsama, nicũ niwĩ Jesú.

32 Āpẽrãrẽ puarã ña'arõ weeri masãrẽ Jesú me'rã wějẽrãtirã miacãrã niwã.

33 Be'ro “Masã boaweeca dupoa” wãmetiropũ ejacãrã niwã. Topũ Jesure curusapũ paabi'penũ'cõcãrã niwã. Tojo nicã puarã ña'arõ weeri masãrẽ ni'cũ diacjũ pe'e, apĩrẽ cũpe pe'e nu'cõcãrã niwã.

34 Jesú cũ pacũ Ō'acũrẽ na curusapũ paabi'penũ'cõca be'ro a'tiro nicũ niwĩ:

—Pacũ, ã'rãrẽ acobojoya. Na yu'ũre tojo weesere tu'omasĩtima, nicũ niwĩ.

Surara cũ ye su'ti nimi'quere nĩbocape wapata'a'cãrãrẽ dũcawaacãrã niwã.

35 Masã topũ ĩ'anu'cũcãrã niwã. Wiorãpũta bujicã'sãjãrã, Jesure a'tiro nicãrã niwã:

—Āpẽrãmarĩcãrẽ yu'ruowĩ. Diacjũta Ō'acũ bese'cũ Cristo ni'i nígũ, ni'cãrõacã cũ basu yu'ruoato, nicãrã niwã.

36 Surara quẽ'rã cũ pu'to wa'a, bujicã'cãrã niwã. Cũrẽ vino pi'ase me'rã morẽ'quere tĩarã,

37 a'tiro nicãrã niwã:

—Mũ'ũ judío masã wiogu ni'i nígũ, mũ'ũ basuta yu'ruoaya, nicãrã niwã.

³⁸ Cũ dũpoa bu'ipũ ni'cã pjĩ õ'ocãrã niwã. A'tiro ojano'caro niwũ: “Ã'rĩ judío masã wiogũ nimi”, nicaro niwũ.

³⁹ Ni'cũ masũ ña'arõ wee'cũ Jesú me'rã curusapũ wã'ñagũ Jesure tu'ticũ niwĩ. A'tiro nicũ niwĩ:

—¿Mu'ũ Õ'acũ bese'cũ Cristo niweti? Mu'ũ basu yu'rũoya. Ësã quẽ'rãrẽ yu'rũoya, nicũ niwĩ.

⁴⁰ Tojo nicã tu'ogũ, apĩ topũ cũ me'rã wã'ñagũ cũ me'rãcjũrẽ tu'tigũ, a'tiro nicũ niwĩ:

—¿Mu'ũ Õ'acũrẽ uiweti tojo níngũ? Marĩ ni'cãrõnojõ curusapũ wẽjẽdutivo'cãrã ni'i.

⁴¹ Marĩ pũrĩcã queoro marĩ ña'arõ wee'quere pi'eti wapayerã wee'e. Cũ pũrĩcã ne ña'arõ weeticũ nimiwĩ, nicũ niwĩ.

⁴² Be'ro Jesure nicũ niwĩ:

—Jesú, mu'ũ wiogũ sãjãgũ, yu'ũre wãcũapa, nicũ niwĩ.

⁴³ Jesú cũrẽ yu'ticũ niwĩ:

—Mu'ũrẽ diacjũta nigũti. Ni'cãcãta yu'ũ me'rã yu'ũ wa'atjo yu'ũ pacu tiro Paraíso wãmetiropũ nigũsa'a, nicũ niwĩ Jesú.

Jesú cũ wẽrĩ'que ni'i

(Mt 27.45-56; Mr 15.33-41; Jn 19.28-30; Heb 6.19-20; 10.19-20)

⁴⁴⁻⁴⁵ Jesú curusapũ wẽrĩrĩ cura dajaritero nicã mujĩpũ umucocjũ asiticũ niwĩ. Nipe'tiro ti di'tapũ na'itĩ'a wa'acaro niwũ. Téé ñamica'a tres nicãpũ na'itĩ'atũocaro niwũ. Tojo wa'ari cura Õ'acũ wi'ipũ pa'ia sãjãarõpũ cã'mota'ayooca casero deco me'rã tũ'rũyojacaro niwũ.

⁴⁶ Be'ro Jesú caricũcũ niwĩ:

—Pacũ, ya ejeripõ'rãrẽ mu'ũrẽ wia'a, nicũ niwĩ.

Tojo nitojaguta, wẽrĩa wa'acũ niwĩ.

⁴⁷ Surara wiogũ romano masũ a'te tojo wa'acã ĩ'agũ, Õ'acũrẽ añurõ wãcũgũ, a'tiro nicũ niwĩ:

—Diacjũta ã'rĩ ne bu'iri moogũ nimiapĩ, nicũ niwĩ.

⁴⁸ Nipe'tirã topũ nirã Jesú wẽrĩcã ĩ'arã, na ye wi'seripũ tojaarã, pũrõ bũjawetirã, na cutirote paawã'cãcãrã niwã.

⁴⁹ Nipe'tirã Jesú me'rãcjãrã pe'e, tojo nicã numia Galileapũ cũrẽ sirutu'cãrã yoaropũ tojo wa'asere ĩ'anu'cũbajaque'acãrã niwã.

Jesure na yaa'que ni'i

(Mt 27.57-61; Mr 15.42-47; Jn 19.38-42)

⁵⁰⁻⁵¹ Topũre ni'cũ Judea di'tacjũ Arimatea wãmetiri macãcjũ José wãmetigũ nicũ niwĩ. Cũ añugũ queoro weeri masũ nicũ niwĩ. Õ'acũ bese'cũ wiogũ sãjãtjere co'tecũ niwĩ. Cũ quẽ'rã judío masã wiorã me'rãcjũ wiogũ nicũ niwĩ. Tojo nimigũ, cũ me'rãcjãrã Jesure wẽjẽsere tu'saticũ niwĩ.

⁵² Jesú wẽrĩca be'ro Pilato tiro Jesú ya upũre sẽrĩgũ wa'acũ niwĩ.

⁵³ Cũrẽ sẽrĩtoja, curusapũ nigũrẽ miidijoo, su'tiro añurĩ casero me'rã omacũ niwĩ. Tu'ajanũ'cõ, ni'cã tuti ãtãgãpũ na se'eca tutipũ, ne ni'cũrẽ yaano'ña marĩrĩ tutipũ cũuocũ niwĩ.

⁵⁴ Cũ tojo weeri numũ na soose dũporo apoyuri numũ nicaro niwũ. Na soatjo cã'rõacã dũ'sacaro niwũ.

⁵⁵ Numia Jesure Galileapũ sirutunũ'cã'cãrã Joseré sirutuwã'cãcãrã niwã. Sirutuwã'cã, Jesure yáaca tutire ĩ'acãrã niwã. “José ¿de'ro wee Jesú upũre cũumiticũ?” ni ĩ'acãrã niwã.

⁵⁶ Na ĩ'aca be'ro wi'seripũ dajarã, u'mutise cũ upũre wa'reatjere apoyucãrã niwã. Tu'ajanũ'cõ, Moisé duti'caronojõta sauru na soowũari numũrẽ soocãrã niwã.

24

*Jesú cǔ masã'que ni'i**(Mt 28.1-10; Mr 16.1-8; Jn 20.1-10)*

¹ Ma'ma semana sãjãñu'cãrĩ nũmu soorinũmu nicã numia apaturi Jesure yaa'caropũ bo'reacã waro wa'acãrã niwã. Na ɯ'mutise na apo'quere miarã weecãrã niwã.

² Na topũ ejarã, ti tuti bi'acaga ɯtãgãjore aperopũ cũñacã ï'acãrã niwã.

³ Tere ï'arã, diacjũ sãjãacãrã niwã. Topũ sãjãejarã, ne marĩ wiogũ Jesú ya upũre bocaticãrã niwã.

⁴ Tojo weerã “¿De'ro wa'apari cãrẽ?” ni wãcũcãrã niwã. Na tojo wãcũrĩ cura wãcũña marĩrõ pũarã ɯmũa su'ti asistese sãña'cãrã na tiropũ bajuanũ'cãcãrã niwã.

⁵ Na ɯpũtu ɯcũa, di'tapũ paamu'rĩque'acãrã niwã. Na tojo weecã, ɯmũa narẽ nicãrã niwã:

—¿De'ro weerã mũsã boa'cãrã nirõnojõpũre catigũre a'mati?

⁶ A'tore marĩmi. Cũ masãtojami. Mũsarẽ Galileapũ nígũ cũ ucũ'quere wãcũña.

⁷ A'tiro niwĩ: “Yũ'u Õ'acũ macũ masũ weronjõ upũtigũ masã ña'arãpũre o'ono'gũsa'a. Na curusapũ yũ'ure wẽjẽrãsama. I'tia nũmũ be'ro masãgũsa'a”, nimiwĩba, ni werẽcãrã niwã.

⁸ Na tojo nicãpũta, Jesú cũ ucũ'quere wãcũbocacãrã niwã.

⁹ Na masãpepũ ní'cãrã tojatarã, Jesú bu'erã oncere nipe'tise na ï'a'quere werẽcãrã niwã. Tojo nicã ãpẽrã Jesure ẽjõpeorã nipe'tirãrẽ werẽcãrã niwã.

¹⁰ Jesú besecũú'cãrãrẽ queti mia'cãrã a'ticũrã numia nicãrã niwã: María Magdalena, Juana, apego María Santiago paco, tojo nicã ãpẽrã numia nicãrã niwã.

¹¹ Na tojo weremicã, Jesú besecũú'cãrã na weresere ẽjõpeoticãrã niwã. Na nima'asere weronjõ tũ'ocãrã niwã.

¹² Na tojo weemicã, Pedro pe'e masãpepũ ï'agũ wa'agũ, omawã'cãcũ niwĩ. Ti tutipũ ejagũ, mu'rĩque'a, Jesure oma'que caserire sumutopũ tuupe'epeo'que dia'cãrẽ ï'acũ niwĩ. Be'ro tojo wa'a'quere ï'amarĩa, ¿de'ro wa'apariba? nígũ, cũ ya wi'ipũ tojaa wa'acũ niwĩ.

*Emaús wãmetiri macã wa'ari ma'apũ Jesú pũarãrẽ bajua'que ni'i**(Mr 16.12-13)*

¹³ Jesú cũ masãca nũmũrẽta pũarã cãrẽ ẽjõpeorã na ya macã Emaús wãmetiri macãpũ ma'apũ wa'arã weecãrã niwã. Jerusalẽrẽ wijawã'cãcã, Emaúpũ ejatjo pũa hora wa'aro nicaro niwã.

¹⁴ Na topũ wa'arã, nipe'tise Jesure wa'a'quere ucũwã'cãcãrã niwã.

¹⁵ Tere ucũrĩ cura Jesú na tiropũ eja, na me'rã sijawã'cãcũ niwĩ.

¹⁶ Cãrẽ ï'amirã, ï'amasĩticãrã niwã. Õ'acũ narẽ ï'amasĩcã cã'mota'acũ niwĩ.

¹⁷ Jesú narẽ sãrĩtiña'cũ niwĩ:

—¿Mũsã ñe'enojõrẽ ucũwã'cãrã weeti? nicũ niwĩ. Cũ tojo nicã, na pũrõ bũjawetirã, tojanũ'cãcãrã niwã.

¹⁸ Ni'cũ Cleofas wãmetigũ yũ'ticũ niwĩ:

—Nipe'tirã a'te nũmũrĩ Jerusalẽpũ wa'a'quere masĩpe'ticã'sama. ¿Mũ'ũ ni'cũta ti macãpũ cãjĩmigũ, tojo wa'asere masĩtico'teati? nicũ niwĩ.

¹⁹ Cũ tojo nicã, Jesú narẽ nicũ niwĩ:

—¿De'ro wa'ati? nicũ niwĩ.

Cãrẽ nicãrã niwã:

—Jesú Nazarecjũrẽ wa'a'quere ucũrã weepũ. Cũ Õ'acũ ye queti weremũ'tãrĩ masũ niwĩ. Cũ Õ'acũ ï'orõpũ, masã ï'orõpũre cũ weese, cũ ucũse me'rã tutuayũ'rũamiwĩ.

²⁰ Pa'ia wiorã, tojo nicã marĩ wiorã cãrẽ romano masãrẽ curusapũ paabi'pe wẽjẽdutirã o'owã.

21 Cūrē “Romano masā dutisere cō'agũ, Israe curuacjārā wioḡu sājāḡsami”, ni wācūmiwũ. Apeyema cūrē wējēca be'ro i'tia nũmu wa'a'a.

22 Ni'cārērā numia ũsā me'rācjārā na werese me'rā ũsārē ucucā weema. Ni'cācā bo'reacā cūrē yaa'caropu ejacārā niama.

23 Na cū upure bocaticārā niama. ũsārē a'tiro niama. “ũsā quē'ese weronojō Ő'acūrē wereco'terā u'musecjārārē ĩ'apu. 'Jesú catimi', niama”, ni quetiwereama ũsārē.

24 Na tojo wérēca be'ro āpērā ũsā me'rācjārā cūrē yaa'caropu ĩ'arā ejacārā niama. Na numia ní'caronojōta ĩ'acārā niama. Jesú pe'ema ĩ'aticārā niama, nicārā niwā.

25 Tojo nisere tu'ogũ, Jesú narē nicu niwĩ:

—Musā tu'omasīwe'e. ¿No'ocā'rō yoacā musā Ő'acũ ye queti weremu'tārĩ masā oja'quere ējōpeotirā ninu'cūrāsari?

26 “Ő'acũ bese'cu Cristo cū wioḡu sājāse duporo pi'etigusami”, ni ojacārā niwā, nicu niwĩ.

27 Be'ro nipe'tise Ő'acũ ye queti oja'ca pūrĩpu cū ye cjase ucūserē werecu niwĩ. Moisé cū oja'que me'rā werenu'cācu niwĩ. Téé Ő'acũ ye queti weremu'tārĩ masā na oja'que me'rā yapatida'reocu niwĩ.

28 Be'ro na wa'aro Emaúpũ ejacā, Jesú ti macāpu yu'ruagutigu weronojō weecu niwĩ.

29 Cū tojo weecā ĩ'arā, cūrē na me'rā tojaduticārā niwā. A'tiro nicārā niwā:

—ũsā me'rā tojayá. Na'ique'a wa'aro wee'e. ũami ējārō wee'e, nicārā niwā.

Tojo weegũ na me'rā tojagũ, wi'ipũ sājāacu niwĩ.

30 Be'ro na me'rā ba'adujigu pāḡārē mii, Ő'acūrē e'catise o'ocu niwĩ. Tu'ajanũ'cō, ducawaa, narē o'ocu niwĩ.

31 Cū tojo weecā ĩ'arā, na “Jesúta nimi”, ni ĩ'amasīcārā niwā. Na tojo ĩ'amasīcāta, cū bajudutia wa'acu niwĩ.

32 Cū bajudutica be'ro na a'merĩ nicārā niwā:

—Marĩ ma'apu a'tirā, cū Ő'acũ ye queti oja'ca pūrĩ cjasere bu'ecā, añurō waro tu'oña'su, nicārā niwā.

33 Tojo nírāta, maata Jerusalēpu majāmitojaa wa'acārā niwā. Topũ tojatarā, Jesú cū bu'erā oncere, āpērā na me'rācjārā me'rā nerē'cārārē bocaejacārā niwā.

34 Topũ nerē'cārā narē a'tiro nicārā niwā:

—Nirōta marĩ wioḡu Jesú wērĩ'cupũ nimigũ, masācu niami. Simó Pedro cūrē ĩ'acu niami, nicārā niwā.

35 Be'ro na puarā Emaús wa'ari ma'apu wa'a'quere, tojo nicā Jesú cū pā ducawaacā, de'ro wee na ĩ'amasī'quere werēcārā niwā.

Jesú cū bu'erārē baja'que ni'i

(Mt 28.16-20; Mr 16.14-18; Jn 20.19-23)

36 Na ma'apu ĩ'a'quere wereri cura Jesú na decopũ bajuacu niwĩ. Narē añudutigũ, a'tiro nicu niwĩ:

—Musārē musā ye ejeripō'rārĩpu ejerisājāse niato, nicu niwĩ.

37 Cūrē ĩ'amarīa, uputu uicārā niwā. Na “Wērĩ'cu wātĩ nisami”, nicārā nimiwā.

38 Cū narē nicu niwĩ:

—¿De'ro weerā yu'ure uiti? Musā ¿de'ro weerā diacjũ wācūweti?

39 ĩ'aña yu'u omocārĩ, yu'u du'pocārĩrē. Yu'uta ni'i. Yu'ure ñe'eña'rā a'tia. Wērĩ'cu wātĩ musā yu'ure ni'cārōacā ĩ'arō weronojō upūtitimi, nicu niwĩ.

40 Tojo níca be'ro cū omocārĩrē, cū du'pocārĩrē, na paabi'pe'que cāmirē ĩ'ocu niwĩ.

41 Na e'cati ĩ'amarīatjārā, ējōpeoticārā niwā yujupu. Tojo weegũ narē nicu niwĩ:

—¿A'tore ba'ase marĩti? nicu niwĩ.

⁴² Cũ tojo nicã tu'orã, wa'i sũsõ'cũre cũrẽ o'ocãrã niwã.

⁴³ Tere ñe'e, na i'orõpũ ba'acũ niwĩ.

⁴⁴ Be'ro narẽ nicũ niwĩ:

—A'te yũ'ũre wa'a'quere todũporo mũsã me'rã nígũ, weremiwũ: “Nipe'tise Moisé yũ'ũre oja'que, Õ'acũ ye queti weremu'tãrĩ masã na oja'que queoro wa'arosa'a”, nimirũ. “Tojo nicã Salmo wãmetiri pũrĩpũ na oja'caronojõta yũ'ũre wa'arosa'a”, niwũ, nicũ niwĩ.

⁴⁵ Be'ro tere narẽ Õ'acũ ye queti ojãca pũrĩ cjasere tu'omasĩcã weecũ niwĩ.

⁴⁶ Narẽ Jesú a'tiro nicũ niwĩ:

—Yũ'ũre a'tiro ojano'wũ: “Cristo Õ'acũ bese'cũ wẽrĩgũsami. I'tia numũ cũ wẽrĩcã be'ro masãgũsami.

⁴⁷ Cũ ye queti masãrẽ wẽrĩbosasere nipe'tirocjãrãrẽ wereno'rõsa'a. Jerusalẽpũ me'rã weredũ'pocãtino'rõsa'a. A'tiro nirãsama: ‘Mũsã ña'arõ wee'quere bujaweti dũcayucã, Õ'acũ acobojogũsami’ ”, ni ojano'wũ.

⁴⁸ »Mũsãta tojo wa'a'quere i'atjãrã, “Jesure diacjũta wa'awũ”, nímasĩ'i.

⁴⁹ Yũ'ũ pacũ mũsãrẽ “Espĩritu Santure o'ógũti”, niwĩ. Cũ ní'caronojõta yũ'ũ mũsãrẽ o'ógũti. Espĩritu Santu mũsãpũre dijatagũ, u'mũse cjase tutuasere o'ogũsami. Tojo weerã Jerusalẽpũ cũ dijaticã, yucueniña yujupũ, nicũ niwĩ.

Jesú u'mũsepũ mũjãa'que ni'i

(Mr 16.19-20)

⁵⁰ Be'ro Jesú Jerusalẽ sumuto Betaniapũ narẽ miacũ niwĩ. Topũ eja, cũ omocãrĩ sĩomorõ, narẽ “Yũ'ũ pacũ mũsãrẽ añurõ weeato”, nicũ niwĩ.

⁵¹ Tojo nígũta, yoacurero mũjãa, u'mũsepũ miimũjãa wa'ano'cũ niwĩ.

⁵² Te be'ro cũrẽ e'catipeorãtirã, ejaque'acãrã niwã. Be'ro pũrõ e'catise me'rã Jerusalẽpũre tojaacãrã niwã.

⁵³ Na Õ'acũrẽ e'catise o'orã, Õ'acũ wi'ipũ wa'anu'cũcã'cãrã niwã.

Teófilo, mũ'ũrẽ tocã'rõta oja'a.

Luca

Juã Jesucristo ye quetire oja'que ni'i

A'ti pũrĩ a'tiro weero ojano'pã nise ni'i

Ã'rĩ judío masũ Zebedeo macũ, Santiago acabiji nicu niwĩ. Cũ paco Salomé wãmetico niwõ. Co Jesú paco María ma'mio nico niwõ. Tojo weegu Jesú Juã basucu nicu niwĩ. Ne waropure Juã wa'i wẽjẽrĩ masũ nicu niwĩ. Ã'rĩta Jesú besecũú'cãrã wa'terore cũ uputu ma'igũ waro nicu niwĩ. Cũ, cũ ma'mi Santiago me'rã tojo wa'abosa'a nirõ marĩrõ ï'oduarã niyucã, Jesú narẽ Boanerges pisucu niwĩ. Tojo nígũ, “Bũpo Põ'rã” weronojõ pũrĩrõ ucũ'u nígũ, tojo nicu niwĩ. Juã Jesú me'rã sijagu cũ bu'egu nicu niwĩ. Juãta Pedro me'rã Jesú masãca be'ro cãrẽ sĩosõrõcũuocapepu o'mawã'cãcaterore Pedro duporo ti pepure ejamu'tãcu niwĩ.

A'ti pũrĩ judío masã nitirãrẽ oja'caro weronojõ ojano'caro niwũ. Tojo nicã Jesú bu'esere sirutu'cãrã cũ yere na da'ra'quere añurõ waro ojano'butiacaro niwũ. A'ti pũrĩ ãjõpeose cjasere, ma'ise cjasere ucũyu'rũnu'cã'a. A'ti pũrĩ Jesure ãjõpeodutiro cũ weeseti'caronojõta, cũ ucũ'caronojõta ojano'o.

Õ'acũ macũ masũ weronojõ uputigu cũ a'ti'que ni'i

¹ Ne waroputa a'ti turi weese duporo Õ'acũ macũ cũ me'rã nitojacu niwĩ. Õ'acũ nisetisere ï'oacju cũ quẽ'rã Õ'acũta nicu niwĩ.

² Ne waropu Õ'acũ me'rã ni du'pocãtitojacu niwĩ.

³ Õ'acũ cũ macũ me'rã nipe'tisere weecu niwĩ. Nipe'tise cũ me'rã weeno'que ni'i.

⁴ Õ'acũ macũ catise pe'titise o'ogu nimi. Tojo nicã a'ti turicjãrãrẽ sĩ'ose weronojõ nimi. Cũ añusere, diacjũ cjasere ï'omi.

⁵ Cũ a'ti turicjãrã na'itĩ'arõpu weronojõ nirãrẽ añusere cũ pacu ye cjasere ï'ogu a'tigu weecu niwĩ. Na'itĩ'ase sĩ'osere cã'mota'amasĩtisa'a. A'te weronojõ ña'ase cãrẽ põtẽoticaro niwũ.

⁶ Õ'acũ cũ macũ a'tise duporo umu ni'cãrẽ o'õmu'tãcu niwĩ. Cũ yu'cu weronojõ Juã wãmetiwĩ.

⁷ Juã Õ'acũ macũ a'ti turicjãrãrẽ sĩ'oweegu a'tiatjere ucũmu'tãgũ niwĩ. Nipe'tirã Õ'acũ macũrẽ ãjõpeoato nígũ tojo weewĩ.

⁸ Cũ a'ti turicjãrãrẽ sĩ'oweegu waro nitiwĩ. Tojo weronojõ o'ogu, sĩ'oweegu a'tiacju ye cjasere weremu'tãrĩ masũ a'ticu niwĩ.

⁹ Titare sĩ'ogũ waro Jesucristo a'ti turipure bajuatojacu niwĩ. Cũta nipe'tirãrẽ Õ'acũ ye cjasere ï'ocu niwĩ.

¹⁰ Maataputa Õ'acũ cũ me'rã a'ti di'tare weecu niwĩ. Cũ a'topu nicã, cũ wéeca di'tacjãrã nimirã, cãrẽ ï'amasĩticãrã niwã.

¹¹ Cũ ya di'tapu a'ticu niwĩ. Tocjãrã cũ ya di'tacjãrã pe'e cãrẽ ñe'etiwã.

¹² Ni'cãrãrã cãrẽ ñe'e ãjõpeowã. Nipe'tirã cãrẽ ãjõpeorãrẽ Õ'acũ põ'rã sãjãcã weewĩ.

¹³ Õ'acũ põ'rã nise pacusumua põ'rãtise weronojõ niwe'e. Cũ macũrẽ ãjõpeose me'rã pe'e cũ põ'rã nino'o.

¹⁴ Õ'acũ macũ Õ'acũ nisetisere ï'ogu, a'ti turipure a'ticu niwĩ. Masũ ãjãtjãgũ, ãsã me'rã niwĩ. Masãrẽ ma'iyu'rũwĩ. Nipe'tise cũ ucũ'que, tojo nicã cũ wee'que diacjũ niwũ. Cũ Õ'acũ weronojõ tutuayu'rũgu, añuyu'rũgu niwĩ. Cũ tojo weesetisere ï'awũ. Cũ Õ'acũ macũ ni'cũta nimi. Tojo weegu cũ pacu weronojõ nimi.

¹⁵ Juã Õ'acũ macũ ye quetire weregu, a'tiro niwĩ:

—Ā'rīta nimi yu'u musārē ucū'cu. A'tiro nimiwāba: “Be'ropu ni'cū a'tigusami. Cū yu'u bajuase dūporopu nitojacu niwī. Tojo weegu cū yu'u nemorō nimi”, niwī Juā.

¹⁶ Marī nipe'tirā cū añuse o'osere ñe'eticā weewe'e. Nipe'tirā ñe'enu'cūcā'a.

¹⁷ Ō'acū dutise Moisé me'rā o'ono'caro niwū. Jesucristo me'rā pe'e Ō'acū marīrē ma'isere masīno'o. Tojo nicā diacjū cjasere masīno'o.

¹⁸ Ne ni'cū Ō'acūrē ī'aticu niwī. Cū macū ni'cūta cū me'rā ninu'cūgū cū pacure marīrē masīcā weewī.

Juā masārē wāmeyeri masū Jesucristo ye cjasere were'que ni'i

(Mt 3.3,11-12; Mr 1.2-3,7-8; Lc 3.4-6,15-17)

¹⁹ Jerusalēcjarā judío masā wiorā, pa'iare Juā tiropu sērītiña'dutirā o'ócārā niwā. Tojo nicā Leví ya curuacjārārē o'ócārā niwā. Na cū tiropu etarā, “¿Ñamunojō waro nibutiamiti mu'u?” niwā cūrē.

²⁰ Cū narē diacjū yu'tiwī:

—Yu'u Ō'acū bese'cu Cristo mejēta ni'i.

²¹ Na cūrē apaturi sērītiña'wā:

—¿To pūrīcārē ñamunojō niti? ¿Mu'u todūporocjū Ō'acū ye queti weremu'tārī masū Elía mejēta niti?

Juā narē yu'tiwī:

—Niwe'e.

Na cūrē apaturi sērītiña'nemowā tja:

—¿Mu'u sō'onícū Ō'acū yere weremu'tārī masū, masā na “A'tiacju niaru” na ní'cu mejēta niti?

Juā narē “Niwe'e”, niwī.

²² Cū tojo nicā tu'orā, cūrē “¿To pūrīcārē ñamunojō niti mu'u? Ūsā queoro mu'u yu'tisere miasī'rīsa'a ūsārē o'ócārā tiropu. ¿Mu'u basu de'ro tu'oña'ti mu'u?” ni sērītiña'wā.

²³ Juā narē yu'tiwī:

—Dūporocjū Ō'acū ye queti weremu'tārī masū Isaía wāmetigu ní'caronojōta “Ni'cū yucu marīrō, masā marīrōpu caricūnu'cūbajaque'atigusami” nino'cu ni'i. Isaía a'tiro nicu niwī:

Marī wiogu a'tiatji ma'arē apoyuya.

Diacjūca ma'a, añurī ma'a quē'rārō weronojō weeyuya, ni ojacu niwī.

Marī wiogu a'tiati dūporo musā nisetisere apoyuya, musā wācūsere dūcayuya ní'gū, tojo nicu niwī.

²⁴⁻²⁵ Juārē sērītiña'cārā, fariseo masā o'ócārā cūrē sērītiña'nemowā tja:

—To pūrīcārē mu'u Ō'acū bese'cu Cristo, o Elía o sō'onícū Ō'acū ye queti weremu'tārī masū nitimigū, ¿de'ro weegu wāmeyeti?

²⁶ Juā narē niwī:

—Yu'u aco me'rā wāmeye'e. Apī ni'cū musā wa'teropure musā ī'amasītigu nimi.

²⁷ Cū yu'u be'ro werenu'cāgūsami. Be'ropu werenu'cā'cu nimigū, yu'u nemorō niyu'rūnu'cāmi. Yu'u pe'e mejō nigū waro ni'i. Cū ye sapatu tuweemasītigu weronojō cūrē ne ni'cārōwijimasītisa'a, niwī Juā.

²⁸ A'te Betania wāmetiro Jordā wāmetiri maa siaquijipu tojo wa'awu. Topu Juā masārē wāmeyewī.

Ō'acū cū bese'cu masārē yu'rūoatje ni'i

²⁹ Tojo wa'áca be'ro ape nūmu pe'e Juā Jesús a'ticā ī'awī. Cūrē ī'agū, a'tiro niwī:

—Ī'aña, ā'rī nimi Ō'acū o'ógū. Cū oveja wī'magū na wējē ūjūamorōpeogu weronojō nimi. Cū wērīse me'rā a'ti turicjārā ña'arō wee'quere acobojogusami.

³⁰ Yu'u musārē todūporopure a'tiro ucūgū, ā'rīrēta ucūwū. A'tiro niwū:

—Be'ropu ni'cũ a'tigusami. Cũ yu'u bajuase daporopu nitojacu niwĩ. Tojo weegu cũ yu'u nemorõ nimi.

³¹ Yu'umarĩcã cũrẽ masĩticãti. Masĩtimigũ, Israe curuacjãrã cũrẽ masĩato nĩgũ narẽ aco me'rã wãmeyegu a'tiwu, niwĩ Juã.

³² Juã ninemowĩ tja:

—Cãrũ Espĩritu Santu buja weronojõ bajugu dijati, ã'rĩ Jesú bu'ipũ ejapejami.

³³ Ne waro cũrẽ ne ĩ'amasĩtiwu. Todaporopu Õ'acũ yu'ure aco me'rã wãmeyedutigũ, a'tiro niwĩ: “Mu'u Espĩritu Santu dijati, ni'cũpũre ejapejacã ĩ'agũsa'a. Cũ masãrẽ Espĩritu Santure o'oacju nigũsami”, niwĩ Õ'acũ.

³⁴ A'te tojo wa'acã, yu'u cũrẽ ĩ'amasĩwũ. Tojo weegu musãrẽ were'e. Cũta nimi Õ'acũ macũ, ni werewĩ Juã.

Ne waro Jesú bu'erã ninu'cã'que ni'i

³⁵ Tojo wa'áca be'ro ape numu Juã cũ wãmeyewuaroputa niwĩ tja. Æsã puarã, yu'u, tojo nicã André Juã bu'erã niwũ.

³⁶ Titare Jesú ũsã pu'to yu'rũacã ĩ'agũ, Juã a'tiro niwĩ:

—Ī'aña, ã'rĩ nimi Õ'acũ o'ógũ. Oveja wĩ'magũ weronojõ nimi.

³⁷ Cũ tojo nisere tu'orã, ũsã Juãrẽ sirutumi'cãrã Jesú pe'ere sirutunu'cãwũ.

³⁸ Æsã tojo weecã, Jesú ũsãrẽ majãmiĩ'awĩ.

—¿Ñe'enojõrẽ uati? niwĩ.

Æsã cũrẽ yu'tiwu:

—Rabbí ¿no'opu niati mu'u? niwũ. Rabbí, ũsã ye me'rã nĩrõ, “Æsãrẽ bu'egu” nĩsĩ'rĩrõ wee'e.

³⁹ Cũ ũsãrẽ niwĩ:

—Te'a. Ī'arã a'tia, niwĩ.

Æsã cũ me'rã wa'awu. Ñamica'apu niyucã, cũ me'rã nina'ia wa'awu.

⁴⁰ André, yu'u me'rã Jesure sirutugu, Simó Pedro acabiji niwĩ.

⁴¹ Cũ, cũ ma'mi Simórẽ maata a'magũ wa'awĩ. Cũrẽ nicu niwĩ:

—Mesías masãrẽ yu'rũoacju, Õ'acũ o'óguti ní'cũre bocaejapu, nicu niwĩ. Mesías, Cristo Õ'acũ bese'cu nĩsĩ'rĩrõ wee'e.

⁴² André Simórẽ Jesú tiropu pijiejawĩ. Cũrẽ ĩ'agũ, Jesú a'tiro niwĩ:

—Mu'u Simó ni'i, Joná macũ. Be'ro mu'u Cefas wãmetigusã'a, niwĩ. Cefas, ũsã ye me'rã nĩrõ, Pedro “ũtãgã” nĩsĩ'rĩrõ wee'e.

Jesú Felipere, Natanaerẽ piji'que ni'i

⁴³ Be'ro cja numu Jesú Galileapu wa'asĩ'rĩwĩ. Cũ topu wa'ase daporu Felipe wãmetigure bocaaja, niwĩ:

—Te'a yu'u me'rã.

⁴⁴ Felipe Betsaida wãmetiri macãcjũ niwĩ. Pedro quẽ'rã, André cũ acabiji me'rã ti macãcjãrãta niwã.

⁴⁵ Felipe Jesú “Te'a” nicã tu'ogu, Natanaerẽ pijigu wa'awĩ. Cũ tiropu ejagu, cũrẽ nicu niwĩ:

—Æsã Õ'acũ bese'cu, Moisé cũ ya pũrĩpu oja'cũre bocaejapu. Õ'acũ ye queti weremu'tãrĩ masã quẽ'rã cũrẽta ojacãrã niwã. Na oja'cu Jesú Nazarecjũ José macũ na nino'gũ niami.

⁴⁶ Natanae cũrẽ nicu niwĩ:

—¿Mu'u tu'oña'cã, Nazarepũre añurã nibosari?

Felipe cũrẽ yu'ticu niwĩ:

—Te'a ĩ'arã marĩ.

⁴⁷ Jesú Natanae a'ticã ĩ'agũ, cũrẽ niwĩ:

—Ā'rī nimi Israe curuacjũ waro. Ō'acũ ɥaro queoro weegú nimi. Ne nisoose moomi.

⁴⁸ Jesú tojo nicã tu'ogu, Natanae cãrẽ sãrĩtiña'wĩ:

—¿De'ro wee mu'u yu'ure masĩti?

Jesú Natanaerẽ yu'tiwĩ:

—Yu'u mu'urẽ Felipe pijise duporo ĩ'atojaru. Mu'u yucu higuera wãmeticju docapu niaru.

⁴⁹ Natanae cãrẽ niwĩ:

—Ësãrẽ bu'egu, mu'u Ō'acũ macũ Israe curuacjãrã wiogu ni'i.

⁵⁰ Jesú cãrẽ niwĩ:

—¿Mu'u “Higueragu docapu niaru” niseacãrẽ tu'ogu, yu'ure ëjõpeoti? Be'ropure mu'u a'te nemorõ añuse waro ĩ'agũsa'a, niwĩ.

⁵¹ Jesú ninemowĩ:

—Nirõta ni'i. Be'ropu musã u'muse pãrĩcã ĩ'arãsa'a. Yu'u Ō'acũ macũ masũ weronojõ upatigu ni'i. Ō'acũrẽ wereco'terã u'musecjãrã yu'u tiropu dijati, mujãamujãcã ĩ'arãsa'a, niwĩ Jesú.

2

Jesú cã tutuaro me'rã ĩ'onu'cã'que ni'i

¹ I'tia numu Felipe, Natanaerẽ Jesú pijica be'ro Galileapure Caná wãmetiri macãpu ni'cũ omocã du'tewĩ. Cãrẽ bosenumu weepeowã. Jesú paco topu nico niwõ.

² Ësã quẽ'rãrẽ Jesú me'rã pijiwã.

³ Na bosenumu weeri cura vino na sĩ'rĩsere tojaque'a wa'awã. Tojo weego Jesú paco co macũrẽ niwõ:

—Macũ, vino pe'tia wa'apu.

⁴ Cũ core yu'tiwĩ:

—¿De'ro weeacjo yu'ure wereti? Yu'u pacu cũu'que ejawe'e yu'ure yujupu, niwĩ.

⁵ Tojo nimicã, co pe'e ti wi'i tĩaco'terãrẽ niwõ:

—Nipe'tise cũ dutisenucũ queoro weeya.

⁶ Topu seisparu ãtã me'rã wee'queparu niwã. Judío masã ña'asere coerã aco poseyeseparu niwã. Ni'cãrũrẽ aco cincuenta o setenta litro sãjãseparu niwã.

⁷ Jesú ti wi'i tĩaco'terãrẽ niwĩ:

—A'teparupu acore piosãaña.

Na cũ dutironojõta weewã. Teparure añurõ piosãamu'muõ'owã.

⁸ Tojo wéeca be'ro Jesú narẽ niwĩ:

—Cã'rõ bosenumu su'ori weegú tiropu waamii, miaña, niwĩ.

Na “Jau” ni, miawã.

⁹ Ti bosenumu su'ori weegú Jesú weesere masiticu niwĩ. Topu tĩaco'terã dia'cũ aco ní'quere cũ vino ducayu'quere masiwã. Ti bosenumu su'ori weegú tere sĩ'rĩña'gũ, omocã du'te'cure pijio, niwĩ:

¹⁰ —Ne waro vino tĩarã, añusere tĩamu'tãsama. Pajiro sĩ'rica be'ropu mejõ nisema tĩabu'ipeosama. Mu'u añuse vino pe'ere be'ropu tĩadutiapã.

¹¹ Jesú a'tere Galilea wãmetiro Caná wãmetiri macãpu weewĩ. A'te ne waro cũ tutuaro me'rã wee'onu'cã'que ni'i. Tere ĩ'arã, ãsã cũ bu'erã cãrẽ ëjõpeowu.

¹² Tojo wa'aca be'ro Jesú Capernau wãmetiri macãpu wa'awĩ. Cũ paco, cũ acabijirã cũ me'rã wa'awã. Ësã cũ bu'erã quẽ'rã wa'awu. Ti macãpure ãsã pejeti numuĩ niwã.

Jesú Ō'acũ wi'ipũ nirãrẽ cõ'awĩrõ'que ni'i
(Mt 21.12-13; Mr 11.15-18; Lc 19.45-46)

¹³ Judío masã bosenuṁṁ Pascua wãmetiri bosenuṁṁ dũporo niwũ. Ti bosenuṁṁ na ñecũsumṁa Egiptopṁ ní'cãrã wija'quere wãcũrĩ bosenuṁṁ niwũ. Ti bosenuṁṁ dũporoacã Jesú Jerusalẽpṁ wa'awĩ.

¹⁴ Topṁ etagṁ, Õ'acũ wi'ipṁ wa'awĩ. Ti wi'ipure wa'icurã duarãrẽ i'awĩ. Na wecuare, ovejare, tojo nicã bujare duawã. Na wẽjẽ, Õ'acũrẽ ùjũamorõpeojã niwã. Æpẽrã quẽ'rã apeye di'ta cjasere niyeru dũcayuri masã topṁ dujiwã.

¹⁵ Na tojo weecã i'agũ, Jesú tãrãrĩ dare apowĩ. Ti da me'rã wa'icurã duarãrẽ, na yarã ovejare, wecuare tãrãnrũwĩrõpe'ocã'wĩ. Niyeru dũcayuri masã pe'ere niyerure õrẽstedijowĩ. Na ye mesarire tuuquecũpe'ocã'wĩ.

¹⁶ Buja duarãrẽ niwĩ:

— Æ'rãrẽ miijajaaya. Yũ'u pacṁ ya wi'ire duari wi'i weeticã'ña.

¹⁷ Cũ tojo weecã i'arã, todũporocjũ Davi cũ oja'quere ùsã wãcũwũ. Cũ a'tiro ojacṁ niwĩ:

Õ'acũ, mũ'u ya wi'ire ma'iyũ'rũmajã'a.

Na mũ'u ya wi'ire ña'arõ weecã i'agũ, pũrõ bujaweti'i, ni ojacṁ niwĩ.

¹⁸ Judío masã wiorã cũ cõ'awĩrõcã i'arã, Jesure sërĩtiña'wã:

— ¿Noanojõ dutiro me'rã mũ'u duari masãrẽ cõ'awĩrõmasĩti? Mũ'u tojo weemasĩsere weeĩ'ose me'rã i'oña ùsãrẽ.

¹⁹ Jesú narẽ yũ'tiwĩ:

— A'ti wi'ire cõ'acã'ña. I'tia nũṁṁ be'ro yũ'u apoguti tja.

²⁰ Wiorã cũrẽ niwã:

— Basiowe'e. A'ti wi'ire wéerã, cuarenta y seis cũ'marĩ yoogowã. ¿Mũ'u pe'e i'tia nũṁṁ be'ro tu'ajanũ'cõgũsari tja? niwã.

²¹ Jesú ti wi'ire ucũgũ, cũ ya upure ucũgũ weewĩ.

²² Æsã cũ ucũ'quere cũ wẽrĩ masãca be'ropṁ tũ'omasĩwũ. Tere wãcũrã, cũ ucũ'quere “Diacjũta nipĩ”, ni ãjõpeowṁ. Tojo nicã Õ'acũ ye queti ojãca pũrĩpṁ cũrẽ oja'que quẽ'rãrẽ ãjõpeowṁ.

Jesú masã wãcũsere i'ape'ocã'sami nise ni'i

²³ Pãjãrã Jerusalẽpṁ Pascua bosenuṁṁrẽ nerẽwã. Na Jesú tutuaro me'rã weeĩ'osere i'awã. Tere i'arã, Õ'acũ o'ó'cũ nimi nĩrã, cũrẽ ãjõpeowã.

²⁴⁻²⁵ Jesú pe'e narẽ i'amasĩpe'ogṁ, ne ãpẽrã werero marĩrõ cũ basu masã na wãcũsere masĩpe'ocã'wĩ. Tojo weegṁ cũ “Yũ'ure ãjõpeoma”, nitiwĩ.

3

Nicodemo Jesú me'rã ucũ'que ni'i

¹ Ni'cũ fariseo masũ Nicodemo wãmetigṁ niwĩ. Cũ ãpẽrã judío masã wiorã me'rã niwĩ.

² Ni'cã ñami Nicodemo Jesú tiropṁ i'agũ etawĩ. Jesure ucũwĩ:

— Æsãrẽ bu'egṁ, Õ'acũ mũ'u me'rã nimi. Tojo weegṁ cũ tutuaro o'oro me'rã mũ'u weeĩ'omasĩ'i. Mũ'u weeĩ'o'quere i'arã, ùsã a'tiro masĩ'i. Õ'acũ ùsãrẽ bu'edutigṁ mũ'urẽ o'ópĩ.

³ Jesú cũrẽ niwĩ:

— Mũ'urẽ nirõta nigũti. Ne ni'cũ ne waropṁ cũ bajuanũ'cã'caro weronojõ bajuaapotigṁ, ne Õ'acũ tiropṁ wa'amasĩtisami.

⁴ Nicodemo cũrẽ sërĩtiña'wĩ:

— ¿De'ro basiobosari marĩ bucũáca be'ro apaturi majãmisãjãa, marĩ paco ya paapṁ bajuacã tja? Marĩ pacopure apaturi bajuamasĩtisa'a.

⁵ Jesú cũrẽ yũ'tiwĩ:

—Mũ'urē diacjũta nigũti. Ne aco me'rã wãmeyeno'tigũ, tojo nicã Espiritu Santu dũcayuno'tigũ, Õ'acũ tiropũ sãjãamasĩtisami.

⁶ Masã põ'rã masãta nima. Náta tja Espiritu Santu me'rã bajaaporã, Õ'acũ põ'rã wa'asama.

⁷ Yũ'u "Nipe'tirã ne waropũ bajuanũ'cã'caro weronojõ apaturi bajaaporõũ'a" nisere tu'ogũ, tu'omarĩaticã'ña.

⁸ Espiritu Santu me'rã dũcayusere ucũgũ wee'e. Espiritu Santu wĩ'rõ weronojõ nimi. Wĩ'rõ no'o Ɂaro bũsũ wẽetuuwã'cãsa'a. Masĩno'ña marĩ'i, Ɂno'opũ cjasẽ a'tiapari? "Topũ wa'aro wee'e", nino'ña marĩ'i. Te weronojõ Espiritu Santu masãrẽ apaturi bajaapocã weese ï'ano'ña marĩ'i, niwĩ Jesú.

⁹ Nicodemo sãrĩtiña'wĩ tja:

—¿De'ro wee Espiritu Santu me'rã bajaata basiosari?

¹⁰ Jesú cãrẽ yũ'tiwĩ:

—¿Mũ'u Israe curuacjãrãrẽ Õ'acũ ye cjasere bu'egũ nimigũ, a'tere masĩweti?

¹¹ Mũ'urē diacjũta nigũti. Ɔsã masĩsere, Ɔsã ï'a'quere mũsãrẽ werewũ. Mũsã ẽjõpeowe'e.

¹² A'ti nucũcã cjasere yũ'u ucũcã marĩcãrẽ, mũsã ẽjõpeowe'e. Ɔ'mũse cjasere yũ'u werecãma, nemorõta yũ'ure ẽjõpeotibosa'a.

¹³ »Ne ni'cũ masũ Ɂ'mũsepũre wa'aña'dijati'cũ marĩmi. Yũ'u ni'cũta Ɂ'mũsepũ ní'cũ dijatiwũ. Yũ'u Õ'acũ macũ masũ weronojõ upatigũ Ɂ'mũsecjũ ni'i. Tojo weegũ yũ'u Ɂ'mũse cjasere masĩ'i.

¹⁴ »Dũporopũ yucũ marĩrõ, masã marĩrõpũ Moisé aña queose na wee'cũre Ɂ'mũarõ yucũgũpũ yoocũ niwĩ. Moisé añarẽ wee'caronojõta masã yũ'ure Ɂ'mũarõpũ yoorãsama.

¹⁵ Nipe'tirã yũ'ure ẽjõpeorã, pecame'epũ wa'asome. Õ'acũ me'rã catinu'cũrãsama, niwĩ Jesú.

Õ'acũ cũ macũ ni'cũ nigũrẽ o'ó'que ni'i

¹⁶ Õ'acũ a'ti nucũcãcãrãrẽ Ɂpũtu ma'ígũ, cũ macũ ni'cũ nigũrẽ o'ó'cũ niwĩ. Te me'rã nipe'tirã cũ macũrẽ ẽjõpeorã, pecame'epũ wa'asome. Na cũ me'rã catinu'cũcã'rãsama.

¹⁷ Õ'acũ a'ti turicjãrãrẽ bu'iri da'regũti ní'gũ mejẽta cũ macũrẽ o'ó'cũ niwĩ. Narẽ yũ'ruogũ pe'e tojo weecũ niwĩ.

¹⁸ Õ'acũ cũ macũrẽ ẽjõpeorãrẽ bu'iri da'reesome. Cũ macũ ni'cũ nigũrẽ ẽjõpeoticã pũrĩcãrẽ, bu'iri da'regũsami.

¹⁹ A'tiro ni'i. Jesucristo sĩ'ose weronojõ nimi. Cũ Õ'acũ yere ï'ogũ a'tiwĩ. Cũ a'ticã, a'ti nucũcãcãrã cũrẽ Ɂaticãrã niwã. Cũrẽ Ɂaronojõ o'orã, ña'arõ weese pe'ere Ɂaripejayurã, na'itĩ'arõpũ nirã weronojõ nicãrã niwã.

²⁰ Nipe'tirã ña'arõ weerã Õ'acũ macũrẽ Ɂatima. Na ña'arõ weesere bajurẽcã Ɂatirã, cũ pũ'to nisĩ'rĩtima.

²¹ Añurõ weerã pe'e cũ pũ'to sirutuma. Na tojo weecã, nipe'tise na weesere "Õ'acũ Ɂaronojõ weema", bajuyoropũ ni masĩno'o.

Juã wãmeyerĩ masũ Jesú yere ucũ'que ni'i

²² Jesú Nicodemorẽ ucũca be'ro Judea wãmetiropũ Ɔsãrẽ cũ bu'erãrẽ sũ'ori wa'awĩ. Topũre masãrẽ wãmeyerã, yoacurecãpũta niwũ.

²³⁻²⁴ Juã wãmeyerĩ masũ cũrẽ bu'iri da'reri wi'ipũ sõrõatji dũporo cũ quẽ'rã wãmeyegũ weewĩ Enón wãmetiri macãpũ. Enón Salim wãmetiro pũ'to niwũ. Topũre dia pajiri maa niwũ. Masã cũ tiropũ wãmeyedutirã wa'awã.

25 Cũ tojo weeri cura ni'cã nãmũ Juã bu'esere siruturã ni'cũ judío masũ me'rã dũ'sasowã'cõcãrã niwã. Judío masã coewuasenojõ me'rã dũ'sasocãrã niwã.

26 Tojo wa'áca be'ro cũ bu'erã Juãrẽ nicãrã niwã:

—Ûsãrẽ bu'egũ, sõ'onícatero Jordã siaquijipũ mũ'u me'rã ní'cũ, ùsãrẽ mũ'u were'cũ ni'cãrõacãrẽ cũ wãmeyegũ weeami. Nipe'tirã cãrẽ siruturã weeama.

27 Juã narẽ yũ'ticũ niwĩ:

—Õ'acũ dutíticã, masã cãrẽ sirututibosama.

28 Musã yũ'u were'quere tũ'otojawũ. Yũ'u “Õ'acũ bese'cũ mejêta ni'i”, niwũ. Yũ'u cũ dũporo o'óyũmũ'tã'cũ ni'i.

29 A'tiro pe'e ni'i. Ni'cũ omocã dũ'tecã, cũ nãmõ cũ yago se'saro nisamo. Cũ me'rãcjũ cũ dũ'tecã ï'agũ, e'catitamusami. Jesú ã'rĩ omocã dũ'te'cũ weronojõ nimi. Masã cãrẽ siruturã cũ nãmõ weronojõ nima. Tojo weegũ yũ'u cũ me'rãcjũ masã cãrẽ sirutucã ï'agũ, e'catitamu'u.

30 Masã ï'orõpũ cũ siape me'rã yũ'u bu'ipũ wa'agusami. Yũ'u pe'e mejõ nigũ tojagũsa'a, nicũ niwĩ Juã cũ bu'erãrẽ.

Õ'acũ macũ u'mũsecjũpũ a'ti'que ni'i

31 Juã cũ bu'erãrẽ ninemocũ niwĩ tja:

—Jesú u'mũsepũ a'ti'cũ nipe'tirã yũ'rũoro nimi. A'ti di'tacjũ a'to cjasere ucũsami. Æ'mũsepũ a'ti'cũ pe'e nipe'tirã yũ'rũoro nimi.

32 Cũ u'mũsepũ ï'a'quere, cũ tũ'o'quere ucũsami. Ne ni'cũ cũ ucũsere ãjõpeotisami.

33 Tojo nimicã, no'o ni'cãrẽrã cãrẽ ãjõpeoma. Na cãrẽ ãjõpeorã, “Õ'acũ diacjũta ucũmi”, ni ï'oma.

34 Õ'acũ Jesucristore Espiritu Santure cũoyũ'rũmajãcã weecũ niwĩ. Tojo weegũ cũ pacũ yere ucũmi.

35 Õ'acũ cũ macũrẽ ma'ígũ, nipe'tisere, nipe'tirãrẽ dutimasĩsere o'ocũ niwĩ.

36 Cũ macũrẽ ãjõpeorãnojo catinu'cũsere cũoma. Cãrẽ ãjõpeosĩ'rĩtirã pe'e Õ'acũ tiropũ wa'asome. Õ'acũrẽ upũtu bu'iri da'reno'rãsama.

4

Jesú Samariacjõ me'rã ucũ'que ni'i

1-3 Pãjãrã masã Jesure sirutuwã. Juã wãmeyeri masũ yũ'rũoro ùsã Jesú bu'erã pe'e masãrẽ wãmeyewũ. Jesú cũ basu narẽ wãmeyetiwi. A'te, pãjãrã masã sirutuse, wãmeyese quetire fariseo masã tũ'ocãrã niwã. Te quetire tũ'oapã ní'gũ, Jesú Judeapũ ní'cũ Galileapũ wa'awĩ.

4 Topũ wa'agũ, cũ Samaria di'tapũ yũ'rũwã'cãwĩ.

5 Ti di'tapũre Sicar wãmetiri macãpũ etawĩ. Ti macã pũ'to dũporocjũ Jacob cũ macũ Joseré o'óca di'ta niwũ.

6 Topũ aco waari pe Jacob cũ wéeca pe niwũ. Jesú to yũ'rũagũ, caributia wa'awĩ. Tojo weegũ dajaritero nicã ti pe sumutopũ soogũ ejanujãwĩ.

7-8 Cũ topũ dujiri cura ùsã ba'ase duurã wa'arã macãpũ pi'awũ. Æsã topũ nirĩ cura ni'cõ numio Samariacjõ ti pepũre aco waago etaco niwõ. Jesú core nicũ niwĩ:

—Yũ'ũre aco tãña.

9 Co cãrẽ yũ'tico niwõ:

—¿De'ro weegũ mũ'u judío masũ nimigũ, yũ'u Samariacjõrẽ aco sãrĩti? nico niwõ. Titapũre judío masã Samaria di'tacjãrã me'rã ne a'mesũ'aticũcãrã niwã. Te ye bu'iri cãrẽ tojo nico niwõ.

10 Jesú nicũ niwĩ:

—Mũ'u Õ'acũ masãrẽ o'osere masĩtisa'a. Yu'u quẽ'rãrẽ masĩtisa'a. Mũ'u masĩgõ pũrĩcã, yu'ure sãrĩboapã. Mũ'u sãrĩcã, yu'u pe'e aco catise o'ose warore o'oboapã.

11 Co ninemoco niwõ tja:

—¿Ñe'e me'rã mũ'u acore waamiibosari? A'ti pe ã'cũa ni'i. ¿No'opu mũ'u aco catise o'osere bocabosari?

12 Marĩ ñecũ Jacob a'ti pe cjasere sĩ'rĩcu niwĩ. Cũ põ'rã, cũ yarã ecarã quẽ'rã sĩ'rĩcãrã niwã. Cũ marĩrẽ a'ti pere cũucũ niwĩ. ¿Mũ'u pe'e cũ nemorõ niti?

13 Cũ core yu'ticũ niwĩ:

—Nipe'tirã a'ti pe cjase acore sĩ'rĩrã, apaturi acowuorãsama.

14 Yu'u o'ose pe'ere sĩ'rĩrã, ne acowuosome. Napure na ye ejeripõ'rãrĩpu aco o'maburonu'cũrõ weronjõ nirõsa'a. Na catinu'cũcã'rãsama.

15 Co cũrẽ nico niwõ:

—To pũrĩcãrẽ yu'ure te acore o'oya. Mũ'u yu'ure o'ocã, yu'u acowuosome. Tojo nicã a'ti pepure aco waasĩ'rĩgõ ĩ'anu'cũsome, nico niwõ.

16 Jesú core nicũ niwĩ:

—Mũ'u marãpure pijigo wa'aya.

17 Co cũrẽ yu'tico niwõ:

—Yu'u marãpu marĩgõ ni'i.

Jesú core nicũ niwĩ:

—Mũ'u “Marãpu moo'o” nĩgõ, diacjũta yu'tiapu.

18 Mũ'u ni'cãmocũrã umua me'rã marãputiña'co nimiwũ. Ni'cãrõacã mũ'u cuogu mũ'u marãpu diacjũ nitimi. Mũ'u ucũse diacjũta ni'i.

19 Tojo nicã tu'ogo, Jesure nico niwõ:

—Mũ'u Õ'acũ ye queti weremu'tãrĩ masũ nisa'a.

20 Æsã ñecũsumua Samariacjãrã sicũ ãrũgũpu Õ'acũrẽ ãjõpeocãrã niwã. Musã judío masã pe'e “Jerusalẽpu Õ'acũrẽ ãjõpeorõsa'a”, ni wãcũ'u, nico niwõ.

21 Jesú core nicũ niwĩ:

—Yu'u ucũsere tu'oya. Cã'rõacã du'sa'a sicũ ãrũgũpu wa'atimirã, Jerusalẽpu wa'atimirã musã Õ'acũrẽ ãjõpeoatjo.

22 Musã Samariacjãrã musã ãjõpeosere añurõ tu'omasĩtisa'a. Æsã pũrĩcã ãsã ãjõpeosere masĩ'i. A'tiro ni'i. Masãrẽ yu'ruoacju judío masũ nigũsami.

23 ãjõpeoritero etarosa'a. A'tiro nicãrẽ nitoja'a. Masã Õ'acũrẽ diacjũta ãjõpeorã na ye ejeripõ'rãrĩpu ãjõpeorãsama. Õ'acũ cũrẽ ãjõpeorãrẽ tojo ãjõpeocã uasami.

24 Õ'acũ bajutigũ nimi. Cãrẽ ãjõpeorã ejeripõ'rãrĩpu diacjũta ãjõpeorõsa'a.

25 Co cũrẽ nico niwõ:

—Yu'u masĩ'i. Mesías, Õ'acũ cũ bese'cu Cristo, a'tigusami. Cũ a'tigũ, marĩrẽ nipe'tisere weregusami, nico niwõ.

26 Tojo nicã tu'ogu, core nibajũrẽcu niwĩ:

—Yu'u mũ'u me'rã ucũgũ Õ'acũ bese'cuta ni'i.

27 Na a'tiro nirĩ cura ãsã ba'ase duurã eja'cãrã Jesú tiropure etawu. Æsã Jesú numio me'rã ucũcã ĩ'arã, ĩ'amarĩa wa'acãti. Ne ni'cũputa cũrẽ “¿Ñe'enojõrẽ uago weeati? o ¿ñe'enojõ cjasere ucũrã weeati?” ni sãrĩtiña'ma'atiwu.

28 Æsã na tiropu etacã ĩ'agõ, co aco waatjure topũta dupocã, macãpu wa'a wa'awõ. Topure etago, masãrẽ wereco niwõ:

29 —Musã quẽ'rã ĩ'arã a'tia. Sõ'o, ni'cũ umu niami. Cũ yu'u de'ro wee'quere masĩpe'ocã'mi. Cũ Õ'acũ bese'cuta niapĩba, nico niwõ.

30 Be'ro co tojo werecã tu'orã, na Jesú tiropu ĩ'arã a'ticãrã niwã.

31 Na a'tiri cura ãsã Jesure ba'ase ecarã weemiwũ.

32 Cũ ãsãrẽ niwĩ:

—Yu'u ba'ase cʉosere musã masĩtisa'a.

³³ Tojo nicã tu'orã, ʉsã cũ bu'erã “¿Apẽrã cũrẽ ba'ase ecatojapari?” ni a'merĩ sẽritiña'wã.

³⁴ Jesú ʉsãrẽ niwĩ:

—Õ'acũ yu'ure o'ówĩ. Yu'u cũ ʉaro weegu wee'e. Cũ weeduti'quere weepe'ogu, yu'u ba'agu weronojõ tu'oña'a.

³⁵ Musã a'tiro ni wãcũ'u: “Ba'paritise mujĩpũrĩ du'sa'a otese dũcatiatjo.” Yu'u pe'e ĩ'acãma, pupi ñairõpu wee'e. Jesú a'tiro ucũgũ, masãrẽ ucũgũ weewĩ. Na cũ ucũsere ẽjõpeoatjo cã'rõ du'sa'a nĩgũ, tojo niwĩ.

³⁶ Ote'quere tũ'rẽrĩ masũ cũ da'ra'que wapa wapeyeno'sami. Ā'rĩ da'ragu weronojõ masãrẽ ẽjõpeocã weegú quẽ'rãrẽ yu'u wapayegusa'a. Ẽjõpeorã, na catinu'cũcã'rãsama. Ne waro weremu'tã'cu, apĩ werenemoturiawã'cãgũ na weresere ẽjõpeocã ĩ'arã, na puarãputa e'catirãsama.

³⁷ Masã ucũwũronojõpũma a'tiro ni'i: “Ni'cũ ne waro otesami. Be'ro te dũcare miirĩ masũ apĩ nisami tja.”

³⁸ Musã yu'u bu'erã te weronojõ ni'i. Āpẽrã Õ'acũ ye cjasere weremu'tãcãrã niwã. Ni'cãrõacãrẽ yu'u musãrẽ na weremu'tã'quere werenemodutigũ o'ó'o. Musã werese me'rã narẽ yarã wa'acã weerãsa'a, niwĩ Jesú.

³⁹ Samariacjõ co ya macãcjãrãrẽ a'tiro nico niwõ:

—Sõ'onícũ nipe'tise yu'u wee'quere masĩpe'ocã'mi. Co tojo nicã tu'orã, pãjãrã cũrẽ ẽjõpeowã.

⁴⁰ Tojo weerã Jesú tiropu a'ti, cũrẽ na tiropu tojadutiwã. Cũ na tiropure puã numu tojaque'awĩ.

⁴¹ Be'ro Jesú cũ weresere tu'orã, pãjãrã ẽjõpeonemowã.

⁴² Be'ro numiorẽ niwã:

—Ẽsã mu'u were'que me'rã dia'cũ cũrẽ ẽjõpeowe'e. Ẽsã basu cũ ucũsere tu'oapu. Tojo weerã cũrẽ ẽjõpeo'o. Ẽsã masĩ'i. Diacjũta niapã. Cũ Õ'acũ bese'cu a'ti turicjãrã masãrẽ yu'ruogu nimi, niwã core.

Jesú wiogu docacjũ macũrẽ yu'ruo'que ni'i

⁴³ Puã numu Samariacjãrã me'rã nica be'ro Jesú Galilea di'tapu wa'awĩ.

⁴⁴ Toduporo a'tiro niwĩ Jesú:

—Õ'acũ ye queti weremu'tãrĩ masũrẽ cũ ya di'tacjãrã ẽjõpeotisama.

⁴⁵ Tojo nimicã, cũ ya di'ta Galileapu etacã, masã tocjãrã pe'e cũrẽ añurõ ñe'ewã. Na quẽ'rã Jerusalẽpu judío masã bosenumu Pascua ĩ'arã eacãrã niwã. Topu Jesú cũ weel'õ'quere ĩ'acãrã niwã. Tojo weerã cũrẽ ẽjõpeowã.

⁴⁶ Jesú Galileapu ejagu, Canãpu aco ní'quere cũ vino wéeca macãpu apaturi dajawĩ. Ti macãpũre ni'cũ Galilea di'ta wiogu docacjũ niwĩ. Cũ, cũ macũ dutitigũre Capernaupu cʉocu niwĩ.

⁴⁷ Cũ, Jesú Judeapu ní'cu Galileapu etapũ nise quetire tu'ogu, Jesú tiropu a'ticu niwĩ.

—Yu'u macũrẽ yu'ruogu a'tia. Cũ wẽrĩse pu'toacãpu niami, niwĩ.

⁴⁸ Jesú cũrẽ niwĩ:

—Musã yu'u weel'oticãma, ẽjõpeowe'e.

⁴⁹ Cũ dutitigu pacu pe'e Jesure niwĩ:

—Wiogu, pajaña'ña. Te'a quero yu'u macũ wẽrĩse duporo.

⁵⁰ Jesú cũrẽ niwĩ:

—Mu'u ya wi'ipu tojaagusa'a. Mu'u macũ catisami, niwĩ. Cũ Jesú tojo nisere tu'ogu, cũ ya wi'ipu tojaa wa'awĩ.

⁵¹ Cũ dajaguti weeri cura cũrẽ da'raco'terã ma'apu põtẽrĩ, cũrẽ werecãrã niwã:

—Mu'u macũ catiami.

⁵² Na werecã, “¿De'ro nicã cũ añunũ'cãti?” ni sêrĩtiña'cu niwĩ. Na “Ñamica'a dajaritero be'ro ujaque suruno'ami”, nicãrã niwã.

⁵³ Na werecã, cũ “Jesú yu'ure ti horata ‘Mu'u macũ catísami’, niami”, nicu niwĩ. Tojo weerã nipe'tirã cũ, cũ ya wi'icjãrã Jesure êjõpeocãrã niwã.

⁵⁴ Ti di'ta Galileapure aco ní'quere vino cũ ducayúca be'ro wiogu macũrẽ yu'rũogu, Jesú puati cũ tutuase me'rã weeĩ'ogũ weewĩ. Judea di'tapu ní'cu dajagu, tere weewĩ.

5

Jesú sijamasĩfigure yu'rũo'que ni'i

¹ Wiogu docacjũ macũrẽ yu'rũoca be'ro Jesú Jerusalẽpu judío masã bosenuũu ĩ'agũ majãmitojaawĩ tja.

² Jerusalẽrẽ sã'rĩsãaca sã'rĩrõpũre ni'cã sope Oveja wãmetiri sope niwũ. Ti sope pu'to na u'arãtirã apóca pe niwũ. Ti pe hebreo ye me'rã Betsaida wãmetiwũ. Ti pe sumutopũre ni'cãmocuse tucũrĩ ti'aya marĩse tucũrĩ niwũ.

³⁻⁴ Te tucũrĩpu pãjãrã dutitirã nucũcãpu cũñawã. Caperi bajuno'tirã, opa cõ'ñerĩ sjarã, tojo nicã sijamasĩtirã niwã. Ti ditarapũre wãcũña marĩrõ ni'cãrẽtiri Õ'acũrẽ wereco'tegũ u'mũsecjũ dijatamũjãpu. Dijata, acore a'meña'cã weemũjãpu. Cũ tojo wéeca be'ro ti pepũ doqueñojãmu'tãgũ yu'rũono'pu. Tojo weerã na cũ yu'rũosere co'terã, topũ cũñacãrã niwã.

⁵ Topũre ni'cũ dutitigu niwĩ. Treinta y ocho cũ'marĩ wa'acaro niwũ cũ dutitiwã'cõca be'ro.

⁶ Jesú ti ditara tiropũ yu'rũagu, topũ cũñagũrẽ ĩ'awĩ. Cũ yoacã dutiticã ĩ'agũ, cũrẽ sêrĩtiña'wĩ:

—¿Mu'u yu'rũono'sĩ'rĩsari? niwĩ.

⁷ Cũ Jesure yu'tiwĩ:

—Wĩogu, yu'ure ne weetamugũ marĩmi. Nipe'tisetiri aco a'meña'rĩ cura yu'u ti pepũ sãjãasĩ'ricã, ãpẽrã yu'u duporo sãjãamu'tãmũjãwã.

⁸ Jesú cũrẽ niwĩ:

—Wã'cãnu'cãña. Mu'u cũñarõrẽ tuutũrẽ, wa'agusa'a.

⁹ Cũ tojo nirĩ cura yu'rũono'cupũ tojawĩ. To be'ro wã'cãnu'cã, cũ cũñarõrẽ tuutũrẽ, sijanũ'cãwĩ. Cũrẽ yu'rũoca nuũu sauru niwũ.

¹⁰ Tojo weerã yu'rũono'cu cũ cũña'carore o'macã ĩ'arã, judío masã wiorã cũrẽ nicãrã niwã:

—¿De'ro weeguti mu'u ni'cãcã marĩ soodutĩca nuũu sauru nimicã, mu'u cũñarõrẽ o'masijati? Marĩrẽ tojo weedutiwe'e.

¹¹ Cũ narẽ yu'ticu niwĩ:

—Yu'ure yu'rũo'cu “Mu'u cũñarõrẽ tuutũrẽ, o'mawã'cãgũsa'a”, niami.

¹² Na cũrẽ nicãrã niwã:

—¿Noanojõ mu'urẽ tojo weedutiati?

¹³ Cũ Jesure masĩticu niwĩ. Jesú sijamasĩfigure yu'rũoca be'ro pãjãrã masã wa'teropũ morẽsu'uwã'cãwĩ. Tojo weegu cũrẽ ĩ'amasĩticu niwĩ.

¹⁴ Be'ro Jesú Õ'acũ wi'ipũ cũrẽ bocaejagu, niwĩ:

—Añurõ weepa. Mu'u yu'rũono'cupũ ni'i. Apaturi ña'arõ weenemoacupa. Mu'u ña'arõ weenemogũ, nemorõ ña'arõ yu'rũgusa'a, niwĩ.

¹⁵ Jesú tojo nicã tu'ogu, judío masã wiorãrẽ weregu wa'acu niwĩ:

—Yu'ure yu'rũo'cu Jesú wãmeticu niami.

¹⁶ Cũ tojo nicã tu'orã, judío masã wiorã Jesú cũ sauru nicã masãrẽ yu'rũo'que quetire masĩcãrã niwã. Tojo weerã cũ me'rã a'pepũrĩnu'cã, cũrẽ wẽjẽsĩ'ricãrã niwã.

¹⁷ Jesú narẽ niwĩ:

—Yu'u pacu da'ranu'cũcã'mi. Yu'u quẽ'rã da'ranu'cũcã'a, niwĩ Jesú.

18 Sauru nicã da'radutitiseru Jesú yu'rũnu'cãse bu'iri wiorã cãrẽ wẽjẽsĩ'rĩwã. Be'ro cũ Õ'acũrẽ “Yu'u pacu nimi” nisere tu'orã, nemorõ cũrẽ wẽjẽsĩ'rĩwã. “Cũ tojo nígũ, Õ'acũrẽ ni'cãrõwijiḡu weemi”, niwã.

Jesucristo cũ ye quetire werese ni'i

19 Jesú narẽ niwĩ:

—Diacjũ musãrẽ wereḡuti. Yu'u Õ'acũ macũ yu'u se'saro apeyenojõ weemasĩwe'e. Yu'u pacu weesere ĩ'a'a. Te dia'cũrẽ wee'e. A'tiro ni'i. Nipe'tise yu'u pacu weesere yu'u quẽ'rã tere wee'e.

20 Yu'ure ma'ígũ, yu'u pacu nipe'tise cũ weesetiseru ĩ'omi. Ni'cãrõacã sija-masĩḡure yu'ruo'que nemorõ be'ropure weegũsami. Musã tere ĩ'amarĩarãsa'a.

21 Yu'u pacu masã wẽrĩ'cãrãrẽ masõmi. Cũ weronojõ yu'u quẽ'rã yu'u masõsĩ'rĩrãrẽ masõḡũsa'a.

22-23 Yu'u pacu masã weesetiseru besetimi. Yu'u pe'ere masãrẽ “Añurõ weema” o “Ña'arõ weema” ni, besedutiwĩ. Nipe'tirã yu'u pacure añurõ ucũma. Yu'u quẽ'rãrẽ añurõ ucũato nígũ yu'ure masãrẽ besedutimi. Yu'ure añurõ ucũtirã, yu'ure o'ócũ quẽ'rãrẽ añurõ ucũtima.

24 »Diacjũta nigũti. Yu'u nisere tu'orã, yu'ure o'ócure ãjõpeorã catinu'cũsere cuoma. Na bu'iri da'reno'some. Na pecame'epu wa'abo'cãrã yu'ruwetitojama.

25 Diacjũta nigũti tja. Cã'rõacã du'sa'a Õ'acũrẽ moorã yu'ure ãjõpeoatjo. Na ãjõpeoritero nitoja'a. Yu'u ucũsere tu'o, tere weerã catinu'cũcã'rãsama.

26 Yu'u pacuta masãrẽ catinu'cũsere o'omasĩmi. Cũta masãrẽ catinu'cũcã weedutigu yu'ure o'õmi.

27 Õ'acũ yu'ure masãrẽ besedutiseru cũuwĩ. Yu'u cũ macũ masã weronojõ uputigu nitjãḡũ, masãrẽ bese'e.

28 Musã a'tere tu'orã, ucuaticã'ña. Ni'cã numu nipe'tirã wẽrĩ'cãrã yu'u ucũsere tu'orãsama.

29 Tere tu'orã, masãperipu ní'cãrã masãpe'tiarãsama. Añurõ weeseti'cãrã catinu'cũajã masãrãsama. Ña'arõ wee'cãrã pe'e bu'iri da're bajuriono'ajã masãrãsama, niwĩ Jesú.

Jesucristo “A'te ye bu'iri yu'u Õ'acũ macũ ni'i” nise ni'i

30 Jesú wiorãrẽ ninemowĩ tja:

—Yu'u basu, yu'u se'saro masãrẽ besemasĩtisa'a. Yu'u pacu uaro, cũ dutironojõ yu'u bese'e. Yu'u uaro weesĩ'rĩsere weewe'e. Yu'u pacu yu'ure o'ócũ uaro wee'e. Tojo weegu yu'u besese queoro ni'i.

31 Yu'u basu yu'u weesere añurõ ucũcã, “Mu'u ucũse wapamarĩ'i”, nibosa'a.

32 Apĩ nimi yu'u ucũsere “Añu ni'i” nigũ. Cũ tojo nigũ yu'u pacu Õ'acũta nimi. Cũ yu'ure “Mu'u weese añu ni'i” nise pũrĩcã, wapatĩ'i.

33 Musã Juã wãmeyeru masũpũre yé cjasere sãrĩtiña'dutirã o'ócãrã niwũ. Cũ queoro yu'ticu niwĩ.

34 Yu'u, yé cjasere masã añurõ ucũato nisere a'magũ mejẽta wee'e. Musã yu'rucã uasã'a. Tojo weegu a'tiro ucũ'u.

35 Juã sĩ'omũ'tãḡũ weronojõ niwĩ. Sĩ'ócjamarĩcã ãjũrõ, añurõ bo'reyusa'a. Te bo'reyuse weronojõ yé quetire añurõ ĩ'owĩ. Musã cũ ucũsere tu'orã, yoaticã tere e'catiwũ.

36 Yu'u weeĩ'o'que Juã ucũ'que nemorõ wapatĩ'i. Yu'u pacu weeduti'que ni'i. Tojo weese me'rã yu'u pacu diacjũta yu'ure o'õwĩ nisere ĩ'o'o.

37 Tojo nicã yé cjasere yu'u pacu, yu'ure o'ócũ añurõ ucũmi. Musã Õ'acũ ucũsere tu'owe'e. Cũ bajusere ĩ'awe'e.

38 Tojo nicã yu'ure cũ o'ócure ãjõpeowe'e. Tojo weero cũ ucũse musãrẽ sãjãwe'e.

39 Musã catinu'cũsere bocarãsa'a nírã, Õ'acũ ye queti ojãca pũrĩrẽ wiopesase me'rã bu'enu'cũcã'a. Musã ti pũrĩ cjasere bu'érã, yé quetireta bu'e'e.

40 Musã catinu'cũsere ãmirã, yu'ure ãjõpeosĩ'rĩwe'e.

41 »Masã yu'ure añurõ ucũcã ãawe'e.

42 Yu'u musãrẽ ã'amasĩ'i. Musã Õ'acũrẽ ma'iwe'e.

43 Yu'u, yu'u pacu ãaro a'topure a'tiwu. Tojo weemicã, musã yu'ure ãawe'e. Apĩ cũ ãaro a'tigu pe'ere musã ãarãsa'a.

44 Musã basuta musã weesere a'merĩ “Añu'u”, nicũña'a. Õ'acũ ni'cũ nigũ “Añu'u” nise pe'ere a'mawe'e. Tojo weecũñarã, ¿de'ro wee musã yu'ure ãjõpeobosau?

45 Musã “Cũ pacupure weresãgũsami”, ni wãcũticã'ña. Musã ãjõpeo'cu Moiséta musãrẽ weresãgũsami. Musã a'tiro wãcũ'u: “Moisé duti'quere queoro wee'e. Tojo weerã u'musepu wa'arãsa'a”, ni wãcũ'u.

46 Musã cũ oja'quere ãjõpeorã pũrĩcã, yu'u quẽ'rãrẽ ãjõpeobosa'a. Moisé cũ oja'que, yé quetita niwã.

47 Cũ yu'ure oja'quere ãjõpeotirã, ¿de'ro wee musã yu'u ucũsere ãjõpeobosau? niwĩ Jesú.

6

Jesú ni'cãmocusetiri mil ãmarẽ eca'que ni'i

(Mt 14.13-21; Mr 6.30-44; Lc 9.10-17)

1 Jerusalẽpu sijamasitigure yu'rũoca be'ro Jesú Galileapu dajatojaawĩ tja. Topu nĩgũ, Galilea cja ditara ape pã'rẽpu pẽ'awĩ. Ti ditarata Tiberia wãmetiwu.

2 Masã cũ wee'ose me'rã dutitirãrẽ yu'rũocã ã'arã, pãjãrã sirutuwã.

3 Ësã ape pã'rẽpu pẽ'atarã, ãrũgũpu mujãa, dujiwu.

4 Titare judío masã bosenuwu wa'atjo Pascua cã'rõacã du'sawu.

5 Jesú pãjãrã masã cãrẽ sirutucã ã'agũ, Felipe niwĩ:

—¿No'opu marĩ na pãjãrãrẽ ecatjere ba'ase duurã wa'arãsari?

6 Felipe ¿de'ro yu'tigusari? nĩgũ, tojo sãrĩtiña'wĩ. Jesú pe'e cũ weeatjere masiyutojacu niwĩ.

7 Felipe cãrẽ yu'tiwĩ:

—Ocho mujĩpũrĩ da'rase wapa narẽ marĩ pã duu ecacã, ne ba'abocatisama.

8 Cũ tojo nicã tu'ogu, ãsã me'rãcũ André, Simó Pedro acabiji Jesure niwĩ:

9 —A'tore ni'cũ wĩ'magũ nimi. Cũ ni'cãmocuse pã cebada me'rã wee'quepagare cuomi. Tojo nicã wa'i puarã cuomi. A'te ba'ase ã'rã pãjãrãrẽ ne se'sasome, niwĩ.

10 Cũ tojo nicã tu'ogu, Jesú niwĩ:

—Narẽ nipe'tirãrẽ dujidutiya. Na dujiro añurõ tátiwu. Tojo weerã nipe'tirã dujiwã. Ni'cãmocusetiri mil ãmua niwã.

11 Be'ro Jesú pãrẽ mii, Õ'acũrẽ e'catise o'owĩ. Tu'ajanu'cõ, ãsãrẽ o'owĩ. Be'ro ãsã masã nipe'tirãrẽ ducawaawu. Mejãrõta wa'i me'rã quẽ'rãrẽ weewĩ. Ësã na ba'asĩ'rĩrõ ejatuario narẽ etiwu.

12 Na ba'a yapíca be'ro Jesú ãsãrẽ niwĩ:

—Na ba'adu'ase cõ'orĩ nĩgũ, tere seesãaña, niwĩ.

13 Ni'cãmocusepaga pã nimi'que ãsã ba'adu'a'quere seesãacãpuma, doce pi'seri mu'muse pi'seri wijawu.

14 Masã Jesú tojo weecã ã'arã, cãrẽ niwã:

—“Õ'acũ ye queti weremu'tãrĩ masũ a'tiacju niapu” ní'cu ã'rĩta nitu'sami.

15 Na cãrẽ uputu tutuario me'rã miaa, wiogu sõrõsĩ'rĩmiwã. Cũ pe'e na tojo weesĩ'rĩsere ã'agũ, cũ se'saro nisĩ'rĩgũ ãrũgũpu mujãa wa'awĩ.

*Jesú acopu sijawã'cã'que ni'i**(Mt 14.22-27; Mr 6.45-52)*

¹⁶ Be'ro na'ique'awã'cãtiri cura ùsã ditarapu bu'awu.

¹⁷ Bu'ata, Capernaupu wa'arã yucusupu mujãsãjãa, ti ditarare pẽ'anu'cãwũ. Na'inucãaca be'ropu niwũ. Jesú titare bajutiwĩ yujupu.

¹⁸ Ësã pẽ'arĩ cura wĩ'rõ uputu wẽetuuwã'cãtiwu. Tojo wa'acã, pã'cõrĩ pacase wã'cãwũ.

¹⁹ Ësã yoaro ni'cãmocuse kilómetro wa'áca be'ro Jesú ùsã tiropu a'tigu, acopu sijawã'cãtiwĩ. Cũrẽ ï'arã, uputu ucawu.

²⁰ Cũ ùsãrẽ niwĩ:

—Yũ'u ni'i. Uiticã'ña, niwĩ.

²¹ Ësã cũrẽ mujãsãjãdutiwu. Cũ sãjãca be'ro ùsã wa'aro ape pã'rẽpu maata ejabaque'owu.

Masã ditara sumutopu cõ'o'cãrã Jesure a'mase ni'i

²² Ape numu masã ape pã'rẽpu toja'cãrã nituopju me'rã ùsã pẽ'a'quere masãcãrã niwã. Tojo nicã “Jesú cũ bu'erã me'rã wa'atiami”, nicãrã niwã.

²³ Na tojo nicũñarĩ cura apeye yucusupawu etacaro niwũ. Tepawu Jesú cũ pacure cũ e'catise o'óca be'ro ùsã ba'a'caropu etacaro niwũ. Te Tiberia cjasepawu nicaro niwũ.

²⁴ Be'ro masã ape pã'rẽpu toja'cãrã Jesú, cũ bu'erã maricã ï'arã, a'tiro weecãrã niwã. Te yucusupawupu mujãsãjãa, Capernaupu Jesure a'marã a'ticãrã niwã.

Jesú masãrẽ werese ni'i

²⁵ Na a'ti pã'rẽpu pẽ'ajarã, Jesure bocaekarã, cũrẽ sãrĩtiña'wã:

—¿Wiogũ, de'ro nicã mu'u pẽ'ajati a'topure?

²⁶ Jesú narẽ yu'tiwĩ:

—Diacjũta nigũti. Musã pã ba'a yapi'que ye bu'iri yu'ure a'ma'a. Yu'u tutuaro me'rã wee'que pe'ere ¿de'ro nirõ weeati? ni tu'omasĩtisa'a.

²⁷ Musã ba'ase dia'cũrẽ wapata'asĩ'rĩrã, da'raticã'ña. Te maata pe'tise ni'i. Apeye ba'asere a'maña. Te catinu'cũse o'ose ni'i. Tereta yu'u Õ'acũ macũ masũ weronojõ uputigu musãrẽ o'ogusa'a. Õ'acũ yu'u pacu yu'ure cũ o'ócu nisere musãrẽ ï'otojawĩ.

²⁸ Na cũrẽ sãrĩtiña'wã:

—¿De'ro weerãsari ùsã Õ'acũ weeduti'quere añurõ weeyapada'reosĩ'rĩrã?

²⁹ Jesú narẽ yu'tiwĩ:

—Õ'acũ musãrẽ weeduti'que a'tiro ni'i. Yu'ure cũ o'ó'cure ëjõpeodutimi.

³⁰ Na cũrẽ sãrĩtiña'wã:

—¿Ñe'enojõ me'rã ï'ogũsari ùsã mu'urẽ ëjõpeocã? ¿De'ro bajuse weegusari?

³¹ Marĩ ñecũsumua maná wãmetisere ba'acãrã niwã. Õ'acũ ye queti ojãca pũrĩpu nĩrõnojõta te ba'ase u'muse cjasere cũ o'o'que nicaro niwũ, niwã Jesure.

³² Cũ narẽ yu'tiwĩ:

—Diacjũta nigũti. Moisé u'muse cjase ba'asere o'oticu niwĩ narẽ. Yu'u pacu pe'e o'ocũ niwĩ. Cũta masãrẽ ba'ase u'muse cjase, diacjũ cjasere o'omi.

³³ Ba'ase u'muse cjase u'musepu dijati'que ni'i. Masãrẽ catinu'cũcã wee'e.

³⁴ Na cũrẽ niwã:

—Wiogũ, te ba'asere ùsãrẽ o'onu'cũcã'ña.

³⁵ Jesú narẽ niwĩ:

—Yu'uta ba'ase u'muse cjase ni'i. Catinu'cũcã wee'e. Yu'ure ëjõpeosirutugu ne ujaboasome. Ne acowuosome. A'tiro ni'i. Ba'a yapigu ujaboatimi. Sĩ'rĩ yapigu acowuotimi. A'te weronojõ yu'ure ëjõpeorã yapirã weronojõ añurõ tu'õña'nu'cũrãsama.

³⁶ Yũ'u todũporo ní'caronojõta yũ'ure ì'amirã, musã ãjõpeowe'e.

³⁷ Nipe'tirã yũ'u pacũ o'o'cãrã yũ'ure ãjõpeosama. Yũ'ure na ãjõpeocã, narẽ ñe'eticã weesome.

³⁸ Æ'mũsepũ ní'cũ yũ'u ñaro weegũ a'titiwũ. Yũ'ure o'ó'cũ dutiro pe'ere weegũ a'tiwũ.

³⁹ Cũ a'tiro ñami. Cũ yũ'ure o'o'cãrãrẽ bajuriocã ñatimi. Na pecame'epũ wa'acã ñatimi. Be'ropũ a'ti ñmũco pe'ticã, yũ'u narẽ masõcã ñasami.

⁴⁰ Yũ'ure o'ó'cũ a'tiro weecã ñami. “Nipe'tirã yũ'ure ãjõpeorã catinu'cũcã'rãsama”, nimi. Yũ'u a'ti ñmũco pe'ticã, narẽ masõgũsa'a, niwĩ Jesú.

⁴¹ Jesú “Yũ'u ñ'mũsepũ dijati'cũ ba'ase weronojõ nigũ ní'i” nicã tũ'orã, judío masã wiorã cũ me'rã ua wa'awã.

⁴² A'tiro niwã:

—¿Ã'rĩ tojo ucũgũ, Jesú, José macũ mejẽta niti? Cũ pacũre, cũ pacore marĩ masĩ'i. ¿De'ro weegũ cũ “Æ'mũsepũ ní'cũ dijatiwũ”, niti?

⁴³ Na tojo nicã tũ'ogũ, Jesú niwĩ:

—Yũ'ure ucjaticã'ña.

⁴⁴ Ne ni'cũ na ñaro yũ'ure sirutumasĩtisama. Yũ'ure o'ó'cũ yũ'u pacũ na yũ'ure ãjõpeocã ñasãmi. Cũ ñasã'cãrã dia'cũ sirutumasĩsama. Yũ'ure siruturãrẽ a'ti ñmũco pe'ticã, masõgũsa'a.

⁴⁵ Õ'acũ ye queti weremũ'tãrĩ masã a'tiro ojacãrã niwã: “Õ'acũ nipe'tirãrẽ bu'egũsami.” Tojo weerã nipe'tirã yũ'u pacũ weresere tũ'o ãjõpeorã yũ'ure siruturãsama.

⁴⁶ »Ne ni'cũ masũ Õ'acũ yũ'u pacũre ì'atimi. Yũ'u cũ me'rã ní'cũ dia'cũ ì'awũ.

⁴⁷ Diacjũta nigũti. Yũ'ure ãjõpeogũ catinu'cũgũsami.

⁴⁸ Yũ'u ñ'mũse cjase ba'ase ni'i. Catinu'cũsere o'o'o.

⁴⁹ Musã ñecũsumũa yucũ marĩrõ, masã marĩrõpũ manãrẽ ba'acãrã niwã. Tere ba'a'cãrã nimirã, wẽrĩa wa'acãrã niwã.

⁵⁰ Yũ'u pe'e ba'ase ñ'mũse cjase pe'ere ucũ'u. Tere ba'arã, catinu'cũcã'rãsama.

⁵¹ Te ba'ase ñ'mũsepũ dijati'cũ yũ'ũta ni'i. Tere ba'arã, catinu'cũcã'rãsama. Yũ'u ba'ase o'ose yũ'u upũ ni'i. Yũ'u upũre a'ti ñmũcocjãrãrẽ catinu'cũdutigu o'ogũti, niwĩ Jesú.

⁵² Cũ tojo nicã tũ'orã, judío masã wiorã a'merĩ ucũwã:

—¿De'ro wee marĩrẽ ã'rĩ cũ upũre ba'adutibosari?

⁵³ Jesú narẽ niwĩ:

—Diacjũta nigũti. Musã yũ'u Õ'acũ macũ masũ weronojõ upũtigu yé upũre ba'atirã, yé díre sĩ'rĩtirã, catinu'cũsome.

⁵⁴ Yũ'u upũre ba'arã, yé díre sĩ'rĩrã pe'e catinu'cũcã'rãsama. Na wẽrĩca be'ro a'ti turi pe'ticã, narẽ masõgũsa'a.

⁵⁵ Yé upũ ba'ase waro ni'i. Yé dí sĩ'rĩse waro ni'i.

⁵⁶ Yé upũre ba'agu, yé díre sĩ'rĩgũ yũ'u me'rã nimi. Yũ'u quẽ'rã cũ me'rã ni'i.

⁵⁷ Yũ'u pacũ catinu'cũgũ yũ'ure o'ówĩ. Yũ'u cũ me'rã cati'i. Tojo weegũ yũ'u upũ ba'agũre catinu'cũcã weegũti.

⁵⁸ Yũ'u ñ'mũsepũ cjase ba'ase dijati'quere ucũ'u. A'te ba'ase manã musã ñecũsumũa ba'a'que weronojõ niwe'e. Na tere ba'amirã, wẽrĩa wa'acãrã niwã. Yé upũre ba'arã pũrĩcã catinu'cũcã'rãsama, niwĩ Jesú.

⁵⁹ Jesú narẽ a'tere Capernaupũ judío masã nerẽrĩ wi'ipũ bu'ewĩ.

Masã Jesure sirutudu'u'que ni'i

⁶⁰ Jesure siruturi masã cũ bu'esere tũ'orã, a'tiro niwã:

—Cũ werese diasayũ'rũa'a. ¿Noa tere tũ'omasĩpõtẽobosau?

⁶¹ Tojo ucũsere tũ'ogũ, Jesú narẽ niwĩ:

—¿Musã yu'u tojo ucüsere tu'satisfari?

⁶² ¿De'ro wa'abosari yu'u Õ'acũ macũ masũ weronojõ upatigu apaturi todaporo yu'u ní'caropu mujãacã tja? Musã tere ï'arã, ¿de'ro tu'oña'bosari?

⁶³ Espiritu Santu catisere o'omi. Marĩ upu marĩrẽ catise o'owe'e. Yu'u ba'ase, s'ĩrsere ucũgũ, po'peapu ejeripõ'rã cjasere ucũgũ wee'e. Yu'u ucüsere ëjõpeorã catinu'cũcã'rãsama.

⁶⁴ Æpërã musã tiropure yu'u weremicã, yu'ure ëjõpeotima yujupu, niwĩ Jesú.

Jesú cürẽ ëjõpeotiajãrẽ ne waroputa masitojacu niwĩ. Tojo nicã cürẽ ãpërãrẽ wëjëdutigu o'oacju quẽ'rãrẽ masitojawĩ.

⁶⁵ Jesú masãrẽ niwĩ:

—Tojo weegu yu'u musãrẽ mejëpu ní'caronojõta ne ni'cũ cã uaro yu'ure sirutu-masĩtisami. Yu'u pacu o'ono'rã dia'cũ sirutumãsĩsama, niwĩ Jesú.

⁶⁶ Tita pãjãrã cürẽ sirutumi'cãrã sirutudu'ucã'wã.

⁶⁷ Na tojo weecã ï'agũ, Jesú ãsã cã bu'erãrẽ sërĩtiña'wĩ:

—¿Musã quẽ'rã wa'asĩ'rĩsari?

⁶⁸ Simó Pedro cürẽ yu'tiwĩ:

—Wiogu, ¿noa pe'ere sirutubosari? Mu'u ucüse catinu'cüsere o'o'o. ¿Ûsã no'opu wa'abosau?

⁶⁹ Ûsã mu'urẽ ëjõpeotoja'a. Ûsã masĩ'i, mu'u añugũ Õ'acũ bese'cuta ni'i.

⁷⁰ Jesú ãsãrẽ niwĩ:

—Yu'u musã docere besewu. Yu'u tojo wéeca be'ro nimicã, ni'cũ musã me'rãcjũ wãtĩ yagu nimi.

⁷¹ Jesú tojo ní'gũ, Juda Iscariotere, Simó macürẽ nigũ weewĩ. Juda ãsã me'rãcjũ nimiwĩ. Tojo nimigũ, be'ropure Jesure ï'atu'tirãpure o'owĩ.

7

Jesure cã acabijirã Judea di'tapu majãmitojaduti'que ni'i

¹ Jesú masãrẽ bu'éca be'ro Galileapu ï'acusiawĩ. Cũ judío masã wëjërĩ ní'gũ, Judea di'tapure wa'asĩ'rĩtiwĩ.

² Titare judío masã ñecũsumua wi'seriacã na wee'quere wãcũsiruturãtirã weewã. Tojo weerã ti bosenuwu niatji daporoacã Jesú acabijirã cürẽ niwã:

³ —A'topure tojaque'aticã'ña. Mu'u bu'esere siruturã tiro Judeapu tojaagusa'a. Topu napure wee'ogũ wa'aya.

⁴ Masã mu'urẽ masĩcã uagu, ya'yioropu wee'otica'rõua'a. Mu'u tere wee'ogũ, nipe'tirã ï'orõpu wee'ogũ wa'aya, niwã.

⁵ Cũ acabijirãputa cürẽ ëjõpeotiwã.

⁶ Jesú narẽ niwĩ:

—Yu'u no'o uaro wa'amasĩtisa'a. Yu'u pacu yu'ure cõu'que ejawe'e yujupu. Musã pürĩcãrẽ wiowe'e; no'o uaro wa'amasĩ'i.

⁷ A'ti unucocjãrã ña'arõ weerã musãrẽ ï'atu'titima. Na ña'arõ niseti'quere werecã, yu'ure ï'atu'tima.

⁸ Musã bosenuwurẽ ï'arã wa'aya. Yu'u pacu yu'ure cõu'caro ejawe'e. Tojo weegu ni'cãrõacãma yu'ua wa'awe'e, niwĩ Jesú.

⁹ Tojo nica be'ro Galileaputa tojacã'wĩ.

Jesú wi'seriacã weeri bosenuwurẽ ï'agũ wa'a'que ni'i

¹⁰ Cũ acabijirã Jerusalëpu bosenuwu ï'arã wa'awã. Be'ropu Jesú quẽ'rã cã acabijirãrẽ sirutuwã'cãwĩ. Topure ne etagu, masã'otiwĩ. Cürẽ masĩcã uatiwĩ.

¹¹ Ti bosenuwu nicã, judío masã wiorã Jesure a'marã, “Sõ'oníc uaro ¿no'opu nisari?” nicãrã niwã.

12 Jesure pājārā masā a'tiro nicārā niwā. Āpērā “Añugũ nimi”, nicārā niwā. Āpērā pe'e “Nitimi, masārē nisoogu ña'agũ nimi”, nicārā niwā.

13 Judío masā wiorārē uirā, nipe'tirā tũ'oropũ Jesú ye cjasere ucũtiwā.

14 Jerusalēpu bosenuṃmu decótiari cura Jesú Ō'acũ wi'ipũ sājāa, masārē bu'ewī.

15 Cũ bu'esere tũ'orā, judío masā wiorā tũ'omarīawā.

—Ā'rī bu'etimidũ, ¿de'ro weegu tocā'rō masīti? niwā.

16 Jesú narē niwī:

—Yũ'u bu'ese, yé mejēta ni'i. Yũ'u pacũ, yũ'ure o'ó'cu ye ni'i.

17 No'o Ō'acũ uaro weesī'rīgũnojo yũ'u ucũsere “Diacjũta ni'i”, ni masīgũsami. “Ō'acũ dutiro bu'emi. Cũ uaro bu'etimi”, nigũsami.

18 Ni'cũ cũ uaro ucũma'agũ “Cũ añurō ucũme'rīmi” nicā tũ'osī'rīsami. Apī Ō'acũ uaro weregu pe'e masā “Ō'acūrē añuyũ'ruami” nicā uasami. Cũ pũrīcā nisooti, diacjũ ucũsami.

19 »Mũsārē Ō'acũ duti'quere Moisé o'ocũ niwī. Tojo weemicā, mũsā ne ni'cũ te dutisere weewe'e. ¿De'ro weerā mũsā yũ'ure wējēsī'rīti? ni sērītiña'wī.

20 Masā cūrē niwā:

—¿Noa mũ'urē wējēsī'rīti? Mũ'u wātī sājāno'cu nisa'a.

21 Jesú narē niwī:

—Sijamasītigũre sauru nicā yũ'rũocā ĩ'aucuatjārā, yũ'ure wējēsī'rī'i.

22 ¿De'ro weerā mũsā ucũati? Moisé mũsārē a'tiro duticũ niwī: “Mũsā pō'rā umuarē ni'cā semana bajuáca be'ro na ō'rēcju yapa caserore yejecō'aña”, nicũ niwī. Cũ tojo dutise dũporo mũsā ñecũsumũa maata tojo weemũjātitojacārā niwā. Apetero na sauru nicā bajuabosama. Na bajuáca be'ro ni'cā semana queoro sauruta nĩbosa'a tja.

23 Mũsā Moisé duti'quere queoro weesī'rīrā, sauru nimicā, na ō'rēcju yapa caserore yejecō'asa'a. Tojo weemirā, yũ'u sauru nicā ni'cūrē yũ'rũocā ĩ'arā, ¿yũ'u me'rā tũ'saweti?

24 Bu'icjase bajuyoropũ cjase dia'cūrē ĩ'abeseticā'ña. Queoro ĩ'atojarāpu beseya, niwī Jesú.

Jesú cũ u'musepu a'ti'quere ucũ'que ni'i

25 Jesú masārē bu'eri cura āpērā Jerusalēcjārā niwā:

—¿Ā'rīta niti na wējēsī'rī wapagũ?

26 Cũ nipe'tirā ĩ'orōpu bu'egu weemi. Na cūrē ne mejēcā nitiamā. ¿Apetero weerā wiorā ā'rī Ō'acũ macũ cũ bese'cu nimi nisere ējōpeosari?

27 Ā'rī Ō'acũ bese'cu nitisami. Cũ ya macārē marī masī'i. Ō'acũ bese'cu nicā pũrīcārē, marī cũ a'ti'caropũre masītibopā, niwā.

28 Jesú cũ bu'eri cura na tojo ni ucũcā tũ'ogũ, tutuaro narē niwī:

—Mũsā yũ'ure masī'i, nimiba. Tojo nicā yũ'u a'ti'caropũre masīsa'a. Yũ'u uaro me'rā a'titiwũ. Yũ'ure o'ó'cu diacjũ weegũ nimi. Mũsā cūrē masīwe'e.

29 Yũ'u cũ tiropũ ní'cu ni'i. Tojo weegu cūrē masī'i, niwī Jesú.

30 Cũ tojo nicā tũ'orā, cūrē bu'iri da'reri wi'ipũ miasī'rīmiwā. Ō'acũ cũu'que ejatiyucā, cūrē miatiwā.

31 Masā pājārā cūrē ējōpeowā. A'tiro niwā:

—¿To pũrīcārē Ō'acũ bese'cu Cristo a'tigũ, ā'rī weeĩ'o'que nemorō weegũsari? niwā.

Jesure bu'iri da'reri wi'ipũ miasī'rīmi'que ni'i

32 Fariseo masā “Ā'rī Ō'acũ bese'cu nimi” nisere tũ'ocārā niwā. Tojo weerā pa'ia wiorā me'rā Ō'acũ wi'i co'terā surarare Jesure ñe'edutirā o'ócārā niwā.

33 Jesú pe'e masārē a'tiro niwī:

—Yũ'u masā me'rā yoaticā nigūsa'a. Be'ro yũ'ure o'ócũ tiropũ wa'aguti.

34 Yũ'ure a'masiruturā, masā bocasome. Yũ'u wa'aropũre wa'amasísome.

35 Judío masā wiorā a'merī sērītiña'wā:

—Ā'rī yũ'ure bocasome nígũ, ¿no'opũ wa'agusari? ¿Cũ judío masā griego masā tiropũ wa'astea'cārārē bu'esijagũ wa'agusari? ¿Griego masā quē'rārē bu'egusari?

36 Cũ tojo ní'que ¿de'ro nisi'rīrō weeparī? ni a'merī sērītiña'wā.

Acowhose cjasere Jesú were'que ni'i

37 Jesú bosenũmũ na weeyapatiri nũmũ warore wā'cānũ'cā, tutuaro me'rā niwī:

—Acowhōrā, yũ'u tiropũ a'ti, sī'rīrā a'tia.

38 Tojo weerā yũ'ure ējōpeocā, masā ye ejeripō'rārīpũ Espíritu Santu nigūsami. Cũ dia aco o'mabũronu'cūrō weronojō nigūsami. Ō'acũ ye queti ojāca pūrīpũ ní'caronojōta nirōsa'a, niwī Jesú.

39 Cũ aco o'mabũronu'cūsere ucūgũ, Espíritu Santure ucūgũ weewī. Cũta Jesure ējōpeorāpũre sājāacjũ nigūsami nígũ, tojo niwī. Titare Espíritu Santu cũ a'tise dũporo niwũ. Jesú cũ wērī masāmũjāatīyucā, Espíritu Santu a'titiwī yujupũ.

Masā na dũcawatise ni'i

40 Āpērā Jesú ucū'quere tũ'orā, a'tiro niwā:

—Diacjũta ni'i. Ā'rī “Ō'acũ ye queti weremũ'tārī masũ a'tiacjũ niapũ” na ní'cuta nimi.

41 Āpērā a'tiro niwā:

—Ā'rī Ō'acũ bese'cũ Cristo nimi, niwā.

Āpērā pe'e “Ō'acũ bese'cũ de'ro Galileacjũ nibosabe.

42 Ō'acũ ye queti ojāca pūrīpũ a'tiro niwā: “Ō'acũ bese'cũ Davi weronojō Belēcjũ nigūsami. Cũ pārāmi nituriagupũ nigūsami”, ni ojano'wũ”, niwā.

43 Jesure masā ni'cārōnojō wācūtiwā. Tojo weerā dũcawatia wa'awā.

44 Āpērā cārē bu'iri da'reri wi'ipũ miasī'rīwā. Tojo weesī'rīmirā, weetiwā.

Judío masā wiorā Jesure ējōpeoti'que ni'i

45 Ō'acũ wi'i co'terā surara Jesure ñe'edutirā o'óno'cārā a'tiro weewā. Na o'ócārā tiro fariseo masā, tojo nicā pa'ia wiorā tiropũ majāmitojaawā. Topũ na etacā, wiorā narē sērītiña'cārā niwā:

—¿De'ro weerā Jesure ñe'e miititiati? nicārā niwā.

46 Surara narē yũ'ticārā niwā:

—Ne ni'cũ cũ weronojō ucūcā, tũ'otirā nicāti.

47 Fariseo masā narē nicārā niwā:

—¿Musā quē'rā cũ bu'e'quere tũ'orā, ējōpeoati? ¿Nisoono'ati?

48 Añurō tũ'omasīña. Ne ni'cũ wiogũ, ne ni'cũ fariseo masũ cārē ējōpeotima.

49 Sōjā pājārā cũ weresere ējōpeorā, Ō'acũ Moisére dutise cũ'quere masītibutiamā. Ō'acũ narē bu'iri da'regusami, nicārā niwā surarare.

50 Nicodemo ñamipũ Jesure ĩ'agũ eja'cũ fariseo masũ nicũ niwī. Cũ me'rācjārā wiorārē a'tiro nicũ niwī:

51 —Marīrē dutise a'tiro ni'i: “Ni'cũ cũ ña'arō wee'quere ĩ'atojarāpũ, bu'iri da'reroua'a”, ni'i, nicũ niwī.

52 Na cārē niwā:

—¿Mũ'u quē'rā Galileacjũ niti? Ō'acũ ye queti ojāca pūrīpũ bu'eya. Ne ni'cũ Ō'acũ ye quetire weremũ'tārī masũ Galileacjũ nitimi, nicārā niwā.

Ña'arō weegore weresā'que ni'i

⁵³ Nipe'tirã masã Jerusalëpũ bosenũmũ eja'cãrã na ye wi'seripũ dajatojaawã.

8

¹ Jesú pe'e ãrũgũ Olivo wãmeticjũpũ wa'awĩ.

² Be'ro ape nũmũ bo'reacã Ô'acũ wi'ipũ wa'awĩ tja. Masã nipe'tirã cã tiropũ nerẽwã'cãtiwã. Cã ejanujã, narẽ bu'ewĩ.

³ Cã bu'eri cura Moisé duti'quere bu'eri masã, tojo nicã fariseo masã Jesú tiropũ etawã. Na ni'cõ numio apĩ co marãpũ nitigũ me'rã ña'arõ weemigõ tõ'o'core masã ï'orõpũ miiejawã.

⁴ Na Jesure niwã:

—Wioğũ, a'tigo co marãpũ nitigũ me'rã ña'arõ weegore bocaejapũ.

⁵ Moisé tojo weegonojõrẽ ãtãperi me'rã doquewẽjẽdutigũ niwĩ. ¿Mũ'ũ waro de'ro niti?

⁶ ¿De'ro yũ'tigũsari? nĩrã, cãrẽ tojo sãrĩtiña'wã. Na a'tiro wãcũwã: “Cã mejẽcã yũ'ticã, wiorãrẽ weresãrãsa'a”, ni wãcũwã. Na sãrĩtiña'cã tũ'ogũ, mu'rĩque'a, cã omopica me'rã nucũcãpũ ojawĩ.

⁷ Na cãrẽ sãrĩtiña'du'uticã ï'agũ, cã wã'cãnũ'cã, narẽ niwĩ:

—Mũsã wa'teropũ no'o nigũ ne ni'cãti ña'arõ weetigũ, ãtãgã mii, core doquenu'cãña.

⁸ Be'ro mu'rĩque'a, ojanemowĩ tja.

⁹ Cã tojo nicã tũ'orã, na bu'iritirã tũ'oña'wã. Tojo weerã siape me'rã nipe'tirã uiwijape'tia wa'awã. Bũcũrã waro wijamũ'tãwã. Be'ro ãpẽrã quẽ'rã sirutuwijawã. Jesú ni'cũta co numio me'rã cõ'onujãwĩ.

¹⁰ Cã wã'cãnũ'cã, co ni'cõrẽta ï'agũ, niwĩ:

—Mũ'ũrẽ weresãrã waro ¿no'o wa'ati? Mũ'ũrẽ “Ëtã me'rã doquewẽjẽrõũa'a”, ¿nitiati?

¹¹ Co cãrẽ niwõ:

—Nĩtiama.

Jesú core niwĩ:

—Yũ'ũ quẽ'rã mũ'ũrẽ “Bu'iri da'rerõũa'a”, niwe'e. Wa'agosa'a. Apaturi ña'arõ weenemoticã'ña, niwĩ.

Jesú sĩ'ose weronojõ cã nise ni'i

¹² Ni'cãti Jesú masãrẽ bu'égũ, a'tiro niwĩ:

—Yũ'ũ a'ti nucũcãcãrãrẽ sĩ'ose weronojõ ni'i. Yũ'ũre siruturã na'itĩ'arõpũ nĩrã weronojõ nitima. Yũ'ũ na me'rã ninu'cũ'u. Na de'ro weeatjere ï'o'o. Tojo weerã añũrõ nisetimasĩma.

¹³ Cã tojo nicã tũ'orã, fariseo masã Jesure niwã:

—Mũ'ũ basu mũ'ũ weesere ucũcã, mũ'ũ ucũse wapamarĩ'i.

¹⁴ Jesú narẽ niwĩ:

—Yũ'ũ basu yũ'ũ weesere ucũmicã, yũ'ũ ucũse wapati'i. Yũ'ũ ní'caropũ yũ'ũ dajatojaatjere masĩ'i. Mũsã pũrĩcã yũ'ũ ní'caro yũ'ũ dajatojaatjopũre masĩwe'e.

¹⁵ Mũsã a'ti mũcõcãrã wãcũse me'rã bese'e. Yũ'ũ pũrĩcã yũ'ũ se'saro ne ni'cãrẽ besewe'e.

¹⁶ Yũ'ũ besegũ, queoro besebosa'a. Yũ'ũ ãaro besewe'e. Yũ'ũ pacũ, yũ'ũre o'ó'cũ me'rã bese'e.

¹⁷ Mũsãrẽ dutise na oja'que a'tiro ni'i: “Pũarã masã ni'cãrõnojõ na ï'a'quere weresãcã, ãjõpeorõũa'a.”

¹⁸ Yũ'ũ werese quẽ'rã tojota ni'i. Yũ'ũ, yũ'ũ pacũ yũ'ũre o'o'cũ me'rã yé cjasere añũrõ ucũ'u. Tojo weero yũ'ũ ucũse queoro ni'i.

¹⁹ Na Jesure sãrĩtiña'wã:

—To pũrĩcãrẽ ¿mũ'ũ pacũ no'opũ nisari?

Jesú narē yu'tiwī:

—Musā yu'ure masīwe'e. Yu'u pacu quē'rārē masītisa'a. Yu'ure masīrā, cū quē'rārē masīboapā, niwī.

²⁰ Jesú tojo ucūgū, Ō'acū wi'ipū niwī. Masā niyeru o'orā na sāsase acari tiropū niwī. Cū topū nicā, cū pacu cūrē cūu'que ejatiyucā, ne ni'cū cūrē bu'iri da'leri wi'ipū miatiwā.

Jesú “Yu'u wa'atjopure musā wa'asome” ní'que ni'i

²¹ Jesú judío masā wiorārē niwī:

—Yu'u wa'agu wee'e. Yu'u wa'aca be'ro musā yu'ure a'marāsa'a. Musā acobocono'ña marīrā wērīrāsa'a. Yu'u wa'atjopure musā wa'amasīsome.

²² Na a'merī sērītiña'wā:

—¿Cū basu wējē, wērīgūsari? ¿Tojo weerā cū wa'atjopure marī wa'amasītisari?

²³ Jesú narē niwī:

—Musā a'ti nucūcācjārā ni'i. Yu'u u'musecjū ni'i.

²⁴ Tojo weegu musārē toduporo “Acobocono'ña marīrā wērīrāsa'a”, niapū. Musā yu'ure “Cúta nimi”, ni ējōpeowe'e. Tojo weerā musā acobocono'ña marīrā wērīrāsa'a.

²⁵ Na Jesure sērītiña'wā:

—¿Noanojō niti mu'u?

Jesú narē niwī:

—Ne waropū musārē weretojamiwā.

²⁶ Yu'u peje waro musārē werese cu'o. Tojo nicā musārē bu'iri da'reatje quē'rārē cu'o. Yu'ure o'ó'cu diacjū ucūmi. Cū ucū'quere, yu'u tu'o'quere musārē a'ti nucūcācjārārē wereturia'a, niwī Jesú.

²⁷ Jesú tojo ucūgū, cū pacu Ō'acūrēta ucūgū weemiwī. Masā pe'e cū tojo ucūsere tu'omasītiwā.

²⁸ Tojo weegu Jesú narē niwī:

—Musā yu'ure u'muarōpū tuumorōnū'cōrāpū, yu'u Ō'acū bese'cu nisere masīrāsa'a. “Cū uaro weetipī”, nirāsa'a. Yu'u pacu yu'ure were'que se'sarore musārē were'e.

²⁹ Yu'ure o'ó'cu yu'u me'rā nimi. Yu'u cū tu'sase dia'cūrē wee'e. Tojo weegu yu'ure ne cō'awā'cātimi.

³⁰ Jesú tojo nicā tu'orā, pājārā cūrē ējōpeowā.

Ō'acū pō'rā ye queti, apeye ña'arō weenu'cūrā ye queti ni'i

³¹ Jesú judío masā cūrē ējōpeorārē a'tiro niwī:

—Musā yu'u bu'esere yu'tirā, yarā waro nirāsa'a.

³² Diacjūcjūrē masīrāsa'a. Cūrē masīrā, musā ña'arō weesere dutigu doca nisome.

³³ Na cūrē niwā:

—¿De'ro weegu mu'u “Ña'arō weesere dutigu doca nisome”, niti? Ūsā Abrahā pārāmerā nituriarā ni'i. Ūsā apī dutise doca nititojawū.

³⁴ Jesú narē niwī:

—Diacjūta nigūti. Nipe'tirā ña'arō weerā na ña'arō weesere du'umasītirā, te doca niwā ñasama.

³⁵ Ni'cū āpērārē da'raco'tegu cū wiogu ya wi'icjū waro nitimi. Ti wi'i wiogu macū pe'e ti wi'icjū waro nimi.

³⁶ Yu'u Ō'acū macū musā ña'arō weese doca nimi'cārārē yu'rūweticā weegu a'tiwū. Tojo wéeca be'ro diacjūta musā yu'rūono'cārā nirāsa'a.

³⁷ Yu'u musā Abrahā pārāmerā nituriarā nisere masītoja'a. Tojo nimirā, musā yu'u ucūsere ējōpeosī'rītisa'a. Tojo weerā yu'ure wējēsī'rīsa'a.

38 Yũ'u pacu yu'ure ï'o'quere musãrẽ were'e. Musã pũrĩcã musã pacu duti'quere weesa'a.

39 Na cũrẽ niwã:

—Ûsã ñecũ Abrahã nimi.

Jesú narẽ niwĩ:

—Musã Abrahã pãrãmerã waro ni'i nírã, cũ wee'caro weronojõ weebosa'a.

40 Diacjũ cjase yu'u pacu bu'e'quere weremicã, yu'ure wẽjẽsĩ'rĩ'i. Abrahã ne tojo weeticu niwĩ.

41 Musã pe'e musã pacu weesenojõrẽ weesa'a, niwĩ Jesú.

Cũ tojo nicã tũ'orã, na niwã:

—Ûsã, pacu marĩrã, tojo boca'cãrã weronojõ niwe'e. Õ'acũ ni'cũta ãsã pacu nimi.

42 Jesú narẽ niwĩ:

—Musã diacjũta Õ'acũ ãsã pacu nimi nírã, yu'ure uabosa'a. Yũ'u cũ me'rã ní'cuta a'tiwũ. Yũ'u uaro a'titiwũ. Õ'acũta yu'ure o'ówĩ.

43 ¿De'ro weerã musã yu'u ucũsere tũ'omasĩweti? A'tiro ni'i. Musã yu'u ucũsere tũ'o ãjõpeosĩ'rĩwe'e. Tojo weerã tojo wee'e.

44 Musã pacu wãtĩ nimi. Musã cũ yarã ni'i. Tojo weerã cũ uaro weesĩ'rĩ'i. Cũ ne waroputa masãrẽ wẽjẽcõ'agũ nitojacu niwĩ. Cũ ne cã'rõacã diacjũ cjasere weetimi. Ne ni'cãti diacjũ ucũtisami. Cũ nisoogu nimi. Tojo weegu nisoose me'rãta ucũsami. Cũ nisoosepijatjãgũ, nisoose wiogu nimi.

45 Musã pe'e yu'u diacjũ ucũse ye bu'iri yu'ure ãjõpeowe'e.

46 ¿Noanojõ yu'ure “Mu'u ña'a ni'i”, nibosari? Yũ'u diacjũ ucũmicã, ¿de'ro weerã yu'ure ãjõpeoweti?

47 Õ'acũ põ'rã cũ ucũsere tũ'o yu'tima. Musã cũ yarã mejẽta ni'i. Tojo weerã yu'u ucũsere tũ'o ãjõpeosĩ'rĩwe'e, niwĩ Jesú.

Abrahã duporo Cristo nitoja'que ni'i

48 Jesú tojo nicã tũ'orã, judío masã cũrẽ niwã:

—Ûsã mu'urẽ Samariacjũ, wãtĩ sãjãno'cu ni'i nírã, diacjũta ni'i.

49 Jesú narẽ niwĩ:

—Yu'u wãtĩ sãjãno'cu niwe'e. Yu'u weese me'rã yu'u pacure masã añurõ ucũcã wee'e. Musã pe'e yu'u weesere ï'arã, “Ña'arõ weegu weemi”, ni'i.

50 Yu'u, yé cjasere masã añurõ ucũato nisere a'magũ mejẽta wee'e. Ni'cũ nimi yu'ure añurõ ucũgũ. Cũta besegusami.

51 Diacjũta nigãti. Yu'u ucũsere tũ'o ãjõpeogu wẽrĩsome.

52 Na Jesure niwã:

—Mu'u “Yu'u ucũsere tũ'o ãjõpeogu wẽrĩsome” nise bu'iri ãsã añurõ masĩ'i. Mu'u wãtĩ sãjãno'cu ni'i. Toduporocjãrã nipe'tirã Õ'acũ ye queti weremu'tãrĩ masã, tojo nicã Abrahã wẽrĩpe'tidija wa'acãrã niwã.

53 ¿Mu'u ãsã ñecũ Abrahã yu'rũoro niti? Cũ, Õ'acũ ye queti weremu'tãrã quẽ'rã wẽrĩa wa'acãrã niwã. Mu'u waro ¿ñamũnojo niti tojo ni ucũgũ?

54 Jesú narẽ niwĩ:

—Yu'u, yu'u basu, ni'cũta añurõ ucũme'rĩse wapamarĩ'i. “Ûsã pacu Õ'acũ nimi” musã nigũta yu'ure añurõ ucũmi.

55 Musã cũrẽ masĩtisa'a. Yu'u pũrĩcã masĩ'i. Yu'u cũrẽ masĩwe'e ní'gũ, musã weronojõ nisoosepijagu nibosa'a. Diacjũta ni'i. Yu'u cũrẽ masĩ'i. Cũ dutisere wee'e.

56 Musã ñecũ Abrahã yu'u a'ti nucũcãpu a'tiatjere ãjõpeogu, e'catiyucu niwĩ.

57 Na cũrẽ niwã:

—Mu'u cincuenta cũ'marĩ cuotimigũ, ¿Abrahãrẽ ï'arĩ?

58 Jesú narẽ niwĩ:

—Diacjũta nigũti. Abrahã bajuase dũporopũ yũ'u nitojawũ.

⁵⁹ Cũ tojo nicã tũ'orã, na ũtãperi me'rã doquewẽjẽsĩ'rĩmiwã. Cũ pe'e narẽ du'ticã'wĩ. Be'ro ti wi'i Ő'acũ wi'ipũ ni'cũ na wa'teropũ wijaa wa'awĩ.

9

Jesú caperi ĩ'atigũ bajuacũre yũ'rũo'que ni'i

¹ Jesú cũ yũ'rũaro ni'cũ mũũ caperi ĩ'atigũre ĩ'awĩ. Cũ wĩ'magũpũta caperi ĩ'atigũ bajuacũ niwĩ.

² Cũrẽ ĩ'arã, ũsã Jesure sũrĩtiña'wũ:

—Ŭsãrẽ bu'egũ, ¿de'ro weegũ ã'rĩ caperi ĩ'atigũ bajuapari? ¿Noa ye bu'iri nipari? ¿Cũ pacũsumũa ye bu'iri o cũ ye bu'irĩ?

³ Jesú ũsãrẽ niwĩ:

—Cũ ña'arõ wee'que ye bu'iri niwe'e. Cũ pacũsumũa quẽ'rã bu'iri mooma. Cũ me'rã Ő'acũ añurõ weesere ĩ'osĩ'rĩgũ, cũrẽ tojo bajugũ bajuacã weecũ niwĩ.

⁴ Ni'cãrõacã Ő'acũ yũ'ũre o'ó'cũ cũu'quere weerũa'a nirĩtero ni'i. Ñamipũ marĩ da'ramasĩtiro weronõjõ be'ropũ cũ cũu'quere weeta basiotisa'a.

⁵ Yũ'u a'ti mũũcopũ nirĩ cura masãrẽ sĩ'ose weronõjõ ni'i. Yũ'u narẽ Ő'acũ yere masĩcã wee'e, niwĩ.

⁶ Jesú tojo nĩca be'ro nucũcãpũ u'secore e'ocũuwĩ. Be'ro tere di'ta morẽsu'uro õrẽmii, caperipũ tuuwa'rewĩ.

⁷ Be'ro cũrẽ niwĩ:

—Siloé wãmetiro na yéca ditarapũ mũ'u caperire tuucoegũ wa'aya, niwĩ. Siloé “o'ó'cũ” nisĩ'rĩrõ weesa'a.

Be'ro cũ topũ wa'a, cũ caperire tuucoecũ niwĩ. Cũ majãmitojatigũ, añurõ ĩ'acũ niwĩ.

⁸ Cũ ya wi'i pũ'tocjãrã, todũporo cũ caperi ĩ'atigũ nicã ĩ'a'cãrã a'tiro nicãrã niwã:

—¿Ã'rĩ todũporopũ niyeru sũrĩduji'cũta nimiba?

⁹ Ni'cãrẽrã “Cũta nimi”, nicãrã niwã.

Ãpẽrã pe'e “Nitimi. Apĩ cũ weronõjõ bajugũ nimi”, nicãrã niwã.

Cũ pe'e “Yũ'ũta ni'i”, nicũ niwĩ.

¹⁰ Na cũrẽ sũrĩtiña'cãrã niwã:

—¿De'ro weegũ mũ'u ni'cãrõacãrẽ añurõ ĩ'ati?

¹¹ Narẽ yũ'ticũ niwĩ:

—Sõ'onĩcũ Jesú wãmetigũ di'ta acotise me'rã yũ'u caperire tuuwa're, Siloé ditarapũ yũ'ũre coedutiami. Topũ wa'a, yũ'u coéca be'ro ĩ'anũ'cãpũ.

¹² Cũrẽ ninemocãrã niwã tja:

—¿No'opũ niati cũ?

—Masĩtisa'a. No'opũ nígũ nisami, nicũ niwĩ.

Fariseo masã caperi ĩ'atigũ yũ'rũono'cũre sũrĩtiña'que ni'i

¹³ Be'ro caperi bajuno'ti'cũre fariseo masã tiropũ miacãrã niwã.

¹⁴ Jesú cũrẽ yũ'rũoca mũũ sauru nicaro niwũ.

¹⁵ Jesú caperi ĩ'acã wee'cũre fariseo masã sũrĩtiña'cãrã niwã:

—¿De'ro weegũ mũ'u añurõ ĩ'ati?

Cũ narẽ yũ'ticũ niwĩ:

—Ni'cũ yũ'u caperire di'ta acotise me'rã tuuwa'reami. Yũ'u coéca be'ro añurõ ĩ'anũ'cãpũ.

¹⁶ Ni'cãrẽrã cũrẽ a'tiro nicãrã niwã:

—Marĩrẽ soodutĩca mũmũrẽ a'tiro weegũnojo Ő'acũ o'ó'cũ nitimi. Cũ marĩrẽ soodutĩca mũmũrẽ ĩjõpeotisami.

Āpērã pe'e a'tiro nicãrã niwã:

—Cũ ña'arõ weegunojõ nígũ pũrĩcã, a'te añusere weeĩ'omasĩtiboapĩ, nicãrã niwã. Na mejęcã dia'cũ wãcũcãrã niwã.

17 Be'ro na caperi bajuno'ti'cũre sērĩtiña'cãrã niwã:

—Mũ'u waro ¿de'ro niti mũ'urẽ ĩ'acã wee'cũre?

Cũ yu'ticũ niwĩ:

—Yu'ua, Ō'acũ ye queti weremũ'tãrĩ masũ nimi, ni'i.

18 Judío masã wiorã todũporopũ cũ caperi ĩ'ati'quere ějõpeosĩ'rĩticãrã niwã.

19 Tojo weerã cũ pacũsumũarẽ pijio, sērĩtiña'cãrã niwã:

—¿Ā'rĩ musã macũ niti? ¿Cũ wĩ'magũputa caperi ĩ'atigũ bajuari? ¿De'ro weegũ cũ ni'cãrõacãrẽ ĩ'ati?

20 Cũ pacũsumũa narẽ yu'ticãrã niwã:

—Ëũ, ũsã macũta nimi. Cũ caperi ĩ'atigũ bajuawĩ. A'te dia'cũrẽ ũsã masĩ'i.

21 Cũ ni'cãrõacã ĩ'asema masĩtisa'a. Cũrẽ ĩ'acã wee'cũ quẽ'rãrẽ masĩtisa'a. Cũ basu yu'timasĩmi. Cũ wĩ'magũ mejęta nimi. Cũrẽ sērĩtiña'ña, nicãrã niwã.

22 Cũ pacũsumũa uirã, tojo nicãrã niwã. Judío masã wiorã todũporopũ a'tiro nicãrã niwã: “No'o Jesure ‘Ō'acũ cũ o'ó'cũ nimi’ nigũnojõrẽ Ō'acũ wĩ'iputa cõ'awĩrõno'rõsa'a. Cũ marĩ me'rã nisetinemosome”, nicãrã niwã.

23 Tojo weerã marĩrẽ cõ'arĩ ni uirã, “Cũ wĩ'magũ mejęta nimi. Cũrẽ sērĩtiña'ña”, nicãrã niwã.

24 Judío masã wiorã caperi bajuno'ti'cũre apaturi pijicãrã niwã tja. Cũrẽ “Ō'acũ tũ'oropũre diacjũ ucũña. Ësã masĩ'i, mũ'urẽ yu'rũo'cũ ña'agũ nimi”, nicãrã niwã.

25 Cũ narẽ nicũ niwĩ:

—Cũ ña'agũ o añugũ nígũ nisami; cũrẽ yu'ũ masĩtisa'a. A'te dia'cũrẽ masĩ'i. Todũporopũre yu'ũ caperi bajuno'ti'cũre yu'rũoami. Ni'cãrõacãrẽ ĩ'a'a.

26 Cũrẽ sērĩtiña'nemocãrã niwã tja:

—¿Noa mũ'urẽ tojo weeati? ¿De'ro wee mũ'urẽ ĩ'acã weeati?

27 Cũ narẽ yu'ticũ niwĩ:

—Musãrẽ weretojapũ. Yu'ure ějõpeowe'e. ¿De'ro weerã musã sērĩtiña'nemoti tja? ¿Cũrẽ sirutusĩ'rĩti?

28 Cũ tojo yu'ticã tũ'orã, cũrẽ tu'ticãrã niwã:

—Mũ'u cũrẽ sirutuya. Ësã pũrĩcã Moisé dutisere siruturãti.

29 Ësã masĩ'i, Ō'acũ Moisére ucũcũ niwĩ. Cũ pe'ema “Tocjũpũ nimi”, niña marĩ'i.

30 Cũ narẽ nicũ niwĩ:

—A'yóne. ¿Musã yu'ure caperi ĩ'acã wee'cũre masĩweti?

31 Marĩ añurõ masĩ'i, Ō'acũ ña'arãrẽ na sērĩsere yu'titisami. Cũrẽ ějõpeorã, cũ uaro weerã dia'cũrẽ yu'tisami.

32 Ne ni'cãti “Ni'cũ wĩ'magũputa caperi ĩ'atigũ bajua'cũre ĩ'acã weeapũ” nicã tũ'ono'ña marĩ'i.

33 Cũ Ō'acũ o'óti'cũ nígũ, yu'ure caperi ĩ'acã weetiboapĩ.

34 Na cũrẽ nicãrã niwã:

—¿Mũ'u ne waroputa ña'agũ bajua'cũ mijĩ ũsãrẽ weresĩ'rĩti? Cũ na me'rã nisetimi'cũre na me'rã ninemodutiticãrã niwã.

Jesú masãrẽ “Caperi bajuno'tirã weronojõ nima” nise ni'i

35 Jesú caperi bajuno'ti'cũre na cõ'awĩrõ'quere tũ'owĩ. Tojo weegũ cũrẽ bocaejagũ, niwĩ:

—¿Mũ'u Ō'acũ macũ masũ weronojõ upũtigũre ějõpeoti?

36 Cũ Jesure yu'tiwĩ:

—Wiogũ, ¿noanojõ niti cũ? Yu'ũ cũrẽ ějõpeosĩ'rĩsa'a. Wereya.

37 Jesú cũrẽ niwĩ:

—Mu'u i'atoja'a. Yu'u mu'u me'ra ucũgũta ni'i.

³⁸ Cũ tojo nicã tu'ogu, Jesú tiro ejaque'a, cũrẽ niwĩ:

—Wiogu, mu'urẽ ejõpeo'o.

³⁹ Be'ro Jesú niwĩ:

—Yu'u a'ti turipure queoro besegu a'tiwu. Masã na ña'arõ weesere masõtima. Õ'acũ masãrẽ yu'ruomi nise quẽ'rãrẽ masõtima. Tojo weerã caperi bajuno'tirã weronojõ nima. A'tere masĩdutigu, ejõpeocã uagu a'tiwu. Apẽrã “Õ'acũ ye quetire masĩ'i”, ni wãcũsama. Náta caperi i'atirã weronojõ dojosama, niwĩ Jesú.

⁴⁰ Tojo nicã tu'orã, ni'cãrẽrã fariseo masã cũ tiropu nirã a'tiro niwã:

—¿Ûsã quẽ'rã caperi bajuno'tirã weronojõta niti?

⁴¹ Jesú narẽ yu'tiwĩ:

—Caperi bajuno'tirã weronojõ nĩrã pũrĩcã, musã bu'iri moobosa'a. Musã “Caperi bajuno'o”, nimiba. Tojo weerã bu'iritirã ni'i, niwĩ Jesú.

10

Jesú oveja co'tegu me'ra queose o'o'que ni'i

¹⁻² Jesú masãrẽ bu'égũ, a'tiro queose werewĩ:

—Diacjũta musãrẽ nigũti. Ni'cũ masũ oveja co'tegu na sã'rĩsãaca sopepure queoro sãjãasami. Apẽrã ovejare yajasĩ'rĩrã pe'e sope marĩrõpu sãjãasama.

³ Sopere co'tegu oveja co'tegure pãosõrõsami. Cũ sãjãacã, oveja cũ ucũsere tu'omasĩsama. Cũ na ovejanucũrẽ na wãmerẽ pisusami. Cũ tojo weecã, cũ tiropu sirutuwiijaasama.

⁴ Narẽ pijiwijaatojagu, na duporo u'mutãwã'cãsami. Cũ ucũsere tu'omasĩrã, cũ be'ro sirutuque'asama.

⁵ Apĩpure na i'amasĩtigure sirututisama. Cũ ucũsere tu'omasĩtirã, no'o uaro du'tistea wa'asama, niwĩ Jesú.

⁶ Fariseo masã a'te cũ queose o'osere tu'omasĩtiwã.

Jesú oveja co'teme'rĩgũ weronojõ nimi nise ni'i

⁷ Na tu'oticã i'agũ, Jesú narẽ ninemowĩ tja:

—Diacjũta nigũti. Yu'u oveja sãjãarĩ sope weronojõ ni'i.

⁸⁻⁹ Oveja sopere sãjãarã weronojõ yu'ure sirutu ejõpeorã yu'ruono'rãsama. Oveja weronojõ uiro marĩrõ nĩmasĩrãsama. Na uasere bocarãsama. Apẽrã yu'u duporo a'ti'cãrã ña'arã, ovejare yajari masã weronojõ nicãrã niwã. Tojo weerã oveja pe'e na ucũsere tu'omasĩtirã, narẽ sirututicãrã niwã.

¹⁰ »Ovejare yajari masã narẽ yaja, wẽjẽsĩ'rĩsama. Yu'u pũrĩcã narẽ catisere o'ogu a'tiwu. E'catiyu'rumajãto nígu, narẽ tojo weewu.

¹¹ »Yu'u ovejare añurõ co'teme'rĩgũ weronojõ yu'ure ejõpeorãrẽ añurõ co'te'e. Añurõ co'tegu cũ yarã ovejare a'tiro weesami. Narẽ mejẽcã wa'acã cã'mota'agu wẽrĩmasĩsami.

¹² Apĩ pe'e cũ da'rãse wapa wapata'ase dia'cũrẽ wãcũsami. Cũ narẽ co'tegu waro nitigu yai a'ticã, totã cõ'anũ'cõ, wa'a wa'asami. Cũ yarã nitiyucã, tojo weesami. Yai a'ti, narẽ ñe'e, nũrũstepe'ocã'sami.

¹³ Cũ wapata'ase dia'cũrẽ wãcũgũ, tojo weesami. Cũ yarã nitiyucã, ovejare wãcũnũrũtisami.

¹⁴⁻¹⁵ »Yu'u oveja añurõ co'teme'rĩgũ weronojõ ni'i. A'tiro ni'i. Yu'u pacu yu'ure masĩmi. Yu'u quẽ'rã cũrẽ masĩ'i. Te weronojõ yu'u quẽ'rã yarã ovejare masĩ'i. Na quẽ'rã yu'ure masĩma. Yu'u na ye niatjere wẽrĩ, narẽ yu'ruoguti.

16 Āpērā quē'rā judío masā nitimirā, yarā nima. Na quē'rā neono'o, yu'ure ējōpeosiruturāsama. Nipe'tirā yu'ure ējōpeorā ni'cā curua nirāsama. Yu'u ni'cūta narē co'tegū nigūsa'a.

17-18 »Yu'u pacu yu'ure ma'imi. Yu'u masārē wērī yu'rūoatje wapa tojo weemi. Ne ni'cū yu'ure wērīcā weemasītisami; yu'u uaro me'rā wērīgūti. Yu'u wērīmasī'i. Be'ro masāmasī'i tja. Yu'u pacu yu'ure a'tirota weedutiwī, niwī Jesú.

19 Judío masā cū tojo nicā tu'orā, cūrē ni'cārōnojō wācūtiwā.

20 Ni'cārērā cūrē niwā:

—¿De'ro weerā mūsā cūrē tu'oti? Maatigū weemi. Wātī sājāno'cu nimi, niwā.

21 Āpērā pe'e “Wātī sājāno'cu tojo ucūtibosami. Wātī sājāno'cu caperi ī'atigūre ī'acā weemasītisami”, niwā.

Judío masā Jesure uati'que ni'i

22 Pu'ecu nirī cura Jerusalēpū judío masā bosenuṁṁ weepeorā weewā. Dūporocjārā Ō'acū wi'ire bosenuṁṁ weepo'quere wācūsiruturi nūṁṁ niwū.

23 Ti bosenuṁṁrē Jesú Ō'acū wi'ipū wa'awī.

24 Cū Salomó wāmetiri tucūpū sājāa yu'rūtērīrī cura judío masā wiorā cūrē añurō be'toanū'cā wa'awā. Cūrē sērītiña'wā:

—Mū'u Ō'acū o'ó'cu ni'i nisere ne diacjū werewe'e. ¿De'ro nicā mū'u ūsārē queoro weregusari? Mū'u Ō'acū bese'cu ni'i nígū, diacjūta ūsārē wereya.

25 Jesú narē niwī:

—Weremiwū. Yu'ure ējōpeotiwū. Yu'u wee'ose yu'u pacu dutise me'rā yu'u Ō'acū bese'cu nisere mūsārē ī'o'o.

26 Yu'u mūsārē todūporo ní'caronōjōta yarā oveja niwe'e. Tojo weerā yu'ure ējōpeowe'e.

27 Yarā oveja yu'ure ī'amasīma. Yu'u quē'rā narē ī'amasī'i. Na yu'ure ējōpeosirutuma.

28 Narē catinu'cūsere o'o'o. Na pecame'epū wa'asome. Yu'u narē co'tenu'cūcūti. Ne ni'cū, yarārē yu'ure ē'mamasīsome.

29 Narē yu'u pacu o'ocu niwī. Cū nipe'tirā nemorō tutuagū nimi. Tojo weegū ne ni'cū yu'u pacu cūorārē cūrē ē'mamasīsome.

30 Yu'u pacu me'rā ūsā ni'cūpūta ni'i, niwī Jesú.

31 Cū tojo nicā tu'orā, judío masā ūtāperi me'rā cūrē doquewējēsī'rīmiwā.

32 Jesú narē niwī:

—Yu'u pacu tutuase me'rā mūsā ī'orōpū peje añuse wee'owū. ¿Ñe'enojō weese ye bu'iri yu'ure doquewējēsī'rīti?

33 Na Jesure niwā:

—Mū'u añurō weese ye bu'iri wējēsome. Ō'acūrē mū'u ña'arō ucūse ye bu'iri wējēsī'rīsa'a. Mū'u ṁṁ nimigū, Ō'acū weronōjō nisī'rī'i. Te ye bu'iri mū'arē wējērāti, niwā.

34 Jesú narē niwī:

—Mūsā dutise wa'teropūre Ō'acū ní'quere a'tiro ojano'caro niwū: “Mūsā Ō'acū weronōjō ni'i.”

35 Marī masī'i. Ō'acū ye queti o'jáca pūrī cjasere “Tojo nima'acārō wee'e”, nita basiowe'e. Ō'acū cū dutise o'o'cārārē a'tiro nicū niwī: “Mūsā Ō'acū weronōjō ni'i”, nicū niwī.

36 Ō'acū yu'ure besetjāgū, a'ti turipūre o'ówī. Tojo nimicā, “Yu'u Ō'acū macū ni'i” ní'que bu'iri mūsā pe'e yu'ure “Ō'acūrē ña'arō ucūami”, niapū. Tojo niwe'e.

37 Yu'u pacu duti'caronōjō weeticāma, yu'ure ējōpeoticā'ña.

³⁸ Cũ duti'caronojõ weecã pũrĩcãrẽ, yu'ure ãjõpeotimirã, yu'u weeĩ'osere ãjõpeoya. Musã tere ãjõpeorã, yu'u pacu yu'upure nimi nisere masĩrãsa'a. Tojo nicã yu'u, cũ me'rã ni'cũta ni'i nisere masĩrãsa'a, niwĩ Jesú.

³⁹ Na cũrẽ bu'iri da'reri wi'ipu miasĩ'rĩmiwã tja. Cũ pe'e narẽ du'tiwã'cã wa'awĩ.

⁴⁰ Be'ro Jesú Jordã siaquijipu pẽ'awĩ. Topure Juã wãmeyeri masã wãmeyecũ'caropu tojaque'awĩ.

⁴¹ Pãjãrã Jesure ĩ'arã etarã, a'tiro niwã:

—Juã wãmeyeri masũ ucũgũ, ne cã'rõ weeĩ'otimigũ, ã'rĩ cjasere diacjũta ucũcũwĩ, niwã.

⁴² Topure pãjãrã Jesure ãjõpeowã.

11

Lázaro cũ wẽrĩ'que ni'i

¹ Jesú Jordã siaquijipu nirĩ cura Lázaro wãmetigu cũ ya macã Betaniapu dutitigu weecu niwĩ. Cũ ma'miosãnumia María, Marta na quẽ'rã ti macãpũta nicãrã niwã.

² Co Mariãta niwõ Jesure cũ du'pocãrĩpu u'mutise piopeo, co poari me'rã tuucoe'co.

³ Lázaro ma'miosãnumia cũ pũrõ nicã ĩ'arã, ãpẽrã me'rã Jesure queti o'ócãrã niwã:

—Wioqu, mu'u me'rãcjũ upũtu waro nimi, ni o'ócãrã niwã.

⁴ Jesú te quetire tu'ogu, niwĩ:

—Cũ dutitigu wẽrĩyapatidijasome. Cũ tojo wẽrĩse me'rã Õ'acũ tutuasere ĩ'ano'rõsa'a. Yu'u Õ'acũ macã quẽ'rãrẽ masã a'tiro nirãsama: “Cũ tutuagu nimi”, nirãsama, niwĩ.

⁵ Jesú narẽ ma'imigũ, maata wa'atiwĩ.

⁶ Te quetire tu'óca be'ro pua numu topure tojaque'anemowĩ tja.

⁷ Be'ro cũ ãsãrẽ niwĩ:

—Te'a Judeapu tja.

⁸ Æsã cũrẽ niwũ:

—Æsãrẽ bu'egu, sõ'onícatero tocjãrã judío masã ãtãperi me'rã mu'urẽ doquewẽjẽsĩ'rĩmiwã. ¿Mu'u topu wa'asĩ'rĩsari tja?

⁹ Jesú yu'u pacu da'rase cũu'quere queoro pe'ogusa'a; tojo weerã yu'ure wẽjẽsome yujupu nígũ, queose me'rã a'tiro werewĩ:

—Ni'cã umucore doce horari bo'reyu'u. Marĩ umucopu sjarã, buruque'atisa'a. A'ti umuco bo'reyucã, tojo weesa'a.

¹⁰ Na'itĩ'arõpu sjarã pũrĩcã, na wa'aro bajutise ye bu'iri pu'atuu, buruque'asama. Na sĩ'ose marĩse ye bu'iri tojo wa'asama.

¹¹ Be'ro Jesú ãsãrẽ niwĩ:

—Marĩ me'rãcjũ Lázaro cãrĩa wa'apu. Yu'u cũrẽ wã'cõgũ wa'agusa'a.

¹² Æsã cũrẽ niwũ:

—Wioqu, cũ cãrĩcã, añu nisa'a. Cũ cãrĩca be'ro soo, yu'rugusami.

¹³ Jesú Lázaro cãrĩa wa'apu nígũ, wẽrĩa wa'apu nisĩ'rĩgũ weecu nimiwĩ. Æsã pe'e cãrĩse warore wãcũcãti.

¹⁴ Æsã tu'otica, Jesú ãsãrẽ diacjũ werewĩ:

—Lázaro wẽrĩa wa'apu.

¹⁵ Marĩ topu niticã, añu'u. Yu'u e'cati'i; añu nirõsa'a musãrẽ. Totã musã nemorõ ãjõpeorãsa'a. Te'a marĩ cũrẽ ĩ'arã, niwĩ.

¹⁶ Tomás “Su'rua'cu” na nino'gũ ãsãrẽ niwĩ:

—Marĩ quẽ'rã te'a. Jesure na wẽjẽcã, cũ me'rãta wẽrĩrã wa'arã, niwĩ.

Jesú wẽrĩ'cãrãrẽ masõ, catise o'ose ni'i

¹⁷ Jesú Lázaro ya macãpu etagu, cũrẽ ãtã tutipu siosõrõcũu'quere tu'owĩ. Cũrẽ tojo weéca be'ro ba'paritise numarĩ yu'rucaro niwũ.

18 Lázaro ya macã Betania Jerusalẽ pu'toacã niwã. Pua kilómetro, ape kilómetro deco yoaro niwã.

19 Tojo weerã Jerusalẽcjārã pājārã Marta, Mariare i'awācūtutuato nírã na tiropu wa'acārã niwã.

20 Marta Jesú etasere tu'ogo, cūrẽ põtērīgõ ejawõ. María pe'e wi'ipu tojaco niwõ.

21 Marta Jesú tiro etago, cūrẽ niwõ:

—Wiogũ, mu'u a'topu nicã, yu'u acabiji wērītiboapĩ.

22 Yu'u mas'i, Õ'acũ nipe'tise mu'u sērĩsere o'osami, niwõ.

23 Jesú core niwĩ:

—Mu'u acabiji masāgũsami.

24 Co cūrẽ niwõ:

—Yu'u mas'i, a'ti umũco pe'ticã, nipe'tirã wērĩ'cārã masārĩ curapu masāgũsami.

25 Jesú core niwĩ:

—Yu'u wērĩ'cārãrẽ masõ, catise o'ogu ni'i. Yu'ure ãjõpeogu wērĩ'cupu nimigũ, catigusami tja.

26 Ni'cārõacārẽ catirã yu'ure ãjõpeorã wērĩrã, wērĩdojasome. ¿Mu'u a'tere ãjõpeoti?

27 Co cūrẽ niwõ:

—Wiogũ, mu'urẽ ãjõpeo'o. Mu'u Õ'acũ bese'cu Cristo, Õ'acũ macũ ni'i. Mu'u “Ni'cã masũ a'tiacju niapu” ní'cu ni'i, niwõ.

Lázaro masãpe pu'to Jesú cã uti'que ni'i

28 Marta Jesú me'rã ucũca be'ro co acabijo Mariare pijigo wa'awõ. Core ãpērã tu'otiropu a'tiro nico niwõ:

—Marĩrẽ bu'egu etatojami. Mu'urẽ pijidutiami.

29 Co tojo nicã tu'ogo, cũ tiropu maata a'tico niwõ.

30 Jesú Martare põtērĩ'caroputa niwĩ. Macãpure pi'atiwĩ yujupu.

31 María co ya wi'ipure sojaro me'rã wijaatico niwõ. Tojo weecã i'arã, judío masã topu sjarã eja'cārã core sirutucārã niwã. “Co acabiji masãpepu utigo wa'ago weesamo”, ni wācũcārã nimiwã.

32 Co pe'e Jesú tiro etago, cũ ye du'pocārĩ tiropu paamu'rĩque'awõ. Cūrẽ niwõ:

—Wiogũ, mu'u a'topu nicã, yu'u acabiji wērītiboapĩ.

33 Jesú co uticã i'agũ, core sirutu'cārã uticã i'agũ, uputu bujaweti, pajaña'wĩ.

34 Narẽ sērĩtiña'wĩ:

—¿No'opu cūrẽ sĩosõrõcũurĩ? niwĩ.

Na cūrẽ “Te'a i'arã”, niwã.

35 Topu wa'agu, Jesú quẽ'rã utiwĩ.

36 Cũ uticã i'arã, ni'cārẽrã judío masã niwã:

—Ĩ'aña. ¿Upututa cūrẽ ma'ipari? niwã.

37 ãpērã a'tiro niwã:

—¿Ã'rĩ caperi i'atigure yu'ruo'cu Lázarore wērĩcã weetibopari? niwã.

Jesú Lázarore wērĩ'cupure masõ'que ni'i

38 Jesú pũrõ bujawetise me'rã Lázaro masãpepu wa'awĩ. Ti masãpe ãtã tuti niwã. Ti tuti sope pu'to ãtãgãjo me'rã cã'mota'ano'wã.

39 Jesú narẽ niwĩ:

—Tuupãõña.

Marta cūrẽ niwõ:

—Wiogũ, ãrĩ nisami. Cũ wērĩca be'ro ba'paritise numurĩ yu'ru'u.

40 Jesú core niwĩ:

—Mũ'urẽ weremiapũ. “Yũ'ure ãjõpeogo, Õ'acũ tutuasere ã'agõsa'a”, nimiapũ, niwĩ.

⁴¹ Be'ro na ti tutire pãowã. Jesú Ʃ'mũsepũ ã'amorõ, Õ'acũrẽ niwĩ:

—Pacũ, yũ'ũ sãrĩ'quere mũ'ũ tũ'otojapũ. Añu'ũ.

⁴² Yũ'ũ masĩ'i, mũ'ũ yũ'ure tũ'onu'cũcã'a. ã'rã a'topũ nu'cũrã ye bu'iri sãrĩ'i. Mũ'ũ yũ'ure o'ó'quere masĩato nígũ, tojo wee'e.

⁴³ Cũ tojo níca be'ro pũrõ caricũwĩ:

—Lázaro, wijaatia, niwĩ.

⁴⁴ Tojo nicãta, cũ wijaatiwĩ. Cũ ye omocãrĩ, cũ ye du'pocãrĩrẽ su'ti me'rã du'reno'cũ niwĩ. Cũ diapoa quẽ'rã su'ti casero me'rã omano'caro niwũ. Tojo weegu Jesú narẽ niwĩ:

—Cũrẽ pãa, du'uo'oya.

Judío masã wiorã Jesure wẽjẽsĩ'rĩ'que ni'i
(Mt 26.1-5; Mr 14.1-2; Lc 22.1-2)

⁴⁵ Pãjãrã judío masã María me'rã ba'patiwã'cãti'cãrã cũ tojo weesere ã'arã, Jesure ãjõpeowã.

⁴⁶ ãpẽrã pe'e ãjõpeoronojõ nírá, cũ tojo wee'quere fariseo masãpũre weresãrã wa'awã.

⁴⁷ Tojo weerã fariseo masã, tojo nicã pa'ia wiorã nerẽcãrã niwã. Na pa'ia wiogu cũ me'rãcjãrã nirõpũ nerẽcãrã niwã. A'tiro nicãrã niwã:

—¿De'ro weerãsari marĩ? Jesú peje añuse weeĩ'ogũ weemi.

⁴⁸ Marĩ cũrẽ cã'mota'aticã, nipe'tirã cũrẽ ãjõpeorãsama. Romano masã wiorã a'tirãsama. A'ti, marĩ wiorã nise, Õ'acũ wi'i quẽ'rãrẽ cõ'arãsama.

⁴⁹ Ni'cũ na me'rãcjũ Caifá wãmetigu ti cũ'marẽ pa'ia wiogu nicũ niwĩ. Cũ narẽ nicũ niwĩ:

—Mũsã ne tũ'omasĩwe'e.

⁵⁰ Nipe'tirã masã marĩ ya di'tacjãrã wẽrĩcã, ña'a nibosa'a. A'tiro weecã, añusa'a. Ni'cũ nipe'tirã ye bu'iri wẽrĩbosacã, marĩrẽ añurõsa'a, niwĩ.

⁵¹ Caifá cũ basu wãcũse me'rã tojo niticũ niwĩ. Ti cũ'ma cũ pa'ia wiogu nicã, Õ'acũ cũrẽ tojo wãcũse o'ocũ niwĩ. Tojo nígũ, Judea di'tacjãrãrẽ Jesú wẽrĩbosagũsami nígũ, tojo nicũ niwĩ.

⁵² Jesú ti di'tacjãrã dia'cũrẽ wẽrĩbosaticũ niwĩ. Nipe'tirã Õ'acũ põ'rã cũrẽ ãjõpeojãrẽ no'o apeye di'tapũ nirã quẽ'rãrẽ wẽrĩbosacũ niwĩ. Ni'cã curua weesĩ'rĩgũ tojo weecũ niwĩ.

⁵³ Ti nũmũta na nerẽ ucũca nũmũ me'rã na Jesure wẽjẽatjere wãcũyucãrã niwã.

⁵⁴ Na wẽjẽsĩ'rĩse ye bu'iri Jesú judío masã ã'orõpũ sijatiwĩ. Judeapũ ní'cũ wijawã'cãwĩ. Ni'cã macã Efraĩ wãmetiri macã yucũ marĩrõ pũ'to nirĩ macãpũ wa'awĩ. Ti macãpũ ãsã tojawũ.

⁵⁵ Titare Pascua judío masã bosenuũ wa'atjo cã'rõacã du'sawũ. Pãjãrã masã Jerusalẽpũ wa'acãrã niwã. Na ti bosenuũ dũporo na ña'arõ wee'quere coeyurã wa'acãrã niwã.

⁵⁶ Jesure ã'asĩ'rĩrã a'macusiãcãrã niwã. Õ'acũ wi'ipũ nírá, a'merĩ sãrĩtiña'cãrã niwã:

—Mũsã tũ'oña'cã, ¿apetero weegu cũ a'tigusari?

⁵⁷ Fariseo masã, pa'ia wiorã masãrẽ a'tiro duticãrã niwã:

—Mũsã Jesú topũ niapũ nisere masĩrã, ãsãrẽ wereya. Na werecã, bu'iri da'reri wi'ipũ Jesure miarãti nírá, tojo nicãrã niwã.

12

Jesure María u'mutise piopeo'que ni'i (Mt 26.6-13; Mr 14.3-9)

¹ Pascua bosenummu wa'atjo seis numurĩ du'sawu. Titare Jesú Efraĩpu ní'cu Betania wãmetiri macãpu wa'awĩ. Toduporo ti macãputa Jesú Lázarore masõwĩ.

² Tocjãrã Jesure bosenummu weepeowã. Marta ba'asere etiwõ. Na pãjãrã wa'terore Lázaro quẽ'rã Jesú me'rã ba'adujiwĩ.

³ Ûsã ba'ari cura María pajicja u'muticja nardo wãmetise wapabujusere poseticjare Jesú tiro miitiwõ. Miiti, cũ du'pocãrĩpu piopeowõ. Be'ro co poari me'rã tuucoewõ. Ti wi'i nipe'tiropu u'mutise'sa wa'awu.

⁴ Co tojo weecã ĩ'agũ, Juda Iscariote ùsã me'rãcjũ be'ropu Jesure ĩ'atu'tirãrẽ o'oacjũ a'tiro niwĩ:

⁵ —¿De'ro weego a'te u'mutisere duatiati? Tere duago, ni'cã cũ'ma da'rase wapa weronojõ wapata'aboapã. Te niyerure pajasecũorãrẽ o'oboapã, niwĩ.

⁶ Cũ pajasecũorãrẽ ma'ígũ mejẽta, tojo niwĩ. Yajasebucũ niwĩ. Cũ ùsã niyerure co'tegũ niwĩ. Ti ajuropu ùsã niyeru sãa'quere yajamũjãcũwĩ.

⁷ Jesú cãrẽ niwĩ:

—Co uaro weeato. Co yu'ure yaatjere wãcũgõ, tojo weeamo.

⁸ Mũsã pajasecũorãrẽ o'onu'cũmasĩrãsa'a. Be'ropu yu'u pũrĩcãrẽ o'omasĩsome. Yu'u a'to nidojacjũ niwe'e, niwĩ Jesú.

Judío masã wiorã Lázarore wẽjẽsĩ'rĩ'que ni'i

⁹ Pãjãrã judío masã Jesú Betaniapũ nise quetire tu'ocãrã niwã. Tojo weerã Jesure, cũ masõ'cu Lázaro quẽ'rãrẽ ĩ'arã a'ticãrã niwã.

¹⁰⁻¹¹ Lázarore masõse ye bu'iri pãjãrã judío masã Jesure ãjõpeowã. Cãrẽ ãjõpeorã, pa'ia wiorã dutise doca nimi'cãrã ducawatia wa'awã. Na tojo weese ye bu'iri pa'ia wiorã Jesure na wẽjẽsĩ'rĩrõnojõta Lázaro quẽ'rãrẽ wẽjẽsĩ'rĩwã.

Jesú Jerusalẽpu pi'a'que ni'i

(Mt 21.1-11; Mr 11.1-11; Lc 19.28-40)

¹² Pascua judío masã bosenumurẽ ĩ'arã wa'arã pãjãrã masã Jerusalẽpure wa'acãrã niwã. Na etãca numu ape numu pe'e Jesú wa'atje quetire masĩcãrã niwã.

¹³ Tojo weerã pũrĩ opa querire dute, cãrẽ põtẽrĩrã a'ticãrã niwã. Na a'tiro caricũwã'cãtiwã:

—Marĩ wiogure e'catise o'orã. Ārĩ Õ'acũ o'ó'cure añurõ wa'ato. Cũ marĩ Israe curuacjãrã wiogu nimi, niwã.

¹⁴ Jesú Õ'acũ ye queti ojãca pũrĩpu nĩrõnojõta burrore ĩ'agũ, cũ bu'ipu mujãpejawĩ. Zacarĩa toduporocjũ Õ'acũ ye quetire weremu'tãrĩ masũ a'tiro ojacũ niwĩ:

¹⁵ Mũsã Jerusalẽcjãrã, uiticã'ña.

Ĩ'aña, mũsã wiogu burro bu'ipu pesawã'cãtimi, ni ojacũ niwĩ.

¹⁶ A'te oja'quere ùsã cũ bu'erã ne waro “Jesú ye queti nisa'a”, niticãti. Be'ro u'muse cũ mujãca be'ropu ùsã masĩwũ. “Õ'acũ ye queti ojãca pũrĩpu ní'caronojõta cãrẽ queoro wa'awu”, niwũ.

¹⁷ Jesú Lázarore masõgũ, cũ pijiwĩrõcã ĩ'a'cãrã ãpẽrãrẽ wereturiacãrã niwã.

¹⁸ Tojo weerã cũ weeĩ'o'quere ãjõpeorã, Jesure põtẽrĩrã a'ticãrã niwã.

¹⁹ Fariseo masã pe'e tojo weecã ĩ'arã, a'merĩ nicãrã niwã:

—¿Ĩ'ati mũsã? Nipe'tirã cũ me'rã wa'arã weema. ¿Marĩ de'ro weebosau? niwã.

Griego masã Jesure ĩ'asĩ'rĩ'que ni'i

²⁰ Jerusalẽpu Pascua bosenummu nicã, Õ'acũrẽ ãjõpeorã nerẽ'cãrã wa'terore ni'cãrẽrã griego masã niwã.

21 Na Jesure ï'asĩ'rĩrã Felipe tiro a'tiwã. Felipe Betsaida Galilea di'tapũ nirĩ macãcãjũ niwĩ. Na cũrẽ a'tiro niwã:

—Jesure ï'asĩ'rĩsa'a.

22 Na tojo nicã tũ'ogũ, Felipe Andrére weregũ wa'awĩ. Be'ro pũarãpũ wa'a, Jesure wererã wa'awã.

23 Na griego masã ï'asĩ'rĩsere tũ'ogũ, Jesú niwĩ:

—Yũ'u Õ'acũ macũ masũ weronojõ uputigu wẽrĩ masãmũjãatjo cã'rõ dũ'sa'a.

24 Diacjũta nigũti. Ni'cũ otese capere otetibosami. Te oteticã, mejãrõta tojasa'a. Te peri otecã pũrĩcãrẽ, di'tapũ boa wa'asa'a. Be'ro pĩ'rĩ, pupi, peje dũcatisa'a. Te peri weronojõ yũ'u wẽrĩgũsa'a. Yũ'u wẽrĩse me'rã pãjãrã Õ'acũ põ'rã wa'arãsama.

25 No'o a'ti umũcopũre cã catiri umũcore ma'iyũ'rũgũ pecame'epũ bu'iri da're bajuriono'gũsami. No'o cã catiri umũcore ma'itigu pe'e u'mũsepũ catinu'cũgũsami.

26 Yũ'u dutisere weesĩ'rĩgũ, yũ'ure sirutuato. Cã yũ'u niatjopũre yũ'u me'rã nigũsami. Yũ'u dutisere weesirutugũnojojõrẽ yũ'u pacũ añurõ weegũsami, niwĩ Jesú.

Jesú cã wẽrĩatjere ucũ'que ni'i

27 Jesú niwĩ:

—Ni'cãrõacã yũ'u pũrõ bũjaweti'i. ¿De'ro nigũsari? “Pacũ, yũ'ure ña'arõ wa'atjere yũ'rũoya” ¿nigũsari? Nisome. Yũ'u tereta pi'eti, wẽrĩgũ a'tiwũ.

28 Pacũ, mũ'u tutuasere ï'oña, niwĩ Jesú. Cã tojo nica be'ro ni'cũ u'mũsepũ ucũdijosere tũ'owũ. A'tiro niwĩ:

—Yũ'u tutuasere ï'otojawũ. Ì'onemogũti tja, niwĩ.

29 Masã topũ nirã cã ucũ'quere tũ'orã, “Bũpo bũsũami”, niwã. ãpẽrã “Õ'acũrẽ wereco'tegũ u'mũsecjũ Jesure ucũami”, niwã.

30 Jesú narẽ niwĩ:

—Yũ'ure tũ'odutigu mejẽta ucũami. Mũsã pe'ere tũ'odutigu ucũami.

31 Ni'cãrõacãrẽ Õ'acũ a'ti turicjãrãrẽ bese, bu'iri da'regũsami. Tojo nicã a'ti turicjãrãrẽ dutigu wãtĩ cõ'awĩrõno'gũsami.

32 Apeye quẽ'rãrẽ yũ'ure na u'mũarõpũ tuumorõnũ'cõcã, nipe'tirãrẽ yũ'u tiropũ a'ticã weegũti, niwĩ Jesú.

33 Tojo nígũ, yũ'u curusapũ wẽrĩgũsa'a nígũ, tojo niwĩ.

34 Masã tere tũ'orã, a'tiro niwã:

—Õ'acũ ye queti ojãca pũrĩpũ na bu'eĩ'ocã, a'tiro tũ'ono'wũ: “Õ'acũ bese'cũ Cristo catinu'cũcũsami.” ¿De'ro weecjũ mũ'u pe'e tja “Õ'acũ macũ masũ weronojõ uputigu u'mũarõpũ tuumorõnũ'cõno'gũsami”, niti? Õ'acũ macũ masũ weronojõ uputigu ¿noanojõ niti? ni sẽrĩtiña'wã.

35 Jesú narẽ niwĩ:

—Yũ'u a'ti nucũcãcjãrãrẽ sĩ'ose weronojõ ni'i. Yũ'u masãrẽ Õ'acũ yere añurõ masĩcã wee'e. Yoaticã mũsã me'rã nigũsa'a. Yũ'u a'topũ nirĩ curare mũsã yũ'u bu'esere ãjõpeoya. Tojo weerã mũsã wãcũña marĩrõ na'itĩ'arõpũ sjarã weronojõ wa'asome. Yũ'ure ãjõpeotirã na'itĩ'arõpũ nirã weronojõ nima. Na weesere “A'tiro pe'e ña'a”, nímasĩtisama.

36 Yũ'u sĩ'ose weronojõ nigũ mũsã tiropũ ni'i. Yũ'u mũsã tiropũ nirĩ curare yũ'ure ãjõpeoya. Tojo weerã mũsã quẽ'rã sĩ'orĩ masã weronojõ nirãsa'a. Õ'acũ yere añurõ masĩrãsa'a. ãpẽrã quẽ'rãrẽ masĩcã weerãsa'a, niwĩ Jesú.

Jesú narẽ tojo nica be'ro du'tiwã'cã wa'awĩ.

Judío masã wiorã Jesure ãjõpeotise ni'i

37 Jesú peje weeĩ'omicã, judío masã wiorã cũrẽ ãjõpeotiwã.

38 Na ãjõpeoticã, Õ'acũ ye queti ojãca pũrĩpũ Isaía oja'caronojõta queoro wa'awũ.

Cũ a'tiro ojacu niwĩ:

Ni'cũnojõpũta ũsã weresere tu'otimi.

Õ'acũ tutuase me'rã wee'ocã ï'amirã, ne ëjõpeotima, ni ojacu niwĩ Isaía.

³⁹ Na ne ëjõpeomasĩti'que quẽ'rãrẽ Isaía aperopũ Õ'acũ ye queti ojãca pũrĩpũre a'tiro ojacu niwĩ:

⁴⁰ Õ'acũ narẽ caperi bajutirã weronõjõ weecu niwĩ.

Cũ yere tu'omasĩticã weecu niwĩ.

Tojo weerã añurõ cũ weesere ï'amirã, ï'amasĩticãrã niwã.

Cũ bu'esere tu'omirã, tu'omasĩticãrã niwã.

Cũ bu'esere ëjõpeorã, na ña'arõ wee'quere du'u, acoboJose sërĩbopã.

Cũ narẽ yu'rũobopĩ, nicu niwĩ Isaía.

⁴¹ Isaía Jesú tutuasere, cũ asistesere ï'agũ, cũ ye cjasere tojo ucũcu niwĩ.

⁴² Pãjãrã judío masã Jesure ëjõpeowã. Ni'cãrẽrã wiorã waropũta ëjõpeowã. Fariseo masãrẽ uirã, bajuyoropũ Jesure ëjõpeosere ucũtiwã. Ësãrẽ judío masã na nerẽrĩ wi'ipũ nirãrẽ cõ'awĩrõrĩ nirã, tojo weewã.

⁴³ Wiorã Jesure ëjõpeomirã, masã pe'ere Õ'acũ nemorõ añurõ wãcũcã uawã.

Jesú masãrẽ besese cjasere ucũ'que ni'i

⁴⁴ Jesú nipe'tirã tu'oato nígũ, tutuaro ucũwĩ:

—Yu'ure ëjõpeogu yu'u se'sarore ëjõpeotimi. Yu'u pacu yu'ure o'ócũ quẽ'rãrẽ ëjõpeomi.

⁴⁵ Yu'ure ï'agũ, yu'ure o'ócũ quẽ'rãrẽ ï'ami.

⁴⁶ Yu'u sĩ'ose weronõjõ ni'i. A'ti nucũcãpũre yu'ure ëjõpeorã na'itĩ'arõpũ tojaticã'to nígũ a'tiwũ. Na yu'u bu'esere masĩrãsama. Masĩrã, añurõ weerãsama.

⁴⁷ Yu'u bu'esere tu'omirã, tere weetirã, bu'iri cũorãsama. Yu'u narẽ bu'iri da'resome. Yu'u bu'iri da'regu a'titiwũ. Narẽ yu'rũogũ a'tiwũ.

⁴⁸ Yu'ure uatirãnojõ, yu'u bu'e'quere weetirãnojõ Õ'acũrẽ bu'iri da'reno'ajãpũ nitojama. Yu'u bu'e'quere weetise bu'iri na a'ti umũco pe'ticã, bu'iri da'reno'rãsama.

⁴⁹ Yu'u se'saro yu'u uaro bu'ewe'e. Yu'u pacu yu'ure o'ócũ “Tojo ni bu'eya” nirõ bu'e'e.

⁵⁰ Yu'u masĩ'i, yu'u pacu dutisere ëjõpeorã catinu'cũcã'rãsama. Tojo weegu cũ bu'eduti'caronõjõta masãrẽ bu'e'e, niwĩ Jesú.

13

Jesú cũ bu'erã ye du'pocãrĩrẽ coe'que ni'i

¹ Judío masã bosenuũ Pascua wa'atjo ni'cã nuũ du'sawũ. Jesú cũ a'ti turipũ ní'cu maata cũ pacu tiropũ wa'atjere masĩtojawĩ. Cũ, cũ yarã a'ti nucũcãcãrãrẽ ma'inu'cũcã'wĩ. Cũ wẽrĩse me'rã cũ upũtu ma'isere ï'owĩ.

²⁻⁴ Juda Iscariote, Simó macũrẽ wãtĩ a'tiro wãcũse o'ocu niwĩ. Jesure ï'atu'tirãpũre o'oduticu niwĩ. Jesú pe'e pũrĩcã cũ Õ'acũ tiropũ ní'cu a'tiwũ nisere masĩwĩ. Tojo nicã topũ cũ dajatojaatjere, cũ pacu cãrẽ wiogu sõrõatje quẽ'rãrẽ masĩwĩ. A'tiro wéégũ, ũsã ba'adujiri cura Jesú wã'cãnu'cã, cũ su'ti bu'icjãrõrẽ tuweecũuwĩ. Be'ro marĩ ejerituwũaropũ tuucoeri caserore du'teõ'owĩ.

⁵ Tu'ajanũ'cõ, acore bapapũ piosãawĩ. Te me'rã ũsã ye du'pocãrĩrẽ coenu'cãwĩ. Be'ro ti casero me'rã bopowĩ.

⁶ Cũ Simó Pedro ye du'pocãrĩrẽ coenu'cãrĩ cura Pedro cãrẽ niwĩ:

—Wiogu, ¿yé du'pocãrĩrẽ coegũsari?

⁷ Jesú cãrẽ niwĩ:

—Ni'cãrõacã yu'u weesere mu'u tu'omasĩtisa'a. Be'ropũ masĩgũsa'a.

⁸ Pedro cãrẽ niwĩ:

—Yé du'pocãrĩrẽ mu'u ne coesome.

Jesú cãrẽ niwĩ:

—Yu'u coeticã, mu'u yu'u me'rãcjũ nisome.

⁹ Simó Pedro cãrẽ niwĩ:

—To pũrĩcãrẽ yé du'pocãrĩrẽ coegu, yé omocãrĩ, ya dupoa quẽ'rãrẽ coeya.

¹⁰ Jesú pe'e cãrẽ niwĩ:

—Marĩ u'áca be'ro apaturi u'aapoya marĩsa'a. Sijáca be'ro du'pocãrĩ dia'cãrẽ tuucoeno'sa'a. Musã ù'irĩ marĩrã weronojõ ni'i. Tojo nimicã, ni'cũ musã wa'teropure ña'agũ ù'irĩtigũ weronojõ nimi, niwĩ Jesú.

¹¹ Jesú cãrẽ ì'atu'tirãpure o'oacjũre masĩtojawĩ. Tojo weegu tojo niwĩ.

¹² Ësã ye du'pocãrĩrẽ coéca be'ro cũ bu'icjãrõ su'tirote sãña, ejanujãwĩ tja. Ësãrẽ niwĩ:

—¿Musã yu'u weesere tu'omasĩti?

¹³ Musã yu'ure “Wiogũ, ùsãrẽ bu'egu” ni pisu'u. Tojota ni'i musã nírõnojõta.

¹⁴ Yu'u musã wiogu, musãrẽ bu'egu nimigũ, musã ye du'pocãrĩrẽ coepũ. Tojo weerã musã quẽ'rã mejãrõta weeya.

¹⁵ Musãrẽ yu'u wee'quere ì'acũu, weesirutuato nígu a'te queosere wee'õapũ. A'merĩ añurõ weeya.

¹⁶ Musãrẽ diacjũ wereguti. Ne ni'cũ da'raco'tegu “Yu'u wiogu yu'rũoro ni'i”, nímãsitisami. Ni'cũ o'óno'cu quẽ'rã cãrẽ o'ó'cu yu'rũoro nitisami.

¹⁷ Musã yu'u du'pocãrĩ coesere masĩrã, a'te yu'u wee'quere wéerã, e'catirãsa'a.

¹⁸ »Yu'u musã nipe'tirãpure ucũgũ weewe'e. Yu'u bese'cãrãrẽ masĩ'i. Ò'acũ ye queti ojáca pũrĩpũ nírõnojõta queoro wa'arosa'a. A'tiro ojano'wã: “Yu'u me'rã ba'adujimigũ, yu'ure a'pẽpũrĩmi”, ni ojano'caro niwũ.

¹⁹ Yu'u musãrẽ weryugũ wee'e. Tojo weerã yu'u ní'que queoro wa'acã, a'tiro nirãsa'a: “Diacjũta Ò'acũ o'ó'cu nipĩ”, nirãsa'a.

²⁰ Musãrẽ queoro wereguti. Yu'u o'ó'cãrã weresere tu'o ãjõpeorã, yu'u quẽ'rãrẽ ãjõpeorãta weesama. Yu'ure ãjõpeorã, yu'ure o'ó'cu quẽ'rãrẽ ãjõpeosama, niwĩ Jesú.

Jesú “Yu'ure ì'atu'tirãpure Juda o'ogusami” nise ni'i

(Mt 26.20-25; Mr 14.17-21; Lc 22.21-23)

²¹ Jesú ùsãrẽ wéréca be'ro upũtu bujawetiwĩ. Tu'ota basiorota werewĩ:

—Diacjũta nigũti. Ni'cũ musã wa'teropũ yu'ure ì'atu'tirãrẽ o'ogusami, niwĩ.

²² Cũ tojo nicã tu'orã, ùsã ¿noarẽ tojo nigũ weeti? nírã, mejõ a'merĩ ì'adujicã'wã.

²³ Yu'u Juã Jesú ma'ino'gũ cũ pu'to dujiwũ.

²⁴ Tojo weegu Simó Pedro Jesure sãrĩtiña'dutigũ síõpuawĩ.

²⁵ Yu'u cũ pu'toacã mu'rĩwã, cãrẽ sãrĩtiña'wũ:

—Wiogũ, ¿noanojõ niti cũ?

²⁶ Jesú yu'ure niwĩ:

—Yu'u pã yosó'ono'gũ nigũsami. Cũ tojo níca be'ro Simó macũ Juda Iscariotere yosó'owĩ.

²⁷ Cũ tojo wééca be'ro wãtĩ Judare sãjãacũ niwĩ. Jesú cãrẽ niwĩ:

—Mu'u weeatjere weebaque'oya.

²⁸ Ësã nipe'tirã topũ ba'adujirã, cũ tojo nisere tu'omasĩticãti.

²⁹ Ni'cãrãrã a'tiro wãcũwũ: “Juda cũ niyerure co'tegu niyucã, Jesú cãrẽ apeyenojõ bosenuũ cjasere duudutigũ weepĩ, o pajasecũorãrẽ niyeru o'odutigũ o'odutiapĩ”, niwũ.

³⁰ Juda cũ pãrẽ ñe'éca be'ro ùsã tiropũ ní'cu wijaa wa'awĩ. Cũ wijaa cura ñamipũ niwũ.

A'merĩ ma'idutise ni'i

³¹ Juda wa'áca be'ro Jesú ãsãrẽ niwĩ:

—Ni'cãrõacã yu'u Õ'acũ macũ masũ weronojõ uputigupure yu'u tutuasere ï'ono'rõsa'a. Õ'acũ tutuasere quẽ'rã yu'u me'rãta ï'ono'rõsa'a.

³² Yu'u Õ'acũ tutuasere ï'ocã, cã quẽ'rã yu'u tutuasere maata ï'ogũsami.

³³ Yu'u me'rãcjãrã, cã'rõ musã me'rã nituogusa'a. Musã yu'ure a'marãsa'a. Yu'u judío masãrẽ toduporopure ni'caronojõta musãrẽ ni'cãrõacã nigũti. Yu'u wa'atjopure musã wa'amasõtisa'a.

³⁴ Musãrẽ apeye ma'ma dutise cõugũti. Yu'u musãrẽ ma'irõnojojõta a'merĩ ma'ĩa.

³⁵ Musã a'merĩ ma'icã, ãpẽrã nipe'tirã musãrẽ yu'u bu'erã nisere masĩrãsama, niwĩ Jesú.

Jesú Pedrõre "Mu'u yu'ure 'Masĩwe'e' nigũsa'a" ní'que ni'i

(Mt 26.31-35; Mr 14.27-31; Lc 22.31-34)

³⁶ Simó Pedro cãrẽ sãrĩtiña'wĩ:

—Wioꝝ, ¿no'opu wa'agusari?

Jesú cãrẽ niwĩ:

—Ni'cãrõacã yu'u wa'atjopure mu'u wa'amasõtisa'a. Be'ropu yu'ure sirutugusa'a.

³⁷ Pedro cãrẽ niwĩ tja:

—Wioꝝ, ¿de'ro weeacju yu'u mu'u me'rã maata wa'amasõtisari? Yu'u quẽ'rã mu'u me'rãta wẽrĩmasĩ'i.

³⁸ Jesú cãrẽ niwĩ:

—¿Nirõta yu'u me'rã wẽrĩmasĩti? Mu'urẽ diacjũta nigũti. Cãrẽ'quẽ cã uuati duporo yu'ure i'tiati "Cãrẽ masĩwe'e", nigũsa'a, niwĩ Jesú.

14*Jesú "Yu'ure ãjõpeorã yu'rũrãsa'a" ní'que ni'i*

¹ Jesú ãsãrẽ a'tiro niwĩ:

—Musã uputu waro wãcũque'titicã'ña. Õ'acũrẽ ãjõpeoya. Tojo nicã yu'u quẽ'rãrẽ ãjõpeoya.

² Yu'u pacu tiropu musã niatje wi'seri peje ni'i. Te marĩcãma, musãrẽ wereboapã. Topu musã niatjore apoyugu wa'agu wee'e.

³ Musã niatjore apõca be'ro musãrẽ miigũ a'tiguti. Topure musã quẽ'rã ninu'cũcã'rãsa'a.

⁴ Musã yu'u wa'atjore masĩsa'a. Yu'u wa'ari ma'a quẽ'rãrẽ masĩsa'a, niwĩ Jesú.

⁵ Tomás cãrẽ niwĩ:

—Wioꝝ, mu'u wa'atjore masõtisa'a. ¿Ûsã de'ro wee masĩbosau mu'u wa'ari ma'arẽ?

⁶ Jesú cãrẽ niwĩ:

—Yu'u, yu'u pacu tiropu wa'ari ma'a weronojõ ni'i. Yu'u masãrẽ topu wa'acã weegú ni'i. Yu'u masãrẽ diacjũ cjasere masĩcã wee'e. Narẽ catinu'cũcã weegú ni'i. Yu'ure ãjõpeorã dia'cũ yu'u pacu tiropu wa'arãsama.

⁷ Musã yu'ure masĩrã, yu'u pacu quẽ'rãrẽ masĩbosa'a. Ni'cãrõacã me'rã cãrẽ masĩ'i. Musã yu'ure ï'arã, cãrẽ ï'arã weronojõ ni'i, niwĩ Jesú.

⁸ Felipe Jesure niwĩ:

—Wioꝝ, mu'u pacure ï'oña ãsãrẽ. Cãrẽ ï'ase me'rã dia'cũ ãsãrẽ ejatuarosa'a.

⁹ Jesú cãrẽ niwĩ:

—Felipe, yu'u musã me'rã yoacã niwũ. ¿Yu'ure ï'amasĩweti yujupu? Yu'ure ï'agũ yu'u pacu quẽ'rãrẽ masĩmi. ¿De'ro weegũ yu'ure "Mu'u pacure ï'oña", niati?

¹⁰ ¿Yu'u, yu'u pacu me'rã puarã nimicã, ni'cũputa ni'i nisere ãjõpeoweti? ¿Cã yu'upure nimi nise quẽ'rãrẽ ãjõpeoweti? Yu'u ucũsere yu'u se'saro ucũwe'e. Yu'u

pacu yu'upure nigúta cū uaro ucūmi. Yu'u weese quē'rārē yu'u se'saro weewe'e. Cūta cū uaro weecā weemi.

11 Yu'u, yu'u pacu me'rā ni'cūta ni'i nisere, cū yu'upure nisere ējōpeoya. Tere ējōpeotirā pūrīcā, yu'u weese pe'ere ĩ'a ējōpeocureya.

12 Musārē diacjūta wereguti. Yu'ure ējōpeorā yu'u wee'caronojōta yu'u wee'quere weesiruturāsama. Totá yu'u pacu tiropu yu'u wa'acāma, a'te nemorō weerāsama.

13 Musā yu'ure ējōpeocā, nipe'tise musā sērīsere o'ogusa'a. Te me'rā yu'u pacu tutuasere masiāto nígū tojo weegusa'a.

14 Yu'ure ējōpeorā, no'o musā sērīsere yu'tiguti.

Jesú "Espíritu Santure o'óguti" ní'que ní'i

15 »Musā yu'ure ma'írā, yu'u dutisere weerāsa'a.

16 Musārē yu'u pacure Espíritu Santure sērībosaguti. Cū musārē weetamuse me'rā wācūtutuanu'cūcā weegusami. Musā me'rā ninu'cūgūsami.

17 Espíritu Santu musārē queoro bu'egusami. Āpērā a'ti nucūcācjārā yu'ure ējōpeotirā cūrē masītirāsama. Tojo weerā cūrē moorāsama. Musā pūrīcā cūrē masī'i. Cū musā me'rā, musāpūre ninu'cūgūsami.

18 Yu'u musārē cō'awā'cāsōme. Musā me'rā nígū a'tiguti tja.

19 Cā'rōacā be'ro masā yu'ure ĩ'asōme. Musā pūrīcā ĩ'arāsa'a. Yu'u catinu'cūcā'a. Tojo weerā musā quē'rā catinu'cūcā'rāsa'a.

20 Yu'u pacu musārē Espíritu Santure o'ógusami. Tojo wéeca be'ro yu'u pacu me'rā yu'u nisere masīrāsa'a. Tojo nicā musā yu'u me'rā nisere, yu'u musāpūre nisere masīrāsa'a.

21 Yu'u dutisere weegú diacjūta yu'ure ma'isere ĩ'osami. Yu'ure maigūrē yu'u pacu quē'rā ma'igūsami. Yu'u quē'rā ma'igūsa'a. Cūrē yu'u nisetisere ĩ'ogūsa'a, niwī Jesú.

22 Apī Juda, Iscariote mejēta Jesure niwī:

—¿Wioqu, de'ro weegu mu'u nisetisere ūsā dia'cūrē ĩ'ogūsari? ¿De'ro weegu a'ti turicjārā mu'urē ējōpeotirā quē'rārē ĩ'oweti?

23 Jesú cūrē niwī:

—Yu'ure ma'igū yu'u dutisere weemi. Yu'u pacu cūrē ma'igūsami. Ūsā puarāpūta cū me'rā nirāsa'a.

24 Yu'ure ma'itigu pe'e yu'u ucūsere weetimi. Yu'u ucūse yé mejēta ni'i. Yu'u pacu yu'ure o'ócū cū weredutise ni'i.

25 »Yu'u musā me'rā nígū, a'te nipe'tisere were'e.

26 Yu'u sērīcā, yu'u pacu Espíritu Santure musārē o'ógusami. Cū musārē weetamu, wācūtutuanu'cūcā weegusami. Nipe'tise musārē bu'egusami. Nipe'tise yu'u musārē bu'e'quere apaturi wācūcā weegusami.

27 »Yu'u ni'cārōacā musārē we'eritī'i. Musā ye ejeripō'rārīpu ejerisājāse niato. Yu'u ejerisājāse me'rā musārē ejerisājācā weeguti. Yu'u ejerisājācā weese a'ti nucūcā cjase weronjō niwe'e. Tojo weerā "Yu'u wa'agu wee'e" nisere tu'orā, bujaweti, wācūque'titicā'ña.

28 Musā "Yu'u pacu tiropu wa'agu wee'e" nicā tu'otojapu. "Be'ro yu'u musā me'rā nígū a'tiguti tja" nicā quē'rārē tu'oapu. Yu'u pacu yu'u yu'ruoro nimi. Musā yu'ure cū tiropu wa'ase quetire tu'oapu. Tere tu'orā, diacjūta ējōpeorā pūrīcā, e'catiboapā.

29 Yu'u musārē wereyugu weepu. Tojo weerā yu'u musārē wereyu'quere queoro wa'acā, "Diacjūta nipī", nirāsa'a.

30 Wātī a'ti nucūcācjārārē dutigu a'titojami. Tojo weegu yu'u yoaticā musā me'rā ucūgūti. Cū yu'ure ne cā'rō dutimasītimi.

31 Tojo wa'arota weesasa'a. Yu'u pacu cū weeduti'quere weeguti. Yu'u tojo weecā, a'ti nucūcācjārā yu'u pacure yu'u ma'isere masīrāsama. Te'a wa'arā. Wā'cānu'cāña, niwī ūsārē.

15

Jesú u'segu me'rã masãrẽ queose were'que ni'i

¹ Jesú queose me'rã ùsãrẽ a'tiro niwĩ:

—Yũ'u u'segu weronojõ ni'i. Yũ'u pacu tigure co'tegu nimi.

² Yũ'ure ãjõpeorã tigu cjase dũpuri nima. Õ'acũ u'segure ï'anurũgũ weronojõ niyugu, dũca marise dũpuri dũtecõ'asami. Apeye dũcatise dũpuri añurõ dũcatiato nígũ dũtweenemosami.

³ Mũsã dũcatise dũpuri weronojõ ni'i. Yũ'u bu'e'quere ãjõpeo, yũ'ti'i. Tojo weegu yũ'u pacu mũsã ña'arõ wee'quere cõ'atojawĩ. Mũsã acobojono'cãrãpũ nitoja'a.

⁴ Yũ'u mũsãpũre ninu'cũgũsa'a. Mũsã quẽ'rã yũ'u me'rãcjãrã ninu'cũcã'ña. Ni'cã dũpũ yucũgũpũ a'mesũ'atimirõ dũcatitisa'a. A'te weronojõ mũsã yũ'u me'rã ninu'cũtirã, ne añurõ weemasĩsome.

⁵ »Yũ'u ní'caronojõta yũ'u u'segu weronojõ ni'i. Mũsã tigu dũpuri ni'i. Yũ'u me'rã ninu'cũgũ, yũ'u quẽ'rã cũpũre nicã, cũ añurõ weemasĩsami. Mũsã yũ'u me'rã ninu'cũtirã, ne añurõ weemasĩtisa'a.

⁶ Yũ'u me'rã ninu'cũtigũ dũtecõ'a'que dũpuri weronojõ nimi. Te ñai'que dũpuri see, pecame'epũ ãjũacõ'ano'sa'a.

⁷ »Mũsã yũ'u me'rã ninu'cũrã, yũ'u bu'esere wãcũrã, Õ'acũrẽ mũsã uasere sãrĩña. Cũ yũ'tigusami.

⁸ Mũsã añurõ wéerã, Õ'acũ añuyũ'rũami nisere ï'orãsa'a. Tojo weerã diacjũta mũsã yũ'u bu'erã nirãsa'a.

⁹ Yũ'u pacu yũ'ure ma'irõnojõta yũ'u quẽ'rã mũsãrẽ ma'i'i. Yũ'u me'rã ninu'cũña. Tojo weecã, mũsãrẽ ma'inu'cũgũsa'a.

¹⁰ Yũ'u pacu yũ'ure cũ dũtisere weecã, ma'imi. Yũ'u quẽ'rã yũ'u dũtisere weecã, mũsãrẽ ma'igũsa'a.

¹¹ »Yũ'u e'catironojõta mũsãrẽ e'catiato nígũ tojo ucũ'u. Tojo weerã mũsã e'catiyũ'rũarãsa'a.

¹² Yũ'u dũtise a'tiro ni'i. Yũ'u mũsãrẽ ma'irõnojõta a'merĩ ma'ĩa.

¹³ Ni'cũ cũ me'rãcjãrãrẽ wẽrĩbosagu, narẽ ma'iyũ'rũasami. Wẽrĩbosase nemorõ ma'ita basiowe'e.

¹⁴ Mũsã yũ'u dũtisere wéerã, yũ'u me'rãcjãrã ni'i.

¹⁵ Yũ'u mũsãrẽ “Yũ'ure da'raco'terã nima”, nisome. Da'raco'terã na wiogu weesere masĩtisama. Mũsã yũ'u me'rãcjãrã ni'i. Tojo weegu yũ'u pacu yũ'ure ní'quere werepe'ocã'a.

¹⁶ Mũsã yũ'ure besetiwũ. Yũ'u pe'e mũsãrẽ besewũ. Añurõ weeato nígũ tojo weewũ. Mũsã añurõ weese pe'tisome. Añurõ weecã, mũsã yũ'ure ãjõpeocã, no'o Õ'acũrẽ sãrĩsenojõrẽ o'ogusami.

¹⁷ A'teta ni'i yũ'u mũsãrẽ dũtise. A'merĩ ma'ĩa, niwĩ.

Jesú “Yũ'ure ãjõpeocã, ãpẽrã mũsãrẽ ï'atu'tirãsama” ní'que ni'i

¹⁸ Jesú ùsãrẽ a'tiro ninemowĩ:

—A'ti nucũcãcjãrã yũ'ure ãjõpeotirã mũsãrẽ ï'atu'ticã, yũ'ure ï'atu'timũ'tã'quere wãcũña.

¹⁹ Mũsã a'ti nucũcãcjãrã waro nicãma, na me'rãcjãrãrẽ ma'irõnojõta mũsãrẽ ma'ibosama. Yũ'u mũsãrẽ na wa'teropũ nirãrẽ besewũ. Mũsã a'ti nucũcãcjãrã weronojõ niwe'e. Tojo weerã mũsãrẽ ï'atu'tima.

²⁰ Yũ'u mũsãrẽ ní'quere wãcũña. Ne ni'cũ da'raco'tegu “Yũ'u wiogu yũ'rũoro ni'i”, nímasĩtisami. Yũ'ure ña'arõ weema. Mũsã quẽ'rãrẽ mejãrõta ña'arõ weerãsama. No'o yũ'u bu'esere tũ'orã, mũsãrẽ tũ'orãsama.

21 Musã yu'ure sirutucã ï'arã, nipe'tise ña'asere musãrẽ weerãsama. Yu'ure o'ócure na masõtise ye bu'iri tojo weerãsama.

22 »Yu'u a'ti di'tapure narẽ weregũ a'titicãma, bu'iri moobosama. Na ni'cãrõacãrẽ bu'iri cuoma. “Ûsã bu'iri moo'o”, nímasõtisama.

23 Yu'ure ï'atu'tirã yu'u pacu quẽ'rãrẽ ï'atu'tima.

24 Ne ni'cũ weetisere na tiropure peje wee'õmiwũ. Yu'ure masĩdutigu tojo weewu. Yu'u wee'õtica be'roma bu'iri moobosama. Na yu'u wee'quere ï'awã. Tere ï'amirã, yu'ure ï'atu'tiwã. Yu'u pacu quẽ'rãrẽ ï'atu'tiwã.

25 Õ'acũ ye queti ojãca pũrĩpu níronojõta queoro wa'aro wee'e. A'tiro ni'i: “Bu'iri moomicã, yu'ure ï'atu'tiwã”, ni ojano'wũ.

26 »Espíritu Santu diacjũ ucũgũ, musãrẽ weetamugũ a'tigusami. Ûsã yu'u pacu me'rã cùrẽ o'órãsa'a. Cũ a'tigu, queoro yé cjasere musãrẽ weregusami.

27 Musã quẽ'rã yé cjasere wererãsa'a. Musã ne waroputa yu'u me'rã nitojawu. Tojo weerã wererãsa'a, niwĩ Jesú.

16

1 Jesú ùsãrẽ ninemowĩ tja:

—Yé bu'iri ãpẽrã musãrẽ ña'arõ weerãsama nisere were'e. Yu'ure ëjõpeodu'uticã'to nígũ tojo were'e.

2 Musãrẽ judío masã nerẽwũase wi'seripu nimi'cãrãrẽ cõ'awĩrõrãsama. No'o musãrẽ wẽjẽcõ'aca be'ro a'tiro nirãsama. “Marĩ Õ'acũ uaro weerã wee'e”, nirãsama.

3 Na yu'u pacure, yu'ure masĩti'que ye bu'iri musãrẽ ña'arõ weerãsama.

4 Yu'u wereyugu wee'e. Tojo weerã queoro te wa'acã, musã “Tojota niwĩ”, nirãsa'a.

Espíritu Santu ye cjase ni'i

»Yu'u musã me'rã nígũ, ne waropure maata a'tere weretiwu.

5-6 Ni'cãrõacã yu'ure o'ócũ tiropu wa'agu wee'e. Yu'u tojo nicã tu'orã, ne ni'cũ yu'ure “¿No'opu wa'ati?” ni sãrĩtiña'we'e. Mejõ bujawetiwiorticã'a.

7 Yu'u musãrẽ diacjũta nígũti. Yu'u wa'acã, musãrẽ añu nirõsa'a. Yu'u musãrẽ Espiritu Santure o'ógusa'a. Yu'u wa'aticãma, cã musãrẽ weetamugũ, musã me'rã nígũ a'titibosami.

8-11 »Espíritu Santu yu'ure ëjõpeotirãrẽ a'tiro masĩcã weegusami. “Ûsã ña'arã ni'i”, ni tu'oña'cã weegusami. Apeye, yu'u diacjũ weegũ ni'i nisere ï'ogũsami. Yu'u pacu tiropu wa'ase me'rã tere ï'ogũsami. Yu'u topu wa'acã, yu'ure ï'asome. Tojo nicã yu'ure ëjõpeotirãrẽ Õ'acũ bu'iri da'reatjere ï'ogũsami. A'tiro masĩrãsama: “Wãtĩ, a'ti nucũcãcjãrãrẽ dutigu Õ'acũrẽ bu'iri da'reno'acjũ nitojami”, nirãsama.

12 »Yu'u musãrẽ peje werese cuomi'i. Ni'cãrõacãrẽ musã tu'omasõtibosa'a. Tojo weegu werewe'e.

13 Espiritu Santu a'tigu, nipe'tisere queoro weregusami. Cũ diacjũ ucũgũ nimi. Cũ se'saro ucũsome. Õ'acũ ucũsere, cã tu'o'quere wereturiagusami. Be'ropu wa'atje quẽ'rãrẽ musãrẽ wereyugusami.

14 Espiritu Santu yu'ure añurõ ucũgũsami. Yé cjasere musãrẽ masĩcã weegusami.

15 Nipe'tise yu'u pacu cuose yé ni'i. Tojo weegu Espiritu Santu musãrẽ yé quetire weregusami.

Bujawetimi'cãrã e'catirãsama nise ni'i

16-17 »Cã'rõacã be'ro musã yu'ure ï'anemosome. Be'ro ï'arãsa'a tja. Yu'u pacu tiropu wa'ase ye bu'iri tojo wa'anĩrõsa'a, niwĩ Jesú.

Cũ tojo nicã tu'orã, ùsã ni'cãrẽrã a'merĩ ucũwũ:

—¿De'ro nisĩ'rĩrõ weesari cã tojo nise?

18 “Cã'rõacã be'ro” cũ nise ¿de'ro nisĩ'rĩrõ weesari? Ñe'enojõrẽ ucũgũ ucũsamigu, masĩtisa'a, niwũ.

19 Jesú ùsã tojo nisere masĩgũ, ùsãrẽ niwĩ:

—Yũ'ũ “Cã'rõacã be'ro ì'asome, be'ro ì'arãsa'a tja” ní'quere ¿a'merĩ sãrĩtiña'rã weeti?

20 Musãrẽ diacjũta wereguti. Musã uti, pũrõ bujawetirãsa'a. A'ti turicjãrã pe'e e'catirãsama. Musã bujawetimi'cãrã be'ro e'catirãsa'a.

21 A'tiro wa'ase weronojõ nirõsa'a. Ni'cõ nijĩpaco co wĩ'magũ wũase duporoacã pũrĩse tũ'oña'samo. Co wũaca be'ro co pũrĩse tũ'oña'quere wãcũtisamo. Co macũ bajuase pe'ere ì'agõ e'catigo, tojo weesamo.

22 Co weronojõ musã ni'cãrõacã pi'eti'i. Be'ro yũ'ũ musãrẽ ì'agũ a'tiguti tja. Yũ'ũ tojo weecã ì'arã, musã e'catiyũ'ruarãsa'a. Æpãrã musãrẽ bujaweticã weemasĩtirãsama.

23 »Musã tojo e'catiri nũmũrẽ musã tũ'otisere ne sãrĩtiña'some majã. Diacjũta musãrẽ nigũti. Musã yũ'ũre ãjõpeocã ì'agũ, nipe'tise musã sãrĩsere yũ'ũ pacũ yũ'tigusami.

24 Todũporopũ yũ'ũ tutuase me'rã yũ'ũ pacũre ne sãrĩtiwũ. Ni'cãrõacãrẽ musã yũ'ũre ãjõpeotjãrã sãrĩña. Musã tojo weecã, cũ yũ'tigusami. Cũ yũ'ticã, musã e'catiyũ'ruarãsa'a.

Jesú masãrẽ “A'tiro weeguti” ní'que ni'i

25 »Yũ'ũ musãrẽ queose me'rã wereapũ. Be'ro queose marĩrõ diacjũta yũ'ũ pacũ ye quetire weregusa'a.

26 Espĩritu Santu a'tica be'ro musã yũ'ũre ãjõpeotjãrã, yũ'ũ pacũre sãrĩrãsa'a. Yũ'ũ tojo ní'gũ, “Yũ'ũ pacũre musãrẽ sãrĩbosaguti”, nigũ mejãta wee'e. Musã basu sãrĩrãsa'a.

27 Cũta musãrẽ ma'imi. A'tiro ni'i. Musã yũ'ũre ma'ĩ'i. Tojo nicã musã yũ'ũre “Õ'acũ tiropũ ní'cũ a'tipĩ”, ni ãjõpeo'o. Tojo weegũ Õ'acũ musãrẽ ma'imi.

28 Yũ'ũ pacũ me'rã ní'cũ yũ'ũ a'ti nucũcãpũre a'tiwũ. Ni'cãrõacã yũ'ũ a'topũ ní'cũ yũ'ũ pacũ tiropũ dajatojaaguti tja.

29 Cũ tojo nicã tũ'orã, ùsã cũrẽ niwũ:

—Ni'cãrõacãrẽ mũ'ũ queose me'rã werewe'e. Diacjũ ucũcã'a.

30 Ni'cãrõacã ùsã masĩ'i. Mũ'ũ nipe'tisere masĩpe'ocã'a. No'o sãrĩtiña'se duporo masĩtoja'a. Tojo weerã mũ'ũ Õ'acũ tiropũ ní'cũ a'tipã nisere masĩ'i.

31 Jesú ùsãrẽ niwĩ:

—¿Musã ãjõpeoti majã?

32 Tojo ãjõpeomirã, maata no'o musã wa'asĩ'rĩrõ du'tistearãsa'a. Yũ'ũ ni'cũta tojagũsa'a. Ni'cũta niwe'e, ní'gũ pe'e. Yũ'ũ pacũ yũ'ũ me'rã nimi.

33 Yũ'ũre ãjõpeorã ejerisãjãse cũoato ní'gũ a'te nipe'tisere musãrẽ wereapũ. A'ti nucũcãcjãrã musãrẽ pi'eticã weerãsama. Na tojo weemicã, wãcũtutuaya. Yũ'ũ a'ti nucũcãcjãrã na ña'arõ weesere docaque'acã weetojawũ. Tojo weerã yũ'ũre ãjõpeorã wãcũtutuaya.

17

Jesú cũ bu'erã ye niatjere cũ pacũre sãrĩbosa'que ni'i

1 Jesú tojo níca be'ro ì'amorõ, a'tiro niwĩ:

—Pacũ, mũ'ũ yũ'ũre cũu'que eja'a. Yũ'ũ mũ'ũ macũ nisere masãrẽ ì'oña. Mũ'ũ tojo weecã, yũ'ũ masãrẽ mũ'ũ tutuasere, mũ'ũ añuyũ'rũsere ì'ogũsa'a.

2 Mũ'ũ yũ'ũre masã nipe'tirã wiogũ sãrõwũ. Nipe'tirã mũ'ũ o'o'cãrãrẽ catinu'cũcã weedutigũ yũ'ũre sãrõwũ.

3 Masã mu'u Ô'acũ ni'cũ nigũrẽ, tojo nicã yu'ure mu'u o'ócure ãjõpeorã catinu'cũcã'rãsama.

4 »Yu'u a'ti nucũcãpũre mu'u tutuasere, mu'u añuyu'rũsere masãrẽ ï'owũ. Mu'u yu'ure cũu'quere weepe'ocã'wũ.

5 Pacu, a'ti nucũcã weese dũporo yu'u mu'u me'rã niwũ. Mu'u me'rã nígũ, mu'u weronojõ nisetiwũ. Ni'cãrõacãrẽ mu'u tiropũ wa'agu wee'e. Yu'ure mejãrõta weeya tja.

6 »Mu'u ã'rãrẽ a'ti nucũcãpũ nirã wa'terore besewũ. Yu'ure narẽ o'oguti nígũ, tojo weecu niwũ. Mu'u nisetisere narẽ masĩcã weewũ. Na mu'u yarã nimi'cãrãrẽ yu'ure wiawũ. Na mu'u dutisere weewã.

7 Ni'cãrõacã na masĩma, nipe'tise yu'u cõose mu'u o'o'que ni'i, nima.

8 Narẽ nipe'tise mu'u wereduti'quere werewũ. Na tere tu'orã, ãjõpeowã. Na diacjũta yu'u mu'u tiropũ a'ti'quere ãjõpeowã. Tojo nicã mu'u yu'ure o'ó'quere ãjõpeowã.

9 »Yu'u na ye niatjere mu'urẽ sãrĩ'i. Æpãrã yu'ure ãjõpeotirã yema sãrĩwe'e. Yu'ure mu'u o'ócãrã mu'u yarã nima. Tojo weegu mu'urẽ sãrĩ'i.

10 Nipe'tirã mu'u yarã, yarã nima. Yarã quẽ'rã mu'u yarã nima. Na yu'ure ãjõpeo, yu'u tutuagu nisere masãrẽ masĩcã weema.

11 »Yu'u a'ti nucũcãpũ tojaque'asome. Yu'u bu'erã pũrĩcã tojarãsama. Yu'u mu'u tiropũ wa'agu wee'e. Pacu, añuyu'rũgu, mu'u tutuase me'rã mu'u yu'ure o'ócãrãrẽ añurõ co'teya. Mu'u tojo weecã, marĩ níronojõta na ni'cãrõ me'rã nirãsama.

12 A'ti nucũcãpũre yu'ure mu'u o'ócãrã me'rã nígũ, mu'u tutuase o'o'que me'rã narẽ co'tewũ. Ne ni'cũ bajuriotiwũ. Ni'cũ dia'cũ todũporopũ bajuduti'cu weronojõ ní'cure bajuriowũ. Mu'u ye queti ojãca pũrĩpũ níronojõta na oja'que queoro wa'aro wee'e.

13 »Ni'cãrõacã yu'u mu'u tiropũ wa'agu wee'e. Yu'u a'ti nucũcãpũ nígũ, mu'u ye quetire werewũ. Tere tu'orã, na yu'u weronojõ e'catiato nígũ werewũ.

14 Mu'u wereduti'quere narẽ wereturiawũ. Na yu'ure ãjõpeotjãrã, yu'u weronojõ nima. A'ti mũcõcjãrã weronojõ wãcũtima. Tojo weerã na quẽ'rãrẽ masã ï'atu'tima.

15 "Narẽ, a'ti nucũcãpũ nirãrẽ mu'u tiropũ miaña", nígũ mejãta wee'e. Wãtĩ pe'ere cã'mota'aya nígũ, tojo ni'i.

16 Yu'u a'ti mũcõcjã niwe'e. Na quẽ'rã yu'ure ãjõpeorã a'ti mũcõcjãrã weronojõ wãcũsetitima.

17 Mu'u ye queti diacjũ waro ni'i. Te me'rã narẽ mu'u uaro weejã añurã wa'acã weeya.

18 Yu'ure mu'u ye quetire a'ti nucũcãcjãrãrẽ weredutigu o'ówũ. Yu'u quẽ'rã yu'u bu'erãrẽ a'ti nucũcãcjãrãrẽ weredutigu o'ó'o.

19 Mu'u uaronojõ na ye niatjere wẽrĩbosaguti. A'tiro yu'u weecã, na quẽ'rã mu'u uaronojõ diacjũta weerãsama.

20 »Yu'u na dia'cũrẽ sãrĩbosawe'e. Be'ropũ na bu'esere tu'o ãjõpeoajã quẽ'rãrẽ sãrĩbosa'a.

21 Na marĩ me'rã ni'cãrõ me'rã niato nígũ tojo wee'e. Pacu, yu'u mu'u me'rã níronojõ, mu'u yu'u me'rã níronojõ na quẽ'rã niato. Tojo wa'acã ï'arã, a'ti nucũcãcjãrã yu'ure mu'u o'ó'quere ãjõpeorãsama.

22 Yu'ure mu'u tutuase, añuyu'rũsere o'owũ. Yu'u quẽ'rã yarãrẽ o'oturiawũ. Narẽ ni'cãrõ me'rã marĩ weronojõ niato nígũ tojo weewũ.

23 Yu'u napũre ni'i. Mu'u pe'e yu'upũre ni'i. Tojo weerã na ni'cãrõ me'rã nirãsama. Tojo wa'acã ï'arã, a'ti nucũcãcjãrã mu'u yu'ure o'ó'quere masĩrãsama. Apeyere, mu'u yu'ure ma'irõnojõta "Marĩrẽ ma'imi", nirãsama.

²⁴ »A'ti turi weese dɔporo mu'u yu'ure ma'iwã. Tojo weegu mu'u nisetisere yu'ure o'owu. Pacu, mu'u o'o'cãrãrẽ yu'u me'rã nicã uasa'a. Narẽ yu'u tutuasere i'adutigu tojo wee'e.

²⁵ Pacu, mu'u queoro wee'e. A'ti nucũcãcjãrã yu'ure ejõpeotirã mu'urẽ masĩtima. Yu'u mu'urẽ masĩ'i. ã'rã yu'u bu'erã mu'u yu'ure o'ó'quere masĩma.

²⁶ Mu'u nisetisere narẽ masĩcã weewu. Tojo masĩcã weenu'cũcũti. Mu'u yu'ure ma'irõnojõta na quẽ'rãrẽ a'merĩ ma'idutigu tojo wee'e. Tojo nicã yu'u na me'rã ninu'cũgũti nígũ, tojo wee'e, niwĩ Jesú.

18

Jesure surara na ñe'ewã'cã'que ni'i

(Mt 26.47-56; Mr 14.43-50; Lc 22.47-53)

¹ Jesú cũ pacure sãrĩca be'ro ãsã Jerusalẽpũre wijawu. Wija, Cedron wãmetiri maarẽ pẽ'awũ. Ti maa siaquijipũ na olivo ote'caro niwũ. Ësã topũ wa'awu.

² Juda Jesure i'atu'tirãrẽ o'ori masũ quẽ'rã te olivo nirõrẽ masĩwĩ. Jesú todɔporo pejetiri ãsãrẽ su'ori sijawĩ. Tojo weegu masĩwĩ.

³ Ësã topũ nirĩ cura ni'cã curua surara me'rã Juda etawĩ. ãpẽrã quẽ'rã ni'cãrẽrã Õ'acũ wi'i co'terã surara niwã. Pa'ia wiorã, fariseo masã o'óno'cãrã niwã. Na añurõ wãmotiwã. Sĩ'ose tuturi, sĩ'osepa me'rã a'tiwã.

⁴ Jesú cãrẽ wa'atjere masĩtojacu niwĩ. Tojo weegu “¿Noarẽ a'mati?” niwĩ.

⁵ Cãrẽ yu'tiwã:

—Jesú Nazarecjũrẽ a'ma'a, niwã. Jesú narẽ niwĩ:

—Yu'uta ni'i.

Juda Jesure i'atu'tirãrẽ o'ori masũ na me'rã niwĩ.

⁶ Jesú “Yu'uta ni'i” nicã tu'orã, na uirã, dústi bu'ruque'awã.

⁷ Jesú apaturi sãrĩtiña'wĩ tja:

—¿Noarẽ a'mati?

Cãrẽ yu'tiwã:

—Jesú Nazarecjũrẽ a'ma'a, niwã.

⁸ Jesú narẽ niwĩ:

—Musãrẽ weretoja'a, yu'uta ni'i. To pũrĩcã yu'ure a'marã, ã'rã yu'u bu'erãrẽ du'uo'oya.

⁹ Jesú cũ ucũ'que queoro wa'ato nígũ tojo niwĩ. Cũ ní'que a'tiro niwũ: “Yu'u pacu o'o'cãrãrẽ ne ni'cã bajuriotiwũ”, niwũ.

¹⁰ Cũ tojo níca be'ro Simó Pedro cũ ya di'pjĩrẽ wejeweewĩ. Wejewe, pa'ia wiogũre da'raco'tegu Malco wãmetigũre diacjũca o'meperore dũtepã'rẽwĩ.

¹¹ Cũ tojo weecã i'agũ, Jesú Pedore niwĩ:

—Mu'u ya di'pjĩrẽ nũrõña. Yu'u pacu pi'etiduti'caronojõta pi'etiguti, niwĩ Jesú.

Jesure Anás ya wi'ipũ mia'que ni'i

(Mt 26.57-58; Mr 14.53-54; Lc 22.54)

¹²⁻¹³ Surara, tojo nicã na wiogũ, ãpẽrã pa'ia wiorã na o'ó'cãrã Jesure dũ'te, Anás wãmetigu ya wi'ipũ miawã. Cũ Caifá mañecũ niwĩ. Caifá titare pa'ia wiogũ niwĩ.

¹⁴ Cũta todɔporopũre judío masãrẽ “Ni'cũ nipe'tirã ye niatje wẽrĩbosacã, marĩrẽ añurõsa'a” ní'cu niwĩ.

Pedro Jesure “Masĩwe'e” ní'que ni'i

(Mt 26.69-70; Mr 14.66-68; Lc 22.55-57)

¹⁵ Na Jesure miacã, yu'u Juã, tojo nicã Simó Pedro, ãsã pũarã narẽ sirutuwã'cãwũ. Pa'ia wiogũ yu'ure i'amasĩwĩ. Tojo weegu yu'u Jesú me'rã wiogũ ya wi'i po'peapũ sãjãawũ.

16 Pedro pe'e sopepɔ tojanɔ'cɔwĩ. Cɔ tojo weecɔ ĩ'agũ, yu'u sope co'tego me'rã ucũ, cɔrẽ pijisõrõwã.

17 Be'ropɔ co Pedrorẽ sãrĩtiña'wõ:

—¿Mu'u sĩ'i me'rãcjũ mejẽta niti?

Pedro core niwĩ:

—Niwe'e, niwĩ.

18 Pũrõ yusɔawɔ. Tojo weerã ti wi'i da'raco'terã, tojo nicã surara pecame'e wĩjãwã. Na ti me'e sumutopɔ sõ'manu'cũbɔrowã. Pedro quẽ'rã na me'rã sõ'magũ wa'awĩ.

Pa'ia wiogɔ Jesure sãrĩtiña'que ni'i

(Mt 26.59-66; Mr 14.55-64; Lc 22.66-71)

19 Pa'ia wiogɔ Anás Jesure sãrĩtiña'cɔ niwĩ:

—¿Noanojõ niti mɔ'u bu'erã? ¿Ñe'enojõrẽ mɔ'u bu'eti narẽ? nicɔ niwĩ.

20 Jesú cɔrẽ yu'ticɔ niwĩ:

—Yu'u nipe'tirã tu'oropɔ bu'ewɔ. Judío masã nerẽse wi'seripɔ, tojo nicã Õ'acũ wi'i judío masã nerẽwɔaropɔ bu'ewɔ. Ya'yioropɔ bu'etiwɔ.

21 ¿De'ro weegɔ yu'ure sãrĩtiña'ti? ãpẽrã yu'ure tu'o'cãrãrẽ sãrĩtiña'ña. Na masĩsama. Na mɔ'urẽ wererãsama, nicɔ niwĩ Jesú.

22 Jesú tojo nicã tu'ogɔ, ni'cã Õ'acũ wi'i co'tegɔ surara Jesú ya diapoare paacɔ niwĩ. Cɔrẽ nicɔ niwĩ:

—¿De'ro weegɔ tojo yu'titi pa'ia wiogɔrẽ?

23 Jesú cɔrẽ nicɔ niwĩ:

—Yu'u ña'arõ níca be'ro “Te bu'iri paapɔ. Te ña'a ni'i”, niña. Añurõ níca be'roma ¿de'ro weeacɔ yu'ure paati? nicɔ niwĩ Jesú.

24 Be'ro Anás Jesure ðu'teno'care tja pa'ia wiogɔ Caifá tiropɔ o'ówĩ.

Pedro nisoonemo'que ni'i

(Mt 26.71-75; Mr 14.69-72; Lc 22.58-62)

25 Tojo weeri cura Pedro pecame'e sumuto sõ'manu'cũwĩ. Topɔ nirã cɔrẽ sãrĩtiña'wã:

—¿Mu'u sĩ'i me'rãcjũ mejẽta niti?

Pedro narẽ niwĩ:

—Niwe'e.

26 Be'ro ni'cũ pa'ia wiogɔrẽ da'raco'tegɔ, Pedro cã o'mepero ðutepã'rẽ'cɔ acaweregɔ Pedrorẽ niwĩ:

—Yu'u mejẽpɔ mɔ'urẽ olivo ote'caropɔ cã me'rã nicã ĩ'apɔ.

27 Pedro apaturi nisoowĩ. Tojo níca be'ro cãrẽ'quẽ uuwĩ.

Jesure Pilato romano masã wiogɔ tiropɔ na mia'que ni'i

(Mt 27.1-2,11-14; Mr 15.1-5; Lc 23.1-5)

28 Be'ro Jesure Caifá ya wi'ipɔ ní'care Pilato ya wi'ipɔ miawã. Bo'rearopɔ weewɔ. Judío masã wiorã ti wi'ipure sãjãatiwã. Ti wi'ipure sãjãarã, Pascua bosenu mɔ ba'awɔasere ba'atibopã. Pilato judío masũ nitimi nise bu'iri na bu'iritirã tu'oña'bopã. Tojo weerã cũ ya wi'ire sãjãatiwã.

29 Na sãjãaticã ĩ'agũ, Pilato na me'rã ucũgũ wijaatiwĩ. Narẽ niwĩ:

—¿Musã ã'rĩrẽ ñe'enojõ weresãrã weeti?

30 Na cɔrẽ niwã:

—Cũ ña'arõ weeticãma, mɔ'u tiro cɔrẽ miititiboapã.

31 Na tojo yu'ticã tu'ogɔ, Pilato niwĩ:

—Cɔrẽ miaña. Musãrẽ dutironojõta musã basu beserã wa'aya.

Judío masã wiorã cɔrẽ niwã:

—Ësã judío masã ne ni'cã masãrẽ “Wẽjẽña” nímasĩtisa'a, niwã.

³² Titapure romano masã wiogu masã ña'arãrẽ na wějêdutiãrẽ curusapu paabi'pecũcãrã niwã. Tojo weero Jesú toduporo ní'que queoro wa'awu. Cũ “Yu'ure u'muarõpũ tuumorõnu'cõrãsama”, niwĩ.

³³ Pilato Jesure piji, cũ ya wi'ipũ majãmisãjãawĩ. Jesure sërĩtiña'cu niwĩ:

—¿Mu'uta niti judío masã wiogu?

³⁴ Jesú yu'ticu niwĩ:

—¿Mu'u basu mu'u wãcũrõ me'rã sërĩtiña'ti? o ¿ãpẽrã mu'urẽ wereati?

³⁵ Pilato cãrẽ nicu niwĩ:

—¿De'ro weegu yu'u masĩbosau? Yu'u judío masũ mejẽta ni'i. A'topure mu'u ya di'tacjãrã judío masã, tojo nicã pa'ia wiorã mu'urẽ miitiama. ¿De'ro weeati mu'u?

³⁶ Jesú nicu niwĩ:

—Yu'u a'ti nucũcãcjũ wiogu niwe'e. Yu'u tojo nicãma, judío masã wiorãrẽ o'odutitirã yu'ure siruturã a'mequẽboapã. Yu'u apesecjũ wiogu ni'i.

³⁷ Cũ tojo nicã tu'ogu, Pilato nicu niwĩ:

—¿To pũrĩcãrẽ mu'u wiogu niti?

Jesú cãrẽ nicu niwĩ:

—Mu'u nĩrõnojõta yu'u wiogu ni'i. Yu'u diacjũ cjasere weregu a'topũ a'ti, bajuawu. Nipe'tirã diacjũ cjasere uarã, yu'u ucũsere tu'oma.

³⁸ Pilato cãrẽ nicu niwĩ:

—¿Ñe'enojõ nĩrõ nisasa'a diacjũ cjase? nicu niwĩ.

“Jesure wějêrõna'a” ní'que ni'i

(Mt 27.15-31; Mr 15.6-20; Lc 23.13-25)

Pilato Jesure sërĩtiña'ca be'ro judío masã wiorã me'rã ucũgũ wijaaticu niwĩ tja. Narẽ niwĩ:

—Yu'u cãrẽ ne bu'iri bocatiasu.

³⁹ Musã weewuase a'tiro ni'i. Pascua bosenamu nicã bu'iri da'reri wi'ipũ nigũrẽ yu'ure du'uwĩrõdutisa'a. ¿Musã cãrẽ judío masã wiogure du'uwĩrõcã uasari?

⁴⁰ Cũ tojo nicã tu'orã, na pũrõ caricũwã:

—Cãrẽ ne du'uwĩrõticã'ña. Barrabá pe'ere du'uwĩrõña, niwã. Barrabá ña'arõ weeri masũ niwĩ.

19

¹ Masã “Barrabáre du'uwĩrõña” ni caricũcã tu'ogu, Pilato Jesure tãrãdutiwĩ.

² Surara ni'cã be'to pota me'rã wéeca be'tore cũ dupoapure peocãrã niwã. Apero, ni'cãrõ su'tiro wiogu sãñarõnojõ sõ'a ñibocurerore sãacãrã niwã.

³ Be'ro cũ pu'to wa'a, cãrẽ bujicã'rã, a'tiro nicãrã niwã:

—Judío masã wiogure añurõ wa'ato. Tojo nĩrãta, cũ diapoare paamujãcãrã niwã.

⁴ Pilato po'peapu ní'cu wijaatiwĩ tja. Masãrẽ niwĩ:

—Yu'u cãrẽ ne cã'rõacã bu'iri bocatiasu. Tojo weegu musã tiropũ pijiwijaatiguti. Musã ñ'arãsa'a, niwĩ.

⁵ Be'ro Jesú wijaatiwĩ. Cũ pota be'tore pesawĩ. Wiogu su'tiro surara o'o'carore sãñawijaatiwĩ. Cũ wijaatãca be'ro Pilato masãrẽ a'tiro niwĩ:

—Ñ'aña. Ñ'arĩ nimi.

⁶ Pa'ia wiorã, ãpẽrã Õ'acũ wi'i co'terã surara cãrẽ ñ'arã, pũrõ caricũwã:

—Cãrẽ curusapu paabi'pe wějẽña, ni caricũwã.

Pilato narẽ niwĩ:

—Musã basu cãrẽ curusapu paabi'pe wějẽrã wa'aya. Yu'u cãrẽ ne cã'rõacã bu'iri bocatisa'a, niwĩ.

⁷ Judío masã wiorã cãrẽ niwã:

—Cũ “Yu'u Õ'acũ macũ ni'i”, niwĩ. Ësãrẽ duti'que tojo ucũgũnojõrẽ wějêduti'i, niwã.

⁸ Pilato cã “Õ'acũ macũ ni'i” nisere tu'ogu, nemorõ uiwĩ.

⁹ Be'ro Jesure pijisãjãa, cãrẽ sãrĩtiña'cũ niwĩ tja:

—¿No'ocjũ niti mu'u?

Jesú cãrẽ ne yu'titicũ niwĩ.

¹⁰ Cũ yu'titicã ã'agũ, Pilato cãrẽ nicũ niwĩ:

—¿De'ro weegu yu'ure yu'tiweti? ¿Mu'u masĩweti? Yu'u mu'urẽ du'uwĩrõgũ, du'uwĩrõmasĩ'i. Wẽjẽdutigu quẽ'rã, wẽjẽdutimasĩ'i, nicũ niwĩ.

¹¹ Jesú cãrẽ nicũ niwĩ:

—Õ'acũ mu'urẽ cã'mota'acã, mu'u tojo weemasĩtiboapã. Tojo weegu yu'ure mu'u tiropũ o'o'cũ mu'u nemorõ bu'iritimi, nicũ niwĩ.

¹² Cũ tojo nicã tu'ogu, Pilato Jesure “¿De'ro wee cãrẽ yu'u du'uwĩrõgũsariba?” nicũ niwĩ. Cũ tojo weesĩ'ricã ã'arã, judío masã wiorã pũrõ caricũwã:

—Mu'u cãrẽ du'uwĩrõgũ, romano masã wiogu me'rãcjũ nisome. No'o ni'cũ “Yu'u judío masã wiogu waro ni'i” nigũnojõ romano masã wiogure yu'rũnũ'cãgũ weemi. Cũ me'rãcjũ nitimi, ni caricũwã.

¹³ Na tojo nicã tu'ogu, Pilato Jesure na ãtã me'rã yéeca papũ pijiwijaadutiwĩ. Hebreo ye me'rã Gabata wãmetiwũ. Topũ Pilato masãrẽ besewũawĩ. Tojo weegu cũ topũ dujiwĩ.

¹⁴ Titare ni'cã nũmu du'sawũ Pascua bosenuũ wa'atji dũporo. Dajaritero wa'tero niwũ. Pilato topũ dujigũ, judío masã wiorãrẽ niwĩ:

—Musã wiogure ã'aña.

¹⁵ Na caricũnemowã:

—Cãrẽ wẽjẽña. Curusapũ paabi'pe wẽjẽña, niwã.

Pilato niwĩ:

—Yu'u musã wiogure curusapũ paabi'pe wẽjẽdutigusami, ¿ni wãcũmiti?

Pa'ia wiorã cãrẽ niwã:

—Ësã wiogu ni'cũta romano masã wiogu waro nimi.

¹⁶ Na tojo nicã tu'ogu, Pilato surarare Jesure curusapũ wẽjẽdutigu o'owĩ. Be'ro na cãrẽ miawã.

Na curusapũ paabi'pe'que ni'i

(Mt 27.32-44; Mr 15.21-32; Lc 23.26-43)

¹⁷ Jesú na “Masã boaweeca dũpoa” nirõpũre wa'agu, curusare wũawã'cãwĩ. Hebreo ye me'rã Gólgota wãmetiwũ.

¹⁸ Topũ cãrẽ curusapũ paabi'pewã. Æpẽrã pũarã quẽ'rãrẽ tojota weewã. Jesure na deco nu'cõwã. Æpẽrã pe'ere, ni'cãrẽ diacjũ pe'e, apĩrẽ cũpe pe'e nu'cõwã.

¹⁹ Pilato Jesú dũpoa bu'i curusapũ cũ oja'quere õ'odutiwĩ. A'tiro ojano'wã: “Jesú Nazarecjũ judío masã wiogu nimi.”

²⁰ Te oja'que hebreo ye, griego ye, latín ye me'rã niwũ. Jesure paabi'pe'caro macã pu'to niwũ. Tojo weerã pãjãrã judío masã tere bu'ewã.

²¹ Pilato oja'quere bu'erã, pa'ia wiorã cãrẽ nicãrã niwã:

—Mu'u “Judío masã wiogu nimi”, ni ojatiboapã. A'tiro pe'e ojaboapã. “Cũ ‘Judío masã wiogu ni'i’, niami”, ni boapã.

²² Pilato narẽ niwĩ:

—Yu'u ojasĩ'rĩ'caronojõ ojatojapũ. Dũcayusome majã.

²³ Be'ro ba'paritirã surara Jesure paabi'pe'cãrã cũ ye su'tire seeneowã. Seeneo, nãnũcũ dũcawaawã. Cũ ya su'tiro docacjãrõ deroa'mesũ'oya marĩwũ.

²⁴ Tojo weerã surara a'merĩ niwã:

—A'tore tũ'rẽticã'rã. Mejõ níbocherà. ¿Noa a'tore wapata'arosarito? niwã.

Na tojo weecã, Õ'acũ ye queti ojáca pũrĩpũ oja'que queoro wa'awũ. A'tiro ojano'caro niwũ: “Yé su'tire dũcawaawã. Tere nĩbocaperã wapata'awã.” A'te ní'caronojõta surara weewã.

²⁵ Jesú ya curusa pũ'to a'ticũrã numia niwã. Cũ paco, cũ mũgõ María Cleofas numo, tojo nicã María Magdalena niwã.

²⁶ Jesú cũ pacore, tojo nicã yũ'u Juã cũ Ɂpũtu ma'ino'gũ co tiro nu'cũcã ï'agũ, core niwĩ:

—Ma'u, ã'rĩ mũ'u macũ nimi.

²⁷ Be'ro yũ'ũre niwĩ:

—Yũ'u pacore mũ'u paco weronojõ cũoya. Toó tojamo mũ'u paco, niwĩ Jesú.

To be'ro core ya wi'ĩpũ miitojaawũ.

Jesú wẽrĩ'que ni'i

(Mt 27.45-56; Mr 15.33-41; Lc 23.44-49)

²⁸ Jesú cũ pacore co'tedutica be'ro “Nipe'tise yũ'ũre weeduti'quere tu'aja'a”, niwĩ. Õ'acũ ye queti ojáca pũrĩpũ oja'que wa'ato ní'gũ Jesú a'tiro niwĩ:

—Acowũosa'a.

²⁹ Topũ ni'cãrũ vino pi'ase poseyetjũ dujiwũ. Tojo weerã surara ni'cã si'tia mii ñamiowã. Ñamio, hisopo wãmetiri siti dũpũpũ ti si'tiare dũ'reõ'o sĩomorõwã Jesú tiropũ.

³⁰ Cũ tere sĩ'rĩwĩ. Be'ro niwĩ:

—Nipe'tise tu'ajatoja'a.

Cũ tojo níca be'ro cũ dũpoa paamu'rĩyoja, wẽrĩa wa'awĩ.

Jesure na ñosẽ'que ni'i

³¹ Jesú cũ wẽrĩcaterore ni'cã numũ Pascua bosenumũ wa'atjo dũ'sawũ. Ti bosenumũ sauru judío masãrẽ soodutĩca numũ bosenumũjo waro nicaro niwũ. Ti numũrẽ wẽrĩ'cãrã curusapũ nicã judío masã wiorã Ɂaticãrã niwã. Tojo weerã na Pilato tiropũ wa'a, cũ yarã surarare narẽ maata wẽrĩato ní'ã na ye ñecãrĩrẽ paanu'aduticãrã niwã. Be'ro na upũre miidijoo, aperopũ miaduticãrã niwã.

³² Tojo weerã surara ni'cãrẽ paanu'amũ'tãwã. Be'ro apĩ quẽ'rãrẽ tojota weewã.

³³ Jesúma wẽrĩ'cãpũre ï'awã. Tojo weerã cũma paanu'atiwã.

³⁴ Mejõ dia'cũ ni'cũ surara Jesure paatipa'mapũ ñosẽwĩ. Cũ tojo weecã, dí aco me'rã o'mabũrowũ.

³⁵ Yũ'u a'tere ï'awũ. Diacjũta ni'i. Mũsã quẽ'rã a'tere ëjõpeoato ní'gũ mũsãrẽ were'e.

³⁶ A'te Õ'acũ ye queti ojáca pũrĩpũ ní'ronojõta wa'ato ní'ro tojo wa'awũ. A'tiro ojano'wũ: “Cũ ye õ'arĩ ne ni'cã õ'a paanu'aña marĩrõsa'a.”

³⁷ Apero Õ'acũ ye queti oja'caro quẽ'rãrẽ a'tiro niwũ: “Na cãmidare'cãpũre ï'arãsama”, ni ojano'wũ.

Jesure na sĩosõrõcũuo'que ni'i

(Mt 27.57-61; Mr 15.42-47; Lc 23.50-56)

³⁸ Jesú wẽrĩca be'ro José Arimatea wãmetiri macãcjũ Pilatore Jesú ya upũre sãrĩcu niwĩ. José Jesure ëjõpeogu niwĩ. Cũ judío masã wiorãrẽ uigu, ya'yioropũ ëjõpeo nisetĩcã'cu niwĩ. Pilato “Jaũ, Jesú ya upũre miaña”, nicã tũ'ogu, cũ ya upũre miidijowĩ.

³⁹ Nicodemo todũporo ñamipũ Jesú me'rã ucũgũ eja'cu quẽ'rã peje treinta kilos Ɂ'mũtisere miiejawĩ. Te Ɂ'mũtise a'te niwũ. Mirra áloe me'rã morẽ'que niwũ.

⁴⁰ Na pũarã José, Nicodemo su'tiro añurĩ casero Ɂ'mũtise wa're'que caseri me'rã Jesú ya upũre omawã. Judío masã wẽrĩ'cãrãrẽ yaarã weewũaronojõta weewã.

⁴¹ Jesure paabi'pe'caro pu'to otese ote'caro niwũ. Te ote'caro deco ni'cã masãpe na ùtãgãpũ se'éca tuti niwũ. Ti pe ne ni'cãti wẽrĩ'cãrãrẽ sĩosõrõcũuno'ña marĩwũ.

⁴² Topũ Jesure miaa, ti pepũ sĩosõrõcũuowã. Na tojo weeri cura mujĩpũ sãjãrĩ curapũ niwũ. Judío masã na da'radutitica nũmũ sãjãrõpũ weewũ. Tojo weerã ti pe pu'toacã niyucã, topũ sĩosõrõcũuowã.

20

Jesú cã masã'que ni'i

(Mt 28.1-10; Mr 16.1-8; Lc 24.1-12)

¹ Soorinũmũ nicã bo'rease dũporo María Magdalena Jesú masãpepũ wa'aco niwõ. Ti pere bi'acaga ùtãgã apesepũ cũñacã ï'aco niwõ.

² Tojo weego ùsã tiropũ omatojatico niwõ. Ësãrẽ niwõ:

—Marĩ wiogũre apesepũ miacãrã niama. ¿No'opũ miarã miasapã?

³ Co tojo nicã tu'orã ùsã, Simó Pedro, yũ'u cũrẽ yaa'caropũ wa'awũ.

⁴ Ësã topũ wa'arã, yũ'u Pedro nemorõ omamũñawũ. Tojo weegu yũ'u cũ dũporo ejawũ.

⁵ Topũ eja, ti pepũ mu'rĩ'asõrõwũ. Topũ cũrẽ oma'que caseri pesawũ.

⁶ Be'ropũ Pedro buaejawĩ. Cũa diacjũ sãjãa wa'awĩ. Cũ quẽ'rã te su'tire ï'awĩ.

⁷ Apero Jesure na diapoapũ na omãca casero quẽ'rã niwũ. Apeye me'rã nitiwũ. Aperopũ tuupe'eca casero pesawũ.

⁸ Yũ'u quẽ'rã ti tutipũre sãjãawũ. Nipe'tise te caserire ï'agũ, ãjõpeowũ.

⁹ Ësã Õ'acũ ye queti ojãca pũrĩ cjasere Jesú wẽrĩ'cupũ masãgũsami nisere titare masĩtiwũ.

¹⁰ Ësã ti pere ï'aca be'ro ùsã ya wi'ipũ dajatojaawũ.

Jesú María Magdalenarẽ bajua'que ni'i

(Mr 16.9-11)

¹¹ María Magdalena pe'e ti pe sumutopũ utigo tojaque'awõ. Co utigota, ti pepũ yu'uĩ'asõrõco niwõ.

¹² Tojo ï'asõrõgõ, puarã su'ti butise sãñarã Õ'acũrẽ wereco'terãrẽ ï'aco niwõ. Na Jesure cũu'caropũ dujicãrã niwã. Ni'cũ cũ dũpoa ní'caropũ, apĩ cũ dũ'pocãrĩ ní'caro pe'e dujicãrã niwã.

¹³ Na core sãrĩtiña'cãrã niwã:

—¿De'ro weego mũ'u utiti?

Narẽ nico niwõ:

—Yũ'u wiogũre mia wa'apã. ¿No'opũ miarã miasapã?

¹⁴ Co tojo nica be'ro apero pe'e majãmiĩ'aco niwõ. Tojo weemigõ, Jesú co tiro nu'cũcã ï'aco niwõ. “Jesúta nimi”, ni ï'amasĩtico niwõ.

¹⁵ Jesú core sãrĩtiña'cũ niwĩ:

—¿De'ro weego mũ'u utigo weeti? ¿Noarẽ a'mati? nicũ niwĩ.

“Ã'rĩ ote'quere co'tegũ nisami” ni wãcũgõ, a'tiro nico niwõ:

—Mũ'u cãrẽ mia'cũ, wereya. ¿No'opũ cũuati? Yũ'u cãrẽ miagõti, nico niwõ.

¹⁶ Jesú core “María”, nicũ niwĩ.

Co majãmiĩ'aquejo, nico niwõ:

—Rabboni.

Hebreo ye me'rã “Yũ'ũre bu'egu” nisĩ'rĩrõ wee'e.

¹⁷ Jesú core nicũ niwĩ:

—Du'uya yũ'ũre. Yũ'u pacũ tiropũ mujãatiapũ yujupũ. Yũ'ũre ãjõpeorãrẽ werego wa'aya. “A'tiro niami”, niña. “Cũ, cũ pacũ Õ'acũ tiropũ ‘Wa'agũ wee'e’, niami.”

“Ō'acũ yu'u pacu, tojo nicã musã pacu nimi.’ Apeye quẽ'rãrẽ ‘Yu'u wioġu nimi. Tojo nicã musã wioġu nimi’, niami”, niña, nicu niwĩ.

¹⁸ Cũ tojo nicã tu'ogo, María Magdalena ũsã cũ bu'erãrẽ werego etawõ. Co cũrẽ ĩ'a'quere, cũ core ní'quere werewõ.

Jesú cũ bu'erãrẽ bajua'que ni'i

(Mt 28.16-20; Mr 16.14-18; Lc 24.36-49)

¹⁹ Tojo wa'áca numu soorinum niwũ. Ti numu ñamipũ ũsã cũ bu'erã ní'cãrã nerẽwũ. Ũsã judío masã wiorãrẽ uirã, añurõ bi'asãjã wa'awu. Ũsã topu nirĩ cura Jesú ũsã decopu bajuawĩ. Ũsãrẽ añudutiwĩ:

—Musã ejeripõ'rãrĩpu ejerisãjãse niato, niwĩ.

²⁰ Cũ tojo níca be'ro cũrẽ paabi'pe'quere, cũrẽ ñosẽ'carore ĩ'owĩ. Ũsã cũrẽ ĩ'arã, pũrõ e'catiwu.

²¹ Cũ ũsãrẽ ninemowĩ tja:

—Musã e'catise me'rã niña. Yu'u pacu o'ó'caronojõta yu'u quẽ'rã yé quetire weredutigũ musãrẽ o'ó'o.

²² Be'ro cũ ũsãrẽ putipeo, niwĩ:

—Musã Espiritu Santure cuoya.

²³ Musã ãpẽrã na ña'arõ wee'quere acobojocã, na bu'iri marĩrã tojarásama. Musã narẽ acobojoticã, na acobojono'tirásama, niwĩ Jesú.

Jesú Tomárẽ bajuase ni'i

²⁴ Tomás ũsã me'rãcjũ Jesú bu'egu “Su'rua'cu” na nino'gũ Jesú ũsã tiropu bajuácaterore marĩwĩ.

²⁵ Be'ro cũ dajacã, ũsã cũrẽ niwũ:

—Marĩ wioġure ĩ'apu, niwũ.

Tomás pe'e ũsãrẽ niwĩ:

—Yu'u cũ omocãpu paabi'pe'que peripu siosõrõĩ'atimigũ, ějõpeosome. Tojo nicã cũrẽ ñosẽ'caropu ya omopicare siosõrõĩ'atigu, ějõpeosome. Siosõrõĩ'atojagupu, ějõpeoguti, niwĩ.

²⁶ Ní'cã semana Jesú ũsãrẽ bajuáca be'ro ũsã apaturi nerẽwũ. Titare majã Tomás quẽ'rã ũsã me'rã niwĩ. Ti wi'i cjase soperi bi'acã'no'wũ. Tojo nimicã, Jesú ũsã decopu bajuawĩ. Ũsãrẽ añudutiwĩ:

—Musã ejeripõ'rãrĩpu ejerisãjãse niato, niwĩ.

²⁷ Be'ro Tomárẽ niwĩ:

—Ī'aña yé omocãrĩrẽ. Mu'u omopicare na yu'ure paabi'pe'que peripu siosõrõña. Yu'ure paatipa'mapu na ñosẽ'caropure mu'u ya omopicare siosõrõña. ějõpeose moogũ niticã'ña. Yu'ure ějõpeoya.

²⁸ Cũ tojo nicã tu'ogu, Tomás niwĩ:

—Jesú, yu'u wioġu, mu'u Ō'acũ ni'i.

²⁹ Jesú cũrẽ niwĩ:

—Tomás, mu'u yu'ure ĩ'atojagupu, ějõpeo'o. Yu'ure ĩ'atimirã ějõpeocã pe'ere, nemorõ añu'u.

Jesure ějõpeodutigũ a'ti pũrĩrẽ oja'a nise ni'i

³⁰ Jesú ũsã ĩ'orõpu peje apeyenojõ weeĩ'owĩ. Te nipe'tise yu'u a'ti pũrĩpũre ojawe'e.

³¹ Yu'u a'ti pũrĩpu Jesú ní'cãrẽ cũ weeĩ'o'quere oja'a. Musãrẽ Jesú Ō'acũ bese'cu cũ macũ nimi nisere ějõpeodutigũ oja'a. Tojo nicã cũrẽ ějõpeorã catinu'cũato ní'gũ tojo wee'e.

21

Jesú apaturi cǔ bu'erǎrē bajua'que ni'i

¹ Be'ro Jesú Tiberia wāmetiri ditara sumutopu ũsārē apaturi bajuwĩ. A'tiro wa'awu.

² Ŭsā topure nirā a'ticurā niwũ: Simó Pedro, Tomás “Sũ'rũa'cũ” na nigũ, tojo nicā Natanae Galilea di'tacjũ Caná wāmetiri macācjũ. Āpērā quē'rā ũsā puarā Zebedeo pō'rā niwũ. Tojo nicā āpērā puarā Jesú bu'erā ninemowā.

³ Ŭsā topu nirĩ cura Simó Pedro ũsārē niwĩ:

—Wa'i wějēgũ wa'aguti.

Ŭsā cūrē niwũ:

—Ŭsā quē'rā wa'arāti, niwũ.

Ŭsā wa'a, yucusupu mujāsājāwũ. Ti ñamirē wa'i wějēbo'reamiwũ. Ne wějeticāti.

⁴ Bo'reque'awā'cātiri cura Jesú ti ditara sumutopu bajuwĩ. Ŭsā cūrē ĩ'amasītiwu.

⁵ Cũ ũsārē niwĩ:

—¿Wějēati? niwĩ.

—Wějētiasu, niwũ.

⁶ Ŭsā tojo nicā tu'ogu, ũsārē niwĩ:

—Diacjũ pe'e doqueñoña musā wejecure. Tojo weerā wějērāsa'a. Cũ dutironojōta weewu. Pājārā waro wějēwũ. Ne wejecure wā'cōticāti.

⁷ Tojo wa'acā ĩ'agũ, yu'u Jesú uputu ma'ino'gũ Pedrore niwũ:

—Marĩ wiogu nimi.

Yu'u tojo nicā tu'ogu, Simó Pedro su'tiro bu'icjārōrē wejesāñawĩ. Jesú tiropu wa'agu, doqueñojāwĩ.

⁸ Ŭsā pe'e yucusu me'rā sumutopu wa'ire wejenujāwũ. Ŭsā cien metros yoaro decopu pa'sawu.

⁹ Topu nujātarā, pecame'e cũ wĩjāca me'erē ĩ'awũ. Ti me'epu ni'cũ wa'i pũ'onu'cōno'wũ. Pā quē'rā niwũ.

¹⁰ Jesú ũsārē niwĩ:

—Wa'i musā wějē'cārārē miitia.

¹¹ Cũ tojo nicā, Simó Pedro yucusupu mujāsājāa, wa'ire wejemajāwĩ nucūporopu. Wa'i pacarā ciento cincuenta y tres sājāawā. Ticurā pājārā sājāamicā, wejecu tũ'rūtīwu.

¹² Jesú ũsārē niwĩ:

—Ba'arā a'tia.

Ŭsā cūrē ĩ'amasīrā, ne ni'cūputa “¿Noanojō niti mu'ũ?” ni sērītiña'ma'atiwu.

¹³ Jesú pārē ũsārē etiwĩ. Wa'i quē'rārē etiwĩ.

¹⁴ Jesú masāca be'ro puati ũsārē bajuatojawĩ. Ni'cārōacā me'rā i'tiati wa'aro weewu.

Jesú Simó Pedro me'rā ucũ'que ni'i

¹⁵ Ŭsā ba'āca be'ro Jesú Simó Pedrore sērītiña'wĩ:

—¿Simó, Joná macũ, mu'ũ ā'rā yu'rũoro yu'ure ma'iyu'rũnu'cāti?

Pedro cūrē niwĩ:

—Ŭ, wiogu, mu'ũ masĩ'i yu'ũ mu'urē ma'isere.

Jesú cūrē niwĩ:

—To pũrīcārē yu'ure ějōpeorārē co'teya. Narē bu'eya.

¹⁶ Apaturi Pedrore sērītiña'nemowĩ:

—¿Simó, Joná macũ, yu'ure ma'iti?

—Ŭ, mu'ũ masĩ'i yu'ũ mu'urē ma'isere.

Jesú niwĩ tja:

—To pũrīcārē yarārē bu'eya. Narē co'teya.

¹⁷ Apaturi ninemowĩ tja:

—¿Simó, Joná macũ, yu'ure mu'u ma'iti?

Jesú i'tiati cūrē sērītiña'cã ĩ'agũ, Pedro pūrō bujawetiwĩ. Cūrē niwĩ:

—Wioḡu, nipe'tisere mu'u masĩ'i. Masĩ'i yu'u mu'urē ma'isere.

Jesú cūrē niwĩ:

—To pūrĩcārē narē bu'eya. Narē co'teya, niwĩ tja.

¹⁸ Mu'urē diacjũta nigũti. Mu'u ma'mu nĩḡũ, mu'u uaro su'tiroke sãña, mu'u no'o wa'asĩ'rĩrō wa'acũwũ. Be'ro mu'u bucu ějãḡũ, mu'u ye omocãrĩrē sĩomorõḡũsa'a. Apĩ mu'urē su'ti sãa, mu'u wa'asĩ'rĩtiro miagũsami.

¹⁹ Jesú tojo nĩḡũ, Pedro cã de'ro wa'a wērĩatjere nĩḡũ, tojo niwĩ. Cã wērĩse me'rã masã Ō'acūrē añurō ucūrāsama nĩḡũ, tojo niwĩ.

Be'ro Jesú cūrē niwĩ:

—Yu'ure ějõpeosirutunu'cũcã'ña.

Jesú Juãrē ma'i'que ni'i

²⁰ Be'ro Pedro majãmiĩ'agũ, yu'u na be'ro sirutucã ĩ'awĩ. Yu'u Jesú ma'ino'ḡũ niwũ. Yu'uta toduporo ũsã ba'atuocatero “¿Noa mu'urē ĩ'atu'tirãpũre o'orosari?” ni sērītiña'wũ.

²¹ Pedro yu'ure ĩ'agũ, Jesure sērītiña'wĩ:

—Wioḡu, ã'rĩ warore ¿de'ro wa'arosari?

²² Jesú cūrē niwĩ:

—Cã maata wērĩcã, mu'u ye cjase mejēta ni'i. Cã yu'u apaturi a'tiri curapũ catituocã quē'rãrē mu'u ye cjase mejēta ni'i. Wãcũnurũtigũta. Mu'u yu'ure sirutuya, niwĩ.

²³ Jesú tojo ní'quere tu'orã, cūrē ějõpeorã yu'ure “Cã ne wērĩsome” nise se'sa wa'awũ. Jesú yu'ure “Cã wērĩsome”, nitiwĩ. A'tiro pe'e niwĩ: “Yu'u apaturi a'tiri curapũ catituocã, mu'u ye cjase mejēta ni'i”, niwĩ Pedrore.

²⁴ Yu'u Juã ni'i. Yu'u ĩ'a'quere oja'a. Tojo weero “Diacjũta ni'i”, ni masĩno'o.

²⁵ Apeye Jesú weenemo'que peje ni'i. Yu'u tu'oña'cã, cã wee'quenucũ ojacãma, peje pũrĩ waro yu'rũoquiejocã'bosa'a.

Jesucristo besecúú'cārārē Espíritu Santu weetamu'que ni'i

A'ti pūrī a'tiro weero ojano'pã nise ni'i

A'ti pūrīrē Luca ojacu niwī. Cã Jesucristo besecúú'cārã na weeseti'quere ojacu niwī. A'ti pūrī Jesú cã bu'erārē “Tojo weegati” ní'caronojõta Espíritu Santure o'ócã niwī nisere ojano'o. Tojo weerã cã bu'erã Espíritu Santure cãorã Jesucristo ye quetire uiro marĩrõ Jerusalẽpũre, Judeapũre, Samariapũre, nipe'tiropũre werecusiãcãrã niwã.

Luca a'ti pūrīrē ojase dũporo ni'cã pūrī Jesucristo catiri umũco cjase wereri pūrīrē ojatojacu niwī. Tojo weero a'ti pūrī Jesucristore ãjõpeonũ'cã'quere cã ojanemoca pūrī ni'i. Pedrore, Pablõre na weeseti'quere ojayũ'rũnũ'cãno'o.

Espíritu Santu a'tiatjere Jesú wereyu'que ni'i

¹ Teófilo, mũ'arē ni'cã pūrī todũporopũre ojawũ. Ti pūrĩpũre nipe'tise Jesú masãrē bu'e'quere, cã tutuaro me'rã weeĩ'o'quere werewũ. Ne waro cã bu'enũ'cã'quere,

² cã bu'e yapada'reo'quere werewũ. Tojo nicã cã u'mũsepũ mujã'quere werewũ. Jesú u'mũsepũ mujãse dũporo cã bu'erã cã besecúú'cārārē dutiro cũucu niwī na weeatjere. Espíritu Santu masĩse o'oro me'rã tere duticu niwī.

³ Cã wẽrĩ masãca be'ro pejetiri Jesú bajuacu niwī. Cuarenta nũmũrĩ bajuacu niwī narē. Tojo weerã cũrē ĩ'arã, “Marĩ ‘Wẽrĩa wa'ami’ ní'cũ catimi”, nicãrã niwã. Narē Õ'acũ nipe'tirã masã wiogu nimi nise quetire werecu niwī.

⁴ Jesú na me'rã nígu, u'mũsepũ mujãti dũporo a'tiro nicu niwī:

—Mũsã Jerusalẽpũ tojayá. Ne aperopũ, ape macãpũ wijaticã'ña. Yũ'u pacu mũsãrē todũporopũ ní'caronojõta Espíritu Santure o'ódijogũsami. Tojo weerã mũsã cũrē topũ yucueya. Yũ'u mũsãrē tere weretojawũ.

⁵ Juã mũsãrē aco me'rã wãmeyecu niwī. Cã tojo weecã, mũsã ña'arõ weeseti'quere du'u, bujaweti dũcayucã, masã mũsãrē ĩ'amasĩcãrã niwã. Yũ'u pacu pũrĩcã cã'rõacã be'ro mũsãrē Espíritu Santure o'ódijogũsami. Espíritu Santu mũsã me'rã ninu'cũcũsami, nicu niwī Jesú.

Jesure cã pacu u'mũsepũ miimujãa'que ni'i

⁶ Jesú cã bu'erã me'rã nerẽcaterore cũrē sãrĩtiña'cãrã niwã:

—¿Jesú, ãsã wiogu, mũ'u romano masãrē wiorã nise dũcayugũsari? ¿Dũcayu, judío masãrē wiorã sãrõgũsari? Marĩ ñecũ Davi, cã macũ Salomó a'ti di'tacjãrãrē duticãrã niwã. ¿Na duti'caro weronojõ ni'cãrõacãrē judío masã tja apaturi dutirãsari? ni sãrĩtiña'cãrã niwã.

⁷ Na sãrĩtiña'cã tu'ogu, a'tiro yũ'ticu niwī:

—Õ'acũ marĩ pacu dia'cũ masĩsami. Cã “Tojota wa'ato” nicã, tojota wa'arõsa'a. A'te mũsã ye cjase niwe'e.

⁸ Cã'rõacã be'ro marĩ pacu tutuasere o'ogũsami mũsãrē. Espíritu Santu mũsã me'rã nicã, wãcũtutuase cũo, yé quetire masãrē wererã wa'arãsa'a. Jerusalẽcjãrãrē, Judea di'tacjãrãrē, Samaria di'tacjãrãrē, nipe'tiro a'ti umũcopũ nirãrē wererã wa'arãsa'a, nicu niwī Jesú cã bu'erãrē.

⁹ Tojo ni weretojaca be'ro cũrē cã pacu miimujãa wa'acu niwī u'mũsepũ. Cã mujãacã, cã bu'erã cũrē ĩ'amorõsirutucãrã niwã. Na ĩ'amorõsirutucã, o'mecurua cũrē tuubi'acã'caro niwũ. Tojo weerã cũrē ĩ'anemoticãrã niwã majã.

¹⁰⁻¹¹ Jesure cã pacu miimujããca be'ro cã bu'erã cã mujãa'caro pe'e dia'cũ ĩ'amorõnu'cũcãrã niwã. Ne ĩ'adu'uticãrã niwã. Na to pe'e ĩ'amorõnu'cũrĩ cura

wăcũña marĩrõ na decopu Õ'acũrẽ wereco'terã puarã su'ti butise sãñarã bajuacãrã niwã.

—Musã Galileacjãrã ¿de'ro weerã tocã'rõ ï'amorõnu'cũti? Jesú ni'cãrõacã u'mũsepũ mujãa'cuta a'ti nucũcãpũre apaturi a'tigusami tja. Musã cũrẽ mujãacã ï'a'caronojõta a'tigusami, nicãrã niwã Õ'acũrẽ wereco'terã.

Judare dũcayucjũre bese'que ni'i

¹² Jesure mujãacã ï'a'cu ũrũgũ Olivo wãmeticjũ nicaro niwũ. Õ'acũrẽ wereco'terã narẽ Jesú apaturi a'tigusami tja nisere wérẽca be'ro cũrẽ ï'atuo'cãrã Jerusalẽpu dajatojaacãrã niwã. Tigũ ũrũgũ ti macã pu'toacã nicaro niwũ.

¹³ Jerusalẽpũre tojatarã, na cãjĩrĩ wi'ipũ wa'acãrã niwã. Ti wi'i casatiri wi'i nicaro niwũ. Ni'cã tucũ bu'ica tucũpũ sãjãa, dujicãrã niwã. A'ticũrã nicãrã niwã: Pedro, Santiago, Juã, André. Āpẽrã Felipe, Tomás, Bartolomé, Mateo, Santiago Alfeo macũ, Simó celote curuacjũ, Juda Santiago acabiji nicãrã niwã. Ā'rã nipe'tirã nicãrã niwã ti tucũpũ nerẽsãjtĩarã dujirã.

¹⁴ Ti tucũpũre ñubuerã na'irõ nerẽnu'cũcã'cãrã niwã. Āpẽrã na me'rã nerẽcãrã niwã. Jesú acabijirã, María Jesú paco, co me'rãcjãrã numia nicãrã niwã. Na topũ nerẽ'cãrã ni'cãrõnojõ wãcũseticãrã niwã.

¹⁵ Ni'cã numũ Jesure ějõpeorã nerẽcãrã niwã ti wi'ipũta tja. Ciento veinte wa'tero nicãrã niwã. Pedro na nerẽrĩ cura wã'cãnu'cã, narẽ werecũ niwĩ. A'tiro nicũ niwĩ:

¹⁶ —Dũporopũ marĩ ñecũ Davi Espĩritu Santu cũ masĩse o'oro me'rã Judare wa'atjere ojamũ'tãcũ niwĩ. Õ'acũ ojaduti'que diacjũta wa'apũ. Judata ï'owĩ Jesure Āpẽrãpũre. Tojo weerã na Jesure bu'iri da'rerãtirã ñe'e miawã.

¹⁷ Juda ũsã me'rãcjũta nimiwĩ. Jesú cũ quẽ'rãrẽ masãrẽ bu'esere cũumiwĩ ũsãrẽ wee'caronojõta. ũsã doce nimiwũ cũ me'rã.

¹⁸ ũsã me'rã nimigũ, Jesure ï'owĩ wiorãpũre. Cũ Jesure wiorãrẽ ï'o'que wapa na cũrẽ niyerure wapayecãrã niwã. Be'ro narẽ tere wiacã'cu niwĩ cũ ña'arõ wee'que wapare. Niyeru cũ wia'que me'rã pa'ia wiorã di'ta cã'rõacã duucãrã niwã. Be'ro cũ basu pe'e burũque'a, cũ paaga tũ'rũste, cũ u'tamisĩ nimi'que wijaastea wa'acaro niwũ. Tojo wee wẽrĩa wa'acu niwĩ Juda.

¹⁹ Cũ tojo wa'asere nipe'tirã Jerusalẽcjãrã tu'ose'sacãrã niwã. “Tojo wee wẽrĩa wa'apũ”, ni ucjacãrã niwã. Na te niyeru me'rã duu'que di'tare wãmeyecãrã niwã “Dĩ cõ'áca di'ta.” Na ye me'rã nĩrõ, Acældama tojo nĩrõ weesa'a.

²⁰ Pedro narẽ werenemocũ niwĩ:

—Dũporopũ Salmo wãmetiri pũrĩrẽ oja'cu a'tiro ojacũ niwĩ:

Cũ ya wi'i masã marĩrĩ wi'i tojato.

Tore ne ni'cũ niticã'to.

A'te quẽ'rãrẽ a'tiro ojacũ niwĩ:

Cũ da'rase nimi'que apĩpũre wa'ato, ni ojacũ niwĩ.

»Salmo pũrĩ ni oja'caronojõta tojo wa'apũ Judare.

²¹⁻²² »Tojo weerã Juda dũcayugure beseroua'a. Marĩ beseacjũ ũsã me'rã sija'cure, Juã Jesure wãmeyecã ï'a'cure beseroua'a. Nipe'tise Jesú cũ wee'quere, téẽ cũ pacũ cũrẽ u'mũsepũ miimujãacã ï'a'cure beseroua'a. Cũ quẽ'rã ũsã weronojõta weregũ wa'agusami Jesú wẽrĩ'cupũ masã'quere, ni werecũ niwĩ Pedro.

²³ Cũ tojo nicã tu'orã, ti tucũpũ nirã a'tiro wãmetirã puarãrẽ besecãrã niwã. Ni'cũ José wãmeticũ niwĩ. Cũrẽta Āpẽrã Justo, Āpẽrã Barsabá pisucãrã niwã. Apĩ pe'e Matía wãmeticũ niwĩ.

²⁴⁻²⁵ Tojo wee ti tucũpũ nirã Õ'acũrẽ a'tiro sãrĩcãrã niwã:

—Ō'acũ, nipe'tirã masã wãcũsere masĩ'i. Ni'cũ mũ'u besetojapu Juda dũcayucjare. Tojo weegu ũsãrẽ ĩ'oña. ¿Ni'í nisari? Juda mũ'u dutiro cũumi'quere du'ucã'mi ña'arõpu wa'agu cũ catigu añurõ weeti'que bu'iri, ni sãrĩcãrã niwã.

²⁶ Na tojo ni Ō'acũrẽ sãrĩtoja, pua pe ũtãpe Matía, Barsabá na wãmerẽ ojacãrã niwã. ¿Ni'í Ō'acũ bese'cu niti? nĩrã, pi'ipũ sãa, ni'cã pe mii ĩ'acãrã niwã. Matía wãme ojaõ'o'que nicaro niwã.

—Jãa, ã'rĩ Matía Juda dũcayucjũ nigũsami. Cũ ãpãrã once me'rã Jesucristo ye quetire weregu wa'agusami, nicãrã niwã ti pere mii ĩ'arã.

2

Espíritu Santu dijata'que ni'i

¹ Cincuenta nũmũrĩ Pascua wa'áca be'ro Pentecosté wãmetiri bosenuũu wa'acaro niwã. Ti bosenuũu nicã Jesure ĩjõpeorã apaturi todũporo na nãrẽca wi'ipũta tja nerẽcãrã niwã.

² Ti wi'ipũ na nãrẽca be'ro wãcũña marĩrõ wĩ'rõ upũtu a'tiro weronjõ u'musepu busũ dijaticaro niwã. Ti wi'i busũse'sa wa'acaro niwã.

³ Tojo wa'ari cura nãnũcũ na dũpopa bu'ipũ pecame'e ũjũrĩ põ'rã ñe'merõ weronjõ bajuro pesacaro niwã.

⁴ Espiritu Santure cũoyũ'ruacãrã niwã. Tojo weerã tutuaro me'rã cũ dutisere añurõ weecãrã niwã. Cũ weetamurõ me'rã apemasã ye ucũsere ucũmasĩtimi'cãrã ucũnu'cãcãrã niwã.

⁵⁻⁸ Pentecosté bosenuũurẽ Jerusalẽpũre pãjãrã judío masã apeye di'tacjãrãpu nerẽcãrã niwã. Na ĩjõpeosetisere añurõ weeri masã nicãrã niwã. Espiritu Santu tutuaro o'ono'cãrã ucũcã tũ'orã, ã'rã na tiropũ wa'acãrã niwã. Wa'a, na yere ucũcã tũ'orã, tũ'omarĩa wa'acãrã niwã. A'tiro nicãrã niwã:

—Ã'rã marĩ yere ucũrã a'ti di'ta Galileacjãrã nima. ¿De'ro weerã a'tocjãrã nimirã, marĩ yere añurõ ucũti? ni a'merĩ sãrĩtiña'cãrã niwã.

⁹ Marĩ apesecjãrã, Elãcãrã, Mesopotamiacjãrã ni'i. ãpãrã Judeacjãrã, Capadociacjãrã, Pontocjãrã, Asiãcãrã ni'i.

¹⁰ ãpãrã Frigiãcãrã, Panfiliãcãrã, Egiptocjãrã, Libia di'ta Cirene wãmetiri macã pu'tocjãrã ni'i a'ti macãpũre. Romãcãrã bosenuũu etama a'topũre. Na ni'cãrãrã judío masã nima. ãpãrã judío masã nitimirã, judío masã weronjõ ĩjõpeosetirã na quẽ'rã a'topũre nima.

¹¹ ãpãrã Cretãcãrã, Arabiãcãrã nima. Marĩ apesecjãrã dia'cũ nimirã, marĩ ye ucũse me'rã tũ'orã wee'e Ō'acũ cũ añuse wee'quere, nicãrã niwã.

¹² Nipe'tirã na yere ucũcã tũ'orã, tũ'omarĩa wa'acãrã niwã.

—¿De'ro weero tojo wa'ati? nicãrã niwã.

¹³ Ni'cãrãrã Espiritu Santu tutuaro o'ono'cãrãrẽ bujicã'cãrã niwã.

—Na que'arã weepã, tojo ni ucũrã, nicãrã niwã.

Pedro masãrẽ were'que ni'i

¹⁴ Na tojo nicã tũ'ogu, Pedro ti wi'ipũ ni'cu wijaacu niwĩ sopepũre. Cũ me'rãcãrã Jesú besecũũ'cãrã cũ sirota sirutuwiãacãrã niwã. Pedro nipe'tirã tũ'oato níguũ upũtu tutuaro me'rã ucũcu niwĩ:

—Yũ'u acawererã, tojo nicã nipe'tirã Jerusalẽpu nisetirã, yũ'ure añurõ tũ'oya. Mũsã “Na que'arã weema”, ni wãcũapũ.

¹⁵ ũsã que'arã mejãta weepũ. Ni'cãrõcã ñamiãcãcure nueve ni'i. A'ti horare que'aya marĩ'i.

¹⁶ Mũsã ni'cãrõcã tũ'osere dũporopũ Joel wãmetigu Ō'acũ ye queti weremũ'tãrĩ masũ ojamũ'tãcu niwĩ. A'tiro ni ojacũ niwĩ:

17-18 “A'ti turi pe'tise dɔporo Espírítu Santure nipe'tirãrẽ o'óguti”, nicu niwĩ Õ'acũ.
 “Espírítu Santure o'óca be'ro mɔsã põ'rã ɯmɯa, numia masãrẽ wererãsama yé
 quetire.

Bucurã, ma'mapjiare na quẽ'erõpɯ ï'ogũsa'a be'ropɯ wa'atjere.

Yɯ'ɯ dutiro weerãrẽ Espírítu Santure o'ógusa'a.

Na quẽ'rã yé cjase quetire masãrẽ wererãsama.

19 A'ti di'tare, ɯ'mɯsepɯre mejẽcã bajuse ï'ogũsa'a.

Tojo wa'aro dí, pecame'e, o'me bajarosa'a.

20 Ƴmɯco quẽ'rã na'itĩ'a wa'arosa'a.

Tojo wa'acã, mujĩpũ ɯmɯcocjũ bajutigusami.

Mujĩpũ ñamicjũ quẽ'rã sõ'agũ wa'agusami.

Dí weronojõ sõ'agũsami.

Masãrẽ yɯ'rɯo'cɯ cũ apaturi a'tiatji dɔporo tojo wa'arosa'a.

Cũ a'tigɯ, wiopesase me'rã asistedijatigusami.

Mejõ nirĩ nɯmɯ nisome.

21 No'o yɯ'ɯre ‘Ña'arõ wee'quere acobojoya’ nicã, narẽ acobojogusa'a.

Narẽ pecame'epɯ wa'abo'cãrãrẽ yɯ'rɯoguti”, nicu niwĩ Õ'acũ, ni ojacɯ niwĩ Joel, ni
 werecu niwĩ Pedro Jerusalécjãrã masãrẽ.

22-23 Apeye narẽ Pedro a'tiro werenemocɯ niwĩ:

—Mɔsã añurõ tɯ'oya yɯ'ɯ ucũsere. Õ'acũ marĩ pacɯ, Jesú Nazarecjũrẽ o'ócɯ niwĩ.
 Cũ me'rã cũ tutuasere ï'ocɯ niwĩ marĩrẽ. A'tere marĩ tiropɯre weẽ'owĩ. Tojo weerã
 cũ tojo wee'quere ï'atjãrã, marĩ masĩ'i Jesucristo Õ'acũ o'ócɯta nicu niwĩ nisere.
 Dɔporopɯ marĩ pacɯ Õ'acũ “Yɯ'ɯ macũrẽ masã ña'arã wẽjẽrãsama”, ni masĩtojacɯ
 niwĩ. Tojo wa'atjere masĩgũ, “Tojota wa'arosa'a”, nicu niwĩ. Cũrẽ, marĩ pacɯ o'ócɯ
 nimicã, mɔsã ña'arãrẽ curusapɯ paabi'pe wẽjẽdutiwɯ.

24 Marĩ pacɯ tojo wa'aca be'ro Jesucristore cũ wẽrĩ'cɯpɯre masõcɯ niwĩ. Cũ
 wẽrĩdojaticɯ niwĩ. Masã wa'acɯ niwĩ.

25 Dɔporopɯ wiogɯ Davi a'tiro ojamɯ'tãcɯ niwĩ Jesú cũ ucũatjere:

Pacɯ, mɯ'ɯrẽ ï'anucũcã'a.

Mɯ'ɯ yɯ'ɯ wiogɯ, yɯ'ɯ me'rã ninucũcã'a.

Tojo weegɯ yɯ'ɯ uiwe'e.

26-28 Yɯ'ɯ ejeripõ'rãpɯre pũrõ e'catise me'rã ucũ'u.

Yɯ'ɯre cõ'asome wẽrĩ'cãrã nirõpɯ.

Yɯ'ɯ mɯ'ɯ macũ ña'ase moogũ upɯ ne boasome.

Yɯ'ɯ wẽrĩca be'ro apaturi masãgũsa'a tja.

Tere yɯ'ɯ masĩ'i.

Tojo weegɯ ne uise moogũsa'a.

Pũrõ e'cati'i mɯ'ɯrẽ ï'agũ, ni ojacɯ niwĩ Davi.

29 »Yɯ'ɯ acawererã, mɔsãrẽ weresĩ'rĩsa'a marĩ ñecũ Davi yere. Cũ wẽrĩcɯ niwĩ.
 Cũ wẽrĩcã, cũrẽ yaacãrã niwã. Cũ ya masãpe a'ti macãta ni'i. Marĩ masĩ'i, cũ basu
 pe'e cũ ye cjasere ojatipĩ. Apĩpɯre ojagɯ weepĩ.

30 Davi catigɯ, Õ'acũ ye queti weremɯ'tãrĩ masũ nicu niwĩ. Marĩ pacɯ Õ'acũ cãrẽ
 a'tiro ni werecu niwĩ: “Mɯ'ɯ pãrãmi nituriagupɯ mɯ'ɯ duti'caro weronojõta a'ti
 di'tare dutigɯ nigũsami”, nicu niwĩ.

31-32 Cũrẽ Õ'acũ tojo ní'quere Davi weremɯ'tãcɯ niwĩ Jesú cũ masãtjere. “Cũ
 wẽrĩgũsami. Wẽrĩ, maata masãgũsami. Æpẽrã wẽrĩ'cãrã weronojõ wẽrĩdojasome.
 Cũ upɯ boasome”, ni ojacɯ niwĩ Davi. Davi a'tiro oja'cɯ nimigũ, wẽrĩa wa'acɯ niwĩ.
 Cũ ya upɯ boa wa'apã. A'tere tojo ní'gũ, Jesure wa'atje pe'ere ojayugɯ weepĩ. Jesure
 cũ pacɯ wẽrĩ'cɯpɯre masõcɯ niwĩ. Marĩ ï'a'cãrã nitjãrã masĩ'i cũ masõ'quere.

³³ Cũ pacu cūrē u'musepu cũ tiro wioḡu dujiri cūmurōpu miimujācu niwī. Ō'acũ cũ toduporopu ní'caronojōta cũ macūrē marirē Espiritu Santure o'óduṡicũ niwī. Tojo weerā Espiritu Santu cũ weetamuse me'rā musā ye ucūsere ũsā ucūapũ.

³⁴⁻³⁵ Davi pe'e cũ upũ me'rā u'musepũre masāmujāatipī. Tojo weegũ Jesú pe'ere wa'atjere ucūḡũ weepī. Apeyere Jesucristore wa'atjere Davi a'tiro ojanemocũ niwī tja:

Ō'acũ u'musepu nigú cũ macūrē, yũ'ũre yũ'rũoacjũre a'tiro nicũ niwī:

“Yũ'u tiro wioḡu dujiri cūmurōpu dujigusa'a.

Mũ'u to dujicā, mũ'urē ĩ'atu'timi'cārārē narē ějōpeocā weeguti.”

Tojo nicũ niwī yũ'ũre yũ'rũoacjũre Ō'acũ, ni ojacu niwī.

Cũ a'tiro ojagũ, Jesure ucūḡũ weepī.

³⁶ »Tojo weerā musā judío masā nipe'tirā masīña. Jesure, musā curusapu paabi'pe'cũre Ō'acũ cūrēta marī wioḡu sōrōpī. Cũ Ō'acũ beseno'cuta nicā'miwī, ni werecu niwī Pedro.

³⁷ Cũ tojo nicā tũ'orā, “Ūsā bu'iri cũosa'a”, ni wācũcārā niwā. Tojo weerā Pedrore, āpērā Jesú cũ besecũú'cārārē “¿Ūsā de'ro weerāsari?” ni sērītiña'cārā niwā.

³⁸ Na tojo nicā, Pedro narē yũ'ticũ niwī:

—Bũjaweti dũcayuya musā ña'arō weeseti'quere. Jesucristore ějōpeo, wāmeyeno'ña. Musā a'tiro wéeca be'ro Ō'acũ acobojogusami ña'arō weeseti'quere. Tojo nicā Espiritu Santure o'ógusami. Musā me'rā ninu'cũcũsami.

³⁹ Ō'acũ toduporopu ní'caronojōta musārē, musā pō'rā nituriarārē, aperocjārāpũre Espiritu Santure o'ógusami. No'o nipe'tirā cũ beserārē o'ógusami, ni werecu niwī Pedro.

⁴⁰ Cũ a'te dia'cũ wereticũ niwī. Narē añurō bosa, werecasanemocũ niwī:

—A'ti di'tacjārā Jesure wějē'cārā ña'arā nima. Na ña'arō wee'que wapa Ō'acũ bu'iri da'regusami. Na weronojō niticā'ña. Musā Ō'acūrē acobojose sērīña. Tojo weecā, Ō'acũ bu'iri da'retigusami, ni werecu niwī Pedro.

Jesure ějōpeori masā na weeseti'que ni'i

⁴¹ Pedro tojo ni werecā tũ'orā, pājārā Jesucristore ějōpeocārā niwā. Cūrē ějōpeocā ĩ'arā, be'ro Pedro quē'rā narē wāmeyecārā niwā. Cũ tojo ni wéréca numũta i'tiati mil wa'tero masā ějōpeocārā niwā.

⁴² Āpērā toduporo Jesure ějōpeo'cārā me'rā na'irō nerēcārā niwā. Pedro quē'rā na weresere añurō tũ'otu'sacārā niwā. Na basu sũ'ori ba'a, Ō'acūrē ñubueno'cũcā'cārā niwā.

⁴³ Jesú cũ besecũú'cārā cũ wee'caronojōta masā dutitirārē yũ'rũo, apeye peje wee'ocārā niwā. Na tojo weesere ĩ'arā, masā nipe'tirā ĩ'amarīacārā niwā.

⁴⁴⁻⁴⁵ Jesure ějōpeorā a'merī añurō weetamucārā niwā. Peje cũorā na ye apeyenojōrē dua, te wapare āpērā moorārē dũcawaacārā niwā. Tojo weerā nipe'tirā ni'cārōnojō cũobũrocārā niwā.

⁴⁶ Ūmũcorinũcũ nipe'tirā ñubuerā wa'acārā niwā Ō'acũ wi'ipũ. Na ye wi'seripũre e'catise me'rā a'merī sũ'ori ba'acārā niwā.

⁴⁷ Tojo Ō'acūrē e'catise o'onu'cũcā'cārā niwā. Āpērā quē'rā narē añurō wācũcārā niwā. Ūmũcorinũcũ Ō'acũ cūrē ějōpeotimi'cārārē ějōpeocā weecu niwī. Tojo weerā siape me'rā Jesure pājārā ějōpeonemocārā niwā.

3

Pedro quē'rā sijamasitigũre sijacā wee'que ni'i

¹ Ni'cã nũmũ dajaritero be'ro tres nicã Pedro, Juã Õ'acũ wi'i pajiri wi'ipũ ñubuerã wa'acãrã niwã. Ti wi'ipũre Ʃmũcorinũcũ ti horata Õ'acũrẽ masã ñubuenu'cũcã'cãrã niwã.

² Topũ na wa'asetirinũcũ ni'cũ masũ wĩ'magũputa dojoriwi'i sijamasĩtigũ bajua'cũ dujicũ niwĩ. Õ'acũ wi'i sope pũ'to ne sãjãarõ masã cãrẽ miaa dũpomũjãcãrã niwã. Ti sope wãmeticaro niwũ Añurĩ Sope. Nipe'tirã sãjãarãnũcãrẽ niyeru sãrĩdujicũ niwĩ.

³ To na sãjãacã ï'agũ, Pedro, Juãrẽ niyeru sãrĩcũ niwĩ.

⁴ Cũ tojo sãrĩcã, na pũarãputa cãrẽ ï'acãrã niwã. Pedro pe'e "Ï'aña ùsãrẽ", nicũ niwĩ.

⁵ Cũ tojo nicãta, cã narẽ pũrõ ï'acũ niwĩ. "Yũ'ure niyeru, apeyenojõ o'orãtirã weesama", ni wãcũcũ nimiwĩ.

⁶ Pedro cãrẽ nicũ niwĩ:

—Yũ'ũ niyeru moo'o. Moomigũta, mũ'urẽ apeyenojõ añusere weetamugũti. Jesucristo Nazarecjũ tutuaro me'rã mũ'urẽ sijacã weegũti.

⁷ Tojo nĩgũta, cũ dujigũre diacjũcamocãrẽ ñe'e, wejewã'cõnũ'cõcũ niwĩ. Cũ wejewã'cõcãta, maata cũ dũ'pocãrĩ añua wa'acũ niwĩ.

⁸ Cũ sijamasĩtigũ ní'cũ wã'cãnũ'cãgũta, bu'pumajã, sijanũ'cãcũ niwĩ. Tojo bu'puma sijaguta, Õ'acũ wi'ipũ na me'rã sãjãacũ niwĩ. Ti wi'ipũ sãjãejagũ, e'catise o'ocũ niwĩ Õ'acũrẽ.

—Añu'u, Õ'acũ. Mũ'ũ ni'cãrõacã yũ'ure sijacã wee'e, nicũ niwĩ.

⁹⁻¹⁰ Nipe'tirã Õ'acũ wi'ipũ nirã cãrẽ ï'amasĩcã'cãrã niwã.

—Sĩ'i sõ'o bu'puma sijagũ Õ'acũrẽ e'catise o'ogu Añurĩ Sopepũ niyeru sãrĩduji'cuta nimiba, nicãrã niwã. Cãrẽ ï'amasĩ, be'ro ï'amarĩa wa'acãrã niwã.

Salomó wãmetiri tucũpũ Pedro masãrẽ were'que ni'i

¹¹ Sijamasĩtigũ ní'cũ Pedro quẽ'rãrẽ ne du'usĩ'rĩticũ niwĩ. Masã cãrẽ ï'amarĩa, Pedro quẽ'rã tiropũ omasãjãacãrã niwã. To na nerẽrõ sope pũ'to ti'aya marĩrĩ tucũ nicaro niwũ. Ti tucũ wãmeticaro niwũ Salomó tucũ.

¹² Pedro masã cũ tiro omasãjãacã ï'agũ, narẽ a'tiro nicũ niwĩ:

—¿De'ro weerã mũsã tocãrõ ï'amarĩati? ¿De'ro weerã mũsã ùsãrẽ pũrõ ï'ati? Mũsã ùsãrẽ "Na añurã nitjãrã, na tutuaro me'rã sijacã weema", ¿niti?

¹³ Æsã tutuaro mejẽta niapũ. Jesú cũ tutuaro me'rã cũ sijamasĩtigũ ní'cũ sijami. Marĩ ñecũsumũa Abrahã, Isaa, Jacob, ãpẽrã marĩ ñecũsumũa na wioogu ní'cũ nimi Õ'acũ Ʃ'musepũ nigũ. Cũta tja "Yũ'ũ macũ añuyũ'ruagu nimi" ni, tutuasere ï'oami. Cũ macũta ã'rĩ sijamasĩtigũ ní'cũre sijacã weemi. Cãrẽta mũsã wiorãrẽ o'owũ. Pilato ï'orõ mũsã cãrẽ Ʃatiwũ. Cũ "Cãrẽ du'ugũti wee'e" nimicã, mũsã "Du'uticã'ña", niwũ.

¹⁴ Jesú añugũ ña'ase moogũ nimiwĩ. Cũ añugũ nimicã, mũsã cãrẽ teewũ. Jesure du'uwĩrõdutiwũ. Masũ ña'agũ masãrẽ wẽjẽgũ pe'ere du'udutiwũ Pilatore.

¹⁵ Jesú catise o'ogu pe'ere wẽjẽdutiwũ. Cũ pacũ pũrĩcã cũ macũrẽ wẽrĩ'cũpũre masõcũ niwĩ. Cũ tojo wee'quere ùsã ï'awũ.

¹⁶ Jesũta cũ tutuaro me'rã ã'rĩ sijamasĩtigũre sijacã weemi. Mũsã ï'amasĩgũta nimi cũ sijamasĩtigũ ní'cũ. Æsã Jesucristore ãjõpeorã niyucã, cãrẽ yũ'ruoami mũsã ï'orõ. Æsã mejẽta cãrẽ yũ'ruoapũ.

¹⁷ »Yũ'ũ acawererã, mũsã Õ'acũ macũta nimi, ni tũ'omasĩtitjãrã, Jesure wẽjẽdutiwũ. Mũsã wiorã quẽ'rã mejãrõta weewã.

¹⁸ Dũporopũ Õ'acũ cũ ye queti weremũ'tãrĩ masã nipe'tirãrẽ a'tiro wereduticũ niwĩ: " 'Cristo yũ'ũ bese'cũ pi'etigusami', nicũ niwĩ Õ'acũ", ni wereturiacãrã niwã. Mũsã Jesure wẽjẽcã, na tojo oja'caronojõta wa'awũ.

19 Musã ña'arõ weeseti'quere bujawetiya. Bujaweti ducayuya. Õ'acũ haronojõ weeya. Tojo weecã, Õ'acũ musã ña'arõ wee'quere acobojoğusami. Acobojo, ejerisãjãcã weegusami.

20 Cũ bese'cure o'ogusami. Cũ tojo weecã, a'ti turipure apaturi a'tigusami tja. Cũ a'tiacjũ Jesucristo Õ'acũ bese'cũ nimi.

21 Dũporopũ Õ'acũ ye queti weremũ'tãrĩ masã a'tiro ni werecãrã niwã: “Õ'acũ bese'cũ u'musepũ tojánígũsami yujupũ. Be'ro Õ'acũ a'ti turire ducayugusami cũ ne waropũ wee'caronojõta. Cũ tojo weeatji dũporo a'ti turipure cũ macũ Jesucristore o'ogusami.”

22 Dũporopũ Moisé Õ'acũ ye queti weremũ'tãrĩ masũ marĩ ñecũsumuarẽ a'tiro nicũ niwĩ: “Be'ropũ marĩ wioğũ Õ'acũ ni'cũ cũ ye queti wereacjure o'ogusami. Cũ yũ're o'ó'caro weronojõta cũrẽ o'ogusami. Cũ quẽ'rã marĩ acaweregũ nigũsami. Musã nipe'tise cũ weresere tũ'orã, añurõ tere ãjõpeoya.

23 Cũ dutisere weesĩ'rĩtirãnojo wẽrĩrãsama. Õ'acũ narẽ cõ'agũsami. Æpẽrã judío masã me'rã ne ninemosome majã”, nicũ niwĩ Moisé.

24 Nipe'tirã dũporocjãrãpũ Õ'acũ ye queti weremũ'tãrĩ masã ni'cãrõacã wa'asere ojamũ'tãcãrã niwã. “Be'ropũ tojo wa'arosa'a”, ni ojacãrã niwã. Ne waro Samue wãmetigũ tere ojamũ'tãcũ niwĩ. Cũ be'rocjãrã quẽ'rã mejãrõta ojaburocãrã niwã.

25 »Todũporopũ marĩ ñecũ Abrahãrẽ Õ'acũ a'tiro nicũ niwĩ: “Mũ'ũ pãrãmi nituriagũ me'rã nipe'tirã a'ti di'tacjãrãrẽ añurõ weeguti.” Abrahãrẽ Õ'acũ tojo ní'quere ãpẽrã Õ'acũ ye queti weremũ'tãrĩ masã marĩ ñecũsumuarẽ wereturiacãrã niwã. Õ'acũ cũ dia'cũ mejõtare nigũ weetipĩ. Marĩ na pãrãmerã nituriarã nirã quẽ'rãrẽ tojota nigũ weepĩ.

26 Cũ tojo ní'cuta marĩrẽ añurõ wéégũ, marĩ judío masãrẽ cũ macũ wẽrĩ'cũpũre masõ, o'ómũ'tãcũ niwĩ. Marĩ ña'arõ weesere cõ'a, du'udutigũ tojo weecũ niwĩ, nicũ niwĩ Pedro.

4

Pedro, Juã wiorã tiropũ na wa'a'que ni'i

1 Pedro quẽ'rã na masãrẽ ucũrĩ cura pa'ia, apĩ Õ'acũ wi'i co'terã surara wioğũ, ãpẽrã saduceo masã na tiropũ wa'acãrã niwã.

2 Wa'a, Pedro, Juã me'rã na masãrẽ bu'ese ye bu'iri pũrõ uacãrã niwã. Pedro pe'e a'tiro ni bu'ecũ niwĩ:

—Õ'acũ cũ macũ Jesure wẽrĩ'cũpũre masõcũ niwĩ. Tojo weerã marĩ masĩ'i. Marĩ quẽ'rã wẽrĩca be'ro tojota masãrãsa'a, ni werecũ niwĩ Pedro.

Saduceo masã ñe'ãjõpeoticãrã niwã masã wẽrĩca be'ro masãsere. Tojo weerã Pedro masãrẽ tojo nicã tũ'orã, pũrõ uacãrã niwã.

3 Ua, Pedro, Juãrẽ ñe'e, bu'iri da'reri wi'ipũ sõrõduticãrã niwã. Narẽ ñe'ecã, ñamica'apũ nicaro niwũ. Tojo weerã ti u'mũcoreta pa'ia wiorãpũre weresãmasĩticãrã niwã. Te ye bu'iri Pedro quẽ'rã ti ñamirẽ bu'iri da'reri wi'ipũta dujicã'cãrã niwã.

4 Æpẽrã Õ'acũ wi'ipũ na bu'esere tũ'o'cãrã pãjãrã Jesure ãjõpeocãrã niwã. Todũporopũ Jesure ãjõpeomũ'tã'cãrã me'rã nĩrã, u'mũ se'sarore ba'paqueocã, ni'cãmocũsetiri mil nicãrã niwã.

5 Ape nũmũ judío masã wiorã, ãpẽrã bũcũrã, tojo nicã Moisé oja'quere bu'eri masã Jerusalẽpũre nerẽcãrã niwã.

6 Na me'rã ãpẽrã quẽ'rã Anás pa'ia wioğũ, apĩ Caifã, apĩ Juã, apĩ Alejandro, ãpẽrã pa'ia wioğũ acawererã nerẽcãrã niwã.

⁷ Nerētoja, Pedro quē'rārē na tiro pɪjwā'cāduticārā niwā. Na bu'iri da'reri wi'ipɪ ní'cārā na tiro etacā ĩ'arā, “¿Noa dutiro me'rā mɪsā ā'rī sijamasīti'cure sijacā weeati?” ni sērītiña'cārā niwā.

⁸⁻⁹ Na sērītiña'cā, Pedro Espiritu Santu tutuaro me'rā, cū weetamuse me'rā narē yu'ticɪ niwī:

—Mɪsā judío masā wiorā, tojo nicā bu'cūrā, ¿de'ro weerā weresāti ũsārē? ¿Mɪsā “¿De'ro wee cūrē sijacā weeati?” ni sērītiña'ti?

¹⁰ Yu'ɪ mɪsārē nipe'tirārē tere weregati. Jesucristo Nazarecjū tutuaro me'rā ā'rī sijamasītimi'cɪ sijami. Mɪsā cūrē Jesure curusapɪ paabi'pewɪ. Cū pacɪ pūrīcā cū wērī'cupure masōcɪ niwī. Cū tutuaro me'rā ā'rī sijamasītigɪ ní'cɪ sijami.

¹¹ Duporopɪ Jesure Ō'acū ye queti oja'cɪ a'tiro ni ojamɪ'tācɪ niwī: “Masā ũtā pjīrī me'rā wi'i yeeri masā ní'cā pjī na uatica pjīrē cō'arāsama. Na cō'áca pjī me'rā āpērā pe'e añurō tutuari wi'i weerāsama.” A'tiro nisī'rīrō wee'e te oja'que. Mɪsā Jesucristore uatiwɪ. Mɪsā cūrē uatimicā, cū pacɪ cū wērī masāca be'ro wiogɪ sōrōcɪ niwī.

¹² A'ti turipure Jesucristo dia'cū nimi marīrē yu'ruogɪ. Āpērāpɪa marīrē ne yu'ruomasītisama, nicɪ niwī Pedro.

¹³ Cū tojo nicā tɪ'orā, wiorā tɪ'omarīa wa'acārā niwā. Na basu a'merī ucūcārā niwā:

—Ā'rā mejō nirā nima. Bu'e'cārā mejēta nima. Na bu'eti'cārā nimirā, añurō masīse, wācūtutuase me'rā ucūma. Na tojo weecā, marī narē ĩ'amasī'i. Ā'rā Jesú me'rā ní'cārā nima, nicārā niwā.

¹⁴ Na yu'ruono'cɪ Pedro, Juā tiro nu'cūcā ĩ'atjīarā, wiorā ucūnemomasīticārā niwā.

¹⁵⁻¹⁶ Be'ro Pedro quē'rārē wiorā nerērī tucūpɪ ní'cārārē aperopɪ wijaaduticārā niwā yujupɪ. Na wijáaca be'ro na se'saro a'merī ucūcārā niwā:

—¿De'ro weerāsari marī ā'rārē? Nipe'tirā Jerusalēcjārā na sijamasīti'cure yu'ruocā tɪ'ope'ticā'sama. Tojo weerā “Yu'ruotiamā, tojo nima'acārā weema”, marī narē nīmasītisa'a.

¹⁷ Masā aperocjārāpɪ tojo wa'a'quere tɪ'onemocā uatisa'a. Tojo weerā a'tiro nírā narē: “Jesú ye quetire ne ucūnemotićā'ña majā” nírā, nicārā niwā.

¹⁸ Ucūtojanɪ'cō, Pedro, Juārē pijisōrōcārā niwā tja. Na, na tiro pɪ etacā, “Āpērāpɪa Jesú ye quetire mɪsā ne werenemotićā'ña” ni, duticārā niwā.

¹⁹⁻²⁰ Na tojo nicā tɪ'orā, Pedro quē'rā yu'ticārā niwā:

—Ūsā mɪsā dutiro wéerā, Ō'acū dutiro pe'ere weetibosa'a. ¿Noa dutiro weecā uasari Ō'acū? Mɪsā a'tere wācūña. Ūsā ĩ'a'quere, ũsā tɪ'o'quere weredu'umasītisa'a, ni yu'ticārā niwā.

²¹ Na tojo nicā tɪ'orā, wiorā pe'e tutuaro me'rā uise o'osī'rīrā, narē ninemocārā niwā:

—Wereticā'ña. Mɪsā Jesú ye quetire werenemocā, mɪsārē bu'iri da'rerāti, nicārā niwā. Narē maata bu'iri da'remasīti, du'uwīrōcā'cārā niwā. Masā Ō'acūrē narē yu'ruo'quere e'catise o'ocā ĩ'arā, tojo weecārā niwā.

²² Na yu'ruono'cɪ cuarenta cū'marī yu'ruro cɪocɪ niwī.

Jesure ējōpeorā na Ō'acūrē weetamuse sērī'que nī'i

²³ Pedro, Juā topɪ ní'cārā wijaa, na me'rācjārā nirī wi'ipɪ wa'acārā niwā. Ti wi'ipɪ etarā, pa'ia wiorā, bu'cūrā narē tojo ní'quere werēcārā niwā.

²⁴ Na tojo ni werēcā tɪ'orā, nipe'tirā ti wi'ipɪ nirā ní'cārōnojō wācūseti, Ō'acūrē sērīcārā niwā:

—Ō'acū, ũsā wiogɪ, mɪ'ɪ nipe'tise a'ti turi cjasere weecɪ niwū. Ū'muse, maarī, nipe'tirā tepɪ nirārē weecɪ niwū.

²⁵ Dɔporopu Espiritu Santu wăcūse o'oro me'ră ũsă ñecū Davire mu'u macū Jesure masă ña'arō weeatjere mu'u weremu'tăduticu niwū. Davi mu'u dutisere weegú a'tiro nicu niwī:

Judío masă nitiră Ő'acū cū bese'cu me'ră uputu uarāsama.

Judío masă quē'ră Ő'acū bese'cure ña'arō weesī'rīrāsama.

Tojo wăcūmiră, ne pōtēosome.

²⁶ A'ti di'tacjāră wioră a'merī nerērāsama Ő'acūrē yu'rūnu'cā, cūrē ña'arō weesī'rīră. Cū bese'cu quē'rărē tojota ña'arō weesī'rīrāsama.

Mu'u tojo ni wereduticu niwū ũsă ñecū Davire.

²⁷ »Cū tojo ni oja'caronojōta queoro wa'awu. A'ti macăpăre mu'u macū Jesú, mu'u bese'cure wējērătiră Herode, Poncio Pilato, âpēră judío masă nitiră, judío masă me'ră a'merī nerēwă.

²⁸ Tojo weeră wējēcă'wă cūrē. Dɔporopu mu'u macūrē wējēatjere masītojacu niwū. "Tojo wa'arosa'a", nicu niwū. Mu'u masī'quere yujuputa ni'cărōacă weeră weema.

²⁹ Ő'acū, ũsărē pa'ia wioră mu'u macū ye quetire weredutitiama. "Musă werecă, musărē bu'iri da'rerăti", niama. Na ũsărē tojo ni'quere wăcūña. Mu'u dutiro weesī'rīsa'a. ũsărē mu'u tutuasere o'onemoña. ũsă mu'u tutuase o'ocă, mu'u macū ye quetire ucūtutuarăsa'a.

³⁰ Mu'u macū Jesú tutuaro me'ră ũsărē masă dutitirărē yu'rūocă, apeye quē'rărē weel'ocă weeya. Mu'u tojo weecă, masă mu'u tutuasere ĩ'arāsama, ni sērīcără niwă Ő'acūrē.

³¹ Na tojo ni sērīca be'ro na nirī wi'i a'meña'caro niwū. Tojo wa'acă, ti wi'ipu niră Espiritu Santure cɔoyu'rūacără niwă tja. Tojo weeră cū weetamuse me'ră Jesú ye quetire uiro marīrō werecără niwă.

Jesure êjōpeoră na cɔosere a'merī dɔcawaad'que ni'i

³²⁻³³ Jesú besecū'cără tutuaro me'ră Jesú wērī'cupu masă'quere werenu'cūcă'cără niwă. Ő'acū narē pūrō weetamucu niwī. Nipe'tiră Jesure êjōpeoră ni'cărōnojō wăcūsetiburocără niwă. Na cɔosere "Yé dia'cū ni'i", niticără niwă. Tojo weeră na cɔosere a'merī dɔcawaacără niwă.

³⁴⁻³⁵ Wi'seri, di'ta cɔoră duacără niwă âpērăpăre. Na dua'que wapare ñe'e, apeyenojō moorărē dɔcawaadutiră Jesú cū besecū'cărărē o'ocără niwă. Jesú besecū'cără tere ñe'e, apeyenojō moorărē dɔcawaacără niwă. Tojo weeră pajescɔoră waro marīcără niwă. Ni'cărōnojō cɔoburocără niwă.

³⁶ Ni'cū Jesure êjōpeogu José wămetigu nicu niwī. Leví ya curuacjū Chipre wămetiri nɔcūrōcjū nicu niwī. Jesú cū besecū'cără pe'e cūrē Bernabé pisucără niwă. Bernabé griego ye me'ră "Masărē e'catise o'ogu" nirō weesa'a.

³⁷ Cū di'ta că'rōacă cɔocu niwī. Ti di'tare âpērărē duacu niwī. Cū dua'que wapare nipe'tiseputa Jesú besecū'cărărē o'ope'ocă'cu niwī.

—Marī me'răcjāră apeyenojō moorărē dɔcawaaya, nicu niwī.

5

Ananía, Safira na nisoo'que ni'i

¹ Âpēră Jesure êjōpeoră Ananía wămetigu, cū nɔmo Safira Bernabé cū wee'caronojō weeticără niwă. Na quē'ră di'ta duacără niwă âpērăpăre.

² Na dua'que wapare Jesú besecū'cărărē o'ocu niwī. Nipe'tise cū niyeru ñe'e'quere o'ope'oticu niwī. Apeyere cū basu nūrōcă'cu niwī. Na tojo wee'quere na se'saro puarăta cū nɔmo me'ră masīcără niwă. Pedrore niyerure o'ogu, "Tocă'rōta wapayeama", nisoocu niwī.

³⁻⁴ Te niyerure ñe'egă, Pedro cūrē nicu niwī:

—Te di'ta mu'u ye di'ta niwã. Te mu'u dua'que wapa mu'u ye niyeruta niapã. Mu'u no'o o'osĩ'rĩrõ o'oboapã. Mu'u ùsã dia'cũrẽ nisoogu weewe'e. Tocã'rõta niyeru wapayeama nígũ, Espíritu Santure nisoogu wee'e. Mu'u tojo nisoocã, wãtĩ mu'urẽ sãjãyu'rũapĩ mu'u wãcũsepure, nicu niwĩ Pedro.

⁵ Tojo nicãta, Ananía buruque'a, wẽrĩa wa'acu niwĩ. Æpẽrã tojo wa'acã tu'orã, urũtu uicãrã niwã.

⁶ Be'ro cũ wẽrĩca be'ro ma'mapjia ti wi'ipũ sãjãa, cũrẽ yaarã wa'arã, su'ti caseri me'rã oma, miijiaacãrã niwã.

⁷ I'tia hora cũ wẽrĩca be'ro na nirĩ wi'ipũ Safira cũ nũmo ní'co sãjãtaco niwõ tja. Co marãpũ wẽrĩ'quere masĩtico niwõ.

⁸ Ti wi'ipũ sãjãtacã, Pedro core sãrĩtiña'cu niwĩ:

—¿Nirõta mũsãrẽ tocã'rõta niyeru wapayeati mũsã di'ta dua'que wapare? nicu niwĩ.

A'tiro ni yu'tico niwõ:

—Tocã'rõta niyeru wapayeama, co marãpũ nisoocaronojõta nico niwõ.

⁹ Co tojo nicã, Pedro nicu niwĩ:

—Mũsã Espíritu Santu ĩ'orõ nisoopũ. Õ'acũ ĩ'atisami ùsã tojo weecã, ¿ni wãcũmiati? Ni'cãrõacã mu'u marãpũre yaarã eja'cãrã tojatarã weema. Mu'u quẽ'rã mu'u marãpũ wa'a'caronojõta wẽrĩgõsa'a. Mu'u quẽ'rãrẽ yaarãsama mu'u marãpũre yaa'caro weronojõta, nicu niwĩ Pedro.

¹⁰ Cũ tojo nicãta, co quẽ'rã buruque'a, wẽrĩa wa'aco niwõ. Co marãpũre yaarã eja'cãrã tojatarã, co wẽrĩ'copũre bocaecãrã niwã. Náta tja core miaa, yaarã wa'acãrã niwã co marãpũ mijĩrẽ yaa'caropũta tja. Na nisooc'que ye bu'iri wẽrĩcãrã niwã.

¹¹ Be'ro Ananía, Safirare tojo wa'a'quere tu'orã, nipe'tirã Jesure ãjõpeorã, ãpẽrã quẽ'rã urũtu uicãrã niwã.

Pedro quẽ'rã Õ'acũ tutuaro me'rã na weẽ'o'que ni'i

¹²⁻¹⁵ Jesure ãjõpeorã na'irõ Salomó wãmetiri tucũpũ nerẽnu'cũcã'cãrã niwã. Æpẽrã Jesure ãjõpeotirã na me'rã ba'pãtiui nicãrã niwã. Narẽ ba'pãtiuimirã, Jesure ãjõpeorãrẽ añurõ wãcũseticãrã niwã. Æpẽrã umua, numia pãjãrã Jesure ãjõpeonemocãrã niwã.

Jesú besecũú'cãrã masã wa'teropũre peje añuse weẽ'ocãrã niwã. Dutitirãrẽ yu'rũo, peje apeyenojõ weenemocãrã niwã. Na tojo weecã ĩ'arã, pãjãrã dutitirãrẽ na tiro na nerẽrĩ tucũpũ miacãrã niwã. Masã ti tucũrẽ mu'muamũjãcãrã niwã. Æpẽrãrẽ tojo weerã ma'a tiropũ na cũñase me'rã cũucãrã niwã. Pedro na tiro yu'rũagu, narẽ ñapeocã uacãrã niwã. Æpẽrã cũ ñapeotimicã, “Cũ wãtĩquecũurõ me'rã yu'rũrãsa'a”, ni wãcũcãrã niwã.

¹⁶ Apeye macãrĩ Jerusalẽ sumuto nise macãrĩcãrã quẽ'rã yu'rũodutirã dutitirãrẽ Jerusalẽpũ miacãrã niwã. Wãtĩa sãjãno'cãrã quẽ'rãrẽ miacãrã niwã. Jesú besecũú'cãrã nipe'tirã masãrẽ yu'rũocãrã niwã.

Pedro quẽ'rã bu'iri da'reri wi'ipũ duji'cãrã wijaa'que ni'i

¹⁷ Na tojo weecã tu'orã, pa'ia wiogu, cũ me'rãcãrã saduceo masã Jesú besecũú'cãrãrẽ urã, pũrõ uacãrã niwã.

¹⁸ Tojo weerã Jesú besecũú'cãrãrẽ ñe'e, bu'iri da'reri wi'ipũ miaa, sãrõcãrã niwã.

¹⁹ Wiorã narẽ tojo weemicã, ti ñamita Õ'acũrẽ weroco'tegu u'musecũũ na nirĩ tucũpũ bajuacu niwĩ. Bajua, na wiorã bi'aca sopere pão, a'tiro nicu niwĩ:

—Wijaaya.

20 Õ'acũ wi'ipũ masãrẽ wererã wa'aya. “Musã Jesure ãjõpeorã, cũ me'rã catinu'cũrãsa'a”, ni wereya narẽ, nicũ niwĩ Õ'acũrẽ wereco'tegu.

21 Cũ tojo nica be'ro na bu'iri da'reri wi'ipũ ní'cãrã wijaa wa'acãrã niwã. Ape nũmũ bo'reacã Õ'acũrẽ wereco'tegu ní'caronjõta Õ'acũ wi'ipũ wererã wa'acãrã niwã. Na topũ wereri cura pa'ia wiogũ, tojo nicã cũ me'rãcjãrã nipe'tirã judío masã wiorãrẽ nerẽdutiãrã niwã. Na nerẽpe'tica be'ro surarare “Narẽ pijirã wa'aya marĩ ñamica'a bi'adũpo'cãrãrẽ”, nio'ocãrã niwã. Na wijaa'quere masĩticãrã niwã.

22 Na tojo nicã tũ'orã, surara narẽ pijirã wa'acãrã niwã na bi'adũpoca wi'ipũ. Ti wi'ipũ sãjãa, na nica tucũrẽ pão, ã'acãrã nimiwã. Ne marĩcãrã niwã. Na marĩcã ã'a, narẽ bocati, wiorãpũre wererã wa'acãrã niwã.

23 Wiorã tiro eja, “Ne marĩama. Añurõ bi'aca tucũ nimiapũ. Ti sope co'terã quẽ'rã añurõ co'temiama. Na tojo weemicã, ãsã ti sopere pão ã'acã, ne ni'cũ marĩami”, ni werecãrã niwã surara wiorãpũre.

24 Na tojo ni werecã tũ'orã, pa'ia wiorã, Õ'acũ wi'i co'terã surara wiogũ pũrõ wãcũque'ticãrã niwã.

—¿De'ro wa'apariba narẽ? nicãrã niwã.

25 Na wijaa'quere wãcũrĩ cura ni'cũ Õ'acũ wi'ipũ ní'cũ pa'ia wiorã tiropũ etagũ, narẽ werecũ niwĩ:

—Sõ'onícãrã bu'iri da'reri wi'ipũ ní'cãrã Õ'acũ wi'ipũ masãrẽ bu'erã weeama, ni werecũ niwĩ.

26 Cũ werecã tũ'orã, surara wiogũ ãpẽrã surara me'rã Jesú besecũú'cãrãrẽ ñe'erã wa'acãrã niwã. Narẽ ñe'erã, masã ãsãrẽ ãtãperi me'rã narẽ ma'írã doqueri nírã, ne mejẽcã weeticãrã niwã.

27 Be'ro narẽ wiorã decopũ miaa, topũ sãjãejacã, pa'ia wiogũ narẽ nicũ niwĩ:

28 —Ësã musãrẽ Jesú ye quetire bu'edutitimiapũ. Tere “Bu'erã wa'aya”, ne nitiapũ. Ësã musãrẽ tojo dutítimicã, nipe'tiropũ Jerusalẽpũre musã bu'ese se'sa wa'a'a. Musã masãrẽ tojo ni bu'ecã, “Jesú na ye bu'irita wẽrĩpĩ”, ni wãcũrãsama ãsãrẽ. Na tojo ni wãcũcã ãarã weesa'a, nicũ niwĩ pa'ia wiogũ narẽ.

29 Tojo nicãta, Pedro, ãpẽrã cũ me'rãcjãrã cũrẽ yũ'ticãrã niwã:

—Wiorã dutise yũ'rũoro Õ'acũ ye pe'ere nemorõ weerõua'a. Ësã musã dutiro weérã, Õ'acũ dutiro pe'ere weetibosa'a.

30 »Õ'acũ marĩ ñecãsumũa wiogũ Jesú wẽrĩ'cũpũre, musã curusapũ paabi'pe wẽjẽduti'cure masõcũ niwĩ.

31 Masõtoja, ã'mũsepũ cũ tiro wiogũ dujiri cũmurõpũ miimũjãcũ niwĩ. Cãrẽ topũ miimũjãgũ, marĩrẽ yũ'rũo'cure marĩ wiogũ niato ni, sõrõcũ niwĩ. Tojo weegũ marĩ judío masãrẽ marĩ ña'arõ weeseti'quere bũjaweticã, marĩrẽ acobojogusami.

32 Ësã Õ'acũ tojo wee'quere werecusiari masã ni'i. Ësã Espĩritu Santure cũoyurã, cũ me'rã Õ'acũ tutuasere wee'õapũ masãrẽ. Nipe'tirã Õ'acũ dutiro weerãrẽ Espĩritu Santure o'ógusami, ni werecãrã niwã Pedro quẽ'rã.

33 Cũ tojo nicã tũ'orã, wiorã pe'e ãpũtũ waro uacãrã niwã.

—Ma. ã'rãrẽ wẽjẽrã marĩ, nicãrã niwã.

Cũ me'rãcjãrã wiorãrẽ Gamalie were'que ni'i

34 Ni'cũ fariseo masũ Gamalie wãmetigũ wiorã me'rã na nerẽrõpũta nicũ niwĩ. Moisé oja'quere masãrẽ bu'egũ nicũ niwĩ. Masã cũrẽ “Añugũ nimi”, ni wãcũcãrã niwã. Wiorã Jesú besecũú'cãrãrẽ na “Wẽjẽrã” nicã tũ'ogũ, Gamalie wã'cãnu'cã, “ã'rãrẽ pijiwijaaniña yujupũ”, nicũ niwĩ. ãpẽrã wiorãrẽ na tũ'otiro apeyenojõ wereguti'niãgũ, tojo nicũ niwĩ.

35 Na wijãaca be'ro topũ nirã wiorãrẽ a'tiro nicũ niwĩ:

—Añurõ wãcũña musã narẽ weesĩ'rĩsere.

³⁶ Ti n̄m̄p̄ure ni'cũ Teuda w̄ametigu “Ȳu'u wiogu ni'i”, ni w̄acũcu n̄imiwĩ. Cuatrocientos masã cũ bu'esere sirutucãrã niwã. Be'ro c̄rẽ ãp̄erã w̄ějẽcõ'acã'cãrã niwã. C̄rẽ w̄ějẽca be'ro cũ me'rã n̄imi'cãrã no'o uaro wa'astepe'tia wa'acãrã niwã. Tojo wéeca be'ro cũ bu'emí'que pe'tia wa'acaro niwũ.

³⁷ Be'ro wiogu masãrẽ ba'paqueori cura apĩ Juda w̄ametigu Galileacjũ nicu niwĩ. Cũ quẽ'rãrẽ p̄ãjãrã masã cũ bu'esere sirutucãrã n̄imiwã. Be'ro c̄rẽ tja ãp̄erã w̄ějẽcõ'acãrã niwã. C̄rẽ w̄ějẽca be'ro cũ yarã n̄imi'cãrã wa'astepe'tia wa'acãrã niwã mejãrõta tja.

³⁸ Ȳu'u tojo weegu m̄sãrẽ tojo wa'a'quere were'e. Sõjã p̄ũrĩcãrẽ ña'arõ weeticã'ña. Narẽ du'ucã'ña. Na bu'ese na w̄acũse me'rã bu'ecã, pe'tia wa'arosa'a Teuda, Judare wa'a'caronojõta.

³⁹ Õ'acũ dutiro me'rã na bu'ecã p̄ũrĩcãrẽ, m̄sã ne põtẽosome. Tojo weerã m̄sã narẽ w̄ějẽrã, Õ'acũrẽ yu'r̄un̄u'cãrã weebosa'a. Tojo weerã du'uuya narẽ, ni werecu niwĩ Gamalie wiorãrẽ.

⁴⁰ Cũ tojo nisere t̄u'orã, “Jau. ã'rĩ marĩrẽ diacjũta ucũmi”, ni w̄acũcãrã niwã. Be'ro Pedro quẽ'rãrẽ pijiocãrã niwã tja. Na topu sãjãejacã ĩ'arã, wiorã surarare tãrãduticãrã niwã. Tãrãtoja, “Jesú ye quetire ne apaturi werenemoticã'ña”, nicãrã niwã. Nitoja, narẽ du'uwĩrõcã'cãrã niwã.

⁴¹ Na wiorã tiropu ní'cãrã wijaa, a'merĩ ucũcãrã niwã:

—Õ'acũ marĩrẽ “Jesú ye quetire wereya” nicã, añu ni'i. Tojo weerã wiorã na tãrãmicã, marĩ añurõ e'catise me'rã ni'i, nicãrã niwã.

⁴² Wiorã narẽ bu'edutitimicã, Õ'acũ wi'ipu, wi'seripu Jesú nipe'tirãrẽ yu'r̄uogu n̄imi nisere bu'enu'cũcã'cãrã niwã.

6

Jesú besecũú'cãrã narẽ weetamuajãrẽ bese'que ni'i

¹ Be'ro siape me'rã p̄ãjãrã waro judío masã Jesure ãjõpeocãrã niwã. Na me'rã ape di'tacjãrã griego ye ucũrã nicãrã niwã. Ti di'tacjãrã waro pe'e Judeacjãrã hebreo yere ucũcãrã niwã. Na p̄ãjãrã Jesure ãjõpeonemorĩ cura náta tja du'sasocãrã niwã ba'ase etise me'rã. Tojo weerã griego ye ucũrã hebreo ye ucũrãrẽ a'tiro nicãrã niwã:

—M̄sã um̄corinucũ ba'ase etirã, m̄sã yarã wapewia numia pe'ere ba'ase pacase o'orã niapu. Ësã yarã numia pe'ere o'majãcã o'orã niapu, nicãrã niwã.

² Na tere du'sasocã t̄u'orã, Jesú besecũú'cãrã nipe'tirã Jesure ãjõpeorãrẽ nerẽduticãrã niwã. Nerẽtojaca be'ro narẽ a'tiro ni werecãrã niwã:

—Ësã ba'ase etirã, Jesú ye queti pe'ere weretibosa'a. Ësã tere weredu'ucã, ña'a nibosa'a.

³ Tojo weerã um̄a ba'ase etiajãrẽ m̄sã wa'tero nirãrẽ beseya. Siete beseya añurõ masĩrãrẽ, Espiritu Santu dutiro weenu'cũrãrẽ. Masã “Náta nima añurã” nino'rãrẽ beseya. M̄sã bese'cãrãrẽ ba'ase etirã s̄orõno'rõsa'a.

⁴ Tojo weerã ùsã pe'e ñubuenu'cũ, Jesú ye quetire bu'enu'cũcã'rãsa'a, nicãrã niwã.

⁵ Masã na tojo nicã t̄u'orã, “Añu'u majã”, ni w̄acũcãrã niwã. Tere w̄acũtoja, besecãrã niwã Estebare. Cũ añurõ Õ'acũrẽ ãjõpeogu, Espiritu Santu tutuasere cuoyu'rugũ nicu niwĩ. ãp̄erãrẽ mejãrõta cũ weronojõ nirãrẽ besecãrã niwã. Na a'tiro w̄ameticãrã niwã: Felipe, Prócoro, Nicanor, Timón, Parmenas, Nicolás Antioquiacjũ. Cũ judío masũ nitimigũ, na weronojõ ãjõpeosetigu nicu niwĩ. ã'rãrẽ besecãrã niwã.

⁶ Narẽ besetoja, “ã'rãrẽ beseapu” ni, Jesú cũ besecũú'cãrã tiropu miacãrã niwã. Narẽ na da'ratje cjasere s̄orõrã, na d̄upopare ñapeo, Õ'acũrẽ s̄erĩbosacãrã niwã.

⁷ To be'ro nipe'tiropu Jesú ye queti se'sa wa'acaro niwũ. P̄ãjãrã Jerusalécjãrã c̄rẽ ãjõpeonemocãrã niwã. Pa'ia quẽ'rã p̄ãjãrã ãjõpeocãrã niwã.

Estebare weresã, wiorã tiropu cūrē mia'que ni'i

⁸ Estebare Ō'acū añurō weetamucu niwī. Tojo weegu cū Ō'acū tutuaro me'rã pājārã duitirārē yu'ruo, peje añuse wee'onemocu niwī masã wa'teropure.

⁹ Cū tere weecã ĩ'arã, cūrē ãpērã judío masã ĩ'atu'ticārã niwã. Cūrē ĩ'atu'tirã ni'cārã ni'cã wi'i judío masã nerērĩ wi'i Libertado wãmetiri curuacjãrã nicārã niwã. Na ãpērãrē da'rawã'ñaco'terã wija'cārã nicārã niwã. ãpērã cūrē du'sasowã'cōrã Cireneçjãrã, Alejandriacjãrã, Cilicia di'tacjãrã, Asia di'tacjãrã na me'rã nicārã niwã.

¹⁰ Cūrē na tojo weecã, Espiritu Santu cū ucūcã, Estebare peje masise o'ocu niwī. Tojo weerã na cū me'rã ne ucū pōtēoticārã niwã.

¹¹ Be'ro na cū me'rã ucū pōtēoti, masã ĩ'atiropu ãpērã masãrē niyeru wapaye, nisooodutio'ocārã niwã:

—“Esteba marĩ ñecū Moisé cū duti'quere ña'arō ucūami. Ō'acū quē'rārē ña'arō ucūami”, ni wereya masãpüre, nicārã niwã.

¹² Na wapaye nisooodutio'o'cārã masãpüre wa'a, werecārã niwã na ní'caronojōta. Tere werecã tu'orã, masã pe'e queoro ējōpeocārã niwã. Tojo weerã nipe'tirã masã, ãpērã judío masã bũcũrã, Moisé oja'quere bu'eri masã Esteba me'rã pũrō uacārã niwã. Na uacã ĩ'arã, narē uarosãjãcã wee'cārã maata cūrē ñe'e, pa'ia wiorã tiropu miacārã niwã.

¹³ Na tiropu etarã, ãpērã masãrē mejãrōta nisooodutio'ocārã niwã tja.

—Ã'rĩ Ō'acū wi'i pajiri wi'ire ña'arō ucūami. Moisé cū duti'que quē'rārē tojota niami.

¹⁴ Apeye “Jesú Nazarecjũ ti wi'i Ō'acū wi'ire cõ'agũsami”, niami. “Moisé marĩrē weedutigũ cūu'que quē'rārē dũcayugũsami”, niami, nisoocārã niwã wiorãrē.

¹⁵ Na tojo nicã tu'orã, wiorã Estebare pũrō ĩ'acārã niwã. Na cūrē ĩ'acã, cū ya diapoa asistea wa'acaro niwã. Ō'acūrē wereco'tegu u'mũsecjũ weronojō bajuri diapoa wa'acaro niwã.

7

Esteba wiorãrē were'que ni'i

¹ Estebare na ĩ'arĩ cura pa'ia wiogu sērĩtiña'cu niwī:

—¿Mũ'urē diacjũ nise me'rãta weresãti? nicu niwī.

² Cū tojo nicã, Esteba yu'ticu niwī:

—Acawererã, yu'ure tu'oya. Ō'acū añurō asistegu, nipe'tise masĩyu'ruagu marĩ ñecū Abrahãrē ucūcu niwī Mesopotamia caldea masã nirõpu. Harã wãmetiri macãpu wa'ase dũporo cūrē ucūcu niwī.

³ A'tiro nicu niwī: “A'ti di'tare, mũ'u acawererãrē wijayá. Wa'aya yu'u mũ'urē di'ta wereatjopu”, nicu niwī.

⁴ Tojo nicã tu'ogu, cū acawererã caldeo masã ye di'tapu ní'cu wija, Harãpu macãrĩ wa'acu niwī. Topu ni, be'ro Abrahã pacu wērĩa wa'acu niwī. Cū pacu wērĩa be'ro Ō'acū cūrē wijaduticu niwī tja, a'ti di'ta Judea marĩ nirõrē a'tidutigũ.

⁵ Cū a'topu etacã, cūrē ne cã'rõacã di'ta o'oticu niwī yujupu. O'otimigũta, “Be'ropu mũ'u ye, mũ'u pãrãmerã nituriarã ye di'ta nirõsa'a”, nicu niwī. Ō'acū tojo ní'caterore Abrahã ne ni'cũ põ'rãmarĩcu niwī.

⁶ Ō'acū cūrē apeye ninemocu niwī tja: “Mũ'u pãrãmerã nituriarã ape di'tapu nirãsama yujupu. Cuatrocientos cū'marĩ ti di'tacjãrã peorã nirãsama. Narē da'raduti, tãrãperãsama.

⁷ Yu'u narē tojo weecã, ti di'tacjãrãrē bu'iri da'regusa'a. Narē da'retoja, mũ'u pãrãmerã nituriarã ti di'tapu ní'cārã wija, yu'ure a'topu ñubuepeorã a'tirãsama”, nicu niwī Ō'acū.

8 Cũ tojo níca be'ro Abrahãrẽ a'tiro weeduticũ niwĩ: “Nipe'tirã umuarẽ na õ'rẽcju yapa caserore yejecõ'aña. Mũsã a'tiro wéerã, yu'ure ï'orãsa'a mũsã ẽjõpeosere”, nicũ niwĩ Õ'acũ. Tojo weegu Abrahã cũ macũ Isaare ni'cã semana cũ bajuáca be'ro cũ õ'rẽcju yapa caserore yejecõ'acũ niwĩ. Isaa quẽ'rã cũ macũ Jacore tojota weecu niwĩ. Jacob mejãrõta weecu niwĩ cũ põ'rã docere. Õ'acũ duti'caronojõta weecãrã niwã, ni werecu niwĩ Esteba.

9-10 »Jacob põ'rã marĩ ñecũsumua na acabiji Joseré uorã, ãpẽrã masãrẽ da'raco'teacju niato nírã duacãrã niwã. ã'rã duu'cãrãta tja ãpẽrãpũre Egiptocjãrãrẽ duaturiacãrã niwã. Na duáca be'ro cũ pi'etisetirinucũ Õ'acũ cũrẽ weetamunu'cũcã'cũ niwĩ. Cũrẽ weetamugũ, peje masĩse o'ocũ niwĩ. Faraõ Egipto di'ta wiogu cũrẽ tu'sayurũacũ niwĩ. Tojo weegu cũ docacjũ wiogu sõrõcũ niwĩ. Apeyere faraõ cũ ya wi'icjase da'rase wiogu sõrõcũ niwĩ.

11 »José topũ wiogu nirĩ cura nipe'tiro Egiptopũre ba'ase pe'tia wa'acaro niwũ. Cũ acawererã, marĩ ñecũsumua nirõpũ Canaápũ quẽ'rãrẽ pe'tia wa'acaro niwũ. Te pe'tica be'ro masã te di'tapũ nirã upũtu ujaboacãrã niwã. Marĩ ñecũsumua Abrahã pãrãmerã quẽ'rãrẽ ne ba'ase marĩcaro niwũ.

12-13 Be'ro Jacob “Egiptopũ ba'ase duase niaporo” nicã tu'ogu, cũ põ'rãrẽ “Duurã wa'aya”, nío'ocũ niwĩ. Cũ tojo nicã tu'orã, Egiptopũre ne wa'arã weecãrã niwã. Topũ eta, ba'ase duu, na ya wi'ipũ tja majãmitojati a'titicãrã niwã. Be'ro na te ba'ase na duu'quere ba'ape'o, apaturi duurã wa'acãrã niwã mejãrõpũta tja. Titare majã na etacã, José “Yu'u mũsã acabiji ni'i mũsã dua'cũ”, ni werecu niwĩ cũ ma'misumuarẽ. Be'ro faraõ quẽ'rã “ã'rã José ma'misumua niama” nicã tu'ocũ niwĩ.

14 To be'ro José cũ ma'misumua me'rã queti o'ócũ niwĩ cũ pacũpũre. “Marĩ pacũ, nipe'tirã marĩ acawererã macãrĩ a'tiatio a'topũ”, nío'ocũ niwĩ narẽ. Cũ acawererã pe'e setenta y cinco nicãrã niwã.

15 Cũ uocã tu'ogu, Jacob cũ põ'rã me'rã José tiropũ wa'arã, Egiptopũre bu'acãrã niwã. Topũ nígũta, na pacũ Jacob wẽrĩa wa'acũ niwĩ. Cũ põ'rã marĩ ñecũsumua cũ weronojõta wẽrĩpe'tidija wa'acãrã niwã.

16 Be'ropũ na õ'arĩrẽ yaarã wa'arã Siquem wãmetiri macãpũ miacãrã niwã. Abrahã cũ Hamor põ'rãrẽ ẽtã tuti dúúca tutipũ cũ mijĩrẽ yaa'caropũta narẽ siosõrõcũuocãrã niwã.

17 »Õ'acũ todũporopũ Abrahãrẽ nicũ niwĩ: “Mũ'u pãrãmerã nituriarãpũ ape di'tapũ ní'cãrã a'ti di'ta Canaápũ tojatirãsama tja.” Cũ tojo ní'que ejatji dũporoacã Egiptopũ nírã, marĩ ñecũsumua pãrãmerã pãjãrã masãputinemocãrã niwã.

18 Egiptopũre na nicã, apĩ wiogu sãjãcũ niwĩ tja. Joseré dũporopũ wẽrĩca be'ro niyucã, ne masĩticũ niwĩ.

19 Cũ marĩ ñecũsumua pãjãrã na masãputicã ï'a, narẽ ña'abutiario weepescu niwĩ. Na põ'rã ne bajua'cãrã umuarẽ wẽrĩato nígũ aperopũ cõ'adutimũjãcũ niwĩ.

20 Cũ narẽ tojo dutiri cura Moisé bajuacũ niwĩ. Cũ añubutiaguacã nicũ niwĩ. Cũ pacũsumua i'tiarã mujĩpũ na ya wi'ipũre cũrẽ masõcãrã niwã.

21 Be'ro na cũrẽ wẽjẽrĩ nírã, diapũ po'ocãrã niwã. Na po'óca be'ro Faraõ macõ cũrẽ ï'abocaco niwõ. ï'aboca, miimajãco niwõ co ya wi'ipũ. Topũ co macũrẽ weronojõ cũrẽ masõco niwõ.

22 Cũ ti wi'ipũ bu'cua, nipe'tise Egiptocjãrã na bu'esere bu'ecu niwĩ. Cũ masĩse me'rã ucũ, nipe'tisere añurõ weecu niwĩ.

23 »Be'ro Moisé cuarenta cũ'marĩ cũogu, cũ acawererã tiropũ sijagu wa'acũ niwĩ.

24 Topũ ejagu, ni'cũ Egiptocjũ cũ acaweregũre paacã ï'acũ niwĩ. Cũ tojo weecã ï'agũ, cũrẽ a'megũ, Egiptocjãrẽ paawẽjẽcã'cũ niwĩ.

25 Cũ basu Moisé pe'e a'tiro ni wãcũcu niwĩ: “Yũ'u me'rãta Õ'acũ yũ'u acawererãre na a'ti di'tacjãrã peorã nisere wijacã weegusami. Yũ'ure na a'tere masĩsama”, ni wãcũcu niwĩ. Cũ acawererã pe'e cũ weronojõ wãcũticãrã niwã.

26 »Ape numu cũ na tiropu wa'acu niwĩ tja. Topu ejagu, ãpẽrã puarã cũ acawererã a'mequẽcã ï'acu niwĩ. Narẽ bosamigũ “Acawererã, tocã'rõta a'mequẽdu'uya. ¿De'ro weerã tocã'rõ a'mequẽti ni'cũ acawererã nimirã?” nicu niwĩ.

27 »Cũ tojo nicã tu'ogu, apĩrẽ uputu paa'cu pe'e Moisére tuuquenu'cõcu niwĩ. “¿Noa mu'urẽ ãsã wiogu 'Narẽ besegu wa'aya', nío'oati?”

28 ¿Mu'u yũ'ure wẽjẽsĩ'rĩsari tja ñamica'a mu'u Egiptocjãrẽ wẽjẽ'caronojõta?” ni ye'sucu niwĩ.

29 »Cũ tojo nicã tu'ogu, Moisé, ã'rã yũ'ure tere masĩpe'titojasama nígu, uiwã'cã wa'acu niwĩ. Be'ro ape di'tapu Madiã wãmetiropu du'tiwã'cãcu niwĩ. Topu omocã du'te, nicã'cu niwĩ. Puarã umua põ'rãticu niwĩ.

30 »Madiã di'tapure cuarenta cũ'marĩ nicu niwĩ. Cũ ticuse cũ'marĩ níca be'ro ni'cã numu yucu marĩrõ ãrũgũ Sinai wãmeticju tiropu ï'awã'cãcu niwĩ. Topu wa'acã, ni'cã siti yucúsi ãjũcã ï'acu niwĩ. Ti pecame'e ãjũrĩ põ'rã decopu Õ'acãrẽ wereco'tegu weronojõ bajugu bajuacu niwĩ.

31 Cũ ti siti ãjũcã ï'agũ, ï'amarĩa wa'acu niwĩ. “¿De'ro weero tojo wa'amitito?” ni, pu'toacãcure ï'agũ wa'acu niwĩ. Pu'toacã ejacã, Õ'acũ ti me'e wa'teropu nigũ cãrẽ ucũcu niwĩ:

32 “Yũ'u Õ'acũ ni'i. Mu'u ñecũsumua Abrahã, Isaa, Jacob na wiogu ni'i”, nicu niwĩ. Tojo ucũcã tu'ogu, uputu ui, narãsãcu niwĩ. Uigu, ï'adu'ucã'cu niwĩ ti me'erẽ.

33 »Be'ro cãrẽ ucũnemocu niwĩ tja: “Yũ'u a'tota ni'i mu'u tirota. Tojo weegu mu'u sãñase sapature tuweeya. Mu'u tere tuweegu, ï'ogũsa'a yũ'ure mu'u ãjõpeosere.

34 Yarã masã Egiptopu nirãrẽ na uputu pi'eticã ï'apu. Na caricũcã tu'oapu. Tojo weegu mu'urẽ Egiptopu o'ógutigu wee'e tja narẽ yũ'rũoacju”, ni werecu niwĩ Õ'acũ Moisére.

35 »Ã'rĩ Moiséreta marĩ ñecũsumua teerã, a'tiro nicãrã niwã: “¿Noa mu'urẽ ãsã wiogu, 'Narẽ besegu wa'aya', nío'oati?” nicãrã niwã. Marĩ ñecũsumua tojo nimicã, Õ'acũ pe'e Moisére narẽ yũ'rũoacju, narẽ dutiacju sõrõcu niwĩ. Pecame'e siti ãjũ'caro bajua'cuta Moisére yũ'rũotamucu niwĩ marĩ ñecũsumuarẽ.

36 Cũ Egiptopu nígu, pajiri maa Aco sõ'arĩ maapu nígu, Õ'acũ tutuaro me'rã peje wee'ocu niwĩ. Tojo weegu cũ acawererã Egiptopu ní'cãrãrẽ apeye di'tapu su'ori miijiacu niwĩ. Cuarenta cũ'marĩ yucu marĩrõ, masã marĩrõpu na wa'acã, Õ'acũ tutuaro me'rã wee'onu'cũcã'cu niwĩ.

37 Moiséta marĩ ñecũsumuarẽ a'tiro werecu niwĩ: “Õ'acũ be'ropu ni'cũ o'ógusami cũ ye queti wereacjare. Yũ'ure o'ó'caro weronojõta cãrẽ o'ógusami. Cũ quẽ'rã marĩ acaweregu nigũsami”, nicu niwĩ.

38 Marĩ ñecũsumua na yucu marĩrõpu nicã, Moisé na me'rã nicu niwĩ. Topu ãrũgũ Sinai wãmeticjupũ Õ'acãrẽ wereco'tegu bajua, cãrẽ were'quere narẽ wereturiacu niwĩ. Marĩ quẽ'rã cũ wereturia'quepũreta cu'o. Te tojo ninu'cũcã'rõsa'a. Ne pe'tisome.

39 »Moisé tere weremicã, marĩ ñecũsumua ne ãjõpeoticãrã niwã. Na cũ weresere tu'osĩ'rĩtirã, “Majãmitojaa wa'arãti Egiptopu tja”, ni wãcũcãrã niwã.

40 Tojo wãcũrã, Moisé apaturi cũ ãrũgũpu mujãca be'ro cũ ma'mi Aarõrẽ a'tiro nicãrã niwã: “Sõ'onícũ marĩrẽ Egiptopu ní'cãrãrẽ miiti'cu waro cuarenta numurĩ yũ'rũ'u cũ bajutiro. ¿De'ro wa'apari cãrẽ? Marĩ ne masĩtisa'a.” Tojo weerã cũ ma'mi Aarõrẽ nicãrã niwã: “Ãsã ãjõpeoatje queosere yeebosaya. Marĩ duporo wũamũ'tãrãsama. Na marĩ wa'atji ma'arẽ ï'orãsama”, nicãrã niwã.

⁴¹ Na tojo nicã tu'ogu, Aarõ na duti'caronojõta ni'cũ wecu wĩ'magũ queose da'recu niwĩ. Be'ro cãrẽ ãjõpeorã, ecarãrẽ wẽjẽ ãjũamorõ, ñubuepeocãrã niwã. Tojo nicã na yee'cureta bosenuũ wee, e'catipeocãrã niwã.

⁴² Na tojo weecã ã'agũ, Õ'acũ na ñaro weeato ní'gũ na me'rã ní'cu cõ'acã'cu niwĩ. Tojo weerã na no'o ñaro ñocõarẽ, mujĩpũarẽ ãjõpeocãrã niwã. Tojo na wee'quere Õ'acũ ye queti weremu'tãrĩ masã a'tiro ni ojacãrã niwã:

Õ'acũ a'tiro nicũ niwĩ:

“Musã yu'u pe'ere yucu marĩrõpũre cuarenta cã'marĩ nĩrã, ne ecarãrẽ wẽjẽ ñubuepeotiũ.

⁴³ Apĩ Moloc wãmetigu cã queosere ãjõpeorã su'ti caseri wi'i me'rã yoowã'cãwã.

Apĩ Refán ñocõawã musã yee'cu quẽ'rãrẽ ãjõpeorã tojota weewũ.

Ã'rãrẽ musã basuta yee ãjõpeowũ.

Yu'u pe'ere ne ãjõpeotiũ.

Musã yu'ũre ãjõpeoti'que bu'iri ãpẽrã masãrẽ musãrẽ ñe'e miaduticã weeguti yoaro

Babilonia wãmetiri macã yu'rũropũ”, nicũ niwĩ Õ'acũ, ni ojacãrã niwã Õ'acũ ye queti wererã.

⁴⁴ Esteba wiorãrẽ werenemocu niwĩ apeye Õ'acũ wi'i cjasere:

—Marĩ ñecũsumua na yucu marĩrõpũ nĩrã, ni'cã wi'i Õ'acũrẽ ñubuepeori wi'i, cã diez duti'quere narõrĩ wi'ire cãocãrã niwã. Ti wi'i wa'icũrã caseri me'rã na wéeca wi'i nicaro niwã. “Tojo bajuri wi'i weeya”, Õ'acũ cã Moisére duti'caronojõta queoro weecãrã niwã.

⁴⁵ Na wẽrĩca be'ro ãpẽrã cãoturia sirutucãrã niwã ti wi'ire tja. No'o na wa'aro miamujãcãrã niwã. Be'ro Josué Moisé wẽrĩca be'ro a'ti di'ta Canaãpũ a'tigu, narẽ ti wi'ire su'ori miitica niwĩ. Na a'topũ a'ticã, Õ'acũ a'ti di'tacjãrãrẽ judío masã nitirãrẽ cõ'aõ'omujãcu niwĩ. Na wa'awe'o'quepũre nicãrã niwã. Yoacã ti wi'ipũ Õ'acũrẽ ãjõpeocãrã niwã téé Davi cã wiogũ sãjãca be'ropũ.

⁴⁶ Davi ape wi'i weesĩ'rĩmicũ niwĩ. Õ'acũ tu'sayũ'rũano'gũ a'tiro nicũ niwĩ: “Mu'u yu'u ñecũ Jacob ãjõpeo'cu ni'i. Mu'ũrẽ añurĩ wi'i, pajiri wi'i weebosã'rĩsa'a mu'u niatji wi'ire”, nicũ niwĩ Õ'acũrẽ. Cũ tojo weesĩ'rĩ'cu nimigũ, ti wi'ire weeticũ niwĩ.

⁴⁷ Cũ macũ Salomó pe'e weecu niwĩ ti wi'ire.

⁴⁸ Õ'acũ tutuayũ'rũgũ ni'cã wi'i, masã wéeca wi'ipũ dia'cũ nímasĩtisami. Õ'acũ ye queti weremu'tãrĩ masũ dũporocjũpũ a'tiro ni ojacũ niwĩ Õ'acũ cã ucũ'quere:

⁴⁹ “Yu'u nipe'tiropũ ni'i.

Ë'mũse, a'ti di'ta yu'u wee'quere yu'ũta duti'i.

Tojo weegũ yu'u masã wéeca wi'ipũ dia'cũ nímasĩtisa'a.

⁵⁰ Yu'u basuta nipe'tise a'tere weewũ, nicũ niwĩ Õ'acũ”, ni ojacũ niwĩ Õ'acũ ye queti weremu'tãrĩ masũ.

⁵¹ Be'ro Esteba narẽ nicũ niwĩ tja:

—Musã Õ'acũ dutisere yu'rũnu'cãyu'rũa'a. Cũrẽ masĩtirã weronojõ cã weresere ne tu'osĩ'rĩwe'e. Musã ñecũsumua wee'caronojõta Espĩritu Santu dutisere weesĩ'rĩwe'e.

⁵² Na nipe'tirã Õ'acũ ye queti weremu'tãrĩ masãrẽ pi'etise o'ocãrã niwã. ãpẽrãrẽ marĩrẽ yu'rũogũ a'tiatjere weremu'tãrãrẽ wẽjẽcã'cãrã niwã. Na tojo nino'cureta cã a'ticã, musã ãpẽrãrẽ wia, cũrẽ wẽjẽdutiũ.

⁵³ Musãrẽ Õ'acũ cũrẽ wereco'terã me'rã cã dutisere o'ócũ niwĩ. Tere o'óno'cãrã nimirã, musã yu'rũnu'cãyu'rũa'a, ni tu'ticũ niwĩ narẽ Esteba.

Estebare ãtãperi me'rã doquewẽjẽ'que ni'i

⁵⁴ Cũ tojo nicã tu'orã, wiorã upũtu uayũ'rũa wa'acãrã niwã.

⁵⁵ Esteba pe'e Espíritu Santure cʉoyu'ruatjĩagũ, u'musepu i'amorõ, Õ'acũ cũ añurõ asistegure i'acũ niwĩ. Jesú quẽ'rãrẽ i'acũ niwĩ cũ pacu diacjũ pe'e nu'cũgũrẽ.

⁵⁶ Cũ narẽ i'agũ, “Jãa, i'aña. U'muse pãrĩcã i'a'a. Jesú, Õ'acũ macũ masũ weronojõ uputigu cũ diacjũ pe'e nu'cũgũrẽ i'a'a”, nicu niwĩ Esteba.

⁵⁷⁻⁵⁸ Na cũ tojo nicã tu'orã, uputu caricũ tu'osĩrĩtirã, o'meperi da'rabi'acãrã niwã. Cũ pu'to ni'cãrõ me'rã omaeja, ñe'e, cãrẽ miacãrã niwã ti macã sumutopu. Cãrẽ doquewẽjẽrãti nĩrã, su'ti bu'icjase na sãña'quere tuwee, Saulo wãmetigure co'tedutirã o'ocãrã niwã. Tere tuwee o'otojanu'cõ, cũ Estebare ùtãperi me'rã doquecãrã niwã.

⁵⁹ Na tojo weecã, Õ'acũrẽ a'tiro ñubuecu niwĩ:

—Jesú, yu'u wiogu, yu'u wẽrĩgũti wee'e. Yu'u ejeripõ'rãrẽ ñe'eña, nicu niwĩ.

⁶⁰ Be'ro buruque'a, pũrõ caricũrõ me'rã nicu niwĩ tja:

—Wiogu, acobojoya ã'rãrẽ yu'ure na tojo weesere. Cũ tojo nĩca be'ro wẽrĩa wa'acũ niwĩ.

8

Saulo Jesure ãjõpeorãrẽ ña'arõ weenu'cã'que ni'i

¹⁻² Saulo na Estebare doquewẽjẽcã i'agũ, “Añurõ wéerã, tojo weeama”, ni wãcũcu niwĩ. Æpẽrã umua Õ'acũrẽ ãjõpeori masã Estebare yaacãrã niwã. Cãrẽ yaa, uputu dujasewã'acãrã niwã. Estebare na wẽjẽca numurẽta ãpẽrã Jesure ãjõpeotirã Jesure ãjõpeorã Jerusalẽpu nĩrãrẽ uputu ña'arõ weenu'cãcãrã niwã.

³ Saulo ne ni'cũ Jesure ãjõpeogu marĩato nĩgũ na ye wi'seripu wa'a, narẽ ñe'e, bu'iri da'reri wi'ipu miamujãcu niwĩ. Umua, numia nipe'tirãrẽ tojo weecu niwĩ. Na tojo weecã i'arã, Jesure ãjõpeorã no'o uaro du'tistea wa'acãrã niwã Judea di'tapu, ãpẽrã Samaria di'tapu. Jesú cũ besecũ'cãrã se'saro tojacãrã niwã Jerusalẽpure.

Felipe Samariacjãrãrẽ bu'e'que ni'i

⁴ Nipe'tirã du'tistewã'cã'cãrã no'o na wa'aro Jesú ye quetire werewã'cãcãrã niwã.

⁵ Felipe quẽ'rã du'tiwã'cã'cuta Samaria wãmetiri macãpu wa'acũ niwĩ. Topu eta, tocjãrã masãrẽ Jesú Õ'acũ bese'cu nimi nisere werecu niwĩ.

⁶ Apeye quẽ'rã Õ'acũ tutuaro me'rã narẽ añuse weel'ocu niwĩ. Cũ a'tiro weecã i'arã, nipe'tirã ti macãcjãrã cũ weresere añurõ tu'otu'sacãrã niwã.

⁷ Pãjãrã masã wãtĩa sãjãno'cãrã masãpure nimi'cãrã wãtĩarẽ cõ'awĩrõcã, uputu caricũwijaacãrã niwã. Æpẽrã pãjãrã sijamasĩtirãrẽ, opa cõ'ñerĩ sijarãrẽ yu'rucocu niwĩ.

⁸ Cũ tojo weecã i'arã, ti macãcjãrã pũrõ e'caticãrã niwã.

Simó yai weronojõ nigũ ye queti ni'i

⁹ Samariapure ni'cũ Simó wãmetigu yoacã yai weronojõ nigũ nicu niwĩ. Cũ tojo weesere Samariacjãrã i'amariamujãcãrã niwã. Cũ basu pe'e “Yu'u tutuayurũagu ni'i”, nicu nimiwĩ masãrẽ.

¹⁰ Nipe'tirã ti macãcjãrã wiorã, no'o mejõ nĩrã cũ weesere i'atu'sayurũacãrã niwã.

—Ãrĩ Õ'acũ weronojõ tutuaro cʉogu nisami, nicãrã nimiwã.

¹¹ Tojo weerã yai yoacã siape me'rã pejetiri weel'onemocã i'ayurã, pãjãrã masã cãrẽ ãjõpeonemocãrã niwã.

¹² Felipe Samariapure tocjãrãrẽ a'tiro ni werecu niwĩ:

—Õ'acũ cũ dutiro weerã wiogu nimi. Cũ macũ Jesú marĩrẽ yu'rucogu nimi, nicu niwĩ narẽ. Cũ werecã tu'orã, ti macãcjãrã Jesure ãjõpeocãrã niwã. Cãrẽ ãjõpeocã i'agũ, wãmeyecu niwĩ umua, numiarẽ.

¹³ Simó “Yũ'u quẽ'rã Jesure ẽjõpeo'o” nicã tu'ogu, Felipe cũ quẽ'rãrẽ wãmeyecu niwĩ. Be'ro Felipe no'o wa'aro Simó sirutucu niwĩ cãrẽ. Felipe Õ'acũ tutuaro me'rã weẽ'ocã ï'agũ, Simó ï'amarĩamũjãcu niwĩ.

¹⁴ Felipe Samariapũ tojo weeri curareta Jerusalẽpũ nirã Jesú cũ besecũú'cãrã queti tu'ocãrã niwã Samariacjãrã na Jesure ẽjõpeosere. Tere tu'orã, na me'rãcjãrãrẽ Pedro, Juãrẽ ï'adutirã o'ocãrã niwã.

¹⁵ Na topũ eta, Jesure ẽjõpeori masãrẽ Õ'acũrẽ sẽrĩbosacãrã niwã:

—Pacũ, ã'rã quẽ'rãrẽ Espĩritu Santure o'õya mũ'u macũrẽ ẽjõpeorãrẽ, ni sẽrĩcãrã niwã.

¹⁶ Felipe cũ wãmeyecaterore Espĩritu Santure na moocãrã niwã yujupũ. Jesure ẽjõpeose me'rã dia'cũ wãmeyeno'cãrã niwã.

¹⁷ Pedro, Juã Õ'acũrẽ sẽrĩtojarã, Jesure ẽjõpeorãrẽ na dũpopapũ ñapeocãrã niwã. Narẽ ñapeori curata Espĩritu Santu napũre dijatacu niwĩ.

¹⁸ Pedro quẽ'rã na ñapeocã, Espĩritu Santu dijatacã weesere Simó ï'acũ niwĩ. Tere ï'agũ, na Espĩritu Santure dijatacã wee'quere duusĩ'rĩgũ, Pedro quẽ'rãrẽ niyeru o'ocu niwĩ.

¹⁹ —Yũ'ũre mũsã tutuaro cõosere o'õya. Yũ'u quẽ'rã dũpopapũ no'o ñapeorãrẽ Espĩritu Santure na cõocã weeguti wee'e, nicũ niwĩ.

²⁰ Cũ tojo nicã tu'ogu, Pedro cãrẽ nicũ niwĩ:

—Mũ'u Õ'acũ tutuaro o'orore Espĩritu Santu ãsã dijatacã weesere niyeru me'rã duuguti ¿ni wãcũmiati? Niwe'e. Mũ'u me'rãta niyeru boabata'to. Õ'acũ mũ'ũrẽ bu'iri da'regusami.

²¹ Mũ'ũrẽ ï'agũ, “Mũ'u wãcũse diacjũ niwe'e”, ni ï'asami. Tojo weegu ãsã weronojõ Jesú ye quetire masãrẽ mũ'u weremasĩtisa'a.

²²⁻²³ Yũ'u masĩ'i. Mũ'u ñosebucũ, ña'ase weepoyũ'ruacu ni'i. Te mũ'ũrẽ du'uta basiotisa'a. Tojo weegu mũ'u ña'arõ wãcũsere bujawetiya. Õ'acũrẽ acobojose sẽrĩña. Apetero weegu mũ'u ña'arõ wãcũ'quere acobojogu acobojobosami, nicũ niwĩ Pedro.

²⁴ Cũ tojo nicã tu'ogu, Simó narẽ nicũ niwĩ:

—Te mũsã ní'que yũ'ũre wa'aticã'to nĩrã, mũsã yũ'ũre Õ'acũrẽ sẽrĩbosaya.

²⁵ Be'ro Pedro quẽ'rã ti macãcjãrãrẽ Jesú cũ weecã ï'a'quere, na tu'o'quere werecãrã niwã. Narẽ weretoja, Jerusalẽpũ tojaa wa'acãrã niwã. Topũ tojaarã, Jesú ye quetire peje macãrĩ Samaria di'tacjãrã na nise macãrĩrẽ weretojaacãrã niwã.

Felipe Etiopiacjũrẽ were'que ni'i

²⁶ Be'ro Felipere ni'cũ Õ'acũrẽ wereco'tegu bajua, a'tiro ni werecu niwĩ:

—Jerusalẽ niwã'cãrĩ ma'a, Gaza wãmetiri macã bu'ari ma'apũ wa'aya. Ti ma'a yucu marĩrõpũ niwã'cãsa'a, nicũ niwĩ.

²⁷⁻²⁸ Cũ tojo nicã tu'ogu, Felipe ti ma'apũ bu'acu niwĩ. Topũ wa'agu, ni'cũ Etiopía wãmetiri di'tacjũrẽ bocaejacu niwĩ. Ti di'ta dutigo Candace wãmetigo wiogo docacjũ, nipe'tise co ye niyerure co'teri masũ nicũ niwĩ. Jerusalẽpũ Õ'acũrẽ ẽjõpeogu eja'cu cũ ya di'ta Etiopiapũ dajatojaagu weecu niwĩ. Cũ yawũ tũrũpju cabayua wejepju me'rã wa'acu niwĩ. Dũporocjũpũ Õ'acũ ye queti weremũ'tãrĩ masũ Isaía wãmetigu cũ oja'quere bu'esãñacu niwĩ.

²⁹ Cũ tojo weeri cura Espĩritu Santu Felipere “Tiwũ tirocureacãpũ wa'aya”, nicũ niwĩ.

³⁰ Cũ tojo nicã Felipe tiwũ tiroacãpũ omawã'cãcu niwĩ. Cũ tiro ejagu, Etiopiacjũ Isaía oja'quere bu'ecã tu'ocu niwĩ. Tere bu'ecã tu'ogu, “¿Mũ'u bu'esere tu'oti?” ni sẽrĩña'cu niwĩ.

³¹ Cũ pe'e cãrẽ yũ'ticu niwĩ:

—Tu'otisa'a. ¿Yu'ure ne wereticã, de'ro wee yu'u masĩbosau? Te'a yu'u me'rã wa'aya. Mujãsãjãgũ a'tia yu'ure wereacju, nicu niwĩ. Cũ tojo nicã tu'ogu, tiwupũ cũ me'rã mujãsãjãcu niwĩ. Be'ro wa'a wa'acãrã niwã.

³² Etiopíacjũ cũ bu'esãña'que Õ'acũ macũrẽ wa'atje nicaro niwũ Isaía cũ a'tiro oja'que:

Masã ovejare wějërãtirã, cũrẽ miasama na wějẽwuaropũ.

Ni'cũ masũ quẽ'rãrẽ cũ ne bu'iri moogũ nimicã, tojota weerãsama.

Oveja wĩ'magũ, yuta weerãtirã na poari seecã, ne utitisami.

Cũ masũ quẽ'rã ye'sutigusami cũrẽ ña'arõ weecã.

³³ Cũ ña'agũ nigũrẽ weronojõ na cũrẽ yabi bujirãsama.

Ã'rĩ bu'iri moogũ nimi nígũ, ne ni'cũ cũrẽ ucũbosasome.

Cũ ya turicjãrã dicuse ña'ase weerãsama cũrẽ.

Te pejere werepe'omasĩtisa'a.

Cũ catiri umuco pe'tia wa'arosa'a a'ti di'tapure.

Etiopíacjũ a'te oja'quere bu'egu weecu niwĩ.

³⁴ Cũ tere bu'etojanũ'cõ, Felipere sãrĩtiña'cu niwĩ:

—¿Isaía noarẽ ojagu weepari? ¿Cũ basu pe'e o apĩpure ojagu weepari tojo nígũ? ni sãrĩtiña'cu niwĩ.

³⁵ Cũ tojo nicã, Felipe cũ bu'e'quenũcũrẽ werecu niwĩ:

—Te oja'que Jesucristore nisi'rĩrõ wee'e, nicu niwĩ. Tere weretoja, be'ro Jesú ye quetire werenemocu niwĩ tja.

³⁶ Ma'apũ wa'arã, aco nirõpũ etacãrã niwã. Tere ï'agũ, Etiopíacjũ Felipere “Jãa, sõ'o aco ni'i. ¿Yu'ure mu'u wãmeyeta basiosari?” nicu niwĩ.

³⁷ “Basiocã'sa'a mu'u Jesucristore añurõ ãjõpeocãma”, ni yu'ticu niwĩ Felipe.

Etiopíacjũ yu'ticu nimi:

—Yu'u ãjõpeo'o, Jesucristo Õ'acũ macũ nimi, nicu niwĩ.

³⁸ Be'ro Etiopíacjũ cabayuare tojanũ'cãduticu niwĩ. Tiwure tũrẽcũutoja, na tiwupũ sãña'cãrã aco nirõpũ dijacãrã niwã. Topũ ñumuwija, Felipe cũrẽ wãmeyecu niwĩ.

³⁹ Cũrẽ wãmeyeca be'ro na ñumunũjãrĩ cura wãcũña marĩrõ Felipere Espĩritu Santu miuwã'cãcu niwĩ apesepũ. Etiopíacjũ cũrẽ ne apaturi ï'anemoticu niwĩ. Be'ro pũrõ e'catise me'rã tojaa wa'acu niwĩ majã cũ ya macãpũ.

⁴⁰ Felipe Espĩritu Santu cũrẽ miãca be'ro maata Azoto wãmetiri macãpũ ba-juanũ'cãcu niwĩ. Topũ ni, be'ro nipe'tise macãrĩpũ werecusiagu wa'acu niwĩ Jesú ye quetire. Téé Cesarea wãmetiri macãpũ wereejacu niwĩ.

9

Saulo ña'agũ ní'cu cũ dũcayũ'que ni'i

¹⁻² Felipe cũ bu'esijari curareta Saulo pe'e Jesure ãjõpeorãrẽ “Narẽ wějẽpe'ocã'sĩ'rĩmisa'a”, nicu niwĩ. Cũ ña'arõ weesere ne du'uticu niwĩ. Tojo weegu wa'a, pa'ia wiogure “Yu'ure papera Damascopũ wa'atje cjasere dutio'ori pũrĩrẽ apobosaya. Ti pũrĩrẽ judío masã nerẽse wi'sericjãrã wiorãpũre wiaguti wee'e. Jesure ãjõpeorãrẽ umua, numiarẽ no'o yu'u bocaekarãrẽ ñe'e, miitiguti a'ti macã Jerusalẽpũ bu'iri da'reri wi'ipũ”, ni sãrĩcu niwĩ. Cũ tere sãrĩcã tu'ogu, ti pũrĩrẽ pa'ia wiogu cũrẽ apobosacu niwĩ.

³ Cũ ti pũrĩrẽ o'óca be'ro Saulo ãpẽrã me'rã Damasco wa'ari ma'apũ wa'a wa'acu niwĩ. Wa'a, Damascopũ ejaguti weeri cura wãcũña marĩrõ umũsepũ bũpo ya'baro weronojõ cũ tiro asistedijati, añurõ bo'reyua wa'acaro niwũ.

⁴ Tojo wa'acã, cũ yagu cabayu bu'ipũ pesami'cu nucũcãpũ burũdija wa'acu niwĩ. Topũ cũ cũñarĩ cura ni'cũ cũrẽ ucũcã tu'ocu niwĩ. Cũrẽ a'tiro nicu niwĩ:

—Saulo, ¿de'ro weegu yu'ure ña'arõ weegu weeti? ni sērītiña'cu niwī.

⁵ Tere tu'o, Saulo pe'e “¿Noa niti mu'u?” ni yu'ticu niwī.

—Yu'u Jesú, mu'u ña'arõ weesī'rī wapagú ni'i. Mu'u basu pe'e ña'arõ weegu wee'e yu'ure tojo weesī'rīgũ.

⁶ Wā'cānu'cāña. Wa'aya macāpu. Topu mu'u ejacā, ni'cũ weregusami mu'u de'ro weeatjere, nicu niwī Jesú.

⁷ Saulo me'rā wa'a'cārā quē'rā na uputu ucua, ucūmasīticārā niwā. Cũ ucūserere tu'ocārā niwā, tu'orā pe'e, mejō Jesú pe'ere ī'aticārā niwā.

⁸ Be'ro Saulo wā'cānujā, cũ caperire ī'apāacu nimiwī. Ne bajuno'ticu niwī. Tojo weerā cũ me'rā wa'a'cārā Damascopu cūrē tūawā'cācārā niwā.

⁹ Topu cũ etāca be'ro i'tia nūmu ne caperi ī'aticu niwī. Ne sī'rīti, ne ba'aticu niwī.

¹⁰ Damascopure Jesure ējōpeogu Ananía wāmetigu nicu niwī. Saulore tojo wa'ari curare Ananía cārītimigũ quē'ese weronojō Jesú cũ pu'to a'ticā ī'acu niwī. Cūrē “Ananía”, pisucu niwī.

—¿De'ro niti, yu'u wiogu? ni yu'ticu niwī Jesure.

¹¹⁻¹² Cũ tojo nicā, Jesú cūrē nicu niwī:

—Diacjũ wāmetiri ma'apu wa'aya. Ti ma'a mu'u wa'aro Juda ya wi'i nisa'a. Cũ ya wi'ipu sājāa, ni'cũ Tarso wāmetiri macācjũ Saulo wāmetigure sērītiña'ña. Ni'cārōacā cũ yu'ure ñubuegu weemi. Yu'u cūrē mejēpu mu'u ti wi'ipu sājāsere ī'otojapu. Mu'u ti wi'ipu sājāa, cũ dupoare ñapeoapu, apaturi cūrē caperi ī'adutigũ tja. Quē'ese weronojō ī'oapu cũ quē'rārē mu'urē weronojōta, nicu niwī Jesú Ananiārē.

¹³ Cũ tojo nicā tu'ogu, “Yu'u wiogu, pājārā masā quetiwereama cũ Jerusalēpu nígu mu'urē ējōpeorārē ña'arõ wee'quere.

¹⁴ A'ti macā quē'rārē mu'urē ējōpeorārē ñe'egũ a'tiguta weeapu tja pa'ia wiorā na dutio'ori pūrī me'rā”, nicu niwī Ananía. Te quetire tu'o'cu nitjāgu, Ananía ne wa'asī'rīticu nimiwī.

¹⁵ Jesú cūrē nicu niwī:

—Wa'aya. Yu'u cūrē yé quetire wereacju besetojapu. Cũ ape di'tacjārāpure judío masā nitirārē, na wiorārē, judío masā nirā quē'rārē yé quetire werecusiagusami.

¹⁶ Tere weregu, uputu pi'etigusami. Yu'u basu pe'e wereguti cūrē, nicu niwī Jesú Ananiārē.

¹⁷ Cũ tojo níca be'roputa Ananía Juda ya wi'ipu wa'acu niwī. Topu eta, ti wi'ipu sājāa, Saulore bocaejacu niwī. Cũ dupoapure ñapeo, “Saulo, mu'urē yu'u acaweregure weronojō ī'a'a. Jesú mu'urē ma'apu a'ticā bajua'cu yu'ure o'oami, apaturi mu'u caperi ī'ato nígu tja. ‘Espíritu Santu tutuasere cūoato' nío'oami”, ni werecu niwī Saulore.

¹⁸ Cũ tojo nirī cura maata cũ caperipu wa'i nutūrī weronojō bajuse wā'ña'que burustedijacaro niwũ. Tojo wa'acā, añurō ī'acu niwī toduporopu cũ ī'a'caro weronojōta tja. Be'ro cūrē wāmeyecārā niwā.

¹⁹ Na tojo wéeca be'roputa ba'a, cũ tutuasere cūocu niwī tja. Topure pejeti nūmūrīacā Jesure ējōpeorā me'rā Damascopure tojánícu niwī yujupu.

Saulo Damascocjārārē bu'e'que ni'i

²⁰ Damascopu nígu, maata judío masā nerēse wi'seripu Jesucristo Ō'acũ macũ nimi nisere werecusiagu wa'acu niwī.

²¹ Cũ tojo nicā tu'orā, nipe'tirā tu'omarīa wa'acārā niwā.

A'tiro nicārā niwā:

—Ā'rī Jerusalēpu nígu, Jesure ējōpeorārē ña'arõ weeseti'cuta nimiba. A'ti macāpu quē'rārē Jesure ējōpeorārē ñe'egũ a'tigu weeapu Jerusalēpu narē mia, pa'ia wiorāpure bu'iri da'redutiacju, nicārā niwā.

²² Saulo Jesucristo Õ'acũ bese'cũ nimi nisere wãcũtutuario me'rã werecu niwĩ. Cũ tere weregu, queoro Õ'acũ ye queti weremũ'tãrĩ masã oja'quere bu'eĩ'o, weremũjãcũ niwĩ. Tojo weerã Damascocjãrã judío masã “Tojo nima'acũ weemi”, nĩmasĩticãrã niwã.

Damascocjãrã Saulore wẽjẽsĩ'rĩmi'que ni'i

²³ Yoa wa'acaro niwã cũ Jesú ye quetire bu'ecusiaro. Be'ro judío masã Saulore wẽjẽsĩ'rĩcãrã nimiwã.

²⁴ Cũ pe'e tũ'ocã'cũ niwĩ cãrẽ wẽjẽsĩ'rĩse quetire. Na nipe'tise nũmũrĩ ñamirĩ, ỹmũcori ti macã sumuto ỹtã cujiri me'rã wéeca sã'rĩrõ wijaaropũ cãrẽ wẽjẽsĩ'rĩrã, co'temũjãcũcãrã niwã.

²⁵ Tojo weecã ã'arã, ni'cã ñami cũ Saulo bu'esere ẽjõpeorã cãrẽ wẽjẽticã'to nĩrã, pi'i me'rã ti sã'rĩrõ yũ'rũro o'odijocãrã niwã.

Saulo Jerusalẽpũ cũ dajatojaa'que ni'i

²⁶ Be'ro Saulo Damascopũ ní'cũ Jerusalẽpũ dajatojaa wa'acũ niwĩ. Topũre etagũ, ãpẽrã Jesure ẽjõpeorã me'rã ba'patisĩ'rĩcũ nimiwĩ. Na pe'e cãrẽ ui nicãrã niwã.

—Cũ quẽ'rã Jesure ẽjõpeogũta nisami, ni ẽjõpeoticãrã niwã.

²⁷ Be'ro cãrẽ tojo weecã ã'agũ, Bernabé Saulore weetamugũ, Jesú cũ besecũ'ũ'cãrã tiropũ pijiwã'cãcũ niwĩ. Topũ ejagũ, Bernabé narẽ werecu niwĩ Damasco wa'ari ma'apũ Saulo Jesure ã'a'quere. Cãrẽ ucũ'que quẽ'rãrẽ werecu niwĩ. Apeye Damascopũ Saulo Jesú ye quetire wãcũtutuase me'rã bu'e'quere werecu niwĩ.

²⁸ Bernabé werecãpũta, Saulore “Jesure ẽjõpeogũta nimi”, ni ẽjõpeocãrã niwã. Tojo weegũ na me'rã tojacã'cũ niwĩ. Be'ro Saulo Jerusalẽcãrãrẽ bu'esijagũ wa'acũ niwĩ.

²⁹ Uise marĩrõ wãcũtutuase me'rã Jesú ye quetire werecu niwĩ. Tere weregu, ãpẽrã judío masã nimirã, griego ye ucũrã me'rã ỹputũ a'metu'timũjãcũ niwĩ. Cũ me'rã a'metu'ti'cãrã Saulore wẽjẽsĩ'rĩcãrã niwã.

³⁰ Na tojo weesi'rĩcã ã'arã, ãpẽrã Jesure ẽjõpeorã cãrẽ miacãrã niwã Cesarea wãmetiri macãpũ. Topũ yucũsũ me'rã cũ ya macã Tarsopũ o'ócãrã niwã.

Jesure ẽjõpeori masã ejerisãjã'que ni'i

³¹ Nipe'tirã Jesure ẽjõpeorã narẽ ña'arõ weedu'ucã ã'arã, ejerisãjãcãrã niwã. Tojo weerã siape me'rã nipe'tiro Judea, Galilea, Samariacjãrã nemorõ wãcũtutuanemocãrã niwã. Õ'acũ cũ dutisere añurõ weenu'cũcã'cãrã niwã. Espĩritu Santu weetamurõ me'rã pãjãrã ãpẽrã Jesure ẽjõpeotimi'cãrã ẽjõpeonemocãrã niwã.

Pedro Enearẽ yũ'rũo'que ni'i

³² Pedro quẽ'rã nipe'tiropũ Jesure ẽjõpeorã nise macãrĩpũre ã'acusiagũ, Lida wãmetiri macãpũ etacũ niwĩ.

³³ Topũ etagũ, ni'cũ Enea wãmetigũre bocaejacũ niwĩ. Cũ ocho cũ'marĩ cũ ya wi'ipũ sijamasĩtigũ cũñacũ niwĩ.

³⁴ Pedro cãrẽ nicũ niwĩ:

—Enea, Jesucristo mũ'ũrẽ yũ'rũogusami. Wã'cãnũ'cãña. Mũ'ũ cũñarõrẽ tuutũrẽ, nũrõña, nicũ niwĩ. Cũ tojo nicãta, maata Enea wã'cãnũ'cãcũ niwĩ.

³⁵ Nipe'tirã Lida, Sarõ wãmetise macãrĩcãrã cãrẽ tojo weecã ã'arã, na quẽ'rã Jesure ẽjõpeocãrã niwã.

Dorca co masã'que ni'i

³⁶ Ape macã Jope wãmetiri macãpũ ni'cõ numio Jesure ẽjõpeogo Tabita wãmetigo nico niwõ. Griego ye me'rã pe'ema Dorca wãmetico niwõ. Dorca nĩrõ, “ñama” nisĩ'rĩrõ weesa'a. Co añurõ weenu'cũcã'co niwõ. Pajasecũorãrẽ añurõ weetamuco niwõ.

³⁷ Pedro cã Lidapũ nirĩ cura co pe'e Jopepũ nígõ, dutiti, wẽrĩa wa'aco niwõ. Co wẽrĩa be'ro na weeseti'caronojõta ãpẽrã co upũre coecãrã niwã. Core coetojanũ'cõ, ni'cã tucũ Ʃ'mũarõca tucũpũ peocãrã niwã.

³⁸ Jope Lida pũ'toacã tojacaro niwũ. Tojo weerã Pedro Lidapũ nicã tũ'orã, Ʃmũa pũarã Jopecjãrã Jesure ãjõpeorãrẽ pijidutirã o'ocãrã niwã.

—Quero a'tiato, ni weredutio'ocãrã niwã.

³⁹ Na Lidapũ etacã, maata Pedro na me'rã Jopepũre wa'acũ niwĩ. Dorca nirĩ wi'ipũre ejarã, co wẽrĩ'co pesari tucũpũ cãrẽ pijimũjãcãrã niwã. Cũ ti tucũpũ sãjãtacã, wapewia numia Pedro sumuto nerẽnũ'cãcãrã niwã. Na utirãta, ĩ'ocãrã niwã camisari, apeye su'ti co catigo narẽ derobosa'quere.

⁴⁰ Be'ro Pedro masã to nirã nipe'tirãrẽ wijaaduticũ niwĩ. Na wijãáca be'ro Pedro ejaque'a, Õ'acũrẽ ñubuecũ niwĩ. Ñubuetoja, wẽrĩ'core ĩ'a, core nicũ niwĩ:

—Tabita, wã'cãnũ'cãña. Cũ tojo nicãta, co caperire ĩ'apãaco niwõ. Pedrorẽ ĩ'agõta, wã'cãnujãco niwõ.

⁴¹ Co ya omocãpũ ñe'e, core wejewã'cõnũ'cõcũ niwĩ. Be'ro wapewia numiarẽ, ãpẽrã Jesure ãjõpeorãrẽ narẽ pijimũjã, core wiacũ niwĩ.

⁴² Nipe'tirã Jopecjãrã tũ'ose'sacãrã niwã tojo wee'quere. Tojo weerã pãjãrã Jesure ãjõpeonemocãrã niwã tja.

⁴³ Pedro peje nũmũrĩ tojacũ niwĩ Jopepũre. Ni'cã Simó wãmetigũ wa'icũrã caseri apogũ ya wi'ipũ cãjĩcũ niwĩ.

10

Cornelio Pedrorẽ cã pijidutio'o'que ni'i

¹ Cesarepũ ni'cũ Cornelio wãmetigũ cien surara Italiano wãmetiri curuacjũ wioğũ nicũ niwĩ.

² Cũ añugũ nicũ niwĩ. Romano masũ nimigũ, judío masã weronojõ Õ'acũrẽ ãjõpeocũ niwĩ. Cũ ya wi'icjãrã nipe'tirã Õ'acũrẽ ãjõpeocãrã niwã. Judío masã pajasecũorãrẽ niyeru o'omũjãcũ niwĩ. Õ'acũrẽ ñubuenũ'cũcã'cũ niwĩ.

³ Ni'cã nũmũ ñamica'a tres nicã cãrĩtimigũ quẽ'egũ weronojõ ni'cũ Õ'acũrẽ wereco'tegũre ĩ'acũ niwĩ. Cũ tiro sãjãa, cãrẽ pisucũ niwĩ:

—Cornelio, nicũ niwĩ.

⁴ Cũ Ʃpũtũ uise me'rã ĩ'anũ'cũbajaque'acũ niwĩ cãrẽ.

—¿De'ro niti? ni yũ'ticũ niwĩ.

Cũ tojo nicã tũ'ogũ, Õ'acũrẽ wereco'tegũ cãrẽ nicũ niwĩ:

—Õ'acũ mũ'ũ ñubuesere tũ'oami. Mũ'ũ pajasecũorãrẽ niyeru o'ose quẽ'rãrẽ ĩ'ami. Cũ mũ'ũ ñubuesere yũ'tigũsami.

⁵ Ni'cãrõacã Jopepũ mũ'ũ Ʃmũarẽ o'óya. Narẽ ni'cũ Simó Pedro wãmetigũre pijigũ wa'adutiya.

⁶ Cũ apĩ Simó wãmetigũ wa'icũrã caseri apogũ ya wi'ipũ cãjĩsami. Ti wi'i pajiri maa sumutopũ nisa'a, nicũ niwĩ Õ'acũrẽ wereco'tegũ Corneliore.

⁷ Be'ro Õ'acũrẽ wereco'tegũ wa'a wa'acũ niwĩ. Cũ wa'áca be'ro Cornelio cãrẽ da'raco'terã pũarãrẽ, tojo nicã ni'cã surara cãrẽ weetamugũrẽ pijiocũ niwĩ. Surara quẽ'rã Õ'acũrẽ ãjõpeogũta nicũ niwĩ.

⁸ Nipe'tise Õ'acũrẽ wereco'tegũ ní'quere narẽ werecũ niwĩ. To be'ro narẽ o'ócã'cũ niwĩ Jopepũ.

Pedrorẽ Õ'acũ queose ĩ'o'que ni'i

⁹ Na wa'áca be'ro ape nũmũ dajaritero nicã na Jopepũ ejarãtirã weeri cura Pedro pe'e cũ nirĩ wi'i bu'i dũposãrĩpũ ñubuegũ mũjãcũ niwĩ. Ti wi'i dũposãrĩ opa sira nicaro niwũ.

¹⁰ Cũ topũ Ƴjaboã, pũrõ ba'asĩ'rĩcũ niwĩ. Ti wi'icjãrã na ba'ase weeri cura cãrĩtimigũ quẽ'ese weronojõ apeyenojõ dijaticã ĩ'acũ niwĩ.

¹¹ Ƴ'mũse pãrĩcã ĩ'acũ niwĩ. Topũ ni'cãrõ su'tiro weronojõ bajuri caserojo nucũcãpũ dijaticaro niwũ. Ba'paritise sumutori dũ'te'caro nicaro niwũ.

¹² Ti casero po'peapũre nipe'tirã wa'icãrã, pĩrõã, mirĩcũã sãñacãrã niwã.

¹³ Õ'acũ cũrẽ nicũ niwĩ:

—Pedro, ĩ'aña. Ā'rãrẽ wẽjẽ ba'aya, nicũ niwĩ.

¹⁴ Pedro pe'e cũrẽ yũ'ticũ niwĩ:

—¡Acoe! Ba'awe'e, yũ'u wiogũ. Āpẽrã wa'icãrã Ƴsã judío masã ba'aya marĩrãnojo nima. Yũ'u ne ã'rãnojořẽ ba'atigũ nicãti, nicũ niwĩ.

¹⁵ Õ'acũ cũrẽ ninemocũ niwĩ tja:

—Yũ'u ba'aduti'cãrã añurã nima. “Ba'aya marĩrãnojo nima”, niticã'ña, nicũ niwĩ.

¹⁶ I'tiati tojo ĩ'ocũ niwĩ cũrẽ ti casero me'rã. Cũ ĩ'osetirinũcũ “Ba'aya”, nicũ niwĩ. Be'ro ti casero Õ'acũ Ƴ'mũsepũ miimũjãã wa'acũ niwĩ.

¹⁷ Pedro ti casero mũjãáca be'ro Ƴpũtũ wãcũque'ticũ niwĩ.

—¿De'ro nisĩ'rĩrõ weesari te yũ'u ĩ'a'que? ni wãcũcũ niwĩ. Tojo cũ wãcũrĩ cura Cornelio cũ o'ó'cãrã Ƴmũã Jopepũre etacãrã niwã.

¹⁸ Eta, “Simó wa'icãrã caseri apogũ ya wi'i ¿no'opũ niti?” ni sãrĩtiña'cãrã niwã tocjãrãrẽ. Na pe'e na sãrĩtiña'cã, “Sõ'opũ nisa'a”, ni wereo'ocãrã niwã. Tojo nicã tũ'o, wa'acãrã niwã Simó Pedro nirĩ wi'ipũ. Topũ eja, “¿Ne, a'tota niti Simó Pedro wãmetigũ?” ni sãrĩtiña'cãrã niwã. Na tojo nirĩ cura Pedro cũ ĩ'a'quere wãcũque'tigũ weecũ niwĩ.

¹⁹ Cũ tojo wãcũcã, Espiritu Santu cũrẽ nicũ niwĩ:

—Mũ'ũrẽ sope pũ'topũ Ƴmũã i'tiarã a'marã weema.

²⁰ Quero, na tiropũ dijabaque'oya. Na me'rã wa'aya. “Yũ'u na me'rã wa'acã, ña'a nibosa'a, na judío masã mejẽta nima”, ni wãcũtigũta wa'aya. Yũ'u narẽ o'oápũ, nicũ niwĩ Espiritu Santu.

²¹ Cũ tojo nĩca be'ro Pedro dija, “¿Yũ'ũreta a'mati? ¿De'ro weerã a'tiati?” ni sãrĩtiña'cũ niwĩ.

²² Cũ tojo nicã, na yũ'ticãrã niwã:

—Cornelio wãmetigũ surara wiogũ Ƴsãrẽ o'oãmi. Cũ añugũ, Õ'acũrẽ ẽjõpeogũ niami. Cũrẽ nipe'tirã judío masã añurõ wãcũrã niama. Ni'cũ Õ'acũrẽ wereco'tegũ Cornelio a'tiro niapũ: “Pedrore pijidutiya mũ'u Ƴmũarẽ”, niapũ. Mũ'u weresere tũ'odutigũ weepũ. Tojo weerã Ƴsã mũ'ũrẽ pijirã a'tirã weepũ, nicãrã niwã.

²³ Na tojo nicã tũ'ogũ, Pedro narẽ, “Sãjãtia. A'ti ñamirẽ a'to cãrĩña”, nicũ niwĩ.

Ape nũmũ cũ ye dure, wa'a wa'acãrã niwã. Āpẽrã ti macãcjãrã quẽ'rã Jesure ẽjõpeorã Pedro me'rã wa'acãrã niwã.

²⁴ Ape nũmũ pe'e ejaçãrã niwã Cesareapũre. Cornelio cũ neocũ'cãrã me'rã cũ ya wi'ipũ narẽ co'tecũ niwĩ. Na a'ticãrã nicãrã niwã Pedrore co'terã: Cornelio acawererã, ãpẽrã cũ me'rãcjãrã waro nicãrã niwã.

²⁵ Pedro topũ etacã, Cornelio cũrẽ põtẽrĩgũ wijaatacũ niwĩ sopepũ. Topũ cũrẽ ẽjõpeogũ ejaque'acũ niwĩ.

²⁶ Pedro cũ tojo weecã ĩ'agũ, “Wã'cãñũ'cãña. Yũ'ũre ẽjõpeoticã'ña. Yũ'u quẽ'rã mũ'u weronojõta Ƴmũ ni'i”, nicũ niwĩ.

²⁷ Wã'cãñũ'cãca be'ro na utamurãta sãjãacãrã niwã cũ ya wi'ipũre.

Topũ sãjãagũ, Pedro pãjãrã masã nerẽyu'cãrãpũre bocaçacũ niwĩ.

Pedro Cornelio ya wi'ipux were'que ni'i

²⁸ Be'ro narē nicu niwī topu nerē'cārārē:

—Ūsā judío masārē dutise, ūsā ējōpeose a'tiro ni'i. Mūsā judío masā nitirā ye wi'seripure sājāadutiwe'e. Ne mūsārē ba'patidutiwe'e. Mūsā tere añurō masīsa'a. Ō'acū ni'cārōacārē yu'ure i'oami. “Ne āpērārē ba'patiti weeticā'ña. ‘Na ña'arā nima’ ni yabiticā'ña”, niami.

²⁹ Tojo weegu na yu'ure pijiticā, maata a'tiapu. “Wa'awe'e, judío masā mejēta nima”, nitiapu. Mu'u ¿de'ro weeguti pijioati? Yu'u masīsī'rīsa'a, ni sērītiña'cu niwī Corneliore.

³⁰ Cornelio cūrē yu'ticu niwī:

—Ba'paritise numurī yu'ru'u a'ti horata tres nicā a'ti wi'ipux yu'u be'ti ñubueca be'ro. Wācūña marīrō ni'cū umu su'ti asistese sāñagū bajuawī yu'u tiropu.

³¹ Yu'ure niwī: “Cornelio, Ō'acū mu'u ñubuesere tu'oami. Mu'u pajasecurārē niyeru o'ose quē'rārē i'ami.

³² Jopepu mu'u umuarē o'óya. Ni'cū Simó Pedro wāmetigure pijigu wa'adutiya narē. Cū apī Simó wāmetigu wa'icūrā caseri apori masū ya wi'ipux pajiri maa sumutopu cājisami. Cū a'topu etagu, mu'urē weregusami Ō'acū ye cjasere”, ni werewī yu'ure.

³³ Tojo weegu maata mu'urē pijidutigu o'ówu. Mu'u añurō wéegu a'tiapā. Marī nipe'tirāpūta Ō'acū i'orōpu ni'i. Nipe'tise mu'urē Ō'acū weredutisere mu'u ūsārē werecā tu'osī'rīsa'a, nicu niwī Cornelio Pedrore.

³⁴ Cū tojo nīca be'ro Pedro werecu niwī narē:

—Yu'u ni'cārōacā masī'i, Ō'acū nipe'tirārē ni'cārōnojō ma'isami.

³⁵ Cū nipe'tise cururicjārā cūrē ējōpeorārē, cū uaro weenu'cūrārē añurō i'asami.

³⁶ Ō'acū añuse o'ócū niwī judío masārē Jesucristo me'rā ejerisājāse bocarāsama nisere. Jesucristo nipe'tirā masā wiogu nimi.

³⁷ Mūsā tu'opā nipe'tise judío masā na nirōpu wa'a'quere. Juā masārē bu'e, wāmeyemu'tāca be'ropu Jesús bu'enu'cāwī Galilea di'tapure.

³⁸ Jesús Nazarecjūrē wa'a'quere mūsā masīsa'a. Cū pacu Espiritu Santu me'rā cūrē tutuasere o'ocu niwī. Cū me'rā ninu'cūcā'cu niwī. Tojo weegu no'o cū wa'aro masā me'rā añurō weewī. Āpērā wātī dutiro weenu'cūrārē wātīarē cō'awīrōmujāwī.

³⁹ »Jerusalē nipe'tiropu judío masā nise macārīpūre ūsā cū wee'quere i'ape'ocā'wū. Āpērā cūrē curusapu paabi'pe wējēwā.

⁴⁰ Ō'acū pe'e i'tia numu be'ro cūrē masōcu niwī. Cūrē masōca be'ro ūsā tiropure apaturi bajuacā weewī.

⁴¹ Masā nipe'tirāpūre bajuatiwī. Ō'acū toduporopu cū bese'cārā dia'cūrē bajuawī. Cū masāca be'ro cū me'rā sī'rī, ba'awu.

⁴² »Ūsārē cū ye quetire weredutiwī āpērārē. Cū pacu cūrē nipe'tirā masā añurā, ña'arārē beseaju sōrōwī nisere weredutiwī ūsārē Jesús.

⁴³ »Nipe'tirā duporocjārāpu Ō'acū ye queti weremu'tārī masā Jesús yere a'tiro ni ojamu'tācārā niwā: “Cūrē ējōpeorārē nipe'tirā na ña'arō wee'quere acoboJose sērīcā, narē acobojogusami cū tutuaro me'rā”, nicārā niwā, nicu niwī Pedro Cornelio ya wi'ipux nerē'cārārē.

Judío masā nitirārē Espiritu Santu dijata'que ni'i

⁴⁴ Pedro ucūrī curata cū weresere tu'orāpūre Espiritu Santu dijatacu niwī.

⁴⁵⁻⁴⁶ Tojo wa'āca be'ro āpērā ye ucūsere ucūmasītimi'cārā ucūnu'cācārā niwā. Tojo nicā “Ō'acū, mu'u añuyurūagu ni'i”, ni e'catise o'ocārā niwā. Na tojo ucūcā tu'orā, Pedro me'rā wa'a'cārā judío masā Jesure ējōpeorā tu'omarīa wa'acārā niwā.

—¡Acoe! Õ'acũ Espíritu Santure o'óami judío masã nitirã quẽ'rãrẽ, nicãrã niwã.

47-48 Pedro cũ me'rã wa'a'cãrãrẽ nicũ niwĩ:

—Õ'acũ Espíritu Santure o'óami ã'rã quẽ'rãrẽ marĩ judío masãrẽ weronojõta. Tojo weerã “Wãmeyeticã'ña, Espíritu Santure mooma” ni, cã'mota'ata basiowe'e. Na Jesucristore ãjõpeoma. Tojo weerã narẽ wãmeyeroua'a, nicũ niwĩ Pedro. Be'ro Cornelio quẽ'rã cũrẽ “A'topũ tojaque'aniña yujupũ pejeti nãmũrĩ ũsã me'rã”, nicãrã niwã. Tojo weegũ na me'rã tojánicũ niwĩ.

11

Jesure ãjõpeorãrẽ Pedro Jerusalẽpũ cũ were'que ni'i

¹ Judeapũ nirã Jesú besecú'cãrã, tojo nicã Jesure ãjõpeorã topũ nirã Cornelio quẽ'rã judío masã nitimirã na Jesure ãjõpeosere tũ'ocãrã niwã.

² Tere tũ'o'cãrã niyurã, Pedro Jerusalẽpũ tojatacã, tocjãrã judío masã Jesure ãjõpeorã cũrẽ tu'ticãrã niwã:

³ —Mũ'u judío masũ nimigũ, judío masã nitirã ya wi'ipũ sãjãapã. Na me'rã ba'apã. Te mũ'u tojo wee'que ña'a ni'i, nicãrã niwã.

⁴ Na tojo nicã tũ'ogũ, narẽ nipe'tise tenucũ cũrẽ topũ wa'a'quere werepe'ocã'cũ niwĩ:

⁵ —Ni'cãti Jopepũ ní'gũ, yũ'u ñubueri cura quẽ'ese weronojõ u'mũsepũ apeyenojõ dijaticã i'awũ. Ni'cãrõ su'tiro weronojõ bajuri caserojo dijatiwũ yũ'u tiropũ. To ba'paritise sumutori dũ'téca casero niwũ.

⁶ Yũ'u ti casero pũ'toacã wa'a, ¿ñe'enojõ niti? ní'gũ, i'agũ wa'awũ. Nirãnucũ sãñawã. Wa'icũrã, nũcũcãrã, ecarã, pĩrõa, mirĩcũa sãñawã.

⁷ »Yũ'u tojo i'arĩ cura Õ'acũ yũ'ure ucũcã tũ'owũ: “Pedro, narẽ wẽjẽ ba'aya”, niwĩ.

⁸ Yũ'u pe'e cũrẽ yũ'tiwũ: “Ba'awe'e, yũ'u wiogũ. Æpẽrã wa'icũrã judío masã ba'aya marĩrãnojõ nima. Ne ni'cãti nãnojõrẽ ba'atigũ nicãti”, niwũ cũrẽ.

⁹ Õ'acũ yũ'ure apaturi ucũdijowĩ tja: “Yũ'u ba'aduti'cãrã añurã nima. ‘Ba'aya marĩrãnojõ nima’, niticã'ña”, niwĩ.

¹⁰ »I'tiati tojo wa'awũ. Be'ro Õ'acũ ti caserore miimũjãa wa'awĩ u'mũsepũ.

¹¹ Tojo wa'ari curata i'tiarã umũa Cesareacãrã yũ'ure pijiri masã yũ'u nirĩ wi'ipũre ejaçãrã niwã.

¹² »Espíritu Santu yũ'ure na me'rã wa'adutiwĩ. “‘Na judío masã nitima, yũ'u na me'rã wa'acã, ña'a nibosa'a’, ni wãcũnũrũtiguta wa'aya”, niwĩ. Æ'rã seis Jesure ãjõpeorã Jopecãrã Cesareapũ wa'arã, na quẽ'rã yũ'ure ba'pãtiwã'cãwã. Topũ eja, ũsã Cornelio wãmetigũ ya wi'ipũ sãjãawũ.

¹³ ũsã topũ sãjãejacã, Cornelio ũsãrẽ werewĩ: “Ni'cũ Õ'acũrẽ wereco'tegũ yã wi'ipũ sãjãticã i'awũ. Cũ yũ'ure ‘Ŭmũa o'óya Jopepũ. Ni'cũ Simó Pedro wãmetigure pijigũ wa'adutiya.

¹⁴ Cũ mũ'u ya wi'ipũ ejaçũ, Õ'acũ yere mũ'urẽ weregũsami. Tere ãjõpeocã, mũ'u, mũ'u ya wi'icãrãrẽ Õ'acũ yũ'rũogũsami’, ni werewĩ yũ'ure Õ'acũrẽ wereco'tegũ”, niwĩ Cornelio.

¹⁵ Yũ'u narẽ ucũnũ'cãrĩ curata ne waro marĩrẽ dijata'caronojõta Espíritu Santu dijatawĩ napũre.

¹⁶ Tojo wa'acã i'agũ, yũ'u Jesú marĩ wiogũ cũ ní'quere wãcũwũ: “Juã mũsãrẽ aco me'rã wãmeyecũ niwĩ. Be'ro yũ'u pacũ pũrĩcã Espíritu Santure o'ógũsami mũsãrẽ. Mũsã me'rã ninu'cũcã'gũsami” cũ ní'quere wãcũwũ.

¹⁷ Tojo weegũ yũ'u tojo wa'ari curapũta wãcũcãti majã. Õ'acũ Espíritu Santure o'ócũ niwĩ judío masã nitirãrẽ marĩrẽ o'ó'caronojõta na marĩ wiogũ Jesucristore

ējōpeocā. Tojo weegu yu'u Ō'acūrē yu'runu'cāmasīticāti. Cūrē “Judío masā nitirā ya wi'ipū sājāawe'e”, nīmasīticāti, nicu niwī Pedro.

¹⁸ Tere cū tojo ni weretajaca be'ro judío masā di'tamarīpe'tia wa'acārā niwā.

—Ō'acū judío masā nitirā quē'rārē na ña'arō wee'quere bujaweticā uasami na u'mūsepū añurō e'catise bocato nīgū, ni e'catise o'ocārā niwā Ō'acūrē.

Antioquíacjārā na weeseti'que ni'i

¹⁹ Estebare na wējēcaterore Jesure ējōpeorārē ña'arō weecārā niwā. Tojo weecā, na no'o uaro du'tistea wa'acārā niwā. Āpērā Feniciapū, āpērā Chipre nūcūrōpū, āpērā Antioquíapū wa'acārā niwā. Na tepū etarā, judío masā dia'cūrē Jesú ye quetire werecārā niwā.

²⁰ Ni'cārērā Antioquíapū du'tiwā'cā'cārā Chipre, Cirenejārā nicārā niwā. Na pūrīcā judío masā nitirārē Jesú ye quetire werecārā niwā.

—Jesú nipe'tirā wiogu nimi. Cūrē ējōpeocā, marī ña'arō wee'quere acobojogusami, ni werecārā niwā.

²¹ Ō'acū na tojo wererārē añurō weetamucū niwī. Na werecā tu'orā, pājārā tocjārā Jesure ējōpeocārā niwā. Na todūporopū ējōpeomi'quere ējōpeodu'ucā'cārā niwā.

²² Jerusalécjārā Jesure ējōpeorā Antioquíacjārā cūrē ējōpeose quetire tu'ocārā niwā. Tere tu'o, Bernabére Antioquíapū ī'agū wa'aya ¿de'ro wa'amitito? nírā, o'ócārā niwā.

²³ Cū ti macāpū eja, ī'acū niwī narē Ō'acū weetamu'quere. Tere ī'agū, uputū e'cati, narē werecū niwī. A'tiro nicū niwī:

—Jesure māsā ne wācūdu'uticā'ña. Cū dutisere añurō weenu'cūcā'ña, ni werecū niwī.

²⁴ Bernabé Espíritu Santure cūoyu'rūtjīagū, añurō Ō'acūrē ējōpeonu'cūgū nicū niwī. Cū ti macācjārārē werecā, pājārā masā Jesure ējōpeocārā niwā.

²⁵ Bernabé Antioquíapū ní'cū wa'a, Saulo Tarsopū nigūrē a'magū wa'acū niwī.

²⁶ Cūrē bocaēja, Antioquíapū miimajāmitojacū niwī. Na ti macāpūre Jesure ējōpeorā me'rā ni'cā cū'ma nicārā niwā. Topūre pājārā masārē bu'ecārā niwā. Titareta tocjārā Jesure ējōpeorārē “Cristiano, Jesucristo yarā nima”, ni pisunū'cācārā niwā.

²⁷ Bernabé, Saulo Antioquíapū nirī cura Jerusalécjārā Ō'acū ye queti weremū'tārī masā na tiropū etacārā niwā.

²⁸ Na me'rā wa'a'cū ni'cū Agabo wāmetigū nicū niwī. Topū eja, Espíritu Santu tutuaro me'rā tocjārārē werecū niwī.

—Nipe'tiropū ba'ase pe'tia wa'arosa'a, ni wereyucū niwī narē. Cū tojo ní'que queoro wa'acaro niwū Claudio romano wiogu nise cū sājāca be'ropū.

²⁹ Cū tojo nicā tu'orā, Antioquíacjārā Jesure ējōpeorā a'tiro ni wācūcārā niwā: “Marī Judea di'tapū nirā Jesure ējōpeorārē niyeru o'orā marī cūoro ejatuaro.”

³⁰ Tojo weerā Saulo, Bernabé me'rā narē weetamurā niyeru neo, o'ócārā niwā.

—O'oya a'tere Jesure ējōpeorārē su'ori nirāpūre, nío'ocārā niwā.

12

Pedrore bu'iri da'reri wi'ipū ní'cure Ō'acūrē wereco'tegu pāowīrō'que ni'i

¹ Antioquíapū Saulo, Bernabé na bu'ecusiari curare Herode Judea di'ta wiogu nicū niwī. Titareta Jerusalépūre ña'arō weenu'cācū niwī ni'cārērā Jesure ējōpeorārē.

² Tojo weegu Juā ma'mi Santiagore di'pjī pajiri pjī me'rā wējēduticū niwī.

³ Cū tojo wējēcā ī'arā, āpērā judío masā Jesure ējōpeotirā pūrō e'caticārā niwā. Cū tere masīgū, nemorō e'catirāsama majā nīgū, Pedrore ñe'edutigū o'ócū niwī tja.

Tojo wa'acaro niwã pã bucuase me'rã morëtica bosenumu nicã. Ti numurẽ masã pã bucuase me'rã na morëti'quere ba'acãrã niwã.

⁴ Pedrore ñe'éca be'ro Herode bu'iri da'reri wi'ipũ sörödutigũ o'ócũ niwĩ. Ti wi'ipũre ba'paritise cururi surara cürẽ ducayu, co'temujãcãrã niwã. Te cururinucũ ba'paritirã surara nicãrã niwã. Herode “Pascua bosenumu be'ro cürẽ miiwĩrögũti masã wa'teropũ. Na ñ'orõpũ cürẽ wējēdutigũti”, ni wãcũcũ nimiwĩ.

⁵ Tojo weerã surara Pedrore añurõ co'temujãcãrã niwã. Cũ bu'iri da'reri wi'ipũ nirĩ cura Jesure ãjõpeorã pe'e Õ'acürẽ sërĩbosanu'cũcã'cãrã niwã.

⁶ Pedrore Herode “Ñamiacã miiwĩrögũti” nica ñamirẽ cõme dari me'rã dũ'teno'cũ puarã surara decopũ cãrĩcũ niwĩ. Ni'cũ surara diacjũcamocã pe'e cõme dare cũ ya omocãpũ dũ'teõ'ocũ niwĩ. Apĩ pe'e quẽ'rã cũpecamocã pe'ere mejãrõta weecũ niwĩ. Pedro mejẽcã weecã tũ'oña'rãti nĩrã, tojo weecãrã niwã. Æpẽrã ti wi'i sope pu'topũre co'tecãrã niwã.

⁷ Be'ro wãcũña marĩrõ ni'cũ Õ'acürẽ wereco'tegũ Pedro nirĩ tucũpũ bajuacu niwĩ. Cũ tojo weecã, ti tucũ añurõ bo'reyuse'sa wa'acaro niwũ. Cürẽ wã'cõgũ, tuucarécũ niwĩ.

—Quero. Wã'cãnu'cãña, nicũ niwĩ. Tojo nicãta, cõme dari Pedrore dũ'temi'que surumajã wa'acaro niwũ.

⁸ —Ejerituya. Mũ'u ye sapatore sãñaña, nicũ niwĩ. Cũ tojo nicã tũ'o, ejeritu, cũ ye sapatore sãnacũ niwĩ. Tu'ajanũ'cõcã ñ'a, cürẽ nicũ niwĩ tja:

—Mũ'u yaro bu'icjãrõ asibusore sãñaña. Te'a yũ'ure sirutuya.

⁹ Pedro cũ tojo nicã tũ'o, cũ siro sirutuwijaacu niwĩ. “¿Diacjũta nisari a'te Õ'acürẽ wereco'tegũ yũ'ure miiwijaase? Apetero weegũ quẽ'egũ weesa'a”, ni wãcũcũ niwĩ. Cũ tojo wijaasere añurõ masĩticũ niwĩ.

¹⁰ Surara na ne co'te dujiore yũ'rũacãrã niwã. Be'ro apero quẽ'rãrẽ tja yũ'rũaa, ti wi'i ne sãjãarõ cõmesope tiropũre ejacãrã niwã. Na topũ ejacã, ti sope se'saro pãrĩa wa'acaro niwã. Be'ro na ti sopere yũ'rũwijaa wa'acãrã niwã. Yoacurero wa'a, Õ'acürẽ wereco'tegũ bajudutia wa'acu niwĩ. Pedro ni'cũta tojanũ'cãcũ niwĩ majã.

¹¹ Be'ro cũ bajuduticãpũta añurõ tũ'omasĩcũ niwĩ.

—Diacjũta niapã yũ'u ñ'a'que. Nirõta Õ'acũ yũ'ure yũ'rũdutigũ, ni'cũ cürẽ wereco'tegure o'oapĩ Herode ña'arõ weeticã'to nĩgũ. Tojo nicã judío masã Jesure ãjõpeotirã nipe'tise yũ'ure ña'arõ weesĩ'rĩsere cã'mota'agũ o'oapĩ, nicũ niwĩ Pedro.

¹² Cũ tere wãcũgũta, wa'acu niwĩ María Juã Marco wãmetigũ paco ya wi'ipũ. Ti wi'ipũre Jesure ãjõpeorã Pedrore pãjãrã Õ'acürẽ sërĩbosarã weecãrã niwã.

¹³ Ti wi'i tiro ejagũ, sope pu'to ãtã cujiri me'rã na wéeca sã'rĩrõ tiropũ ejanũ'cã, pisucũ niwĩ narẽ. Ti wi'icjãrãrẽ da'raco'tego Rode wãmetigo ti wi'i po'peapũ nico niwõ. Pedro pisucã tũ'ogo, sopepũ wa'a, yu'uĩ'agõ wa'aco niwõ.

¹⁴ Pedro cũ ucũsere tũ'omasĩgõ, co'upũtu e'catigo, cürẽ pãosörõtimigõta omasãjãa, to ñubue dujirãpũre werego wa'aco niwõ. Na tiro ejago, “Pedro sope pu'to niami”, ni wereco niwõ.

¹⁵ Co tojo nicã tũ'orã, “Mũ'u tojo nima'aco wee'e”, nicãrã niwã. Co pe'e “Diacjũta ni'i”, nico nimiwõ. Be'ro na “To pũrĩcãrẽ Pedrowãti niapĩ”, nicãrã niwã.

¹⁶ Na tojo nicũñarĩ cura Pedro sope pu'topũre pisugũ weecũ weecũ niwĩ. Be'ropũta na sopepũ wa'a, ti sopere pão ñ'acãrã niwã. Pedro topũ nu'cũcã ñ'arã, upũtu ucũacãrã niwã.

¹⁷ Be'ro narẽ omocã me'rã weequeocũ niwĩ tocã'rõta ucũña nĩgũ. Be'ro bu'iri da'reri wi'ipũ cũ ni'cũre Õ'acũ cürẽ miiwijaa'quere werecũ niwĩ. Apeye tja narẽ werenemocũ niwĩ:

—Wereya Santiagore, ãpẽrã Jesure ãjõpeorãrẽ yũ'ure tojo wa'a'quere, nicũ niwĩ. Nitoja, cũ ti wi'ipũ ni'cũ wijaa, wa'a wa'acu niwĩ aperopũ.

18 Bo'reque'aca be'ro bu'iri da'reri wi'i co'terã Pedro marĩcã ï'arã, ɯpɯtu wãcũque'ticãrã niwã.

—¿De'ro wa'apariba Pedrore? ni, na basu a'merĩ sērĩtiña'cãrã niwã.

19 Be'ro Herode Pedro marĩcã tu'ogu, surarare “A'marã wa'aya”, nío'ocɯ niwĩ. Na a'macãrã nimiwã. Ne bocaticãrã niwã. Be'ro Herode Pedrore co'terã nimi'cãrãrẽ ɯpɯtu sērĩtiña'cũmĩ, narẽ wějēcã'duticɯ niwĩ.

To be'ro Herode Judea di'tapure wijawã'cã, Cesarea wãmetiri macãpɯ nigũ wa'acɯ niwĩ tja.

Herode cã wěrĩ'que ni'i

20 Herode ɯpɯtu uacɯ niwĩ Tiro, Sidõ wãmetise macãrĩcjãrã me'rã. Herode ya di'ta cjase nicaro niwũ te macãrĩcjãrã na ba'ase pe'e. Cũ na me'rã uagu, tocjãrãrẽ ne ba'ase duadutiticɯ niwĩ. Tojo weerã ba'ase apaturi duato tja nĩrã, tere Herode tiropɯ aporã wa'acãrã niwã. Herode me'rã da'ragu Blasto wãmetigure ucũmu'tãcãrã niwã.

—Ësãrẽ ucũbosagu wa'aya Herode tiropɯ, nicãrã niwã. Cũ narẽ weetamusĩ'rĩgũ, “Jau”, nicɯ niwĩ.

21 Tojo weegu Herode me'rã ucũgũ wa'acɯ niwĩ. Be'ro Herode pe'e cũ werecã tu'ogu, ni'cã nɯmu na me'rã ucũatji nɯmurẽ besecɯ niwĩ. Ti nɯmu nicã Herode cũ ye wiogu su'tire sãña, wiorã dujiri cũmurõpɯ dujicɯ niwĩ. Topɯ Tiro, Sidõcjãrãrẽ ucũpeocɯ niwĩ.

22 Cũ ucũcã tu'orã, “Ã'rĩ a'to ucũgũ, ɯmu dia'cũ nitimi. Õ'acũ nimi”, ni caricũcãrã niwã.

23 Na tojo nicã tu'ogu, Herode “Yɯ'u ɯmu ni'i, Õ'acũ ni'cũrẽta ẽjõpeorɯa'a”, ne niticɯ niwĩ. Tojo weegu na caricũrĩ curata Õ'acũrẽ wereco'tegu Herodere dutida'recɯ niwĩ. Be'ro majã cũ becoa ba'aween'o, wěrĩa wa'acɯ niwĩ.

24 Te quetire tu'orã, pãjãrã Jesure ẽjõpeonemocãrã niwã. Nipe'tiropɯ Jesú ye queti se'sa wa'acaro niwũ.

25 Be'ro Bernabé, Saulo Jerusalẽpɯ niyeru o'otojaca be'ro majãmitojaacãrã niwã tja Antioquíapure. Juã Marco wãmetigu quẽ'rã na me'rã wa'acɯ niwĩ.

13

Bernabé, Saulo na Jesú ye quetire apeye macãrĩpɯ weresijanɯ'cã'que ni'i

1 Antioquíapure Jesure ẽjõpeorã wa'terore Õ'acũ ye quetire weremũ'tãrĩ masã, tojo nicã Õ'acũ yere bu'erã a'ticurã nicãrã niwã: Bernabé, apĩ Simó, cũrẽta tja “Ñigũ” pisucãrã niwã. Apĩ Lucio Cirene wãmetiri macãcjũ, apĩ Manaé Herode Galilea wiogu tiro ni'cãrõ me'rã masã'cɯ, tojo nicã Saulo nicãrã niwã.

2 Ni'cãti na be'ti ñubueri cura Espĩritu Santu narẽ nicɯ niwĩ:

—Bernabé, Saulore du'uo'oya. Narẽ aperopɯ wa'adutiguti wee'e. Na apeye di'tapɯ quẽ'rãrẽ bu'ecusiarã wa'arãsama. Narẽ yɯ'u beseapɯ, nicɯ niwĩ.

3 Tojo nicã tu'o, be'ti ñubueca be'ro na me'rãcjãrã Saulo, Bernabére na dɯpopare ñapeo, narẽ we'eriti, o'ócã'cãrã niwã.

Chipre nũcũrõpɯ Bernabé, Saulo na wa'a were'que ni'i

4-5 Be'ro Bernabé, Saulo Espĩritu Santu ní'caronojõta Seleucia wãmetiri macãpɯ wa'arã, Antioquíapɯ ní'cãrã wijawã'cãcãrã niwã. Tocjãrã yucɯsu me'rã wa'a ejacãrã niwã Chipre nũcũrõrẽ ni'cã macã Salamina wãmetiri macãpɯ. Ti macãpɯ nĩrã, judío masã na nerẽse wi'seripɯ Jesú ye quetire werecãrã niwã. Juã Marco Antioquíapɯ ní'cɯ narẽ weetamucusiagu na me'rã wa'acɯ niwĩ.

6 Ti macãpɯ wijaa, nũcũrõpɯre Jesú ye quetire werecusiabi'acã'cãrã niwã. Téé apese pã'rẽ Pafõ wãmetiri macãpɯ wereejacãrã niwã. Ti macãpɯre ni'cũ judío masũ yai weronojõ nigũrẽ bocaejacãrã niwã. Cũ wãmeticɯ niwĩ Barjesú. Griego ye me'rã

pe'ema cūrē Elima pisucārā niwā. “Yu'u Ō'acū ye queti weregu ni'i”, nisoocu niwī ti macācjārārē.

⁷ Cū yai ti nūcūrō wioḡu Sergio Paulo wāmetiḡu añurō tu'omasise cuoḡu me'rācjū nicu niwī. Sergio Paulo Jesú ye quetire tu'osī'rīgū pijidutio'ocu niwī Bernabé, Saulore. Tojo weerā cū pu'topu wererā wa'acārā niwā.

⁸ Yai pe'e Sergio Paulo Jesure ējōpeoticā'to níḡū, na weresere cā'mota'asī'rīmicu niwī.

⁹ Cū tojo weecā ī'agū, ne waropure Saulo wāmeti'cu, Pablo wāme ducayu'cu Espiritu Santure cuoyu'ruḡu ī'acūña ī'a,

¹⁰ nicu niwī:

—Mu'u wātī dutiro weegú ni'i. Mu'u masārē añurō weesī'rīrārē cā'mota'a. Diacjū niwe'e. Weeta'sasebucu ni'i. Ō'acū cū diacjū weresere “Tojo niwe'e”, ni ucūmaasoo'o.

¹¹ Mu'urē ni'cārōacā Ō'acū bu'iri da'reḡusami. Mu'u caperi ī'atigū tojagúsa'a téé Ō'acū uaro pōtēorō, nicu niwī Pablo.

Cū tojo nicāta, cūrē na'itī'a wa'acaro niwū. Ne caperi ī'atigū tojacu niwī. Cūrē tojo wa'acā tu'oña'gū, cūrē tūawā'cācjure a'macu niwī.

¹² Yaire tojo wa'acā ī'agū, Sergio Paulo Jesure ējōpeocu niwī. Pablo, Bernabé na Jesú ye quetire bu'eme'rīcā ī'amarīatjīgū, tojo ējōpeocu niwī.

Bernabé, Pablo Chiprepu ní'cārā Antioquíapu na were'que ni'i

¹³ Pablo, cū me'rācjārā Pafopu ní'cārā wijapē'a, ni'cā maapu nujā, ejacārā niwā Perge wāmetiri macāpūre. Ti macā Panfilia wāmetiri di'tapu nicaro niwū. Na Pergepu etacā, Juā Marco narē totá soocā, Jerusalēpu majāmitojaa wa'acu niwī.

¹⁴ Be'ro ti macāpu ní'cārā wa'acārā niwā ape macā Antioquia wāmetiri macāpu tja. Ti macā Pisidia wāmetiri di'tapu tojacaro niwū. Sauru nicā judío masā na nerērī wi'ipu Pablo quē'rā tocjārā me'rā sājāanujā dujicārā niwā.

¹⁵ To be'ro ti wi'i wiorā bu'ecārā niwā Moisé cū ojāca pūrī cjasere, be'ro tja Ō'acū ye queti weremū'tārī masā na oja'quere. Bu'etoja, ti wi'i wiorā āpērā to dujirārē “Sōjārē weredutirā wa'aya”, nío'ocārā niwā. Na pe'e wa'a, “Acawererā, musā wācūtutuasenojō queti cuorā, ni'cārōacā wereya ūsārē”, nicārā niwā.

¹⁶ Na tojo nicā tu'ogū, Pablo wā'cānu'cā, narē omocā me'rā di'tamarīduticu niwī. Weetoja, narē werecu niwī:

—Musā judío masā, āpērā na weronojō Ō'acūrē ējōpeorā yu'u ucūsere tu'oya.

¹⁷ Ō'acū, ūsā judío masā ējōpeoḡu, ūsā ñecūsūmuarē besecūucu niwī. Na āpērā ye di'ta Egiptopu nicā, narē pājārā masāputinemocā weecu niwī. Be'ro na ti di'tapu nirārē cū tutuaro me'rā miiwijacu niwī.

¹⁸ Cuarenta cū'marī yucu marīrō, masā marīrōpu nírā ña'arō na cūrē yu'runū'cāmicā, na tojo weesere cū nu'cācu niwī.

¹⁹ Be'ro na ya di'ta waro Canaá di'tapu ejacā, ti di'tacjārārē siete cururire cō'aō'ocu niwī. Ti di'tare ūsā ñecūsūmuarē o'ogutigū, na macārī wa'awe'o'quere niato níḡū tojo weecu niwī.

²⁰ Be'ro tja na Canaá di'tapu nicā, Ō'acū narē su'ori nisetiajārē sōrōcu niwī. Na cū sōrō'cārā masārē beseri masā nicārā niwā. Cuatrocientos cincuenta cū'marī na masārē beseri masā duticārā niwā. Samue Ō'acū ye queti weremū'tārī masū cū nise nu'murīpu dutitucārā niwā.

²¹ Samuereta masā sērīcārā niwā: “Ūsā ni'cū wioḡu waro uasa'a.” Na tojo nicā tu'o, Samue Ō'acūrē sērīcu niwī. Ō'acū tojo weegū na wioḡu waro niacjūre Saúl wāmetiḡure sōrōcu niwī. Saúl Cis macū Benjamí ya curuacjū cuarenta cū'marī wioḡu nicu niwī.

²² Saúl wiogɔ nisere Ō'acũ cãrẽ wĩrõca be'ro apĩ Davi wãmetigɔre sõrõcɔ niwĩ tja. Ō'acũ cãrẽ a'tiro nicɔ niwĩ: “Davi Isaí macũ nipe'tise yu'u tu'sasere weemi. Tojo weegɔ pũrõ e'cati'i cã me'rã”, nicɔ niwĩ.

²³ Ō'acũ ãsã ñecũsumuarẽ “Ni'cũ Davi pãrãmi nituriagɔpɔ musã judío masãrẽ yu'ruogɔ a'tigɔsami”, ni werɛcɔ niwĩ. Jesú wãmetigɔ Ō'acũ tojo ní'cuta nimi.

²⁴ Ne waropɔre Jesú cã masãrẽ bu'enɔ'cãse dɔporopɔre Juã masãrẽ bu'eyucɔ niwĩ: “Musã ña'arõ wee'quere bujawetiya. Musã nisetisere dɔcayuya. Musã tojo dɔcayucã, yu'u musãrẽ wãmeyegɔsa'a”, nicɔ niwĩ.

²⁵ Juã cã bu'edu'uatĩ dɔporo narẽ nicɔ niwĩ: “Musã yu'ure ‘Masãrẽ yu'ruoacɔɔ nimi’ ¿ni wãcũti? Yu'u niwe'e. Yu'u be'ro apĩ a'tigɔsami masãrẽ yu'ruoacɔɔ. Cã añugũ waro nigũsami. Yu'u pe'e mejõ nigũ tu'oña'a. Cã ye sapatuɔre tuweemasĩtigɔ weronojõ cãrẽ ne ni'cãrõwijimasĩtisa'a”, nicɔ niwĩ Juã.

²⁶ »Yu'u acawererã Abrahã pãrãmerã nituriarã, nipe'tirã Ō'acũrẽ ãjõpeorãrẽ werɛguti. Ō'acũ todɔporopɔ “Masãrẽ yu'ruoguti”, nicɔ niwĩ. Tojo ní'gũ, marĩrẽ a'te quetire o'ócɔ niwĩ.

²⁷ Tojo weemicã, Jerusalécjãrã, na wiorã quẽ'rã “Jesú marĩrẽ yu'ruoacɔɔ nimi”, ni ã'amasĩticãrã niwã. Na saurunɔcũ Ō'acũ ye queti weremɔ'tãrĩ masã na oja'quere bu'emirã, ne tu'omasĩticãrã niwã. Jesucristore wiorã wẽjẽdutiã, dɔporopɔ Ō'acũ ye queti weremɔ'tãrĩ masã na oja'que queorota wa'acaro niwã.

²⁸ Jerusalécjãrã Jesucristore bu'irĩ bocatimirã, Pilatore “Wẽjẽdutiya”, nicãrã niwã.

²⁹ Na Jesucristore wẽjẽrã, dɔporopɔ Ō'acũ ye queti weremɔ'tãrĩ masã na ojamɔ'tã'quenɔcũta weecãrã niwã. Cã wẽrĩca be'ro ãpẽrã curusapɔ ní'cãre miidijoo, ãtã tutipɔ cãrẽ yaarã siosõrõcũucãrã niwã.

³⁰ Ō'acũ na wẽjẽmicã, cã macũrẽ wẽrĩ'cɔpɔre masõcɔ niwĩ.

³¹ Cã masãca be'ro todɔporo Galilea, Jerusalɛpɔ cã me'rã ba'paticusia'cãrãrẽ peje nɔmɔrĩ bajuacɔ niwĩ. Æ'rãta cã masãcã ã'a'cãrã cã ye quetire masãrẽ wererã weesama.

³²⁻³³ »Yu'u Bernabé me'rã musãrẽ añuse quetire werɛgɔ a'tiapɔ. Dɔporopɔ Ō'acũ ãsã ñecũsumuarẽ werɛyugɔ, “Yu'u macũ wẽrĩ'cɔpɔre masõgũsa'a”, nicɔ niwĩ. Narẽ tojo nimigũ, na ní'cateropɔre “Cã weeguti” ní'quere weeticɔ niwĩ. Æsã na pãrãmerã nituriarãpɔre, ãpẽrã a'tocateropɔ nirãrẽ tere weeĩ'ocɔ niwĩ.

»Nimɔ'tãrĩ pũrĩ be'ro cja Salmo Ō'acũ cã macũ wẽrĩ'cɔpɔre masõ'quere “Mu'u yu'u macũ ni'ĩ. Ni'cãcã me'rã yu'u mu'u pacɔ nisere ã'o'o”, nicaro niwã.

³⁴ Ape pũrĩ Isaía cã ojãca pũrĩpɔ quẽ'rãrẽ Ō'acũ werɛyucɔ niwĩ cã macũrẽ wẽrĩ'cɔpɔre masõatjere, cã upɔ boadojatiatjere. “Nipe'tise yu'u Davire dɔporopɔ ‘O'oguti’ ní'caronojõta mu'urẽ o'ogusa'a”, nicɔ niwĩ.

³⁵ »Apero Salmo Davi cã oja'caropɔre tja a'tiro ojano'caro niwũ: “Mu'u, mu'u macũrẽ wẽrĩdojacã weesome”, nicaro niwũ.

³⁶⁻³⁷ »Davi Ō'acũ dutiro wéégɔ, cã ní'caterocjãrãrẽ queoro dia'cũ weecɔ niwĩ. Be'ro cã wẽrĩcã ã'a, cãrẽ yaacãrã niwã ãpẽrã cã ñecũsumua mejãrã yaa'caropɔta. Cãrẽ yáaca be'ro cã ya upɔ boa wa'apã. Ō'acũ masõ'cɔ Jesú pũrĩcãrẽ cã upɔ boatipã. Tojo weerã marĩ masĩ'ĩ. Jesú pe'ere cã ya upɔ boadojatiatjere ojagɔ weepĩ Davi.

³⁸⁻³⁹ Yu'u musãrẽ weresere wãcũña. Jesucristo me'rã musã acobojose bocarãsa'a. No'o nipe'tirã cãrẽ ãjõpeorãrẽ ña'arõ na wee'quere acobojope'ocũsami. Moisé cã dutise me'rã pũrĩcãrẽ marĩ acobojose ne bocamasĩtisa'a.

⁴⁰⁻⁴¹ »Dɔporocjãrãpɔ Ō'acũ ye queti weremɔ'tãrĩ masã a'tiro ojacãrã niwã:

Musã Ō'acũrẽ bujicã'rã, cãrẽ ãjõpeotirã tu'oña'ña.

Musã catirĩ ɔmɔcore yu'u Ō'acũ añuse weegɔsa'a.

Musārē āpērā añurō weremicā, ne ějōpeosome.

Tojo weerā musā ějōpeoti'que wapa wērīrāsa'a.

A'te na oja'quere añurō tu'oña'ña, musārē tojo wa'ari nírā, ni werecu niwī Pablo Antioquíacjārārē.

⁴² Tere weretoja, na wijaari cura Pablo quē'rārē to nerē'cārā a'tiro nicārā niwā:

—Ěsārē ape sauru nicā werenemoña tja te cjasere, nicārā niwā.

⁴³ Ti wi'i ní'cārā na wijaasteari cura pājārā judío masā, āpērā judío masā weronojō weesetirā na weresere tu'otu'sarā, Pablo, Bernabé me'rā ba'patiwā'cācārā niwā. Narē Pablo quē'rā a'tiro nicārā niwā:

—Ō'acū cū añurō weesere wācūdu'uticā'ña. Cūrē ějōpeonu'cūcā'ña, ni werecārā niwā.

⁴⁴ Ape namu sauru nicā pājārā ti macā Antioquíacjārā Ō'acū ye quetire tu'orātirā nerēcārā niwā tja.

⁴⁵ Na pājārā nerēcā ĩ'arā, Pablo quē'rārē ti macācjārā judío masā uputu doecārā niwā. Tojo weerā Pablo cū weresere “Mejēcā weremi. Diacjū niwe'e”, ni bujicā'cārā niwā.

⁴⁶ Na tojo nicā tu'orā, Pablo quē'rā tutuaro me'rā narē nicārā niwā:

—Musā judío masārē Jesú ye quetire weremu'tārōma'a. Musārē tere weremicā, ne ějōpeowe'e. Tojo weerā “Ěsā catise pe'titiserē uatisa'a”, nírā wee'e. Ěsā ni'cārōacārē āpērā judío masā nitirārē Jesú ye quetire werenu'cārā wa'arāsa'a.

⁴⁷ A'tirota duticu niwī Ō'acū cū ye ojano'ca pūrīpūre. A'tiro nicu niwī:

Yū'u musārē judío masā nitirārē yé cjase quetire werecusiari masā cūugūti.

Musā me'rāta nipe'tiro a'ti turicjārāpu na yu'ruatjere masīrāsama.

A'te cū ní'quereta Pablo quē'rā “Ō'acū ěsārē dutigu weemi”, nicārā niwā.

⁴⁸ Na tojo nicā tu'orā, “Ō'acū ye queti añubutia'a” nírā, ti wi'i nírā judío masā nitirā uputu e'caticārā niwā. Topu ní'cārā Ō'acū “Yū'ure a'ticurā ějōpeorāsama”, nino'cārānucūta ticurāta Jesure ějōpeocārā niwā.

⁴⁹ Tojo wee nipe'tiro Pisidia di'tapūre Jesú ye queti se'sa wa'acaro niwā.

⁵⁰ Tojo weecā ĩ'arā, judío masā Pablo quē'rārē cō'asī'ricārā niwā. Tojo weerā ni'cārērā niyeru pajiro cuorā numiarē, judío masā weesetiserē añurō weenu'cūrārē uarosājācā weecārā niwā. Śmua ti macā wiorā nirānojō quē'rārē tojota weecārā niwā. Tojo weerā Pablo quē'rārē nurūrā, pi'etise o'onu'cācārā niwā. Ti macāpu na nirārē cō'aō'otojarāpu, ña'arō weedu'ucārā niwā.

⁵¹ Pablo quē'rā Antioquíapūre na cō'awīrōcā wijarā, ti macā cjase di'tare paastecō'acārā niwā. Tere tojo weerā musā Jesú ye quetire teerā, a'ti macācjārā bu'iri cuo'o nisī'rīrā, tojo weecārā niwā. Be'ro ape macā Iconio wāmetiri macāpu wa'a wa'acārā niwā tja.

⁵² Na wa'āca be'ro nimicā, Jesure ějōpeorā Antioquíacjārā Espīritu Santure cuoyu'ruatjīarā, uputu e'catise me'rā tojacārā niwā.

14

Pablo, Bernabé Iconio wāmetiri macāpu na weeseti'que ni'i

¹ Iconiopūre ejarā, na Antioquíapūre wee'caronojōta Pablo quē'rā judío masā nerērī wi'īpu sājāanujā, dujicārā niwā. Topu quē'rārē Jesú ye quetire werecārā niwā. Na añurō weretu'sayucā, pājārā judío masā, āpērā judío masā nitirā Jesure ějōpeocārā niwā.

² Judío masā Jesure ějōpeosi'rītirā judío masā nitirā pe'ere uarosājācā weecārā niwā. Tojo weerā na uarosājācā wee'cārā Jesure ějōpeorārē ña'arō wācūcārā niwā.

³ Tojo weecã ĩ'arã, Pablo quẽ'rã narẽ werenemorãtirã Iconiopure yoacã tojacãrã niwã. Na ti macãpũ nĩrã, “Jesú nipe'tirã masãrẽ ma'ígũ añurõ weemi” nisere upũtu wãcũtutuario me'rã werecãrã niwã. Na a'tere werecã ĩ'agũ, Ô'acũ diacjũta werema yé cjasere nígũ, cã tutuario me'rã masãrẽ weeĩ'ocã weecu niwĩ.

⁴ Na weeĩ'omicã, ti macãcjãrã mejẽcãrĩ dia'cũ dũcawaticãrã niwã. Āpẽrã judío masã Jesure ãjõpeotirã me'rã nisetiãrã niwã. Āpẽrã Pablo, Bernabé me'rã nisetiãrã niwã.

⁵ Pablo, Bernabére uatirã, wiorã me'rã nerẽ ucũcãrã niwã. Na nerẽ, ni'cãrõnojõ wãcũtojaca be'ro narẽ pi'etise o'o, ãtãperi me'rã doquerãti nĩrã, tojo weecãrã niwã.

⁶⁻⁷ Pablo quẽ'rã na tojo weesĩ'rĩsere tũ'orã, Licaonia wãmetiri di'tapũ du'tiwã'cã wa'acãrã niwã. Ti di'tapũre Lистра, Derbe wãmetise macãrĩ nicaro niwũ. Tepũ nirãrẽ, te macãrĩ nirãrẽ Jesú ye quetire bu'ecusiãcãrã niwã tja.

Pablo, Bernabé Lистра, Derbe macãrĩpũ na bu'ecusia'que ni'i

⁸ Na Listrapũ nĩrã, ni'cũ masũ dojoriwi'i wĩ'magũpũta sijamasĩtigũ bajua'cãre bocaiejãcãrã niwã.

⁹⁻¹⁰ Ti macãpũre Pablo masãrẽ bu'ecu niwĩ. Cũ bu'esere dojoriwi'i quẽ'rã tũ'ocũ niwĩ. Cũ, “Ô'acũ yũ'ure añurõ yũ'rũomasĩsami” ni wãcũsere Pablo tũ'oña'gũ, tutuario me'rã cãrẽ ucũquejocũ niwĩ:

—Wã'cãnu'cãña, nicũ niwĩ. Cũ tojo nicãta bu'pumajã, sijamasĩtimi'cũ sijnũ'cãcũ niwĩ.

¹¹ Pablo tojo weecã ĩ'arã, tocjãrã Licaonia ye me'rã upũtu caricũcãrã niwã:

—Marĩ ãjõpeorã umũa weronõjõ bajurã dojtõjãrã, marĩ tiropũ dijatama, nicãrã niwã.

¹² Bernabére Zeus pisucãrã niwã. Ti wãme na ãjõpeorãnojõ wiogũ wãme nicaro niwũ. Pablo pe'ere cã upũtu ucũgũ niyucã, Hermes pisucãrã niwã. Hermes na ãjõpeorãrẽ wereco'tegũ nicũ niwĩ.

¹³ Ti macã sumutopũ Zeure ñubuepeori wi'i nicaro niwũ. Ti wi'icjũ pa'i Pablo quẽ'rãrẽ ãjõpeogũ, wecũa umũarẽ o'ori me'rã ma'masu'a'cãrãrẽ ti macã ne sãjãrõpũ wejewã'cãcũ niwĩ. Pa'i, ãpẽrã tocjãrã Pablo quẽ'rãrẽ ãjõpeorã wecuare wẽjẽ ñubuepeosĩ'rĩmicãrã niwã.

¹⁴ Na tojo weesĩ'rĩcã tũ'orã, Pablo, Bernabé na basu na ye su'tire tũ'rẽstecãrã niwã. Musã tojo weesĩ'rĩse ña'a ni'i nĩrã, tojo weecãrã niwã. Be'ro caricũ, na pãjãrã decopũ wa'acãrã niwã. Narẽ a'tiro nicãrã niwã:

¹⁵ —¿Musã ãsãrẽ de'ro weerãtirã tojo weeti? Ũsã quẽ'rã musã weronõjõta umũa ni'i. Ô'acũa mejẽta ni'i. Musãrẽ añuse quetire wererã a'tiapũ. Musã a'tiro weesetisere tocã'rõta weedu'uya. Musã ãjõpeose ne wapamarĩ'i. Ô'acũ catigũ pe'ere ãjõpeoya. Cũ weecu niwĩ nipe'tise umũse, a'ti di'ta, maarĩ, nipe'tirã wa'icũrã, mirĩcũa, wa'i, tepũ nirãrẽ.

¹⁶ Ô'acũ toduporopũre judío masã nitirã na ãpẽrãnojõrẽ ãjõpeocã, tojo tũ'oña'cã'cũ niwĩ. Ne cã'mota'aticũ niwĩ.

¹⁷ Na cãrẽ ãjõpeotimicã, cã nisetisere nipe'tirã masãrẽ ĩ'ocũ niwĩ. Nipe'tirãrẽ añurõ wéegũ, acoro pejase, otese quẽ'rãrẽ dũcaticã weecu niwĩ. Ba'ase, tojo nicã e'catise o'ocũ niwĩ, ni werecãrã niwã.

¹⁸ Na weremicã, upũtu wecuare wẽjẽ, Pablo quẽ'rãrẽ ñubuepeosĩ'rĩmicãrã niwã. Cã'rõacã waro dũ'sacaro niwũ na wẽjẽ ñubuepeoatjo. Pablo quẽ'rã “Upũtu weeticã'ña” ni pũrĩcã, weeticãrã niwã.

¹⁹ Be'ro judío masã Antioquiacjãrã, ãpẽrã Iconiocjãrã Listrapũre etacãrã niwã. Topũ Pablo quẽ'rãrẽ ña'arõ weesĩ'rĩrã sirutuejacãrã niwã. Tõcjãrã masãrẽ na weronõjõ wãcũsetiro uacãrã niwã. Na tojo weecã, tocjãrã pe'e quẽ'rã uarosãjã

wa'acārã niwã. Tojo weerã Pablora ùtãperi me'rã doque, ti macã sumutoru cãrẽ cõ'arã wa'arã wejewa'cãcãrã niwã. Cãrẽ “Wẽria wa'amí”, ni wãcũcãrã nimiwã.

²⁰ Pablora cõ'a'caroru Jesure ãjõpeorã cũ cũnarõ tiropu ì'aejanu'cãcãrã niwã. Cũ na toru ejacãta, masã wa'acu niwĩ tja. Be'ro apaturi macãru na me'rã pi'a wa'acu niwĩ. Ape numu Bernabé me'rã Derberu wa'a wa'acãrã niwã.

²¹ Na toru eta, Jesú ye quetire werecãrã niwã. Tere na werecã, tocjãrã masã pãjãrã Jesure ãjõpeonemocãrã niwã. Be'ro na majamitojaa wa'acãrã niwã Listra, Iconio, Antioquia toduporo na a'ti'que macãrãru tja.

²² Te macãrãru tocjãrã Jesure ãjõpeorãrẽ wãcũtutuase o'ocãrã niwã. Tojo nicã “Jesure ne wãcũdu'uticã'ña. Peje pi'etise wa'arosa'a Jesure ãjõpeorãrẽ marĩ u'musepu wa'ati duporo”, ni wereyu'ruwã'cã wa'acãrã niwã.

²³ Jesure ãjõpeorã na nerẽse wi'serinu'cũ ni'cãrãrã narẽ su'ori nisetiajãrẽ be-seburocãrã niwã. Na be'ti ñubueca be'ro “Marĩ ãjõpeoru Jesú weetamuato musãrẽ”, ni sãrãbosa, cũuwã'cãcãrã niwã.

Pablo quẽ'rã Antioquiãru na majãmitojaa'que ni'i

²⁴⁻²⁵ Be'ro Listra, Iconio, Antioquia wãmetise macãrãru ni'cãrã yu'ruwã'cãcãrã niwã Pisidia di'tare. To yu'ruaa, Panfilia di'ta Perge wãmetiri macãru ejacãrã niwã. Ti macãrãru Jesú ye quetire werecãrã niwã. Be'ro Atalia wãmetiri macã petaru bu'ajacãrã niwã tja.

²⁶ Toru na ne waro wijawã'cãtica macã Antioquiãru dajarã, yucusu me'rã wijawã'cãcãrã niwã. Ti macãru te macãrãru na wa'ase duporo Jesure ãjõpeorã “Musãrẽ Ô'acũ añurõ co'teato”, ni sãrãbosa, o'ócãrã niwã. Espiritu Santu narẽ bu'eduti'caronojõta tere bu'epe'otojanu'cõ, dajacãrã niwã.

²⁷ Ti macãru na dajarã, Jesure ãjõpeorãrẽ neocũu, narẽ werepe'ocã'cãrã niwã Ô'acũ na me'rã weetamusija'quere. Tojo nicã “Judío masã nitirã quẽ'rã Jesure ãjõpeorã weeama a'tiro nicãrẽ”, ni quetiwerecãrã niwã narẽ.

²⁸ Na yoacã Jesure ãjõpeorã me'rã Antioquiãrãru tojacãrã niwã.

15

Judea di'tacjãrã Antioquiãru wa'a'que ni'i

¹ Pablo, Bernabé Antioquiãru nirĩ curare ãpãrã judío masã Judea di'tacjãrã na tiropu wa'acãrã niwã. Na ti macãcãrã Jesure ãjõpeorãrẽ na judío masã weesetisere weeduticãrã niwã.

—Musã Moisé duti'caro weeticã, musã õ'rẽcju yapa caserore yejecõ'aticã, Ô'acũ musãrẽ yu'ruosome, ni werecãrã niwã.

²⁻³ Na tojo nicã tu'orã, Pablo, Bernabé na me'rã urutu a'metu'ticãrã niwã. Tojo weerã Antioquiãcãrã Jerusalãru o'orãtirã Pablo, Bernabé, ãpãrã tocjãrãrẽ neo, besecãrã niwã. Narẽ a'tiro nío'ocãrã niwã:

—Jerusalãru wa'aya. Jesú cũ ne waro besecũ'cãrã, tojo nicã Jesure ãjõpeorãrẽ su'ori nirã tiro sãrãtiña'rã wa'aya. ¿Diacjãta nimiapari to Judeacãrã marĩrẽ were'que? nicãrã niwã.

Toru wa'arã, Fenicia, Samaria wa'ase ma'arãru yu'ruacãrã niwã. To yu'ruarã, judío masã nitirã Jesure ãjõpeosere wereyu'ruamujãcãrã niwã. Te quetire tu'orã, Jesure ãjõpeorã pũrõ e'caticãrã niwã.

Pablo, Bernabé Antioquiãru ni'cãrã Jerusalãcãrãrẽ na wererã wa'a'que ni'i

⁴ Pablo, Bernabé, ãpãrã Antioquiãcãrã Jerusalãrãru etacãrã niwã. Torãru na etãca be'ro Jesú cũ ne waro besecũ'cãrã, Jesure ãjõpeorãrẽ su'ori nirã, nipe'tirã cãrẽ ãjõpeorã narẽ põtãrã, añuduticãrã niwã. Be'ro Pablo quẽ'rã werecãrã niwã nipe'tiro na sija'caroru Ô'acũ narẽ weetamu'quere.

⁵ Na tojo nicã tã'orã, Jesure ãjõpeorã fariseo masã wã'cãñ'cã, ucũcãrã niwã:

—Marĩ judío masã weronojõta judío masã nitirã Jesure ãjõpeorã quẽ'rãrẽ weedu-tiroña'a. Na õ'rẽcju yapa caserore yejecõ'adutiroña'a. Nipe'tise Moisé cũ duti'quere weedutiroña'a, nicãrã niwã.

⁶ Tojo weerã Jesú cũ besecũ'cãrã, cãrẽ ãjõpeorãrẽ sũ'ori nirã nerẽ, ucũcãrã niwã fariseo masã narẽ tojo ní'quere.

⁷ Topũta na yoacã ucũca be'ro Pedro wã'cãñ'cã, narẽ nicũ niwĩ:

—Acawererã, Õ'acũ sõ'onícateropũ judío masã nitirã quẽ'rãrẽ cũ ye quetire weredutigũ yũ'ure besewĩ. Na tere tã'o, cãrẽ ãjõpeoato níngũ besewĩ. Musã nipe'tirã añurõ masĩ'i a'tere.

⁸ Cũta nipe'tise masã wãcũsetisere ï'agũ marĩrẽ o'o'caronojõta na quẽ'rãrẽ Espĩritu Santure o'ówĩ. Tojo weerã marĩ na yũ'ruono'cãrãputa nima nisere masĩ'i.

⁹ Õ'acũ marĩrẽ ma'irõnojõta na quẽ'rãrẽ ma'imi. Ne dũcawaatisami. Na Jesure ãjõpeocã, na ña'arõ weeseti'quere acobojocũ niwĩ.

¹⁰ Tojo weerã marĩ judío masã nitirãrẽ “Moisé cũ duti'caro weeya”, niticã'rõña'a. Marĩ tere weeya níã, “Õ'acũ narẽ yũ'ruoticũ niwĩ yujupũ”, nirã weebosa'a. Marĩ, marĩ ñecũsumũapũmarĩcã Moisé cũ duti'quere weepõteoticãrã niwã. Tjãsama napũa. Tojo weerã narẽ tere weedutiticã'rõña'a.

¹¹ A'tiro pe'e ni'i. Marĩ wiogũ Jesucristo ma'itjãgũ, marĩ wapayecã mejẽta, marĩrẽ ña'arõ wee'quere acobojocũ niwĩ. Marĩrẽ yũ'ruo'caronojõta Jesucristo na judío masã nitirã quẽ'rãrẽ yũ'ruocũ niwĩ, nicũ niwĩ Pedro.

¹² Cũ tojo nicã tã'orã, nipe'tirã di'tamarĩpe'tia wa'acãrã niwã. Be'ro Pablo, Bernabé narẽ werẽcãrã niwã judío masã nitirã tiropũ Õ'acũ tutuaro me'rã na weẽ'ocusia'quere.

¹³ Nipe'tise narẽ wérẽca be'ro Santiago ucũcũ niwĩ:

—Acawererã, yũ'u musãrẽ werẽcã tã'oya.

¹⁴ Ni'cãrõacã Simó Pedro wereami Õ'acũ judío masã nitirãrẽ ne waro añurõ weenu'cã'quere. Õ'acũ cũ yarã niato níngũ, na quẽ'rãrẽ besecũ niwĩ.

¹⁵ Dũporopũ Õ'acũ ye queti weremũ'tãrĩ masã judío masã nitirã quẽ'rã Jesure ãjõpeoatjere queorota ojamũ'tãcãrã niwã. A'tiro ojacãrã niwã:

¹⁶ “Davi cũ wiogũ nise pe'tia wa'acaro niwũ.

Be'ropũ cãrẽ yũ'u wiogũ sõrõ'caronojõta cũ pãrãmi nituriagũpũre sõrõgũti.

¹⁷⁻¹⁸ Cãrẽ tojo sõrõca be'ro ãpẽrã judío masã nitirã quẽ'rã, yũ'u bese'cãrã yũ'ure ãjõpeorãsama.”

Dũporopũ marĩ wiogũ Õ'acũ tojo ni wereyucũ niwĩ.

A'tiro ni ojacãrã niwã Õ'acũ ye quetire weremũ'tã'cãrã.

¹⁹ »Tojo weegũ yũ'u wãcũ'u. Judío masã nitirã Jesure ãjõpeorãrẽ peje dutise o'oticã'rõña'a.

²⁰ Mejõ dia'cũ ni'cã pũrĩ “A'ticũse weeticã'ña”, ni ojarã narẽ. “Wa'icũ di'i, ãpẽrãnojõrẽ Õ'acũ mejẽtare ãjõpeorã na wẽjẽ ãjũamorõ ñubuepeo'quere ba'aticã'ña”, níã. “Musã numosãnumia nitirãrẽ, musã marãpũsumũa nitirãrẽ a'metãrãticã'ña”, níã. “Nipe'tirã wa'icũrã wãmũta ãrũasure'cãrãrẽ ba'aticã'ña. Nipe'tirã dí miiña marĩrãrẽ ba'aticã'ña. Wa'icũrã ye díre ba'aticã'ña.” Ticũseta dutirã narẽ.

²¹ Dũporopũ saurunũcũ judío masã na nerẽse wi'seripũ Moisé cũ duti'quere bu'enu'cũcã'ma. A'tere nipe'tise macãrĩpũ bu'erã weema. Tojo weerã judío masã nitirã quẽ'rã masĩsama Moisé cũ duti'quere, nicũ niwĩ Santiago.

²² Be'ro Jesú cũ besecũ'cãrã, Jesure ãjõpeorãrẽ sũ'ori nirã, nipe'tirã cãrẽ ãjõpeorã pũarãrẽ besecãrã niwã. Ni'cũ Juda wãmeticũ niwĩ. Cãrẽta tja Barsabá pisucãrã

niwã. Apĩ pe'e Sila wãmeticu niwĩ. Ticurãrẽ besecãrã niwã Pablo quẽ'rã me'rã Antioquíapũ ti pũrĩrẽ miajãrẽ. Na puarã Jesure ẽjõpeorã wa'teropũre wiorãbocure nicãrã niwã.

Antioquíacjãrã na su'ricũña'quere diacjũ'que ni'i

²³ Jesú besecũú'cãrã dutise ojãca pũrĩrẽ Pablo quẽ'rã me'rã o'ócãrã niwã. A'tiro ojano'caro niwũ ti pũrĩpũre:

“Ûsã Jesú besecũú'cãrã, cãrẽ ẽjõpeorãrẽ su'ori nirã musãrẽ añuduti'i. A'ti pũrĩrẽ musãrẽ ojao'o nipe'tirã Antioquíacjãrãrẽ, judío masã nitirã Jesure ẽjõpeorãrẽ. Tojo nicã Siria, Cilicia di'tapũ nirãrẽ ojao'o.

²⁴ Æpẽrã ùsã me'rãcãrã a'tocjãrã, musã tiropũ wa'a, na wãcũrõ me'rã musãrẽ caribosijapãrã. ‘Musã õ'rẽcju yapa caserore yejecõ'aña, Moisé cũ dutisere weeya' ni, musãrẽ weresu'riacũapãrã. Æsã dutiro marĩrõ tojo weepãrã musãrẽ.

²⁵ Tojo weerã ùsã ni'cãrõnojõ wãcũse me'rã puarã umuarẽ musã tiropũ bese o'órã wee'e. Na ùsã mairã Bernabé, Pablo me'rã wa'arãsama.

²⁶ Bernabé, Pablora Jesucristo marĩ wiogũ yere na bu'ecusiãcã, wẽjẽcãrã nimiwã.

²⁷ Æsã bese'cãrã Juda, Sila a'ti pũrĩpũ nise nipe'tisere na basu musãrẽ bu'e, wererãsama.

²⁸ Æsãrẽ Espĩritu Santu wãcũse o'oyucã, peje musãrẽ dutisĩ'rĩtisa'a. A'ticũseta musãrẽ dutirãti.

²⁹ Wa'icũ di'i, ãpẽrãnojõrẽ Õ'acũ mejẽtare ẽjõpeorã na wẽjẽ ãjũamorõ ñubuepeo'quere ba'aticã'ña. Nipe'tirã wa'icũrã ye díre ba'aticã'ña. Wa'icũrã wãmũta ãrũasure'cãrãrẽ ba'aticã'ña. Wa'icũrã dí miĩña marĩrãrẽ ba'aticã'ña. Musã numosãnumia nitirãrẽ, musã marãpũsumũa nitirãrẽ a'metãrãticã'ña. Musã ùsã dutisere wéerã, añurõ weerãsa'a. Tocã'rõta musãrẽ oja'a", ni ojacãrã niwã.

³⁰ Be'ro na o'óno'cãrã we'eriti, Antioquíapũ wa'a wa'acãrã niwã. Topũ ejarã, na dutise ojãca pũrĩrẽ tocjãrã Jesure ẽjõpeorãrẽ nerẽduti, wiacãrã niwã.

³¹ Tojo weecã, ti pũrĩrẽ bu'érã, wãcũque'timi'cãrã na diacjũnu'cõcã, ti macãcjãrã pũrõ e'caticãrã niwã.

³² Juda, Sila Õ'acũ wereduti'quere wereturiari masã nitjãrã, Antioquíacjãrãrẽ añurõ werẽcãrã niwã. Tojo weerã narẽ nemorõ wãcũtutuase me'rã tojacã weecãrã niwã.

³³ Na me'rã topũre cã'rõ tojánicãrã niwã yujupũ. Be'ro tocjãrãrẽ we'eriticã, tocjãrã pe'e “Õ'acũ me'rã wa'aya musãrẽ o'ó'cãrã tiropũ”, nío'ocãrã niwã.

³⁴ Sila pe'e “Yũ'ũ pũrĩcã a'topũ tojaguti”, nicũ niwĩ. Tojo weegũ topũ tojacã'cũ niwĩ.

³⁵ Pablo, Bernabé yoacã Antioquíapũre Jesure ẽjõpeorã me'rã tojacãrã niwã. Tocjãrãrẽ pãjãrã ãpẽrã me'rã Jesú ye quetire werẽcãrã niwã.

Pablo, Bernabé na a'merĩ dũcawati'que ni'i

³⁶ Be'ro Pablo Bernabére nicũ niwĩ:

—Te'a apaturi tja todũporopũ marĩ Jesú ye quetire bu'ecusia'que macãrĩpũ. Tocjãrãrẽ ã'arã wa'arã ¿de'ro nisetimiti na? nicũ niwĩ.

Bernabé “Jau”, nicũ niwĩ.

³⁷ Juã Marco wãmetigure upũtu miasĩ'rĩmicũ niwĩ.

³⁸ Juã Marco todũporopũ na me'rã añurõ bu'eyapada'reoticũ niwĩ. Jerusalẽpũ wa'agu, Panflia di'tapũ narẽ cõ'atojaa wa'acu niwĩ. Tojo weegũ Pablo cãrẽ ne miasĩ'rĩticũ niwĩ.

³⁹ Be'ro na basu upũtu a'metu'ti, a'merĩ dũcawatia wa'acãrã niwã. Bernabé pe'e yucũsu me'rã Chipre nucũrõpũ Marcure miacũ niwĩ.

⁴⁰ Pablo pe'e cũ me'rã wa'acjure Silare besecũ niwĩ. Tocjãrã Jesure ẽjõpeorã “Õ'acũ musãrẽ co'teato”, ni sãrĩbosacãrã niwã. Be'ro Pablo quẽ'rã narẽ we'eriti, wa'a wa'acãrã niwã.

⁴¹ To wa'arã, Siria, Cilicia wãmetise di'tapure yu'ruacãrã niwã. Tepu Jesú ye quetire wererã, tocjãrã Jesure ëjõpeorãrẽ wãcütutuase o'onemowã'cãcãrã niwã.

16

Timoteore Pablo, Sila na mia'que ni'i

¹ Pablo, Sila Derbe, Listra wãmetise macãrĩpũre etacãrã niwã. Listrapu ni'cũ Jesure ëjõpeogu Timoteo wãmetigũre bocaecãrã niwã. Cũ paco judío masõ Jesure ëjõpeogo nico niwõ. Pacu pe'ea griego masũ nicu niwĩ.

² Jesure ëjõpeorã Listra, Iconiocjãrã Timoteore añurõ wãcũcãrã niwã. “Añugũ nimi”, ni ï'acãrã niwã.

³ Tojo weegu Pablo narẽ ba'patiato nígũ, cũrẽ miasĩ'rĩcu niwĩ. Cũrẽ miasĩ'rĩgũ, cũ õ'rẽcju yapa caserore yejecõ'aduticũ niwĩ. Cũ tojo weeno'tigu judío masã cũ bu'esere ëjõpeotibosama nígũ, tojo weecu niwĩ. To nirã nipe'tirã judío masã Timoteo pacu griego masũ nisere masĩcãrã niwã. Judío masã nitirã na põ'rãrẽ õ'rẽcju yapa caserore yejecõ'aticãrã niwã.

⁴ Be'ro Timoteo Pablo quẽ'rã me'rã wa'acu niwĩ. Nipe'tise na yu'ruase macãrĩpũre Jesure ëjõpeorãrẽ wereyu'ruamujãcãrã niwã. Jerusalẽpu nirã Jesú cũ besecũ'cãrã, cũrẽ ëjõpeorãrẽ sũ'ori nirã dutio'o'quere werecãrã niwã. Nipe'tirãrẽ “Na duti'quere weeya”, niburocãrã niwã.

⁵ Na tojo werecã tũ'orã, Jesure ëjõpeorã siape me'rã wãcütutuanemocãrã niwã. Ne Jesure ëjõpeodu'uticãrã niwã. Æpẽrã quẽ'rã Jesure ëjõpeotimi'cãrã mũcorinũcũ pãjãrã cũrẽ ëjõpeonemocãrã niwã.

Pablõre Macedoniacjũ weetamuse sãrĩ'que ni'i

⁶ Pablo quẽ'rãrẽ na Asiapu Jesú ye quetire bu'erã wa'abo'cãrãrẽ Espĩritu Santu cã'mota'acu niwĩ. Tojo weerã na apero Frigia, Galacia tiro pe'e yu'ruacãrã niwã.

⁷ Topu yu'ruaa, Misia na di'ta ta'a'caro sumutopu ejacãrã niwã. Topu eja, na Bitinia wãmetiri di'tapu wa'asĩ'rĩmicãrã niwã tja. Topu wa'asĩ'rĩrãrẽ apaturi Espĩritu Santu narẽ cã'mota'acu niwĩ.

⁸ Na to Misia yu'ruaa, wa'a, bu'acãrã niwã Troa wãmetiri macãpu.

⁹ Topu na etãca ñami Pablo quẽ'ese weronjõ ni'cũ Macedoniacjũ cũ tiro sãrĩnu'cũcã ï'acu niwĩ. A'tiro nicu niwĩ:

—A'tia a'to Macedoniapu. Æsãrẽ weetamugũ a'tia, nicu niwĩ.

¹⁰ Be'ro cũ quẽ'ese weronjõ ï'a'quere werecã, maata ùsã ye dure wa'a wa'awu. Yu'u Luca a'ti pũrĩrẽ oja'cu quẽ'rã na me'rã wa'awu. Æsã cũ quẽ'ese weronjõ ï'a'quere a'tiro wãcũwũ: “Õ'acũ marĩrẽ Macedoniacjãrãrẽ cũ ye quetire weredutigu weepĩ”, ni wãcũwũ.

Pablo, Sila Filipopu Lidia wãmetigore na bocaaja'que ni'i

¹¹ Æsã Troapu ní'cãrã yucusu me'rã pẽ'awũ Samotracia wãmetiri nũcũrõpũre. Tocjãrãta ape nũmu wa'anemowũ ape macã Neápoli wãmetiri macãpu.

¹² Tõma majã ma'apu majãa, romano masã na wéeca macã Filipopure etawu. Ti macãta ti di'ta Macedonia wa'teropure dutiri macã niwũ. Topure ùsã pejeti nũmũrĩ tojáníwũ.

¹³ Sauru nicã Õ'acũrẽ ñubuepeorãrẽ a'marã wa'awu. Tojo weerã macãpu ní'cãrã dia sumuto na ñubuewuaropu wa'awu. Narẽ bocaaja, na tiro ejanujã, to numia nerẽ'cãrãrẽ Jesú ye quetire werewu.

¹⁴ Ni'cõ topu ùsã weresere tũ'o'co Lidia wãmetigo niwõ. Co Tiatira wãmetiri macãcjõ, su'ti wapabujuse sõ'a ñibocuresere duago niwõ. Judío masõ nitimigõ, Õ'acũrẽ ëjõpeogo niwõ. Pablo cũ weresere ëjõpeoato nígũ Õ'acũ core tũ'omasĩse o'ocu niwĩ.

15 Be'ro core, co ya wi'icjārā nipe'tirārē wāmeyewu. Co ūsārē niwō:

—Yu'ure diacjūta Jesure ējōpeogo nimo nírā, ya wi'ipū cārīrā wa'aya, niwō. Co uputū tojaduticā tū'orā, co ya wi'ipū tojawu.

Pablore, Silare bu'iri da'reri wi'ipū sōrō'que ni'i

16 Ni'cā nūmū ūsā Ō'acūrē ñubuepeowuaropu wa'arā, ejapejacāti ni'cō numio wātī sājāno'core. Co āpērārē da'raco'tego niwō. Wātī weetamuno'gō “Be'ro tojo wa'arosa'a”, ni masīsere cūowō. Co masīsere āpērārē werese me'rā core cūorā pajiro niyeru wapata'awā.

17 Ūsārē ī'asirutu, caricūwō:

—Ā'rā Ō'acū u'mūsepū nigū dutisere weerā nima. Mūsārē wererā weema Jesure ējōpeorā yu'rūrāsama nise quetire, ni caricūwō.

18 Co peje nūmūrī tojo nicusiawō. Be'ro Pablo caributi, majāmiī'a, wātī copure nigūrē niwī:

—Jesucristo tutuaro me'rā mū'urē copure nigūrē wijaaduti'i. Cū tojo nicāta, maata wijaa wa'acū niwī.

19-20 Cū wijáaca be'ro co masīmi'que pe'tia wa'awu. Tojo weerā core cūo'cārā marī niyeru wapata'asome nírā, ua wa'awā Pablo, Sila me'rā. Tojo weerā macā deco wiorā tiropure narē ñe'e miawā.

Be'ro wiorāpure co wiorā nimi'cārā weresāwā. A'tiro niwā:

—Ā'rā judío masā nima. A'ti macācjarārē caribosijarā weema.

21 Na bu'ese marī romano masārē dutise mejēta ni'i. Tojo weerā marī na weedutisere weeticā'rōua'a, niwā wiorāpure.

22 Na topū nerē'cārā tojo nicā tū'orā, Pablo quē'rā me'rā ua wa'awā. Tojo weerā wiorā Pablo, Silare na ye su'tire tuweeduti, na yarā surarare tārādutiwā.

23 Narē uputū tārātoja, bu'iri da'reri wi'ipū sōrōwā. Be'ro ti wi'i co'tegure du'tiwijari nírā, añurō bi'acā'dutiwā.

24 Na tojo nicā tū'ogu, bu'iri da'reri wi'i co'tegu nituoroca tucūpu sōrōcū niwī narē. Pua yucu tīa wa'teropu na dū'pocārīrē sīosōrōcūuoduti, narē dū'tecūuocū niwī.

Ō'acū di'ta narāsācā wee'que ni'i

25 Be'ro ñami deco Pablo, Sila Ō'acūrē ñubue, basapeocārā niwā. Na tojo weecā, ti wi'ipū nirā bu'iri da'reno'cārā narē tū'ocārā niwā.

26 Wācūña marīrō di'ta uputū narāsācaro niwū. Na nirī wi'i quē'rā a'meña'caro niwū. Tojo weero maata ti wi'i bi'amī'que soperi, nipe'tirā bu'iri da'reri wi'ipū nirārē dū'tecūumi'que cōme dari pārīstea wa'acaro niwū.

27 Tojo wa'áca be'ro ti wi'i co'tegu wā'cācū niwī. Wā'cā, te soperi susupe'ticā ī'acū niwī. “Nipe'tirā du'tiwijaape'tia wa'apā”, ni wācūcū nimiwī. Tojo weegu uigu, cū basu di'pjī mii wējēcā'cū nimiwī.

28 Tojo weesī'rīcā, Pablo cūrē uputū caricūquejocū niwī:

—Mū'u basu wējēticā'ña. Ūsā nipe'tirā a'topū nipe'ticā'a, nicū niwī.

29 Pablo tojo nicā tū'ogu, āpērā surarare “Sī'ase miitia”, nicū niwī. Na o'óca be'ro sī'oo, omasājāacū niwī Pablo, Sila na nirī tucūpu. Uigu, uputū narāsāgūta, na pu'to ejaque'acū niwī.

30 Be'ro wā'cānū'cā, narē pijiwīrō, sērītiña'cū niwī:

—¿De'ro weegusari yu'u Ō'acū yu'ure yu'rūoato nígu?

31 Na pe'e a'tiro yu'ticārā niwā:

—Mū'u marī wiogu Jesure ējōpeogu, yu'rūgusa'a. Mū'u ya wi'icjārā quē'rā mū'u weronojō ējōpeorāta, yu'rūrāsama, nicārā niwā.

32 To be'ro cūrē, cū ya wi'icjārārē Jesu ye quetire bu'ecārā niwā.

³³ Surara bu'iri da'reri wi'i co'tegũ Pablo quẽ'rãrẽ ñami decota na tãrã'que cãmire coecu niwĩ. Cũ coeca be'ro Pablo quẽ'rã cãrẽ, cũ ya wi'icjãrãrẽ wãmeyecãrã niwã.

³⁴ Be'ro ti wi'i co'tegũ cũ ya wi'ipũ pijiwã'cã, narẽ su'ori ba'acũ niwĩ. Na Õ'acãrẽ ãjõpeoca be'ro cũ, cũ acawererã uputu e'caticãrã niwã.

³⁵ Ape numũ bo'reacã ti macãcjãrã romano masã wiorã surarare ti wi'i co'tegupũre wereduticãrã niwã. A'tiro nio'ocãrã niwã:

—“Na to puarã umua nirãrẽ du'uwĩrõdutiana”, ni wererã wa'aya, nicãrã niwã.

³⁶ Surara topũ eja, wiorã na wereduti'quere ti wi'i co'tegupũre werecãrã niwã. Tere tũ'otoja, cũ pe'e quẽ'rã wereturiacũ niwĩ Pablo, Silare tja.

—Mũsãrẽ a'ti macãcjãrã wiorã “Du'uwĩrõato”, nicãrã niama. Tojo weerã mũsã wijaaya. Añurõ e'catise me'rã wa'aya, nicũ nimiwĩ ti wi'i co'tegũ pe'e.

³⁷ Cũ te quetire werecã tũ'ogu, Pablo surarare nicũ niwĩ:

—A'ti macãcjãrã wiorã ãsãrẽ bu'iri bocatiama. Bocatimirã, masã tiropũ miaa, tãrã, a'ti wi'i bu'iri da'reri wi'ipũ ãsãrẽ sõrõama. Ësã romano masã nimicã, tojo weeama. Ni'cãrõacãrẽ ãsãrẽ masã ì'atiropũ nuowĩrõsĩ'rĩsama. Basiowe'e. Na basuta a'titjãrã, ãsãrẽ wĩrõrã a'tiatio, nicũ niwĩ surarare.

³⁸ Surara cũ tojo ní'quere tũ'orã, wiorãpũre wererã wa'acãrã niwã. Pablo quẽ'rã “Romano masã ni'i” niama nise quetire werecã tũ'orã, wiorã ucua wa'acãrã niwã.

³⁹ Na ti wi'ipũ wa'a, Pablo quẽ'rãrẽ acobojose sãrĩcãrã niwã. Sãrĩtoja, narẽ bu'iri da'reri wi'ipũ ní'cãrãrẽ miwijaa, “Ne a'ti macãrẽ niticã'ña, wijayá”, nicãrã niwã.

⁴⁰ Na tojo nicã tũ'orã, Pablo, Sila bu'iri da'reri wi'ipũ ní'cãrã wijaawã'cã, Lidia ya wi'ipũ wa'acãrã niwã tja. Topũ Jesure ãjõpeorãrẽ wãcũtutuanemocã weecãrã niwã. Be'ro ti macãpũ ní'cãrã wa'a wa'acãrã niwã.

17

Tesalónicapũ Pablo quẽ'rãrẽ wa'a'que ni'i

1 Pablo, Sila Filipopũ ní'cãrã yu'rũacãrã niwã Anfípoli, Apolonia wãmetise macãrĩrẽ. To yu'rũaa, etacãrã niwã Tesalónica wãmetiri macãpũ. Ti macãpũre judío masã nerẽrĩ wi'i nicaro niwũ.

²⁻³ Pablo cũ weesetironojõpũma ti wi'ipũ sãjãacũ niwĩ. I'tia semana saurunucũ Jesú ye quetire bu'ecũ niwĩ. Duporocjãrãpũ Õ'acũ ye queti weremũ'tãrĩ masã na oja'quere bu'ecũ niwĩ:

—“Õ'acũ bese'cũ pi'eti, wẽrĩgũsami. Wẽrĩ'cũpũ nimigũ, masãgũsami”, ni ojacãrã niwã. Na tojo ni ojanocũreta mũsãrẽ ni'cãrõacãrẽ were'e. Jesúta nimi na tojo ní'cũ Õ'acũ cũ bese'cũ, ni werecũ niwĩ Pablo.

⁴ Tojo ni werecã tũ'orã, ni'cãrãrã judío masã ãjõpeocãrã niwã. Judío masã weronojõ ãjõpeosetirã quẽ'rã griego masã pãjãrã ãjõpeocãrã niwã. Wiorã weronojõ nirã numia pãjãrã ãjõpeocãrã niwã.

⁵ Æpãrã judío masã Pablo cũ weresere ãjõpeotirãnojõ uputu uocãrã niwã Pablõre. Tojo weerã umua nijĩsijarãrẽ, ña'arã nibajaque'atirãrẽ macã decopũ neo, o'ócãrã niwã:

—Nipe'tiropũ caricũste sijaya, nicãrã niwã. Na tojo weecã, ti macãcjãrã nipe'tirã uarosãjãcãrã niwã. Be'ro Pablo quẽ'rãrẽ masã decopũ miarãtirã a'marã wa'acãrã niwã. Na cãjĩca wi'i Jasõ wãmetigu ya wi'ipũ wa'acãrã niwã. Topũ eja, narẽ a'marã, ti wi'i sopere weje pã'rẽcã'cãrã niwã.

⁶ Ne bocaticãrã niwã. Bocati, ti wi'i nigũ Jasõrẽ, ãpãrã Jesure ãjõpeorãrẽ ñe'e miacãrã niwã wiorã tiropũ. Topũ ejarã, a'tiro caricũcãrã niwã:

—Aperocjãrã umua marĩ ya macãpũ a'ticãrã niama. Nipe'tiro na sijaropũre dojõrẽ sijarã weema.

⁷ Jasõ narẽ cũ ya wi'ipũ cãjĩo'ocũ niami. Na nipe'tise marĩ wioḡũ Romacjũ cũ dutisere yu'rũnũ'cãrã weeama. Apĩ pe'ere “Wioḡũ waro nimi Jesú wãmetiḡũ” nirã weeama, ni caricũcãrã niwã.

⁸ Na tojo nicã tu'orã, ti macãcjãrã, ti macã wiorã nipe'tirã caricũstea wa'acãrã niwã.

⁹ Be'ro wiorã Jasõrẽ, cũ me'rãcjãrãrẽ a'tiro nicãrã niwã:

—Musã ũsãrẽ niyeru wapayecã, musãrẽ du'uwĩrõrãti. Pablo, Sila na a'ti macãpũre wijãca be'ro musã ye niyerure wiarãti tja, nicãrã niwã. Tojo nicã tu'orã, na wapayecãrã niwã. Na tojo wéeca be'ro narẽ du'ucã'cãrã niwã.

Pablo, Sila Bereapũ na bu'e'que ni'i

¹⁰ Ñamica'a, na'ique'ari curapũ ãpẽrã Jesure ãjõpeorã Tesalõnicacjãrã Pablo, Silare Berea wãmetiri macãpũ wijaduticãrã niwã. Be'ro ti macãpũ eja, judío masã na nerẽrĩ wi'ipũ wa'acãrã niwã tja.

¹¹ Bereacjãrã pe'e Tesalõnicacjãrã nemorõ Pablo weresere tu'otũ'sacãrã niwã. ¿Pablo marĩrẽ diacjũta bu'egũ weemiti? nĩrã, umũcorinucũ Õ'acũ ye queti ojarã na oja'quere bu'enu'cũcã'cãrã niwã.

¹² Cũ diacjũta werecã ĩ'arã, judío masã pãjãrã ãjõpeocãrã niwã. ãpẽrã pãjãrã griego masã umũa ãjõpeocãrã niwã. Numia quẽ'rã griego numiata pajiro niyeru cuorã numia ãjõpeocãrã niwã.

¹³ Judío masã Tesalõnicacjãrã Pablo Bereapũ Õ'acũ ye quetire bu'ecã tu'ocãrã niwã. Tere tu'orã, na Bereapũ wa'acãrã niwã masãrẽ uarosãjãcã weerã wa'arã tja.

¹⁴ Na uarosãjãcã ĩ'arã, maata Jesure ãjõpeorã Pablõre ãpẽrã me'rã dia pajiri maapũ o'ócã'cãrã niwã. Cũ me'rãcjãrã pe'e Sila, Timoteo ti macãpũta tojacã'cãrã niwã.

¹⁵ Pablo cãrẽ ba'patiwã'cã'cãrã me'rã burũaa, Atena wãmetiri macãpũ ejacãrã niwã. Topũ cãrẽ soocã, majãmitojati a'titicãrã niwã na ya macã Bereapũ tja. Na me'rãta Pablo queti o'ocũ niwĩ:

—Quero Sila, Timoteo a'tiatio a'topũ, nicũ niwĩ.

Pablo Atenapũ Jesú ye quetire were'que ni'i

¹⁶ Sila, Timoteore yucueḡunojõ Pablo Atenapũ níḡũ, ti macãpũ ĩ'acusiacy niwĩ. Topũ peje na ãjõpeose queose yee'quere ĩ'acy niwĩ. Tere ĩ'agũ, pũrõ bujaweticũ niwĩ.

¹⁷ Tojo weegũ Jesú ye quetire judío masã na nerẽrĩ wi'ipũ werecũ niwĩ. Judío masãrẽ, ãpẽrã na weronojõ ãjõpeosetirãrẽ werecũ niwĩ. Tojo nicã umũcorinucũ macã decopũ wa'amũjãcũ niwĩ. Topũ cũ bocaejarãrẽ Jesú ye quetire weremũjãcũ niwĩ.

¹⁸ Ni'cãrẽrã epicúreo, estoico wãmetise cururicjãrãrẽ bu'erã Pablo me'rã ucũcãrã niwã. Cũ Jesú ye quetire, apeye quẽ'rãrẽ wẽrĩ'cãrãpũ masãsere werecũ niwĩ narẽ. Tojo weerã ni'cãrẽrã na basu a'merĩ sãrĩtiña'cãrã niwã:

—¿De'ro ni weresĩ'rĩḡũ weeti tocã'rõ ucũsepijagũ? ãpẽrã pe'e a'tiro nicãrã niwã:

—Ape di'tacjãrã na ãjõpeorãnojõrẽ ucũḡũ weesami, nicãrã niwã.

¹⁹ Be'ro cãrẽ pijiwã'cãcãrã niwã wiorã na ucũwũaro Areópago wãmetiropũ. Topũ cãrẽ nicãrã niwã:

—Ũsã ma'ma cjase mũ'u bu'esere tu'osĩ'rĩsa'a.

²⁰ Ũsãrẽ mejẽcã warota nicã'sa'a. Tere ne tu'otirã nicãti. ¿De'ro nisĩ'rĩrõ weeti te mũ'u bu'ese? Wereya, nicãrã niwã.

²¹ Ti macã Atenacjãrã, ãpẽrã topũ macãrĩ wa'a'cãrã na weesetise a'tiro nicaro niwũ. Ma'ma queti dia'cãrẽ tu'o, ucũnu'cũcã'sĩ'rĩcãrã niwã.

²² Na wereduticã tu'ogũ, Pablo Areópagopũ wã'cãnu'cã werecũ niwĩ Atenacjãrãrẽ:

—Yũ'u ĩ'acã, musã ãjõpeorãnojõrẽ añurõ ãjõpeoseti'i.

23 Yũ'u a'ti macãpu sijagũ, musã ëjõpeosere ï'apu. Topũ ni'cãrõ musã ëjõpeorãnojõrẽ wa'icãrã wẽjẽ ãjũamorõpeoropũ a'tiro ojaõ'ono'carore bocaejapejasũ. “Õ'acũ masĩno'ña marĩgũrẽ ëjõpeoro ni'i”, niapũ. Musã masĩtimirã ëjõpeo'cure musãrẽ ni'cãrõacã wereguti.

24 »Õ'acũ a'ti turi nipe'tisere wee'cũ u'muse, a'ti di'ta wiogũ nimi. Tojo wiogũ nitjãgũ, umua na wee'que wi'seripũ dia'cũ nímasĩtisami.

25 Ne apeyenojõ dũ'satisa'a Õ'acũrẽ. Nipe'tirãrẽ catise, ejerimise, nipe'tisere o'osami. Ne marĩ da'rase me'rã cãrẽ weetamuta basiotisa'a.

26 Õ'acũ ne waropũta ni'cũ masũ weecu niwĩ. Cũ me'rãta nipe'tise cururicjãrãrẽ weecu niwĩ. Narẽ nipe'tiro a'ti turipũre nibũroato nígũ dũcawaacu niwĩ. Õ'acũ cũ dutiro me'rã marĩ põtõorõ catiatjore, marĩ niatjore cũucũ niwĩ.

27 Cũ wee'quere ï'arã, yũ'ure masĩsĩ'rĩrã a'mato nígũ tere weecu niwĩ Õ'acũ. Cãrẽ a'mato nimigũ, yoaropũ nitisami. Marĩ tiroacã nisami.

28 »Õ'acũ weetamurõ me'rãta marĩ cati'i, da'ra'a. Ni'cãrẽrã musã ya curuacjãrã papera ojari masã a'tiro ni ojacãrã niwã: “Marĩ quẽ'rã Õ'acũ wee'cãrã cũ põ'rã ni'i.”

29 »Marĩ Õ'acũ põ'rã ni'i nírá, cãrẽ “Uru, plata wãmetise me'rã yee'cũ nimi”, ni wãcũticã'rõũa'a. Tojo nicã “Ëtãgã me'rã queose wee'cũ nimi”, niticã'rõũa'a. “Masã na wãcũrõ me'rã yeeme'rĩ'cũ nimi Õ'acũ”, niticã'rõũa'a.

30 Dũporocjãrãpũre na masĩtirã yee ëjõpeo'quere Õ'acũ tojo ï'acã'cũ niwĩ. A'tocaterore marĩ nipe'tirocãrãrẽ a'tiro uasami. Marĩ ña'arõ weesetisere bujaweti, du'udutisami.

31 Õ'acũ a'ti turi nipe'tirocãrãrẽ beseatji numũrẽ ï'acasanũ'cõcũ niwĩ. Ti numũ nicã, queoro nise me'rã besegusami. Cũ bese'cũ Jesú me'rã tojo weegusami. Õ'acũ cãrẽ ã'rĩta musãrẽ beseacũ nimi nígũ, wẽrĩ'cupũre masõcũ niwĩ, nicũ niwĩ Pablo.

32 Pablo “Ni'cũ masũ wẽrĩ'cupũ masãcũ niwĩ” nicã tu'orã, ãpẽrã ni'cãrẽrã mejõ bujicã'cãrã niwã. ãpẽrã pe'e “Mu'ũ apetero tere ucũcã, tu'onemosĩ'rĩsa'a tja”, nicãrã niwã.

33 Be'ro Pablo na nerẽrõpũ ní'cũ wijaa wa'acu niwĩ.

34 Ni'cãrẽrã cãrẽ sirutuwijaa, cũ weresere tu'orã, Jesure ëjõpeocãrã niwã. Ni'cũ Dionisio wãmetigũ Areópagopũ ãpẽrã wiorã me'rã nerẽwũagũ nicũ niwĩ. Apego Dámari wãmetigo, tojo nicã ãpẽrã Jesure ëjõpeocãrã niwã.

18

Pablo Corintopũ weeseti'que ni'i

1 Pablo Atenapũ wérẽca be'ro Corinto wãmetiri macãpu wa'acu niwĩ.

2 Topũ etagũ, ni'cũ judío masũ Aquila wãmetigure, cũ numo Priscilare bocaejacu niwĩ. Ne waropũre Ponto wãmetiri di'tacjũpũ nicũ nimiwĩ. Be'ro Italia di'tapũ macãrĩ wa'acu niwĩ. Cũ topũ níca be'ro tocjũ romano masã wiogũ Claudio nipe'tirã judío masãrẽ ti di'tapũ nirãrẽ wijaduticũ niwĩ. Cũ tojo nicã tu'ogũ, cũ numo me'rã Corintopũ wa'acu niwĩ. Pablo cũ Corintopũ etase dũporoacã na quẽ'rã ne etarãta nicãrã niwã. Pablo topũre etãca be'ro ni'cã numũ na tiropũ sijagũ wa'acu niwĩ.

3 Na quẽ'rã cũ weronojõta da'rasetirã nicãrã niwã. Usebutise su'ti caseri paca me'rã ãpẽrã sijarã wa'arã na miase wi'serire da'rerã nicãrã niwã. Te na da'raseticã ï'agũ, na tiro na me'rã da'ragũ tojacã'cũ niwĩ.

4 Saurunũcũ judío masã na nerẽrĩ wi'ipũ judío masãrẽ, judío masã nitirãrẽ Jesú ye cjasere cãrẽ ëjõpeoato nígũ weregũ wa'amũjãcũ niwĩ.

5 Be'ro Sila, Timoteo Macedonia di'tapũ ní'cãrã Pablo cũ unono'cãrã Corintopũre etacãrã niwã. Topũ na etacã, Pablo su'ti caseri me'rã wi'seri weemi'quere da'radu'ucã'cũ niwĩ. Cũ nipe'tise numũrĩ bu'ero bajuro Jesú ye cjasere bu'ecu niwĩ.

Cũ judío masãrẽ “Õ'acũ bese'cũ marĩ yoacã yucue'cũ Jesú wãmetigũ nimi”, ni bu'ecu niwĩ.

⁶ Na pe'e a'tere tũ'osĩ'rĩticãrã niwã. Tojo weerã cũ weremicã, tocjãrã cãrẽ tu'ti, cũ weresere ye'sumũjãcãrã niwã. Na tojo weecã ï'agũ, cũ tũ'satisere ï'ogũ, cũ ye su'tire to cjase di'ta wã'a'quere paasteĩ'ocũ niwĩ. Narẽ a'tiro nicũ niwĩ:

—Õ'acũ musãrẽ bu'iri da'recã, musã ye bu'iri wa'arosa'a. Yé bu'iri nisome. Musãrẽ yũ'u cũ ye cjasere weretojapũ. Tojo weegũ yũ'u ni'cãcã me'rã judío masã nitirãrẽ Jesú ye cjasere bu'egũ wa'agũti, nicũ niwĩ.

⁷ Tojo nitojanũ'cõ, ti wi'ipũ ni'cũ wijaa, Ticio Justo ya wi'ipũ wa'a, nicã'cũ niwĩ. Ti wi'i pe'e na nerẽrĩ wi'i pũ'toacã nicaro niwũ. Justo judío masũ nitimigũ, Õ'acãrẽ ãjõpeogũ nicũ niwĩ.

⁸ Apĩ na nerẽrĩ wi'i wiogũ Crispo wãmetigũ cũ quẽ'rã Jesure ãjõpeocũ niwĩ. Nipe'tirã cũ ya wi'icjãrã Jesure ãjõpeorã dia'cũ nicãrã niwã. Æpẽrã quẽ'rã ti macãcjãrã Pablo cũ were'quere tũ'orã, pãjãrã Jesure ãjõpeocãrã niwã. Na ãjõpeotojacã ï'agũ, Pablo narẽ wãmeyecũ niwĩ.

⁹⁻¹⁰ Ni'cã ñami Pablo cãrĩtimigũ quẽ'ese weronojõ Jesú cãrẽ ucũcã tũ'ocũ niwĩ:

—A'ti macãpũre pãjãrã yũ'ũre ãjõpeoajã nima. Tojo weerã mũ'ũrẽ ãpẽrã ne mejẽcã weeta basiosome. Yũ'u mũ'u me'rã nigũti. Tojo weegũ uiticã'ña. Yé cjasere ne weredu'uticã'ña. Tojo werenu'cũcã'ña, nicũ niwĩ Jesú Pablore.

¹¹ Tojo weegũ Pablo ni'cã cũ'ma ape cũ'ma deco tocjãrãrẽ Õ'acũ ye quetire bu'égũ, Corintopũre tojacũ niwĩ.

¹² Titareta ti di'ta Acaya wiogũ Galiõ wãmetigũ sãjãcũ niwĩ. Tojo cũ wiogũ nirĩ cura judío masã Pablore ñe'e, cũ tiropũ miacãrã niwã.

¹³ Cãrẽ weresãrã, a'tiro nicãrã niwã:

—Ã'rĩ mejẽcã ãjõpeodutimi. Æsãrẽ dutise mejẽtare weedutigũ weemi, nicãrã niwã.

¹⁴ Pablo yũ'tigũti weeri curata Galiõ ucũquejocũ niwĩ judío masã cãrẽ weresã'cãrãrẽ:

—Cũ ña'arõ wéeca be'ro nicã pũrĩcãrẽ, yũ'u tũ'oboapã.

¹⁵ Musã judío masã ye dutise niyucã, musã basu apoya. Yũ'u pũrĩcã tere ne besesome, nicũ niwĩ.

¹⁶ Tojo nitojanũ'cõ, topũ nirãrẽ cũ yarã surarare cõ'awĩrõdutigũ niwĩ.

¹⁷ Na topũ nĩrãta, maata Sóstenes wãmetigure wiogũ ï'orõpũ ñe'ea, paacãrã niwã. Na paagũ judío masã nerẽrĩ wi'i wiogũ nicũ niwĩ. Galiõ na tojo weecã, tojo ï'arõ bajuro ï'acã'cũ niwĩ. Ne cã'mota'aticũ niwĩ.

Pablo Corintopũ ní'cũ Antioquíapũ dajatojaa'que, tojo nicã apaturi cũ bu'esijanemo'que ni'i

¹⁸ Pablo peje nũmũrĩ Corintopũre tojacũ niwĩ. Be'ro tocjãrã Jesure ãjõpeorãrẽ we'eriti, Priscila, Aquila me'rã Siria di'tapũ wa'a wa'acũ niwĩ. Topũ cũ wa'ase dũporo Corintopũ ní'cũ Cencrea wãmetiri macãpũ bu'acũ niwĩ. Ti macãpũta yucũsũ me'rã wa'ati dũporo cũ poarire seecõ'adutigũ niwĩ. Cũ todũporopũ Õ'acãrẽ “A'tiro weegũti” ní'quere tu'aja'a nisĩ'rĩgũ tojo weecũ niwĩ.

¹⁹⁻²¹ Cãrẽ séeca be'ro na yucũsupũ mũjãsjãã, dia pajiri maarẽ pẽ'a, ape pã'rẽ Éfeso wãmetiri macãpũ etacãrã niwã. Topũ eta, cũ judío masã nerẽrĩ wi'ipũ sãjãã, Jesú ye cjasere judío masã me'rã ucũcũ niwĩ. Ni'cãrẽrã ti wi'i nirã cãrẽ yoacã tojadutigãrã nimiwã. Cũ pe'e tojasĩ'rĩticũ niwĩ.

—Yũ'u Jerusalẽpũ wa'agũ wee'e bosenuũ yũ'rũogũ wa'agũ. Õ'acũ cũ uacã, apetero weegũ a'tigũti tja, nicũ niwĩ narẽ. Priscila, Aquila pũrĩcã ti macãpũta tojacã'cãrã niwã. Pablo ni'cũta to ní'cũ yucũsũ me'rã yũ'rũacũ niwĩ.

²² Yũ'rũaa, etacũ niwĩ Cesareapũre. Topũ eta, yucũsupũ ní'cũ dijaa, Jerusalẽpũ wa'agũ ma'apũ majãcũ niwĩ. Jerusalẽpũre etagũ, tocjãrã Jesure ãjõpeorãrẽ añuduti, topũ tojacã'cũ niwĩ. Be'ro Antioquiapũre yũ'rũacũ niwĩ tja.

²³ Topũre cã'rõ niqũejo, yũ'rũa wa'acũ niwĩ tja Galacia, Frigia di'ta nise macãrĩpũre. Nipe'tirã Jesure ãjõpeorãrẽ nemorõ wãcũtutuase o'onemowã'cãcũ niwĩ.

Apolo wãmetigũ cã masãrẽ bu'e'que ni'i

²⁴ Pablo Galacia, Frigia di'tapũ sijari curata apĩ judío masũ Jesure ãjõpeogũ Apolo wãmetigũ Éfesopũre etacũ niwĩ. Cã Alejandriãcũ añurõ ucũme'rĩgũ nicũ niwĩ. Õ'acũ ye queti wererã na ojãca pũrĩ cjasere masĩrĩ masũ nicũ niwĩ.

²⁵ Todũporopũre ãpẽrã Jesú ye quetire werecã tũ'ocũ niwĩ. Tojo weegũ cã weretũ'saro me'rã, diãcjũ nise me'rã ãpẽrãrẽ Jesú ye quetire wereturiacũ niwĩ. Tojo weemigũ, Juã cã masãrẽ wãmeye'que dia'cũrẽ masĩcũ niwĩ. Espĩritu Santu cã dijata'que pe'ere masĩticũ niwĩ.

²⁶ Cã ne uiro marĩrõ wãcũtutuaro me'rã judío masã na nerẽrĩ wi'ipũ Jesú ye quetire werecũ niwĩ. Be'ro Priscila, Aquila tũ'ocãrã niwã cã weresere. Tere werecã tũ'orã, cũrẽ na ya wi'ipũ miãcãrã niwã. Topũ cũrẽ añurõ Jesú ye quetire cã masĩtimi'quere diãcjũnũ'cõcãrã niwã.

²⁷ Be'ro Apolo “Acayapũ wa'asĩ'rĩsa'a” nicã tũ'orã, Éfesocjãrã Jesure ãjõpeorã cũrẽ papera ojabosacãrã niwã. Ti pũrĩrẽ Acayãcjãrã Jesure ãjõpeorãpũre ojao'ocãrã niwã. A'tiro ni ojãcãrã niwã: “Añurõ ñe'eña Apolo cã topũ ejacã”, ni ojao'ocãrã niwã. Õ'acũ to Acayãcjãrãrẽ narẽ ma'ígũ, cã macũ Jesure ãjõpeocã weecũ niwĩ. Narẽta Apolo cã bu'ese me'rã Acayapũ ejagũ, wãcũtutuase o'onemocũ niwĩ.

²⁸ Cã nipe'tirã ã'orõpũ judío masãrẽ cã wereme'rĩse me'rã docaque'amũjãcã weecũ niwĩ. Cã Õ'acũ ye cjase ojãca pũrĩpũ bu'e, narẽ werecũ niwĩ:

—Õ'acũ cã bese'cũ marĩ yoacã yucue'cũ nimi Jesú, nicũ niwĩ. Cã añurõ diãcjũ bu'e wereme'rĩcã, cũrẽ na mejẽcã nímasĩticãrã niwã.

19

Pablo cã Éfesopũ bu'e'que ni'i

¹ Apolo Corintopũ nirĩ cura Pablo pe'e Ʃ'mũase bu'pare yũ'rũaa, Éfesopũre ejacũ niwĩ. Topũ ãpẽrã Jesure ãjõpeorãrẽ bocaiejacũ niwĩ.

² Narẽ sãrĩtiña'cũ niwĩ:

—¿Mũsã Jesure ãjõpeorã, Espĩritu Santure ñe'erĩ? nicũ niwĩ.

Na yũ'ticãrã niwã:

—Ñe'etiwũ. Ʃsã “Espĩritu Santu nipũ” nicã tũ'otirã nicãti, nicãrã niwã.

³ —¿To pũrĩcãrẽ mũsã wãmeyeno'rã, ñe'enojõ me'rã wãmeyeno'rĩ? ni, narẽ sãrĩtiña'nemocũ niwĩ Pablo.

—Juã cã bu'e wãmeyeronojõta Ʃsãrẽ wãmeyewã, nicãrã niwã.

⁴ Pablo narẽ nicũ niwĩ tja:

—Juã wãmeyecũ niwĩ masã na ña'arõ weeseti'quere bujaweti dũcayũca be'ro. Juã a'tiro nicũ niwĩ: “Yũ'ũ be'ro ni'cũ a'tigusami. Cũrẽ ãjõpeoya”, nicũ niwĩ. Cã tojo ni were'cũta nimi Jesú, nicũ niwĩ Pablo.

⁵ Cã narẽ weretojaca be'ro na Jesure ãjõpeocã ã'agũ, wãmeyecũ niwĩ.

⁶ Be'ro na dũpopapũre cã ye omocãrĩrẽ ñapeocũ niwĩ. Tojo weeri curata Espĩritu Santu napũre dijatacũ niwĩ. Cã narẽ dijatacã, apemasã ye ucũsere ucũmasĩtimi'cãrã ucũnũ'cãcãrã niwã. Apeye quẽ'rãrẽ Õ'acũ cã weredutisere cã wãcũse o'oro me'rã werecãrã niwã.

⁷ Na nipe'tirã níãrã, doce wa'tero Ʃmũa nicãrã niwã.

⁸ Pablo ti macãpũ nígũ, i'tiarã mujĩpũ judío masã na nerẽrĩ wi'ipũ wãcũtutuario me'rã bu'esijagu wa'amujãcũ niwĩ. Õ'acũ nipe'tirã wiogu nimi nisere na Jesure ãjõpeoato nígũ pũrõ werecu niwĩ.

⁹ Æpẽrã ni'cãrẽrã ti wi'ipũ nirã cũ weresere tũ'otũ'saticãrã niwã. Ne ãjõpeoticãrã niwã. Jesú ye cjasere masã na tũ'oropũ ña'arõ bujicã'cãrã niwã. Tojo weegu Pablo na me'rã nimi'cũ cõ'awijaa wa'acũ niwĩ. Nipe'tirã Jesure ãjõpeorãrẽ cũ me'rã ti wi'ipũ nirãrẽ pijiwijaacũ niwĩ. Be'ro cũ ãmũcorinũcũ Tirano wãmetigu ya wi'i bu'eri wi'ipũ masãrẽ bu'ecũ niwĩ.

¹⁰ Pũã cũ'ma bu'enu'cũcã'cũ niwĩ. Tojo weerã ti di'ta Asiacjãrã tũ'ope'ticã'cãrã niwã Jesú ye quetire. Judío masã, ãpẽrã judío masã nitirã quẽ'rã mejãrõta tũ'ocãrã niwã cũ weresere.

¹¹ Pablo ti macãpũ nicã, Õ'acũ cũ me'rãta peje añuse wee'omujãcũ niwĩ.

¹² Tojo weegu Pablo cũ basu wa'aticã, ãpẽrã cũ ye su'ti bu'icjase tuweecũ'que su'tire, cũ ye nesurire miamujãcãrã niwã dutitirã tiro, wãtĩa sãjãno'cãrã tiropũ. Te me'rã dutitimi'cãrã yũ'rũamujãcãrã niwã. Wãtĩa sãjãno'cãrãrẽ cõ'awĩrõmujãno'cãrã niwã.

¹³⁻¹⁴ Titareta ãpẽrã masã wãtĩa cõ'awĩrõ sijari masã Éfesopũre etacãrã niwã. Na siete nicãrã niwã. Esceva wãmetigu põ'rã ni'cũ põ'rãta nicãrã niwã. Cũ ni'cũ judío masã pa'ia wiogu nicũ niwĩ. Na Jesure ãjõpeotimirã, Pablo weronojõ na quẽ'rã Jesú wãmerẽ pisurã, wãtĩarẽ cõ'awĩrõsĩ'rĩmicãrã niwã. Tojo weerã wãtĩa sãjãno'cãrãrẽ cõ'awĩrõrãtirã a'tiro nicãrã niwã:

—Wãtĩa mũsã masãpũre nirãrẽ wijaaduti'i Jesú, Pablo weresijagu wãme me'rã.

¹⁵ Na tojo nicã, wãtĩ narẽ yũ'ticũ niwĩ:

—Yũ'u Jesure masĩ'i. Pablo quẽ'rãrẽ masĩ'i. Mũsã pũrĩcãrẽ masĩtisa'a. ¿Noanojõ niti mũsã? nicũ niwĩ.

¹⁶ Narẽ tojo níca be'ro masũ wãtĩ sãjãno'cũ na tiropũ bu'puquepejacũ niwĩ. Narẽ ãpũtũ paacũ niwĩ. Cãmida're, na ye su'tire paatũ'rẽpe'ocã'cũ niwĩ. Ni'cã pe'e narẽ paacã'cũ niwĩ. Na pe'e ne a'meticãrã niwã. Na su'ti marĩrã tojarãpũ ti wi'ipũ ní'cãrã omawija wa'acãrã niwã.

¹⁷ Ti macã Éfesopũ nirã judío masã, ãpẽrã judío masã nitirã nipe'tirã tũ'ose'sa wa'acãrã niwã tojo wa'asere. Tere tũ'oucũã, Jesure wiopesase me'rã wãcũseticãrã niwã.

¹⁸ Tojo weerã pãjãrã masã Jesure ãjõpeorã, masã na tũ'oropũ wereyũ'rũcãrã niwã na todũporopũ masãrẽ dojorẽseti'quere, na yai weronojõ niseti'quere.

¹⁹ Pãjãrã tojo wee'cãrã paperare na tenojõ bu'e'que turirire masã na ĩ'orõpũ ãjũãcõ'ape'ocãrã niwã. Te turiri wapa na ba'paqueocã, cincuenta mil niyeru kujiri wapabũjũse kujiri wapatiro wijacaro niwã.

²⁰ Tojo wee Jesure pãjãrã ãjõpeonemocãrã niwã. Cũ ye queti nipe'tiropũ se'sacaro niwã.

²¹ Be'ro Pablo wãcũcũ niwĩ: “Yũ'u Jerusalẽpũ tojaaguti. Topũ wa'agu, Macedonia, Acaya di'tapũ yũ'rũaguti. Jerusalẽrẽ cã'rõ niqũejo, yũ'rũaguti tja Romarẽ ĩ'asijagu wa'agu”, nicũ niwĩ.

²² Tojo weegu pũarã cãrẽ weetamurãrẽ Timoteo, Erastore Macedoniapũ o'óyũmũ'tãcũ niwĩ. Cũ pe'e Asia di'tapũta tojacã'cũ niwĩ.

Éfesopũ cumuca wa'a'que ni'i

²³ Titareta Pablo cũ Éfesopũ nicã, Jesure pãjãrã ãjõpeose ye bu'iri pũrõ cumuca wa'acaro niwã.

²⁴ Te cumucare wã'cõcũ niwĩ ni'cũ Demetrio wãmetigu. Cũ asipa'ase plata wãmetisere da'rari masũ nicũ niwĩ. Te asipa'ase me'rã Artemisa wãmetigore na ãjõpeose wi'seriacã queosere yee, duamujãcũ niwĩ. Artemisa na ãjõpeogo na yee'co

nico niwõ. Te wi'seriacãrẽ duarã Demetrio, ãpẽrã cũ me'rã da'raco'terã pajiro wapata'amujãcãrã niwã.

²⁵ Be'ro pãjãrã Jesure ãjõpeocã ï'agũ, cũ me'rãcjãrã, ãpẽrã na weronojõ da'rasetirãrẽ neocũocũ niwĩ. Na nẽrẽca be'ro narẽ nicũ niwĩ:

—Musã añurõ masĩ'i. Marĩ a'te da'rasetise me'rã añurõ wapata'a nicã'a.

²⁶ Musã quẽ'rã Pablo weresere tu'oña'ña. “Marĩ ãjõpeorã masã queose yee'cãrã catise cãorã mejẽta nima. Õ'acũ weronojõ nitima”, ni weresijagu weemi. Cũ tojo were'quere a'tocjãrã pãjãrã ãjõpeorã weema. A'tocjãrã dia'cũ ãjõpeosetirã weetima. Pãjãrã ãjõpeorã weema. A'ti di'ta Asiacjãrã quẽ'rã cũ weresere ãjõpeoma.

²⁷ Tojo weero marĩrẽ a'te wiopesabutia'a. Marĩ da'rasere masã ña'arõ wãcũrãsama. Tere duutirãsama. Apeye quẽ'rãrẽ marĩ ãjõpeono'gõ añubutiago ya wi'i mejõ nirĩ wi'i tojacã'rõsa'a. A'tocaterore Asiacjãrã, nipe'tirocjãrã core ãjõpeoma. Masã Pablo weresere ãjõpeorã, siape me'rã core ãjõpeodu'ucã'rãsama, nicũ niwĩ Demetrio.

²⁸ Na cũ tojo nicã tu'orã, uputu ua, caricũcãrã niwã:

—Artemisa Éfesocjãrã wiogo añubutiago nimo.

²⁹ ãpẽrã quẽ'rã tere tu'o, to nirã waroa añurõ caricũse'sa wa'acãrã niwã. Tojo caricũrãta Gayo, Aristarco wãmetirãrẽ ñe'e, sojaro me'rã wejewã'cãcãrã niwã pajiri wi'i ti macãcjãrã na nerẽrĩ wi'ipũ. Na Macedoniacjãrã Pablo me'rã sija'cãrã nicãrã niwã.

³⁰ Pablo quẽ'rã cũ basu masã pãjãrã tiropũ na me'rã ucũgũ wa'agu wa'asĩ'rĩmicũ niwĩ. ãpẽrã Jesure ãjõpeorã pe'e cãrẽ wẽjẽbosama nĩrã, ne du'uo'oticãrã niwã.

³¹ ãpẽrã quẽ'rã Asiacjãrã wiorã Pablo me'rãcjãrã queti o'ócãrã niwã cãrẽ:

—Masã pãjãrã wa'teropũ ne wa'aticã'to, ni queti o'ócãrã niwã.

³² Na topũ nerẽrã mejẽcã dia'cũ no'o na ãaro caricũma'acã'cãrã niwã. Na ¿de'ro weerãtirã a'topũ marĩ nerẽti? nisere ne masĩticãrã niwã.

³³ Na pãjãrã ti wi'ipũ nirĩ curata masã ï'orõpũ judío masã na acaweregũ Alejandro wãmetigure tuuquenu'cõcãrã niwã. To caricũrãrẽ wereato nĩrã tojo weecãrã niwã. Cũ tocã'rõta di'tamarĩato nĩgũ narẽ omocã me'rã weequeocũ niwĩ. Æsã judío masã bu'iri moo'o nisere weresĩ'rĩmicũ niwĩ. “Pablo cũ weresijase ãsã ye cjase mejẽta ni'i”, nisĩ'rĩmicũ niwĩ.

³⁴ Na cãrẽ judío masũ nimi ni ï'amasĩrã, ã'rĩ quẽ'rã Artemisare ãjõpeotisami nĩrã, maata ni'cãrõ me'rã caricũmajãcãrã niwã:

—Artemisa Éfesocjãrã wiogo añubutiago nimo. Pũa hora tere tojo caricũnu'cũcã'cãrã niwã.

³⁵ Be'ro ni'cũ ti macãcjãrã wiogupũ narẽ di'tamarĩcã weecũ niwĩ. Narẽ nicũ niwĩ:

—Marĩ a'ti macã Éfesocjãrã Artemisa añubutiago ãjõpeori wi'ire co'terã ni'i. Co queose ã'musepũ dijati'quere co'terã ni'i. Nipe'tirocjãrã a'tere masĩsama.

³⁶ “Musã tere co'terã niwe'e”, ne ni'cũ marĩrẽ nímasĩtisami. Tojo weerã musã uasere tocã'rõta du'uya. Diacjũ wãcũmũ'tãtimirã, ña'arõ weeticã'ña.

³⁷ ã'rã musã miiti'cãrã apeyenojõacã marĩ ãjõpeose wi'seri cjasere ne yajaticãrã niama. Marĩ ãjõpeogore yabiticãrã niama. Na weetimicã, musã narẽ mejõ waro miiticãrã niapũ.

³⁸ Demetrio, cũ me'rã da'rarã ãpẽrã masãrẽ weresãsi'rĩrã, marĩrẽ besewuaropũ weresãrã wa'ato. Te niatjeta na'irõ beseri masã beserã niama.

³⁹ No'o apeyenojõ musã uasere sãrĩsĩ'rĩrã, wiorã na a'ti macãcjãrãrẽ nerẽduticã, musã uasere ucũña.

⁴⁰ Ni'cãcã marĩ caricũ'quere romano masã wiorã “Marĩrẽ yũ'rũnu'cãrã weesama”, ni wãcũrãsama. Marĩ tojowarota caricũrõ bajuro caricũma'acãrã weepũ. Tojo weerã romano masã na weresãcã, marĩrẽ de'ro ni yũ'tita basiotisa'a, nicũ niwĩ Éfesocjãrã wiogu.

⁴¹ A'te ucūyapati, “Tocã'rõta ni'i”, nicu niwĩ. Cũ “Musã ye wi'seripu wa'aya” nicã tu'orã, wijaastepe'tia wa'acãrã niwã.

20

Pablo Macedonia di'tapu, Grecia di'tapu cũ sija'que ni'i

¹ Cumuca pe'tica be'ro Pablo Jesure ãjõpeorãrẽ werecasanu'cõgũti pijiocu niwĩ. Cũ wéréca be'ro narẽ we'eriti, wa'a wa'acu niwĩ Macedonia di'tapu.

² To cjase macãrĩpu yu'ruagu, tocjãrãrẽ cũ werese me'rã nemorõ wãcũtutuase o'onemowã'cãcu niwĩ. Tojo weewã'cã, ejacu niwĩ Grecia di'tapure.

³ Topu i'tia mujĩpũ tocjãrã me'rã tojacu niwĩ. Be'ro cũ Siriapu yucusu me'rã wa'aguti weemigũ, queti tu'ocu niwĩ judío masã mu'urẽ wẽjẽrãtirã weeama nise quetire. Tojo weegu “Mejãrõ yu'u a'tica ma'a Macedoniaputa wa'aguti tja”, ni wãcũcu niwĩ.

⁴ Cũ wa'acã, cũ me'rã wa'acãrã niwã Bereacjũ Sópater wãmetigu, Tesalónicacjãrã puarã Segundo, Aristarco wãmetirã. Tojo nicã Derbecjũ Gayo wãmetigu wa'acu niwĩ. Apĩ Timoteo, ãpẽrã Asiãcãrã puarã Tíquico, Trófimo wãmetirã wa'acãrã niwã. Be'ro Filipopure etawã. Yu'u quẽ'rã Luca Filipopu ní'cu wa'awu tja na me'rã.

⁵ Na ãsã duporo Filipopu ní'cãrã wijawã'cãwã. Ësãrẽ Troapu co'tecãrã niwã.

⁶ Pã bucuse me'rã morẽtica ba'ari bosenumu be'ro ãsã quẽ'rã Pablo me'rã narẽ sirutuwu Filipopu ní'cãrã. Tojo sirutuwã'cãrã, yucusu me'rã na wa'a'caroputa ãsã quẽ'rã wa'awu. Wa'a, ni'cãmocuse numurĩ be'ro Troapure ejawu. Topu ãsã me'rãcãrã ãsãrẽ põtẽrĩwã. Topure ni'cã semana tojáníwũ.

Pablo Troapu burudija wẽrĩ'cupure masõ'que ni'i

⁷ Soorinumu ñamipu põtẽrĩrãtirã nerẽwũ. Pablo põtẽrĩse duporo masãrẽ bu'ewĩ. Cũ ape numu wijaguti weeyugu, narẽ yoacã bu'ewĩ. Téé ñami decopu bu'edu'uwĩ.

⁸⁻⁹ Ësã i'tia casatiri wi'i bu'ica tucũpu nerẽwũ. Ti tucũpore peje sĩ'osepa niwũ. Ni'cũ ma'mu Eutico wãmetigu ventana sopepu dujiwĩ. Pablo yoacã ucūyucã, cãrẽ wuja ejayu'ruacarõ niwũ. Cũ cãrĩyu'rumajã wa'a, burudija wa'awĩ nucũcãpu. Ti tucũpu ní'cãrã cũ tiropu dija, cũ wẽrĩ'cupure wejewã'cõ dupowã.

¹⁰ Pablo quẽ'rã dijaa, mu'rĩque'a, cãrẽ paabu'a wejewã'cõwĩ. “Catimi yujupu. Wãcũque'titicã'ña”, niwĩ.

¹¹ Pablo cãrẽ masõca be'ro ãsã apaturi mujãwũ ti tucũputa tja. Cũ ãsãrẽ su'ori põtẽrĩse o'o, ucũnemowĩ tja téé bo'reste dijaticãpu. Be'ro weretojanu'cõ, wijaa wa'awĩ.

¹² Cũ wa'aca be'ro Eutico wẽrĩ'cupu masã'cure topu nerẽ'cãrã cũ ya wi'ipu miawã. Cũ masãcã, na pũrõ e'catise me'rã tojawã.

Pablo quẽ'rã Troapu ní'cãrã Mileto wãmetiri macãpu wa'a'que ni'i

¹³ Be'ro Pablo ãsãrẽ Troapu nirãrẽ diapu wa'ayudutiwĩ Asõ wãmetiri macãpu. Tojo weerã topu wa'awu. Pablo cũ wa'asĩ'rĩ'caronojõta ma'apu wa'acu niwĩ.

¹⁴ Ësã cãrẽ Asõpu bocaaja, cũ ãsã me'rã diapu wa'awĩ. Be'ro tja ãsã Mitilene wãmetiri macãpu wa'awu.

¹⁵ Topu eja, ape numu yu'ruawu Quío wãmetiri nucũrõ pu'topu. Topu cãrĩ, ape numu yu'ruawu tja. Yu'ruaa, ejawu Samos wãmetiri nucũrõpore. To yu'ruaa, ejawu Trogilio wãmetiri macãpu tja. Topu cãrĩwũ. Ape numu wa'a, ejawu Mileto wãmetiri macãpu.

¹⁶ Asiapure yoacã nisĩ'rĩtigu, “Éfesore diacjũ yu'ruarã”, niwĩ Pablo. Cũ so-jayu'ruawĩ. Apetero weegu cãrẽ basiocãma, Pentecosté bosenumu duporo maata Jerusalẽpore niyusĩ'rĩtojawĩ.

Pablo Éfesocjārã Jesure êjõpeorãrẽ sũ'ori nirãrẽ weretuo'que ni'i

17 Miletopũ nígũta, Éfesocjārã Jesure êjõpeorãrẽ sũ'ori nirãrẽ Pablo queti o'owĩ:

—Topure wa'awe'e. A'topũ yũ'ure põtẽrĩ ucũrã a'tia, nío'owĩ.

18 Na etacã ì'a, narẽ niwĩ:

—Mũsã añurõ masĩ'i yũ'ũ mũsã wa'teropure weeseti'quere. Yũ'ũ ne waro Asiapũ etagũ weesetinũ'cã'quere, téé yũ'ũ nituogupũ weeyapada'reo'quere mũsã añurõ masĩsa'a.

19 Yũ'ũ marĩ wiogũ dutiro weeri masũ nígũ, “Yũ'ũ masĩrõ me'rã ucũ'u”, ne nitiwũ. Masã Jesure êjõpeoticã uticãti. Yũ'ũre judío masã na wẽjẽsĩ'rĩ wapacã, yũ'ũ pi'eticãti.

20 Yũ'ũ mũsã nerẽwũaropũ, no'o mũsã ye wi'seripũ mũsãrẽ weetamusenojõrẽ ya'yiotiwũ. Werepe'ocã'wũ.

21 Judío masãrẽ, judío masã nitirã quẽ'rãrẽ a'tiro werewũ: “Mũsã ña'arõ weesetisere bujaweti ducayuya. Jesú marĩ wiogũre êjõpeoya”, niwũ.

22 Yũ'ũ ni'cãrõacã Jerusalẽpũ wa'agũ wee'e Espiritu Santu yũ'ũre duti'caronojõta. Topũ yũ'ũre de'ro wa'aro wa'arosa'a. Masĩtisa'a.

23 A'te dia'cũrẽ masĩ'i. Nipe'tise macãrĩpũ yũ'ũ wa'asetirinũcũ Espiritu Santu yũ'ũre werewĩ: “Masã mũ'urẽ bu'iri da'reri wi'ipũ sõrõ, mũ'urẽ pi'eticã weerãsama”, ni wereyuwĩ.

24 Na yũ'ũre “Tojo weerãsama” nimigũ, wãcũque'tiwe'e. Yũ'ũ catiri Ʃmũcore ma'iwe'e. Marĩ wiogũ Jesú cũ da'rase cũu'que pũrĩcãrẽ pe'osĩ'rĩsa'a. Õ'acũ masã nipe'tirãrẽ ma'imi nise quetire weredutiwĩ yũ'ũre.

25 »Yũ'ũ mũsã tiropũ nígũ, Õ'acũ nipe'tirã wiogũ nimi nise quetire weresijawũ. Ni'cãrõacãrẽ “Mũsã ne ni'cũ yũ'ũre ì'anemosome majã”, ni tũ'oña'sa'a.

26-27 Yé bu'iri nisome mũsã Ʃmũsepũ wa'aticã. Yũ'ũ mũsãrẽ te niatjereta werepe'ocã'wũ. Nipe'tise Õ'acũ mũsãrẽ wereduti'quere ne cã'rõacã ya'yiotiwũ.

28 »Mũsã basu pe'e co'teya. Éfesopũ tojaarã, ãpẽrã Espiritu Santu mũsãrẽ co'tedutino'cãrã quẽ'rãrẽ co'teya. Õ'acũ macũ wẽrĩse me'rã na quẽ'rã marĩ weronojõta cũ põ'rã nima. Tojo weerã narẽ oveja co'terã na yarã ovejare añurõ co'terã weronojõta añurõ co'teya.

29 Yũ'ũ wa'áca be'ro ãpẽrã nisoori masã a'tirãsama. Yaiwa ovejare ba'a'caro weronojõ mũsã Jesure êjõpeomi'quere pe'ticã weesĩ'rĩrãsama.

30 Mũsã tiro nirã quẽ'rã Jesure êjõpeorãrẽ na bu'ese pe'ere sirutuato nĩrã nisoose wã'cãrãsama.

31 Tojo weerã mũsã na nisoori nĩrã, añurõ co'teya. Wãcũña. I'tia cũ'ma Ʃmũcori, ñamirĩ nipe'tirã mũsã nirãnũcũrẽ utise me'rã bu'ewũ.

32 »Ni'cãrõacãrẽ majã mũsãrẽ co'teato nígũ yũ'ũ Õ'acũrẽ sẽrĩbosacũugũti. Cũ ye cjase quetire tũ'orã, mũsã masĩrãsa'a Õ'acũ masãrẽ ma'isere. Cũ mũsãrẽ tutuacã weegũsami. Õ'acũ “Nipe'tirã yũ'ũ bese'cãrãrẽ añuse o'ogũti”, nicũ niwĩ. Cũ ní'caronojõta mũsãrẽ o'ogũsami.

33 Yũ'ũ ne Ʃotiwũ ãpẽrã ye niyerure, na ye su'tire.

34 Mũsã añurõ masĩ'i. Yũ'ũ basu da'rase wapa me'rã nipe'tise yũ'ũ, yũ'ũ me'rãcãrã Ʃasenojõrẽ bocawũ.

35 Yũ'ũ tojo wéégũ, ãpẽrãrẽ weetamusere mũsãrẽ ì'owũ. Marĩ tojo da'ratjĩarãta, pajasecuorãrẽ weetamurõũa'a. Wãcũña Jesú marĩ wiogũ cũ ní'quere. “Apeyenojõ o'ogu pe'e ñe'egũ nemorõ e'catisami”, nicũ niwĩ Jesú, ni weretuwĩ Pablo Éfesocjārã Jesure êjõpeorãrẽ sũ'ori nirãrẽ.

36 A'tere tojo nitojanũ'cõ, Pablo na nipe'tirã me'rã ejaque'a, ñubuewĩ.

37 Ñubuetoja, na nipe'tirã utitjĩarã, pũrõ ma'ise me'rã cãrẽ paabũ'a, we'eritituwã.

³⁸ Na “Mūsā yu'ure ĩ'anemosome majā” nicā tu'o'cārā nitjīarā, pūrō bujawetirā tojawā. Be'ro cūrē peta yucusurpu ba'pati tuusoowā.

21

Pablo Jerusalēpu wa'a'que ni'i

¹ Éfesocjārā Jesure ějōpeorārē su'ori nirārē we'eritituo, yucusu a'medo'cawujopu mujāsājāa, wa'a wa'awu. Wa'a, diacjū pē'a ejawu Cos wāmetiri macāpu. Topu cārī, ape nūmu yu'rūawu Roda wāmetiri macāpu. Ti macārē yu'rūaa, ejawu Pátara wāmetiri macāpu tja.

² Toputa ũsā apewu me'rā Fenicia tiro wa'apjupu mujāsājāa, wa'a wa'awu.

³ Wa'a, Chipre nūcūrōrē ĩ'awā'cā, ti nūcūrō cūpe pe'e tojawu. To yu'rūaa, Siria di'tapure etawu. Eta, Tiro wāmetiri macāpu majāwū. Topu tiwu da'rarā apeque na duredijocā, ũsā quē'rā tiwupu sāña'cārā dijaawu.

⁴ Topu ũsā Jesure ějōpeorārē bocaejawu. Na me'rā ni'cā semana tojáníwū. Na Espíritu Santu masise o'ono'cārā Pablōre “Mū'u Jerusalēpu wa'aticā'ña mū'arē wējērī”, ni werewā.

⁵ Na tojo nimicā, ũsā “Ticuse nūmurī tojarāti” níca be'ro wa'a wa'awu tja. ũsārē nipe'tirā, na nūmosānumia, na pō'rā ba'patitowā petapu. ũsā nipe'tirā nūcūporopu ejaque'a, Ő'acūrē ñubuewu.

⁶ Ñubuetōja we'eriti, ũsā yucusurpu mujāsājāwū. Na pe'e quē'rā na ye wi'seripu tojaa wa'awā.

⁷ ũsā Tiro wāmetiri macāpu ní'cārā yu'rūaa, etawu tja Tolemaida wāmetiri macāpu. Topu Jesure ějōpeorārē añuduti, ni'cā nūmu na me'rā tojawu.

⁸ Ape nūmu yu'rūaa, etawu tja Cesareapure. Topure eta, ũsā Felipe Ő'acū ye queti werecusiagu ya wi'ipu cārīwū. Cū me'rā topu tojacā'wū. Felipe toduporo Jerusalēpure āpērā seis me'rā ba'ase etiacju na besecū'cu niwī.

⁹ Cū me'rā cū pō'rā numia ba'paritirā numia marāpusumua moorā niwā. Na Ő'acū cū ucū'quere wereturiari masā niwā.

¹⁰ ũsā pejeti nūmurī níca be'ro ni'cū Judeacjū Agabo wāmetigu etawī. Cū Ő'acū ucū'quere wereturiari masū niwī.

¹¹ ũsā tiro eja, Pablo ya da ejerituri dare mii, cū basu cū ye omocārī, cū ye du'pocārīpu du'tewī. Du'tetoja, ũsārē niwī:

—Espíritu Santu a'tiro niami yu'ure: “Mū'u a'ti da me'rā du'te'caro weronojō judío masā Jerusalēpu a'ti da wiogure du'terāsama. Na judío masā nitirārē o'orāsama cūrē ña'arō weedutirā”, niami Espíritu Santu, niwī Agabo.

¹² Cū tojo nicā tu'orā, ũsā, āpērā Cesareacjārā Pablōre “Ne Jerusalēpu wa'aticā'ña”, nimiwū.

¹³ Cū pe'e ũsārē niwī:

—Mūsā ne utiticā'ña. Yu'ure tojo wéerā, uputu bujawetise o'orā wee'e. Na yu'ure du'tesī'rīcā, yu'u narē “Du'teticā'ña”, nisome. Jerusalēpu na yu'ure Jesú ye bu'iri wējēsī'rīcā, yu'u e'catise me'rā wērīgūti, niwī Pablo.

¹⁴ ũsā cūrē de'ro cā'mota'amasīti, Ő'acū cū de'ro uaro weeato nírā tojo du'ucā'wū.

¹⁵ To be'ro ũsā, ũsā ye dure, Jerusalēpu wa'a wa'awu.

¹⁶ Āpērā pejetirā to Cesareacjārā, Jesure ějōpeorā ũsārē ba'patiwā'cāwā. Ni'cū na me'rā Mnasō wāmetigu yoacā Jesure ějōpeosetigu Chipre nūcūrōcjū niwī. ũsā cū ya wi'ipu Jerusalēpure cārīrā wa'awu.

Pablo Jerusalēpu Santiago, āpērā Jesure ějōpeorā su'ori nirā me'rā ucū'que ni'i

¹⁷ ũsā Jerusalēpure etacā, ũsārē Jesure ějōpeorā e'catise me'rā pōtērīwā.

¹⁸ Ûsã etáca nũmũ ape nũmũ pe'e Pablo Santiagore ï'agũ wa'agu, ùsã me'rã wa'awĩ. Topũre nipe'tirã Jesure ãjõpeorãrẽ sũ'ori nirã cũ me'rã niwã.

¹⁹ Pablo narẽ añudutitoja, judío masã nitirã tiropũ nipe'tise Õ'acũ cũ me'rã wee'quere ni'cãrẽ tenucũ wereburowĩ.

²⁰ Narẽ tojo ni wéréca be'ro Õ'acũrẽ na e'catise o'owã. Be'ro Pablöre niwã:

—Mũ'u añurõ masĩsa'a. Pãjãrã waro judío masã Jesure ãjõpeorã nima. Na Moisé cũ duti'quere nipe'tirãrẽ pũrõ weedutirã weema.

²¹ Æpẽrã masã a'tiro ni ucjama mũ'urẽ. “Mũ'u judío masã nitirã ya di'tapũ nígũ, judío masã topũ nirãrẽ Moisé duti'quere weedutitiaporo. Na põ'rã õ'récjũ yapa caserore yejecõ'adutitiaporo. Tojo nicã marĩ judío masã weesetisenõjõ quẽ'rãrẽ weedutitiaporo”, tojo ni ucjama ãpẽrã mũ'urẽ.

²² Na mũ'u a'topũ ejaupũ nise quetire tu'orã, nerẽrãsama. To pũrĩcãrẽ ¿de'ro weesĩ'rĩsari?

²³ Mũ'u a'tiro weecã, añubosa'a. Æmũa ba'paritirã nima a'tore. Na Õ'acũrẽ “Apeyenojõ tojo weerãti”, nicãrã niama.

²⁴ Na me'rã mũ'u Õ'acũ wi'ipũ wa'aya. Na Moisé duti'caronojõta weerã weema. Na ña'arõ niseti'quere Õ'acũ na me'rã añurõ e'catidutirã dũcayurã weema. Mũ'u quẽ'rã na weronojõta weeya. Nipe'tise wa'icũrã na Õ'acũrẽ ùjũamorõse wapare narẽ mũ'u wapayebosaya. Mũ'u tojo wéeca be'ro na poarire seecõ'adutirãsama. Nipe'tirã judío masã mũ'u tojo weecã, mũ'urẽ queti “Tojo nima'acãrã weepã”, nirãsama. “Cũ quẽ'rã Moisé duti'quere añurõ weegũ nimi”, nirãsama.

²⁵ »Ûsã sõ'onícateropũ Jesure ãjõpeorã judío masã nitirãrẽ papera dutiri pũrĩ ojatojawũ na weeatjere. Wa'icũ di'i ãpẽrãnojoõrẽ Õ'acũ mejõtare ãjõpeorã na wẽjẽ ùjũamorõ ñubuepeo'quere ba'adutitiwũ. Nipe'tirã wa'icũrã ye díre, wa'icũrã na wãmũta ãrũasure'cãrãnojoõrẽ ba'adutitiwũ. Æpẽrãrẽ a'metãrãdutitiwũ na nũmosãnumia, na marãpũsumũa nitirãrẽ, ni ojao'owũ judío masã nitirãrẽ, niwã Jesure ãjõpeorã sũ'ori nirã Pablöre.

²⁶ Pablo pe'e “Jau”, niwĩ.

Tojo weegũ sõ'onícãrã ba'paritirãrẽ miaa, ape nũmũ pe'e na ña'arõ niseti'quere du'u dũcayurã wa'arã Õ'acũ wi'ipũ wa'awã. Ti wi'i Õ'acũ wi'ipũ sãjãa, Pablo pa'ire werecu niwĩ:

—Ni'cã semana dũ'sa'a ã'rã ña'arõ niseti'quere du'u dũcayuatjo. Nitũori nũmũrẽ na masãnucũ ovejare wẽjẽ o'orãsama Õ'acũrẽ, nicũ niwĩ Pablo.

Pablöre Õ'acũ wi'i po'peapũ nigũrẽ ñe'e wijaa'que ni'i

²⁷ Na ña'arõ niseti'quere dũcayu, na añurõ tu'ajaboro ãpẽrã judío masã Asiãcãrã Pablöre cũ Õ'acũ wi'ipũ nicã ï'acãrã niwã. Cũrẽ ï'arã, ãpẽrã masã ti wi'ipũ nirãrẽ uarosãjãcã weecãrã niwã. Na cũrẽ ñe'ea, caricũcãrã niwã:

²⁸ —Ûsã acawererã, ùsãrẽ weetamurã a'tia. Ærĩta nimi nipe'tiro marĩrẽ ña'arõ ucũse me'rã dojorẽcusi'a'cũ. Cũ “Judío masã ña'a nima”, nicusiami. “Moisé cũ duti'que wapamarĩ'i”, nimi. A'ti wi'i Õ'acũ wi'i quẽ'rãrẽ “Ña'a ni'i”, ni bu'ecusiagu weemi. Apeyema tja griego masãrẽ a'ti wi'ipũre miisãjãtiapĩ. Judío masã nitirã griego masã a'ti wi'ipũre de'ro sãjãtita basiowe'e. Cũ a'tiro wéegũ, a'ti wi'i ña'ase marĩrĩ wi'ire dojorẽgũ weepĩ, ni weresãcãrã niwã.

²⁹ Na todũporo Éfesocjũ judío masã nitigu Trófimo wãmetigure Pablo me'rã nicã ï'acãrã niwã macãpũ. Tojo ï'a'cãrã nitjãrã, na “Cũrẽ Õ'acũ wi'ipũ miisãjãapĩ”, ni wãcũcãrã nimiwã.

³⁰ Na tojo nicã tã'orã, ti macãcjãrã nipe'tirã uarosãjãwã. Tojo weerã sojaro me'rã na omasãjãa, Pablo tiropu eja, cãrẽ ñe'e, Ô'acũ wi'ipu nigũrẽ wejewijaawã te sope pu'topu. Be'ro maata ti wi'i soperire añurõ bi'acã'wã cũ ti wi'ipu du'ti sãjãrĩ nĩrã.

³¹ Na Pablõrẽ wẽjẽrãtirãpu weemiwã. Na wẽjẽsĩ'rĩrĩ cura ãpẽrã masã surara wiogupure wererã wa'acãrã niwã. A'tiro nicãrã niwã:

—Nipe'tirã a'ti macã Jerusalẽcjãrãrẽ cumuca wa'aro weepu, ni werẽcãrã niwã surara wiogupure.

³² Cũ te quetire tã'ogu, cũ yarã surarare nerẽduti, ãpẽrã cũ me'rãcjãrã wiorã quẽ'rãrẽ neo, omawã'cãticãrã niwã na tiropu. Be'ro na tojo a'ticã ã'arã, Pablõrẽ paami'cãrã paadu'ucã'wã.

³³ Be'ro surara wiogu Pablo pu'topu wa'a, cũ yarã surarare ñe'eduti, pu da cõme dari me'rã dũ'tedutiwĩ. Tojo weetõjaca be'ro masãrẽ “¿Noa niti ã'rĩ? ¿De'ro weeati?” ni sãrĩtiña'wĩ.

³⁴ Cũ tojo nicã, masã pe'e apĩ mejẽcã, ãpẽrã quẽ'rã mejẽcã no'o ñaro caricũma'acã'wã. Tojo weegu surara wiogu pe'e ne diacjũ tã'oejatiwĩ. Tojo tã'oti, cũ yarã surarare miadutiwĩ na surara nĩrĩ wi'ipu.

³⁵⁻³⁶ Na topu cãrẽ miacã, pãjãrã masã narẽ sirutuwã. Sirutu, pũrõ caricũwã:

—Cãrẽ wẽjẽña, niwã. Tojo weerã surara na ya wi'i sope pu'to mũjãrõtiro ejarã, masã “Cãrẽ wẽjẽña” nicã tã'orã, surara Pablõrẽ miuwãmũjãwã.

Pablo surara wiogu me'rã cũ ucũ'que ni'i

³⁷ Ti wi'ipu eja, cãrẽ o'osõrõrãtirã weeri cura Pablo surara wiogure griego ye me'rã “Yũ'u mũ'u me'rã ucũsĩ'rĩsa'a”, nicu niwĩ. Cũ ucũcã tã'ogu, surara wiogu pe'e “¿Mũ'u griego yere masĩti?”

³⁸ ¿To pũrĩcãrẽ cãrũ sõ'onĩcu Egiptocjũ masãrẽ neocũu weetjãgũ, romano masã wiorã me'rã a'mewẽjẽ'cu mejẽta niti? Pãjãrã wẽjẽrĩ masãrẽ ba'paritisetiri mil nĩ'cãrãrẽ cũ yucu marĩrõpu miacũ niwĩ. ¿Mũ'u cũ mejẽta niti?” ni sãrĩtiña'cu niwĩ Pablõrẽ.

³⁹ Pablo cãrẽ yu'ticu niwĩ:

—Niwe'e. Yũ'u judío masũ, Tarso wãmetiri macãcjũ ni'i. Tarso mejõ nĩrĩ macã mejẽta ni'i Cilicia di'tapure. Yũ'u ã'rã masã me'rã ucũsĩ'rĩsa'a, nicu niwĩ.

⁴⁰ Cũ tojo nicã tã'ogu, surara wiogu “Jau. Ucũña”, ni yu'ticu niwĩ. Tojo weegu Pablo mũjãrõpu nu'cũgũta, omocã me'rã masãrẽ di'tamarĩdutiwĩ. Na di'tamarĩcã ã'a, Pablo masãrẽ na ye hebreo ye me'rã ucũwĩ.

22

¹ —Yũ'u acawererã, yu'ure tã'oya. Yũ'u mũsãrẽ yé cjasere weregũti mũsã yu'ure “Bu'iri moomi” niato nĩgũ, niwĩ.

² Be'ro Pablo na ye hebreo me'rã ucũcã tã'orã, nemorõ di'tamarĩawã. Pablo narẽ niwĩ:

³ —Yũ'u judío masũ ni'i. Cilicia di'tacjũ, ni'cã macã Tarso wãmetiri macãpu bajuawu. A'ti macã Jerusalẽpu añurõ masãtu'ajanu'cõwũ. Yu'ure bu'e'cu Gamalie niwĩ. Moisé marĩ ñecũsumuarẽ duti'quere nipe'tisere bu'epe'ocã'wũ. Mũsã a'tocaterore Ô'acũ cũ duti'quere weesetironojõta yu'u quẽ'rã añurõ tojota weewu.

⁴ Yũ'u toduporopure Jesure ãjõpeorãrẽ ña'arõ weecũcãti. Ejeripõ'rã añucãti téé no'o ãpẽrãrẽ wẽjẽtu'ajanu'cõgũpu. Æmua, numiarẽ ñe'e, narẽ bu'iri da'reri wi'ipu sõrõmũjãdutiãti.

⁵ Pa'ia wiogu, nipe'tirã judío masã wiorã “Tojota weewĩ cũ”, ni masĩsama. Náta yu'ure papera apobosatjãrã o'ówã Damascocjãrã judío masã marĩ acawererãrẽ. Yũ'u ti pũrĩ me'rã Damascocjãrã Jesure ãjõpeorãrẽ ñe'egũ wa'amuwũ. A'ti macã Jerusalẽpu narẽ miiti, bu'iri da'regũti nĩgũ, tojo weemiwũ.

Pablo cũ đucayuse quetire masãrẽ were'que ni'i

⁶ »Damascopu yu'u ejaguti weeri cura dajaritero nicã wãcũña marĩrõ u'musepu bupo ya'baro weronojõ yu'u tiro asistedijati bo'reyua wa'awu.

⁷ Tojo wa'acã, yu'u nucũcãpu buruque'a wa'acãti. To be'roacã ni'cũ yu'ure ucũcã tu'owu. “Saulo, ¿de'ro weegu yu'ure ña'arõ weegu weeti?” niwĩ.

⁸ »Tere tu'o, yu'u cũrẽ yu'tiwu: “¿Noa niti mu'u?” niwũ.

»Cũ pe'e “Yu'u Jesú, Nazarecjũ, mu'u ña'arõ weesĩ'rĩ wapagú ni'i”, niwĩ.

⁹ Yu'u me'rã wa'a'cãrã quẽ'rã te asistesere ñ'acãrã niwã. Tere ñ'arã, ucuu wa'acãrã niwã. Yu'ure cũ ucũ'que pe'ere tu'oticãrã niwã.

¹⁰ Jesú tojo nicã tu'o, “Yu'u wiogu ¿de'ro weegusari?” ni sãrĩtiña'wũ cũrẽ.

»Cũ yu'ure yu'tiwĩ: “Wã'cãnu'cãña. Wa'aya Damascopu. Topu mu'urẽ ni'cũ weregusami nipe'tise yu'u mu'urẽ weedutiatjere”, nío'owĩ.

¹¹ Yu'ure cũ asiste'que ne caperi bajuticã weecãti. Tojo weerã yu'u me'rãcjãrã Damascopu su'ori wa'arã, yu'ure tãawã'cãwã.

¹² »Ti macãpũre ni'cũ Ananía wãmetigu, Moisé duti'quere weenu'cũrĩ masũ niwĩ. Nipe'tirã judío masã Damascopu nirã cũrẽ “Añugũ nimi”, ni ñ'awã.

¹³ Yu'u ti macãpu etãca be'roacã Ananía yu'ure ñ'agũ ejawĩ. Cũ yu'ure niwĩ: “Saulo, mu'u apaturi ñ'agũsa'a tja.” Cũ tojo nirĩ curata yu'u apaturi ñ'acãti tja. Tojo wa'acã, cũrẽ ñ'awũ yu'u tiro nu'cũgũrẽ.

¹⁴ »Be'ro yu'ure niwĩ: “Õ'acũ marĩ ñecũsumua ãjõpeo'cu daporopu mu'urẽ besecu niwĩ. Õ'acũ cũ uaro mu'urẽ masĩato ni, cũucu niwĩ. Tojo nicã cũ macũ Jesú ña'ase moogũrẽ ñ'a, cũ ucũsere tu'oato nĩgũ cũucu niwĩ.

¹⁵ Nipe'tirãrẽ nipe'tiropu mu'u ñ'a'quere, mu'u tu'o'quere Jesú ye quetire mu'u werecusiagu wa'agusa'a.

¹⁶ ¿Ñe'enojõ pe'e basioweti mu'urẽ? Basio'o pũrĩcã. Wãmeyedutiya. ‘Yu'u Jesure ãjõpeo'o, yu'u ña'arõ wee'quere acobojoya’, ni sãrĩña Õ'acũrẽ”, niwĩ yu'ure Ananía.

Pablo judío masã nitirã tiropu Õ'acũ cũrẽ wa'aduti'quere were'que ni'i

¹⁷ »Tojo wa'ãca be'ro yu'u Damascopu ni'cu tojãtiwu a'ti macã Jerusalẽpu. Tojata, ñubuegu wa'awu Õ'acũ wi'ipu.

¹⁸ Yu'u ñubueri cura cãrĩtimigũ quẽ'ese weronojõ Jesure ñ'acãti. Jesú yu'ure niwĩ: “Quero a'ti macã Jerusalẽrẽ wijayã. A'ti macãcjãrã yé quetire mu'u weresijacã, ne ãjõpeosome”, niwĩ.

¹⁹ »Yu'u tere tu'o, cũrẽ niwũ: “Yu'u wiogu, na añurõ masĩsama yé cjasere. Nipe'tise judío masã na nerẽse wi'serinucũ mu'urẽ ãjõpeorãrẽ a'masãjãa, narẽ ñe'e, bu'iri da'reri wi'ipu cũu, paapecũuwũ.

²⁰ Esteba mu'u ye queti were'cure na wẽjẽrĩ curare yu'u quẽ'rã topũta ñ'anucũwũ. Na ye su'ti bu'icjasere co'tebosawu. ‘Añurõ wéerã, tojo weebata'ma’, ni wãcũsetinu'cũwũ”, ni werewu Jesure.

²¹ »Jesú yu'ure niwĩ: “Wa'aya. Yu'u aperopu yoaropu o'óguti wee'e mu'urẽ judío masã nitirã tiropu”, niwĩ.

²² A'tota Pablo ucũsere tu'otuwã. Cũ “Yu'ure ‘Judío masã nitirã tiropu wa'aya’ niwĩ” nicã tu'orã, uputu caricũwã:

—Cũrẽ wẽjẽña, ni caricũwã.

²³ Caricũnemo, na uasere ñ'orã, na ye su'ti bu'icjasere doqueomujã, di'ta marãrĩrẽ õrẽ wẽestequemorõmujãwã.

Pablo surara tiropu weeseti'que ni'i

²⁴ Na tojo weecã ĩ'agũ, surara wiogu Pablöre o'osöröcã'dutiwĩ na ya wi'i po'peapu. Sörötojanũ'cõ, “¿De'ro weerã tocã'rõ caricũti?” ni masĩsĩ'rĩgũ Pablöre tãrãgũtigũ ðũ'teduticũ niwĩ.

²⁵ Na ðũ'téca be'ro Pablo surara wiogu to co'tegure nicũ niwĩ:

—¿Musã romano masãrẽ bu'iri besemu'tãtimirã, tãrãta basioti? Basiotisa'a. Romano masãrẽ dutise tojo weedutitisa'a, nicũ niwĩ.

²⁶ Cũ tojo nicã tu'ogu, surara cũrẽ dutibutiagu pe'ere weregũ wa'acũ niwĩ:

—Mu'ũ añurõ weepa sĩ'irẽ. Romano masũta niami cũ, nicũ niwĩ cũ wiogupure.

²⁷ Cũ tojo nicã, surara wiogu Pablo tiropũ wa'a, cũrẽ “¿Nirõta romano masũ niti?” ni sãrĩtiña'cũ niwĩ.

Pablo yũ'ticũ niwĩ:

—Ëũ, romano masũta ni'i, nicũ niwĩ. Cũ tojo nicã tu'ogu,

²⁸ surara wiogu pe'e nicũ niwĩ:

—Yũ'ua niyeru pajiro wapayewũ romano masũ nisere sãjãgũtigũ, nicũ niwĩ.

Pablo pe'e “Yũ'ũ pũrĩcã maata wĩ'magũpũta bajua'cũ niwũ romano masũ nisere”, nicũ niwĩ.

²⁹ Cũ tojo nicã, cũrẽ tãrãbo'cãrã uiwijaa wa'acãrã niwã. Na surara wiogu quẽ'rã “Romano masũrẽ ðũ'tedutiasũ” nitĩjãgũ, uia wa'acũ niwĩ.

Pablo judío masã wiorã tiropũ cũ ní'que ni'i

³⁰ Surara wiogu ape numũ pe'e ¿de'ro weerã cũrẽ weresãpari? ni masĩsĩ'rĩgũ, pa'ia wiorã, ãpẽrã nipe'tirã judío masã wiorãrẽ nerẽduticũ niwĩ. Tojo weegũ Pablöre na ðũ'te'que cõme darire pãa, na wiorã tiropũ pijiwã'cãcũ niwĩ.

23

¹ Pablo wiorãrẽ ĩ'agũta ĩ'a, narẽ nicũ niwĩ:

—Nipe'tiro yũ'ũ catiro põtëorõ Õ'acũ cũ ĩ'orõpũ nipe'tise cũ uaro weenu'cũcã'a. Tojo weegũ yũ'ũ wãcũque'tiro marĩrõ nicã'a, nicũ niwĩ.

² Cũ tojo nicã tu'ogu, Ananía pa'ia wiogu Pablo tiro nu'cũrãrẽ cũ ucũsere tu'osĩ'rĩtigũ, ɯseropũ paaduticũ niwĩ.

³ Tojo weecã ĩ'agũ, Pablo Ananíarẽ nicũ niwĩ:

—Mu'ũ weeta'sasepijagu ni'i. Õ'acũ mu'ũrẽ bu'iri da'regusami. Mu'ũ Moisé duti'que me'rã yũ'ũre queoro besegu wee'e ¿nimiti? Mu'ũ tojo weemigũta, ãpẽrãrẽ yũ'ũre paadutigu, queoro weewe'e. Moisé cũ duti'quere yũ'rũnũ'cãgũ wee'e, nicũ niwĩ Pablo cũrẽ.

⁴ Cũrẽ tojo nicã, cũ tiro nu'cũrã pe'e Pablöre nicãrã niwã:

—A'tiro ña'arõ ucũticã'rõua'a pa'ia wiogu Õ'acũ bese'cure, nicãrã niwã.

⁵ Tere tu'ogu, Pablo narẽ nicũ niwĩ:

—Acawererã, cũ pa'ia wiogu nisere yũ'ũ masĩtiasũ. Masĩgũ pũrĩcã, tojo nitiboapã. Õ'acũ ojãca pũrĩpũ a'tiro ni ojano'caro niwũ: “Macã wiogure ña'arõ ucũco'teticã'ña”, niwũ, nicũ niwĩ Pablo.

⁶ Topũ nirã pũa curua nicãrã niwã. Saduceo masã, fariseo masã nicãrã niwã. Narẽ ĩ'agũ, ɯpũtu caricũbocure ucũcũ niwĩ:

—Acawererã, yũ'ũ quẽ'rã fariseo curuacjũta ni'i. Yũ'ũ pacũ quẽ'rã cũta nimi. Masã wẽrĩ'cãrã be'ropũ masãsere yũ'ũ ëjõpeo'o. Tereta yũ'ũre ni'cãrõacãrẽ beserã weema, nicũ niwĩ.

⁷ Cũ tojo nicã, maata fariseo masã saduceo masã me'rã na basu wẽrĩ'cãrãpũ masãse cjasere a'merĩ ðũ'sasocãrã niwã. Tojo weerã na nerẽrĩ wi'ipũta ni'cãrõ me'rã nisetimi'cãrã a'merĩ ðũcawatia wa'acãrã niwã.

⁸ Saduceo masã “Masã wẽrĩ'cãrãpũ masãsome. Õ'acũrẽ wereco'terã, wãtĩa quẽ'rã marĩma”, ni ëjõpeocãrã niwã. Fariseo masã pe'e a'tiro ëjõpeocãrã niwã: “Masã

wērī'cārāpū masārāsama. Ō'acūrē wereco'terā, wātīa quē'rā nima", ni ējōpeocārā niwā. A'te ējōpeose me'rā du'sasocārā niwā.

⁹ Na ɸpʉtʉ caricū, ni'cārērā Moisé duti'quere bu'eri masā fariseo curuacjārā wā'cānʉ'cā, nicārā niwā:

—Ā'rīrē ne bu'iri ña'ase bocawe'e. Apetero weegu Ō'acūrē wereco'tegu ucūgū ucūapī Damasco wa'ari ma'apū. Tojo weerā marī Ō'acūrē yu'rʉnʉ'cābosa'a nírā, cūrē mejēcā niticārā.

¹⁰ Na ɸpʉtʉ caricū du'sasocā ĩ'agū, surara wiogu Pablora wējērī ni uigu, cū yarā surarare nicū niwī:

—Pablo tiropū wa'a, cūrē pijiwā'cāña marī nirī wi'ipū, nicū niwī.

¹¹ Ape nʉmʉ ñamipū Jesú Pablo tiropū bajua, cūrē ucūcū niwī:

—Mʉ'u wācūtutuaya. A'ti macāpū yé quetire ucū'caronojōta Romapū wa'agu quē'rā, tojota ucūña, nicū niwī.

Judío masā Pablora wējēsī'rīmi'que ni'i

¹² Cū tojo nīca ñami ape nʉmʉ āpērā judío masā ya'yioropū Pablora wējērā nírā, nerē apoyucārā niwā. A'tiro nicārā niwā:

—Ni'cācā me'rā Pablora wējētimirā, ne cārōacā ba'ati, sī'rīti weerā. Cūrē wējētojarāpū ba'a, sī'rīrā. Wējētimirā, ba'a, sī'rīcāma, Ō'acū marīrē bu'iri da'reato, ni apoyucārā niwā.

¹³ Tojo ucūrā cuarenta yu'rʉoro nicārā niwā.

¹⁴ Na tojo ni ucū apóca be'ro pa'ia wiorā, āpērā judío masā bucurā tiropū wa'a, narē nicārā niwā:

—“Ēsā Pablora wējētimirā, ne ba'ati, sī'rīti weerāti”, ni apoyuapū. “Ēsā cūrē wējētimirā ba'a, sī'rīcāma, Ō'acū ūsārē bu'iri da'regusami”, niapū.

¹⁵ Mʉsā, mʉsā me'rācjarā wiorā me'rā queti o'óya surara wiogʉpʉre. Ñamiacā Pablora mʉsā tiropū miitidutiya. “Ēsā cū ye quetire du'pocāpʉta añurō masīsī'rīsa'a”, ni queti o'óya, nisoodutio'ocārā nimiwā.

—Cū a'topʉre etasome. Ēsā cūrē wējērāti nírā, ma'apū yucuerāti, ni werēcārā niwā wiorārē. Wiorā na tojo nicā tʉ'orā, “Jau”, nicārā niwā.

¹⁶ Pablo páacjū na tojo wējēsī'rīse quetire tʉ'ogu, surara na nirī wi'ipū wa'a, Pablo tiropū eja, werēcū niwī.

¹⁷ Pablo pe'e cū werēcā tʉ'ogu, ni'cū surara wiogʉre pijio, cūrē nicū niwī:

—Ā'rī ma'murē mʉ'u wiogu tiropū pijiwā'cāña. Apeyenojō werese cʉoapū, nicū niwī.

¹⁸ Cū tojo nicā, cūrē surara wiogu tiropū miaa, cūrē nicū niwī:

—Pablo marī bu'iri da'reri wi'ipū cʉogu yu'ure pijitjāgū, ā'rīrē mʉ'u tiropū o'oámi. Apeyenojō weregutigu weeapū mʉ'urē, nicū niwī.

¹⁹ Tojo weegu surara wiogu cūrē tʉawā'cā, masā na tʉ'otiropū sērītiña'cū niwī:

—¿Ñe'enojō werese cʉomiti mʉ'u? nicū niwī.

²⁰ Ma'mʉ pe'e cūrē yu'ticū niwī:

—Judío masā wiorā Pablo yu'u pacopánʉmurē ñamiacā na tiropū miadutirāsama mʉ'urē. “Ēsā cū ye cjasere du'pocāpʉta añurō masīsī'rīsa'a” nita'sarāsama.

²¹ Na tojo nicā, ējōpeoticā'ña. Cuarenta yu'rʉoro masā Pablora yucuerā ma'apū du'tinu'cūrāsama. “Ni'cārōacārē ūsā Pablora wējētimirā, ne ba'ati, sī'rīti weerāti. Cūrē wējētojarāpū ba'a, sī'rīrāti”, niama. “Wējētimirā, ūsā ba'a, sī'rīcāma, Ō'acū ūsārē bu'iri da'regusami”, niama. Añurō apope'otojacārā niama na weeatjere. Tojo weerā na ni'cārōacārē mʉ'u “Jau” nise dia'cūrē yucuerā weeama, nicū niwī.

²² Cū tojo nīca be'ro surara wiogu pe'e cūrē we'eritigu, a'tiro nicū niwī:

—“Pablore wējēsī'rīse quetire weregu ejapu surara wiogupure” ne āpērārē wereticā'ña, nío'ocū niwī.

Surara wiogu Pablore Féli tiropu o'ó'que ni'i

²³ Pablo páácjũ wa'áca be'ro surara wiogu cũ docacjārā puarārē pijiocū niwī.

—Musā yarā surarare were, apoyudutiya. Na ni'cācā ñami nueve nicā Cesareapu Pablore miarāsama. A'tiro wa'arāsama. Doscientos surara dū'pocā me'rā wa'ato. Setenta cabayua me'rā pesawā'cāto. Doscientos ñosēse pjīrī me'rā wa'ato.

²⁴ Pablo cũ pesajā cabayua quē'rārē apoyudutiya. Ne apeyenojō mejēcā wa'aro marīrō Féli, Judea wiogu tiropu miaña, nicū niwī surara wiogu cũ docacjārārē.

²⁵ Be'ro narē cũ tojo nīca be'ro papera ni'cā pūrī ojao'ocū niwī Félire. A'tiro ni ojano'caro niwũ ti pūrīpure:

²⁶ “Yũ'ũ Claudio Lisia, mũ'ũ Féli Judea di'ta wiogure añuduti'i.

²⁷ Judío masā ā'rī Pablore ñe'e, wējēsī'rīmicārā niama. Be'ro ‘Cũ romano masũ nimi’ nicā tu'ogu, yũ'ũ, yarā surara me'rā wīorēgũ ejawu na wējēbo'cure.

²⁸ ‘¿Ñe'enojō bu'iri cūrē weresāpari?’ ni masīsī'rīgũ, judío masā wiorā tiropu cūrē miawũ.

²⁹ Na cūrē na ējōpeosetise ye bu'iri weresācārā niwā. Ne cūrē te ye bu'iri wējērōña'a, bu'iri da'leri wi'ipũ quē'rā sōrōrōña'a nisenojōrē bu'iri bocatisa'a.

³⁰ Āpērā judío masā cūrē wējērāti nise quetire tu'ogu, cūrē wējēbosama ni wācūgũ, yũ'ũ mũ'ũ tiropure ā'rīrē o'ó'o. ‘Cūrē a'topũ weresā'cārā mũ'ũ tiropũta wa'a, mũ'urē weresārā wa'ato’, niwũ narē. Tocā'rōta ni'i”, ni ojao'ocū niwī surara wiogu Félipure.

³¹ Surara cũ duti'caronjōta ti ñami Pablore miacārā niwā Antípatri wāmetiri macāpũ.

³² Topũ cārī, ape nũmũ pe'e surara dū'pocā me'rā wa'a'cārā totá majāmitojati a'titicārā niwā Jerusalēpũ na ya wi'ipũta tja. Cabayua me'rā wa'a'cārā dia'cũ Pablo me'rā yũ'ruacārā niwā Cesareapure.

³³ Na Cesareapu eta, surara wiogu ojao'oca pūrīrē wiacārā niwā Félire. Cũ tiropũta Pablo quē'rārē cūucārā niwā.

³⁴ Féli ti pūrīrē bu'etojanũ'cō, Pablore “¿No'ocjũpũ niti mũ'ũ?” ni sērītiña'cū niwī. Cũ “Cilicia di'tacjũ ni'i” nicā tu'ogu,

³⁵ Féli “Mũ'urē weresā'cārā yũ'ũ tiropu etacā, mũ'ũ ye ucūsere tu'oguti”, nicū niwī.

Be'ro Pablore surarare co'tedutigũ cūucū niwī Herode cũ weedutica wi'ipũ.

24

Pablore Féli tiropu weresā'que ni'i

¹ Ni'cāmocuse nũmũrī yũ'rūca be'ro pa'ia wiogu Ananía, āpērā judío masā bũcurā, apī masārē weresā'cārārē ucūbosagu Tértulo wāmetigu Cesareapure wa'acārā niwā. Wa'a, Féli tiropu Pablore weresācārā niwā.

² Tojo weecā, Féli Pablore pijiocū niwī. Pablo na tiropu ejacā, Tértulo cūrē weresāwā'cōcū niwī. A'tiro nicū niwī:

—Ūsā wiogu, añu pūrīcā mũ'ũ dutise. Mũ'ũ masīse me'rā añurō dutimasī'i. Tojo weerā ūsā a'mequēse moo'o. Añupūrīrō nime'rīcā'a. Te mũ'ũ da'rase me'rā a'ti di'tacjārārē añurō weetamugũ wee'e.

³ Tojo mũ'ũ weeyucā, mũ'urē nipe'tirocjarāpũ e'catise o'oma.

⁴ Mũ'urē yũ'ũ yoacā ucūdojasī'rītisa'a. Tojo weegu yũ'ũ cā'rō ucūquejosere tu'oia.

⁵ »Ā'rī caribosebucū nimi. Cũ nipe'tiro a'ti turipure judío masārē uarosājācā weesijagu weemi. Apeyema tja Jesú Nazarecjūrē ējōpeosetirā curuacjũ wiogu nimi.

⁶ Cũ judío masã nitirãrẽ pijisãjãasĩ'rĩgũ, Õ'acũ wi'ire dojorẽsĩ'rĩmicu niwĩ. Òsã judío masãrẽ dutise tojo weedutiwe'e. Tojo weerã ùsã cũrẽ bu'iri ñe'ewũ. Òsã judío masãrẽ besewaranojõta cũrẽ besesĩ'rĩmiwũ.

⁷ Òsã tojo weesĩ'rĩcã, Claudio Lisia surara wiogu ùsã tiro a'ti, ùsãrẽ tutuaro me'rã ã'mawã'cã wa'awĩ.

⁸ Òsãrẽ a'tiro niwĩ: “Mũsã Pablõre weresãsĩ'rĩrã, mũsã a'ti di'ta wiogu Félipure weresãrã wa'aya. Féli, mũ'u basuta cũrẽ sãrĩtiña'rẽ. Òsã diacjũ nise me'rãta cũrẽ weresãrã wee'e”, nicu niwĩ Tértulo Félire.

⁹ Judío masã topu nirã quẽ'rã “Tértulo diacjũta ucũmi”, nicãrã niwã.

Pablo Féli tiropu ucũ'que ni'i

¹⁰ Be'ro Féli Pablõre ucũdutigu omocã me'rã weequocũ niwĩ. Tojo weegu Pablo ucũcu niwĩ:

—Mũ'u yoacã a'ti di'tapure dutigu niyucã, yu'u mũ'urẽ masĩ'i. Tojo weegu yu'u mũ'upure e'catise me'rã wereguti yé cjasere.

¹¹ Doce numũrĩta yu'ru'u Õ'acũrẽ ãjõpeogu a'tigu yu'u Jerusalẽpu etãca be'ro. Mũ'u basuta ãpẽrãrẽ yu'u ¿diacjũta ucũmiti? nígũ, sãrĩtiña'rẽgũ.

¹² Yu'u ti macãpu nicã, ãpẽrã me'rã Õ'acũ wi'ipu, judío masã na nerẽse wi'seripu, no'o macã decõpu yu'u du'sasocã, ãpẽrã masãrẽ yu'u uarosãjãcã weecã, ne ni'cãti bocaejatiwã.

¹³ Æ'rã na weresã'que diacjũta “Te ye bu'iri ni'i”, ni ï'ota basiowe'e.

¹⁴ »A'te pũrĩcãrẽ diacjũta wereguti. Yu'u ñecũsumua na Õ'acũrẽ ãjõpeoseti'caranojõta yu'u quẽ'rã ãjõpeo'o. Tojo weegu yu'u Jesure ãjõpeo'o. Æ'rã pe'e tereta “Jesure ãjõpeose ña'a ni'i, diacjũ niwe'e”, nirã weema. Yu'u quẽ'rã nipe'tise Moisé cũ oja'que, Õ'acũ ye queti weremu'tãrĩ masã na oja'quere ãjõpeo'o.

¹⁵ Masã añurã, ña'arã wẽrĩ'cãrãpu masãrãsama nise quẽ'rãrẽ ã'rã weranojõta yucue'e.

¹⁶ Tojo weegu Õ'acũ ï'orõpu yu'u tutuaro põtõorõ añurõ weesĩ'rĩsa'a. Masã na ï'orõpu quẽ'rãrẽ tojota weesĩ'rĩsa'a.

¹⁷ »Yu'u peje cũ'marĩ be'ro apeye di'tapu bu'esija'cu Jerusalẽpуре dajawu. Judío masã pajasecõrã nirãrẽ niyeru o'ogu a'tiwu. Tojo nicã Õ'acũrẽ ñubuepeogu apeyenojõ o'ogu a'tiwu.

¹⁸ Yu'u a'tere tojo weeri cura Asiãjãrã judío masã etapejawã yu'u Õ'acũ wi'ipu nigũrẽ. Òsã judío masã weesetironojõpuma yu'u ña'arõ niseti'quere ducayucã ï'awã. Titare yu'u me'rã pejetirãcã masã niwã. Ne narẽ uarosãjãcã weetiwu.

¹⁹ Yu'u Õ'acũ wi'ipu nicã ï'a'cãrã, na pũrĩcã bu'iri cõomi níã, mũ'u tiro weresãrã a'tiõua'a.

²⁰ Na a'titicãma, ã'rã mũ'u tiro nirã cãrũ wiorã tiropu yu'u nicã, na bu'iri boca'quere weresãto.

²¹ Yu'u a'te pũrĩcãrẽ nicãti. Yu'u uputu ucũtutuaro me'rã narẽ niwũ: “ ‘Masã wẽrĩ'cãrãpu masãrãsama’ ni, yu'u ãjõpeose ye bu'iri mũsã ni'cãcã yu'ure beserã wee'e”, niwũ, nicu niwĩ Pablo Félire.

²² Cũ tojo nica be'ro Féli Jesure ãjõpeorã na weesetisere añurõ masĩgũ niyugu, “Tocã'rõta tu'õguti. Be'ro Lisia surara wiogu cũ etacãpu, yu'u mũ'urẽ beseguti”, nicu niwĩ.

²³ Tojo weegu Féli surarare co'teduticu niwĩ Pablõre tja.

—Añurõ weeya cũrẽ. A'ti wi'ipu cũ sijasĩ'rĩcã, ãpẽrã cũ me'rãcãjãrã cũrẽ weetamusĩ'rĩcã, cã'mota'aticã'ña, ni, duticu niwĩ Féli cũ yagu surarare.

²⁴ Pejeti n̄m̄urĩ yu'rúca be'ro Féli, c̄ũ n̄mo judío masō Drusila me'rã wa'acārã niwã tja Pablo nirĩ wi'ip̄u. Top̄u etaḡu, surarare pijidutic̄u niwĩ Pabl̄ore. Pablo c̄ũ tirop̄u etacã ĩ'aḡũ, “Wereya Jesure ējōpeosenojō cjasere”, nic̄u niwĩ.

²⁵ Pablo a'tere werecu niwĩ c̄ũrē:

—Ō'acũ marĩrē c̄ũ duti'quere añurō weesetidutic̄u niwĩ. Ō'acũ “M̄usã basu ña'arō weesĩ'rĩrã, weeticã'ña, wãc̄ūtutuaya”, nic̄u niwĩ. Be'rop̄u beseḡusami Ō'acũ marĩ weeseti'quere, nic̄u niwĩ.

Pablo c̄ũ a'tere nicã tu'oḡu, Féli tu'omarĩa wa'acu niwĩ. Tojo weeḡu Pabl̄ore “Wijaaḡusa'a. Apetero no'o apeyenojō weese móóḡũ, m̄u'urē pijioḡuti tja m̄u'u uc̄usere tu'oac̄j̄u”, nic̄u niwĩ.

²⁶ Féli c̄ũrē niyeru wapayecã uaḡu, pijio uc̄um̄ajãc̄u nimirĩ. C̄ũ niyeru wapayeca be'ro bu'irip̄u niḡurē du'uwĩrōḡuti níḡũ, tojo weecu nimirĩ. Pablo pe'e c̄ũrē ne wapayetic̄u niwĩ.

²⁷ Be'ro p̄ua c̄ũ'ma be'ro Féli wioḡu nisere wijacã'cu niwĩ. C̄ũ d̄ucayuro s̄ajãc̄u niwĩ tja Porcio Festo wãmetiḡu. Féli c̄ũ wioḡu nisere wijaḡu, judío masã me'rã añurō tojasĩ'rīḡũ Pabl̄ore bu'iri da'reri wi'ip̄uta c̄ũucã'cu niwĩ.

25

Festo tirop̄u Pablo uc̄ũ'que ni'i

¹ I'tia n̄m̄u c̄ũ wioḡu nise s̄ajãca be'ro Festo Cesareap̄u ní'cu Jerusalēp̄u wa'acu niwĩ.

² C̄ũ top̄u ejacã, pa'ia wiorã, ãp̄erã judío masã wiorã apaturi Pabl̄ore weresãrã wa'acārã niwã c̄ũp̄ure tja. Pablo pe'e Cesareap̄u nic̄u niwĩ.

³ Pabl̄ore wējēatjere apoyotojacārã niwã. Tojo weerã Festore ūp̄utu tutuaro me'rã Pabl̄ore miaduticārã niwã Jerusalēp̄u. “Festo c̄ũ Pabl̄ore uócãma, c̄ũ ma'ap̄u a'tiḡureta wējēcō'arãti”, nicārã nimirĩ.

⁴ Na tojo nicã, Festo pe'e “C̄ũ Cesarea bu'iri da'reri wi'ip̄uta nitojami. Yu'u basu maata tojaagusa'a tja top̄ure.

⁵ No'o ãp̄erã masã wiorã apeyenojō bu'iri c̄uomi nisere c̄uorã, yu'u me'rãta wa'a weetj̄arã, weresãrã wa'aya top̄uta”, nic̄u niwĩ.

⁶ Be'ro Festo Jerusalēp̄ure ocho o diez n̄m̄urĩ ni, dajatojaa wa'acu niwĩ Cesareap̄ure. C̄ũ dajãca n̄m̄u ape n̄m̄u pe'e masãrē na besew̄arop̄u wa'acu niwĩ. Top̄u eja, Pabl̄ore pijidutic̄u niwĩ.

⁷ Pablo top̄u s̄ajãejacã, Jerusalēc̄jãrã judío masã Festo me'rã wa'a'cārã Pablo p̄u'to wa'acārã niwã. Wa'a, c̄ũ weeti'quep̄ureta ña'abutiasē weresãcārã niwã. ¿Na weresã'que diac̄j̄u niti? ne basioticaro niwũ.

⁸ Na tojo níca be'ro Pablo pe'e “Judío masãrē duti'quere ña'arō uc̄ũtiw̄u. Ō'acũ wi'i pajiri wi'ire dojorēt̄iw̄u. Romano masã wioḡure ne cã'rōacã yu'r̄n̄u'cãtiw̄u”, nic̄u niwĩ.

⁹ Festo c̄ũ quē'rã tja judío masã me'rã añurō tojasĩ'rīḡũ, Pabl̄ore “¿M̄u'u Jerusalēp̄u wa'asĩ'r̄isari, yu'u top̄u m̄u'u ye cjasere besecã?” ni s̄er̄itiña'cu niwĩ.

¹⁰ Pablo c̄ũrē yu'tic̄u niwĩ:

—Yu'u a'to besew̄arop̄u romano masã wioḡu tirop̄u ni'i. A'top̄uta yu'ure beseroua'a. Yu'u judío masãrē ne cã'rōacã ña'arō weetiw̄u. M̄u'u a'tere añurō masĩsa'a.

¹¹ Yu'u ña'ase wee'que ye bu'iri “C̄ũrē wējērōua'a” nicã p̄ur̄icārē, ne “Yu'ure wējēt̄icã'ña”, nitibosa'a. Na yu'ure weresã'que diac̄j̄u niticãma, ne ni'c̄ũ yu'ure sōjã judío masãp̄ure bu'iri da'redutita basiowe'e. Tojo weeḡu diac̄j̄uta Romap̄u niḡũ, romano masã wioḡu warop̄u yu'ure besecã uasa'a, nic̄u niwĩ Pablo Festore.

¹² Be'ro Festo c̄ũ me'rãc̄jãrã werecasari masã me'rã uc̄ũtoja, Pabl̄ore pijioc̄u niwĩ:

—Mu'u romano masã wiogu waropure beserouapu. To pūrīcārē mu'u cū tiroputa besedutigū wa'agusa'a, nicu niwī Festo.

Festo Agripare Pablo ye quetire were'que ni'i

¹³ Pejeti numurī Festo Pablōre ucūca be'ro Judea di'ta wiogu waro Agripa wāmetigu cū ma'mio Berenice me'rā wa'acārā niwā Cesareapure. Na Festore cū wiogu nise sājāca be'ro añudutirā wa'arā weecārā niwā.

¹⁴ Na topu peje numurī niyucā, Festo Agripare werecu niwī Pablo ye cjasere. A'tiro nicu niwī:

—A'to ni'cū masū niami bu'iri da'reri wi'ipu Féli cū wiogu nise wijagu du'uwīrōti'cu.

¹⁵ Yu'u Jerusalēpu ejacā, pa'ia wiorā, āpērā judío masā bucurā Pablōre wējēato nīrā, yu'upure weresāwā.

¹⁶ Yu'u narē yu'tiwu: “Ēsā romano masā a'tiro weeseti'i. Ne āpērārē wējēdutirow marī'i cūrē weresā'cārā, weresāno'cu quē'rā beseropu na basu a'merī diacjānu'cōtica be'ro. Na weresāno'cu narē yu'tica be'ropu beseno'o”, niwū narē.

¹⁷ Tojo weegu na a'to etāca numu ape numu pe'e maata yoogoro marīrō yu'u masārē besewaropu wa'awu. Topu eja, Pablōre pijiwu.

¹⁸ “Yu'ure weresārā, ‘Ŋa'abutiasē peje waro bu'iri cuomi’, ni weresārāsama”, ni wācūmiwū. Ne marīcaro niwū.

¹⁹ Na ējōpeosetise cjase dia'cū nicaro niwū. Apeye, ni'cū masū Jesú wāmetigu judío masā na “Wērīa wa'awī” nī'cure Pablo pe'e cūrēta tja catimi nise queti dia'cūrē weresāwā.

²⁰ Yu'u a'tenōjōrē ¿de'ro weegusari? nīmasīti, Pablōre sērītiña'wū. “¿Mu'u Jerusalēpu wa'asī'rīsari? ¿Topu beserouasari te cjasere?” niwū.

²¹ Cū pe'e “Jerusalēpure wa'asī'rītisa'a. Romano masā wiogu waro Augusto tiro pe'e beseno'sī'rīsa'a”, niwī. Tojo nicā tu'ogu, “Mu'u a'tota tojánígūsa'a yujupu bu'iri da'reri wi'ipu. Yu'u mu'arē o'ota basiocā, mu'u wa'agusa'a”, niwū, ni quetiwerecu niwī Festo Agripare.

²² Cū tojo nicā tu'ogu, Agripa “Yu'u quē'rā cū ucūcā tu'osī'rīsa'a”, nicu niwī. Festo pe'e “To pūrīcārē mu'u űamiacāta tu'ogusa'a”, nicu niwī.

²³ Ape numu Agripa, cū ma'mio Berenice na añuse wiorā su'ti sāñase me'rā na nerēwuarī tucūjopu sājāacārā niwā. Āpērā surara wiorā, ti macācjārā wiorā quē'rā na me'rā sājāacārā niwā. Na nerētojaca be'ro Festo Pablōre pijidutio'ocu niwī.

²⁴ Pablo na tiropu sājāejacā, Festo to nirārē nicu niwī:

—Wiogu Agripa, āpērā a'to dujirā, ā'rī Pablōre musā ī'a'a. Pājārā judío masā Jerusalēcjārā, a'ti macācjārā cūrē weresāwā yu'upure. Na'irō cūrē “Wējērōua'a”, ni caricūmujāwā.

²⁵ Na tojo nimicā, yu'u pe'e “Cūrē wējērōua'a” na nise bu'irire bocaticāti. Cū basu “Yu'u Augusto tiropu beseno'sī'rīsa'a” nicā, “Cūrē toputa o'óguti”, niwū.

²⁶ Yu'u cūrē o'ógu, “Ā'rī a'te bu'iri cuomi, tojo weecu niwī”, ne papera ni ojao'ota basiowe'e marī wiogupure. Tojo weegu yu'u musā tiropu ā'rīrē pijioapu. Mu'arē wéegu pijioasu űsā wiogu ā'rī me'rā ucūato nīgū. Mu'u cū me'rā ucūca be'ro Augustopure “A'te bu'iri cuomi” ni ojao'ota basiorosa'a nīgū, cūrē pijioasu.

²⁷ Ni'cū bu'iriwi'ire o'ógu, “A'te bu'iri cuomi” ni weretimigū, o'óta basiowe'e marī wiogupure. Mejō warota o'óro weronōjō tu'oña'sa'a, nicu niwī Festo Agripare.

26

Pablo Agripare cū were'que ni'i

¹ Be'ro Agripa Pablōre ucūduticu niwī:

—Ni'cārōacā mʉ'u yu'tiya mʉ'urē na weresā'quere, nicu niwī. Tojo weegu Pablo wioḡure añudutigu, na weesetironojōta omocā me'rā weequo, cārē ucūcu niwī:

²⁻³ —Wioḡu, mʉ'u nipe'tise judío masā na weesetisere masīsa'a. Apeye na ucū a'metu'timujāse quē'rārē masīsa'a. Tojo weegu yu'u añurō e'catise me'rā mʉ'urē wereḡuti judío masā na yu'ure weresā'quere. Añurō pajaña'se me'rā yu'u ucūsere tu'oya.

⁴ »Yu'u wī'magū nicāpʉta judío masā nipe'tirā yu'u niseti'quere masīmujātiwā. Ya macā Tarsopu nicā, Jerusalēpu yu'u nicā masīwā. A'tocateropu quē'rārē masīsama yu'u weesetisere.

⁵ Yu'u ma'mupʉta fariseo curuacjū ninu'cāwū. Na tere weresī'rīrā, añurō masīsama. Nipe'tirā judío masā wa'teropure ti curuata ni'i nipe'tise Moisé cū duti'quere añurō weeri curua.

⁶ Ni'cārōacārē Ō'acū masā wērī'cārāpʉre masōḡūsami nise yu'u ējōpeose ye bu'iri a'topu besedutirā o'oāma. A'te masāse cjasere marī ñecūsūmupʉreta Ō'acū weretojacu niwī.

⁷ Tereta yucuerā wee'e marī doce cururicjārā. Tojo weerā umucori, ñamirī cārē ējōpeorā ñubuenu'cūcā'a. Yu'u quē'rā wērī'cārāpʉ masārāsama nisere yucueḡu wee'e. A'te ye bu'irita ni'cārōacārē judío masā yu'ure weresārā weema.

⁸ To pūrīcārē ¿de'ro weerā masā pe'e Ō'acū masā wērī'cārāpʉre masōsere ējōpeoweti?

⁹ »Yu'u quē'rā toduporopu Jesú Nazarecjūrē ējōpeorārē ña'arō weesī'rīrō pōtēorō weecūmiwū.

¹⁰ Jerusalēpu pa'ia wiorā na dutio'omujārō me'rā Jesure ējōpeorārē ñe'e, bu'iri da'reri wi'ipʉ miamujāwū. Narē wējēcā, yu'u quē'rā ne cā'mota'atiwū.

¹¹ Pejetiri yu'u judío masā na nerēse wi'seripʉ wa'a, Jesure ējōpeodu'uatō nīgū bu'iri da'recūwū. Upʉtu waro na me'rā uagʉ, apeye di'tapʉ narē bu'iri da'resī'rīgū sirutuwā'cācūwū.

¹² »“Bu'iri da'reḡuti tja” ni wācūwā'cāḡū, pa'ia wiorā dutio'ori pūrī me'rā Damascopu wa'amīwū.

¹³ Ti macā wa'ari ma'apʉ wa'agʉ, dajaritero nicā mujīpū asistero nemorō u'musepʉ asistedijati, añurō bo'reyua wa'awū. Yu'u tiro, yu'u me'rācjārā tiropu asiste se'sa wa'awū.

¹⁴ Tojo wa'acā, ūsā nucūcāpʉ nipe'tirā buruque'a wa'awū. Ni'cū yu'ure hebreo ye me'rā ucūcā tu'owu: “Saulo, ¿de'ro weegu yu'ure ña'arō weeti? Tojo wééḡu, mʉ'u basuta ña'arō weegu wee'e”, niwī.

¹⁵ »Cū tojo nicā, “¿Noa niti mʉ'u?” niwū cūrē.

»Cū yu'ure yu'tiwī: “Yu'u Jesú ni'i, mʉ'u ña'arō weesī'rī wapagú.

¹⁶ Wā'cānu'cāña. Yu'u mʉ'urē yé cjasere wereḡu wa'ato nīgū mʉ'urē bajuapu. Ni'cācā mʉ'u ī'a'quere, yu'u mʉ'urē be'ropu ī'otjere wereḡu wa'agusa'a.

¹⁷⁻¹⁸ Judío masā, āpērā judío masā nitirā mʉ'urē wējēsī'rīcā, añurō co'teguti. Judío masā nitirā tiro na tu'omasīato nīgū yé quetire mʉ'urē weredutigu o'ogutigu wee'e. Mʉ'u werēcā, ña'arō weeseti'quere du'u, añuse pe'ere siruturāsama. Tojo weecā, na'itī'arōpʉ ní'cārā bo'reyuse pe'ere bocarāsama. Yu'u na wioḡu nigūti. Wātī pe'e na wioḡu ninemoticā'to nīgū tojo weeguti. Yu'ure ējōpeocā, na ña'arō weeseti'quere acobojoguti. Tojo weerā na quē'rā āpērā yu'ure ējōpeo'cārā, yu'u bese'cārā me'rā nirāsama”, niwī Jesú yu'ure.

¹⁹ »Tojo weegu Jesú cū u'musepʉ ucūdijo'quere queoro weewu. Yu'rūnu'cātiwū.

²⁰ Yu'u ne waro Damascōjārārē Jesú ye quetire werenu'cāwū. Be'ro Jerusalēcjārārē, nipe'tiro Judea di'tacjārārē, āpērā judío masā nitirā quē'rārē a'tiro

werewu. “Ña'arõ musã weeseti'quere du'uya. Õ'acũ cã uaro weeya”, niwã. Na tojo weéca be'ro na ducayuy'quere ãpêrãrê ï'oato nígũ narê añurõ nisetidutiwã.

²¹ A'te yu'u were'que ye bu'iri judío masã Õ'acũ wi'ipũ yu'u nigãrê ñe'e, wějēsĩ'rĩmiwã.

²² Na tojo weesĩ'rĩmicã, Õ'acũ pe'e yu'ure weetamunu'cũcã'wĩ. Tojo weegu yu'u a'tocaterore wiorãrê, ãpêrã mejõ nirã quẽ'rãrê Õ'acũ ye quetire were'e. Duporopũ Moisé, ãpêrã Õ'acũ ye queti weremu'tãrĩ masã “Be'ropũ tojo wa'arosa'a” na ní'caronjõ tereta yu'u were'e.

²³ Na a'tiro ni ojacãrã niwã: “Cristo Õ'acũ bese'cu pi'eti, wẽrĩgũsami. Wẽrĩtoja, cũta wẽrĩ'cupũ masãmu'tãgũsami. Tojo weegu cã yu'ruosere weregusami judío masãrê, judío masã nitirãrê”, ni ojacãrã niwã, ni werecu niwĩ Pablo.

²⁴ Cũ tojo nirĩ curata Festo caricũquejocũ niwĩ Pablore:

—Pablo, mu'u maatigu wee'e. Uputu mu'u bu'ese ye bu'iri mu'u tu'omasĩtigu dojo'o, nicũ niwĩ Festo.

²⁵ Cũ tojo nicã, Pablo yu'ticu niwĩ: “Yu'u maatigu mejẽta wee'e. Yu'u werese diacjũta ni'i. Wiopesase me'rã were'e”, nicũ niwĩ.

²⁶ Be'ro Agripare werecu niwĩ tja:

—Mu'u a'te cjasere añurõ masĩsa'a. Tojo weegu yu'u mu'urẽ uiro marĩrõ were'e. Nipe'tise yu'u mu'urẽ were'quere añurõ masĩsa'a. A'te Jesú ye queti ya'yioropũ wa'atiwã.

²⁷ »¿To pũrĩcãrê mu'u quẽ'rã, Agripa, Õ'acũ ye queti weremu'tãrĩ masã na oja'quere ëjõpeoweti? Yu'u tu'oña'cã, mu'u ëjõpeosa'a, ni sãrĩtiña'cu niwĩ Pablo.

²⁸ Cũ tojo nicã, Agripa nicũ niwĩ:

—¿Pejetiacã ucũse me'rã mu'u yu'ure Jesure ëjõpeocã weecã'sĩ'rĩti? ni yu'ticu niwĩ.

²⁹ Pablo ninemocũ niwĩ tja:

—Peje ucũse, pejetiacã ucũse uuseri me'rã mu'u, a'to nirã nipe'tirã yu'u weronjõ Jesure ëjõpeocã uasa'a, yu'u weronjõ bu'iri da'reri wi'ipũ nitimirã, nicũ niwĩ.

³⁰⁻³¹ Cũ tojo níca be'ro Agripa, Festo, Berenice, ãpêrã na me'rã dujirã wã'cãnu'cã, ape tucũpũ Pablo ye cjasere ucũrã sãjãacãrã niwã. A'tiro nicãrã niwã:

—Cũ pũrĩcã te ye bu'iri wějẽrõua'a nisere ne mooami. Ne bu'iri da'reri wi'ipũ quẽ'rãrê cũuta basiotimiapã, nicãrã niwã.

³² Agripa pe'e Festore nicũ niwĩ:

—Cũ basu pe'e “Augusto romano masã wiogu yu'ure beseato” niticãma, marĩ cãrẽ du'uwĩrõcã'boapã, nicũ niwĩ.

27

Pablore Romapũ o'ó'que ni'i

¹ Be'ro Festo Romapũ o'óta basiocã ï'agũ, Pablore, tojo nicã ãpêrã bu'iri da'reri wi'ipũ nirãrê Julio surara wiogũre co'tedutiwĩ. Julio surara wiogu Augusto wãmetiri curuacjũ niwĩ. Yu'u Luca quẽ'rã na me'rã wa'awũ.

² U̇sã ni'cãwũ yucusu Adramitio wãmetiri macã cjãwũ Asia cjase petaripũ wa'apju me'rã mujãsãjã wa'awũ. Apĩ Aristarco wãmetigu Macedonia di'ta Tesalónica wãmetiri macãcjũ u̇sã me'rã wa'awĩ.

³ Cesareapũ wija'cãrã ape numũ u̇sã Sidõ wãmetiri macãpũre etawũ. Topũ u̇sã etacã, Julio Pablore pajaña'gũ, a'tiro weewĩ. Tocjãrã cũ me'rãcjãrã cũ uasenojõrẽ o'oato nígũ, na tiropũ sijadutigu du'uo'owĩ.

⁴ U̇sã ti macãpũ ní'cãrã wijawã'cã, Chipre nucãrõrẽ diacjũcamocã pe'e yu'ruawũ. Tia pe'e wĩ'rõ tutuatiwũ.

⁵ Æsã Cilicia, Panflia wãmetise di'ta tiro ti maarëta yu'rutëĩ pë'a, Mira wãmetiri macãpu Licia di'tapure ejawu.

⁶ Ti macãpu apewupu mujãsãjãrãtirã tiwupu sãña'cãrã dijawu. Be'ro surara wiogu apewu Alejandria cjãwũ Italiapu wa'apjure bocaewã. Æsã tiwupu mujãsãjã, wa'a wa'awu tja.

⁷ Wĩrõ ùsãrë uputu wëe cã'mota'ayucã, ùsã peje numurĩ yoogowu. Æsã uputu pi'etica be'ropu ejawu Gnido wãmetiri macã põtëorõpore. Wĩrõ apero pe'e wëose ye bu'iri diacjũ yu'ruamasiti, apero pe'e majãmiawũ. Salmón peta tiro pe'e yu'ruaa, Creta nucãrõrë cüpe pe'e bajaque'awu.

⁸ Æsã sumutopu yu'ruaa, uputu da'rayu'rua'cãrã caributirãpu Añurĩ Peta wãmetiropure ejawu. Ti peta Lasea wãmetiri macã pu'to niwũ.

⁹ Æsã uputu yoogo'que ye bu'iri judío masã be'tiri bosenumu yu'ruatojacaro niwũ. Tojo weero wĩrõ uputu wa'a, pu'ecu nu'cãtjo cã'rõacã du'sawu. Æsã yu'ruacã, uputu waro wiopesa niwũ.

¹⁰ Tere masĩgũ, Pablo narë weremiwĩ:

—Marĩ yu'ruacã, wio nisa'a. A'tiwu, tiwu cjase apeque, marĩ quë'rãrë mirõtawio nisa'a. Tojo weerã marĩ a'toputa tojánirã yujupu, nimiwĩ.

¹¹ Cũ tojo nimicã, surara wiogu Pablo ucüsere tu'otiwĩ. Tiwu wiogu, tiwu autugure na ucüse pe'ere ëjõpeowĩ.

¹² Ti peta pe'e pu'ecu nicã ña'a niporo. Tojo weerã tiwupu sãñarã pãjãrã ti nucãrõ Cretare yu'rua wa'asĩ'rĩwã Fenice wãmetiri macãpu. “Topu apetero weerã pu'ecu tõ'orãsa'a”, niwã. Ti peta pe'ere uputu wĩrõ wëetiporo.

Pablo quë'rã pu'etõ'o'que ni'i

¹³ Tojo weerã sajatiro wĩrõ wëetuuwã'cãticã, tiwu da'rarã pe'e “Yu'ruaroua'a Fenicepu”, ni wãcũwã. Tojo wee ùsã Creta wãmetiri nucãrõ sumutopu yu'ruawu.

¹⁴ Æsã wijãca be'ro maata wĩrõ uputu wëewã'cãtiwu ùsã pu'to nucãrõ tiro pe'e. Te wĩrõ Nordeste wãmetiwu.

¹⁵ Tiwure wĩrõ uputu wëecã'mota'awu. Tojo wëecã, wĩrõ wëepõtëorõ pe'e wa'ata basiotiwu. Basioticã ï'a, to wëewã'cãrõ pe'eta ùsãrë su'ori miawũ.

¹⁶ Æsã ni'cã nucãrõ Cauda wãmetiri nucãrõacãpore eja, yu'ruawu wĩrõ uputu wëopũritiro pe'e. Tiwu siropu ni'cãwũ yucusu cã'wũacã pajipju miricã, na yu'ruapju du'tepono'wũ. Wĩrõ uputu wëecã, tiwuacãrë uputu da'ratjãrãpu pajipjujopu miisãawũ.

¹⁷ Tiwure wejemorõpeotoja, pũnu'mo dari me'rã wĩrõ me'rã batari nĩrã pajipjuta warua, du'tewã. Be'ro na ui, Sirte wãmetiro nucũporojopu marĩrë wëewã'cãrĩ nĩrã, na “Su'ti caseri wĩrõ miato” ni, du'teõ'o'que caserire pãacã'wã. Na pãaca be'ro wĩrõ wëorõ pe'eta wa'awu.

¹⁸ Ape numu mejãrõta wĩrõ wëecã ï'arã, a'tiro weewã. Tiwupu apeque sãñasere pa'sa tutuapju tojato nĩrã cõ'aduowã.

¹⁹ Ape numu ùsã basuta ni'cãrë tiwu cjase su'ti caserire, na du'te'que darire, na tuatu'que së'rëĩrë doqueñonemowũ tja.

²⁰ Peje numurĩ mujipũ umucocjã, ñocõa ne bajutiwã. Tojo weerã ùsã no'o diacjũ wa'arãsari, nita basiotiwu. Wĩrõ quë'rã tojo wëenu'cũcã'wũ. Tojo wee “Æsã ne yu'rusome”, ni wãcũmiwũ.

²¹ Peje numurĩ ùsã ba'atiwu. Tojo weecã ï'a, Pablo na wa'teropu ní'cu wã'cãnu'cã, narë niwĩ:

—Musãrë sõ'opu Cretapu yu'u were'quere tu'ocã, añu niboapã. Marĩ topu wijatirã, a'tiwure dojorë, tiwu cjasere bajuriotiboapã.

²² Ni'cãrõacãrë musã uiticã'ña. Ne ni'cũ wëĩsome. A'tiwu dia'cũ bajudutirosa'a.

23 Yũ'u Ō'acũrē ējōpeogu ni'i. Cũ yũ'u wioogu nimi. Ni'cãcã ñami ni'cũ cãrē wereco'tegu yũ'u tiropu bajuami.

24 A'tiro ni wereami: “Ne uiticã'ña. Mu'u Augusto wioogu tiropu beseno'gũ wa'agusa'a. Ō'acũ mu'u sērīsere añurō tũ'oami. Tojo weerã a'tiwupu nirã yũ'rũpe'ticã'rãsama. Ne ni'cũ wērīseme”, niami.

25 Tojo weerã musã wãcũtutuaya. Yũ'u Ō'acũrē ējōpeo'o. Cũ ní'que diacjũta wa'arosa'a.

26 Wĩ'rō dia'cũ marĩrē nucũrõpu wēequepeorosa'a, niwĩ Pablo.

27 Pua semana ũsã Cretare wijãca be'ro ejaçãti pajiri maa Adriático wãmetiri maajopure. Wĩ'rō uputu wēocã'mota'ayucã, yoogocãti. Ñami deco nicã tiwucjãrã da'rarã, “Marĩ di'ta tiropu ejarã weetũ'sa'a”, niwã.

28 Tojo weerã na ¿no'ocã'rō ũ'cũamiti? nĩrã, ni'cã da yuta da me'rã dijoo, queoña'wã. Na tojo weecã, treinta y seis metros ũ'cũawũ. To be'roacã tja apaturi queoña'wã. Veintisiete metrota nicaro niwũ majã.

29 Ñami niyucã, na ũtãpagapu doquewãrĩ nĩrã, a'tiro weewã. Ba'paritise cõme pjĩrĩ pacare te yapuripu yuta dari me'rã dũ'teõ'o'quere doqueñowã. Auturo pe'e tiwure wejeñe'epo'ato nĩrã tojo weewã. Tojo weetojaca be'ro na “Maata bo'reacã uamisa'a”, ni wãcũque'tiwã.

30 Ñamita tiwure da'raco'teri masã du'tisĩ'rĩmiwã. Tojo wee na “Cõme pjĩrĩrē u'mutãrõ pe'e doqueñorãtirã wee'e” nisoo, yucũsũacãrē miidijoo, tiwũ me'rã du'tisĩ'rĩmiwã.

31 Pablo na tojo weesĩ'rĩcã ĩ'agũ, surara wioogure, ãpẽrã surarare werewĩ:

—Ã'rã a'tiwupu tojaticã, musã ne ni'cũ catisome, niwĩ.

32 Cũ tojo nicã tũ'orã, surara pe'e tiwũ yucũsũacãrē dũ'te'que darire dũtesurequeñocã'wã.

33 Bo'reque'ati dũporo Pablo tiwupu nirãrē ba'adutiwĩ:

—Pua semana wa'a'a musã cãrĩti, ba'atimirã musã nirõ.

34 Tojo weegu yũ'u musã baanũjã tutuato nĩgũ, musãrē ba'adutiguti. Ne cã'rõacã musãrē mejẽcã wa'asome, niwĩ.

35 Tojo nitoja, Pablo pãrē mii, nipe'tirã ĩ'orõpu Ō'acũrē e'catise o'owĩ. Be'ro cũ basu tigare deco me'rã pe'ẽ, ba'awĩ.

36 Na cũ tojo ba'acã ĩ'arã, na bũjawetimi'quere du'u, na quẽ'rã e'catise me'rã ba'awã.

37 Ũsã tiwupu sãñarã nipe'tirã doscientos setenta y seis niwũ.

38 Na ba'asĩ'rĩrõ põtẽorõ na ba'ãca be'ro tiwupu sãñase trigo ajurire ti maapu doqueño'ocã'wã. Yucũsũ ca'rasãanemopju tojato nĩrã tere cõ'awã.

Yucũsũ nucũporopu sũ'apeja'que ni'i

39 Bo'reque'aca be'ro tiwũ da'rari masã nucũrõrē ĩ'abocawã. ¿No'opu niti? ni ĩ'amasĩtiwã. Na tojo ĩ'amasĩtimirã, opatucũ nucũporo nirõrē ĩ'a, “Sõ'o bũanũjãrã, apetero weero basiocãma, to majãarã”, niwã.

40 Tojo weerã todũporo “Cõme pjĩrĩ wejeñe'epo'ato” ni, na dũ'te doqueño'que pjĩrĩrē dũtesure dijowã. Apeye wajapjĩrĩ pacare, autuse pjĩrĩ dũ'te'que darire pãaca'ranũ'cõwã. Na tojo weetojaca be'ro u'mutãrõpu nirĩ su'ti caserore wĩ'rõ ti caseropu ñe'e miato nĩrã wejemorõ yoowã. Tojo weero tiwũ nucũporo sumuto pe'e nũjãwũ.

41 Nũjã, ũ'cũatiro nucũporo opa bu'a nirõpu sũ'apeja wa'awũ. Wajamu'tãrõ pe'e nucũporopu opasõ doquebi'peque'awũ. Ne sũobũrota basiotiwũ. Tiwũ auturo pe'e pã'cõrĩ pacase paaquẽocã, bata wa'awũ.

⁴² Tojo wa'acã ï'a, surara tiwɔpɔ bu'iri cuorã na ñe'e'cãrãrẽ ne ni'cã doqueñojã baadu'titicã'to nírã wějẽcã'sĩ'rĩmiwã.

⁴³ Surara wiogɔ pe'e Pablora yu'rɔosĩ'rĩgũ, narẽ cã'mota'awĩ. Be'ro baamasĩrãrẽ sumutopɔ baanujãmu'tãdutiwĩ.

⁴⁴ Æpẽrãrẽ taboa pjĩrĩ me'rã pa'sanujãdutiwĩ. Te me'rã wa'atirã, tiwɔ cjase bata'que pjĩrĩ me'rã pa'sanujãdutiwĩ. Tojo weetjĩrã, ùsã nipe'tirã yu'rɔpe'ticã'wũ.

28

Pablo Malta nɔcũrõpɔ ní'que ní'i

¹ Æsã nipe'tirã sumutopɔ nujãta, majãnu'cãca be'ro ùsã masĩwũ, ti nɔcũrõ Malta wãmeticaro niwũ.

² Tocjãrã masã acoro pejacã yusucã ï'arã, ùsãrẽ añurõ pajaña'wã. Tojo weerã pecame'e wĩjãbosa, ùsãrẽ sõ'madutirã pijiwã.

³ Pablo quẽ'rã peca boposãse seegɔ wa'a, mitĩawĩ. Cũ tojo mitĩarĩ cura aña pecapɔ ní'cu asise uiwijatigɔ, Pablo ya omocãpɔ cũ'rĩ doqueyojawĩ. Topɔta wã'ñacã'wĩ.

⁴ Ti nɔcũrõcjãrã aña Pablo ya omocãpɔ wã'ñacã ï'arã, na a'tiro niwã:

— Æ'rĩ masã wějẽrĩ masũ nisami. Cũ dia pajiri maapɔ yu'rɔtoja'cu nimigũ, cũ ña'arõ wee'que wapa wẽrĩgũsami, niwã.

⁵ Pablo pe'e añarẽ pecame'epɔ wejestequetĩawĩ. Cũrẽ ne mejẽcã wa'atiwɔ.

⁶ Na tocjãrã pe'e “Maata cũrẽ bipia wa'arosa'a”, nimiwã. “Bipiticãma, wãcũña marĩrõ buruque'a, wẽrĩa wa'agusami”, ni wãcũmiwã. Na yoacã yucuecũmĩ, cũrẽ mejẽcã wa'aticã ï'a, mejẽcã wãcũwã tja. “Æ'rĩ umu mejẽta nisami. Marĩ ãjõpeogɔ ní'gũ nisasami. Tojo weero cũrẽ aña cũ'rĩcã, ne mejẽcã wa'awe'e”, niwã.

⁷ Æsãrẽ tojo wa'a'caro ti nɔcũrõ wiogɔ Publio wãmetigɔ ya di'ta pu'toacã niwũ. Cũ ùsãrẽ cũ ya wi'ipɔ cãrĩdutigɔ pijiwĩ. I'tia numu ùsã cũ ya wi'ipɔ nise numurĩrẽ ùsãrẽ añurõ weewĩ.

⁸ Titare Publio pacɔ ujaque, yoja dutitigɔ cãjĩwĩ. Pablo cũ cãjĩrõpɔ sãjãa, Õ'acũrẽ sẽrĩbosa, cũ dɔpɔapɔre ñapeowĩ. Tojo wee cũrẽ yu'rucã weewĩ.

⁹ Cũ tojo weecã ï'arã, ti nɔcũrõpɔ nirã dutitirã na ye dutire yu'rɔodutirã cũ tiropɔ a'tiwã. Nipe'tirã na ye dutire yu'rɔono'wã.

¹⁰ Ti nɔcũrõcjãrã ùsãrẽ peje apeyenojõ o'owã. Be'ropɔ ùsã yucɔsupɔ wa'arã, pu'etiatje quẽ'rãrẽ o'owã.

¹¹ Æsã ti nɔcũrõpɔre i'tia mujĩpũ niwũ. Be'ro Alejandrĩa wãmetiri macã cjãwũ me'rã wa'awɔ tja. Tiwɔ topɔ pu'ecu tõ'o nínicarõ niwũ yujupɔ. Tiwɔ yucɔsue'quẽapɔ ãpẽrã masã ãjõpeosetirã Cástor, Pólux wãmetirã queose na paateõ'o'que wã'ñawũ.

¹² Maltapɔ ní'cãrã wija, Siracusa wãmetiri macã cja petapɔ ejawɔ. Topɔ i'tia numu tojáníwũ.

¹³ Be'ro Regio wãmetiri macãpɔ wa'arã, sumutopɔ nujãwũ. Topɔ eta, ni'cã numu be'ro ùsã wa'aro pe'eta wĩ'rõ wẽowũ. Tojo weerã ape numu pe'e ejabaque'owɔ Puteoli wãmetiri macãpɔre. Topɔ eta, ùsã tiwɔpɔ sãña'cãrã dijawɔ.

¹⁴ Topɔre ãpẽrã Jesure ãjõpeorãrẽ bocaejawɔ. Na ùsãrẽ “Ni'cã semana ùsã me'rã tojáníña”, niwã. Tojo weerã ùsã ni'cã semana to ni, be'ro Romapɔ wa'arã ma'apɔ yu'rɔawɔ tja.

¹⁵ Æpẽrã Romacjãrã Jesure ãjõpeorã ùsã Romapɔ wa'ase quetire tu'otojacãrã niwã. Tere tu'o, ùsãrẽ põtẽrĩrã etawã ma'apɔ Foro de Apio wãmetiri macãpɔ. Æpẽrã quẽ'rã aperopɔ sijari masã na cãrĩrõpɔ Tres Tabernas wãmetiropɔ ùsãrẽ põtẽrĩwã. Pablo narẽ ï'agũ, Õ'acũrẽ e'catise o'o, cũ basu quẽ'rã nemorõ e'cati, wãcũtutuase bocanemowĩ.

16 Ësã Romapũ etáca be'ro surara wiogu Julio a'tiro weewĩ. Bu'iri cœorã cã mia'cãrãrẽ tocjãrã bu'iri cœorãrẽ co'terã wiogupũre wiawĩ. Pablo pe'ere ape wi'ipũ ni'cũ surara cãrẽ du'tiri nígũ co'teacjũ me'rã cũuwĩ.

Pablo Romapũ ní'que ní'i

17 I'tia nũmũ Ësã Romapũ etáca be'ro Pablo ti macãcjãrã judío masã wiorãrẽ pijiwĩ. Be'ro cã tiropũ na ejacã ì'a, narẽ a'tiro niwĩ:

—Yũ'u acawererã, ne cã'rõacã mejẽcã weetiũ marĩ acawererãrẽ. Ne marĩ ñecũsumũapũ weeseti'quere “Tojo niwe'e”, nitiwũ. Tojo weetimicã, marĩ acawererã Jerusalẽpũ yũ'ure ñe'e, romano masã wiorãpũre o'owã.

18 Na romano masã wiorã yũ'ure sãrĩtiña'a, cãrẽ wẽjẽrõũa'a nise bu'irire bocatitjãrã, du'usĩ'rĩmiwã.

19 Na judío masã pe'e pũrĩcã yũ'ure ne du'uwiãrõrõ uatiwã. Tojo weegũ yũ'u “Wiogu Augusto Romacjũputa beseato”, niwũ. Ne yũ'u acawererãrẽ weresãgũ mejẽta, yũ'u uaro me'rã a'tiapũ.

20 Yũ'u tojo weetiãgũ, mũsã me'rã ucũgũti nígũ, diacjũ masĩato nígũ mũsãrẽ pijioapũ. Marĩ judío masã yoacã yucue'cũ a'titojacũ niwĩ. Cã Jesucristo wãmetimi. Yũ'u cãrẽ ãjõpeose ye bu'iri a'te dari cõme dari me'rã du'teno'cũ ni'i, niwĩ Pablo.

21 Na cãrẽ niwã:

—Ësã ne ni'cã papera pũrĩ judío masã Judeacjãrã na oja'o'oca pũrĩrẽ ñe'ewe'e. Mũ'u ye cjasere tũ'owe'e. To Judeacjãrã a'topũ sijarã etarã, ne ña'arõ ucũ weresãtiwã mũ'urẽ.

22 Ësã a'te dia'cãrẽ masĩ'i. Nipe'tirocjãrã “Jesure ãjõpeose ña'a ni'i”, ni ucũma. Tojo weerã Ësã mũ'u ãjõpeosere tũ'osĩ'rĩsa'a, niwã.

23 Tojo níca be'ro na ni'cã nũmũ tere ucũatji nũmũrẽ besewã. “Ti nũmũ a'tirãti” ni, wa'a wa'awã. Ti nũmũ nicã pãjãrã masã Pablo cãjĩrĩ wi'ipũ etawã. Na nerẽpe'tica be'ro bo'reacã bu'enu'cã'cũ, téé ñamica'a bu'e na'itõ'oa wa'awĩ. Õ'acũ cã nipe'tirã wiogu nise quetire bu'ewĩ. Jesucristore ãjõpeoato nígũ, Moisé cã oja'quere, Õ'acũ ye queti weremũ'tãrĩ masã na oja'quere narẽ pũrõ ãjõpeocã uagũ bu'eĩ'owĩ.

24 Ni'cãrẽrã cã bu'esere ãjõpeowã. Æpẽrã ne ãjõpeotiwã.

25 Na ni'cãrõnojõ wãcũti, ni'cãrẽrã topũ duji'cãrã wã'cãnu'cãwijaari cura Pablo narẽ niwĩ:

—Espĩritu Santu diacjũta ucũpĩ Õ'acũ ye queti weremũ'tãrĩ masũ Isaía me'rã ucũgũ marĩ ñecũsumũapũre. A'tiro ni wereduticũ niwĩ:

26-27 Æ'rã masãrẽ a'tiro ni weregũ wa'aya:

“Mũsã Õ'acũ ye cjasere teerã, ì'asĩ'rĩtirãsa'a.

Õ'acũrẽ ãjõpeosĩ'rĩtirã, diacjũ cjasere tũ'osĩ'rĩtirãsa'a.

Tojo ãjõpeotitjãrã, yũ'ure acobojose sãrĩsome.

Tojo weerã mũsãrẽ werẽcã, tũ'orãsa'a, tũ'orã pe'e.

Mejõ de'ro nirõ weesari, ni tũ'omasĩsome.

Mũsã añurõ yũ'u weesere ì'amirã, ì'amasĩsome”, nicũ niwĩ Õ'acũ.

28 »Tojo weerã mũsã tũ'osĩ'rĩtise ye bu'iri Õ'acũ masãrẽ yũ'ruose quetire ni'cãcã me'rã judío masã nitirãrẽ wereno'rõsa'a. Na pe'e añurõ tũ'otu'sarãsama, niwĩ.

29 Pablo tere níca be'ro judío masã topũ nirã na basu a'metu'tiwijaawã.

30 Pũa cã'ma Pablo ti wi'i na waso, wapayedutica wi'ipũre surara cãrẽ co'tegũ me'rã niwĩ. Nipe'tirã cãrẽ ì'asijãrãrẽ e'catise me'rã narẽ põtẽrĩwĩ.

31 Uiro marĩrõ, wãcũtutuario me'rã masãrẽ Õ'acũ cã wiogu nisere, tojo nicã Jesucristo ye cjasere bu'enu'cũcã'wĩ. Æpẽrã ne cã'mota'aro marĩrõ tojo weewĩ.

Teófilo, mũ'urẽ tocã'rõta oja'a.

Luca

Pablo Romacjārārē oja'que ni'i

A'ti pūrī a'tiro weero ojanopā nise ni'i

Pablo a'ti pūrīrē Corintopu nígū, Romacjārā Jesucristore ějōpeorārē ojacu niwī. Cū ne waropare Jesucristore ějōpeoticu niwī. Tojo weegu cūrē ějōpeorārē ña'arō wees'rīgū sirutucu niwī. Be'ro Ō'acū Pablōre ducayucā weecu niwī. Tojo wéeca be'ro cū Jesucristo ye quetire wereri masū sājācu niwī.

Pablo Romacjārā tiropu wa'asī'rīcu nimiwī. Cū a'ti pūrīrē ojacaterore wa'aticu niwī yujupu. I'tia cū'ma be'ro na tiropare wa'acu niwī.

Cū papera ojaḡu, a'tiro ojaseticu niwī. “Yū'u Pablo musārē oja'a” nitojaca be'ro añudutiwacu niwī. Be'ro “Ō'acūrē musā ye cjasere e'catise o'o'o”, nicu niwī. Tojo nicā “A'tere uasāḡū, musārē a'ti pūrīrē oja'a,” nicu niwī. Be'ropata “Ō'acū ye añuse quetire a'tiro nirō wee'e”, ni ojacu niwī. Yaparata majā añudutituosere ojacu niwī.

Pablo a'ti pūrīrē marī nipe'tirā bu'iritirā ni'i nisere ojacu niwī. Tojo nicā Ō'acū me'rā añurō nisī'rīrā, Jesucristore ějōpeose me'rā dia'cū tojo nita basio'o nisere ojacu niwī. Apeye, Romacjārārē ni'cārō me'rā nisetidutigū, narē “Añurō a'merī pajaña'ña, ejerisājāse me'rā ñña,” ni ojacu niwī.

Pablo Romacjārā Jesure ějōpeorārē oja'que ni'i

¹ Yū'u Pablo musā Roma wāmetiri macācjārā Jesucristore ějōpeorārē oja'a. Jesucristo dutiro weewā'ñaco'tegu ni'i. Cū yū'ure Ō'acū masārē yū'ruose quetire weredutigū besecūwī.

² Dūporopu Ō'acū cū ye queti weremu'tārī masā me'rā “Yū'u masārē yū'ruoguti”, ni wereyucu niwī. Tojo weerā te quetire tū'orā, Ō'acū ye queti ojāca pūrīpu ojacārā niwā.

³ Na oja'que marī wiogu Jesucristo Ō'acū macū ye queti ni'i. Cū a'ti nucūcāpāre marī weronojō upūtigu bajuacu niwī. Masū nígū, dūporocjūpu wiogu Davi pārāmi nituriagupu nicu niwī.

⁴ Cū marī weronojō upūtimagū, Ō'acū macū niyugu, ña'ase moogū waro nicu niwī. Cū wērīca be'ro cū pacu Espiritu Santu tutuaro me'rā cūrē wērī'cupāre masōcu niwī. Tojo weese me'rā masārē yū'u macū nimi nisere ī'ocu niwī.

⁵ Cū yū'u Pablōre añurō wéegu, cū ye quetire weredutigū besewī. Nipe'tiropu masā Jesucristore ějōpeoato nígū tojo weewī. ějōpeotjārā, cū uaro weerāsama.

⁶⁻⁷ Musā Romacjārā quē'rā cū tojo nino'cārāta ni'i. Tojo weegu musārē Ō'acū mairārē a'ti pūrīrē oja'a. Ō'acū Jesucristo yarā sājādutigū musārē besecu niwī. Marī pacu Ō'acū, tojo nicā marī wiogu Jesucristo musārē añurō weeato. Musārē ejerisājācā weeato.

Pablo Romapu wa'asī'rīmi'que ni'i

⁸ A'tere musārē weremu'tāḡūti. Nipe'tiropu musā Jesucristore ějōpeosere ucūse'sama. Tere tū'ogu, Jesucristo weetamuse me'rā Ō'acūrē e'catise o'o'o.

⁹ Yū'u ñubuesetirinucū musā ye cjasere sērībosanu'cūcā'a. Yū'u tojo weesere Ō'acū “Diacjūta tojo weemi”, nisami. Yū'u añurō ejeripō'rātise me'rā cū uaro wee'e. Tere wéegu, añuse queti cū macū yere were'e.

¹⁰ Apeye quē'rārē Ō'acūrē a'tiro sērīnu'cūcā'a. “Mū'u uaro nicā, yū'ure Romapu wa'adutigu du'uo'oya. Ti macācjārā mū'urē ějōpeorārē ī'asī'rīsa'a”, ni sērī'i. Yoa wa'a'a yū'u musā tiropu wa'asī'rīmi'caro.

11 Musārē nemorō wācūtutuacā ʉasāgū, Espiritu Santu yu'ure masise o'oro weronojō musārē o'oturiasī'rīsa'a. Tojo weegu topure wa'asī'rīsa'a.

12 Musārē a'tiro nigūti. Marī p'aperi a'merī weetamurāsa'a. Musā yu'u ējōpeocā ī'arā, nemorō wācūtutuarāsa'a. Yu'u quē'rā musā ējōpeocā ī'agū, mejārōta weegusa'a.

13 Acawererā, musārē a'tere masīcā ʉasa'a. Pejetiri musā tiropu wa'asī'rīmi'i. Apesecjārāmarīcā judío masā nitirā yu'u Jesucristo ye quetire werēcā, ējōpeowā. Musā ya macācjārā quē'rārē Jesucristore ējōpeocā ʉasāgū, weregu wa'asī'rīsa'a. Tojo weesī'rīmicā, basiowe'e yujupu.

14 Ō'acū cū ye quetire nipe'tirārē yu'ure weredutiwī. Yé uurārē, uutirā quē'rārē weredutiwī. Bu'e'cārārē, bu'eti'cārārē weredutiwī.

15 Tojo weegu musā ya macācjārā Jesucristore ējōpeotirārē cū ye quetire pūrō weresī'rīsa'a.

Jesucristo ye quetire tu'orā cūrē ējōpeose ni'i

16 Masā Jesucristo ye quetire tu'orā, cūrē ējōpeonu'cāsama. Yu'u masī'i, Ō'acū cū tutuaro me'rā nipe'tirā Jesucristore ējōpeorārē pecame'epu wa'abo'cārārē yu'rʉosami. Tojo weegu masārē te quetire ne bopoyasāwe'e. Ne waro cūrē ējōpeorā judío masā nirārē yu'rʉosami. Judío masā nitirā cūrē ējōpeorā quē'rārē mejārōta yu'rʉosami.

17 Te queti a'tiro ni'i. Ō'acū Jesucristore ējōpeorārē “Bu'iri marīrā, añurā nima”, ni ī'asami. Jesucristore ējōpeorā dia'cūrē tojo ī'asami. Te cjasere Ō'acū ye queti ojāca pūrīpu a'tiro ojano'wū:

Ō'acū cūrē ējōpeorārē “Añurā nima”, ni ī'asami.
Cū me'rā ninu'cūrāsama, niwū.

Nipe'tirā masā bu'iritima nise ni'i

18 Ō'acū u'musepu nigū masā ña'arō weesetisere ī'agū, bu'iri da'resami. Ña'arō weenu'cūrā diacjū cjasere cā'mota'asama. Tojo weegu narē uputu bu'iri da'resami.

19 Ō'acū cū nisetise masīta basiosere masā añurō masīsama. Ō'acū cū basu tere masīcā weecu niwī.

20 Marī Ō'acū bajusere ī'atimirā, cū wee'que me'rā cū tutuasere, cū nisetisere masīno'o. Cū tutuase, cū nisetise ninu'cūcārōsa'a. Ne waro cū a'ti turire weenu'cācateroputa cū Ō'acū ni'i nisere masīno'o. Tojo weerā masā “Mu'urē masītisa'a. Tojo weerā bu'iri moo'o”, nímasītisama.

21 Cū nisetisere masīmirā, cūrē ējōpeotisama. Ne cūrē e'catise o'otisama. No'o ʉaro wācūma'a, siape me'rā nemorō ña'arō wācūsājāsama.

22 Na masīyu'rua'a nimirā, tu'omasītirā dojosama.

23 Tojo weerā Ō'acū catinu'cūgūrē ējōpeotisama. Na apeyenojō masā yee'que boadijatje pe'ere ējōpeosama. Masā queose, mirīcūa queose, wa'icūrā queose, pīrōa queosere yee, ējōpeosama. Ne waroputa tere weemujāti, ni'cārōacā quē'rārē mejārōta weenu'cūma.

24 Na tojo wee'que bu'iri Ō'acū na ña'arō weesī'rīsere weeato nígū cō'awā'cācu niwī. Na bopoyose ña'asere a'merī weecārā niwā. Tere wéerā, na basu na upure dojorērā weecārā niwā.

25 Diacjū cjasere ējōpeoboronojō o'orā, mejō nisoowioritima. Cūrē ējōpeoronojō o'orā, cū da're'que a'ti nucūcā cjase pe'ere ējōpeoma. Ō'acū nipe'tise wee'care e'catipeonu'cūcārōsa'a. Tojota weeno'ato.

26 Ō'acū bopoyose na ʉaripejasere weeato nígū narē cō'awā'cācu niwī. Numiaputa ʉma me'rā na weewasenojōrē na basu numia se'saro ña'arō weesama.

27 Ƴmua quẽ'rã na basu ña'arõ a'merĩ weesama. Ƴmua numia me'rã weewuasenojõrẽ du'urã, Ƴmua se'saro Ƴaripeja, ña'arõ weesama. Tojo weegu Õ'acũ narẽ ña'arõ weese wapa, bu'iri da'resami. Narẽ bu'iri da'regu, na upupure pi'eticã weesami.

28 Cũ wee'quere ï'amirã, Õ'acũrẽ ẽjõpeosĩ'rĩtisama. Tojo weegu na wãcũma'asere weeato nígũ cõ'awã'cãcũ niwĩ. Cũ narẽ cõ'acã, totá na ña'arõ wee'quere nemopeosama.

29 Nipe'tise ña'arõ weesere yu'rũocã'sama. Pajaña'rõ marĩrõ ãpẽrãrẽ ña'arõ weesĩ'rĩsama. Apeyenojõ cuomirã, cuonemosãjãsi'rĩsama. A'te nipe'tise ña'asere weesama. Doesama. A'mewẽjẽsama. A'metu'tisama. Weesoosama. Ña'arõ weesĩ'rĩrõ bajuro ña'arõ weesama. Ucja, queti poosama.

30 Æpẽrãrẽ ña'arõ weesĩ'rĩrã, diacjũ nitimicã, weresãsama. Õ'acũrẽ Ƴatisama. Æpẽrãrẽ ï'amuisama. “Yũ'ũ pe'e ãpẽrã yu'rũoro niyu'rũnũ'cã'a”, nisama. Ña'asere weebocasama. Na pacusumuarẽ yu'rũnũ'cãsama.

31 Tu'omasĩtisama. Na “Weerãti” ní'quere weetisama. A'metu'tica be'ro aposĩ'rĩtisama. Na acawererãpureta ma'itisama. Æpẽrãrẽ pajaña'tisama.

32 Õ'acũ tojo weerãrẽ queoro wéegu, “Pecame'epũ cõ'abajurioguti”, nicũ niwĩ. Cũ tojo níca be'ro nimicã, ña'arõ weenu'cũsama. Tojo nicã ãpẽrãrẽ ña'arõ weecã ï'arã, “Añurõ wéerã, tojo weema”, nisãjãsama.

2

Õ'acũ ña'arõ weerãrẽ bu'iri da'regu, queoro weemi nise ni'i

1 Mũsã ãpẽrãrẽ “Na ña'arã nima” ni, ï'abeseticã'ña. Mũsã quẽ'rã na weronojõ ña'arõ weesetisa'a. Na bu'iritima níã, ẽsã quẽ'rã bu'iriti'ĩ níronojõ wa'a'a mũsãrẽ. Mũsã ni'cãronojõ bu'iri cu'o'o.

2 Õ'acũ ña'arõ weerãrẽ bu'iri da'regu, queoro weegu weemi nisere masĩno'o.

3 Mũsã ãpẽrãrẽ “Ña'arõ weema” nimirã, na weronojõta wee'e. Tojo weerã “Õ'acũ ẽsãrẽ bu'iri da'reesome”, niticã'ña. Da'regusami.

4 Ña'arõ weemicã, Õ'acũ mũsãrẽ pajaña'gũ, maata bu'iri da'retisami. Tojo weerã mũsã “Ësãrẽ bu'iri da'reesome”, nimisa'a. Tojo niwe'e. Mũsã ña'arõ weesere bujaweti ducayurato nígũ añurõ wee, maata bu'iri da'retisami.

5 Cũ tojo weemicã, mũsã ña'arõ weesere bujaweti ducayusĩ'rĩtisa'a. Mũsã siape me'rã ña'asere weenemorã, bu'iri da'resere seeneocũunemorã wee'e. Be'ro masãrẽ bu'iri da'reatji nũmũ nicã, Õ'acũ uagu, mũsãrẽ queoro bese, upũtu bu'iri da'regusami.

6 Masã na wee'quenũcũrẽ queoro wapayegusami.

7 Õ'acũ a'tiro weerãrẽ cũ tiropũ catinu'cũatjere o'ogusami. “Cũ me'rã ducayu ninu'cũrãsa'a” nirãrẽ, tojo nicã cũ “Añurõ weepũ” nisere a'marãnojoõrẽ o'ogusami. Tojo nicã ape upũ boatiri upũ su'tiwetisĩ'rĩrãrẽ tojo o'ogusami. Na catinu'cũsere Ƴarã, añurõ weenu'cũrãsama.

8 Æpẽrã pe'e Õ'acũrẽ yu'rũnũ'cãrã, na Ƴaro weesetisama. Diacjũ cjasere Ƴatirã, ña'ase pe'ere weesirutusama. Õ'acũ ua, narẽ upũtu bu'iri da'regusami.

9 Nipe'tirã ña'arõ weesetirã pi'eti, ña'arõ tu'oña'rãsama. Judío masãrẽ ne waro tojo wa'amũ'tãrõsa'a. Judío masã nitirã quẽ'rãrẽ mejãrõta wa'arosa'a.

10 Añurõ weesetirã pe'ere Õ'acũ añurõ weegusami. Narẽ “Mũsã añurõ weewũ”, nigũsami. Tojo nicã ejerisãjãcã weegusami. Ne waro judío masãrẽ tojo ejerisãjãcã weemũ'tãgũsami. Judío masã nitirã quẽ'rãrẽ mejãrõta weegusami.

11 Õ'acũ judío masãrẽ, judío masã nitirãrẽ ï'a ducawaanũ'cõtisami.

12 Judío masã nitirã Õ'acũ Moisére duti'quere masĩtisama. Na ña'arõ wee'quere te dutise me'rã mejëta Õ'acũ besegusami. Ña'arõ wee'que wapa me'rã pe'e narë pecame'epu cõ'abajurio besegusami. Judío masã pũricã Õ'acũ Moisére duti'quere masĩsama. Tere masĩmirã, ña'arõ weesama. Tojo weegu Õ'acũ náma te dutise me'rã na yu'rũnu'cã'que wapare bu'iri da'regusami.

13 Moisé dutisere tu'ose me'rã dia'cũ Õ'acũ “Bu'iri marĩrã nima”, nitisami. Cã dutisere weerã pe'ere “Bu'iri marĩrã nima”, nisami.

14 Judío masã nitirã Moisé dutisere moomirã, na añurõ wéerã, Õ'acũ dutisereta weerã weema. Na basu Moisé dutisere masĩrã weronojõ weesama.

15 Añurõ weese me'rã na diacjũ wãcũsere ĩ'osama. Moisé dutisere masĩrã weronojõ nima. Tojo weerã queoro weetica be'ro ña'arõ tu'oña'sama. Añurõ wéeca be'ro bu'iri moorã tu'oña'sama.

16 Yu'u Jesucristo ye quetire wereronojõta a'tiro wa'arosa'a. Õ'acũ masãrë bu'iri da'reatji numu nicã, nipe'tirã wãcũsere, ãpërã ĩ'atiropu weesere besegusami. Jesucristo ña'arõ wãcũrãrë, ña'arõ weerãrë bu'iri da'regusami. Añuse wãcũrãrë, añurõ weerãrë añurõ weegusami.

Õ'acũ Moisére dutise cõu'que ni'i

17 Musã a'tiro wãcũmisa'a: “Ësã judío masã Õ'acũ Moisére dutise cõu'quere ëjõpeorã ni'i. Õ'acũ yarã ni'i. Tojo weerã judío masã nitirã yu'rũoro añuyu'rũnu'cã'a”, nimisa'a.

18 Tojo nicã a'tiro ninemosa'a. “Ësã Õ'acũ ñasenojõrë masĩ'i. Moisé duti'quere masĩyurã, ãsã añuse dia'cũrë besemasĩ'i.

19 Caperi bajutirãrë tãawã'cãrã weronojõ Õ'acũ yere masĩtirãrë bu'emasĩ'i. Na'itĩ'arõpu nirãrë sĩ'orã weronojõ ña'arõ weerãrë añurõ weeduti'i”, nisa'a.

20 “Moisé cũ duti'quere cõorã, diacjũ cjasere queoro masĩ'i. Tojo weerã tu'omasĩtirãrë, Õ'acũ yere ne waro bu'ewã'cõrãrë bu'emasĩ'i”, nimisa'a.

21 Musã “Ãpërãrë bu'emasĩ'i” nirãtirã, musã basu pe'e bu'emũ'tãrõña'a. Ãpërãrë “Yajaticã'ña” nimirã, ãpërã yere yajasa'a.

22 Musã, “Musã numosãnumia, marãpusumua nitirãrë a'metãrãticã'ña”, nisa'a. Tojo nimirã, a'metãrãsa'a. “Queose yee'quere ëjõpeoticã'ña” nimirã, narë ëjõpeose wi'seri cjasere yajasa'a.

23 “Ësã Moisé duti'quere cõtjãrã, ãpërã yu'rũoro ni'i”, ni wãcũmisa'a. Tojo nimirã, tere weetirã, cã duti'quere yu'rũnu'cãrã wee'e. Tojo weerã ãpërãrë Õ'acũrë bujicã'cã weerã wee'e.

24 Õ'acũ ye queti ojãca pũrĩpu musã tojo weesere a'tiro ojano'wũ: “Musã Õ'acũ duti'quere yu'rũnu'cãse bu'iri judío masã nitirã Õ'acũrë ña'arõ ucũsama”, niwũ.

25 Musã Õ'acũ Moisére dutise cõu'quere weecã, musã judío masã weesetise, õ'rëcjũ yapa caserore yejecõ'ase wapati'i. Weeticãma, musã judío masã nise wapamarĩ'i. Tojo weerã cã cõu'quere weetirã, judío masã nitirã weronojõ tojacã'a. Õ'acũ yarã weronojõ nitisa'a.

26 Judío masã nitirã õ'rëcjũ yapa caserore yejecõ'ano'ña marĩma. Na Õ'acũ Moisére duti'quere wéerã, judío masã weronojõ nisama. Õ'acũ narë “Yarã nima”, nisami.

27 Musã judío masã Õ'acũ Moisére duti'quere cõomi'i. Õ'rëcjũ yapa caserore yejecõ'amirã, cã duti'quere weewe'e. ãpërã, judío masã nitirã õ'rëcjũ yapa caserore yejecõ'atimirã, tojo nicã Õ'acũ Moisére duti'quere masĩtimirã, cã dutisere weesama. Na tojo weecã, musã bu'iri cõosere masĩno'o.

28 Judío masũ waro bu'ipũ dia'cũ weesetitimi. Cũ upũ dia'cũrẽ õ'rẽcju yapa caserore yejecõ'ase mejẽta ni'i.

29 Moisé dutisere yũ'tigũ mejẽta Õ'acũ yagũ nimi. Espíritu Santure wãcũse dũcayuno'cũ pe'e judío masũ waro nimi. Cũta Õ'acũ yagũ nimi. Cũrẽ Õ'acũ "Añugũ nimi" ni i'asami. Masã mejẽta tojo i'asama.

3

1 Yũ'u tojo nicã tu'orã, musã "¿To pũrĩcãrẽ judío masã nise wapamarĩsari? ¿Õ'rẽcju yapa caserore yejecõ'ase quẽ'rã wapamarĩsari?" nisa'a.

2 Wapatiyũ'rua'a. Ne warore a'tiro ni'i. Õ'acũ judío masãrẽ cũ ye quetire weedutigũ, ãpẽrãrẽ weredutigũ cũucũ niwĩ. Tojo weero judío masã nise wapati'i. Musãrẽ a'tiro ninemogũti.

3 Æpẽrã judío masã Õ'acũ ucũsere ãjõpeotisama. Na tojo ãjõpeotimicã, Õ'acũ narẽ cũ "Tojo weeguti" ní'quere "Weewe'e", nitisami.

4 Õ'acũ nipe'tise cũ "Weeguti" ní'quere queoro weegũsami. Marĩ nipe'tirã nisoosepijarã nimicã, Õ'acũ cũ ní'caronojõta queoro weegũsami. Õ'acũrẽ cũ ye queti ojãca pũrĩpũ a'tiro ojano'wã:

Õ'acũ, mũ'u ucũsere "Diacjũta ni'i", nino'o.

Mũ'urẽ nisoose marĩ'i.

Tojo weero mũ'urẽ ãpẽrãpũre ne weresãta basiowe'e.

Na weresãcãma, yũ'rũwetimujãgũsa'a, ni ojacũ niwĩ dũporocjũpũ.

5 Tere tu'orã, ãpẽrã a'tiro nima'asama. "Ësã ña'arõ weecã, Õ'acũ añurõ weesere nemorõ i'ono'rõsa'a." ¿To pũrĩcãrẽ "Õ'acũ ãsã ña'arõ weesere bu'iri da'regũ, queoro weetimi", nirã weesari?

6 Tojo niwe'e. Na tojo nise queoro nicãma, Õ'acũ ne ni'cũrẽ bu'iri da'remasĩtibosami.

7 Apeyema ãpẽrã a'tiro ninemoma'asama. "Ësã nisoocã, Õ'acũ queoro ucũsere i'ono'rõsa'a. Tojo weerã masã cũrẽ 'Añuyũ'ruami, diacjũ ucũnu'cũgũ nimi', nirãsama. Tojo nicãma, ¿de'ro weegũ Õ'acũ marĩrẽ 'Musã ña'arõ weesebũcurã ni'i', nisari? Cũ tojo ní'gũ, queoro weetimi", nisama. Na tojo nise nima'ase ni'i.

8 Na "Ësã ña'arõ weecã, Õ'acũ añurõ weesere nemorõ masĩrãsama", nisama. Tojo weerã "Añuse wa'ato ní'ã ña'asere weerã", nisama. Æpẽrã yũ'ure, yũ'u me'rãcjãrãrẽ mejẽcã wãcũato ní'ã, "Pablo a'tere bu'emi", nisoosama. Na tojo nisoose wapa Õ'acũ narẽ bu'iri da'regũ, queoro weegũsami.

Nipe'tirã bu'iritirã nima nise ni'i

9 ¿Marĩ judío masã ãpẽrã yũ'rũoro añurã niyũ'rũnu'cãti? Niwe'e. Marĩ masĩtoja'a. Nipe'tirã judío masã, judío masã nitirã ña'arõ weerã niyurã, ni'cãrõnojõ bu'iritirã dia'cũ ni'i.

10 Õ'acũ ye queti ojãca pũrĩpũre marĩrẽ a'tiro niwã: Ne ni'cũnojojõpũta añugũ marĩmi.

11 Ne ni'cũ Õ'acũ ye cjasere tu'omasĩgũ marĩmi.

Ne ni'cũpũta Õ'acũrẽ masĩsĩ'rĩgũ, wãcũnũrũtisami.

12 Nipe'tirã Õ'acũ yere du'urã, dojope'tia wa'asama.

Nipe'tirã ña'arõ weema.

Ne ni'cũnojojõpũta ãpẽrãrẽ añurõ weegũ marĩmi.

13 Na ucũse masãpe susuripe weronojõ ni'i.

Ti pe ãrĩwijaasa'a.

Te ãrĩwijaase weronojõ masã ña'arõ ucũsama.

Nisoonu'cūsama.

Aña ɥseropu nímá ɥogɥ weronojō pūrīrō ucūsama.

14 Āpērārē doja, ɥpɥtu tu'tisama.

15 Na masārē wējēcō'asema ĩ'adu'ayɥ'rɥasama.

16 No'o na wa'aro masārē ña'arō weewā'cāsama.

Na yere dojorē, pajaseɥorā tojacā weesama.

17 Āpērārē ejerisājācā weesere moosama.

18 Ō'acūrē wiopesase me'rā ĩ'atisama.

Cūrē uitisama, ni ojano'wǎ.

19 Marī mas'ī, Moisé cǎ dutisere ɥsā judío masārē cūcu niwī. ɥsā te dutisere masimirā, tere weetirā, bu'iritirā tojasa'a. Cǎ dutise cū'que a'tiro ni'i. Nipe'tirā judío masārē, judío masā nitirārē bu'iritirā nima, ni masīduti'ro tojo ni'i.

20 Ne ni'cǎ Moisé duti'quere weepe'omasītisami. Tojo weegɥ “Moisé dutisere weepe'ocā, ‘Ō'acǎ yɥ'ure bu'iri marīgǎ nimi’, nigǎsami”, nímāsītisami. Moisé duti'que marīrē “Ña'arā ni'i”, ni masīduti'ro cūuno'caro niwǎ.

Jesucristore ějōpeose me'rā yɥ'rɥrāsā'a nise ni'i

21-22 Ni'cārōacārē majā Ō'acǎ marīrē bu'iri marīrā nicā weese quetire ĩ'omi. Te quetire Moisé cǎ duti'quere weetimirā, masīno'o. Marīrē Jesucristore ějōpeose me'rā Ō'acǎ ĩ'orōpɥre bu'iri marīrā nita basio'o. Dɥporopɥ Moisé, tojo nicā Ō'acǎ ye queti weremɥ'tārī masā Ō'acǎ tojo weeatjere cǎ ye queti ojāca pūrīpɥ ojacārā niwǎ. Ō'acǎ nipe'tirā Jesucristore ějōpeorārē “Bu'iri marīrā, añurā nima”, nisami. Ne dɥcawaanɥ'cōtisami.

23 Marī nipe'tirā ña'arō weerā ni'i. Ne ni'cǎ Ō'acǎ ɥaronojō weegú marīmi.

24 Tojo nimicā, Ō'acǎ marīrē ma'ígǎ, cǎ macūrē o'ócɥ niwī. Marī ña'arō wee'quere wērī wapayedutigɥ tojo weecɥ niwī. Tojo weero marī wapayetimicā, a'tiro ni'i. Jesucristore ějōpeose me'rā Ō'acǎ marīrē “Bu'iri marīrā, añurā nima”, ni ĩ'asami.

25 Cǎ macǎ Jesucristore marī ña'arō wee'quere wērī wapayecā weecɥ niwī. Cǎ wērīgǎ dí o'maburo'que me'rā marī cūrē ějōpeocā, acobojosami. Tere wéégɥ, Ō'acǎ queoro cǎ weesere ĩ'osami. Dɥporocjārāpɥre na ña'arō weecā, Ō'acǎ pajaña'gǎ, bu'iri da'reticɥ niwī. Tojo tɥ'oña'cǎ'cǎ niwī.

26 A'tiro nicārē Jesucristo marī ña'arō wee'quere wērī wapaye'que me'rā Ō'acǎ cǎ queoro weesere ĩ'osami. Mejārōta tja cǎ macǎ Jesucristore ějōpeorārē bu'iri marīrā, añurā wa'acā weesami.

27 Tojo weerā Ō'acǎ ĩ'orōpɥre marī basu “Añurā ni'i”, nímāsītisa'a. Moisé duti'quere wéerā mejēta, añurā ni'i. Jesucristore ějōpeocā pe'e, Ō'acǎ marīrē “Añurā nima”, ni ĩ'asami.

28 Tojo weerā a'tiro nímāsī'i. Marī Jesucristore ějōpeocā, Ō'acǎ “Bu'iri marīrā nima”, ni ĩ'asami. Moisé duti'quere weecā mejēta, tojo wa'a'a.

29 Ō'acǎ judío masā wiogɥ se'saro nitimi. Judío masā nitirā quē'rārē wiogɥ nimi.

30 Nipe'tirā ni'cūrēta Ō'acūtima. Cǎ judío masā Jesucristore ějōpeorārē “Bu'iri marīrā, añurā nima”, nisami. Cūrē ějōpeorā judío masā nitirā quē'rārē mejārōta nisami.

31 ¿To pūrīcārē marī “Jesucristore ějōpeose me'rā Moisé duti'que pe'ere wapa-marī'i”, nirā weeti? Niwe'e. A'tiro pe'e wee'e. Marī “Jesucristore ějōpeose me'rā Ō'acǎ Moisére duti'quere wapatirota wee'e”, nino'o.

4

Abrahā Ō'acūrē ějōpeo'que ni'i

¹ Ni'cārōacā musārē Abrahā marī ñecū ye quetire wereguti. Musā masīrōnojōta cū judío masū nimu'tā'cu nicu niwī.

² Ō'acū Abrahā weesere ī'agū mejēta, cūrē “Añugū nimi”, nicu niwī. Tojo nicāma, Abrahā cū añurō wee'que wapa “Yū'u añugū ni'i”, nīmasībopī. Ō'acū ī'orōpu pe'ere tojo nita basiowe'e.

³ Cū ējōpeocā pe'e, cūrē Ō'acū “Bu'iri marīmi”, nicu niwī. Ō'acū ye queti ojāca pūrīpu a'tiro ojano'wū:

Abrahā Ō'acūrē ējōpeocu niwī.

Tojo weegu Ō'acū cūrē “Añugū, bu'iri marīgū nimi”, nicu niwī.

⁴ Queose me'rā musārē wereguti. Ni'cū apeyenojō da'racā, cūrē wapayerā, tojo o'orā mejēta weema. Cū da'ra'que wapa wapayerā weema.

⁵ Ō'acū pe'e tojo weetimi. Marī añurō weese wapa mejēta “Bu'iri marīrā, añurā nima”, nisami. Cūrē ējōpeocā pe'ere, tojo nisami. Masā ña'arō weerārē yu'rūweticā weegū nimi.

⁶ Duporocjūpu Davi quē'rā yu'u ní'caronojōta nicu niwī. Ō'acū masā weesere ī'atimigū, cūrē ējōpeocā, “Añurā, bu'iri marīrā nima”, nisami. Tojo nino'rānojō e'catisama.

⁷ A'tiro ni ojacu niwī te cjasere:

No'o Ō'acūrē yu'rūnu'cā'quere acobocono'cārā e'catima.

Tojo nicā ña'arō weesere cō'ano'cārā e'catima.

⁸ No'o Ō'acū “Ā'rī bu'iri marīgū nimi”, nino'gūnojō cū quē'rā e'catimi, ni ojacu niwī Davi.

⁹ Judío masā ō'rēcju yapa caserore yejecō'a'cārā dia'cū e'catitama. Yejecō'ano'ña marīrā judío masā nitirā quē'rā e'catisama. Marī Abrahā ye cjasere wācūnemorā tja. Ō'acū Abrahārē cūrē ējōpeocā ī'agū, “Añugū, bu'iri marīgū nimi”, nicu niwī.

¹⁰ ¿De'ro nicā Ō'acū Abrahārē “Añugū nimi”, nipari? Cū ō'rēcju yapa caserore yejecō'ano'se duporo Ō'acū Abrahārē “Añugū, bu'iri marīgū nimi”, nitojacu niwī.

¹¹ Abrahā Ō'acūrē ējōpeoca be'ropu cū ō'rēcju yapa caserore yejecō'acārā niwā. Cū yejecō'ano'se me'rā Ō'acū cūrē toduporopu “Mū'u añugū, bu'iri marīgū ni'i” ní'quere masīcu niwī. A'tiro wéegu, Abrahā nipe'tirā ējōpeorā ñecū tojacu niwī. Na ējōpeose me'rā Ō'acū nipe'tirā cūrē ējōpeorārē “Añurā nima”, nicu niwī. Na ō'rēcju yapa caserore yejecō'acā mejēta, tojo nicu niwī.

¹² Mejārōta judío masārē Abrahā na ñecū nimi. Na ō'rēcju yapa caserore yejecō'acā mejēta, na Abrahā weronojō ējōpeorāta cū pārāmerā nima. Abrahāmarīcā cū yejecō'ano'se duporo Ō'acūrē ējōpeotojacu niwī.

Abrahā ējōpeose cūoyucā, Ō'acū “Tojo weeguti” ní'que queoro wa'acaro niwū

¹³ Ō'acū Abrahārē “Mū'urē, mū'u pārāmerā nituriarārē a'ti di'tare o'oguti”, nicu niwī. Ō'acū cū dutisere wéeca be'ro mejēta tojo nicu niwī. Abrahā cūrē ējōpeocā pe'e, cūrē “Añugū, bu'iri marīgū nimi”, nicu niwī. Tojo weegu cūrē “A'ti di'tare o'oguti”, nicu niwī.

¹⁴ Ō'acū cū dutise cūu'quere weerā dia'cūrē “Tojo weeguti” ní'quere o'ocāma, marī ējōpeose wapamarībopā. Tojo nicā cū Abrahārē “Mū'urē añuse o'oguti” ní'que wapamarīyapaticā'bopā.

¹⁵ Marī Ō'acū Moisére dutise cūu'quere weepe'omasītisa'a. Tojo weegu cū dutisere masīmirā yu'rūnu'cācā, marīrē bu'iri da'regusami. Te dutise marīcā pūrīcārē, te dutisere yu'rūnu'cāse marībopā.

16 Õ'acūrē ējōpeorā dia'cūrē Abrahārē “Tojo weeguti” ní'quere o'ogusami. Cũ marĩrē ma'itjāgũ, marĩ basu weetutuacā mejēta, tere o'osami. Moisé dutise cūu'quere weerā dia'cūrē o'osome. Nipe'tirā Abrahā weronojō ējōpeorārē o'ogusami. Abrahā nipe'tirā ējōpeose cūorā ñecũ nimi.

17 Õ'acũ ye queti ojāca pūrĩpũ a'tiro niwũ Abrahārē: “Mũ'urē peje cururicjārā ñecũ sōrōwũ”, nicũ niwĩ Õ'acũ. Cũ tojo nicā tũ'ogu, Abrahā ējōpeocũ niwĩ. Abrahā Õ'acũ ĩ'orōpũre cūrē ējōpeoyugu, marĩ ñecũ nicũ niwĩ. Õ'acũta nipe'tisere weemasĩpe'ocā'mi. Wērĩ'cārāpũreta masōsami. Cũ dutiro me'rā no'o marĩsepũreta weebajurēsami.

18 Õ'acũ Abrahārē “Mũ'u pārāmerā nituriarā pājārā nirāsama” nirĩ curare ne pō'rāmarĩcũ niwĩ. Pō'rāmarĩmigũ, Õ'acũ cūrē ní'quere “Queoro weegusami”, ni ējōpeocũ niwĩ. Tojo weegu Õ'acũ ní'caronojōta peje cururicjārā ñecũ wa'acũ niwĩ.

19 Abrahā cien cũ'marĩ wa'tero cūocũ niwĩ. Cũ nũmo Sara quē'rā bucũo waro nico niwō. Tojo nimicā, Abrahā “Ēsā pō'rātimasĩtisa'a, bucũrā waro ni'i”, niticũ niwĩ. Õ'acũ cũ ní'caronojō “Ēsārē pō'rāticā weegusami” ní'gũ, cūrē ējōpeodu'uticũ niwĩ.

20 “Apetero weegu cũ 'Weeguti' ní'quere weetisami”, niticũ niwĩ. Tojo weronojō o'ogu, Õ'acūrē ējōpeonemocũ niwĩ. Wācūtutua, cūrē nicũ niwĩ: “Añuyũ'rũami, tutuayũ'rũgu nimi”, nicũ niwĩ.

21 “Õ'acũ yũ'ure cũ 'Weeguti' nisere weemasĩpe'ocā'sami”, ni ējōpeocũ niwĩ.

22 Cũ tojo ējōpeocā ĩ'agũ, Õ'acũ Abrahārē, “Añugũ, bu'iri marĩgũ nimi”, nicũ niwĩ.

23 Õ'acũ tojo ní'quere Abrahā dia'cūrē Õ'acũ ye queti ojāca pūrĩpũ ojano'ticaro niwũ.

24 Marĩ quē'rārē ojano'caro niwũ. Marĩ Õ'acūrē ējōpeocā, Abrahārē ní'caronojōta marĩrē “Añurā, bu'iri marĩrā nima”, nisami. Cũta marĩ wiogu Jesú wērĩ'cũpũre masōcũ niwĩ.

25 Jesú marĩ ña'arō wee'que wapare wērĩcũ niwĩ. Cũ wērĩca be'ro Õ'acũ marĩrē bu'iri marĩrā tojadutigũ cūrē masōcũ niwĩ.

5

Marĩ bu'iritirā niwe'e nise cjase ni'i

1 Marĩ bu'iri cūomi'cārārē marĩ wiogu Jesucristore ējōpeocā, Õ'acũ “Mũsā añurā ni'i”, ni ĩ'asami. Tojo weerā marĩ ña'arō wee'quere wērĩ wapayeyucā, Õ'acũ me'rā wācũque'tiro marĩrō añurō nicā'a.

2 Jesucristore ējōpeocā, Õ'acũ marĩrē ma'ígũ, cũ me'rā niato ní'gũ yũ'rũosami. Cũ tiropũ cũ añuyũ'rũagu nisere bu'ipejatamurāsa'a. Marĩrē “Añurō weewũ”, nigũsami. Cũ tojo weegusami nĩrā, e'catise me'rā co'te'e.

3 Apeyema tja pi'etirā, e'catimasĩ'i. Marĩ pi'etirā, nemorō wācūtutuarāsa'a.

4 Marĩ wācūtutuacā, Õ'acũ “Mũsā añurō weewũ”, nigũsami. Tere masĩrā, cũ marĩrē añurō weeatjere wācũrā, e'catiyutoja'a.

5 Õ'acũ Espĩritu Santure marĩ me'rā ninu'cũdutigu o'ócũ niwĩ. Tojo weerā cũ me'rā nĩrā, Õ'acũ marĩrē ma'isere masĩno'o. Tere masĩrā, “Queorota marĩrē 'Añurō weeguti' ní'quere weegusami”, nino'o.

6 Õ'acũ marĩrē marĩ basu de'ro yũ'rũta basioticā ĩ'acũ niwĩ. Tojo weegu cũ besecatero ejacā, Jesucristo marĩ ña'arārē wērĩbosacũ niwĩ.

7 Marĩ pūrĩcā ne āpērārē wērĩbosasĩrĩtisa'a. No'o ni'cũ queoro weegũ nimicā, ne wērĩbosamasĩtisa'a. Apetero weegu ni'cũ añugũ warore wērĩbosagu, wērĩbosabosami.

⁸ Õ'acũ pũrĩcã marĩ ña'arã nimicã, cũ ma'isere ï'ocũ niwĩ. Tere ï'ogũ, Jesucristore marĩrẽ wẽrĩbosacã weecũ niwĩ.

⁹ Jesucristo marĩrẽ wẽrĩbosase me'rã cũ ye dí o'mabũrose me'rã Õ'acũ cũ ï'orõpũre marĩrẽ bu'iri marĩrã tojacã weecũ niwĩ. Tojo weegũ cũ Jesucristo me'rãta tja nemorõ weetamugũsami. Õ'acũ masãrẽ bu'iri da'reri nũmũ nicã, marĩrẽ yũ'rũweticã weegũsami. Marĩrẽ bu'iri da'reesome.

¹⁰ Marĩ Õ'acũrẽ ɥatirã nimicã, cũ macũrẽ marĩrẽ wẽrĩbosacã weecũ niwĩ. Jesucristo wẽrĩgũ dí o'mabũrose me'rã Õ'acũ marĩrẽ cũ me'rãcjãrã sãjãcã weecũ niwĩ. Tojo weerã marĩ ni'cãrõacãrẽ cũ me'rãcjãrã niyurã, a'tiro masĩ'i. Jesucristo wẽrĩ, cũ masã'que me'rãma majã marĩ bu'iri da'reno'bo'cãrãrẽ yũ'rũcã weegũsami.

¹¹ Apeyema tja marĩ wiogu Jesucristo me'rã Õ'acũ marĩrẽ ma'isere wãcũrã, e'catiyũ'rũa'a. Marĩ cũ wẽrĩ'que me'rã Õ'acũ yarã sãjã'a.

Adã, tojo nicã Jesucristo queti ni'i

¹² Ni'cũ ɥmũ Adã wãmetigu me'rã ña'arõ weese nũ'cãcaro niwũ. Te me'rã wẽrĩse bajuanũ'cãcaro niwũ. Nipe'tirã masãnũcũpũre marĩ ña'arõ weerã niyucã, pẽ'rĩpejape'tia wa'acaro niwũ. Tojo weero a'ti ɥmũcopũre wẽrĩse se'sape'tia wa'apã.

¹³ Masã Õ'acũ Moisére dutise cũuatji dũporopũ ña'asere weetojacãrã niwã. Na ña'arõ weemicã, Õ'acũ dutise marĩyucã, cũ narẽ “Yũ'ɥ dutise cũu'quere yũ'rũnũ'cã'a”, niticũ niwĩ. Narẽ bu'iri da'reticũ niwĩ.

¹⁴ Tojo nimicã, Adã be'rocjãrã téé Moisé nĩcaterocjãrãpũ wẽrĩcãrã niwã. Na Adã Õ'acũ duti'quere yũ'rũnũ'cã'caronõjõ weetimirã, ña'arõ wee'que wapa wẽrĩcãrã niwã.

Adã dũ'pocãticũ niwĩ ña'arõ weesere. Jesucristo pe'e a'ti turipũ a'tigu, añurõ weesere cũ quẽ'rã dũ'pocãticũ niwĩ.

¹⁵ Marĩ Adã yũ'rũnũ'cã'quere, Õ'acũ marĩrẽ ma'ígũ añurõ wee'quere a'tiro nĩmasĩ'i. Adã ni'cũ cũ yũ'rũnũ'cã'que bu'iri nipe'tirã wẽrĩsirutuma. Õ'acũ pe'e marĩrẽ ma'ígũ, añubutiaro weemi. Marĩ wapayetimicã, ni'cũ ɥmũ Jesucristo me'rãta tja nipe'tirãrẽ añubutiaro weemi. Pecame'epũ wa'abo'cãrãrẽ cũ me'rã catinu'cũcã weemi.

¹⁶ Õ'acũ marĩrẽ añurõ wee'quere, ni'cũ ɥmũ Adã cũ ña'arõ wee'quere “A'tiro ni'i”, ninemomasĩ'i. Adã ni'cãtiacã cũ yũ'rũnũ'cã'que me'rã marĩ nipe'tirãrẽ bu'iritirã tojacã weecũ niwĩ. Õ'acũ marĩrẽ yũ'rũose pe'e a'tiro ni'i. Marĩ pejetiri yũ'rũnũ'cãmicã, Õ'acũ marĩrẽ ma'ígũ, bu'iri marĩrã, añurã tojacã weecũ niwĩ. Marĩ wapayetimicã, tojo weecũ niwĩ.

¹⁷ Ni'cũ yũ'rũnũ'cã'que me'rã wẽrĩse se'sa wa'apã. Tojo weero Jesucristo wẽrĩ'que pe'e totã yũ'rũoquejo'o. Õ'acũ marĩrẽ pajaña'gũ, wapayetimicã, marĩrẽ bu'iri marĩrã tojacã weecũ niwĩ. Jesucristo ni'cũ me'rãta tja marĩrẽ ɥ'mũsepũ catinu'cũatjere o'ocũ niwĩ.

¹⁸ Ni'cãtiacã Adã yũ'rũnũ'cã'que me'rã nipe'tirã bu'iri da'reno'ajã tojacãrã niwã. Jesucristo queoro wéégũ, cũ wẽrĩse me'rã pe'e nipe'tirã bu'iri marĩrã tojata basio'o. Tojo nicã catinu'cũsere bocata basio'o.

¹⁹ A'tiro ni'i. Ni'cũ Õ'acũrẽ yũ'rũnũ'cã'que me'rã nipe'tirã cũ be'rocjãrã marĩ quẽ'rã ña'arã ni, bu'ipejasirutu'u. Mejãrõta tja ni'cũ Õ'acũ dutisere yũ'tigu Jesucristo me'rã nipe'tirã cãrẽ ëjõpeorãrẽ Õ'acũ “Añurã, bu'iri marĩrã nima”, nisami.

²⁰ Õ'acũ Moisére dutise cúúgũ, marĩ ña'arã ni'i nisere masĩdutigu cũucũ niwĩ. Cũ tojo weemicã, ña'arõ weenemopecãrã niwã. Õ'acũ pe'e ña'ase weenemocã, nemorõ pajaña'nemopecũ niwĩ.

21 Ña'arõ wee'que wapa wērīse nipe'tirāpūre se'sabi'acaro niwũ. Te se'sa'caro weronojõ Õ'acũ marīrē ma'ígũ añurõ weese quē'rã se'sabi'acaro niwũ. Marī wioḡu Jesucristo wērīse me'rã marīrē añurã, bu'iri marīrã tojacã weecu niwĩ. Tojo nicã cũ me'rã catinu'cūatjere o'ocũ niwĩ.

6

Wērī'cārã weronojõ nimi'cārã Jesucristo me'rã yu'rũono'o nise ni'i

1 Yu'ũ ní'caronojõta ña'ase weenemocã, Õ'acũ nemorõ pajaña'nemopeosami. ¿To pūrīcārē marīrē ma'ígũ pajaña'nemoato nírã ña'arõ weenu'cūrāsari?

2 Tojo niwe'e. Jesucristo curusapũ wērīcã, marī quē'rã cũ me'rã wērī'cārã weronojõ wa'acārã niwũ. Wērī'cārã, catirã na wee'quere weetisama. ¿De'ro weerã marī toduporo ña'arõ wee'caronojõ weenu'cūbosau?

3 Mũsã masīsa'a, marī Jesucristore ějõpeorã nitjārã, wāmeyeno'o. Wāmeyeno'rã, cũ wērī'quere bu'ipejatomurã weronojõ ni'i nisere ĩ'o'o.

4 Jesucristo wērīca be'ro yaano'cũ niwĩ. Marī wāmeyeno'rã, cūrē yaa'caro weronojõ marī ña'arõ weesere du'ucārã niwũ. Marī pacũ cũ tutuase me'rã Jesucristore wērī'cũpũre masõcũ niwĩ. Cūrē masõ'caro weronojõ marī quē'rãrē ape upũ sājãcã weecu niwĩ.

5 Marī Jesucristo me'rã niyurã, cũ wērī'quere bu'ipejatamu'cārã weronojõ ni'i. Mejārõta cũ wērī'cũpũ masã'caro weronojõ marī quē'rã masārãsa'a.

6 A'tiro masī'i. Marī toduporopũ ña'arõ niseti'quere Jesucristo wērīse me'rã curusapũ paabi'pecõ'ano'rõ weronojõ wa'acaro niwũ. Marī ña'arõ wee'quere du'udutiro tojo wa'acaro niwũ. Tojo weerã ña'asere weeticã'rõũa'a. Marīrē te wejeñe'enũ'cõrõ weronojõ weewe'e majã.

7 Wērī'cũpũ cũ catigũ ña'arõ wee'quere weetimimiba majã. Tojo weerã marī quē'rã cũ weronojõ te ña'arõ weesere yu'rũweti'cārãpũ nírã, weeticã'rõũa'a.

8 Marī Jesucristo me'rã wērību'ipejatamu'cārã niyurã, a'tiro masī'i. Cũ wērī masã'caro weronojõ marī quē'rã mejārõta cũ me'rã cũ weronojõ masārãsa'a.

9 Apeyere a'tiro masī'i. Jesucristo wērī'cũpũ masãcũ niwĩ. Cũ ne wērīnemosome. Cūrē wērīse ne põtēosome majã.

10 Jesucristo masã ña'arõ wee'que wapare wērībosagũ, ni'cātita wērīcũ niwĩ. Ni'cārõacārē majã cũ masãca be'ro Õ'acũ me'rã añurõ ninu'cūmi.

11 Te weronojõ marī Jesucristo me'rã wērī'cārã weronojõ tũ'oña'rã. Cũ yarã niyucã, ña'arõ weese marīrē dutimasītisa'a majã. Tereta marīrē yu'rũotojacũ niwĩ. Tojo weerã Õ'acũ uaronojõ weesetirã. Ña'asere weeticã'rã.

12 Marī upũ boatji upũre ña'ase weesī'rīcã, cã'mota'arã. Ti upũ ña'arõ uaripejasere weeticã'rã.

13 Marī ĩ'ase, ucũse, wãcũse nipe'tise marī upũpũ nise me'rã ña'arõ weeticã'rã. Ña'asere weeronojõ o'orã, Õ'acũ uaro weesetirã, marī upũpũ nisere cũpũre o'orã. Wērī masã'cārã weronojõ añuse pe'ere weerã.

14 Moisé duti'que doca nírã, tere weetirã, bu'iri da'reno'rāsama. Marī cũ dutise doca niwe'e. Õ'acũ marīrē bu'iri da'reronojõ o'ogũ, marīrē ma'ígũ, acobojocũ niwĩ. Tojo weero ña'arõ weese marīrē de'ro põtēomasītisa'a.

Marī da'raco'terã weronojõ nise ni'i

15 “Marī Moisé dutise doca niwe'e. Õ'acũ marīrē ma'ígũ, acobojocũ niwĩ”, ni'i. ¿To pūrīcārē marī ña'arõ weecã, añusari? Niwe'e.

16 Mũsã masīsa'a, marī apī dutiro wéerã, cūrē da'rawã'ñaco'terã sājãrã wee'e. Cũ marī wioḡu tojagũ weesami. Te weronojõ marī ña'asere wéerã, ña'ase

weewãñaco'terã weronojõ nisa'a. Ña'arõ weese wapa wẽrĩsere bocarãsa'a. Marĩ Õ'acũ dutiro wéerã pũrĩcã, cũrẽ da'rawãñaco'terã weronojõ ni'i. Marĩ cũ dutisere wéerã, ña'ase weero marĩrõ nirãsa'a.

17-18 Toduporopu musã ña'asere wéerã, da'rawãñaco'terã weronojõ nicãrã niwũ. Ni'cãrõacãrẽ ãpẽrã musãrẽ Jesucristo ye quetire werecã tu'orã, añurõ ëjõpeocãrã niwũ. Tojo weerã ña'arõ weesere yu'rũono'tjĩarã, añusere weewãña'a. Musã tojo weecã wãcũgũ, yu'ũ Õ'acũrẽ e'catise o'o'o.

19 Musãrẽ tu'omasĩcã uagũ, masã na ucũwũasenojõ me'rã were'e. Musã toduporopure ña'asere musã upure wiapecãrã niwũ. Siape me'rã ña'arõ weedoacãrã niwũ. Ni'cãrõacã pe'ere añusere wiarã, Õ'acũrẽ musã upure wiaya. Cũ me'rã nibutiarã, siape me'rã cũ uaro dia'cũrẽ weeya.

20 Musã toduporopure ña'arõ weewãñarã, ña'ase dutise doca níni'wũ yujupu. Tojo weerã añurõ weeroũasato nirõ marĩrõ nicã'wũ.

21 Musã ña'arõ wéerã, ¿ñe'enojõ añusere bocari? Toduporopure musã ña'arõ wee'quere wãcũrã, ni'cãrõacãrẽ bopoyasa'a. Te ña'arõ wee'que wapare pecame'epu bu'iri da'reno'bopã.

22 Ni'cãrõacãrẽ majã marĩ ña'arõ weesere yu'rũweti'cãrãpu ni'i. Ña'arõ weese doca niwe'e. Õ'acũ dutisere da'rawãñaco'terã ni'i. Te pũrĩcã añurõ yapatisa'a. Marĩ, marĩ wiogu Õ'acũ me'rã ni'i. Siape me'rã cũ uaronojõ wéerã, añuse, cũ tiropu catinu'cũsere bocarãsa'a.

23 Ña'arõ wee'que wapare pecame'epu bu'iri da'reno'o, wẽrĩdojasere bocano'sa'a. Õ'acũ marĩrẽ wapamarĩrõ o'ose pe'e catinu'cũatjere bocatje ni'i. Marĩ wiogu Jesucristo me'rã tere o'ogusami.

7

Omocã dũ'tese cjase queose ni'i

1 Acawererã, musã Õ'acũ Moisére dutise cũu'quere masĩsa'a. Marĩ catiri umũcopu dia'cũrẽ te duti'quere yu'tisa'a.

2 Queose me'rã musãrẽ weregũti. Marĩrẽ duti'que a'tiro ni'i. Ni'cõ omocã dũ'te'co co marãpu catiro ejatuario cũ nũmo nimo. Cũ wẽrĩca be'ro na dũ'te'que pe'tia wa'asa'a. Co marãpu moogõ tojasamo tja.

3 Co marãpu catimicã, apĩrẽ nũorẽgõ, ña'arõ weego weesamo. Õ'acũ dutisere yu'rũnũ'cãgõ weesamo. Co marãpu wẽrĩca be'ro pũrĩcãrẽ apĩrẽ nũorẽcã, ña'ase mejeta ni'i. Õ'acũrẽ yu'rũnũ'cãtisamo.

4 Co marãpu wẽrĩ'caro weronojõ marĩrẽ ni'cãrõacãrẽ a'tiro wa'a'a. Toduporopure Moisé duti'quere yu'tini'wũ yujupu. Jesucristo cũ wẽrĩcã, marĩ quẽ'rã wẽrĩ'cãrã weronojõ wa'acãrã niwũ. Tojo weerã Jesucristo wẽrĩse me'rã marĩ Moisé dutise doca ní'quere du'uno'wũ. Ni'cãrõacãrẽ Jesucristo wẽrĩ masãse me'rã cũ yarã ni'i. Marĩrẽ Õ'acũ uaro weeato ní'gũ, cũ yarã sãjãcã weecu niwĩ.

5 Toduporopu marĩ tu'sasenojõ ña'asere uaripejawu. Moisé duti'quere marĩrẽ cã'mota'acã, weeya níronojõ wa'awu. Nipe'tise marĩ upupu nise me'rã marĩ ña'arõ uaripejasere weecu. Te ña'asere wéerã, pecame'epu bu'iri da'reno'o, yapatidijabopã.

6 Toduporopu Moisé cũ dutise doca níni'wũ yujupu. Ni'cãrõacãrẽ majã marĩ Jesucristo me'rã ní'ã, Moisé dutise doca niwe'e. Tere yu'rũweti'cãrãpu ni'i. Tojo weerã marĩ Espĩritu Santu me'rã ape upu sãjã'a. Cũ weetamurõ me'rã Õ'acũ uaro weesetimasĩ'i.

Añurõ weesĩ'rĩmigũ, ña'ase bu'iri põtẽotisa'a nise ni'i

⁷ ¿To pūrīcārē “Moisé duti'que ña'a ni'i”, nirāsari? Niwe'e. Te dutise marīcāma, yu'u ña'agū ni'i nisere masītibopā. Cū dutise a'tiro ni'i. “Āpērā yere uoticā'ña”, ni'i. Te marīcāma, yu'u te uosere “Ña'ase ni'i”, ni masītibopā.

⁸ Te dutise “Weeticā'ña” nimicā, yu'u pe'ere nipe'tise no'o uaro uaripejasere weeya nírōnojō wa'awu. Dutise marīcāma, “Ña'ase ni'i”, ni masīno'ña marībopā.

⁹ Dūporopu yu'u Moisé duti'quere sō'owaro masītigu, wācūque'tiro marīrō nicā'miwū. “Añurō weegū ni'i”, ni wācūmiwū. Be'ro te dutise masīca be'ro na'irō āpērā yere uoya nírōnojō wa'awu. Yu'u ña'arō wéégū, “Ña'agū ni'i”, ni tū'oña'wū.

¹⁰ Marī Ō'acū dutisere wéérā, añurō nicā'bosa'a. Yu'u pe'e te dutise de'ro weepe'omasītigu, bu'iritigu tojawu. Te dutise masārē Ō'acū me'rā añurō tojacā weeboronojō nírō, yu'u pe'ere bu'iritigu tojacā weewu.

¹¹ Ña'ase yu'upure nírō, Ō'acū dutisere yu'rūnu'cācā weewu. Te ña'ase yu'ure nisoowioritique'awu. Tojo weegu yu'u te dutise niyucā, ña'arō wéégū, bu'iritigu tojawu. Ō'acū me'rā a'pepūrīgū tojawu.

¹² Ō'acū Moisére duti'que añuse warota ni'i. Diacjū wereme'rīcā'a. Te dutise marī ye niatjere weetamu'u.

¹³ To pūrīcārē Ō'acū dutise añuse nimirō, ¿de'ro weero marīrē bu'iritirā tojacā weesari? Weetisa'a. Marī ña'ase wapa pe'e bu'iritirā tojasa'a. Tojo weero te dutise añuse me'rā ña'asere “Ña'aseta ni'i”, ni masīno'o. Tojo weerā marī ña'arō wéérā, Ō'acūrē yu'rūnu'cārā wee'e nírā, marīrē cū bu'iri da'reatje quē'rārē masīwū.

¹⁴ Marī masī'i, Moisé cū duti'quere Espiritu Santu me'rā Ō'acūta cūucu niwī. Tojo weero añuse dia'cū ni'i. Marī pe'e ña'arā ējānu'cātjārā, ña'ase marīpure nise doca ni'i.

¹⁵ Yu'u, yu'u weesī'rīsere weewe'e. Yu'u ne weesī'rītise pe'ere wee'e. Yu'u a'tere masītisa'a. De'ro weegu tojo weesasa'a.

¹⁶ Yu'u weesī'rītise pe'ere wéégū, a'tiro masī'i. “Ō'acū dutise añuseta ni'i”, ni'i.

¹⁷ Yu'u mejēta ña'arō wee'e. Yu'upure ña'ase niyuro, yu'ure ña'arō weecā wee'e.

¹⁸ Yu'u añurō weesī'rīmīgū, weepōtēotisa'a. Tojo weegu a'tiro masī'i. Yu'upure ne añuse marī'i.

¹⁹ Añuse yu'u weesī'rīsere weeboronojō o'ogu, ña'ase yu'u weesī'rītise pe'ere wee'e.

²⁰ Yu'u weesī'rītisere wéégū, yu'u basu mejēta tojo wee'e. Yu'upure ña'ase nise pe'e yu'ure sū'ori wee'e.

²¹ Tojo weero a'tiro wa'a'a yu'ure. Yu'u añurō weesī'rīcā, ña'ase dia'cū wa'awioriti'i. Ña'ase pe'e u'mutāque'a'a.

²² Yu'u basu pe'e Ō'acū dutisere tū'sayurūami'i.

²³ Tojo nimicā, ña'ase yu'u upupu nise pe'e ña'arō weeduti'i. Yu'u wācūse me'rā añurō weesī'rī'i. Ña'arō wéégū, añurō weebo'quere weetisa'a. Tojo weero ña'arō weese yu'ure wejeñe'ese weronojō ni'i.

²⁴⁻²⁵ Ña'arō weesere du'umasītigu, ña'abutiario tū'oña'sa'a. ¿Noa yu'ure te ña'asere, bu'iritigu tojacā weesere yu'rūweticā weesari? Ō'acū ni'cūta marī wioгу Jesucristo me'rā yu'ure yu'rūweticā weegusami. Tojo weegu Ō'acūrē e'catise o'o'o. Yu'u ucū'quere a'tiro neonu'cō, wereguti. Yu'u basu Ō'acū dutisere weesī'rīmi'i. Tojo weesī'rīmīcā, ña'ase yu'upure nise pe'e yu'ure ña'arō sū'ori wee'e.

8

Espiritu Santu weetamurō me'rā Ō'acū me'rā añurō nita basio'o nise ni'i

1-2 Jesucristo marĩrẽ ña'arõ niseti'quere yu'rũweticã weecu niwĩ. Tojo weerã ni'cãrõacãrẽ marĩ Jesucristo yarã bu'iri da'reno'some majã. Espĩritu Santu marĩrẽ Õ'acũ me'rã añurõ nicã weemi. Ni'cãrõacãrẽ Espĩritu Santu dutisere wéerã, ña'arõ weewe'e. Tojo weerã pecame'epu wa'asome.

3 Marĩ ña'arõ weerã niyucã, Moisé duti'que de'ro weepe'ota basiotipã. Moisé duti'que me'rã yu'rũmasĩwe'e. Õ'acũ pe'e yu'rũomasĩmi. Cũ marĩ ña'arõ wee'quere wẽrĩ wapayedutigũ cũ macũrẽ o'ócũ niwĩ. Cũ macũ marĩ ña'arõ weerã upũtiro weronojõ upũticũ niwĩ. Ti upũ me'rã wẽrĩgũ, ña'asere cõ'awapayepe'ocã'cũ niwĩ.

4 Tere cõ'agũ, marĩrẽ Õ'acũ dutiro weemasĩato nígũ, tojo weecu niwĩ. Marĩ ñaro weesĩ'rĩsere weewe'e majã. Ni'cãrõacãrẽ Espĩritu Santu tutuaro me'rã cũ ñaro weeseti'i.

5 Marĩ ñaro weesĩ'rĩsere weesetirã, marĩ ñasenojõ dia'cũrẽ wãcũsa'a. Espĩritu Santu me'rã nisetirã, cũ ñasenojõ pe'ere weesa'a.

6 Marĩ ñaronojõ dia'cũrẽ weesetirã, pecame'epu wa'arãsa'a. Espĩritu Santu ñaronojõ wéerã, marĩ ejeripõ'rãpũ añurõ tu'oña'a. Tojo nicã Õ'acũ me'rã añurõ catinu'cũcã'rãsa'a.

7 Marĩ ñaronojõ dia'cũrẽ weesetirã, Õ'acũ me'rã a'pepũrĩrã weesa'a. Cũ dutiro ne weesĩ'rĩti, ne weemasĩtisa'a.

8 Marĩ ñaro weesetirã, Õ'acũrẽ e'caticã weemasĩtisa'a.

9 Marĩ ñaro weesĩ'rĩsere weetisa'a majã. Ni'cãrõacãrẽ Espĩritu Santu marĩpũre nimi. Tojo weerã cũ tutuaro me'rã cũ ñaronojõ wee'e. Espĩritu Santu marĩ me'rã niticã, cũ ñaro weetisa'a. Jesucristo yarã nitisa'a.

10 Marĩ ña'arõ weese wapa marĩ upũ boadijatji upũ ni'i. Tojo boadijatji upũ nimicã, Jesucristo marĩpũre niyucã, Õ'acũ marĩrẽ “Añurã, bu'iri marĩrã nima”, ni ñ'asami. Tojo weero marĩ upũ boamicã, marĩ ejeripõ'rã u'mũsepũ catinu'cũcã'rõsa'a.

11 Õ'acũ Jesucristo wẽrĩ'cupũre masõcũ niwĩ. Cũta tja Espĩritu Santu marĩpũre nicã, marĩ upũ wẽrĩca upũre masõgũsami. Espĩritu Santu tutuaro me'rã tojo weegũsami.

12 Tojo weerã acawererã, marĩ Espĩritu Santure cõorã, cũ dutisere weerõua'a. Marĩ ñaro weesĩ'rĩsenojõ pe'ere weerõuasato niwe'e.

13 Marĩ ñaro weesetirã, pecame'epu bu'iri da're bajuriono'rãsa'a. Te ña'asere Espĩritu Santu weetamurõ me'rã weedu'urã pũrĩcã, catinu'cũrãsa'a.

14 Nipe'tirã Espĩritu Santu wãcũse o'osere weesiruturãnojõ Õ'acũ põ'rã nima.

15 Õ'acũ Espĩritu Santure marĩrẽ o'ócũ niwĩ. Tojo weerã ni'cãrõacãrẽ da'raco'terã na wioğũre uirã weronojõ niwe'e. Marĩrẽ Õ'acũ põ'rã sãjãcã weesami. Tojo weerã cũ weetamurõ me'rã marĩ Õ'acũrẽ “Pacũ”, nímasĩ'i.

16 Espĩritu Santu marĩ wãcũsepũ “Õ'acũ põ'rã nitoja'a”, ni tu'oña'cã weemi.

17 Marĩ Õ'acũ põ'rã niyurã, cũ “Yu'u põ'rãrẽ añuse o'ogũti” ní'quere ñe'erãsa'a. Jesucristo cũ pacũ o'ootjere ñe'egũsami. Marĩ quẽ'rã cũ me'rã tere ñe'erãsa'a. Marĩ ni'cãrõacãrẽ Jesucristo pi'etisere bu'ipejatamurã, be'ropũ cũ wioğũ nise quẽ'rãrẽ bu'ipejatamurãsa'a.

Õ'acũ marĩrẽ añurõ weeatje cjase ni'i

18 Marĩ a'ti nucũcãpũ pi'eti'i, pi'etirã. Be'ropũ Õ'acũ marĩrẽ u'mũsepũ añusere o'ootjere wãcũcãma, ni'cãrõacã marĩ pi'etise mejõ niseacã ni'i.

19 Be'ro ni'cã nũmũ Õ'acũ “Ã'rã yu'u põ'rã nima. Narẽ añuse o'ogũti”, nigũsami. Nipe'tise cũ wee'que u'mũarõ cjase, a'ti turi cjase cũ tojo weeatjere masã apeyenojõrẽ upũtu ñ'asĩ'rĩrõ weronojõ co'tewapamo'o.

20-21 Ne waropũre Õ'acũ wee'que añuse dia'cũ nicaro nimiwã. Be'ro Adã Õ'acũrẽ yu'rũnu'cã'que bu'iri a'ti turi cjase doja wa'acaro niwã. A'ti turi basu dojoticaro

niwã. Õ'acũ nírdnojõta dojocaró niwã. Tojo weerã wa'icurã, yucapagu, nipe'tise a'ti turi cjase boadijasa'a. Tojo boadijamicã, be'ropu añurõ apogusami tja. Õ'acũ ni'cã numu besecu niwĩ. Queoro ti numu nicã, cũ põ'rãrẽ añurã waro wa'ato nígu ducayugusami. Apeye cũ wee'que quẽ'rãrẽ ducayugusami. Tojo weecã, cũ ne waropu wee'caro weronojõ añurõ nirõsa'a tja. Boadijasome majã.

²² Marĩ a'tiro masĩ'i. Ni'cãrdõacãputa nipe'tise Õ'acũ cũ wee'que boadijasere pe'ticã uaro, pũrisere tu'oña'rõ weronojõ tu'oña'a. Ni'cõ numio wĩ'magũ wuago pũrise tu'oña'rõ weronojõ tu'oña'a.

²³ A'ti umuco se'saro tere tu'oña'we'e. Marĩ Espĩritu Santure cuorã wiori quẽ'rã pi'eti'i. Be'ropu marĩrẽ ducayuatjere uputu waro ñe'esĩrĩrã, pũrĩrõ tu'oña'rõ weronojõ yucue'e. Marĩ Espĩritu Santure cuocã, nipe'tise Õ'acũ "O'oguti" ní'quere o'ogusami. Be'ro Õ'acũ marĩrẽ, "Yu'u põ'rã nima", nigũsami. Tócatero nicã, marĩrẽ ma'ma upu, ña'ase weetiri upure o'ogusami.

²⁴ Marĩ Jesucristore ãjõpeocã, marĩrẽ yu'rucocu niwĩ. Cũ marĩrẽ be'ropu weeatjere co'te ãjõpeo'o. Marĩ ĩ'a'quepũre de'ro weejã co'tenemobosau. ĩ'a'quepũre co'teno'ña marĩ'i.

²⁵ Marĩ ĩ'atise pũrĩcãrẽ co'te ãjõpeorã, sojaro, caributiro marĩrõ co'teme'rĩcã'a.

²⁶ Marĩ añusere weetutuatiťjarã, Õ'acũrẽ "¿De'ro sãrĩrõuasari?" nímasĩtisa'a. Tere ĩ'agũ, Espĩritu Santu marĩrẽ weetamusami. Cũ basu marĩ ye niatjere Õ'acũrẽ sãrĩbosasami. Cũ tere sãrĩbosagu, masã ucũta basiotise uuserinojõ me'rã sãrĩsami.

²⁷ Õ'acũ uaronojõta Espĩritu Santu marĩrẽ, cũ yarãrẽ sãrĩbosasami. Tojo weegu Õ'acũ nipe'tise marĩ wãcũsere ĩ'abesepe'ogu, Espĩritu Santu marĩrẽ sãrĩbosasere masĩsami.

²⁸ Õ'acũ marĩrẽ cũ uaro weeato nígu besecu niwĩ. Tojo weerã marĩ a'tiro masĩ'i. Marĩ cũrẽ mairãrẽ weetamunu'cũcã'sami. Nemorõ cũ weronojõ wa'acã uagu nipe'tise marĩrẽ wa'asere añurõ yapatĩcã weesami.

²⁹ Õ'acũ ne waropure ĩ'abesenu'cõtojugupu "Ã'rã yu'u põ'rã nirãsama", nicu niwĩ. Cũ macũ weronojõ nisetiatio nígu tojo weecu niwĩ. Tojo nicã cũ macũrẽ "Nipe'tirã cũrẽ ãjõpeorã masã ma'mi niato", nicu niwĩ.

³⁰ Duporopu Õ'acũ marĩrẽ cũ yarã niato nígu beseyutojacu niwĩ. Besetoja, cũ põ'rã sãjãcã weecu niwĩ. Be'ro "Bu'iri marĩrã, añurã nima", nicu niwĩ. Marĩ tojo nino'rãrẽ u'musepu cũ weronojõ nisetĩcã weegusami.

³¹ Marĩ tere masĩrã, ¿ñe'enojõ ninemobosari? Õ'acũ marĩrẽ weetamuyucã, ãpẽrã marĩrẽ ña'arõ weemicã, wãcũque'tiwe'e. Marĩrẽ na ña'arõ weedoamasĩtisama.

³² Õ'acũ cũ macũ waromarĩcãrẽ o'ócu niwĩ. Ne "O'osome" nitiguta, marĩ nipe'tirã ye niatjere wãrĩbosadutigu tojo o'ócu niwĩ. Apeyepuma tãjsami majã. De'ro weeacju cũ macũ Jesucristore marĩrẽ o'o'cu nimigũ, apeye nipe'tisere o'otibosabe. O'ogusami.

³³ Õ'acũ cũ bese'cãrãrẽ ne ni'cũnojoputa masã besewuwaropu weresãrõ weronojõ "Ã'rã ña'arã nima", nita basiowe'e. Õ'acũ cũ basuta "Ã'rã bu'iri marĩma" nigũsamigu.

³⁴ Ne ni'cũ "Ã'rãrẽ bu'iri da'reroa'a", nímasĩtisami. A'tiro ni'i. Jesucristota marĩrẽ wãrĩbosacu niwĩ. Wãrĩtoja, masãcu niwĩ. Ni'cãrdõacã cũ pacu diacjũ pe'e wiogu dujiri cũmurõpu marĩ ye niatjere sãrĩbosagu weesami. Tojo weegu ne ni'cũ marĩ Õ'acũ bese'cãrãrẽ "Bu'iri da'reroa'a", nímasĩtisami.

³⁵ Jesucristo marĩrẽ ma'isere ne ni'cũnojõ cã'mota'amasĩtimi. Marĩ pi'eticã, marĩ diasaro tu'oña'cã, ãpẽrã ña'arõ weequenu'cõcã, Jesucristo ma'inu'cũcã'sami. Tojo nicã ba'ase moocã, su'ti moocã, wiose wa'tero nicã, ãpẽrã marĩrẽ wẽjẽcã, Jesucristo marĩrẽ ma'inu'cũsami.

³⁶ Õ'acũ ye queti ojãca pũrĩpu nírdnojõta Õ'acũ yarãrẽ a'tiro ni'i: Mu'urẽ ãjõpeose bu'iri umucorincũ ãpẽrã ušãrẽ wẽjẽtawioro ni'i.

Ovejare wějērātirā aperopu miarā weronojō ũsārē weema, tojo ni ojano'caro niwũ.
 37 Marī ña'arō yu'rurā, Jesucristo marīrē ma'igũ weetamuse me'rā nipe'tise ña'asere docaque'acā weemasīsa'a. Tojo nicā cū weetamuse me'rā nemorō wācūtutuanemomasī'i.

38 Yu'u a'tere “Diacjūta nirō wee'e”, ni'i. Ō'acū marīrē ma'isere ne apeyenojō cā'mota'amasītisa'a. Wērīse, catise cā'mota'amasītisa'a. Tojo nicā Ō'acūrē wereco'terā u'mūsecjārā, wātīa, na wiorā Ō'acū marīrē ma'isere cā'mota'amasītisama. Apeye quē'rā ni'cārōacā nise, be'ropu niatje ne cā'mota'amasīwe'e.

39 Tojo nicā u'muarōpu cjase, ũ'cūarōpu cjase, Ō'acū wee'quenojō quē'rā ne Ō'acū marīrē ma'isere cā'mota'amasīwe'e. Ō'acū marī wioḡu Jesucristo yarā niyucā, marīrē ma'inu'cūsami.

9

Israe curuacjārā ye queti ni'i

1-3 Yu'u acawererā Israe curuacjārā Jesure ějōpeoticā, ña'abutiario ejeripō'rātigucoro. Ya curuacjārā Jesucristore ějōpeocā uḡu, na pecame'epu bu'iri da'reno'bo'quere ducayusī'rīgũ, yu'u pe'e wapayebosasī'rīmi'i. Yu'u tojo weegu Jesucristore ne ĩ'anemotibosa'a majā. Yu'u Jesucristore ějōpeotjīagũ, nisoowe'e. Diacjū tere were'e. Espiritu Santu quē'rā yu'u nisere “Diacjūta ni'i”, nisami.

4 Israe curuacjārā Israe wāmetigū pāramērā nituriarāpu nima. Ō'acū yu'u pō'rā niato nīgũ narē besecu niwī. Cū na me'rā nīgũ, cū tutuasere, cū asistesere narē ĩ'ocu niwī. “Yu'u musā wioḡu ni'i. Musā, yā curuacjārā ni'i”, nicu niwī. Narē añurō nisetimasīato nīgũ cū dutisere Moisére cūucu niwī. Narē Ō'acū wi'ipu cūrē ějōpeosere cūucu niwī. Ō'acū narē “Musā pāramērā nituriarārē añurō weeguti”, nicu niwī.

5 Ũsā ñecūsūmua Israe curuacjārā nimu'tā'cārā pāramērā nituriarāpu ni'i. Abrahā, Isaa, Jacob, cū pō'rā doce pāramērā nituriarāpu ni'i. Jesucristo quē'rā masũ niyugu, ti curuapu bajuasirutugu, Israe curuacjū na acawereḡu nicu niwī. Cū Ō'acū nimi. Nipe'tise yu'rūoro nimi. Cūrē “Mu'u añuyu'ruagu ni'i” ni, e'catise o'onu'cūcā'rōua'a. Tojota weerua'a.

6 Ō'acū Israe curuacjārārē añurō weemicā, pājārā cūrē ějōpeotima. Na ějōpeoticā, “Ō'acū Israe curuacjārārē ‘Añurō weeguti’ ní'quere weetimi”, nigũ mejēta wee'e. Ō'acū cū ní'quere queoro weemi. A'tiro ni'i. Nipe'tirā Israe pāramērā nituriarā Ō'acū pō'rā nitima, nisī'rīrō wee'e.

7 Ō'acū Abrahārē “Mu'u pāramērā nituriarārē añuse o'oguti”, nicu niwī. Cū tojo ní'quere nipe'tirā Abrahā pāramērā nituriarā ñe'etisama. Ō'acū Abrahārē a'tiro nicu niwī: “Isaa pāramērā nituriarā dia'cū mu'u pāramērā waro nirāsama.”

8 A'tiro nisī'rīrō wee'e. Nipe'tirā Abrahā ya curuapu bajuasiruturā, Ō'acū pō'rā nitima. Ō'acū cū “Añuse weeguti” ní'quere ějōpeorā, Ō'acū pō'rā nima. Náta Abrahā pāramērā waro nima.

9 Ō'acū Abrahārē ní'que a'tiro nicaro niwũ: “Ape cū'ma a'tocateronojō a'tiguti tja. Titare Sara macūtitojagosamo”, nicu niwũ.

10 A'te dia'cū niwe'e. Apeye totá nemoquejo'o. Na macū Isaa bucu, be'ro Rebecare numoticu niwī. Be'ro co nijīpaco nirī curare Ō'acū co quē'rārē ucūcu niwī. Co pō'rā su'rua'cārā, Isaa ni'cū pō'rāta nicārā niwā.

11-12 Na bajua añuse, ña'asere weese duporo Ō'acū ni'cūrē beseyutojacu niwī. Tojo weese me'rā Ō'acū cū uaro besesere ĩ'ocu niwī. Cū no'o besesī'rīrārē besesami. Na

weesere ï'agũ mejęta, besesami. Tojo weegu Rebecare nicu niwĩ: “Masã ma'mi cũ acabijire da'raco'tegu sãjãgũsami.”

¹³ A'te Õ'acũ ye queti ojãca pũrĩpu nĩrõnojõta queoro ni'i. “Jacore besewu. Esau pe'ere besetiwu”, nicu niwĩ Õ'acũ.

¹⁴ To pũrĩcãrẽ marĩ ¿de'ro pe'e nirãsari? “Õ'acũ ni'cũrẽ apĩ yu'ruoro besegu, queoro weetimi”, ¿nirãsari? Niwe'e.

¹⁵ A'tiro pe'e ni'i. Duporopu Õ'acũ Moisére a'tiro nicu niwĩ: “No'o yu'u pajaña'sĩ'rĩgũrẽ pajaña'gũti”, nicu niwĩ.

¹⁶ Tojo weerã marĩ masĩ'i. Õ'acũ basu cũ pajaña'sĩ'rĩrãrẽ pajaña'sami. Masã pajaña'duticã mejęta pajaña'sami. Tojo nicã añurõ weese wapa mejęta pajaña'sami.

¹⁷ Õ'acũ ye queti ojãca pũrĩpu Õ'acũ cũ ní'quere a'tiro ojano'wã. Duporocjũpu Egipto dutigu wiogũ faraõrẽ a'tiro nicu niwĩ: “Yu'u tutuasere mu'u me'rã ï'ogũti nígũ, mu'urẽ wiogũ sõrõwũ. Nipe'tirocjãrã yu'u tutuagu nisere masĩdutigu tojo weewu”, nicu niwĩ Õ'acũ.

¹⁸ Tojo weegu Õ'acũ no'o cũ pajaña'sĩ'rĩrãrẽ pajaña'sami. No'o ejeripõ'rã butirãrẽ ejeripõ'rã buticã weesami. Na uaro nemorõ ña'arõ weeato nígũ tojo weesami.

¹⁹ Yu'u tojo nisere tu'orã, musã a'tiro nibosa'a: “Õ'acũ cũ basuta ejeripõ'rã buticã weemigũ, ¿de'ro weegu masãrẽ ‘Bu'iritirã nima’, nisari? Õ'acũ weesĩ'rĩsere cã'mota'ata basiowe'e”, nibosa'a.

²⁰ Niwe'e. Musã tojo busurãnojõ masã ni'i. Õ'acũ musãrẽ wee'care ye'suticã'rõua'a. Sutuwu yéecaru tiru yee'core “¿De'ro weeacjo yu'ure a'tiro bajutju yeeri?” nímasĩtisa'a.

²¹ Di'i yeeri masõ co uaro yeemasĩsamo. No'o sutuwu añutju bosenu mu nicã co miiwĩrõatjũre yeemasĩsamo. Aperu quẽ'rãrẽ mejõ nitju no'o uaro co cõoatjũre yeemasĩsamo.

²² Masã ña'arõ weecã, Õ'acũ cũ bu'iri da'reatjere, cũ tutuasere narẽ masĩcã uacu niwĩ. Tojo weegu cãrẽ uarosãjãcã wee'cãrãrẽ, cũ bu'iri da're bajurioajãrẽ tojo ï'acã'cu niwĩ yujupu.

²³ Marĩrẽ, cũ pajaña'rã pe'ere cũ añubutiaro nisetisere, cũ tutuasere masĩcã uacu niwĩ. Duporopu marĩrẽ cũ weronõjõ añurã niato nígũ, tojo nicã cũ tutuasere cõoato nígũ beseyucu niwĩ.

²⁴ Tojo marĩrẽ besegu, ni'cãrãrã judío masã wa'teropu nirãrẽ, ãpẽrã judío masã nitirãrẽ beseducawaanu'cõcu niwĩ.

²⁵ Õ'acũ ye queti ojãca pũrĩpu duporocjũpu Osea Õ'acũ ye quetire weremu'tãrĩ masũ judío masã nitirã ye cjase Õ'acũ ucũ'quere a'tiro ojacu niwĩ:

Yarã masã nitimi'cãrãrẽ “Yarã masã nima”, nigũsa'a.

Yu'u ma'itimi'cãrãrẽ “Yu'u mairã nima”, nigũsa'a.

²⁶ “Musã, yarã mejęta ni'i” nino'ca di'taputa tja narẽ “Õ'acũ catinu'cũgũ põ'rã nima”, nino'rõsa'a, ni ojacu niwĩ Osea.

²⁷ Israe curuacjãrã ye pe'ema Isaía a'tiro ojacu niwĩ:

Israe põ'rã nucũporo dia pajiri maa sumutopu nise weronõjõ pãjãrã nimirã, pejetirãcã yu'ruono'rãsama.

²⁸ Õ'acũ cũ ní'caronõjõta cũ ucũ'quere queoro weegusami.

Tere wéegu, sojaro me'rã a'ti nucũcãcjãrãrẽ bu'iri da'regusami, nicu niwĩ.

²⁹ Cũ Isaíata apeye ojamu'tãcu niwĩ tja:

Õ'acũ nipe'tise bu'ipu nígũ marĩ pãrãmerãrẽ pejetirãcã du'aticãma, duporocjãrãpu Sodoma, Gomorracjãrãrẽ weronõjõ pe'odijobopĩ.

Tojo weecã, marĩ ya curua marĩbosa'a majã, ni ojacu niwĩ.

³⁰ To pūrīcārē ¿de'ro nirōuati? A'tiro ni'i. Judío masã nitirã Õ'acũ me'rã na añurõ niatjere a'maticãrã niwã. Tere a'matimirã, Jesucristore ãjõpeose me'rã bocacãrã niwã. Na ãjõpeocã, Õ'acũ narē “Añurã, bu'iri marĩrã nima”, ni ĩ'acu niwĩ.

³¹ Judío masã pe'e Moisé dutise me'rã Õ'acũ me'rã añurõ nisĩ'rĩcãrã nimiwã. Tojo wãcũmirã, Moisé duti'quere weeticãrã niwã. Tojo weerã Õ'acũ me'rã añurõ niticãrã niwã.

³² ¿De'ro weerã Õ'acũ me'rã añurõ nitipari? A'tiro ni'i. Jesucristore ãjõpeose me'rã mejẽta Õ'acũ me'rã añurõ nisĩ'rĩcãrã nimiwã. Na basu weetutuase me'rã pe'e tojo nisĩ'rĩcãrã niwã. Tojo weerã Õ'acũ cũu'cu Jesucristore ãjõpeotirã Õ'acũ tiropu wa'asome.

³³ Tojo weero Õ'acũ ye queti ojãca pũrĩpu oja'que queoro wa'acaro niwã. A'tiro ojano'caro niwã Õ'acũ macũrẽ:

Ni'cãgã ũtãgã dupogu weronojõ ni'cũrẽ Jerusalẽpũre dupoguti.

Tigapu u'tayuria buruque'arã weronojõ yu'u dupo'cure ãjõpeotirã, bu'iri da're bajuriono'rãsama.

Cũrẽ ãjõpeorã pe'e “Mejõ waro ãjõpeocãti”, nisome, ni ojano'caro niwã.

10

¹ Acawererã, Israe curuacjãrãrẽ na yu'ruono'cã pũrõ masã'a. Tojo weegu uputu Õ'acũrẽ sãrĩbosa'a.

² Na Õ'acũ uaro añurõ weesĩ'rĩmima. Tojo weesĩ'rĩmirã, añurõ tu'omasĩnu'cõpe'otima.

³ Õ'acũ marĩrẽ Jesucristore ãjõpeose me'rã “Añurã nima”, nisami. Cũ tojo nisere ãjõpeosĩ'rĩtirã, judío masã pe'e na basu weetutuase me'rã añurã nisĩ'rĩmisama. Tojo weerã Õ'acũ cã “Weeya” ní'quere weetisama.

⁴ Duporopu Moisé oja'quepu “Õ'acũ cã bese'cu masã ña'arõ wee'quere yu'ruogusami”, ni ojano'caro niwã. Jesucristota nipe'tise Moisé cã duti'quere weetu'ajanu'cõpe'ocu niwĩ. Tojo weerã Jesucristore ãjõpeose me'rã dia'cũ Õ'acũ me'rã añurõ nita basio'o. Cũrẽ ãjõpeocã, Õ'acũ “Añurã, bu'iri marĩrã nima”, ni ĩ'asami.

⁵ Moisé dutise me'rãma Õ'acũ ĩ'orõpu bu'iri marĩrã nidutisere Moisé a'tiro ojacu niwĩ: “Nipe'tise te duti'quere weepe'ogu Õ'acũ me'rã ninu'cũcũsami”, nicu niwĩ.

⁶ ãjõpeose me'rã pe'ere Õ'acũ ĩ'orõpu bu'iri marĩrã nidutise a'tiro ni'i. Marĩ Jesucristore ãjõpeocã, Õ'acũ marĩrẽ “Añurã, bu'iri marĩrã nima”, ni ĩ'asami. Moisé tere a'tiro ojacu niwĩ: “ Õ'acũ bese'cure marĩrẽ yu'ruodutirã u'musepu mujãa, cãrẽ pijidijatiroua'a, ni wãcũticã'ña.

⁷ Tojo nicã ‘Wẽrĩ'cãrã nirõpu ni'cũ dijaa, Õ'acũ bese'cure pijimujãatiroua'a, ni wãcũticã'ña”, nicu niwĩ Moisé. Marĩ basu weetutuase me'rã tere weeta basiowe'e. Jesucristo u'musepu ní'cu dijatitojacu niwĩ. Tojo nicã, wẽrĩ'cãrã nirõpu ní'cu masãmujãatitojacu niwĩ.

⁸ Õ'acũ ye queti ojãca pũrĩpu te cjasere a'tiro ni'i: “Õ'acũ ye queti tu'ota basio'o. Tereta ucũ'u. Marĩ tere ãjõpeotoja'a”, nicu niwĩ Moisé. Ũsã te queti Jesucristore ãjõpeoroa'a nise quetireta were'e.

⁹ Marĩ a'tiro wéerã, yu'rurãsa'a. “Jesucristo marĩ wiogu nimi” nĩrã, “Õ'acũ Jesucristo wẽrĩ'cupũre masõcu niwĩ” ni ãjõpeorã, yu'rurãsa'a.

¹⁰ Marĩ Jesucristore ãjõpeocã, Õ'acũ marĩrẽ “Añurã, bu'iri marĩrã nima”, nimi. Marĩ cãrẽ ãjõpeosere ãpẽrãrẽ were'e. Te me'rã yu'rurãsa'a.

11 Õ'acũ ye queti ojáca pũrĩpũ a'tiro ojano'caro niwã: “Ne ni'cũ cãrẽ ãjõpeogu 'Mejõ warota cãrẽ ãjõpeocãti', nisome”, nino'caro niwã.

12 Õ'acũ nipe'tirãrẽ ni'cãrõnojõ ï'asami. Judío masãrẽ, judío masã nitirãrẽ ne ducawaanũ'cõse marĩ'i. Õ'acũ nipe'tirã wiogu ni'cũta nimi. Nipe'tirã cãrẽ ãjõpeose me'rã sãrĩrãrẽ peje o'oyũ'rũo o'ogũsami.

13 Õ'acũ ye queti ojáca pũrĩpũ a'tiro ojano'wã: “Nipe'tirã no'o Õ'acũrẽ na ña'arõ wee'quere acobojose sãrĩrãnojõ yũ'rũono'rãsama. Narẽ bu'iri da'reesome”, niwã.

14 Tojo nimicã, Jesucristore ãjõpeotirã ¿de'ro wee acobojose sãrĩbosabau? Cũ ye quetire tũ'otimirã, ¿de'ro wee na ãjõpeobosabau? ¿Narẽ wererã marĩcã, de'ro na te quetire tũ'obosabau?

15 Õ'acũ weredutigũ o'óticã, ãpẽrãrẽ wererã wa'atibosama. Õ'acũ ye queti ojáca pũrĩpũ nĩrõnojõta a'tiro ni'i: “Ãpẽrã marĩrẽ ejerisãjãse queti, añuse quetire miiejacã, pũrõ e'cati'i”, ni ojano'o.

16 A'te añuse quetire pãjãrã tũ'omirã, nipe'tirã Israe curuacjãrã ãjõpeotima. Isaía cũ oja'caronõjõta a'tiro ni'i: “Õ'acũ, ãsã wiogu, ãsã weresere pejetirãcã ãjõpeoma”, ni ojacu niwĩ.

17 Jesucristo ye quetire wererã, masã tere tũ'oma. Te quetire tũ'óca be'ro ãjõpeoma.

18 Yũ'u musãrẽ sãrĩtiña'gũti: ¿Israe curuacjãrã tũ'omirĩba te quetire? Tũ'opã. Õ'acũ ye queti ojáca pũrĩpũ a'tiro ojano'wã:

Na werese quetire nipe'tirocãrã tũ'obi'acã'sama.

Na werese a'ti mũmũco nipe'tiropũ busũse'sasa'a.

19 Musãrẽ sãrĩtiña'nemogũti tja. ¿Israe curuacjãrã añuse quetire tũ'omirã, tũ'omasĩwetine? Tũ'omasĩcãrã nimiwã. Yũ'u tere ninemogũ, Moisé cũ ní'quere weremũ'tãgũti. Õ'acũ ucũ'quere a'tiro nicũ niwĩ:

Yarã masã mejẽtare yũ'rũogũti.

Tojo narẽ weecã, musã doerãsa'a.

No'o musã “Tũ'omasĩtima” nirãrẽ yũ'u yũ'rũocã, musã uarãsa'a, ni ojacu niwĩ Moisé.

20 Be'ro Isaía quẽ'rã Õ'acũ cũ ucũ'quere “To nibosau” nirõ marĩrõ ninemopeocu niwĩ: Ne a'mati'cãrã pe'e yũ'ũre bocaco'tecã'ma.

Yũ'u nisetisere yũ'ũre sãrĩtiña'ti'cãrã pe'ere ï'owũ, tojo ni ojacu niwĩ Isaía.

21 Israe curuacjãrã pe'ere Isaía Õ'acũ ucũ'quere a'tiro nicũ niwĩ: “Mũmũcorita yóacã, narẽ põtẽrĩ ñe'egũti ní'gũ, omocãrĩ sãemiwũ. Na tũ'oti, yũ'rũnũ'cãsepjarãrẽ tojo weemiwũ”, ni ojaturiacu niwĩ Isaía.

11

Ni'cãrẽrã Israe curuacjãrãrẽ Õ'acũ bese'que ni'i

1 Musãrẽ sãrĩtiña'nemogũti tja. ¿Õ'acũ Israe curuacjãrã yũ'rũnũ'cã'cãrãrẽ, yarã masã nisome majã ní'gũ, cõ'awã'cãpari? Cõ'awã'cãticũ niwĩ. Yũ'u quẽ'rã Israe curuacjũ ni'i. Abrahã pãrãmi nituriagu Benjamí ya curuacjũ ni'i.

2 Duporopũ cũ yarã masã niato ní'gũ Õ'acũ Israe curuacjãrãrẽ besecu niwĩ. Tojo weegu narẽ cõ'aticũ niwĩ. Musã masĩsa'a Õ'acũ ye queti weremũ'tãrĩ masũ Elía cũ ní'quere. Cũ Õ'acũpũre “Israe curuacjãrã bu'iri cõoma”, nicũ niwĩ. A'tiro nicũ niwĩ:

3 “Wiogu, Israe curuacjãrã mũ'u ye queti weremũ'tãrĩ masãrẽ wẽjẽcãrã niwã. Mũ'ũrẽ ñubuepeorã, wa'icũrã ãjũamorõpeosere weestedijocãrã niwã. Yũ'u ni'cũta dũ'sa'a mũ'ũrẽ ãjõpeogu. Yũ'u quẽ'rãrẽ wẽjẽs'ĩrĩrã, a'marã weema”, nicũ niwĩ Elía.

4 Cũ tojo nicã tu'ogu, Ô'acũ cãrẽ yu'ticu niwĩ: “Na tojo weemicã, siete mil masã yarãrẽ du'apu. Na Baal wãmetigu queose yee'quere ne ëjõpeotima”, nicã niwĩ Ô'acũ. Tojo weerã marĩ masĩ'i. Ô'acũ cũ yarã masãrẽ cõ'awã'cãtisami.

5-6 Ô'acũ Elía nícatero masãrẽ bese'caro weronojõ ni'cãrõacã quẽ'rãrẽ pejetirãcã Israe curuacjãrãrẽ besesami. Na weesere ï'agũ mejëta, besecu niwĩ. Narẽ pajaña'gũ besecu niwĩ. Na añurõ wéeca be'ro narẽ besegu, pajaña'gũ mejëta weebopĩ. Na weetutua'que wapa nibopã.

7 A'tiro ni'i. Nipe'tirã Israe curuacjãrã Ô'acũ me'rã añurõ nisĩ'rĩmicãrã niwã. Tojo nisĩ'rĩmirã, nipe'tirã cũ me'rã añurõ niticãrã niwã. Cũ bese'cãrã pũrĩcã cũ me'rã añurõ nicãrã niwã. Æpërã cãrẽ ëjõpeotitjãrã o'meperi marĩrã, tu'otirã weronojõ tojacãrã niwã.

8 Tere ucũrõ, Ô'acũ ye queti ojãca pũrĩpu a'tiro ojano'wũ: “Ô'acũ cãrẽ ëjõpeotirãrẽ cũ yere tu'omasĩticã weecu niwĩ. Narẽ caperi ï'atirã, tojo nicã o'meperi tu'otirã weronojõ wa'acã weecu niwĩ. Téé a'tiro nicãpu quẽ'rãrẽ nidecoti'i yujupu”, ni ojano'wũ.

9 Davi quẽ'rã Ô'acũrẽ a'tiro ucũcu niwĩ:
Israe curuacjãrã na bosenuwurĩ weewuase me'rã ña'arõ weema.
Na tojo weecã ï'agũ, narẽ bu'iri da'reya.

10 Narẽ tu'omasĩtirã weronojõ, ï'atirã weronojõ wa'acã weeya.

Peje nucũse wuarã, sũcũa wejenu'arõ weronojõ pi'eticã weeya, nicã niwĩ Davi.

Judío masã nitirãrẽ yu'ruo'que ni'i

11 Apeye musãrẽ ninemogũti tja. Judío masã Jesucristore ëjõpeoticã, Ô'acũ narẽ cõ'abutiaticu niwĩ. Na Ô'acũrẽ yu'runu'cãcã, judío masã nitirã pe'ere yu'ruoguti nígũ, tojo weecu niwĩ. Ô'acũ narẽ añurõ weesere ï'arã, judío masã ùsã quẽ'rã tojota uasa'a, ni ï'acũudutigũ tojo weecu niwĩ.

12 Judío masã na Jesucristore ëjõpeoticã, Æpërã a'ti nucũcãcjãrãrẽ añurõ wa'acaro niwũ. Judío masã Ô'acũ “Yu'u põ'rãrẽ añuse o'oguti” ní'quere ñe'eticãrã niwã. Judío masã nitirã pe'e ñe'ecãrã niwã. Judío masã quẽ'rã Jesucristore ëjõpeocã, nipe'tirã a'ti nucũcãcjãrãrẽ añurõ wa'arosa'a.

13 Ni'cãrõacãma judío masã nitirã se'sarore wereguti. Jesucristo yu'ure musã judío masã nitirãrẽ cũ ye quetire weredutigũ cũuwĩ. Tojo weero yu'u ï'acã, yu'u da'rase mejõ nise mejëta ni'i.

14 Apetero weegu yu'u acawererã judío masãrẽ doecã weebosa'a. Ô'acũ musãrẽ añurõ weesere ï'arã, na quẽ'rã Jesucristore ëjõpeobosama. Æjõpeorã, yu'ruono'rãsama.

15 Ô'acũ judío masã cãrẽ ëjõpeotirãrẽ cõ'acã, Æpërã pe'e cũ yarã sãjãcãrã niwã. Judío masã pe'e cãrẽ ëjõpeocã, añuyu'ruarosa'a. Masã wërĩ'cãrãpu masõno'cãrã weronojõ nirõsa'a.

16 Queose me'rã musãrẽ wereguti. Pã wéeca be'ro ni'cãgã Ô'acũrẽ o'ocã, nipe'ticjapu Ô'acũ ye tojasa'a. Yucugu quẽ'rã tojota ni'i. Tigũ nu'cõrĩ Ô'acũ ye nicã, te dupuri quẽ'rã Ô'acũ ye ni'i. Marĩ ñecũsumua Abrahã, Isaa, Jacob tigu nu'cõrĩ weronojõ Ô'acũ yarã nima. Tojo weerã marĩ cũ pãrãmerã nituriarã mejãrõta “Ô'acũ yarã nima”, ni ï'ano'sama.

17 Ni'cãrãrã judío masã olivogu dupucjãrã waro weronojõ nima. Æpërã ni'cãrãrãrẽ te dupurire dutecõ'a'caro weronojõ Ô'acũ judío masãrẽ cõ'acu niwĩ. Be'ro te dupuri ní'caropu apegu olivo nucũcjũ dupurire pĩ'rĩwã'dutigũ topu yeje du'reõ'osami. Tojo weero tigu casero wĩ'tãse me'rã nucũcjũ añurõ pĩ'rĩwã'rõsa'a. Tojo wee'caro

weronojō wa'acaro niwũ musã judío masã nitirãrẽ. Õ'acũ musãrẽ cũ yarã sãjãcã weecu niwĩ. Musã judío masã niwe'e. Tojo nitimirã, nipe'tise Õ'acũ Abrahã pãrãmerã nituriarãrẽ “Añuse o'oguti” ní'quere ñe'erãsa'a.

¹⁸ Tojo wa'a'a nírã, “Ësã judío masã nemorō añuyũ'rũnũ'cã'a”, niticã'ña. Õ'acũ masãrẽ yũ'rũose na me'rãta du'pocãticaro niwũ. Musã ñecũ me'rã mejëta du'pocãticaro niwũ.

¹⁹ Musã a'tiro nibosa'a: “Ni'cãrẽ ña'ase dũpũri dũtecõ'ano'caro niwũ. Apeye dũpũri yejedũcayuno'rõtiro tojo weeno'caro niwũ”, nibosa'a. “Te weronojō ãsã judío masã nitirãrẽ Õ'acũ yarã wa'ato ní'gũ judío masã pe'ere cõ'acu niwĩ”, nibosa'a.

²⁰ Tojota ni'i, nirō. Na ëjõpeotise ye bu'iri cõ'ano'cãrã niwã. Musã quẽ'rã Õ'acũrẽ ëjõpeoticã, yũ'rũono'ña marĩbopã. Musã ëjõpeose me'rã dia'cũ cũ yarã sãjãcãrã niwũ. Tojo weerã “Ësã judío masã yũ'rũoro ni'i”, ni wãcũticã'ña. Ësã quẽ'rãrẽ cõ'arĩ nírã, Õ'acũrẽ wiopesase me'rã tũ'oña'ña.

²¹ Judío masã Õ'acũ yarã nimũ'tã'cãrã nimiwã. Na ëjõpeoticã, Õ'acũ narẽ cõ'acu niwĩ. Cũ judío masãrẽ olivo nimũ'tã'que dũpũrire dũtecõ'a'caro weronojō weecu niwĩ. Musã judío masã nitirã quẽ'rãrẽ cãrẽ ëjõpeoticã, tojota weegũsami.

²² Õ'acũ pajaña'sere, tojo nicã tutuaro me'rã cũ bu'iri da'resere wãcũña. Cãrẽ ëjõpeotirãrẽ bu'iri da'resami. Musã pũrĩcãrẽ pajaña'gũ, añurō weesami. Musã cãrẽ ëjõpeonu'cũcã, tojo weegũsami. Musã weeticã, cũ ña'ase dũpũri cõ'a'caro weronojō musã quẽ'rãrẽ cõ'agũsami.

²³ Cõ'ano'cãrã judío masã Jesucristore ëjõpeocã, na quẽ'rãrẽ añurō weegũsami. Narẽ apaturi tigũputa tja mejã dũpũri yeje du'reõ'o'caro weronojō weegũsami. Cũ yarã sãjãcã wéegũ, tojo weegũsami. Õ'acũ tere weemasĩmi.

²⁴ Musã judío masã nitirã nũcũpũ nicjũ olivo weronojō ni'i. Tojo nimicã, Õ'acũ cũ yarã sãjãcã weecu niwĩ. Judío masã pũrĩcã Õ'acũ besemũ'tã'cãrã waro nima. Olivogũ warore ote'cũ weronojō nima. Tojo weerã musã Õ'acũ yarã sãjãcã, judío masãpũa tãsama.

Judío masãrẽ yũ'rũoatje ni'i

²⁵ Acawererã, todũporopũ masĩno'ña marĩ'quere masĩcã u'a. Ësã judío masã yũ'rũoro masĩyũ'rũnũ'cã'a nírĩ ní'gũ, tojo ní'gũti. Pãjãrã judío masã Jesucristore ëjõpeotini'ma yujupũ. Na o'meperi tũ'otirã weronojō nima. Õ'acũ “Judío masã nitirã ticũrã ëjõpeorãsama” ní'caronojõta na ëjõpeoca be'ropũ judío masã ëjõpeorãsama.

²⁶ Tojo wa'acã, nipe'tirã judío masã yũ'rũono'rãsama. Õ'acũ ye queti ojãca pũrĩpũ judío masã na yũ'rũatjere a'tiro ojano'wũ:

Masãrẽ yũ'rũoacjũ judío masũ Jerusalẽ wãmetiri macãpũre etagũsami.

Jacob pãrãmerã na ña'asere cõ'agũsami.

²⁷ “Narẽ ña'asere acobojocã, queoro wa'arosa'a yũ'u todũporopũ ní'que”, nicũ niwĩ Õ'acũ, ni ojano'caro niwũ.

²⁸ Jesucristore ëjõpeotitjãrã, pãjãrã judío masã Õ'acũrẽ ï'atu'tirã weronojō nima. Musã judío masã nitirã pe'ere ëjõpeodutigũ tojo weemi. Tojo weemigũ, a'tocatero nírã judío masãrẽ Õ'acũ ma'isami. Ne waropũ na ñecũsumũarẽ ma'i'cũ niyugũ, na quẽ'rãrẽ ma'isami.

²⁹ Õ'acũ cũ “Añuse o'oguti” ní'quere dũcayutisami. O'otojanũ'cõ, ë'matisami. Tojo nicã cũ bese'cãrãrẽ cõ'abutiatĩsami.

³⁰ Todũporopũ musã quẽ'rã Õ'acũrẽ yũ'rũnũ'cãcãrã niwũ. A'tocaterore Õ'acũ judío masã yũ'rũnũ'cãcã ï'agũ, musã pe'ere pajaña'mi.

³¹ Be'ro tojota wa'arosa'a judío masã quẽ'rãrẽ. A'tiro nicã na Õ'acũrẽ yu'rũnu'cãma. Be'ro Õ'acũ na quẽ'rãrẽ pajaña'gũsami. Cũ musãrẽ pajaña'caronojõ na quẽ'rãrẽ pajaña'gũsami.

³² A'tiro ni'i. Nipe'tirã Õ'acũrẽ yu'rũnu'cãcã ï'agũ, "Ni'cãrõnojo bu'iritirã nima", nicu niwĩ. Nipe'tirãpũre pajaña'gũti nígu, tojo nicu niwĩ.

³³ Õ'acũ marĩ ña'arã ní'cãrãrẽ pajaña'yũ'ruami. Tutuayũ'ruami. Nipe'tise masĩpe'ocã'mi. Tojo weerã marĩ cũ wãcũse, cũ weesere masĩpõtẽotisa'a. Cũ de'ro weesere tu'omasĩpõtẽotisa'a.

³⁴ Õ'acũ ye queti ojãca pũrĩpu a'tiro ojano'wũ Õ'acũ masĩsere: "Õ'acũ marĩ wioꝑũ wãcũsere ne ni'cũ masĩtisami. Ne ni'cũ cũrẽ 'A'tiro pe'e ɯa'a', nĩmasĩtisami.

³⁵ Ne ni'cũ Õ'acũrẽ apeyenojõ o'o wapamoocã weeta basiowe'e", tojo ni ojano'caro niwũ.

³⁶ Nipe'tise a'ti turi cjase, ɯ'muse cjase cũ wee'que dia'cũ ni'i. Cũ tutuase me'rã nipe'tise ninu'cũ'u. Cũ ye ni'i. Tojo weerã nipe'tirã Õ'acũrẽ "Cũ añuyũ'ruagu, tutuayũ'ruagu nimi", ninu'cũcã'rã. Tojota weerã.

12

Jesucristore ẽjõpeorãrẽ weeduti'que ni'i

¹ Acawererã, Õ'acũ marĩrẽ añurõ pajaña'nu'cũmi. Tojo weerã Õ'acũrẽ marĩ basu marĩ upũ, wãcũse, nipe'tise me'rã o'orã. Mũ'ɯ yarã dia'cũ ni'i nĩrã, Õ'acũrẽ wiarã. Cũ me'rã nibutiarã weronojõ weerã. Õ'acũ marĩ me'rã e'caticã ɯarã, tojo weerã. Marĩ a'tiro weese me'rã cũrẽ ẽjõpeosere diacjũ ï'orãsa'a.

² Marĩ a'ti ɯmũcocjãrã na weewũasere ï'arã, na weronojõ weeticã'rã. A'tiro pe'e weerã. Marĩ catiri ɯmũcore siape me'rã Õ'acũ marĩ wãcũsere dũcayunu'cũcã'to. Cũ marĩrẽ dũcayunu'cũcã, marĩ Õ'acũ ɯasere "A'tiro ni'i", nĩmasĩrãsa'a. Cũ ɯase añuse dia'cũ ni'i. Te ña'ase marĩse ni'i. Marĩ cũ ɯaro weecã, e'catisami.

³ Õ'acũ añurõ wééꝑũ, yũ'ure musãrẽ cũ ye quetire weredutigũ cũuwĩ. Tojo weegu musã nipe'tirãrẽ nigũti. Ne ni'cũ marĩ weemasĩtisere "Weecã'amasĩ'i" niticã'rõɯa'a. Marĩ weemasĩsere queoro wãcũme'rĩcã'rõɯa'a. Marĩnucũ a'tiro wãcũrã. "Jesucristore ẽjõpeoca be'ro cũ weemasĩse o'o'que põtẽorõ weemasĩ'i", nĩrã.

⁴ Queose me'rã wereguti. Marĩ upũ ni'cã upũ nimirõ, peje dũcawatise cɯo'o. Te nipe'tise ni'cãrõnojo niwe'e. Mejẽcã dia'cũ ni'i. Marĩ caperi me'rã ï'a'a. Marĩ o'meperi me'rã tu'o'o. Dũ'pocãrĩ me'rã sija'a.

⁵ Marĩ Jesucristore ẽjõpeorã tojota ni'i. Pãjãrã nimirã, cũ me'rã ni'cã upũ weronojõ ni'i. Marĩ nipe'tirã ni'cã upũpũ a'mesũ'a'a.

⁶ Marĩnucũrẽ mejẽcãrĩ dia'cũ weemasĩsere cũucũ niwĩ. Cũ no'o o'osĩ'rĩsere o'osami. Tojo weerã tere añurõ weerã. Æpẽrãrẽ Õ'acũ were'quere wereturiamasĩsere o'osami. Cũ tere cũucã, marĩ ẽjõpeoro ejatuario Æpẽrãrẽ wererã.

⁷ Æpẽrãrẽ weetamumasĩsere cũusami. Tojo cũ weecã, Æpẽrãrẽ añurõ weetamurã. Æpẽrãrẽ cũ ye cjasere bu'edutigũ cũucã, narẽ añurõ bu'erã.

⁸ Æpẽrãrẽ wãcũtutuacã weemasĩgũnojo añurõ weeya. Æpẽrãrẽ niyeru o apeyenojõ o'odutise cɯoganojõ e'catise me'rã o'oya. "Æpẽrãrẽ niyeru o'oapũ" nirõ marĩrõ o'oya. No'o sũ'ori dutime'rĩgũnojo añurõ weeya. No'o pajaña'sere cɯoganojõ e'catise me'rã weetamuña.

Jesucristore ẽjõpeorã a'tiro weerũa'a nise ni'i

⁹ Æpẽrãrẽ ma'ita'saticã'ña. Diacjũ ma'ĩña. Ña'asere yabiya. Æpẽrãrẽ weetamuse añusenojõ pe'ere sirutuya.

10 Jesucristore ãjõpeorã ni'cũ põ'rã weronojõ a'merĩ ma'ĩña. Mũsã weese me'rã ãpẽrã, ãpẽrã pe'ere añurõ wãcũdutarã tojo weeya. A'merĩ wiopesase me'rã ĩ'aña.

11 Õ'acũ waro wéerã, nijĩsijaticã'ña. Marĩ wiogu dutisere tũ'sase me'rã weeya.

12 Õ'acũ añurõ weegũsami nĩrã, e'catiyuya. Mejẽcã wa'acã pi'etirã, wãcũtutuaya. Du'ucũurõ marĩrõ Õ'acũrẽ ñubueni'cũcã'ña.

13 Jesure ãjõpeorãrẽ apeyenojõ du'sacã, mũsã cuosere dũcawaaya. Mũsã tiropũ etarãrẽ añurõ ñe'eña.

14 Mũsãrẽ ña'arõ weerãrẽ “Õ'acũ añurõ weeato”, ni sãrĩbosaya. “Ña'arõ weeato”, niticã'ña.

15 Æpẽrã e'catirãrẽ e'catitamuña. Æpẽrã utirãrẽ utitamuña.

16 Ni'cãrõnojojõ, ni'cãrõ me'rã añurõ nisetibũroya. “Yũ'u ãpẽrã yũ'rũoro ni'i”, ni wãcũticã'ña. Tojo weronojõ o'orã, mejõ nĩrã me'rã ni'cãrõnojojõ nisetiya. “Masĩgũ waro ni'i”, niticã'ña.

17 Mũsãrẽ ña'arõ weecã, narẽ a'meticã'ña. Nipe'tirã ĩ'orõpũre “Añuse dia'cũ weerũasato”, ni wãcũtutuaya.

18 No'o mũsã weepõteorõ, nipe'tirã me'rã añurõ nisetiya. Ejerisãjãse me'rã nisetiya.

19 Acawererã yũ'u mairã, mũsãrẽ wereguti. Mũsã basu a'merĩ wapaticã'ña. Õ'acũ mũsãrẽ ña'arõ weerãrẽ bu'iri da'regũsami. Cũ ye queti ojãca pũrĩpũ a'tiro ojano'caro niwũ: “Yũ'u ni'i masãrẽ bu'iri da'reacjũ. Na ña'arõ wee'que wapare queoro bu'iri da'regũsa'a”, nicũ niwĩ marĩ wiogu.

20 Apeye ojanemono'wũ: “Mũ'ũrẽ ĩ'atu'tigu ujaboacã, cãrẽ ecaya. Cũ acowũocã, tĩaña. Mũ'u cãrẽ tojo añurõ weecã, cũ ña'arõ wee'quere bopoyagũsami”, ni ojano'wũ.

21 Ña'asere mũsã di'ócũuno'ticã'ña. A'tiro pe'e weeya. Mũsã añurõ weese me'rã pe'e ña'asere docaque'acã weeya.

13

1 Õ'acũ dia'cũ a'ti nucũcãcjãrã wiorã dutirãrẽ sõrõmi. Cũ cũu'cãrã nima. Tojo weerã nipe'tirã añurõ yũ'tiya narẽ.

2 No'o cũ wiorãrẽ yũ'rũnũ'cãgũ, Õ'acũ duti'quere yũ'rũnũ'cãgũta weemi. Mũsã wa'tero nĩrã wiorã mũsãrẽ dusicã uami. Tojo weegu narẽ yũ'rũnũ'cãrãrẽ Õ'acũ bu'iri da'regũsami.

3 Wiorã añurõ weerãrẽ uise o'otima. Ña'arõ weerã pe'ere uise o'osama. Utirãta nisetisĩ'rĩrã, añurõ weeya. Mũsã tojo weecã, wiorã “Mũsã añurõ wee'e”, nĩrãsama.

4 Õ'acũ mũsã ye niatjere narẽ sõrõcũ niwĩ. Tojo weerã ña'arõ wéerã pũrĩcã, uiya. Wiorã ña'arõ weerãrẽ bu'iri da'rerã, Õ'acũ dutiro weerã weema. Õ'acũ ña'arõ weerãrẽ bu'iri da'redutigu wiorãrẽ cũucũ niwĩ.

5 Tojo weerã marĩ wiorã dutisere yũ'tiropũ'a. Bu'iri da'reri nĩrã dia'cũ, yũ'titicã'rõũa'a. Õ'acũ marĩrẽ wiorã dusicã uami nĩrã pe'e, na dutisere queoro yũ'time'rĩcã'rõũa'a.

6 Wiorã na da'rasere queoro wéerã, Õ'acũrẽ da'raco'terã weronojõ nima. Tojo weerã na wapayedutisenõjõrẽ wapayeya.

7 Na wiorã dutisereta queoro weeya. Na wapayeduticã, wapayeya. Na wiorã nise bu'iri wiopesase me'rã narẽ ĩ'aña. Narẽ añurõ wãcũña.

8 Æpẽrãrẽ wapamooticã'ña. Maata wapayepẽ'ocã'ña. A'merĩ ma'ise pe'e pe'timasĩtisa'a. Tojo weerã a'merĩ ma'inu'cũcã'ña. No'o ãpẽrãrẽ maigũnojojõ Õ'acũ dutise cũu'quere queoro weegu weemi.

9 Õ'acũ a'tere dutise cūucũ niwĩ. “Mũsã nũmosãnumia nitirãrẽ, marãpusũmũa nitirãrẽ a'metãrãticã'ña. Æpẽrãrẽ wẽjẽcõ'aticã'ña. Yajaticã'ña. Æpẽrã yere uoticã'ña” ni, dutise cūucũ niwĩ. A'te, tojo nicã nipe'tise apeye dutise cūu'quere ni'cãrõputa neõũ'cõmasĩ'i. A'tiro ni'i. Mũsã, mũsã basu ma'irõnojõta mũsã tiropũ nirãrẽ ma'ña, ni'i.

10 Marĩ ma'ise cõorã, marĩ tiropũ nirãrẽ ña'arõ weesome. Tojo weerã narẽ ma'írã, Õ'acũ dutise cūu'quere weepe'ocã'a.

11 A'tere ni'cãrõacã marĩ catiriterore wãcũrõũa'a. Cãrĩrã weronõjõ niticã'rã. Jesú cũ apaturi a'tiatjere añurõ tũ'oña'a, wãcũnrũrã. Marĩ Õ'acũ tiropũ wa'atjo cã'rõacã dũ'sasa'a. Marĩ ne waro Jesucristore ãjõpeowã'cõrã, “Æ'mũsepũ marĩ wa'atje dũ'sayũ'rũa'a”, nimiwũ. Ni'cãrõacãrẽ marĩ masĩ'i. “Cã'rõacã dũ'sa'a Jesucristo apaturi a'tiatje”, ni'i.

12 A'tiro nicãrẽ ña'arõ weese yũ'rũmajã wa'a'a. Ni'cãrõacãrẽ bo'remũjãtiro weronõjõ Jesucristo a'tiatjo cã'rõ dũ'sa'a. Tojo weerã marĩ ña'asere masã ñamipũ weewũasenojõrẽ weedu'uroũa'a. A'tiro pe'e weeroũa'a. Añuse, ãmũco masã ï'orõpũ weesenojõ dia'cãrẽ weeroũa'a. Marĩ Õ'acũ yere wéerã, ña'arõ weesere du'upe'ocã'rãsa'a.

13 Æmũco, bajuyoropũ weesetironõjõ weeroũa'a. Bosenuũ nicã que'a, caricũticã'rã. Numia me'rã ña'arõ weeticã'rã. Numia quẽ'rã, ãmũa me'rã ña'arõ weeticã'ña. A'pepũrĩse me'rã tũ'oña'ticã'rã. Æpẽrã yere uoticã'rã.

14 A'tiro pe'e weerã. Marĩ wiogũ Jesucristo weetamuse me'rã cũ weronõjõ añurõ nisetirã. Cũrẽ nemorõ masĩnemorã. Marĩ ña'arõ ãaripejasere weesĩ'rĩrã, “A'tiro weerãti”, ni wãcũticã'rã. Tere weedu'urã.

14

Ëjõpeotutuarã, ëjõpeotutuatirã cjase ni'i (1Co 8.1-13)

1 Ni'cũ Jesucristore ãjõpeomigũ, cũ ãjõpeotutuatigũ mũsã me'rã nisĩ'rĩcã, ùrũsãtirãta, cãrẽ ñe'eña. Cãrẽ “A'tiro weecã ãa'a” nitirãta, ñe'eña. Cãrẽ “To ñe'ebosau” nitirãta, ñe'eña.

2 Æpẽrã Jesucristore ãjõpeorã “Marĩ nipe'tise ba'acã, añu ni'i”, nima. Æpẽrã pe'e Jesucristore ãjõpeotutuatirã “Marĩ di'iro ba'arã, Õ'acũrẽ yũ'rũnũ'cãbosa'a”, ni wãcũsama. Tojo weerã otese dia'cũrẽ ba'asama.

3 Nipe'tise ba'agũ pe'e di'iro ba'atigũre ï'acõ'aticã'to. Di'iro ba'atigũ pe'e quẽ'rã nipe'tise ba'agũre “Mũ'ũ di'iro ba'acã, ña'a ni'i”, niticã'to. Nipe'tise ba'agũre Õ'acũ yagũ sãjãcã weetojacũ niwĩ.

4 Marĩ apĩrẽ da'racõ'tegũre “Mũ'ũ ña'arõ wee'e”, nĩmasĩwe'e. Cũ wiogũ dia'cũ tojo nĩmasĩsami. Marĩ Jesucristore ãjõpeorã quẽ'rãrẽ tojota ni'i. Æpẽrã Jesucristore ãjõpeorãrẽ “Ña'arõ weema”, nĩmasĩwe'e. Õ'acũ na wiogũ nimi. Cũ ni'cũta narẽ “Añurõ wee'e”, o “Ña'arõ wee'e”, nĩmasĩsami. Marĩ wiogũ cũ yarãrẽ ãjõpeotutuacã weemasĩmi.

5 Apeye ninemogũti. Ni'cãrẽrã “Ni'cãrẽ nũmũrĩ yũ'rũoro ape nũmũ Õ'acũrẽ ñubuepeoroũa'a”, nisama. Æpẽrã pe'e “Nipe'tise nũmũrĩ ni'cãrõnojõ Õ'acũ ye ni'i”, nisama. Masãnũcũ “Õ'acũ yũ'ũ a'tiro weecã ãasami”, nirõũa'a.

6 Ni'cũ, ni'cã nũmũrẽ “Õ'acũ ya nũmũ waro ni'i” nigũnojõ Õ'acũrẽ ãjõpeoacjũ tojo nisami. Apĩ nipe'tise nũmũrĩrẽ ni'cãrõnojõ wãcũgũ quẽ'rã Õ'acũrẽ ãjõpeoacjũ tojo nisami. Nipe'tisere ba'agũ quẽ'rã Õ'acũrẽ ãjõpeoacjũ tojo weesami. Cũ ba'asere

e'catise o'osami. Apĩ di'irore ba'atigu quẽ'rã Õ'acũrẽ ẽjõpeogũ ba'atisami. Cũ, cũ ba'asenojõrẽ Õ'acũrẽ e'catise o'osami.

⁷ Marĩ catiri ɯmũcore marĩ se'saro niwe'e. Wẽrĩrã quẽ'rã marĩ se'saro nisome. Marĩ catirã, wẽrĩ'cãrã Jesucristo yarã ni'i.

⁸ Marĩ catiro põtõorõ Jesucristo ɯaronojõ weesĩ'rĩ'i. Wẽrĩrã quẽ'rã cũ me'rã catirãti nĩrã, wẽrĩrãsa'a. Tojo weerã catirã, wẽrĩ'cãrã Jesucristo yarã ni'i. Cũ marĩ wioğũ marĩrẽ sũ'ori nigũ nimi.

⁹ A'tiro ni'i. Cristo wẽrĩcũ niwĩ. Wẽrĩtoja, masãcũ niwĩ. Nipe'tirã catirã, wẽrĩ'cãrã wioğũ nigũti nĩgũ, tojo weecũ niwĩ.

¹⁰ Tojo weerã ȷde'ro weerã mũsã ãpẽrã Jesucristore ẽjõpeorãrẽ “Ñã'arõ weerã weema” niti? ȷDe'ro weerã narẽ tojo ï'acõ'ati? Marĩ nipe'tirã Õ'acũ masãrẽ beseri nũmũ nicã, marĩ wee'quenũcũrẽ beseno'rãsa'a. Tojo weerã Jesucristore ẽjõpeorã marĩ acawererãrẽ “Tojo weema”, niticã'rõɯa'a.

¹¹ Õ'acũ ye queti ojãca pũrĩpũ Õ'acũ cũ ní'quere a'tiro ojano'wã: Yũ'ɯ catigu ni'i.

Yũ'ɯ ucũse diacjũ warota ni'i.

Nipe'tirã yũ'ure ejaque'arãsama.

Nipe'tirãpũta yũ'ure “Mũ'ɯ Õ'acũ añugũ, tutuagũ ni'i”, nirãsama, ni ojano'wã.

¹² Te oja'quere tũ'orã, marĩ masĩ'i, marĩnũcũ a'ti turipũ marĩ wee'quere Õ'acũrẽ wererãsa'a.

Mũsã acawererã Jesucristore ẽjõpeorãrẽ na ẽjõpeosere dojorẽticã'ña nise ni'i

¹³ Marĩ, marĩ wee'quere Õ'acũrẽ wererãsa'a nĩrã, a'merĩ ucjaticã'rã. A'tiro pe'e ɯa'a. Ne apeyenojõ na ẽjõpeosere dojorẽcã weeticã'rã. Tojo nicã narẽ ñã'arõ weecã weeticã'rã.

¹⁴ Yũ'ɯ marĩ wioğũ Jesure ẽjõpeotjãgũ, a'tiro masĩ'i. Nipe'tise yũ'ɯ ba'ase añuse ni'i. Apĩ pe'ema “Apeyenojõ yũ'ɯ ba'ase ñã'a ni'i” nicã, cũrẽ diacjũta ñã'a nisa'a.

¹⁵ Mũ'ɯ ãpẽrã na ba'aya marĩsere ba'acã, apĩ ñã'arõ tũ'oña'bosami. Mũ'ɯ tojo wéegũ, cũrẽ ma'igũ mejẽta wee'e. Cristo cũ quẽ'rãrẽ wẽrĩbosacũ niwĩ. Tojo weegũ mũ'ɯ ba'ase me'rã apĩrẽ ẽjõpeodu'ucã weeticã'ña.

¹⁶ Mũ'ɯma mũ'ɯ weese añu nibosa'a. Apĩ pe'ere ñã'a nibosa'a. Tojo weese me'rã ãpẽrãrẽ ñã'arõ wãcũcã weeticã'ña.

¹⁷ Õ'acũ marĩ wioğũ ye cjase ba'a, sĩ'rĩ weese mejẽta ni'i. A'te pe'e nibutia'a. Õ'acũ ɯaro weenu'cũse, tojo nicã ãpẽrã me'rã añurõ nicã'se, a'merĩ e'caticã weese pe'e nibutia'a. Te Espĩritu Santu weetamuse me'rã weeno'o.

¹⁸ A'tiro weegũ Jesucristo ɯaronojõ weegũ weemi. Õ'acũ ï'orõpũre “Añurõ weegũ weemi”, nino'sami. Tojo nicã masã quẽ'rã cũrẽ “Añurõta weegũ weemi”, nisama.

¹⁹ Tojo weerã ni'cãrõ me'rã añurõ wejepeo ejerisãjãsenojõrẽ a'marã. Marĩrẽ te ni'cãrõ me'rã nisetise Jesucristore nemorõ ẽjõpeorã, a'merĩ weetamurãsa'a.

²⁰ Mũsã ba'ase me'rã apĩ Jesucristore ẽjõpeosere dojorẽticã'ña. Nirõta nipe'tise ba'ase añu ni'i, añurõ pe'e. Mũsã ãpẽrã na ba'aya marĩsenojõrẽ ba'acã ï'arã, na quẽ'rã ba'abosama. “Tere ba'arã, ñã'arõ wee'e” ni wãcũmirã, mũsãrẽ ï'acũurã, tojo weebosama. Tojo wãcũrã, tere ba'arã, ñã'arõ weema. Tojo weerã mũsã tere ba'arã, narẽ ñã'arõ weecã weebosa'a. Mũsã tojo weese ñã'a ni'i.

²¹ Marĩ apĩ ẽjõpeotutuatigũre Jesucristore ẽjõpeodu'ucã weebosa'a nĩrã, a'tiro weeroua'a. Cũ di'iro ba'atisere ba'aticã'rõɯa'a. Vino cũ sĩ'rĩtisere sĩ'rĩticã'rõɯa'a. No'o apeyenojõ cũrẽ Jesucristore ẽjõpeodu'ucã weesenõjõrẽ weeticã'rõɯa'a.

²² “Nipe'tise yũ'ɯ weese añu ni'i” ni tũ'oña'gũnojõ Õ'acũ se'sarore wereya. ãpẽrã ẽjõpeose dojorẽtigũ, bu'iri marĩgũ tũ'oña'gũ e'catigu nimi.

²³ Apī apeyenojōrē ba'agū, “To ba'abosaū” ni tū'oña'ba'agū, bu'iri cūomi. A'tiro ni'i. “Yū'u ba'ase Ō'acū ī'orōpūre añurōsa'a” nitimigū ba'acā, ña'a ni'i. “Nipe'tise marī weese Ō'acū ī'orōpūre queoro ni'i” ni tū'oña'timirā weese ña'a ni'i.

15

Marī ye dia'cūrē wācūtīcā'rōña'a nise ni'i

¹ Marī ējōpeotutuarā āpērā ējōpeotutuātīrārē weetamurōña'a. Marī tū'sase dia'cūrē weeticā'rōña'a.

² Āpērā ye niatjere wācūrōña'a. Narē nemorō ējōpeotutuato nīrā tojo weerōña'a.

³ Cristomarīcā cū tū'sase dia'cūrē weeticū niwī. Ō'acū ye queti ojāca pūrīpū Cristo cū pacūre ní'quere a'tiro ojano'wū:

Nipe'tise mū'ūrē ī'atu'tīrā mū'ūrē ña'arō ucūrā, yū'u pe'ere weequeō'orā weema, ni ojano'caro niwū.

⁴ Nipe'tise todūporopū Ō'acū ye queti oja'que marīrē masīdutiro ojano'caro niwū. Marī ña'arō yū'rūrā, te oja'quere bu'erā, nū'cāpo'o. Wācūtutuanemo'o. Tojo weerā Ō'acū cū weeatjere e'catise me'rā yucue'e.

⁵ Ō'acū marīrē mejēcā wa'acā, wācūtutuacā weesami. Marīrē e'caticā weesami. Cū Jesucristo uaranojō mūsārē ni'cārō me'rā niseticā weeato.

⁶ Tojo weerā mūsā ni'cārōpūta wācūsetīrā, a'tiro weerāsa'a. Ō'acū, marī wīogu Jesucristo pacūre ni'cārō me'rā “Mū'u añuyū'rūa'a”, nīrāsa'a.

Judío masā nitirārē Jesucristo ye quetire were'que ni'i

⁷ Marī Ō'acūrē ni'cārō me'rā ējōpeorā nitījārā, āpērārē ñe'erōña'a. Jesucristomarīcā marīrē ñe'ecu niwī. Tojo weerā Ō'acūrē “Añubutiami” nidutīrā, marī quē'rā āpērārē ñe'erōña'a.

⁸ Yū'u ucūgū, “Ō'acū marī ñecūsūmūarē cū 'Weeguti' ní'quere queoro weegū weemi”, nigū wee'e. Jesucristota judío masārē weetamugū a'ticū niwī nígū, tojo ni'i. Cū tojo weese me'rā Ō'acū cū diacjū nisere ī'ocu niwī.

⁹ Tojo nicā judío masā nitirā “Ō'acū ūsārē pajaña'gū, añuyū'rūami” nidutigū Jesucristo a'ticū niwī. Ō'acū ye queti ojāca pūrīpū Ō'acū bese'cū Cristo cū pacūre ucū'quere a'tiro ojano'wū:

Judío masā nitirā wa'teropū mū'ūrē e'catipeoguti.

Ō'acū masīyū'rūagu nīmī nígū, basapeoguti.

¹⁰ Aperopū quē'rārē a'tiro ojano'wū:

Judío masā nitirā, Ō'acū yarā judío masā me'rā e'catiya.

¹¹ Aperopū quē'rārē ninemowū:

Nipe'tīrā judío masā nitirā Ō'acūrē e'catipeorā, “Mū'u añuyū'rūagu ni'i”, niña.

Nipe'tirocjārāpūta Ō'acū añubutiasere e'catipeoya, ni ojano'wū.

¹² Isaía quē'rā a'tiro ojacu niwī:

Isaí pārāmi nituriagu bajuagusami.

Cū judío masā nitirā wīogu niacjū nigūsami.

Na cūrē “Ūsārē yū'rūogu nīmī”, ni ējōpeorāsama, ni ojano'wū.

¹³ Ō'acū marīrē cū añurō weeatjere e'catiyusere o'ogu nīmī. Mūsārē cūrē ējōpeorārē e'catise, ejerisājāse o'oato. Tojo weerā mūsā Espīritu Santu weetamurō me'rā upūtu e'catiyurāsa'a.

¹⁴ Yū'u acawerērā, mūsārē a'tiro tū'oña'a. Mūsā āpērārē añurō weesa'a. Jesucristo yere añurō masīsa'a. A'merī werecasamasīsa'a.

15 Músã tojo weemicã, a'ti pūrĩpũre músãrẽ tutuaro me'rã oja'a. Músã tu'o'quere acobojoiticã'to nígũ tojo wee'e. Õ'acũ yu'ũre añurõ wéégũ, Jesucristo yere músãrẽ bu'edutigũ cūuwĩ.

16 Tere weregũ, judío masã nitirã na Jesucristore ãjõpeocã uasã'a. Pa'ia wa'icũrãrẽ Õ'acũrẽ o'oro weronojõta yu'ũ judío masã nitirãrẽ cũrẽ wiasĩ'rĩsa'a. Espĩritu Santu narẽ Õ'acũ yarã sãjãcã weegũsami. Tojo weecã Õ'acũ narẽ, "Yarã nima", ni ñe'egũsami.

17 Jesucristo weetamurõ me'rã Õ'acũ cūu'quere añurõ wee'e. Tojo weegũ yu'ũ da'rasere añurõ tu'oña'a.

18 Jesucristo yu'ũ me'rã wee'que dia'cũrẽ músãrẽ weregũti. Músã judío masã nitirãrẽ ãjõpeocã uasãgũ yu'ũre weetamuwĩ. Yu'ũ bu'ese me'rã, tojo nicã yu'ũ wee'quere ĩ'arã, músã judío masã nitirãrẽ ãjõpeocã weewĩ.

19 Apeye quẽ'rãrẽ Õ'acũ tutuaro me'rã weesere wee'owũ. Tojo nicã Espĩritu Santu tutuase me'rã bu'ewũ. A'tere wéégũ, Jerusalẽ me'rã werenu'cãwũ. Téé Ilĩrico wãmetiropũ Jesucristo masãrẽ yu'ũrũose quetire weretuogũ ejawũ.

20 Æpẽrã bu'eno'ña marĩrõpũre Jesucristo ye quetire weremu'sĩ werewũ. Æpẽrã na were'quepũre werebu'ipeotiwũ.

21 Yu'ũ tojo weese Õ'acũ ye queti ojãca pūrĩpũ oja'caronojõta wa'awũ. A'tiro ojano'caro niwũ:

Cũ ye quetire ne ni'cãti masĩti'cãrã wereno'rãsama.

Cũ yere na tu'oti'quere tu'omasĩrãsama, ni ojano'wũ.

Pablo Romapũ wa'atje ni'i

22 Yu'ũ peje macãrĩpũ bu'esijayugũ, músã tiropũ wa'amasĩtisa'a yujupũ.

23 Ni'cãrõacãrẽ te macãrĩpũ bu'etoja'a. Peje cũ'marĩ músã tiropũ wa'asĩ'rĩ'cũ nitĩagũ, be'rocure topũre wa'agũti.

24 Españapũ wa'agũti. Topũ wa'agũ, músã tiro Romapũ yu'ũruagũti. Músãrẽ ĩ'a, e'cati, cã'rõ niquejogũti. Be'ro yu'ũre Españapũ wa'atjere weetamuapa.

25 Ni'cãrõacã Jerusalẽpũ wa'anígũti yujupũ. Jesucristore ãjõpeorãrẽ weetamugũ niyeru miagũ weegũti.

26 Jesucristore ãjõpeose cururicjãrã Macedonia, tojo nicã Acaya di'tacjãrã niyeru sãrĩneocãrã niwã. Jerusalẽpũ nirã pajasecũorã Jesucristore ãjõpeorãrẽ o'orãtirã tojo weecãrã niwã. Tojo weegũ te niyerure Jerusalẽpũ o'ogũ wa'agũti.

27 Judío masã nitirã Macedonia, Acayapũ nirã a'tiro wãcũcãrã niwã. Judío masã Jerusalẽpũ nirãrẽ weetamurõu'a. Na tojo wãcũse añu nicaro niwũ. A'tiro ni'i. Judío masã, judío masã nitirã pe'ere Jesucristo ye quetire werewã'cõcãrã niwã. Tojo nicã judío masã nitirã Jesucristore ãjõpeocã, a'tiro wa'acaro niwũ. Õ'acũ judío masãrẽ "O'ogũti" ní'que pe'ere ñe'ecãrã niwã. Tojo weerã judío masã nitirã, judío masã pajasecũorãrẽ niyerure, na cũosere o'oroũa'a.

28 Yu'ũ te niyeru Jerusalẽcjãrãrẽ o'otojagũ, Españapũ wa'agũ, músãrẽ ĩ'ayũ'rũwã'cãgũti.

29 Yu'ũ músã tiropũ wa'agũ, Jesucristo ye añusere músãrẽ miiejagũsa'a.

30 Yu'ũ acawererã, músã Jesucristore ãjõpeo'o. Espĩritu Santu marĩrẽ a'merĩ ma'icã weemi. Tojo weegũ músãrẽ a'tiro weecã uasa'a. Yu'ũre weetamurã, yé niatjere Õ'acũrẽ sãrĩbosaya.

31 A'tiro sãrĩbosaya yu'ũre. Judeapũ nirã Jesucristore ãjõpeotirã yu'ũre ña'arõ weeticã'to. Tojo nicã Jesucristore ãjõpeorã Jerusalẽcjãrã yu'ũ miasere e'catise me'rã põtẽrĩ ñe'eato.

³² Tojo weecã, Õ'acũ cũ ɯacã, musã tiropu yu'u e'catise me'rã etagusa'a. Topu soogusa'a.

³³ Õ'acũ ejerisãjãsere, añurõ nicã'sere o'ogu musã nipe'tirã me'rã niato. Tojota weeato.

16

Romacjãrãpũre añudutise o'o'que ni'i

¹ Ni'cõ Jesucristore ãjõpeogo Febe wãmetigo musã tiropu wa'ago weemo. Co Jesucristore ãjõpeorã Cencrea wãmetiri macãcjãrãrẽ weetamugõ nimo.

² Musã Jesucristore ãjõpeorã e'catise me'rã core ñe'eña. Marĩ Jesucristore ãjõpeorãrẽ añurõ ñe'erõɯa'a. Co pãjãrãrẽ weetamuco niwõ. Yu'u quẽ'rãrẽ weetamuwõ. Tojo weerã core apeyenojõ dũ'sacã, o'oya.

³ Aquila, cũ nũmo Priscila añuato. Yu'u Jesucristo yere bu'ecã, na quẽ'rã yu'ũre bu'etamuwã.

⁴ Æpẽrã yu'ũre wẽjẽsĩ'rĩcã, yu'ũre weetamuwã. Na quẽ'rãrẽ wẽjẽtawiomicã, tojo weewã. Na tojo wee'quere yu'u dia'cũ e'catise o'owe'e. Nipe'tirã æpẽrã judío masã nitirã Jesucristore ãjõpeorã e'catise o'oma.

⁵ Jesucristore ãjõpeorã Aquila ya wi'ipũ nerẽwuarã quẽ'rã añuato. Apĩ yu'u ma'igũ Epeneto añuato. Cũta Asiapũre æpẽrã dũporo Jesucristore ãjõpeomu'tã'cu nimi.

⁶ María quẽ'rã añuato. Musã me'rã Õ'acũ cjasere ɯpũtu da'ramo.

⁷ Yu'u acawererã judío masã Andrónico, Junias añuato. Na quẽ'rã yu'u me'rã bu'iri da'reri wi'ipũ niwã. Na yu'u dũporo Jesucristore ãjõpeocãrã niwã. Jesucristo besecũ'cãrã narẽ “Añurã nima”, nisama.

⁸ Jesucristore ãjõpeogu yu'u ma'igũ Ampliato añuato.

⁹ Urbano, ãsãrẽ Jesucristo ye quetire weretamugũ añuato. Tojo nicã yu'u ma'igũ Estaquis añuato.

¹⁰ Apeles quẽ'rã añuato. Cũ Jesucristore añurõ ãjõpeomi. Nipe'tise cũ weesere ã'arã, “Jesucristore añurõ ãjõpeogu nimi”, ni ã'a'a. Aristóbulo ya wi'icjãrã quẽ'rã añuato.

¹¹ Apĩ yu'u acaweregu, judío masã Herodiõn añuato. Tojo nicã Narciso ya wi'icjãrã Jesucristore ãjõpeorã añuato.

¹² Trifena, Trifosa na quẽ'rã añuato. Na numia marĩ wiogu Jesucristo yere pũrõ da'rama. Æsã ma'igõ Pérsida quẽ'rã marĩ wiogu Jesucristo ye cjasere ɯpũtu da'ramo. Co quẽ'rã añuato.

¹³ Rufo añuato. Nipe'tirã cũrẽ “Jesucristore añurõ ãjõpeomi”, nima. Cũ paco quẽ'rã añuato. Core yu'u pacore weronojõ ã'a'a.

¹⁴ Asíncrito, Flegonte, Hermes, Patrobas, Hermas, æpẽrã Jesucristore ãjõpeorã na me'rã nirã añuato.

¹⁵ Filólogo, Julia, Nereo, tojo nicã cũ acabijo Olimpas, nipe'tirã Õ'acũ cũ yarãrẽ cũu'cãrã na tiropu nirã añuato.

¹⁶ A'merĩ ma'ise me'rã añudutiya. Nipe'tirã Jesucristore ãjõpeose cururicjãrã musãrẽ añudutima.

¹⁷ Yu'u acawererã, ni'cãrẽrã musã tiropu nirã dũcawaticã weesĩ'rĩsama. Na tojo weeri nĩrã, tũ'omasĩña. Musãrẽ ãjõpeosere dojorẽsama. Musãrẽ bu'e'que mejẽtare weesama. Tojo weerã narẽ ba'patiticã'ña. Na bu'esere ne tũ'oticã'ña.

¹⁸ Na marĩ wiogu Jesucristo ɯaro weerã mejẽta weesama. Na no'o ɯaro weesĩ'rĩrõ weesama. Na añurõ ɯ'suaro ucũme'rĩse me'rã, diacjũ ucũrã weronojõ ucũsama. Ʋpũtu waro masĩtutuaturãrẽ weeta'sa ãjõpeocã weesama.

¹⁹ Məsã pūrĩcã añurõ Jesucristo ɥaro weesa'a. Nipe'tirã tojo nima mäsãrẽ. Tojo weegu mäsã me'rã pūrõ e'cati'i. Mäsãrẽ añusere masĩcã ɥasã'a. Ne ña'ase pe'ema masĩdutigu ɥasãwe'e.

²⁰ Õ'acũ ãpẽrã me'rã añurõ nicã'sere o'ogu nimi. Cã'rõacã be'ro cãta mäsãrẽ wãtĩrẽ docaque'acã weegusami. Jesú marĩ wiogu mäsãrẽ añurõ weeato.

²¹ Timoteo yu'u me'rã Jesucristo ye quetire werecusiata mugũ mäsãrẽ añudutimi. Yu'u acawererã judío masã Lucio, Jasõ, Sosípater na quẽ'rã añudutima.

²² Yu'u a'ti pūrĩrẽ Pablöre ojabosagu, Tercio wãmeti'i. Yu'u Jesucristore ãjõpeogu mäsãrẽ añuduti'i.

²³ Gayo mäsãrẽ añudutimi. Jesucristore ãjõpeorã cã ya wi'ipu nerẽwɥama. Yu'u Pablo ti wi'ipu cãjĩ'i. Erasto a'ti macã cjase da'rasere dutigu, narẽ niyeru co'tegu añudutimi. Tojo nicã apĩ Jesucristore ãjõpeogu Cuarto añudutimi.

²⁴ Marĩ wiogu Jesucristo mäsã nipe'tirãrẽ añurõ weeato.

²⁵⁻²⁶ Marĩ Õ'acũrẽ e'catipeorã, "Añuyurũami", nĩrã. Marĩ wiogu Jesucristo ye queti me'rã Õ'acũ marĩrẽ nemorõ ãjõpeocã weemasĩmi. Dɥporopure nipe'tirã masãrẽ yurũose quetire masĩno'ña marĩcaro niwũ. A'tocaterore majã Õ'acũ ye queti weremũ'tãrĩ masã na oja'que me'rã masĩno'o. Õ'acũ catinu'cũgũ tojo wereduticu niwĩ. Yu'u quẽ'rã Jesucristo ye quetire were'e. Õ'acũ nipe'tise cururicjãrãrẽ cũrẽ ãjõpeo, cã ɥaro weecã ɥasami.

²⁷ Õ'acũ ni'cãta nimi. Cã ni'cãta nipe'tisere masĩpe'ocã'mi. Tojo weerã Jesucristo weetamurõ me'rã Õ'acũrẽ "Tutuayurũami", ni ãjõpeonu'cũcã'rã. Tojota weerã.

Tocã'rõta oja'a.

Pablo

Pablo Corintocjārārē ojamu'tāca pūrī ni'i

A'ti pūrī a'tiro weero ojanopā nise ni'i

Pablo Jesucristore ějōpeorā Corintocjārārē ojacu niwī. Cū ojacaterore Ēfesopu nicu niwī. Cūta Corintocjārārē ne waropure Jesucristo ye quetire were, cārē ějōpeori curuacjārā sājācā weecu niwī.

Titare cū Jesucristo ye quetire bu'esijanucāca be'ro puati wa'aro weecaro niwī.

Topure judío masā nerēwuaropu bu'ecu niwī. Cūrē topu nigūrē cō'awīrōcā'cārā niwā. Titare Corintocjārā me'rā ni'cā cū'ma ape cū'ma deco tojacu niwī.

Be'ro Corintocjārārē cū bu'e'quere queoro weeticā tu'ogu, a'ti pūrīrē ojacu niwī. Cū ojawuaronojōta añudutinucācu niwī. Yapatigupua Judeacjārā pajasesuorārē weetamuse cjasere, cū basu de'ro weeatjere ucūyapaticu niwā.

Pablo Corintocjārārē oja'que ni'i

¹ Yū'ū Pablo, Sóstenes me'rā musārē añuduti'i. Cū quē'rā Jesucristore ějōpeogu marī acaweregu nimi. Ō'acū cū uacaronojōta yū'ure Jesucristo ye quetire were-dutigū besecūcu niwī.

² Yū'ū a'ti pūrīrē musā Corintopu nirārē oja'a. Musā Jesucristore ějōpeorā Ō'acū ya curuacjārārē oja'a. Musā Jesucristo me'rā nīrā, Ō'acū yarā ni'i. Ō'acū musārē cū yarā niato nīgū besecu niwī. Nipe'tirocjārā Jesucristore ějōpeorārē tojo besecu niwī. Jesucristo nipe'tirā cūrē ějōpeorā wiogu nimi. Tojo nicā marī wiogu nimi.

³ Ō'acū marī pacu, tojo nicā Jesucristo marī wiogu musārē añurō weeato. Musārē ejerisājācā weeato.

Ō'acū Jesucristore ějōpeorārē weetamuse ni'i

⁴ Musā Jesucristore ějōpeorā niyucā, Ō'acū musārē añurō weecu niwī. Cū tojo weesere ī'agū, cūrē e'catise o'onu'cū'u.

⁵ Musā Jesucristo yarā niyucā, Ō'acū musārē cū ye cjase nipe'tise añusere o'ocu niwī. Tere o'ogu, musārē cū yere añurō masīcā weecu niwī. Āpērārē musā cū ye quetire añurō wereturiacā weecu niwī.

⁶ Yū'ū “Cristo musārē añurō weegusami”, niwī. Cū yarā sājācā, yū'ū ní'caronojōta wa'awu musārē.

⁷ Tojo weerā musā Ō'acū o'osere cuope'ocā'a. Marī wiogu Jesucristo a'tiatjere yucueri curare Ō'acū musārē o'ose dū'sawe'e.

⁸ Cū tutuasere musārē o'onu'cūgūsami. Cūrē ějōpeocā weenu'cūgūsami. Téé a'ti umūco pe'ticāpu tojo weedu'ugūsami. Tojo weerā marī wiogu Jesucristo a'ticā, bu'iri marīrā nirāsa'a.

⁹ Ō'acū cū ní'quere queoro weemi. Cūta musārē besecu niwī. Cū macū Jesucristo marī wiogu me'rā añurō nidutigū besecu niwī.

Pablo Corintocjārārē “A'merī ducawatiticā'ña” ní'que ni'i

¹⁰ Acawererā, Jesucristo dutiro me'rā musārē a'tiro nigūti. Musā ni'cārōnojō wācūña. Musā ucūse me'rā ducawatiticā'ña. E'catise me'rā a'merī ucūña. Ní'cārōnojō wācū nisetiya.

¹¹ Yū'ure Cloé wāmetigo ya wi'icjārā musā a'merī ī'asī'rītise quetire werewā.

¹² A'tiro werewā: “Masānucū mejēcā dia'cū wācūsetiama”, niwā. Musā a'tiro ucūaporo: “Ūsā Pablo ya curuacjārā ni'i.” Āpērā “Apolo ya curuacjārā”, “Pedro

ya curuacjārā”, tojo nicā “Cristo ya curuacjārā ni'i”, niaporo. Tojo weerā no'o ɥaro wācūma'acā'poro.

¹³ Tojo wācūticā'rōɥa'a. Marī Cristore ējōpeorā ni'i. Tojo weerā ni'cā curuata ni'i. Marīrē dɥcawaase marī'i. Yɥ'ɥ Cristo niwe'e. Mɥsā ye niatjere curusapɥ wērībosatiwɥ. “Pablōre ējōpeorārē wāmeyeno'rōsa'a”, nino'ña marīwǎ.

¹⁴ Ō'acūrē e'catise o'o'o. Crispo, tojo nicā Gayo dia'cūrē wāmeyegɥ, queorota weewɥ.

¹⁵ Pājārā mɥsārē wāmeyecā, a'tiro nibopā: “Pablo cǔ wāme me'rā ũsārē wāmeyewī”, nibopā. Tere nīrā, yɥ'ure ējōpeorā weebopā. No'opɥacā tere weetiwɥ.

¹⁶ Estéfanos ya wi'icjārā quē'rārē wāmeyewɥ. Āpērāma wācūnemotisa'a.

¹⁷ Yɥ'ure Cristo wāmeyedutigɥ cūutiwī. Cǔ mɥsārē yɥ'rɥose queti pe'ere yɥ'ure weredutigɥ o'ówī. Tere weredutigɥ, masā añurō na wācūme'rīse paca me'rā weredutitiwī. Yɥ'ɥ tojo werēcāma, Cristo curusapɥ wērīsere wācūtibopā. Masā yɥ'rɥono'tibopā.

Ō'acū tutuasere, cǔ masīsere Cristo me'rā masīno'o nise ni'i

¹⁸ Jesucristo ye queti a'tiro ni'i. Cǔ marīrē yɥ'rɥosī'rīgǔ, curusapɥ wērīcɥ niwī. Tereta Jesucristore ējōpeotirā pecame'epɥ wa'ajā a'tiro nisama cǔ wērī'quere: “Tojo nima'acārō wee'e”, nisama. Marī cǔ yɥ'rɥono'cārā pe'ema Cristo curusapɥ wērī'que queti añuse ni'i. Te queti me'rā Ō'acū tutuasere ī'ano'o.

¹⁹ Ō'acū ye queti ojāca pūrīpɥre a'tiro ojano'wǔ:

Āpērā “Ūsā masīrā ni'i”, nīrāsama.

Na tojo ucūsere pe'ticā weeguti.

Na tɥ'omasīsere tuumajāminɥ'cōcūti, nicɥ niwī Ō'acū.

²⁰ Tojo weerā “Masīpe'ocā'a” nīrā mejō nīrā tojama. Tojo nicā āpērārē na wācūsere bu'eri masā quē'rā mejārōta tojama. A'ti ɥmɥco cjasere ucūme'rīrā quē'rā mejārōta tojama. A'te, a'ti ɥmɥco cjase na “Tɥ'omasī'i” nisere Ō'acū a'tiro weesami. Tere mejō nise waro wa'acā weesami.

²¹ Ō'acū nipe'tisere masīmi. Tojo weegɥ cǔ a'ti turicjārārē na tɥ'omasīse me'rā cūrē masīcā weeticɥ niwī. A'tiro pe'e ɥacɥ niwī. Na Jesucristo ye quetire tɥ'orā, na ējōpeocā, “Nārē yɥ'rɥoguti”, nicɥ niwī. Cūrē ējōpeotirā pe'e te quetire tɥ'orā, “Tojo nima'acārō wee'e”, ni wācūcārā niwā.

²² Judío masā Ō'acūrē ējōpeose dɥporo a'tiro nisama: “Ō'acū tutuaro me'rā weeī'ocā ī'atojarāpɥ dia'cū ējōpeorāti”, nisama. Judío masā nitirā griego masā pe'e quē'rā a'ti turicjārā na wācūme'rīsere ējōpeoma.

²³ Ūsā pūrīcā Cristo curusapɥ wērī'cɥ ye quetire were'e. Judío masā tere tɥ'orā, tɥ'satisama. Judío masā nitirā quē'rā te quetire tɥ'orā, “Tojo nima'acārā weema”, nisama.

²⁴ Marī Ō'acū bese'cārārē no'o judío masārē, judío masā nitirārē Jesucristo ye queti ni'cārōnojō ni'i. Marī Cristo curusapɥ wērīse me'rā a'tiro masī'i: “Ō'acū tutuagɥ, masīyɥ'rɥagɥ nimi”, ni'i.

²⁵ A'ti ɥmɥcocjārā Ō'acū weesere tojo weema'asere weronōjō wācūma. Niwe'e. Ō'acū weese pe'eta masā masīse nemorō niyɥ'rɥnɥ'cā'a. Apeye Ō'acū wee'quere tutuatīsere weronōjō ī'ama. Niwe'e. Cǔ wee'que pe'eta masā weese yɥ'rɥoro tutuanemo'o.

²⁶ Acawererā, mɥsārē Ō'acū beseatji dɥporopɥ niseti'quere wācūña. Mɥsā pejetirācā a'ti turi cjasere masīrā waro niwǎ. Pejetirācā wiorā niwǎ. Pejetirācā wiorā acawererā niwǎ.

²⁷ Cǔ a'ti turi cjase masīrārē bopoyadutigɥ na “Tɥ'omasītirā nima” nīrānojōrē besecɥ niwī. Tojo nicā tutuarārē bopoyadutigɥ tutuatirā pe'ere besecɥ niwī.

28 Cũ mejõ nirã masã yabino'rãrẽ besecu niwĩ. Cũ tojo weecã, wiorã mejõ nirã tu'oña'to nígũ tojo weecu niwĩ.

29 Tojo weegu Õ'acũ ĩ'orõpu ne ni'cũ “Yũ'ũ ãpẽrã yũ'rũoro masĩyũ'rũnu'cã'a”, nímasĩtisami.

30 Musãrẽ Õ'acũ basuta Jesucristo yarã sãjãcã weecu niwĩ. Tojo nicã Cristo me'rãta marĩ masĩse cuo'o. Cũ me'rãta tja Õ'acũ marĩrẽ “Na añurã, yũ'rũono'cãrãpu nima”, ni ĩ'asami. Marĩ cũ yarã ni'i. Tojo weegu marĩ pecame'epũ wa'abo'cãrãrẽ yũ'rũweticã weecu niwĩ.

31 Tojo weero Õ'acũ ye queti ojãca pũrĩpu oja'caronojõta ni'i: “Ni'cũ ‘Ãpẽrã yũ'rũoro niyũ'rũnu'cã'a’ nisĩrĩgũ, niticã'to. Tojo wãcũrõnojõ o'ogu, marĩ wioogu pe'ere ‘Tutuayũ'rũgu nimi, marĩrẽ añubutiaro weecu niwĩ’, niato”, ni ojano'wã.

2

Cristo curusapũ wẽrĩ'que queti ni'i

1 Yũ'ũ musã tiropũ Õ'acũ ye quetire weregu etagu, a'tiro weewũ. Pacase ucũse di'apaca me'rã masã na masĩse me'rã weretiwũ.

2 Yũ'ũ musã tiropũ nígũ, a'te dia'cũrẽ wãcũnrũwũ: “Jesucristo ye queti, tojo nicã cũ curusapũ wẽrĩ'que dia'cũrẽ wereguti”, ni wãcũwũ.

3 Yũ'ũ musã tiropũ nígũ, mejõ nígũ tu'oña'wũ. Apetero yũ'ũ te quetire queoro weretibosa'a nígũ, narãsãcũcãti.

4-5 Yũ'ũ musãrẽ ãjõpeocã uagu, masĩrã ucũwũase me'rã ucũtiwũ. Õ'acũ tutuase, cũ masĩse o'ose me'rã ãjõpeoato nígũ ucũwũ. Tere ucũgũ, Õ'acũ tutuaro me'rã, Espĩritu Santu me'rã pe'e ãjõpeocã weewũ. Musãrẽ masã wãcũwũaronojõ tu'o ãjõpeocã uatiwũ. Tojo weegu tojo werewũ.

Õ'acũ cũrẽ masĩato nígũ Espĩritu Santure o'o'que ni'i

6 Tojo nimirã, apeterore ãsã a'tiro wee'e. Jesucristore añurõ ãjõpeorãma pacase masĩse paca me'rã were'e. Te masĩse paca a'ti turi cjase mejõta ni'i. Tojo nicã wiorã a'ti turicjãrã ye mejõta ni'i. Na masĩse maata pe'tirosa'a.

7 ãsã a'tere ucũrã, Õ'acũ ye pe'ere ucũrã wee'e. Cũ masĩsere, masĩno'ña marĩmi'quere, masã ne waro tu'oti'quere ucũ'u. A'ti turi weese duporo Õ'acũ te ya'yio'quere “A'tiro weeguti”, ni wãcũyutojacũ niwĩ. Marĩrẽ yũ'rũoatjere, marĩ u'mũsepũ ninu'cũatjere wãcũyucũ niwĩ. Tereta ucũ'u.

8 Ne ni'cũputa a'ti turicjũ wioogu a'tere tu'omasĩticũ niwĩ. Tu'omasĩrã pũrĩcã, Jesucristo marĩ wioogu añuyũ'rũagure curusapũ wẽjõtibopã.

9 Õ'acũ ye queti ojãca pũrĩpũre a'tiro pe'e ojano'o:

Õ'acũ cũrẽ mairãrẽ añuse apoyucũ niwĩ.

Na ĩ'ati'que, na tu'oti'que ni'i.

Na ne cã'rõ wãcũma'ati'que ni'i, ni ojano'o.

10 Te añuse marĩ masĩti'quere Õ'acũ Espĩritu Santu me'rã marĩrẽ masĩcã weemi. Espĩritu Santu nipe'tise diasayũ'rũnu'cãserẽ Õ'acũ cũ weesere masĩpe'ocã'mi.

11 Marĩ apĩ cũ wãcũsere masĩwe'e. Cũ se'saro cũ wãcũsere tu'oña'sami. A'te weronojõ Espĩritu Santu se'saro Õ'acũ cũ wãcũsere masĩmi.

12 Marĩ a'ti umũcocjãrã Jesucristore ãjõpeotirã weronojõ wãcũwe'e. Õ'acũ marĩrẽ Espĩritu Santure o'ocu niwĩ. Tojo weerã cũ weronojõ wãcũse cuo'o. Cũ me'rã nipe'tise Õ'acũ marĩrẽ o'o'quere masĩ'i.

13 ãsã a'tere ucũrã, Espĩritu Santu bu'e'que ueri me'rã ucũ'u. ãsã basu masĩmũjãti'que me'rã mejõta ucũ'u. Tojo weerã ãsã Espĩritu Santure cuorã cãrẽ cuorãrẽta bu'e'e.

¹⁴ Espíritu Santure moogũ a'tiro weesami. Õ'acũ ye cjasere, Espíritu Santu bu'esere uatisami. "Tojo nima'acārõ wee'e", nisami. Espíritu Santu me'rã marĩ Õ'acũ yere masĩ'i. Tojo weegu cãrẽ moogũ Õ'acũ yere "Tojo nirõ wee'e", ni tũ'omasĩtisami.

¹⁵ Espíritu Santure cõogu pe'e nipe'tise bu'esere "¿Queoro niti?" ni bese-masĩpe'ocã'sami. A'tiro weegure Espíritu Santure moogũ pe'e cũ weesere bese-masĩtisami.

¹⁶ Õ'acũ ye queti ojãca pũrĩpũ a'tiro ojano'caro niwũ: "Ni'inojõta ne ni'cũ marĩ wioгу wãcũsere masĩtisami. Ne Õ'acũrẽ 'Tojo u'a' ni, dutimasĩtisami", ni ojano'wũ. Tojo nimicã, marĩ pe'e Cristo me'rã nĩrã, cũ wãcũsere masĩ'i.

3

Pablo "Ësã Õ'acũrẽ da'raco'terã ni'i" nise ni'i

¹ Acawererã, musã Espíritu Santure añurõ yũ'tirã weronojõ nitiwũ. Tojo weegu musãrẽ diasasere wereta basiotiwũ. A'tiro pe'e weewũ. Musãrẽ diasatise dia'cũrẽ werewũ. A'ti turicjãrã Espíritu Santure moorã weronojõ niyucã, tojo weewũ. Musã Cristo ye cjasere añurõ ëjõpeotiwũ. Tojo weegu musãrẽ wĩ'marãrẽ ucũgũ weronojõ werewũ.

² Wĩ'marã a'tiro weesama. Õpẽrĩ du'utirã, õpẽcõ dia'cũ mi'rĩsama. Narẽ ba'asere ecatisama. Bu'ese ba'ase ecase weronojõ ni'i, nisi'rĩrõ wee'e. Wĩ'marãrẽ õpẽcõ mi'orõ weronojõ musãrẽ a'tiro weewũ. Musãrẽ diasatise bu'icjasere bu'ewã'cõwũ. Yũ'u diasasere musãrẽ bu'ecãma, põtẽoti wãcũejatibopã. Mejãrõta ni'cãrõacãrẽ yũ'u pacase pacare bu'ecã, tũ'otibosa'a.

³ Musã Jesucristore ëjõpeotirã weronojõ ni'i yujupũ. Musã a'merĩ uo'o. A'merĩ ĩ'asĩ'rĩwe'e. Tojo weerã Jesucristore ëjõpeotirã a'ti turicjãrã weronojõ wee'e.

⁴ Musã a'tiro ucũ'u: "Yũ'u Pablo ya curuacjũ ni'i." Apĩ "Yũ'u Apolo ya curuacjũ ni'i", nisa'a. Tojo nĩrã, a'ti turicjãrã weronojõ ucũrã wee'e.

⁵ Yũ'u, Apolo me'rã ãsã mejõ nirã ni'i. Õ'acũrẽ da'rawã'ñaco'teri masã ni'i. Tojo weerã ãsãrẽ "Na ya curuacjãrã ni'i", niticã'ña. Ësã werese me'rã musã marĩ wioгу Jesucristore ëjõpeowũ. Ësãnũcũ Õ'acũ wereduti'quere werewũ.

⁶ Yũ'u ne waro musãrẽ werewã'cõwũ. Ni'cũ otese dũcare otegu weronojõ weewũ. Be'ro Apolo musãrẽ bu'enemopeocu niwĩ. Otesere aco pio'cu weronojõ weecu niwĩ. Õ'acũ pe'e tere pĩ'rĩ bu'cuamujãcã weecu niwĩ. Tere wéégu, musãrẽ nemorõ ëjõpeocã weecu niwĩ. Nemorõ cũ uaro weecã weecu niwĩ.

⁷ Otese dũcare otegu, tojo nicã aco piogu mejõ nirã nima. Õ'acũ pũrĩcã tere pĩ'rĩcã weegú cũ waro nimi.

⁸ Weremu'tã'cu, be'ro cãrẽ bu'esirutugu quẽ'rã ni'cãrõnojõ nima. Õ'acũ nãnũcãrẽ queoro na wee'quere wapayegusami.

⁹ Ësã Õ'acũ yarã ni'i. Cũrẽ ni'cãrõnojõ da'raco'te'e. Musã cũ da'rari di'ta weronojõ ni'i.

Tojo nicã wi'i cũ yeewã'cãrĩ wi'i weronojõ ni'i.

¹⁰ Yũ'u Õ'acũ weetamuse me'rã musãrẽ bu'égũ, a'tiro weewũ. Wi'i nu'cõme'rĩrĩ masũ weronojõ musãrẽ añurõ bu'enũ'cãwũ. Æpẽrã musãrẽ bu'enemorã, ti wi'ire weeturiamujãrã weronojõ weerã weema. Ti wi'ire yapada'reosĩ'rĩrã, añurõ weerõu'a.

¹¹ Õ'acũ masãrẽ yũ'rũodutigu Jesucristore cũucu niwĩ. Cũ ni'cũta masãrẽ yũ'rũogu nimi. Yũ'u musãrẽ te quetire bu'enũ'cãwũ. Ne apĩ, Õ'acũ tojo cũunũ'cã'que Jesucristo ye quetire dũcayumasĩtisami.

¹² Wi'ire wéerã, a'tiro weeno'o. Uru, platanojõ me'rã, ãtãperi wapabujuse me'rã yeebu'ipeono'o. Æpẽrã yucu me'rã, pũrĩ me'rã, ãrũpagu me'rã weemasĩno'o. A'te

weronojō ni'cũ añuse warore m̄sārē bu'ebosami. Apī mejō nise maata pe'tisere bu'ebosami.

¹³ A'ti ɯm̄uco pe'ticā, Ō'acũ nánuc̄rē na bu'e'quere bajuyorop̄a beseḡusami. Ni'cũ urure pecame'ep̄a beseḡu weronojō weeḡusami. ¿Na añurō o ña'arō pe'e bu'epari? nígũ, tojo weeḡusami.

¹⁴ Ni'cũ āpērārē añurō bu'eturiam̄jā'que ninu'cũcā'rōsa'a. Ni'cā wi'i ũtā wapabuj̄use me'rā yéca wi'i ũjũtiro weronojō ninu'cũrōsa'a. Ō'acũ cũ da'ra'quere wapayeḡusami.

¹⁵ Apī añurō bu'eturiawā'cātiḡu pe'ere cũ bu'e'que pe'tia wa'arosa'a. Pūrī me'rā wéca wi'i weronojō ũjũdija wa'arosa'a. Cũ ti wi'i ũjārī cura du'tiwijaa'cũ weronojō niḡusami. Cũ ye nipe'tise ũjũpe'tia wa'arosa'a. Cũ ni'cũta pecame'ep̄a wa'abo'cũ yu'r̄uwetiḡusami.

¹⁶ ¿M̄sā masīweti? M̄sā Ō'acũ wi'i weronojō ni'i. Espíritu Santu m̄sāp̄ure nimi.

¹⁷ M̄sārē “Ō'acũ wi'i weronojō ni'i” nírō, cũ yarā waro ni'i, nisī'rírō wee'e. Tojo weeḡu Ō'acũ cũ yarārē dojorēcā weeḡure pecame'ep̄a bu'iri da'reḡusami.

¹⁸ M̄sā basu a'tiro wācũma'aticā'ña: “Yu'ɯ a'ti ɯm̄ucocjārā wācũw̄uaro weronojō masīyur̄ua'a”, niticā'ña. A'tiro pe'e ñña. “Ne masītisa'a”, ñña. Tojo ucũḡũ pūrīcārē Ō'acũ masīḡũ waro wa'acā weeḡusami.

¹⁹ A'ti ɯm̄ucocjārā na “T̄ɯ'omasī'i” nise Ō'acũ ĩ'orōp̄ure tojo weema'ase ni'i. Ō'acũ ye queti ojāca pūrīp̄u a'tiro ni ojano'w̄ũ: “A'ti turicjārā na masīse me'rā ‘Weerāti’ nīrārē Ō'acũ na wācũsere tuumajāmin̄cōcā'sami”, ni ojano'w̄ũ.

²⁰ Aperop̄u quē'rārē Ō'acũ ye queti ojāca pūrīp̄ure a'tiro ojanemono'w̄ũ: “Marī wioḡu a'ti ɯm̄ucocjārā wācũsere masīmi. Na masīsere ĩ'aḡũ, ‘Mejō nise ni'i’, nisami”, ni ojano'w̄ũ.

²¹ Tojo weerā m̄sārē bu'eḡure “Āpērā yu'r̄uoro nimi”, niticā'ña. “Yu'ɯ Pablo ya curuacjũ ni'i”, niticā'ña. Ō'acũ m̄sārē añurō wa'acā ɯaḡu, a'tiro weecu niwī. Nipe'tisere o'ocu niwī.

²² Yu'ɯre, Apolore, Pedrore m̄sārē weetamudutiḡu o'ócũ niwī. Tojo nicā a'ti turi cjasere, marī catisere o'ocu niwī. Apeye, wérīca be'ro catinu'cũatjere o'ocu niwī. Nipe'tise m̄sā ye ni'i.

²³ Apeye quē'rārē m̄sā Cristo yarā ni'i. Tojo nicā Cristo quē'rā Ō'acũ yaḡu nimi.

4

Jesucristo ye quetire wererā na weeseti'que ni'i

¹ Ūsārē m̄sā a'tiro wācũrōɯa'a. “Cristore da'rawā'ñaco'teri masā nima”, nīrōɯa'a. Ūsā Ō'acũ ye queti tod̄uporocjārā masīti'quere wereco'terā ni'i.

² Marī da'rase c̄orā, marī wioḡu duti'caronojōta queoro weerōɯa'a. Tojo weecā, marīrē ējōpeosami.

³ M̄sā yu'ɯre “Pablo Ō'acũ cjasere añurō da'rami” nicā o niticā, sō'owaro wācũque'tiwe'e. Mejārōta wiorā na besew̄uorop̄u miacā quē'rārē, wācũque'tiwe'e. Yu'ɯ basu waro quē'rā besewe'e.

⁴ Yu'ɯ da'rasere ña'arō t̄u'oña'tisa'a. Tojo nimiḡũ, “Te añu ni'i”, nīmasītisa'a. Marī wioḡu dia'cũ yu'ɯ weesere besesami.

⁵ Tojo weerā āpērā wee'quere beseyuticā'ña. Marī wioḡure yucueya. Cũ a'tiḡu, nipe'tise masā masīti'que ya'yiorop̄u ní'quere bajurēḡusami. Masā na wācũrōp̄u “A'tiro weeḡuti” ní'que quē'rārē ĩ'oḡusami. Ti n̄m̄u nicā Ō'acũ nánuc̄ añurō weeseti'quere “Queoro añurō weew̄u”, niḡusami.

⁶ Acawererã, añusere musãrẽ ñasã'a. Tojo weegu Apolo, yu'u, ñsã ye cjase me'rã musãrẽ queose o'opu. Ësã weronojõ ni'cãrõ me'rã niato nírã tojo weepu. Ësã weesere ñ'acũña. Tojo wéerã, musã Ò'acũ ye queti ojãca pũrĩpu nírõnojõta weerãsa'a. Ti pũrĩpu dutítisenojõrẽ yu'rũoquejosome. Tojo nicã “Ësãrẽ bu'egu pe'e masĩyu'rũnu'cãmi musãrẽ bu'egu yu'rũoro”, nisome.

⁷ Musã ãpẽrã nemorõ añurã niwe'e. Masĩyu'rũnu'cãrã niwe'e. Nipe'tise musã cõose Ò'acũ o'o'que dia'cũ ni'i. Cũ o'óca be'ro nimicã, to pũrĩcãrẽ ¿de'ro weerã musã basu boca'caro weronojõ tu'oña'ti?

⁸ Musã a'tiro wãcũ'u: “Nipe'tisere cõope'ocã'a, ñe'enojõ du'sawe'e”, nisa'a. Ësã topu nitiri cura musã wiorã masĩyu'rũnu'cãrã weronojõ tu'oña'sa'a. “Nipe'tisere masĩpe'ocã'a”, nisa'a. Tojo nírã, ñsã pe'ere tojowaro ñ'acõ'asa'a. Musã diacjũta wiorã nicã pũrĩcãrẽ, añuyu'rũabosa'a. Ësã quẽ'rã musã me'rã wiorã nitamubosa'a.

⁹ Yu'u a'tiro pe'e tu'oña'a. Ò'acũ ñsãrẽ Jesucristo besecũ'cãrãrẽ nipe'tirã docapu mejõ nírã mejãrã cũu'caro weronojõ tu'oña'a. Ësã wẽjẽcõ'ano'ajã weronojõ ni'i. Nipe'tirã, a'ti di'tacjãrã, u'musecãrã ñsã pi'eticã ñ'asama.

¹⁰ Cristo ye quetire werecã, a'ti nucũcãcãrã ñsãrẽ “Tu'omasĩtirã nima”, nisama. Musã pe'e “Cristo ye quetire masĩpe'ocã'a”, nisa'a. Ësã musã ñ'acãta, tutuawe'e. Musã pũrĩcã “Ësã tutuarã ni'i”, nisa'a. Masã ñsãrẽ tojo ñ'acõ'acã'ma. Musã pe'ere wiopesase me'rã ñ'asama.

¹¹ Ne waroputa ñsã pi'etinu'cãwã. Ni'cãrõacã quẽ'rãrẽ tojota yapaticã'a. Ujaboa'a, acowuo'o, su'ti moo'o. Masã ñsãrẽ tãrãpema. Wi'i ñsã ya wi'i waro moo'o.

¹² Ësã ba'asĩ'rĩsenojõrẽ, ñsã su'ti sãñasĩ'rĩsenojõrẽ duusĩ'rĩrã, a'tiro wee'e. Ësã basu uputu da'ra pi'eti'i. Masã ñsãrẽ ña'arõ ucũcã, narẽ ñsã pe'e “Añurõ wa'ato”, ni sãrĩbosa'a. Ësãrẽ ña'arõ weecã, tojo tu'oña'cã'a.

¹³ Masã ñsãrẽ ña'arõ ucũcã, narẽ añurõ me'rã apome'rĩcã'a. A'ti uñuco cjase na cõ'a'que, na uatisere weronojõ ñsãrẽ ñ'ama. Ne waropu tojo yabinu'cã'cãrã mejãrõta yabinu'cũma tja.

¹⁴ Musãrẽ bopoyadutigu mejõta oja'a. Musãrẽ yu'u ma'ígũ, yu'u põ'rãrẽ weronojõ queoro wãcũcã uagu wereme'rĩcã'a.

¹⁵ Musã pãjãrã diez mil Cristo ye quetire bu'erã cõorã, cõomasĩ'i. Tojo pãjãrã cõota basiomicã, ni'cũta nisami musãrẽ weremu'tã'cu. Te Jesucristo masãrẽ yu'rũogu a'ticu niwĩ nise quetire yu'uta weremu'tãwã. Musã te quetire tu'orã, cãrẽ ãjõpeonu'cãwã. Tojo weegu yu'u musã pacu weronojõ ni'i. Musã quẽ'rã yu'u põ'rã weronojõ ni'i.

¹⁶ Tojo weegu musãrẽ a'tiro weecã u'a'a. Yu'u weesetisere ñ'acũu weesirutuya.

¹⁷ Yu'u tere ñasãgũ, Timoteore musã tiropu o'ógu wee'e. Cãrẽ ma'i'i. Cũ yu'u macũ weronojõ nimi. Marĩ wiogu yere queoro weenu'cũmi. Yu'u Cristore ãjõpeogu weesetisere cã musãrẽ weregusami. Yu'u nipe'tirã Cristore ãjõpeorãrẽ, nipe'tiropu nĩrãrẽ were'quenojõrẽta weregusami.

¹⁸ Ni'cãrãrã musã a'tiro wãcũsa'a: “Ësã ãpẽrã nemorõ añurõ weeyu'rũnu'cã'a”, nisa'a. Tere nírã, “Pablo a'tisome”, ni wãcũsa'a.

¹⁹ Yu'u pe'e “Ò'acũ uacã, maata musã tiropu wa'aguti”, ni wãcũ'u. “Topu wa'agu, na tojo ni ucũrãrẽ ñ'agũti”, ni'i. Te se'sarore ñ'asome. “¿Na Ò'acũ tutuase me'rã weetina? ni ñ'agũti”, ni'i.

²⁰ Ò'acũ wiogu nise a'tiro ni'i. Cũ uaro, cã tutuaro me'rã weecã uami. Ucũse ueri me'rã dia'cũ yu'ticã uatimi.

²¹ ¿Ñe'erẽ uasari musã? ¿Yu'u musã tiropu wa'agu, ña'arõ weese wapa musãrẽ tu'ticã uasari? ¿O añurõ weese wapa pe'e ma'ise me'rã wereme'rĩcã uasarine?

5

Ña'arõ weegure cõ'awĩrõdutise ni'i

¹ Mũsã ye queti a'topũ busutu'o'o. Tere tu'ogu, tu'omarĩawũ. A'tiro tu'o'o. Ni'cũ mũsã me'rãcjũ cũ pacũ nũorẽ'core ẽ'ma, nũmotiapũ. A'tiro weesere Ő'acũrẽ ẽjõpeotirãpũta ne weetima. Ña'ayu'rua'a.

² Mũsã “Ăpẽrã nemorõ añurõ weeyũ'rũnũ'cã'a”, ¿niti yujupũ? Bũjawetironojõ o'orã, mũsã bũjawetitiwũ. Bũjawetirã pũrĩcã, cũrẽ cõ'abopã. Mũsã me'rã nerẽnemodutitibopã.

³ Yũ'ũ a'topũ nimigũ, yũ'ũ wãcũse me'rã mũsã tiropũ nigũ weronojõ tu'oña'a. Tojo weegũ cũ ña'arõ weegure mũsã me'rã nigũrẽ “Cõ'arõũa'a”, nitoja'a.

⁴ Marĩ wiogu Jesucristo dutiro me'rã mũsãrẽ nerẽduti'i. Yũ'ũ quẽ'rã yũ'ũ wãcũsepu mũsã tiropũ nitamugũti. Marĩ wiogu Jesũ quẽ'rã cũ tutuase me'rã mũsã tiropũ nigũsami.

⁵ Mũsã tojo nerẽrã, pacũ nũorẽ'core nũmotigure cõ'acã'ña. Wãtĩ cũ upũre de'ro weesi'rĩgũ weeato nĩrã tojo du'ucã'ña. Tojo weecã, cũ upũ pi'etirosa'a. Tojo pi'etigũ, cũ ña'arõ weesere du'ubosami. Cũ tojo wéeca be'ro marĩ wiogu Jesũ a'ti turipũ a'tigũ, cũrẽ yũ'ruogũsami.

⁶ Ña'arõ weegũ mũsã wa'teropũ nisami. Tojo weerã “Ësã pe'e ăpẽrã yũ'ruoro añurõ weeyũ'rũnũ'cã'a”, niticã'ña. Ña'arõ weesere nipe'tirã pẽ'rĩpejatawio ni'i. ¿Mũsã a'tiro niwũasere masĩweti? “Pã wéerã bũcuato nĩrã levadura wãmetisere morẽsama. Na cã'rõacã morẽca be'ro te nipe'tiropũ se'sa wa'asa'a”, nino'o. A'te weronojõ masã na ña'arõ weesere pẽ'rĩpeja wa'asama.

⁷ Tojo weerã pẽ'rĩpejari nĩrã, te ña'ase dojorẽsere cõ'acã'ña. Tere cõ'arã, mũsã añurã tojarãsa'a. Judío masã Pascua bosenuũ dũporo pã bũcuase me'rã morẽ'quere cõ'asama. Ti bosenuũrẽ morẽña marĩse dia'cũrẽ ba'asama. Te weronojõ mũsã a'tiro weerãsa'a. Ña'ase dojorẽsere cõ'arã, pã morẽña marĩse weronojõ tojarãsa'a. Añurã tojarãsa'a nitiroma, añurã nitoja'a. Cristo cũ basuta marĩ ña'arõ weesere cõ'agũ wẽjẽno'tojacũ niwĩ. Cũ Pascua nicã oveja na wẽjẽ'cũ weronojõ nimi.

⁸ Tojo weerã todũporo ña'arõ weeseti'quere du'uroũa'a. Diacjũ weesooro marĩrõ weesetiroũa'a. Ña'arõ weesetiro marĩrõ nirõũa'a.

⁹ Yũ'ũ todũporo ojamũ'tãca pũrĩpũ a'tiro ojawũ. “Numiarẽ a'metãrãbajaque'atirã me'rã ba'patiticã'ña”, ni ojawũ.

¹⁰ Yũ'ũ tojo ojavũ, “A'ti turicjãrãrẽ ba'patitibutiãcã'ña”, nigũ mejẽta weewũ. A'ti turipũre no'o ũaro weeri masã nima. A'metãrãrĩ masã, ũaripejasebũcũrã, yajari masã, Ő'acũ mejẽtare ẽjõpeoma'arĩ masã nima. Yũ'ũ tojo nibutiaca be'ro nicãma, mũsã no'o wa'arã wa'abopã.

¹¹ Yũ'ũ a'tiro pe'e niwũ: “No'o 'Jesucristore ẽjõpeo'o' nimigũ, ña'arõ weegũ me'rã ba'patiticã'ña. A'metãrãgũnojo'rẽ, ũaripejagũnojo'rẽ, no'o queose yee'quere ẽjõpeoma'agũnojo'rẽ ba'patiticã'ña. Tojo nicã ña'arõ tu'tisepijagure, que'asebucure, yajari masũrẽ ne ba'patiticã'ña. Ne cã'rõ na 'Jesucristore ẽjõpeo'o' nimirã, ña'arõ weerã me'rã ba'aticã'ña”, niwũ.

¹²⁻¹³ Yũ'ũ Jesucristore ẽjõpeotirãrẽ bu'iri da'rewe'e. Ő'acũ cũ basu narẽ bu'iri da'regũsami. Mũsã pũrĩcã mũsã me'rã nirãrẽ na ña'arõ weecã, bu'iri da'reya. Ő'acũ ye queti ojãca pũrĩ oja'caronojõta weeya. A'tiro ojano'wũ: “Ni'cũ mũsã wa'tero nigũ ña'arõ weegure cõ'awĩrõña”, niwũ. Tojo weerã cũrẽ cõ'acã'ña.

6

Jesucristore ẽjõpeorãrẽ mejẽcã wa'acã, weresãtirãta a'merĩ apoya nise ni'i

1 Jesucristore ějōpeorā na me'rācjārā me'rā uarānojō a'tiro weesama. Beseri masā Jesucristore ějōpeotirā tiropu besedutirā wa'asama. Tojo weeticā'rōua'a. Mūsā me'rācjārā Jesucristore ějōpeorārē besedutiroua'a.

2 Mūsā masīsa'a. A'ti turi pe'tica be'ro Jesucristo yarā a'ti turicjārārē beserāsama. Mūsā a'ti turicjārārē beserāsama nírā, to pūrīcārē ¿de'ro weerā a'teacārē bese-masīweti?

3 ¿Mūsā masīweti? A'ti umuco pe'ticā, marī Ō'acūrē wereco'terā u'musepu nimi'cārā quē'rārē beserāsa'a. Tojo beserāsa'a nírā, a'ti umuco cjase mūsā du'saso'quema tjāsa'a.

4 A'ti umuco cjase mejō nise me'rā mūsā a'merī ua'a. Teacā me'rā uarā, a'tiro wee'e. Mūsā beseri masārē “Mejō nirānojō nima” nimirā, na tiropu besedutirā wa'a'a.

5 A'tema mūsārē bopoyato nígū tojo ni'i. ¿Mūsā wa'teropure ne ni'cū masīgūnojō a'tere beseacju marībutiati?

6 Nicāma, cūrē besedutironojō o'orā, Jesucristore ějōpeotirā tiro pe'e mūsā me'rācjārārē weresārā wa'a'a. Tojo weecā ¿añu niti mūsārē?

7 Mūsā basu a'merī uarā, tojo weema'acārā wee'e. Mūsārē ña'arō weesere tojo tu'oña'cā, nemorō añubosa'a. Narē weresārōnojō o'orā, na yajasere ya'yiosārā, tojo tu'oña'cā'ña.

8 Mūsā basuta Jesucristore ějōpeorā mūsā acawererārē ña'arō wee'e. Na yere yajasa'a.

9 ¿Mūsā masīweti? Ña'arō weerā Ō'acū tiropu wa'asome. Mūsā wācūma'aticā'ña. A'tiro wéerā, u'musepure wa'asome. Ma'mapjia no'o uaro a'metārābajaque'atirānojō wa'asome. No'o queose yee'quere ějōpeoma'arānojō wa'asome. Nūmotirā, marāputirā āpērārē a'metārābajaque'atirānojō wa'asome. No'o umua basu ña'arō weerānojō, numia basu ña'arō weerānojō u'musepu wa'asome.

10 Tojo nicā yajari masā, uaripejasebucurānojō, que'asebucurā, tu'tisepijarā, weesoose me'rā yajari masā Ō'acū tiropu wa'asome.

11 Toduporopure mūsā ni'cārērā a'tere tojota weeseticārā niwū. Ni'cārōacārē acobojo, ducayuno'cārāpu ni'i. Ō'acū yarā ni'i. Marī wiogu Jesú me'rā, tojo nicā Espiritu Santu me'rā Ō'acū mūsārē “Añurā nima”, ni ĩ'asami.

Marī upu Cristo ya upu ni'i nise ni'i

12 Masā a'tiro ucūwuasama: “Marī weesī'rīsere no'o uaro weemasī'i.” Tojota ni'i, nírō pe'e. Apeye marī weesī'rīse marīrē weetamutisa'a. Marī uaro weegu wee'e nígū, tere tojo weewā'ñaticā'rōua'a.

13 Apeye na ucūwūase diacjū ni'i. A'tiro ni'i: “Ba'ase añu ni'i paagare. Paaga pe'e ba'asācja ni'i.” Ō'acū pe'e a'te puaropure pe'ticā weegusami. Apeye pe'e diacjū niwe'e. Ō'acū upu wéégū, a'metārābajaque'atiati upure weeticu niwī. Marī ya upu Jesucristo uaro weeati upu ni'i. Cū ti upu wiogu nimi.

14 Ō'acū cū tutuaro me'rā marī wiogu ya upure masōcu niwī. Cūrē masō'caronjōta marī upure masōgūsami.

15 ¿Mūsā masīweti? Mūsā ya upu, Cristo ya upu me'rā a'mesu'a'a. Marī tojo ni'i nírā, Cristo ya upure a'tiro weeta basiowe'e. A'metārāwapata'ari masō ya upu me'rā ti upure a'mesu'ota basiowe'e.

16 ¿Masīweti? Ō'acū ye queti ojāca pūrīpu a'tiro ojano'wū: “Ūmu, numio me'rā nígū, na puarā nimirā, ni'cā upu weronjō tojasama”, ni ojano'wū. Tojo weerā mūsā ña'agō me'rā nírā, ña'arā tojasa'a. Co me'rā ni'cā upu dojorā weesa'a.

17 Ni'cū Jesucristo marī wiogu me'rā a'mesu'agu pe'ema, na puarāputa ni'cā upu dojo, ni'cā wācūse cuosama.

18 Ne ãpẽrãrẽ a'metãrãbajaque'atisere wãcũma'aticã'ña. Apeye marĩ ña'arõ weesere sõ'owaro marĩ upu me'rã weetisa'a. Marĩ a'metãrãbajaque'atirã pe'e, marĩ upu warore dojorẽrã wee'e.

19-20 ¿Musã masĩweti? Marĩrẽ Õ'acũ Espíritu Santure o'ócũ niwĩ. Marĩ ya upu Espíritu Santu ya wi'i ni'i. Tojo weerã marĩ upu me'rã no'o ñaro weemasĩwe'e. Jesucristo marĩrẽ ma'ígũ, cã yarã niato nígũ wẽrĩ wapayecũ niwĩ. Tojo weerã marĩ upu me'rã Õ'acũ cã ñaro pe'e weemasĩ'i. A'tiro weecã, ãpẽrã cãrẽ añurõ wãcũrãsama.

7

Nũmotise cjase ni'i

1 Ni'cãrõacãrẽ musã sãrĩtiña'o'oca pũrĩrẽ yu'tiguti. Nũmotiticã, marãputiticã añucã'a, añurõ pe'e.

2 Tojo nimicã, topure pãjãrã ãpẽrã no'o ñaro a'metãrãbajaque'atisama. Tojo weerã ñmũa nãnucũ nũmotiroũa'a. Numia quẽ'rã nãnucũ marãputiroũa'a.

3 Ëmũ cã nũmo me'rã añurõ nisetiatio. Co quẽ'rã cã me'rã mejãrõta nisetiatio.

4 Marãputigo a'tiro niticã'to: "Yu'u ñaro weegoti", niticã'to. Co marãpu niyucã, "Cã ñaro weegoti", niato. Nũmotigu quẽ'rã "Yu'u ñaro weeguti", niticã'to. Cã nũmo niyucã, "Co ñaro weeguti", niato.

5 Co a'tiro weeato. Co marãpu co me'rã nisĩ'rĩcã, yu'tiatio. Cã quẽ'rã core yu'tiatio. Õ'acũrẽ ñubuerãtirã, ticuse nũmarĩ "Marĩ weewaranojõ weeticã'rã" ni apõca be'ro pũrĩcã tojo weeticã'to. Ñubuetu'ajaca be'ropu toduporo niseti'caranojõta marãpu me'rã, nũmo me'rã niato tja. Tojo weeticã, wãcũtutuaticã, wãtĩ musãrẽ ña'arõ weedutibosami. ãpẽrã me'rã no'o ñaro a'metãrãma'acã weebosami.

6 Yu'u musãrẽ a'tere dutibutiase weronojõ ucũgũ mejẽta wee'e. Musã tojo weesĩ'rĩcã, añurõsa'a nígũ, tojo ni'i.

7 Yu'u a'tiro wãcũ'u. Yu'u musã nipe'tirãrẽ yu'u weronojõ nũmo marĩrã nicã ñamisa'a. Õ'acũ pe'e masãnucũrẽ na weepõtẽoatjere cũucũ niwĩ. ãpẽrãrẽ nũmo marĩdutigu o marãpu marĩdutigu cũucũ niwĩ. ãpẽrã pe'ere nũmotidutigu, marãputidutigu cũucũ niwĩ.

8 Ni'cãrõacã musã nũmo marĩrãrẽ, marãpu marĩrãrẽ, wapewia numiarẽ nigũti. Musã yu'u weronojõ nũmotiticã, marãputiticã, añu ni'i.

9 Ëmũa numia me'rã nisĩ'rĩrã nũ'cãtirãnojo nũmotiatio. Numia quẽ'rã mejãrõta marãputiatio. Na nũmoticã, marãputicã, nemorõ añu'u. Na numia me'rã, ñmũa me'rã nisĩ'rĩrã, pi'eticã'to.

10 Yu'u marãputirãrẽ, nũmotirãrẽ a'tiro duti'i. A'te marĩ wiogu dutise ni'i. Yu'u tere wereturia'a. Numio co marãpure cõ'aticã'to.

11 Cõ'agõ pũrĩcã, apĩ me'rã ñeorãticã'to. Marãpu nimi'cũ me'rã apotigo, ni'cõta tojato. Ëmũ quẽ'rã mejãrõta cã nũmorẽ ne cõ'aticã'to. Cã quẽ'rã cã nũmo ni'co me'rã apotigu, mejãrõta tojato.

12 ãpẽrãma, yu'u Jesucristo besecũ'cũ nígũ, yu'u wãcũsere a'tiro nigũti. Te wãcũse marĩ wiogu yu'ure bu'e'que mejẽta ni'i. A'tiro nigũti. Ni'cãrẽrã musã Jesucristore ãjõpeotigore nũmotibosa'a. Co mũ'u me'rã ninu'cũsĩ'rĩcã, cõ'aticã'ña.

13 Mejãrõta ãjõpeotigore marãputigo quẽ'rã mũ'u me'rã cã ninu'cũsĩ'rĩcã, cõ'aticã'ña.

14 Na musã me'rã nise ye bu'iri Õ'acũ narẽ añurõ weesami. Tojo weerã musã põ'rã Jesucristore ãjõpeotirã põ'rã weronojõ nitisama. Õ'acũ musã põ'rãrẽ añurõ weesami.

15 No'o Jesucristore ějōpeotigu cũ nūmorē cō'asī'rīgūnojō pe'e cō'ato. Jesucristore ějōpeotigo quē'rā co marāpūre cō'asī'rīgōnojō cō'ato. Ō'acū marī āpērā me'rā a'mequēse marīrō nisetiā ũami. Na cō'asī'rīcā, añurōsa'a.

16 Cō'ano'gō “Yū'ure cō'aticā, yū'ū marāpūre Jesucristore ějōpeocā weemasībopā”, nita basiowe'e. Cō'ano'gū quē'rā “Yū'ure cō'aticā, yū'ū nūmorē Jesucristore ějōpeocā weemasībopā”, nita basiowe'e.

17 Tojo nimicā, a'tere yū'ū nipe'tirocjārā, Jesucristore ějōpeori curuacjārārē duti'i. Mūsānūcū Ō'acū mūsārē ne waro beseri curare niseti'caronjōta a'tiro nicā quē'rārē niseti'roua'a.

18 Ō'acū ni'cūrē ō'rēcju yapa casero yejecō'ano'cure besebosami. Cūrē besecā, mejārōta yejecō'ano'cu niato. No'o yejecō'ano'ti'cure besecā quē'rārē, mejārōta yejecō'ano'ti'cu niato.

19 Yejecō'ano'cu, yejecō'ano'ti'cu nise wapamarī'i. Ō'acū dutisere weese pe'e wapatiyū'rūnū'cā'a.

20 Nipe'tirā Ō'acū besenū'cācatero ní'caronjōta ninu'cūcā'rōūa'a.

21 Ō'acū da'raco'terārē besebosami. Tojo besecā, mūsā da'raco'tesere wācūque'titicā'ña. Apetero mūsārē mūsā wiorā wijadutirāsama. Añu ni'i. Na tojo nicāta, wijabaque'oya.

22 Ō'acū marī wiogu Jesucristore ějōpeodutigu mūsārē besecu niwī. Mūsārē besenū'cācaterore da'raco'terā ní'cārā niwū. Ni'cārōacāma a'tiro ni'i. Tojo da'raco'terā nimirā, Jesucristo yarā nitjārā, da'raco'tesere wija'cārā weronjō ni'i. Cū ye cjasere da'ra'a. Āpērā quē'rā cũ besenū'cārī curare da'raco'tetirā nicārā niwā. Ni'cārōacāma Jesucristore da'raco'terā weronjō nima.

23 Ō'acū mūsārē ma'ígū, cũ yarā niato ní'gū Jesucristo wērīse me'rā wapayecu niwī. Tojo weerā masārē da'raco'terā weronjō niticā'ña.

24 Ō'acū ne waro besenū'cācatero mūsā niseti'caronjōta niña tja. Cū yarā niña.

25 Nūmo marīrā, marāpū marīrā pe'ema Jesucristo dutise marī'i. Tojo nimigū, no'o yū'ū basu wācūse cārō mūsārē wereguti. Mūsā yū'ure ějōpeomasī'i. Marī wiogu yū'ure pajaña'se bu'iri tojo weemasī'i.

26 Yū'ū a'tiro wācū'u. A'tiro nicā peje pi'etise ni'i. Tojo weerā nūmo marīrā ní'cārā nūmotiticā'ña.

27 No'o nūmotigūpū ní'cu core cō'aticā'ña. No'o nūmo marīgū nūmotisī'rīgū a'maticā'ña.

28 Mūsā nūmotirā, Ō'acūrē yū'rūnū'cārā mejēta wee'e. No'o nu'mio quē'rā marāpūtigo Ō'acūrē yū'rūnū'cāgō mejēta weemo. Tojo nimirō, catiri ũmūcore peje pi'etise ni'i. Yū'ū na tojo pi'etisere ũasātimisa'a. Tojo weegu a'tere were'e.

29 Acawererā, yū'ū mūsārē a'tiro nisī'rīsa'a. A'tiro nicā peje pi'etise ni'i. Nemorō ña'arō wa'atjo cārō dū'sa'a. Ni'cācā me'rā nūmotirā, nūmo marīrā weronjō tū'oña'ña. Mūsā nūmosānūmiarē wācūnūrūrōnojō o'orā, Ō'acū pe'ere wācūnūrūdutiro, tojo wa'a'a.

30 Dūjasewā'a utiri masā būjawetidojaticā'ña. No'o e'catirānojō e'catidojaticā'ña. Mūsā apeque duusere mūsā ye warore weronjō tū'oña'ticā'ña.

31 A'ti ũmūco pe'tiwā'cārō wee'e. Tojo weerā a'ti turi cjasere ũpūtū waro wācūtīcā'ña.

32 Mūsārē wācūque'tiro marīrō nicā ũa'a. Nūmo marīgū marī wiogu cjasere pūrō wācūnūrūsami. Jesucristo ũasere weesī'rīsami.

33 Nūmotigu pe'e cũ nūmo añurō nicā ũagu, a'ti ũmūco cjasere wācūnūrūsami. Cū nūmo e'caticā ũasami.

34 Cū marī wiogu ũase quē'rārē weesī'rīsami. Tojo weegu cũ weesī'rīse pūaro dūcawaanū'cōsami. Nūmia quē'rārē tojota ni'i. Marāpū marīgō marī wiogu ye

cjasere pūrō wācūnūrūsamo. Ō'acū ɥaro dia'cū weesī'rīsamo. Co wācūsepɥ quē'rārē cū ɥaro wācūsamo. Marāpūtigo pe'e co marāpɥ añurō nicā ɥasamo. A'ti ɥmɥco cjasere pūrō wācūnūrūsamo. Co marāpɥ e'caticā weesī'rīsamo.

³⁵ Yɥ'ɥ mɥsārē añurō wa'ato nígū oja'a. Añurō nidutigɥ, marī wioɥɥ ɥaro dia'cū weedutigɥ oja'a. Mɥsārē nɥmotisere, marāpūtisere cā'mota'agɥ mejēta, tojo ni'i.

³⁶ Ni'cū cū macō mu'ñucā ĩ'agū, a'tiro nibosami: “Yɥ'ɥ macōrē añurō weetisa'a. Co marāpūticā, añubosa'a”, nibosami. Tojo nigūnojō numisoato. Te tojo weese ne ña'arō weese niwe'e.

³⁷ Apī pe'e “Numisorɥasato”, nitibosami. Cū tojo weesī'rīse cūrē añu nibosa'a. “Yɥ'ɥ macō marāpūtisome”, nibosami. Cū tojo nicā, core añurō wa'arosa'a.

³⁸ A'tiro ni'i. Macōrē marāpūtitudi'cɥ añurō weegɥ weesami. Marāpūtituditigɥ pe'e quē'rā totá añurō weeyɥ'rɥnɥ'cāsami. A'tiro ni'i. A'tocatero pi'etise peje ni'i. Tojo weero marāpūtiticā, nemorō añu ni'i.

³⁹ Marīrē dutise a'tiro ni'i. Marāpūtigo co marāpɥ catiri cura cū me'rā ninu'cūcā'to. Cū wērīca be'ro co no'o tɥ'sagɥnojō me'rā marāpūtiato, ni'i. Co marāpɥ Jesucristore ějōpeogɥ niato.

⁴⁰ Yɥ'ɥ pe'e a'tiro wācū'u. Co apaturi marāpūtitigo, nemorō e'catibosamo. Yɥ'ɥ quē'rā āpērā mɥsārē bu'erā weronojō EspírITU Santure ɥo'o. Tojo weegɥ tojo ucū'u.

8

Wa'icɥ di'i na queose yee'quere ějōpeorā ñubuepeo'quere ba'asama nise ni'i

¹ Mɥsā sērītiña'quere yɥ'tiguti. “¿Wa'icɥ di'i na queose yee'quere ějōpeorā ñubuepeo'quere ba'arɥati?” nisere yɥ'tiguti. Mɥsā “Na ějōpeose yee'quere wapamarī'i, tere masītoja'a”, nisa'a. Tojota ni'i, nírō. Tojo nírā, a'tiro nírā weesa'a: “Āpērā yɥ'rɥoro masīyɥ'rɥnɥ'cā'a”, nima'acārā weesa'a. Marī āpērārē ma'írā, a'tiro pe'e weesa'a. Nemorō narē Ō'acūrē ějōpeocā weesa'a.

² No'o “Masīyɥ'rɥagɥ ni'i” nigūnojō ne cā'rō masītibutiācā'sami. “A'tiro wee masīrɥasato”, nitisami.

³ Ō'acū cūrē ma'igū pe'ema a'tiro nisami: “Yagɥ nimi. Cūrē masī'i”, nisami.

⁴ Mɥsā wa'icɥ di'i ñubuepeo'quere ba'ase pe'e a'tiro ni'i. Mɥsā nírōnojōta na ějōpeose yee'que wapamarī'i. Āpērā Ō'acū weronojō nírāpɥa ne marīma. Cū ni'cūta nimi.

⁵ Āpērā cūrē ějōpeotirā pājārā āpērānojōrē ějōpeosama. ɥ'mɥarɥpɥ nírārē, a'ti nucūcāpɥ nírārē ějōpeosama. Narē marī Ō'acūrē ějōpeoro weronojō tɥ'oña'sama. “Marī wiorā nima”, nisama.

⁶ Marī pe'e masīno'o, Ō'acū marī pacɥ ni'cūta nimi. Cū nipe'tise a'ti turi cjasere bajurēcɥ niwī. Marī cū yarā cū dutiro weejā ni'i. Tojo nicā Jesucristo quē'rā ni'cūta wioɥɥ nimi. Cū me'rā nipe'tise weeno'caro niwū. Marī quē'rārē cū yarā sājācā weecɥ niwī. Tojo weerā marī cū me'rā ninu'cūcā'rāsa'a.

⁷ Āpērā Jesucristore ějōpeorā, Ō'acū ni'cūta nisere añurō waro masīyɥ'rɥtērītisama. Na todɥporopɥre queose yee'quere ějōpeose bu'iri tojo nisama. Tojo weerā ni'cārōacārē ñubuepeo'que di'ire ba'arā, a'tiro nisama: “Tere ba'arā, queose yee'quere ějōpeorā wee'e”, nisama. Tojo weerā ějōpeotutuatirā ba'arā, bu'iritirā tɥ'oña'sama. Tojo tɥ'oña'mirā, tojo ba'acā'sama. Te me'rā na wācūsere dojorēsama.

⁸ Marī ba'ase, marī ba'atise quē'rā marīrē Ō'acūrē nemorō ějōpeocā weewe'e. Marī ba'arā, nemorō añurā wa'asome. Ba'atirā quē'rā, ña'abutiārā wa'asome.

⁹ Tojo nimicā, añurō weeya mɥsā. Apetero mɥsā no'o ɥaro ba'ama'arā, apī añurō ějōpeotutuatigure dojorēbosa'a.

¹⁰ A'tiro ni'i. Mu'u "Na ějōpeose yee'que wapamarĩ'i" ni masĩmigũ, na ñubuepeo ba'awuaropu ba'agu wa'abosa'a. Apĩ ějōpeotutuatigu pe'e mu'u tojo weesere ĩ'abosami. Mu'u ba'acã ĩ'agũ, "Queose yee'quere ějōpeogu weemi. Tojo weese ña'a ni'i", ni wãcũbosami. Tojo wãcũmigũ, mu'urẽ ĩ'acũugũ, cũ quẽ'rã ba'acã'bosami. Tere ba'agu, "Ña'arõ weegu wee'e", nibosami. Cũ tojo wãcũse bu'iri mu'u cũrẽ ña'arõ weegu wee'e. Tojo weerã añurõ weeya.

¹¹ Mu'u masĩmigũ ba'agu, ějōpeotutuatigu pe'ere dojorẽgũ wee'e. Cristo cũ quẽ'rãrẽ wẽribosacu niwĩ. Mu'u ba'ase me'rã mu'u acaweregure dojorẽ'e.

¹² Mu'u ba'agu, Cristoreta ña'arõ weegu wee'e.

¹³ Marĩ ba'ase me'rã marĩ acaweregu ějōpeotutuatigure dojorẽbosa'a. Tojo weeri nĩrã, diacjũta ba'atiyu'rucã'rõua'a.

9

Jesucristo ye quetiwereri masãrẽ na bu'ese wapa wapata'aba'amasĩsama nise ni'i

¹ Yu'u Jesucristo besecũú'cu ni'i. Āpẽrã cũ besecũú'cãrã weronojõ weemasĩ'i. Yu'u quẽ'rã marĩ wiogu Jesure ĩ'awũ. Tojo nicã musãrẽ marĩ wiogu quetire werewu. Musã tere tu'o ějōpeowu. Tojo weerã yu'u Jesucristo besecũú'cu nisere masĩ'i.

² Āpẽrã yu'ure "Cũ Jesucristo besecũú'cu mejẽta nimi", nĩrã nisama. Musã pũrĩcã tojo niticã'ña. Yu'u musãrẽ Jesucristore ějōpeocã weewu. Tojo nicã musã cũrẽ ějōpeorãrẽ ni'cã curuata nerẽque'acã weewu. Tojo weese me'rã yu'u cũ besecũú'cu nisere masĩ'i.

³ Āpẽrã yu'ure "Cũ Jesucristo besecũú'cu nitimi" nicã, narẽ a'tiro yu'tinu'cũ'u.

⁴ Yu'u Jesucristo besecũú'cu ni'i. Tojo weegu yu'u bu'ese wapa na ba'ase ecacã, sĩ'rĩse tĩacã, ñe'emasĩ'i.

⁵ Apeye quẽ'rãrẽ yu'u Āpẽrã Jesucristo besecũú'cãrã, tojo nicã cũ acabijirã weronojõ weemasĩ'i. Tojo nicã Pedro weronojõ weemasĩ'i. Ni'cõ numio Jesucristore ějōpeogore numoti, miamasĩ'i.

⁶ ¿De'ro wãcũti musã? Āpẽrã Jesucristo besecũú'cãrã cũ ye quetire wererã, da'ratima. ¿Ûsã dia'cũ Bernabé, yu'u, Jesucristo ye quetire wererã ba'acatisĩ'rĩrã da'radu'umasĩtisari?

⁷ Surara cũ ba'asere cũ basu wapayetisami. Cũ wiorã cũrẽ ecasama. U'sere otegu te dũcare ba'asami. Oveja co'tegu quẽ'rã oveja õpẽcõ me'rã wee'quere ba'asami.

⁸⁻⁹ Yu'ure "Masã wãcũse dia'cũrẽ weremi", niticã'ña. Ō'acũ ye queti ojãca pũrĩpu Moisé Ō'acũ duti'quere a'tiro nicu niwĩ: "Wecu trigo ãrũagũ, tuumajãmisutuasami. Cũ ba'asĩ'rĩgũ, ba'ato. A'tiro weeticã'to. Trigore ba'ari nĩrã, useropu tuusãarĩ be'tore tuusãaticã'ña", nicu niwĩ. Ō'acũ tere nĩgũ, wecu se'sarore wãcũticu niwĩ.

¹⁰ Cũ tere nĩgũ, ùsã cũ ye quetire wererãrẽ queose o'osĩ'rĩgũ tojo nicu niwĩ. A'tiro ni'i. Di'tare se'ecũumu'tã'cu, apĩ trigore ãrũagũ na ote'que dũcare na puarã dũcawaatjere wãcũyurã, da'rasama.

¹¹ Ûsã musãrẽ Jesucristo ye queti wererã oteri masã weronojõ niwũ. Oteri masũ te otese dũcare miisami. Tojo weerã musã ùsãrẽ apeyenojõ o'ocã, añu ni'i.

¹² Musã ãpẽrãmarĩcãrẽ tojo o'osa'a. Ûsã pũrĩcãrẽ tjãsa'a.

"Ûsãrẽ o'oya", nĩmasĩ'i. Tojo nimirã, "O'oya", ne niwe'e. Tojo nĩrõnojõ o'orã, su'tinojõ, ba'asenojõ moorã, tojo nu'cãcã'wũ. A'tiro wãcũwũ: "Marĩ sãrĩcã pe'ere, Cristo ye quetire uatibosama", ni wãcũwũ. Tojo weerã apeyenojõ marĩcã ĩ'arã, tojo nu'cãcã'wũ.

¹³ ¿Musã masĩweti? Ō'acũ wi'ipu da'rarã masã Ō'acũrẽ ějōpeorã ba'ase miiti cũu'quere ba'asama. Na wa'icũrãrẽ wẽjẽ ùjũamorõpeowuaropu da'rarã, te di'ire ba'asama.

14 A'te weronojō Jesucristo ye queti wererã quẽ'rãrẽ “Na te da'rasede me'rã wapata'aba'ato”, nicu niwĩ marĩ wiogu.

15 Tojo nimicã, yu'u ne ni'cãti a'tere niticãti. Tojo nicã ni'cãrõacã quẽ'rãrẽ musãrẽ apeyenojō o'odutigũ mejeta tojo oja'a. Ujaboã wẽrimigũ, musãrẽ were'que wapa wapaseesome.

16 Yu'u Jesucristo ye quetire weregu, tere werese bu'iri “Ãpẽrã yu'rũoro añuyũ'rũnũ'cã'a”, niwe'e. Te yu'u da'rasede ni'i. Yu'u tere wereticã, ña'arõ wa'abosa'a.

17 Tojo weegu yu'u uaro me'rã weregu, wapata'abopã. Yu'ure weredutisere weegu, Õ'acũ cũu'quere weegu wee'e. Cũ yu'ure wapayegusami.

18 Yu'u Jesucristo ye quetire weregu, wapata'aba'amasĩ'i. Tojo weeta basiomicã, “Wapayeya”, niwe'e. Yu'u wapata'ase a'tiro ni'i. Jesucristo masãrẽ yu'rũomi nise quetire weregu, e'cati'i. Tere weregu, wapaseewe'e. Tereta yu'u wapata'a.

19 Masãrẽ yu'u bu'esere tu'oato nígũ a'tiro wee'e. Ne ni'cũrẽ da'rawã'ñaco'tegu nitimigũ, nipe'tirãrẽ da'rawã'ñaco'tegu weronojō tu'oña'a. Pãjãrã Cristo yarã sãjãcã uasãgũ, tojo wee'e.

20 Judío masã tiropu nígũ, na Jesure ãjõpeocã uasãgũ na weronojõta niseti'i. A'tiro ni'i. Judío masã Moisé dutise doca nima. Õ'acũ yu'ure te dutise doca nidutitimi, nígũpua. Mejõ na Jesucristore ãjõpeocã uasãgũ yu'u quẽ'rã na weronojõ Moisé dutise doca weronojõ ni'i.

21 Judío masã nitirã quẽ'rãrẽ Moisé dutisere masĩtirã, na Jesucristore ãjõpeocã uasãgũ na weronojõ niseti'i. Tojo nisetimigũ, “Õ'acũ dutisere weetigu ni'i”, niwe'e. Cristore ãjõpeotjãgũ, Õ'acũ dutisereta wee'e.

22 Yu'u ãjõpeotutuatirã me'rã nígũ, na Jesucristore ãjõpeocã uasãgũ na weronojõta wee'e. “Masĩpe'ocã'a”, niwe'e. Tojo weegu nipe'tirãrẽ “¿Yu'u de'ro weecã na yu'rũsĩ'rĩmitina?” nígũ, na weewuasenojõrẽta weeseti'i.

23 Jesucristo ye quetire weregu, na tu'oato nígũ tojo wee'e. Cũ ye queti añuse ni'i. Yu'u nipe'tirã tere masĩcã u'a. Jesucristo narẽ yu'rũose yu'u wapata'ase ni'i.

24 A'tere queose me'rã were'e. Omawapata'ari masã nipe'tirã omasama. Nipe'tirã omamirã, ni'cũta wapata'asami. Musã tere masĩ'i. Musã quẽ'rã nipe'tirã wapata'asĩ'rĩrã, wapata'ari masũ weronojõ omaña. Musãrẽ Õ'acũ o'otjere wapata'asĩ'rĩrã, cã uaro weeya.

25 Nipe'tirã na omati duporo añurõ omabu'esama. Tojo weerã na queoro ba'asama. Na upure dojorẽsere weetisama. Na pũrĩ me'rã wéeca be'tore wapata'asĩ'rĩrã, tojo weeyusama. Ti be'to maata boadija wa'asa'a. Marĩ quẽ'rã Õ'acũ uatisere, ña'asere du'urã, Õ'acũ yere wee'e. Cũ o'otje wapata'asĩ'rĩrã, tojo wee'e. Cũ o'ose ne pe'tisome.

26 Tojo weegu yu'u omarĩ masũ weronojõ queoro wee'e. Wãcũtimigũ, tojo weema'awe'e. Yu'u weeatjere wãcũyu'u.

27 Yu'u uaro dia'cũ weewe'e. Ña'arõ uaripejasere weewe'e. Wãcũtutua'a. Tojo weeticãma, Jesucristo ye quetire ãpẽrãrẽ werecã, Õ'acũ yu'ure “Añurõ weewu”, nitibosami. Añuse yu'ure o'obo'quere o'otibosami.

10

Duporocjãrã weronojõ weeticã'ña nise ni'i

1 Jesucristore ãjõpeorã, musãrẽ a'tere musã masĩcã uasa'a. Õ'acũ ãsã Israe curuacjãrã ñecũsumua me'rã nicu niwĩ. Cũ o'õca curua o'mecurua me'rã na duporo u'mutãcu niwĩ. Nipe'tirã cãrẽ siruturã, pajiri maa aco sõ'arĩ maajo decopu pẽ'acãrã niwã.

2 Na o'mecuruare sirutu'cārã ti maarẽ pẽ'a'cārã nipe'tirã wãmeyeno'cārã weronojõ tojacārã niwã. Te me'rã na Moisé yarã sãjãcārã niwã.

3 Na nipe'tirã Õ'acũ o'o'que u'muse cjase maná wãmetisere ba'acārã niwã.

4 Nipe'tirã aco Õ'acũ o'o'quere ãtãgãpũ ní'quere sã'ricārã niwã. Cristo ãtãgã aco wijaacaga weronojõ nimi. Cũ na nipe'tirãrẽ co'tegũ, nipe'tiropũ ba'patiwã'cãcũ niwĩ.

5 Narẽ tojo weemigũ, Õ'acũ pãjãrãrẽ tũ'saticũ niwĩ. Cũrẽ yũ'rũnũ'cãcã ã'agũ, tojo weecũ niwĩ. Te ye bu'iri na yucũ marĩrõpũ wa'arã, pãjãrã boabajaque'aticārã niwã.

6 Narẽ tojo wa'a'que marĩrẽ queose weronojõ ni'i. Marĩrẽ na ña'arõ wee'caro weronojõ weedutitiro tojo wa'acaro niwã.

7 Tojo weerã ãpẽrã na yee'quere ãjõpeoticã'ña. Todũporocjãrã weronojõ weeticã'ña. Õ'acũ ye queti ojãca pũrĩpũ wecũ queosere ãjõpeorã da're'quere a'tiro ojano'wũ: "Masã ba'a, sã'ricārã niwã. Tu'ajanũ'cõ, na no'o uaro bosenuũ nu'cãcãrã niwã."

8 Marĩ na weronojõ no'o uaro a'metãrãbajaque'atiticã'rã. Námarĩcã tojo wee'que wapa ni'cã nuũũ veintitrẽs mil wẽricãrã niwã.

9 Na marĩ wioũ Õ'acũrẽ ña'arõ ucũcãrã niwã. Õ'acũ marĩrẽ co'tetimi nĩrã, cãrẽ uacã weecãrã niwã. Marĩ na wee'caronojõ weeticã'rã majã. Námarĩcã tere wéerã, pãjãrã aña cũ'rĩwẽjẽno'cãrã niwã.

10 Tojo nicã musã Õ'acũ me'rã na wee'caronojõ tũ'satirã, niticã'ña. Na tojo weecã ã'agũ, Õ'acũrẽ wereco'tegũ u'musecjũ narẽ wẽjẽcõ'acũ niwĩ.

11 Õ'acũ marĩrẽ masĩdutigũ narẽ tojo weecũ niwĩ. Marĩ a'tocaterocjãrãrẽ a'ti uũũco dũjawã'cãrõ wee'e. Õ'acũ dũporocjãrãrẽ bu'iri da'recũ niwĩ. Te bu'iri da're'quere cũ ye queti ojãca pũrĩpũ ojaduticũ niwĩ. Marĩrẽ na weronojõ ña'arõ weedutitigũ tojo weecũ niwĩ.

12 No'o "Yũ'ũ pũrĩcã añurõ ãjõpeo'o, ña'arõ weesome" nigũnojo tũ'omasĩña. Apetero weegũ mũ'ũ ña'arõ weebosa'a.

13 Apetero marĩ basu ña'arõ wees'ĩrĩa'a. O apetero wãtĩ marĩrẽ ña'arõ weedutisami. Marĩ dia'cũ mejẽtare tojo wa'a'a. Nipe'tirãrẽ tojo wa'asa'a. Õ'acũ pe'e cũ "Weegũti" ní'quere weeticã weetisami. Cũ marĩ ña'arõ wees'ĩricã, nu'cãto nigũ marĩrẽ weetamusami. Tojo weerã marĩ ña'arõ weebo'quere weewe'e.

14 Tojo weerã Jesucristore ãjõpeorã yũ'ũ mairã, musã na yee'cãrãrẽ ñubuepeoropũ ne wa'aticã'ña. Tere ne cã'rõ ãjõpeoticã'ña.

15 Musãrẽ masãrẽ weronojõ ucũ'u. Musã basu yũ'ũ ucũsere tũ'oña'ña.

16 Marĩ põtẽrĩrã, sã'rĩrĩ pa sã'rĩse dũporo Õ'acũrẽ e'catise o'o'o. Ti pare sã'rĩrã, Jesucristore bu'ipejatamu'u. Cũ marĩrẽ wẽrĩbosagũ, cũ dí o'mabũrocũ niwĩ. Tojo nicã pãgãrẽ dũcawaa ba'arã, ni'cã curua, ni'cã upũ wa'a'a. Tere ba'arã, Cristo curusapũ wẽrĩ'quere bu'ipejatamu'u.

17 Marĩ pãjãrã nimirã, ni'cãgã cjase pãrẽ ba'a'a. Tojo weerã marĩ ni'cã curua, ni'cã upũ weronojõ ni'i.

18 Israe curuacjãrãrẽ wãcũña. Na Õ'acũrẽ ãjõpeorã, wa'icũrãrẽ ãjũãmorõpeosama. Te di'ire ba'asama. Tere ba'arã, na Õ'acũrẽ bu'ipejatamusama.

19 Musãrẽ a'tiro nigũti. Yũ'ũ masã na yee'que pe'ema "Wapatĩ'i", nigũ mejẽta wee'e. Wa'icũ di'i na yee'cãrãrẽ wẽjẽ ñubuepeo'que quẽ'rãrẽ a'tiro nigũti: "Apeye di'i weronojõ ni'i", nigũ mejẽta wee'e.

20 Tojo nitimigũ, a'tiro ni'i. Õ'acũrẽ ãjõpeotirã na yee'cãrãrẽ wa'icũrã wẽjẽ ñubuepeorã, wãtãrẽ ãjõpeorã weema. Õ'acũ mejẽtare ãjõpeoma. Na tojo weecã, musã na me'rã nerẽ ba'arã, wãtã me'rã bu'ipejatamurã wee'e. Musã tojo weecã uawe'e.

²¹ Marĩ põtērĩrã, marĩ wioꝑu ya pare sĩ'rĩ'i. Cãrẽ bu'ipejatamurã, cũ yere ba'a'a. Na yee'quere ñubuepeowuaropu cjase pe'e na o'ose te sĩ'rĩse, te ba'ase wãtĩa ye ni'i. Tojo weerã musã marĩ wioꝑure bu'ipejatamurã, cũ yere ba'arã, wãtĩa ye pe'ere ba'ata basiowe'e. Wãtĩa yere ba'arã, narẽ bu'ipejatamubosa'a.

²² Marĩ, wãtĩarẽ bu'ipejatamurã, marĩ wioꝑu Õ'acũrẽ doecã weebosa'a. Cũ marĩ me'rã uacã, marĩ põtẽotisa'a. Cũ tutuagũ nimi.

Marĩ ñaro dia'cũ wéerã, ãpẽrãrẽ ma'itibosa'a nise ni'i

²³ Masã a'tiro ucũwuasama: “Marĩ weesĩ'rĩsere no'o ñaro weemasĩ'i.” Tojota ni'i, nĩrõ. Apeye marĩ weesĩ'rĩse marĩrẽ weetamutisa'a. Marĩ ñaro wéerã, ãpẽrãrẽ Õ'acũrẽ nemorõ ãjõpeocã weetibosa'a.

²⁴ ãpẽrãrẽ añurõ wa'acã ñasãrõua'a. Marĩ ye dia'cũrẽ wãcũnrũticã'rõua'a.

²⁵⁻²⁶ Õ'acũ ye queti ojãca pũrĩpũ a'tiro ojano'wũ: “Nipe'tise a'ti turipũ nise marĩ wioꝑu ye ni'i”, ni ojano'wũ. Nipe'tise ba'ase Õ'acũ wee'que ni'i. Tojo niyucã, nipe'tisere ba'amasĩ'i. Tojo weerã ba'ase duawuaropu duasere no'o ñaro duuba'aya. Musã bu'iritirã tu'oña'rĩ nĩrã, “¿Na queose yee'cãrãrẽ ñubuepeo'que di'i niti?” ni sãrĩtiña'ticã'ña.

²⁷ Apetero weegũ ni'cũ Jesucristore ãjõpeotigũ musãrẽ cũ tiropũ ba'adutibosami. Musã cũ tiropũ wa'asĩ'rĩrã, nipe'tise cũ ecasere ba'aya. Musã bu'iritirã tu'oña'rĩ nĩrã, “¿A'te de'ro wee'que di'i niti?” ni sãrĩtiña'ticã'ña.

²⁸ Topũ nĩrĩ cura ni'cũ Jesucristore ãjõpeogũ musãrẽ a'tiro nibosami: “A'te queose yee'cãrãrẽ na ñubuepeo'que di'i ni'i”, nibosami. Cũ tojo nicã, te di'ire ba'aticã'ña. Cũ musã ba'acãma, mejẽcã wãcũbosami. Tojo wãcũticã'to nĩrã tojo weeya.

²⁹ Tojo nĩgũ, cũ wãcũsere ucũgũ wee'e. Musã wãcũse mejẽtare ucũ'u. Marĩ a'tiro nibosa'a: “Apĩ ña'arõ tu'oña'se bu'iri ¿de'ro weeacũ yũ'u weesĩ'rĩsere dũcayubosau?”

³⁰ Yũ'u ba'asere Õ'acũrẽ e'catise o'ocã, ãpẽrã yũ'u ba'asere mejẽcã nĩmasĩtisama”, nibosa'a.

³¹ A'tiro ni'i. Marĩ ba'ase, sĩ'rĩse me'rã añurõ weecãma, añu ni'i, añurõ. Mejõ a'tiro ña'a. Nipe'tise marĩ ãpẽrãrẽ ãjõpeocã weecã, añu nisa'a. Tojo weecã, nipe'tirã Õ'acũrẽ e'catipeorãsama.

³² Musã weese me'rã nipe'tirã Õ'acũ yarãrẽ, judío masãrẽ, judío masã nitirãrẽ ña'arõ weecã weeticã'ña.

³³ Yũ'u weronjõ weeya. Nipe'tise yũ'u weese me'rã Õ'acũ yarãrẽ añurõ weesĩ'rĩ'i. Nipe'tirã Jesucristore ãjõpeocã ñasãgũ na tu'sasere weenu'cũsĩ'rĩ'i. Yé pe'ere añurõ weesĩ'rĩwe'e. ãpẽrã ye pe'ere na yũ'rũcã ñasãgũ wãcũnrũ'ũ.

11

¹ Musã quẽ'rã yũ'u weronjõ weeya. Cristore yũ'u siruturonjõta yũ'ure sirutuya.

Numia na ñubuewuaropu weewãse ni'i

² Yũ'ure musã wãcũcã, yũ'u bu'e'quere queoro weecã tu'ogũ, e'cati'i.

³ Apeyenojõ musãrẽ masĩcã ña'a. Cristo ñmũanũcũrẽ na dũpoá nimi. Ñmũ pe'e numio dũpoá nimi. Õ'acũ quẽ'rã Cristo dũpoá nimi.

⁴ Ñmũ Õ'acũ wĩ'ipũ ñubuegũ, cũ dũpoapũ su'ti caserore pesatisami. Tojo nicã Õ'acũ wereduti'quere wereturiagũ, pesatisami. Pesagũ pũrĩcã, bopoyoro weegũ weebosami. Cũ tojo wéegũ, marĩ wioꝑu Jesucristore wiopesase me'rã ãjõpeotibosami.

⁵ Numio pũrĩcã ñubuego, dũpoapũ su'ti caserore pesasamo. Tojo nicã Õ'acũ wereduti'quere wereturiago, mejãrõta weesamo. Co pesatigo, bopoyoro weego

weebosamo. Ɛmɔ weronojō weebosamo. Co marãpɔre, co wiogɔre yɔ'rɔnɔ'cãgō weesamo. Poarire seecō'a wɔjaweenocō weronojō nibosamo.

⁶ Co pesaticã, diacjũta co poarire seecō'a wɔjaweepe'ocã'rõɔa'a. Tojo weesĩ'rĩtigo, bopoyo ni'i nĩgō, pesato.

⁷ Ɛmɔ pe'e pesaticã'rõɔa'a. Cũ Õ'acũ weronojō wiogɔ nimi. Ɛmɔ Õ'acũ wiogɔ nimi nisere ĩ'omi. Numio pe'e ɔmɔ wiogɔ nimi nisere ĩ'omo. Tojo weego co su'ti caserore pesarõa'a.

⁸ Ne warõpɔ Õ'acũ ɔmɔrẽ wéégɔ, numio ya õ'a me'rã weeticɔ niwĩ. Numio pe'ere ɔmɔ ya õ'a me'rã weecɔ niwĩ.

⁹ Õ'acũ numiorẽ ɔmɔrẽ weetamudutigɔ weecɔ niwĩ. Ɛmɔ pe'ema numiorẽ weetamuacjɔ mejẽtare weecɔ niwĩ.

¹⁰ Tojo weerã numia mɔsã nerẽwɔarõpɔre nĩrã, su'ti caserore pesarõa'a. Tojo weego co ɔmɔa dutise doca nisere ĩ'osamo. Apeye quẽ'rãrẽ Õ'acũrẽ wereco'terã ɔ'mɔsepɔ nĩrã co tojo weesere ĩ'asama.

¹¹ Tojo nimicã, marĩ Jesucristore ějõpeorã a'merĩ weetamu'u. Ɛmɔa numia weeta-muse marĩrõ nĩmasĩtisama. Numia quẽ'rã ɔmɔa weetamuse marĩrõ nĩmasĩtisama.

¹² Diacjũta ni'i. Õ'acũ numiorẽ ɔmɔ ya õ'a me'rã weecɔ niwĩ. A'te quẽ'rã diacjũ ni'i. Ɛmɔa numiapɔre bajuasama. Nipe'tirã Õ'acũ weeno'cãrã dia'cũ nima. Cũ narẽ de'ro wee nisetiatjere weecɔ niwĩ.

¹³ ¿Mɔsã de'ro wãcũti? Numia na Õ'acũ wi'ipɔ Õ'acũrẽ sẽrĩrã, dɔpoapɔ su'ti casero pesaticã ¿añuti? Añuwe'e.

¹⁴ Nipe'tirã masĩno'o. Ɛmɔ poanɔ'mo yoacã, bopoyo ni'i.

¹⁵ Numia pe'e co poanɔ'mo yoacã, añuyɔ'rɔa'a. Masĩno'o. Co dɔpoare ma'masu'ago poanɔ'morẽ o'masamo. Su'ti casero pesago weronojō weesamo.

¹⁶ Yɔ'u ucũsere “Tojo niwe'e” nigũnojõrẽ a'tiro nigũti. “Ɛsã, tojo nicã ãpẽrã Jesucristore ějõpeorã apeye weesetisenõjõpɔma masĩnemoña marĩi”, nigũti.

Miinerẽba'arã queoro weeti'que ni'i

¹⁷ Ni'cãrõacã mɔsãrẽ apeye oja'a. Tere ojagɔ, “Añurõ weerã wee'e”, nigũ mejẽta wee'e. Mɔsã nerẽrã, añurõ weeboronojō o'orã, mejõ pe'e dojorẽaporo.

¹⁸ Mɔsãrẽ a'tiro nimɔ'tãgũti. Mɔsã nerẽwɔarã, dɔcawatisa'a. Mɔsã tojo weese quetire tɔ'owɔ. Yɔ'u tɔ'oña'cã, a'te queti diacjũta nisa'a.

¹⁹ Mɔsã a'tiro ni wãcũsa'a: “Marĩ dɔcawatiwĩjarõa'a. Te me'rã ¿noa pe'e Jesucristo yarã waro nitito? nisere ĩ'orãsa'a”, nisa'a.

²⁰ Mɔsã dɔcawatise ye bu'iri miinerẽba'arã, marĩ wiogɔ cũ bu'erã me'rã ba'atɔ'caro weronojō queoro etiba'atisa'a.

²¹ Mɔsã ba'ase miasere no'o ɔaro ba'anɔ'cãsa'a. Pajiro ba'a, sĩ'rĩ, que'asa'a. ãpẽrã pe'e ba'atirã ɔjaboasama.

²² ¿Mɔsã wi'seri mooti? Te wi'seripɔ ba'a, sĩ'rĩbosa'a. No'o ɔaro wéerã, mɔsã nerẽwɔasere wapamarĩ'i, nĩrã wee'e. Ba'ase moorãrẽ bopoyoro yɔ'rucã weerã wee'e. ¿De'ro nibosã mɔsãrẽ? A'tere mɔsãrẽ “Añurõ weerã wee'e”, niwe'e.

Jesucristo cũ bu'erãrẽ su'ori ba'atɔ'que ni'i

(Mt 26.26-29; Mr 14.22-25; Lc 22.14-20)

²³ Yɔ'u mɔsãrẽ bu'e'quere marĩ wiogɔ yɔ'ure bu'ewĩ. A'tiro ni'i. Jesú cãrẽ ĩ'atu'tirãpɔre o'ootji ñamita Jesú pãrẽ mi,

²⁴ Õ'acũrẽ e'catise o'ocɔ niwĩ. Tu'ajanɔ'cõ, tigare cũ bu'erãrẽ dɔcawaacɔ niwĩ. Be'ro narẽ nicɔ niwĩ: “A'te yɔ'u upɔ ni'i. Yɔ'u mɔsã ye niatjere wẽrĩbosaguti. A'tiro yɔ'u ni'cãrõacã wee'caronojō weenu'cũcã'ña. Tere wéerã, yɔ'u mɔsãrẽ wẽrĩbosasere wãcũña”, nicɔ niwĩ.

²⁵ Na ba'áca be'ro sī'rīrī pare mii, narē nicu niwī: “Musā ye niatjere yu'u wērīgūti. Yu'u wērīcā, yé dí o'maburorosa'a. Ō'acū dūporopu musā me'rā 'A'tiro apoguti', nicu niwī. Cū ní'caronojōta yé dí me'rā musā me'rā apogusami. Musā nipe'tisetiri ti pare sī'rīsetirinucū yu'ure wācūña”, nicu niwī.

²⁶ A'tiro ni'i. Musā pārē ba'arā, ti pare sī'rīrā, marī wiogū cū marīrē wērībosa'quere ī'onu'cūrā wee'e. Téé cū apaturi a'ticāpu musā tojo weenu'cūcā'rāsa'a.

Pōtērīse dūporo marī weesetisere wācūmū'tādutise ni'i

²⁷ Marī wiogū Jesucristo pōtērīdutisere wiopesase marīrō pārē ba'ama'agūnojō, ti pare sī'rīma'agūnojō bu'iri cuomi. Cū wērīsere, cū ye díre mejō nise weronojō tu'oña'sami.

²⁸⁻²⁹ A'tiro ni'i. Marī Jesucristore ējōpeorā nerēwuarā, ni'cā curua, ni'cā upu ni'i. Marī wiogū ya upu ni'i. Marī tere queoro wācūtimirā, pārē ba'a, ti pare sī'rīcā, Ō'acū bu'iri da'resami. Tojo weerā nipe'tirā marī pōtērīati dūporo marī weesere ŷña'arō weecāti? nīrā, wācūmū'tārōua'a. Tojo wéeca be'ropu pārē ba'a, ti pare sī'rīmasī'i.

³⁰ Musā tojo weetise ye bu'iri pājārā dutiti, tutuatima. Ni'cārērā wērīatojama.

³¹ Marī pōtērīse dūporo wācūmū'tācāma, Ō'acū tojo bu'iri da'retibosami.

³² Marī wiogū añurō weeato nígū marīrē bu'iri da'rewē'osami. Cū marīrē, āpērā cūrē ējōpeotirā me'rā pecame'epu wa'acā uatimi. Tojo weegu ña'arō weesere du'udutigū marīrē bu'iri da'rewē'omi.

³³ Tojo weerā, acawererā, miinerēba'arā, a'tiro weeya. Ni'cārō me'rā ba'arātirā, yucueya.

³⁴ No'o ŷjaboagūnojō cū ya wi'ipū ba'ato. Tojo weecā, Ō'acū musā añurō nerēcā ī'agū, bu'iri da'resome. Apeyema musā tiropu wa'agu, apoguti.

12

Masānucū weemasīsere Espíritu Santu o'ose ni'i

¹ Acawererā, Espíritu Santu musārē Ō'acū yere weemasīatjere o'omi. Musārē tere queoro masīcā ua'a.

² Musā masī'i, Jesucristore ējōpeose dūporo masā yee'quere no'o ŷaro ējōpeosirutucārā niwū. Na yee'que catise mejēta nicaro niwū. Ucūticaro niwū.

³ Musā masīticārā niwū. Te bu'iri a'tiro masīcā ua'a. Ne ni'cū Espíritu Santure cuogu Jesure a'tiro nīmasītisami: “Pecame'epu wa'abata'to”, nīmasītisami. Tojo ucūgū pūrīcā Espíritu Santu o'ose me'rā mejēta ucūsami. Apī “Jesú marī wiogū nimī” nígū, cū pūrīcā Espíritu Santure cuomi. Espíritu Santu moogū tojo nīmasītibosami.

⁴ Marīrē Espíritu Santu cū weemasīse o'osere mejēcā dia'cū dūcawaasami. Tere Espíritu Santu ni'cūta o'omi.

⁵ Cū o'ose me'rā marī wiogū Jesucristo marīrē mejēcā dia'cū da'radutisami. Tojo da'radutimigū, Jesucristo ni'cūta nimi.

⁶ Cū dutisere wéerā, mejēcārī dia'cū weesa'a. Ō'acū ni'cūta nipe'tirā marī weesere añurō wa'acā weesami.

⁷ Espíritu Santu cū o'ose me'rā marīnucūrē cū marī me'rā nisere ī'osami. Cū o'ose me'rā marī nipe'tirā Jesucristore ējōpeori curuacjārārē a'merī añurō weemasī'i.

⁸ A'tiro ni'i. Āpērārē cū masīse o'ose me'rā ucūme'rīcā weesami. Āpērārē mejārōta cū me'rā Ō'acū ye queti ojāca pūrīpu oja'quere tu'omasī, wereme'rīcā weesami.

⁹ Āpērārē cūta tja ējōpeoyu'rūnu'cāsere o'osami. Tojo nicā āpērā dutitirārē yu'rūomasīsere o'osami.

¹⁰ Āpērã cū tutuaro me'rã añuse weeĩ'omasĩsama. Āpērãrē Ō'acũ were'quere wereturiamasĩsere o'osami. Āpērãrē “¿Noa wãtĩ me'rã nisoo ucũti? ¿Noa Espĩritu Santu me'rã diacjũ ucũti?” ni besemasĩsere o'osami. Espĩritu Santu āpērãrē apemasã yere masĩtimirã ucũcã weesami. Āpērã na ucũcã masĩtimirã, wereturiamasĩsama.

¹¹ Espĩritu Santu cū ɥaro cū o'osĩ'rĩsere marĩnɥcũrē dɥcawaasami. Marĩrē mejēcãrĩ dia'cũ weesetiatjere dɥcawaasami. Cũ ni'cũ nimigũ, tojo weesami.

Marĩ pãjãrã nimirã, ni'cã curua, ni'cã upɥta ni'i nise ni'i

¹² Marĩ upɥ ni'cã upɥ nimirõ, peje dɥcawatĩ'i. Tojo dɥcawatimirõ, ni'cã upɥta ni'i. Cristo quẽ'rã tojota nimi. Pãjãrã cũrē ějõpeoma. Na pãjãrã nimicã, cũ upɥ weronojõ ni'cã curua cũ me'rã nima.

¹³ A'tiro ni'i. Marĩ cũrē ějõpeorã nipe'tirã judío masã, judío masã nitirã, āpērãrē da'rawã'ñaco'teri masã, da'rawã'ñaco'tetirã Espĩritu Santu ni'cũ me'rãta wãmeyeno'wũ. Tojo weerã ni'cã upɥ ni'i. Marĩ nipe'tirãpɥta Espĩritu Santureta cɥo'o.

¹⁴ Ni'cã upɥ peje dɥcawatise cɥocã'a.

¹⁵ Marĩ dɥ'pocã ucũrĩ dɥ'pocã nĩrõ, a'tiro nibosa'a: “Omocã niwe'e. Tojo weegɥ marĩ upɥ cjase niwe'e.” Tojo nise ye bu'iri dɥ'pocã upɥpɥ niticã weewe'e. Topɥta wã'ña'a.

¹⁶ Marĩ o'mepero a'tiro ucũbosa'a: “Capea niwe'e. Tojo weegɥ marĩ upɥ cjase niwe'e.” Tojo nise ye bu'iri o'mepero upɥpɥ niticã weewe'e. Topɥta wã'ña'a.

¹⁷ Marĩ upɥ capeajo dia'cũ nicã, ¿de'ro wee marĩ tɥ'obosau? Marĩ upɥ o'meperojo dia'cũ nicã, ¿de'ro wee marĩ wĩjĩña'bosau?

¹⁸ Ō'acũ marĩ upɥre wee'cɥ pe'ema cũ ɥaro me'rã nipe'tisere queoro cũucɥ niwĩ.

¹⁹⁻²⁰ Ni'cã upɥ peje dɥcawatise cɥo'o. Tojo nimirõ, ni'cã upɥta ni'i. Peje dɥcawatise móórõ, ni'cã upɥ niwe'e. Marĩ Jesucristore ějõpeorã ni'cã upɥta ni'i.

²¹ Capea omocãrē “Mɥ'ɥrē ɥatista'a”, nĩmasĩtista'a. Dɥpoa quẽ'rã dɥ'pocãrĩrē “Ŭatista'a”, nĩmasĩtista'a.

²² A'tiro pe'e ni'i. Marĩ upɥ cjase nipe'tisere ɥa'a. Marĩ upɥpɥre apeye mejõ nise ni'i. Tojo nimicã, te marĩcã, catimasĩtista'a.

²³ Marĩ apeye upɥ cjasere mejõ nise tɥ'oña'a. Tojo weerã tere añurõ bajuato nĩrã añurõ apo'o. Apeye quẽ'rãrē masã ĩ'aticã'to ni, bopoyasãrã, su'ti sãñacã'mota'a'a.

²⁴ Apeye nemorõ añurõ bajuse me'rã pe'ema tojo weewe'e. Ō'acũ marĩ upɥ cjasere añurõ apocɥ niwĩ. Ni'cã upɥta añurĩ upɥ niato nĩgũ tojo weecɥ niwĩ. Marĩ mejõ nise tɥ'oña'senojõrē añurõ wãcũcã weecɥ niwĩ. Te weronojõ marĩ mejõ nĩgũ tɥ'oña'gãrē marĩrē añurõ wãcũcã weemi.

²⁵ Cũ tojo wéegɥ, nipe'tise marĩ upɥ cjasere ni'cãrõnojõ a'merĩ weetamudutigɥ tojo cũucɥ niwĩ.

²⁶ Marĩ upɥpɥre ni'cãrõ pũrĩno'cã, nipe'tiropɥ se'sa wa'a'a. No'o ni'cãrõ añurõ wa'acã, nipe'tiropɥ añurõ tɥ'oña'a.

²⁷ Tojo nĩgũ, a'tiro nĩgũ wee'e. Marĩ Cristore ějõpeorã cũ ya upɥ weronojõ ni'i. Marĩnɥcũ cũ ya upɥcjãrã ni'i.

²⁸ Ō'acũ marĩ upɥ cjasere dɥcawaacɥ niwĩ. Cũ tojo wee'caronojõ Jesucristore ějõpeori curuacjãrãrē a'merĩ weetamuatjere cũucɥ niwĩ. Ne waro Jesucristo besecũú'cãrãrē nipe'tirã bu'ipɥ besecũú'cɥ niwĩ. Na be'rocjãrã Ō'acũ wereduti'quere wereturiari masãrē cũucɥ niwĩ. Na be'rore Ō'acũ ye quetire bu'eri masãrē cũucɥ niwĩ. Be'ro añuse, mejēcã bajusere weeĩ'orĩ masãrē cũucɥ niwĩ. Na be'rore dutitirãrē ɥɥ'rɥori masãrē, weetamurĩ masãrē, tojo nicã dutiri masãrē cũucɥ niwĩ. Nipe'tirã be'ro apemasã yere masĩtimirã ucũrĩ masãrē cũucɥ niwĩ.

²⁹ Masĩno'o. Marĩ nipe'tirãrē mejãrõta weedutigɥ cũuticɥ niwĩ. Marĩ nipe'tirã Jesucristo besecũú'cãrã niwe'e. Nipe'tirã Ō'acũ yere wereturiari masã niwe'e.

Nipe'tirã Õ'acũ ye quetire bu'eri masã niwe'e. Nipe'tirã añuse mejęcã bajusere weeĩ'omasĩwe'e.

³⁰ Nipe'tirã dutitirãrẽ yu'rũomasĩwe'e. Nipe'tirã apemasã ye ucũsere ucũwe'e. Nipe'tirã na tojo ucũcã tu'otimirã, wereturiamasĩwe'e.

³¹ Mũsãrẽ Espĩritu Santu cũ weemasĩsere o'ocãma, añuyũ'rũasere beseyũ'rũnũ'cãña. Yu'ũ mũsãrẽ a'te nipe'tise nemorõ añuyũ'rũnũ'cãsere wereguti.

13

Ma'ise apeyenojõ yu'rũoro añuyũ'rũnũ'cã'a nise ni'i

¹ Marĩ apemasã ye ucũsere masĩtimirã, ucũmasĩbosa'a. Õ'acũrẽ wereco'terã u'mũsecjãrã ye quẽ'rãrẽ ucũmasĩbosa'a. Tojo weemasĩmirã ãpẽrãrẽ ma'itirã, to'atu o cõmerpjĩrẽ no'o uaro paama'arã weronojõ nibosa'a.

² Apeyere Õ'acũ marĩrẽ were'quere añurõ wereturiamasĩbosa'a. Tojo weemirã ãpẽrãrẽ ma'itirã, tu'omasĩtirã weronojõ nibosa'a. Tojo nicã nipe'tise masã masĩña marĩ'quere masĩbosa'a. No'o nipe'tisere masĩpe'ocã'bosa'a. Tojo masĩmirã ãpẽrãrẽ ma'itirã, tu'omasĩtirã weronojõ nibosa'a. Marĩ ëjõpeoyũ'rũnũ'cãrã pũrĩcã, ùrũgũrẽ aperopũ wa'adutimasĩbosa'a. Tojo weeta basiomĩcã a'merĩ ma'ise móórã, mejõ waro ucũma'acã'bosa'a.

³ Marĩ cũose nipe'tisere pajasecũorãrẽ o'obosa'a. Marĩ narẽ ma'itimirã o'orã, tojo o'oma'acãrã weesa'a. Marĩ Õ'acũ yere weecã, cũrẽ ëjõpeotirã marĩrẽ ùjũadutibosama. Cũ yere weemirã ãpẽrãrẽ ma'iticã, Õ'acũ marĩrẽ “Añurõ weewũ”, nĩtisami.

⁴ Marĩ ãpẽrãrẽ ma'irã, a'tiro wee'e. ãpẽrã marĩrẽ mejęcã weecã, na weesere nũ'cã'a. Nipe'tirãrẽ añurõ wee'e. ãpẽrãrẽ uowe'e. Mũsã ãpẽrãrẽ ma'irã, a'tiro niwe'e: “Mũsã nemorõ añuyũ'rũnũ'cãrã ni'i”, niwe'e. “ãpẽrã yu'rũoro añurõ weeyũ'rũnũ'cãrã ni'i”, niwe'e.

⁵ ãpẽrãrẽ ëjõpeose me'rã ucũ'u. Marĩ ye se'sarore wãcũwe'e. Uamũñawe'e. ãpẽrã marĩrẽ mejęcã weecã, yoacã uanu'cũwe'e.

⁶ ãpẽrã ña'arõ weecã ĩ'arã, e'catiwe'e. Na añurõ weecã pe'e, e'catitamu'u.

⁷ ãpẽrã na ña'arõ weesere ne cã'rõ wereturiawe'e. Na weesere añuse dia'cũrẽ ëjõpeo'o. “Be'ropũ añurõ weerãsama”, ni wãcũ'u. Nipe'tise ãpẽrã marĩrẽ ña'arõ weecã, wãcũtutua'a.

⁸ Ma'ise pe'tisome. Ninu'cũcã'rõsa'a. Apeye Õ'acũ marĩrẽ weemasĩse o'ose pũrĩcã pe'tidijarosa'a. Be'ropũ Õ'acũ cũ yere wereturiamasĩse o'ose quẽ'rã pe'tidijarosa'a. Nipe'tise cũ yere masĩpe'ocã'rãsa'a. Apemasã ye ucũsere masĩtimirã Õ'acũ ucũmasĩse o'ose quẽ'rã pe'tirosa'a. Nipe'tirã ucũse tu'ope'ocã'no'rõsa'a. ãpẽrã yu'rũoro masĩse o'o'que quẽ'rã pe'tirosa'a. Nipe'tisere masĩrãsa'a.

⁹ A'tiro ni'i. Marĩ sõ'owaro nipe'tisere masĩpe'owe'e. Õ'acũ ye quẽ'rãrẽ ni'cãrẽta weremasĩ'i.

¹⁰ Be'ropũ Jesucristo apaturi a'ticã, masĩpe'ocã'rãsa'a. Marĩ masĩpe'ocãma, marĩ masĩmi'que mejõ nise tojarosa'a.

¹¹ Marĩ wĩ'marã nĩrã, na weewũaronojõ weewũ. Bũcũrã wa'arã, wĩ'marã weesere du'ucã'wũ. Na wĩ'marã weese marĩrẽ wapamarĩ'i.

¹² Tojo weronojõ a'tocatero marĩ añurõ masĩwe'e. Ëorõ mejãrõpũ marĩ ĩ'ase weronojõ ni'i. Queoro bajuwe'e. Be'ro bajuyoropũ Õ'acũrẽ ĩ'arãsa'a. Ni'cãrõacãrẽ marĩ cã'rõacã masĩ'i. Be'ro cũ marĩrẽ masĩrõnojõta masĩpe'ocã'rãsa'a.

¹³ A'tiro nicãrẽ ëjõpeose, e'catiyuse, ma'ise ni'i. A'te i'tiaro pe'tisome. Ma'ise pe'e apeye nemorõ añuyũ'rũnũ'cã'a.

14

Āpērā ye ucūsere tū'otimirā ucūrā, a'tiro weeroua'a nise ni'i

¹ Āpērārē ma'isere wācūyū'rūnū'cāña. Tojo nicā Ō'acū Espiritu Santu me'rā weetamumasīse ūaya. Āpērā yere masītimirā ucūmasīse Espiritu Santu o'ose ni'i. Ō'acū yere wereturiamasīse quē'rā cū o'oseta ni'i. Cū o'osere wereturiamasīse ūaripejayū'rūnū'cāña.

² No'o āpērā ye ucūsere masītimigū ucūgūnojō Ō'acū dia'cūrē ucūsami. Masārē ucūtisami. Cū ucūsere tū'otisama. Espiritu Santu tutuaro me'rā masīno'ña marīse ucūsami.

³ Ō'acū yere wereturiase pe'e masārē ucūse ni'i. Tere wererā, marī āpērārē Ō'acūrē nemorō ējōpeocā wee'e. Na e'caticā, wācūtutuacā wee'e.

⁴ No'o āpērā yere masītimigū ucūgūnojō cū se'saro Ō'acūrē nemorō ējōpeowā'cāgū weesami. Ō'acū ye quetire wereturiagu pe'e āpērā Jesucristore ējōpeorā nerēwuarī curuacjārārē nemorō ējōpeocā weenemosami.

⁵ Mūsā āpērā yere masītimirā, nipe'tirā ucūmasīcā ūami'i. Te yū'rūoro Ō'acū yere wereturiamasīse pe'ere ūasāyū'rūnū'cāmi'i. Wereturiamasīgū pe'e apī āpērā yere masītimigū ucūgū nemorō wapatimi. Ni'cū āpērā yere masītimigū, ucūsami. Be'ro cū ucū'quere "A'tiro nisī'rīrō weepū", ni wereturiacā, añu nisa'a. Tojo werēgū, nipe'tirā Jesucristore ējōpeori curuacjārārē nemorō ējōpeocā weesami.

⁶ A'tiro ni'i. Yū'ū mūsā tiropū wa'agū, āpērā yere ucūgū, weetamutibosa'a. Ō'acū yū'ūre masīse o'osere bu'égū pūrīcā, weetamubosa'a. Mūsārē Ō'acū wereduti'quere wereturiagu quē'rā, weetamubosa'a. Tojo nicā mūsārē apeyere bu'enemogū, weetamubosa'a.

⁷ Ni'cā queose būsuse cjasere o'oña'gūti. Wēowū no'o ūaro putima'acā, ñe'enojō basase nisari, nita basiowe'e. Būapūtērō no'o ūaro būapūtēcā, ñe'enojō basase nisari, nita basiowe'e.

⁸ Surara a'mewējērā wa'arā, na putipjare queoro putiticā, na yere apoyutisama.

⁹ Marī quē'rā tojota nisa'a. Marī queoro ucūtīcā, de'ro nirō weesari, nita basiowe'e. Mejō waro ucūma'acā'bosa'a.

¹⁰ "A'ti nucūcāpūre pejetīacā ucūse ni'i", nita basiowe'e. Nipe'tise te ucūsenūcū tū'ota basio'o.

¹¹ Yū'ū āpērā ucūsere tū'otigū, aperocjū weronjō ni'i. Yū'ū apīrē ucūcā, cū quē'rā tū'otigū, apesecjū weronjō nisami.

¹² Tojota ni'i mūsā quē'rārē. Mūsā Espiritu Santu tutuaro me'rā weemasīse o'osere ūa'a. Tere ūarā, a'tere ūaripejayū'rūnū'cāña. Jesucristore ējōpeori curuacjārārē nemorō añurō ējōpeocā weemasīse pe'ere ūaripejayū'rūnū'cāña.

¹³ Tojo weerā no'o āpērā yere masītimigū ucūgūnojō te ucūsere wereturiamasīacjū Ō'acūrē sērīato.

¹⁴ Marī āpērā ye ucūsere tū'otimirā ñubuerā, Espiritu Santu weetamuse me'rā ñubue'e. Tojo weemirā, "A'tiro nirā wee'e", nīmasītisa'a. Tojo weerā āpērārē weetamutibosa'a.

¹⁵ Marī ñubuerā, a'te pūarore weeroua'a. Āpērā yere masītimirā ucūse Espiritu Santu o'ose me'rā ñubueroua'a. Tojo nicā marī wācūse me'rā ñubueroua'a. Apeye quē'rārē Ō'acūrē basapeorā, mejārōta pūaro me'rā basapeoroua'a tja. Āpērā yere masītimirā ucūse me'rā, tojo nicā marī ucūse ūseri me'rā basaroua'a.

¹⁶ Āpērā yere masītimirā ucūse me'rā dia'cū mū'ū Ō'acūrē e'catise o'ocā, apī mū'ū ucūsere tū'otibosami. Tū'otigū, "Tojota ni'i", nitamumasītisami.

¹⁷ Mū'ū e'catise o'ocā, añu ni'i, añurō pe'e. Cū pe'ere Ō'acūrē nemorō ējōpeocā weetisa'a.

18 Āpērā yere masītimigū ucūsere yu'uta musā nipe'tirā nemorō ucūyu'rūnu'cā'a. Tojo weegu Ō'acūrē e'catise o'o'o.

19 Tojo nimigū, Jesucristore ějōpeorā nerēwuaropu musā tu'otisere ucūcā, yu'u ucūse wapamarīsa'a. Yoacā āpērā ye ucūse me'rā ucūmigū, mejō waro ucūbosa'a. Musā tu'otibosa'a. Cā'rōacā nimicā, masā tu'ota basiose me'rā ucūcā pe'ere, tetā musārē añu ni'i.

20 Acawererā, Jesucristore ějōpeorārē musārē weregūti. Wī'marā tu'omasītima. Na weronojō wācūtīcā'ña. Bucurā weronojō wācūsetiya. Wī'marā ña'arō weesetitirā weronojō wācūña.

21 Ō'acū ye queti ojāca pūrīpu a'tiro ojano'wū: “Marī wioḡu Ō'acū a'tiro nicu niwī: ‘Ějōpeotise bu'iri yu'u a'ti di'tacjārārē apemasā ye me'rā ucūḡūti. Tojo weemicā, te me'rā quē'rārē ějōpeosome’, nicu niwī.”

22 Tojo weegu Ō'acū masārē apemasā ye me'rā weregū, masā ějōpeotisere, cārē yu'rūnu'cāsere ĩ'osami. Āpērā cūrē ějōpeorā pe'ere cū ye queti wererā me'rā yu'are ějōpeorā nima nisere ĩ'osami.

23 Musā nipe'tirā nerēwuaropu apemasā yere tu'omasītimirā ucūcā, Jesucristore ějōpeotirā sājābosama. Na sājājarā, musā ucūsere masītirā, “Maatirā weema”, nibosama.

24 Musā nipe'tirā Ō'acū were'quere wereturiacā pe'ema, a'tiro weebosama. Jesucristore ějōpeotigū musā weesere ĩ'agū, “Yu'u ña'agū nisa'a”, ni tu'oña'bosami.

25 Cū ña'arō wee'quere wācūejagūsamī. Tojo weegu Ō'acūrē ějōpeoḡu ejaque'agūsamī. “Ō'acū diacjūta na me'rā nīmī”, nigūsamī.

Musā weesere wioḡesase me'rā weeya nise ni'i

26 Acawererā, musā weesetise a'tiro ni'i. Musā nerērā, āpērā Ō'acūrē basapeosama. Āpērā Ō'acū cjasere bu'esama. Āpērā Ō'acū masīcā wee'quere wereturiasama. Āpērā, āpērā ye ucūsere tu'otimirā, ucūsama. Na ucūsere āpērā o na basu wereturiasama. Te me'rā nipe'tirā Jesucristore ějōpeori curuacjārārē a'merī Ō'acūrē ějōpeonemocā weeya.

27 Āpērā ye ucūsere tu'otimirā ucūrī masā pūarā o i'tiarāta ucūato. Ni'cū ucūmū'tā, be'ro apī ucūato. Na ucūsere apī wereturiato.

28 Musā nerēwuaropu wereturiagu marīcā, ucūtiyu'rūocā'to. Na se'saro wācūsepū Ō'acūrē ucūato.

29 Ō'acū weredutisere wereturiari masā quē'rā pūarā o i'tiarāta wereato. Āpērā na weresere beseato. “¿Diacjūta niti?” niato.

30 Ni'cū ucūrī cura Ō'acū apī topu dujigūre wereduticā, ucūmū'tā'cu di'tamarīato.

31 Musā nipe'tirā Ō'acū wereduti'quere wereturiamasī'i. Tojo weerā ni'cū weremū'tā, apī, apī wereturiawā'cāña. Tojo weecā, nipe'tirā masīrāsama. Nipe'tirā wācūtutuarāsama.

32 Musā Ō'acū weredutisere wereturiarā, no'o šaro ucūma'aticā'ña. Wācūyu, “A'teta masārē werecā, añutu'sa'a”, ni wereya. Āpērā ucūrī curare ucūtīcā'ña.

33 Ō'acū queoro weecā šami. No'o šaro weesere šatimi.

Nipe'tirā Jesucristore ějōpeorā nerērā, a'tiro weewūama.

34 Musā nerērī curare numia ucūtiyu'rūocā'to. Narē ucūdutitīcā'ña. Ucūrōnojō o'orā, Ō'acū ye queti ojāca pūrīpu duti'caronojōta añurō yu'tiatio.

35 Na tu'oti'quere masīrīrīrā, wī'īpu na marāpūsamūarē sērītiña'to. Numia Jesucristore ějōpeorā nerēwuaropu ucūcā, tu'sawe'e.

36 Musārē masīrōša'a. Ō'acū ye queti musā me'rā nu'cātīcaro niwū. Musā se'saro tere ějōpeorā niwe'e.

³⁷ No'o "Yũ'u Õ'acũ yere wereturiamasĩ'i, Espĩritu Santu wãcũse o'ose me'rã ucũ'u" nigũnojõ yũ'u ojasere "Marĩ wiogũ dutise ni'ĩ", nigũsami.

³⁸ Yũ'u oja'quere ãjõpeotigure musã quẽ'rã cãrẽ ãjõpeoticã'ña.

³⁹ Acawererã, Õ'acũ yere wereturiamasĩsere uaya. Æpẽrãrẽ apemasã yere tu'otimirã na ucũcã, cã'mota'aticã'ña.

⁴⁰ Nipe'tise musã weesere no'o uaro weema'aticã'ña. Wiopesase me'rã weeya.

15

Jesucristo masã'que ni'i

¹ Acawererã, yũ'u musãrẽ todũporopũ bu'e'que Jesucristo masãrẽ yũ'ruose quetire ni'cãrõacã wãcũcã u'a. Musã tere tu'orã, ãjõpeowũ. A'tiro nicã quẽ'rãrẽ ãjõpeonu'cũ'u.

² Õ'acũ te añuse queti me'rã musãrẽ ãjõpeonu'cũcã weegũ weemi. Musãrẽ te queti yũ'u were'quere ãjõpeonu'cũcã, yũ'ruogusami. Queoro musã ãjõpeocã, tojo weegusami. Musã bu'ipũ dia'cũ ãjõpeorã, yũ'ruono'some.

³ Yũ'ure bu'e'quere musãrẽ wereturiauwũ. Te apeye yũ'ruoro niyu'rũnu'cãse a'tiro niwã. Õ'acũ ye queti ojãca pũrĩpũ oja'caronojõta Cristo marĩ ña'arõ wee'quere cõ'asĩ'rĩgũ, wẽrĩbosacũ niwĩ.

⁴ Cũ wẽrĩca be'ro cãrẽ yaacãrã niwã. Be'ro Õ'acũ ye queti ojãca pũrĩpũ oja'caronojõta i'tia numũ be'ro Õ'acũ cãrẽ masõcũ niwĩ.

⁵ Tojo wéeca be'ro cũ Pedroe, ãpẽrã cũ besecũú'cãrãrẽ bajuacũ niwĩ.

⁶ Be'ro ni'cãti pãjãrã quinientos yũ'ruoro cãrẽ ãjõpeorãrẽ bajuacũ niwĩ. Pãjãrã cãrẽ ĩ'a'cãrã catisama yujupũ. Æpẽrã wẽrĩatojacãrã niwã.

⁷ Be'ro Santiagore bajuacũ niwĩ. To be'ro nipe'tirã cũ besecũú'cãrãrẽ bajuacũ niwĩ.

⁸ Be'ro nipe'tirã cãrẽ ĩ'ãca be'ropũ yũ'ure bajuawĩ. Na be'rocjũ yapatiguacãpũ bajua'cũ weronojõ nimigũ, cãrẽ ãjõpeosirutu'u.

⁹ Yũ'u nipe'tirã ãpẽrã Jesucristo besecũú'cãrã docapũ ni'i. Yũ'ure ne cãrõ "Jesucristo besecũú'cũ nimi", niticã'rõu'a. Yũ'u Jesucristore ãjõpeori curuacjãrãrẽ ña'arõ wee'que bu'iri, tojo ni'i.

¹⁰ Tojo nimigũ, Õ'acũ yũ'ure añurõ weeyucã, Jesucristo besecũú'cũ ni'i. Yũ'ure mejõ waro añurõ weegũ weetimi. Yũ'u nipe'tirã ãpẽrã yũ'ruoro da'ra'a. Yũ'u se'saro tojo weewe'e. Õ'acũ yũ'ure añurõ wéegũ, yũ'u me'rã ninu'cũmi. Yũ'ure weetamumi.

¹¹ Yũ'u bu'ese, tojo nicã ãpẽrã cũ besecũú'cãrã na bu'ese ni'cãrõnojõ ni'i. Jesucristo wẽrĩ masã'que queti ãsã bu'ese ni'i. A'tereta musã ãjõpeowũ.

Wẽrĩ'cãrã na masãmujãatje ni'i

¹² Æsã Cristo wẽrĩ masã'que quetire bu'ewũ. Tere bu'emicã, ¿de'ro weerã musã ni'cãrẽrã "Wẽrĩ'cãrã masãtima", nisari?

¹³ "Wẽrĩ'cãrã masãtima" nicãma, Cristo quẽ'rã masãtibopĩ.

¹⁴ Cũ masãticãma, ãsã bu'ese wapamarĩbopã. Musã ãjõpeose quẽ'rã wapamarĩbopã.

¹⁵ Õ'acũ Cristore masõcũ niwĩ nise quetire werewũ. Musã "Wẽrĩ'cãrã masãtima" nicã, ãsã te quetire wererã, nisoorã weebosa'a. Diacjũta wẽrĩ'cãrã masãticãma, Õ'acũ Cristore masõtibopĩ.

¹⁶ A'tiro ni'i. Wẽrĩ'cãrã masãticãma, Cristo quẽ'rã masãtibopĩ.

¹⁷ Cãrẽ masõticã, musã ãjõpeose wapamarĩbosa'a. Todũporo musã ña'arõ wee'quere mejãrõta acobocono'tirã nibosa'a.

¹⁸ Jesucristore cũ pacũ masõticãma, cãrẽ ãjõpeorã wẽrĩrã, cãrẽ ãjõpeotirã weronojõ pecame'epũ wa'abosama.

19 “Wērī'cārā masāsoma” nise diacjũ nicāma, marī “Masārāsama” nīrā, marīta āpērā yu'rũoro pajasecũorā waro nibosa'a. Mejõ waro ějõpeoma'abosa'a.

20 “Wērī'cārā masātima” nise diacjũ niwe'e. “Cristo masācũ niwī” nise pe'e diacjũ ni'i. Cristo āpērā nipe'tirā wērī'cārā dũporo masāmu'tācũ niwī. Marī quē'rā wērī'cārāpũ masārāsa'a.

21 A'tiro ni'i. Ne warocjũpũ Adā ña'arõ weenũ'cā'que bu'iri marī nipe'tirā wērī'dijarāsa'a. Be'ro Cristo añurõ weese bu'iri wērī'cārāpũ nimirā, masāmũjāarāsa'a tja.

22 Marī nipe'tirā Adā pō'rā nise ye bu'iri wērī'rāsa'a. Cristo yarā nīrā pe'e marī cūrē ějõpeorā, catinu'cūrāsa'a.

23 Marī masārā, queoro masārāsa'a. Cristo masāmu'tātojacũ niwī. Be'ro cũ apaturi a'ticā, marī cũ yarā masārāsa'a.

24 Tojo wa'acā, a'ti umũco pe'tia wa'arosa'a. Titare Cristo nipe'tirā wiorā tutuarārē, bajutirārē, bajurārē cõ'ape'ocũsami. Cũ tojo weetu'ajaca be'ro cũ pacũre cũ nipe'tirā wioꝑũ nisere wiagũsami.

25 Tojo wiase dũporo Ō'acũ Cristore ĩ'atu'tirārē docaque'acā weegũsami. Tojo weegu Cristo nipe'tirā bu'ipũ tojagũsami.

26 Cristore ĩ'atu'tirārē docaque'acā wéeca be'ro wērīse quē'rā marīrõsa'a.

27 Ō'acũ cũ ye queti ojāca pũrĩpũ nīrõnojõta nipe'tisere, nipe'tirārē Cristo docapũ tojacā weecũ niwī. Tojo nīrõ, “Ō'acũ Cristo docapũ nimi”, nīrõ mejēta wee'e. Ō'acũta nipe'tisere, nipe'tirārē Cristo docapũ tojacā weecũ niwī.

28 Ō'acũ tojo tojacā wéeca be'ro Cristo Ō'acũ macũ, cũ basu cũ pacũ doca tojagũsami. Tojo weegu Ō'acũ nipe'tise, nipe'tirā wioꝑũ nigũsami.

29 Apeyere āpērā a'tiro weesama. Wērī'cārā ye wapa wāmeyebosadutisama. “Wērī'cārā masātisama” nicāma, tojo weeno'ña marībosa'a.

30 Apeyere, ũsā bu'ese bu'iri nipe'tise numũrī āpērā ña'arõ weesī'rīma. Tojo wiose wa'teropũ nimirā, wērī'cārā masā'tjere wācūrā, bu'enu'cũ'u.

31 Diacjũta yu'ũ musā marī wioꝑũ Jesucristore ějõpeose ye bu'iri e'cati'i. A'te quē'rā diacjũta ni'i. Nipe'tise numũrī “Masā yu'ũre wějērāsama”, ni tũ'oña'a.

32 Yu'ũ Jesucristo ye quetire werese bu'iri Éfesocjārā yu'ũre wa'icūrā yaiwa weronojõ ña'arõ weewā. “Wērī'cārā masāsoma” nicā, mejõ waro na weesere pi'etibopā. “Wērī'cārā masāsoma” nise diacjũ nicāma, marī quē'rā āpērā ucũwũaronojõ ucũbosa'a. A'tiro nibosa'a: “Te'a ba'arā, te'a sī'rīrā. Maata wērīdojarāsa'a. Marī wērīati dũporo weewe'orā”, nibosa'a.

33 Āpērā masārē mejēcā ějõpeoduticā, ějõpeoticā'ña. Masā ucũwũase a'tiro ni'i: “Ña'arā me'rā ba'paticā, añurõ weese dojosa'a.”

34 Tojo weerā tũ'omasīña. Musā todũporo ní'caronojõ wiopesase me'rā queoro weeya tja. Ña'arõ weeticā'ña. Nī'cārērā Ō'acūrē masīwe'e. Musārē bopoyadutigu tojo ni'i.

Wērī'cārā masāmũjāatjere werenemose ni'i

35 Apetero ni'cũ “Wērī'cārā masātima” nisere ějõpeogũ, a'tiro sērītiña'bosami: “Wērī'cārā ¿de'ro wee masāta basiobosari? Na masārā, ¿de'ro bajuri upũ cũorāsari?”

36 Cũ tojo sērītiña'ma'acā'bosami. Marī otese peri otecā, te peri pī'rīatji dũporo boadijasa'a.

37 Marī pī'rīdutarā pī'rīmũjā'cũ mejētare ote'e. Te peri pe'ere trigo o no'o otese nisere pī'rīdutarā ote'e.

38 Be'ro Ō'acũ cũ u'a'caronojõ pī'rīcā weesami. No'o de'ro bajuse dũca ní'que tenojõta tja pī'rīcā weesami.

³⁹ Nipe'tirā catisere cuorā ni'cārōnojō bajurā nitima. Masā ye upu wa'icurā ya upu weronjō bajuwe'e. Mirīcūa ya upu quē'rā mejēcā baju'u. Wa'i quē'rā mejēcā uputima.

⁴⁰ A'te ducawatiro weronjō u'musecjārā quē'rā mejēcā uputima. A'ti di'tacjārā mejēcā uputima. U'musepu nirā añubutiari upu cuoma. A'ti nucūcāpu nirā quē'rā tojota cuoma. U'musecjārā, a'ti nucūcācjārā weronjō nitima.

⁴¹ Mujīpū umucocjū ñamicjū weronjō, tojo nicā ñocōa weronjō bo'reyutimi. Ñocōa quē'rā ni'cārōnojō bo'reyutisama.

⁴² Ā'rā nipe'tirā weronjō wērī'cārā masācā, tojo wa'arosa'a. Wērī'cārārē yaacā, na upu boarosa'a. Be'ro ape upu pe'titiatji upu masōno'rōsa'a. Masōca be'ro apaturi wērīnemosome.

⁴³ Marī mejō nirī upure yaa'a. Masārōpua tja ape upu añubutiari upu nirōsa'a. Marī tutuatiri upure yaacō'a'a. Masāca be'ropure ape upu tutuari upu nirōsa'a.

⁴⁴ Marī a'ti upure yaacō'a'a. Masāca be'ro u'muse cja upu pe'titiatji upu nirōsa'a. Tojo weerā masīno'o. Marī a'ti upure cuorā, ape upu pe'titiatji upure cuorāsa'a.

⁴⁵ Ō'acū ye queti ojāca pūrīpu a'tiro ojano'o: "Ō'acū cū weemu'tā'cu Adārē catisere o'ocu niwī." Cū be'rocjū Jesucristo pe'e catise pe'titise warore o'ogu nimi.

⁴⁶ A'ti upu cjase catise marī cuomu'tāse ni'i. Apeye catise be'ro cjase ni'i. Te u'muse cja upu cjase pe'titiatje ni'i.

⁴⁷ A'ti nucūcāpure masū nimu'tā'cu di'ta me'rā yeeno'cu niwī. Cū be'rocjū Cristo u'musecjū nimi.

⁴⁸ A'ti di'tacjārā ne warocjū di'ta me'rā weeno'cu weronjō uputima. Jesucristore ējōpeorā pe'e u'musepu wa'ajā u'musecjū weronjō uputima.

⁴⁹ Adā di'ta me'rā yeeno'cu niwī. Marī cū weronjō uputi'i. Mejārōta be'ropu u'musecjū Cristo weronjō uputirāsa'a.

⁵⁰ Acawererā, a'tiro ni'i. Marīrē a'ti upu me'rā u'musepu wa'ata basiowe'e. Boadijatji upu ni'i. Ti upu ninu'cūmasītisa'a.

⁵¹⁻⁵² Apeye quē'rā toduporo masīno'ña marī'quere wereguti. Nipe'tirā wērīsome. Jesucristo a'tiri cura Ō'acūrē wereco'tegu u'musecjū Ō'acū yaro coronetare putigusami. Tojo wa'acā, umañarō cārīwā'cāmajārā weronjō marī nipe'tirā Jesucristore ējōpeorā ape upu ducayurāsa'a. Wērī'cārā ape upu pe'titiatji upu me'rā masārāsama. Catirā quē'rā mejārōta ducayurāsama.

⁵³ Marī ya upu boawuari upu pe'titiatji upu wa'arosa'a. Ducayu, catinu'cūcā'rōsa'a.

⁵⁴⁻⁵⁵ Marī pe'titiatji upu ducayucā, Ō'acū ye queti ojāca pūrīpu nīrōnojōta wa'arosa'a. A'tiro ni ojano'o: "Marī wērīsere docaque'acā weetoja'a. Ne apaturi wērīnemosome majā. Wērīrā pi'etisere tu'oña'some."

⁵⁶ Marī ña'arō weese bu'iri wērīrī masā ni'i. Te marī ña'arō weesere Ō'acū Moisére dutise cūu'que me'rā masīno'o. Ña'arō wéerā, marī pecame'epu wa'abopā.

⁵⁷ Tere cā'mota'agu, Ō'acū pe'e a'tiro weecu niwī. Marī wiogu Jesucristo me'rā pecame'epu wa'abo'cārārē yu'rucocū niwī. Tojo weerā Ō'acūrē e'catise o'orā.

⁵⁸ Acawererā, a'tere wācūrā, ējōpeonu'cūcā'ña. Marī wiogu yere siape me'rā nemorō weenemoña. Musā masī'i. Cū yere wéerā, tojowaro weebutiārā weewe'e. Wapati'i.

16

Corintocjārā Jerusalēpu nirārē niyeru o'orātirā sērīneose ni'i

¹ Musā Jesucristore ējōpeorārē niyeru sērīneosema yu'u Galaciacjārārē duti'caronjōta weeya. A'tiro niwā:

2 “Soorinamurē nimu'tārī nūmu semanarīnucū musā wapata'aro ejatuario apesepu nurōña.” Musā tojo weeyurā, yu'u etari curapu o'osī'rīrā da'rama'acūñasome.

3 Yu'u musā tiropu etagu, musā beserārē Jerusalēpu o'óguti. Narē o'ógu, yu'u ojaca pūrīpūre “Ā'rā nima Corintocjārā bese'cārā”, ni ojaguti. Na me'rā ti pūrīrē, tojo nicā niyerure Jerusalēcjārā Jesucristore ějōpeorārē o'óguti.

4 “Yu'ure wa'aroua'a” nicāma, na yu'u me'rā wa'arāsama.

Pablo Corintopu cū wa'atjere apoyuse ni'i

5 Yu'u topu wa'agu, Macedonia di'tapu yu'rūagusa'a. To yu'rua, musā tiropu etagusa'a.

6 Apetero weegu musā me'rā yoacā nigūsa'a. Nipe'tiro pu'ecu nígū, nipe'ocūsa'a. Be'ro, musā apero no'o yu'u wa'asī'rīgū wa'atjere weetamumasīrāsa'a.

7 Yu'u musārē mejō waro ī'ayurūwā'cāsī'rītisa'a. Marī wioḡu Jesucristo uacā, musā tiropūre yoacā tojasī'rīsa'a.

8 Pentecosté bosenamū nicā a'to Éfesopu nínigūti yujupu.

9 A'tore peje da'rasede ni'i. Pājārā marī wioḡu ye quetire tū'osī'rīma. Tere cā'mota'asī'rīrā quē'rā pājārā nima.

10 Timoteo musā tiropu etacā, cūrē weetamuña. Tojo weecā, cū wācūque'tiro marīrō, bujawetiro marīrō nigūsamī. Cū yu'u weronojō marī wioḡu yere da'rami.

11 Tojo weerā musā cūrē mejō waro ī'acō'aticā'ña. Cū a'topu a'tiatjere weetamuña. Tojo weecā, cū e'catise me'rā yu'u tiropu a'tigūsamī. Yu'u āpērā Jesucristore ějōpeorā me'rā cūrē yucueḡu wee'e.

12 Apoloma yu'u uputu waro musā tiropu ī'agū wa'adutimiwū. Cūrē marī acawererā me'rā wa'adutimiwū. Cū ni'cārōacārē wa'asī'rītīmī. Cūrē wa'ata basiocā, be'ro wa'agusamī.

Pablo Corintocjārārē añudutituo'que ni'i

13 Musā añurō tū'omasīña. ějōpeodu'uticā'ña. Ne uiro marīrō niña. Tojo nīrā, Ō'acū tutuase me'rā niña.

14 Āpērārē ma'inu'cūcā'ña.

15 Nī'cārōacārē, acawererā, a'tere musārē weresī'rīsa'a. Estéfanas ya wi'icjārāta niwā Acayapūre āpērā dūporo Jesucristore ějōpeomū'tā'cārā. Na Jesucristore ějōpeorārē uputu waro weetamuma.

16 Na weronojō weesetirānojojōrē na dutisere yu'tiya. Tojo nicā nipe'tirā Cristo yere da'rarā na dutisere weeya.

17 Musā me'rācjārā Estéfanas, Fortunato, Acaico a'topu ejacā, pūrō e'catiḡu. Na musā yu'ure weetamubo'quere weema.

18 Yu'ure ejerisājācā weewā. Musā quē'rārē tojota weerāsama. Tojo weerārē “Añurō weerā weema”, nīrōña'a.

19 Asia di'tacjārā Jesucristore ějōpeori curuacjārā musārē añudutima. Aquila, Priscila, na ya wi'ipū nerēwuarā quē'rā Jesucristore ějōpeorā nitjārā, pūrō añudutio'oma.

20 Nipe'tirā Jesucristore ějōpeorā musārē añudutima. Musā e'catise me'rā a'merī añudutiya.

21 A'te nituose daripūre musārē añudutigu yu'u basuta oja'a.

22 No'o marī wioḡu Jesucristore ma'itigūre ña'arō wa'ato. “Ēsā wioḡu, quero a'tibaque'oya.”

23 Jesucristo marī wioḡu musārē añurō weeato.

24 Marī nipe'tirā Jesucristo yarā ni'i. Tojo weegu musārē uputu ma'i'i. Tojota wa'ato. Tocā'rōta oja'a.

Pablo

Pablo Corintocjārārē ape pūrī ojanemo'que ni'i

A'ti pūrī a'tiro weero ojano'pā nise ni'i

Pablo nimə'tārī pūrī Corintocjārārē ojāca be'ro Éfesopəta tojacā'cə niwī yujupə. Topə nígū, Corintopəre ña'arō wa'a'que quetire miiejacārā niwā. Tere tə'ogə, Pablo na tiropə maata wa'asī'rīcə niwī. Tojo wa'asī'rīmīgū, wa'aticə niwī. Macedonia di'ta pe'e wa'acə niwī. Tojo weegə a'ti pūrīrē Macedonia di'tapə nígū, ojacə niwī. Tito wāmetigə a'ti pūrīrē miacə niwī. Tojo nicā āpērā cūrē ba'patiwā'cācārā niwā.

Pablo narē a'tere ojacə niwī. Jesucristo ye quetire werēcusiagə cū ña'arō yu'rəsere ojacə niwī. Tojo nicā pajasecəorārē niyeru sērībosasere ojacə niwī. Apeye, cū bu'esere ĩ'atu'tirā ye cjasere ojacə niwī.

Pablo Corintocjārārē oja'que ni'i

¹ Yu'ə Pablo, Timoteo me'rā mūsārē añuduti'i. Ō'acū ɥarənojōta Jesucristo yu'əre cū ye quetire weredutigə cūucə niwī. Yu'ə a'ti pūrīrē mūsārē Ō'acū yarā Corintopə nirārē oja'a. Tojo nicā nipe'tirā Ō'acū yarā Acaya di'tapə nirārē oja'a.

² Mūsārē Ō'acū marī pacə, tojo nicā Jesucristo marī wiogə añurō weeato. Tojo nicā mūsārē ejerisājācā weeato.

Pablo cū pi'etise queti ni'i

³ Ō'acū marī wiogə Jesucristo pacure e'catise o'orā. Cūta marīrē pajaña'mi. Marīrē wācūtutuacā weenu'cūmi.

⁴ Pi'etisetirinəcū Ō'acū marīrē wācūtutuacā weemi. Tojo weerā marī quē'rā pi'etirārē wācūtutuacā weemasī'i. Marīrē Ō'acū wācūtutuacā wee'carənojōta narē weemasī'i.

⁵ Jesucristo yere wererā, pi'etino'o. Cristo pūrō pi'eti'quere pi'etitamu'u. Cū me'rāta, cū weetamuse me'rā nemorō wācūtutua'a.

⁶ ʒsā pi'etirā, mūsārē wācūtutuacā ɥarā, mūsā yu'rəweticā ɥarā, tojo pi'eti'i. Ō'acū ʒsārē wācūtutuasere o'omi. Tojo weerā ʒsā quē'rā mūsārē wācūtutuacā wee'e. ʒsā pi'etironojō pi'etirāsa'a. Tojo wa'acā, Ō'acū mūsārē wācūtutuacā weegəsami.

⁷ ʒsā werənojō pi'eticā, Ō'acū mūsārē wācūtutuacā weegəsami. Tojo weerā ʒsā mūsā añurō weeatjere masīyutoja'a.

⁸ Acawererā, ʒsārē Asiapə wa'a'quere masīcā ɥasa'a. ʒsā topure ɥpətə waro pi'etiwə. A'tiro wācūmiwū: “Ne pōtēosome. Wērīrāsa'a”, nimiwū.

⁹ “ʒsārē wējēcō'arāsama”, ni wācūmiwū. ʒsā ne tutuatiwə. Tojo wa'a'que añu niwū. Te me'rā a'tiro wācūwū. “ʒsā basu ne weetamumasītisa'a. Ō'acū ni'cūta ʒsārē weetamumasīmi”, ni wācūwū. Cūta wērī'cārəpəre masōgū nimi.

¹⁰ “Ō'acū ʒsārē na wējēbo'cārārē yu'rəowī. Ni'cārōacārē yu'rəonu'cūcā'mi. Be'ropə quē'rārē ʒsārē yu'rəonu'cūcəsami”, ni ējōpeo'o.

¹¹ Ō'acūrē mūsā ʒsārē sērībosanu'cūcā, tojo weegəsami. Pājārā ʒsārē sērībosacā, Ō'acū añurō ʒsārē weetamugəsami. Cū tojo weecā ĩ'arā, pājārā e'catise o'orāsama.

Pablo Corintopə wa'asī'rīmi'que ni'i

¹² Apeyere ʒsā pūrō e'cati'i. ʒsā a'ti nucūcəpəre weesooro marīrō añurō weesetiwə. Mūsā wa'teropə quē'rārē tojota weewə. Tojo weerā ʒsā bu'iri marīrā añurō tə'oña'a. ʒsā basu ʒsā masīse me'rā weetiwə. Ō'acū weetamuse me'rā weewə.

¹³ Mūsārē ojarā, tə'ota basiose dia'cūrē oja'a. Mūsā tere añurō masīcā ɥa'a.

14 Cã'rõ masĩtoja'a, masĩrã pe'e. Musã añurõ masĩpe'orã, marĩ wiogu Jesú apaturi a'ticã, "Ûsãrẽ diacjũta nipã", nirãsa'a. Ûsã musãrẽ "Añurõ weesetima" nĩrõnojõta musã quẽ'rã Ûsãrẽ añurõ wãcũrãsa'a.

15-16 "Tojo añurõ wa'arosa'a" ni wãcũgũ, Macedoniapũ wa'agu, musã tiropũ ï'amũ'tãgũ wa'asĩ'rĩmiwũ. "Be'ro ï'amajãmitojatiguti tja", nimiwũ. Puati musã tiropũ ï'agũ wa'asĩ'rĩmiwũ. Musã e'caticã uagu, tojo weesĩ'rĩmiwũ. "Yũ'u tojo weecã, Judea di'tapũ wa'atjere weetamurãsama" ni wãcũgũ, tojo weesĩ'rĩmiwũ.

17 Yũ'u topũ wa'aticã ï'arã, "Wiopesase marĩrõ weema'acã'pĩ", ¿niti? "Cũ no'o uaro weema'agũnojõ nimi", ¿nisari? "Wa'aguti' nĩ'cũ nimigũ, a'titiapĩ", ¿niti? "Na'irõ dũcayumũjãsamĩ", ¿ni wãcũti?

18 Niwe'e. Õ'acũ Ûsã weesere "Diacjũta ni'ĩ", nisami. Tojo weerã Ûsã ne ni'cãti no'o uaro dũcayu, ucũma'awe'e.

19 Ûsã Jesucristo Õ'acũ macũ ucũ'caronojõta ucũ'u. Cũ ne ni'cãti "Weeguti, weesome", niticũ niwĩ. Nipe'tise cũ "Weeguti" nĩ'caronojõta weemi. Ûsã ï'tiarã, Silvano, Timoteo, yũ'u, cũ ye quetire musãrẽ bu'ewũ. Nipe'tise cũ ucũse diacjũ ni'ĩ.

20 A'tiro ni'ĩ. Õ'acũ todũporopũre masãrẽ "Añurõ weeguti", nicũ niwĩ. Nipe'tise cũ tojo nĩ'que Jesucristo cũ a'tise me'rã, cũ wẽrĩ'que me'rã queoro wa'awũ. Tojo wa'acã ï'arã, marĩ Õ'acũrẽ "Tojota ni'ĩ", ni e'catipeo'o.

21 Õ'acũta marĩrẽ Cristore ãjõpeonu'cũcã weemi. Cũta marĩrẽ cũ yarã wa'adutigũ besecũ niwĩ.

22 Marĩrẽ cũ yarã wa'acã weecũ niwĩ. Cũ yarã ni'ĩ nisere ï'osĩ'rĩgũ Espĩritu Santure o'ócũ niwĩ. Espĩritu Santu marĩ me'rã nĩgũ, cũta Õ'acũ marĩrẽ yũ'rũoatjere masĩcã weemi.

23 Yũ'u Corintopũre wa'asĩ'rĩmigũ, wa'atiwũ. Õ'acũ yũ'u tojo wee'quere masĩsamĩ. Yũ'u musãrẽ tu'tibosa'a nĩgũ, ma'ĩgũ wa'atiwũ.

24 Musã ãjõpeosere "A'tiro pe'e u'a'a", nĩgũ mejẽta wee'e. Musã añurõ ãjõpeo'o. Musãrẽ añurõ e'catise me'rã nĩsetiatio nĩgũ tojo weetamusĩ'rĩ'ĩ.

2

1 Yũ'u todũporopũre musãrẽ bujaweticã weewũ. Tojo weegu apaturi tja musãrẽ bujaweticã weesĩ'rĩtigũ, wa'atiwũ.

2 Yũ'u musãrẽ bujaweticã weecã, ¿noa yũ'ure e'caticã weebosari? Musã dia'cũ yũ'ure tojo wee'e. Musã bujaweticã, basiotibosa'a.

3 Tojo weegu yũ'u musãrẽ ojawũ. Yũ'u topũ wa'acã, e'caticã weeboronojõ o'orã, yũ'ure bujaweticã weebopã. Yũ'u a'tiro tũ'oña'a. Yũ'u e'caticã, musã quẽ'rã e'catibopã.

4 Yũ'u ojamũ'tãca pũrĩrẽ ojagũ, pũrõ wãcũque'ti, utiwũ. Musãrẽ bujawetiatio nĩgũ mejẽta ojawũ. Yũ'u musãrẽ ma'iyũ'rũ'u. Musãrẽ tere masĩdutigu ojawũ.

Ña'arõ wee'cũre acobojoduti'que ni'ĩ

5 Ni'cũ ña'arõ weeri masũ marĩrẽ bujaweticã weecũ niwĩ. Yũ'u dia'cũrẽ tojo weetiwi. Musã quẽ'rã mejãrõta weeno'cãrã niwũ. Marĩ nipe'tirã tojo weeno'cãrã niwũ, weeno'rã pe'e. Yũ'u a'tere tojo ucũgũ, upũtu waro nibutiagu mejẽta wee'e.

6 Musã pãjãrã ña'arõ weeri masũrẽ bu'iri da'retoja'a.

7 Tojo weerã ni'cãrõacã musã cãrẽ acobojoya. Cãrẽ wãcũtutuacã weeya. Tojo weeticã, cũ bujawetiyũ'rũabosami.

8 Tojo weegu musãrẽ cãrẽ ma'iduti'ĩ tja.

9 Yũ'u musãrẽ todũporopũre ojawũ. "¿Te yũ'u duti'quere queorota weemitina?" ni masĩsĩ'rĩgũ ojawũ.

¹⁰ Músã no'o ña'arõ weegure acobojocã, yu'u quẽ'rã cãrẽ acobojo'o. Yu'ure ña'arõ weetiwi. Músã pe'ere ña'arõ weewi. Yu'ure ña'arõ weeticã, cãrẽ acobojo'o. Músãrẽ ma'igũ, tojo wee'e. Jesucristo yu'ure “Cãrẽ diacjũta acobojomi”, ni ñasami.

¹¹ Marĩ cãrẽ acobojoticã, wãtĩ cãrẽ ña'arõ bujawetiyu'rucã weebosami. Jesucristo yere du'ucã'bosami. Marĩ wãtĩ weewuasere añurõ masĩ'i.

Pablo Troapũ wãcũque'ti'que ni'i

¹² Yu'u Troa wãmetiri macãpu Cristo ye quetire bu'egu etagu, a'tiro bocaejawũ. Jesucristo marĩ wiogu pãjãrãrẽ cũ ye quetire tu'osĩ'rĩcã weecu niwĩ.

¹³ Tojo nimicã, yu'u Tito marĩ acaweregure bocatigu, pũrõ wãcũque'tiwũ. Tojo weegu narẽ we'eriti, wa'a wa'awũ Macedonia di'tapu.

Jesucristo me'rã marĩ añurõ weemasĩ'i nise ni'i

¹⁴ Yu'u wãcũque'timigũ, Õ'acũrẽ e'catise o'o'o. Cũ marĩrẽ añurõ weenu'cũcã weemi. Marĩ Cristo yarã nicã, tojo weemi. Marĩ Cristo ye queti werese me'rã masãrẽ cãrẽ masĩcã weemi. Cãrẽ masĩse u'mutise weronojõ nipe'tiropũ se'sa'a.

¹⁵ Marĩ Jesucristo ye quetire wererã, u'mutise weronojõ nisa'a. A'tiro ni'i. Masã Õ'acũrẽ e'catise o'ocã, ope weronojõ bajuse me'rã buemorõcã, tu'sasami. A'tere weronojõ marĩ cũ ye quetire werecã ñ'agũ, tu'sasami. Te queti nipe'tirã cũ yu'rũo'cãrãrẽ se'sa wa'a'a. Tojo nicã cũ yu'rũono'ña marĩrã pecame'epũ wa'ajã quẽ'rã te ucũsere tu'ose'sa wa'ama.

¹⁶ Yu'rũono'tirã Jesucristo ye quetire wererãrẽ ñ'arã, cãrẽ ãjõpeotirã “Pecame'epũ wa'arãsa'a” nĩrã weronojõ tu'oña'sama. Õ'acũ yu'rũono'cãrã pe'e Jesucristo ye quetire wererãrẽ ñ'arã, cãrẽ ãjõpeorã “Marĩ Jesucristo me'rã ninu'cũcã'rãsa'a”, ni wãcũsama. Ne ni'cũ cũ se'saro te quetire weremasĩtimi. Õ'acũ weetamurõ me'rã pe'e weremasĩmi.

¹⁷ Pãjãrã a'tiro weema. Õ'acũ ye quetire wérerã, wapata'ase dia'cãrẽ wãcũma. Ësã na weronojõ weewe'e. Õ'acũ o'ó'cãrã Cristore da'racoterã ni'i. Tojo weerã Õ'acũ ñ'orõpũre cũ ye quetire queoro were'e.

3

Õ'acũ “Masã wiogu nigũti” niyu'que ni'i

¹ Ësã “Õ'acũ ye quetire queoro were'e” nĩrã, ùsã basu añurõ ucũrã mejẽta wee'e. Æpẽrã tojo weewuasama. Na basu añurõ ucũsama. Æpẽrãrẽ a'tiro nisama: “Ësãrẽ papera ojabosaya”, nisama. “Ñ'ãrã añurõ weerã nima”, ni apobosadutisama. “Ësã tojo weecã, ‘Añurã nima’, ni ñ'arãsama” nĩrã, tojo weedutisama. ¿Músã na weesetironojõ uati? Ësã músãrẽ “Añurã ni'i, tojo weerã ùsãrẽ papera apobosaya”, nĩrã mejẽta wee'e.

² Músã Jesucristore ãjõpeo'o. Tojo weese me'rã ùsã músãrẽ queoro bu'e'quere ñ'o'o. Tojo weerã Æpẽrã ojabosaca pũrĩrẽ uawe'e. Ësã músãrẽ “Ti pũrĩ weronojõ nima”, ni ejeripõ'rãtĩ'i. A'tiro ni'i. Nipe'tirã músãrẽ ñ'arã, masĩsama. “Na narẽ diacjũta werepã”, nisama.

³ Músãrẽ Cristo masãrẽ yu'rũomi nisere werewũ. Tere ãjõpeocã, Cristo músãrẽ añurõ weewi. Cũ músãrẽ tojo weesere Æpẽrã quẽ'rãrẽ masĩcã uami. Tere masĩdutigu, papera pũrĩpu ojacpu me'rã ojaticu niwĩ. Tojo nicã toduporopũ Õ'acũ catinu'cũgũ ùtãpĩpũ oja'caronojõta weeticu niwĩ. A'tiro pe'e weecu niwĩ. Espĩritu Santu tutuaro me'rã músã wãcũsere ducayucu niwĩ. Te me'rã Cristo músãrẽ añurõ weesere ñ'omi.

⁴ Ësã Õ'acũrẽ ãjõpeorã, a'tiro nĩmasĩ'i. Ësã weresere tu'o ãjõpeo'quere “Diacjũta ni'i”, nĩmasĩ'i. Cristo weetamuse me'rã ùsã tojo nĩmasĩ'i.

5 “Ûsã se'saro Õ'acũ yere weremasĩ'i”, nirã mejêta wee'e. Nipe'tise ùsã weesere Õ'acũ weetamuse me'rã pe'e wee'e.

6 Õ'acũta “Masã me'rã apoguti” ní'quere ùsãrẽ wercã weewĩ. Cũ ní'que a'tiro ni'i: “Yũ'ũ na wioꝝũ nigũti. Na pe'e yarã nirãsama.” Õ'acũ tojo ní'que Moisé dutise oja'quere yũ'tise weronojõ niwe'e. Espíritu Santu masãrẽ Õ'acũ ùaro weecã weemasĩmi. “Moisé dutise oja'quere yũ'tirãti”, ní'cãrã pe'ere ne basiowe'e. Na bu'iritirã pecame'epũ wa'abopã. Espíritu Santu pe'e marĩrẽ catinu'cũcã weemi.

7 Õ'acũ Moisére duti'quere ùtãpĩpũ ojano'caro niwã. Te dutise marĩ yũ'rũnũ'cãse bu'iri wẽjẽcõ'adutise weronojõ nicaro niwã. Õ'acũ tere o'ogũ, upũtũ asistese me'rã o'ocũ niwĩ. Tojo weero Moisé tere ojacã, cũ diapoasistecaro niwã. Israe curuacjãrã cũ asistecã ï'apõtẽomasĩticãrã niwã. Siape me'rã cũ asistese pe'tidijacaro niwã.

8 Te dutise asistese me'rã o'o'que nemorõ Espíritu Santu cũ marĩrẽ bu'ese pe'e totá nemo'o.

9 A'tiro ni'i. Moisé dutise marĩrẽ “Bu'iri da'reno'rãsama” ní'que añuyũ'rũacaro niwã. Totá Õ'acũ marĩrẽ bu'iri mooma nise queti pe'e nemorõ añu'u.

10 Jesucristo yere marĩ ï'acasanũ'cõcãma, Moisé dutise “Añuyũ'rũa'a” na ní'que pe'e mejõ nise tojacã'a.

11 Moisé cũ dutise asistese me'rã a'ti'que pe'tiatje nicaro niwã. Jesucristo ye queti pe'e pe'titiatje ni'i. Tojo weero Moisé dutise nemorõ, añuyũ'rũnũ'cã'a.

12-13 Ûsã Jesucristo ye queti pe'titiatjere e'catiyutoja'a. Tojo weerã diacjũta were'e. Moisé cũ diapoare asistese nidojatisere pe'tidijacã ï'adutiticũ niwĩ. Tojo weegũ su'tiro casero me'rã mo'acũ niwĩ. Ûsã cũ weronojõ weewe'e. Tojo weerã Jesucristo ye quetire uiro marĩrõ bajuyoropũ were'e.

14 Moisé Õ'acũ duti'quere wercã, Israe curuacjãrã tũ'omasĩticãrã niwã. A'tiro nicã quẽ'rãrẽ mejãrõta nima. Na Õ'acũ ye queti ojãca pũrĩrẽ bu'érã, tũ'otima. Cristore ãjõpeorã dia'cũ todũporo oja'quere tũ'oma.

15 Ni'cãrõacãpũ quẽ'rãrẽ Israe curuacjãrã Moisé oja'quere bu'érã, tũ'otima yujupũ.

16 Marĩ wioꝝũre ãjõpeoca be'ro Õ'acũ ye cjasere tũ'ono'o.

17 Jesucristo marĩ wioꝝũ Espíritu Santu me'rã ni'cũta nimi. Tojo weerã marĩ Espíritu Santu me'rã nirã, pecame'epũ wa'abo'cãrã yũ'rũono'cãrã ni'i.

18 Marĩ Cristore ãjõpeorã ni'i. Tojo weerã marĩ wioꝝũ añuyũ'rũagũ nimi nisere masĩ'i. Marĩ, marĩ catiri mũmũco põtẽorõ cũ dia'cũrẽ wãcũnu'cũ'u. Cũrẽ wãcũrã, siape me'rã cũ weronojõ cũ añurõ weesere marĩ quẽ'rã weenemowã'cã'a. Marĩ wioꝝũ Espíritu Santu marĩrẽ tojo weemi.

4

1 Õ'acũ ùsãrẽ añurõ wéégũ, Jesucristo ye quetire wereduticũ niwĩ. Tojo weerã wãcũtutuatirã niwe'e.

2 Bopoyoro weesere, tojo nicã masã ï'atiropũ weesere yabi ni'i. Õ'acũ were-duti'quere nisoose me'rã werewe'e. Tere dũcayuro marĩrõ, queoro dia'cũ were'e. Õ'acũ ï'orõpũre tojo wee'e. Tojo weerã ùsã weresere “Diacjũta werema”, nisama.

3 No'o Jesucristo ye quetire tũ'oti ãjõpeotirãnojõ bu'iri da'reno'ajã nima.

4 Na ãjõpeotise ye bu'iri a'ti turicjãrã wioꝝũ wãtĩ narẽ tũ'omasĩtirã, caperi ï'atirã weronojõ dojocã weesami. Cũ, Cristo nipe'tirã bu'ipũ añubutiagũ nimi nisere ãjõpeodutitigũ tojo weesami. Jesucristo masã weronojõ upũtigũ nicũ niwĩ. Cũ Õ'acũ warota nimi. Tojo weegũ masãrẽ Õ'acũrẽ masĩcã weecũ niwĩ.

5 Ûsã Jesucristo ye quetire wererã, masã ùsãrẽ añurõ wãcũdutirã mejêta were'e. “Marĩ wioꝝũ Jesucristo nimi, cãrẽta ãjõpeoroũa'a” nidutirã pe'e were'e. Ûsã a'tiro

ni'i: "Jesucristo ũsārē cū ye quetire weredutise bu'iri mūsārē da'racoterā weronojō ni'i."

⁶ A'tiro ni'i. Ō'acū ne waropu a'ti turi na'itī'arō ní'quere bo'reyucā weecu niwī. Cū tere wee'caronojō cúta tja marī ye ejeripō'rārīpu bo'reyucā weecu niwī. Cū yere tū'omasītimi'cārārē tū'omasīcā weecu niwī. Tojo nicā marīrē Ō'acū tutuayuruaḡu nimi nisere masīcā weecu niwī. Jesucristore masīrā tere masīno'o.

Marī upu pe'tidijati upu ni'i nise ni'i

⁷ Marī ya upu di'ta me'rā yee'queparu weronojō ni'i. Pe'tiati upu ni'i. Tojo upūtimirā, Ō'acū ye queti añubutiase quetire cūo'o. Tojo weero masīno'o. Ō'acū cū tutuayuruse me'rā te quetire masārē masīcā weemi. Marī ye tutuase me'rā mejēta wee'e.

⁸ Apetero pūrō pi'eti'i. Tojo pi'etimirā, upūtu waro bujawetiwe'e. Ūsā wācūque'timirā, upūtu waro "¿De'ro wa'abutiarosariba?" niwe'e.

⁹ Masā ũsārē ña'arō weesī'rīmīcā, Ō'acū ũsārē ne cō'awā'cātīmi. Na ũsārē tuuquecūmirā, wējētīma.

¹⁰ No'o ũsā wa'aro Jesure wējē'caronojōta ũsā quē'rārē wējēsī'rīmīma. Masā ũsārē pi'eticā ī'arā, Jesús catīnu'cūḡū ũsārē weetamusere masīma.

¹¹ Nipe'tise nūmūrī ũsā catīro pōtēorō Jesús ye quetire werese bu'iri wērītawīoro ni'i. Tojo weerā ũsā ya upu boadijati upu me'rā Jesucristo cū nisetisere masārē ī'o'o.

¹² Ūsā pe'e wiose pū'to nimirā, mūsārē catīnu'cūdūtīrā Jesucristo ye quetire bu'enu'cū'u.

¹³ Ō'acū ye queti ojāca pūrīpu a'tiro ojano'wū: "Yū'u ējōpeowu. Tojo weegu Ō'acū ye cjasere mūsārē ucūwū." Tojota ni'i ũsā quē'rārē. Ō'acūrē ējōpeorā, cū yere ucū'u.

¹⁴ Marī masī'i, Ō'acū, marī wīogu Jesure masō'caronojōta marī quē'rārē masōḡūsami. Marī cūrē ējōpeocā, tojo weeguḡsami. Ūsārē mūsā me'rā cū tiropu miagūsami.

¹⁵ Ūsā mūsārē añurō wa'adūtīrā nipe'tisere pi'eti'i. Mūsā pājārārē siape me'rā Ō'acū añurō weecā ũarā, tojo wee'e. Be'ro pājārā a'tere ī'arā, Ō'acūrē e'catise o'orāsama. Te me'rā cūrē "Añuyuruaḡu nīmī" nīrā, tojo weerāsama.

¹⁶ Tojo weerā ũsā pi'etimirā, wācūtutuanu'cūcā'a. Mu'ñumirā, siape me'rā nemorō wācūtutuanemo'o.

¹⁷ A'tiro ni'i. Marī a'ti nucūcāpu pi'etise maata pe'tiatje ni'i. Marī Jesucristore ējōpeorā pi'eti'que wapa nemorō añuse pe'titiatjere bocarāsa'a.

¹⁸ Marī a'ti nucūcā cjase pe'tiatjere sō'owaro wācūnūrātīcā'rōua'a. Bajutise ũ'mūse cjase pe'ere wācūnūrārōua'a. Marī ī'ase pe'tiatje ni'i. Ī'atise pe'e ninu'cūatje ni'i.

5

¹ Marī masī'i, marī ya upu wī'i weronojō boadijarosa'a. Tojo wa'acā, Ō'acū ũ'mūse cja upu pe'titiatji upure o'ogūsami. Ti upu masā wéeca upu nitisa'a.

² Diacjūta ni'i. Marī a'tiro upūtīrā uti, caributi'i. Ma'ma upu su'tiwetisī'rīsa'a.

³ Marī ma'ma upure cūorā, su'ti marīrā weronojō nisome.

⁴ Marī a'ti upu me'rā caributi'i. Pūrō pi'eti'i. Marī ya upure wērīato nigū mejēta wee'e. Marī ma'ma su'ti sāñarō weronojō dūcayuatō nīgū tojo ni'i. Ma'ma upu pe'titiatji upure cūorāsa'a. Ō'acū me'rā catīnu'cūcārāsa'a. Mejā upu boadijati upu boabajudutia wa'arosa'a.

⁵ Ō'acūta marīrē a'tere apoyucu niwī. Cū marīrē weeatjere masīmū'tādūtīḡu Espīritu Santure o'óyumu'tācū niwī.

⁶ Tere wācūrā, wācūtutuanu'cū'u. Masīno'o, marī a'ti upu me'rā nīrā, marī wīogu Ō'acū tiropu niwe'e.

7 Tojo weerã cãrẽ ì'atimirã, Jesucristore ãjõpeo'o. Cãrẽ sirutu'u. Be'ropu wa'atje quẽ'rãrẽ añurõ masìtimirã, "Õ'acũ tiropu wa'arãsa'a", ni'i.

8 Marĩ, marĩ ye niatjere e'catiyutoja'a. Tojo weerã marĩ "Marĩ wiogu me'rã niajã, wẽrise uamisa'a", ni'i.

9 Tojo nimirã, marĩ catirã o wẽrĩca be'ro marĩ wiogu uaro dia'cũ weenu'cũsĩ'rĩ'i.

10 A'tiro ni'i. Cristo cũ beseatji nũmu nicã, marĩ nipe'tirãrẽ besegusami. Marĩ ni'cãrẽrãrẽ marĩ wee'quenũcũ queoro marĩ añurõ o ña'arõ wee'quere wa-payegusami.

Õ'acũ cũ me'rã nidutigũ uasãse ni'i

11 Marĩ wiogu Cristo marĩrẽ beseatjere wãcũ'u. Tere wãcũrã, cãrẽ wiopesase me'rã ãjõpeo'o. Masãrẽ "A'tiro weeru'a'a", ni were'e. Õ'acũ ùsã weesere añurõ masĩmi. Mũsã quẽ'rãrẽ tojota masĩcã u'a.

12 Ùsã basu ùsã yere apaturi añurõ ucũnemorã weewe'e. A'tiro pe'e wee'e. Ùsãrẽ añurõ wãcũdutarã, e'catiato nĩrã tojo wee'e. Tojo weerã mũsã ãpẽrã bu'icjase dia'cũ bajusere wãcũrãrẽ, ejeripõ'rãpu cjase wãcũtirãrẽ añurõ yu'timasĩrãsa'a.

13 ãpẽrã ùsãrẽ "Maatirã weema", nisama. Na tojo nimicã, ùsã Õ'acũ uaro weerã wee'e. Apeterore "Queoro weema", nisama. Tere wéerã, mũsã ye cjasere weerã wee'e.

14 Cristo marĩrẽ ma'imi. Tojo weerã cũ ye quetire were'e. Masĩno'o, Cristo nipe'tirãrẽ wẽrĩ dũcayucu niwĩ. Te me'rã masĩno'o, nipe'tirã Cristo wẽrĩ dũcayuno'rã wẽrĩ'cãrã weronojõ tojapã.

15 Cristo nipe'tirãrẽ wẽrĩbosacu niwĩ. Catinu'cũse cãorã na uaro dia'cũ weeticã'to nĩgũ tojo weecu niwĩ. Cũ uaro pe'ere weedutigũ wẽrĩ masãcu niwĩ.

16 Tojo weerã ùsã ne ãpẽrãrẽ a'ti uũucocjãrã weewuaro weronojõ ì'aweewe'e. Yu'u toduporopure Cristore tojo weemiwũ. "A'ti di'tacjũ nimi", ni wãcũmiwũ. Ni'cãrõacãrẽ tojo wãcũno'ña marĩ'i majã.

17 Marĩ Cristo yarã wa'arã, apesu'tiro sãjãrã wee'e. Añuse dia'cũ dũcayuu. Toduporopu no'o uaro weeseti'quere weenemowe'e majã.

18 Õ'acũta marĩrẽ tojo weecu niwĩ. Marĩ Cristore ì'atu'tirã nicãrã niwũ. Cũ pe'e cũ wẽrise me'rã marĩrẽ cũ me'rãcjãrã sãjãcã weecu niwĩ. Nipe'tirãrẽ tojo wa'acã uagu, cũ ye quetire weredutigũ marĩrẽ o'ócũ niwĩ.

19 A'tiro ni'i. Õ'acũ nipe'tirã a'ti turicjãrãrẽ cũ me'rãcjãrã sãjãcã uami. Tojo weegu Cristore wẽrĩdutigũ niwĩ. Te me'rã masãrẽ cũ yarã sãjãcã weegu weemi. Jesucristo wẽrise me'rã narẽ bu'iri marĩrã ì'ami. Tere ãpẽrã masĩcã uagu ùsãrẽ weredutiwĩ.

20 Tojo weerã ùsã Cristo dũcayurã ni'i. Cãrẽ, cũ ye quetire werebosa'a. Ùsã werese me'rã Õ'acũ mũsãrẽ "Yu'u me'rãcjãrã nima", nisami. Tojo weerã mũsãrẽ Cristo dutiro me'rã "Añurõ Õ'acũ me'rã niato", ni'i.

21 Cristo ne cã'rõacã ña'arõ weeticũ niwĩ. Õ'acũ pe'e marĩ ña'arõ weese bu'iri cãrẽ wẽrĩbosa dũcayudutigũ niwĩ. Cãrẽ ña'agũrẽ weronojõ bu'iri da'recũ niwĩ. Tojo weese me'rã Õ'acũ marĩrẽ Cristo yarã wa'acã weecu niwĩ. Tojo nicã cũ uaro cũ weronojõ añurõ nidutigũ tojo weecu niwĩ.

6

1 Ùsã Õ'acũ yere da'ratamurĩ masã ni'i. Tojo weeyurã, cũ mũsãrẽ añurõ weesere wãcũduti'i. Cũ uaronojõta añurõ weeya.

2 Õ'acũ ye queti ojãca pũrĩpu cũ ucũ'quere a'tiro ni ojano'wũ:

Yu'u masãrẽ añurõ weeritero nicã, mu'u sãrĩsere tu'owu.

Yu'u yu'ruoritero nicã quẽ'rãrẽ, mu'urẽ yu'ruowu, nicũ niwĩ Õ'acũ.

Tu'oya. Ni'cãrõacã cũ tojo weeritero ni'i. Ni'cãrõacã cũ yu'ruosĩ'rĩsami.

³ Āpērārē ūsā weresere mejēcā wācūdutitirā ūsā ne cā'rō ña'arō weewe'e.

⁴ A'tiro pe'e wee'e. Nipe'tise ūsā weese me'rā Ō'acūrē da'raco'tesere ĩ'o'o. Pi'etirā, tojo ĩ'o'o. Ūsārē apeyenojō dū'sacā, tojo tū'oña'cā'a. Mejēcā wa'acā, nū'cā'a.

⁵ Ūsā a'tere pi'etiwū. Masā ūsārē tārāwā. Bu'iri da'reri wi'ipū sōrōwā. Cumuca wa'acā, tū'oña'wā. Ūpūtū da'ra, apeterore cārītiwū. Ūjaboawū.

⁶ Ūsā Ō'acūrē da'raco'tesere ĩ'orā, a'te quē'rārē wee'e. “Numiarē ña'arō weesī'rīsa'a”, niwe'e. Narē tojo ĩ'acā'a. Ō'acū ye cjase diacjū nisere masī'i. Āpērā queoro weetisere nū'cā'a. Āpērārē pajaña'a. Āpērārē weesooro marīrō ma'ime'rīcā'a. Espīritu Santu ūsā me'rā nise bu'iri ūsā Ō'acūrē da'raco'tesere ĩ'ono'o.

⁷ Diacjūta were'e. Ō'acū cū tutuasere cūo'o. Cū ūsārē añurā wa'acā weemi. Tojo weerā añurō weemasī'i. Ña'ase quē'rārē cā'mota'amasī'i.

⁸ Masā ūsārē a'tiro weema. Āpērā ūsārē añurō ucūma. Āpērā ña'arō ucūma. Āpērā ūsārē nisoori masārē weronojō ĩ'ama. Āpērā pe'e “Diacjūta werema”, ni ĩ'ama.

⁹ Āpērā ūsārē añurō ĩ'amasīma. Tojo nimirā, ĩ'amasītirā weronojō ĩ'ama. Apeterore ūsārē wējēsī'rīcā, tū'oña'a. Tojo nimicā, catinu'cū'u. Ūsārē bu'iri da'reyū'ruoma. Wējētima, wējērāpua.

¹⁰ Ūsā bujawetimirā, e'catinu'cūcā'a. Ūsā pajasecūorā nimirā, ūsā bu'ese me'rā āpērārē peje cūorā weronojō nicā wee'e. Ne apeyenojō moomirā, cūope'orā weronojō ni'i. A'te nipe'tise me'rā nipe'tirārē ūsā Ō'acūrē da'raco'tesere ĩ'o'o.

¹¹ Acawererā, Corintocjārā, dū'aro marīrō mūsārē ūsā wācūserē werepe'ocā'a. Mūsārē pūrō ma'i'i.

¹² Mūsārē ne mejēcā wācūwe'e. Mūsā pe'e ūsārē mejēcā tū'oña'sa'a.

¹³ Yū'u ni'cū cū pō'rārē dutiro weronojō mūsārē dutigūti. Yū'u mūsārē diacjū ma'irōnojōta yū'u quē'rārē ma'īña.

Ō'acū pō'rā ni'i nise ni'i

¹⁴ Jesucristore ējōpeotirā me'rā a'mesū'aticā'ña. Añuse, ña'ase me'rā morēta basiotironojōta añurō weerā, ña'arō weerā me'rā a'mesū'ata basiowe'e. Bo'reyuse na'itī'arōpū nitironojōta Jesucristore ūarā me'rā, ūatirā me'rā morēsū'uta basiowe'e.

¹⁵ Cristo quē'rā, wātīa wiogu me'rā ni'cārōnojō wācūse cūomasītima. Ējōpeogu, ējōpeotigu me'rā ne ni'cārōnojō “Tojo weerōa'a”, nīmasītisama.

¹⁶ Ō'acū wi'i, tojo nicā ējōpeose queose yee'que me'rā ne ni'cārōnojō niwe'e. Mūsā pe'e Ō'acū wi'i cū nirōpū weronojō ni'i. Cū catinu'cūgū nimi. Cū a'tiro nicū niwī: Yū'u na tiropū ni, na me'rā ninu'cūgūsa'a.

Na wiogu nigūsa'a.

Na quē'rā yarā nirāsama, nicū niwī.

¹⁷ Tojo weegu aperopū quē'rārē marī wiogu tutuayū'rūgu a'tiro ninemocū niwī: “Ña'arā tiropū nimi'cārā wijawā'cā wa'aya.

Nipe'tise ña'arō weesere ne weeticā'ña.

Tojo weecā, yū'u mūsārē ñe'egūti.

¹⁸ Yū'u mūsā pacū nigūti.

Mūsā pe'e yū'u pō'rā nirāsa'a”, nicū niwī, ni ojano'wā.

7

¹ Acawererā yū'u mairā, mūsārē nigūti. Ō'acū marīrē “Mūsā pacū nigūsa'a”, nicū niwī. Tojo weerā marī nipe'tise ña'arō weesere, upure dojorēsere, ejeripō'rārē dojorēsere cō'arā. Ō'acūrē wiopesase me'rā cūrē ējōpeorā, cū ūaro nipe'tisere queoro weerā.

Corintocjārā todūporo ña'arō wee'cārā na dūcayū'que ni'i

² Ūsārē ma'iña. Ne ni'cūrē mūsārē ña'arō weetiwx. Tojo nicā ne āpērārē dojorētix. Mūsārē ējōpeodutirā weesootix.

³ Yū'u "Bu'iri cūorā nima", nigū mejēta wee'e. Yū'u todūporo ni'caronojōta mūsārē ma'i'i. Marī catirā, ni'cārō me'rā ni'i. Wērīrā quē'rā ni'cārō me'rā ninu'cūrāsa'a.

⁴ Yū'u mūsārē "Diacjūta weema, añuyū'rūama", ni ejeripō'rātī'i. Mūsārē wācūgū, wācūtutua'a. Pūrō pi'etimigū, e'catiyū'rūa'a.

⁵ Macedoniapure ejāca be'ro ūsā ne cārō sootix. No'o ūsā wa'aro pūrō pi'etiawācāwū. Āpērā ūsārē ña'arō weequenū'cōwā. Ūsā bu'e'cārārē wācūgū, upūta wācūque'ticāti.

⁶ Tojo weemicā, Ō'acū wācūtutuasere o'ogu ūsārē wācūtutuacā weewī. Titore ūsā tīropū etacā wéégū, ūsārē tojo weewī.

⁷ Cū etase me'rā dia'cū wācūtutuatiwx. Mūsā cūrē wācūtutuacā wee'quere tū'orā, nemorō wācūtutuanemowū. Mūsā yū'ure ī'asī'rīsere cū werewī. Apeye quē'rārē mūsā bñjawetisere werewī. Tojo nicā mūsā yū'ure wācūnu'cūsere werewī. Tere tū'ogu, totā nemorō e'catinemowū.

⁸ Yū'u ojāca pūrī me'rā mūsārē bñjaweticā weewū. Tojo bñjaweticā weemigū, yū'u ojacā, añu niwū. Ne waro yū'u ojāca be'ro mūsārē cārō yoaticā bñjaweticā ī'agū, "Yū'u ojaticā, añu nibopā", ni wācūmiwū.

⁹ Ni'cārōacāma yū'u e'cati'i. Mūsā bñjawetise ye bu'iri mejēta ni'i. Mūsā bñjawetitjārā, ña'arō weesere du'u, dūcayua wa'aporo. Tojo weegu e'cati'i. Mūsā ña'arō wee'que bu'iri Ō'acū ūaronojōta bñjawetiaporo. Tojo weerā "Ūsā mūsārē dojorērā mejēta weepā", ni'i.

¹⁰ Marī Ō'acū ūaronojōta bñjawetirā, ña'arō weesere du'u'u. Du'u, pecame'epū wa'abo'cārā yū'rūono'rāsa'a. Tojo weerā añurō yū'rūweti'i. Āpērā pe'e na ña'arō wee'quere du'utirā, mejō waro bñjawetima'asama. Tojo bñjawetirā bu'iri cūorā, pecame'epū wa'asama.

¹¹ Mūsā Ō'acū ūaronojō bñjawetirā, a'tiro weeaporo. Mūsā weesetisere wiope-sase me'rā ī'aporo. Tojo wiopesase me'rā ī'arā, "Todūporopure queoro weetiā; ni'cārōacārē queoro wee'e majā", niaporo. Mūsā wee'quere wācūrā, bñjawetiaporo. Tojo nicā tere wācūrā, uia wa'aporo. Be'ro yū'ure pūrō ī'asī'rīaporo. Ña'arō weegure queoro bu'iri da'reaporo. Nipe'tise tojo weese me'rā mūsā bu'iri moosere ī'oporo.

¹² Tojo weegu mūsārē ojagū, ña'arō weegure weetamusī'rīgū ojatiwx. Ña'arō weeno'gū quē'rārē weetamugū ojatiwx. Mūsā pe'ere weetamusī'rīgū ojawū. Mūsā ūsā ūaronojō añurō weesī'rī'i. Tojo weegu tere masīdutigū ojawū. Ō'acū tojo masīcā ūami.

¹³ Nipe'tise mūsā añurō wee'que me'rā ūsā e'cati, wācūtutuawū.

Tojo wācūtutuarā, Tito pūrō e'caticā ī'arā, totā nemorō e'catinemowū. Mūsā nipe'tirāpūta cū bñjaweti'quere wācūtutuacā weecārā niwū. Tojo weegu e'catiwī.

¹⁴ Mūsā ye cjasere yū'u Titore na añuyū'rūama nīgū, nisoogu weronojō nitiwx. Nipe'tisere yū'u mūsārē were'quere diacjūta werewū. A'te weronojō ūsā Titore mūsā ye cjasere were'que quē'rā diacjūta niwū.

¹⁵ Mūsā cūrē wiopesase me'rā ñe'ecārā niwū. Cū dutisere yū'ticārā niwū. Mūsā tojo wee'quere wācūgū, mūsārē nemorō ma'iyū'rūami.

¹⁶ Yū'u mūsārē añurō weerāsama nīgū, pūrō e'cati'i.

8

Marī cūoro ejatuario āpērārē o'odutise ni'i

1 Acawererã, ùsã a'tiro mûsârê weresî'rîsa'a. Ô'acũ Jesucristore êjõpeorã Macedoniapũ nirârê añurõ weewĩ. Cũ ãpêrârê weetamucã weewĩ. Tere mûsârê masĩcã ã'a.

2 A'tiro ni'i. Na ãpũtu pi'etirã, queoro weecãrã niwã. Tojo pi'etimirã, pũrõ e'catiwã. Na pajasescũorã waro nimirã, peje cũorã weronojõ ãpêrârê añurõ weetamuwã.

3 Na cũoro põtẽorõ na cũosere o'owã. Na cũose nemorõ o'oyũ'rũomujãwã. Yũ'u narê tojo weecã ã'awã. Na ãaro o'owã.

4 Ësârê pejetiri a'tiro niwã: "Ô'acũ yarã pajasescũorãrê niyeru o'osî'rîsa'a", niwã.

5 Ësã wãcũ'caro nemorõ weewã. Ne warore na Ô'acũrê êjõpeorã "Mũ'u yarã ni'i", niwã. Be'rore ùsârê "Mûsã dutisere weerãti Ô'acũ ãaronojõta", niwã.

6 Na Macedoniacjãrã tojo weecã ã'arã, ùsã Titore mûsã tiropũ wa'aduti'i. Cũ todũporopũ mûsã tiro Corintopũ nígũ, niyerure sêrĩneocũ niwĩ. Tere sêrĩtu'ajanũ'cõdutarã cũrê o'orã wee'e. Tojo weerã mûsã añurõ nũ'cã'quere queoro tu'ajanũ'cõrãsa'a.

7 Mûsã nipe'tisere añurõ wee'e. Añurõ êjõpeoseti'i. Ô'acũ ye cjasere añurõ masĩ'i. Añurõ bu'eseti'i. E'catise me'rã añurõ weesî'rĩ'i. Ësârê añurõ ma'i'i. Mûsã te nipe'tisere añurõ weronojõta niyeru o'ose quẽ'rãrê mejãrõta weeya.

8 Mûsârê dutibutiagũ mejẽta wee'e, weegũpũ. Mûsã ãpêrã weesere ã'asa'a. Na añurõ ma'ima. Mûsã quẽ'rã na tojo weesere ã'arã, "Ësã quẽ'rã ¿diacjũta ma'imiti ùsã?" nidutigũ tojo ni'i.

9 A'tiro ni'i. Mûsã masĩsa'a, marĩ wiogũ Jesucristo marĩrê añurõ weecũ niwĩ. Cũ peje cũogũ nimigũ, marĩ ye niatjere pajaña'gũ a'ti di'tapũ a'tigũ, pajasescũogũ weronojõ wa'acũ niwĩ. Marĩrê añurõ weesî'rĩgũ, tojo weecũ niwĩ.

10 Mûsã a'tiro weecã, añu nibosa'a nígũ, yũ'u wãcũsere mûsârê nigũti. A'tiro ni'i. Si cũ'ma me'rã mûsã ape macãcjãrã dũporo niyeru o'osere nũ'cãcãrã niwã. Tere o'orã, e'catise me'rã o'ocãrã niwã.

11 Tojo weerã mûsã ne waro weewã'cõ'caronojõta weetu'ajaya. Mûsã cũoro ejatuaro o'oya.

12 A'tiro ni'i. Marĩ diacjũta marĩ cũoro ejatuaro o'osî'rĩcã, Ô'acũ e'catisami. Marĩ moocã, o'odutitisami.

13 Mûsã ãpêrârê peje cõdutarã o'oyũ'rũobosa'a. Tojo weerã moorã tojabosa'a. Tojo wa'acã ã'awe'e.

14 Mejõ ni'cãrõnojõ cõdutigũ tojo ni'i. Ni'cãrõacã mûsã cũose me'rã narê weetamumasĩ'i. Be'ropũ na quẽ'rã na cũose me'rã mûsârê weetamurãsama. A'tiro wéerã, mûsã ni'cãrõnojõ cõorãsa'a.

15 Ô'acũ ye queti ojãca pũrĩpũ oja'caronojõta ni'i. A'tiro ojano'o: "Peje cũomi'cũ cũoyũ'rũosome. Apĩ pejeti cũogũ quẽ'rã ñe'enojõ dũ'sano'some", ni ojano'wã.

Tito cũ me'rãcjãrã me'rã Corintopũ wa'atje ni'i

16 Yũ'u mûsã ye cjasere wãcũque'ti'i. Yũ'u wãcũque'tiro weronojõ Tito quẽ'rãrê Ô'acũ wãcũque'ticã weecũ niwĩ. Tojo weegũ Ô'acũrê e'catise o'o'o.

17 Tito yũ'u o'ócã, maata yũ'tiwĩ. Ni'cãrõacãrê cũ mûsârê ã'asî'rĩ'cũ nitjãgũ, cũ añurõ tũ'saro me'rã mûsã tiropũ wa'agusami.

18 Tito me'rã apĩ o'ónemorãsa'a. Cũ marĩ acaweregũ Jesucristore êjõpeogũ nimi. Nipe'tirã Jesucristore êjõpeori curuacjãrã cũrê a'tiro ucũma: "Cũ Jesucristo ye quetire wereme'rĩyũ'rũami", nima.

19 Apeye quẽ'rãrê, Jesucristore êjõpeose cururicjãrã ùsârê ba'patidutarã cũrê besecãrã niwã. Niyeru sêrĩneo'quere miacã, cũ ùsã me'rã ba'patiwã'cãgũsami. Ësã niyerure miarã, masã marĩ wiogũre añurõ ucũdutarã tojo wee'e. Tojo nicã ùsã e'catise me'rã weetamusî'rĩsere ã'orã tojo wee'e.

²⁰ Ësã a'tere tojo wéerã, masã ùsãrê “Niyeru bajuriopã” nidutitirã tojo wee'e.

²¹ A'tere wéerã, ùsã marĩ wioḡu ĩ'orõpũre queoro weesĩ'rĩ'i. Tojo nicã masã ĩ'orõpũ quẽ'rãrê queoro weesĩ'rĩ'i.

²² Apĩ marĩ acawereḡu quẽ'rãrê na me'rã o'ónemo'o. Cũ uputu weetamusĩ'rĩsere pejetirĩ ĩ'owĩ. Totã ni'cãrõacãrê musãrê na queoro weepãrã níḡũ, weetamusĩ'rĩmi.

²³ Titore ãpẽrã sãrĩtiña'cã, a'tiro niña: “Pablo me'rãcjũ cũ me'rã da'ragũ ùsãrê weetamugũ nimi”, niña. Æpẽrã pũarãrê sãrĩtiña'cã pe'ema, a'tiro niña: “Jesucristore ãjõpeori curuacjãrã na o'ócãrã nima. Na, na weese me'rã Cristore añurõ ucũcã weema”, niña.

²⁴ Ma'ise me'rã narê ñe'eña. Tojo weecã, ãpẽrã musã Tito quẽ'rãrê ma'isere masĩrãsama. Ësã ãpẽrãrê a'tiro nitojawũ: “Corintocjãrã masãrê añurõ ñe'ema”, niwũ. Musã tojo weecã ĩ'arã, na ùsã ni'quere “Diacjũta nipã”, nirãsama.

9

Niyeru sãrĩneose ni'i

¹ Musã Jesucristore ãjõpeorãrê niyeru o'osere ojanemowe'e.

² Musã o'osĩ'rĩsere masĩtoja'a. Musã tojo weesĩ'rĩsere yũ'u e'catise me'rã Macedoniacjãrãrê werewũ. “Si cũ'ma me'rã Corintocjãrã Acaya di'tapũ nirã niyeru sãrĩneonũ'cãsi'rĩwã”, niwũ narê. Tere tũ'orã, pãjãrã Macedoniacjãrã quẽ'rã e'catise me'rã niyeru neonũ'cãwã.

³ Musãrê “Niyeru o'orãsama” nimigũ, Titore cũ me'rãcjãrã me'rã musã tiropũ o'óguti. Yũ'u Macedoniacjãrãrê ní'que queoro wa'acã ùa'a. Yũ'u “Corintocjãrã niyeru neonũ'cãtojawã” ní'caronojõta musã o'otjere cũoyutojaya.

⁴ Apetero yũ'u musã tiropũ wa'acã, Macedoniacjãrã yũ'u me'rã wa'abosama. Ësã topũ etacã, musã neoyuticã, yũ'u uputu bopoyasãbosa'a. Yũ'u “Na neonũ'cãtojawã” ní'que ye bu'iri tojo weebosa'a. Musã quẽ'rã mejãrõta bopoyabosa'a.

⁵ Tojo weegũ yũ'u a'tiro wãcũ'u. Yũ'u musã tiropũ wa'ase dũporo Tito quẽ'rãrê wa'aduti'i. Na musã “O'orãti” ni sãrĩneo'quere apoyurãsama. Na tojo weecã, ùsã ejase dũporo cũoyutojarãsa'a. Tojo weerã musã wãcũrõ o'orãsa'a. Tojo weetirã, ùsã ejarãpũ “O'oroũ'a” nicãma, musã ãpẽrã dutiro weerã weebosa'a.

⁶ Musã a'tere wãcũña. Marĩ cã'rõacã otecã, marĩ ote'que cã'rõacã pĩ'rĩ dũcati'i. Peje oteḡnojo peje pĩ'rĩ dũcatino'sami. Te weronojo marĩ pajasecũorãrê pajiro o'ocã, Õ'acũ quẽ'rã marĩrê o'o'caro ejatuaro o'osami.

⁷ Marĩncũ tocã'rõ o'oguti ni tũ'oña'rõ o'oroũa'a. Marĩ o'osĩ'rĩtirã, o ãpẽrã dutiro weronojo tũ'oña'rã, o'oticã'rõũa'a. Marĩ e'catise me'rã o'ocã, Õ'acũ marĩrê ma'isami.

⁸ Õ'acũ nipe'tise añuse musãrê o'oyũ'ruo o'omasĩmi. Cũ tojo weecã, musãrê dũ'sasenojõrê cũope'orãsa'a. Tojo nicã no'o nisere ãpẽrãrê weetamunu'cũrãsa'a.

⁹ Õ'acũ ye queti ojãca pũrĩpũ oja'caronojõta ni'i. A'tiro ojano'caro niwũ: Añugũ pajasecũorãrê añurõ o'omu'sĩ o'osami.

Tojo weero cũ añurõ weese ninu'cũcã'rõsa'a.

¹⁰ Õ'acũ otese capere o'omi. Tojo nicã ba'ase quẽ'rãrê o'omi. Cũta nipe'tise musã cũoatjere o'ogusami. Nipe'tisere nemorõ cũocã weegũsami. Tojo weerã musã ãpẽrãrê nemorõ o'omasĩrãsa'a.

¹¹ Tojo weerã peje cũorã, ãpẽrãrê o'omu'sĩ o'orãsa'a. Ësã quẽ'rã musã o'osere pajasecũorãrê o'orãti. Musã tojo o'ocã ĩ'arã, marĩ acawererã Õ'acũrê e'catise o'orãsama.

¹² Musã Õ'acũ yarã pajasecũorãrê o'orã, narê weetamurã wee'e. Õ'acũ quẽ'rãrê e'catise o'ocã wee'e.

13 Músã sērĩneosere o'orã, Cristore queoro ãjõpeosere narẽ ì'o'o. Músã cũ dutisere yu'ticã ì'arã, Õ'acũrẽ e'catipeorãsama. Músã pajiro o'osere ì'arã, Õ'acũrẽ añurõ wãcũrãsama. Tojo nicã nipe'tirãrẽ o'osere ì'arã, tojo weerãsama.

14 Na pe'e quẽ'rã músãrẽ ma'írã, Õ'acũrẽ sērĩbosarãsama. Õ'acũ músãrẽ añurõ weecã ì'arã, tojo weerãsama.

15 Õ'acũ marĩrẽ Jesucristore o'ogu, añubutiaro weegu weecu niwĩ. Tojo weerã cãrẽ e'catise o'orã.

10

Pablo "Jesucristo besecũ'cũ ni'i" nisere were'que ni'i

1 Yu'ũ Pablo músãrẽ apeyenojõ weregũti. Cristo tu'tiro marĩrõ cũ añurõ pajaña'se me'rã ucũrõnojõta músãrẽ ojasĩ'rĩsa'a. Æpẽrã yu'ũre a'tiro nisama: "Cũ marĩ tiropũ tutuatigu, pajasecuogu weronojõ ucũme'rĩcã'mi", nisama. "Yoaropũ papera o'õgu pe'e, tutuaro me'rã ojao'omi", nisama.

2 Yu'ũre músã tiropũ wa'agu, tutuaro me'rã ucũcã weeticã'ña. Æpẽrã "Cũ a'ti turicjũ weronojõ Æpẽrã yu'rũoro nisĩ'rĩmi. Õ'acũ dutiro me'rã mejẽta ucũmi", nisama. Yu'ũ tojo wãcũrãnojõrẽ tutuaro me'rã ucũpõtẽomasĩ'i.

3 Æsã a'ti turipũ ni'i, nĩrã pe'e. Tojo nimirã, Æsã a'ti turicjãrã weronojõ weewe'e.

4 Surara a'mewẽjẽrã, narẽ ì'atu'tirãrẽ docaque'acã weesama. Na weronojõ Æsã quẽ'rã ña'asere docaque'acã weesĩ'rĩ'i. Tojo weesĩ'rĩrã, a'ti turicjãrã wãmotiro weronojõ weewe'e. Æsã basu Æsã tutuaro ucũse me'rã, Æsã me'rĩse me'rã ña'asere cõ'awe'e. Tojo weronojõ o'orã, Æsã Õ'acũ tutuase me'rã pe'e cãrẽ ãjõpeotirã na wãcũsere cõ'a'a. Na Æpẽrã ãjõpeobo'cãrãrẽ cã'mota'asere cõ'a'a. Cũ tutuase me'rã masã na masĩyũ'rua'a ni tũ'oña'sere wapamarĩse dojocã wee'e.

5 Cũ tutuase me'rã Æsã na "Niwe'e" nisere cõ'a'a. Nipe'tise Õ'acũrẽ ãjõpeoticã weesere cõ'a'a. Nipe'tirã Cristo Ɂaronojõ wãcũ, cãrẽ queoro ãjõpeocã wee'e. Narẽ cũ dutiro weeato nĩrã tojo wee'e.

6 Músã Jesucristo Ɂaro añurõ weeyũ'rutẽrĩca be'ro Æsã a'tiro weemasĩ'i. Músã queoro weeticã, yu'rũnũ'cãrãrẽ bu'iri da'remasĩ'i.

7 Músã bu'icjase dia'cãrẽ ì'a'a. No'o "Jesucristo yagu ni'i" nigũnojo a'tiro masĩrõũa'a. Cũ ucũrõnojõta Æsã quẽ'rãrẽ "Cristo yarã nima", nirõũa'a.

8 Marĩ wioгу Æsãrẽ a'tiro weedutiwĩ. Músãrẽ "Añurõ ãjõpeocã weeya", niwĩ. Músã ãjõpeosere dojorẽdutiwĩ. Tere Ɂpũtũ ucũnu'cũsĩ'rĩmigũ, yu'ũ ucũsere bopoyawe'e.

9 Yu'ũ ojawũase pũrĩ me'rã músãrẽ tũ'oũcũadutigu mejẽta oja'a.

10 Æpẽrã yu'ũre a'tiro nisama: "Cũ ojase tutuabutia'a. Cũ bajuyoropũma tutuatũ'satigu bajumimi. Cũ ucũse quẽ'rãrẽ sõ'owaro tũ'saya marĩ'i", nisama.

11 Yu'ũre tojo nirãnojõ a'tiro masĩrõũa'a: "Cũ yoaropũ nígu oja'caronojõta marĩ tiropũ nígu quẽ'rã, mejãrõta tutuaro ucũgũsami", nirõũa'a.

12 Yu'ũ Æpẽrã na basu añurõ ucũrã me'rã ni'cãrõwĩjisĩ'rĩtisa'a. A'tere ne cã'rõ ucũma'asĩ'rĩtisa'a. Na tũ'omasĩtima. Na Ɂaro a'tiro nisama: "Marĩ weronojõ weerã añurã nima", nisama. Nipe'tirãrẽ ì'abesesima.

13 Yu'ũ Æpẽrã ye da'rasere "Weepũ", niwe'e. Õ'acũ yu'ũre weredutigu cũ'caro ejatuaro wereme'rĩcã'a. Cũta yu'ũre músã tiropũ bu'egu wa'adutiwĩ.

14 Tojo nígu, nisoogu mejẽta wee'e. Músã tiropũ ejagu, Õ'acũ yu'ũre cũ'quere weewũ. Yu'ũta músãrẽ añuse Cristo músãrẽ yu'rũomi nise quetire weremũ'tãwũ. Tojo weegu yu'ũ wee'quere queoro ucũ'u.

15 Yũ'u Õ'acũ cũu'que nemorõ da'rawe'e. Tojo weegu ãpẽrã na da'rasere "Yũ'u da'rase ni'i", niwe'e. Tojo nírõnojõ o'ogu, yũ'u da'ra'quepũre da'rasĩ'rĩgũ, musã tiro pe'e nemorõ da'rasĩ'rĩ'i. Musã ãjõpeocã ï'agũ, musãrẽ nemorõ bu'emasĩ'i.

16 Musã nemorõ ãjõpeoca be'ro musã yũ'rũro nise macãrĩpũ Jesucristo ye quetire werese'saguti. Cũ ye quetire wereya marĩse macãrĩpũ wa'asĩ'rĩsa'a. ãpẽrã na da'ra'quepũre "Yũ'u da'rase ni'i" nisĩ'rĩtigũ, tojo weesĩ'rĩsa'a.

17 Õ'acũ ye queti ojãca pũrĩpũ a'tiro ojano'wũ: "Ni'cũ 'Ãpẽrã yũ'rũoro niyũ'rũnũ'cã'a' nisĩ'rĩgũ, niticã'to. Tojo wãcũrõnojõ o'ogu, marĩ wiogu pe'ere 'Tutuayũ'rũgũ nimi, marĩrẽ añubutiaro weecu niwĩ', niato."

18 Ni'cũ cũ basu ucũgũ, "Yũ'u añurõ wee'e" nigũnojõrẽ "Cũ añugũ nimi", nita basiowe'e. Jesucristo marĩ wiogu "Añugũ nimi" nino'gũ pe'e añugũ nimi.

11

Pablo nisoori masãrẽ nise ni'i

1 Ni'cãrõacã yũ'u ucũma'agũ weronjõ ojaguti. No'o musã nũ'cãta basioro nũ'cãña. Musã tojo weecã ã'a.

2 Õ'acũ cũ yarãrẽ ãpẽrãnojõrẽ ãjõpeocã, doesami. Cũ doero weronjõ yũ'u musãrẽ doe'e. Yũ'u Cristo yere werecã, musã tũ'orã, ãjõpeowũ. Musã ni'cõ numio marãpũtiacjo weronjõ ni'i. Cristo musã marãpũ niacjũ weronjõ nimi. Tojo weegu musã cũ ï'orõpũre ña'ase marĩrã nicã ã'a.

3 Tojo ãamigũ, musãrẽ a'tiro wa'acã uisa'a. Pĩrõ cũ niqesãse me'rã Evare nisoo ãjõpeocã weecu niwĩ. Musã quẽ'rã co weronjõ ãpẽrã nisoosere ãjõpeobosa'a. Musã Cristore queoro ãjõpeomi'quere du'ubosa'a. Tojo weegu uisa'a.

4 Musã a'tiro wee'e. ãpẽrã musãrẽ mejẽcã werecã, añurõ tũ'otũ'sa'a. Ësã Jesũ yere werewũ. Na pe'e te mejẽtare werema. Musã ne waropũre Espĩritu Santure ñe'ewũ. Ni'cãrõacãrẽ Espĩritu Santu mejẽtare ñe'erã wee'e. Na Õ'acũ masãrẽ yũ'rũose mejẽtare werecã, añurõ tũ'o ãjõpeo'o.

5 Na musãrẽ bu'erã Jesucristo besecũ'cãrã nemorõ tũ'oña'sama. Yũ'u pe'e na doca tũ'oña'we'e.

6 Yũ'u ucũse ã'suawe'e, ã'sũaro pe'e. Tojo nimicã, Õ'acũ ye cjasere añurõ masĩ'i. Yũ'u tojo masĩsere nipe'tise yũ'u weesetise me'rã ï'o'o.

7 Ne waro yũ'u Õ'acũ masãrẽ yũ'rũose quetire musãrẽ weregu, wapaseetiwũ. ¿Musã de'ro wãcũti? Apetero weegu musãrẽ wapaseetigu, ¿ña'arõ weegu weepari? Yũ'u da'ra wapata'aba'awũ. Musãrẽ añurõ weesĩ'rĩgũ, tojo weewũ.

8 Yũ'u musã tiropũ nirĩ curare ãpẽrã Jesucristore ãjõpeose cururicjãrã yũ'ũre niyeru o'owã. Yũ'u tere ñe'e, musãrẽ weetamusĩ'rĩgũ, na ye niyerure a'maduogu weronjõ tũ'oña'wũ.

9 Yũ'u musã me'rã nĩgũ, apeyenojõ du'sacã ï'agũ, ne ni'cũrẽ caribotiwũ. Marĩ acawererã Macedoniacjãrã yũ'ũre du'sasenojõrẽ o'owã. Tojo weegu caribotiwũ. A'tirota weeyapatiguti.

10 Yũ'u diacjũ nise Jesucristo ye quetire masĩ'i. Diacjũta ni'i. Te diacjũ nírõnojõta yũ'u bu'ese wapa ne niyeru sãrĩsome. Ne ni'cũ Acaya di'tacjũ "Cũ wapaseemi", nĩmasĩtisami.

11 Yũ'u musãrẽ ma'ise ye bu'iri tojo ucũ'u. Yũ'u musãrẽ ma'iyũ'rũsere Õ'acũ masĩsami.

12 Yũ'u weewũaronjõ weenu'cũgũti. ãpẽrã pe'e yũ'u weronjõ weerã wee'e, nisama. Na bu'ese wapare wapaseesama. Yũ'u pe'e wapaseewe'e. Tojo weerã na "Cũ weronjõ wee'e", nĩmasĩtisama.

13 A'tiro ni'i. Na "Cristo cǔ besecúu'cārã ni'i" nírã, tojo nima'acārã weema. Na weeta'sarã nima. Bu'i dia'cǔ Jesucristo cǔ besecúu'cārã weronojõ bajuma.

14 Tojo weese diasatisa'a. Wātĩa wioḡu quē'rã tojota weemasísami. Apetero cǔ u'musecǔ Õ'acūrē wereco'tegḡ weronojõ bajugḡ dojosami.

15 Tojo weerã cūrē da'racoterã quē'rã cǔ weronojõ weesama. Na añurã weronojõ weesoosama. Na pūrĩcã na wee'caronojõta bu'iri da'reno'rã, pecame'epḡ yapatidijarãsama.

Pablo Jesucristo besecúu'cḡ cǔ pi'eti'que ni'i

16 Yḡ'ḡ a'te dḡporo oja'caronojõ mḡsarē ojanemogǔti. "Cǔ basu añurõ ucǔḡḡ, maatigḡ weemi", niticã'ña. Mḡsã tojo wãcūrã pūrĩcã, "Cǔ maatigḡ weronojõ ucũato", niña. Tojo weegḡ cã'rõacã yḡ'ḡ basu añurõ ucǔḡḡsa'a.

17 Yḡ'ḡ tojo ucǔḡḡ, marĩ wioḡu duti'caro mejēta ucǔḡḡ wee'e. Yḡ'ḡ basu añurõ ucũme'rĩḡḡ, maatiri masũ weronojõ bḡsu'ḡ.

18 Pãjãrã no'o ḡaro na basu añurõ ucũma. Na tojo weeyucã, yḡ'ḡ quē'rã yḡ'ḡ weesere añurõ ucǔḡḡti.

19 Mḡsã masĩyḡ'rḡarã nitjãrã, maatiri masã na weesere añurõ nḡ'cã'a.

20 Mḡsã a'tiro wee'e. Āpērã mḡsarē dutipecã, nḡ'cãsa'a. No'o mḡsã yere miiwapacã, nḡ'cãsa'a. No'o tojo weetirã, mḡsarē mejõ nirã weecã, nḡ'cãsa'a. Tḡ'omasĩtirãrē weronojõ ĩ'acõ'acã, nḡ'cãsa'a. No'o mḡsarē diapoapḡ paacã quē'rãrē, nḡ'cãcã'sa'a. Tojo weese nipe'tisere nḡ'cãpe'ocã'sa'a.

21 Na mḡsarē tojo wéerã, ña'abutiario weerã weema. Ęsã pūrĩcã mḡsarē tenojõrē ne weemasĩtibosa'a.

Āpērã na weesere añurõ ucũcã, yḡ'ḡ quē'rã na weronojõ ucũma'asirutugḡti. Maatigḡ weronojõ weema'a'a.

22 Na "Hebreo masã ni'i", nisama. Yḡ'ḡ quē'rã cǔta ni'i. Na Israe curuacjãrã nima. Yḡ'ḡ quē'rã cǔta ni'i. Na Abrahã pãrãmerã nituriarã nima. Yḡ'ḡ quē'rã cǔta ni'i.

23 Na "Cristore da'racoterã ni'i", nima. Yḡ'ḡ pūrĩcã na nemorõ cūrē da'racoterã ni'i. Yḡ'ḡ tojo níḡḡ, ucũma'agḡ weronojõ bḡsu'ḡ, bḡsuḡḡ pe'e. A'tiro ni'i. Yḡ'ḡ na nemorõ da'rayḡ'rḡnḡ'cãwḡ. Yḡ'ḡre na nemorõ tãrãwã. Na nemorõ bu'iri da'reri wĩ'ipḡ pejetiri sõrõno'wḡ. Pejetiri Jesucristore ějõpeotirã yḡ'ḡre wějēsĩ'rĩcã, wiose pḡ'to niwḡ.

24 Ni'cãmocḡsetiri judío masã yḡ'ḡre wecḡ dari me'rã tãrãwã. Tetirinacũ treinta y nuevetiri tãrãwã.

25 I'tiati yucḡpagḡ me'rã yḡ'ḡre paawã. Ni'cãti ũtãperi me'rã yḡ'ḡre doquewã. I'tiati ũsã sijari cura yucḡsḡjo mirĩdijawḡ. Ni'cãti mirĩdijacaterore ni'cã ñami, ni'cã nḡmḡ ti maajopḡre pa'sabo'reawḡ.

26 Yḡ'ḡ pejetiri sijawḡ. Mirĩtawioro sijawḡ. Wioro, yajari masã tiropḡ sijawḡ. Yḡ'ḡ acawererã judío masã tiropḡ, judío masã nitirã tiropḡ wiose wa'tero sijawḡ. Tojo nicã macãpḡre, masã marĩrõpḡre, dia pajiri maajopḡre wiose wa'tero sijawḡ. "Jesucristore ějõpeorã ni'i" nisoori masã wa'teropḡ quē'rãrē wiose wa'tero sijawḡ.

27 Yḡ'ḡ da'ragḡ, pi'etiwḡ. Pejetiri cãrĩtimujãwḡ. Ęjaboawḡ. Acowḡowḡ. Apeterore ba'atiyḡ'rḡomujãwḡ. Yḡsuabuawḡ. Apeterore su'ti moowḡ.

28 Apeyema, a'tiro tḡ'oña'a. Ęmḡcorinacũ yḡ'ḡ Jesucristore ějõpeose cururicjãrã nipe'tiropḡ nirãrē wãcũque'ti'i.

29 No'o tutuatigḡnojo nicã, yḡ'ḡ quē'rã cǔ tutuatisere tḡ'oña'tamu'u. Ni'cũ Jesucristore ějõpeogḡre āpērã ña'arõ weeduticã, cǔ ña'arõ weecã, yḡ'ḡ bopoyasã'a. Cūrē ña'arõ weecã weerã me'rã ua'a.

30 Yḡ'ḡ pe'e "Āpērã yḡ'rḡoro ni'i" nirõnojo o'ogḡ, yḡ'ḡre wa'a'que me'rã tutuatigḡ ni'i nisere ĩ'ogḡti.

³¹ Õ'acũ, marĩ wioꝝu Jesucristo pacu yu'u ucũsere "Diacjũta ni'i", nĩmasĩsami. Cũrẽta "Añugũ nimi", ninu'cũrõña'a.

³² Yu'u Damascopu nicã, a'tiro wa'awu. Ti di'ta wioꝝu waro Aretas wãmetigu cũ docacjũ a'tiro weecu niwĩ. Yu'ure ñe'esĩ'rĩgũ, ti macã sumuto na yéeca sã'rĩrõ wijaase soperipure surarare cũucu niwĩ.

³³ Yu'u me'rãcjãrã pe'e yu'ure a'tiro weewã. Pi'i me'rã ti sã'rĩrõ u'muarõ nirĩ sopeacãpu o'oyu'ruodijowã. Tojo weegu yu'u narẽ ñe'eotiwu.

12

Pablo quẽ'ese weronojõ ï'a'que ni'i

¹ Marĩ basu añurõ ucũcã, wapamarĩ'i. Tojo nimigũ, ucũgũti. Marĩ wioꝝu quẽ'ese weronojõ yu'ure ï'o'quere wereguti.

² Jesucristore ãjõpeoca be'ro a'tiro wa'awu. Quẽ'ese weronojõ Õ'acũ yu'ure cũ tiropu miimujãwĩ. Tere yu'u ï'aca be'ro catorce cũ'marĩ yu'ru'u. Yu'u upu me'rã o yu'u ejeripõ'rã dia'cũ wa'agu, wa'apã. Masĩtisa'a. Õ'acũ dia'cũ masĩsami.

³⁻⁴ A'tere masĩ'i. Õ'acũ u'muse Paraíso wãmetiropu yu'ure miiejawĩ. Upu me'rã o ejeripõ'rã dia'cũ miagũ, miapĩ. Masĩtisa'a. Õ'acũ ni'cũta tere masĩsami. Yu'u topu nĩgũ, masã masĩtisere tu'owu. Cũ were'que masãrẽ weredutise mejẽta niwũ.

⁵ A'tiro wa'agunojõ pũrĩcãrẽ "Ãpẽrã yu'ruoro nimi", nirõña'a. Yu'u basu "A'tiro nigũnojo ni'i", nĩmasĩtisa'a. Yu'u tutuatise dia'cũrẽ añurõ ucũgũti.

⁶ Tojo nimigũ, yu'u basu añurõ ucũgũ, ucũma'agũ mejẽta weebosa'a. Diacjũta ucũbosa'a. A'tiro ni'i. Musã yu'ure ãjõpeobosa'a. Tojo weeri nĩgũ, "Yu'u ãpẽrã yu'ruoro ni'i" nisere nisome. Yu'u weetisepureta, yu'u weretisepureta yu'ruoquejobosa'a.

⁷ Õ'acũ yu'ure ï'o'que añubutiase niwũ. Yu'u tere wãcũgũ, yu'u basu "Añuyu'ruagu ni'i", nitawio ni'i. Tojo weegu Õ'acũ yu'ure tojo wãcũrĩ nĩgũ, a'tiro weewĩ. Wãtĩ yu'u upure dutida'recã, tojo ï'acã'cu niwĩ. Te duti yu'ure pota bu'bero weronojõ pũrĩ'i.

⁸ I'tiati yu'u marĩ wioꝝure "Te pũrĩse pe'tiato", sãrĩmiwũ.

⁹ Cũ pe'e yu'ure a'tiro niwĩ: "Yu'u mũ'urẽ ma'ĩ'i. Tojo weero mũ'urẽ apeyenojõ du'sawe'e. Masã tutuatirã nicã, yu'u tutuasere nemorõ ï'ota basio'o", niwĩ marĩ wioꝝu. Tojo weegu yu'u tutuatigu, e'cati'i. Tojo tutuatigu, Cristo tutuase yu'upure niato nĩgũ tojo wee'e.

¹⁰ Yu'ure ña'arõ ucũsere, yu'ure apeyenojõ du'sasere e'cati'i. Tojo nicã ãjõpeose bu'iri ña'arõ weesere, mejẽcã wa'asere e'cati'i. A'tiro ni'i. Tutuatironojõ o'ogu, nemorõ tutuagu wa'a'a.

Corintocjãrã ãjõpeori curuacjãrãrẽ Pablo wãcũnũ'que ni'i

¹¹ Yu'u, yu'u basu añurõ ucũgũ, maatigu weronojõ wee'e. Musã pe'eta yu'ure tojo ucũdutarã weronojõ wee'e. Musã yu'ure añurõ ucũcã, añu nibopã. ãpẽrã musãrẽ nisoose me'rã ãjõpeocã weerã doca niwe'e. Na a'tiro nisama: "Ësã Jesucristo besecũ'cãrã nemorõ ni'i", nisama. Yu'u mejõ nigũ nimigũ, tojo bususijãrã diaro niwe'e.

¹² Yu'u musã tiropu pi'etimigũ, wãcũtutuatjãgũ, peje Õ'acũ tutuaro me'rã wee'owũ. Te me'rã diacjũta yu'ure Jesucristo besecũ'quere ï'owũ.

¹³ Musã Corintocjãrãrẽ ãpẽrã Jesucristore ãjõpeose cururicjãrã doca ãjõnu'cõtiwu. A'te dia'cũrẽ weeticãti. Musãrẽ wapasetiwu. Musã tu'oña'cã, ¿yu'u tojo weese ña'a niti? Ña'acãma, acobojoya.

⁷ Ësã musãrẽ ña'arõ weeticã'to nírã Õ'acũrẽ sërĩbosa'a. Cũrẽ sërĩrã, ùsãrẽ ãjõpeodutirã mejëta sërĩbosa'a. Musã pe'ere queoro weedutirã sërĩbosa'a. No'o ùsã queoro weemicãta, “Na queoro weetima” ùsãrẽ nicã, añucã'rõsa'a.

⁸ A'tiro ni'i. Õ'acũ ye diacjũ cjaseta ni'i. Musã tere queoro weecã ï'arã, “A'tiro pe'e weeya”, nisome. Ësã tereta ùasã'a.

⁹ Musã ùsãrẽ ï'arã, “Na tutuatirã, dutimasĩtirã nima”, ni'i. Musã pe'e tutuarã nicã, añu ni'i. Tere ï'arã, ùsã e'catirãsa'a. Musãrẽ Õ'acũ nipe'tisere cũ ùaronojõ weecã ùarã, sërĩbosa'a.

¹⁰ Yũ'ũ musã tiropũ wa'ase ðaporo a'ti pũrĩrẽ oja'a. Topũ wa'agũ, tutuaro me'rã musãrẽ tu'tisĩ'rĩtisa'a. Marĩ wiogũ yũ'ũ musãrẽ dutimasĩsere o'ocũ niwĩ. Tojo weegũ yũ'ũ musãrẽ tu'timasĩ'i. Tojo weesĩ'rĩtisa'a. Jesucristo musã ãjõpeosere dojorẽdutigũ mejëta dutisere yũ'ũre o'owĩ. Musãrẽ nemorõ ãjõpeocã ùagũ, tojo weewĩ.

¹¹ Acawererã, tocã'rõta ojaguti. Añurõ niña. Yũ'ũ musãrẽ duti'quere queoro weeme'rĩcã'ña. A'merĩ wãcũtutuacã weeya. Ni'cãrõnojõ niseti, a'mequẽrõ marĩrõ niña. Õ'acũ ejerisãjãcã weegũ, musãrẽ ma'igũ musã me'rã nigũsami.

¹² E'catise me'rã a'merĩ añudutiya.

¹³ Nipe'tirã Jesucristore ãjõpeorã marĩ acawererã musãrẽ añudutima.

¹⁴ Jesucristo marĩ wiogũ musã nipe'tirãrẽ añurõ weeato. Õ'acũ musãrẽ ma'igũ musã me'rã niato. Tojo nicã Espĩritu Santu musã me'rã niato.

Tocã'rõta oja'a.

Pablo

Pablo Galacia di'tacjārārē cū ojáca pūrī ni'i

A'ti pūrī a'tiro weero ojano'pã nise ni'i

Pablo Galacia di'tacjārārē a'ti pūrīrē ojacu niwī. Romacjārārē oja'caro weronojō narē ojacu niwī.

A'tere ojacu niwī. Masã mejēta yu'ure Jesucristo ye quetire bu'edutirã sōrōwã nisere ojacu niwī. “Jesucristo basu, marī pacu Ō'acũ basu sōrōwã”, ni ojacu niwī.

Apeyere, “Moisé duti'que me'rã marī bu'iri marīrã tojamasītisa'a”, nicu niwī. “Jesucristore ějōpeose me'rã dia'cũ añurã tojamasī'i”, nicu niwī.

Pablo Jesucristore ějōpeorārē Galacia di'tapɯ nirārē oja'que ni'i

¹⁻² Yu'u Pablo, yu'u me'rãcjārã me'rã musã Jesucristore ějōpeorārē Galacia di'tapɯ nirārē oja'a. Musārē añudutise o'o'o. Yu'u Jesucristo besecũú'cu ni'i. Yu'ure masã mejēta Ō'acũ ye quetire weredutirã besewã. Na o'ócã mejēta tere were'e. Jesucristo, cū pacu Ō'acũ na basu yu'ure besewã. Ō'acũta Jesucristo wērī'cupure masōcu niwī.

³ Marī wiogu Jesucristo, marī pacu Ō'acũ añurō weeato musārē. E'catise, musārē ejerisājãcã weeato.

⁴ Jesucristo cū basu cū ɯaro me'rã marī ña'arō wee'quere wērībosacu niwī. A'ti ɯɯco cjase ña'ase doca ninemoticã'to nígu tojo weecu niwī. A'tere wéégɯ, marī pacu Ō'acũ duti'caronojōta weecu niwī.

⁵ Tojo weerã marī Ō'acũrē e'catise o'onu'cũcã'rã. Tojota weeroɯasa'a.

Jesucristore ějōpeose me'rã dia'cũ yu'rurãsa'a nise ni'i

⁶ Ō'acũ musārē ma'ígũ, besecu niwī. Jesucristo cū wērīse me'rã musārē yu'rɯocu niwī. Cũ tojo weemicã, musã pe'e maata waro cūrē ějōpeodu'urã wee'e. Apeye bu'ese pe'ere siruturã wee'e. Musã tojo weecã tu'ogu, ɯɯtu ɯɯasa'a.

⁷ Āpērã musã ne waro ějōpeo'quere dojorēsama. Musārē Jesucristo ye quetire weresu'riasama. Tere dɯcayusī'rīsama. Jesucristore ějōpeose me'rã dia'cũ marīrē yu'ruta basio'o. Apeye bu'esepɯa basiotisa'a.

⁸ Ūsã musārē Ō'acũ masārē yu'rɯose quetire queoro werewɯ. Musārē Jesucristo ye quetire mejēcã weregure Ō'acũ ɯɯtu bu'iri da'reato. No'o yu'ɯnojojōrē, o apī ɯ'musecjũ Ō'acũrē wereco'tegure ūsã mejēcã werecã, bu'iri da'reato.

⁹ Yu'u todɯporopɯ musã tiropɯ nígu, a'tere weretojawɯ. Ni'cãrōacãrē apaturi ninemo'o tja. No'o ūsã bu'e'que Jesucristo ye quetire musārē mejēcã weregɯnojojōrē Ō'acũ bu'iri da'reato.

¹⁰ Yu'u a'tere weregɯ, masã yu'ure “Añubutiaro wereme'rīmi” niato nígu mejēta were'e. Ō'acũ pe'ere “Queoro bu'emī” nidutigɯ were'e. Yu'u todɯporopɯre “Masã yu'u me'rã e'catiato”, ninu'cũwũ. Tojo ninu'cũgũ pūrīcã, Jesucristo ɯaro weetibosa'a. Cūrē da'raco'tegɯ mejēta nibosa'a.

Ō'acũ Pablōre Jesucristo ye quetire weredutigɯ cūu'que ni'i

¹¹ Yu'u queoro musārē masīcã ɯasa'a. Yu'u bu'ese masã na wãcũse mejēta ni'i.

¹² Yu'ure tere ne ni'cũ masũ bu'etiwī. Jesucristo cū basu te bu'esere masīcã weewī.

¹³ Yu'u todɯporopɯ judío masã na ějōpeosetisere sirutugɯ weecũ'quere musã tu'opã. Jesucristore ějōpeorārē ña'abutiaro weecũwũ. Ne ni'cũ Jesucristore ějōpeogɯ marīato nígu na ějōpeosere pe'osī'rīmiwũ.

14 Yũ'u ma'mu nígu, judío masã na ëjõpeosetisere añurõ weewu. Æpërã yũ'u me'rãcjãrã yũ'ruoro ùsã ñecũsumua weesetimujãti'quere weeyũ'runũ'cãwũ.

15 Yũ'u Jesucristore ëjõpeorãrẽ ña'arõ weewu. Tojo weemicã, yũ'u bajuase duporopu Õ'acũ beseyutojacu niwĩ. Uputu ma'ígũ, cũ macũ nidutigu besecu niwĩ.

16 Cũ "Beseguti" ní'caronojõta queoro ni'cã numu cũ macũrẽ yũ'ure ï'owĩ. Ì'o, yũ'ure judío masã nitirãrẽ Jesucristo ye quetire weredutiwĩ. Cũ tojo ï'ocã, Æpërãrẽ "¿Yũ'u de'ro weegusari?" ni sëritiña'nemotiwũ.

17 Apeye quẽ'rãrẽ "Jesucristo yũ'u duporo besecũumũ'tã'cãrã tiro Jerusalẽpu maata sëritiña'baque'ogu wa'aguti", nitiwũ. Tojo weronojõ o'ogu, diacjũ wa'a wa'awu Arabia di'tapu. Be'ro topu ní'cu Damascopu majãmitojatiwũ tja.

18 Yũ'u Jesucristore ëjõpeoca be'ro ï'tia cã'ma yũ'rũwũ. Ticuse cũ'marĩ yũ'rũca be'ro Jerusalẽpu Pedrorẽ ï'agũ wa'awu. Topure cũ me'rã puã semana dia'cũ tojaque'ani'wũ.

19 Jesucristo cũ besecũ'cãrã nipe'tirãpũre ï'atiwũ. Pedro, apĩ Santiago marĩ wioqu Jesucristo acabiji dia'cũrẽ ï'awũ.

20 Õ'acũ tu'oropu musãrẽ wereguti. A'te yũ'u weresere nisoogu mejẽta wee'e.

21 Yũ'u Jerusalẽpũre níca be'ro Siria di'tapu, tojo nicã Cilicia di'tapu wa'awu.

22 Yũ'u Judea di'tapure yoacã nitiwũ. Tojo weerã Æpërã Jesucristore ëjõpeorã yũ'ure ï'amasitiwã.

23 Yẽ quetipu dia'cũrẽ tu'ocãrã niwã. "Sõ'onícatero marĩrẽ ña'arõ weesĩ'rigũ sirutu'cu ni'cãrõacãrẽ 'Jesucristore ëjõpeoya', nicusiaguta weepũba. Toduporopũre Jesucristore ëjõpeosere pe'ocã'sĩ'rĩmi'cuta niapũba", ni ucjacãrã niwã.

24 Yũ'u Jesucristore ëjõpeosere tu'orã, Õ'acũrẽ e'catise o'ocãrã niwã.

2

Pablo Jerusalẽpu Jesú cũ ne waro besecũ'cãrã me'rã ucũ'que ni'i

1 Catorce cũ'marĩ Jerusalẽpu yũ'u ejãca be'ro Bernabé me'rã apaturi ti macãpu wa'awu tja. Æsã me'rãcjũ Tito wãmetigu quẽ'rãrẽ miawũ.

2 Õ'acũ yũ'ure topu wa'adutiwĩ. Tojo weegu wa'awu. Jerusalẽpũre eta, Jesucristore ëjõpeorã wiorã me'rã dia'cũ nerẽ, ucũwũ. Judío masã nitirãrẽ Jesucristo masãrẽ yũ'ruomi nise queti, yũ'u bu'e'quere narẽ werewu. Yũ'u ne waropu bu'enũ'cã'quere, yũ'u ni'cãrõacã bu'esere ¿de'ro nirãsari? nígu, werewu. Mu'u bu'ese wapamarĩ'ĩ nirĩ nígu, wereña'miwũ.

3 Na ne mejẽcã nitiwã. Yũ'u me'rãcjũ Tito judío masũ mejẽta niwĩ. Cũ tojo nimicã, ùsã judío masã weewuasenojõrẽ weedutitiwã. "Cũrẽ õ'rẽcju yapa caserore yejecõ'arõua'a", nitiwã.

4 Wiorã pe'e "Titore õ'rẽcju yapa caserore yejecõ'arõua'a" nitimicã, Æpërã tojo nico'terã pe'e "Cũrẽ yejecõ'arõua'a", niwã. Na Jesucristore ëjõpeota'sarã, Jesucristore ëjõpeorã me'rã a'mesu'awã. Tojo nita'sa, ï'adu'tiri masã niwã. Na ùsã Jesucristore ëjõpeorã weesetisere ï'awã. Æsã cãrẽ ëjõpeorã Moisé dutise doca niticã ï'awã. Tere ï'arã, ùsãrẽ ùsã ñecũsumuarẽ dutimujãti'quere weedutisĩ'rĩmiwã tja. Moisé cũ duti'que doca cũusĩ'rĩmiwã tja.

5 Na tojo dutimicã, ùsã ne cã'rõacã na dutisere "Weerõuasato", nitiwũ. Musãrẽ Jesucristore ëjõpeose me'rã dia'cũ yũ'rũrãsa'a nise quetire masicã ua'a. Tojo weerã diacjũ cjase, Jesucristo yere wererãti nĩrã, na weeduti'quere weewu.

6 Wiorã yũ'ure mejẽcã weredutitiwã. "Marĩ ñecũsumuarẽ weeduti'quere weedu-tiya judío masã nitirãrẽ", nitiwã. Õ'acũ marĩ nipe'tirãrẽ ni'cãrõnojõ ï'asami. Tere masĩgu, "Na wiorã nima" ni, uputu waro wãcũtiwũ. Õ'acũ narẽ bese'caronojõta yũ'u quẽ'rãrẽ besewĩ.

⁷ Wiorã yu'ure a'tiro niwã: “Mu'u quẽ'rã Õ'acũ bese'cu ni'i. Cũ mu'urẽ judío masã nitirãrẽ Jesucristo ye quetire weredutiapĩ. Pedrore judío masãrẽ wereduti'caronojõta mu'urẽ na pe'ere weredutiapĩ”, niwã wiorã.

⁸ Õ'acũ Pedrore judío masãrẽ Jesucristo ye quetire wereduticu niwĩ. Cũ Õ'acũta tja yu'u quẽ'rãrẽ Jesucristo ye quetire judío masã nitirã tiro pe'ere weredutiwĩ.

⁹ Jerusalẽpure Santiago, Pedro, tojo nicã Juã na i'tiarã Jesucristore ãjõpeorã wiorã niwã. Na yu'ure “Judío masã nitirãrẽ Õ'acũ mu'urẽ ma'igũ weredutiapĩ”, niwã. Tojo weerã ãsã puarãrẽ, yu'u, tojo nicã Bernabére “Marĩ ni'cãrõnojõ da'rarãsa'a”, niwã. Na ãsãrẽ “Jesucristo ye quetire judío masã nitirãrẽ wererã wa'aya”, niwã. “Ësã pe'e judío masãrẽ wererãti”, niwã.

¹⁰ Ësãrẽ a'te dia'cũrẽ weedutiwã: “Pajasecuorãrẽ weetamuña”, niwã. A'teta niwũ yu'u añurõ weeguti ni wãcũyu'rũnu'cã'que.

Pablo Antioquíapũ Pedrore tu'ti'que ni'i

¹¹⁻¹² Be'ro Pedro Antioquíapure etawĩ. Cũ ne waro ti macãpure etãca be'roacã añurõ weemiwĩ. Cũ topure nígũ cũ queoro weeti'que wapa cãpureta tu'tiwũ. Ne waro judío masã nitirã Jesucristore ãjõpeorã me'rã ba'a, na me'rã ba'pati nicã'miwĩ. Cũ tojo wee nisetiri cura judío masã Jerusalẽcjãrã Santiago cũ o'ó'cãrã etawã. Pedro na etacã ã'agũ, judío masã nitirã me'rã weeseti'quere weedu'ucã'wĩ. Napũ yu'ure tu'tibosama nígũ, tojo weewĩ. Topũ etarã judío masã weedutisere queoro weeri masã niwã. Tojo weerã judío masã nitirãrẽ “Judío masãrẽ dutisere weerouã'a”, ni bususijawã. Tojo weegũ narẽ uigũ, Pedro judío masã nitirã me'rã ba'patidu'ucã'wĩ. Na me'rã ba'anemotiwĩ majã.

¹³ Æpẽrã judío masã cũ weesere ã'arã, cũ weronojõ weeta'sawã. Judío masã nitirã me'rã ba'ami'cãrã ba'atiwã. Na me'rã nisetitiwã. Bernabẽpata tojo ween-emopecã'wĩ.

¹⁴ Na Jesucristore ãjõpeose me'rã dia'cũ yu'rurãsa'a nisere masĩmirã, queoro weetiwã. Tojo weegũ na weese queoro niticã ã'agũ, Pedrore nipe'tirã Jesucristore ãjõpeorã ã'orõpũ tu'tiwũ. Cũrẽ a'tiro niwũ: “Mu'u judío masũ nimigũ, judío masã nitirã me'rã ba'agũ, na weronojõ weesetigũ wee'e. Mu'u tojo weese añu ni'i, añurõ pe'e. Mejõ ni'cãrõacãrẽ na me'rã ba'ati, na me'rã nisetitigũ, ‘Judío masã weronojõ weeya’, nígũ wee'e tja narẽ. Mu'u tojo weecã, ‘Ësã Moisé duti'quere weerouãsa'a’, ni wãcũsama. Mu'u basu weetise judío masã nitirãrẽ ‘Weeya’ nĩrõnojõ wa'a'a. Mu'u tojo weese ña'a ni'i”, niwũ.

Judío masã, judío masã nitirã ãjõpeose me'rã dia'cũ yu'rurãsama nise ni'i

¹⁵ Marĩ ne bajarãpata judío masã nitojacãrã niwũ. Æpẽrã weronojõ Moisé cũ duti'quere weeticã weewe'e.

¹⁶ Tojo nimirã, marĩ Moisé duti'quere wéerã, yu'rũmasĩtisa'a. Jesucristore ãjõpeose me'rã dia'cũ yu'rũwetimasĩ'i. Marĩ Õ'acũ me'rã añurõ nisĩ'rĩrã, Jesucristore ãjõpeo'o. Moisé cũ duti'quere wéerã pũrĩcã, ne ni'cũ Õ'acũ me'rã añurõ nĩmasĩtisami.

¹⁷ Marĩ “Jesucristo me'rã dia'cũ yu'rurãsa'a” nicã, marĩ acawererã judío masã a'tiro nima marĩrẽ: “Mũsã ña'a ni'i”, nima. “Marĩ ñecũsumuarẽ duti'quere weetirã, judío masã nitirã weronojõ mũsã ña'a ni'i”, nima marĩrẽ. To pũrĩcãrẽ tojo nĩrã, “Jesucristo marĩrẽ sũ'ori ña'arõ weegũ weemi narẽ”, nisama. Na tojo nise diacjũ niwe'e. Jesucristore tojo weese marĩ'i.

¹⁸ Mũsãrẽ “Marĩ ñecũsumua duti'que me'rã yu'rũsome”, ni weretojawũ. Ni'cãrõacãrẽ “Te me'rã yu'rurãsa'a, tere weeya” nígũ, yu'uta bu'iritibosa'a.

19 Yũ'u todũporopũre a'tiro wãcũmiwũ. “Moisé cũ duti'que me'rã dia'cũ Õ'acũ me'rã añurõ nita basiosa'a”, nimiwũ. Tojo nimigũ, ne weepõteoticãti. Be'ro yũ'ure Õ'acũ cũ macũ Jesucristore i'owĩ. Tojo weegu ni'cãrõacãrẽ Jesucristore ãjõpeogu, Õ'acũ me'rã wãcũpi'etiro marĩrõ nicã'a. Marĩ ñecũsumũarẽ weeduti'quere wãcũnrũwe'e majã.

20 Jesucristo curusapũ wẽrĩcũ niwĩ. Yũ'u cũrẽ ãjõpeogu, cũ me'rã wẽrĩgũ weronojõ wa'acũ niwũ. Tojo weegu yũ'u se'saro niwe'e. Ni'cãrõacãrẽ Jesucristo yũ'ure sũ'ori nimi. Yũ'u cũ ũaro, cũ dutiro wee'e. Õ'acũ macũrẽ ãjõpeogu, wãcũtutua'a. Cũ yũ'ure ma'igũ, ña'arõ wee'quere wẽrĩ wapayebosacũ niwĩ.

21 Yũ'u Jesucristo wẽrĩ'quere “Mejõ warota nima'acã'a”, niwe'e. Cũ yũ'ure ma'isere ne du'usĩ'rĩtisa'a. Moisé duti'que me'rã marĩ yũ'rũta basiocãma, Jesucristo mejõ waro wẽrĩbopĩ.

3

Moisé dutise oja'que, Jesucristore ãjõpeose cjase ni'i

1 Mũsã Galaciacjãrã Jesucristore ãjõpeodu'urã, tũ'omasĩtibutiarã weronojõ weerã wee'e. ¿Noa mũsãrẽ nisoosijamirĩto mejẽcã ãjõpeodutirã? Æsã topũre nĩrã, mũsãrẽ Jesucristo cũ curusapũ wẽrĩsere queoro werewũ. Mũsã añurõ ũsã weresere tũ'owũba.

2 A'te dia'cũrẽ mũsãrẽ sẽrĩtiña'gũti. Mũsã Moisé duti'quere wéerã, ¿Espĩritu Santure ñe'erĩ? Ñe'etipã. Jesucristo ye quetire tũ'orã cũrẽ ãjõpeorã pe'e, ñe'epã.

3 Mũsã Õ'acũ põ'rã sãjãrã, Espĩritu Santu tutuaro me'rã sãjãnu'cãwũ. Ni'cãrõacãrẽ mũsã tutuaro me'rã ãjõpeoyapatirãti, ¿nimiti? Põteotisa'a. ¿Mũsãrẽ tũ'omasĩse pe'tia wa'ati?

4 Jesucristore ne waro ãjõpeocã, ãpẽrã mũsãrẽ ña'arõ weecãrã niwã. Ni'cãrõacãrẽ cũrẽ ãjõpeodu'urã, “Mejõ waro pi'etipã”, ¿nirã weeti? Yũ'u tũ'oña'cã, mejõ waro pi'etitipã.

5 Õ'acũ mũsãrẽ Espĩritu Santure o'ócũ niwĩ. Cũ tutuase me'rã mũsã wa'teropũre peje wee'omi. ¿De'ro weegu tojo weesari, mũsã tũ'oña'cã? Jesucristo ye quetire mũsã tũ'o ãjõpeocã, tojo weesami. Moisé cũ duti'quere weecãma, ne tojo weetibosami.

6 Marĩ ñecũ Abrahã ye cjasere wãcũrã. Cũ pũrĩcã Õ'acũrẽ ãjõpeocũ niwĩ. Tojo weegu Õ'acũ cũrẽ “Añugũ nimi”, ni i'acũ niwĩ.

7 Mũsã a'tere masĩña. Abrahã weronojõ Õ'acũrẽ ãjõpeorã náta nima Abrahã pãrãmerã waro.

8 Õ'acũ ye queti ojãca pũrĩpũ judío masã nitirã na Õ'acũrẽ ãjõpeoatjere ojayuno'caro niwũ. Narẽ yũ'rũoatjere wereyugũ, Õ'acũ Abrahãrẽ a'tiro nicũ niwĩ: “Nipe'tirã a'ti di'tacjãrã mũ'u weronojõ ãjõpeosiruturãrẽ ‘Añurã nima, bu'iri mooma’, ni i'agũti. Narẽ añurõ weeguti”, nicũ niwĩ.

9 Abrahã Õ'acũrẽ ãjõpeocũ niwĩ. Tojo weegu Õ'acũ cũrẽ añurõ weecũ niwĩ. A'tiro nicã quẽ'rãrẽ nipe'tirã Jesucristore ãjõpeorãrẽ Õ'acũ añurõ weemi.

10 Æpẽrã pũrĩcãrẽ Õ'acũ bu'iri da'resami. Na a'tiro wãcũsama. “Moisé duti'quere wéerã, yũ'rũrãsa'a”, nisama. Tojo wãcũmirã, nipe'tise tere weepe'otisama. Õ'acũ ye queti ojãca pũrĩpũre a'tiro niwũ: “Nipe'tise Moisé duti'quere weepe'otigũnojo bu'iri da'reno'gũsami”, niwũ. Tojo weerã “Moisé duti'que me'rã yũ'rũrãsa'a”, nimisama. Niwe'e. Õ'acũ narẽ bu'iri da'regũsami.

11 Õ'acũ ye queti ojáca pũrĩpũre a'tiro ojano'wũ: "Õ'acũ cũrẽ ějõpeorãrẽ 'Añurã nima', ni ĩ'asami. Cũ me'rã ninu'cũrãsama", niwũ. Tojo weerã marĩ masĩ'i. Moisé dutise me'rã ne ni'cũ Õ'acũ me'rã añurõ nita basiowe'e.

12 Moisé cũ dutise pe'e tojo mejeta ni'i. A'tiro pe'e niwũ. "Nipe'tise Moisé duti'quere weepe'ogu, Õ'acũ me'rã catinu'cũcũsami. Tere weepe'otigũre Õ'acũ 'Bu'iri cõomi', ni ĩ'agũsami", niwũ.

13 Marĩ nipe'tise Moisé duti'quere weepõtẽowe'e. Tojo weegũ Õ'acũ na weepe'otima nígũ, "Bu'iri cõoma", nicũ niwĩ. Aperõ, Õ'acũ ye queti ojáca pũrĩpũre a'tiro ojano'wũ: "No'o na wẽrĩca be'ro yucũgũpũ dũteyoono'cãrã Õ'acũ bu'iri da'reduti'cãrã nima", ni ojano'caro niwũ. Duporopũre masã ña'arãrẽ tojo weecũcãrã niwã. Jesucristo quẽ'rã ña'agũ, bu'iritigũ weronojõ marĩ bu'iri da'reno'bo'quere curusapũ wẽrĩ wapayecũ niwĩ. Tojo weegũ cũ marĩrẽ yũ'rũcã weecũ niwĩ. Marĩ ni'cãrõacãrẽ cũrẽ ějõpeorã, bu'iri marĩ'i.

14 Jesucristo marĩrẽ bu'iri da'rebo'quere curusapũ wẽrĩ wapayecũ niwĩ. Tojo weecã, Õ'acũ Abrahãrẽ judío masã nitirã quẽ'rãrẽ "Tojo weeguti" ní'que queorota wa'acaro niwũ. Jesucristore ějõpeocã, narẽ Abrahãrẽ weronojõ "Añurã, bu'iri marĩrã nima", ni ĩ'asami. Tojo weegũ cũ ní'caronojõta weesami. Nipe'tirã Jesucristore ějõpeorãrẽ Espĩritu Santure o'ósami.

Õ'acũ Abrahãrẽ, Moisére cũ ucũ'que ni'i

15 Ni'cãrõacãrẽ masã na weewũasenojõrẽ musãrẽ ni'cã queose o'oguti. Masã "A'tiro weerã" ni, wiorã tiro papera apoyusama. Be'ro na tere apõca be'ro ne ni'cũ "Ti pũrĩrẽ cõ'acã'ña, a'tiro ojanemoña", nímasĩtisami.

16 Õ'acũ cũ Abrahãrẽ ní'que a'te weronojõta niwũ. A'tiro nicũ niwĩ: "A'ti turicjãrãrẽ mũ'ũ pãrãmi nituriagũpũ me'rã añurõ weeguti", nicũ niwĩ. "Mũ'ũ pãrãmerã nituriarã pãjãrã me'rã añurõ weeguti", niticũ niwĩ. Mejõ "Mũ'ũ pãrãmi nituriagũ ni'cũ me'rã dia'cũ weeguti", nicũ niwĩ. Tojo ní'gũ, Jesucristore ucũgũ weecũ niwĩ.

17 Yũ'ũ musãrẽ nise a'tiro nirõ wee'e. Õ'acũ Abrahãrẽ nicũ niwĩ: "Masã yũ'ũre ějõpeorã yũ'rũrãsama. Na yũ'ũ me'rã añurõ nirãsama", nicũ niwĩ. Be'ropũ cuatrocientos treinta cũ'marĩ be'ro Õ'acũ cũ dutisere Moisére cũucũ niwĩ. Tere cũũgũ, "Toduporopũ Abrahãrẽ 'Yũ'ũ tojo weeguti' ní'que wapamarĩrõsa'a", niticũ niwĩ.

18 Marĩ Moisé cũ oja'quere weecã, Õ'acũ me'rã añurõ nita basiocãma, Õ'acũ Abrahãrẽ toduporopũ ní'que wapamarĩbopã. Tojo niwe'e. Õ'acũ Abrahãrẽ ma'ígũ, "Cũ tojo weeguti" ní'quere queoro weecũ niwĩ. "Nipe'tirã mũ'ũ weronojõ ějõpeorãrẽ yũ'rũoguti", nicũ niwĩ.

19 To pũrĩcãrẽ ¿de'ro weegũ Õ'acũ Moisére sõ'oní'que dutisere cũupari? A'tiro ni'i. Marĩrẽ "Ña'arã ni'i, bu'iri cõo'o" ni masĩdutigũ cũucũ niwĩ. Õ'acũ tere Abrahã pãrãmi nituriagũ Jesucristo a'tiri curapũ cũutũocũ niwĩ. Jesucristo me'rã Õ'acũ "A'ti turicjãrãrẽ añurõ weeguti" ní'que queoro wa'awũ. Te dutisere Õ'acũ cũrẽ wereco'terã ũ'mũsecjãrã me'rã Moisére weredutio'ocũ niwĩ. Moisé pe'e quẽ'rã tere tũ'ogu, wereturiacũ niwĩ masãpũre tja.

20 Abrahã pe'ere Õ'acũ añurõ weeatjere ãpẽrãrẽ weredutio'otimigũ, cũ basuta werecũ niwĩ. Tojo weero Õ'acũ Abrahãrẽ ní'que pe'e Moisére ní'que yũ'rũoro wapatiyũ'rũnũ'cãcaro niwũ.

21 To pũrĩcãrẽ Abrahãrẽ cũ ní'que wapatiyũ'rũnũ'cãcã, ¿Moisére cũ duti'que pe'e wapamarĩpari? Niticarõ niwũ. Masã nipe'tise Moisé cũ dutisere weeta basiocãma, marĩrẽ Õ'acũ me'rã añurõ nita basio nibopã. Basioticaro niwũ.

²² Õ'acũ ye queti ojáca pũrĩpũ a'tiro ojano'caro niwũ: “Nipe'tirã masã ña'arã nima. Bu'iritirã nima”, niwũ. Tojo weero Õ'acũ Abrahãrẽ cũ ðuporopũ ní'que wa'a'a. A'tiro nicũ niwĩ: “Mũ'ũ weronojõ ãjõpeosiraturãrẽ ‘Añurã nima’, ni ï'agũti”, nicũ niwĩ. Tojo weegũ Õ'acũ Jesucristore ãjõpeorãrẽ bu'iri da'reno'bo'quere yũ'rũosami.

²³ Marĩ Jesucristore ãjõpeose ðuporo cũrẽ ãjõpeoatjere co'terãnojo'ta Moisé cũ duti'que doca níni'cãrã niwũ. Moisé dutisere weepe'osĩ'rĩmirã, nipe'tisere weepõ'teoticãrã niwũ.

²⁴ Moisé dutise me'rã Õ'acũ marĩrẽ “Ña'arã ni'i” ni masĩdutigu cũucũ niwĩ. Tere masĩrã, marĩ “¿De'ro wee ña'arõ nisere du'urãsarĩ?” niato nígu cũucũ niwĩ. Be'ro Jesucristo a'ticã, marĩ a'tere masĩcãrã niwũ. “Cũrẽ ãjõpeorã, Õ'acũ me'rã añurõ nímasĩsa'a”, nicãrã niwũ.

²⁵ Ni'cãrõacãrẽ marĩ Jesucristore ãjõpeoritero ni'i. Tojo weerã Moisé dutise doca niwe'e majã.

²⁶ Marĩ nipe'tirã Jesucristore ãjõpeose me'rã Õ'acũ põ'rã ni'i.

²⁷ Jesucristore ãjõpeotjĩarã, wãmeyeno'cãrã niwũ. Mũsã quẽ'rãrẽ cũ weronojõ niseticã weecũ niwĩ.

²⁸ Õ'acũ nipe'tirã cũ macũ Jesucristore ãjõpeorãrẽ yũ'rũosami. Judío masãrẽ, judío masã nitirãrẽ yũ'rũosami. Tojo nicã ãpẽrãrẽ da'rawã'ñaco'terãrẽ, da'raco'tetirãrẽ yũ'rũosami. ðmũarẽ, numiarẽ ni'cãrõnojo yũ'rũosami. Marĩ nipe'tirãputa Jesucristore ãjõpeorã ðucawatise moo'o.

²⁹ Marĩ Jesucristo yarã ni'i. Tojo weerã Abrahã pãrãmerã nituriarã waro ni'i. Õ'acũ Abrahãrẽ ní'caronojo'ta marĩrẽ weegusami. Abrahã wee'caronojõ ãjõpeocã, marĩrẽ yũ'rũogusami.

4

¹ Mũsãrẽ queose me'rã werenemogũti. Wĩ'magũ cũ pacũ cũuatjere ñe'eacjũ masãtu'ajatimigu, maata ñe'etisami. Nipe'tise cũ ye nimicã, da'raco'tegũ weronojõ nisami.

² ãpẽrã masã cũrẽ co'tesama. Cũ na dutise doca nisami. Cũ ye niatje quẽ'rãrẽ ï'anũrũbosasama. Cũ pacũ cũ wẽrĩse ðuporo ni'cã nũmũ tere wiatji nũmũrẽ besesami. “Ti nũmũ ejacã, nipe'tisere yũ'ũ macũrẽ wiaya”, nisami. Tojo weerã ti nũmũ nicã, nipe'tisere cũrẽ wiape'ocã'sama. Tere wiãca be'ro cũ da'raco'tegũ weronojõ nitisami majã.

³ Marĩ quẽ'rã Jesucristore ãjõpeose ðuporo marĩ ñecũsumũa weemũjãti'quere wéerã, ã'rĩ weronojõ níni'cãrã niwũ yujupũ. Te dutise me'rã níãrã, ãpẽrãrẽ da'rawã'ñaco'terã weronojõ nicãrã niwũ.

⁴ Tojo nimicã, Õ'acũ pe'e cũ queoca nũmũ nicã, queoro a'ti turipũre cũ macũrẽ o'ócũ niwĩ. Cũ Õ'acũ macũ nimigu, ni'cõ numiopũre bajuacũ niwĩ. Cũ judío masũ nígu, Moisé dutise doca nicũ niwĩ.

⁵ Moisé dutise doca níãrãrẽ yũ'rũweticã uagũ, Õ'acũ cũ macũrẽ o'ócũ niwĩ. Narẽ yũ'rũogũ, Jesucristo curusapũ wẽrĩcũ niwĩ. Õ'acũ põ'rã wa'adutigu marĩrẽ tojo weecũ niwĩ.

⁶ Õ'acũ marĩrẽ yũ'ũ põ'rã nitojama nígu, marĩrẽ cũ macũ me'rã Espĩritu Santure o'ócũ niwĩ. Tojo weerã Õ'acũrẽ “Pacũ”, pisumasĩi.

⁷ Marĩ Jesucristo yũ'rũono'cãrã niyurã, ãpẽrãrẽ da'raco'terã weronojõ niwe'e majã. Nĩ'cãrõacãrẽ Õ'acũ põ'rã nitoja'a. Tojo weerã nipe'tise cũ o'oatjere ñe'erãsa'a.

Pablo Galaciãjãrãrẽ na Jesucristore ãjõpeodu'usĩ'ricã tũ'ogũ cũ wãcũque'ti'que ni'i

⁸ Músã toduporopure Õ'acürë masĩticãrã niwũ. Æpërãnojõrë ëjõpeocãrã niwũ. Narë Õ'acürë weronjõ ï'acãrã niwã. Narë ëjõpeorã, na dutise doca niwã'ñarã weronjõ nicãrã niwũ. Músã ëjõpeo'cãrã Õ'acũ mejëta nicãrã niwã.

⁹ Ni'cãrõacãrë músã Õ'acürë masĩ'i. Cũ pe'e músãrë masĩmũ'tãcũ niwĩ. Cürë ëjõpeoca be'ro toduporopũ músã ëjõpeo'quere du'ucã'cãrã niwũ. Músã ëjõpeomũ'tã'que mejõ nise ni'i. Wapamarĩ'i. Ni'cãrõacãrë Moisé dutisere wéerã, músã ëjõpeomũ'tã'quere ëjõpeorã weronjõ weerã weesa'a. ¿Toduporopũ da'rawã ñaco'te'cãrã weronjõ nisĩ'rĩsari tja?

¹⁰ Músã a'tiro wãcũmisa'a. "Judío masã weewuasenojõrë ticuse bosenuũmũrĩ cuorã, yũ'rurãsa'a", nimisa'a. Tere wãcũrã, soowuase nuũmũrĩrë, ma'ma mujĩpũrë, no'o bosenuũmũrĩ nisenojõrë weesa'a.

¹¹ ¿Yũ'ũ músãrë mejõ waro bu'epari? nígũ, ña'arõ tu'oña'sa'a.

¹² Acawererã, yũ'ũ músã a'tiro weecã uasa'a. Músã judío masã nitirã Moisé dutisere weeticãrã niwũ. Yũ'ũ quë'rã músã weronjõ te dutisere weewe'e majã. Ni'cãrõacãrë masĩ'i. Jesucristore ëjõpeose me'rã dia'cũ marĩ yũ'rurãsa'a. Tojo weegũ judío masã nimigũ, Jesucristore ëjõpeogũ, Moisé dutisere du'ucã'wũ. Yũ'ũ weronjõ músã weecã uasã'a. Yũ'ũ músãrë toduporopũ bu'ecã, yũ'ũre ne ña'arõ weetimiwũba.

¹³ Músã masĩsa'a. Yũ'ũ dutititĩagũ, músã tiropure Jesucristo masãrë yũ'ũrose quetire bu'ewũ.

¹⁴ Yũ'ũ dutiticã, músãrë diasã niwũ. Músã yũ'ũ dutiwi'i nimicã, yabitiwũ. A'tiro pe'e weewũ. Ni'cũ Õ'acürë wereco'tegũ u'musepũ nigũrë weronjõ põtëríme'rĩcã'wũ. Jesucristore músã ñe'ebo'caro weronjõ yũ'ũre añurõ weewũ.

¹⁵ Músã toduporopũ yũ'ũ me'rã e'catimi'que ¿de'ro wa'ari? Músã titare yũ'ũre ma'írã, músã weetamuta basioro weebopã. No'o músã ye caperipũta yũ'ũre tuwee o'osãjãbopã.

¹⁶ ¿Yũ'ũ diacjũ werese ye bu'iri yũ'ũre ï'atu'tirã weeti? ¿Diacjũ nisere tu'osĩ'rĩtisari?

¹⁷ Músãrë mejëcã bu'esijari masã yũ'ũ weronjõ añusere uasãrã mejëta weesama. Músãrë na añurõ ucũta'sasama. Yũ'ũ me'rã pe'e e'catidutitirã tojo weesama. Tojo nicã na bu'ese pe'ere sirutuato nĩrã tojo weesama.

¹⁸ Æpërã músãrë weetamucã, añu nisa'a. Añurõ weesĩ'rĩse me'rã weetamucãma, añu nisa'a. Weetamurã wee'e nĩrã, tojo weetamunu'cũcã'to. Yũ'ũ topũ nicã dia'cũ weetamuta'saticã'to.

¹⁹ Yũ'ũ me'rã músã tu'satimicã, yũ'ũ põ'rãrë weronjõ ma'i'i. Músãrë wãcũgũ, pũrõ bujaweti'i. Ni'cõ nijĩpaco co macũrë wuatji duporoacã pũrĩse pi'etisamo. Co weronjõta yũ'ũ quë'rã músã Jesucristore ëjõpeocã uasãgũ, pũrõ pi'eti'i. Músã Jesucristo weronjõ nisetica be'ropũ ejerisãjãgũti.

²⁰ Yũ'ũ músãrë werenemoacjũ músã tiropũ nicã'sĩ'rĩmisa'a. Yũ'ũ yoaropũ nígũ, de'ro weebosã.

Puarã numia Agar, Sara ye queti ni'i

²¹ Músã a'tiro wãcũmisa'a. "Moisé dutisere wéerã, Õ'acũ me'rã añurõ nicã'rãsa'a", nimisa'a. Tojo wãcũmirã, Moisé dutisere queoro masĩtisa'a. Queoro masĩrã pũrĩcã, músã wãcũrõnojõ wãcũtibopã.

²² Moisé cã basuta Abrahã yere a'tiro ojacũ niwĩ. Abrahã puarã umua põ'rãticũ niwĩ. Ni'cũrë Agar wãmetigo cürë da'raco'tego me'rã põ'rãticũ niwĩ. Apĩrë cã nuũmodiãcjũ Sara me'rã põ'rãticũ niwĩ.

²³ Agar apërã numia weronjõta wĩ'magũ boca, põ'rãtico niwõ. Sara pe'ema bucuo waro niyucã, wĩ'magũ bocata basioticarõ niwũ. Õ'acũ weetamuse me'rã core

wĩ'magũ bocata basiocã weecu niwĩ. Cũ Abrahãrẽ nicu niwĩ: “Mũ'u numo ni'cũ põ'rãtigosamo”, nicu niwĩ. Cũ ní'caronojõta wĩ'magũ põ'rãtico niwõ.

²⁴⁻²⁵ A'tiro wee'que me'rã marĩ masĩ'i. Na pũarã numia Õ'acũ cũ pũaro dutise marĩrẽ cũu'que weronojõ ni'i. Agar ũrũgũ Sinaí wãmeticju queose weronojõ nimo. Tigũpũ Õ'acũ Moisére dutise cũucu niwĩ. Tigũ Arabia di'tapũ nisa'a. Agar macũ cũ paco da'raco'tego niyucã, cũ quẽ'rã da'raco'tegũ nicu niwĩ. Ti curuapũ bajuasiruturã nipe'tirã da'raco'terã nima. Æpẽrã dutisere weewã'ñaco'tema. Apeyema tja a'tocatero Jerusalẽpũre añurõ Moisé dutisere weerã nisama. Agar ti macãrẽ queose weronojõ nimo. Nipe'tirã Moisé dutisere weerã Agar ya curuacjãrã weronojõ da'raco'terã nima. Tojo weerã na Moisé dutise doca nima.

²⁶ Sara pe'e a'tiro nimo. Jesucristore ãjõpeorã queose weronojõ nimo. Co Abrahã numodiácjũ nico niwõ. Cãrẽ da'raco'tego mejẽta nico niwõ. Marĩ Jesucristore ãjõpeorã co weronojõ ni'i. Moisé cũ dutise doca niwe'e. Tojo nicã co Jerusalẽ u'mũsepũ nirĩ macã queose weronojõ nimo. Ti macã marĩ Jesucristore ãjõpeorã niatji macã ni'i.

²⁷ Õ'acũ ye queti ojãca pũrĩpũ Isaía cũ oja'que a'tiro ni'i:

Numio, mũ'u põ'rã marĩmigõ, e'catiya.

Wĩ'marã na wũarã pũrĩse tũ'oña'sere tũ'oña'timigõ, e'catiya.

Mũ'u põ'rãmarĩmicã, be'ropũre mũ'u pãrãmerã pãjãrã nirãsama.

Apego, marãpũ me'rã nigõ nemorõ pãrãmerãtigosa'a, ni ojacu niwĩ.

A'te oja'que a'tiro nisĩ'rĩrõ wee'e. Jesucristore ãjõpeorã Moisé dutisere weerã nemorõ pãjãrã nirãsama.

²⁸ Acawererã, marĩ Sara macũ Isaa weronojõ ni'i. Õ'acũ Abrahãrẽ ní'caronojõta Sara Isaare wũaco niwõ. Marĩrẽ Õ'acũ cũrẽ ní'caronojõta cũ põ'rã wa'acã weemi.

²⁹ Dũporopũre Sara macũ Espĩritu Santu tutuaro me'rã bajuacu niwĩ. Da'raco'tego macũ Ismae cũrẽ ĩ'atu'ticu niwĩ. A'tocatero quẽ'rãrẽ tojota ni'i. Moisé dutisere weeri masã marĩ Jesucristore ãjõpeorãrẽ ĩ'atu'tisama.

³⁰ Õ'acũ ye queti ojãca pũrĩpũ Ismae, Isaa ye cjasere a'tiro ojanõ'caro niwũ: “Da'raco'tego macũ cũ pacu cuosere ñe'etisami. Cũ numodiácjũ me'rã põ'rãti'cu pe'e ñe'egũsami. Tojo weegũ da'raco'tegore co macũ me'rãta cõ'aõ'ocã'ña”, ni ojanõ'caro niwũ.

³¹ Tojo weerã yũ'u acawererã, marĩ Jesucristore ãjõpeorã Sara pãrãmerã nituriarã ni'i. Da'raco'tego pãrãmerã mejẽta ni'i. Sara macũ cũ pacu yere ñe'e'caro weronojõta marĩ Õ'acũ cũ põ'rãrẽ o'otjere ñe'erãsa'a.

5

Moisé dutise doca ninemotĩcã'ña nise ni'i

¹ Jesucristo marĩrẽ marĩ ñecũsumũa weemũjãti'que doca ní'cãrãrẽ yũ'ruocu niwĩ. Õ'acũ põ'rã wa'adutigũ marĩrẽ ña'arõ wee'quere wẽrĩ wapayebosacu niwĩ. Marĩrẽ todũporopũre peje dutise nicaro niwũ. Nĩ'cãrõacãrẽ Jesucristore ãjõpeorã majã titapũ ní'caronojõ niwe'e. Nisoori masã mũsãrẽ a'tiro nibosama. “Õ'acũ me'rã añurõ nisĩ'rĩrã, Moisé dutisere weeya”, nibosama. Tojo nicã, tũ'otĩcã'ña. Tere weeticã'ña. Mũsã tere wéerã, da'raco'terã weronojõ wa'arãsa'a tja.

² Tũ'oña'rẽ mũsã. Yũ'u mũsãrẽ weregutĩ. Mũsã “Õ'rẽcju yapa caserore yejecõ'ase me'rã Õ'acũ ũsãrẽ yũ'ruogusami”, nitĩcã'ña. Mũsã tojo nicã, mũsãrẽ Jesucristo wẽrĩbosa'que ne wapamarĩrõsa'a.

³ Mũsãrẽ ninemogũti. Tojo wãcũsetirã pũrĩcã nipe'tise Moisé cũ dutisere weepe'ocã'ña. Nĩ'cãrẽ weemaacusiaticã'ña.

⁴ Músã Moisé dutise me'rã yu'rurãsa'a nírã, Jesucristore du'urã wee'e. Cã ma'ise me'rã músãrẽ añurõ weebo'quere bajuriorã wee'e.

⁵ Ûsã músã weronojõ wãcũwe'e. Espíritu Santu weetamurõ me'rã a'tiro wãcũ'u. Õ'acũ marĩrẽ “Jesucristore ãjõpeose me'rã añurã nima”, nigũsami. Tojo niatjere ãjõpeose me'rã yucue'e.

⁶ Marĩ Jesucristo yarã ni'i. Õ'acũ ĩ'orõpũre õ'rẽcju yapa caserore yejecõ'ano'se, yejecõ'ano'tise wapamarĩ'i. Marĩ Jesucristore ãjõpeotjãrã, ãpẽrãrẽ ma'i'i. Te pũrĩcã wapati'i.

⁷ Músã Jesucristore ãjõpeoca be'ro cãrẽ añurõ siruturã weemiwũ. ¿Noa músãrẽ diacjũ ãjõpeomi'quere weremaasoomitito?

⁸ A'tema Õ'acũrẽ dióticã'ña. Cã dojorẽtipĩ. Cũta músãrẽ Jesucristore ãjõpeocã weecu niwĩ.

⁹ Masã na ucũwũase a'tiro ni'i: “Pã bucũacã weese cã'rõacã morẽmicã, nipe'tiro pãpũ se'sa wa'asa'a.” Mejẽcã weremaasoojari masã a'te weronojõ nisama. Na bu'ese na pejetirãcã nimicã, pã bucũacã weese weronojõ bucũawã'cãrõ wee'e. Nipe'tirã Jesucristore ãjõpeorãrẽ dojorẽwã'cãrã weema.

¹⁰ Na tojo weesere yu'ũ wãcũque'tiwe'e. Músã quẽ'rã yu'ũ weronojõ Jesucristore ãjõpeorã ni'i. Tojo weerã músã, yu'ũ tu'õña'cã, yu'ũ weronojõ weerãsa'a. Músãrẽ dojorẽsĩ'rĩse wa'asome. Õ'acũ músãrẽ dojorẽsĩ'rĩgũnojõrẽ bu'iri da'regũsami.

¹¹ Acawererã, ãpẽrã yu'ũre a'tiro nisama: “Pablo masãrẽ ‘Õ'acũ me'rã añurõ nisĩ'rĩrã, a'tiro weeya' nimi. Õ'rẽcju yapa caserore yejecõ'aña nisere bu'ecusiagu weemi”, nisama. Na tojo nima'acãrã weema. Yu'ũ tojo nicãma, judío masã yu'ũre ña'arõ weetibosama. Yu'ũ Jesucristo curusapũ wẽrĩse me'rã yu'rurãsa'a nise dia'cãrẽ were'e. Te ye bu'iri yu'ũre ña'arõ weema.

¹² Músã Jesucristore ãjõpeorãrẽ dojorẽcusiasama. Músãrẽ dojorẽrãrẽ a'tiro weecã uasa'a. Na músã tirore ne ninemotĩcã'to.

¹³ Acawererã, Õ'acũ músãrẽ Moisé dutise doca niato nígũ mejẽta cũucũ niwĩ. Músã “Moisé dutise doca niwe'e” nimirã, “No'o ùsã ña'arõ uaripejasere weerãti”, niticã'ña. A'tiro pe'e weeya. ãpẽrãrẽ ma'ĩrã, weetamuña.

¹⁴ Marĩ Moisé dutise nipe'tisere ni'cãrõpũta neonũ'cõmasĩ'i. A'tiro ni'i: “Marĩ basu ma'irõnojõta ãpẽrã quẽ'rãrẽ ma'irõu'a”, ni'i.

¹⁵ Músã a'merĩ ma'iti, a'metu'ti, ucjarã pũrĩcã, wa'icũrã a'mequẽrã weronojõ weerã wee'e. Músã basuta dũcawati, masãpe'tirã weerãsa'a. Tojo wa'ari nírã, tu'omasĩ, nisetiya.

Espíritu Santu weedutisere weerõu'a nise ni'i

¹⁶ Músãrẽ a'tiro wereguti. Espíritu Santu músãrẽ weedutironojõta weenu'cũcã'ña. Músã tojo wéerã, ña'ase músã uaripejasere weesome.

¹⁷ Marĩ ña'arõ weesĩ'rĩse, marĩ uaro weese ni'i. Espíritu Santu cũ uase mejẽta ni'i. Te ni'cãrõnojõ niwe'e. Espíritu Santu cũ weedutise añuse ni'i. Ña'arõ weesĩ'rĩ, uaripejase niwe'e. A'te pũaperi a'mequẽ'e. Tojo weerã marĩ añurõ weesĩ'rĩmirã, weetisa'a. Espíritu Santu cũ uasere wéerã, ña'arõ uaripejase pe'ere weewe'e.

¹⁸ Marĩrẽ Espíritu Santu su'ori añurõ weeseticã, “Moisé dutise me'rã marĩ yu'rurãsa'a”, ni wãcũtisa'a majã.

¹⁹ No'o ña'arõ wee uaripejasere maata masĩno'o. Tere wéerã, a'tiro weesama. Na nũmosãnumia, na marãpũsumũa nitirãrẽ a'metãrãsama. Ña'ase bujicã'sama. Na nipe'tise ña'ase uaripejasere ne bopoyase marĩrõ weesama.

²⁰ Õ'acũ mejẽtare, ãpẽrãnojõrẽ ãjõpeosama. Tu'õña'rĩ masã yai weesenojõrẽ weesama. ĩ'atu'tisama. A'merĩ wapasama. ãpẽrãrẽ doesama. Sajatiro weemicã,

uayesama. Na tũ'sase dia'cũrẽ weecã'sama. Na ye se'sarore wãcũsama. Na ni'cãrõ me'rã a'merĩ nimi'cãrã dũcawatisama.

²¹ Hõsepija nisama. Masãrẽ wẽjẽcõ'asama. Que'asama. Que'arã, ña'arõ weesere yũ'rũoquejocã'sama. Tojo nicã apeye peje a'te weronojõ weenemosama. Mũsãrẽ todũporopũ ni'caronojõta werenemogũti tja. No'o tenojõrẽ weesetigunojõ Õ'acũ wioğũ nirõpũ Ʃ'mũsepũ wa'asome.

²² Espĩritu Santu pe'e marĩrẽ sũ'ori a'tiro weeseticã weesami. Āpẽrãrẽ ma'isa'a. E'catise cũosa'a. Marĩ ya ejeripõ'rãpũ añurõ tũ'oña'sa'a. Marĩrẽ ña'arõ weecã, uatisa'a. Āpẽrãrẽ pajaña'sa'a. Narẽ añurõ weesa'a. Queoro, diacjũ weeme'rĩcã'sa'a.

²³ “Āpẽrã yũ'rũoro ni'i”, ni tũ'oña'tisa'a. Ña'arõ weesere weesĩ'rĩmirã, weetisa'a. A'te Espĩritu Santu me'rã weese añuse dia'cũ ni'i. Tojo weero a'tere ne ni'cãrõ dutiro “Weeticã'ña” ni cã'mota'aro marĩ'i.

²⁴ Marĩ Jesucristo yarã nitjãrã, ña'arõ Ʃaripeja niseti'quere du'ucã'a majã.

²⁵ Espĩritu Santu marĩrẽ Õ'acũ me'rã ninu'cũcã weemi. Tojo weerã Espĩritu Santu weedutironojõta weesetiroũa'a.

²⁶ Marĩ “Āpẽrã yũ'rũoro ni'i” nise me'rã narẽ uacã weeticã'rã. “Na yũ'rũoro ni'i”, niticã'rã. A'merĩ Ʃoticã'rã.

6

Pablo a'merĩ weetamudutise ni'i

¹ Acawererã, ni'cũ Jesucristore ẽjõpeogũ apetero ña'arõ weebosami. Cũ tojo weecã, Jesucristore añurõ ẽjõpeorãnojo cãrẽ weetamuña. Cãrẽ “Ña'arõ weesere du'uya”, niña. Õ'acũrẽ acobojose sãrĩdutiya. Tere weetamurã, pajaña'se me'rã weeya. Mũsã quẽ'rã ña'arõ weeri nĩrã, mũsã yere wãcũnũrũña.

² Mũsã ãpẽrãrẽ no'o mejẽcã wa'acã, a'merĩ weetamuña. Tojo weerã Jesucristo dutisere queoro weerãsa'a.

³ Apetero ni'cũ “Yũ'ũ ãpẽrã yũ'rũoro ni'i”, ni wãcũsami. Cũ ãpẽrã yũ'rũoro nitimigũ, mejõ waro wãcũma'acã'sami. Tojo níğũ, cũ basuta nisoogũ weemi.

⁴ Marĩnũcũ ¿añurõ weemiti yũ'ũ? níğũ, marĩ weesere beseroũa'a. Añurõ wéeca be'ro “Āpẽrã yũ'rũoro añurõ weepã” nirõ marĩrõ marĩ ye pe'ere e'catiroũa'a.

⁵ Marĩ ni'cãrẽrã marĩ wee'quere Õ'acũrẽ yũ'tirãsa'a. Tojo weerã marĩnũcũ cã cũu'quere weerũa'a.

⁶ Mũsã Jesucristo ye queti bu'erãrẽ weetamuña. Mũsã cũosere narẽ dũcawaaya.

⁷ Mũsã a'tere masĩña. Õ'acũrẽ ña'arõ bujicã'a, cãrẽ ña'arõ weedu'tita basiowe'e. “Õ'acũ yũ'ũ ña'arõ weecã, bu'iri da'reesome”, ni wãcũticã'ña. Mũsãrẽ queose me'rã weregũti. Marĩ otese dũca otecã, marĩ ote'quenojõta pĩ'rĩ dũcatisa'a. Marĩ weesetise quẽ'rã te weronojõ ni'i. Marĩ weesetironojõta mejãrõta tja bocarãsa'a.

⁸ Ni'cũ ña'arõ Ʃaripejasere weegũnojo ña'asere bocagũsami. Õ'acũ cãrẽ bu'iri da're bajuriogũsami. Apĩ Espĩritu Santu Ʃaronojo weegũ pe'e añusere bocagũsami. Cũ Õ'acũ tiropũ catinu'cũcũsami.

⁹ Tojo weerã añusere wéerã, marĩ caributiticã'rã. Marĩ caributiticã, Õ'acũ añusere queoro marĩrẽ o'ogũsami.

¹⁰ Tojo weerã nipe'tirãrẽ marĩ põtõorõ añurõ weerã. Jesucristore ẽjõpeorã pe'ere añurõ weeyũ'rũnũ'cãrã.

Pablo weretũo'que ni'i

¹¹ Mũsãrẽ añurõ ï'adutigu pacase ojagũti. A'te nitũose daripũre yũ'ũ basuta oja'a.

12 Músãrẽ õ'rẽcjũ yapa caserore yejecõ'adutiri masã narẽ ãpẽrã añurõ wãcũcã ùarã, tojo weedutisama. Marĩ Jesucristo curusapũ yũ'rũose quetire bu'ecã, judío masã marĩrẽ tu'ti, ña'arõ weema. Na te pe'ere uatirã, músãrẽ tojo yejecõ'adutisama.

13 Na yejecõ'adutiri masãmarĩcã nipe'tise Moisé dutisere weepe'otima. Tojo weepe'otimirã, músãrẽ yejecõ'adutima. Na a'tiro nisĩ'rĩrã, tojo weesama. “Ûsãta Galacia di'tacjãrãrẽ Moisé dutisere weecã weepũ” nisĩ'rĩrã, tojo dutisama.

14 Yũ'ũ pũrĩcã na weronojõ niwe'e. Jesucristo marĩrẽ yũ'rũogũ curusapũ wẽrĩ'que pe'ere were'e. Yũ'ure “Ãpẽrã yũ'rũoro nimi” niato nigũ mejẽta were'e. Yũ'ũ Jesucristo wẽrĩse me'rã a'ti turicjãrã na ùaripejasere du'ucã'wũ. Yũ'ũ tere wãcũnũrũwe'e majã.

15 Õ'acũ ï'orõpũre õ'rẽcjũ yapa caserore yejecõ'ano'se, yejecõ'ano'tise wapamarĩ'i. Marĩ Jesucristore ãjõpeose, tojo nicã marĩ ña'arõ weeseti'quere ðucayuse pũrĩcã wapati'i.

16 Nipe'tise yũ'ũ bu'e'quere weesiruturãrẽ Õ'acũ na ye ejeripõ'rãrĩpũ ejerisãjãcã weeato. Narẽ pajaña'to. Nipe'tirã cũ yarãrẽ tojo weeato.

17 Yũ'ũ Jesucristo ye quetire bu'ecã, na yũ'ure tãrã, cãmida're'que wã'ña'a. Na tojo wee'que me'rã Jesucristore yũ'ũ da'racõ'tesere ï'o'o. Tojo weerã ni'cãcã me'rã ne ni'cũ yũ'ure caribonemotĩcã'to. Yũ'ũ bu'esere ucũ maasoonemotĩcã'to.

18 Marĩ wioğũ Jesucristo músã nipe'tirãrẽ añurõ weeato. Músãrẽ yũ'ũ acawererãrẽ weronojõ ma'ĩ'i.

Tocã'rõta oja'a.

Pablo

Pablo Éfesocjārārē ojāca pūrī ni'i

A'ti pūrī a'tiro weero ojano'pā nise ni'i

Pablo a'ti pūrīrē bu'iri da'reri wi'ipɜ nígũ, ojaca niwĩ. Apetero weegɜ Romapɜ nígũ, ojagɜ ojarĩ.

A'ti pūrīrē Ō'acũ cũ weesĩ'rĩ'caronojōta cũ ɜaritero nicã, nipe'tirārē, nipe'tisere Jesucristo doca tojacã weegɜsami nisere ojaca niwĩ. Tojo nicã judío masã, judío masã nitirārē Jesucristo me'rã ni'cã upɜta nima nisere ojaca niwĩ. Mɜsã weesetisere ni'cã wi'icjārã Ō'acũ ya curuacjārã weronojō weeroɜa'a nisere ojaca niwĩ. Ña'arō weesere cã'mota'arɜa'a nisere ojaca niwĩ.

Pablo Jesucristore ějōpeori curuacjārã Éfesopɜ nirārē oja'que ni'i

¹ Yɜ'ɜ Pablo Jesucristo besecũ'cu ni'i. Cũ yɜ'ɜre Ō'acũ ɜa'caronojōta cũ ye quetire weredutigɜ cūuwĩ. Mɜsã Ō'acũ yarārē, Éfesopɜ nirārē añuduti'i. Mɜsã Jesucristore ějōpeonu'cũ'u.

² Mɜsārē Ō'acũ marĩ pacɜ, Jesucristo marĩ wioɜɜ añurō weeato. Mɜsārē ejerisājãcã weeato.

Cristo me'rã Ō'acũ marĩrē añurō wee'que ni'i

³ Ō'acũ, marĩ wioɜɜ Jesucristo pacɜre e'catise o'orã. Cristo yarã niyucã, Ō'acũ marĩrē añurō weecɜ niwĩ. Marĩrē ma'ígũ, nipe'tise ɜ'mɜsepɜ ejeripō'rã cjase añusere o'ocɜ niwĩ.

⁴ A'ti turi weese dɜporo cũ marĩrē beseyutojacɜ niwĩ. Cristore ějōpeorã cũ yarã sãjārãsama ni wãcũgũ, tojo besecɜ niwĩ. Marĩrē cũ ĩ'orōpɜre añurã, bu'iri moorã niato nígũ tojo weecɜ niwĩ.

⁵ Dɜporopɜ cũ marĩrē ma'ígũ, cũ pō'rã wa'arãsama, nitojacɜ niwĩ. Jesucristore ějōpeoato nígũ marĩrē tojo weecɜ niwĩ. Tere wéegɜ, cũ weesĩ'rĩ'caronojōta weecɜ niwĩ.

⁶ Cũ macũ cũ upɜtu ma'ígũ me'rã marĩrē añurō weecɜ niwĩ. Tojo weerã cũ marĩrē añurō wee'quere wãcũrã, cãrē e'catipeonu'cũ'u.

⁷⁻⁸ Ō'acũ marĩrē upɜtu ma'ígũ, cũ macũrē o'ocɜ niwĩ. Cũ curusapɜ wěrĩse me'rã, cũ ye dí o'maburose me'rã marĩ ña'arō wee'que wapare wapayecɜ niwĩ. Te me'rã Ō'acũ marĩ ña'arō wee'quere acobojocɜ niwĩ. Marĩrē añurō wéegɜ, tojo weecɜ niwĩ. Cũ marĩrē añurō weesere masĩato nígũ masĩsere, tɜ'omasĩsere marĩrē o'oyɜ'rɜmajãcɜ niwĩ.

⁹ Marĩrē cũ weesĩ'rĩ'que, todɜporo masĩno'ña marĩ'quere masĩcã weecɜ niwĩ. Cũ Jesucristo wěrĩse me'rã cũ yarārē “Añurō weetu'ajanɜ'cōgũti” ní'quere masĩcã weecɜ niwĩ.

¹⁰ A'ti ɜmɜco pe'ticã, nipe'tise Ō'acũ “A'tiro wa'arosa'a” ní'caronojōta wa'arosa'a. Tojo wa'acã, cũ ɜa'caronojōta weegɜsami. A'tiro weegɜsami. Cũ nipe'tirã ɜ'mɜsepɜ nirã, a'ti nucũcãpɜ nirārē Cristore na dɜpoá sōrōgũsami.

¹¹ Ō'acũ marĩrē Jesucristo me'rã ni'cãrō me'rã nidutigɜ dɜporopɜ beseyucɜ niwĩ. Marĩrē cũ “O'ogũti” ní'quere ñe'edutigɜ tojo weecɜ niwĩ. A'te nipe'tise cũ “Weegũti” nise cũ wãcũyu'quepɜ ni'i. Cũ nipe'tise añutɜ'sa'a nisere weesami.

¹² Cũ a'tiro wéegɜ, ɜsã Cristore ějōpeomɜ'tārārē añurō weecã ɜagɜ besecɜ niwĩ. ɜsã añurō weese me'rã masã cũ Ō'acũ nise pacare añurō wãcũato nígũ tojo besecɜ niwĩ.

13 Cristo curusapɯ wērĩ'que me'rã musã quē'rã Õ'acũ yarã wa'awɯ. Musã diacjũ cjasere Cristo ye quetire tɯ'orã, cūrē ějõpeowɯ. Cũ ye queti a'tiro ni'i. Marĩ pecame'epɯ wa'abo'cãrãrē yɯ'rɯweticã weecɯ niwĩ. Cūrē ějõpeocã, Õ'acũ musãrē cũ yarã tojacã weecɯ niwĩ. Yarã nima nisere ĩ'osĩ'rĩgũ, musãrē Espĩritu Santure o'ócɯ niwĩ. Espĩritu Santu Õ'acũ "Musãrē o'óguti" ní'cɯta nimi.

14 Õ'acũ Espĩritu Santure marĩrē o'otojacɯ niwĩ. Tojo weerã marĩ masĩ'i. Diacjũta nipe'tise cũ "O'oguti" ní'quere o'ogusami. Cũ o'otjere yucuerã wee'e. Cũ yarã nipe'tirã ña'arõ weeseti nimi'cãrãrē yɯ'rɯwetipe'ticã weegusami. Tojo wéeca be'ro cũ "O'oguti" ní'quere o'ogusami. Cũ tojo weecã ĩ'arã, masã Õ'acũrē "Añubutiagu nimi", nirãsama.

Pablo ěfesocjãrãrē sērĩbosase ni'i

15-16 Yɯ'ɯ musã añurõ weesere masĩ'i. Musã marĩ wiogɯ Jesure ějõpeo'o. Tojo nicã nipe'tirã Õ'acũ yarãrē ma'i'i. Musã tojo weecã wãcũgũ, yɯ'ɯ Õ'acũrē sērĩbosasetirinucũ cūrē e'catise o'onu'cũ'u.

17 Õ'acũ, marĩ wiogɯ Jesucristo pacɯ añubutiagu nimi. Cūrē musã ye niatjere a'tiro sērĩbosa'a: "Õ'acũ, Espĩritu Santu tɯ'omasise o'oato narē. Mɯ'ɯ ye cjasere añurõ ĩ'oato. Nemorõ mɯ'urē masĩdutigu tojo weeato.

18 Õ'acũ, na tɯ'oña'rõpɯ mɯ'ɯ ye cjasere masĩcã weeya. Mɯ'ɯ narē añurõ weesĩ'rĩgũ besecɯ niwũ. Nipe'tirã mɯ'ɯ yarãrē añubutiasere o'ogusa'a. A'tere narē añurõ masĩcã weeya.

19-20 Mɯ'ɯ tutuayɯ'rugɯ ni'i. Mɯ'ɯ tutuase ne pe'tisome. Te me'rã ũsã Jesucristore ějõpeorãrē dɯcayugɯ wee'e. Mɯ'ɯ tojo weesere narē masĩcã weeya", ni sērĩbosa'a. Õ'acũ tutuase a'tiro ni'i. Cũ, cũ tutuase me'rã Cristo wērĩ'cɯpɯre masãcã weecɯ niwĩ. Cũ masãmujãaca be'ro cūrē cũ tiro ɯ'musepɯ wiogɯ dujiri cũmurõ diacjũ pe'e dɯpocɯ niwĩ. Cũ tutuase me'rãta cũ ɯaronojõ marĩrē dɯcayugɯ weemi.

21 Õ'acũ Cristore a'tiro weecɯ niwĩ. Nipe'tirã a'ti nucũcãpɯ nirã, ɯ'musepɯ nirã, na wiorãrē, no'o ãpērãrē dutirãnojõrē na bu'ipɯ tojacã weecɯ niwĩ. A'ti ɯmɯcopɯ, ape ɯmɯcopɯre tojota weenu'cũcũsami.

22 Õ'acũ nipe'tisere, nipe'tirãrē Cristo doca tojacã weecɯ niwĩ. Tojo nicã nipe'tirã Cristore ějõpeose cururicjãrã dɯpoá sõrõcɯ niwĩ.

23 Nipe'tirã cūrē ějõpeose cururicjãrã ni'cã curua nima. Ti curuacjãrã cũ upɯ weronojõ nima. Tojo nicã Jesucristota nipe'tiropɯ nibi'acã'sami. Cūrē ějõpeose cururicjãrã cũ ɯaro weemasĩma. Tojo weero narē añurõ weemasise dɯ'sawe'e.

2

Õ'acũ marĩrē ma'ígũ yɯ'rɯo'que ni'i

1 Todɯporopɯ Cristore ějõpeose dɯporo musã ña'arõ weecãrã niwũ. Musã ña'arõ wee'que bu'iri Õ'acũ ĩ'orõpɯre wērĩ'cãrã weronojõ nicãrã niwũ.

2 Āpērã a'ti turicjãrã weronojõ ña'arõ weenu'cũcãrã niwũ. Wãtĩa wiogɯ ɯaronojõ weecãrã niwũ. Cũ a'ti turicjãrã Õ'acũrē yɯ'rɯnɯ'cãrãrē dutigu nimi.

3 Todɯporo marĩ nipe'tirã tojota ña'arõ weenu'cũwũ. Ña'arõ weesĩ'rĩsere ɯaripejawɯ. Marĩ no'o ɯaro weesĩ'rĩsenojõrē, ña'arõ wãcũsenojõrē weewɯ. Tojo weerã marĩ quē'rã Õ'acũrē bu'iri da'reno'bopã. Āpērãrē pecame'epɯ cõ'a, bu'iri da'rero weronojõ da'reno'bopã.

4 Cũ pe'e marĩrē ɯpɯtɯ ma'ígũ, pajaña'se cɯoyɯ'rɯawĩ.

5 Marĩ ña'arõ wee'que bu'iri Õ'acũ marĩrē "Wērĩ'cãrã weronojõ nima", ni ĩ'awĩ. Cristore ějõpeoca be'ro marĩrē "Cristo me'rã ni'cãrõ me'rã nima", ni ĩ'asami. Cũ

Cristore masō'caronojōta marī quē'rārē catise pe'titiserē o'ocū niwī. Tojo weegu Õ'acū marīrē pajaña'gū, ña'arā nimi'cārārē yu'rūocū niwī.

⁶ Õ'acū Jesucristore masōcū niwī. Cūrē masō'caronojōta marī Jesucristo yarārē masāmujāa'cārā weronojō weecū niwī. Jesucristo u'mūsepū wiogu dujiri cūmurō dujironojōta marīrē cū me'rāta tja u'mūsepū dujiyutojarā weronojō nicā weecū niwī. Ña'arō nisetise me'rā nisome majā.

⁷ Jesucristo cū wērībosa'que me'rā marīrē ma'isere, cū añubutiario weesere ĩ'ocū niwī. Be'ropū nipe'tirārē tere masīcā uagu tojo weecū niwī.

⁸ A'tiro ni'i. Marī Jesucristore ējōpeorā Õ'acū añurō weese me'rā yu'rūwū. Te marī basu wee'que mejēta ni'i. Õ'acū pe'e marīrē yu'rūowī.

⁹ Marī añurō weesere ĩ'agū mejēta yu'rūowī. Tojo weegu ne ni'cū “Yu'u añurō wee'que wapa Õ'acū yu'ure yu'rūowī”, nita basiowe'e.

¹⁰ A'tiro ni'i. Marī cū wee'cārā ni'i. Jesucristo ya curuacjārā nidutigu tojo weecū niwī. Dūporopū marī añurō weeatjere wācūyutojacū niwī. Tere añurō weedutigu marīrē Jesucristo yarā wa'acā weecū niwī.

Marī Jesucristo me'rā añurō nicā'a nise ni'i

¹¹ Mūsā todūporopū niseti'quere wācūña. Mūsā judío masā niwe'e. Tojo weerā judío masā ò'rēcju yapa caserore yejecō'arā, a'tiro nisama mūsārē: “Na yejecō'ano'ña marīrā nima.” Na basu pe'e “Īsā yejecō'ano'cārā Õ'acū yarā ni'i”, nimisama. Mūsā pe'ere “Õ'acū yarā nitima”, nisama. Tojo weese upūpū weese dia'cū ni'i. Tojo weese masārē Õ'acū yarā wa'acā weewe'e.

¹² Titapūre mūsā ējōpeose dūporo Cristore moocārā niwū. Mūsā Õ'acū yarā Israe curuacjārā me'rā niticārā niwū. Õ'acū Israe curuacjārārē a'tiro nicū niwī: “Narē añurō weegūti. Na wiogu nigūti. Yarā nirāsama”, nicū niwī. Mūsā pe'ere tojo niticū niwī. Mūsā Õ'acū ūsārē yu'rūogusami nisere masīticārā niwū. Õ'acūrē moocārā niwū.

¹³ Ni'cārōacā pūrīcārē mūsā Jesucristore ējōpeorā ni'i. Tojo weerā todūporopū cūrē masītimi'cārā cū yarā wa'acārā niwū. Cristo cū wērīse, cū dí o'maburose me'rā mūsārē cū yarā wa'acā weecū niwī.

¹⁴ Cristo nimi marīrē ejerisājāsere o'ogu. Cūta marīrē judío masārē, judío masā nitirārē ni'cā curuacjārā wa'acā weecū niwī. Marī a'merī ĩ'asī'rītimi'quere du'ucā weecū niwī.

¹⁵ Cū wērīse me'rā Moisé duti'quere wéerā, ne ni'cū yu'rūwetimasītimi nisere masīcā weecū niwī. Tojo weegu Cristo pua curua nimi'cārārē cūrē ējōpeocā ĩ'agū, ni'cā curuata weecū niwī. Tojo weese me'rā marīrē añurō ni'cārō me'rā niseti'cā weecū niwī.

¹⁶ Cū curusapū wērīse me'rā marīrē judío masārē, judío masā nitirā me'rā a'merī marī pe'sutiserē du'ucā weecū niwī. Cū wērīse me'rāta tja marī pua curua nimi'cārārē ni'cā curua weecū niwī. Tojo nicā te me'rāta Õ'acū ĩ'orōpūre marīrē añurā wa'acā weecū niwī.

¹⁷ Cristo a'ti nucūcāpū a'tigu, “Õ'acū masā me'rā añurō nisetiserē apogu a'tiwū”, ni werēcū niwī. Īsā judío masā Õ'acū yere masī'cārārē werēcū niwī. Tojo nicā mūsā quē'rā judío masā nitirā, Õ'acū yere masīti'cārārē te quetire werēcū niwī.

¹⁸ A'tiro ni'i. Jesucristo wērīse me'rā marī judío masā, judío masā nitirā nipe'tirā marī pacū Õ'acūrē sērīmasī'i. Cūrē ējōpeo, masīta basio'o. Cū tiropū wa'amasī'i. Espiritu Santu ni'cū nigū cū weetamuse me'rā tojo weeta basio'o.

¹⁹ Tojo weerā mūsā judío masā nitirā Õ'acū ĩ'orōpūre apesecjārā sijari masā weronojō niwe'e. Õ'acūrē masītirā weronojō niwe'e. A'tiro pe'e ni'i. Judío masā

Cristore ãjõpeorã weronojõta Õ'acũ ya curuacjãrã ni'i. Nipe'tirã Cristore ãjõpeorã me'rã ni'cũ põ'rã, Õ'acũ põ'rã ni'i.

²⁰ Marĩ nipe'tirã Jesucristore ãjõpeorã ni'cã wi'i yéeca wi'ijo weronojõ ni'i. Ti wi'i yeenu'cã'que a'tiro ni'i. Jesucristo besecú'cãrã, tojo nicã Õ'acũ wereduti'quere wereturiari masã müsãrẽ ne waro bu'edũ'pocãticãrã niwã. Tere tu'orã, ãjõpeocãrã niwã. Na ne waro yeenu'cãcaga ãtãgã weronojõ Jesucristo nimi.

²¹ Yeenu'cãcaga ãtãgã me'rã nipe'tise ti wi'i cjase queoro ninu'cũcã'a. Nipe'tise apeye ãtãpaga tiga yeenu'cãcaga ãtãgã me'rã yee a'mesũ'ono'o. Queoro tiga me'rã añurõ yeeturiamũjãno'o. Tojo weronojõ Cristo marĩ cũrẽ ãjõpeocã, ãpẽrã todũporo ãjõpeorã me'rã añurõ a'mesũ'acã weemi. ãpẽrã cũrẽ ãjõpeowã'cãcã, cũta tja marĩ nipe'tirãrẽ ni'cã curua, pajiri curua wa'acã weemi. ãpẽrã marĩ nipe'tirãrẽ ï'arã, wiopesase me'rã "Õ'acũ ya curua ni'i", nirãsama.

²² Mũsã quẽ'rã judío masã nitirã ãpẽrã Jesucristore ãjõpeorã me'rã a'mesũ'a, Õ'acũ ya curuacjãrã toja'a. Õ'acũ Espiritu Santu me'rã müsãpũre nimi.

3

Pablo "Judío masã nitirãrẽ bu'edutigũ cũuno'wã" ní'que ni'i

¹ Õ'acũ müsãrẽ ma'ígũ, añurõ weecũ niwĩ. Cũ tojo weesere wãcũgũ, cũrẽ e'catipeo'o. Yũ'ũ Pablo mãsã judío mãsã nitirãrẽ Jesucristo ye quetire werese wapa, bu'iri da'reri wi'ipũ ni'i.

² Mũsã mãsã'a, Õ'acũ müsãrẽ pajaña'gũ, añurõ weesĩ'rĩgũ, yũ'ũre a'tiro weredutiwĩ. Judío mãsã nitirã quẽ'rãrẽ yũ'rũomi nisere weredutiwĩ.

³ Õ'acũ todũporopũ mãsĩno'ña marĩ'que quetire yũ'ũre bajuyoropũ ï'owĩ. Tere "Judío mãsã nitirãrẽ añurõ weegũti" ní'quere yũ'ũre mãsĩcã weewĩ. Yũ'ũ müsãrẽ a'te dũporo pejetipawa ojatojapũ.

⁴ Mũsã tere bu'érã, yũ'ũre "Cristo ye queti, todũporo mãsĩno'ña marĩ'que quetire cũ mãsĩmi", nirãsa'a.

⁵ Dũporocjãrã Õ'acũ judío mãsã nitirãrẽ ñe'egũsami nisere mãsĩticãrã niwã. Ni'cãrõacã pũrĩcãrẽ Espiritu Santu me'rã cũ yarã, cũ besecú'cãrãrẽ weremi. Tojo nicã tere cũ wereduti'quere wereturiari mãsãrẽ weremi.

⁶ Te todũporo mãsĩno'ña marĩ'que queti a'tiro ni'i. Judío mãsã nitirã Jesucristore ãjõpeorã, judío mãsã weronojõ Õ'acũ põ'rã sãjãrãsama. Na quẽ'rã cũ o'otjere ñe'erãsama. Na pũa curua nimi'cãrã ni'cã curua nirãsama. Õ'acũ "Judío mãsãrẽ Jesucristo me'rã añurõ weegũti", nicũ niwĩ. Cũ tojo ní'quere judío mãsã nitirã quẽ'rãrẽ weegũsami.

⁷ A'te quetire Õ'acũ yũ'ũre weredutigũ cũuwĩ. Yũ'ũ ña'agũ nimicã, yũ'ũre añurõ wéégũ, cũ tutuaro me'rã tojo cũuwĩ.

⁸ Yũ'ũta mejõ nigũ waro nipe'tirã Õ'acũrẽ ãjõpeorã docapũ tu'oña'a. Tojo nimicã, yũ'ũre añurõ weesĩ'rĩgũ, a'tiro weecũ niwĩ. Judío mãsã nitirãrẽ cũ bese'cũ Cristo ye añuse quetire weredutiwĩ. Te queti a'tiro ni'i. Õ'acũ Jesucristo me'rã añubutiasere marĩrẽ weemi. Te añusere marĩ wãcũpõtẽowe'e.

⁹ Apeyere Õ'acũ nipe'tirã te queti todũporocjãrã mãsĩti'quere mãsĩato ní'gũ yũ'ũre o'ówĩ. Cũ nipe'tisere wee'cũ te quetire maata wereticũ niwĩ. Te queti cũ ne waro wãcũyu'que a'tiro ni'i. "Judío mãsã nitirã judío mãsã weronojõ Õ'acũ põ'rã nirãsama" ní'que ni'i.

¹⁰ Tojo weero ni'cārōacārē Jesucristore ějōpeori curuacjārā me'rā a'tiro wa'a'a. Na peje cururi nimi'cārā ni'cā curua wa'acā ĩ'arā, u'mūsecjārā wiorā, tojo nicā wātī yarā tutuarā a'tiro nisama: “Ō'acū masīyurūami. Añubutiaro wācūse cūomi”, nisama.

¹¹ Ne waropu Ō'acū “Tojota peje cururicjārārē ni'cā curua wa'acā weeyapatiguti”, nicu niwī. Cū ni'caronojōta Jesucristo marī wiogu me'rā queoro wa'acā weecu niwī.

¹² Cristo me'rā marī Ō'acūrē masīta basio'o. Jesucristore ějōpeotjārā, uiro marīrō “Marīrē ñe'egūsami”, ni'i. Cūrē sērīmasī'i.

¹³ Yū'u musārē were'que bu'iri pi'eti'i. Musārē a'tiro weecā ũa'a. Yū'u pi'etisere wācūrā, bujaweticā'ña. Pi'etigu, Ō'acū musārē añurō wee'quere āpērārē wācūcā wee'e.

Cristo masārē ma'isere masīato nīgū, Pablo sērībosase ni'i

¹⁴ Ō'acū, marī wiogu Jesucristo pacure e'catipeo'o. Musā judío masā nitirārē añurō weesere wācūgū, tojo wee'e.

¹⁵ Ō'acūta pacu nimu'tā'cu nimi. Cū me'rā pacu nise nū'cā'a. Cū nipe'tise cururicjārā u'mūsepū nirā, a'ti nucūcāpū nirā ni'cārō me'rā niseti'cā weecu niwī.

¹⁶ Marī pacure musā ye niatjere sērībosa'a. Cū añubutiagu, tutuayurūgu nimi. Cū Espiritu Santu musārē wācūtutuacā weegūsami.

¹⁷ Musā Cristore ějōpeo, nemorō cū me'rā añurō niato nīgū sērībosa'a. Apeyema, musā Cristore, tojo nicā āpērārē añurō ma'icā ũagu sērībosa'a.

¹⁸ Musā nipe'tirā Ō'acū yarā me'rā Jesucristo marīrē ma'iyurūnū'cāsere masīdutigu sērībosa'a. Cū nipe'tirā masārē ũpūtū waro ma'imi. Wiorā, mejō nirā, nipe'tirāpūreta ma'inu'cūcā'mi. Cū ma'ise ne pe'tisome.

¹⁹ Musārē cū ma'isere masīdutigu sērībosa'a. Cū ma'isere wācūpōtēomasītisa'a. Te, cū ma'isere masīrā, cū weronojō añurā, ña'ase moorā nirāsa'a. Tojo weerā Ō'acūrē cūoyurūarāsa'a.

²⁰ Nipe'tirā “Ō'acūrē añuyurūami”, niato. Cū nipe'tise marī sērīse yurūoro o'osami. Marī wācū'que nemorō o'omasīsami. Cū tutuaro me'rā marīrē tojo weemasīsami.

²¹ Tojo weerā Ō'acū marī Jesucristore ějōpeori curuacjārārē añurō weecā ĩ'arā, nipe'tirā Ō'acūrē e'catipeonu'cūcā'to. Tojo nicā Jesucristo masāpūre weesere ĩ'arā, tojota weeato. A'tocaterocjārā, be'rocjārā quē'rā tojota Ō'acūrē e'catipeonu'cūcā'to.

Tojota wa'arosa'a.

4

Jesucristore ějōpeorārē ni'cārō me'rā nisetiduti'que ni'i

¹ Yū'u marī wiogu ye quetire werese wapa, bu'iri da'reri wi'ipū ni'i. Ō'acū cū tutuaro me'rā marīrē añurō weecu niwī. Tere wācūgū, musārē a'tiro weecā ũa'a. Musā Ō'acū bese'cārā weronojōta añurō weesetiya.

² Ne ni'cū “Āpērā yurūoro ni'i”, ni wācūticā'ña. Nitutiro marīrō queoro weeya. Musārē ña'arō, mejēcā weecā, wācūtutuaya. Āpērārē ma'írā, queoro weeticā ĩ'arā, tojo tū'oña'cā'ña.

³ Espiritu Santu musārē ni'cārō me'rā niseti'cā weemi. Musā ni'cārō me'rā añurō nisetirāti nirā, a'merī acobojoya. A'merī añurō wejepeo, cumuca marīrō niña.

⁴ Marī ni'cā curuacjārā ni'i. Espiritu Santu ni'cū nigū, marī nipe'tirāpūre nimi. Ō'acū u'mūsepū wa'adutigu marī nipe'tirārē beseyucu niwī.

⁵ Marī wiogu Jesucristo ni'cūta nimi. Marī nipe'tirā cūrē ni'cārōnojō ějōpeo'o. Jesucristore sirutusere ĩ'orā, marī nipe'tirā wāmeyeno'o.

⁶ Õ'acũ marĩ pacu ni'cũta nimi. Cũ marĩ nipe'tirã wiogu nimi. Cũ, cũ yarã me'rã cũ ye cjasere weemi. Cũ yarã nipe'tirãpũre nimi.

⁷ Tojo nimicã, Cristo marĩrẽ, marĩnucũrẽ Espĩritu Santu me'rã weemasĩsere o'ocu niwĩ.

⁸ Tojo weero Õ'acũ ye queti ojãca pũrĩpu oja'caronojõta ni'i. A'tiro ojano'wã: Cũ u'musepu mujãase dũporo cũrẽ ĩ'atu'tirãrẽ docaque'acã weecu niwĩ. Cũ mujããca be'ro masãrẽ Espĩritu Santu me'rã weemasĩsere o'ocu niwĩ.

⁹ Cũ u'musepu mujãasere ucũrã, cũ topu mujãati dũporo a'ti di'tapu dijaticu niwĩ yujupu, nirã wee'e. Dijati, a'topu nicu niwĩ.

¹⁰ Cũta tja a'ti di'tapu ni'cu u'muse añubutiaropu Õ'acũ nirõpu mujãacu niwĩ. Tojo weegu nipe'tiropu dutimasĩmi.

¹¹ Jesucristo cũ yarãrẽ, nãnucũrẽ Espĩritu Santu me'rã weemasĩsere o'ocu niwĩ. Ni'cãrẽrãrẽ besecũu, cũ ye queti wererã sãjãcã weecu niwĩ. Āpẽrãrẽ Õ'acũ cũ ucũse tu'o'quere wereturiarã sãjãcã weecu niwĩ. Āpẽrãrẽ, cũ masãrẽ pecame'epu wa'abo'cãrãrẽ yu'rũwetise quetire werecusiarĩ masã sõrõcu niwĩ. Āpẽrãrẽ, Jesucristo e'jõpeorãrẽ su'ori bu'edutigũ cũucu niwĩ.

¹² Tojo wee cũ yarãrẽ cũ ye cjasere da'rato nĩgũ tojo weecu niwĩ. Cũ ya curuacjãrãrẽ cũ uaro weenemoato nĩgũ tojo weemasĩsere o'ocu niwĩ.

¹³ Tere wee, marĩ a'merĩ weetamurã, Õ'acũ macũrẽ nemorõ e'jõpeonemorãsa'a. Cũrẽ añurõ masĩrãsa'a. Tojo nicã Õ'acũ uaronojõta queoro weemasĩnemorãsa'a. Õ'acũ bese'cu Cristo nipe'tisere añurõ niseticu niwĩ. Marĩ cũrẽ e'jõpeori curuacjãrã quẽ'rã cũ weronojõta nisetirãsa'a.

¹⁴ Tojo weerã wĩ'marã weronojõ dũcayumujãrã nisome. Nipe'tisetiri ma'ma bu'esere tu'orã, na'irõ dũcayumujãsome. Nisoome'rĩrĩ masã marĩrẽ mejẽcã e'jõpeocã weesome.

¹⁵ A'tiro pe'e bũcũrã weronojõ weerãsa'a. Diacjũ a'merĩ ma'i, ucũrãsa'a. Siape me'rã diacjũ cjasere e'jõpeotu'ajanu'cõrãsa'a. Tojo nicã, apẽrãrẽ wereyapada'reorãsa'a. Nipe'tise no'o marĩ weesere Cristo me'rã nĩrã, cũ uaro weenemorãsa'a. Cũta nimi cũrẽ e'jõpeori curuacjãrã dũpoã.

¹⁶ Tojo dũpoã nĩgũ, marĩrẽ queoro a'mesu'acã weemi. Marĩ upu peje dũcawatimirõ, ni'cã upũta ni'i. A'te weronojõ marĩ cũrẽ e'jõpeorãrẽ ni'cã curuata cũ me'rã ni'cãrõ me'rã nicã weemi. Marĩ e'jõpeorãnucũ a'merĩ weetamurã, siape me'rã weetamuwã'cã, a'merĩ ma'itu'ajanu'cõrãsa'a.

Jesucristo me'rã ma'ma weesetisere boca'que ni'i

¹⁷ Marĩ wiogu dutiro me'rã musãrẽ a'tiro weeduti'i. Musã Õ'acũrẽ masĩtirã weronojõ weeticã'ña. Todũporopu weeseti'quenojõrẽ weeticã'ña. Õ'acũrẽ masĩtirã no'o uaro wãcũ, weema'acã'sama.

¹⁸ Na tu'omasĩtima. Na'itĩ'arõpu nirã weronojõ nima. Õ'acũ masãrẽ añurõ weesere masĩtima. Õ'acũ yere wãcũsĩ'rĩtirã, tu'omasĩtirã weronojõ nima. Tojo weerã Õ'acũ tiropu catinu'cũsome.

¹⁹ Na ña'arõ weesetisere ne bopoyatima. Na no'o uaro ña'arõ weebajaque'atima. Na weetu'sase, nipe'tise ña'asere weema. Na weesere "¿Añumitito?" ni wãcũtima.

²⁰ Musã pũrĩcãrẽ Cristo Õ'acũ bese'cu tojo weesere weedutiticu niwĩ.

²¹ Musã queorota cũ ye quetire tu'orã, masĩsa'a. Cũrẽ e'jõpeorã weesetisere Jesũ bu'e'quere masĩsa'a.

²² Musã todũporopu weeseti'quema du'ucã'ña majã. Musã "Ña'arõ uaripejasere weérã, e'catirãsa'a", ni wãcũmipã. Niwe'e. Tojo weese musãrẽ dojorẽpã.

²³ Musã mejẽcã wãcũsere dũcayuroãa'a.

24 Õ'acũ ɰaronojõta ma'ma weesetisere weeya. A'tiro wéérã, ãpêrãrê musã queoro weerãsa'a. Tojo nicã Õ'acũ ï'orõpũre añurã nirãsa'a.

25 Tojo weerã a'merĩ nisoosere du'ucã'ña. Marĩ nipe'tirã Jesucristore ëjõpeori curuacjãrã ni'ï. Te ye bu'iri a'merĩ diacjũ ucũrõɰa'a.

26 Musã uarã, ña'arõ weeticã'ña. Uana'iatã'ña.

27 Wãtĩ musãrê uadojacã weesĩ'rĩsere cã'mota'aya.

28 Toduporopũ yajapo'cu yajanemoticã'to majã. Yajaronojõ o'ogũ, da'rato. Tojo weegũ cũ basu quẽ'rã cɰogusami. Cũ da'ra'que wapa me'rã pajasecũorã quẽ'rãrê weetamumasĩgũsami.

29 Ña'asere ucũticã'ña. A'tiro pe'e weeya. Añuse, no'o masãrê weetamusenojõ pe'ere ucũña. Tojo wéérã, musã ucũse tũ'orãrê añurõ weerãsa'a.

30 Nipe'tise ña'arõ weesere weeticã'ña. Espĩritu Santure bujaweticã weeticã'ña. Õ'acũ Espĩritu Santure o'ose me'rã musã “Õ'acũ yarã nima”, nino'o. Tojo weerã musã masĩ'ï, Jesucristo a'ticãpũ Õ'acũ musãrê añurõ yũ'rũobutiagusami.

31 Nipe'tise a'merĩ ña'arõ tũ'oña'sere, pũrĩrõ ucũsere, uayũ'rũmajãsere, a'metu'tise, uarã caricũsere, tojo nicã ãpêrãrê ña'arõ ucũse quẽ'rãrê du'ucã'ña. Ne ni'cũrê ï'atu'titicã'ña.

32 A'tiro pe'e weeya. A'merĩ añurõ weetamu, pajaña'ña. Õ'acũ Cristo me'rã musãrê acobojo'caronojõta musã quẽ'rã a'merĩ acobojoya.

5

“Õ'acũ põ'rãrê a'tiro nisetiroɰa'a” ní'que ni'ï

1 Musã Õ'acũ põ'rã cũ mairã ni'ï. Tojo weerã cũ weronojõ weeya.

2 Jesucristo marĩrê ma'ï'caronojõta a'merĩ ma'inu'cũcã'ña. Cũ marĩrê ma'ígũ, wẽrĩbosacu niwĩ. Cũ wẽrĩbosa'que judío masã oveja wĩ'magũrê wějẽ, Õ'acũrê ãjũamorõpeo'caro weronojõ ni'ï. Õ'acũ na ãjũamorõcã, tũ'sacu niwĩ. Te weronojõ Jesucristo marĩrê wẽrĩbosa'quere tũ'sacu niwĩ.

3 Musã Õ'acũ yarã nitoja'a. Tojo weerã musã nũmosãnumia nitirãrê, marãpũsumũa nitirãrê ne a'metãrãbajaque'atiticã'ña. Nipe'tise no'o ña'arõ weesere, ña'arõ wãcũsere weeticã'ña. Tojo nicã ãpêrã yere ɰaripejaticã'ña. Ne cã'rõ ña'arõ weesere wãcũticã'ña.

4 Ña'asere ucũ bujicã'ticã'ña. No'o ɰaro ucũma'aticã'ña. Tojo weese queoro niwe'e. Tojo weronojõ o'orã, a'tiro pe'e weeya. Õ'acũ añurõ weesere a'merĩ ucũ, cũrê e'catise o'oya.

5 Musã masĩtojasa'a. No'o ɰaro a'metãrãbajaque'atirãnojojõ Jesucristo yarã nitima. Õ'acũ nirõpũ wa'asome. Mejãrõta tja ña'asere weegũ, tojo nicã a'ti ɰmũco cjase ɰaripejayũ'rũnũ'cãgũ quẽ'rã cũ tiropũ wa'asome. A'ti ɰmũco cjase ɰaripejayũ'rũnũ'cãse Õ'acũ mejẽtare ëjõpeose ni'ï.

6 Tũ'omasĩña. Õ'acũ te ña'ase weerãrê cũrê yũ'rũnũ'cãrãrê pecame'epũ bu'iri da'regusami. Na ña'arõ weesere “Añuse ni'ï”, nibosama. Na tojo ucũmaasoosere ne ëjõpeoticã'ña.

7 Õ'acũrê yũ'rũnũ'cãrãrê na ña'arõ weesere ne cã'rõ bu'ipejatamuticã'ña.

8 Musã toduporopũre ña'arõ weesetirã, na'itĩ'arõpũ weronojõ nicãrã niwũ. Õ'acũrê masĩticãrã niwũ. Ni'cãrõacã pũrĩcãrê marĩ wiogũ yarã nĩrã, bo'reyuropũ nĩrã weronojõ ni'ï. Õ'acũ ye cjasere masĩ'ï. Cũ yarã weronojõ weesetiya.

9 Marĩ bo'reyuropũ nĩrã, ãpêrãrê añurõ wee'e. Tojo nicã weesoosere marĩrõ Õ'acũ ɰaronojõ queoro wee'e.

10 Nipe'tise musã weesenõjõrê “¿Marĩ wiogũ e'catigusari?” ni wãcũña.

11 Jesucristore ějōpeotirā na'itī'arōpɥ nírā weronojō nisama. Na no'o ɥaro weema'asama. Mɥsā na weronojō weeticā'ña. A'tiro pe'e weeya. Na weesere “Ña'ase Ō'acũ weedititise ni'i” ni, bajuyoropɥ ĩ'oña.

12 Na ya'yioropɥ ña'arō weesere marĩ ucũcā, bopoyo ni'i.

13 Bo'reyurōpɥre nipe'tise baju'u. Marĩ na ña'arō wee'quere ña'a ni'i nírā, bajuyoropɥ ĩ'o'o. Tojo weecā, na ña'arō weesere masísama. Masĩrā, na quē'rā dɥcayubosama.

14 Tojo weero Jesucristore ějōpeotirārē a'tiro ucũno'o:

Mɥ'ɥ cārīgũ, tɥ'omasītīgɥ weronojō ni'i.

Wā'cāña.

Ō'acũ ĩ'orōpɥre wērĩ'cɥ weronojō ni'i.

Tojo nimigũ, masāña.

Tɥ'omasĩña.

Cristo Ō'acũ bese'cɥ mɥsārē bo'reyurōpɥ nirārē weronojō weegɥsami, nino'o.

15 Tojo weerā mɥsā weesere añurō wācũcasanɥ'cōña. Ō'acũ yere masĩtirā weronojō niticā'ña. Cũ yere masĩrā weronojō pe'e añurō niña.

16 A'tiro nicā peje ña'ase ni'i. Tojo nimicā, a'tiro weeya. Nipe'tise mɥsā weesetisetirinɥcũ Ō'acũ ɥaro weeya.

17 No'o ɥaro weema'aticā'ña. “¿Ñe'enojō pe'e Ō'acũ ɥase niti?” ni wācũña.

18 Que'aticā'ña. Tojo weese yapatidijase ni'i. E'catisĩ'rĩrā, Espĩritu Santure cɥoyɥ'rɥmajā niña.

19 Ō'acũ ye basasere, Salmo wāmetiri pũrĩpɥ oja'quenojōrē a'merĩ wereya. Marĩ wiogɥre ɥputɥ e'catipeose me'rā basapeoya.

20 Marĩ wiogɥ Jesucristore ějōpeorā, nipe'tisere Ō'acũ marĩ pacɥre e'catise o'onu'cũcā'ña.

Ni'cā wi'icjārā Jesucristore ějōpeorārē dutise ni'i

21 Cristore mɥsā ějōpeose bu'iri wiopesase me'rā a'merĩ ĩ'aña.

22 Marāpɥtirānumia, marĩ wiogɥre yɥ'ti ějōpeoronojōta mɥsā marāpɥsumɥarē yɥ'ti ějōpeoya.

23 A'tiro ni'i. Cristo cārē ějōpeori curuacjārā dɥpoá nimi. Tojo weronojō marāpɥtigore co marāpɥ co wiogɥ weronojō nimi. Apeye quē'rārē Cristota cũ ya curuacjārārē yɥ'rɥogɥ nimi. Marĩ cũ ya upɥcjarā ni'i.

24 Marĩ cũ ya curuacjārā cũ dutise doca ni'i. A'te weronojō marāpɥtirānumia quē'rā nipe'tise na marāpɥsumɥa dutise doca nirōɥa'a.

25 Cristo cũ ya curuacjārārē ma'ígũ, marĩ ye niatjere wērĩbosacɥ niwĩ. Cũ ma'i'caronojōta, nɥmotirā, mɥsā nɥmosānumiarē ma'iña.

26 Jesucristo cũ ya curuacjārārē cũ yarā nidutigɥ tojo wērĩbosacɥ niwĩ. Cũ ye quetire ějōpeocā, marĩ ña'arō wee'quere cō'a dɥcayucā weemi. Aco me'rā ũ'irĩtisere coero weronojō weemi.

27 Cũ, cũ ya curuacjārārē añubutiarā cɥogɥti nígũ, tojo weemi. De'ro nise ña'ase moorā, bu'iri marĩrā wa'acā weemi.

28 Jesucristo cũ ya curuacjārārē ma'i'caronojōta, mɥsā nɥmotirā, mɥsā nɥmosānumiarē ma'irōɥa'a. Mɥsā basu ma'irōnojōta ma'iña. No'o cũ nɥmorē maigũnojō cũ basu ma'ígũ weemi.

29 A'tiro ni'i. Ne ni'cũ cũ upɥre ma'iticā weetimi. A'tiro pe'e weemi. Añurō ba'a, cũ upɥre co'temi. Cristo cũ ya curuacjārārē tojota weemi. Marĩrē ma'ígũ, añurō co'temi.

30 Marĩ cārē ějōpeori curuacjārā cũ ya upɥ ni'i.

31 Ō'acũ ye queti ojāca pũrĩpɥ a'tiro ojano'wũ:
Tojo weegɥ nɥmotigɥ cũ pacɥsumɥa me'rā ní'cɥ narē wijagɥsami.

Wija, cã nãmo me'rã nigũsami.

Õ'acũ ĩ'orõpũre na pũarã ni'cã upũ nirãsama, ni ojano'wũ.

³² Te tũ'ota basiotise paca ni'i. Tojo nimicã, yũ'ũ pe'e Cristo, tojo nicã cũrẽ ějõpeori curuacjãrãrẽ na ni'cã upũ nima nisere ucũ'u.

³³ Tojo nimigũ, a'te quẽ'rãrẽ nigũti. Nãmotirãnucũ mũsã basu ma'irõnojõta mũsã nãmosãnumiarẽ ma'ĩña. Numia quẽ'rã, mũsã marãpũsumũarẽ añurõ yũ'ti ějõpeoya.

6

¹ Wĩ'marã, ma'mapjia, Jesucristore ějõpeorã mũsã pacũsumũa dutisere añurõ yũ'tiya. Tojo weese añu ni'i.

²⁻³ Dũporopũ Õ'acũ Moisére cũ dutisere cũucũ niwĩ. Ni'cãrõ dutisere a'tiro nicũ niwĩ: "Mũsã a'tere yũ'ticã, añurõ weegũti", nicũ niwĩ. A'tiro nicaro niwũ: "Mũsã pacũ, mũsã pacore ějõpeoya. Mũsã tojo wéerã, e'catirãsa'a. A'ti nucũcãpũre yoacã catirãsa'a", nicũ niwĩ.

⁴ Pacũsumũa, mũsã põ'rãrẽ na'irõ tu'titicã'ña. Na uacã weeticã'ña. A'tiro pe'e weeya. Queoro weesere bu'emasõña. Na ña'arõ weecã, "Tojo weeticã'ña", ñña. Narẽ marĩ wiogũre ějõpeocã, cũ ãaronojõta weecã weeya.

⁵ Da'raco'teri masã, mũsã wiorã na dutisere yũ'tiya. Jesucristore da'raco'terã weronojõ añurõ weesooro marĩrõ wiopesase me'rã narẽ ějõpeoya.

⁶ Na ĩ'orõpũre añurõ da'raya. Na ĩ'atiropũ quẽ'rãrẽ mejãrõta weeya. Mũsã wiorã ĩ'orõpũ dia'cũ añurõ da'rarã, nisoorã weebosa'a. Mũsã wiorã "Añurõ da'rami", ni wãcũdutarã weebosa'a. Tojo weeticã'ña. Jesucristore da'raco'terã weronojõ Õ'acũ ãaronojõ añurõ tũ'sase me'rã da'raya.

⁷ E'catise me'rã Jesucristore da'rabosarã weronojõ tũ'oña'ña. Masã dia'cũrẽ da'rabosarã weronojõ tũ'oña'ticã'ña.

⁸ Mũsã masĩtoja'a, marĩ wiogũ marĩnucũrẽ wapayegũsami. Da'raco'teri masã, da'raco'tetirãrẽ mejãrõta marĩ añuse wee'caro ejatuario wapayegũsami. Tojo weerã añurõ da'raya.

⁹ Dutiri masã, mũsã quẽ'rã mejãrõta mũsarẽ da'raco'terãrẽ añurõ weeya. Narẽ ña'arõ tuunũrũticã'ña. Wãcũña, mũsã quẽ'rã na weronojõ ã'mũsepũre ni'cũ wiogũ cũ'o. Cã pũrĩcã nipe'tirã masãrẽ ne dũcawaaro marĩrõ ni'cãrõnojõ ĩ'asami.

Õ'acũrẽ ějõpeorã a'tiro weerõa'a nise ni'i

¹⁰ Ni'cãrõacãma a'tiro ojagũti. Acawererã, mũsã marĩ wiogũ me'rã ni'i. Tojo weerã cũ tutuayũ'rũse me'rã wãcũtutuaya.

¹¹ Wãtĩ mũsarẽ nisoome'rĩcã, Õ'acũ weetamuse me'rã cã'mota'aya. A'tiro weronojõ ni'i. Ni'cũ surara a'mewẽjẽrõpũ wa'agũ, cũ upũre cã'mota'agũ cõmesapeare, cõmesu'tirote sãñasami. Tojo weronojõ Õ'acũ marĩrẽ tutuarã nidutigũ o'osere cũoya. Tere cũorã, wãtĩ ña'arõ weesere cã'mota'amasĩrãsa'a.

¹² Marĩ Õ'acũ ãaro weesĩ'rĩrã, a'mequẽrã weronojõ ni'i. Masã me'rã a'mequẽrõ weronojõ niwe'e. Wãtĩa wiorã tutuarã me'rã a'mequẽ'e. Wãtĩa a'ti ãmũco cjase ña'arõ weesere dutirã nima. Na pãjãrã bajutirã masãrẽ wãcũsepũ ña'arõ weedutirã niquẽsãsama.

¹³ Tojo weerã nipe'tise Õ'acũ mũsarẽ tutuarã nidutigũ o'osere cũoya. Tere cũorã, nipe'tisetirĩnucũ wãtĩ mũsarẽ ña'arõ weeduticã, tutuarãsa'a. Mũsã a'tiro wéeca be'ro wãcũtutuarã waro nirãsa'a. Tojo weerã surara a'mewẽjẽrõpũ wa'agũ, nipe'tise cõmesu'tire wejesãña'caro weronojõ weerãsa'a.

¹⁴ Surara cũ yaro su'tiro bu'ĩ ejeritusami. Be'ro cũ cutirote cã'mota'agũ cõmesu'tirote sãñasami. A'te weronojõ mũsã Õ'acũ o'ose me'rã tutuarã ñña. Surara ejeritu'caro weronojõ Õ'acũ ye ucũse diacjũ cjasere añurõ tũ'onũrũña. Surara cũ

cutirore cã'mota'asami. Cũ cã'mota'aro weronojõ musã quẽ'rã a'tiro weeya. Wãtĩ ña'arõ weesere cã'mota'ajã, Õ'acũ weetamuse me'rã añurõ weeya.

¹⁵ Surara a'mewẽjẽgũ wa'ase duporo cũ dupocãrĩrẽ cã'mota'ato nígũ sapatore sãñasami. Cũ weronojõ musã quẽ'rã Jesucristo ye quetire wererãti nĩrã, wãcũyuya. A'te queti a'tiro ni'i. Jesucristo wẽrĩse me'rã Õ'acũ masãrẽ yu'ruocu niwĩ.

¹⁶ Apeye quẽ'rãrẽ upure cã'mota'ari pa'marẽ cuosami. Cũ me'rã a'mewẽjẽrã, na buesepagu pecame'e me'rã cuosere ti pa'ma me'rã cã'mota'acju tojo weesami. A'te weronojõ wãtĩ musãrẽ ña'arõ weesĩ'rĩsere cã'mota'arã Õ'acũrẽ ãjõpeoya. A'tiro niña: “Yu'ure añurõ yu'ruweticã weegusami”, ni ãjõpeoya.

¹⁷ Surara cũ dupoare cã'mota'asĩ'rĩgũ cõmesapeare pesasami. Cũ weronojõ wãtĩ musã wãcũsere dojorẽsĩ'rĩcã, “Õ'acũ yu'ruono'cãrã ni'i”, niña. Apeye quẽ'rãrẽ surara a'mewẽjẽsĩ'rĩgũ pajiri pjĩ di'pjĩjore miasami. Cũ weronojõ musã quẽ'rã Espĩritu Santu o'oca pjĩrẽ cuoya. Ti pjĩ Õ'acũ ucũse nisĩ'rĩrõ wee'e. Cũ ucũse me'rã wãtĩrẽ cã'mota'amasĩ'i. Tojo nicã nipe'tise ña'asere cõ'amasĩ'i.

¹⁸ Nipe'tise ña'asere, wãtĩarẽ cã'mota'arã Õ'acũrẽ sãrĩnu'cũcã'ña. Espĩritu Santu weetamuse me'rã sãrĩña. Tu'omasĩse me'rã sãrĩdu'utirãta, nipe'tirã cũ yarãrẽ sãrĩbosanu'cũcã'ña.

¹⁹ Yu'u quẽ'rãrẽ sãrĩbosaya. Yu'u Õ'acũ yere weresetirinucũ cũ ucũsere yu'ure o'oato. “Uiro marĩrõ Jesucristo ye quetire masã masĩno'ña marĩ'quere wereta basiocã weeato”, ni sãrĩbosaya.

²⁰ Õ'acũ yu'ure a'te quetire weredutigũ o'ówĩ. Yu'u cãrẽ ducayugũ weronojõ ni'i. A'te quetire werese bu'iri ni'cãrõacãrẽ yu'u bu'iri da'reri wi'ipũ ni'i. Topũ nimigũ, yu'ure a'te quetire uiro marĩrõ wereato nĩrã, sãrĩbosaya.

Pablo añudutitũo'que ni'i

²¹ Tĩquico marĩ acaweregũ weronojõ nimi. Cũ yu'u ma'igũ nipe'tise yé quetire musãrẽ weregũ wa'agusami. Cũ marĩ wiogũ ye cjasere weetamugũ nimi.

²² Tojo weegũ ãsã ye quetire weredutigũ cãrẽ musã tiropũ o'óo. Tojo o'ócã, wãcũtutuarãsama nígũ, tojo wee'e.

²³ Õ'acũ marĩ pacũ, tojo nicã marĩ wiogũ Jesucristo a'tiro weeato. Nipe'tirã musã Jesucristore ãjõpeorãrẽ ejerisãjãcã weeato. ãjõpeo, a'merĩ ma'inemocã weeato.

²⁴ Õ'acũ nipe'tirã Jesucristore ma'inu'cũrãrẽ añurõ weeato.

Tocã'rõta oja'a.

Pablo

Pablo Filipocjārārē ojāca pūrī ni'i

A'ti pūrī a'tiro weero ojanopā nise ni'i

Pablo Filipo wāmetiri macā Macedonia di'tapū nirī macācjārārē ojacū niwī.

Todūporopūre ti macāpūta Jesucristo ye quetire were, cūrē ějōpeori curuacjārā sājācā weecū niwī. Bu'iri da'reri wī'ipū nīgū, ojacū niwī.

Ti macācjārā Jesucristore ějōpeorā cūrē niyeru weetamu'quere wācūgū, narē e'catise o'ocū niwī. Na te niyerure Epafrodito me'rā o'ocārā niwā. Cū papera miarī masū nicū niwī. Be'ro Pablo tiropū dutitia wa'acū niwī. Tojo wa'acā, Pablo cūrē co'te, be'ro Filipopū o'ótōrōcū niwī tja.

Pablo ti macācjārārē ojagū, ne cārō mejēcā ucūma'aticū niwī. E'catisere, na añurō ějōpeose pe'ere ucūyū'rūnū'cācū niwī. “Mejō nirā ni'i nisere wācūña”, nicū niwī. Tojo nicā Jesucristore ějōpeorā queoro weeya nisere ojacū niwī.

Pablo Jesucristore ějōpeori curuacjārārē oja'que ni'i

¹ Yū'ū Pablo, tojo nicā Timoteo Jesucristore da'raco'terā ni'i. Ūsā nipe'tirā mūsārē Jesucristore ějōpeorā Filipopū nirārē oja'a. Tojo nicā Jesucristore ějōpeori curuacjārā sū'ori wejepeorā quē'rārē oja'a. Narē weetamuco'terā quē'rārē oja'a.

² Ō'acū marī pacū, Jesucristo marī wioḡū mūsārē añurō weeato. Mūsārē ejerisājācā weeato.

Jesucristore ějōpeorārē Pablo sērībosase ni'i

³ Yū'ū mūsārē wācūsetirinūcū yū'ū wioḡū Ō'acūrē e'catise o'o'o. Mūsā añurō weese bu'iri tojo wee'e.

⁴⁻⁵ Ne waropū mūsā Jesucristo ye quetire tū'orā, yū'ūre weetamunū'cāwū. A'tiro nicā quē'rārē tojota weenu'cū'u. Tojo weegū mūsā nipe'tirā ye niatjere Ō'acūrē e'catise me'rā sērībosanu'cū'u.

⁶ Ō'acū mūsārē añurō weesere yū'ū masīyū'rūcāpu'ticā'a. Ō'acū mūsārē añurō dūcayunū'cācū niwī. A'tiro nicā quē'rārē dūcayugū weemi. Téé Jesucristo a'tiri curapū tojo dūcayuyapatigūsamī.

⁷ Yū'ū a'tiro wācū'u: “Ō'acū narē tojo dūcayunu'cūḡūsamī”, ni'i. Yū'ū tojo wācūse añu ni'i. Mūsārē ma'ígū, tojo busū'ū. A'tiro ni'i. Nī'cārōacārē yū'ū bu'iri da'reri wī'ipū nicā, mūsā yū'ūre bu'ipejatamu'u. Wiorārē “Jesucristo masārē yū'rūomi nise queti diacjū ni'i” werecā quē'rārē, bu'ipejatamu'u. Tojo weerā Ō'acū yū'ūre weetamusere mūsā quē'rā bu'ipejatamu'u.

⁸ Ō'acū yū'ū mūsārē upūtu ma'isere masīmi. Yū'ū mūsārē ma'ígū, Jesucristo cū pajaña'se me'rā ma'i'i.

⁹ Mūsārē “Nemorō a'merī ma'inemoato”, ni sērībosa'a. “Nipe'tisere añurō masīse me'rā tū'ocasanū'cōpe'oato”, ni'i.

¹⁰ Tojo weerā mūsā “A'tiro weerōa'a”, nīmasīrāsa'a. Ña'arō weesere moorāsa'a. Jesucristo a'ticā, bu'iri marīrā bocaejano'rāsa'a. Añuse dia'cū wéerā bocaejano'rāsa'a.

¹¹ Jesucristota mūsārē nipe'tisere añurō weecā weegūsamī. Mūsā tojo weecā ī'arā, masā Ō'acūrē a'tiro wācūrāsama. “Añuyū'rūami, añuse weemi”, nirāsama.

Jesucristo nipe'tise yū'rūoro niyū'rūnū'cāmi nise ni'i

¹² Yū'ū bu'iri da'reri wī'ipū nimicā, Jesucristo masārē yū'rūomi nise queti nemorō se'sa wa'asa'a. Acawerērā, mūsārē tere masīcā ūa'a.

13 Yũ'u bu'iri da'reri wi'ipũ nígũ, surarare Jesucristo masãrẽ yũ'ruomi nisere were'e. Tojo weerã nipe'tirã surara, wioğũ ya wi'ipũ co'terã a'tiro nima: “Cũ Jesucristore sirutuse wapa, bu'iri da'reri wi'ipũ nimi”, nima. Āpẽrã quẽ'rã masĩpe'ticã'ma.

14 Yũ'u bu'iri da'reri wi'ipũ niyucã, pãjãrã marĩ acawererã wãcũtutuama. Te ye bu'iri na marĩ wioğũre ãjõpeonemorã, uiro marĩrõ Õ'acũ ye quetire werema.

15-17 Āpẽrã pe'e yũ'ure uorã, Jesucristo yere werema. Na bu'ese pe'ere sirutudutirã tojo weema. Na, na ye cjasere wãcũrã weema. Queoro wãcũtimirã, Jesucristo yere werema. Yũ'u bu'iri da'reri wi'ipũ nicã, cãrẽ bujawetise doquepejato nĩrã tojo weema.

Āpẽrã pe'e Jesucristo ye quetire añurõ weesĩ'rĩse me'rã werema. Yũ'ure ma'írã, tojo weema. Na a'tiro masĩma. “Cũ Jesucristo ye quetire queoro ucũse bu'iri cũ bu'iri da'reri wi'ipũ nimi”, nima.

18 Āpẽrã yũ'ure ña'arõ weesĩ'rĩcã, añurõsa'a. No'o yũ'ure ma'írã, ma'itirã, Jesucristo yere wererã weema. Na tojo weesere tu'ogũ, e'cati'i.

Tojo e'catinu'cũgũsa'a.

19 A'tiro ni'i. Musã sãrĩse me'rã, tojo nicã Espĩritu Santu Jesucristo o'o'cu yũ'ure weetamuse me'rã nipe'tise yũ'ure wa'ase añurõ yapatirosa'a. A'tere masĩ'i.

20 Yũ'u Jesucristo yere weretigũ, bopoyabosa'a. A'tiro pe'e uasa'a. Uiro marĩrõ wãcũtutuase me'rã cũ yere werenu'cũsĩ'rĩsa'a. Ni'cãrõacã quẽ'rãrẽ yũ'u weenu'cũrõnojõta weesĩ'rĩsa'a. Tojo weegũ yũ'u bu'iri da'reri wi'ipũ ní'cu wijaacã, o yũ'ure wẽjẽcã, a'tiro wa'acã uasa'a. Nipe'tise yũ'u weese me'rã Jesucristore masã nemorõ masĩcã uasa'a. Cũ añubutiasere siape me'rã masĩnemocã uasa'a.

21 Nipe'tiro yũ'u catiro põtẽorõ Jesucristo uaro weesĩ'rĩsa'a. Yũ'u pe'ema cũ ãpẽrã, apeyenojõ yũ'ruoro niyũ'runũ'cãmi. Yũ'u wẽrĩgũ, cũ me'rã nigũsa'a. Cũ me'rã nicã, añuyũ'rua'a.

22 Yũ'u catigũ, marĩ wioğũ ye cjasere da'ramasĩ'i. Tojo weegũ yũ'u wẽrĩcã, o caticã, añu nibosari nĩmasĩtisa'a.

23 A'te puaro besecã, diasã ni'i. Wẽrĩgũ, Jesucristo me'rã nibosa'a. Tojo weegũ “Wẽrĩcã, añubosa'a”, ni tu'oña'a.

24 “Yũ'u catigũ pe'e, musãrẽ nemorõ weetamubosa'a”, ni tu'oña'sa'a.

25 Tojo weegũ yũ'u masĩ'i, musã me'rã nĩnigũti yujupũ. Musãrẽ nemorõ weetamugũti nígũ, tojo weeguti. Tojo nicã musã ãjõpeose me'rã nemorõ e'catiato nígũ tojo weeguti.

26 Tojo weerã apaturi yũ'u musã tiropũ nicã, Jesucristo yũ'ure co'tese wapa, nemorõ cãrẽ e'catise o'orãsa'a.

27 Nipe'tise musã weesetisere Jesucristo ye queti nĩrõnojõta weeya. Musã tojo weecã, musã tiro nígũ, o yoaropũ nígũ, musã añurõ weesere tu'oguti. Musãrẽ ni'cãrõnojõ añurõ ãjõpeonu'cũcã uasa'a. Tojo nicã wãcũtutuase me'rã ni'cãrõnojõ Jesucristo ye quetire wereturiacã uasa'a.

28 Jesucristo ye quetire uatirã musãrẽ ña'arõ weecã, uiticã'ña. Tojo weerã na pecame'epũ wa'atjere masĩrãsama. Musã pe'e quẽ'rã uitirã, musãrẽ yũ'ruono'atjere ĩ'orãsa'a. Õ'acũta musãrẽ yũ'ruo, uiro marĩrõ niseticã weemi.

29 Õ'acũ musãrẽ ma'ígũ, Cristore ãjõpeodutiwĩ. Jesucristore ãjõpeo'que bu'iri musãrẽ ña'arõ weerãsama. Te quẽ'rãrẽ Õ'acũ cũuwĩ.

30 Jesucristore ãjõpeose bu'iri marĩ ni'cãrõnojõ pi'eti'i. Toduporopũ musã ya macãpũ yũ'ure tãrã, bu'iri da'reri wi'ipũ cũucã ĩ'awũ. Ni'cãrõacã quẽ'rãrẽ mejãrõta yũ'ure ña'arõ weesere tu'osa'a.

2

Jesucristo wee'caronojō weedutise ni'i

1-2 Jesucristo mūsārē wācūtutua e'caticā weemi. Cū mūsārē ma'ígū, weetamumi. Espíritu Santu mūsā me'rā nimi. Tojo weerā mūsā ma'isere, pajaña'sere cuorā, a'tiro weeya. Añurō ni'cārō me'rā nisetiya. Ni'cārōnojō a'merī ma'iña. Espíritu Santu me'rā ni'cārōta wācūsetirā niña. Tojo weese me'rā yu'ure e'catinemocā weerāsa'a.

3 Mūsā ye dia'cūrē uasāticā'ña. “Āpērā yu'rūoro ni'i”, niticā'ña. Āpērā pe'ere “Añuyu'rūnu'cāma”, ni tu'oña'ña.

4 Mūsā ye cjase dia'cūrē “Añurō wa'ato”, ni wācūticā'ña. Āpērā ye quē'rārē “Añurō wa'ato”, ni wācūña.

5 Mūsā Jesucristo wācūseti'caronojōta wācūsetiya. Cū “Āpērā yu'rūoro añugū ni'i”, niticu niwī.

6 Cū Ō'acū nisetisere cuomigū, “Yu'u a'ti nucūcāpu a'tigu, Ō'acūrē ni'cārōwijisere ne du'usome”, niticu niwī.

7 A'tiro pe'e weecu niwī. Cū uaro me'rā cū wiogu nisere du'ucu niwī. Du'u, a'ti nucūcāpu a'tigu, apīrē da'raco'tegu weronojō wa'acu niwī. A'ti upu me'rā bajuacu niwī.

8 Tojo weegu masū weronojō bajugu, mejō nigū wa'acu niwī. Masā “Cūrē curusapu paabi'peya” nicā, cū pacure yu'tigu, yu'rūnu'cāticu niwī. Cū curusapu ña'arō wērīmigū, cū pacure yu'rūnu'cāticu niwī.

9 Cū, cū pacure yu'tise bu'iri Ō'acū nipe'tirā bu'ipu sōrōcu niwī. Cū wāmerē āpērā wāme yu'rūoro añurō wācūdutigu, tojo weecu niwī.

10 Tojo weerā nipe'tirā u'musepu nirā, a'ti nucūcāpu nirā, wērī'cārā Jesú wāmerē tu'orā, ejaque'ape'tirāsama.

11 Nipe'tirā “Jesucristo marī wiogu nimi”, nirāsama. Na Ō'acūrē, “Añuyu'rūami”, nirāsama.

Jesucristore ējōpeorā ña'arō weerārē añuse queose ĩ'orāsama nise ni'i

12 Acawerērā, yu'u mūsārē ma'i'i. Toduporopu yu'u mūsā me'rā nícaterore yu'u duti'quere yu'tiwu. Ni'cārōacārē yu'u yoaropu ni'i. Tjāsa'a majā. Totá nemorō yu'tiya. Ō'acū mūsārē yu'rūocu niwī. Tere wiopesase me'rā wācūña. Tere wācūrā, “Āpērā yu'rūoro ni'i”, nirō marīrō nisetiya. Añurō niyapatiya. Ña'arō weeri nirá, tojo weeya.

13 A'tiro ni'i. Mūsārē Ō'acū añurō weesī'ricā weesami. Cū uaronojō mūsārē añurō tu'ajanu'cōcā weesami.

14 No'o nipe'tisere wéerā tu'satimirā, ūrūsāse me'rā weeticā'ña.

15 Tojo weerā Ō'acū pō'rā ña'ase marīrā, bu'iri moorā nirāsa'a. Mūsā a'ti turicjārā nisoorī masā ña'arō weesetirā wa'teropu ni'i. Mūsā añurō wéerā, narē añurō, queoro weesere ĩ'orāsa'a.

16 Añuse catise pe'titise quetire wererāsa'a. Mūsā añurō weese me'rā yu'u mūsā tiropu bu'esija'quere a'tiro nigūti. Jesucristo apaturi a'ticā, yu'u mejō waro narē bu'etipā nígu, e'catiguti.

17 Masā mūsārē ña'arō weemicā, mūsā Jesucristore ējōpeonu'cū'u. Mūsā ējōpeose Ō'acūrē añuse o'ose weronojō ni'i. Yu'u Jesucristo yere werese wapa yu'ure wējēcā, Ō'acūrē añuse o'onemorō weronojō nirōsa'a. Tojo wa'acā, yu'u e'catigusa'a. Mūsā quē'rārē e'caticā weegusa'a.

18 Mūsā yu'ure e'catitamura'sa'a.

Timoteo, Epafrodito ye cjase ni'i

19 Marĩ wioꝝu Jesú uacã, maata Timoteore musã tiropu o'óꝝuti. Musã ye quetire tu'ogũ, e'catiguti níꝝũ, tojo weeguti.

20 Timoteo dia'cũ yu'u weronojõ wãcũmi. Cũ yu'u weronojõ musãrẽ añurõ wa'acã uagu, uputu wãcũque'timi.

21 Æpẽrã na ye dia'cũrẽ añurõ wa'acã uasãsama. Jesucristo ye pe'ere tojo wãcũtisama.

22 Musã pũrĩcã Timoteo queoro weesere masĩtojasa'a. Cũ yu'u me'rã ni'cũ cũ pacu me'rã da'ragu weronojõ Jesucristo ye quetire weretamugũ weemi.

23 Tojo weegu yé cjasere añurõ masĩca be'ro cũrẽ musã tiropu o'óꝝuti.

24 Cũrẽ o'ósĩ'rĩmigũ, yu'u quẽ'rã Jesucristo marĩ wioꝝu o'ócã, maata musã tiropu wa'agusa'a.

25 “Apetero weegu Timoteo me'rã apĩ marĩ acaweregu Epafroditore o'óꝝuasato”, ni wãcũ'u. Epafrodito yu'u me'rã tutuaro Jesucristo yere weretamumi. Musã basu yu'ure weetamudutirã cũrẽ o'ócãrã niwã.

26 Cũ musãrẽ pũrõ ĩ'asĩ'rĩmi. Cũ dutitise quetire musã masĩcã tu'ogũ, pũrõ bujawetiwi. Tojo weegu cũrẽ o'óꝝuti.

27 Diacjũta ni'i, pũrõ waro wa'awĩ. Wẽrĩse pu'to niwi. Cũ pũrõ dutitimicã, Õ'acũ cũrẽ pajaña'wĩ. Cũ se'sarore tojo weetiwi. Yu'u quẽ'rãrẽ pajaña'wĩ. Epafrodito wẽrĩcãma, yu'u nemorõ waro bujawetiyu'ruabopã. Tojo wa'acã uatigu, Õ'acũ cũrẽ yu'ruowĩ.

28 Musã cũrẽ ĩ'arã, e'catiato tja níꝝũ o'ó'o. Musã e'catise quetire tu'ogũ, yu'u quẽ'rã e'catigusa'a.

29 E'catise me'rã cũrẽ ñe'eña. Jesucristore ãjõpeogu marĩ acaweregu nimi. Nipe'tirã cũ weronojõ nirãrẽ añurõ weeya.

30 Epafrodito Jesucristo yere da'racotetjãgũ, wẽrĩa wa'amiwi. Musã yu'ure weetamuta basiotisere weetamusĩ'rĩgũ, tojo wa'awĩ. Tojo weerã cũrẽ añurõ ñe'eña.

3

Pablo “A'tiro nisetiroua'a” ní'que ni'i

1 Acawererã, ni'cãrõacãrẽ musã Jesucristo yarã nitjãrã, e'catiya. Yu'u toduporo ní'quere apaturi ninemocã, yu'ure mejẽcã niwe'e. Yu'u ninemocã, añu ni'i musãrẽ.

2 Ña'arõ weerãrẽ tu'omasĩa. Na Õ'acũ yarã niato ní'ã nipe'tirãrẽ õ'rẽcju yapa caserore yejecõ'adutima.

3 Marĩ pũrĩcã tojo weetimirã, Jesucristore ãjõpeotjãrã, diacjũ Õ'acũ dutisere añurõ weerã ni'i. A'tiro ni'i. Espĩritu Santu weetamuse me'rã Õ'acũrẽ ñubuepeo'o. Tojo nicã Jesucristo marĩpũre niyucã, pũrõ e'cati'i. “Masã weesetise bu'icjase me'rã yu'rurãsa'a”, niwe'e.

4 Yu'u pũrĩcã “Yu'u weeseti'que ye bu'iri yu'rugusa'a”, ní'masĩ'i. Yu'u a'tere nipe'tirã nemorõ ní'masĩ'i, níꝝũ pe'e.

5 A'tiro ni'i yu'ure. Ocho namurĩ yu'u bajuaca be'ro yu'u õ'rẽcju yapa caserore yejecõ'acãrã niwã. Yu'u Israe curuacjũ Benjamí ya curuacjũ ni'i. Yu'u hebreo masũ ni'i. Yu'u pacusumua quẽ'rã náta niwã. Yu'u Moisé duti'quere ãjõpeori masũ niyugu, fariseo masũ niwã.

6 Yu'u tere uputu waro ãjõpeoyugu, Jesucristore ãjõpeori curuacjãrãrẽ ña'arõ weewu. Moisé duti'quema queoro weewu. Ne ni'cũ yu'ure “Queoro weetiwi”, ní'masĩtisami.

7 Toduporopũre “Yu'u niseti'quere yu'ure añuyu'rua'a”, nimiwã. Ni'cãrõacãrẽ “Yu'u Jesucristore ãjõpeogu, nipe'tise toduporo cjase wapamarĩ'i”, ni tu'oña'a.

⁸ Apeyema, yu'u wioḡu Jesucristore masĩse wapatiyu'rua'a. Apeyenojō yu'u cuobo'que nemorō wapati'i. Jesucristore ějōpeose bu'iri nipe'tise yu'u weeseti'quere, niseti'quere marĩ uatisere cō'arā weronojō cō'awũ. Jesucristo yu'u wioḡure cuosĩ'rĩḡũ, tojo weewu.

⁹ A'tiro u'a. Jesucristore yu'u me'rā nicā u'a. Moisé duti'quere weese me'rā Ō'acũ yu'ure “Añugũ nimi”, nisome. Yu'u Jesucristore ějōpeose me'rā pe'e Ō'acũ yu'ure añurō ĩ'asami. Yu'u ějōpeose bu'iri yu'ure queoro weecā weemi.

¹⁰ Yu'u a'tiro dia'cũ weesĩ'rĩ'i. Cristore añurō masĩsĩ'rĩ'i. Ō'acũ cã tutuaro me'rā yu'ure ducayunu'cũcā u'a. Cũ tutuase me'rā Cristore masōcu niwĩ. Cristo cã pacu yere wéégũ, pi'eti, curusapu wēřicu niwĩ. Yu'u quē'rā Ō'acũ yere uputu weesĩ'rĩ'i. Jesucristo yere wēřĩḡũ, weetuosi'rĩ'i.

¹¹ Wēřĩ'cārā masāmujāarāsama. Yu'u quē'rā na weronojō mejārōta masāmujāsĩ'rĩsa'a.

Marĩ añurō yu'rũsĩ'rĩrā, wācūtutuaroua'a nise ni'i

¹² Yu'u a'te nipe'tisere “Jesucristo weronojō weetu'ajanu'cōpe'otoja'a”, nigũ mejēta wee'e. Nipe'tisere queoro weewe'e yujupu. Tojo weetimiçã, Jesucristo yu'ure cã yagu sājãcã weetojacu niwĩ. Tojo weegu cã weronojō nisĩ'rĩḡũ, tutuaro me'rā cã yere wee'e.

¹³ Acawererā, “Yu'u nipe'tisere queoro weetoja'a”, niwe'e. A'tiro pe'e wee'e. Toduporo yu'u wee'quere wācũwe'e. Be'ropu niatje pe'ere añurō weetu'ajasĩ'rĩḡũ, wācūtutua'a.

¹⁴ Añurō tu'ajanu'cōsĩ'rĩ'i. Ō'acũ u'musepu o'otjere ñe'esĩ'rĩḡũ, nipe'tise cã yere tutuaro me'rā wee'e. Marĩ Jesucristore ějōpeorā niyucã, marĩre catise pe'titisere o'ogusami.

¹⁵ Nipe'tirā Jesucristore añurō ějōpeorā yu'u ní'caronojōta wācũrōua'a. Musā mejēcã wācũcã, Ō'acũ musārē diacũ wācũcã weegusami.

¹⁶ Marĩ Jesucristore ějōpeodu'pocāti'caronojōta queoro wācũ, queoro tu'ajanu'cōrōua'a.

¹⁷ Acawererā, yu'u weesere ĩ'acũu sirutuya. Āpērārē ũsã weronojō weerārē na weese quē'rārē ĩ'acũuña.

¹⁸ Toduporopu pejetiri musārē weretowu. Utise me'rā ninemogũti tja. A'tiro ni'i. Pājārā na ña'arō weesetise me'rā Jesucristore ĩ'atu'tirā weronojō nima. Na cã curusapu wēřĩ'quere yabirā weronojō weema.

¹⁹ Be'ropure pecame'eru yapatirāsama. Ō'acũrē ějōpeotima. Na uaripejase dia'cũrē ějōpeoma. Bopoyaranojō o'orā, na weese pe'ere “Añuyu'rua'a”, niyu'runu'cāma. A'ti nucũcã cjase dia'cũrē wācũma.

²⁰ Marĩ pũřĩcã u'musepu wa'ari masã ni'i. Topu marĩ ya macã ni'i. Marĩ wioḡu Jesucristo marĩre yu'ruogũ u'musepu nimi. Cũ a'ti nucũcãpu apaturi a'tiatjere yucuerã wee'e.

²¹ Cũ marĩ ya upu a'ti upumejārōrē ducayugusami. Cũ ya upu weronojō añubutiari upu weegusami. Cũ nipe'tisere cã doca tojacã weegusami. Cũ tojo weemasĩrōnojōta mejārōta cã tutuaro me'rā marĩ quē'rārē ducayugusami.

4

Jesucristo me'rā e'catinu'cũdutise ni'i

¹ Jesucristo marĩre cã ya upu añubutiari upure weronojō weegusami. Tojo weerā acawererā yu'u mairā, Jesucristore ne ějōpeodu'uticã'ña. Musārē pũrō ma'i'i. Pũrō ĩ'asĩ'rĩ'i. Musã yu'ure e'caticã wee'e. Musã queoro weese me'rā yu'u bu'e'quere ĩ'o'o.

² Apeyema, musãnumia Evodia, Síntique, marĩ wiogũre eĵõpeoyurã, a'merĩ musã basu pe'sutiticã'ña. Ni'cãrõnojõ wãcũña.

³ Sícigo, mu'u yu'u me'rã weretamugũ waro ni'i. Na numiarẽ ni'cãrõnojõ wãcũcã weeya. Ô'acũ masãrẽ yu'rũomi nise quetire werecã, na numia yu'ure weretamuwã. Na me'rã Clemente quẽ'rã niwĩ. Tojo nicã ãpẽrã na me'rã yu'ure weretamuwã. Na Ô'acũ ya pũrĩ catinu'cũse nirĩ pũrĩpũ ojaõ'ono'cãrã nitojasama.

⁴ Musã Jesucristo yarã nitĵarã, cã me'rã e'catinu'cũcã'ña. Apaturi ninemogũti. E'catidu'uticã'ña.

⁵ Musã ãpẽrãrẽ pajaña'sere nipe'tirã masĩato. Marĩ wiogũ a'tiatjo cã'rõacã du'sa'a.

⁶ No'o de'ro wa'asere wãcũque'titicã'ña. A'tiro pe'e weeya. Nipe'tise musãrẽ no'o wa'asere Ô'acũrẽ sãrĩña. Cũrẽ sãrĩrã, e'catise o'oya.

⁷ Musã tojo weecã, Ô'acũ ejerisãĵãcã weegusami. Cũ tojo weese añubutiase ni'i. Masã na tu'opõtẽotise ni'i. Musã Jesucristo yarã niyucã, musãrẽ añurõ ejeripõ'rãticã weegusami. Tojo nicã musã wãcũsepure añurõ tu'oña'nu'cũcã weegusami.

Añuse dia'cũrẽ wãcũnrũdutise ni'i

⁸ Acawererã, yu'u a'tiro ojatũoguti. Nipe'tise diacjũ nisere wãcũña. Nipe'tise a'teta wiopesa'a nisere wãcũña. Queorota nitũ'sa'a nisere wãcũña. Añuse warore wãcũña. Añuse tu'sasere wãcũña. Masã añurõ ucũno'sere wãcũña. Nipe'tise añusere, e'catipeosenojõrẽ wãcũña.

⁹ Yu'u musãrẽ bu'egu ucũcã tu'o'quere "A'tiro weerũa'a" ní'quere weeya. Yu'u de'ro weecã ĩ'a'quere weeya. Tojo weecã, Ô'acũ ejerisãĵãsere o'ogu musã me'rã nigũsami.

Filipocjãrã Pablõre niyeru weetamu'que ni'i

¹⁰ Musã yu'ure apaturi weetamusere ĩ'agũ, yu'u marĩ wiogũ me'rã pũrõ e'cati'i. "Musã yu'ure wãcũtiwũ", nigũ mejẽta wee'e. Musãrẽ yu'ure weetamuta basiotiwũ.

¹¹ "Apeyenojõ yu'ure du'sa'a", nigũ mejẽta wee'e. No'o yu'u cũose me'rã e'catimasĩ'i.

¹² Yu'u pajasecũogu e'catise me'rã nímasĩ'i. Peje cũogu quẽ'rã nímasĩ'i. Yu'ure no'o de'ro wa'acã, e'catise me'rã nímasĩ'i. Yu'u yapigu, yapitigu quẽ'rã, e'catimasĩ'i. Peje cũoyũ'rũmajãgũ, e'catimasĩ'i. Móógũ quẽ'rã, e'catimasĩ'i.

¹³ Jesucristo yu'ure tutuase o'ogu me'rã nipe'tisere nu'cãmasĩ'i.

¹⁴ Tojo nimicã, yu'u pi'etiri cura yu'ure weetamurã, añurõ weewũ.

¹⁵ Musã Filipocjãrã a'tiro masĩ'i. Yu'u Macedonia di'ta musã tiropũ niwũ. Topũ nígũ, musãrẽ Jesucristo yere werenu'cãwũ. Be'ro apesepũ wijawã'cãwũ. Filipopũ ní'cu wijacã, musã dia'cũ yu'ure weetamurã niyeru o'owũ. Jesucristo ye quetire tu'o'que wapa e'catirã, tojo weewũ.

¹⁶ Yu'u Macedoniapũ ní'cu wijase dũporo Tesalónicapũ nínicã, musã pejetiri yu'ure niyeru o'owũ.

¹⁷ Yu'u musãrẽ apeyenojõ o'oro dia'cũ uagu mejẽta wee'e. A'tiro u'a. Ô'acũ ĩ'orõpũre ãpẽrãrẽ apeyenojõ o'o'que me'rã musã nemorõ cũocã u'a. Musã o'ocã, Ô'acũ musãrẽ añurõ weegusami.

¹⁸ Nipe'tise Epafrodito me'rã musã o'o'quere ñe'etojawũ. Tere ñe'egũ, yu'u uase nemorõ cũo'o. Musã o'o'que Ô'acũrẽ o'ose werenojõ ni'i. Cũ tojo weesere tu'sami.

¹⁹ Ô'acũ yu'u wiogũ nipe'tise musãrẽ du'sasenojõrẽ o'ogusami. Cũ Jesucristo me'rã peje waro añubutiase cũoyũ'rũnu'cãmi. Cũ cũosenojõrẽ musãrẽ o'ogusami.

²⁰ Marĩ pacũ Ô'acũrẽ e'catipeonu'cũrã. Tojota weerã.

Pablo añudutitũo'que ni'i

²¹ Nipe'tirã Jesucristore ãjõpeorã añuato. Marĩ acawererã yu'u me'rã nirã musãrẽ añudutima.

²² Nipe'tirã a'tocjãrã Jesucristo yarã romano masã wiogu ya wi'ipu nirã quẽ'rã añudutima.

²³ Marĩ wiogu Jesucristo musãrẽ añurõ weeato.

Tocã'rõta oja'a.

Pablo.

Pablo Colosacjārārē ojáca pūrī ni'i

A'ti pūrī a'tiro weero ojano'pā nise ni'i

Pablo Colosa, Frigia di'tapū nirī macācjārārē ojacū niwī. Cū ne ni'cāti na tiropūre wa'aticū niwī. Cū me'rācjārā Jesucristo ye quetire were, cūrē ějōpeori curuacjārā sājācā weecārā niwā. Ti curua Colosacjārārē Epafras Jesucristo ye quetire bu'e, narē su'ori niseti'cū niwī.

A'ti pūrīrē Pablo bu'iri da'reri wi'ipū nígū, ojacū niwī.

A'tere ojacū niwī. Na añurō weesere tū'ogū, Ō'acūrē e'catise o'osere ojacū niwī. Tojo nicā mejēcā bu'eri masārē tū'omasīña nisere ojacū niwī. Apeyere, Jesucristo yere mūsā tū'o'caronojōta queoro weeya nisere ojacū niwī.

Pablo Colosacjārā Jesucristore ějōpeorārē oja'que ni'i

¹ Yū'u marī acaweregū Timoteo me'rā mūsārē añuduti'i. Ō'acū ũa'caronojōta yū'ure Jesucristo cū ye quetire weredutigū cūuwī.

² Mūsā Colosacjārā Jesucristo yarā cūrē ějōpeonu'cūrārē oja'a. Mūsārē Ō'acū marī pacū añurō weeato. Ejerisājācā weeato.

Pablo Colosacjārārē Ō'acūrē sērībosa'que ni'i

³ Ō'acū marī wiogū Jesucristo pacūre mūsārē sērībosasetirinūcū e'catise o'o'o.

⁴⁻⁵ Mūsā ye quetire tū'owū. A'tiro ni'i. Mūsā Jesucristo masārē yū'rūomi nise diacjū cjasere tū'ocārā niwū. Tere tū'orā, mūsārē Ō'acū ũ'mūsepū weeatjere e'catiutojacārā niwū. Tojo weerā Jesucristore añurō ějōpeocārā niwū. Mūsā basu Ō'acū yarā nipe'tirārē añurō ma'iseti'cārā niwū. Ūsā tere tū'o'cārā nitjārā, Ō'acūrē e'catise o'o'o.

⁶ Āpērā quē'rā tojota te quetire tū'orā, mūsā weronojōta weerā weema. Nipe'tiropū wereturiawā'cārā weema. Mūsā Ō'acū masārē ma'isere tū'orā, "Diacjūta ni'i", nicārā niwū.

⁷ Ūsā ũpūtu ma'igū Epafras mūsārē te quetire werecū niwī. Cū ũsārē da'ratamugū nimi. Ō'acū bese'cū Cristo ye cjasere mūsārē weregū nimi.

⁸ Cūta mūsā ye quetire miiejawī. Mūsā Jesucristore ějōpeotjārā añurō ma'isetisere werewī.

⁹ Tojo weerā Epafras mūsā ye quetire wérēca nūmūta maata ũsā Ō'acūrē sērībosanū'cāwū. A'tiro nicā quē'rārē mūsārē tojo sērībosanū'cūcā'a. A'tiro sērībosa'a: "Ō'acū, Espiritu Santu tū'omasīse o'oato narē. Cū tojo o'ocā, na mū'u duti'quere añurō tū'omasīrāsama.

¹⁰ Mū'u yarā weronojōta weesetirāsama", ni sērībosa'a. Ō'acū mūsā tojo weecā ĩ'agū, e'catigusami. Mūsā cū ũa'caronojōta añurō weerāsa'a. Cūrē masīnemorāsa'a.

¹¹ Cū tutuayū'rūagū cū tutuasere mūsārē o'ogūsamī. Tojo weecā, mūsā e'catise me'rā nipe'tise mejēcā wa'asere wācūtutuarāsa'a.

¹² Mūsā Ō'acūrē e'catise o'orāsa'a. Cū mūsā ña'arō wee'quere dūporopū acobojo, dūcayutojacū niwī. Tojo weerā mūsā cū tiropū āpērā cū yarā, cūrē ějōpeorā me'rā nirāsa'a.

¹³⁻¹⁴ Marī pacū Ō'acū marīrē, wātī dutino'cārārē yū'rūocū niwī. Ō'acū macū wērīse me'rā na'itī'arōpū weronojō ní'cārārē yū'rūocū niwī. Marī ña'ase wee'quere acobojocū niwī. Tojo weegū marīrē cū macū ũpūtu maigūrē o'ócū niwī. Marī wiogū niato nígū tojo weecū niwī.

Õ'acũ Jesucristo wẽrĩse me'rã masãrẽ yu'rũo'que ni'i

¹⁵ Õ'acũrẽ ï'ano'ña marĩ'i. Cũ macũ a'ti nucũcãpũ a'tigu, cũ nisetisere masãrẽ bajuyoropũ ï'ocu niwĩ. Jesucristo nipe'tise dũporo nitojacũ niwĩ.

¹⁶ Õ'acũ cũ macũ me'rã nipe'tisere u'muse, a'ti di'ta bajurã, bajutirãrẽ weecu niwĩ. Apeye quẽ'rãrẽ bajuse, bajutisere weecu niwĩ. Tojo nicã wiorãrẽ u'musepu nirã, a'ti nucũcãpũ nirã, nipe'tirãrẽ weecu niwĩ. Tere wéégũ, “Yu'u macũ ye nirõsa'a”, nicũ niwĩ.

¹⁷ Cũ macũ ne waropũta nipe'tise cũ bajurẽse dũporo nitojacũ niwĩ. Cũ me'rãta cũ bajurẽ'que ninu'cũcã'a. Queoro dũcayuro marĩrõ ninu'cũ'u.

¹⁸ Jesucristo marĩ dũpoá cũrẽ ãjõpeorã wiogu nimi. Cũta marĩ cũrẽ ãjõpeorãrẽ catise o'ogu nimi. Marĩ nipe'tirã Jesucristore ãjõpeorã ni'cã curua, ni'cã upũ ni'i. Cũ marĩ masã ma'mi nimi. Cũ wẽrĩca be'ro marĩ nipe'tirã dũporo masãcũ niwĩ. Tojo weegu nipe'tirã bu'ipũ nimi.

¹⁹ Õ'acũ a'tiro nicũ niwĩ: “Yu'u macũ yu'u weronojõta niato”, nicũ niwĩ. Tojo weero nipe'tise Õ'acũ nisetise Jesucristopureta ni'i.

²⁰ Õ'acũ cũ macũrẽ wẽrĩcã uacũ niwĩ. Nipe'tise, nipe'tirã, u'muse, a'ti nucũcã yu'u me'rã apoato nígũ tojo weecu niwĩ. Cũ macũ curusapũ wẽrĩse me'rã apocũ niwĩ.

²¹ Musã quẽ'rã ne waro Õ'acũrẽ masĩticãrã niwũ. Musã ña'arõ weeseti'que bu'iri Õ'acũrẽ ï'atu'ti, ña'arõ wãcũcãrã niwũ.

²² Musã tojo nisetimicã, Õ'acũ ni'cãrõacãrẽ musã me'rã apocũ niwĩ. Jesucristo marĩ weronojõ upũtigu ti upũ me'rãta cũ pi'eti, wẽrĩcũ niwĩ. Cũ wẽrĩse me'rã Õ'acũ yarã bu'iri marĩrã tojacã weecu niwĩ. Cũ pacũpũre musãrẽ wiagũti nígũ, tojo weecu niwĩ.

²³ Musã cũ ye quetire ãjõpeonu'cũcã, cũ uaro weenu'cũcã, tojo weegũsami. Æpẽrã musãrẽ mejẽcã werẽcã, cũ ye quetire ne cõ'aticã'ña. A'tere nipe'tirocjãrãpũ tũ'orã weema. Yu'u quẽ'rã a'te quetire weretamusijagũta ni'i.

Õ'acũ Pablõre Jesucristore ãjõpeorãrẽ weetamuduti'que ni'i

²⁴ Õ'acũ yu'ũre wereduti'quere werẽgũ, apetero pũrõ pi'eti'i. Tojo pi'etimigũ, e'cati'i. Jesucristo cũrẽ ãjõpeorã ye niatjere pi'etitojacũ niwĩ. Tojo weegu yu'u quẽ'rã cũrẽ ãjõpeorãrẽ weetamusĩ'rĩgũ pi'eti'i.

²⁵ Õ'acũ yu'ũre narẽ weetamudutiwĩ. Tojo weegu yu'u musã Jesucristore ãjõpeorãrẽ a'tiro wee'e. Cũ ye quetire añurõ tũ'omasĩpe'oato nígũ musãrẽ weetamu'u.

²⁶⁻²⁷ Musã Colosacjãrã, judío masã nitirã quẽ'rãrẽ añubutiase queti ni'i. Jesucristo musãpũreta nimi. Cũ musã me'rã niyucã, añuse musã u'musepu niatjere masĩ, e'catiyutojasa'a. Õ'acũ maata judío masã nitirãrẽ Jesucristo yu'rũogũsami nisere wereticũ niwĩ. Tojo weerã ne warocjãrãpũa a'tere masĩticãrã niwã. A'tocaterore Õ'acũ Jesucristore ãjõpeorãrẽ masĩcã weemi.

²⁸ Æsã Jesucristo ye quetire were'e. Nipe'tirã masãnũcũrẽ cũ nisetisere masĩdutiãrã were'e. Cũ uaro weedutiãrã, cũ me'rã ninu'cũdutiãrã were'e.

²⁹ A'tere weesĩ'rĩgũ, Jesucristo cũ tutuase o'ose me'rã yu'u masãrẽ upũtu bu'e, narẽ Õ'acũrẽ sãrĩbosa'a.

2

¹ Yu'u ní'caronojõta musã ye niatjere upũtu wãcũ, Õ'acũrẽ sãrĩbosa'a. Tojo weegu musãrẽ a'tere masĩato nígũ ojao'ogu wee'e. Nipe'tirã Laodiceacjãrãrẽ, tojo nicã yu'ũre ï'atirãrẽ mejãrõta sãrĩbosa'a.

² A'tiro sãrĩ'i: “Õ'acũ, narẽ wãcũtutuase o'oya. Añurõ sũ'ori nisetiãto. A'merĩ ma'iatõ. Na añurõ mu'u ye cjasere tũ'omasĩpe'oato. Na tojo wéerã, mu'u macũrẽ

añurō masīrāsama”, ni sērībosa'a. Ne waropure Ō'acū nipe'tise cū macū Jesucristo ye cjasere wereticū niwī. A'tocaterore majā cū yere weremi.

³ A'tiro ni'i. Jesucristopureta nipe'tise masīse, tū'omasīse ni'i. Tojo weegū cū dia'cū añurō masīgū nimi. Cūrē ējōpeorā nipe'tise masīsere bocano'o.

⁴ Āpērā mūsārē diacjū weronojō ucūmaasobosama. Añurō tū'omasīña nígū, tere were'e.

⁵ Yū'ū aperopū nimigū, mūsā wa'teropū nígū weronojō tū'oña'a. Mūsārē pūrō wācū'u. Yū'ū mūsā añurō nisetiā tū'ogū, mūsā Jesucristore ējōpeocā tū'ogū, uputū e'cati'i.

⁶ Ne waropure marī wioḡū Jesucristore ējōpeocārā niwū. Titapure mūsā ējōpeo'caronojōta a'tiro nicā quē'rārē nipe'tise nūmūrī cūrē ējōpeonu'cūcā'ña.

⁷ Cūrē nemorō masīnemoña. Mūsārē bu'e'caronojōta cūrē ējōpeonemoña. Ūmūcorinūcū Ō'acūrē “Añu'u”, ni e'catise o'oya.

Jesucristore ējōpeotirā ējōpeo'que ni'i

⁸ Āpērā mūsārē werecā, añurō tū'omasīña. Na mūsārē nisoose me'rā werebosama. Diacjū weronojō ucūsama. Niwe'e. Te ucūse me'rā masārē were, maasoorā weema. Jesucristo ye mejēta ni'i. Na basu na wācūsere, dūporocjārāpū nisetimūjāti'quere wererā weema. Tojo weerā narē ējōpeoticā'ña.

⁹ A'tiro pe'e ni'i. Jesucristopure nipe'tise Ō'acū nisetise ni'i.

¹⁰ Mūsā quē'rā cūpureta ni'i. Tojo weerā mūsā Ō'acūrē cūoyū'ruatoja'a. Jesucristo nipe'tirā wioḡū nimi. Ū'mūsecjārā, a'ti turicjārā, bajurā, bajutirā nipe'tirā wiorā cū doca nima.

¹¹ Mūsā masīsa'a, Ō'acū yarā sājāsī'rīrā, judío masā weronojō ō'rēcju yapa caserore yejecō'aticārā niwū. A'tiro pe'e wa'acaro niwū. Jesucristo basu mūsā ña'arō weesetisere cō'acū niwī. Tojo weerā ō'rēcju yapa caserore yejecō'a'cārā weronojō Ō'acū yarā tojacārā niwū.

¹² Jesucristo wērī yaano'cū niwī. Mūsā quē'rā wāmeyeno'rā, ña'arō weeseti'quere du'urā, wērī yaano'cārā weronojō tojacārā niwū. Wērī'cārā, catirā na wee'quere weetimimaba. Tojo weerā mūsā quē'rā todūporopū wee'quere weetisa'a. Jesucristo wērīca be'ro Ō'acū cūrē masōcū niwī. Cūrē masō'caronojōta mūsā quē'rārē masōḡū, apesu'tiro sājācā weecū niwī. Ō'acū cū tutuaro me'rā cū macū Jesucristore masō'quere mūsā ējōpeoyucā, tojo weecū niwī.

¹³ Mūsā judío masā nitirā ō'rēcju yapa caserore yejecō'aticārā niwū. Tojo nicā ña'arō weecūcārā niwū. Ña'arō nisetitjārā, todūporopure wērī'cārā weronojō nicārā niwū. A'tocaterore majā Ō'acū yarā ni'i. Cū mūsārē catinu'cūcā weecū niwī. Mūsārē ña'arō wee'quere acobojocū niwī.

¹⁴ Ō'acū cū duti'quere yū'rūnū'cācā, marīrē bu'iri da'rebopī. Te marī peje ña'ase cūomi'quere cū macū curusapū wērīse me'rā acobojocū niwī.

¹⁵ Jesucristo cū wērīse me'rā nipe'tirā ī'orōpū wātīarē docaque'acā weecū niwī.

“A'ti nucūcā cjasere pūrō wācūtīcā'ña” nī'que ni'i

¹⁶ Mūsā masīsa'a, judío masā ni'cārē apeye ba'asere ba'adutitisama. Tojo weerā āpērā mūsā sī'rīsere, ba'asetisere judío masārē dutītisenojōrē na ucjacā, tū'oticā'ña. Na peje bosenuḡūrī cūosama. Ni'cā cū'marē, ma'ma mujīpūrē, tojo nicā semanarīnūcū na soowūase nūmūrīrē cūosama. Na weronojōta ticūse bosenuḡūrī weedutisama. “Mūsā tojo weetirā, Ō'acū duti'quere weewe'e”, nisama. Na tojo nicā, tū'oticā'ña.

17 Õ'acũ tere ne waropure Jesucristore queose o'oyugu weecu niwĩ. Yu'u macũ ye cjasere masĩato nígu tojo weecu niwĩ. Ni'cãrõacãrẽ Jesucristo a'titojacu niwĩ. Tojo weegu masãrẽ a'tere toduporopu duti'quere Õ'acũ sõ'owaro weedutitimi majã.

18 Æpẽrã musãrẽ a'tiro nisoobosama: “Ësã añurã ni'i. Õ'acũ ùsãrẽ añurõ wãcũato nĩrã be'ti ñubue'e. Õ'acũrẽ wereco'terãrẽ ñubuepeo'o. Ësã cãrĩtimirã quẽ'ese weronojõ Õ'acũ yere ï'a'a. Tojo wéerã, ùsã ãpẽrã yu'rũoro Õ'acũ ye cjasere añurõ masĩ'i. Musã quẽ'rã tojota weeya. Musã a'tere weetirã, bu'iri cãorãsa'a”, nibosama. Musãrẽ tojo nicã, ne ëjõpeoticã'ña. “Masĩrã waro ni'i ùsã”, ni wãcũsama. Tojo nima'acãrã weema. A'te masã wãcũse dia'cũ ni'i.

19 Na Jesucristore sirututima. Marĩ pũrĩcã Jesucristo ya curuacjãrã ni'i. Cũta nimi marĩ dupoá. Marĩrẽ cũ masĩsere, tutuasere o'osami. Te me'rã marĩ umucorinucã Õ'acũ uaronojõ nemorõ a'merĩ ma'i, weetamumasĩ'i.

20 Musãrẽ toduporopure musã ñecũsumua nisetimujãti'quere peje dutise nicaro niwũ. A'tocaterore toduporopu weeseti'quere Jesucristo cũ wẽrĩse me'rã yu'rũweticã weecu niwĩ. Yu'rũwetica be'ro nimicã, ¿de'ro weerã musã toduporopu weeseti'caronojõta niti tja?

21 Musãrẽ ãpẽrã “A'tenojõrẽ ñe'eticã'ña, tenojõrẽ ba'aticã'ña”, nibosama.

22 Na tojo nĩrã, a'ti turi cjase maata pe'tisere ucũrã weema. Masã na wãcũrõ me'rã weedutise ni'i.

23 Na dutise añubutiase weronojõ busu'u. Bu'icjase dia'cũ a'tiro nita'sasama: “Musã quẽ'rã ùsã weronojõta añurõ ëjõpeoroua'a. Õ'acũ marĩrẽ añurõ wãcũato nĩrã be'tiroua'a. Marĩ upu quẽ'rã ña'a nisa'a. Tojo weerã marĩ basu marĩ upure pi'etise o'oroua'a. Marĩ pi'etise o'oca be'ro marĩ ña'arõ uaripejasere cõ'ata basio'o”, nimisama. Niwe'e. Na dutisere wéerã, marĩ mejãrõta tojacã'sa'a tja.

3

1-3 Yu'u musãrẽ toduporopu ní'caronojõta Jesucristo wẽrĩcu niwĩ. Musã cũ wẽrĩse me'rã toduporopu weeseti'quere du'ucãrã niwũ. Cũrẽ cũ tutuase me'rã cũ pacu masõcu niwĩ. Musã quẽ'rãrẽ cũ macũrẽ ëjõpeoyucã, cũ tutuase me'rã musãrẽ catinu'cũcã weecu niwĩ. Tojo weerã a'ti turi cjasere wãcũticã'ña. Ë'muse cjase pe'ere wãcũña.

Musã Õ'acũpũre Jesucristo me'rã ni'i. Jesucristo umusepu Õ'acũ me'rã wiogu dujiri cãmurõpu nimi. Tojo weerã musã Jesucristo nirõ umusepu cjasere añurõ wãcũnurũña.

4 Cũta marĩrẽ su'ori nimi. Su'ori catimi. Marĩ cũ me'rã ni'i. Tojo weerã cũ a'ti nucũcãpũre apaturi a'ticã, marĩ quẽ'rã cũ tutuase, cũ asistese me'rã a'tirãsa'a.

Duporopu weeseti'quere Pablo du'uduti'que ni'i

5 Musã a'ti turi cjase ña'ase weesĩrĩsere du'ucã'ña. Musã, musã numosãnumia nitirãrẽ a'metãrãticã'ña. Musã numia quẽ'rã, musã marãpusumua nitirãrẽ a'metãrãticã'ña. Ne ãpẽrã me'rã “Ña'arõ weesĩrĩsa'a”, niticã'ña. Ne ãpẽrãrẽ musã wãcũsepu “Narẽ wuacãjĩ, na me'rã nisĩrĩsa'a”, ni wãcũticã'ña. Æpẽrã na cãosere uoticã'ña. Musã apeyenojõrẽ uorã, Õ'acũ mejẽtare ëjõpeorã weebosa'a.

6 Cũrẽ yu'rũnu'cãcã, a'tenojõ weerãrẽ Õ'acũ uputu bu'iri da'regusami.

7 Musã toduporopure tere weesetirã, ña'arã nicãrã niwũ.

8 A'tocaterore majã nipe'tisere musã ña'arõ weesere, uase, ï'atu'tise, ãpẽrãrẽ nitu'ti yabisere du'uya. Ña'asere ne wãcũ bujicã'ticã'ña.

9 Æpẽrãrẽ nisooticã'ña. Musã toduporopu weeseti'quere du'utojacãrã niwũ. Tojo weerã tere weeticã'ña majã.

10 A'tocaterore musã apeye wãcũse cœo'o. Ô'acũ musãrẽ wee'cu cũ weronojõ nisetiatio nígũ musãrẽ ducayunu'cũgũ weemi. Nemorõ cãrẽ masiatio nígũ tojo weemi.

11 Marĩ nipe'tirãrẽ Jesucristo ï'orõpũre ne ducawatise marĩ'i. Judío masã, judío masã nitirã, ãpẽrã õ'rẽcjũ yapa casero yejecõ'ano'cãrã, yejecõ'ano'ña marĩrãrẽ ducawatise marĩ'i. Tojo nicã apesecjãrãpũ, sumutoricjãrã, da'raco'teri masã, da'raco'tetiri masã, ã'rã nipe'tirã me'rã ducawatise marĩ'i. Cũ nipe'tirã cãrẽ ãjõpeorã wioꝝ nimi. Nipe'tirãpũre nimi.

12 Ô'acũ musãrẽ ma'imi. Cũ musãrẽ cũ yarã niato nígũ besecũ niwĩ. Tojo weerã ãpẽrãrẽ pajaña'ña. Narẽ añurõ e'catise me'rã weetamuña. Musã “Ãpẽrã yũ'rũoro ni'i”, ni wãcũticã'ña. Musãrẽ mejẽcã nicã, tojo tũ'oña'ña. Wãcũtutuaya.

13 Musã basu ãpẽrã me'rã a'metu'ti'cãrã, ãpẽrã mejẽcã weecã tũ'sati'quere narẽ acobojoya. Jesucristo musãrẽ acobojocũ niwĩ. Tojo weerã musã quẽ'rã ãpẽrãrẽ mejãrõta acobojoya.

14 A'merĩ ma'ĩña. Musã tojo ma'írã, nipe'tise yũ'u duti'quere weepe'ocã'rãsa'a. Añurõ musã basu sũ'ori nisetirãsa'a.

15 Ô'acũ cũ ãaro weecã, musã ye ejeripõ'rãrĩpũre e'caticã weesami. Cũ ãaro weetirã, bũjawetisa'a. Tojo weerã cũ ãaro weeya. Añurõ sũ'ori nisetiya. A'tere ãasãgũ, cũ musãrẽ ni'cã curua, ni'cũ põ'rã weecũ niwĩ. Musã cãrẽ e'catise o'onu'cũcã'ña.

16 Jesucristo ye quetire añurõ wãcũnrũña. Cũ masĩse o'ose me'rã ãpẽrãrẽ musã basu a'merĩ bu'eya. Musã ejeripõ'rãrĩpũ Ô'acũrẽ e'catise o'orã, basapeoya.

17 Musã Jesucristo yarã ni'i. Tojo weerã nipe'tise musã weesetise, ucũsetisere cũ yarã weronojõta weeya. Jesucristo cũ tutuase me'rã tere weeta basio'o. Cũ pacũre e'catise o'onu'cũcã'ña.

Jesucristore ãjõpeorãrẽ weeduti'que ni'i

18 Marãpũtirãnumia, Jesucristo marĩ wioꝝure ãjõpeorã, a'tiro weeya. Musã marãpũsumũarẽ na dutisere yũ'ti ãjõpeoya.

19 Musã numotirãumũa pe'e, musã numosãnumiarẽ ma'ĩña. Na me'rã uaticã'ña.

20 Wĩ'marã, ma'mapjia, nipe'tise musã pacũsumũa dutisere añurõ yũ'tiya. Ô'acũ tojo weecã ãasami.

21 Musã põ'rãrẽ na'irõ tu'ti, uacã weeticã'ña. Musã tojo weecã, na bũjaweti, musã dutisere weemasĩtisama.

22 Da'raco'teri masã, nipe'tise musã wiorã a'ti nucũcãcjãrã na dutisere yũ'tiya. Na ï'orõpũre, na ï'atirõpũre añurõ da'raya. Musã wiorã ï'orõpũ dia'cũ añurõ da'rãrã, musã wioꝝ “Añurõ da'rama” ni wãcũato, nirã weebosa'a. Musã tojo weeticã'ña. Ô'acũrẽ añurõ ãjõpeotjãrã, weesooro marĩrõ da'raya.

23 Musã apeyenojõ da'rãrã, añurõ tũ'sase me'rã da'raya. Teese me'rã weeticã'ña. Masãrẽ da'rãbosamirã, Jesucristore da'rãbosarã weronojõ tũ'oña'ña.

24 Musã cãrẽ da'raco'terã ni'i. Cũta musãrẽ ã'mũsepũ wapayegũsami. Musã tere masĩtoja'a. Tojo weerã añurõ da'raya.

25 Ñã'arõ wee'que wapare Ô'acũ bu'iri da'regũsami. Masã nipe'tirãrẽ ni'cãrõnojo bu'iri da'resami. Ne ni'cũ yũ'rũwetitisami.

4

1 Dutiri masã, musã quẽ'rã ã'mũsepũre ni'cũ wioꝝ cœo'o. Musã tere masĩtoja'a. Tojo weerã Ô'acũ ãaronojõta musãrẽ da'raco'terãrẽ añurõ cœoya.

2 Ô'acũrẽ añurõ tũ'ocasanũ'cõtjãrã, sãrĩnu'cũcã'ña. Cãrẽ “Añu'u”, ni e'catise o'oya.

³ Musã Õ'acũrẽ sãrĩrã, ùsã quẽ'rãrẽ sãrĩbosaya. “Pãjãrã Jesucristo ye quetire masĩtirãrẽ tũ'osĩ'ricã weeato”, ni sãrĩbosaya. Cũ ye queti dũporocjãrãpũ na masĩno'ña marĩ'que añuse queti ni'i. A'te werese ye bu'irita yũ'u bu'iri da'reri wi'ipũ dũjisa'a.

⁴ Yũ'ure Õ'acũrẽ sãrĩbosaya. Yũ'ure “Wisiro marĩrõ diacjũ wereato”, ni sãrĩbosaya.

⁵ Æpãrã Jesucristore ãjõpeotirã me'rã añurõ nisetiya. Na me'rã musã weesetise-tirinũcũ Õ'acũ ùaronojõta narẽ añurõ weeya.

⁶ Na me'rã ucũrã, añurõ tũ'saropũta tũ'otũ'sase me'rã ucũña. Æpãrã musãrẽ sãrĩtiña'cã, añurõ diacjũ yũ'tiya.

Pablo me'rãcjãrã añudutise o'o'que ni'i

⁷ Tĩquico yũ'u me'rãcjũ yũ'u ma'igũ a'tiro weegũsami. Yé quetire musãrẽ weregũ wa'agũsami. Cũ yũ'u me'rã marĩ wiogũ Jesucristo yere da'raco'tetamugũ nimi. Tojo nicã yũ'ure bu'etamugũ nimi.

⁸ Yũ'u cãrẽ musã tiropũ wa'adutiguti wee'e. Æsã ye quetire tũ'orã, musã wãcũtutua, e'catinemorãsa'a.

⁹ Onésimo musã ya macã nĩcũ'cu quẽ'rã cũ me'rã wa'agũsami. Cũ yũ'u ma'igũ, yũ'u me'rãcjũ a'tocaterore ùsãrẽ añurõ weetamugũ weemi. Na pũarã musãrẽ wererãsama nipe'tise a'to Romapũ de'ro wa'a'quere.

¹⁰ Aristarco musãrẽ añudutimi. Cũ quẽ'rã yũ'u me'rã bu'iri da'reri wi'ipũ nimi. Marco, Bernabé basucu quẽ'rã musãrẽ añudutimi. Marco musã tiropũ sijacã, yũ'u musãrẽ todũporo nĩ'caronojõta añurõ ñe'eapa.

¹¹ Apĩ Jesú na “Justo” pisuno'gũ musãrẽ añudutimi. Æ'rã i'tiarã Æpãrã judío masã Jesucristore ãjõpeorã wa'terore na dia'cũ yũ'ure da'ratamuma. Na Õ'acũ wiogũ nisere masãrẽ bu'erã weema. Na weetamuse me'rã yũ'u wãcũtutua, e'catise cũ'o'o.

¹² Epafras musã me'rãcjũ añudutimi. Cũ Jesucristo ye cjasere da'raco'tegũ nimi. Cũ musãrẽ ùpũtu sãrĩbosagũ weemi. Õ'acũrẽ añurõ sirutuato, cũ ùaro añurõ weenu'cũato nĩgũ, tojo sãrĩbosami.

¹³ Yũ'u diacjũta were'e. Cũ musãrẽ ùpũtu sãrĩbosacã ï'a'a. Æpãrã quẽ'rãrẽ Laodiceacjãrãrẽ, tojo nicã Hierápolijãrãrẽ sãrĩbosami.

¹⁴ Luca ocoyeri masũ ùsã ùpũtu ma'igũ musãrẽ añudutimi. Apĩ quẽ'rã Demas wãmetigũ añudutise o'omi.

Pablo añudutitũ'o'que ni'i

¹⁵ Laodiceacjãrã Jesucristore ãjõpeorã añuato. Ninfa wãmetigo quẽ'rã añuato. Tojo nicã nipe'tirã co ya wi'ipũ Õ'acũrẽ ãjõpeorã nerẽwũarã añuato.

¹⁶ Musã a'ti pũrĩrẽ bu'epe'oca be'ro Laodiceacjãrãpũre o'óya. Na quẽ'rã na nerẽwũaropũ bu'eĩ'oato. Musã quẽ'rã ape pũrĩ Laodiceacjãrãrẽ yũ'u ojãca pũrĩrẽ ñe'erã, musã nerẽrõpũ bu'eya.

¹⁷ A'tiro niña Arquipore: “Marĩ wiogũ da'radutigũ cũu'quere añurõ da'ratu'ajaya.”

¹⁸ A'te nitũose darire musãrẽ añudutise o'ogũ, yũ'u basuta oja'a. Wãcũña yũ'u bu'iri da'reri wi'ipũ nisere. Õ'acũrẽ sãrĩbosaya. Õ'acũ musãrẽ añurõ weeato.

Tocã'rõta oja'a.

Pablo

Pablo Tesalónicacjārārē ojamu'tāca pūrī ni'i

A'ti pūrī a'tiro weero ojano'pā nise ni'i

Pablo Tesalónica, Macedonia di'tapu nirī macācjārārē ojacu niwī. A'ti pūrīrē ojacu, Corintopu nicu niwī. Toduporopure cū basuta narē Jesucristo yere were, cūrē ějōpeori curuacjārā sājācā weecu niwī. Cū ějōpeocā wéeca be'ro Timoteo añuse quetití ejacā tu'ogu, maata narē a'ti pūrīrē ojacu niwī. Na añurō weesere tu'ogu, Ō'acūrē e'catise o'ocu niwī. Tojo nicā Jesucristore ějōpeosere weenemocā uasāgū ojacu niwī. Na cūrē sērītiña'quere yu'tigu ojacu niwī. Cū Jesucristo apaturi a'tiatjere ojacu niwī.

Pablo cū me'rācjārā me'rā Tesalónicacjārā Jesucristore ějōpeorārē oja'que ni'i

¹ Yu'u Pablo, yu'u me'rācjārā Silvano, Timoteo me'rā musārē a'ti pūrīrē oja'a. Musā Tesalónicacjārārē marī pacu Ō'acū, marī wiogu Jesucristo yarārē añudutise o'o'o. Ō'acū musārē añurō weeato. Musārē ejerisājācā weeato.

Pablo Tesalónicacjārā na añurō weesetisere tu'ogu Ō'acūrē sērībosa'que ni'i

² Musārē ūsā ñubuesetirinucū marī pacu Ō'acūrē e'catise o'onu'cūcā'a.

³ Cūrē ñubuerā, a'tiro ni'i. “Ō'acū, Tesalónicacjārā mu'u macū Jesucristore ějōpeorā añurō weesetisama. Na ma'isere i'orā, āpērārē añurō weetamusama. Jesucristo cū apaturi a'tiatjere e'catise me'rā yucuerā weesama. Tojo weerā cūrē ějōpeodu'utisama”, ni ñubue'e Ō'acūrē.

⁴ Ō'acū musārē ma'imi. Cū, yarā niato nígū besecu niwī. Ūsā a'tere mas'i.

⁵ Musārē Jesú ye quetire wererā, ūsā ye useri me'rā dia'cū weretiwu. Espíritu Santu tutuase me'rā werewu. Ūsā bu'ese diacjūta ni'i nírā, musārē bu'ewu.

Musā masīsa'a. Ūsā topu nírā, musārē ma'írā, añurō weesetiwu.

⁶ Musā ūsā wee'quere i'acūrā, ūsā weronojōta weeseticārā niwū. Tere wéerā, Jesucristo weeseti'caronojōta weecārā niwū. Musārē Espíritu Santu e'catise o'ocā, uputu pi'etimirā, Jesucristo ye quetire ñe'ewū.

⁷ Tojo weerā musā Jesure ějōpeosere i'orā, añuse queose nipe'tirā āpērā Jesure ějōpeorārē o'ocārā niwū. Musā ya di'ta Macedoniacjārārē, tojo nicā āpērā a'ti di'ta Acayacjārārē tojo weecārā niwū.

⁸ Musā me'rāta marī wiogu Jesú ye queti nipe'tiropu se'sa wa'a'a. Macedonia, Acaya dia'cū mejētare se'saro weewe'e. Nipe'tirocjārāpu musā Ō'acūrē ějōpeosere masīpe'titojama. Tojo weerā tere āpērārē werewe'e.

⁹ Mejō na pe'eta musā weesetisere quetiwerema. Ūsā musā tiropu nicā, musā ūsārē añurō wee'quere werema. Apeyema, musā queose yee'cārārē ějōpeodu'u'quere werema. Tere du'u, ni'cārōacārē Ō'acū catigu diacjū nigú pe'ere ějōpeo, cū ñaro weeaporo.

¹⁰ Ō'acū cū macū Jesú u'musepu nigūrē, cū apaturi a'tiatjere e'catise me'rā yucuerā weeaporo. A'tere āpērā ūsārē quetiwerema musā weesetisere. Ō'acū cū macū wērī'cupure masōcu niwī. Cū Jesúta nimi marī uputu bu'iri bocabo'quere yu'ru'o'cu.

2

Pablo Tesalónicapu cū bu'e'quere quetiwere'que ni'i

¹ Acawererā, musā a'tere añurō masīsa'a. Ūsā Tesalónicapu sjarā, mejō warota bu'ecusiaticārā niwū. Ūsā bu'esere tu'orā, musā pājārā Jesure ějōpeowu.

² Ɖsã musã tiropu wa'ase duporo Ɖsã Filipopu niwã. Topu nicã, tocjãrã Ɖsãrẽ tãrã, ña'arõ bujicã'wã. Musã tere masisa'a. Musã ya macãcjãrã quẽ'rã Ɖsã weresere cã'mota'asĩ'rĩmiwã. Na tojo weemicã, Ɖ'acũ Ɖsãrẽ añurõ wãcũtutuase o'owĩ. Tojo weerã cũ ye quetire uiro marĩrõ werewu.

³ Musãrẽ Jesú ye quetire wererã, mejẽcã pe'e weretiwu. Ña'arõ weesĩ'rĩrã, numiarẽ a'metãrãsi'rĩrã, weeta'sase me'rã weretiwu.

⁴ Ɖ'acũ pe'e ĩ'abesetojagupu cũ ye queti weresere cũugũtigu Ɖsãrẽ besecu niwĩ. Masã Ɖsã me'rã e'catiato nĩrã mejẽta cũ ye quetire werewu. Ɖ'acũ pe'ere e'catidutirã werewu. Ɖ'acũ nimi nipe'tise marĩ wãcũsere masĩgũ.

⁵ Ɖsã topu nĩrã, ne ni'cãti musã yere Ɖaripejarã, añurõ ucũta'sa weretiwu. Musã a'tere masisa'a. Ɖ'acũ quẽ'rã diacjũta Ɖsã wãcũsere masĩsami.

⁶⁻⁷ Ɖsã Jesú o'ó'cãrã ni'i. Tojo weerã “Ɖsãrẽ wiorã weronojõ ĩ'aña”, nĩmasĩbopã. Tojo nita basiomĩcã, ne ni'cũrẽ nitiwu. A'tiro pe'e weewu. Ni'cõ numio co macũrẽ co'te mi'o masõsamo. Co weronojõ Ɖsã quẽ'rã musã tiropu nĩrã, musãrẽ ma'ĩrã, tojota weewu.

⁸ Musãrẽ ma'ĩrã, Ɖ'acũ ye queti dia'cũrẽ weretiwu. Nipe'tise Ɖsã põtẽorõ weetamuta basiosere weetamuwũ. Musãrẽ uputu ma'icãti.

⁹ Ɖsã topu nĩrã da'ra'quere musã wãcũsa'a. Musãrẽ Ɖ'acũ ye quetire wererã, peje caribose o'osĩ'rĩtiwu. Tojo weerã Ɖsãrẽ a'mãcaticã'to nĩrã Ɖsã basu da'rawu. Ñamirĩ, umucori yóacãta Ɖsã ba'atjere, Ɖsãrẽ du'sasenojõrẽ wapata'arã da'rawu.

¹⁰ Ɖsã weeseti'quere musã ĩ'awũ. Ɖ'acũ quẽ'rã masĩsami. Musã Jesucristore ẽjõpeorã me'rã nĩrã, Ɖsã weesooro marĩrõ nisetiwu. Mejẽcã weetiwu. Ɖ'acũ Ɖaronojõ nisetiwu. Tojo weerã ãpẽrã Ɖsãrẽ “Na bu'iri cõoma” nirõ marĩrõ nicã'wã.

¹¹⁻¹² Ni'cũ cũ põ'rãrẽ weronojõta Ɖsã quẽ'rã musãncũrẽ werewu. E'catise, wãcũtutuasere musãrẽ o'owu. Ɖ'acũ põ'rã weronojõta nisetidutiwu. Musãrẽ Ɖ'acũ cũ põ'rã niato nĩgũ besesami. Tojo nicã musãrẽ cũ me'rã cũ asistese nirõpu ninu'cũdutisami.

¹³ Apeye musã ye cjasere wereguti. Ɖ'acũ ye quetire werẽcã, musã “Ɖ'acũ ye ucũse ni'i” nĩrã, maata ẽjõpeowu. “Masã na ucũsere ẽjõpeobosau”, nitiwu. Musã tojo weesere wãcũrã, Ɖ'acũrẽ e'catise o'onu'cũcã'a. Ɖsã musãrẽ were'que Ɖ'acũ ucũse warota niwũ. Te queti me'rãta Ɖ'acũ cũ Ɖaro weeato nĩgũ musãrẽ siape me'rã ducayunu'cũgũ weemi.

¹⁴ Musã Jesucristore ẽjõpeocã, musã ya di'tacjãrã musãrẽ pi'etise o'ocãrã niwã. Judea di'tapu quẽ'rãrẽ na acawererã judío masã musãrẽ wa'a'caronojõta Jesure ẽjõpeorãrẽ weecãrã niwã.

¹⁵ Judío masãta duporocjãrãpu quẽ'rãrẽ Ɖ'acũ ye queti weremu'tãrĩ masãrẽ wẽjẽcãrã niwã. Marĩ wiogu Jesure tojota weecãrã niwã. Ɖsã quẽ'rãrẽ musã ya macãpu nicã, Ɖsãrẽ Ɖatirã, cõ'acã'wã. Tojo weegu Ɖ'acũ na me'rã tu'satisami. Judío masã nipe'tirã Jesure ẽjõpeorã me'rã cumuca dia'cũ Ɖacã'ma.

¹⁶ Judío masã nitirãrẽ Ɖ'acũ yu'rũocã Ɖatima. Tojo weerã narẽ Jesú ye quetire werẽcã Ɖasãtirã, a'tiro weewã. Ɖsã narẽ weresere cã'mota'asĩ'rĩmiwã. Na ña'arõ weese siape me'rã nemorõ wee'e. Tojo weerã na pajibutiario bu'iri cõoma. Na yu'rũnu'cãpose bu'iri ni'cãrõacãputa na Ɖ'acũ bu'iri da'resere bocarãsama.

Pablo quẽ'rã Tesalõnicacjãrãrẽ ĩ'arã wa'asĩ'rĩmi'que ni'i

¹⁷ Ɖsã musã tiropure wijawã'cãtica be'roacã maata musãrẽ ĩ'asĩ'rĩmicãti. Ɖsã upu topu nitimicã, musã tiropu dia'cũ ejeripõ'rãtiwu. Topure uputu wa'asĩ'rĩmiwũ tja.

¹⁸ Pejetiri yu'u Pablo basu pe'eta “Wa'aguti”, nimiwũ. Ɖsã topu wa'asĩ'rĩsetirinucũ wãtĩ Ɖsãrẽ cã'mota'amujãwĩ.

19-20 Músāta ni'i ũsārē e'catise o'orā. Tojo weerā mūsārē pūrō ĩ'asĩ'rĩsa'a. Marĩ wioḡu Jesú cū apaturi a'ti turipu a'ticā, cūrē wererāti mūsā ye quetire. A'tiro nirāti: “Ā'rāta nima ũsārē e'catise o'o'cārā. Narē mejō waro mū'u ye quetire weretiwx. Na tere tū'orā, mū'urē añurō ějōpeowā. Tojo weerā pūrō e'cati'i na me'rā”, nirāti cūrē.

3

1-2 Mūsā ye quetire tū'osĩ'rĩrā, pōtēoticāti. Tojo weerā mūsā tiropu Timoteore ĩ'adutirā o'ówu. “Ũsā pe'e Atenapu tojarāti”, niwũ. Timoteo ũsā me'rācjũ Jesú ye quetire werecusiatamugũ nimi. Cũ mūsārē Jesure nemorō ějōpeocā weegusami nĩrā, o'ówu. Tojo nicā wācūtutuanemosere wereato nĩrā cūrē o'ówu.

3-4 Āpērā masā mūsā Jesure ějōpeocā ĩ'arā, ĩ'atu'ti, bujicā'sama. Na tojo weecā, Jesure ějōpeodu'uticā'to nĩrā Timoteore weredutirā o'ówu. Ũsā topu nĩrā, mūsārē a'tere wereyutojawu. “Marĩ Jesure ějōpeorā, pi'etino'rōsa'a”, niwũ. Ũsā ní'caronojōta marĩ nipe'tirārē queoro wa'aro wee'e. Mūsā tere masĩsa'a.

5 Mūsā Jesure ějōpeosere masĩsĩ'rĩḡũ pōtēoti, ¿de'ro wa'amiti narē? níḡũ, mūsā ye quetire miitidutigu Timoteore o'ówu. “Apetero weegu mūsārē wātĩ Jesure ějōpeodu'ucā weecā'pĩ”, nicāti. ¿Ũsā bu'e'que ne wapamarĩpari? ni masĩsĩ'rĩḡũ cūrē o'ówu.

Tesalónicacjārā ye quetire Timoteo quetiti' eja'que ni'i

6 Ni'cārōacārē Timoteo mūsā tiropu ní'cu dajatojami a'topure. Cũ mūsā yere añuse quetiti' dajami. A'tiro niami: “Na Jesure ějōpeonu'cūcā'ma. Na basu añurō a'merĩ ma'isetiama. Marĩrē ma'ise me'rā wācūnu'cūcā'ma. Marĩrē pūrō ĩ'asĩ'rĩriama marĩ narē ĩ'asĩ'rĩrōnojōta”, ni quetiti' dajami.

7 Mūsā Jesure ějōpeose quetire tū'orā ũsā pi'etimirā, e'cati'i.

8 Marĩ wioḡu Jesure ějōpeonu'cūcā tū'orā, yujupata ũsā ejerisājāse cwo'o.

9 Tojo weerā mūsārē wācūrā, e'catiyu'rūasa'a. Ō'acūrē mūsā ye cjasere ũsā ¿de'ro wee e'catise o'opōtēobosau? Basiowe'e.

10 Ñamirĩ, ũmucorita yóacā Ō'acūrē sērĩnu'cūcā'a mūsā tiropu wa'asĩ'rĩrā. Mūsārē Jesú yere wereyapada'reosĩ'rĩsa'a.

11 Ũsā marĩ pacu Ō'acūrē, marĩ wioḡu Jesure a'tiro sērĩ'i. “Tesalónicacjārā tiropu ũsārē o'óya.

12 Nemorō na basu a'merĩ ma'iseticā weeya. Nipe'tirā āpērā quē'rārē ma'icā weeya. Narē ũsā ma'irōnojōta na quē'rā āpērārē ma'iatu.

13 Ō'acũ, mū'urē ějōpeodu'uticā'to. Mū'u ũaro weeato. Narē wācūtutuacā weeya. Mū'u narē tojo weecā, mū'u ĩ'orōpu bu'iri marĩrā nirāsama. Tojo weerā Jesú apaturi a'ti turipure cū yarā me'rā a'ticā, bu'iri marĩrā nirāsama.” A'tiro ni sērĩbosa'a mūsā ye cjasere marĩ pacu Ō'acūrē.

4

Pablo Jesure ějōpeorārē Ō'acũ tū'saranojō weeduti'que ni'i

1 Apeye mūsā ye cjasere werenemosĩ'rĩsa'a. Yū'u basu dutise mejēta ni'i. Marĩ wioḡu Jesú dutisere were'e. Ũsā mūsārē duti'caronojōta Ō'acũ tū'sasenojōrē weeya. Mūsā ni'cārōacārē Ō'acũ duti'quere weerā wee'e. Siape me'rā nemorō weenemoña.

2 Ũsā were'quere mūsā masĩsa'a. A'tere wererā, Jesú marĩ wioḡu cū dutiro me'rā mūsārē werewu.

3 Ō'acũ cū ũaro weecā tū'sasami. Cũ yarā weronojō weesetiya. Mūsā ũmosānumia, mūsā marāpusumua nitirārē a'metārāticā'ña.

⁴ Músānucū wiopesase me'rā ña'arō weeī'orō marīrō omocā du'te, numotiburoya. Músā tojo weecā ī'arā, āpērā “Añurō weema”, nirāsama.

⁵ Ō'acūrē masītirā numiarē ña'arō weesī'rīrā, ɯaripejasama. Músā na weronojō niticā'ña. Mejō wācūtutuaya.

⁶ Ne apī numorē a'metārāticā'ña. Músā apī numorē a'metārārā, co marāpūre ña'arō weerā weesa'a. Ō'acū a'te ña'ase weerārē bu'iri da'regusami. Toduporopu musārē weretojawu a'te nucūī'ase quetire.

⁷ Ō'acū marīrē ña'asere weedutiticu niwī. Añuse pe'ere cūrē ējōpeorā weese-tironojō weeduticu niwī.

⁸ No'o a'te bu'esere teerānojō ūsārē teerā mejēta weesama. Ō'acū pe'ere teerā weesama. Ō'acū marīrē cū ɯaro weedutigū Espiritu Santure o'ócū niwī. Tojo weerā cū ɯaro weetirā, “Ō'acū, mu'urē ɯawe'e”, nirā weesama.

⁹ Músā a'merī ma'isetise pūrīcārē werewe'e. Ō'acū cū basu pe'e Espiritu Santu me'rā musārē a'merī ma'idutitocū niwī.

¹⁰ Músā ya di'ta Macedoniacjārārē nipe'tirā Jesure ējōpeorārē ma'isetirā, cū duti'caronojō weerā wee'e. A'te pe'ema musārē wereguti. Jesure ējōpeorārē nemorō ma'inemoña.

¹¹ Añurō cumuca marīrō nisetiya. Āpērārē queti pooticā'ña. Músā ye nitisere, āpērā ye cjasere ucja wācūnūrūtīcā'ña. Músā ye pe'ere wācūña. Músā da'rase cuosere añurō da'rasetiya. Nijīsijaticā'ña. Toduporopūre musā tiropu nīrā, a'tere weretojawu.

¹² Músā tojo añurō da'rará, āpērā a'mácano'ña marīrāsa'a. Músā basu da'rase me'rā catirāsa'a. Músā tojo weecā ī'arā, Jesure ējōpeotirā musārē añurō wiopesase me'rā wācūrāsama.

Jesú apaturi a'ti turipū a'tiatje queti ni'i

¹³ Apeye tja wereguti. Wērī'cārāpū de'ro wa'arāsari nisere musārē were-casanū'cōsī'rīsa'a. A'tere masīrā, Jesure ējōpeorā na wērīcā, pūrō bujawetisome. A'tiro ni'i. Jesure ējōpeorā wērīrā, cū tiropu cū me'rā ninu'cūcā'rāsama. Cūrē ējōpeotirā pūrīcā cū tiropu ne wa'asome. Tojo weerā Jesure ējōpeotitjīarā, na me'rācārā, na acawerērā wērīcā, pūrō bujawetisama. Músā pūrīcā Jesure ējōpeo'o. Tojo weerā na weronojō bujawetitīcā'ña.

¹⁴ Marī a'tere ējōpeo'o. Jesú wērī'cupu masācu niwī. Cū apaturi a'ti turipū a'ticā, cūrē ējōpeorā wērī'cārārē Ō'acū cū macūrē masō'caronojōta masōgūsami. Masōtoja, cū tiropu miagūsami.

¹⁵ Ni'cārōacārē marī wiogu Jesú were'quere musārē wereturiarā wee'e. Jesú a'ti turipū apaturi a'ticā, Jesure ējōpeorā cūrē pōtērīrā wa'arāsama. Cūrē pōtērīrā, marī catirā āpērā wērī'cārā duporo ɯ'mutāwā'cāsoma.

¹⁶ A'tiro pe'e wa'arosa'a. Jesú cū ucūse dutise me'rā ɯ'musepu a'tigusami. Ō'acūrē wereco'terā wiogu uputu ucūquejo, Ō'acū yaro putiro coronetare putigusami. Tojo wa'acā, Jesure ējōpeorā wērī'cārā ape upu me'rā masāmu'tārāsama.

¹⁷ Na be'roacā marī Jesure ējōpeorā quē'rā a'ti nucūcāpū catirā o'mecururipū na me'rā mujāarāsa'a. Topu Jesure pōtērīrāsa'a. Tojo wee cū me'rā ninu'cūcā'rāsa'a.

¹⁸ Músā a'tere āpērārē wereturiaya. Tojo weerā musā a'merī wācūtutuacā weerāsa'a.

5

¹ Di numu, no'ocátero nicā Jesú apaturi a'tigusari nisema masīno'ña marī'i. Tojo weerā musārē werewe'e.

² Queose me'rã musãrẽ wereguti. Ni'cũ yajari masũ ñamipũ wãcũña marĩrõ yajagu a'tisami. Cũ weronojõta Jesú quẽ'rã marĩ ne wãcũtiri cura a'tigusami. Musã cũ wãcũña marĩrõ a'tiatjere masĩtojasa'a.

³ Jesure ãjõpeotirã cũ apaturi a'tiatji ðuporoacã a'tiro wãcũrãsama. “Ûsã uiro marĩrõ añurõ nicã'a”, nirãsama. A'tiro na wãcũcũñarĩ cura narẽ peje ña'ase wa'arosa'a. Ni'cõ nijĩpaco wãcũña marĩrõ wĩ'magũ wuatji ðuporoacã pũrĩse pi'etinũ'cãsamo. Na quẽ'rã Jesure ãjõpeotirã tojota wãcũña marĩrõ upũtu pi'etirãsama. Ne ni'cũ yũ'rũwetisome.

⁴ Masã Jesure ãjõpeotirã na'itĩ'arõpũ nirã weronojõ nisama. Na cũrẽ yũ'rũnũ'cã, cũ ñaro weetisama. Musã pũrĩcã na weronojõ niwe'e. Tojo weerã Jesú cũ apaturi a'ti di'tapũ a'ticã, ï'auçuasome. Yajari masũrẽ ï'amarĩarõ weronojõ wa'asome.

⁵ Musã ña'ase weeseti'quere Jesú acobojotojacũ niwĩ. Tojo weerã bo'reyuro, umũcopũ nirã weronojõ ni'i. Marĩ Jesú yarã ña'ase weeborãnojo niwe'e. Jesure ãjõpeotirã pe'e ña'arõ weesetisama. Na'itĩ'arõ, ñamipũ nirã weronojõ nisama.

⁶ Marĩ cãrĩrã weronojõ niticã'rã. Jesú apaturi a'tiatjere wãcũtirã, cãrĩrã weronojõ nisama. Marĩ pe'e cũ a'tiatjere añurõ tũ'omasĩse me'rã wãcũnrũrã. Ña'ase weesĩ'rĩrã, wãcũtutuarã.

⁷ Ñamipũ masã cãrĩma. Que'ari masã ñamipũta que'asama.

⁸ Marĩ pe'e Jesú yarã umũcopũ nirã weronojõ ni'i. Tojo weerã marĩ weesere añurõ tũ'oña'nu'cõtojarãpũ weesetirã. Queose me'rã wereguti. Ni'cũ surara a'mewẽjẽrõpũ wa'agu, cũ upũre cã'mota'agu cõmesu'tirote sãñasami. Cũ weronojõta marĩ wãtĩrẽ cã'mota'arã Õ'acũrẽ ãjõpeonu'cũcã'rã. Æpẽrãrẽ ma'irã. Ðupoare cã'mota'arã cõmesapeare pesaro weronojõ Jesú cũ apaturi a'tiatjere, marĩ cũ me'rã ninu'cũatjere wãcũnrũrã. Marĩ tojo weecã, wãtĩ marĩrẽ ña'arõ weemasĩtisami.

⁹ Õ'acũ bu'iri bocato nígũ mejẽta marĩrẽ besecũ niwĩ. Mejõ marĩ bu'iri cuobo'cãrãrẽ marĩ wiogu Jesucristo me'rã yũ'rũocũ niwĩ.

¹⁰ Cũ me'rã ninu'cũcã'to nígũ marĩrẽ wẽrĩbosacũ niwĩ. Tojo weerã cũ apaturi a'ticã, cũrẽ ãjõpeorã wẽrĩ'cãrã, marĩ catirã cũ me'rã ninu'cũcã'rãsa'a.

¹¹ Tere wãcũrã, musã ni'cãrõacã weesetironojõta ãpẽrãrẽ a'merĩ weetamu, wãcũtutuacã weeya.

Pablo Tesalónicacjãrãrẽ cũ werecasa'que ni'i

¹² Acawererã, musãrẽ a'tiro weecã ñasa'a. Õ'acũ ye queti wererãrẽ, cũ bese'cãrãrẽ wiopesase me'rã ï'aña. Õ'acũ narẽ cũ ye quetire bu'edutigũ, musãrẽ werecasadutigũ cũucũ niwĩ.

¹³ Na musã de'ro wee nisetiatjere wererã, upũtu da'rama. Tojo weerã ma'ise me'rã narẽ wãcũña. A'merĩ a'pepũrĩticã'ña. A'merĩ añurõ nisetiya.

¹⁴ Apeye musãrẽ werenemorãti. Nijĩsijarãrẽ da'radutiya. Wãcũque'tirãrẽ wãcũtutuacã weeya. Õ'acũ yere weetutuãtirãrẽ weetamuña. Musãrẽ mejẽcã wa'acã, uayeticã'ña. Nu'cãña.

¹⁵ Musãrẽ ãpẽrã ña'arõ weecã, narẽ a'meticã'ña. A'tiro pe'e weeya. Musã me'rãcãjãrãrẽ, nipe'tirãrẽ añurõ weenu'cũcã'ña.

¹⁶ E'catise me'rã ninu'cũcã'ña. Bũjawetiticã'ña.

¹⁷ Musã no'o nirõ, no'o wa'aro Õ'acũrẽ wãcũ ñubuenũ'cũcã'ña.

¹⁸ Musãrẽ ña'arõ, añurõ wa'acã quẽ'rãrẽ, Õ'acũrẽ e'catise o'onũ'cũcã'ña. A'te nipe'tisere Õ'acũ marĩ Jesucristore ãjõpeorãrẽ weecã ñasami.

¹⁹ Espĩritu Santu musã wãcũsepũre werecã, cã'mota'aticã'ña. Yũ'tiya cũ dutisere.

²⁰ Õ'acũ ye queti weresere tũ'orã, yabi bujicã'ticã'ña.

²¹ A'tiro pe'e weeya. Na weresere wãcũ, tũ'ocasanũ'cõpe'ocã'ña. Añuse nicã, tere weeya.

²² No'o ña'ase nisenojõrẽ weeticã'ña.

²³ Õ'acũ ejerisãjãsere o'ogu musãrẽ a'tiro weeato. Siape me'rã añurõ, ña'ase marĩrõ, cũ ɥaro dia'cũ weecã weeato. Musã ejeripõ'rãrĩrẽ, musã wãcũsere, nipe'tiro musã upure co'teato. Cũ a'tiro weecã, marĩ wiogu Jesucristo apaturi a'tigu, musãrẽ bu'iri marĩrã bocaejagusami.

²⁴ Õ'acũ musãrẽ bese'cu nipe'tise cũ “Weeguti” ní'quere queoro weegusami. Tojo weegu ãsã musãrẽ sãrĩbosasere yu'tigusami.

²⁵ Acawererã, ãsã quẽ'rãrẽ Õ'acũrẽ sãrĩbosaya.

²⁶ Nipe'tirã tocjãrã Jesure ãjõpeorãrẽ ma'ise me'rã añudutiya.

²⁷ Marĩ wiogu Jesús cũ dutiro me'rã a'ti pũrĩrẽ nipe'tirã Jesure ãjõpeorãrẽ bu'eĩ'oduti'i.

²⁸ Jesucristo marĩ wiogu musãrẽ añurõ weeato.

Tocã'rõta oja'a.

Pablo

Pablo Tesalónicacjārārē ape pūrī ojanemoca pūrī ni'i

A'ti pūrī a'tiro weero ojano'pā nise ni'i

Pablo Tesalónicacjārārē Corintopu nígu, a'ti pūrīrē ojacu niwī. Ti macācjārā Jesucristo apaturi a'tiatjere queoro tu'omasiticā tu'ogu, narē wereapogu ojacu niwī. Na pe'e maata a'tigusami nírōnojō tu'ocārā niwā. Tojo weerā ni'cārērā cū a'tiatjere co'terā, na da'rami'quere da'radu'ucā'cārā niwā. Na āpērā o'ose me'rā ba'acaticā tu'ogu, narē ojacu niwī. Ti macācjārārē a'tiro weeya nígu, tojo wa'arosa'a nígu, ojacu niwī.

Jesucristo apaturi a'tiatji dūporo ni'cū ña'agū nisoosebucū a'tigusami. Cū pājārārē nisoo, ējōpeocā weegusami nisere ojacu niwī.

Pablo cū me'rācjārā Tesalónicacjārārē oja'que ni'i

¹ Yū'u, yū'u me'rācjārā Silvano, Timoteo me'rā mūsārē a'ti pūrīrē oja'a. Mūsā Tesalónicacjārārē marī pacu Ō'acū, marī wiogu Jesucristo yarārē añudutise o'o'o.

² Ō'acū marī pacu, tojo nicā Jesucristo marī wiogu mūsārē añurō weeato. Mūsārē ejerisājācā weeato.

Jesucristo apaturi a'ticā masārē beseatje ni'i

³ Yū'u acawererā, ūsā mūsā ye cjasere wācūrā, Ō'acūrē e'catise o'onu'cūcā'rāti. Mūsā Jesucristore ējōpeonemorā wee'e. Apeye quē'rārē mūsā a'merī ma'inemo'o. Tojo weerā Ō'acūrē e'catise o'onu'cūcā'rōua'a.

⁴ Mūsā ye cjasere no'o ūsā wa'aro Jesucristore ējōpeorārē na nerēwuaropu a'tiro ni were'e. “Tesalónicacjārā āpērā narē ña'arō weemicā, ne ējōpeodu'utima. Narē mejēcā wa'acā quē'rārē, nū'cāma”, ni e'catise me'rā were'e.

⁵ Ni'cārōacā mūsā Jesucristore ējōpeose bu'iri āpērā mūsārē tu'ti, ña'arō weesama. Na tojo weemicā, mūsā Ō'acūrē ējōpeonu'cūrā, cū queoro weesere ĩ'arāsa'a. Be'ro mūsā cū tiropu wa'arāsa'a. Mūsārē “Añurā nima, a'tiatio yū'u tiropu”, nigūsami.

⁶ Ō'acū queoro weegusami. Mūsārē pi'eticā wee'cārārē pi'eticā weegusami.

⁷ Mūsā tu'u'cārā pe'ere soose o'ogusami. Ūsā quē'rārē mejārōta weegusami. Cū marī wiogu Jesú a'tiri nūmu nicā, tojo weegusami. Cū a'tigu, cūrē wereco'terā tutuarā me'rā u'musepu dijatigusami. Pecame'e weronojō asistedijatigusami.

⁸ Ō'acūrē ējōpeotirārē, marī wiogu Jesú masārē yū'ruose quetire yū'rūnu'cārārē bu'iri da'regu a'tigusami.

⁹ Narē bu'iri da're bajurio, cō'adijobutiagusami. Tojo weerā na ne cā'rōacā marī wiogure ĩ'atibutiarāsama. Tojo nicā cū tutuasere, cū asistesere ĩ'asome.

¹⁰ Cū a'tiri nūmurē Jesure ējōpeorā a'tiro weerāsama. Cū asitese, cū tutuasere ĩ'arā, “Jesú añuyū'ruami”, nirāsama. “Nipe'tirā bu'i wiogu nimi” ni ĩ'amarā, e'catirāsama. Mūsā quē'rā ūsā were'quere ējōpeotjārā, na me'rā nirāsa'a.

¹¹ Tere wācūrā, marī ējōpeogu Ō'acūrē mūsārē sērībosanu'cū'u. A'tiro sērī'i. “Ō'acū, mū'u pō'rā sājādutigū narē pijicu niwū. Tojo weegu narē mū'u uaronojōta niseticā weeya. Na añurō weesī'rīma. Nipe'tise na weesī'rīsere mū'u weetamurō me'rā weeato. Tojota mū'urē ējōpeo yapaticā'to”, ni sērībosa'a.

¹² Mūsā a'tiro weecā, āpērā marī wiogu Jesure añurō wācūrāsama. Mūsā quē'rārē “Na añurā nima”, ni ĩ'arāsama. Ō'acū, marī wiogu Jesucristo mūsārē ma'írā, tojo weecā weerāsama.

2

A'ti turi pe'tiwã'cãtiri cura Jesure ĩ'atu'tigũ a'tigũsami nise ni'i

¹ Yũ'u acawererã, ni'cãrõacãma marĩ wiogu Jesucristo a'tiatjere, cũ tiropũ marĩrẽ neonũ'cõ miatjere wereguti.

² Cã'rõacã me'rã musã weresu'riano'ticã'ña. Tojo nicã ãpẽrã “Marĩ wiogu a'tiri nũmũ nitoja'a” musãrẽ nicã, wãcũque'titicã'ña. A'tiro nibosama. “Ãpẽrã Espiritu Santu yũ'ũre tojo niami”, nibosama. ãpẽrã “Apĩ weregũ, tojo niami”, nibosama. ãpẽrã “Pablo quẽ'rã tojo ojacãrã niama”, nibosama. A'tere tu'orã, wãcũque'titicã'ña.

³ Na ɯaronojõ nisoono'ticã'ña. Cũ a'tiatji nũmũ dũporo a'tiro wa'arosa'a. Masã ɯpũtu waro Õ'acũrẽ yũ'rũnũ'cãrãsama. Tojo weeri cura ni'cũ ña'arõ weeyũ'rũnũ'cãgũ waro bajuagusami. Cũ pecame'epũ bu'iri da're bajuriono'acjũ nigũsami.

⁴ Cũ Õ'acũrẽ ĩ'atu'tigũ, tojo nicã nipe'tise masã ẽjõpeosenojõrẽ ña'arõ ucũacjũ nigũsami. Cũ dia'cũrẽ ẽjõpeocã ɯagusami. Õ'acũ weronojõ Õ'acũ wi'ipũ sãjãanujã dujigusami. “Yũ'u Õ'acũ ni'i”, nita'sagusami.

⁵ Yũ'u musã tiropũ nigũ, tere werewũ. ¿Musã tere wãcũweti?

⁶ Musã cũ ña'agũ a'tiatjere cã'mota'agũre masĩ'i. Õ'acũ cũ queoca nũmũ dũporo ña'agũ a'tisome.

⁷ Dicuse ña'ase cũ weeatjere masĩno'ña marĩ'i yujupũ. Tojo masĩno'ña marĩmicã, ña'ase cũ weesenõjõ nũ'cãtoja'a. Cũrẽ cã'mota'agũre miãca be'ro cũ ña'arõ weese masĩno'rõsa'a.

⁸ Cũ wa'acã, ña'arõ weesebũcũ pe'e a'tigũsami. Be'ro marĩ wiogu Jesũ a'ti di'tapũ apaturi a'tigũ, cũ tutuaro me'rã ña'agũrẽ wẽjẽgũsami. Cũ asistese me'rã a'tigũ, cũrẽ cõ'abajuriogũsami.

⁹ Cũ ña'agũ etãca be'ro wãtĩa wiogu weetamurõ me'rã peje wee'ota'sagusami.

¹⁰ Pecame'epũ bu'iri da'reno'ajãrẽ no'o nise ña'ase põtẽorõ narẽ weeta'sagusami. Õ'acũ narẽ yũ'rũosĩ'rĩmicã, na diacjũ cjasere ẽjõpeosĩ'rĩtirãsama. Tojo weerã pecame'epũ wa'adojarãsama.

¹¹ Na ẽjõpeotise bu'iri Õ'acũ nemorõ narẽ nisoonemocã weegũsami. Tojo weerã nisoono'o, ẽjõpeorãsama.

¹² Õ'acũ ye diacjũ cjasere ẽjõpeosĩ'rĩtirã, ña'arõ weesere tu'sayũ'rũarãsama. Tojo weegũ Õ'acũ narẽ bu'iri da're bajuriogũsami.

Õ'acũ cũ bese'cãrãrẽ yũ'rũocũ niwĩ nise ni'i

¹³ Yũ'u acawererã, Jesũ marĩ wiogu musãrẽ ma'imi. Õ'acũ ne waropũ musãrẽ yũ'rũweticã wéegũ besecũ niwĩ. Espiritu Santu tutuaro me'rã Õ'acũ yarã sãjãcã weecũ niwĩ. Tojo nicã musã diacjũ cjasere ẽjõpeodutigũ tojo weecũ niwĩ. Tojo weerã ỹsã musã weesetisere wãcũrã, Õ'acũrẽ e'catise o'onu'cũcã'rãti.

¹⁴ Ɔsã musãrẽ Jesucristo masãrẽ yũ'rũose quetire werewũ. Te me'rã Õ'acũ musãrẽ cũ põ'rã wa'acã weecũ niwĩ. Marĩ wiogu Jesucristo nirõpũ marĩrẽ cũ añubutiasere bu'ipejatamucã ɯagũ, tojo weecũ niwĩ.

¹⁵ Tojo weerã wãcũtutuanu'cũcã'ña. Ɔsã musã tiropũ bu'e'quere, tojo nicã ỹsã todũporopũ ojao'o'quere wãcũnũrũña.

¹⁶ Jesucristo marĩ wiogu basuta, tojo nicã marĩ pacũ Õ'acũ marĩrẽ pajaña'rã, ma'icãrã niwã. Na marĩrẽ wãcũtutuacã weenu'cũsama. Marĩrẽ o'eatjere e'catiyutojacã weesama.

¹⁷ Musãrẽ wãcũtutuacã, ẽjõpeonu'cũcã weeato. Nipe'tise musã ucũsere, musã weesere añurõ nisetiã weeato.

3

Pablo quē'rā sērībosaduti'que ni'i

¹ Acawererā, mūsārē a'tiro nituorāti. Ēsā ye niatjere sērībosaya. A'tiro sērīña. “Na marī wiogu ye quetire werēcā, pājārā masā na weresere ējōpeoato”, ni sērībosaya. Tojo nicā mūsā wee'caronojō “Narē tu'oato”, ni sērībosaya.

² Nipe'tirāputa Jesucristo yere ējōpeotima. Tojo weerā apeye quē'rārē sērībosaya. Masā ña'arā ūsārē ña'arō weeticā'to nírā, sērīña.

³ Marī wiogu cū “Weeguti” ní'quere weeticā weesome. Cū mūsārē wācūtutuacā weegusami. Wātīrē cā'mota'agusami.

⁴ Ēsā weeduti'quere mūsā queoro weerā wee'e. Tere Ō'acū weetamuse me'rā añurō weenu'cūrāsama, ni ējōpeo'o.

⁵ Jesucristo mūsārē Ō'acū ma'imi nisere masīcā weeato. Tojo nicā cū wācūtutua'caronojō mūsārē wācūtutuacā weeato.

Pablo “Da'rawapata'aya” nise ni'i

⁶ Yū'ū acawererā, Jesucristo marī wiogu ūaronojō mūsārē dutirāti. Āpērā Jesucristo ējōpeorā mūsā me'rā nírā nijīsijasama. Ēsā topū duti'quere weesirututisama. Na me'rā ba'pati, ne ninemoticā'ña.

⁷ Mūsā masīsa'a. Ēsā topū nírā wee'quere ī'acūurōŋa'a. Topū nírā, tojo nibajaque'atitiwū.

⁸ Ne ni'cūrē wapayetimirā, tojowaro ba'atiwū. A'tiro pe'e weewū. Mūsārē caribosī'rītīrā, ñamirī, ūmūcori yóacāta da'rawū.

⁹ “Ēsā bu'ese wapa ūsārē ba'ase o'oya” nita basiomīcā, ne weetiwū. Mūsārē añuse queose o'osī'rīrā, ūsā basu da'rawū.

¹⁰ Mūsā me'rā nírā, a'tiro dutiwū. “No'o da'rasī'rītīgūnojōrē ne ba'ase ecaticā'ña”, niwū.

¹¹ Ēsā mūsā ye quetire a'tiro tu'owū. Ni'cārērā mūsā wa'tero nírā nijīsija niapārā. Da'ratimirā, āpērārē ucjasijapārā.

¹² Marī wiogu Jesucristo dutiro me'rā tojo weesetirārē wererāti. Āpērārē ucjaro marīrō na ba'atjere, narē du'sasenojōrē da'rawapata'ame'rīcā'to.

¹³ Yū'ū acawererā, mūsā pe'e caributiro marīrō añurō weenu'cūcā'ña.

¹⁴ No'o ūsā a'ti pūrīpū dutio'osere weetīgūnojōrē “Cū nimi”, ni masīña. Cūrē bopoyaro yū'ruato nírā ba'patiticā'ña.

¹⁵ Mūsā tojo ba'patitimirā, cūrē ī'atu'tirā weronojō tu'oña'ticā'ña. Mūsā acaweregure weronojō pe'e añurō weeato nírā wereme'rīcā'ña.

Pablo añudutitūo'que ni'i

¹⁶ Marī wiogu cū basu marīrē ejerisājāse o'ogu a'tiro weeato. No'o de'ro mejēcā wa'acā, mūsārē ejerisājāse o'onu'cūcā'to. Marī wiogu mūsā nipe'tirā me'rā niato.

¹⁷ Yū'ū Pablo basu a'te añudutisema oja'a. Yū'ū nipe'tise pūrīrē ojawūaronojōta oja'a. Yū'ū a'tiro dia'cū papera o'ógū oja'a. Tojo weerā mūsā “Cūta ojapī”, ni masīrāsa'a.

¹⁸ Marī wiogu Jesucristo mūsā nipe'tirārē añurō weenu'cūcā'to.

Tocā'rōta oja'a.

Pablo

Pablo Timoteore ojamu'tāca pūrī ni'i

A'ti pūrī a'tiro weero ojanopā nise ni'i

Timoteo Listra wāmetiri macāpu bajuacu niwī. Cū pacu griego masū nígū, judío masū mejēta nicu niwī. Cū paco pūrīcā judío masō nico niwō. Cū Pablore queti miaco'tegu nicu niwī.

Pablo Éfesopu nígū, Timoteore a'ti pūrīrē ojacu niwī. Timoteore cū ējōpeosere wācūtutuacā weenemogū, Jesucristore ējōpeori curuacjārā tiroprare añurō nisetidutigu ojacu niwī.

A'tiro ojacu niwī. “Ō'acūrē sērīrā, a'tiro weeroa'a”, ni ojacu niwī. Tojo nicā mūsārē su'ori nisetiacārē besesōrōrā, ā'rānojōrē sōrōrōa'a nisere ojacu niwī. Wapewia numiarē co'tesere, tojo nicā apeye ojanemocu niwī. Añurō wéerā bu'iri marīrā nisetisere ojacu niwī. Queoro bu'etirārē tu'omasīdutisere ojacu niwī.

Pablo Timoteore oja'que ni'i

¹ Yū'u Pablo Jesucristo besecū'cu ni'i. Ō'acū marīrē yu'ruogu nimi. Cūta Jesucristo ye quetire weredutigu o'ówī. Jesucristo marī wioгу quē'rā yu'ure o'ówī. Cūrēta marī yucuerā wee'e.

² Timoteo, mu'urē oja'a. Mu'u Jesucristore ējōpeoyucā, yu'u macū waro weronojō ni'i. Ō'acū marī pacu, tojo nicā Jesucristo marī wioгу mu'urē añurō weeato. Pajaña'to. Mu'urē ejerisājācā weeato.

Nisoosere cā'mota'aduti'que ni'i

³ Yū'u Macedoniapu wa'ase duporo mu'urē ti macā Éfesopu tojadutiwu. No'o mejēcā bu'erārē cā'mota'adutigu tojaque'adutiwu. Ni'cārōacārē mejārōta nigūti tja.

⁴ Tocjārārē wereturiamasere, tojo nicā na ñecūsumuarē wāmepeonu'cūsere “Wācūma'aticā'ña”, niña. Masā tere wācūrā, mejō waro a'metu'tima'asama. Marīrē Ō'acū weeduti'quere añurō weecā weewe'e. Marī cūrē ējōpeose me'rā pe'e Ō'acū weeduti'quere wee'e. Tojo weegu narē mejēcā bu'esere cā'mota'aya.

⁵ Mūsārē a'merī ma'icā uagu, tojo duti'i. Ña'ase marīrā, bu'iri marīrā tu'oña'rā, diacjū Ō'acūrē ējōpeorā, queoro ma'irāsa'a.

⁶ Āpērā tere weetima. No'o uaro ucūma'ama.

⁷ Ō'acū ye cjase cū duti'quere bu'esī'rīmima. Tojo weemirā, na ucūsere tu'omasītima. Masībutiarā weronojō bu'ema.

⁸ Marī masī'i. Ō'acū Moisére dutise cūu'quere queoro masīcāma, añu ni'i. Te a'tiro ni'i. Masā Ō'acūrē yu'runu'cāsere masīdutigu cūucu niwī.

⁹ Ō'acū tere cūúgū, queoro weerārē cūuticu niwī. Cūrē yu'runu'cārārē, cū dutiro weetirārē cūucu niwī. Tojo nicā ña'abutiario weeri masārē, ña'arō weenu'cūrī masārē cūucu niwī. Ō'acūrē ējōpeotirārē, cū ye bu'ese cjasere uatirārē cūucu niwī. Apeyere, no'o pacure, pacore wējēcō'arārē, nipe'tirā no'o wējēsebucurārē cūucu niwī.

¹⁰ No'o āpērārē a'metārābajaque'atirārē, no'o umua se'saro numia me'rā weewuaronojō weerānojōrē cūucu niwī. Numia quē'rārē na weronojō weewuarānojōrēta cūucu niwī. Tojo nicā masārē ñe'e, āpērāpure duaturiarārē cūucu niwī. Nisoosebucurārē, tojo nicā “Ō'acū me'rā diacjūta ni'i” nisoorānojōrē cūucu niwī. Tojo nicā nipe'tise añuse bu'esere cā'mota'arānojōrē Ō'acū cū dutisere cūucu niwī.

11 A'te bu'ese, añubutiase Õ'acũ yu'ruose queti nírõnojõta ni'i. Cũ añuyu'rugu yu'ure a'te quetire weredutiwĩ.

Pablo “Yu'u ña'agũ nimicã, Õ'acũ yu'ure añurõ weewĩ” ní'que ni'i

12 Yu'u marĩ wioгу Jesucristore e'catise o'o'o. Cũ yu'ure añurõ wãcũgũ, cũ yarãrẽ yu'ure weetamudutiwĩ. Tojo weedutigu, yu'ure tutuasere o'owĩ.

13 Toduporopu yu'u cãrẽ ña'arõ ucũwũ. Cũ yarãrẽ ña'abutiario weewu. Titapure yu'u Jesucristore ãjõpeotitjãgũ, yu'u weesere masĩtiwu. Tojo weegu Õ'acũ yu'ure pajaña'wĩ.

14 Marĩ wioгу yu'ure ma'ígũ, añubutiario weewĩ. Cũ yu'ure Jesucristore añurõ ãjõpeocã weewĩ. Æpẽrãrẽ ma'icã weewĩ.

15 A'te yu'u ucũatje queoro waro ni'i. Nipe'tirã ãjõpeorua'a. A'tiro ni'i. Jesucristo ña'arõ weerãrẽ yu'rũosĩ'rigũ a'ti nucũcãpũre a'ticu niwĩ. Yu'uta nipe'tirã yu'rũoro ña'arõ weeyu'rũnũ'cã'cu ni'i.

16 Tojo nimicã, Õ'acũ yu'ure pajaña'wĩ. Cũ tojo weese me'rã Jesucristo ña'arõ weerãrẽ pajaña'sere yu'ure i'omũ'tãwĩ. Cũ masãrẽ pajaña'se ne pe'tisome. Yu'ure, ña'arõ weeyu'rũnũ'cã'cũre pajaña'caronõjõta nipe'tirã cãrẽ ãjõpeorãrẽ pajaña'gũsami. Narẽ cũ me'rã catinu'cũcã weegusami.

17 Tojo weerã Õ'acũrẽ “Añuyu'rũami”, ninu'cũrã. Cũ wioгу ninu'cũgũ nimi. Ne wẽrĩsome. Õ'acũ ni'cũta nimi. Cũ bajutigũ, masĩyu'rugu nimi. Tojota nimi.

18-19 Timoteo, mu'u yu'u macũ weronõjõ ni'i. Yu'u mu'urẽ weeduti'quere weeya. Toduporo marĩ acawererã mu'urẽ Õ'acũ wereduti'quere werepã. Na were'caronõjõta weeya. Tere wéégũ, tutuaro me'rã du'ucũurõ marĩrõ añurõ weesere weenu'cũcã'ña. Tojo nicã queoro ãjõpeo, bu'iri marĩgũ tũ'oña'ña. Æpẽrã Jesucristore ãjõpeorã queoro weemasĩmirã, weeticãrã niwã. Tere weetirã, Jesucristore ãjõpeodu'ucãrã niwã.

20 A'te tojo wa'awu Himeneorẽ, tojo nicã Alejandrorẽ. Tojo weegu ã'rã puarãrẽ Õ'acũrẽ ña'arõ ucũnemoticã'to ní'gũ Jesucristore ãjõpeorã me'rã ninemodutitiwu. Narẽ wãtĩa wioгу de'ro weesĩ'rĩrõ weeato ní'gũ tojo weewu.

2

“Õ'acũrẽ sãrĩrã, a'tiro weerua'a” ní'que ni'i

1 Ne waro Jesucristore ãjõpeorã a'tiro weecã ua'a. Nipe'tirãrẽ sãrĩbosarã. Õ'acũ narẽ weetamuato nĩrã sãrĩbosato. Õ'acũrẽ sãrĩrã, “Añu'u”, niato.

2 Wiorãrẽ, nipe'tirã dutiri masãrẽ sãrĩbosato. Marĩ tojo weerã a'mequẽse marĩrõ nĩrãsa'a. Nipe'tise Õ'acũ dutisere queoro weemasĩrãsa'a. Masã me'rã queoro nisetirãsa'a.

3 Marĩ ãpẽrãrẽ sãrĩbosarã, añurõ weerã wee'e. Õ'acũ marĩrẽ yu'rũogu tojo weecã tũ'sasami.

4 Õ'acũ nipe'tirãrẽ cũ tiropu wa'acã uasami. Nipe'tirãrẽ cũ ye, diacjũ cjasere masĩcã uasami.

5 Õ'acũ ni'cũta nimi. Tojo nicã Jesucristo ni'cũta tja masãrẽ Õ'acũ me'rã apobosari masũ nimi. Cũ masũ weronõjõ uputigu nicu niwĩ.

6 Jesucristo nipe'tirã masãrẽ yu'rũogu wẽrĩbosacu niwĩ. Marĩ ña'arõ wee'que wapare wapayegu tojo weecu niwĩ. A'te quetire “Tojo wa'arosa'a” ní'catero ejacã, werebajurẽno'caro niwã.

7 Cũ ye quetire weredutigu Cristo yu'ure sõrõwĩ. Cũ besecũ'cu niato ní'gũ judío masã nitirãrẽ cũ ye, diacjũ cjasere bu'edutigu sõrõwĩ. Diacjũta ni'i. Nisoogu mejẽta wee'e.

⁸ Tojo weegu nipe'tirocjārã umuarẽ a'tiro weecã ua'a. Na nerẽwuaropu Õ'acũrẽ sērĩcã ua'a. Númorõ sērĩrã, ña'arõ weese moorã sērĩrõua'a. Uase, a'metu'tise moorã sērĩrõua'a.

⁹ Numia quẽ'rã a'tiro weecã ua'a. Na su'tire añurõ ï'atũ'saroputa sãñato. Ejatuario weeme'ricã'to. Na upare ãpẽrã "Añurã nima" nidutirã peje ma'masu'ayũ'rũoticã'to.

¹⁰ A'tiro pe'e weeato. Añurõ bajusĩ'rĩrã, Õ'acũrẽ ãjõpeorã numia weewuasenojõrẽ weeato. Bajuyoropure añurõ weese me'rã "Añurã nima", nino'ato. Æpẽrãrẽ weetamu, añurõ weeato.

¹¹ Jesucristore ãjõpeorã nerẽ, na bu'eri curare numia di'tamarĩrõ tũ'oato. Ûrũsãma'a, ye'suticã'to.

¹² Ne numiarẽ masã decopu werenu'cũcã uawe'e. Tojo nicã umuarẽ ne dutiticã'to. Tojo weronojõ o'orã, na numia di'tamarĩato.

¹³ A'tiro ni'i. Õ'acũ Adãrẽ weemũ'tãcu niwĩ. Cũ be'ro Evare weecu niwĩ.

¹⁴ Apeye quẽ'rãrẽ, Adã wãtĩ nisoono'mũ'tãcu mejeta nimi. Numio pe'e nisoono'mũ'tãco niwõ. Tojo weeno'co niyugo, Õ'acũ duti'quere yũ'rũnũ'cãco niwõ.

¹⁵ Tojo nimicã, Õ'acũ numiarẽ yũ'rũogusami. Na põ'rãticã, narẽ añurõ yũ'rũweticã weegusami. Na cũrẽ ãjõpeocã, masãrẽ ma'icã, tojo weegusami. Na queoro wãcũyu, weeseticã, Õ'acũ cũ uaro weenu'cũcã, yũ'rũweticã weegusami.

3

Jesucristore ãjõpeori curuacjãrã sũ'ori nirãrẽ sõrõse ni'i

¹ Masã a'tiro ucũwuse diacjũta ni'i: "No'o Jesucristore ãjõpeori curuacjãrã sũ'ori nigũ, sũ'ori wejepeogu sãjãsi'rĩgũnojo añuse da'rasere weesi'rĩgũ weemi."

² Tojo weesi'rĩgũnojo a'tiro nirõua'a. Cũta "Ña'arõ weemi" nino'ña marĩgũ nirõua'a. Ni'cõta numotigu nirõua'a. Cũ wiopesase me'rã weesetigunojo nirõua'a. Añurõ wãcũyu weesetigunojo nirõua'a. Æpẽrã wiopesase me'rã ï'ano'gũnojo nirõua'a. Sijari masã cũ ya wi'ipũ wa'acã, añurõ põtẽrĩgũnojo nirõua'a. Æpẽrãrẽ añurõ bu'eme'rĩgũnojo nirõua'a.

³ Tojo nicã que'agu, cumucabucu niticã'rõua'a. Tojo weronojõ o'ogu, tu'tiro marĩrõ masãrẽ queoro weegunojo nirõua'a. A'mequẽsere uatigu, niyerure uaripejatigunojo nirõua'a.

⁴ Cũ, cũ ya wi'icjãrãrẽ añurõ dutimasĩgũ nirõua'a. Cũ põ'rãrẽ añurõ wiopesase me'rã yũ'time'ricã weegũ nirõua'a.

⁵ Cũ, cũ ya wi'icjãrãrẽ dutimasĩtigu, Õ'acũrẽ ãjõpeori curuacjãrã pe'ere totã nemorõ co'tetibosami.

⁶ Jesucristore ne waropu ãjõpeomũjãti'cure sũ'ori wejepeogu sõrõña. Apepero weegu ni'cũ ãjõpeoca be'roacã sõrõno'cu pe'e "Yũ'u ãpẽrã yũ'rũoro añuyũ'rũnũ'cã'a", nibosami. Cũ tojo nigũ, wãtĩ weronojõ wãcũbosami. Tojo weegu Õ'acũ wãtirẽ bu'iri da're'caro weronojõ cũrẽ weebosami.

⁷ Apeye quẽ'rãrẽ a'tiro nino'gũrẽ beseya. Jesucristore ãjõpeotirã "Cũta añurõ weemi" nino'gũ niato. Tojo weeticãma, ãpẽrã cũrẽ ña'arõ wãcũbosama. Cũ uaro wéegu, bopoyagu wãtĩ uaro weebosami.

"Weetamuco'terã a'tiro nisetiroua'a" nise ni'i

⁸ Jesucristore ãjõpeori curuacjãrã, Õ'acũ ye queti wererãrẽ weetamuco'terã quẽ'rã na wiorã weronojõ nirõua'a. Æpẽrã ãjõpeono'rãnojo nirõua'a. Na ucũsere queoro weerãnojo nirõua'a. Que'arã, ña'arõ weese me'rã niyeru wapata'asĩ'rĩrãnojo niticã'rõua'a.

⁹ Marĩ ějōpeose Jesucristo ye queti Ō'acũ ĩ'o'quere ějōpeonu'cũrã nirõua'a. Na bu'iri moorã tu'oña'rã nirõua'a.

¹⁰ Narẽ sōrōati dũporo na weesetisere añurō masĩrõua'a. Na añurō weeseticã, bu'iri marĩcã ĩ'arã, sōrōrõua'a.

¹¹ Numia quẽ'rã mejārõta ãpẽrãrẽ ějōpeono'rãnojõ nirõua'a. Ucjasepiarã niticã'rõua'a. Nucũ'ase me'rã weesetirã nirõua'a. Tojo nicã queoro weenu'cũrã nirõua'a.

¹² Ŭmũ weetamuco'tegũ ni'cõta nũmotiroua'a. Cũ põ'rãrẽ, cũ ya wi'icjãrãrẽ añurõ dutimasĩrõua'a.

¹³ Na weetamuco'tesere añurõ weecã, narẽ masã “Añurõ weema”, nirãsama. Tojo nicã Jesucristore na ějōpeosere uiro marĩrõ añurõ werenemorãsama.

Marĩ ějōpeose cjase ni'i

¹⁴⁻¹⁵ “Maata mũ'u tiropũ wa'aguti”, ni wãcũ'u. Tojo wãcũmigũ, apetero weegũ maata wa'atibosa'a. Tojo weegũ mũ'urẽ Ō'acũ põ'rã a'tiro nisetiroua'a nisere ojaguti. Ō'acũ catinu'cũgũ nimi. Cũ põ'rã Jesucristore ějōpeori curuacjãrã nima. Náta Ō'acũ ye queti diacjũ cjasere masãrẽ masĩcã weema.

¹⁶ Diacjũta ni'i. Marĩ ějōpeose todũporo masã masĩti'que ni'i. Mejõ nise niwe'e. Añuse waro ni'i. A'tiro ni'i:

Ō'acũ macũ masũ weronojõ uputigũ a'ti nucũcãpũre bajuacũ niwĩ.

Espĩritu Santu cũrẽ “Añugũ waro nimi”, ni werebajurẽcũ niwĩ.

Ō'acũrẽ wereco'terã u'mũsepũ nirã cũrẽ ĩ'acãrã niwã.

Cũ ye queti a'ti nucũcãpũre werese'sano'o.

A'ti nucũcãpũre masã cũrẽ ějōpeoma.

Be'ro Ō'acũ u'mũsepũ cũrẽ miacũ niwĩ.

4

“Diacjũ cjasere ějōpeotirã a'tiro weesama” nise ni'i

¹ Espĩritu Santu bajuyoropũ a'tiro nicũ niwĩ: “A'ti mũmũco pe'tiati dũporo ãpẽrã Jesucristore ějōpeomi'cãrã ějōpeodu'urãsama. Wãtĩa nisoose me'rã bu'esere wererãrẽ siruturãsama. Tojo nicã wãtĩa bu'esere siruturãsama.”

² Weeta'sari masã nisoose me'rã bu'ecã, tu'orãsama. Weeta'sari masã te nisoosere masĩmirã, ne bu'iritirã tu'oña'tima.

³ Na a'tiro weesama. Masãrẽ nũmotisĩ'rĩcã, cã'mota'asama. Tojo nicã ni'cãrẽ ba'asere ba'adutitisama. Ō'acũ pe'e a'te ba'asere weecũ niwĩ. Jesucristore ějōpeorãrẽ diacjũ cjase masĩrãrẽ ba'adutigũ tojo weecũ niwĩ. Tere ba'arã, cũrẽ e'catise o'odutigũ tojo weecũ niwĩ.

⁴ Nipe'tise Ō'acũ wee'que añuse ni'i. Marĩ ne yabiticã'rõua'a. A'tiro pe'e weeroũa'a. Cũrẽ e'catise o'orã, ba'arõua'a.

⁵ A'tiro ni'i. Ō'acũ tere “Añu ni'i”, nitojacũ niwĩ. Tojo weerã marĩ cũrẽ e'catise o'ocã, cũ te ba'asere añuse wa'acã weemi.

Pablo Timoteore weedutise ni'i

⁶ Mũ'u Ō'acũ ye cjasere marĩ acawererãrẽ bu'eya. Tere bu'égũ, Jesucristore añurõ da'raco'tegũ nigũsa'a. Siape me'rã mũ'u Ō'acũ ye cjasere bu'égũ, nemorõ ějōpeogũsa'a. Mũ'u añuse bu'esere sirutuse me'rã nemorõ wãcũtutuagũ nigũsa'a.

⁷ A'ti turi cjase werema'asere tu'oticã'ña. Nemorõ Ō'acũ uaro weenu'cũcã'ña.

⁸ A'tiro ni'i. Marĩ da'rarã, nemorõ tutuarã wa'asa'a. Te añu ni'i. Marĩ Ō'acũ uaro weecã, totã nemorõ añusa'a. A'ti mũmũcopũre, be'ro u'mũsepũre marĩrẽ añurõ wa'arõsa'a.

⁹ A'te diacjũta ni'i. Nipe'tirã a'tere ějōpeoroũa'a.

¹⁰ Tojo weerã marĩ Jesucristo ye cjasere wererã, pi'eti, uputu da'ra'a. Õ'acũ marĩrẽ añurõ weeatjere wãcũ, e'catiyutojarã, tojo wee'e. Cũ catinu'cũgũ nipe'tirãrẽ yu'rũogũ nimi. Cũrẽ ãjõpeorã se'sarore yu'rũogusami.

¹¹ A'tere ãpẽrãrẽ dutiya. Narẽ tere bu'eya.

¹² Mu'u ma'mu nise ye bu'iri ãpẽrã mu'u ucũsere ãjõpeotibosama. Tojo weesere cã'mota'aya. A'tiro pe'e weeya. Jesucristore ãjõpeorãrẽ añuse queose ã'oña. Mu'u ucũwãse, mu'u weesetise me'rã ã'oña. Tojo nicã ãpẽrãrẽ ma'ise, mu'u Jesucristore ãjõpeose me'rã ã'oña. Apeye quẽ'rãrẽ añugũ mu'u nise me'rã ã'oña.

¹³ Yu'u topu etase duporo nerẽrã, Õ'acũ ye quetire bu'eĩ'onu'cũcã'ña. Marĩ acawererãrẽ wãcũtutuadutigu tojo weeya. Narẽ añurõ bu'eya.

¹⁴ Õ'acũ mu'urẽ weemasise o'o'quere weenu'cũcã'ña. Sõ'onícatero Jesucristore ãjõpeori curuacjãrã su'ori nirã mu'urẽ ñapeocaterore te weemasisere Õ'acũ o'owĩ.

¹⁵ Õ'acũ o'o'quere wãcũnurũ, añurõ weenu'cũcã'ña. Tojo weecã, nipe'tirã mu'u añurõ weewã'cãserẽ ã'arãsama.

¹⁶ Apeye nigũti. Mu'u bu'esere, tojo nicã mu'u weesetisere añurõ wãcũña. Nipe'tisere queoro weenu'cũcã'ña. A'tere wéegũ, mu'u basu yu'rũwetigu weegusa'a. Tojo nicã mu'u weresere tu'orã quẽ'rã yu'rũwetirãsama.

5

Jesucristore ãjõpeorãrẽ "A'tiro weeya" nise ni'i

¹ Timoteo, mu'urẽ dutigũti. Bucurã umuarẽ tu'titicã'ña. Mu'u, mu'u pacusumuarẽ ucũgũ weronojõ narẽ wereya. Ma'mapjia quẽ'rãrẽ mu'u acabijirãrẽ ucũgũ weronojõ weeya.

² Bucurã numiarẽ mu'u pacosãnumiarẽ ucũgũ weronojõ narẽ wereme'ricã'ña. Nu'miarẽ mu'u acabijirãrẽ weronojõ ña'arõ wãcũrõ marĩrõ wereya.

³ Wapewia numia weetamuno'ña marĩrãrẽ weetamuña.

⁴ Wapewio põ'rãticãma o pãrãmerãticãma, core na weetamuato. Ne waro na ya wi'icjãrã me'rã añurõ weewã'cõrõua'a. Tojo weerã põ'rã, pãrãmerã, na pacusumua, na ñecãsumua ma'i'que wapa ma'i a'merã weesama. Tojo weese añuse ni'i. Õ'acũ tere tu'sasami.

⁵ Apego wapewio waro ni'cõ nigõ pũricã Õ'acũ weetamuatjere yucuesamo. Umãcorinucũ, ñamirĩnucũ tojo sãrĩnu'cũsamo.

⁶ Apego wapewio pe'e co uasere weema'acã'samo. Co pecame'epu wa'acjo weronojõ nitojasamo.

⁷ A'te quẽ'rãrẽ weedutiya. Tojo weeduticã, "Na bu'iri marĩrã nima", nino'rãsama.

⁸ A'tiro ni'i. Ni'cũ cã acawererãrẽ añurõ weetigu, marĩ ãjõpeosere yabigu weronojõ nisami. Cũ ya wi'icjãrã warore añurõ weetigu pe'e, totã nemorõ ña'arõ weesami. Jesucristore ãjõpeotigu nemorõ ña'agũ nisami.

⁹ Wapewia numiarẽ weetamurãtirã na wãmerẽ ni'cã pũripu ojaõ'oña. A'tiro nirã numianojõrẽ ojaya: Bucuo waro sesenta cã'marĩ cãogore, ni'cãrẽta marãputi'core ojaya.

¹⁰ "Co añurõ weemo" nino'gõnojoerẽ ojaya. Co põ'rãrẽ añurõ masõ'conojõrẽ masã co ya wi'ipu ejacã añurõ ñe'egõnojoerẽ ojaya. Tojo nicã mejõ nisere da'rago ãpẽrã Jesucristore ãjõpeorãrẽ weetamugõnojoerẽ ojaõ'oña. Pi'etirãrẽ weetamugõnojoerẽ ojaya. No'o añuse apeyenojõ weegore ojaya.

¹¹ ãpẽrã wapewia numia nu'miacure nisama. Nanojõrẽ na wãmerẽ ojaticã'ña. Apetero na umua me'rã nisĩ'rĩrã, apaturi marãputibosama tja. Jesucristo pe'ere wãcũdu'u, marãputise pe'ere wãcũyu'rũnũ'cãbosama.

¹² Na "Jesucristo ye dia'cãrẽ weerãti" ni'quere weetirã, bu'iritirã nibosama.

13 Apeye quē'rārē wi'seripɔ dia'cũ sjarā, nijīsjarā dojobosama. Te dia'cūrē weetibosama. Ucjasebucurā dojobosama. Nipe'tise de'ro wa'asere ucjarā, na ye nitisere ucūwɔano'ña marīsere ucjabosama.

14 Tojo weegɔ wapewia numia nu'miacure nirārē marāpɔticā ɔa'a. Na pō'rātiato. Wi'serire co'teato. Na tojo weecā, marīrē ī'atu'tigɔ “Na ña'arō weema”, nīmasītisami.

15 A'tiro ni'i. Āpērā wapewia numia Jesucristore ējōpeomirā, cūrē ējōpeodu'uma. Wātīa wiogure siruturā, tojo weema.

16 Jesucristore ējōpeogɔ o ējōpeogo na acawerego wapewiore ɔobosama. Core ɔorā na weetamuato. Jesucristore ējōpeori curuacjārārē co'tedutiticā'to. Tojo weecā, āpērā wapewia numia co'teno'ña marīrā pe'ere co'temasīrāsama.

17 Jesucristore ējōpeori curuacjārārē sɔ'ori wejepeorārē, añurō weerārē a'tiro nirōɔa'a. “Na añubutiaro dutima”, nirōɔa'a. Totá masārē were bu'erā pe'ere nemorō nirōɔa'a.

18 Ō'acũ ye queti ojāca pūrīpɔ nīrōnojōta a'tiro ni'i: “Wecɔ trigore ārūagũ, tuumajāmisutɔasami. Cũ ba'asī'rīgũ, ba'ato. A'tiro weeticā'to. Trigore ba'ari nīrā, cũ ɔseropɔ tuusāarī be'tore tuusāaticā'to.” Aperopure a'tiro ojano'wɔ: “Da'rari masũ cũ da'rase wapa wapata'aba'amasīmi,” ni ojano'wɔ. Tojo weerā sɔ'ori nirārē weetamurōɔa'a.

19 Apetero ni'cũ mɔ'ɔpɔre a'tiro nibosami: “Ūsārē sɔ'ori wejepeogɔ ña'arō weeamī”, ni weresābosami. Cũ tojo nicā, tɔ'oticā'ña. Pɔarā o ī'tiarā ī'a'cārā weresācāpɔ, tɔ'oya.

20 Ña'arō weenu'cūrārē nipe'tirā ī'orōpɔ tu'tiya. Tojo weecā, āpērā uirā, ña'arō weesome.

21 Ō'acũ ī'orōpɔre, Jesucristo marī wiogɔ ī'orōpɔre mɔ'ɔrē a'tiro nigũti. Tojo nicā Ō'acūrē wereco'terā cũ bese'cārā ī'orōpɔ quē'rārē mɔ'ɔrē nigũti: Sɔ'ori wejepeorārē ni'cārōnojō weeya. Mɔ'ɔ tɔ'sarānojō dia'cūrē añurō weeticā'ña. Nipe'tirārē queoro weeya.

22 Ī'abocurequejo, sɔ'ori wejepeogure sōrōticā'ña. Mɔ'ɔ ña'arō weerārē besegɔ, na ña'arō weesere bu'ipejatamubosa'a. Nipe'tise ña'arō weesere cā'mota'aya.

23 Mɔ'ɔ paapɔ dutitise ye bu'iri aco dia'cũ sī'rīticā'ña. Cārōacā vino quē'rārē sī'rīña.

24 Ni'cārērārē na ña'arō weesere beseatji dɔporo maata na ña'arō weesere masīno'toja'a. Āpērā pe'ere na ña'arō weese be'ropɔ bajarosa'a.

25 Mejārōta tja añurō weese quē'rā maata masīno'o. Apeye pe'e añurō weese maata bajutise be'ropɔ bajarosa'a.

6

1 Jesucristore ējōpeorā da'raco'teri masā na wiorārē wiopesase me'rā ī'arōɔa'a. Na tojo weecā, Ō'acūrē, tojo nicā marī bu'esere āpērā ña'arō ucūsoma.

2 Na wiorā Jesucristore ējōpeorā nicā, a'tiro weeticā'to. Na ējōpeorā nise bu'iri narē wiopesase marīrō ī'aticā'to. A'tiro pe'e weeato. Nemorō añurō weeato. Na wiorā Jesucristore ējōpeorā nima. Tojo weerā na acawererā na mairārē weronojō añurō weeato. A'tere were, bu'eya narē.

Marī ējōpeosere queoro weedutise ni'i

3 No'o mejēcā bu'egɔnojō a'tiro nisami. Marī wiogɔ Jesucristo ye bu'esere “Tojo niwe'e”, nisami. Tojo nicā marī ējōpeose quē'rārē “Tojo niwe'e”, nisami.

4 Tojo nigũ masītimigũ, “Āpērā yɔ'rɔoro masīyɔ'rɔnɔ'cā'a”, nisami. Cũ tojo nigũ tɔ'omasītigɔ nimi. Cũ na ucūsenu'cūrē “Tojo niwe'e”, nīmɔ'jāsami. Te me'rā a'merī ɔose, a'metu'tise, yabise, a'merī ējōpeotise wā'cā'a.

⁵ Tojo nicã ãpẽrã mejõ warota a'metu'tise wã'cã'a. Ña'arõ wãcũrã, tojo weesama. Diacjũ cjasere ne masĩtisama. Tojo weerã me'rã a'mesũ'aticã'ña. Na “Õ'acũrẽ ãjõpeose me'rã wapata'arãsa'a”, ni wãcũsama.

⁶ Tojota ni'i, nĩrõ. Diacjũta marĩ Õ'acũrẽ ãjõpeose me'rã peje apeyenojõ cõorã weronojõ ni'i. Marĩ cõoro ejatuario e'caticãma, tojota ni'i.

⁷ A'tiro ni'i. Marĩ a'ti turipũre bajarã, ne apeyenojõ me'rã bajuatiwũ. Wẽrĩrãpũ quẽ'rã ne apeyenojõ miasome.

⁸ Marĩ su'ti, ba'ase cõose me'rã e'catiroũa'a.

⁹ ãpẽrã pe'e peje cõosĩ'rĩrã ãaripejarã no'o ãaro weema'asama. Siape me'rã nemoõ ãaripejadosama. Te me'rã na dojo, bu'iri da'reno'rãsama. Pecame'epũ wa'arãsama.

¹⁰ A'tiro ni'i. Niyeru ãaripejase me'rã nipe'tise ña'ase dũ'pocãti'i. ãpẽrã Jesucristore ãjõpeomi'cãrã a'te ãaripejase me'rã na ãjõpeomi'quere du'ucã'sama. Tojo weerã ni'cãrõacãrẽ na catiri ãmũcore peje bũjawetise bocama.

Pablo Timoteore “Queoro weeya” nise ni'i

¹¹ Timoteo, mũ'ũ pũrĩcã Õ'acũ yagũ ãaripejasere ne weema'aticã'ña. A'tiro pe'e weeya. Añurõ weenu'cũcã'ña. Õ'acũrẽ sirutuya. Cũrẽ ãjõpeoya. Nipe'tirãrẽ ma'ĩña. Mejẽcã wa'acã, wãcũtutuaya. Tu'tiro marĩrõ ãpẽrãrẽ añurõ weeya.

¹² Mũ'ũ tutuaro põtõorõ wãcũtutua, ãjõpeonu'cũcã'ña. Catise ã'mũsepũ mũ'ũ Õ'acũ me'rã ninu'cũatjere wãcũnu'cũcã'ña. Õ'acũ catise pe'titisere o'osĩ'rĩgũ mũ'ũrẽ besecũ niwĩ. Tojo weegũ tere wãcũyũ'rũnũ'cãcã, mũ'ũrẽ o'ogũsami. Mũ'ũ pãjãrã tũ'oropũ Jesucristore ãjõpeosere queoro werewũ.

¹³⁻¹⁴ Õ'acũ nipe'tirãrẽ catise o'ogũ nimi. Cũ ã'orõpũ, tojo nicã Jesucristo ã'orõpũ quẽ'rãrẽ mũ'ũrẽ weeduti'i. Jesucristomarĩcã cũ catiri ãmũcore ma'itigu, a'tiro weecũ niwĩ. Poncio Pilatore cũ nisetisere añurõ werecũ niwĩ. Mũ'ũ quẽ'rã yũ'ũ dutise nipe'tisere dũcayuro marĩrõ queoro wereya. “Cũ queoro weetimi”, nino'ticã'ña. Marĩ wĩogũ Jesucristo a'tiri curapũ tojo weedu'uya.

¹⁵ Õ'acũ “Tojo weeguti” nĩcatero ejacã, nipe'tise cũ nĩ'quere queoro tu'ajanũ'cõgũsami. Õ'acũ ni'cãta añuyũ'rũgũ, tutuayũ'rũgũ nimi. Nipe'tirã wiorã wĩogũ nimi.

¹⁶ Cũ ni'cãta catinu'cũmi. Cũ pũrõ asisteropũ nimi. Ne ni'cũ masũ cũ basu Õ'acũ nĩrõpũ wa'amasĩtimi. Ne ni'cũ cũrẽ ã'aticũ niwĩ. ã'ata basiowe'e. Õ'acũ ni'cãrẽta añurõ ucũyũ'rũnũ'cãrõũa'a. “Cũ wĩogũ ninu'cũato”, nĩrõũa'a. Tojota niato.

¹⁷ No'o peje cõorãnojõrẽ a'tiro weedutiya. Na “ãpẽrã yũ'rũoro niyũ'rũnũ'cã'a”, niticã'to. Na cõose me'rã “Añurõ wa'arosa'a”, ni e'catiyuticã'to. Te queoro niwe'e. Pe'tidija wa'arosa'a. Tojo weronojõ o'orã, Õ'acũ pe'ere e'catise me'rã yucueato. Cũ catinu'cũgũ marĩrẽ e'caticã ãagũ, nipe'tise marĩ cõosere o'omi.

¹⁸ Peje cõorãrẽ añusere weedutiya. ãpẽrãrẽ añurõ weeato. Na cõosere o'oato.

¹⁹ Na tojo wéerã, ape ãmũcopũre peje cõorã weronojõ niyutojarãsama. Na catinu'cũatjere bocarãsama.

Pablo Timoteore “Tojo weeya”, nitũo'que ni'i

²⁰ Timoteo, Õ'acũ mũ'ũrẽ weredutigũ cũ'quere añurõ weeya. A'ti nucũcã cjase ucũse mejõ nisere tũ'otĩcã'ña. Tojo nicã mejẽcã no'o ãaro ucũma'ase quẽ'rãrẽ tũ'otĩcã'ña. ãpẽrã “Masĩrã waro ni'i” nĩrã peje mejẽcã wãcũse cõoma. Æpũtũ na ãaro ucũma'asama. Na masĩse nisoo ucũma'ase ni'i. Tojo weegũ narẽ tũ'otĩcã'ña.

²¹ Ni'cãrẽrã a'tere weesiruturã, Jesucristore ãjõpeomi'quere du'ucã'cãrã niwã.

Õ'acũ mũ'ũrẽ añurõ weeato.

Toçã'rõta oja'a.

Pablo

Pablo Timoteore ape pūrī ojanemo'que ni'i

A'ti pūrī a'tiro weero ojanopā nise ni'i

Pablo Timoteore Romapū bu'iri da'reri wi'ipū nígū, ojacū niwī. Cū Timoteore ojamū'tāca pūrīrē a'tiro ojacū niwī: “Yū'u bu'iri da'reri wi'ipū nise wapa nipe'tiropū Jesucristo ye queti se'saro wee'e”, ni ojacū niwī. A'ti pūrīma ti pūrī weronojō ojaticū niwī. Asia di'tacjārā cūrē bu'iri da'reri wi'ipū nicā, bopoyasācārā niwā. Tojo weegū nipe'tirā cō'awā'cāno'caro weronojō tū'oña'cū niwī. Luca, tojo nicā Onesíforo ya wi'icjārā dia'cū cūrē wācūtutuacā wéerā, bu'iri da'reri wi'ipū nigūrē bopoyasāticārā niwā. Pablo “Ni'cūta nisa'a” ni tū'oña'gū, cū me'rācjārā waro Timoteore, Marcō cū tiropū pijiocū niwī. Troapū cū cūu'que paperare, cū yaro asibusurore miitidutigūnojōta pijiocū niwī. Cū “Maata wērīgūsa'a”, ni wācūcū niwī. A'ti pūrī cū ojatūoca pūrī ni'i.

Pablo Timoteore oja'que ni'i

¹ Yū'u Pablo Jesucristo besecū'cū ni'i. Cū yū'are Ō'acū uaronojōta cū ye quetire weredutigū o'owī. A'te queti a'tiro ni'i. Ō'acū “Jesucristore ējōpeorārē catinu'cūcā weegūti”, nicū niwī. Cū ni'caronojōta yū'are tere weredutigū o'owī.

² Timoteo, mū'urē yū'u maigūrē oja'a. Mū'u Jesucristo ye quetire yū'u werecā, añurō ējōpeowū. Tojo weegū mū'u yū'u macū weronojō ni'i. Ō'acū marī pacū, tojo nicā Jesucristo marī wiogū mū'urē añurō weeato. Pajaña'to. Mū'urē ejerisājācā weeato.

“Jesucristore ējōpeorā āpērārē a'tiro weero'ua” nise ni'i

³ Yū'u Ō'acūrē sērīsetirinūcū mū'urē wācū'u. Mū'urē wācūgū, ñamipū, unūcopū Ō'acūrē e'catise o'o'o. Cūrē yū'u ñecūsumūa ējōpeoseti'caronojōta ējōpeo'o. Yū'u bu'iri moogū tū'oña'gū, cūrē ējōpeo'o.

⁴ Timoteo, mū'urē pūrō wācū'u. Yū'u mū'u tiropū nī'cū wijacā, mū'u uti'quere wācūnu'cūcā'a. Mū'urē pūrō ī'asī'rīsa'a. Mū'urē ī'agū, e'catigūti nīgū, tojo wācū'u.

⁵ Mū'u Jesucristore queoro ējōpeosere yū'u wācū'u. Mū'u ni'cārōacā ējōpeosere mū'u ñecō Loida, tojo nicā mū'u paco Eunice ējōpeomū'tāwā. Mū'u quē'rā tereta ējōpeosirutugū wee'e.

⁶ Tojo weegū mū'u a'tiro weecā ū'a. Ō'acū mū'urē weeduti'quere tutuaro me'rā weenu'cūcā'ña. Todūporo yū'u mū'urē ñapeocā, Ō'acū mū'urē añuse masīsere o'owī. Tere nemorō añurō weenu'cūcā'ña.

⁷ Ō'acū marīrē Espiritu Santure o'owī. Cūrē o'ogū, uidutigū mejēta o'owī. Tojo o'ogū, tutuase o'ogure, ma'ise o'ogure, queoro wācūse o'ogure o'owī.

⁸ Tojo weegū marī wiogū ye quetire weregū, bopoyaticā'ña. Yū'u quē'rārē Jesucristo ye queti bu'ese wapa, bu'iri da'reri wi'ipū yū'u dujicā, bopoyasāticā'ña. A'tiro pe'e weeya. Jesucristo ye quetire wereya. Tojo werese bu'iri mū'u quē'rā ña'arō yū'rūgūsa'a. Tojo wa'acā ī'agū, “Añurōsa'a”, niña. Ō'acū mū'urē tutuaro o'oro pōtēorō tojo weeya.

⁹ Ō'acū marīrē pecame'epū wa'abo'cārārē yū'rūweticā weewī. Cū añurō weecā ūagū, cū ūaro weedutigū marīrē besecū niwī. Marī añuse weesetisere ī'agū mejēta besecū niwī. Cū pe'e marīrē añurō weesī'rīgū besecū niwī. A'tiro ni'i. Ō'acū marīrē ma'īgū, Jesucristo marīrē yū'rūoatjere wācūcū niwī. Tere a'ti turi weese dūporo wācūtojacū niwī.

10 A'tocateroma marĩrẽ yu'ruogu, Jesucristo a'tise me'rã cũ ma'isere i'owĩ. Marĩ pecame'epu wa'abo'cãrãrẽ yu'ruweticã weewĩ. Tojo nicã a'tiro masĩcã weewĩ. Marĩ cũ yu'ruose quetire tu'o ẽjõpeorã, catinu'cũrãsa'a nisere masĩcã weewĩ.

11 Õ'acũ te quetire yu'ure weredutiwĩ. Judío masã nitirãrẽ bu'edutigu yu'ure besecũúwĩ.

12 Te quetire werese bu'iri yu'u pũrõ pi'eti'i. Tojo pi'etimigũ, bopoyawe'e. Yu'u Jesucristore masĩ'i. "Cũ ní'quere queorota weegusami", ni'i. Cũ tutuagu nimi. Yu'ure te queti wereturiase cũu'quere añurõ co'teyapada'reogusami. "Téé apaturi a'tigupu, co'tenu'cũgũsami", ni'i. Tojo weegu yu'u ne bopoyawe'e.

13 Yu'u mu'urẽ bu'e'quere queoro bu'ewã'cãña. Añurõ ẽjõpeosetiya. A'merĩ ma'ĩa. Marĩ Jesucristo me'rã nĩrã, tojo weemasĩ'i.

14 Espĩritu Santu marĩpũre nimi. Cũ weetamuse me'rã Õ'acũ mu'urẽ weredutigu cũu'quere añurõ bu'eya.

15 Mu'u masĩtoja'a. Nipe'tirã Jesucristore ẽjõpeorã, Asiãcãrã yu'ure cõ'awijape'tia wa'awã. Na wa'tero ní'cãrã quẽ'rã Figelo, tojo nicã Hermógenes mejãrõta weewã.

16 Onesíforo pũrĩcã tojo weetiwĩ. Õ'acũ cũrẽ, cũ ya wi'icãrãrẽ pajaña'gũsami. Pejetiri Onesíforo yu'ure wãcũtutuacã weewĩ. Apeye quẽ'rãrẽ yu'u bu'iri da'reri wi'ipu nimicã, yu'ure bopoyasãtiwĩ.

17 A'tiro pe'e weewĩ. Cũ Romapu ejagu, yu'ure uputu a'macu niwĩ. Téé bocagupu, a'madu'uwĩ.

18 Marĩ wiogu masãrẽ besatji namu Onesíforore pajaña'to. Cũ marĩrẽ Éfesopu weetamu'quere mu'u añurõ masĩsa'a.

2

Pablo Timoteore queoro weedutise ni'i

1 Timoteo, mu'u yu'u macũ weronojõ nigũrẽ a'tiro nigũti. Jesucristo mu'urẽ añurõ weemi. Tojo weegu cũ weetamuse me'rã cũrẽ ẽjõpeonu'cũcã'ña.

2 Yu'u pãjãrã masã tu'oropu bu'e'quere wereturiaya. "Ã'rãta yu'u bu'esere ãpẽrãrẽ queoro wereturiatu'sama" ni, mu'u i'arãnojojõrẽ wereya.

3 Mu'u Jesucristo ye quetire werese bu'iri mu'urẽ ña'arõ wa'arosa'a. Ɛsãrẽ wa'a'caro weronojõ wa'arosa'a. Mu'urẽ tojo wa'acã, wãcũtutuaya. Surara weronojõ weeya. Cũrẽ mejẽcã wa'acã, wãcũtutuasami.

4 Surara cũ wiogu dutise dia'cũrẽ weesami. Surara nitigu weronojõ weetisami. Tojo weegu mu'u cũ weronojõ weeya. Jesucristo ye dia'cũrẽ weeya.

5 Apĩ quẽ'rã omarĩ masũ cũ wiorã dutisenojojõrẽ queoro weetigu, wapata'atisami. Na cũrẽ o'obo'quere o'otisama. Tojo weegu añuse bocasĩ'rĩgũ, Jesucristo duti'quere queoro weeya.

6 Nĩ'cũ wesepu añurõ da'ragunojõ ti wese cjase ducatisa me'rã dua wapata'amasĩsami. Mu'u te weronojõ Õ'acũ ye cjasere añurõ bu'ẽgu, te wapa mu'u quẽ'rã wapata'amasĩ'i.

7 Yu'u weresere wãcũnurũña. Mu'u tojo weecã, marĩ wiogu nipe'tisere mu'urẽ masĩcã weegusami.

8 Jesucristore wãcũña. Cũ wẽrĩ'cu nimigũ, masãcu niwĩ. Cũta dũporocjũ wiogu Davi pãrãmi nituriagu nimi. Yu'u Jesucristo ye añuse quetire weregu, tereta werewu.

9 A'te queti werese bu'iri yu'u pi'etisa'a. Yu'u ña'arõ weegũ weronojõ bu'iri da'reri wi'ipu ni'i. Õ'acũ ye queti pũrĩcã nipe'tiropu nibi'atoja'a. Yu'ure bu'iri da'reri wi'ipu bi'adũpo'que weronojõ niwe'e.

10 Tojo weegu yu'u pi'etimigũ, wãcũtutua'a. Õ'acũ bese'cãrãrẽ añurõ wa'ato nĩgũ tojo wee'e. Na quẽ'rã marĩ weronojõ Jesucristore ẽjõpeorã, yu'ruono'rãsa'a.

Añubutiasere bocarāsama. Catinu'cūcā'rāsama. Tojo weegu nipe'tisere wācūtutua'a.

¹¹ A'tiro nise diacjūta ni'i:

Marī Jesucristore ějōpeose bu'iri āpērā wějēbosama.

Na tojo wějēcā, marī Jesucristo me'rā ɯ'musepu catinu'cūrāsa'a.

¹² Marī pi'etirā wācūtutuarā, cū wiogu nirōpu cū me'rā wiorā nirāsa'a.

“Cūrē masītisa'a” nicā, cū quē'rā marīrē “Masīwe'e”, nigūsami.

¹³ Marī cūrē añurō ějōpeotimicā, cū pe'e nipe'tise “A'tiro weeguti” ní'quere queoro weenu'cūsami.

Õ'acū ne ni'cāti nisoomasītisami.

Pablo Timoteore queoro bu'edutise ni'i

¹⁴ Mɯ'ɯ bu'erārē a'te dɯporo yɯ'ɯ oja'quere wācūdutiya. Āpērā ucūsetirinucū “Tojo mejēta ni'i”, nisama. Diacjū marī wiogu tɯ'oropɯ na tojo nisetisere du'udutiya. Te ucūse wapamarī'i. Āpērā wācūsere dojorēma.

¹⁵ Mɯ'ɯ pe'e Õ'acū yere añurō bu'eya. Tojo nicā cū yere queoro weeya. Mɯ'ɯ tojo weecā ĩ'agū, mɯ'ɯrē “Añurō weemi”, nigūsami. Queoro wéégɯ, mɯ'ɯ da'rasere bopoyasome. Diacjū cjasere Jesucristo ye quetire queoro wereturiaya.

¹⁶ A'ti turi cjase diacjū nitisere na ucūcā, ucūtamuticā ña. A'tiro ni'i. Tere ucūrā, nemorō siape me'rā ña'arā wa'asama.

¹⁷ Na bu'ese marī upɯpɯ cāmi boase'saro weronojō āpērārē pē'rīpejawā'cāsa'a. Ā'rā pɯarā Himeneo, Fileto te boase weronojō masārē bu'érā, dojorēma.

¹⁸ Ā'rā Õ'acū ye quetire queoro bu'etima. A'tiro nima: “Masā wērī'cārā masātojacārā niwā”, nima. Na tojo nicā tɯ'orā, āpērā “¿Ësā de'ro ějōpeorāsariba?” ni wācūma.

¹⁹ Õ'acū cū ucūse cūu'que pūrīcā tutuari wi'i yeenu'cō'que weronojō ni'i. Cū ye queti ne dɯcayuwe'e. A'tiro ni'i. “Marī wiogu Jesucristo cū yarārē masīsami.” Tojo nicā “Nipe'tirā 'Jesucristo yarā ni'i', ni wācūrā ña'arō weesere du'uatō.”

²⁰ A'te queosere wereguti. Ni'cū peje cɯogu ya wi'ipɯre peje bapari nisa'a. Uru me'rā wee'que pari, plata me'rā wee'que pari nisa'a. Tojo nicā apeye yucu me'rā wee'que pari, di'i me'rā yee'que pari nisa'a. Bosenɯmɯ nicā añuse parire na ba'awɯaropɯ peosama. Apeye parire mejō nirī nɯmɯ peosama.

²¹ Marī a'te weronojō ña'asere weetirā, bosenɯmɯ nicā añuse pari peose weronojō nirāsa'a. Marī wiogu yarā waro nirāsa'a. Cū nipe'tise añurō weedutisere queoro weerāsa'a.

²² Tojo weegu mɯ'ɯ ma'mapjia na ɯaripejasenojōrē weeticā'ña. Queoro weeya. Jesucristore ějōpeoya. Masā quē'rārē ma'ña. Tojo nicā a'mequēse marīrō ñña. Nipe'tirā queoro weerā Õ'acūrē ějōpeorā me'rā añurō nicā'ña.

²³ Āpērā tojo ucūma'acā, na me'rā ucūtamuticā'ña. Na tɯ'omasītima. Mɯ'ɯ masī'i, na tojo ucūrā na ɯaro a'metu'tiyapatisama.

²⁴ Mɯ'ɯ marī wiogure da'raco'tegɯ ni'i. Ne a'metu'titicā'ña. A'tiro pe'e weeya. Nipe'tirā me'rā añurō ñña. Narē añurō bu'e, na mɯ'ɯrē ña'arō weesī'rīcā, tojo tɯ'oña'cā'ña.

²⁵ Mɯ'ɯ bu'esere tɯ'osī'rītīrārē añurō pajaña'se me'rā narē “A'tiro pe'e añurō weeya”, ñña. Õ'acū na ña'arō wee'quere dɯcayugusami nígū, tojo ñña. Na dɯcayurā, diacjū cjasere ějōpeorāsama.

²⁶ Mɯ'ɯ narē tere werecā, tɯ'omasīrāsama. Tojo weerā wātī yarā, cū dutiro weemi'cārā yɯ'rɯwetiwījarāsama.

3

“A'ti turi pe'tise dɔporo dicɔse ña'ase wã'cãrõsa'a” ní'que ni'i

¹ Mɔ'u a'tere tɔ'omasĩña. A'ti turi pe'tise dɔporo peje ña'ase wã'cãrõsa'a. A'tiro wa'arosa'a.

² Masã na ye cjase dia'cũrẽ ɔarãsama. Niyerure ɔaripejarãsama. “Ãpẽrã yu'rɔoro aũuyũ'rũnũ'cã'a”, ni wãcũrãsama. Masĩbutiarã weronojõ ucũma'arãsama. Õ'acũrẽ ɔatirã, ña'arõ cũrẽ ucũrãsama. Na pacusũmɔarẽ yu'rũnũ'cãrãsama. Ãpẽrã narẽ aũurõ weemicã, “Ûsãrẽ aũurõ weeɔpũ”, ne nisome. Narẽ e'catise o'osome. Wiopesase me'rã Õ'acũrẽ ẽjõpeosome. Marĩ ẽjõpeosetisere mejõ nisere weronojõ wãcũrãsama.

³ Ne ãpẽrãrẽ ma'isome. Pajaña'se moorãsama. Ucjasepijarã nirãsama. Na no'o ɔaro ña'arõ weesĩ'rĩsere weerãsama. Ãpẽrãrẽ ña'arõ pi'eticã weerãsama. Ne cã'rõ aũusere ɔasome.

⁴ Na me'rãcjãrã nimi'cãrãrẽ ña'arõ weerãsama. No'o ɔaro weema'acã'rãsama. Na ɔpũtũ “Ãpẽrã yu'rɔoro aũuyũ'rũnũ'cã'a”, ni wãcũrãsama. Õ'acũ pe'ere wãcũrõnojõ o'orã, e'cati nisetisenojõ dia'cũrẽ wãcũrãsama.

⁵ Õ'acũrẽ ẽjõpeorã weronojõ weesoorãsama. Na weesetise me'rã pe'e Õ'acũ tutuasere “Tojo niwe'e”, nirãsama.

Nanojõ me'rã ne cã'rõ ba'patima'aticã'ña.

⁶ Na tojo weerãnojõ a'tiro weesama. Ucũme'rĩse me'rã wi'seripũ sãjãasama. Sãjãa, numia tiro todɔporo ña'arõ wee'cãrã bu'iritirã, wãcũtutuatirãrẽ nisoo dojorẽsama. Narẽ mejẽcã ẽjõpeocã weesama. Na numia nipe'tise ña'arõ weesere ɔaripejasama.

⁷ Nipe'tise bu'esere masĩsĩ'rĩmirã, ne diacjũ cjasere masĩtu'ajatisama.

⁸ Numiarẽ nisoori masã pũarã Janes, Jambres weronojõ nima. Na dɔporopũ Moisé nĩcateropũre na Egiptocjãrã tɔ'oña'rĩ masã nicãrã niwã. Na Moisére i'atu'ticãrã niwã. Diacjũ cjasere ne ɔaticãrã niwã. Na weronojõ ã'rã quẽ'rã diacjũ cjasere ɔatima. Ña'arõ wãcũpo'cãrã ne queoro ẽjõpeomasĩtima.

⁹ Na ucũma'ase maata pe'tirosa'a. Nipe'tirã na ucũcã tɔ'orã, “Tojo nima'arã weema”, nirãsama. Moisére ɔati'cãrã Janes, Jambres weronojõ wa'arosa'a. Titapũre na nima'asere masã masĩcãrã niwã. Mejãrõta tja ã'rã quẽ'rãrẽ na nima'asere masĩrãsama.

Pablo Timoteore “A'tiro weeya” cã nitɔ'o'que ni'i

¹⁰ Mɔ'u pũrĩcã yu'u bu'ese nipe'tisere aũurõ masĩ'i. Yu'u weesetisere, yu'u weesĩ'rĩsere masĩ'i. Tojo nicã yu'u Õ'acũrẽ ẽjõpeosere masĩ'i. Ãpẽrã queoro weeticã, yu'u tojo tɔ'oña'sere mɔ'u masĩ'i. Yu'u ma'isetisere, mejẽcã wa'acã wãcũtutuasere mɔ'u masĩ'i.

¹¹ Masã yu'ure ña'arõ weecã, pi'etiũ. Nipe'tise a'te macãrĩpũ wa'a'quere mɔ'u masĩ'i. Antioquíapũ, Iconiopũ, Listrapũ yu'u pi'eti'quere mɔ'u masĩ'i. Pi'etisetirinucũ marĩ wiogũ yu'ure yu'rũweticã weewĩ.

¹² Diacjũta ni'i. Jesucristore ẽjõpeorã nipe'tirãrẽ Õ'acũ ɔaronojõ aũurõ weesĩ'rĩrãrẽ ãpẽrã ña'arõ weerãsama.

¹³ Ña'arĩ masã, tojo nicã nisoori masã nemorõ ña'arõ weenemopeorãsama. Nisoonemowã'cãrãsama. Nisoorã nimirã, na quẽ'rã nisoono'o, ẽjõpeorãsama.

¹⁴ Mɔ'u pũrĩcã mɔ'urẽ bu'e'quere queoro ẽjõpeonu'cũcã'ña. Queoro weeya. Mɔ'u tere “Diacjũta ni'i”, nisa'a. Mɔ'u mɔ'urẽ bu'e'cãrãrẽ masĩ'i.

¹⁵ Mɔ'u wĩ'magũpũta Õ'acũ ye queti ojãca pũrĩ cjasere masĩnũ'cãwũ. Tere bu'égũ, mɔ'u Õ'acũ yere masĩwũ. Masĩ, Jesucristore ẽjõpeose me'rã yu'rũono'wũ.

¹⁶ Õ'acũ ye queti ojãca pũrĩ cjasere ojadutigũ, cã masĩse o'ose me'rã ojaduticũ niwĩ. Te oja'quere bu'érã, diacjũ nisere masĩno'o. Marĩ ña'arõ wee'que quẽ'rãrẽ

“Ña'a ni'i”, nino'o. Marĩ ña'arõ wee'quere ducayumasĩcã wee'e. Tere bu'érã, queoro weenu'cũmasĩ'i.

¹⁷ Õ'acũ cũ yarãrẽ nipe'tise añurõ weesere weemasĩato nígũ cũ ye cjasere ojaduticũ niwĩ.

4

¹ Jesucristo nipe'tirã wioḡũ tutuaro me'rã a'tigusami. A'tigũ, masã catirãrẽ, wẽrĩ'cãrãrẽ besegusami. Õ'acũ, tojo nicã Jesucristo tũ'oropũre mũ'urẽ a'tiro weeduti'i.

² Masãrẽ Õ'acũ ye quetire wereya. Nipe'tisetiri masã tũ'osĩ'rĩcã, wereya. Na tũ'osĩ'rĩticã quẽ'rãrẽ, werenu'cũcã'ña. Mũ'ũ weresere tũ'orã, ãjõpeorãsama. Na queoro weeticã, tu'tiya. “A'tiro weerũa'a”, niña. Narẽ bu'égũ, queoro pajaña'se me'rã wereme'rĩcã'ña.

³ Be'ropũre masã añuse bu'esere uatirãsama. Tojo weegũ a'tiro nicãrẽ queoro bu'ewe'oya. Be'ropũre a'tiro wa'arosa'a. Na, na uaro weerãsama. Na tũ'otũ'sase dia'cãrẽ tũ'osĩ'rĩrãsama. Tojo weerã tere bu'eajã pãjãrãrẽ a'marãsama.

⁴ Na dia'cũ cjasere tũ'osome. Nipe'tise no'o werema'ase pe'ere tũ'orãsama.

⁵ Timoteo, mũ'ũ pũrĩcã queoro wãcũña. Mũ'ũ Jesucristo ye quetire werecã, masã mũ'urẽ ña'arõ weerãsama. Na tojo weecã, wãcũtutuaya. Jesucristo masãrẽ yũ'rũomi nise quetire du'ucũurõ marĩrõ werenu'cũcã'ña. Mũ'urẽ weeduti'quere weetu'ajanũ'cõña.

⁶ Yũ'ũ wẽrĩatjo cã'rõ dũ'sa'a. Yũ'ure masã Õ'acũrẽ wa'icũrãrẽ ãjũamorõpeo'caro weronojõ wa'arotiro wee'e. Tojo weegũ mũ'urẽ tojo duti'i.

⁷ Yũ'ũ Jesucristo ye quetire wereḡũ, nipe'tise yũ'ũ tutuaro põtõorõ weewũ. Nipe'tise Õ'acũ yũ'ure duti'quere tu'ajatoja'a. Ne cãrẽ ãjõpeodu'uwe'e.

⁸ Ni'cãrõacãrẽ majã Õ'acũ yũ'ure añurõ wee'que wapa o'oa'tje dũ'sa'a. Marĩ wioḡũ Õ'acũ masãrẽ beseatji nũmũ nicã, yũ'ure o'ogusami. Cũ masãrẽ queoro besemi. Yũ'ũ dia'cãrẽ o'osome. Nipe'tirã cãrẽ ãjõpeorã cũ a'tiatjere uarãrẽ o'ogusami.

Pablo cũ ye cjasere were'que ni'i

⁹ Mũ'ũ põtõorõ a'tita basioro yũ'ũ tiropũ maatacure ĩ'agũ a'tia.

¹⁰ A'tiro ni'i. Crescente wãmetigũ Galacia wãmetiropũ wa'awĩ. Tojo nicã Tito Dalmaciapũ wa'awĩ. Demas pũrĩcã a'ti turi cjasere nemorõ ma'iyũ'rũnũ'cãḡũ, yũ'ure cõ'awã'cã wa'awĩ. Cũ Tesalõnicapũ wa'awĩ.

¹¹ Luca dia'cũ yũ'ũ me'rã nimi. Marcore a'maña. Mũ'ũ me'rã a'tiato. Cũ yũ'ure weetamusere u'a'a.

¹² Yũ'ũ Tĩquicore Éfesopũ o'ówũ.

¹³ Mũ'ũ a'tigũ, yaro su'tiro asibusuro bu'icjãrõrẽ miitia. To Troa wãmetiri macã Carpo ya wi'ipũ nisa'a. Yé papera tũrũrĩrẽ miitia. Wa'icũrã caseri me'rã oja'que yé caserire acobojotibutiãcã'ña.

¹⁴ Alejandro cõme me'rã da'rari masũ yũ'ure ña'abutiario weewĩ. Õ'acũ marĩ wioḡũ cũ wee'caro ejatuaro cãrẽ bu'iri da'reḡusami.

¹⁵ Mũ'ũ pũrĩcã cãrẽ tũ'omasĩña. Cũ marĩ bu'esere ne uatiyũ'rũami.

¹⁶ Ne waro wiorã yũ'ure sãrĩtiña'cã, ne ni'cũ yũ'ure weetamutiwĩ. Nipe'tirã yũ'ure cõ'awã'cã wa'awã. Õ'acũ na tojo wee'quere acobojocã u'a'a.

¹⁷ Õ'acũ pũrĩcã yũ'ure weetamuwĩ. Yũ'ure tutuase o'owĩ. Tojo weegũ wiorãrẽ yũ'ũ a'tiro werewũ. Jesucristo masã ña'arõ niseti'quere yũ'rũomi nise quetire narẽ werepe'ocã'wũ. Nipe'tirã a'ti uũcõcãrã judío masã nitirã te quetire tũ'oato níḡũ tojo werewũ. Apeye quẽ'rãrẽ Õ'acũ yũ'ure a'tiro weewĩ. Yaiwa ba'ano'bo'cũre weronojõ wiose wa'teropũ nigũrẽ yũ'rũweticã weewĩ.

¹⁸ Tojo nicã nipe'tise yu'ure be'ropu ña'arõ weeatjere yu'ræweticã weegusami. Æ'musepu cã wiogu nirõpu yu'ure miagûsami. Masã Õ'acûrẽ añurõ ucûnu'cûato. Tojota wa'ato.

Pablo añudutitæ'o'que ni'i

¹⁹ Prisca, Aquila añuato. Tojo nicã Onesíforo ya wi'icjãrã quẽ'rã añuato.

²⁰ Erasto Corintopu tojaque'awĩ. Trófimoma dutitigure Miletopu cõ'awã'cãtiwu.

²¹ Mu'u põtëorõ a'tita basioro pu'ecu dæporo a'tia. Eubulo, Pudente, Lino, Claudia, nipe'tirã marĩ acawererã mæ'ærẽ añudutima.

²² Jesucristo marĩ wiogu mu'u me'rã niato. Õ'acû masã nipe'tirãrẽ añurõ weeato. Tocã'rõta oja'a.

Pablo

Pablo Titore ojáca pūrī ni'i

A'ti pūrī a'tiro weero ojano'pā nise ni'i

Pablo Tito wāmetigūre ojacu niwī. Tito judío masū mejēta nicu niwī. Pablo Titoreta Creta nūcūrōpū Jesucristo ye quetire añurō bu'eyapatitu'ajadutigu cūucu niwī. Tojo nicā Jesucristore ējōpeori curuacjārā sājācā weedutigu cūucu niwī. A'ti pūrīrē cūrē bu'ennemogū cū da'rasere masiāto nīgū wācūtutuacā weennemogū ojacu niwī.

Pablo Titore oja'que ni'i

¹ Yū'u Pablo Ō'acūrē da'racō'tegu Jesucristo besecū'cu ni'i. Cū, cū ye quetire weredutigu cūuwī. Ō'acū cū bese'cārārē añurō ējōpeocā uasāgū yū'ure cūuwī. Tojo nicā narē Ō'acū ye, diacjū cjasere masīdutigu cūuwī. Queoro Ō'acū uaronojō weedutigu tojo cūuwī.

² Apeyere, narē Ō'acū tiropū catinu'cūatjere e'catiyudutigu cūuwī. Ō'acū nisootimi. Cū a'ti turi weese dūporo “Catise pe'titiatjere o'oguti”, nitojacu niwī.

³ Ni'cārōacārē cū “Tojo weeguti” nīcatero eja'a. Tojo weegu cū ye quetire weresijase me'rā “Cū tojo weeguti” nī'quere masārē masīcā weemi. Ō'acū marīrē yū'ruogu cū dutiro me'rā yū'ure te quetire weredutiwī.

⁴ Tito, mū'u yū'u macū weronojō ni'i. Marī ni'cārōnojō ējōpeose cu'o. Mū'urē a'ti pūrīrē oja'a. Ō'acū marī pacu, tojo nicā Jesucristo marī űa'arō wee'quere yū'ruogu añurō weeato mū'urē. Pajaña'to. Mū'urē ejerisājācā weeato.

Pablo Titore bu'eduti'que ni'i

⁵ Mū'urē Creta wāmetiri nūcūrōpū cūuwā'cātiwū. Yū'u weepe'oti'quere tu'ajanū'cōdutigu tojo weewū. Tojo nicā yū'u nīrōnojōta topū nise macārīrē, te macārīnūcū Jesucristore ējōpeori curuacjārārē sū'ori wejepeojārē sōrōdutiwū. A'tiro niwū:

⁶ “Sū'ori wejepeorā a'tiro nisetirārē sōrōña. ‘Náta űa'arā nima’ nino'ña marīrānojōrē sōrōña. Na ni'cārērā numiata nūmotiāto. Na pō'rā quē'rā Jesucristore ējōpeorāta niato. ‘Na no'o uaro űa'arō weema’ nino'rā niticā'to. Tojo nicā yū'runū'cāsepijārā niticā'to”, niwū.

⁷ Ni'cū Jesucristore ējōpeori curuacjārārē sū'ori wejepeogu Ō'acū ye cjasere co'tegu nimi. Tojo weegu “Cūta űa'agū nimi” nino'ña marīgūnojō niato. Cū uaro dia'cū dutigūnojō, uamūñagūnojō niticā'to. Tojo nicā que'agu, cumucabūcu no'o űa'arō weese me'rā niyeru wapata'asī'rīgūnojō niticā'to.

⁸ A'tiro pe'e niato. Sijari masā cū ya wi'ipū wa'acā, añurō pōtērīgūnojō niato. Añusere weegūnojō niato. Tojo nicā añurō wācūyu weesetigūnojō, āpērārē queoro weegūnojō niato. Ō'acū uaro dia'cū weegū niato. Queoro weesetigūnojō niato.

⁹ Ō'acū yere, diacjū cjase cūrē bu'e'quere weenu'cūcā'to. Tojo weegu āpērā quē'rārē Jesucristo ye queti queoro bu'ese me'rā narē wācūtutuacā weemasīsami. Āpērā pe'ere te bu'esere mejēcā ucūrārē queoro wācūcā weemasīsami.

¹⁰ A'tiro ni'i. Pājārā Ō'acūrē yū'runū'cārā nima. Na no'o uaro ucūma'a, masārē mejēcā ējōpeocā weema. Judío masāta tojo weeyū'runū'cāma.

¹¹ Na niyeru wapata'ama'asī'rīrā, no'o uaro bu'ema'acā'sama. Na bu'ese me'rā pājārā ni'cū pō'rā ni'cā wi'icjārārē dojorēpe'ocā'sama. Tojo weerārē na bu'esere cā'mota'aya.

12 Dɔporopu ti nɔcɔrɔ Cretacjũ ojari masũ ti di'tacjãrãrẽ ojagu, a'tiro ojacu niwĩ: "A'to Cretacjãrã nisoosepijarã nima. Wa'icãrã weronojõ tã'omasĩtirã nima. Ba'awãrĩrã, teesepijarã nima."

13 Cũ narẽ diacjũta ojacu niwĩ. Tojota nima. Tojo weegu tocjãrã Jesucristore ẽjõpeorã ña'arõ weesetirãrẽ tu'tiya. Narẽ queoro ẽjõpeodutigũ tojo weeya.

14 Judío masã no'o ɔaro wãcũboca werema'asere tã'oticã'to nígũ añurõ bu'eya. Tojo nicã no'o na dutima'asere tã'oticã'to nígũ tojo weeya. Na Õ'acũ yere, diacjũ cjasere ɔatima.

15 Judío masã apeye ba'asere ba'adutitisama. "Tere ba'arã, Õ'acũ duti'quere yũ'rũnũ'cãrã wee'e", nisama. Tojo niwe'e. Marĩ nipe'tirã bu'iri marĩrã tã'oña'rã ba'acã, añu ni'i. Õ'acũrẽ yũ'rũnũ'cãrã mejẽta wee'e. Æpẽrã Jesucristore ẽjõpeotirã nipe'tisere ña'arõ wãcũsama. A'tiro ni'i. Na wãcũseputa, na tã'oña'seputa ña'asãjãcã'sama. Tojo weerã na ña'arõ weesere ne bujawetitisama.

16 Na "Õ'acũrẽ masĩ'i", nimima, nĩrã. Marĩ pe'e na weesetisere ï'arã, masĩ'i. "Na cũrẽ masĩtisama", nino'o. Na ña'ayũ'rũarã, Õ'acũ dutisere yũ'rũnũ'cãrã, ne cãrõ añurõ weemasĩtisama.

2

Queoro bu'edutise ni'i

1 Mũ'u bu'égũ, Õ'acũ ye cjasere diacjũ nirõnojõta bu'eya.

2 A'tiro bu'eya. Bɔcũrã ɔmũa wiopesase me'rã weesetiato. Na wiopesase me'rã ï'ano'ato. Añurõ wãcũyu weesetirãnojõ niato. Apeyere queoro ẽjõpeoato. A'merĩ ma'isetiatio. Mejẽcã wa'acã, nũ'cãpoato.

3 Bɔcũrã numiarẽ mejãrõta bu'eya. Õ'acũrẽ ẽjõpeorã numia weewũasenojõrẽ weeato. Æpẽrãrẽ ña'arõ ucjaticã'to. Que'aticã'to. Nipe'tise na añuse weesetise me'rã Æpẽrãrẽ queose o'oato.

4 Bɔcũrãnumia ne marãpũtirãnumiarẽ a'tiro weeato. Na marãpũsumũarẽ, na põ'rãrẽ ma'icã weeato.

5 Tojo nicã narẽ añurõ wãcũyu weeseticã weeato. Ña'ase marĩrõ nicã weeato. Bɔcũrãnumia na añurõ weese me'rã ne marãpũtirãnumiarẽ na ye wi'seripũ añurõ co'temasĩcã weeato. Ma'ise me'rã Æpẽrãrẽ añurõ weecã weeato. Na marãpũsumũarẽ añurõ yũ'ticã weeato. Na tojo weecã ï'arã, ne ni'cũ Õ'acũ ye quetire "Tojo niwe'e", nímasĩsome.

6 Ma'mapjiare mejãrõta wereya. Narẽ añurõ wãcũyu weesetirã niato nígũ tojo weeya.

7 Mũ'u basuta nipe'tise mũ'u weese me'rã nipe'tirãrẽ añuse queose o'oya. Narẽ bu'égũ, nipe'tisere nisooro marĩrõ wiopesase me'rã bu'eya.

8 Queorõ ucũña. Mũ'u tojo weecã, Æpẽrã ne "Tojo niwe'e", nisome. No'o mũ'u bu'esere ɔatigũnojõ queoro mũ'u bu'ecã tã'ogũ, bopoyagũsami. Marĩ bu'esere ne ña'arõ ucũsome.

9 Da'raco'terãrẽ a'tiro werecasaya: "Nipe'tise mũsã wiorã dutisere yũ'tiya. Narẽ e'caticã weeya. Ye'suticã'ña", niña.

10 "Mũsã wiorã yere yajaticã'ña. Tojo weronojõ o'orã, añurõ weese me'rã pe'e narẽ ẽjõpeocã weeya", niña. Tojo weese me'rã Æpẽrã Õ'acũ marĩrẽ yũ'rũogũ ye bu'esere "Añubutiase ni'i", ni ï'arãsama.

11 A'tiro ni'i. Õ'acũ marĩrẽ ma'ígũ, nipe'tirã a'ti nucũcãcjãrã na ña'arõ weeseti'quere yũ'rũosĩ'rĩgũ, Jesucristore o'ócũ niwĩ.

12-13 Jesucristo marĩ wiogũ tutuayũ'rũgũ, marĩrẽ yũ'rũogũ nimi. Be'ro cũ añurõ asistese me'rã apaturi a'tigũsami. A'tocatero cũ a'tiatjere yucueri curare Õ'acũ marĩrẽ

ña'asere, ña'arō ɰaripejasere du'udutimi. Apeyenojōrē weeati dɰporo wācūyutojaca be'ropɰ weedutimi. Tojo nicā queoro weeseti, añurō ējōpeodutimi.

¹⁴ Jesucristo marī ña'arō weesere yɰ'rɰweticā wéégɰ, wērībosacɰ niwī. Cū marīrē cū yarā sājādutigɰ, ña'ase moorā niato nígū tojo weecɰ niwī. Marīrē e'catise me'rā añurō weeseticā ɰasami. Tojo weegɰ wērībosacɰ niwī.

¹⁵ A'tereta mɰ'ɰ narē bu'eya. Narē wācūtutuanemocā weeya. Na ña'arō weesetisere narē masīcā weeya. Mɰ'ɰ āpērārē dutigɰ niyugɰ, tojo weeya. Ne ni'cū mɰ'ɰrē tojo ī'acō'aticā'to.

3

Jesucristore ējōpeorā weewɰase ni'i

¹ Tocjārā Cretacjārārē a'tiro weedutiya. “Wiorā dutisere yɰ'tiatio. Nipe'tise añurō weesenojōrē weeato.

² Ne āpērārē ña'arō ucjaticā'to. Āpērā me'rā ūrūsātirāta, narē añurō ucūato. Ma'ise me'rā nipe'tirārē añurō weeato”, niña narē.

³ Todɰporopɰre marī quē'rā tɰ'omasītirā, Ō'acūrē yɰ'rɰnɰ'cāsepijarā niwū. Marī bajuduti'cārā weronojō niwū. No'o ɰaro nipe'tisere ɰaripejawɰ. Ña'arō weenu'cūwū. Nipe'tirārē ɰowɰ. Āpērā marīrē yabicā, marī quē'rā narē yabia'mewū.

⁴⁻⁵ Marī tojo weeseticā, Ō'acū cū añurō weesere, cū ma'isere ī'ogū, marīrē yɰ'rɰowī. Marī añurō weesere ī'agū mejēta yɰ'rɰowī. Cū pajaña'gū, marīrē yɰ'rɰowī. Apaturi marīrē wī'marā ne bajarārē weronojō weewī. Cū wērīse me'rā marī ña'arō wee'quere cō'agū yɰ'rɰowī. Espiritu Santu marīrē añurā wa'adutigɰ dɰcayuwī.

⁶ Jesucristo marīrē yɰ'rɰo'cɰ me'rā Ō'acū Espiritu Santu tutuasere marīrē o'oyɰ'rɰnɰ'cāwī.

⁷ Ō'acū ma'ígū cū añurō weese me'rā marī ña'arā nimi'cārārē añurā wa'acā weecɰ niwī. Tojo weerā marī catinu'cūatjere e'catise me'rā yucuerā, cū “O'ogati” ní'quere ñe'erāsa'a.

⁸ Te yɰ'ɰ ucū'que diacjū warota ni'i. Mɰ'ɰ tere narē bu'enu'cūcā, ɰɰtɰ ɰasā'a. Mɰ'ɰ tojo weecā, Ō'acūrē ējōpeorā añuse dia'cūrē weerāsama. Tojo weese añuse ni'i. Nipe'tirārē añurō wa'acā weese ni'i.

⁹ Apeye, mejō waro ucū, a'metu'tima'asere cā'mota'aya. Judío masā na dɰ'pocātimajāti'que ucūma'asere cā'mota'aya. Tojo nicā Moisé duti'quere a'merī “Tojo niwe'e” ni ūrūsāsere cā'mota'aya. Nipe'tise te wapamarīse, na ucūma'ase ni'i.

¹⁰ Jesucristore ējōpeori curuacjārārē dɰcawaticā weegɰnojōrē “Tojo weeticā'ña”, niña. Mɰ'ɰ ni'cāti o pɰati werēcūmí, mɰsā me'rā nigūrē cō'awīrōña.

¹¹ “Ējōpeogɰ nimigū, dojogɰ weesami. Cū bu'iri da'reno'acjɰɰta nisami”, ni masītoja'a.

Pablo āpērārē weetamuduti'que ni'i

¹² Yɰ'ɰ Artemarē o Tíquicore mɰ'ɰ tiropɰ o'ócā, mɰ'ɰ pe'e yɰ'ɰ tiropɰ dɰcayuwā'cātia. Mɰ'ɰ pōtēorō a'tita basioro yɰ'ɰre ī'agū a'tia. Yɰ'ɰ Nicópolis nigūsa'a. Topɰ “Pu'ecɰ tō'ogūti”, niwū.

¹³ Nipe'tise mɰ'ɰ weetamuta basiosere Zenas, masārē ucūbosagɰre weetamuña. Apolo quē'rārē weetamuña. Narē dɰ'sasenojōrē o'oya. Na mɰ'ɰ tojo weecā, apesepɰ yɰ'rɰarā, apeyenojōrē dɰ'sano'some.

¹⁴ Marī me'rācjārā Jesucristore ējōpeorā quē'rā añuse dia'cū weeato. Āpērārē apeyenojō moocā ī'arā, weetamuato. Tojo weerā na catiri ɰmɰcore mejō waro nisome.

Pablo añudutitæ'que ni'i

¹⁵ Nipe'tirã yu'u me'rã nirã mæ'urẽ añudutima. Marĩ me'rãcjãrã Jesucristore
ẽjõpeorã añuato. Õ'acũ mæã nipe'tirãrẽ añurõ weeato.

Tocã'rõta oja'a.

Pablo

Pablo Filemórē ojáca pūrī ni'i

A'ti pūrī a'tiro weero ojano'pā nise ni'i

Pablo Filemó wāmetigure ojacu niwī. Cũ ne waro Romapu bu'iri da'reri wi'ipu wa'anucācaterore a'ti pūrīrē ojacu niwī. Filemó Colosacjū nicu niwī. Pablota cūrē Jesucristore ějōpeocā weecu niwī.

Filemó su'ti da'reri wi'i wiogu nicu niwī. Tojo weegu da'raco'teri masā cūocu niwī. Cũ, cũ ya wi'ipu Jesucristore ějōpeorārē su'ori nerēnu'cūcā'cu niwī.

Pablo Filemórē a'tiro nicu niwī: “Ni'cārōacārē Onésimo mu'u tiropu da'raco'temi'cu Jesucristore ějōpeomi. Cũ mu'urē da'raco'tecaterore ña'arō weecu niwī. Cũ mu'u tiropu ejacā, cūrē añurō weeya. Cũ ña'arō wee'que wapa mu'u wapaseecāma, yu'u cūrē wapayebosaguti”, nicu niwī Pablo.

Pablo Filemórē oja'que ni'i

¹ Yu'u Jesucristo yere werese wapa, bu'iri da'reri wi'ipu ni'i. Filemó, marī acaweregu Timoteo me'rā mu'urē oja'a. Mu'u ũsā uputu ma'igū Jesucristo yere weretamugū ni'i.

² Mu'u ya wi'ipu Jesucristore ějōpeori curuacjārā nerēwuarā quē'rārē oja'a. Marī acawerego Apia wāmetigure, tojo nicā Arquipo quē'rārē oja'a. Cũ ũsā weronojō Jesucristo yere weregu tutuaro me'rā da'ranu'cūsami.

³ Musārē Ō'acū marī pacu, Jesucristo marī wiogu añurō weeato. Musārē ejerisājācā weeato.

Pablo Filemó ye cjasere ucū'que ni'i

⁴⁻⁵ Yu'u mu'urē “A'tiro weemi”, nicā tu'owu. “Marī wiogu Jesure ma'imi, cūrē ějōpeomi” nisere tu'owu. Tojo nicā “Jesure ějōpeorārē mejārōta ma'imi” nisere tu'owu. Tojo weegu Ō'acū yu'u wiogure sērīgū, mu'urē sērībosasetirinacū e'catise o'o'o.

⁶ Mu'u ějōpeosere āpērārē wereturiacā uagu sērībosa'a. Jesucristo marīrē añurō weesere masītu'ajato nīgū sērībosa'a.

⁷ Acaweregu, mu'u Jesucristore ějōpeorārē wācūtutuacā weewu. Tojo weegu yu'u mu'u me'rā e'cati'i. Mu'u āpērārē ma'isere tu'ogu, wācūtutua'a.

Onésimo Filemórē da'rawā'ñaco'tegu ní'care “Añurō ñe'eña” ní'que ni'i

⁸ Filemó, mu'u añurō weeseti'i. Tojo weegu yu'u Jesucristo besecū'cu niyugu, mu'urē “A'tiro weerua'a”, ni dutimasī'i.

⁹ Sō'owaro dutibutiasī'rītisa'a. Ma'ise me'rā pe'e mu'urē “Tojo weeya”, nisī'rīsa'a. Yu'u bu'cu ějā wa'a'a. Jesucristo yere werese wapa, bu'iri da'reri wi'ipu ni'i.

¹⁰ Mu'urē Onésimo ye cjasere “A'tiro weeya”, nisī'rīsa'a. A'topu bu'iri da'reri wi'ipu cũ Jesucristore ějōpeon'cāmi. Yu'u macū weronojō nimi.

¹¹ Toduporopure cũ mu'urē da'raco'tegu queoro weeticu niwī. Ni'cārōacā pūrīcārē marī puarārē mu'urē, tojo nicā yu'ure weetamumasīmi.

¹² Mu'u tiropu cūrē yu'u uputu maigūrē o'óguti tja. Cūrē añurō ñe'eña.

¹³ A'topu cūrē yu'u me'rā tojaque'acā uami'i. Yu'u Jesucristo yere werese wapa, bu'iri da'reri wi'ipu ni'i. Cũ a'topu nirō ejatuaro mu'u yu'ure weetamubo'quere weetamubosami.

¹⁴ Mu'u dutiro pe'e yu'u weesī'rīsa'a. Mu'u “Jau” nicāma, mu'u tojo nise yu'u dutibutiasē mejēta nirōsa'a. Mu'u uaronojō wa'arosa'a.

¹⁵ Apetero weero a'tiro wa'apã. Onésimo yoaticã aperopu wa'apĩ. Ni'cãrõacãrẽ m̃'urẽ cãrẽ c̃onu'cũdutirotjo wa'aro wa'apã.

¹⁶ A'tocaterore m̃'urẽ da'racotegũ weronojõ nisome. M̃'urẽ da'rawã'ñaco'tegũ nemorõ nigũsami. M̃'u acaweregũ m̃'u ma'igũ waro weronojõ nigũsami. Yu'u cãrẽ uputu ma'i'i. M̃'u pũrĩcã tjãsa'a. Cũ m̃'urẽ da'rawã'ñaco'tegũ se'saro nisome. Jesucristore ãjõpeogũ, m̃'u acaweregũ weronojõ nigũsami.

¹⁷ Marĩ p̃uarã Jesucristore ãjõpeorã ni'i. Tojo weegũ yu'ure m̃'u "Yu'u me'rãcjũ waro nimi", nĩmasĩ'i. Tojo weegũ yu'ure ñe'egũ weronojõ Onésimorẽ ñe'eña.

¹⁸ Cũ apeyenojõ dojorẽcãma, o wapamoocã, yu'ure tere wapaseeya.

¹⁹ Yu'u basuta a'tere oja'a. Wapayeguti. Tojo nimigũ, m̃'urẽ a'tiro nĩmasĩsa'a. Yu'u Jesucristo ye quetire m̃'urẽ ãjõpeocã weewũ. Tojo wee'que wapa m̃'u yu'ure wapamoo'o.

²⁰ Acaweregũ, m̃'u Jesucristore ãjõpeogũ niyugũ, Onésimorẽ añurõ ñe'ecã u'a. Tojo weegũ yu'ure wãcũtutuacã weeya.

²¹ Yu'u m̃'urẽ "Yu'tigũsami", ni masĩtoja'a. Tojo weegũ oja'a. Yu'u duti'que nemorõ weegusa'a.

²² Tojo nicã apeye quẽ'rãrẽ nibaque'oguti. Yu'u cãrĩatjore apoyuya. Õ'acũ m̃sã sãrĩsere tu'ocã, m̃sã tiropu wa'agusa'a.

Pablo cã añudutit̃o'que ni'i

²³ Epafra yu'u me'rãcjũ Jesucristo yere werese wapa, bu'iri da'reri wi'ipu nimi. Cũ quẽ'rã m̃'urẽ añudutise o'omi.

²⁴ Yu'u me'rã da'rarã Marco, Aristarco, Demas, tojo nicã Luca añudutima.

²⁵ Marĩ wiogũ Jesucristo m̃sãrẽ añurõ weeato.

Tocã'rõta oja'a.

Pablo

Hebreo masārē oja'que ni'i

A'ti pūrī a'tiro weero ojanopā nise ni'i

A'ti pūrīrē hebreo masārē (judío masārē) ojacu niwī. Cũ oja'cure añurō waro masīno'ña marī'i.

A'ti pūrī Jesucristore ějōpeodu'use pu'to nirārē ojanocarō niwī.

A'tiro ojacu niwī. Cristo nipe'tirā bu'ipu nimi nisere ojacu niwī. Ɔ'mūsecjārā Ō'acūrē wereco'terā bu'i, Moisé, tojo nicā cū dutise bu'i nimi nisere ojacu niwī. Tojo nicā Cristo pa'ia wiogu waro weronojō nígũ, Melquisedec weronojō nimi nisere ojacu niwī. “Tojo weerā Cristore ějōpeonu'cūcā'ña”, ni ojacu niwī.

Ō'acũ cū macũ me'rā masārē ucũcu niwī nise ni'i

¹ Дѣропорѹ Ō'acũ marī ñecũsumua judío masārē pejetiri ucũcu niwī. Cũ, cū ye queti weremu'tārī masārē mejēcānojō dia'cũ werecu niwī. Āpērārē bajuyoropu werecu niwī. Āpērārē quē'ese weronojō ĩ'ocu niwī. Āpērārē quē'erōpu werecu niwī.

² A'tocaterore a'ti mūco pe'tiatji dūporo cū macũ me'rā cū ye cjasere marīrē ucūmi. Ne waroputa Ō'acũ cū macũ me'rā nipe'tise a'ti turi cjasere weecu niwī. Tere wéégũ, nipe'tise cū macũ ye tojadutigũ tojo weecu niwī.

³ Cũta Ō'acũ asistesere cūogu nimi. Ō'acũ tutuayũ'rũgu, añuyũ'rũgu nimi. Cũ macũ quē'rā cū weronojōta nimi. Cũ ucūtutuase me'rā nipe'tise a'ti turi cjasere cū ne waropu weenu'cā'caro weronojōta ninu'cūcā weemi. Cũ wērise me'rā marī ña'arō wee'quere yũ'rũocu niwī. Tojo wéeca be'ro u'mūsepure Ō'acũ tutuayũ'rũgu dujiri cūmurōpu ejanujācu niwī.

Ō'acũ macũ Ō'acūrē wereco'terā u'mūsecjārā nemorō nimi nise ni'i

⁴ Ō'acũ cū macūrē cū wiogu nisere o'oturiacu niwī. Tojo weegu cū macũ cūrē wereco'terā u'mūsecjārā bu'ipu tojacu niwī.

⁵ Ō'acũ cū macūrē a'tiro nicu niwī:

Mũ'u yũ'u macũ ni'i.

Ni'cācā me'rā yũ'u mũ'u pacu ni'i nisere ĩ'o'o, nicu niwī.

Cũ, cūrē wereco'terārē tojo niticu niwī. Tojo nicā cū macũ ye cjasere ucūgũ, a'tiro nicu niwī:

Yũ'u cū pacu nigũti.

Cũ yũ'u macũ nigũsami, nicu niwī.

Cūrē wereco'terā pe'ere ne tojo niticu niwī.

⁶ A'tiro weecu niwī. Cũ macũ masā ma'mi ni'cũ nigũrē a'ti nucũcāpu bajuacā weecu niwī. Tojo wa'acā wéégũ, Ō'acũ a'tiro nicu niwī:

Nipe'tirā yũ'ure wereco'terā yũ'u macūrē ejaque'a, ějōpeoato, nicu niwī.

⁷ Ō'acũ cūrē wereco'terā pe'ema a'tiro nicu niwī:

Yũ'u, yũ'ure wereco'terārē wĩ'rō weronojō upaticā wee'e.

Narēta tja pecame'e weronojō upaticā wee'e.

⁸ Cũ macũ pe'ere “A'tiro weeguti”, nicu niwī:

Mũ'u Ō'acũ nise, wiogu nise ne pe'tisome.

Mũ'u masārē queoro dutigusa'a.

⁹ Mũ'u queoro weesere ma'i'i.

Āpērā ña'arō weese pe'ere yabi'i.

Tojo weegu yũ'u Ō'acũ mũ'urē besegu, wiogu sōrōgũ, u'se me'rā wa'rewu.

Mu'u me'rãcjãrã bu'i tojacã weewu.

Masã mu'urẽ “Añuyu'ruagu nima”, nima.

¹⁰ Apero Õ'acũ cã macũrẽ ucũ'quere a'tiro ojano'wã:

Wioгу, ne waropure mu'u basuta a'ti turire, u'musere bajurẽwã.

¹¹ A'te mu'u wee'que pe'tirosa'a.

Mu'u pũrĩcã pe'tisome.

Ninu'cũgãsa'a.

Nipe'tise mu'u wee'que su'ti weronojõ boadjarosa'a.

¹² Mu'u tere su'ti weronojõ tuupe'egusa'a.

Nipe'tise te ducayuno'rõsa'a.

Mu'u pũrĩcã ne ducayuwe'e.

Mejãrõta ninu'cũ'u.

Mu'u catiri umuco ne pe'tisome, nicu niwĩ Õ'acũ cã macũrẽ.

¹³ Õ'acũ a'te quẽ'rãrẽ cã macũrẽ a'tiro nicu niwĩ:

Yu'u tiro wioгу dujiri cũmurõ diacjũ pe'e dujigusa'a.

Mu'urẽ i'atu'ti'cãrã mu'u doca tojape'ticã weeguti.

Yu'u tojo weeri cura mu'u dujigusa'a, nicu niwĩ.

Cũrẽ wereco'terã pe'ere ne ni'cũrẽ tojo niticu niwĩ.

¹⁴ Nipe'tirã Õ'acũrẽ wereco'terã bajutirã nima. Na cã dutisere weeco'terã nima. Na cã yu'ruono'cãrãrẽ weetamudutigu o'ó'cãrã nima.

2

Õ'acũ masãrẽ yu'ruo'que quetire wãcũnrũdutise ni'i

¹ Õ'acũ cã macũrẽ nipe'tirã wioгу wa'acã weecu niwĩ. Tojo weerã Jesucristo ye quetire marĩ tu'o'quere nemorõ wãcũnrũrõua'a. Tere wãcũtirã, mejẽcã ãjõpeobosa'a nĩrã, wãcũnrũrõua'a.

² Duporopure Õ'acũ cãrẽ wereco'terã u'musecjãrãrẽ cã ye quetire wereduticu niwĩ. “Na were'que diacjũ ni'i”, nino'caro niwũ. Tojo nimicã, masã pe'e na were'quere ãjõpeoti, yu'runu'cãcãrã niwã. Õ'acũ nipe'tirã na dutisere weetirãrẽ queoro bu'iri da'recu niwĩ.

³ Marĩ pũrĩcã Õ'acũ masãrẽ yu'ruose queti añubutiasere cuo'o. Tojo cuomirã, tere tojo i'acõ'arã, cã bu'iri da'resere ne yu'rãwetisome. Ne warore Jesucristo marĩ wioгу masãrẽ yu'ruoguti nisere werenu'cãcu niwĩ. Be'ro tja cã were'quere tu'orã, a'tiro wee'cãrã niwã. Diacjũta ni'i nĩrã, marĩrẽ wereturiacãrã niwã.

⁴ Apeye quẽ'rãrẽ Õ'acũ a'tiro weecu niwĩ. Cã a'te quetire “Diacjũta ni'i” nĩgũ, peje weẽ'osere i'amarĩase me'rã i'ocu niwĩ. Tojo nicã Espĩritu Santu me'rã marĩrẽ a'tiro weecu niwĩ. Cã uaronojõ peje mejẽcãrĩ dia'cũ weemasĩsere o'ocu niwĩ.

Jesucristo marĩ weronojõ uputigu nima nise ni'i

⁵ A'ti turi pe'tica be'ro ape turi nirõsa'a. Ti turipure Õ'acũrẽ wereco'terã u'musecjãrã dutise doca nisome.

⁶ A'tiro pe'e ni'i. Õ'acũ ye queti ojãca pũrĩpуре ni'cũ a'tiro ojacu niwĩ:

Õ'acũ, ¿de'ro weegu masãrẽ wãcũmiti mu'u? Na boadjarãrẽ ¿de'ro weeacju tocã'rõ wãcũque'timiti mu'u?

⁷ Õ'acũ, yoaticã masãrẽ mu'urẽ wereco'terã doca nicã weecu niwũ.

Tojo weemigũ, narẽ be'ropure wiorã sõrõcu niwũ.

Narẽ wiorã sõrõ, nipe'tirã narẽ “Añurã nima”, ni wãcũcã weecu niwũ.

⁸ Nipe'tise mu'u bajurẽ'quere masã dutiato nĩgũ cũucu niwũ, ni ojacu niwĩ.

Õ'acũ nipe'tisere masã dutise doca nicã weecu niwĩ. Tojo weero ne apeyenojõ na bu'i niwe'e. Tojo nimicã, masã nipe'tisere sõ'owaro dutitima yujupũ.

⁹ Jesú pũrĩcãrẽ tojo oja'caronojõta wa'acaro niwũ. Õ'acũ cãrẽ a'ti nucũcãpũre o'ógũ, cãrẽ wereco'terã docapũ cũunicũ niwĩ. Õ'acũ marĩrẽ pajaña'gũ, nipe'tirãrẽ wẽrĩbosadutigũ tojo cũucũ niwĩ. Ni'cãrõacãrẽ cũ wẽrĩ pi'eti'que wapa Õ'acũ cãrẽ wiogũ sõrõcũ niwĩ. Nipe'tirã cãrẽ “Añuyũ'rugũ nimi” nidutigũ tojo weecu niwĩ.

¹⁰ Nipe'tise Õ'acũ ye ni'i. Cũ tutuaro me'rã ninu'cũ'u. Nipe'tirã cũ põ'rãrẽ ʉ'musepũ cũ wiogũ nirõpũ cũ me'rã nicã ʉami. Tojo weegũ cũ queoro weesĩ'rĩgũ, Jesucristo marĩrẽ yũ'ruogũre pi'eticã weecu niwĩ.

¹¹ Jesucristo marĩ ña'arõ wee'quere cõ'acũ niwĩ. Marĩrẽ Õ'acũ yarã tojacã weecu niwĩ. Marĩ Jesucristo me'rã ni'cũ põ'rã ni'i. Tojo weegũ Õ'acũ macũ marĩrẽ “Yũ'ũ acawererã nima”, nĩmasĩmi. Marĩrẽ ne bopoyasãtimi.

¹² Õ'acũ ye queti ojãca pũrĩpũ Jesucristo cũ pacũre ucũsere a'tiro ojano'wũ: Mũ'ũ ye cjasere, yũ'ũ acawererã mũ'ũrẽ ẽjõpeorãrẽ werẽgũti.

Masã nerẽwũaropũ “Õ'acũ añuyũ'ruami”, mũ'ũrẽ ni basapeogũti.

¹³ Aperopũ quẽ'rãrẽ a'tiro ojano'wũ:

Yũ'ũ Õ'acũrẽ ẽjõpeogũti.

Aperopũre ninemowũ tja:

Õ'acũ põ'rã cũ yũ'ũre o'o'cãrã me'rã a'to ni'i, ni ojano'wũ.

¹⁴ Marĩ wẽrĩdijati upũre cõ'o. Tojo weronojõ Jesú quẽ'rã marĩ weronojõ upũticũ niwĩ. Cũ marĩ weronojõ upũtigũ, wẽrĩcũ niwĩ. Cũ wẽrĩse me'rã wãtĩ wẽrĩse o'ogũre docaque'acã weecu niwĩ.

¹⁵ Cũ wẽrĩse me'rã wẽrĩsere uirãrẽ, te doca ninu'cũrãrẽ yũ'ruweticã weecu niwĩ.

¹⁶ A'tiro ni'i. Jesucristo Õ'acũrẽ wereco'terã ʉ'musecjãrãrẽ weetamugũ mejẽta a'ticũ niwĩ. Marĩ Abrahã pãrãmerã nituriarã Õ'acũ yarã pe'ere weetamugũ a'ticũ niwĩ.

¹⁷ Jesucristo marĩ cũ acawererã weronojõ upũticũ niwĩ. Marĩrẽ yũ'ruosĩ'rĩgũ tojo weecu niwĩ. Cũ wẽrĩse me'rã marĩ ña'arõ wee'quere cũ pacũre acobojoduticũ niwĩ. Cũ tojo weegũ pa'ia wiogũ masã ña'arõ wee'quere Õ'acũrẽ sẽrĩbosagũ weronojõ weecu niwĩ. Marĩrẽ añurõ weetamunu'cũsĩ'rĩgũ tojo weecu niwĩ. Nipe'tise marĩ weronojõ weesetigũ, marĩrẽ pajaña'gũtĩ nígũ, tojo upũticũ niwĩ.

¹⁸ Peje mejẽcã wa'acã, pi'eticũ niwĩ. Tojo nicã wãtĩ cãrẽ niqesãcũ niwĩ. Tojo wa'asere wãcũtutuacũ niwĩ. Tojo weegũ marĩrẽ mejẽcã wa'acã, wãtĩ marĩrẽ ña'arõ weeduticã, weetamumasĩmi.

3

Jesucristo Moisé yũ'ruoro nimi nise ni'i

¹ Yũ'ũ acawererã, Jesucristore ẽjõpeorã Õ'acũ beseno'cãrã Jesucristore añurõ wãcũnurũña. Cũ Õ'acũ yere weredutigũ o'óno'cũ nimi. Tojo nicã cũ pa'ia wiogũ weronojõ Õ'acũrẽ marĩ ye niatjere sẽrĩbosagũ weesami.

² Dũporopũ Moisé Õ'acũ cũ yere weedutigũ cũu'quere queoro weecu niwĩ. Mejãrõta Jesú quẽ'rã Õ'acũ cãrẽ cũu'quere queoro weecu niwĩ.

³ Jesure Moisé yũ'ruoro añurõ wãcũyũ'runũ'cãrõũa'a. A'te weronojõ ni'i. Ni'cũ wi'ire weesami. Ti wi'i nemorõ wi'i wee'cũ pe'e añurõ ucũno'sami. Jesúta wi'i wee'cũ weronojõ nimi.

⁴ Nipe'tise wi'serire masã weema. Õ'acũ pe'e nipe'tisepũreta wee'cũ nimi.

⁵ Moisé Õ'acũ yarãrẽ co'tegũ, queoro weecu niwĩ. Cũ da'rase a'tiro nicaro niwũ. Õ'acũ were'quere weremũ'tãrĩ masũ nicũ niwĩ.

⁶ Õ'acũ yarã ni'cã wi'i weronojõ nima. Õ'acũ bese'cũ Cristo ti wi'icjũ wiogu macũ nimi. Cũ queoro weenu'cũmi. Ti wi'icjãrã marĩta ni'i. Marĩ Õ'acũrẽ ãjõpeodu'utirã, cũ yarã nirãsa'a. Tojo nicã "Be'ropũ cũ o'eatjere marĩrẽ o'ogũsami" ni ãjõpeorã, cũ yarã nirãsa'a.

Õ'acũ me'rã nirã soo, e'catise ni'i

⁷ Espĩritu Santu Õ'acũ ye queti ojãca pũrĩpũ ní'caronojõta marĩ ãjõpeodu'uticã'rõũa'a. A'tiro ojano'wũ:

A'tiro nicã mũsã Õ'acũ ucũsere tũ'orã,

⁸ ne ejeripõ'rã butiticã'ña.

Dũporopũ Õ'acũrẽ yũ'rũnũ'cã'cãrã weronojõ niticã'ña.

Na yucũ marĩrõ, masã marĩrõpũ ní'caterore Õ'acũ dutisere uaticãrã niwã.

Utirã, Õ'acũrẽ uacã weenu'cũcãrã niwã.

⁹ Õ'acũ a'tiro nicũ niwĩ:

"Mũsã ñecũsumũa masã marĩrõpũ nĩrã, yũ'ũre uacã weewã.

Cuarenta cũ'marĩ yũ'ũ añurõ weesere ĩ'amirã, tojo weewã.

¹⁰ Tojo weegũ yũ'ũ na me'rã uacãti.

A'tiro niwũ: 'Mũsã no'o uaro mejẽcã dia'cũ wee'e.

Yũ'ũ dutisere ne uawe'e.'

¹¹ Tojo weegũ na me'rã uagũ, 'Diacjũta a'tiro weegũti' niwũ.

'Yũ'ũ mũsãrẽ o'eatji di'tare ne ejasome.

Yũ'ũ me'rã soo, e'catitamusome', niwũ narẽ", nicũ niwĩ Õ'acũ.

¹² Yũ'ũ acawererã, tũ'omasĩña. Ne ni'cũ ña'arõ wãcũ, ãjõpeotigũ niticã'ña. Ña'arõ wãcũrã, cũrẽ ãjõpeotirã, mũsã Õ'acũ catinu'cũgũrẽ cõ'arã weebosa'a.

¹³ A'tiro pe'e weeya. Umũcorinũcũ a'merĩ wãcũtutuacã weeya. Nipe'tise mũsã catiri umũcore, ña'arõ weeri nĩrã, a'merĩ weetamunu'cũcã'ña. Mũsã ña'arõ wéerã, nemorõ ña'arõ weesãjãbosa'a. Õ'acũrẽ yũ'rũnũ'cãbosa'a. Tojo weerã a'merĩ wãcũtutuacã weeya.

¹⁴ Marĩ ne waro Jesucristore ãjõpeo'caronojõ ãjõpeonu'cũrã. Tojo wéerã, marĩ Õ'acũ bese'cũ Cristo wiogu nirõpũ cũ me'rã ninu'cũrãsa'a.

¹⁵ Yũ'ũ ní'caronojõta a'tiro ojano'caro niwũ:

Ni'cãcã mũsã Õ'acũ ucũsere tũ'orã, mũsã ejeripõ'rã butiticã'ña.

Dũporocjãrã Õ'acũrẽ yũ'rũnũ'cã'cãrã weronojõ niticã'ña, nino'caro niwũ.

¹⁶ Dũporocjãrã Õ'acũ ucũsere tũ'omirã, cũrẽ yũ'rũnũ'cãcãrã niwã. Na nipe'tirã Egiptopũ ni'cãrã Moisé miano'cãrã nicãrã niwã. Tojo miano'cãrã nimirã, Õ'acũrẽ yũ'rũnũ'cãcãrã niwã.

¹⁷ Cuarenta cũ'marĩ Õ'acũ ña'arõ weerã me'rã uacũ niwĩ. Na yucũ marĩrõ, masã marĩrõpũ boabajaque'aticãrã niwã.

¹⁸ Õ'acũ cũrẽ yũ'rũnũ'cã'cãrãrẽ "A'tiro weegũti" nicũ niwĩ: "Yũ'ũ narẽ o'eatji di'tare ne ejasome. Na yũ'ũ me'rã soo, e'catitamusome", nicũ niwĩ.

¹⁹ Tojo weerã marĩ masĩ'i. Na Õ'acũrẽ ãjõpeotise ye bu'iri cũ o'eatji di'tare ejamasĩticãrã niwã. Cũ me'rã soo, e'catitamusãticãrã niwã.

4

¹ Õ'acũ dũporocjãrãrẽ "Soo, e'catitamurã a'tia", nicũ niwĩ. A'tiro nicã marĩ quẽ'rãrẽ mejãrõta nigũ weemi. Apetero weerã ni'cãrãrã mũsã tiropũ nirã cũ me'rã soo, e'catitamutibosama. Tojo weerã nucũĩ'ase me'rã cũrẽ yũ'tiroũa'a.

² Marĩ quẽ'rã dũporocjãrã weronojõta masãrẽ yũ'rũose quetire wereno'cãrã ni'i. Námaricã mejõ waro te quetire tũ'ocãrã niwã. Tere tũ'omirã, ãjõpeoticãrã niwã.

³ Marĩ tere ějõpeorã pũrĩcã, cũ me'rã soo, e'catitamurãsa'a. Õ'acũ a'ti turi weetu'ajanũ'cõca be'ro soocũ niwĩ. Dũporopũre “Soorãsama” nĩ'cũ nimigũ, masã marĩrõpũ sija'cãrãrẽ ucũgũ, a'tiro nicũ niwĩ:

Yũ'ure ějõpeotise bu'iri na me'rã uagũ, “Diacjũta yũ'ũ me'rã soo, e'catitamusome”, niwũ, nicũ niwĩ.

⁴ Aperopũ Õ'acũ ye queti ojãca pũrĩpũ cũ a'ti turire weetuoca nũmũ be'ro cja nũmũrẽ a'tiro ojano'caro niwũ:

Ti nũmũ nicã, nipe'tise cũ wéeca be'ro saurure soocũ niwĩ Õ'acũ.

⁵ Apaturi mejãrõta a'tiro ojano'wũ tja:

Yũ'ũ me'rã soo, e'catitamurã wa'asome, nicũ niwĩ.

⁶ Dũporocjãrãpũ Õ'acũ yũ'rũose quetire tũ'omũ'tã'cãrã, na yũ'rũnũ'cã'que bu'iri cũ me'rã soo, e'catitamurã wa'aticãrã niwã. Āpẽrã pe'ere cũ me'rã soo, e'catitamurã wa'atjo dũ'sa'a yujupũ.

⁷ Dũporocjãrãpũ na soo, e'catitamurã wa'aticã ĩ'agũ, Õ'acũ marĩ pe'ere ape nũmũ besecũúcũ niwĩ. Cũ beséca nũmũ a'tocatero ni'i. Õ'acũ be'ropũ Davi oja'que me'rã marĩrẽ a'tere masĩcã weemi. Tere Õ'acũ ye queti ojãca pũrĩpũ a'tiro ojacũ niwĩ:

A'tocaterore mũsã Õ'acũ ucũsere tũ'orã, mũsã ejeripõ'rã bũtiticã'ña, nicũ niwĩ.

⁸ Todũporopũ Josué Israe curuacjãrãrẽ Canaá wãmetiropũ sũ'ori miacũ niwĩ. Cũ narẽ topũ miaa, narẽ soose o'oticũ niwĩ. Cũ o'õca be'ro nicãma, Õ'acũ be'ropũre tere ucũnemotibopĩ.

⁹ Tojo weero masĩno'o. Añubutiase soose Õ'acũ a'ti di'ta wéeca be'ro soo'caronojõta marĩ cũ yarãrẽ “Soose dũ'sa'a yujupũ”, nino'o.

¹⁰ Õ'acũrẽ añurõ ějõpeogũ, cũ me'rã soo, e'catitamugũsami. Cũ da'rasetisere cũ me'rã ejerisãjãgũsami. Õ'acũmarĩcã cũ da'rãca be'ro soocũ niwĩ. Tojo weegũ Õ'acũ me'rã nigũ cũ me'rã soogũsami.

¹¹ Õ'acũ me'rã soorãti nĩrã, marĩ quẽ'rã wãcũtutuarõũa'a. Dũporocjãrãpũ Õ'acũrẽ yũ'rũnũ'cã'caro weronojõ weesirutiticã'rõũa'a. Na ějõpeotise bu'iri cũ me'rã sooticãrã niwã.

¹² Õ'acũ ye ucũse ninu'cũcã'a. Tutuayũ'rũa'a. Ñosẽrĩ pjĩjo pũaperi osoyojaca pjĩ me'rã ñosẽrõ weronojõ ni'i. Ti pjĩ nemorõ Õ'acũ ucũse pũrĩcã marĩ po'pearũ, marĩ ejeripõ'rãpũ, marĩ wãcũsepũ, nipe'tiropũ sãjãsa'a. Õ'acũ ucũsere tũ'orã, marĩ po'pearũ wãcũsere “Añu ni'i, o ña'a ni'i”, ni besemasĩno'o.

¹³ Marĩ Õ'acũ wee'cãrã ni'i. Cũrẽ ne du'timasĩwe'e. Nipe'tise marĩ nisere, marĩ weesere cũ ĩ'amasĩmi. Cũta marĩ wee'quere “¿De'ro weerã tojo weeri?” ni besegũsami.

Jesú pa'ia wiogũ weronojõ nimi nise ni'i

¹⁴ Jesú Õ'acũ macũ pa'ia wiogũ weronojõ marĩrẽ Õ'acũrẽ sãrĩbosagũ nimi. Cũ Õ'acũ pũ'topũ nimi. Tojo weerã marĩ cũrẽ ějõpeonu'cũcã'rõũa'a.

¹⁵ Õ'acũrẽ marĩrẽ sãrĩbosagũ pa'ia wiogũ weronojõ nimi. Cũ quẽ'rã marĩ weronojõ pi'eticũ niwĩ. Tojo weegũ marĩ tutuaticã, marĩrẽ pajaña'sami. Cũ nipe'tise ña'arõ wa'asere tũ'oña'cũ niwĩ. Tojo nicã wãtĩ marĩrẽ ña'asere weedutironojõta Jesú quẽ'rãrẽ ña'asere weeduticũ niwĩ. Wãtĩ tojo weedutimicã, Jesú pe'e ne ni'cãti ña'arõ weeticũ niwĩ.

¹⁶ Marĩrẽ cũ pajaña'yucã, uiro marĩrõ Õ'acũ cũ weetamusere sãrĩmasĩ'i. Marĩrẽ añurõ weegũsami. Marĩrẽ mejẽcã wa'acã, cũrẽ weetamuse sãrĩcã, pajaña'gũsami.

5

1 Pa'ia wioḡure beserã, na wa'tero nigũrẽ besema. Cũ, masã ye cjase niatjere Õ'acũrẽ sērĩbosagu nimi. Masã ña'arõ wee'quere acobojose sērĩḡũ, wa'icũrãrẽ wējẽ ũjũamorõmi.

2 Pa'ia wioḡu marĩ weronojõ nimi. Masũ níḡũ, cũ quẽ'rã tutuatimi. Tojo weegu tutuatirãrẽ, tu'omasĩtirãrẽ, no'o ũaro weebajaque'atirãrẽ pajaña'sami.

3 Cũ quẽ'rã cũ basu ña'arõ wee'que wapa ãpẽrãrẽ weebosaronojõta wa'icũrãrẽ wējẽ ũjũamorõsami.

4 Ne ni'cũ pa'ia wioḡu cũ basu bese sãjãmasĩtisami. A'tiro pe'e weeno'sami. Õ'acũ basu bese sõrõsami. Cũ Aarõrẽ wee'caronojõta weesami.

5 Õ'acũ bese'cu Cristo quẽ'rãrẽ tojota wa'acaro niwã. Cristo Õ'acũ tiropu pa'ia wioḡu weronojõ wa'agu, cũ basu beseticu niwĩ. Õ'acũ pe'e cãrẽ bese sõrõcu niwĩ. Yu'u musãrẽ a'te duporo oja'caronojõta a'tiro nicu niwĩ:

Mu'u yu'u macũ ni'i.

Ni'cãcã me'rã yu'u mu'u pacu ni'i nisere ï'o'o.

6 Aperopu quẽ'rãrẽ Õ'acũ ye queti ojãca pũrĩpu cũ macũrẽ a'tiro nicu niwĩ:

Mu'u pa'i ninu'cũḡusa'a.

Melquisedec ni'caronojõta nigũsa'a, nicu niwĩ.

7 Õ'acũ bese'cu Cristo a'ti nucũcãpu níḡũ, cãrẽ ñubuecu niwĩ. Cãrẽ sērĩḡũ, uputu tutuaro me'rã, utise me'rã Õ'acũrẽ sērĩcu niwĩ. Cãrẽ wẽrĩticã weemasĩbo'cure tojo sērĩcu niwĩ. Cũ Õ'acũ ũaro weesĩrĩcu niwĩ. Cũ tojo weecã ï'agũ, cũ sērĩsere tu'ocu niwĩ.

8 Cristo Õ'acũ bese'cu cũ macũ nimigũ, pi'eticu niwĩ. Tojo pi'etigu, Õ'acũ dutisere yu'ticu niwĩ. Te me'rã Õ'acũrẽ yu'tisere añurõ masĩcu niwĩ.

9 Cũ wẽrĩḡũ, nipe'tise cũ pacu cũu'quere weecu niwĩ. Tojo weegu cũ masãrẽ yu'ruogu sãjãcu niwĩ. Marĩ nipe'tirã cãrẽ ãjõpeo yu'tirãrẽ yu'ruo, catinu'cũcã weemi.

10 Õ'acũ Melquisedec pa'ia wioḡu warore weronojõ cãrẽ sõrõcu niwĩ.

Ëjõpeodu'uri nĩrã, wãcũtutuaya nise ni'i

11 Õ'acũ bese'cu Cristo pa'ia wioḡu waro Melquisedec weronojõ nisere peje waro weresĩrĩsa'a. Tojo weresĩrĩmigũ, musã tu'omasĩti, tu'osĩrĩtise ye bu'iri basiowe'e.

12 Musã yoacã Jesucristore ãjõpeowu. Ni'cãrõacãrẽ ãpẽrãrẽ bu'erãpu nitojabosa'a. Tojo nimirã, Õ'acũ yere mejõ niseacãrẽ apaturi wereapocã ũa'a. Musã tutuatirã waro weronojõ wa'a'a tja. Tojo weerã diasatiseacãrẽ añurõ tu'orãnojõ o'orã, tu'otiyu'ruocã'a. Ba'asere ba'aronojõ o'orã, ni'cãrõacãrẽ wecu õpẽcõrẽ sĩ'rĩrã weronojõ ni'i yujupu.

13 Wecu õpẽcõ dia'cãrẽ sĩ'rĩrã, wĩ'marã waro nima. Musã na wĩ'marã weronojõ diacjũ weesere Õ'acũ ye cjasere masĩwe'e.

14 Ba'ase butise pe'e bu'curã ba'ase ni'i. Na diasasere masĩma. Añusere, ña'asere besepo'cãrãpu nima.

6

1 Marĩ añurõ ãjõpeorã nisĩ'rĩrã, Cristo ye queti diasasere bu'erã. Marĩrẽ bu'emũ'tã'quere apaturi bu'eticã'rã majã. Bu'etowawu tema. Marĩ bu'emũ'tã'que a'tiro niwã. Marĩ ña'arõ wee'quere acobojose sērĩdutiwu. Tojo ña'arõ wee'que bu'iri pecame'epu wa'abopã, niwã. Marĩ wãcũse ducayuroũa'a nisere bu'ewu. Tojo nicã Õ'acũrẽ ãjõpeorõũa'a nisere bu'emũ'tãwã. A'te ne waro bu'enũ'cã'quere weeticã'rã majã.

² Apeye quẽ'rãrẽ wãmeysesere, Espíritu Santure ñapeorã c̄uocã weesere bu'em̄'tãw̄. Tojo nicã wẽrĩ'cãrã masãrãsama, ña'arõ wee'cãrã pecame'ep̄ bu'iri da'reno'rãsama nisere bu'ew̄.

³ Ni'cãrõacã Õ'acũ cũ ñacã, apeyere, diasasere bu'enemobosa'a.

⁴⁻⁶ Mũsã apetero weerã Jesucristo quetire ẽjõpeomirã, ẽjõpeodu'ubosa'a. Õ'acũ masãrẽ catinu'cũsere o'ocũ niwĩ. Cũ o'omicã, na ẽjõpeodu'ubosama. Tojo ẽjõpeodu'urãnojõrẽ a'tiro ni'i. Na wãcũsere apaturi ne d̄ucayumasĩtisama. Tojo nicã Espíritu Santure c̄uorãnojõ, no'o Õ'acũ ye queti añuse quetire masĩrãnojõ tere ẽjõpeodu'urã, ne apaturi na wãcũsere d̄ucayumasĩtisama. Õ'acũ tutuase o'osere masĩmirã Jesucristore ẽjõpeodu'urã, ne apaturi acoboJose s̄erĩmasĩtisama. Cãrẽ ẽjõpeodu'urã, na basu Õ'acũ macũrẽ apaturi curusap̄ paabi'perã weronojõ weerã weema. Nipe'tirã ĩ'orõp̄ cãrẽ yabi bujicã'rã weema.

⁷ Õ'acũ masãrẽ añurõ weese a'tiro ni'i. Masã di'ta weronojõ nima. Õ'acũ narẽ añurõ weese acoro pejaro weronojõ ni'i. Nipe'tisetiri acoro pejasetirinucũ di'tap̄ si'bisãjã'a. Aco di'tap̄re añurõ si'bisãjãca be'ro na otese añurõ pi'rĩ d̄ucatisa'a. Tojo d̄ucaticã, ti di'ta wioḡure añu ni'i. Õ'acũ "Añuse di'ta ni'i", nisami. Tojo weronojõ añurõ weerãrẽ e'catise me'rã narẽ ĩ'asami.

⁸ Æp̄rã pe'e ña'ase di'ta weronojõ nima. Ña'ase di'tap̄re acoro pejamicã, pota, ña'ase dia'cũ bajuasa'a. Ti di'ta wapamarĩ'i. Ti di'ta wioḡu tere ĩ'agũ, "Ña'ase ni'i, ẽjũacõ'arã", nisami. Cũ ní'caronojõ Õ'acũ quẽ'rã cãrẽ ẽjõpeodu'urãrẽ mejãrõta nisami.

Marĩ ñ'tm̄sep̄ niatjere e'catiyurã ẽjõpeodu'usome nise ni'i

⁹ Yũ'ũ mairã, ẽjũacõ'asere ucũmigũ, yũ'ũ "Õ'acũ musãrẽ ẽjũacõ'agũsami", nigũ mejẽta wee'e. Mũsã yũ'rũono'cãrãp̄ ni'i. Tojo weerã añurõ wee'e.

¹⁰ Õ'acũ queoro weegũ nimi. Cũ musã acawererã Jesucristore ẽjõpeorãrẽ musã añurõ wee'quere acoboJosome. Narẽ musã weetamusere acoboJosome. Mũsã narẽ añurõ wéerã, Õ'acũrẽ ma'isere ĩ'o'o.

¹¹ Mũsã a'tiro weecã up̄tu ña'a. Æp̄rãrẽ weetamurã, musãñucũ e'catise me'rã añurõ weesĩ'rĩsere tojota weeyapaticã'ña. Tojo weero Õ'acũ "O'oguti" ní'que queoro musã wãcũ'caronojõta wa'arosa'a.

¹² Mũsã nijĩsijarã dojocã ñatisa'a. Æp̄rã Jesucristore ẽjõpeorã weronojõ weeya. Na, narẽ ña'arõ wa'acã, wãcũtutuama. Ne Jesucristore ẽjõpeodu'utima. Na tojo weecã ĩ'agũ, Õ'acũ narẽ cũ "O'oguti" ní'quere o'ogusami. Mũsã quẽ'rã narẽ ĩ'acũu, weesirutuya.

¹³⁻¹⁶ Masã "Diacjũta ni'i" nĩrã, na yũ'rũoro nigũ me'rã wãmepeorã weesama. Na tojo ni wãmepeocã, narẽ "Tojo niwe'e", nita basiotisa'a. Õ'acũ pũrĩcã Abrahãrẽ "Mũ'urẽ añurõ weeguti" ní'gũ, apĩ wãme me'rã wãmepeoticũ niwĩ. Ne ni'cũ Õ'acũ nemorõ niyũ'rũñũ'cãgũ marĩmi. Tojo weegũ "A'tiro weeguti" ní'gũ, cũ basu wãmepeocũ niwĩ. A'tiro nicũ niwĩ: "Diacjũta ni'i. Mũ'urẽ añubutiario weeguti. Mũ'ũ pãrãmerã pãjãrã nituriarãsama", nicũ niwĩ. Abrahã cũ tojo ní'quere sojaticũ niwĩ. Tojo weegũ Õ'acũ cãrẽ "Tojo weeguti" ní'quere ñe'ecu niwĩ.

¹⁷ Õ'acũ "Masãrẽ 'Añurõ weeguti' ní'quere 'd̄ucayusome'" ní'gũ, cũ basu wãmepeocũ niwĩ. Marĩrẽ cũ "'O'oguti' ní'quere 'Ñe'erãsa'a'" ni masĩdutigũ, tojo weecũ niwĩ.

¹⁸ Tojo weero te p̄aro cũ wãmepeose, cũ "Masãrẽ añurõ weeguti" ní'que ne d̄ucayuta basiowe'e. Õ'acũ ne nisoomasĩtimi. Cũ diacjũ ucũse me'rã marĩrẽ cũ yũ'rũono'cãrãrẽ wãcũtutuacã weemi. Cũ marĩrẽ "Añurõ weeguti" ní'caronojõta weegusami, nino'o.

19 Tere wăcūră, marī ũ'musepũ niatjere e'catise me'ră co'teyură, êjõpeodu'usome. Marī co'teyuse ninu'cũcărõsa'a. Dũcayusome. Jesú ũ'muse Ő'acũ nirõpũ sājăacu niwĩ. Tojo weeră marī tojo tũ'oña'a.

20 A'tiro ni'i. Judío masă pa'ia wiogũ Ő'acũ wi'i po'peapũ cũ Nibutiari Tucũpũ sājăagũ, a'tiro weesami. Ŭsebũtiri caserojore yũ'rũsăjăsami. Jesú cũ wěrĩca be'ro ũ'musepũ sājăagũ, ti caserojore yũ'ruagu weronojõ weecu niwĩ. Marī ũ'musepũ wa'atji ma'arē păobosagu weecu niwĩ. Cũ tojo weese me'ră pa'ia wiogũ waro weronojõ tojacũ niwĩ. Cũ Melquisedec nĩ'caronojõta pa'i ninu'cũgũsami.

7

Jesú Melquisedec weronojõ pa'ia wiogũ nise ni'i

1 Dũporocjũ Melquisedec wămetigu Salem wămetiri macă wiogũ nicũ niwĩ. Cũ pa'i niyugu, Ő'acũ nipe'tiră bu'ipũ nigũrē masărē sěrĩbosacu niwĩ. Cũ nĩcaterore Abrahă âpěră wioră me'ră a'mewějēcũ niwĩ. Na me'ră a'mewějěgũ ejagu, cũ yară me'ră wapata'adajacu niwĩ. Cũ tojo weedajacă, Melquisedec cũrē põtěrĩgũ ejacu niwĩ. Cũrē põtěrĩgũ, "Ő'acũ mũ'urē aňurõ weeato", nicũ niwĩ.

2 Cũ tojo nĩca be'ro Abrahă cũ a'mequěgũ wapata'a'quere diez mesărĩ dũcawaacũucũ niwĩ. Ni'că mesărē Melquisedere o'ocũ niwĩ. Melquisedec wăme "Wiogũ queoro weegũ" nisĩ'rĩrõ wee'e. Cũ Salem wămetiri macăcjũ nitjĩagũ, "Ejerisăjăse wiogũ" nicũ niwĩ. Salem "Ejerisăjăse" nisĩ'rĩrõ wee'e.

3 Melquisedec pacũsumuarē, cũ ñecũsumuarē ne masĩno'ña marĩ'i. Cũ bajua'quere, cũ wěrĩ'que quē'rărē ne masĩno'ña marĩ'i. Tojo weegu Melquisedec Ő'acũ macũ Jesucristo pa'i ninu'cũacjũ weronojõ nicũ niwĩ.

4 Mũsă Melquisedere wăcũña. Mejõ nigũ mejęta nicũ niwĩ. Marĩ ñecũ Abrahă waromarĩcă cũ wiorărē a'mewějěgũ wapata'a'quere diez mesărĩ cũ seeneocũu'quere cũrē ni'că mesărē o'owapamocũ niwĩ.

5 Moisé duti'que pa'iare o'odutisere a'tiro ojano'wũ: "Leví părămeră nituriară pa'ia niră dia'cũrē cărõ wapaseeato", niwũ. Abrahă cũ o'o'caronojõta masă na cũosere o'odutiwũ. Na, na acawereră waro nimică, tojo nică Abrahă părămeră nimiră, na o'osere ñe'ecără niwă.

6 Melquisedec pũrĩcă Levĩ părămi nituriatimigũ, a'tiro weecu niwĩ. Abrahă Ő'acũ "Aňurõ weeguti" nino'cũre cũ cũosere o'ocă, ñe'ecũ niwĩ. Tere ñe'egũ, Abrahărē "Ő'acũ mũ'urē aňurõ weeato", ni sěrĩbosacu niwĩ.

7 A'te diacjũta ni'i. "Ő'acũ mũ'urē aňurõ weeato" nigũ pe'e apĩ "Tojota weeato" ni, yũ'tigu nemorõ wiogũ niyũ'rũnũ'cămi.

8 A'tiro nică pa'ia marĩ wa'tero niră âpěră o'osere ñe'eră marĩ weronojõ masă nima. Na quē'ră wěrĩsama. Abrahă o'o'quere ñe'e'cũ Melquisedec pe'ema Ő'acũ ye queti ojăca pũrĩpũ catinu'cũgũ weronojõ nigũrē ojano'caro niwũ. Cũ catinu'cũgũ weronojõ ucũno'mi.

9-10 Levĩ Abrahă părămi nicũ niwĩ. Cũ părămeră nituriară quē'ră Abrahă părămeră nicără niwă. Levĩ, tojo nică nipe'tiră cũ părămeră nituriară pa'ia nicără niwă. Na, masă o'osere ñe'ecără niwă. Abrahă Melquisedere a'merĩ bocaejacă, na quē'ră marĩ'cără nimiră, Abrahă me'ră nĩră weronojõ nicără niwă. Tojo weero a'tiro nita basio'o. Levĩ părămeră nituriarăpũ Abrahă Melquisedere o'ocă, na quē'ră cũrē o'obu'ipejatamu'cără weronojõ nicără niwă.

11 Israe curuacjără, pa'ia Levĩ ya curuacjără me'ră Ő'acũ dutisere ñe'ecără niwă. Na Levĩ ya curuacjără Aarõ părămeră nituriară nicără niwă. Na pa'ia âpěră Ő'acũ dutisere siruturărē aňură wa'acă weemasĩticără niwă. Weemasĩcă pũrĩcărē, Ő'acũ

apī pa'i sōrōtibopī. Apīrē sōrōgū, Aarō ya curuacjūrē sōrōticu niwī. Melquisedec weronojō nigū pe'ere sōrōcu niwī.

¹² Apī pa'i sājācā, todūporo cjase dutise quē'rā dūcayusa'a.

¹³ Marī wioḡu Jesucristore Ō'acū ye queti ojāca pūrīpū a'tiro nicu niwī: “Mū'u pa'i Melquisedec ní'caronojō ninu'cūḡūsa'a”, nicu niwī. Jesucristo pa'i niacjū nimigū, Leví ya curuacjū niticu niwī. Cū ya curuacjū ne ni'cū pa'i sājāticu niwī.

¹⁴ Masīno'o, marī wioḡu Jesucristo Judá ya curuacjū nicu niwī. Moisé pa'iare ucūḡū, ne ni'cāti “Judá ya curuacjārā pa'ia nirāsama”, niticu niwī.

¹⁵⁻¹⁶ Apī pa'i Melquisedec weronojō nigū bajuase me'rā a'tiro masīno'o. Jesucristo pa'i sājācā, Leví ya curuacjārā pa'iare sōrōduti'caronojō wa'aticaro niwū. Cū catinu'cūḡū nise me'rā pe'e pa'i sājācu niwī.

¹⁷ Ō'acū Jesucristore a'tiro nicu niwī:

Mū'u pa'i ninu'cūacjū ni'i.

Melquisedec ní'caronojōta nigūsa'a, nicu niwī.

¹⁸ Ō'acū todūporo cū dutise cūmū'tā'quere mejō nise tojacā weecu niwī. Te masārē añurō nisetiā weeticaro niwū.

¹⁹ A'tiro ni'i. Moisé duti'quere yū'tirā, masā añurā wa'aticārā niwā. Ni'cārōacāma marī Jesucristore ējōpeorā, añurā toja'a. Ō'acūrē masīta basio'o. Tojo weerā añurō e'catiyu'u.

²⁰ Ō'acū cū macūrē pa'i sōrōḡū, cū basuta “Diacjū weegūti”, nicu niwī.

²¹ Āpērā pa'ia pe'ere sōrōḡū, tojo niticu niwī. Ō'acū cū macūrē sōrōḡū, cū basu wāmepeo, sōrōcu niwī. Ō'acū cū ye queti ojāca pūrīpūre a'tiro ojano'wū:

“Yū'u basuta diacjū tojo weegūti” ní'que dūcayuno'ña marīrōsa'a.

Mū'u pa'i ninu'cūacjū ni'i.

Melquisedec weronojōta nigūsa'a, nicu niwī.

²² Cū tojo ní'quere a'te me'rā masīno'o. Jesús me'rā Ō'acū “Masārē añurō weegūti” ní'quere diacjūta nigū weepī, nino'o. Cū Moisé me'rā “Masārē añurō weegūti” nimū'tā'que nemorō a'te be'ro cjase pe'e añuyū'rūnū'cā'a.

²³ Pa'ia pājārā waro sājāmujācārā niwā. Na wērīse bu'iri ninu'cūmasīticārā niwā. Na wērīca be'ro āpērā dūcayumujācārā niwā.

²⁴ Jesús pūrīcā catinu'cūcūsami. Cū pa'i nisere āpērārē dūcayuturiasome.

²⁵ Tojo weegū Ō'acūrē masīsī'rīrārē yū'rūwetidojacā weemi. Cūrē ējōpeorārē tojo weemi. Cū catinu'cūḡū marī ye niatjere Ō'acūrē sērībosanu'cūmi.

²⁶ Tojo weegū Jesús pa'ia wioḡu waro nimi. Cūnojōrēta marī ūa'a. Cū ña'ase moogū, añubutiagū, ña'arō weetigū nimi. Marī ña'arō weerā weronojō nitimi. Ō'acū cūrē nipe'tirā bu'ipū cūucū niwī.

²⁷ Cū āpērā pa'ia wiorā weronojō nitimi. Pa'ia wiorā ūmūcorinūcū na ña'arō wee'quere acobojosere sērīrā, wa'icūrārē wējē ūjūamorōsama. Be'ro āpērā yere mejārōta weebosasama. Jesucristo pe'e a'tiro weecu niwī. Cū ni'cātita na wa'icūrārē wējē ūjūamorōpeo'caro weronojō wéegū, cū basu cū wērīse me'rā masā ña'arō wee'quere wērīwapayepe'ocā'cū niwī. Cū nipe'tirā ye niatjere tojo weebosacū niwī.

²⁸ Moisé duti'que me'rā pa'ia wioḡure sōrōrā, a'tiro weeno'caro niwū. Cūrē sōrōrā, cū añurō weenu'cūtīmīcā, besesōrōno'caro niwū. Tojo wéeca be'ro Ō'acū pe'e diacjūta cū basu cū macūrē pa'ia wioḡu waro sōrōcu niwī. Cū macū añugū ninu'cūḡūrē tojo weecu niwī.

8

Jesú apobosari masū nimi nise ni'i

1 Nipe'tise ni'cārōacā yu'u oja'que a'tiro ni'i. Jesucristo marī yagu pa'ia wiogu waro nimi. Cū u'musepu wiogu dujiri cūmurō Õ'acū tutuayurūgu tiro diacjū pe'e ejanujācū niwī.

2 Cū u'musepu Õ'acū Nibutiari Tucūpure pa'ia wiogu weronojō nisami. Ti wi'i Õ'acū wéeca wi'i ni'i. Masā mejēta weecārā niwā.

3 A'ti di'tapuma pa'ia wiorārē wa'icūrārē wējē ũjūamorōpeodutiro sōrōno'caro niwā. Tojo nicā apeyere o'odutirā sōrōno'cārā niwā. Tojo weegu Jesucristo quē'rā Õ'acūrē apeyenojō o'ocā, añutu'sa'a nígū wērīgū, cūrē apeyenojō o'ogu weronojō weecu niwī.

4 Jesucristo a'ti nucūcāpure tojadojagu, ne cārō pa'i nima'atibopī. Āpērā pa'ia Moisé duti'caronojōta Õ'acūrē apeyenojōrē o'orā nitojacārā niwā. Tojo weero basiotibopā.

5 A'ti nucūcāpu pa'ia Õ'acū cjasere da'rarā a'tiro weema. Na Õ'acū wi'i u'musepu nirī wi'i cjasere weronojō weerā weema. Marī masī'i. Ū'muse cja wi'i pe'e ti wi'i waro ni'i. A'ti nucūcā cja wi'i pe'e u'muse cja wi'i queose ni'i. Tojo weegu Õ'acū cū ya wi'i a'ti nucūcā cja wi'ire weedutigū, Moisére a'tiro nicū niwī: “Añurō wācūña. Nipe'tise ya wi'i cjasere mu'urē ũrūgūpu i'ocaronojōta weeya”, nicū niwī.

6 A'tocateroma majā Jesús pa'ia wiogu waro Õ'acū tiropu marīrē sērībosanu'cūgū nimi. Cū weese āpērā pa'ia ye nemorō añuyurūnū'cā'a. A'tiro ni'i. Õ'acū ne waro masā me'rā apogu, “Yu'u duti'quere wéerā, yarā nirāsama”, nicū niwī. Be'rore tja masā me'rā apogu, “Musā wiogu nigūti. Musārē yarā wa'acā weeguti. Musārē acobojoguti. Yu'u me'rā catinu'cūrāsa'a”, nicū niwī. Cū tojo ní'quere masīno'o. Cū nimū'tā'que nemorō be'ro cjasere pe'e añuyurūnū'cā'a. A'te be'ro cjasere Jesúta queoro wa'acā weecu niwī. Tojo weero āpērā pa'ia weese nemorō añuyurūnū'cā'a.

7 A'tiro ni'i. Õ'acū ne waro masā me'rā apo'que queoro wa'aticaro niwū. Queoro wa'acāma, masā me'rā apaturi aponemotibopī.

8 Õ'acū ne warocjārārē “Yu'u duti'quere queoro weetima”, nicū niwī. Narē cū ye queti ojāca pūrīpu a'tiro ojano'wū:

Marī wiogu a'tiro nimi:

“Be'ropu yu'u Israe curuacjārārē, tojo nicā Judá ya curuacjārārē apaturi añurō na me'rā weeapoguti tja.

9 Toduporopu na ñecūsūmua me'rā weeguti ni apo'caronojō nisome.

Narē Egiptopu ní'cārārē yu'u basu miiwijawu.

Narē ‘Añurō weeguti’, nimiwū.

Na pe'e yu'u duti'quere weetiwā.

Tojo weegu narē cō'awā'cāwū”, nicū niwī marī wiogu.

10 “Be'ropu Israe curuacjārā me'rā apaturi ‘Añurō weeguti’ ní'que a'tiro ni'i.

Yu'u duti'quere narē wācūcā weeguti.

Tojo nicā narē yu'u duti'quere ējōpeocā weeguti.

Tojo weegu yu'u na wiogu nigūti.

Na quē'rā yarā nirāsama.

11 Na ne ni'cūrē yu'u Õ'acū nisere bu'esome.

Ne cū me'rācjūrē, cū acaweregure, ‘Õ'acūrē masīña’, nisome.

Nipe'tirā yu'ure masīrāsama.

Wī'marā, tojo nicā bucūrā masīrāsama.

12 Na ña'arō wee'quere acobojoguti.

Ne apaturi tere wācūnemosome”, nicū niwī marī wiogu.

¹³ Õ'acũ ne waropu “Masãrẽ añurõ weeguti”, nicu nimiwĩ. Be'ro, “Apaturi masã me'rã añurõ weeguti”, ni apocu niwĩ tja. Tojo weero cũ nimu'tã'que pe'e pe'tia wa'acaro niwũ. Nipe'tise mejãmejã mano'ña marĩ'i. Te maata pe'tidijase ni'i.

9

Ë'musepu nirĩ wi'i Õ'acũ wi'i cjase, tojo nicã a'ti nucũcãpu nirĩ wi'i cjase ni'i

¹ Ni'cãrõacãma a'tiro nigũti. Õ'acũ ne waro “Masã me'rã añurõ weeguti” nícaterore cãrẽ ñubuerã weewuadutisenojõrẽ cũucu niwĩ. Na ñubueri wi'i a'ti nucũcã cja wi'i nicaro niwũ.

² Ti wi'i wa'icurã caseri me'rã wéeca wi'i nicaro niwũ. Ne sãjãarĩ tucũ Añurĩ Tucũ wãmeticaro niwũ. Topure sĩ'ocju nu'cũcaro niwũ. Tojo nicã na Õ'acũrẽ o'orã pãrẽ peoro nu'cũcaro niwũ.

³ Usebutiri caserojo yu'rurõpu ape tucũ Õ'acũ Nibutiari Tucũ nicaro niwũ.

⁴ Ti tucũpu u'mutise ñjãamorõpeowuaro uru me'rã wee'caro nicaro niwũ. Tojo nicã Õ'acũ “Masã me'rã añurõ weeguti” ni'quere cuori acaro, uru casero me'rã omabi'aca acaro cũña'caro niwũ. Ti acaro po'peapu ni'cãrũ uru me'rã weecaru nicaro niwũ. Tirupu ba'ase maná wãmetise sãñacaro niwũ. Apeye quẽ'rãrẽ tuacju Aarõ yagu ñasãwĩjicju nicaro niwũ. Tojo nicã Õ'acũ duti'quere oja'que pjĩrĩ ãtã pjĩrĩ sãñacaro niwũ.

⁵ Ti acaro bu'ipure Õ'acũrẽ wereco'terã u'musecjãrã queose yee'que nu'cũcaro niwũ. Na topu niyucã, Õ'acũ topu nisere i'ono'caro niwũ. Õ'acũrẽ wereco'terã wuuse docapu pa'ia wiogu Õ'acũrẽ masãrẽ ña'arõ wee'quere acobojodutigu dí wëestepeocu niwĩ. Ni'cãrõacãrẽ nipe'tise ti wi'i cjasere werenemomasĩtisa'a.

⁶ Õ'acũ wi'ire apõca be'ro pa'ia na da'rawuasere wéerã, nimu'tãrĩ tucũpurre sãjãanu'cũcã'cãrã niwã.

⁷ Ape tucũ pe'ere pa'ia wiogu waro dia'cũ ni'cãtita, ni'cã cũ'marẽ sãjãacu niwĩ. Topu sãjãagũ, wa'icurã wẽjẽ'cãrã ye díre miisãjãacu niwĩ. Cũ basu ña'arõ wee'que wapa, tojo nicã masã na ña'arõ wee'que wapare acobojose sãrĩgũ tojo weecu niwĩ.

⁸ Tojo wee'que me'rã a'tocaterore Espiritu Santu a'tiro marĩrẽ i'omi. Toduporõpu pa'ia Õ'acũ wi'ipu weewuasenojõ ni'cãrõacãrẽ weenu'cũcãma, marĩ u'musepurre ne sãjãamasĩtibosa'a.

⁹ A'te nipe'tise toduporo cjase a'tiro nicãrẽ queose ni'i. Titapure Õ'acũrẽ o'ose, na wa'icurãrẽ ñjãamorõpeose masãrẽ bu'iri marĩrã tu'oña'cã weemasĩticaro niwũ.

¹⁰ Te na weeseti'que a'tiro nicaro niwũ. Sĩ'rĩse, ba'ase, tojo nicã na Õ'acũrẽ ñubuese duporo na ña'arõ wee'quere coesetise nicaro niwũ. Te dutise bu'icjase dia'cũ nicaro niwũ. Tojo weese téé Õ'acũ tere ducayúca be'ropu añucaro niwũ.

¹¹ Õ'acũ bese'cu Cristo a'titõjacu niwĩ. Ni'cãrõacãrẽ cũ pe'e pa'ia wiogu waro nimi. Cũ marĩrẽ añusere miiticu niwĩ. Ni'cãrõacãrẽ cũ pa'ia wiogu weewuasenojõrẽ Õ'acũ wi'i u'musepu nirĩ wi'ipu weegu weesami. Ë'musepu nirĩ wi'i, a'ti nucũcã cja wi'i nemorõ, añubutiari wi'i nisa'a. Masã wéeca wi'i nitisa'a.

¹² Õ'acũ bese'cu Cristo u'muse cja wi'i Õ'acũ Nibutiari Tucũ warõpurre sãjãacu niwĩ. Cũ wa'icurã, cabracã, wecu wĩ'marã ye díre miisãjãaticu niwĩ. Tojo weronõjõ o'ogu, cũ ye dí me'rã, cũ wẽrĩse me'rã sãjãacu niwĩ. Te me'rã marĩ nipe'tirãrẽ ni'cãti me'rãta wẽrĩbosacu niwĩ. Marĩrẽ catinu'cũdutigu tojo weecu niwĩ.

¹³ Duporocjãrãpu na wẽrĩ'cãrãrẽ da'raña'ca be'ro Õ'acũ i'orõpurre ña'ase cuorã weronõjõ tojacãrã niwã. Tojo weerã wecu u'mua ye díre, cabra ye díre, tojo nicã wecu wĩ'magõ ñjãano'co ye nitĩ me'rã ña'ase cuorã weronõjõ nirãrẽ wëestepeocãrã

niwã. Narẽ Ô'acũ ï'orõpũre ña'ase moorã tojadutirã tojo weecãrã niwã. Diacjũta ni'i, nírõ. Na, bu'ipũ dia'cũ añurã tojacãrã niwã.

¹⁴ Wecũ ye dí me'rã, cabra ye dí me'rã tojo weeta basiocã pũricãrẽ, Cristo ye dí me'rãma tjã'a. Cristo Espiritu Santu ninu'cũgũ weetamuse me'rã wa'icũrã ãjũamorõpeoronõjõ o'ogu, cũ basu Ô'acũrẽ wiagu, wẽrĩcu niwĩ. Cũ curusapũ wẽrĩgũ, ña'ase moogũ nicũ niwĩ. Cũ ye dí me'rã marĩ bu'iritirã, ña'arõ weeseti tu'oña'quere pecame'epũ wa'abo'cãrãrẽ yũ'rũweticã weecũ niwĩ. Cũ Ô'acũ catinu'cũgũ yere weenu'cũdutigu tojo weecũ niwĩ.

¹⁵ Tojo weegũ Jesucristo a'tiro weegũ nimi. Be'ropũre masãrẽ apaturi Ô'acũ “Yũ'u musã wiogu nigũti. Musã, yarã nirãsa'a” ní'quere apobosagu nimi. Todũporocjãrã pe'e Ô'acũ nimũ'tãse cũ duti'que doca nírã, ña'arõ wee, cũ duti'quere yũ'rũnũ'cãcãrã niwã. Jesucristo wẽrĩse me'rã tere acobojono'cãrã niwã. Tojo nicã Ô'acũ bese'cãrã cũ “O'oguti” ní'que catinu'cũsere ñe'erãsama.

¹⁶ A'tiro weronõjõ ni'i. Ni'cũ cũ wẽrĩse dũporo cũ acaweregure “Yũ'u cuose mu'u ye tojarosa'a”, nisami. Cũ wẽrĩcã ï'arã, wẽrĩ'cu ye ní'quere cãrẽ o'osama.

¹⁷ Cũ wẽrĩse dũporo cũ “O'oguti” ní'quere ñe'emasĩtisami. Cũ wẽrĩca be'ropũ dia'cũ ñe'emasĩsami.

¹⁸ Tojo weero Ô'acũ “Masãrẽ a'tiro weeguti” nimũ'tã'que quẽ'rãrẽ tojota wa'acaro niwã. Wa'icũrãrẽ wẽjẽ, na ye dí wẽestese me'rã dia'cũ Ô'acũ “Tojo weeguti” ní'que wa'anũ'cãcaro niwã.

¹⁹ Moisé a'tiro weecũ niwĩ. Cũ nipe'tise Ô'acũ duti'quere nipe'tirã tu'oropũ bu'ecu niwĩ. Bu'etojanũ'cõ, cũ sõ'arĩ casero oveja poari me'rã wéeca caserore miicũ niwĩ. Tojo nicã yucusiti hisopo wãmetiri sitire pe'ecu niwĩ. Wecũ macũ wẽjẽno'cu ye díre, cabra ye díre aco me'rã morẽcu niwĩ. Be'ro sõ'arĩ caserore ti siti dũpũpũ du'teõ'o, te dípũ yosomiicũ niwĩ. Be'ro Ô'acũ ye duti'que ojãca pũrĩrẽ, tojo nicã masã nipe'tirãrẽ wẽestepeocũ niwĩ.

²⁰ Cũ tojo wéeca be'ro narẽ nicũ niwĩ: “A'te dí me'rã Ô'acũ masãrẽ ‘Tojo weeguti’ ní'quere masĩno'o”, nicũ niwĩ.

²¹ Apeyere, Moisé Ô'acũ wi'ire a'tiro weecũ niwĩ. Nipe'tise ti wi'i po'peapũ Ô'acũrẽ ãjõpeorã na cuosere dí me'rã wẽestepeocũ niwĩ.

²² Titare Ô'acũ dutise a'tiro nicaro niwã. Dí me'rã Ô'acũ wi'ipũ nisere cũ ï'orõpũ añuse tojadutiro wẽestepeono'caro niwã. Wẽestepeoya marĩcã, Ô'acũ masã ña'arõ wee'quere acobojoticũ niwĩ. Dí me'rã dia'cũ Ô'acũ masã ña'arõ weesere acobojono'o.

Jesú cũ wẽrĩse me'rã masã ña'arõ wee'quere yũ'rũose ni'i

²³ Dũporo cjase Ô'acũ wi'ipũ weewũasenojõ u'muse cjase queose nicaro niwã. Tere Ô'acũ ï'orõpũ añuse tojadutirã a'tiro weecãrã niwã. Wa'icũrãrẽ wẽjẽ, na ye dí me'rã wẽestepeocãrã niwã. Dũporocjãrã na wee'que nemorõ u'muse cjase pe'e añuyũ'rũnũ'cã'a. Tojo weero wa'icũrãrẽ ãjũamorõpeo'que nemorõ, añuse warore ua'a. Te Jesucristo wẽrĩse ni'i.

²⁴ A'ti nucũcãpũre Jesucristo masã wéeca wi'i Añurĩ Tucũ wãmetiri tucũpũre sãjãaticũ niwĩ. Ti wi'i u'muse cja wi'i queose nicaro niwã. Cũ u'muse waro pe'ere sãjãacu niwĩ. Ni'cãrõacãrẽ cũ Ô'acũ tiropũ marĩrẽ sẽrĩbosagu weesami.

²⁵ Todũporopũ pa'ia wiogu judío masũ Ô'acũ Nibutiari Tucũpũre ni'cãrẽtiri cũ'marĩnũcũrẽ wa'icũrã ye díre miisãjãamũjãcu niwĩ. Te dí, cũ ye dí niticaro niwã. Cristo pũricãrẽ cũ ye dí waro nicaro niwã. Cũ wẽrĩse me'rã ni'cãtita u'muse Ô'acũ tiropũ sãjãacu niwĩ.

²⁶ Jesucristo pa'ia wiogu weronõjõ wéegu pũrĩcã, a'ti di'ta dũ'pocãticãputa wẽrĩnũ'cã, a'tiro nicã quẽ'rãrẽ wẽrĩnu'cũcã'bosami. Tojo weronõjõ o'ogu, a'tocatero

a'ti ɯmɯco pe'tiwā'cārī curare Cristo a'ti nucūcāpɯre bajuacu niwī. Cū ni'cātita nipe'tirā ye niatjere wērībosacu niwī. Ña'arō wee'quere cō'agū, tojo weecu niwī.

²⁷ Marī quē'rā nipe'tirā ni'cāti me'rāta wērīdijarāsa'a. Wērīca be'ro Ō'acū marīrē besegusami.

²⁸ Cristo ni'cātita cū wērīse me'rā wa'icūrārē wējē űjũamorōpeoro weronojō weecu niwī. Tojo weese me'rā masā nipe'tirā ña'arō wee'quere cō'acu niwī. Be'ro apaturi a'tigusami. Masā na ña'arō wee'quere cō'agū mejēta a'tigusami. Masā cūrē yucuerā pe'ere yu'rɯogu a'tigu weegusami.

10

¹ Moisé dutise Ō'acū masārē be'ropɯ añurō weeatje queose nicaro niwū. Tojo weero Moisé duti'que masārē Ō'acū me'rā añurō nímasīcā weeticaro niwū. Te a'tiro nicaro niwū. Na Ō'acū me'rā añurō nisī'rīrā, ni'cāti cū marīnucū wa'icūrārē wējē űjũamorōpeocārā niwā. Te narē Ō'acū ĩ'orōpɯ añurā waro tojacā weemasīticaro niwū.

² Te masārē añurā tojacā weemasīcāma, na wa'icūrārē űjũamorōpeosere du'ucā'bopā. Na ni'cāti űjũamorōpeose me'rāta na ña'arō wee'quere acobo-jono'cārāpɯ tojatojabopā. Na bu'iri marīrā tɯ'oña'bopā.

³ A'tiro pe'e nicaro niwū. Na wa'icūrārē wējē űjũamorōpeorā, na ña'arō wee'quere cū marīnucū wācūrā, tojo weecārā niwā.

⁴ Wecɯa ɯmɯa ye dí, cabra ye dí ña'arō wee'quere ne cō'amasītisa'a.

⁵ Tojo weegu Jesucristo a'ti nucūcāpɯre a'tigu, Ō'acūrē a'tiro nicɯ niwī: Mɯ'ɯ masā ña'arō wee'quere acobojosī'rīgū, wa'icūrārē wējē űjũamorōpeosere ɯawe'e.

Tojo nicā narē acobojosī'rīgū, apeyenojō o'ocā ɯawe'e.

A'tiro wéegɯ, mɯ'ɯ ni'cā upɯ yu'ɯre o'ocɯ niwū.

Masā ña'arō wee'quere wērībosadutigu tojo weecu niwū.

⁶ Mɯ'ɯ masā na ña'arō weesere cō'asī'rīgū, wa'icūrārē űjũamorōpeosere, tojo nicā apeyenojō o'osere tɯ'sawe'e.

⁷ Tojo tɯ'satise bu'iri yu'ɯ a'tiro niwū:

“Ō'acū, mɯ'ɯ ɯaro weegu a'tigu wee'e.

Mɯ'ɯ ye queti ojāca pūrīpɯ yu'ɯ pi'etiatjere ojano'caronojōta weeguti”, nicɯ niwī Jesucristo.

⁸ Tojo weegu Jesucristo ní'caronojōta a'tiro ni'i. Ō'acū wa'icūrā űjũamorōpeosere, cūrē apeyenojō o'osere tɯ'satisami. Tojo nicā masā ña'arō wee'quere cō'asī'rīrā űjũamorōpeosere ɯatisami. Nipe'tise te tojo weese Moisé duti'caronojō nicaro niwū, nírō. Tojo nimicā, Ō'acū pe'e tojo weesere tɯ'saticɯ niwī.

⁹ Jesucristo Ō'acūrē “Mɯ'ɯ ɯaro weegu a'tigu wee'e”, nicɯ niwī. Tojo nígū, wa'icūrā wējē űjũamorōpeosere cō'acu niwī. Cū wērīse me'rā todɯporopɯ na weeseti'quere dɯcayucɯ niwī.

¹⁰ Jesucristo cū wērīse me'rā Ō'acū ɯaro weecu niwī. Tere wéegɯ, cū wa'icūrā wējē űjũamorōpeosere weronojō weegu weecu niwī. Cū wērīse me'rā Ō'acū marīrē cū yarā tojacā weecu niwī. Ni'cātita cū wērīse me'rā marī nipe'tirārē wērībosacu niwī.

¹¹ Nipe'tirā judío masā pa'ia ɯmɯcorinucū a'tiro weecārā niwā. Nu'cūtjārā, wa'icūrārē wējē űjũamorōpeomājācārā niwā. Na űjũamorōpeonu'cūmicā, masā ña'arō wee'quere ne cō'amasītitaro niwū.

¹² Jesucristo pūrīcā ni'cāti cū wērīse me'rāta masā ña'arō wee'quere cō'ape'ocɯ niwī. Cū tojo wéeca be'ro Ō'acū tiro diacjū pe'e ejanujācɯ niwī.

13 Topu yucuegu weesami. Õ'acũ nipe'tirã cãrẽ ï'atu'ti'cãrãrẽ docaque'acã wéeca be'ropu weedu'ugusami.

14 Ni'cãti cũ wẽrise me'rãta Õ'acũ yarãrẽ añurã tojacã weecu niwĩ. Na añurã ninu'cũrãsama.

15 Te diacjũta niyucã, Espiritu Santu quẽ'rã marĩrẽ “Tojota ni'i”, ni weremi. Cũ a'tiro weremu'tãcu niwĩ:

16 “Be'ropu yu'u na me'rã ‘Apaturi añurõ weeguti’ ní'que a'tiro ni'i”, nicu niwĩ Õ'acũ. “Yu'u duti'quere narẽ wãcũcã weeguti.

Tojo nicã narẽ yu'u duti'quere ãjõpeocã weeguti.”

17 Be'ro a'tiro ninemocu niwĩ:

“Ne apaturi na ña'arõ wee'quere wãcũnemosome”, nicu niwĩ, ni werecu niwĩ Espiritu Santu.

18 Tojo weerã marĩ ña'arõ wee'quere acobojono'ca be'ro niyucã, apaturi marĩ ña'arõ wee'que bu'irire acobojodutirã wa'icãrãrẽ ãjũamorõpeosere ñanemowe'e.

Jesucristo ye dí me'rã Õ'acũ tiro sãjãamasĩ'i nise ni'i
(Mt 27.51; Mr 15.38; Lc 23.45)

19 Toduporo pa'ia wiogu dia'cũ Õ'acũ Nibutiari Tucũpure sãjãamasĩcu niwĩ. Ni'cãrõacãrẽ marĩ quẽ'rã acobojono'cãrãpu nĩrã, uiro marĩrõ cũ sãjãa'caronojõ weemasĩ'i. Õ'acũpure diacjũ uiro marĩrõ sãrĩmasĩ'i. Jesucristo cũ wẽrĩ'que me'rã, cũ ye dí o'maburo'que me'rã tojo weemasĩ'i.

20 Toduporopu usebutiri caserojo Õ'acũ Nibutiari Tucũpure cã'mota'ayosacaro niwã. Ti casero cã'mota'a'caro weronojõ Jesucristo wẽrise duporo masã Õ'acũ Nibutiari Tucũpure sãjãamasĩticãrã niwã. Ni'cãrõacãrẽ cũ wẽrise me'rã marĩ ti tucũpure sãjãa'cãrã weronojõ cũ me'rã catinu'cũmasĩ'i.

21 Jesucristo pa'ia wiogu waro u'musepu Õ'acũ wi'ipu marĩrẽ sãrĩbosagu nimi.

22 Tojo weerã Õ'acũrẽ queoro wãcũse, añurõ ãjõpeose me'rã sãrĩrã. “Tojo ãjõpeoma'acãrã weesa'a” nĩrõ marĩrõ sãrĩrã. A'tiro ni'i. Cũ marĩ ña'arõ bu'iritirã tu'õña'quere bu'iri marĩrã tojacã weecu niwĩ. Marĩ ya upu aco añuse me'rã u'ono'caro weronojõ ni'i. Marĩ ña'arõ wee'quere cõ'ape'ono'cãrãpu ni'i.

23 Õ'acũ “Tojo weeguti” ní'quere weegusami. Tojo weerã marĩ ãjõpeosetisere ãjõpeoronojõta ne ducayuro marĩrõ ãjõpeonu'cũrã. Cũ o'otjere e'catise me'rã yucuerã, tojo weerã.

24 Marĩ basu a'tiro wãcũrõña'a. “Ã'rãrẽ, ãpẽrãrẽ weetamuturiadutigu, ¿de'ro weegusari?” ni wãcũrõña'a. “Narẽ a'merĩ ma'idutigu, añurõ weedutisĩ'rĩgũ tojo ñasã'a”, nĩrõña'a.

25 Õ'acũrẽ ãjõpeorã nerẽwuaropu ãpẽrã nerëtisama. Na weesere sirututicã'rõña'a. Narẽ siruturonojõ o'orã, marĩ nerẽrã, a'merĩ wãcũtutuacã weerõña'a. Cã'rõ du'sa'a marĩ wiogu a'tiatje. Tojo weerã tojo weerõña'a.

26 A'tiro ni'i. Diacjũ cjasere masĩmirã, marĩ ña'arõ weesĩ'rĩrõ bajuro ña'arõ weenu'cũrã, acobojose bocasome. Jesucristo wẽrise me'rã dia'cũ acobojono'o. Marĩ ña'arõ weenu'cũrã, cãrẽ ñatirã weronojõ ni'i. Tojo weerã ne acobojono'some.

27 Marĩ ña'arõ weenu'cũcã, marĩrẽ a'tiro wa'arosa'a. Õ'acũ marĩrẽ besegusami. Cũ beséca be'ro pecame'epu ãpẽrã cãrẽ ï'atu'ti'cãrã me'rã cõ'agũsami. Marĩrẽ “Bu'iri da'reguti” cũ ní'que tuunũrãse dia'cũ toja'a.

28 Toduporopure no'o Moisé duti'quere yu'runu'cãgũrẽ puarã o i'tiarã weresãca be'ro cãrẽ ne pajaña'ticãrã niwã. Cãrẽ wẽjẽcõ'acãrã niwã.

29 Añurõ wãcũña. Õ'acũ duti'que cũ Moisére cũu'quere yu'runu'cãgũ, bu'iri da'reno'cu niwĩ. Ni'cãrõacãma Õ'acũ macũ cãrẽ wẽrĩbosa'quere ãjõpeodu'ugure

tjāsami. Ējōpeotigunojō Ō'acū macū cūrē wērībosa'quere “Wapamarī'i”, ni wācūsami. Espīritu Santu cūrē ma'isere yabisami. A'tiro ni'i. Jesucristo wērīse me'rā Ō'acū masārē cū “Weeguti” nī'quere queoro wa'acā weecu niwī. Cū wērīse me'rā, cū ye dí me'rā marī ña'arō wee'quere cō'acu niwī. Tojo weegu Ō'acū cū macūrē uatigure uputu bu'iri da'regusami.

³⁰ Ō'acū marī wioгу ucū'quere masī'i. A'tiro nicu niwī: “Yu'u bu'iri da'reacju ni'i. Na wee'que wapare yu'u wapayegusa'a.” Apeye quē'rārē nicu niwī: “Marī wioгу cū yarārē na ña'arō weese wapare bu'iri da'regusami.”

³¹ Ō'acū catinu'cūgū nimi. Cū bu'iri da'rese pūrō wiose ni'i.

³² Musā ne waro ējōpeoca be'ro wee'quere wācūña. Titare musā Jesucristore ējōpeose ye bu'iri pūrō pi'eticārā niwū. Masārē tojo wa'a'quere wācūtutuacārā niwū.

³³ Ni'cārērā masā ī'orōpu yabi bujicā'no'cārā niwū. Cāmida'reno'cārā niwū. Apeterore āpērā na pi'etisere tū'oña'tamucārā niwū.

³⁴ Musā bu'iri da'reri wi'ipū nirārē pajaña'cārā niwū. Āpērā musā yere ē'macā, e'catise me'rā nū'cācārā niwū. Musā u'musepu cuoatje pe'ere “A'ti nucūcā cjase nemorō, añuyū'rūnū'cāse ni'i”, nicārā niwū. Te pe'titiatje ni'i nīrā, wācūtutuacārā niwū.

³⁵ Tojo weerā ne ējōpeodu'uticā'ña. Ējōpeonu'cūrā, añuse warore ñe'erāsa'a.

³⁶ Musārē wācūtutuarā nirōua'a. Tojo wéerā, Ō'acū uaro wéeca be'ro cū “O'oguti” nī'quere musā ñe'erāsa'a.

³⁷ Ō'acū ye queti ojáca pūrīpu a'tiro ni ojano'caro niwū: “Maata waro a'tiguti” nī'cu a'tigusami.

Ne yoogosome.

³⁸ Yu'u “Añurō weerā nima” nino'rā pūrīcā ējōpeonu'cūrā, yu'u me'rā ninu'cūrāsama.

Āpērā uirā, ējōpeodu'urā pūrīcārē ne tū'sasome, ni ojano'wū.

³⁹ Marī pe'e ui ējōpeodu'urānojō niwe'e. Tojo weerā marī pecame'epu wa'asome. Marī cūrē ējōpeorā, yu'ruono'rāsa'a.

11

Ō'acūrē ējōpeose cjase ni'i

¹ Marī ējōpeorā, a'tiro nīmasī'i: “Ō'acū marīrē nī'quere diacjūta weegusami”, ni'i. Tere ī'atimirā, ī'arā weronojō “Diacjūta ni'i”, ni'i.

² Duporopu marī ñecūsūmua Ō'acūrē ējōpeocārā niwā. Na a'tiro ni wācūcārā niwā: “Ō'acū nī'caronojōta marīrē weetamugūsami”, nicārā niwā. Tojo weegu Ō'acū narē “Añurā nima”, nicu niwī.

³ Marī Ō'acūrē ējōpeorā, a'tiro masī'i. Cū a'ti turi nipe'tisere bajurēgū, cū dutiro me'rā bajurēcu niwī. Tojo weero a'ti turi cjase marī ni'cārōacā ī'ase ne waropu marī'quere wee'que ni'i, nino'o.

⁴ Duporocjūpu Abel Ō'acūrē ējōpeogu, Ō'acūrē oveja wī'magūrē wējē ūjūamorōpeocu niwī. Cū, cū ma'mi Caī o'o'que nemorō añurō o'ocu niwī. Ō'acū Abel ējōpeosere ī'agū, cū o'osere ñe'ecu niwī. Cūrē “Añugū nimi”, nicu niwī. Tojo weero Abel duporopu wērīca be'ro nimicā, a'tiro ni'i. Cū Ō'acūrē ējōpeo'que a'tiro nicārē marīrē bu'ese ni'i. Marī quē'rā cū ējōpeo'caronojōta Ō'acūrē ējōpeoroua'a.

⁵ Enoc wāmetigu quē'rā Ō'acūrē ējōpeogu nicu niwī. Cū wērītimicā, Ō'acū cūrē cū tiropu miacu niwī. Āpērā cūrē a'macārā nimiwā. Ne bocaticārā niwā. Ō'acū ye

queti ojáca pūrīpū a'tiro ojano'caro niwā: “Ō'acū Enorē e'catise me'rā ī'acu niwī. Tojo weegu cūrē miacu niwī”, niwā.

⁶ Marī Ō'acūrē ējōpeotirā, cūrē e'caticā weemasītisa'a. A'tiro ni'i. Ō'acūrē ējōpeosī'rīgū, “Diacjūta cū nisami”, nirōua'a. Tojo nicā “Cūrē yu'u ējōpeocā, añurō weegusami”, nirōua'a.

⁷ Noé wāmetigu quē'rā Ō'acūrē ējōpeogu, a'tiro weecu niwī. A'ti turire bu'iri da'reatjere Ō'acū cūrē werecu niwī. Noé “Tojo wa'arosa'a” ni masītimigū, Ō'acūrē ējōpeocu niwī. Tojo weegu Ō'acūrē yu'tigu, cū acawererā me'rā dia mirīcā yu'rūsī'rīgū, yucusu pajipujore da'recu niwī. Tojo ējōpeogu, a'ti nucūcācjārā Ō'acū ucūsere ējōpeotirārē a'tiro ī'ocu niwī. Na pecame'epu wa'atjere ī'ocu niwī. Cūrē Ō'acū “Añugū nimi”, nicu niwī. Cū ējōpeoyucā, tojo nicu niwī.

⁸ Abrahā quē'rā Ō'acūrē ējōpeogu, a'tiro weecu niwī. Ō'acū cūrē ape di'tapu wa'aduticā, yu'ticu niwī. Ō'acū cūrē o'omatjoru wa'acu niwī. Cū ya macārē wijawā'cāgū, “Ti di'tapu wa'agusa'a” nirō marīrō wa'acu niwī.

⁹ Abrahā Ō'acū cūrē “Ti di'tare mu'urē o'oguti” ní'quere ējōpeocu niwī. Ti di'tapure etacu niwī. Eta, cū āpērā ya di'tapure nígū, mejēcā pejaro tu'oña'cu niwī. Wa'icārā caseri me'rā wéeca wī'ipu cājīcu niwī. Cū macū Isaa, tojo nicā cū pārāmi Jacob mejārōta nisirutuburocārā niwā. Ō'acū na quē'rārē “Musārē a'ti di'tare o'oguti”, nicu niwī.

¹⁰ Abrahā Ō'acū ya macā pe'titiatji macā u'muse pe'ere nisī'rīgū, tojo weecusiacu niwī. Ti macā Ō'acū wéeca macā ni'i.

¹¹ Apego quē'rā Ō'acūrē ējōpeogo, Abrahā numo Sara a'tiro weeno'co niwō. Co bucuo waro pō'rā bocata basiotimicā, Ō'acū core pō'rāticā weecu niwī. Co ni'cū pō'rātico niwō. Co a'tiro wācūco niwō: “Ō'acū yu'ure 'Wī'magū wuagosa'a' ní'quere queoro weegusami”, nico niwō. Tojo weegu Ō'acū queoro weecu niwī.

¹² Abrahā bucu waro nimigū, macūticu niwī. Macūti, be'ro pājārā waro pārāmerā nituriarā cuocu niwī. Na ñocōa, nucūpori weronojō pājārā waro ba'paqueota basiotirā nicārā niwā.

¹³ Ā'rā yu'u ucūrā Ō'acūrē ējōpeonu'cūcārā niwā. Cū “O'oguti” nīca di'tare ñe'etimirā, ējōpeocārā niwā. Ñe'etimirā, wērīa wa'acārā niwā. Na ējōpeose cuorā, cū o'omatjere ñe'e'cārā weronojō nicārā niwā. “Cū ní'caronojōta weegusami” ni wācūrā, e'caticārā niwā. Na tojo wee'que me'rā “U'musepu wa'arāsa'a, a'ti nucūcāpūre sijari masā weronojō ni'i”, nicārā niwā.

¹⁴ Masīno'o, tojo nīrā, ape di'ta na niatji di'ta warore a'marā weecārā niwā.

¹⁵ Na ne waro wijawā'cā'caropure wācūrā pūrīcā, dajabopā.

¹⁶ A'tiro pe'e weecārā niwā. Ti di'ta nemorō añurī di'ta waro u'muse pe'ere nisī'rīcārā niwā. Tojo weegu Ō'acū na “U'sā wīogu nimi” nicā, bopoyasātīcu niwī. Tojo bopoyasātīgu, na ya macā na niatjo u'musere apoyutojacu niwī.

¹⁷ Abrahā Ō'acūrē ējōpeogu, a'tiro weecu niwī. Ō'acū ¿diacjūta yu'ure ējōpeomiti? nígū, cū macū Isaare wa'icure wējē ūjūamorōpeowuaronojō weedutīcu niwī. Abrahā cū macū ni'cū nigūrē “Wējē ūjūamorōpeowe'e”, nitīcu niwī.

¹⁸ Toduporopure Ō'acū Abrahārē a'tiro nicu niwī: “Isaa mu'u macū me'rā pājārā pārāmerā nituriarā cuogusa'a”, nicu niwī.

¹⁹ Abrahā a'tiro wācūcu niwī: “Ō'acū nipe'tirā wērī'cārāpūreta masōmasīmi.” Cū macūrē “Wējēgūti” weeri cura Ō'acū cūrē “Wējētīcā'ña”, nicu niwī. Tojo weerā a'tiro nīmasī'i: “Abrahā cū macūrē wērī'cupu masā'cure weronojō cuocu niwī”, nīmasī'i.

²⁰ Isaa Ō'acūrē ējōpeogu, cū pō'rā Jacore, Esaūre be'ropu añurō wa'atjere wereyucu niwī.

21 Jacob Õ'acürē ějõpeogũ, cũ wěrĩse đuporoacã cũ pãrãmerã José põ'rãnucürē “Añurõ wa'arosa'a”, nicũ niwĩ. Tojo ucũgũ, cũ tuacjũpũ ñatuunu'cũgũta, Õ'acürē ñubuecũ niwĩ.

22 José Õ'acürē ějõpeogũ nicũ niwĩ. Cũ wěrĩgũ, a'tiro wereyucũ niwĩ: “Israe curuacjãrã Egipto ní'cãrã be'ropũ wijarãsama. Na wa'arã, yé õ'arĩrē miato”, nicũ niwĩ.

23 Moisé pacũsumũa Õ'acürē ějõpeocãrã niwã. Na macũ bajuãca be'ro “Añugũ waro nimi”, nicãrã niwã. Na i'tia mujĩpũ ñuocũocãrã niwã. Cũ bajuase đuporo Egiptocjãrã wiogũ wĩ'marã umũarē Israe curuacjãrãrē wějēđuticũ niwĩ. Moisé pacũsumũa pe'e wiogũ dutisere uititjãrã, na macürē ñuocãrã niwã.

24 Be'ro Egiptocjãrã wiogũ macõ cürē masõco niwõ. Moisé bũcũ ějãgũ, Õ'acürē ějõpeocũ niwĩ. Tojo weegũ cũ “Egiptocjãrã wiogũ pãrãmi nimi” nisere tũ'osĩ'rĩticũ niwĩ.

25 A'tiro pe'e weesĩ'rĩcũ niwĩ. Õ'acũ yarã Israe curuacjãrã me'rã pe'e pi'etitamusĩ'rĩcũ niwĩ. Õ'acürē ějõpeotigũ weronojõ Egiptocjãrã wiogũ ya wi'ipũ tojasĩ'rĩticũ niwĩ. Na ña'arõ weesere bu'ipejatamusĩ'rĩticũ niwĩ.

26 Na cürē yabicã, cũ Cristo Õ'acũ bese'cũ pi'etiatje weronojõ pi'eticũ niwĩ. Tojo pi'etigũ, “Nipe'tise Egiptopũ nisere cũoro nemorõ añu ni'i”, nicũ niwĩ. Õ'acũ cürē be'ropũ o'oatjere wãcũgũ, tojo nicũ niwĩ.

27 ějõpeose cũogũ, Moisé Egiptopũ ní'cũ wijacũ niwĩ. Cũ Egiptocjũ wiogũ uasere uiro marĩrõ wijacũ niwĩ. Moisé Õ'acũ bajutigure ĩ'agũ weronojõ cũ “Weeguti” nisere đũcayuro marĩrõ weenu'cũcũ niwĩ.

28 ějõpeose cũogũ, Moisé Egiptopũ wijawã'cãgũ, Pascua wãmetiri bosenuũmũrē weewã'cõcũ niwĩ. A'tiro ni'i. Õ'acũ cürē wereco'tegũ u'mũsecjũrē nipe'tirã Egiptocjãrã umũa masã ma'misũmũarē wějēđuticũ niwĩ. Tojo weegũ Moisé a'tiro weecũ niwĩ. Õ'acũ duti'caronojõta Israe curuacjãrãrē weeduticũ niwĩ. Na põ'rã masã ma'misũmũarē wějēđicã'to nígũ oveja wĩ'marãrē wějēđuti, na ye dí me'rã sope sumuto wã'ñase pjĩrĩrē wa'ređuticũ niwĩ. Tojo weegũ Õ'acürē wereco'tegũ díre ĩ'agũ, wějēđicũ niwĩ.

29 Õ'acürē ějõpeotjãrã, Israe curuacjãrã dia pajiri maa, sõ'arĩ maajore pẽ'acãrã niwã. Ti maarē pẽ'arã, di'ta aco marĩrõ pẽ'acãrã niwã. Egiptocjãrã na be'ro pẽ'asĩ'rĩmirã, mirĩpe'tia wa'acãrã niwã.

30 Apeye quẽ'rãrē Israe curuacjãrã Jericó wãmetiri macã sumutore siete ñumũrĩ sutuasijacãrã niwã. Na Õ'acürē ějõpeocã ti macã sumuto cja sã'rĩrõ ũtã me'rã wéeca sã'rĩrõjo burũđiacaro niwũ.

31 Tojo nicã ti macãcjõ Rahab wãmetigo umũa me'rã a'metãrãwapata'ari masõ ějõpeose cũogo nico niwõ. Co Israe curuacjãrã ĩ'adu'tiri masãrē añurõ co'teco niwõ. Tojo weego ãpẽrã ti macãcjãrã Õ'acürē yũ'rũnu'cã'cãrã me'rã wěrĩtico niwõ.

32 ¿Ñe'erē ninemogũsari yũ'u? Nipe'tirã ye quetire wereta basiowe'e. Gedeõ wee'quere, Barac wee'quere, Sansón wee'quere, Jefte wee'quere, Davi wee'quere, Samue wee'quere, tojo nicã ãpẽrã Õ'acũ ye queti weremũ'tãrĩ masã wee'quere werepe'otisa'a.

33 Na Õ'acürē ějõpeorã ãpẽrã ye di'tacjãrã me'rã a'mequẽrã, wijawapata'acãrã niwã. Wiorã nirãnojõ masãrē queoro duticãrã niwã. Tojo weegũ Õ'acũ cũ “Añurõ weeguti” ní'quere narē añurõ weecũ niwĩ. Yaiwa nirõpũ bi'adũpomicã, narē ba'aticãrã niwã.

34 Masãrē bu'iri da'rerã, asipo ũjũawũaropũ sõrõcã quẽ'rãrē, ne ũjũđicãrã niwã. ãpẽrã narē di'pjĩ me'rã wějēsĩ'rĩcã, yũ'rũweticã'cãrã niwã. Tutuatimi'cãrã,

tutuarã wa'acãrã niwã. Ape di'tacjãrã me'rã a'mequẽrã narẽ wapata'arã, nemorõ tutuayũ'ruarã wa'acãrã niwã. Narẽ ï'atu'tirãrẽ docaque'acã weecãrã niwã.

³⁵ Ni'cãrẽrã numia na acawererãrẽ wẽrĩca be'ro masõno'cãrãpũre wiano'cãrã niwã tja.

Ãpẽrã pe'e Õ'acũrẽ ãjõpeose cuomirã, uputu pi'eticãrã niwã. Na pi'etise me'rã wẽjẽno'cãrã niwã. Na ãjõpeodu'ucã, bu'iri da'reri wi'ipũ nirãrẽ du'uwĩrõbopã. Na pe'e u'musepũ catinu'cũsere cuosĩ'rĩrã, ãjõpeodu'uticãrã niwã.

³⁶ Ãpẽrã quẽ'rã Õ'acũrẽ ãjõpeorã yabi bujicã'no'cãrã niwã. Na wecũ casero me'rã wee'que dari me'rã tãrãno'cãrã niwã. Ãpẽrã cõme dari me'rãpũta du'teno'cãrã niwã. Ãpẽrã bu'iri da'reri wi'ipũ dupono'cãrã niwã.

³⁷ Ãpẽrã ãtãperi me'rã doquewẽjẽno'cãrã niwã. Ãpẽrã na upũ deco me'rã yejesureno'cãrã niwã. Ãpẽrã di'pjĩ me'rã dutewẽjẽno'cãrã niwã. Ãpẽrã su'ti marĩrã oveja caseri, cabra caseri me'rã dia'cũ cã'mota'acãrã, uicusiacãrã niwã. Na pajasecuorã, ña'arõ weeno'cãrã, cãmida'reno'cãrã nicãrã niwã.

³⁸ Na masã marĩrõpũ, ãrũpagupũ, ãtã tutiripũ, di'ta se'te'que tu'ruripũ nise coperipũ sijabaque'aticãrã niwã. Tere tojo weeno'rã añurã nicãrã niwã. Ãpẽrã pe'e ña'ayũ'ruacãrã niwã. Ne cã'rõ Õ'acũrẽ ãjõpeorã me'rã nita basioticarõ niwã narẽ.

³⁹ Õ'acũ nipe'tirã cũrẽ ãjõpeorãrẽ “Añurã nima”, ni ï'acũ niwĩ. ãjõpeorã nimirã, nipe'tise cũ narẽ “Añurõ weeguti” ní'que pe'ere ï'aticãrã niwã.

⁴⁰ Titare Õ'acũ narẽ “Añurõ weeguti” ní'quere weeticũ niwĩ. A'tiro pe'e wãcũcu niwĩ: “Be'rocjãrã yũ'ure ãjõpeorã me'rã ã'rã yarãrẽ añurã wa'acã weeguti”, nicũ niwĩ. Cũ wãcũ'caronojõta weemi. Tojo weero cũ todũporo wee'que nemorõ cũ ni'cãrõacã Jesucristo masãrẽ yũ'ruose pe'e añuyũ'rũnũ'cã'a.

12

Jesure ï'asirutu weedutise ni'i

¹ Sõ'onícãrã yũ'u ucũ'cãrã pãjãrã Õ'acũrẽ ãjõpeorã pi'etisere nũ'cãcãrã niwã. Tojo nũ'cãrã, na cũrẽ ãjõpeosere ï'ocãrã niwã. Na wee'que marĩrẽ queose ni'i. Tojo weerã narẽ wãcũrã, Õ'acũ marĩrẽ cũu'quere wãcũtutuase me'rã weeroũa'a. Ni'cũ omari masũ nũcũse cũrẽ caribosenojõrẽ miatisami. Marĩ quẽ'rã cũ weronojõ weeroũa'a. Marĩ nipe'tise añurõ weesĩ'rĩcã, dojorẽsere, marĩ ña'arõ weewũasere du'ucã'rõũa'a.

² Jesure wãcũnũrũrõũa'a. Cũta marĩrẽ ne waro ãjõpeocã weewĩ. Cũ marĩrẽ nemorõ ãjõpeowã'cãcã weemi. Cũ curusa bopoyoropũ pi'eticũ niwĩ. Cũ tojo bopoyoro wẽrĩsere bopoyoro marĩrõ wẽrĩcũ niwĩ. Cũ pi'etĩca be'ro uputu e'catiatjere wãcũgũ, tojo weecũ niwĩ. Masãmũjãaca be'ro cũ Õ'acũ dujiri cũmurõ diacjũ pe'e ejanujãcũ niwĩ.

³ Mũsã Jesú wee'quere wãcũña. Ña'arã cũrẽ pũrõ pi'eticã weecãrã niwã. Tojo weerã mũsã quẽ'rã pi'etirã, caributitirãta cũrẽ ãjõpeonu'cũcã'ña.

⁴ Mũsã ña'arõ weesere cã'mota'arã, ne ni'cũ wẽrĩña'timi yujupũ.

⁵ ¿Õ'acũ mũsãrẽ cũ põ'rãrẽ weronojõ werecasa'quere wãcũweti? Cũ ye queti ojãca pũrĩpũ a'tiro ni'i:

“Yũ'u põ'rã, mũsãrẽ añurõ weedutigũ bu'iri da're'e.

Yũ'u tojo weesere tojo ï'acõ'aticã'ña.

Yũ'u mũsãrẽ tu'ticã, wãcũtutuaya.

⁶ Yũ'u mũsã wiogu yũ'u mairãrẽ mũsã ña'arõ weecã, tu'ti'i.

Nipe'tirã yũ'u põ'rãrẽ añurõ weedutigũ bu'iri da're'e”, nicũ niwĩ Õ'acũ, ni ojano'wũ.

⁷ Pi'etirã, Õ'acũ yere du'uticã'ña. Õ'acũ mũsãrẽ cũ põ'rãrẽ bu'iri da'regu weemi. Ne ni'cũ pacũ cũ macũ ña'arõ weesere bu'iri da'reticã weetisami.

⁸ Õ'acũ nipe'tirã cũ põ'rã ña'arõ weesere bu'iri da'remi. Tojo weeticã, musã cũ põ'rã waro nitibosa'a. Pacu marĩrã, tojo boca'cãrã weronojõ nibosa'a.

⁹ Apeye quẽ'rãrẽ marĩ wĩ'marã nicã, marĩ pacusumua marĩ ña'arõ weesere bu'iri da'recũwã. Na tojo weesere marĩ yu'ti ãjõpeowu. Tojo weerã marĩ pacu u'musepu nigũ pe'ema tjãrõua'a. Tojo yu'ti ãjõpeorã, catinu'cũrãsa'a.

¹⁰ Marĩ pacusumua a'ti nucũcãpu nirã marĩ ña'arõ weesere bu'iri da'rewã. Na bu'iri da're'que marĩrẽ yoaticã niwũ. Na bu'iri da'resĩ'rĩrõnojo marĩrẽ bu'iri da'rewã. Õ'acũ pe'e marĩrẽ añurõ waro wa'adutigũ bu'iri da'remi. Marĩrẽ cũ weronojõ ña'ase moorã wa'adutigũ tojo weemi.

¹¹ Diacjũta ni'i. Õ'acũ marĩrẽ bu'iri da'recã, ne tu'sawe'e. Marĩrẽ pũrĩ'i. Tojo nimicã, marĩ cũ bu'iri da'rese me'rã añurõ wee'e. Be'ropure marĩ ejeripõ'rãrĩpu ejerisãjãse bocarãsa'a. Añurõ cũ uaronojõ queoro weeme'rĩcã'rãsa'a.

Õ'acũ ucũsere tojo ï'acõ'aticã'ña nise ni'i

¹² Musã pi'etirã, wãcũtutuaya.

¹³ Õ'acũ uaro, diacjũ nisere weeya. Tojo weecã, ãpẽrã tutuatirã musãrẽ ï'acũurã queoro weerãsama. Tutuanemorãsama. A'tiro wa'ase weronojõ ni'i. Tutuatiri du'pocã tutuari du'pocã wa'arosa'a. Ca'bidijanemosome.

¹⁴ Nipe'tirã me'rã cumuca marĩrõ nisetiya. Ne ña'arõ weese marĩrõ niña. Ña'arõ weérã, marĩ wiojure ne ï'ata basiowe'e.

¹⁵ Musã tu'omasĩña. Apetero musã ña'arõ weese bu'iri Õ'acũ weetamusere uatirã weronojõ wa'abosa'a. Ne ni'cũ Õ'acũ añurõ weesere uatigunojõ marĩato. Tojo nicã musã wãcũsepu ãpẽrãrẽ uose, a'pepũrĩse, nipe'tise ãpẽrãrẽ ña'arõ weese wã'cãcã weeticã'ña. Siape me'rã tojo weesere cã'mota'atirã, pãjãrãrẽ dojorẽbosa'a.

¹⁶ Ne ni'cũ cũ numo nitigo me'rã ña'arõ weeticã'to. Tojo nicã Õ'acũ yere mejõ nisere weronojõ wãcũticã'to. Esaú duporocjãpumarĩcã mejõ nisere weronojõ wãcũcu niwĩ. Cũ masã ma'mi nisere ujaboagu, cũ añuse ñe'ebo'quere ba'ase me'rã cũ acabijire ducayucu niwĩ. Tojo weegu cũ ñe'ebo'quere bajuriocu niwĩ.

¹⁷ Musã masĩsa'a. Esaú cũ pacu "Mu'urẽ añurõ wa'ato" nicã tu'osĩ'rĩcu nimiwĩ. Cũ pacu pe'e "Basiowe'e, mu'u acabijire o'otojapu", nicu niwĩ. Cũ tojo nicã tu'ogu, pũrõ uticu niwĩ. Tojo utimicã, cũ pacu cũ acabijire o'o'que ne ducayuta basioticarõ niwũ.

¹⁸ Musã Õ'acũrẽ ãjõpeorã duporocjãrã Israe curuacjãrã weronojõ weewe'e. Na sõ'onĩcu ãrũgũ ï'ata basiocju, ñe'eña'ta basiocju pu'to wa'acãrã niwã. Tigũ uputu ãjũcarõ niwũ. Topure pũrõ na'itĩ'acaro niwũ. Bupo paa, wĩ'rõ uputu wa'acaro niwũ.

¹⁹ Musã titacjãrã weronojõ coroneta puticã bususere tu'owe'e. Õ'acũ ucũse bajuyoropu quẽ'rãrẽ tu'owe'e. Na pũrĩcã cũ ucũcã tu'orã, uise me'rã "Tocã'rõta ucũato majã", nicãrã niwã.

²⁰ Na Õ'acũ duti'quere uiyu'ruarã, tojo nicãrã niwã. Cũ duti'que a'tiro nicaro niwũ: "No'o a'tigu ãrũgũpũre u'tacũugũnojõrẽ ãtãperi me'rã doquewẽjẽña. Tojo weetirã, ñosẽrĩ pjĩ me'rã wẽjẽña. No'o wa'icũrã quẽ'rãrẽ mejãrõta weeya", nicu niwĩ Õ'acũ.

²¹ Tojo wa'a'que wioyu'rũacaro niwũ. Moisé basuta a'tiro nicu niwĩ: "Yu'u uiyu'rũagu narãsa'a", nicu niwĩ.

²² Musã pũrĩcã duporocjãrã weronojõ niwe'e. Musã Jesucristore ãjõpeoyucã, Õ'acũ musãrẽ cũ tiropu wa'ata basiocã weecu niwĩ. Cũrẽ sãrĩmasĩcã weecu niwĩ. Topu Õ'acũ catinu'cũgũ ya macã, u'musepu nirĩ macã ni'i. Ti macã Jerusalẽ wãmetiri macã ni'i. Opa bu'a Sión wãmetiri bu'apu ni'i. Ti macãpu Õ'acũrẽ wereco'terã pãjãrã waro nisama.

²³ Na nerẽ, cũrẽ e'catipeosama. Õ'acũ põ'rã cũrẽ ãjõpeomu'tã'cãrã quẽ'rã na wãmerẽ u'musepu ojaõ'ono'cãrã nima. Toputa Õ'acũ nipe'tirãrẽ besegu nimi. Tojo

nicã toduporopu ejeripõ'rã añurã weeno'cãrã topu nima. Marĩ quẽ'rã Õ'acũrẽ ãjõpeose me'rã na tiropu wa'arãsa'a.

²⁴ Marĩ Jesure ãjõpeo'o. Cũ Õ'acũ masãrẽ “Na wiogu nigũti, na quẽ'rã yarã nirãsama” ní'quere apogu nimi. Topu cũ ye dí o'maburose me'rã marĩ acobojono'cãrã wa'a'a. A'tiro ni'i. Abel cũ dí o'maburocã, cãrẽ wẽjẽ'cure bu'iri da'reno'caro niwũ. Tojo weero Jesucristo ye dí, duporocjũ Abel ye dí nemorõ wapati'i.

²⁵ Tojo weerã añurõ tu'omasĩña. Õ'acũrẽ musãrẽ weregure teeticã'ña. Toduporocjãrãrẽ Õ'acũ bajuyoropu werecu niwĩ. Na cãrẽ teecãrã niwã. Na tojo weecã, narẽ bu'iri da'recu niwĩ. Marĩ pũricãrẽ teecã, tjãgũsami. Õ'acũ u'musepu nigũ marĩrẽ weremi. Cũrẽ teerã, ne yu'rũwetisome.

²⁶ Titapure Õ'acũ cũ uputu ucũcã, di'ta narãsãcaro niwũ. A'tocaterore a'tiro nimi: “Ni'cãti di'ta narãsãcã weenemogũti. Di'ta dia'cãrẽ narãsãcã weesome. U'muarõpu nise quẽ'rãrẽ narãsãcã weeguti”, nimi Õ'acũ.

²⁷ Cũ ni'cãti di'ta narãsãcã weenemogũti ní'gũ, a'tiro nigũ weemi. Nipe'tise cũ wee'que bajuse mió'ota basiosere cõ'agũsami. Mió'ota basiotise u'muse cjase dia'cũ tojarosa'a.

²⁸ Õ'acũ cũ wiogu nirõpu tojarosa'a. Topu marĩ nirãsa'a. A'te ne mió'ota basiowe'e. Tojo weerã Õ'acũrẽ a'tere e'catise o'orã. Cũrẽ e'catise o'orã, cũ tu'saronojõ añurõ weerã wee'e. Cũrẽ ãjõpeorã wiopesase me'rã weerã wee'e.

²⁹ Marĩ wiogu Õ'acũ nipe'tise ña'asere ãjũacõ'arĩ me'e weronojõ nimi.

13

Õ'acũ cũ tu'sasere weeya nise ni'i

¹ Musã Jesucristore ãjõpeorã ni'cũ põ'rã weronojõ ni'i. A'merĩ ma'idu'uticã'ña.

² Musã ya wi'ipu etarãrẽ, sijari masãrẽ añurõ weeya. Tere acobojoticã'ña. Æpẽrã tojo weerã u'musecjãrã Õ'acũrẽ wereco'terã ejarãrẽ ñe'ecãrã niwã. “Õ'acũrẽ wereco'terã nima”, ni masĩticãrã niwã.

³ Bu'iri da'reri wi'ipu nirãrẽ wãcũña. Na me'rã nĩrã weronojõ tu'oña'ña. Ña'arõ yu'ru, cãmida'reno'cãrã quẽ'rãrẽ wãcũña. Musã quẽ'rã na weronojõ uputi'i. Tojo weerã pi'etitamumasĩ'i.

⁴ Nipe'tirã nũmotirã, marãputirã a'merĩ wiopesase me'rã ã'aña. Musã nũmosãnumia me'rã añurõ nisetiya. Numia na marãpusumua me'rã mejãrõta nisetiatio. Nũmo marĩrã, marãpu marĩrã no'o uaro a'metãrãbajaque'atirãrẽ Õ'acũ bu'iri da'regusami. Tojo nicã nũmotirã, marãputirã nimirã, ãpẽrãrẽ a'metãrãbajaque'atirãrẽ bu'iri da'regusami.

⁵ Niyerure uaripejayu'rũu'cãticã'ña. Musã cuose me'rã e'catiya. Õ'acũ a'tiro nicu niwĩ: “Ne mu'urẽ ni'cũta du'ucũusome. Ne cõ'awã'cãsome.”

⁶ Tojo weerã diacjũta ãjõpeose me'rã a'tiro nĩmasĩ'i:

Marĩ wiogu yu'ure weetamumi.

Ne ni'cũ yu'ure ña'arõ weesĩ'rĩsere uiwe'e, nĩmasĩ'i.

⁷ Musãrẽ añurõ su'ori wejepeo'cãrã Õ'acũ ye queti were'cãrãrẽ wãcũña. Na añurõ weeseti yapada'reo'quere wãcũña. Na weronojõ ãjõpeo nisetiya.

⁸ Jesucristo ne dũcayutimi. Toduporopure niseti'caronojõta ni'cãrõacãrẽ, be'ropure mejãrõta ninu'cũgũsami.

⁹ Tojo weerã ãpẽrã musãrẽ mejẽcã werecã, ãjõpeoticã'ña. Õ'acũ cũ pajaña'se me'rã marĩrẽ ejeripõ'rãrĩpu wãcũtutuacã weesami. Æpẽrã a'tiro dutisere cuoma: “A'tere ba'arõua'a. A'te pe'ere ba'aticã'rõua'a”, nima. Na dutisere yu'tiro nemorõ Õ'acũ

marĩrẽ wãcũtutuacã weese pe'e añuyũ'rũnũ'cã'a. Te dutisere yũ'ticã, tojo nirãnojõrẽ wãcũtutuacã weewe'e.

¹⁰ Dũporocjãrã pa'ia Õ'acũ wi'ipũ da'rarã apeye wa'icũrã ãjũamorõpeo'quere ba'aticãrã niwã. Na ba'ati'caronojõta náta tja a'tiro nicãrẽ marĩ Jesucristore ãjõpeorã me'rã bu'ipejamasĩtisama.

¹¹ A'tiro ni'i. Judío masũ pa'ia wiogu wa'icũrãrẽ wẽjẽcũ niwĩ. Cũ Õ'acũ Nibutiari Tucũpũ na ye díre miisãjãacũ niwĩ. Masã ña'arõ wee'quere acobojodutigũ tojo weecu niwĩ. Tojo weemigũ, na wa'icũrã upũ pe'ere macã sumutopũ ãjũacõ'acũ niwĩ.

¹² Tojo wee'caronojõ Jesú macã sumutopũ pi'eti, wẽrĩcũ niwĩ. Cũ ye dí me'rã marĩrẽ bu'iri marĩrã tojacã wéégũ, tojo weecu niwĩ.

¹³ Cũ macã sumutopũ wẽrĩse “Bopoyo ni'i”, nino'caro niwũ. Cũ wẽrĩcã, judío masã wiorã cãrẽ tu'ti, yabicãrã niwã. Marĩ quẽ'rãrẽ cãrẽ sirutucã, ãpẽrã tu'ti, yabima. Marĩ cãrẽ siruturoũa'a. Na tojo weesere tojo tũ'oña'rã.

¹⁴ A'ti nucũcãpũre marĩ nirĩ macã ne nidojasome. Ape macã, be'ropũ marĩ niatji macã u'mũse pe'ere a'ma'a.

¹⁵ Tojo weerã Jesucristo cũ weetamuse me'rã marĩ Õ'acũrẽ ãjõpeorã, a'tiro weerã. Wa'icũrãrẽ wẽjẽ ãjũamorõpeo'caro weronojõ wéerã, cãrẽ e'catise o'onu'cũrã. “Cũ marĩ wiogu nimi, añuyũ'rũami” nĩrã, tojo weerã.

¹⁶ Tojo nicã mũsã añurõ weenu'cũcã'ña. Añurõ weesere acobojoticã'ña. ãpẽrãrẽ weetamurã, narẽ mũsã cũosere dũcawaaya. Tojo weerã mũsã Õ'acũpũre o'orã weronojõ weerãsa'a. Cũ tojo weesere tũ'sasami.

¹⁷ Mũsãrẽ sũ'ori wejepeorãrẽ yũ'tiya. Na dutisere weeya. Na mejẽcã ãjõpeori nĩrã, mũsãrẽ ã'anũrũ, bu'enu'cũma. Na Õ'acũrẽ a'tiro nirãsama: “Ësã narẽ bu'érã, queorota weewũ”, nĩrãsama. Tojo weerã na dutisere tũ'saropũta yũ'tiya. Narẽ bũjaweticã weeticã'ña. Mũsã narẽ yũ'rũnũ'cãcã, na mũsãrẽ añurõ weetamumasĩtima.

¹⁸ Ësãrẽ Õ'acũrẽ sẽrĩbosanu'cũcã'ña. Ësã bu'iri marĩrã tũ'oña'a. Nipe'tisere queoro weesĩrĩ'i.

¹⁹ A'tiro Õ'acũrẽ sẽrĩcã u'a'a: “Maata Õ'acũ mũsã tiropũ yũ'ure o'oato”, ni sẽrĩña.

Añudutitũose, tojo nicã Õ'acũ añurõ weeato nise ni'i

²⁰ Õ'acũ ejerisãjãse o'ogu marĩ wiogu Jesucristore wẽrĩ'cũpũre masõcũ niwĩ. Jesucristo oveja co'tegũ waro weronojõ marĩrẽ añurõ co'tegũ nimi. Cũ wẽrĩse me'rã, cũ ye dí me'rã Õ'acũ masãrẽ “Na wiogu nigũti, na quẽ'rã yarã nirãsama” ní'quere queoro wa'acã weecu niwĩ. Õ'acũ masãrẽ “Tojo weeguti” ní'que ninu'cũrõsa'a.

²¹ Õ'acũ mũsãrẽ queoro niseticã weeato. Nipe'tisere añurõ weeseticã weeato. Tojo weecã, cũ uaro weemasĩrãsa'a. Jesucristo cũ tutuaro me'rã mũsãrẽ tojo weegũsami. Cristore e'catipeonu'cũrã. Tojota weerã.

²² Yũ'u acawererã, yũ'u mũsãrẽ werecasasere nũ'cãcureya. Yũ'u mũsãrẽ yoatiri pũrĩ oja'a.

²³ Mũsã a'tiro masĩcã u'a'a. Marĩ acaweregũ Timoteo bu'iri da'reri wi'ipũ ní'cũ du'uwĩrõno'tojami. Cũ maata yũ'u tiropũ etacã, mũsã tiropũ wa'agu, cãrẽ miagũti.

²⁴ Nipe'tirã mũsãrẽ sũ'ori wejepeorã añuato. Nipe'tirã Jesucristore ãjõpeorã quẽ'rã añuato. Italiacjãrã mũsãrẽ añudutima.

²⁵ Õ'acũ mũsã nipe'tirãrẽ añurõ weeato. Tojota weeato.

Santiago cū oja'que ni'i

A'ti pūrī a'tiro weero ojano'pā nise ni'i

A'ti pūrīrē Jesucristore ějōpeorā Israe curuacjārā no'o ɥaro wa'astea'cārārē Santiago ojacu niwī. Cūta Jerusalēcjārā Jesucristore ějōpeori curuacjārārē sɥ'ori nisetigɥ nicu niwī. Téé wērīgɥpɥ narē sɥ'ori nisetitɥocɥ niwī.

A'tiro ojacu niwī. Wācūtutuasere, ña'arō weeticā'ña nisere, ucjaticā'ña nisere ojacu niwī. Añurō weese me'rā ějōpeose wapati'i nisere ojacu niwī. Tojo nicā Ō'acūrē sērīnu'cūcā'ña nisere, pi'etirā wācūtutuaya nisere, werecasasere ojacu niwī.

No'o ɥaro du'tistewā'cā'cārārē oja'que ni'i

¹ Yɥ'ɥ Santiago a'ti pūrī me'rā mɥsārē añudutise o'ó'o. Marī pacɥ Ō'acū, tojo nicā marī wiogɥ Jesucristo dutisere da'rawā'ñaco'tegɥ ni'i. Mɥsā judío masā doce cururicjārā Jesucristore ějōpeorārē oja'a. Mɥsā apeye di'tapɥ du'tistewā'cā'cārārē oja'a.

Ějōpeo'cārāpɥ tojota ějōpeoyapaticā'ña nise ni'i

² Yɥ'ɥ acawererā, yɥ'ɥ weresere tu'oya. Marīrē apetero wācūña marīrō peje ña'ase, mejēcā bajuse wa'abosa'a. Tojo wa'acā, e'catiya.

³ Ō'acū marīrē ¿yɥ'ɥre diacjūta ějōpeomitina? nígū, mejēcā wa'acā weebosami. Tojo wa'amicā, marī cūrē ějōpeodu'utirā, siape me'rā nemorō wācūtutuanemorāsa'a.

⁴ Mɥsārē ña'ase wa'ari curare tojota wācūtutuayapaticā'ña. Tojo weerā siape me'rā Jesucristore ějōpeonemorāsa'a. Añurō ějōpeoyapatitu'ajarāsa'a. Ō'acū ɥaronojō nisetirāsa'a. Tojo nicā mɥsārē ne cā'rōacā ějōpeose dɥ'sasome.

⁵ No'o masīse moogūnojō Ō'acūrē sērīña. Cū o'ogusami. Cū “O'owe'e” nitiguta, tu'tiro marīrō nipe'tirārē marī sērīse nemorō o'oyɥ'rɥnɥ'cāgūsamī.

⁶ Tere sērīrā, ějōpeose me'rā sērīña. “¿Yɥ'ɥre o'ogusariba?” nitirāta, sērīña. Marī, apetero weegɥ yɥ'ɥre o'osome nīrā, dia pajiri maa cjase pā'cōrī dɥcayumjārō weronojō ni'i. Témarīcā, wī'rō wēeocā, wa'amujā, dijamujāsa'a.

⁷ A'te weronojō tu'oña'gū, “Ō'acū yɥ'ɥre yɥ'tigusami”, ni wācūtīcā'ña. Yɥ'tisome.

⁸ Ni'cā nɥmɥrē mejēcā, ape nɥmɥrē mejēcā wācūsami. Queoro ni'cādiacjū wācūtīsamī. Tojo wācūgūnojōrē Ō'acū o'otīsamī.

⁹ Pajasecɥogɥ Jesure ějōpeogɥ e'catiato. Ō'acū ĩ'orōpɥre mejō nigū nītīsamī. Cūrē wiogɥ sōrōgūsamī.

¹⁰ No'o peje cɥogɥ quē'rā Jesure ějōpeogɥ e'catiato. Cū ějōpeose cū cɥose nemorō wapati'i. Cū cɥose o'ori ñaidijaro weronojō pe'tidijarosa'a.

¹¹ Na masā peje cɥorānojō a'tiro wa'arāsama. Tá mujīpū ɥputɥ asicā, ñaia wa'asa'a. Tojo weero te o'ori añuse nimirō, ñai, bɥrɥdija wa'asa'a. A'te weronojō na peje cɥomi'que pe'tidijarosa'a. Tojo weerā na da'rāse me'rāta wērīrāsama.

Marī ña'arō weesī'rīsere Ō'acū mejēta dutīmī nise ni'i

¹² Jesucristore ějōpeogɥ cūrē ña'arō wa'amicā ějōpeonu'cūgū, e'catīsamī. Cū wācūtutuaca be'ro Ō'acū cūrē “Queoro weemī”, nīsamī. Tojo weegɥ cū me'rā ɥ'mɥsepɥ catīnu'cūgūsamī. Ō'acū “Yɥ'ɥre ějōpeorārē catīnu'cūsere o'oguti” ní'caronojōta o'ogusami.

13 No'o ña'arõ weesĩ'rĩgãnojõ “Õ'acũ yu'ure tojo weedutimi”, niticã'ña. Õ'acũrẽ ne ña'arõ weesĩ'rĩse marĩ'i. Tojo nicã ne ni'cũrẽ “Ña'arõ weeya”, nitisami.

14-15 A'tiro pe'e ni'i. Marĩ basu ña'arõ weesere wãcũnũrũ'ũ. Tojo tere wãcũnũrũcã, marĩ ña'arõ weesĩ'rĩse wã'cã'a. A'te ña'arõ weesĩ'rĩse me'rã ña'ase wa'asa'a. Marĩ siape me'rã pũrõ weepóca be'ro de'ro du'umasĩtisa'a. Te me'rã diacjũta wẽrĩdojasere bocarãsa'a. Bu'iri da'rese bocarãsa'a.

16 Yu'ũ acawererã, musã diacjũ wãcũña. “Õ'acũ yu'ure ña'arõ weedutimi”, niticã'ña.

17 Nipe'tise añuse marĩrẽ o'ose “Õ'acũ cã o'o'que ni'i”, ni wãcũña. Cũ a'ti umũco sĩ'orã mujĩpũ, ñocõarẽ wee'cu nimi. Na ñjũmujã, yatidijamujãsama. Õ'acũ pũrĩcã na weronojõ nitisami. Ne cã'rõ ducayutisami. Umũcorinucã marĩrẽ añurõ weenu'cũcã'sami.

18 Õ'acũ marĩrẽ cã ña'caronojõta cã ye queti diacjũ nise me'rã cã põ'rã wa'acã weecu niwĩ. Tojo weerã cũrẽ ãjõpeotjĩarã, cã põ'rã nimũ'tã'cãrã weronojõ ni'i. Siape me'rã nemorõ pãjãrã cũrẽ ãjõpeonemorãsama.

Õ'acũ quetire tu'o, cã dutironojõta weeya nise ni'i

19 Yu'ũ acawererã, yu'ũ ma'irã, musãrẽ a'tere wereguti. ãpẽrã musãrẽ werecã, añurõ tu'o'ya. Musã na weresere tu'orã, queoro wãcũtojarãpũ ucũña. Uayeticã'ña.

20 Marĩ uarã, Õ'acũ uaro weetisa'a.

21 Tojo weerã nipe'tise musã ña'arõ wãcũsere, ña'arõ weesetisere du'ucã'ña. Õ'acũ ye queti marĩrẽ cã cũu'quere queoro ãjõpeoya. Te quetire tu'o ãjõpeorã, musã yu'rũrãsa'a.

22 Musã Õ'acũ ye quetire tu'orã, tu'oro bajuro tu'oticã'ña. Musã tu'o'quere queoro weeya. Cã ye quetire tu'o'cãrã nimirã tere weetirã, marĩ basu weesoorã wee'e.

23-24 Marĩ Õ'acũ ye quetire tu'omirã tere weetirã, a'te weronojõ ni'i. Ni'cũ masũ cã diapoare ãorõpũ ĩ'asami. Cã ĩ'aca be'ro aperopũ wa'agũ, cã bajusere acoboja wa'asami. Õ'acũ ye quetire tu'omirã tere weetirã, marĩ quẽ'rã cã weronojõ ni'i. Maata cã ye quetire acobojosa'a.

25 Apĩ pe'e cã Õ'acũ ye tu'o'quere wãcũnu'cũ, acobojojisami. Õ'acũ dutironojõ marĩ weenu'cũcã, cã nipe'tise marĩ weese me'rã e'caticã weegusami. Õ'acũ ye queti diacjũta ni'i. Te me'rã marĩ ña'arõ wee'quere yu'rũweticã weecu niwĩ.

26 Marĩ a'tiro nibosa'a: “Õ'acũrẽ ãjõpeo'o.” Tojo nimirã, ãpẽrãrẽ ucja, ña'arõ ucũbosa'a. Te me'rã marĩ ucũsere “Diacjũ niwe'e”, ni masĩno'o. “Marĩ Õ'acũrẽ ãjõpeo'o” nimi'que ne wapamarĩsa'a.

27 Marĩ cũrẽ diacjũ ãjõpeorã, a'tiro weesetiroũa'a. Pacũsumũa moorãrẽ, wapewia numiarẽ narẽ mejẽcã wa'acã, weetamurõũa'a. Apeye quẽ'rãrẽ a'ti umũco cjase ña'asere weeticã'rõũa'a.

2

Masãrẽ ni'cãrõnojõ weeya nise ni'i

1 Marĩ wiogu Jesucristo añuyũ'rũgure ãjõpeorã, masãrẽ ne ducawaaticã'rõũa'a.

2-3 Apetero Õ'acũ wi'i musã nerẽwuaropũ puarã sãjãabosama. Ni'cũ peje cuogu añuse su'ti sãñagũ omopica uru me'rã wéeca be'tore tuusãasami. Apĩ pajasecuogu pe'e su'ti boase mejã sãñasami. Musã peje cuogure añurõ wéerã, “A'to añurõpũ dujiya”, nibosa'a. Apĩ pajasecuogu pe'ere “Totã nu'cũña” o apetero weerã “Totã nucũcãpũ dujicã'ña”, nicã'bosa'a.

4 Musã tojo wéerã, narẽ ni'cãrõnojõ weetisa'a. “Peje cuogu nemorõ wapatimi”, nisa'a. “Pajasecuogu wapamarĩmi”, nirã weesa'a. Tojo nĩrã, ña'arõ wãcũrã wee'e.

⁵ Yũ'u acawererã yũ'u mairã, yũ'ure tu'oya. Õ'acũ pajasecũorãrẽ pũrõ ma'isami. Cũrẽ ãjõpeodutigũ narẽ besecũ niwĩ. Na ãjõpeocã, cũ ĩ'orõpũre na ãjõpeose pajiro wapati'i. Tojo nicã cũ tiropũ wa'ato nígũ besecũ niwĩ. Cũ ní'caronojõta cũrẽ mairã cũ tiropũ ninu'cũrãsama.

⁶ Õ'acũ tojo beseca be'ro nimicã, mũsã pe'e pajasecũorãrẽ yabi bopoyasãsa'a. Peje cũorãrẽ añurõ weeyũ'rũnũ'cãrã, queoro weetisa'a. Náta mũsãrẽ ña'arõ weema. Mũsãrẽ weresãrã, wiorã tiropũ mũsãrẽ ñe'ewã'cãsama.

⁷ Na Jesú marĩ ãjõpeogũre bujicã'sama.

⁸ Õ'acũ marĩ wiogũ cũ ye queti ojãca pũrĩpũ a'tiro weeduticũ niwĩ. “Mũsã basu ma'irõnojoãta ãpẽrã quẽ'rãrẽ ma'ina.” Marĩ cũ tojo duti'quere wéerã, añurõ weerã wee'e.

⁹ Marĩ ãpẽrãrẽ ni'cãrõnojoõ weetirã, Õ'acũ duti'quere yũ'rũnũ'cãrã weesa'a. Tojo weerã bu'iri cũosa'a.

¹⁰ Ni'cũ Õ'acũ duti'quere añurõ weepe'omigũ ni'cãrõ dutisere yũ'rũnũ'cãgũ, bu'iri cũosami. Nipe'tisere Õ'acũ duti'quere yũ'rũnũ'cãgũ weronojõ weesami.

¹¹ Õ'acũ a'tiro nicũ niwĩ: “Mũsã nũmosãnumia nitirãrẽ a'metãrãticã'ña.” Apeye quẽ'rãrẽ nicũ niwĩ: “Ãpẽrãrẽ wẽjẽticã'ña.” Tojo weerã marĩ ãpẽrã nũmosãnumiarẽ a'metãrãtimirã, no'o ãpẽrãrẽ wẽjẽrã, Õ'acũ duti'quere yũ'rũnũ'cãrãta wee'e.

¹² Cũ dutise marĩrẽ pajaña'a, ma'iduti'i. Te dutise me'rã marĩrẽ besegũsami. Tojo weerã ãpẽrãrẽ ma'iti, pajaña'tirã, bu'iritirãsa'a. Cũ tojo beseatjere masĩrã, marĩ ucũsere, marĩ weesere añurõ wãcũyuroũa'a.

¹³ Marĩ ãpẽrãrẽ pajaña'ticã, cũ beseri nũmũ nicã, marĩ quẽ'rãrẽ pajaña'tisami. Marĩ narẽ pajaña'cã pũrĩcãrẽ, Õ'acũ quẽ'rã marĩrẽ pajaña'gũsami.

Añurõ weese me'rã Jesucristore ãjõpeosere ĩ'o'o nise ni'i

¹⁴ Acawererã, marĩ “Jesucristore ãjõpeo'o”, nibosa'a. Tojo nimirã, ãpẽrãrẽ weetamuticã, “Marĩ ãjõpeo'o” nise ƣseri wapamarĩ'i. Te “Marĩ ãjõpeo'o” ní'que ƣseri me'rã dia'cũ yũ'rũwetimasĩtisa'a.

¹⁵⁻¹⁶ Mũsãrẽ queose me'rã werẽgũti. Apetero Jesucristore ãjõpeorã pajasecũorã su'ti moorã, ba'ase moorã marĩ tiropũ etasama. Ni'cũ narẽ añurõ weetimigũ, nibosami. “Añurõ wa'apa. Su'ti sãñaña yũsuabũari, tojo nicã pajiro ba'aya”, nibosami. Cũ narẽ na ƣsere o'otimigũ tojo ucũcã, wapamarĩ'i.

¹⁷ A'te weronojõ ni'i “Jesucristore ãjõpeo'o” nimirã, marĩ ãpẽrãrẽ weetamuticã. Marĩ cũrẽ ãjõpeo'o nise wapamarĩ'i.

¹⁸ Apetero weegũ yũ'u ní'quere ãjõpeotigũnojoõ a'tiro nibosami. Ni'cũ añusere weetimigũ, “Jesucristore ãjõpeo'o”, nibosami. Apĩ “Añuse pe'ere wee'e”, nibosami. Cũ tojo nisere a'tiro werẽgũti. Cũ añurõ weeticã, ¿de'ro wee marĩ cũ “Jesucristore ãjõpeomi” ni ĩ'abosau? Añurõ weecãma, cũ Jesucristore ãjõpeosere masĩbosa'a.

¹⁹ Mũsã “Õ'acũ ni'cũta nimi”, ni ãjõpeo'o. Añu ni'i mũsã tojo nise. Wãtĩa quẽ'rã mũsã weronojõta tere ãjõpeosama. Na Õ'acũrẽ uirã, narãsasama. Na tojo ãjõpeomirã, Õ'acũ ƣaro weetisama.

²⁰ Mũsã diacjũ wãcũwe'e. Tũ'omasĩtirã weronojõ ni'i. Marĩ “Jesucristore ãjõpeo'o” nimirã, ãpẽrãrẽ añurõ weeĩ'otirã, Jesucristore diacjũ ãjõpeotisa'a.

²¹ Dũporocjũ marĩ ñecũ Abrahã ye cjasere werẽgũti. Õ'acũ Abrahãrẽ ¿diacjũ yũ'ure ãjõpeomiticũ? nígũ, cũ macũ Isaare wẽjẽ ƣjũamorõpeoduticũ niwĩ. Abrahã Õ'acũrẽ yũ'ticũ niwĩ. Tojo weegũ cũ macũ Isaare, cũrẽ wẽjẽ ñubuepeogũti nígũ, ƣtãmesã bu'ipũ du'tepeocũ niwĩ. Cũ tojo weecã ĩ'agũ, Õ'acũ “Abrahã yũ'ure añurõ ãjõpeomi. Cũ añugũ nimi”, nicũ niwĩ.

²² Mūsā masī'i. Abrahā Ō'acūrē ějōpeosere ĭ'ogũ, añurō weecũ niwĩ. Cūrē ějōpeogũ, queoro weeyapaticũ niwĩ.

²³ Cũ añurō weecã, đuporocjārãpũ Ō'acũ ye queti weremũ'tārĩ masã na oja'que queoro wa'acaro niwũ. Na Abrahārē a'tiro ojacārã niwã: "Abrahā Ō'acūrē ějōpeocũ niwĩ. Tojo weegũ Ō'acũ cūrē 'Añugũ nimi', ni ĭ'acũ niwĩ", ni ojano'caro niwũ. Abrahārē masã "Ō'acũ me'rãcjũ nimi", nicārã niwã.

²⁴ Cũ tojo wee'quere wãcūrã, marĩ a'tiro masī'i. Marĩ Ō'acūrē ějōpeorã añurō weecã, Abrahārē weronojō marĩ quē'rārē "Añurã nima", ni ĭ'asami. Marĩrē "Ō'acūrē ějōpeo'o" ni ucũse Ɂseri me'rã dia'cũ "Añurã nima", nitisami.

²⁵ Apego đuporocjōpũ Rahab wãmetigo ye cjasere weregũti tja. Co judío masō nitigo Ɂmũarē a'metārãwapata'ari masō nico niwō. Tojo weesetimigō, Ō'acũ yarã judío masārē weetamuco niwō. Na Josué o'óno'cārã co ya macãpũ ĭ'adu'tirã ejacārã niwã. Co ya macãcjārã narē wějērĩ nígō, co ya wi'ipũ narē nũoco niwō. Be'ro narē na du'titojaati ma'arē ĭ'oco niwō. Co tojo weecã ĭ'agũ, Ō'acũ core "Añugō nimo", ni ĭ'acũ niwĩ.

²⁶ Marĩ ejeripō'rã du'úca be'ro marĩ upũ catitisa'a majã. "Ō'acūrē ějōpeo'o" nimirã marĩ añurō weeticã, wěrĩca upũ weronojō nisa'a.

3

Marĩ ucũrĩ ñe'merō cjase ni'i

¹ Acawererã, mūsã masĩsa'a. Ɖsã bu'eri masã mūsã nemorō nũcũĩ'ase me'rã beseno'rãsa'a. Ō'acũ yere bu'eri masã añurō weeticã, Ō'acũ ãpērã yũ'rũoro bu'iri da'regũsami. Tojo weerã mūsã wa'teropũ nirã pejetirãcã masārē bu'eri masã nirōũa'a.

² Marĩ nipe'tirã pejetiri ña'arō weesa'a. No'o ni'cũ ne cã'rōacã ña'arō ucũtigũ, añugũ waro nimi. Cũ ña'arō ucũse Ɂserire cã'mota'amasĩgũ, cũ ña'arō Ɂaripejasere cã'mota'amasĩmi.

³ Queose me'rã mūsārē weregũti. Marĩ cabayure cōmebe'tore Ɂseropũ tuusãarã, ti be'toacã me'rã cũ pajigũ nimicã, marĩ wa'asĩ'rĩrōpũ cūrē wa'adutimasĩsa'a.

⁴ Yucũsũ pajipjũ quē'rã tojota ni'i. Tiwũ pajipjũ nisa'a. Tojo nimicã, wĩ'rō Ɂpũtũ wēetutuamicã, tiwũre autumasĩsama. Tiwũre auturi pjĩ cã'pjĩacã nimicã, ti pjĩ me'rã na wa'asĩ'rĩrō pe'e autuosama.

⁵ Tojota wa'asa'a marĩ ucũrĩ ñe'merō me'rã. Marĩ ucũrĩ ñe'merō cã'rōacã nimicã, pejeti ucũseacã me'rã pãjãrãrē dojorēmasĩ'i. Pecame'e cã'me'eacã me'rã marĩ sĩ'ayómicã, pajiro nũcũ Ɂjũsa'a.

⁶ Marĩ ña'arō ucũse Ɂseri pecame'e weronojō ni'i. Ñe'merō cã'ñe'merōacã nimicã, ti ñe'merō me'rã peje ña'ase ucũmasĩsa'a. No'o Ɂaro nipe'tise ña'ase wa'asa'a. Te ña'arō ucũse wãtĩ me'rã đũ'pocãtisa'a. Nipe'tiro marĩ catiri Ɂmũco marĩ weesetisere dojorēsa'a.

⁷ Masã nipe'tirã wa'icũrãrē, mirĩcũarē, pĩrōarē, diacjãrãrē ĭ'anũrũ, dutimasĩsama. Tojo weerã narē ne waropũreta dutidũ'pocãtitojacārã niwã.

⁸ Marĩ ucũrĩ ñe'merō pũrĩcãrē ne ni'cũ narē weronojō dutimasĩtisami. Ti ñe'merō dutita basiowe'e. Aña cũ cũ'rĩcã, cũ nímá o'oro weronojō marĩ ucũse masārē ña'arō weesa'a.

⁹ Marĩ ñe'merō me'rã Ō'acũ marĩ pacũre e'catise o'osa'a. Ti ñe'merō me'rãta tja ãpērãrē ña'arō ucũsa'a. Marĩ Ō'acũ weronojō bajurã cũ wee'cãrãrē mejãrōta ña'arō ucũsa'a.

¹⁰ Ti ñe'merōpũta tja Ō'acūrē e'catise o'o, ãpērãrē ña'arō ucũsa'a. Tojo weeticã'rōũa'a. A'tiro weecã, ña'a ni'i.

11 Ni'cã pe aco wijari pepure añuse, ña'ase aco morësu'u wijatisa'a.

12 Yũ'u acawererã, ojoño naraña ducattitisa'a. U'segu quë'rã ojo ducattitisa'a. Aco wijari pe quë'rã tojota ni'i. Aco moatisewijari pepure aco moa marïse marïsa'a. Marï quë'rã a'te weronojõ nirõua'a. Marï añuse dia'cürë ucürõua'a.

Tu'omasïse cjase ni'i

13 No'o müsã wa'teropure tu'omasïyu'rũagu nigũnojo añurõ weesetiato. A'tiro wéégũ, cũ masïserë ãpërãrë ï'ogũsami. Queoro wãcũme'rĩgũ, “Ãpërã nemorõ masïyu'rũnu'cã'a” nirõ marĩrõ niato.

14 Mũsã ãpërãrë doerã, narë uorã, na yũ'rũoro nisĩ'rĩsa'a nĩrã, tojo nima'acãrã wee'e. Tojo weerã mejõ waro “Tu'omasïyu'rũnu'cã'a”, nisa'a. Mũsã tojo nise wapamarïsa'a.

15 Mũsã tojo wãcũse a'ti turi cjase, masã wãcũse ni'i. Õ'acũ mejëta müsãrë tojo wãcũdutisami. Wãtĩ wãcũse o'osere müsã wãcũsetisa'a.

16 Mũsã ãpërãrë uorã, na yũ'rũoro nisĩ'rĩcã, cumuca wã'cãsa'a. No'o uaro nipe'tise ña'ase wa'asa'a.

17 Õ'acũ cũ tu'omasïse marĩrë o'ose pe'e a'tiro ni'i. Marĩ cũ tu'omasïserë cuorã, ña'ase marĩrõ añurõ nisetisa'a. Uayetisa'a. ãpërã me'rã añurõ tu'oña'a, nicã'sa'a. ãpërãrë sõ'o o'obosau nitirãta o'osa'a. Marĩ uaro dia'cũ weetisa'a. ãpërãrë pajaña'sa'a. Nipe'tirãrë ni'cãrõnojo weesa'a. Weesoro marĩrõ weesetisa'a.

18 ãpërã me'rã añurõ nisĩ'rĩrã, cumuca marĩrõ nicã'sama. Tojo weerã ãpërãrë añurõ nisetiã weesama.

4

Õ'acürë, a'ti umuco cjasere ni'cãrõ me'rã ma'ita basiowe'e nise ni'i

1 ¿Ñe'e me'rã marĩrë a'mequëse, ãpërã me'rã a'metu'tise wã'cãsari? A'tiro ni'i. Marĩ basu ña'arõ weesĩ'rĩrã, uaripejase me'rã, ña'arõ wãcũnurũse me'rã wã'cã'a.

2 Mũsã a'ti turi cjasere uaripejayũ'rũnu'cãsa'a. Mũsã uaripejasere bocatirã, wëjësã'a. ãpërã yere ï'arã, uosa'a. Tere bocamasĩtirã, no'o uaro a'metu'tima'acã'sa'a. A'mequësa'a. Õ'acürë sërĩtise ye bu'iri müsã uasere bocatisa'a.

3 Apeterore cürë sërĩrã quë'rã, añurõ wãcũse me'rã sërĩtisa'a. Mũsã basu uaripejasere ña'arõ weerãtirã sërĩsa'a. Tojo weese ye bu'iri cũ müsãrë o'otisami.

4 Tojo weerã müsã ni'cõ numio marãputigo nimigõta, apĩrë tu'sago weronojõ ni'i. Mũsã Õ'acũ põ'rã nimirãta, a'ti di'ta cjasere wãcũyu'rũnu'cãsa'a. Tojo weerã Õ'acürë yabirã weronojõ ni'i. No'o a'ti di'ta cjasere uaripejayũ'rũnu'cãgũnojo Õ'acũ me'rã a'pepürĩgũ weesami.

5 Õ'acũ ye queti na ojãca pürĩpu diacjũta ojano'caro niwũ. “Õ'acũ marĩrë Espiritu Santure o'ócũ niwĩ. Tojo weegu ãpërã yũ'rũoro cürë marĩ ma'icã uasami”, ni ojano'caro niwũ.

6 Õ'acũ marĩrë pajaña'tjãgũ, weetamusami. Cũ ye queti ojãca pürĩpu a'tiro ojano'caro niwũ tja: “ ãpërã yũ'rũoro ni'i' nĩrã me'rã Õ'acũ a'pepürĩ nisami. ãpërã 'Yũ'u mejõ nigũ ni'i, yũ'ure weetamuña' nĩrã pe'ere weetamusami”, ni ojano'caro niwũ.

7 Tojo weerã Õ'acũ dutisere añurõ yũ'tiya. Wãtĩ müsãrë niqesãcã, wãcũtutuaya. Jesú cũ tutuaro me'rã cürë wa'adutiya. Mũsã tojo weecã, cũ uiwã'cãgũsami.

8 Õ'acürë nemorõ masĩña. Cürë nemorõ masĩcã, cũ quë'rã müsãrë nemorõ weetamugũsami. Mũsã ña'arõ weesere du'uya. Mũsã Õ'acürë, tojo nicã a'ti umuco cjasere ni'cãrõ me'rã ma'isĩ'rĩrãnojo, müsã tojo wãcũsere ducayuya.

⁹ Músã ña'arõ weesere wăcūră, bujaweti utiya. Músã ña'arõ weese e'cati, bujironojõ o'oră, bopoya, bujawetiya.

¹⁰ Marĩ wioğure “Mũ'ũ ĩ'orõpũre yũ'ũ mejõ nigũ ni'i”, niña. Músã tojo nică, cũ mūsărē wioră wa'acă weegusami.

Õ'acũ ni'cũta marĩrē besemasĩsami nise ni'i

¹¹ Yũ'ũ acawereră, a'merĩ ucjatică'ña. Músã âpērărē ucjară, Õ'acũ a'merĩ ma'iduti'quere yũ'rũnu'cără wee'e. Cũ dutisere yũ'rũnu'cără, “Õ'acũ dutise ña'a ni'i”, niră weesa'a. Tojo weeră mūsă apeyenojõ wa'a'quere beseri masă weronojõ ni'i.

¹² Õ'acũ ni'cũta te dutisere cũucu niwĩ. Cũ dia'cũ marĩ weesere besemasĩsami. Marĩrē yũ'rũomasĩsami. Bu'iri da'remasĩsami. Tojo weeră marĩ âpērărē “Na ña'a nima”, nĩmasĩtisa'a.

“Marĩ be'ro weeatjere a'tiro weerăsa'a” niyutică'rõũa'a nise ni'i

¹³ Yũ'ũ ucũsere tũ'oya. Músã ni'cărēră a'tiro wăcũsa'a. “Ni'căcă o ñamiacă ti macăpũ ni'că cũ'ma pajiro da'ra wapata'agũ wa'aguti”, nisa'a.

¹⁴ Tojo wăcũtică'ña. Marĩ be'ropũ wa'atjere masĩtisa'a. A'tiro ni'i. O'me bo'reacă dujise weronojõ marĩ catise ni'i. Témarică yoatică ni, maata bajudutia wa'asa'a. Marĩ quē'ră yoatică catirăsa'a.

¹⁵ Tojo weeră a'tiro pe'e wăcũrõũa'a. “Apetero Õ'acũ yũ'ũre catise cũunemocă, cũ uacă, tere weeguti”, nĩrõũa'a.

¹⁶ Ni'cărõacărē mūsă pe'e a'tiro wăcũ'u. “Be'ro ũsă weeatjere ũsă uaro weemasĩ'i”, ni wăcũ'u. Nipe'tise mūsă tojo wăcũse ña'a ni'i.

¹⁷ Marĩ añurõ weemasĩmiră tere weetiră, Õ'acũrē yũ'rũnu'cără wee'e.

5

Peje cũorărē wa'atjere wereyuse ni'i

¹ Peje cũori masă, yũ'ũ ucũsere tũ'oya. Músã pũrõ pi'etirăsa'a. Tere wăcūră, bujawetiyyua.

² Músă peje cũomi'que boa wa'arosa'a. Músă cũose su'tire butua yeerăsama.

³ Niyeru, uru mūsă ma'iră nũrõ'que Ʃ'tawiji boarosa'a. Tojo wa'acă ĩ'ară, mūsă niyeru ma'iră nũrõ'quere masĩno'rõsa'a. Músă niyeru ma'ise marĩrē pecame'e ũjũarõ weronojõ mūsărē dojorësa'a. Músă niyerure ma'ise ye bu'iri âpērărē weetamutisa'a. Te ye bu'iri Õ'acũ mūsărē bu'iri da'regusami. Õ'acũ bu'iri da'reatji dũporoacă mejõ waro pajiro niyeru nũrõmiapă.

⁴ Mūsărē da'raco'terărē queoro wapayeticără niwũ. Tojo weeră na tũ'satisama. Õ'acũ nipe'tisere masĩgũ na bujawetisere ĩ'asami. Masĩsami mūsă narē queoro wapayeti'quere.

⁵ Músă pe'e a'ti turipũre peje waro cũo'o. Nipe'tise mūsă uasere cũoyũ'rũocă'sa'a. Músă a'tiro weronojõ ni'i. Wecu na wějēatji dũporore ba'a, di'iyojasami. Cũ weronojõ mūsă quē'ră peje cũose bu'iri, bu'iri da'reno'răsa'a.

⁶ Músă âpērărē bu'iri moomică, narē bu'iri da'reri wi'ipũ sõrõcără niwũ. Narē wějēduticără niwũ. Na pe'e mūsărē “Weetică'ña”, nitutuaticără niwă.

Jesucristo cũ apaturi a'tiatji dũporo wăcũtutuaduti'que ni'i

⁷ Acawereră, marĩ wioğũ Jesucristo a'ticăpũ wăcũtutuatuoya. Ni'cũ oteri masũ cũ ote'que dũcatiri cura co'tesami. Cũ ote'quere aco peja doquesăarĩ cura sojatimigũ, co'tewapamosami.

⁸ Că'rõacă dũ'sa'a Jesú cũ a'tiatjo. Tojo weeră mūsă quē'ră oteri masũ weronojõ yucuewapamoña. Jesure ĩjõpeodu'utică'ña.

⁹ Acawererã, musã Õ'acũ bu'iri da'resere uatirã, a'metu'titicã'ña. Õ'acũ marĩ nipe'tirãrẽ beseacjũ a'tiatjo cã'rõacã du'sa'a.

¹⁰ Dũporocjãrã Õ'acũ ye queti weremũ'tãrĩ masãrẽ wãcũña. Na Õ'acũ ye quetire werecã, ãpẽrã masã narẽ ña'arõ weecãrã niwã. Narẽ tojo weemicã, na pi'etisere wãcũtutua, nu'cãcãrã niwã. Na wee'caro weronojõ marĩ quẽ'rã weerã.

¹¹ ãpẽrã narẽ ña'arõ weemicã, Õ'acũrẽ ãjõpeodu'uticãrã niwã. Tojo weerã marĩ na ãjõpeonu'cũsere wãcũrã, “Õ'acũ na me'rã e'catipĩ”, ni tu'oña'a. Apĩ dũporocjũpũ Job wãmetigu ye queti quẽ'rãrẽ masĩ'i. Cũrẽ peje ña'ase wa'acaro niwũ. Tojo wa'amicã, cã wãcũtutua, Õ'acũrẽ ãjõpeodu'uticũ niwĩ. Õ'acũ masãrẽ ma'ígũ, pũrõ pajaña'mi. Tojo weegũ Job cã pi'etĩca be'ro Õ'acũ peje añuse cũrẽ o'ocũ niwĩ. Cũ todũporopũ cuo'que nemorõ o'ocũ niwĩ.

¹² Õ'acũ musãrẽ bu'iri da'reri nígũ, nu'cũñ'ase quetire wereguti. Nisooro marĩrõ ucũña. Apeyenojõrẽ wee'cũ “Weeapũ”, niña. Weeti'cũ “Weetiapũ”, niña. Nemoticã'ña. Õ'acũpũre wãmepeoticã'ña. “Õ'acũ me'rã diacjũta ni'i”, niticã'ña. Tojo weegũ Õ'acũ musãrẽ bu'iri da'reesome.

¹³ Marĩrẽ ña'arõ wa'acã, Õ'acũrẽ sãrĩrõua'a. E'catirã, cũrẽ basapeorõua'a.

¹⁴ No'o dutitigu Jesure ãjõpeorãrẽ su'ori nirãrẽ pijiato. Na cã tiro etarã, Õ'acũrẽ sãrĩbosato. Æ'se me'rã cũrẽ ñapeo, “Jesú, ã'rĩ mu'arẽ ãjõpeogũre yũ'ruoya”, ni ñubueato.

¹⁵ ãjõpeose me'rã cũrẽ sãrĩbosacã, marĩ wiogũ cũrẽ yũ'ruogusami. Dutiti'cũ yũ'rugusami. Cã ña'arõ wéeca be'ro nicã, Õ'acũ cũrẽ acobojogusami.

¹⁶ Tojo weerã musã ña'arõ wee'quere a'merĩ wereyũ'rũya. Dutitirãrẽ yũ'ruodutirã, Õ'acũrẽ sãrĩbosaya. Ni'cũ añurõ weenu'cũgũ upũtũ ãjõpeose me'rã sãrĩcã, Õ'acũ yũ'titicã weetisami.

¹⁷ Dũporocjũpũ Elía Õ'acũ ye queti weremũ'tãrĩ masũ marĩ weronojõ nicũ niwĩ. Cũ Õ'acũrẽ acoro pejaticã'to nígũ, pũrõ sãrĩcũ niwĩ. Cũ sãrĩsere Õ'acũ yũ'ticũ niwĩ. Cũ yũ'ticã, i'tia cũ'ma ape cũ'ma deco aco ne pejaticaro niwũ.

¹⁸ Be'ro Õ'acũrẽ “Aco pejato tja”, ni sãrĩcũ niwĩ. Cã tojo sãrĩcã, acoro pejacaro niwũ. Tojo wa'acã, apaturi otese pĩ'rĩ dũcaticaro niwũ tja.

¹⁹⁻²⁰ Acawererã, apeye musãrẽ weretuoguti. Apetero ni'cũ Jesure ãjõpeogũ ña'arõ weebosami. Cã tojo weecã, apĩ cũrẽ weetamugũ, cã todũporopũ ãjõpeo'caronojõta ãjõpeocã weesami tja. Cã tojo weegũ cũrẽ bu'iri da'reno'bo'cure yũ'rũcã weesami. Õ'acũ quẽ'rã cã peje ña'ase wee'quere acobojosami.

Tocã'rõta oja'a.

Santiago.

Pedro ojamu'tāca pūrī ni'i

A'ti pūrī a'tiro weero ojanopā nise ni'i

Pedro Jonás macū Betsaidacjū wa'i wējēri masū nicu niwī. Cū nūmotigu nicu niwī. Ā'rīta Jesure “Mū'u Ō'acū o'ó'cu, cū macū ni'i”, nicu niwī. Jesure wējēcaterore i'tiati “Cūrē masīwe'e”, nisoocu niwī. Ne waropata Espiritu Santu dijataca be'ro Jesucristore ējōpeorārē sū'ori nisetigu nicu niwī. Be'ro romano masā wiogu Nerón cūrē Romapu wējēcu niwī.

A'ti pūrīrē Pedro Jesucristore ējōpeorā Asia di'tapu du'tistewā'cā'cārārē ojacu niwī. Romapu nīgū, ojacu niwī. Jesucristore ējōpeorā pi'eticā ī'agū, āpērā narē űa'arō weecā wācūtutuadutigu ojacu niwī.

Jesure ējōpeorā wa'aste'cārārē Pedro oja'que ni'i

¹ Yū'ure Jesucristo cū ye quetire bu'edutigu besecūwī. A'ti pūrī me'rā musārē añudutise o'ó'o. Musā Ponto, Galacia, Capadocia, Asia, Bitinia wāmetise di'tapu Jesucristore ējōpeose bu'iri āpērā űa'arō weecā wa'astewā'cā'cārārē oja'a.

² Marī pacū Ō'acū dūporopu cū űa'caronojōta marīrē cū pō'rā niato nīgū besetojacu niwī. Espiritu Santu me'rā marī űa'arā nī'cārārē dūcayucu niwī. Marīrē cū macū Jesucristo űaro weedutigu besecu niwī. Tojo nicā cū macū curusapu wērīgū dí o'maburose me'rā marī űa'arō wee'quere acobojoguti nīgū, besecu niwī.

Ō'acū musārē ejerisājāse, nipe'tise añusere o'onemoato.

³⁻⁴ Ō'acū, marī wiogu Jesucristo pacure e'catise o'orā. Cū marīrē pajaña'gū, cū pō'rā sājācā weecu niwī. Cū macū Jesucristo wērī'cupure masō'que me'rā marī todūporo űa'arō niseti'quere acobojocu niwī. Tere wéégū, marīrē apaturi bajuaapo'cārārē weronojō weecu niwī. Ō'acū cū pō'rārē “Añubutiasere o'oguti”, nicu niwī. Cū o'ootjere marī e'catise me'rā yucuerā wee'e. Tere ű'mūsepū cūoyutojasami. Cū o'ootje a'ti nucūcā cjase weronojō pe'ti, boasome. Ninu'cūcā'rōsa'a.

⁵ Marī Ō'acūrē ējōpeoyucā, cū tutuaro me'rā marīrē co'tesami. Jesucristo apaturi a'ti nucūcāpūre a'tigu, nipe'tirā ī'orōpu “Ā'rā yū'u yū'ruo'cārā nima. Yū'u me'rā ninu'cūrāsama”, ni ī'ogūsami.

⁶ A'ti nucūcāpūre nīrā, marī pi'etinīrā wee'e yujupu. Tojo pi'etimirā, ű'mūsepū Jesucristo marīrē o'ootjere wācūrā, e'catiyurā.

⁷ Marī Jesucristore ējōpeose uru besese weronojō ni'i. Masā űuruta niti? nīrā, pecame'e bu'ipu asipopeosama. Sipipejaca be'ro űa'ase po'ca űjūpe'tidija wa'asa'a. Añuse uru dia'cū tojasa'a. A'te weronojō marīrē űJesucristore diacjūta ējōpeomitina? nīrō, űa'arō wa'asa'a. Marī űa'arō yū'rūrā, te po'ca űjūpe'ti'caro weronojō űa'asere weedu'usa'a. Tojo nicā Jesucristore ējōpeonemosā'a. Cūrē ējōpeodu'uticā ī'arā, masā diacjūta marīrē cūrē ējōpeoma, ni ī'arāsama. Uru wapabūju ni'i. Wapabūjumirō, pe'tia wa'asa'a. Marī Jesucristore ējōpeose uru nemorō wapatī'i. Te pūrīcā ne pe'titisa'a. Tojo weegu Jesucristo marīrē apaturi a'ti nucūcāpūre a'tigu, “Yū'ure añurō ējōpeowū”, nigūsami.

⁸⁻⁹ Musā Jesucristore a'ti nucūcāpu nicā ī'ati'cārā nimirā, cūrē ma'i'i. A'tiro nicārē cūrē ī'atimirā, ējōpeo'o. Musā cūrē ējōpeocā, musārē pecame'epū wa'abo'cārārē yū'rucā weegusami. Tojo weerā musā Ō'acū tiropu wa'atjere wācūrā, pūrō e'cati'i. űDe'ro ni werenemobosau? Wereta basiowe'e.

¹⁰ Dūporopu Ō'acū ye queti weremū'tārī masā a'tiro nicārā niwā: “Ō'acū masā űa'arō wee'quere acobojo, narē yū'ruogusami”, nicārā niwā. A'tere weremirā,

na basu weresere tu'omasitĩcārã niwã. Tojo weerã tere masĩsĩ'rĩrã, uputu bu'e wãcũnurũcārã niwã.

¹¹ Espĩritu Santu weetamuse me'rã a'tiro wereyucārã niwã: “Masārẽ yu'rũoacju pũrõ pi'eti wẽrĩgũsami. Wẽrĩ'cupu nimigũ, masãgũsami. Cũ masãca be'ro u'musepu mujãa, cũ pacu tiro wiogu dujiri cũmurõ diacjũ pe'e dujigusami.” Espĩritu Santu tojo nisere tu'orã, Õ'acũ ye queti weremu'tãrĩ masã “¿De'ro nicã, noarẽ tojo wa'arosari?” nĩrã, pũrõ masĩsĩ'rĩcārã niwã.

¹² Õ'acũ na masĩsĩ'rĩcã ĩ'agũ, narẽ a'tiro werecu niwĩ: “A'te queti musã nirĩ curare wa'asome yujupu. Be'rocjãrãpu a'tere ĩ'arãsama”, nicu niwĩ. Narẽ tere wereyugu, marĩ a'tocaterocjãrã pe'ere weregu weecu niwĩ. Tojo weegu Õ'acũ a'tocaterore a'tiro weemi majã. Espĩritu Santu u'musepu nigũrẽ cũ ye queti wererã me'rã musārẽ weredutigũ o'ócũ niwĩ. Na Espĩritu Santu tutuaro me'rã tere a'tiro werema. “Jesucristo a'titojacu niwĩ. Marĩrẽ yu'rũo'cu nimi”, nima. Õ'acũrẽ wereco'terã u'musecjãrã quẽ'rã masārẽ yu'rũosere “¿De'ro waro niti?” ni masĩsĩ'rĩsama.

Õ'acũ marĩrẽ ña'ase marĩrõ nisetidutise ni'i

¹³ Õ'acũ marĩrẽ ma'igũ, ña'arõ marĩ wee'quere acobojojocacũ niwĩ. Tojo weerã musã weeatjere añurõ wãcũyuya. Musã ña'arõ weesĩ'rĩsere weeticã'ña. Wãcũtutuaya. Õ'acũ añurõ wéegũ, marĩrẽ Jesucristo apaturi a'ti nucũcãpu a'ticã cũ o'oatjere pũrõ wãcũnurũña. Tere wãcũrã, e'catise me'rã co'teya.

¹⁴ Wĩ'marã añurã na pacusũmũa dutisere añurõ yu'tisama. Na weronojõta musã quẽ'rã marĩ pacu Õ'acũ dutisere añurõ yu'tiya. Musã toduporopu Õ'acũrẽ masĩtirã, ña'arõ uaripejasere weecãrã niwũ. Ni'cãrõacãrẽ musã ña'arõ uaripejasere du'ucã'ña majã.

¹⁵ A'tiro pe'e weesetiya. Õ'acũ marĩrẽ bese'cu ña'ase moogũ nimi. Tojo weerã marĩ ña'ase marĩrã nirõua'a.

¹⁶ Õ'acũ ye queti ojãca pũrĩpu a'tiro ojano'caro niwũ: “Yu'u añugũ, ña'ase moogũ ni'i. Tojo weerã musã quẽ'rã ña'ase marĩrã nisetiya”, nicu niwĩ Õ'acũ.

¹⁷ Musã Õ'acũrẽ sãrĩrã, cãrẽ “Pacu” nisa'a. Cũ nipe'tirãrẽ ni'cãrõnojõ marĩ wee'quenũcãrẽ besebũrogusami. Ne ni'cãrẽ du'asome. Tojo weerã musã a'ti uũcopure catiro põtõorõ Õ'acũrẽ wiopesase me'rã tu'oña'ña.

¹⁸ Musã ñecãsumũa niseti'caronojõ weesirutumujãti'que wapamarĩcaro niwũ. Te wapamarĩsere cõ'agũ, Õ'acũ yu'rũocu niwĩ. Musã a'tiro masĩ'i. Cũ marĩrẽ bu'iri da'rebo'quere wapayewĩrõgũ, pe'tisenojõ me'rã, uru, niyeru me'rã wapayeticu niwĩ.

¹⁹ A'tiro pe'e weecu niwĩ. Cũ macũ Jesucristo uputu ma'igũ cũ wẽrĩgũ dí o'mabũrose me'rã marĩrẽ yu'rũocu niwĩ. Ësã judío masã ñecãsumũapũa na ña'arõ wee'que wapa Õ'acũrẽ acobojose sãrĩrã, a'tiro weecãrã niwã. Oveja dojoriwi'i nitigure, cãmi marĩgũrẽ, nipe'tiro cũ upu añugũrẽ wẽjẽ, Õ'acũrẽ ãjũamorõcãrã niwã. Cũ, oveja añugũ ní'caronojõ Jesucristo añugũ waro, ña'ase moogũ nimi. Cũ wẽrĩgũ dí o'mabũrose me'rã marĩ ña'arõ wee'quere yu'rũocu niwĩ.

²⁰ Õ'acũ a'ti turi weese dũporo “Yu'u macũ masārẽ yu'rũogusami”, ni besetojacu niwĩ. Tojo besemigũ, maata o'óticu niwĩ. A'tocateropu marĩ ye niatjere yu'rũoacjũre cãrẽ o'ócũ niwĩ.

²¹ Jesucristo wẽrĩse me'rã Õ'acũrẽ ãjõpeono'o. Cũ Jesucristore wẽrĩ'cupure masõcu niwĩ. Masõ, u'musepu cãrẽ miimujãcu niwĩ. Topu cãrẽ wiogu sõrõcu niwĩ. Marĩrẽ ãjõpeodutigũ tojo weecu niwĩ. Tojo nicã marĩ u'musepu wa'atjere e'catise me'rã yucuedutigũ tojo weecu niwĩ.

²² Musã diacjũ nisere yu'tirã, Jesucristore ãjõpeorã weecãrã niwũ. Cãrẽ ãjõpeorã, musã ña'arõ weeseti'quere du'ucãrã niwũ. Tojo weerã musã ni'cãrõacãrẽ bu'iri

marĩrã ni'i. Musã ni'cũ põ'rã weronojõ a'merĩ ma'i'i. A'merĩ ma'írã, bu'icjase ucũse me'rã dia'cũ ma'iticã'ña. Nipe'tise musã weese me'rã pe'e ma'ĩa.

²³ A'tiro ni'i. Õ'acũ ucũse ninu'cũcã'rõsa'a. Marĩ tere ejõpeorã, cã põ'rã sãjãcãrã niwã. Tojo weerã apaturi bajuaapo'cãrã weronojõ ni'i. Marĩ pacusumua boadijasama. Marĩ apaturi bajuaaporã, na boadijaro weronojõ wa'asome. Õ'acũ põ'rã sãjãrã pe'e, cã me'rã catinu'cũcã'rãsa'a.

²⁴ Õ'acũ ye queti ojãca pũrĩpũ a'tiro ojano'wã:

Tã ñai wẽrĩpe'tia wa'asa'a.

Masã quẽ'rã tojota nipe'tirã wẽrĩrãsama.

O'ori quẽ'rã añuse nimirõ, boadijasa'a.

Masã quẽ'rã peje cuorã, wiorã nimi'cãrã wẽrĩrãsama.

²⁵ Na cuose quẽ'rã pe'tirosa'a.

Õ'acũ ucũse pũrĩcã ne pe'tisome.

Ninu'cũcã'rõsa'a, ni ojano'wã.

Musãrẽ te quetire ãpẽrã werecãrã niwã. Na wereseta añuse, ne pe'titise queti ni'i.

2

¹ Musã Õ'acũ põ'rã ni'i. Tojo weerã nipe'tise ña'asere du'ucã'ña. ãpẽrãrẽ nisooticã'ña. Weesooticã'ña. ãpẽrã yere uoticã'ña. Ucjaticã'ña.

²⁻³ Musã Õ'acũ añugũ nimi nisere masĩtojasa'a. Tojo weerã wĩ'marã ne bajua'cãrã na paco õpẽcõrẽ upũtu mi'rĩsĩ'rĩrã weronojõ weeya. Õ'acũ ye añuse quetire upũtu tũ'sase me'rã tũ'osĩ'rĩña. Wĩ'marã na pacosãnumia ye õpẽcõrẽ mi'rĩrã, ĩ'oduarã wa'asama. Õ'acũ ucũse wĩ'magũ paco õpẽcõ weronojõ ni'i. Te diacũ wereme'rĩcã'a. Marĩ tere wãcũnu'cũrã, cãrẽ ejõpeotutuanemorãsa'a. Cãrẽ masĩnemoato nígũ marĩrẽ yũ'rucũ niwĩ.

Wĩ'i yeerã ãtãgã yeenu'cãcja weronojõ Jesucristo nimi nise ni'i

⁴ Musã Jesucristore ejõpeo'o. Tojo weerã cã me'rã añurõ nisetiya. Cã catigũ, marĩrẽ cã me'rã caticã weemi. Cã ninu'cũcã'sami. ãpẽrã cãrẽta teecãrã niwã. Na teemicã, cã pacũ Õ'acũ pe'e cãrẽ "Añuyũ'rugũ nimi", ni besecũ niwĩ. Besetoja, cãrẽ wiogu sõrõcũ niwĩ.

⁵ Musãrẽ añurõ masĩdutigũ queose me'rã weregutĩ. Õ'acũ ãtãpaga me'rã ni'cã wi'i añurĩ wi'i yeegũ weronojõ weesami. ãtãgã añucja me'rã yeenu'cã'sami. Tutuari wi'i niato nígũ tojo weesami. Jesucristota cã ne waro wi'i yeenu'cãcja ãtãgã weronojõ nígũ nimi. Marĩpũa apeye na yeeturiamũjãse weronojõ ni'i. Marĩ nipe'tirã ni'cãrõ me'rã Õ'acũ cã wéeca wi'i weronojõ ni'i. Tojo weerã cã yarã waro níã, Jesucristo weetamuse me'rã pa'ia weronojõ Õ'acũ yere da'ramasĩ'i. Añurõ wéerã, ãpẽrã ye niatjere sãrĩbosamasĩ'i. Tojo nicã Õ'acũrẽ e'catise o'omasĩ'i. Marĩ tojo weecã ĩ'agũ, Õ'acũ e'catisami.

⁶ Duporocjãrãpũ quẽ'rã te cjase Õ'acũ cã ucũ'quere a'tiro ojacãrã niwã:

Ni'cã wi'i, wi'i Jerusalẽpũre yeeguti.

Ti wi'ire yéegũ, ni'cãgã ãtãgã añucjare beseguti.

Tutuari wi'i wa'ato nígũ tiga me'rã nu'cãgũti.

Yũ'u ãtãgãrẽ ucũgũ, yũ'u macũ pe'ere wãmepeogu wee'e.

Cũta nimi yũ'u bese'cũ.

Yũ'u ĩ'acã, añuyũ'rugũ nimi.

Cãrẽ ejõpeorã pũrõ e'catirãsama.

"Mejõ warota ejõpeocãti", nisome, ni ojacãrã niwã Õ'acũ ye queti weremu'tãrĩ masã.

⁷ Musã Jesucristore ãjõpeorã añurõ e'catise me'rã cãrẽ tu'oña'sa'a. Æpẽrã pe'e cãrẽ ãjõpeotijãrã, musã weronojõ tu'oña'tisama. Mejõ nigũrẽ weronojõ tu'oña'cã'sama. Æpẽrã Õ'acũ ye queti weremũ'tãrĩ masã a'tiro ojacãrã niwã tja:

Masã ùtã me'rã wi'i yeerãtirã ni'cãgãrẽ uati, cõ'asama.

Na cõ'acaga me'rã ãpẽrã pe'e tutuari wi'i yeesama.

Tiga marĩcã, wi'i yeeya marĩbopã.

A'te a'tiro nisĩ'rĩrõ wee'e. Wiorã judío masã tiga ùtãgãrẽ weronojõ Jesucristore uatiwã. Na uatimicã, cũ pacu Õ'acũ pe'e cãrẽ besecu niwĩ. Bese, cãrẽ wioꝑu sõrõcu niwĩ. Cũ marĩcãrẽ, marĩ Õ'acũ põ'rã sãjãmasitibopã.

⁸ Apeye ojanemocãrã niwã tja:

Õ'acũ cũ besecaga ùtãgãpũ masã pũ'atuu, burãque'arãsama.

A'te a'tiro nisĩ'rĩrõ wee'e. Jesucristore Õ'acũ besecu niwĩ. Tigapũ pũ'atuu, burãque'a'caro weronojõ Jesucristore ãjõpeotirã bu'iri da'reno'rãsama. Todũporopũta maata Õ'acũ cũ macũrẽ ãjõpeotirã tojo wa'arãsama, nitojacu niwĩ.

⁹ Marĩ pũrĩcã na weronojõ niwe'e. Õ'acũ cũ yarã niato níꝑũ marĩrẽ besecu niwĩ. Tojo weerã marĩ wioꝑu yarã pa'ia weronojõ cũ yere da'rãrã ni'i. Õ'acũ marĩrẽ cũ ya curuacjãrã sãjãcã weecu niwĩ. Ñã'ase marĩrõ niseticã weecu niwĩ. Dũporopũ Õ'acũ cũ yarã masã Israe curuacjãrãrẽ yũ'u were'que pejere weecu niwĩ. Musã Jesucristore ãjõpeorã ni'i. Tojo weegu musãrẽ mejãrõta weemi. Õ'acũ marĩrẽ añurõ wee'quere ãpẽrãrẽ weredutigũ tojo weemi. Õ'acũ añuyũ'ruagũ marĩ ña'arõ wee'quere acobojomi. Acobojo, na'itĩ'arõpũ ní'cãrãrẽ marĩrẽ yũ'ruomi. Tojo weerã ni'cãrõacãrẽ cũ põ'rã bo'reyuropũ nirã weronojõ ni'i.

¹⁰ Dũporopũ ni'cũ Õ'acũ ye queti weremũ'tãrĩ masũ a'tiro nicu niwĩ: “Õ'acũ pãjãrã judío masã nitirãrẽ yũ'ruogusami.” Tojo weerã musã todũporopũre Õ'acũ põ'rã mejẽta níni'wũ yujupũ. Ni'cãrõacãrẽ cãrẽ ãjõpeoca be'ro cũ põ'rã ni'i majã. Õ'acũrẽ musã ãjõpeose dũporo cũ musãrẽ ma'isere, cũ pajaña'sere masitĩcãrã niwũ. Ni'cãrõpũta a'tere masĩ'i majã.

Pedro Jesucristore ãjõpeorãrẽ “A'tiro weeya” nise ni'i

¹¹ Yũ'u musãrẽ pũrõ ma'isa'a. Ni'cãrõacã yũ'u wereatjere musã weecã uasa'a. Marĩ a'ti turipũre sijari masã ni'i. Marĩ niatjo waro u'mũsepũ ni'i. Topũ ninu'cũcã'rãsa'a. Tojo weerã marĩ ña'arõ weesĩ'rĩsere weeticã'rã. Marĩ ña'arõ weesĩ'rĩse añurõ weesĩ'rĩse me'rã a'mequẽse ni'i. Te ña'arõ weesĩ'rĩse añurõ weese pe'ere cã'mota'asĩ'rĩsa'a. Õ'acũ pe'e marĩrẽ añurõ weecã uasami.

¹² Musã Jesucristore ãjõpeotirã wa'teropũ nisa'a. Cãrẽ ãjõpeose bu'iri musãrẽ “Ñã'arã nima”, ni ucjasama. Musã na wa'teropũre añurõ nisetiya. Tojo weecã, na tojo ucjamirã, musã añurõ weesetisere ï'arãsama. Tere ï'arã, siape me'rã pãjãrã Jesucristore ãjõpeorãsama. Tojo weerã cũ apaturi a'ticã, musã weronojõta na quẽ'rã Õ'acũrẽ “Mũ'u añugũ, tutuagũ ni'i”, ni ãjõpeorãsama.

¹³⁻¹⁴ Marĩ wioꝑu Jesucristore ãjõpeotijãrã, a'tiro weerõua'a. A'ti di'tacjũ wioꝑu waro, cũ docacjãrã wiorã, tojo nicã nipe'tirã a'ti nucũcãcãrã wiorã dutisere yũ'tiroua'a. Wioꝑu waro cũ docacjãrãrẽ ña'arõ weerãrẽ bu'iri da'redutisami. “Añurõ weerã pe'ere ‘Añurõ weepũ musã’ niña”, nisami.

¹⁵ Õ'acũ musã añurõ weecã uasami. Tojo weecã, ãpẽrã musãrẽ ucjami'cãrã mejõ warota ucjama'acã'rãsama. Õ'acũ musã añurõ weese me'rã na ucjama'a'cãrã, tu'omasitĩrãrẽ di'tamarĩacã weecã uasami.

¹⁶ Õ'acũ marĩrẽ yũ'ruotojacu niwĩ. Tojo weerã yũ'ruono'cãrã weronojõ weesetirã. A'tiro wãcũticã'rã. “Yũ'u ãpẽrã dutise doca niwe'e. Tojo weegu yũ'u uaro weeguti”,

niticã'rã. A'tiro pe'e weerã. Õ'acũrẽ ma'i, cũ ɥaro weerã. Ña'asere weeticã'rã. Da'raco'terã na wioɥu dutisere añurõ yu'tirã weronojõ marĩ quẽ'rã Õ'acũ dutisere yu'tirã.

¹⁷ Dɥcawaaro marĩrõ nipe'tirãrẽ ni'cãrõnojojõ ï'arã. Jesucristore ãjõpeorãrẽ ma'irã. Õ'acũrẽ nɥcũi'ase me'rã ãjõpeorã. A'ti di'tacjũ wioɥure wiopesase me'rã tu'oña'rã.

Jesucristo pi'etigu nɥ'cã'caronojojõ marĩrẽ nɥ'cãdutise ni'i

¹⁸ Mɥsã ni'cãrẽrã ãpẽrãrẽ da'raco'terã nisa'a. Mɥsã wiorãrẽ ãjõpeoya. Nipe'tirã na dutisere yu'tiya. Mɥsãrẽ añurõ weerã dia'cũrẽ yu'titicã'ña. No'o ña'arõ weerã quẽ'rãrẽ yu'tiya.

¹⁹ Apetero mɥsã añurõ weemicã, mɥsã wiorã bu'iri da'rebosama. Na tojo weecã, mɥsã Õ'acũrẽ ãjõpeosere ï'orã, narẽ ye'suticã'ña. Tojo weecã, mɥsãrẽ Õ'acũ "Añurõ weema", ni ï'agũsami.

²⁰ Mɥsã ña'arõ wéeca be'roma mɥsãrẽ bu'iri da'rerã, queoro weerã weema. Mɥsã na bu'iri da'resere nɥ'cãrã, "Añurõ wéerã, nɥ'cã'a", niticã'ña. Mɥsã tojo nɥ'cãse wapamarĩ'i. Mɥsã ña'arõ wee'que wapa queorota bu'iri da'rerã weesama. Mɥsã añurõ wéeca be'ro na ña'arõ weecã, nɥ'cãña. Tojo weese pe'ere Õ'acũ "Añurõ weema", ni ï'agũsami.

²¹ Õ'acũ mɥsã añurõ weemicã, mɥsãrẽ ña'arõ weesere nɥ'cãdutigu cũucu niwĩ. Jesucristomaricã marĩrẽ yu'rɥogɥ, pi'eti, wẽrĩwĩ. Añurõ weemicã, cũrẽ ña'arõ weewã. Tojo weegu marĩ quẽ'rãrẽ cũ wee'caronojojõta weesirutucã ɥasami.

²² Cũ ne ni'cãti ña'arõ weetiwi. Nisootiwi.

²³ Cũrẽ ña'arõ bujicã'cãrãrẽ narẽ bujicã'a'metiwi. Cũ pi'etigu, "Mɥsãrẽ bu'iri da'regutĩ", nitiwi. Cũ pacɥ pe'ere "Yu'u pacɥ cũ ɥaro, queoro ña'arõ weerãrẽ bu'iri da'reɥsami", niwĩ. Tojo weegu cũ ye niatjere cũ pacɥpãre wiawĩ.

²⁴ Cũ basu marĩ ña'arõ wee'que wapare wapayegu, curusapɥ wẽrĩwĩ. Marĩ ña'arõ weesere du'udutigɥ marĩrẽ wẽrĩbosawĩ. Tojo cũ weese me'rã a'tiro weewĩ. Marĩrẽ ña'asere sirutumi'cãrãrẽ añuse Õ'acũ ye pe'ere sirutucã weewĩ. Cũ marĩrẽ yu'rɥogɥ, cãmi da'reno'o, ɥpɥtu pũrĩse tu'oña'wĩ. Tojo cũ weese me'rã marĩ ña'arõ yu'rɥobo'cãrã yu'rɥono'wũ.

²⁵ Marĩ a'tiro nicũmiwũ. Oveja sã'rĩrõ po'peapɥ ni'cãrã no'o ɥaro wijaawã'cãsama. Wijaawã'cã, ï'anurãticã, bajudutia wa'asama. Marĩ na weronojõ nicũmiwũ. Ni'cãrõacãrẽ Jesucristore ãjõpeo'o. Tojo weerã ovejare co'tegɥ bajuduti'cãrãrẽ a'ma, cũ narẽ boca'caro weronojõ ni'i. Jesucristo marĩrẽ ña'arõ weeri nigũ, marĩrẽ ï'anurũ, co'tegɥ nimi.

3

Omocã dɥ'te'cãrãrẽ dutise ni'i

¹⁻² Numia, marãpɥsumuatirã, añurõ tu'oya yu'u wereatjere. Mɥsã marãpɥsumɥa dutisere, na ɥaro weeya. Ni'cãrẽrã mɥsã marãpɥsumɥa Jesucristore ãjõpeotisama. Cũ ye quetire ne tu'osi'rĩtisama. Tojo weerã te quetire weretimirã, a'tiro pe'e weeya. Narẽ ãjõpeoya. Na dutisere e'catise me'rã weeya. Mɥsã tojo weecã, na quẽ'rã mɥsã añurõ weesetisere ï'acũ, Jesucristore ãjõpeobosama.

³ ãpẽrã, "Añurã nima", nidutirã, mɥsã upãre peje ma'masu'aticã'ña. Mɥsã upɥ bajuse dia'cũrẽ wãcũnurãticã'ña.

⁴ Mɥsã añurã nisĩ'rĩrã, añurõ bajusĩ'rĩrã, a'tiro pe'e weesetiya. Mɥsã marãpɥsumɥarẽ tu'saropɥta na dutisere ma'ise me'rã weeya. Tu'tiro marĩrõ ãpẽrãrẽ queoro weeme'rĩcã'ña. Ejeripõ'rã caributiro marĩrõ tu'oña'ña. A'te añurõ weesetise pe'tisome. Mɥsã upãre ma'masu'ase pũrĩcã pe'tirosa'a. Mɥsã añurõ weeseticã, Õ'acũ mɥsã me'rã e'catigɥsami. Mɥsã a'tiro weese cũ ï'orõpãre añubutiase waro ni'i.

⁵ Yũ'u musârê nírõnojõta dũporocjãrã numia Õ'acũrê ãjõpeorã añurõ weeseticãrã niwã. Na marãpũsumũa dutisere añurõ yũ'ticãrã niwã.

⁶ Sara dũporocjõpũ co marãpũ Abrahã dutisere añurõ yũ'tico niwõ. Tojo weego Abrahãrê co wiogũre weronjõ tũ'oña'co niwõ. Musã quẽ'rã musã marãpũsumũarê añurõ weeya. Musã nipe'tisere añurõ wéerã, tojo nicã uiro marĩrõ nisetirã, Sara weronjõ nirãsa'a.

⁷ Ni'cãrõacãrê nãmotirãrê weregũti. Mũ'u nũmorê añurõ weesetiya. Core ãjõpeoya. Co mũ'u weronjõ tutuatimo. Õ'acũ co quẽ'rãrê pajaña'gũ, mũ'ũrê weronjõta yũ'rũocũ niwĩ. Tojo weegũ core añurõ co'teya. A'tiro weecã, musã Õ'acũrê ñubuese ne cã'mota'ata basiosome.

A'merĩ añurõ nisetidutise ni'i

⁸ Ni'cãrõacãrê nipe'tirãpũre weretuogũti. Ni'cãrõ me'rã nisetibũroya. Æpẽrãrê pajaña'ña. Ni'cũ põ'rã weronjõ ma'isetiya. “Ûsã ãpẽrã yũ'ruoro ni'i”, ni wãcũticã'ña.

⁹ Æpẽrã musârê ña'arõ weecã, narê a'meticã'ña. Musârê ña'arõ bujicã'cã, narê bujicã'a'meticã'ña. A'tiro pe'e weeya. Narê añurõ wa'ato nĩrã, Õ'acũrê sãrĩbosaya. Õ'acũ marĩrê tojo weedutisami. A'tiro weecã, Õ'acũ musârê añurõ weegũsami.

¹⁰ Dũporopũre ni'cũ Salmo wãmetiri pũrĩpũre añurõ nisetisere a'tiro ojacũ niwĩ: No'o musã catiri mũũcore e'catise me'rã nisĩ'rĩrã, ña'arõ ucũticã'ña. Nisootirãta niña.

¹¹ No'o musã ña'arõ weesĩ'rĩsere weeticã'ña. Añuse pe'ere weeya.

Æpẽrã me'rã a'metu'titirãta ma'ise me'rã nisetiya.

¹² Añurõ weesetirãrê Õ'acũ co'tesami. Na cũrê sãrĩsere yũ'tisami.

Ña'arõ weerã me'rã pe'ere e'catitisami. Narê bu'iri da'resami.

Tojo weerã musã añurõ nisetiya ni, Salmo pũrĩpũre ojano'caro niwã.

¹³ Musã añuse dia'cũrê weeseticã, ¿noa musârê ña'arõ weebosau? Weetisama.

¹⁴ Musã añurõ weemicã, ãpẽrã musârê ña'arõ weecãma, e'catiya. Õ'acũ musârê añurõ weegũsami. Tojo weerã na musârê ña'arõ weesĩ'rĩcã, wãcũque'titicã'ña. Narê uiticã'ña.

¹⁵ A'tiro pe'e wãcũña. “Jesucristo nipe'tirã bu'ipũ ãsã wiogũ nimi”, ni ãjõpeoya. No'o musârê ãpẽrã “¿De'ro weerã Jesucristore ãjõpeoti?” nibosama. Na tojo nicã, musã yũ'tiatjere wãcũyutojaya. Narê añurõ yũ'time'rĩcã'ña. Pũrĩrõ yũ'titicã'ña.

¹⁶ Musã Jesucristore ãjõpeose bu'iri ãpẽrã musârê ña'arõ ucjasama. Na ucja'que diacjũ niticã ĩ'arã, bopoyarãsama. Tojo weerã musã añurõ nisetirã, Õ'acũ ĩ'orõpũre bu'iri marĩrã tũ'oña'rãsa'a.

¹⁷ Õ'acũ cũ uacãma, marĩ añurõ weemicã, ãpẽrã marĩrê ña'arõ weebosama. Tojo weese añu ni'i. Marĩ ña'arõ weecã pe'ema, ãpẽrã marĩrê ña'arõ weecã, marĩ ye bu'irita ni'i.

¹⁸ Jesucristomarĩcã añugũ nimigũ, pi'etiwĩ. Cũ bu'iri moomigũ, marĩ ña'arõ wee'que wapare wẽrĩ wapayebosawĩ. Marĩ bu'iri cãorãrê wẽrĩbosagũ, tojo weewĩ. Marĩrê yũ'ruogũ, ni'cãtita wẽrĩwĩ. Cũ tojo weese me'rã cũ pacũ tiropũ marĩrê wa'ata basiocã weewĩ. Cũ bu'icã upũ waroma wẽrĩa wa'awĩ. Wẽrĩtoja, be'ro masãcũ niwĩ. Cũ ejeripõ'rã pũrĩcã wẽrĩticaro niwã.

¹⁹⁻²⁰ Cũ ejeripõ'rã me'rã cũ upũ masãpepũ cũñarĩ cura a'tiro weecũ niwĩ. Dũporopũ Õ'acũ a'ti turi miocã, wẽrĩ'cãrã na bi'adũpono'caropũ nirãrê ĩ'agũ wa'acũ niwĩ. Topũ narê cũ wẽrĩ masãsere weregũ ejacũ niwĩ. Dia miose dũporo Noé yoacã yucũsujore a'medo'gũ da'racũ niwĩ. Cũ tiwũ weeri curare cũ nĩcaterocjãrãrê Õ'acũ

narē ějōpeocā ɯacɯ nimirĩ. Na pe'e ne ějōpeoticārā niwā. Noé, cū nũmo, cū pō'rā, na nũmosānumia dia'cū ějōpeocārā niwā. Tojo weerā na ochota tiwɯ me'rā ɯ'rucārā niwā.

²¹ Ō'acū narē ɯ'rɯo'caro weronojōta marĩ quē'rārē Jesucristo wērĩ masāse me'rā Ō'acū ɯ'rɯocɯ niwĩ. Ō'acū a'ti turire miogũ narē ɯ'rɯo'que marĩrē wāmeyese weronojō ni'i. Marĩrē wāmeyese marĩ up̄are ũ'irĩ coese mejēta ni'i. A'tiro ni'i. Ō'acū ĩ'orōp̄are bu'iri marĩrā nisĩ'rĩrā, cārē acobojose sērĩse ni'i.

²² Jesucristo masāca be'ro cū pacɯ tiropɯ mɯjāacɯ niwĩ. Ni'cārōacārē cū wiogɯ dujiri cūmurōpɯ nisami. Cū nipe'tirā bu'ipɯ, wiogɯ nimi. Ō'acūrē wereco'terā, nipe'tirā wiorā ɯ'mɯarōpɯ nirā ɯ'rɯoro nimi.

4

Dɯporopɯ ña'arō weemi'cārā ña'arō weedu'use queti ni'i

¹ Jesucristomarĩcā a'ti di'tapɯ nígũ, pūrō pi'etiwiĩ. Marĩ quē'rā cū pi'eti'caro weronojōta weerā. Pi'etisere uiticārā. Marĩ pi'etirā, Jesucristo weetamuse me'rā nemorō wācūtutuarāsa'a. Ña'asere weesi'rĩtirāsa'a.

² Tojo weerā a'tiro nicā me'rā marĩ catise nũmũrĩ ejatuaro marĩ ña'arō weesi'rĩsere weesome majā. Ō'acū cū ɯaro pe'e weerāsa'a.

³ Mũsā Jesucristore ějōpeotirā na weesetisenojōrē weetajacārā niwũ. Ña'arō mũsā weesi'rĩsere weecārā niwũ. Numia me'rā ña'arō weecārā niwũ. Numia quē'rā ɯmɯa me'rā mejārōta ña'arō weecārā niwũ. Que'acārā niwũ. Bosenũmɯ nicā que'a, caricūcārā niwũ. Ña'arō weesere ɯ'rɯoquejocā'cārā niwũ. Apeyere Ō'acū dutisere ɯ'rɯnɯ'cārā, masā yee'quere ějōpeocārā niwũ.

⁴ Ni'cārōacārē te pejere mũsā weetisa'a majā. Todɯporopɯ mũsā me'rā ña'arō weeseti'cārārē ba'patinemotisa'a. Mũsārē na pijicā, wa'atisa'a. Mũsā tojo weecā, “¿De'ro weerā tojo weeti?” nisama. Tere ĩ'arā, mũsārē ĩ'atu'ti, ucjasama.

⁵ Na tojo weemicā, a'tere masĩña. Ō'acū mũsārē ucja tu'tirārē “¿De'ro weerā ɯ'ɯ pō'rārē tojo weeri?” ni sērĩtiña'gũsami. Mũsārē tojo wee'cārā na wee'quere beseno'rāsama. Ō'acū nipe'tirā wērĩ'cārārē, catirārē marĩ weesenucārē besegũsami. Ne ni'cūrē dɯ'asome.

⁶ Nipe'tirā masā wērĩdijape'tirāsama. Jesucristore ějōpeo'cārā pe'e na ye up̄a boamicā, Ō'acū tiropɯ catinu'cūcārāsama. Tojo weerā narē a'ti turipɯ caticā, Jesucristo ye añuse quetire wereno'caro niwũ.

⁷ A'ti turi pe'tiatjo cārōacā dɯ'sasa'a. Tojo weerā mũsā weesere añurō tɯ'oña'nɯ'cō, weesetiya. Wācūtutuaya. Mũsā ña'arō weesi'rĩsere nɯ'cāña. Tojo weerā mũsā queoro ñubuerāsa'a.

⁸ Nipe'tise apeyenojō ɯ'rɯoro a'tiro weeya. Diacjũ a'merĩ ma'iña. Ne a'merĩ ma'idu'uticā'ña. Marĩ āpērārē ma'írā, marĩrē ña'arō weesere maata acobojosa'a.

⁹ Āpērā mũsā ye wi'seripɯ ejacā, e'catise me'rā narē ñe'eña. Uase marĩrō narē a'máca, cārĩse o'oya.

¹⁰ Ō'acū cū tutuaro me'rā marĩ Jesucristore ějōpeorānucārē de'ro marĩ weemasĩsere o'osami. Te o'ose me'rā cū yere añurō weemasĩ'i. Tere o'ogɯ, ni'cārōnojō o'otisami. Cū o'o'que pōtēorō āpērārē weetamudutigɯ o'osami. Marĩ āpērārē weetamurā, cū o'o'quere queoro weerā wee'e.

¹¹ Ni'cārērārē a'tenojōrē o'osami. Pājārā wa'teropɯ cū ye queti weretutuasere o'osami. A'tere wererā, cū were'caro weronojō wereya. Āpērā, weetamurānojō quē'rā Ō'acū mũsārē tutuaro o'o'caro pōtēorō weetamuña. Tojo weecā, masā “Jesucristo cū weetamurō me'rā tojo weema” ni, e'catise o'orāsama Ō'acūrē.

Jesucristo tutuayũ'ruami. Cũ nipe'tirã bu'ipũ, wiogũ nimi. Tojo weerã marĩ cãrẽ e'catise o'onu'cũcã'rã.

Jesucristore ãjõpeorãrẽ "Mejẽcã wa'acã, wãcũtutuaya" nise ni'i

¹² Yũ'u mairã, apeyenojõ werenemogũti tja. Musã Jesucristore ãjõpeose bu'iri ña'arõ yũ'rurã, "¿De'ro weero tojo wa'ati?" ni ñ'amarĩaticã'ña. Te musã pi'etisere wãcũtutuarã, diacjũta Jesucristore ãjõpeosere ñ'ono'o. Tojo weerã musã mejẽcã wa'acã, ñ'amarĩaticã'ña.

¹³ Mejõ e'catiya. Ni'cãrõacãrẽ musã Jesucristo cũ pi'eti'caronojõta pi'etisiruturã wee'e. Tojo weerã cũ apaturi a'ticã, cũ asistesere, cũ tutuasere ñ'arã, pũrõ e'catirãsa'a.

¹⁴ Marĩ Jesucristore ãjõpeose bu'iri ãpẽrã marĩrẽ ña'arõ bujicã'sama. Na tojo weecã, marĩ a'tiro masĩ'i. Espĩritu Santu tutuayũ'ruagu marĩpũre nimi. Marĩ me'rã ninu'cũcũsami. ãpẽrã marĩrẽ ña'arõ weecã, weetamusami. Tojo weerã na ña'arõ bujicã'micã, e'catino'sa'a.

¹⁵ Musã a'tiro wãcũña. Wẽjẽcõ'arĩ masãrẽ, yajari masãrẽ Õ'acũ bu'iri da'regũsami. ãpẽrã yere ucja wãcũnũrũrã quẽ'rãrẽ tojota weegũsami. No'o ña'arõ weerãrẽ bu'iri da'regũsami. Musã na weronojõ weeticã'ña. Na, na ye bu'iri pi'etirãsama.

¹⁶ Apeterore musã Jesucristore ãjõpeose bu'iri pi'etirãsa'a. Tojo pi'etirã, bopoyaticã'ña. A'tiro pe'e weeya. Õ'acũrẽ e'catise o'orã, "Añu'u", niña. "Mũ'u ãsãrẽ Jesucristo yarã sãjãcã weepũ", ni wãcũtutuaya.

¹⁷ Ni'cãrõacãrẽ Õ'acũ masãrẽ beseri nũmũ nũ'cãtoja'a. Cũrẽ ãjõpeorã me'rã besenũ'cãmi. Marĩ cũrẽ ãjõpeorã me'rã nũ'cãcã, ãpẽrã cũrẽ ãjõpeotirã pe'ema de'ro wa'aro wa'arosa'a. Õ'acũ nãma wũpũtũ bu'iri da'regũsami.

¹⁸ Dũporopũ Õ'acũ ye queti weremũ'tãrĩ masũ te pi'etise cjasere a'tiro ojacũ niwĩ: Õ'acũrẽ ãjõpeorã waromarĩcã w'mũsepũ wa'ase dũporo a'ti nucũcãpũre pi'etinĩrãsama yujupũ.

To pũrĩcãrẽ cũrẽ ãjõpeotirã ña'arõ weerã pe'ere ¿de'ro wa'arosaũ?

Narẽ ña'abutiario wa'arosa'a.

Õ'acũ narẽ bu'iri da'regũsami, tojo nicũ niwĩ Õ'acũ ye queti weremũ'tãrĩ masũ.

¹⁹ Marĩ Õ'acũ wãronojõ pi'etirã pũrĩcã, a'tiro weeroũa'a. Añurõ weesere weenu'cũcã'rõũa'a. Tojo nicã marĩ ye niatjere Õ'acũ marĩrẽ wee'cũre wiarõũa'a. Nipe'tise cũ "Weegũti" nisere queoro weesami.

5

Jesucristore ãjõpeorã a'tiro weeroũa'a nise ni'i

¹ Ni'cãrõacãrẽ majã Jesucristore ãjõpeorã sũ'ori nirãrẽ weregũti. Yũ'u quẽ'rã ãpẽrãrẽ sũ'ori nigũta ni'i. Yũ'u Jesucristo pi'eticã ñ'awã. Cũ apaturi a'ti turipũ a'ticã, Õ'acũ nipe'tirãpũre Jesucristo asistesere, cũ tutuasere ñ'ogũsami. Tere yũ'u quẽ'rã nipe'tirã cũrẽ ãjõpeo'cãrã me'rã bu'ipejatamugũsa'a.

² Jesucristore ãjõpeorãrẽ sũ'ori nirã, yũ'u wereatjere tũ'oya. Õ'acũ cũ yarãrẽ co'tedutigũ musãrẽ cũucũ niwĩ. Ovejare co'teri masũ cũ yarã ovejare añurõ co'tesami. Cũ weronojõta musã quẽ'rã Õ'acũ yarãrẽ añurõ co'teya. ãpẽrã dutiro marĩrõ musã wãro narẽ co'teya. Musã tojo weecã, Õ'acũ wãsami. Apeye quẽ'rãrẽ narẽ sũ'ori wejepeorã, niyeru dia'cũrẽ wapata'asĩ'rĩticã'ña. Mejõ pe'e e'catise me'rã co'teya.

³ Narẽ co'terã, ña'arõ dutipeticã'ña. Narẽ ñ'acũudutirã pe'e, añurõ weesetiya.

⁴ Tojo weecã, Jesucristo nipe'tirã masãrẽ co'terã wiogũ apaturi a'ti turipũ a'tigũ, musãrẽ wapayegũsami. "Añurõ co'tewũ narẽ yũ'u co'tedutigũ cũu'cãrãrẽ", nigũsami.

Cũ musãrẽ wapayese ninu'cũcã'rõsa'a. Cũ tiro, cũ asisteropu catinu'cũatjere o'ogusami. Te ne pe'tisome.

⁵ Ma'mapjia, nu'mia, a'tiro weeya. Bucurã musãrẽ su'ori wejepeorãrẽ ejõpeo yu'tiya. Musã “Nipe'tirãpeta ãpẽrã yu'ruoro ni'i” ni wãcũtirãta, a'merĩ weetamuña. Duporopu Õ'acũ ye queti weremu'tãrĩ masũ a'tiro ojacu niwĩ:

“Ãpẽrã yu'ruoro ni'i” nirã me'rã Õ'acũ a'pepũrĩ nisami.

Ãpẽrã “Yu'u mejõ nigũ ni'i, yu'ure weetamuña” nirã pe'ere Õ'acũ weetamusami, ni ojacu niwĩ.

⁶ Õ'acũ tutuayu'rugu nimi nĩrã, cũ dutisere yu'tiya. Tojo weecã, Õ'acũ cũ uari numu musãrẽ ãpẽrã wiorã weronojõ añurõ wãcũcã weegusami.

⁷ Õ'acũ marĩrẽ ma'igũ, co'tesami. Tojo weerã nipe'tise marĩ wãcũque'tisere, marĩrẽ no'o mejẽcã wa'asere Õ'acũpure o'orã. Cũ marĩ tojo weesere ñe'egũsami.

⁸ Musã weesere añurõ tu'oña'nucõtojarãpu weesetiya. Musã ña'arõ weesĩ'rĩsere wãcũtutuaya. Añurõ tu'omasĩña. Wãtĩ marĩrẽ ĩ'atu'tigu nipe'tiropu a'masijasami. Marĩrẽ ña'arõ weecã uagu, tojo weesami. Tojo weerã co'te ĩ'anurũña. Ni'cũ yai ba'ase a'magũ pi'etisijaro weronojõ marĩ Jesucristore ejõpeosere pe'osĩ'rĩsami.

⁹ Wãtĩ dutisere weeticã'ña. Wãcũtutuaya. Jesucristore ejõpeonu'cũcã'ña. Wãtĩ musã dia'cũrẽ ña'arõ weegu weetimi. Nipe'tirocjãrãpu Jesucristore ejõpeorãrẽ tojo weegu weemi. Na quẽ'rã musã pi'etironojõta pi'etirã weema. Tojo weerã wãcũtutuaya.

¹⁰ Õ'acũ marĩrẽ ma'igũ, no'o nirõ weetamunu'cũgũsami. Cũ macũ Jesucristo wẽrĩse me'rã marĩrẽ yu'rucu niwĩ. Õ'acũta marĩrẽ cũ asisteropu cũ me'rã ninu'cũdutigu besecu niwĩ. Marĩ yoaticã a'ti nucũcãpure pi'etinĩrãsa'a yujupu. Tojo wéeca be'ro Õ'acũ marĩ ña'arõ niseti'quere aponu'cõ, wãcũtutuacã weegusami. Cũ tojo weecã, marĩ ne uisome.

¹¹ Tojo weerã cũrẽ a'tiro nĩrã: “Õ'acũ, mu'u nipe'tirã bu'ipu, wiogu ni'i. Mu'u tutuase ne pe'tisome. Ninu'cũcã'rõsa'a”, nĩrã cũrẽ.

Pedro añudutituo'que ni'i

¹² Silvano ojabosase me'rã yu'u musãrẽ pejeti ueriacã a'ti pũrĩpure oja'a. Cũ yu'ure ba'patimi. Jesucristore ejõpeogu añurõ weesetimi. Tojo weegu cũ queoro weecã ĩ'agũ, cũrẽ ejõpeo'o. Musãrẽ wãcũtutua, e'catidutigu a'ti pũrĩrẽ oja'a. Tojo nicã Õ'acũ ma'ise diacjũta ni'i nĩgũ, musãrẽ oja'a. Cũ ma'isere masĩrã, Õ'acũrẽ ejõpeoyapaticã'ña.

¹³ A'ti macã Babiloniãcãrã Jesucristore ejõpeorã musãrẽ añudutise o'óma. Õ'acũ ã'rã quẽ'rãrẽ musãrẽ weronojõta besecu niwĩ. Apĩ quẽ'rã Marco yu'u macũ weronojõ nigũ musãrẽ añudutimi.

¹⁴ Musã e'catise me'rã a'merĩ añudutiya. Musã nipe'tirãrẽ Jesucristore ejõpeorãrẽ Õ'acũ ejerisãjãse o'oato.

Tocã'rõta oja'a.

Pedro

Pedro ape pūrī ojanemoca pūrī ni'i

A'ti pūrī a'tiro weero ojano'pā nise ni'i

A'ti pūrīrē Pedro Asia di'tapū du'tistewā'cā'cārārē ojacu niwī tja.

A'tiro ojacu niwī. Jesucristore ējōpeosere dojorērārē, “Tojo niwe'e” ni ducayusī'rīrānojōrē tū'omasīdutigu ojacu niwī.

Pedro Jesucristore ējōpeorārē oja'que ni'i

¹ Yū'u Simó Pedro Jesucristore da'rawā'ñaco'tegu cū besecū'cu mūsārē añuduti'i. Nipe'tirā ūsā weronojō ējōpeorārē a'ti pūrīrē oja'a. Marī Jesucristore ējōpeose añuse waro ni'i. Jesucristo marī wioḡu marīrē yū'rūogū cūrē ējōpeocā weecu niwī. Marīrē ni'cārōnojō cū yarā wa'acā weecu niwī.

² Ō'acū, tojo nicā marī wioḡu Jesure masīnemoña. Mūsā tojo weecā, na añuse, ejerisājāsere o'oyū'rūmajārāsama.

Jesucristore ējōpeorārē “A'tiro weero'a” nise ni'i

³ Ō'acū cū macū Jesucristore marīrē masīcā weecu niwī. Cūrē masīrā, cū tutuaro me'rā marī cū ūaro añurō nisetimasīrāsa'a. Jesucristo añuyū'rūagū, nipe'tise añurō weegū marīrē cū yarā nidutigu pijicu niwī.

⁴ A'tiro wéegū, cū tutuaro me'rā marīrē “Peje añurō weeguti”, nicu niwī. Cū tojo ní'que añuse waro ni'i. Wapatiyū'rūa'a. Cū “A'tiro weeguti” nise me'rā marī cū weronojō nisetimasīrāsa'a. Tojo nicā mūsā a'ti turi cjase ña'ase ūaripejasere yū'rūwetirāsa'a.

⁵ Mūsā Jesucristore ējōpeotoja'a. Mūsā tutuaro pōtēorō a'tere weenemopeoya. Wācūtutua, añurō nisetiya. Tojo nisetirā, Ō'acū yere tū'omasīnemoña.

⁶ Tū'omasīnemorā, mūsā basu ña'arō weesī'rīrā, nū'cāña. Nū'cārā, mejēcā wa'acā, ējōpeodu'uticā'ña. Ējōpeodu'utirā, Ō'acūrē queoro ējōpeo, cū ūaro weeya.

⁷ Cū ūaro wéerā, ni'cū pō'rā weronojō mūsā basu a'merī weetamuña. A'merī weetamurā, nipe'tirārē ma'ña.

⁸ Mūsā a'tere siape me'rā nemorō weeturiawā'cārā, marī wioḡu Jesucristore añurō masīrāsa'a. Cū ūaro weenemorāsa'a. “Mejō waro cūrē ējōpeopā”, nisome.

⁹ Mūsā tere tojo weetirā pe'e, caperi ī'aejatirā weronojō nisa'a. Ō'acū yere ne masītisa'a. Mūsā todūporopū ña'arō wee'quere Jesucristo acobojo'quere wācūtisa'a.

¹⁰ Yū'u acawererā, mūsā Ō'acū bese'cārā ni'i. Tojo weerā cū bese'cārā weronojō nipe'tise mūsā weepōtēorō añurō nisetiya. Mūsā tojo weerā Jesucristore ējōpeodu'usome.

¹¹ Mūsā añurō weenu'cūrā, marī wioḡu Jesucristo tiropū ejarāsa'a. Topū marīrē yū'rūogū me'rā añurō ninu'cūcā'rāsa'a.

¹² Yū'u were'quere masītojasa'a. Tere masīrā, du'ucūrō marīrō mūsā tū'o'quere añurō weenu'cūrā wee'e. Mūsā tere masīmicā, acobojori níḡū, werenu'cūcūti.

¹³⁻¹⁴ Cā'rōacā du'sasa'a yū'u wērīatjo. Marī wioḡu Jesucristo yū'ure weretojami. Tojo weegū yū'u catiro ejatuaro yū'u ucū'quere wācūato níḡū were'e. Yū'u tojo werecā, “Añu nirōsa'a” ni wācūḡū, tojo were'e.

¹⁵ Yū'u wērīca be'ro yū'u were'quere añurō wācūnu'cūcā'to níḡū yū'u pōtēorō añurō weeguti.

Pedro Jesucristo ūrūḡūpū ducayucā ī'a'que ni'i

16 Marĩ wioꝝu Jesucristo apaturi a'ti turipu tutuaro me'rã cũ a'tiatjere wereno'tojawu. Tere wererã, masã na weewuaronojõ wãcũbajurẽ'que mejẽtare werewu. Æsã basu ẽrũgũpu Jesú cũ tutuasere i'awũ.

17 Cũ pacu Õ'acũ cũ tutuasere, cũ asistesere i'ocã i'awũ. Cũ tojo weeri cura u'musepu ucũgũ, a'tiro niwĩ: “Ãrĩ yu'u macũ yu'u ma'igũ nimi. Cũ me'rã e'cati'i”, niwĩ.

18 Cũ tojo ucũdijosere ẽsã tu'owu. Titare marĩ wioꝝu me'rã ẽrũgũpu niwũ. Cũ tigupu níꝝta asistewĩ.

19 Tojo wa'ase me'rã ẽsã masĩwũ. “Dũporocjãrãpu Õ'acũ ye queti weremu'tãrĩ masã diacjũta ojavã Jesú ye cjasere”, niwũ. Na oja'que na'itĩ'arõpu sĩ'ocã bo'reyuse weronojõ ni'i. Tere bu'e, wãcũnarũña. Tojo weerã marĩ Õ'acũ uaro nisetimasĩrãsa'a. Téẽ Jesucristo apaturi a'ticãpu tere bu'e, wãcũnu'cũcãña. Bo'reamjãticã ñocõawũ mujãtaro weronojõ Jesucristo a'ti nucũcãpu a'tigũ, marĩ masĩtisere masĩcã weegusami.

20 A'te pũrĩcãrẽ añurõ tu'omasĩña. Õ'acũ ye queti weremu'tãrã na “Tojo wa'arosa'a” ni oja'quere marĩ basu wãcũse me'rã “Tojo nisĩ'rĩrõ wee'e”, nímasĩtisa'a. Espĩritu Santu cũ weetamurõ me'rã pe'e marĩ tere tu'omasĩrãsa'a.

21 Õ'acũ ye queti weremu'tãrĩ masãmarĩcã na oja'quere na wãcũse me'rã dia'cũ dũ'pocãtiticãrã niwã. A'tiro pe'e weecãrã niwã. Na Espĩritu Santu i'o, ojadutiro me'rã Õ'acũ yere ojavãrã niwã.

2

Nisoose me'rã bu'ese cjase ni'i (Jud 4-12)

1 Dũporopure Israe curuacjãrã ni'cãrẽrã “Æsã Õ'acũ ye queti weremu'tãrã ni'i”, nisoocãrã niwã. Na tojo wee'caro weronojõ musã tiropu nirã quẽ'rã mejãrõta weesiruturãsama. Nisoose me'rã diacjũ weronojõ bu'erãsama. Tojo weerã musã ẽjõpeosere dojorẽrãsama. Jesú na ña'arõ wee'que bu'iri wẽrĩ wapaye'cu pe'ere uasome. Na tojo weecã, Õ'acũ wãcũña marĩrõ narẽ bu'iri da'regusami.

2 Na numiarẽ a'metãrãsetisere pãjãrã Jesure ẽjõpeorã i'acũurãsama. Na tojo weecã i'arã, Jesure ẽjõpeotirã pe'e Jesú ye, diacjũ cjasere ña'arõ ucũrãsama.

3 Niyerure uaripejarã, nisoose me'rã musãrẽ bu'erãsama. Na tojo weese wapa narẽ bu'iri da'reatje niyutojasa'a. Ne yu'rũwetisome. Dũporopu “Õ'acũ narẽ bu'iri da'reno'rãsama”, nitojacu niwĩ.

4 Õ'acũ dũporopure u'musecãrã cãrẽ wereco'terã nimi'cãrãrẽ na ña'arõ weecã, bu'iri da'recu niwĩ. Tojo weegu narẽ bu'iri da'rero na'itĩ'ase tutiripu dũ'tecũucõ'acu niwĩ. Be'ro nipe'tirã masãrẽ beseatji numu nicã, narẽ bu'iri da're bajuriogusami.

5 Noé cũ nícatero quẽ'rãrẽ Õ'acũ cãrẽ ẽjõpeoti'cãrãrẽ acobojocticu niwĩ. Acobojocticu, nipe'tirã masã ña'arãrẽ miocõ'acu niwĩ. Noé, cũ numo, põ'rã umuã i'tiarã, na numosãnumia dia'cũrẽ yu'rũocu niwĩ. Noé masã wãcũsere ducayuduti, “Añurõ weeya”, ni werecu nimiwĩ.

6 Tojo nicã Õ'acũ Sodoma, Gomorra wãmetise macãrĩcãrã quẽ'rãrẽ bu'iri da'recu niwĩ. Bu'iri da'regu, ẽjũ'que po'ca dia'cũ cũñacã narẽ ẽjũ'acõ'abajuriocu niwĩ. Be'ropure ña'arõ weerãrẽ “Tojo wa'arosa'a” ni masiãto níꝝũ tojo weecu niwĩ.

7 Narẽ bu'iri da'regu, Lot añurõ weegũ dia'cũrẽ yu'rũweticã weecu niwĩ. Lot Sodomacjũ ãpẽrã ti macãcãrã na ña'abutiase weecã i'agũ, caributicu niwĩ.

8 Cũ añugũ nicũ niwĩ. Na ña'arã wa'teropũ nígu, ɯmɯcorinɯcũ na ña'abutiase weecã í'agũ, bujaweticũ niwĩ. Tojo nicã na ña'arõ ucũsere tũ'ogũ, bujawetinemopecũ niwĩ.

9 Õ'acũ narẽ tojo wee'quere wãcũrã, a'tiro nímasĩ'i. Õ'acũ añurãrẽ ña'arõ wa'acã, yũ'rũweticã weemasĩsami. Ña'arã pe'ere cũ bu'iri da'reatji nũmũ nicãpũ bu'iri da'reacjũ dũ'tecũuyutojasami.

10 Masã ña'ase na upũ cjase ɯaripeja weerãnojõrẽ Õ'acũ bu'iri da'reyũ'rũnũ'cãgũsami. Tojo nicã Jesucristo cũ wioğũ nisere na yũ'rũnũ'cãrãnojõrẽ ɯpũtũ bu'iri da'reğũsami.

Sõ'onícãrã mũsãrẽ nisoosijari masã na ɯaro se'saro, no'o ɯaro weema'acusiasama. Uiro marĩrõ ɯ'mũsepũ nirã ape turicjãrã tutuarãrẽ bujicã'sama.

11 Ɖ'mũsecjãrã Õ'acũrẽ wereco'terã pe'e nisoori masã yũ'rũoro tutuayũ'rũnũ'cãrã nima. Tojo nimirã, ña'arã Õ'acũrẽ wereco'terã nimi'cãrãrẽ Õ'acũpũre weresã, bujicã'tisama.

12 Nisoori masã wa'icũrã weronojõ tũ'omasĩtisama. Na tũ'omasĩtisere no'o ɯaro ucũma'asama. Na tũ'oña'rõbajuro tũ'oña'sama. Wa'icũrã bajuáca be'ro ñe'e wẽjẽcõ'ano'ajã weronojõ nisama. Na weronojõ na quẽ'rã wẽrĩdijarãsama.

13 Æpẽrãrẽ na ña'arõ wee'que wapa na quẽ'rã ña'arõ weeno'rãsama. Ɖmũco, bajuyoropũ no'o ɯaro ña'arõ weebajaque'atitũ'sasama. Mũsã bosenuũmũrĩ weecã, na bopoyoro, ña'abutiario weerã weesama. Weeta'sase me'rã e'catisama.

14 Numiarẽ ña'arõ wãcũse me'rã dia'cũ í'asama. Na me'rã ña'arõ weesĩ'rĩsama. Ña'arõ weesere caributitisama. Ɖjõpeotutuatarãrẽ na weronojõ ɯaripejacã weesama. No'o na í'asenũcũ ɯapo'cãrã niyurã, ɯanemocã'sama. Na bu'iri da'reno'ajã nima.

15 Õ'acũ ye, diacjũ cjasere du'urã, diacjũ nitise pe'ere sirutusama. Na dũporocjũpũ Balaã wãmetigũ Beor macũ weronojõ weesama. Cũ Balaã ña'arõ weese me'rã niyeru wapata'asĩ'ricũ niwĩ.

16 Cũ tojo weecã í'agõ, cũ yago burra cũrẽ tu'tico niwõ. Burra ucũmasĩti'co nimigõ, Õ'acũ cũ weetamurõ me'rã masã ucũrõ weronojõ Balaãrẽ tu'tico niwõ. Co tojo nise me'rã cũ weema'asere du'ucã weeco niwõ.

17 Nisoori masã aco wijase peri si'bique'a'caro weronojõ nima. Te peri aco marĩrõ weronojõ na ña'arãrẽ añuse Æpẽrãrẽ weetamuse marĩsa'a. O'mecururi wĩrõ me'rã tuuwã'cãrõ weronojõ nima. No'o ɯaro weenu'cũma. Na ni'cãdiacjũta ucũtisama. Bu'iri da'reno'ajã nitojama. Tojo weerã na'itĩ'arõpũ tojota ni bajudutirãsama.

18 Nisoori masã ucũse wapamarĩsa'a. Masĩbutiarã weronojõ nisoose me'rã bu'esama. A'tiro nisama. "Marĩ no'o ɯaro marĩ weetu'sarõnojõ weecã, añu ni'i," nisama. Tere nĩrã, na ña'arõ weewũase me'rã, tojo nicã na ña'arõ ɯaripejase me'rã Æpẽrãrẽ dojorẽsama. Jesucristore Ɖjõpeowã'cãrãrẽ, ña'arõ weesere du'uwã'cãrãrẽ, apaturi na ña'arõ wee'quere ɯaripejacã weesama tja.

19 Na a'tiro nisama: "Mũsã Æpẽrã dutise doca niwe'e. Tojo weerã mũsã ɯaro weeya," nimisama. Tojo nimirã, na basu ña'asere weedu'umasĩtirã, ña'ase dutise doca niwã'ñarã weronojõ nisama. Nipe'tise marĩ ña'arõ weesere du'umasĩtise te doca niwã'ñaco'tecã wee'e.

20 Marĩ wioğũ Jesucristo marĩrẽ yũ'rũogũre Ɖjõpeorã, a'ti turi cjase ña'asere yũ'rũwetiwũ. Tojo wéeca be'ro nimicã, apaturi ña'asere weenemopeorãnojõ todũporo ni'caro nemorõ ña'arõ tojasama.

21 Diacjũta narẽ Jesucristo yere, diacjũ cjasere masĩtiyũ'rũocã, añubopã. Na Jesucristore Ɖjõpeoca be'ro añuse dutise, narẽ were'quere du'urã, ña'abutiario weerã weema.

22 Na apaturi ña'arõ weenemopeorã, masã na ucũwũasenojõ weerã weema. Na a'tiro ucũwũasama: "Diayi cũ etoacõ'aca be'ro apaturi cũ etoa'quere ba'asami tja."

Apeye quẽ'rã ni'i: "Yesere u'óca be'ro apaturi mejãrõta ù'irĩbujuropu sĩ'cõcũñasami tja." Na Jesucristore ãjõpeoca be'ro ña'arõ wéerã tja, te weronojõ nima.

3

Marĩ wiogu apaturi a'tiatje ni'i

¹ Yũ'u mairã, musãrẽ ni'cã pũrĩ ojatojawũ. Todũporoca pũrĩ, tojo nicã a'ti pũrĩ me'rã musãrẽ diacjũ wãcũato nígũ oja'a. Musã masĩ'quere wãcũnu'cũdutigu werecasa'a.

² Dũporocjãrãpu Õ'acũ ye queti weremũ'tãrĩ masã añurã na oja'quere wãcũña. Tojo nicã marĩ wiogu, marĩrẽ yũ'rũogu dutisere wãcũña. Tere ùsã Jesucristo besecũú'cãrã musãrẽ wereturiawũ.

³ A'tere masĩmũ'tãña. A'ti umũco pe'tiati dũporo masã Õ'acũ yere bujicã'rãsama. No'o na ña'arõ weesĩ'rĩsere weerãsama.

⁴ A'tiro nirãsama: "Jesucristo cũ 'A'tiguti' ní'que ¿de'ro wa'amitito?" nirãsama. A'tiro ni bujicã'rãsama. "Marĩ ñecũsumũa wẽrĩdijape'tiatojama. A'ti turi ne weenu'cã'caro weronojõ mejãrõta ninu'cũcã'a. Ne a'tisome", ni wãcũsama.

⁵ A'tiro wa'a'que pe'ere wãcũsĩ'rĩtisama. Dũporopũ Õ'acũ cũ ucũse me'rã u'mũse, a'ti turi bajurẽcũ niwĩ. Cũ dutiro me'rã di'ta aco po'peapũ ní'que bajuacaro niwã. Tojo nicã aco me'rã a'ti turi cjase pĩ'rĩ, bũcũacaro niwã.

⁶ Aco me'rãta tja Noé nícatere Õ'acũ a'ti turire miocõ'acu niwĩ. Cũ tojo wee'que me'rã "Õ'acũ a'ti turire dũcayutojacũ niwĩ", ni masĩno'o.

⁷ A'tocatero nisepũa majã u'mũse nise, a'ti di'ta cjase pecame'e ãjũacõ'ano'atje ni'i. Be'ro Õ'acũ cũ ucũse me'rãta ãjũape'ocã'gũsami. Cũ masãrẽ besetji numũ nicã, ña'arãrẽ bu'iri da'regu ãjũacõ'agũsami.

⁸ Yũ'u mairã, a'tere wãcũña. Marĩ tũ'oña'cã pe'ema, mil cũ'marĩ yoabutia'a. Õ'acũ pe'ere mil cũ'marĩ ni'cã numũ weronojõ nisa'a. Ni'cã numũ quẽ'rã cũrẽ mejãrõta mil cũ'marĩ weronojõ nisa'a. Ni'cãrõnojõ ï'asami.

⁹ Marĩ wiogu cũ "Apaturi a'tiguti" ní'quere masã a'tiro wãcũsama: "Yoogoyũ'rũami", nisama. Na wãcũse diacjũ niwe'e. Masãrẽ pajaña'gũ, maata a'titisami yujupũ. Ne ni'cũrẽ pecame'epũ wa'acã uatisami. Nipe'tirã na ña'asere bũjaweti dũcayucã uasami. Tojo weegu a'titisami yujupũ.

¹⁰ Marĩ wiogu apaturi a'ti nucũcãpu a'tiri numũ marĩ ne wãcũtiri numũ nirõsa'a. Ni'cũ yajari masũ ñamipũ wãcũña marĩrõ yajagu a'tigu weronojõ a'tigusami. Cũ dijatiri numũ a'tiro wa'arosa'a. Pũrõ bususe me'rã nipe'tise u'mũarõpu nise pe'tia wa'arosa'a. Nipe'tise ãjũpe'tidija wa'arosa'a. A'ti di'ta cjase pe'e quẽ'rã, ãjũbajudutirosa'a.

¹¹ "Nipe'tise ãjũpe'tidija wa'arosa'a" nisere tũ'o, ña'arõ weesetisere du'u, Õ'acũ uaro pe'e añurõ weenu'cũrã.

¹² Marĩ wiogu a'tiatjere e'catise me'rã cũrẽ co'terã. Cũrẽ maata a'tidutirã, marĩ añurõ weepõ'teõta basioro añurõ weerã. Cũ a'tiri numũ nicã, nipe'tise u'mũarõ cjase ãjũpe'tidijarosa'a. Nipe'tise a'ti di'ta cjase, u'mũarõpu cjase sipipe'tirosa'a.

¹³ Marĩ pe'e Õ'acũ cũ "Ape ma'ma u'mũse, ma'ma di'ta weeguti" ní'quere co'te'e. Ti turipũre nipe'tirã añuse dia'cũrẽ weerãsama.

¹⁴ Tojo weerã yũ'u mairã, cũ a'tisere co'terã, nipe'tise musã weepõ'teõrõ añurõ weeya. A'tiro weecã, Jesús a'tigu, musãrẽ añurã, bu'iri moorã, añurõ ejeripõ'rãtirãrẽ bocaejagusami.

¹⁵ Musã a'tiro masĩña. Marĩ wiogu marĩrẽ pajaña'gũ, marĩ yũ'rũcã uasãgũ co'tewapamosami. Tojo weegu maata a'titisami. Marĩ acaweregũ Pablo marĩ ma'igũ quẽ'rã tojota musãrẽ ojacu niwĩ. Õ'acũ cũrẽ masĩse o'ose me'rã tojo ojacu niwĩ.

¹⁶ Nipe'tise cũ oja'que pũrĩnucũ Jesucristo apaturi a'tiatjere, tojo nicã marĩrẽ ña'arõ weeticã'to nígu ojasami. Apeye ni'cãrẽ cũ oja'que diasayũ'rua'a. Masĩtirã, tojo nicã ějõpeotutuatirã tere ãpẽrãrẽ weresu'riacã'sama. Na apeye Ô'acũ ya pũrĩpũ oja'quere weresu'riaro weronojõ weesama. Tojo weerã bu'iri da'reno'rãsama.

¹⁷ Yũ'u mairã, yũ'u musãrẽ na nisoorã weeatjere wereyutojapũ. Musã tojo weerã masĩtoja'a. Na ña'arã musãrẽ nisoori nĩrã, tũ'omasĩña. Tojo nicã musãrẽ ějõpeotutuarã ní'cãrãrẽ ějõpeodu'ucã weeticã'to.

¹⁸ Marĩ wiogu Jesucristo marĩrẽ yũ'ruogu pe'ere masĩnemoña. Cũ marĩrẽ ma'imi nisere masĩrã, cũrẽ nemorõ ějõpeowã'cãña. Nipe'tirã ni'cãrõacãrẽ, be'ropũ quẽ'rãrẽ Jesucristore "Añuyũ'ruami", ninu'cũcã'rã. Tojota nirõua'a.

Tocã'rõta oja'a.

Pedro

Juã ojamu'tãca pũrĩ ni'i

A'ti pũrĩ a'tiro weero ojanopã nise ni'i

Ã'rĩ judío masũ Zebedeo macũ Santiago acabiji nicu niwĩ.

A'tere ojacu niwĩ. Jesucristore ãjõpeorãrẽ nisoose me'rã bu'erãrẽ tu'omasĩdutigu ojacu niwĩ. Tojo nicã Jesucristore ãjõpeonu'cũdutigu, queoro weenu'cũdutigu ojacu niwĩ. Ma'ise pe'ere apeye yu'rũoro weenu'cũdutigu ojacu niwĩ.

Cũta ape pũrĩ Jesucristo catiri umũco cjasere ojacu niwĩ.

Jesucristo ye queti ni'i

¹⁻² Yu'u musãrẽ Jesucristo ye cjasere, cũ nisetisere ojacu wee'e. A'tiro ni'i. A'ti turi weese dũporo cũ, cũ pacu me'rã nitojacu niwĩ. Be'ro a'ti turipure bajuacu niwĩ. Cũ catinu'cũgũ marĩrẽ catinu'cũcã weegũ nimi. Ësã cãrẽ ã'awũ. Cũ ucũsere tu'owu. Ësã basu warota cãrẽ ã'abutiawu. Cãrẽ añurõ masĩwũ. Tojo weerã cãrẽ ã'a'quere musãrẽ were'e.

³ Ësã marĩ pacu Õ'acũ me'rã, tojo nicã cũ macũ Jesucristo me'rã añurõ nicã'a. Musã quẽ'rãrẽ tojota uasãsa'a. Tojo weerã ãsã ã'a'quere, tu'o'quere musãrẽ were'e.

⁴ Musãrẽ añurõ e'catiato nĩgũ a'ti pũrĩrẽ oja'a.

Õ'acũ añugũ nimi nise queti ni'i

⁵ Jesucristo ãsãrẽ bu'e'quere musãrẽ wereturia'a. Cũ a'tiro niwĩ: “Õ'acũ añugũ nimi. Cũpure ne ña'ase marĩ'i. Cũ sã'ose weronojõ nimi. Na'itĩ'ase weronojõ nitimi”, niwĩ.

⁶ Marĩ a'tiro nibosa'a: “Õ'acũ me'rã añurõ nicã'a”, nibosa'a. Tojo nimirã ña'arõ weérã, nisoorã weesa'a. Marĩ weesetise, marĩ ye ucũse ueri me'rã tojo weesa'a.

⁷ Õ'acũ añurõ weemi. Marĩ Õ'acũ weronojõ añurõ weérã pũrĩcã, ãpẽrã me'rã añurõ nisetimasĩ'i. Cũ macũ Jesucristo wẽrĩse me'rã nipe'tise marĩ ña'arõ nisetisere dũcayunu'cũmi.

⁸ Marĩ ña'ase cuomirã ña'ase moo'o nĩrã, marĩ basuta nisoorã wee'e. Marĩ wãcũse diacjũ niwe'e.

⁹ Õ'acũ queoro weenu'cũgũ marĩ ña'arõ wee'quere diacjũ wereyu'rũcã, queorota marĩrẽ acobojogusami. Nipe'tise marĩ ña'arõ weeseti'quere coepe'ocũsami.

¹⁰ Õ'acũ a'tiro nicu niwĩ: “Masã nipe'tirã ña'arã nima”, nicu niwĩ. “Marĩ ña'arõ weewe'e” nĩrã, “Õ'acũ nisoosepijagu nimi”, nĩrã weebosa'a. Cũ ucũsere ãjõpeotirã weronojõ nibosa'a.

2

Õ'acũ me'rã nĩrã a'tiro weeya nise ni'i

¹ Musã yu'u põ'rã weronojõ ni'i. Ña'ase weeticã'to nĩgũ, musãrẽ a'tere oja'a. Marĩ ña'arõ weecãma, Jesucristo cũ pacupure marĩrẽ ucũbosasami. “Narẽ acobojoya”, nisami. Jesucristo ña'ase moogũ nimi. Tojo weegu cũ marĩrẽ sãrĩbosamasĩsami.

² Jesucristo wẽrĩse me'rã marĩ ña'arõ wee'quere acobojose bocacãrã niwũ. Marĩ dia'cũ acobojose bocamasĩtisa'a. Nipe'tirã a'ti turicjãrã acobojose bocamasĩsama.

³ Marĩ masĩ'i, Õ'acũ dutisere weérã, cãrẽ ã'awã'no'sa'a.

⁴ Marĩ a'tiro nibosa'a: “Õ'acũrẽ masĩ'i.” Tojo nimirã cũ dutisere weetirã, nisoosepijarã nibosa'a.

⁵ Cũ dutiro weérã, Õ'acũrẽ queorota ãjõpeosa'a. Tojo weerã marĩ Õ'acũ me'rã ni'i nisere masĩ'i.

⁶ “Marĩ Õ'acũ me'rã ni'i” nírã, Jesucristo weeseti'caronojõta weesiruturoa'a.

A'merĩ ma'ĩña nise queti ni'i

⁷ Acawererã, yu'u musãrẽ ojase apeye ma'ma dutise mejẽta ni'i. Toduporopu musã dutise cuo'quereta oja'a. A'te musã tu'o'quepu ni'i.

⁸ Tojo nimirõ, yu'u musãrẽ ojase ma'ma dutise weronojõ wa'a'a. A'merĩ ma'isere wãmepeogu wee'e. Toduporopu marĩ a'merĩ ma'itirã, ña'arã niwũ. Na'itĩ'arõpu nirã weronojõ niwũ. Ni'cãrõacãrẽ a'te du'uno'rõ wee'e. A'tocaterore marĩ a'merĩ ma'írã, bo'reyuropu nirã weronojõ ni'i. Te a'merĩ ma'isere Jesucristo me'rã masĩno'o. Tojo nicã musã me'rã masĩno'o.

⁹ Marĩ a'tiro nibosa'a: “Yu'u pũrĩcã añurõ Õ'acũ dutiro weenu'cũcã'a.” Tojo nimigũ ãpẽrãrẽ ma'itigu, toduporopu na'itĩ'arõpu ní'caro weronojõta nicã'sa'a tja.

¹⁰ ãpẽrãrẽ ma'ígũ, bo'reyuropu nigũ weronojõ nimi. Ne cãrẽ cã'rõacã ña'arõ weese marĩ'i.

¹¹ Marĩ ãpẽrãrẽ ma'itirã, na'itĩ'arõpu nirã weronojõ nisetisa'a. Marĩ ña'arõ weese bu'iri caperi bajuno'tirã weronojõ nisa'a. Tojo weerã “A'tiro pe'e ua'a”, nímasĩtisa'a.

¹²⁻¹⁴ Yu'u musã nipe'tirãrẽ ojaguti. Jesucristo cũ wẽrĩse wapa Õ'acũ musã ña'arõ wee'quere acobojocu niwĩ. Musã Õ'acũrẽ masĩ'i. Bucurã, musãrẽ oja'a. Jesucristore ne waropu du'pocãti'cure ãjõpeoyucã, oja'a. Ma'mapjia, musã wãcũtutuarã ni'i. Õ'acũ ye ucũsere tu'o' ãjõpeo'o. Wãtĩrẽ docaque'acã weecãrã niwũ. Tojo weegu musãrẽ oja'a.

¹⁵⁻¹⁶ A'ti umuco cjase Õ'acũ ye mejẽta ni'i. A'tere wãcũnurũticã'ña. Ña'arõ wãcũse, a'metãrãsrĩrise, uaripejase, ãpẽrã yu'rũoro nicã'gũ nisĩ'rĩse ña'a ni'i. A'te nipe'tise a'ti umuco cjase ni'i. “Tere weerãti”, niticã'ña. No'o a'tere weesĩ'rĩgũnojo marĩ pacu Õ'acũrẽ ma'itisami.

¹⁷ A'ti turi pe'tiwã'cãrõ wee'e. Nipe'tise ña'arõ weesĩ'rĩ uaripejase quẽ'rã pe'tia wa'arosa'a. Õ'acũ dutiro weerã pũrĩcã ne pe'titirãsama. Cũ tiropu ninu'cũcã'rãsama.

Nisoorã ye queti ni'i

¹⁸ Nisoori masã ye quetire wereguti. A'ti umuco pe'tiro wee'e. A'ti turi pe'tise duporo ni'cũ Jesucristore ĩ'atu'tigu a'tigusami. Musã a'tere tu'otojacãrã niwũ. Pãjãrã cũ weronojõ nirã nitojama. Tojo weerã marĩ a'ti turi maata pe'tiatjere masĩ'i.

¹⁹ Na cãrẽ ĩ'atu'tirã marĩ me'rãcjãrãta nicã'miwã. Be'ro, na Jesucristo ye quetire ãjõpeotirã, marĩrẽ ducawatia wa'awã. Na marĩ me'rãcjãrã waro mejẽta ní'cãrã niwã. Marĩ me'rãcjãrã nírã pũrĩcã, marĩ me'rãta nibosama. Na tojo ducawaticã ĩ'arã, marĩ narẽ ĩ'amasĩ'i. Marĩ me'rãcjãrã mejẽta nicãrã niwã.

²⁰ Jesucristo musãrẽ Espiritu Santure o'ócũ niwĩ. Tojo weerã musã diacjã cjase, Jesucristo ye quetire masĩpe'ticã'sa'a.

²¹ Cũ ye quetire masĩtirãrẽ ojagu weewe'e. Musã Jesucristo yere queoro masĩsa'a. Tojo weegu musãrẽ oja'a. Musã masĩ'i, cũ ye queti nisoose mejẽta ni'i.

²² Nisoosepijagu a'tiro nisami: “Jesú Õ'acũ bese'cu mejẽta nimi”, nisami. Tojo busugu cãrẽ ĩ'atu'tiri masũ nimi. Marĩ pacu Õ'acũrẽ, cũ macũ Jesucristore teesami.

²³ No'o cũ macũ Jesucristore uatirã, cũ pacu quẽ'rãrẽ moosama. Marĩ Jesucristore Õ'acũ bese'cu nimi nírã, Õ'acũ põ'rã ni'i.

²⁴ Tojo weerã musã ne waro tu'o'que Jesucristo ye quetire wãcũnurũña. Musã cũ ye quetire ãjõpeonu'cũrã, Õ'acũ me'rã, cũ macũ Jesucristo me'rã añurõ nicã'rãsa'a.

²⁵ Jesucristo marĩrẽ a'tiro nicũ niwĩ: “Catinu'cũatjere o'oguti”, nicũ niwĩ.

²⁶ M̄sārē nisoori masā ye quetire ojatojap̄.

²⁷ M̄sā Esp̄ritu Santu Jesucristo o'ó'c̄are c̄otoja'a. C̄ū basu nipe'tisere nisooro mar̄rō m̄sārē bu'emī. “Ēsārē āp̄ērā bu'eato”, nitisa'a. C̄ū bu'eronojōta Jesucristo me'rā añurō nicā'ña.

²⁸ Ni'cārōacā quē'rārē c̄ū me'rā ninu'c̄ucā'ña. Mar̄i tojo wéérā, c̄ū a'ti nuc̄cāp̄ a'ticā, c̄ūrē p̄tēr̄rā ī'auc̄asome. Bopoyasome.

²⁹ M̄sā Jesucristo añurō weesere mas̄itoja'a. Tojo weerā nipe'tirā añurō weerā Ō'ac̄ū p̄ō'rā nima nisere mas̄ino'o.

3

Ō'ac̄ū p̄ō'rā weesetise ni'i

¹ Ī'arē m̄sā Ō'ac̄ū mar̄i pac̄u mar̄rē ma'isere. Mar̄rē ma'ígũ, “Ȳu'u p̄ō'rā” ni ējōpeosami. Tojo n̄rōnojōta mar̄i c̄ū p̄ō'rā ni'i. Āp̄ērā a'ti turicjārā Ō'ac̄ūrē mas̄it̄ijārā, mar̄i c̄ūrē ējōpeorā weesetisere mas̄itisama.

² Acawererā, mar̄i Ō'ac̄ū p̄ō'rā nitoja'a. C̄ū p̄ō'rā nimirā, be'rop̄u mar̄i de'ro wa'atjere añurō mas̄ino'ña mar̄i'yujup̄u. A'te dia'c̄ūrē mas̄i'i. Mar̄i Jesucristo a'ticā, c̄ū bajusere ī'arāsa'a. C̄ūrē ī'arā, c̄ū weronjō wa'arāsa'a.

³ Jesucristore ne ña'ase mar̄i'i. Mar̄i quē'rā c̄ū weronjō añurā wa'arāsa'a niatjere wāc̄ū'u. Tojo weerā mar̄i ña'arō weeseti'quere d̄uc̄ayuwā'cārā wee'e.

⁴ Ña'arō weesetise Ō'ac̄ū duti'quere ȳu'r̄un̄u'cāse ni'i. Nipe'tirā ña'arō weerā Ō'ac̄ūrē ȳu'r̄un̄u'cārā weema.

⁵ M̄sā mas̄itoja'a, mar̄i ña'arō wee'quere c̄ō'agũ Jesucristo a'ti nuc̄cāp̄ure a'tic̄u niw̄i. Ne c̄ūrē cārōacā ña'ase mar̄i'i.

⁶ Tojo weerā nipe'tirā c̄ū me'rā ninu'c̄ūrā ña'arō weesetitisama. Ña'arō weerā pe'e Jesucristore mas̄itisama.

⁷ M̄sā t̄u'omas̄iña. Āp̄ērā m̄sārē maasocā, ējōpeoticā'ña. Jesucristo añugũ nimi. Tojo weerā c̄ū weronjō n̄rā masā añurā nima.

⁸ Wātī ne warop̄ta ña'agũ nim̄j̄ati'c̄u nimi. Tojo weerā ña'arō weesetirā c̄ū yarā nima. Jesucristo Ō'ac̄ū mac̄ū wātī ña'arō weesere c̄ō'agũ a'tiḡu a'ti turip̄are a'tic̄u niw̄i.

⁹ Ō'ac̄ū c̄ū p̄ō'rārē c̄ū weronjō n̄seticā weec̄u niw̄i. Tojo weerā Ō'ac̄ū p̄ō'rā ña'asere weenu'c̄ūtima.

¹⁰ Mar̄i Ō'ac̄ū p̄ō'rārē, wātī yarārē a'tiro ī'ad̄uc̄awaamas̄i'i. No'o āp̄ērārē ma'itirā, ña'arō weesetirārē “Wātī yarā nima”, ni'i. Āp̄ērārē ma'irā añurō weesetirā pe'ere “Ō'ac̄ū p̄ō'rā nima”, ni'i.

A'mer̄i ma'idutise ni'i

¹¹ A'mer̄i ma'irōña'a nise queti m̄sā ne waro maata t̄u'o'que ni'i.

¹² D̄up̄orocj̄p̄u Caí wāmetiḡu weronjō n̄iticārā. C̄ū wātī yaḡu n̄igũ, c̄ū acabiji Abere w̄ēj̄ec̄u niw̄i. ¿De'ro weeḡu c̄ūrē w̄ēj̄epari? Caí c̄ū weesetise ña'ase nicaro niw̄i. C̄ū acabiji weese pe'e añuse nicaro niw̄i. Te bu'iri c̄ūrē uoḡu, w̄ēj̄ec̄u niw̄i.

¹³ Āp̄ērā m̄sā añurō weesetisere ī'áurā, ī'atu'tibosama. Na Caí c̄ū acabijire uo'caro weronjō weerā weesama. Na m̄sārē ī'atu'ticā, uc̄uaticā'ña.

¹⁴ Mar̄i āp̄ērārē ma'irā, Ō'ac̄ū p̄ō'rā ni'i nisere mas̄i'i. Tod̄up̄orop̄ure Jesucristore mas̄it̄ijārā, āp̄ērārē ma'itiw̄u. Ni'cārōacārē c̄ūrē ējōpeoyurā, a'mer̄i ma'i'i. Āp̄ērārē ma'itirā p̄ūr̄icā, mar̄i tod̄up̄orop̄u n̄i'caronjōta nicā'bosa'a. Catinu'c̄usere moobosa'a.

¹⁵ No'o ãpêrârê ĩ'atu'tigunojõ masârê wêjêcõ'arĩ masũ weronojõ nimi. Musã masĩ'i, ne ni'cũ masârê wêjêcõ'arĩ masũ catinu'cũsere moosami. Musã cũ weronojõ niticã'ña.

¹⁶ Jesucristo marĩ ye niatjere wêrĩcũ niwĩ. Tojo weerã marĩ a'merĩ ma'isere masĩ'i. No'o ãpêrârê ma'írã, marĩ ya catiri ɯmũcore wãcũnrũtisa'a. Narê weetamurã, marĩ quẽ'rã wêrĩmasĩ'i.

¹⁷ Marĩ apeyenojõ cɯomirã, pajasecɯorãrê o'otirã, ¿de'ro wee “Õ'acũrê ma'i'i”, nibosɯ?

¹⁸ Bu'i, marĩ ye ucũse ɯseri me'rã dia'cũ “Narê ma'i'i”, niticã'rõɯa'a. Narê añurõ weetamurõɯa'a. Te me'rã marĩ narê ma'isere ĩ'omasĩ'i.

Õ'acũrê êjõpeorã uiro marĩrõ nĩmasĩ'i nise ni'i

¹⁹⁻²⁰ Apetero marĩ a'tiro wãcũsa'a: “Yɯ'ɯ ña'ayɯ'rɯagɯ nisa'a.” Tojo wãcũmirã, marĩ ãpêrârê ma'írã, Õ'acũ me'rã uiro marĩrõ nĩmasĩ'i. Marĩ cũ põ'rã ni'i. Cũ marĩ wãcũsere masĩpe'ocã'sami. Cũ marĩ ña'arõ wee'quere acobojosami.

²¹⁻²² Marĩ ne bu'iri moosa'a ni tɯ'oña'rã, uise marĩrõ Õ'acũrê sêrĩmasĩ'i. Cũ dutisere, cũ ɯasere weecã, Õ'acũ nipe'tise marĩ sêrĩsere yɯ'tigusami.

²³ Cũ duti'que a'te ni'i. Cũ macũ Jesucristore êjõpeodutimi. Tojo nicã cũ duti'caronojõta marĩrê a'merĩ ma'idutimi.

²⁴ Marĩ cũ duti'quere wéerã, cũ me'rã añurõ nicã'a. Cũ quẽ'rã marĩ me'rã añurõ nicã'mi. Marĩrê Espĩritu Santure o'ocɯ niwĩ. Tojo weerã cũ marĩ me'rã nisere masĩ'i.

4

Ãpêrã weresere ĩ'abesetojarãpɯ weedutise ni'i

¹ Acawererã, Õ'acũ yere wereri masã musã tiropɯ bu'erã etacã, na weresere “¿Diacjũta Õ'acũ ye nimitito?” ni ĩ'aña. Ãpêrã Õ'acũ o'ó'cãrã nitima. Nipe'tirãpɯre êjõpeoticã'ña. Na Espĩritu Santure moomirã, tojo nima'acã'bosama. A'ti ɯmũcopɯre no'o ɯaro nisoori masã nibi'acã'ma. “Õ'acũ yere wererã wee'e”, ni bususijama.

² Musã na diacjũ wererãrê a'tiro ĩ'abeseya. Na “Jesucristo a'ti upɯ me'rã bajuacɯ nimi”, nisama. Tojo êjõpeorã, Espĩritu Santure cɯorã nima. Narê êjõpeoya.

³ Ãpêrã tojo êjõpeotirã, Espĩritu Santure mooma. Mejõ cũrê pe'sutima. Musã Jesucristore ĩ'atu'tigũ cũ a'tiatjere tɯ'otojapã. Na cũ weronojõ nirã a'ti di'tapɯre nitojama.

⁴ Nisoori masã wãtĩ yarã nima. Õ'acũ wãtĩ nemorõ tutuami. Musã Õ'acũ yarã ni'i. Tojo weerã musã na ucũsere êjõpeoticãrã niwũ.

⁵ Nisoori masã a'ti turicjãrã a'ti ɯmũco cjase dia'cũrê bu'esama. Na weronojõ nirãta na bu'esere tɯ'osama.

⁶ Marĩ pũrĩcã Õ'acũ põ'rã ni'i. Cũ põ'rã nirã marĩ bu'esere tɯ'osama. Cũ põ'rã nitirã tɯ'otisama. Tojo weerã marĩ diacjũ cjase êjõpeorãrê, diacjũ nitisere êjõpeorãrê ĩ'abesemasĩ'i. “Ã'rãta nima diacjũ cjasere êjõpeorã”, nĩmasĩ'i. “Na nima diacjũ cjasere êjõpeotirã”, ni ĩ'adɯcawaamasĩ'i.

Marĩrê a'merĩ ma'idutise ni'i

⁷⁻⁸ Acawererã, Õ'acũ masârê ma'imi. Tojo weerã marĩ quẽ'rã a'merĩ ma'irõɯa'a. A'merĩ mairãnojo Õ'acũ põ'rã nima. Na Õ'acũrê masĩma. No'o ma'ise moorãnojo Õ'acũrê ne masĩtima.

⁹ Cũ marĩrê ma'isere ĩ'ogũ, cũ macũ ni'cũ nigũrê a'ti turipɯre o'ócɯ niwĩ. Marĩ catinu'cũatjere wéégɯ tojo weecɯ niwĩ.

10 Yũ'u ma'isere ucũgũ, marĩ Õ'acũrẽ ma'isere ucũgũ mejẽta wee'e. Cũ pe'e marĩrẽ ma'isere ucũgũ wee'e. Cũ marĩrẽ ma'igũ, marĩ ña'arõ wee'quere acobojodutigũ cũ macũrẽ o'ócũ niwĩ. Cũ me'rã marĩ acobojose boca'a.

11 Acawererã, Õ'acũ marĩrẽ ma'icaronojõta marĩ quẽ'rã ãpẽrãrẽ ma'irõũa'a.

12 A'ti ɯmũcopũre ne ni'cũ Õ'acũrẽ i'a'cũ marĩmi. Marĩ cũrẽ i'ati'cãrã nimirã, ãpẽrãrẽ ma'írã, cũ marĩpũre nisere masĩ'i. Cũ marĩrẽ ma'ique ye bu'iri ãpẽrãrẽ queoro ma'ita basio'o.

13 Õ'acũ marĩrẽ Espĩritu Santure o'ocũ niwĩ. Tojo weerã marĩ Õ'acũ marĩpũre nisere masĩ'i. Marĩ quẽ'rã cũpũreta ni'i.

14 Õ'acũ macũrẽ ỹsã basuta i'awũ. Cũrẽ a'ti turipũre marĩ ña'arõ wee nise-timi'cãrãrẽ yũ'rũweticã weedutigũ o'ócũ niwĩ. Tojo weerã mũsãrẽ a'tere were'e.

15 No'o nipe'tirã "Jesú Õ'acũ macũ nimi" nirãnojõ Õ'acũ me'rã nima. Cũ quẽ'rã napũre nimi.

16 Õ'acũ marĩrẽ ma'isere masĩ'i. Cũ nipe'tirãrẽ ma'imi. No'o ãpẽrãrẽ maigũnojõ añurõ Õ'acũ me'rã nimi. Õ'acũ quẽ'rã cũ me'rã nimi.

17 Marĩ Õ'acũ me'rã nĩrã, queoro ma'imasĩ'i. Jesucristo a'ti turipũ nicã, cũ pacũ quẽ'rã cũ me'rã nicũ niwĩ. Cũ me'rã ní'caronojõta marĩ me'rã quẽ'rãrẽ Õ'acũ nimi. Tojo weerã marĩ a'ti turicjãrãrẽ beseatji nũmũ nicã, cũrẽ ne uisome.

18 A'merĩ mairã tirore uise marĩ'i. Uise cũorã tiro pe'ere ne a'merĩ ma'ise marĩ'i. Marĩ uise me'rã bu'iritirã weronojõ tũ'oña'a. No'o uigũnojõ a'merĩ ma'imasĩtimi.

19 Õ'acũ marĩrẽ ma'imũ'tãcũ niwĩ. Tojo weerã marĩ cũrẽ ma'i'i.

20 Marĩ Õ'acũrẽ ma'imirã, ãpẽrãrẽ i'atu'tirã, nisoosebũcũrã ni'i. Masã marĩ i'arã waromarĩcãrẽ ma'itirã, nemorõ Õ'acũ bajutigũ pũrĩcãrẽ ma'ita basiotisa'a.

21 Jesucristo marĩrẽ a'tiro dutiwĩ: "Õ'acũrẽ ma'írã, ãpẽrã quẽ'rãrẽ ma'irõũa'a", niwĩ.

5

Õ'acũ põ'rã nĩrã, ña'asere weeticã'rõũa'a nise ni'i

1 Nipe'tirã "Jesú Õ'acũ bese'cũ nimi" ni ẽjõpeorãnojõ Õ'acũ põ'rã nima. ãpẽrãrẽ ma'írã, na põ'rã quẽ'rãrẽ ma'irõũa'a.

2 Marĩ Õ'acũrẽ ma'i, cũ duti'quere wéerã, marĩ cũ põ'rãrẽ ma'i'i nisere masĩno'o.

3 Õ'acũrẽ ma'írã, cũ duti'quere weerã wee'e. Cũ dutise diasawe'e, weeta basiopũrĩcã'sa'a.

4 Marĩ Õ'acũ põ'rã a'ti turi cjase ña'asere weewe'e. Jesucristore ẽjõpeose me'rã añurõ weeta basio'o.

5 Marĩ Jesucristore "Õ'acũ macũ nimi", ni ẽjõpeo'o. Te me'rã dia'cũ a'ti ɯmũco cjase ña'asere cã'mota'amasĩsa'a.

Jesucristore "Õ'acũ macũ nimi" nise ni'i

6 Jesucristo Õ'acũ macũ nimi. Cũ a'ti turipũ nicã, Juã wãmeyeri masũ cũrẽ wãmeyewĩ. Cũrẽ wãmeyegũ, aco me'rã wãmeyewĩ. Be'ro cũ curusapũ wẽrĩwĩ. A'tiro weese me'rã cũ Õ'acũ macũ nisere i'owĩ. Cũrẽ wãmeye'que me'rã dia'cũ i'otiwĩ. Cũ wẽrĩse me'rã quẽ'rãrẽ i'owĩ. Espĩritu Santu Jesucristo Õ'acũ macũ nisere i'omi. Cũta diacjũ cjasere weregũ nimi.

7 A'te quetire na basuta i'oma. Na i'tiarã ɯ'mũsepũ nima: pacũ, macũ, tojo nicã Espĩritu Santu. ã'rã i'tiarãpũ dũcawatimirã, ni'cũta nimi.

⁸ A'ti nucũcãpũre Espiritu Santu werese me'rã Jesú Õ'acũ macũ nimi nisere masĩ'i. Tojo nicã Jesú cũ Õ'acũ macũ nisere cũ wãmeyeno'que me'rã, cũ wẽrĩ'que me'rã ĩ'ocũ niwĩ.

⁹ Masã na ĩ'a'quere werecãmarĩcãrẽ, marĩ ějõpeo'o. Õ'acũ cũ macũ yere werecã pũrĩcãrẽ, nemorõ ějõpeoroũa'a. Cũ masã ucũse nemorõ queoro weremi.

¹⁰⁻¹² Õ'acũ marĩrẽ cũ macũ me'rã catinu'cũsere o'ocũ niwĩ. Tojo weerã cũ macũrẽ ějõpeorã cũ me'rã catinu'cũrãsama. Cũ macũrẽ ějõpeotirã ne cũ me'rã catinu'cũsome. Marĩ Jesucristo ye quetire diacjũta ni'i nĩrã, cũrẽ ějõpeorã wee'e. ãpẽrã a'tere ějõpeotirãnojõ “Õ'acũ nisoogu nimi”, nĩrã weema.

Juã werecasa'que ni'i

¹³ Mũsã Õ'acũ macũrẽ ějõpeorãrẽ tere ojarũ. Mũsã catinu'cũrãsa'a nisere masĩato nĩgũ tojo ojarũ.

¹⁴ Marĩ masĩ'i, Õ'acũ cũ ɥaronojõ marĩ sẽrĩcã, marĩ sẽrĩsere tũ'osami. “Marĩ sẽrĩsere tũ'osami” ni masĩrã, cũrẽ uise marĩrõ sẽrĩmasĩ'i.

¹⁵ “Õ'acũ marĩ sẽrĩsere tũ'osami” ni masĩrõnojõta “Cũ marĩ sẽrĩ'que quẽ'rãrẽ o'otojami”, nino'o.

¹⁶ Apetero Jesucristore ějõpeogu ña'arõ weesami. Cũ tojo weecã ĩ'arã, Õ'acũrẽ sẽrĩbosaya. Marĩ sẽrĩbosacã, Õ'acũ yũ'tigusami. Cũrẽ dũcayugũsami tja. Apeye pũrĩcã ña'abutiario weese ni'i. Téma “Sẽrĩbosaya” niña marĩ'i. Tere weerã Õ'acũ tiropũ wa'asome.

¹⁷ Nipe'tise ña'ase Õ'acũrẽ yũ'rũnũ'cãse ni'i. Yũ'ũ nĩrõnojõta apeye ña'arõ weesere Õ'acũ acobojogũsami. Apeye ña'abutiario weesere acobojosome.

¹⁸ Marĩ masĩ'i, Õ'acũ põ'rãrẽ Jesucristo añurõ co'tenu'cũcã'mi. Tojo weerã na ña'arõ weenu'cũtisama. Wãtĩ quẽ'rã Jesucristo co'teyucã, narẽ ña'arõ weemasĩtisami.

¹⁹ Marĩ Õ'acũ põ'rã nisere, tojo nicã wãtĩ nipe'tiro a'ti turicjãrã wiogu nimi nisere masĩ'i.

²⁰ Apeye quẽ'rãrẽ, Õ'acũ macũ cũ a'ti'quere masĩ'i. Cũ marĩrẽ Õ'acũ diacjũ nigũrẽ masĩdutigu tũ'omasĩse o'ocũ niwĩ. Marĩ Jesucristo me'rã nĩrã, cũ pacũ Õ'acũpũreta ni'i. Jesucristo Õ'acũ nimi. Cũta catinu'cũgũ marĩ catinu'cũatjere o'omi.

²¹ Apeye, masã na queose yee ějõpeo'quenojõrẽ ějõpeoticã'ña. Õ'acũ se'sarore ějõpeoya. Nipe'tise apeyenojõ yũ'rũoro Õ'acũrẽ ma'ña.

Tojota weeroũasa'a.

Tocã'rõta oja'a.

Juã

Nimũ'tārĩ pũrĩ be'ro Juã ojáca pũrĩ ni'i

A'ti pũrĩ a'tiro weero ojano'pã nise ni'i

Juã Jesucristore ějõpeorãrẽ sũ'ori nigũ weronojõ Õ'acũ yarã cũ bese'cãrãrẽ ojacu niwĩ. Queoro weesetisere, a'merĩ ma'isetisere ojacu niwĩ. Nisoose me'rã bu'eri masãrẽ tũ'omasĩdutigu ojacu niwĩ.

A'merĩ ma'idutise ni'i

¹ Yũ'u Jesucristore ějõpeorãrẽ sũ'ori nirĩ masũ ni'i. Yũ'u mũ'urẽ Õ'acũ bese'core oja'a. Mũ'u põ'rã quẽ'rãrẽ oja'a. Yũ'u mäsãrẽ diacjũta ma'i'i. Yũ'u se'saro mäsãrẽ ma'igũ weewe'e. Nipe'tirã diacjũ cjase Jesucristo ye quetire tũ'o'cãrã mäsãrẽ ma'ima.

² Cũ ye quetire ũsã ye ejeripõ'rãrĩpu cwo'o. Tojo weerã mäsãrẽ pũrõ ma'i'i. Te quetire cwonu'cũcã'rãsa'a.

³ Marĩ pacu Õ'acũ, tojo nicã cũ macũ Jesucristo marĩ wiogu mäsãrẽ a'tiro weeato. Añurõ wee, mäsãrẽ pajaña'a, ejerisãjãcã weeato. Tere wéégũ, diacjũ nise ma'ise me'rã weeato.

⁴ Ni'cãrãrã mũ'u põ'rãrẽ bocaejawũ. Narẽ diacjũ Õ'acũ duti'caronojõta weecã ĩ'awũ. Tere ĩ'agũ, pũrõ e'catiwũ.

⁵ Ni'cãrõacã mũ'urẽ nigũti. Marĩ a'merĩ ma'irõũa'a. A'te apeye ma'ma dutise mejẽta ni'i. Maata marĩ cwo'que ni'i.

⁶ Marĩ a'merĩ ma'irã, Õ'acũ dutisere weerã wee'e. Cũ marĩrẽ a'merĩ ma'iduticu niwĩ. A'te mäsã tũ'otoja'quepu ni'i.

Nisoori masãrẽ ějõpeoticã'ña nise ni'i

⁷ A'ti turipure pãjãrã weremaasoosijari masã nima. Na, "Jesucristo masũ marĩ weronojõ upũtigu a'ticu niwĩ" nisere ějõpeotima. Náta Jesucristore ĩ'atu'tiri masã nima.

⁸ Mäsã tũ'omasĩña. Na weresere ějõpeoticã'ña. Mäsã tere ějõpeorã, Õ'acũ mäsãrẽ o'obo'quere bajuriorã weebosa'a. Na weresere tũ'otirã pe'e, Õ'acũ nipe'tise mäsãrẽ o'oatjere bocarãsa'a. Cũ mäsãrẽ añurõ weese wapa o'ogũsami.

⁹ Jesucristo bu'e'que dia'cũrẽ bu'etigu, no'o cũ waro, yũ'rũoro weremorẽsu'ugũnojo Õ'acũrẽ moomi. Jesucristo cũ bu'e'que se'sarore weregu Õ'acũ me'rã añurõ nisami. Tojo nicã cũ macũ me'rã añurõ nicã'mi.

¹⁰ Āpẽrã Jesucristo ye quetire mejẽcã bu'eri masã mäsã ya wi'ipũ etacã, narẽ sõrõticã'ña. Narẽ utamurã, "Õ'acũ mäsãrẽ añurõ weeato", niticã'ña.

¹¹ Mäsã narẽ tojo nĩrã, na me'rãcãrã wa'arã weebosa'a. Mäsã na ña'arõ weesere bu'ipejarã weebosa'a.

Juã cũ ojatũo'que ni'i

¹² Yũ'u peje waro nisĩ'rĩse cwomi'i, cwogu pe'e. A'ti pũrĩpure ojasome. Yũ'u basuta topũ wa'a, mäsã me'rã ucũgũti. Marĩ tojo wéerã, e'catirãsa'a.

¹³ Mũ'u acabijo põ'rã mũ'urẽ añudutima. Co quẽ'rã Õ'acũ bese'co nimo.

Tocã'rõta oja'a.

Juã

Pua pūrī be'ro Juā ojāca pūrī ni'i

A'ti pūrī a'tiro weero ojano'pā nise ni'i

Juā a'ti pūrīrē Jesucristore ējōpeogū Gayo wāmetigure ojacu niwī. Jesucristore ējōpeogū, mū'u āpērārē añurō weesetiaporo nígū, cūrē ojacu niwī. Demetrio wāmetigu cū queoro weeseti'quere ojacu niwī.

Diótrfes wāmetigūma cū ña'arō weesere ne tū'saticu niwī.

Gayo ye queti ni'i

¹ Yū'u Jesucristore ējōpeorārē sū'ori nirī masū ni'i. Gayo yū'u me'rācjū yū'u uputu maigūrē, mū'urē oja'a. Mū'urē diacjūta ma'i'i.

² Yū'u mū'urē Ō'acūrē sērībosagu wee'e. "Nipe'tise mū'u ye cjase añurō wa'ato. Mū'u Ō'acūrē ējōpeose añurō wa'aronojōta wa'ato. Apeye quē'rā, duti mū'urē wa'aticā'to", ni sērībosa'a Ō'acūrē.

³ Yū'u pūrō e'cati'i. Āpērā Jesure ējōpeorā mū'u ye quetire miiejawā. Mū'u añurō Ō'acū haro weenu'cūgū weeaporo.

⁴ Yū'u bu'e'cu queoro weecā tū'ogu, e'catiyū'ruasa'a. ¿De'ro wee yū'u mū'urē nemorō e'catimasībosau?

⁵ Mū'u nipe'tirā āpērā mū'u tiropū ejarārē añurō weesetigu weeaporo. Uputu waro apesecjārā mū'u ī'amasītirārē weetamuaporo.

⁶ Na ūsā nerēwuaropū mū'u ye cjasere, āpērārē mū'u ma'isere werewā. Mū'u tiropū ejarārē narē tojo weetamunu'cūcā'ña. Mū'u tojo weecā, na añurō Ō'acū haronojōta apesepure yū'ruamasīrāsama.

⁷ Na Jesucristore ējōpeotirā weetamusere ñe'erō marīrō Jesucristo ye quetire werewā'cārā weema.

⁸ Tojo weerā Jesucristore ējōpeorā marī pe'e narē weetamurōha'a. Marī narē weetamurā, na me'rā da'rarā wee'e.

Diótrfes wāmetigu cū ña'arō wee'que ni'i

⁹ Yū'u mūsārē ni'cā pūrī ojavu. Diótrfes mūsā wiogu nisī'rīgū weeapu. Tojo weegu ūsā duti'quere uatiapu.

¹⁰ Yū'u mūsā tiropū wa'agu, cūrē mūsā ī'orōpū wereguti cū ūsārē ucja'quere, ūsārē niso'o'quere. A'te dia'cū nitiaporo. Āpērā Jesucristore ējōpeorā topū ejacā, narē ñe'etiapu. Āpērā narē añurō ñe'esī'rīrārē ñe'edutitapu. Narē ñe'ecāma, na me'rā ninemodutitiacjū niapu.

¹¹ Ña'arā na weesere ī'acūuticā'ña. Añurō weerā pe'ere ī'acūuña. Añurō weerā Ō'acū yarā nima. Ña'arō weerā Ō'acūrē masītisama.

Demetrio cū añurō weese ni'i

¹² Nipe'tirā Demetriorē añurō ucūma. Ō'acū haronojōta queoro weeapu. Ūsā quē'rā cūrē tojota ī'awū. Mūsā masī'i. Ūsā diacjūta ucū'u.

Juā cū añudutise ni'i

¹³ Yū'u peje waro ucūse cuomi'i, cuogu pe'e. A'ti pūrīpūre ojasome.

¹⁴ Yū'u maata topū wa'acā, marī a'merī utamurāsa'a.

¹⁵ Añurō wa'ato mū'urē. A'tocjārā yū'u me'rācjārā mū'urē añudutima. Nipe'tirā topū nirā marī me'rācjārā añuato.

Tocā'rōta oja'a.

Juā

Juda cū ojáca pūrī ni'i

A'ti pūrī a'tiro weero ojano'pā nise ni'i

A'ti pūrīrē Juda, Santiago Jesucristore ějōpeorārē su'ori wejepeogɁ acabiji nicɁ niwī.

Queoro bu'ese Jesucristo ye queti na tɁ'o'quere du'usī'rīcā tɁ'ogɁ ojacɁ niwī. Tojo nicā nisoose me'rā bu'erārē tɁ'omasīdutigɁ, Jesucristore ějōpeonu'cūdutigɁ ojacɁ niwī.

Juda Ō'acū yarārē ojase ni'i

¹ YɁ'u Juda Jesucristore da'rawā'ñaco'tegɁ Santiago acabiji mɁsārē añuduti'i. Marī pacɁ Ō'acū mɁsārē cū pō'rā niato nígū besecɁ niwī. Cū mɁsārē ma'imi. Jesucristo mɁsārē ějōpeonu'cūcā'to nígū co'temi. A'ti pūrīrē mɁsārē oja'a.

² Ō'acū mɁsārē pajaña'se, ejerisājāse, ma'ise cɁoyɁ'rɁmajācā weeato.

Nisoose me'rā bu'ese cjase ni'i

³⁻⁴ YɁ'u mairā, Ō'acū marī Jesucristo yɁ'rɁono'cārārē añurō weesere mɁsārē pūrō ojasī'rīmiwā. Tojo weesī'rī'cɁ nimigū, ni'cārōacārē “A'te pe'ere ojacā añutɁ'sa'a” ni wācū'u majā. Āpērā nisoose me'rā bu'ecā, ějōpeoticā'ña. Ō'acū Jesucristore ějōpeodutigɁ cūu'que pe'ere wācūtutua, ějōpeonu'cūcā'ña. Cū tere ni'cāti me'rāta marī cū yarārē o'odojacɁ niwī. Nisoori masā me'rīse me'rā mɁsā me'rā a'mesɁ'acārā niwā. Na Ō'acūrē mooma. A'tiro nisama: “Ō'acū marī ña'arō wee'quere acobojoyucā, no'o Ɂaro marī upɁ Ɂaripejasenojōrē weemasī'i”, nisama. Ō'acū ma'ígū weese pe'ere dojorēsama. Jesucristo marī wiogɁ ni'cū nigūrē Ɂatisama. Cūrē “Ō'acū macū mejēta nimi”, nisama. DɁporopɁ Ō'acū ye queti ojáca pūrīpɁ na tojo weerārē “Bu'iri da'reno'rāsama”, nitojano'caro niwā. Tojo weerā wācūtutuaya. Nisoori masā dutisere weeticā'ña. Narē a'tiro niña: “Ō'acū marīrē ějōpeodutise dia'cū queoro ni'i. MɁsā bu'ese pūrīcā diacjū niwe'e”, niña narē.

⁵ MɁsā masī'quepɁre apaturi wācūdutigɁ mɁsārē wereguti. Ō'acū cūrē yɁ'rɁnɁ'cārārē bu'iri da'resami. DɁporopɁ Ō'acū ūsā ñecūsɁmɁa Israe curuacjārārē yɁ'rɁocɁ niwī. Na EgiptopɁ pi'eti'cārārē aperopɁ miiwijacɁ niwī. Be'ro cū tojo weecā ī'amirā, āpērā cūrē ějōpeoticārā niwā. Tojo weegɁ narē bu'iri da're bajuriobutiacɁ niwī.

⁶ Apeye quē'rārē wācūña. DɁporopɁ āpērā Ɂ'mɁsecjārā Ō'acūrē wereco'terā nimi'cārā cūrē yɁ'rɁnɁ'cācārā niwā. Ō'acū narē dutise cūumi'quere yɁ'rɁnɁ'cārā, añurōpɁ nimi'cārā cō'owijaacārā niwā. Tojo weegɁ Ō'acū cūrē wereco'terā nimi'cārārē na'itī'arōpɁ cōme dari me'rā dɁ'tecūucō'acɁ niwī. Cū nipe'tirārē beseatji nɁmɁ nicā, narē bu'iri da'rebutiagɁsami. Narē pi'etinu'cūdutigɁ pecame'epɁ cō'abajuriogɁsami.

⁷ Sodoma, Gomorra, tojo nicā te pɁ'to cjase macārī na ña'arō wee'que quē'rārē wācūña. Ō'acūrē wereco'terā nimi'cārā weronojō te macārīcjārā quē'rā ña'arō weecārā niwā. Na nɁmosānumia nitirārē a'metārācārā niwā. Apeye quē'rārē ɁmɁa se'saro numia me'rā weewɁasenojōrē weecārā niwā. Numia quē'rā tojota weecārā niwā. Na ña'arō wee'que wapa Ō'acū bu'iri da'regɁ, narē ūjūacō'acɁ niwī. Nipe'tirā ña'arā na weronojōta pecame'e pe'titiri me'epɁ bu'iri da'reno'rāsama nisere masīyudutigɁ narē tojo weecɁ niwī.

8 A'tiro nicã quẽ'rãrẽ musã wa'teropu nirã na nisoori masã toduporocjãrãpu weronojõ ña'arõ weema. Tũ'omasitirã weronojõ na ña'arõ weesĩ'rĩsere no'o ñaro weesama. Tere wéerã, na basu na upure dojorësama. Tojo nicã Ô'acũ dutisere yũ'rũnu'cãsama. Ape turicjãrã u'musepu nirã tutuarãrẽ bujicã'sama.

9 U'musecjãrã Ô'acũrẽ wereco'terã wiogu Miguemarĩcã tojo bujicã'ticu niwĩ. Duporopu Moisé wẽrĩca be'ro Migue wãtĩ me'rã Moisé ya upure du'sasocãrã niwã. Migue cã basu wãtĩrẽ ne cã'rõ tu'ti bujicã'ticu niwĩ. A'tiro pe'e nicu niwĩ: “Ô'acũ yũ'u wiogu mu'urẽ tu'tiato”, nicu niwĩ.

10 Nisoori masã pũrĩcã na tũ'omasitĩsere no'o ñaro ucũma'asama. A'ti turi cjase na no'o weerobajuro weese dia'cũrẽ masĩsama. Wa'icũrã tũ'omasitirã weronojõ nima. Na tũ'oña'rõbajuro tũ'oña'sama. Te me'rã na bu'iri da're bajuriono'rãsama.

11 Ña'arõ wa'arosa'a narẽ. Duporocjũpu Caĩ cũ acabiji Abere uogu cũrẽ wẽjẽ'caro weronojõ ña'arõ weema. Tojo nicã Balaã wãmetigu wee'caro weronojõ weema. Cũ niyeru uayu'ruagu, Ô'acũ dutisere yũ'rũnu'cãcu niwĩ. Apĩ Coré wãmetigu wee'caro weronojõ weema. Cũ, wiorã Ô'acũ cũu'cãrãrẽ yũ'rũnu'cãcu niwĩ. Cũ tojo wee'que bu'iri Ô'acũ cũrẽ bu'iri da'regu, wẽrĩcã weecu niwĩ. Na nisoori masãrẽ Caĩ, Balaã, Coreré bu'iri da're'caronojõta Ô'acũ narẽ bu'iri da'regusami.

12 Nisoori masã, musã Jesucristore ãjõpeorã nerẽ ba'ari curare bopoyoro weerã weesama. Musã me'rã sĩ'rĩ, ba'atamurã, na ye cjase dia'cũrẽ wãcũrã, ña'arõ weesama. Narẽ wiopesase marĩsa'a. Æpẽrãrẽ wãcũtimirã, na basu ba'a yapisĩ'rĩsama. Aco pejatimirõ, acocurari wĩ'rõ wẽecã, tuuwã'cãrõ weronojõ nisama. Te curari aco pejatiro weronojõ masãrẽ añuse ĩ'otĩsama. Yucũduca dũcatiri cura apeyepagu dũca marĩsepagu weronojõ nico'tesama. Na Ô'acũ yere bu'emirã, queoro weetirã, dũca marĩrã weronojõ nisama. Na, masã dũca marĩcjure paacõ'ano'cu weronojõ nisama. Narẽ ne cã'rõ añurõ weese marĩsa'a.

13 Pã'cõrĩ maa pajiri maa cjase ña'ase sa'pori sumutopu paaqueõ'o'que weronojõ nima. Na ucũme'rĩmirã, ña'ase bopoyase dia'cũrẽ weenu'cũsama. Ñocõa burubajudutidijarã weronojõ nima. Diacjũca ma'a cjasere du'urã, na'itĩ'arõpu bu'iri da're bajuriono'rãsama.

14 Duporocjũpu Enoc wãmetigu Ô'acũ cũrẽ masĩse o'oro me'rã na nisoori masãrẽ bu'iri da'reatjere weremu'tãcu niwĩ. Marĩ ñecũ Adã pãrãmi nituriagupu nicu niwĩ Enoc. Seis turiri be'rocjũ nicu niwĩ. Cũ, be'ropu wa'atjere a'tiro nicu niwĩ: “Marĩ wiogu pãjãrã u'musecjãrã cũrẽ wereco'terã me'rã a'tigusami.

15 Nipe'tirã masãrẽ besegu a'tigusami. Ña'arã na ña'arõ wee'quere besepo'ocũsami. Tojo nicã dicuse ña'arã cũrẽ ña'arõ ucũ'quere besegusami. Na tojo wee'que wapa, bu'iri da'regusami”, ni ojayucu niwĩ Enoc.

16 Nisoori masã nipe'tisere tũ'satisama; “Ña'a ni'i”, nisama. Na ñaro dia'cũrẽ weesĩ'rĩsama. Masĩrã waro weronojõ ucũma'asama. Na yere ñasãrã, Æpẽrãrẽ añurõ ucũta'sasama.

Jesucristore ãjõpeorãrẽ werecasa'que ni'i

17 Yũ'u mairã, marĩ wiogu Jesucristo besecũú'cãrã musãrẽ toduporopu ní'quere wãcũña.

18 Musãrẽ a'tiro nicãrã niwã: “A'ti umuco pe'tiati duporo masã no'o ñaro Ô'acũ yere bujicã'rãsama. Ô'acũrẽ uatirã, na ña'arõ ñaripejasere weerãsama”, nicãrã niwã.

19 Jesucristore ãjõpeorãrẽ dũcawaticã weesama. Na ña'ase ñaripejase dia'cũrẽ weesama. Espĩritu Santure mooma.

²⁰ Mūsā pūrīcā yu'u mairā, Jesucristore nemorō ējōpeo, wācūtutuawā'cāña. Mūsā ējōpeose diacjū nise ni'i. Ō'acūrē sērīrā, Espiritu Santu mūsārē masīse o'ose me'rā sērīña.

²¹ Ō'acū mūsārē ma'isere wācūnu'cūcā'ña. Acobojoiticā'ña. Marī wiogu Jesucristo marīrē pajaña'gū, cū me'rā catinu'cūserē o'ogusami. Cū o'oatjere e'catise me'rā co'teyuya.

²² Āpērā Jesucristo yere “¿Diacjūta nisariba?” nirārē pajaña'ña. Narē añurō ējōpeocā weeya.

²³ Āpērā nisoori masā bu'esere siruturārē diacjūnu'cōña. Wi'i ūjūrī wi'i po'peapu nirārē wejewijaarā weronojō narē pecame'epu wa'abo'cārārē yu'rucā weeya. Āpērā ña'ase weepoyu'rua'cārārē weetamusī'rīrā, pajaña'ña. Mūsāpu na ña'arō weesere pē'rīpejari nīrā, ne cārō na tojo weesere uaticā'ña.

Ō'acūrē e'catitūose ni'i

²⁴⁻²⁵ Ō'acū tutuayū'rugū marī ña'arō weeri nīgū, cā'mota'amasīsami. Tojo nicā cū tutuase me'rā cū tiro, cū asisteropu marīrē bu'iri marīrā nidutigū miamasīsami. Topure e'catiyū'ruarāsa'a. Ō'acū ni'cū nigū marī wiogu Jesucristo wērīse me'rā marī pecame'epu wa'abo'cārārē yu'ruocu niwī. Cūrē nipe'tirā “Añuyū'ruami, nipe'tirā bu'ipu wiogu nimi”, wiopesase me'rā ni ējōpeoato. “Nipe'tirā a'ti turicjārārē dutigū wiogu waro nimi”, niato. “Ne waropu, a'tiro nicā, be'ropu quē'rārē mejārōta nimi”, ninu'cūato. Tojota nīrōu'a'a.

Tocārōta oja'a.

Juda

Be'ropu wa'atjere Jesucristo Juãrẽ wéréca pũrĩ ni'i

A'ti pũrĩ a'tiro weero ojano'pã nise ni'i

A'ti pũrĩrẽ Juã sō'oní'que pũrĩrẽ oja'cũta ojacu niwĩ. Cũ bu'iri da'rero Patmos wãmetiri nũcũrõpu nígũ, ojacu niwĩ.

A'ti pũrĩ Õ'acũ cũ ɯa'caronojõta be'ropure a'tiro weegusami nisere wereri pũrĩ ni'i. Juã quẽ'egũ weronojõ cũ ĩ'a'quere ojacu niwĩ.

Cũ siete Jesucristore ẽjõpeose cururicjãrã Asiapu nirãrẽ ojacu niwĩ.

Jesucristo Juãrẽ quẽ'ese weronojõ ĩ'o'que ni'i

¹ A'ti pũrĩ be'ropu wa'atjere Jesucristo wereri pũrĩ ni'i. Õ'acũ Jesucristore “Cã'rõacã be'ro a'tiro wa'arosa'a”, ni ĩ'ocu niwĩ. Cũ Jesucristore ẽjõpeorãrẽ tere masĩdutigu tojo werecu niwĩ. Be'ro Jesucristo yu'ɯ Juã wãmetigure tere wereturiawĩ. Cũ Õ'acũrẽ wereco'tegu ɯ'musecjũ me'rã tojo weewĩ. Yu'ɯta Jesucristore da'rawã'ñaco'tegu ni'i.

² Yu'ɯ ĩ'a'que nipe'tisere wereguti. Yu'ɯ tu'o'que quẽ'rãrẽ wereguti. Õ'acũ ucũ'quere Jesucristo yu'ɯre añurõ werewĩ.

³ A'ti pũrĩ oja'caronojõ wa'atjo cã'rõ du'sa'a. No'o a'ti pũrĩrẽ Jesucristore ẽjõpeorãrẽ bu'egunojõ e'catise bocagusami. Tojo nicã a'ti pũrĩ Õ'acũ o'o'quere bu'ecã tu'orã pe'e quẽ'rã e'catise bocarãsama. No'o na a'ti pũrĩpu oja'quere diacjũ weerãnojõ e'catise bocarãsama.

Juã Jesucristore ẽjõpeose cururicjãrãrẽ oja'que ni'i

⁴ Yu'ɯ musã Asiapu nirã siete Jesucristore ẽjõpeose cururicjãrãrẽ oja'a. Õ'acũ musãrẽ añurõ weeato. Musãrẽ añurõ ejerisãjãcã weeato. Õ'acũ ne waroputa ní'cu nimi. A'tiro nicã quẽ'rãrẽ ninu'cũcã'mi. Be'ropu quẽ'rãrẽ apaturi a'tigusami. Õ'acũ wiogu dujiri cũmurõ pu'to siete Õ'acũrẽ wereco'terã bajutirã nu'cũma. Na topu nu'cũrã Espĩritu Santure nipe'tise tutuase cuogu nimi, nisĩ'rĩrã weema. Na quẽ'rã musãrẽ añurõ weeato.

⁵ Tojo nicã Jesucristo musãrẽ añurõ weeato. Cũ Õ'acũ ye cjasere queoro weregu nimi. Cũta nipe'tirã wẽrĩ'cãrã duporo masãmu'tã'cu nimi. Cũ nipe'tirã a'ti di'tacjãrã wiorãrẽ dutimi. Marĩrẽ ma'imi. Cũ wẽrĩgũ, cũ ye dí me'rã marĩ ña'arõ wee'quere yu'ruowĩ.

⁶ Cũ wẽrĩse me'rã marĩ wiorã wa'apã. Tojo nicã Õ'acũ yere da'rari masã sãjãpã. Cũ pacu dutisere da'rato ní'gũ marĩrẽ tojo weecu niwĩ. Cãrẽ añurõ e'catipeorã. Tojo tutuagu ninu'cũgũsami. Tojota niato.

⁷ Musã tu'oya. Õ'acũ bese'cu Cristo o'mecururipu dijatigusami. Cũ a'ticã, nipe'tirã ĩ'arãsama. Tojo nicã cãrẽ wẽjẽ'cãrãputa ĩ'asãjãrãsama. Nipe'tirã a'ti di'tacjãrã cũ a'ticã ĩ'arã, utirãsama. Tojota wa'arosa'a.

⁸ Marĩ wiogu Õ'acũ tutuayurũnu'cãgũ a'tiro nimi: “Yu'ɯta nimu'tãgũ, nituogupu ni'i.” Õ'acũ ne waroputa ní'cu nimi. A'tiro nicã quẽ'rãrẽ ninu'cũmi. Be'ropu quẽ'rãrẽ apaturi a'tigusami.

Juã Jesucristore quẽ'ese weronojõ ĩ'a'que ni'i

⁹ Yu'ɯ Juã musã acaweregu weronojõ ni'i. Musã weronojõta yu'ɯ quẽ'rã pi'eti'i. Marĩ ni'cãrõnojõ Õ'acũ põ'rã ni'i. Tojo nicã ña'arõ wa'acã, Jesucristo marĩrẽ wãcũtutuasere o'omi. Yu'ɯ Patmos wãmetiri nũcũrõpu bu'iri da'reri wi'ipu niwũ. Õ'acũ ye queti, Jesucristo ucũ'quere werese ye bu'iri topu niwũ.

10 A'tiro wa'awu yu'ure. Ni'cã soorinumu Espíritu Santu tutuaro me'rã quẽ'ese weronojõ ï'owĩ. Wãcũña marĩrõ yu'u sẽ'ema pe'e tutuaro ucũcã tu'owu. Cũ ucũse coroneta putiro weronojõ busuwu.

11 Cũ yu'ure a'tiro niwĩ:

—Yu'uta nimu'tãgũ, nituogupu ni'i. Nipe'tise mu'u ï'asere ni'cã pũrĩpu ojaya. Mu'u oja'quere Asiapu nirã siete cururi Jesucristore ãjõpeose cururicjãrãrẽ o'óya. Na a'ticurã nima: Éfesocjãrã, Esmirnacjãrã, Pérgamocjãrã, Tiatiracjãrã, Sardicjãrã, Filadelfiacjãrã, tojo nicã Laodiceacjãrãrẽ o'óya, niwĩ.

12 Cũ tojo ucũcã tu'ogu, yu'u ¿noa niti? nígũ, majãmiĩ'awũ. Sietepagu sĩ'ose uru me'rã wee'quepagure ï'awũ.

13 Tepagu wa'teropu ni'cũ masũrẽ ï'awũ. Cũ su'tiro yoarojore sãñawĩ. Cũ cutiropu uru me'rã wéeca dare du'tewĩ.

14 Cũ poari añurõ butise poari niwũ. Cũ caperi pe'e pecame'e ãjũrĩ põ'rã weronojõ asiwu.

15 Cũ du'pocãrĩ cõme asipa'acju pecame'epu ãjũrõ weronojõ niwũ. Cũ ucũse peje maarĩ pu'eeja o'maburose weronojõ busuwu.

16 Cũ diacjũcamocãpu siete ñocõarẽ cuowĩ. Cũ useropu ni'cã pjĩ wiori pjĩrẽ cuowĩ. Ti pjĩ pũaperi osoyojaca pjĩ niwũ. Cũ diapoa umucocjũ mujĩpũ uputu asistero weronojõ niwũ.

17 Cũrẽ ï'aucuagu, wẽrĩgũ weronojõ cã du'pocãrĩ tiro bu'ruque'acãti. Yu'u tojo wa'acã ï'agũ, cã diacjũcamocã me'rã ñapeo, yu'ure niwĩ:

—Uiticã'ña. Yu'uta nimu'tãgũ, nituogupu ni'i.

18 Catinu'cũgũ ni'i. Toduporopure wẽrĩwũ. Ni'cãrõacãrẽ catinu'cũcã'a. Yu'u masãrẽ wẽrĩdutimasĩ'i. Pecame'epu wa'adutimasĩ'i. Æpẽrã quẽ'rãrẽ “Pecame'epu wa'asome”, nĩmasĩ'i.

19 Mu'u ï'a'quere, ni'cãrõacã nisere ojaya. Be'ropu mu'u ï'atje quẽ'rãrẽ ojaya.

20 Apeyere masã toduporopu masĩno'ña marĩ'quere wereguti. Æ'rã siete ñocõa a'tiro nisĩ'rĩrã weema. Na yu'ure ãjõpeose cururicjãrã wiorã su'ori nirã nima. Siete sĩ'ose uru me'rã wee'quepagu quẽ'rã a'tiro nisĩ'rĩrõ wee'e. Te ticusepagu yu'ure ãjõpeose cururicjãrã nima, nisĩ'rĩrõ wee'e, niwĩ.

2

Éfesocjãrãrẽ oja'que ni'i

1 Jesucristo a'tiro niwĩ:

“Éfesocjãrã, yu'ure ãjõpeori curuacjãrã wiogu su'ori nigũrẽ a'tiro ni ojaya: ‘Yu'u siete ñocõarẽ diacjũcamocãpu cu'o. Tojo nicã siete sĩ'ose uru me'rã wee'quepagu wa'teropu sija'a.

2 Nipe'tise musã weesere yu'u masĩ'i. Musã da'rase, musã wãcũtutuasere masĩ'i. Tojo nicã ña'arõ weerãrẽ musã uatisere masĩ'i. Musã basu ãpẽrã na nisetisere ï'amasĩ'i. Na “Jesucristo besecũ'cãrã ni'ĩ”, nima. Tojo nimirã, nitima. Tojo weerã narẽ ï'arã, “Nisoorã nima”, ni'i. Musã na tojo weesere masĩ'i.

3 Yé cjasere da'rãrã, musã uputu pi'etiwu. Musã te pi'etisere nu'cãwũ.

4 ” Musã añurõ weemicã, apeyenojõ musãrẽ werenemosĩ'rĩ'i. A'tiro ni'i. Musã ne waro ma'inu'cã'caro weronojõ weewe'e.

5 Tojo weerã musã ne waropu añurõ wee'quere wãcũña. Musã ña'arõ wee'quere bujawetiya. Ne waropu niseti'quereta weeya tja. Musã ducayuticã, musã ya curuacjãgũ sĩ'ocjũre cõ'agũti.

6 Apeye musã weese pe'e añu ni'i. Nicolaíta wãmetiri curuacjãrã weesetisere musã ne cã'rõacã uawe'e. Yu'u quẽ'rã tere ne uawe'e.

7 " 'Espíritu Santu Jesucristore ějōpeorārē ucūmi. O'meperi c̄orā cū ucūserē t̄'oya. A'tiro ni'i. Ȳu'x pac̄u tiro añurō Paraíso wāmetirop̄u ni'cāgū yucuḡu ni'i. Añurō wee ȳu'r̄uwetirā ějōpeodu'utirā tiḡu d̄ucare ba'a, catinu'cūrāsama', ni ojaya", niwī.

Esmirnacjārārē oja'que ni'i

8 Apaturi Jesucristo ninemowī tja:

"Esmirnacjārā, ȳu'ure ějōpeori curuacjārā wioḡu s̄u'ori nigū quē'rārē a'tiro ojaya: 'Ȳu'uta nimu'tāgū, nituogup̄u ni'i. Ȳu'x wērī masā'cu ni'i.

9 Nipe'tise m̄sā weesere masī'i. M̄sā pi'etise, pajasec̄osere masī'i. Tojo pajasec̄omirā, peje c̄orā weronojō ni'i. Apeyere masī'i. Āpērā "Judío masā ni'i", nima. Tojo nimirā, m̄sārē ña'arō ucūma. Na judío masā waro nitima. Na wātī ya curuacjārā nima.

10 M̄sā pi'etiatjere uiticā'ña. Wātī ni'cārērā m̄sā ějōpeosere du'udutiḡu bu'iri da'reri wi'ip̄u s̄ājācā weeḡusami. M̄sā yoaticā diez num̄rīta pi'etirāsa'a. Tojo weemicā, téé wērīr̄ap̄u tojota ějōpeoyapaticā'ña. Ȳu'x tirop̄u m̄sārē catinu'cūcā weeḡuti.

11 " 'Espíritu Santu Jesucristore ějōpeorārē ucūmi. O'meperi c̄orā cū ucūserē t̄'oya. A'tiro ni'i. Queoro wee ȳu'r̄uwetirā ějōpeodu'utirā pecame'ep̄u wa'asome', ni ojaya", niwī.

Pérgamocjārārē oja'que ni'i

12 Jesucristo ninemowī tja:

"Pérgamocjārā, ȳu'ure ějōpeori curuacjārā wioḡu s̄u'ori nigū quē'rārē a'tiro ojaya: 'Ȳu'x p̄uaperi osoyojaca p̄jī wiori p̄jīrē c̄oḡu ni'i.

13 Ȳu'x m̄sā nipe'tise weesere masīpe'ocā'a. M̄sā ya macā Pérgamo quē'rārē masī'i. Ti macāp̄u wātīa wioḡu dutiro c̄osami. Top̄u nimirā, m̄sā ȳu'ure sirutunu'cū'u. Ȳu'ure ějōpeodu'uwe'e. Sō'onícatero m̄sā ya macā wātī nirōp̄ure a'tiro wa'acaro niwū. Antipas wāmetiḡu Ō'acū ye cjasere queoro werecu niwī. Āpērā cūrē m̄sā wa'terop̄u nigūrē wējēcō'acārā niwā. Tita quē'rārē m̄sā ȳu'ure ne ějōpeodu'utiwā.

14 " 'Apeye m̄sārē a'tiro werese c̄o'o. D̄aporop̄u ni'cū Balaā wāmetiḡu nic̄u niwī. Cū Balac wāmetiḡure a'tiro bu'ecu niwī: "M̄u'x Israe curuacjārārē ña'arō weedutiya", nic̄u niwī. "Narē m̄sā ějōpeoḡure o'o'que di'ire ba'adutiya", nic̄u niwī. Cū tojo nicā t̄'oḡu, Balac na wējē ñubuepeo'que di'ire Israe curuacjārārē ba'adutic̄u niwī. Tojo nicā na ña'arō a'metārābajaque'aticā weecu niwī. A'tocatero m̄sā wa'tero ni'cārērā Balaā weeduti'quenojōrē sirutuma.

15 Apeye quē'rārē ni'cārērā ȳu'x yabisere a'tiro weema. Nicolaíta wāmetiri curuacjārā bu'esere sirutuma. Ne du'usī'rītima.

16 Tojo weerā nipe'tise m̄sā ña'arō weesere bujawetiya. M̄sā d̄ucayuticā, m̄sā tirop̄u wa'aḡuti. Ya p̄jī wiori p̄jī ̄userop̄u c̄ori p̄jī me'rā m̄sārē bu'iri da'reḡuti.

17 " 'Espíritu Santu ȳu'ure ějōpeorārē ucūmi. O'meperi c̄orā cū ucūserē t̄'oya. Queoro wee ȳu'r̄uwetiḡu ějōpeodu'utiḡure manā wāmetise u'm̄se cjasere ecaḡusa'a. Tojo nicā cūrē ūtāpe butiri pere o'oḡuti. Ti pep̄u masīno'ña marīrī wāmerē ojano'rōsa'a. Ne ni'cū te wāmerē masīsome. Tī pere c̄oḡu dia'cū masīḡūsami', ni ojaya", niwī.

Tiatiracjārārē oja'que ni'i

18 Jesucristo ninemowī tja:

“Tiatiracjārā, yu'ure ějōpeori curuacjārā wiogu su'ori nigūrē a'tiro ojaya: ‘Yu'u Ō'acū macū caperire pecame'e ũjūrī pō'rā weronojō cuogu ni'i. Tojo nicā yu'u dū'pocārī cōme asipa'acju weronojō ni'i.

¹⁹ Nipe'tise mūsā weesere masīpe'ocā'a. Mūsā ma'ise, ějōpeose, a'merī weetamuse, wācūtutuasere masī'i. Ni'cārōacārē mūsā ne waro wee'caro nemorō añurō weerā wee'e.

²⁰ Tojo nimicā, apeye mūsārē weresī'rī'i. A'tiro ni'i. Mūsā sō'oníco Jezabere cō'awe'e. Co “Ō'acū wereduti'quere wereturiago wee'e”, nimimo. Tojo nimigō, yu'ure da'raco'terārē nisoosere bu'emo. Narē ña'arō wee, no'o ũaro a'metārābajaque'aticā weemo. Tojo nicā wa'icū di'ire, na yee'cure ějōpeose o'o'que di'ire ba'acā weemo.

²¹ Ti nūmūpū co ña'arō wee'quere bujaweti dūcayudutimiwā. Ne dūcayusī'rītimo. Co ña'arō a'metārāsere du'usī'rītimo.

²² Tojo weegu co ña'arō weesere du'uticā ĩ'agū, core dutiticā weeguti. Co me'rā ña'arō wee a'metārārē ũputu pi'eticā weeguti.

²³ Co pō'rārē wērīcā weeguti. Tojo weecā, nipe'tirā Jesucristore ějōpeose cururicjārā a'tiro nirāsama: “Cū masā tū'oña'sere masīmi”, nirāsama. “Na po'peapū wācūserē, ũsā quē'rārē masīpe'ocā'mi”, nirāsama. “Marī nisetisere queoro wapeyegusami”, nirāsama.

²⁴ Āpērā mūsā Tiatirapū nirā Jezabel bu'esere sirututirā, wātīa wiogu ye cjase ya'yiosere masītirānojō pe'ere a'tiro nigūti: “Mūsārē apeye dutinemosome.

²⁵ A'te dia'cūrē weeya. Mūsā queoro weesetisere ne du'uticā'ña. Téé yu'u a'tiri curapū weenu'cūcā'ña.”

²⁶ Queoro yu'u ũaronojō wee yu'rūweti ějōpeodu'utirā, tojota weeyapaticā'ña. Tojo weerārē wiorā wa'acā weeguti.

²⁷ Yu'u pacū yu'ure nipe'tise macārīcjārā wiogu sōrōwī. Yu'u quē'rā narē mejārōta sōrōgūti. Yarā a'tiro weerāsama. Ña'arārē tutuaro me'rā dutirāsama. Cōmegū me'rā bapari di'i me'rā yee'queparure paamūtōrō weronojō narē weerāsama.

²⁸ Apeye quē'rārē yu'u ũaro weenu'cūgūrē a'tiro weeguti. Narē su'ori nigū weronojō nigūsami. Ñocōawū bo'reque'ari cura mūjātigu weronojō nigūsami.

²⁹ Espíritu Santu Jesucristore ějōpeorārē ucūmi. O'meperi cuorā cū ucūserē tū'oya', ni ojaya”, niwī.

3

Sardi wāmetiri macācjārārē oja'que ni'i

¹ Jesucristo ninemowī tja:

“Sardicjārā, yu'ure ějōpeori curuacjārā wiogu su'ori nigūrē a'tiro ojaya: ‘Yu'u siete Ō'acūrē wereco'terā bajutirārē cuo'o. Na Espíritu Santure nipe'tise tutuase cuogu nimi, nisī'rīrā weema. Tojo nicā ticurāta tja ñocōarē cuo'o. Nipe'tise mūsā weesere masīpe'ocā'a. Mūsā “Ō'acū yere añurō weema” nino'rā ni'i. Tojo nimirā, wērī'cārā weronojō ni'i. Cū yere ne weewe'e.

² Tū'omasīña. Mūsā añurō weese pe'tiro wee'e. Dū'saseacārē añurō weeya. Mūsā weesere a'tiro ĩ'a'a. Ō'acū ĩ'orōpūre mūsā queoro weewe'e.

³ Mūsārē bu'e'quere wācūña. Tereta sirutuya. Mūsā queoro weetisere bujawetiya. Tojo weeticā, yu'u yajari masū weronojō weeguti. Wācūña marīrō mūsā tiropū bu'iri da'regu wa'aguti.

⁴ “Tojo nimicā, ti macā Sardi mūsā wa'teropūre pejetirācā añurō weerā nima. Na ña'arō weesere ĩ'acūu sirututima. Su'ti ũ'irītirā weronojō nitima. Añurō wee'cārā niyurā, yu'u me'rā nirāsama. Su'ti butise sñārā weronojō bu'iri marīrā nirāsama.

⁵ Āpērā quē'rā añurō wee yu'rūwetirā ējōpeodu'utirānojō su'ti añurō butise sāano'rāsama. Catinu'cūse cūorā na wāmerē ojaō'oca pūrīpu cūorā na wāmerē ne coeno'some. Coeno'rōnojō o'orā, yu'u pacu ī'orōpūre yu'u "Narē masī'i", nigūti. Mejārōta cūrē wereco'terā ī'orōpu quē'rārē nigūti.

⁶ Espiritu Santu Jesucristore ējōpeorārē ucūmi. O'meperi cūorā cū ucūsere tū'oya', ni ojaya", niwī.

Filadelfiacjārārē oja'que ni'i

⁷ Jesucristo ninemowī tja:

"Filadelfiacjārā, yu'ure ējōpeori curuacjārā wiogu su'ori nigūrē a'tiro ojaya: 'Yu'u ña'ase moogū, diacjū nigū ni'i. Yu'u dūporocjū wiogu Davi ya sawire cūo'o. Yu'u ni'cūta masā Ō'acū tiropu wa'acā weemasī'i. Āpērā wa'aticā quē'rārē weemasī'i. Yu'u pāocā, ne apī bi'amasītimi. Bi'acā quē'rārē, ne apī pāomasītimi. Mūsārē a'tiro wereguti.

⁸ Nipe'tise mūsā weesere masīpe'ocā'a. Yu'u mūsārē peje yé cjasere wereatjere cūuwū. Tere weemasī'i. Ne ni'cū tere cā'mota'amasītimi. Mūsā tutuatirā ni'i. Tutuatimirā, yé bu'esere añurō yu'ti'i. Yé cjasere āpērārē ucūrā, "Cūrē masī'i", ni'i.

⁹ Āpērā a'tiro nisama: "Judío masā ni'i", nisama. Tojo nimirā, judío masā waro nitima. Nisoori masā wātīa wiogu ya curuacjārā nima. A'tiro weeguti narē. Narē mūsā dūporo ejaque'acā weeguti. Yu'u tojo weecā, yu'u mūsārē ma'isere masīrāsama.

¹⁰ Mūsārē mejēcā wa'acā wācūtutuaduti'quere queoro weewu. Tojo weegu nipe'tirā a'ti turicjārā pi'etiri cura mūsārē co'teguti. Nipe'tirā a'ti turicjārārē ¿de'ro ējōpeomitina? nīgū, narē pi'eticā weeguti.

¹¹ "Maata a'tiguti tja. Mūsā queoro weesetisere ne du'uticā'ña. Mūsā queoro weetirā, Ō'acū mūsārē o'oboca be'to, cū "O'oguti" ní'quere bajuriobosa'a. Āpērārē o'obosami. Tojo weerā queoro weenu'cūcā'ña.

¹² Añurō wee yu'rūweti ējōpeodu'utirārē yu'u pacu pū'to cūugūti. Na cū ya wi'i cjase botari weronojō cū pū'to ninu'cūrāsama. Yu'u pacu wāmerē napure ojaguti. Cū ya macā wāme quē'rārē ojaguti. Cū ya macā, ape ma'ma macā Jerusalē wāmeti'i. Ti macā u'muse cja macā ni'i. A'ti nucūcāpu dijatirosa'a. Yu'u quē'rā narē yu'u wāme, ma'ma ape wāme ojaguti.

¹³ Espiritu Santu Jesucristore ējōpeorārē ucūmi. O'meperi cūorā cū ucūsere tū'oya', ni ojaya", niwī.

Laodiceacjārārē oja'que ni'i

¹⁴ Jesucristo ninemowī tja:

"Laodiceacjārā, yu'ure ējōpeori curuacjārā wiogu su'ori nigū quē'rārē a'tiro ojaya: 'Yu'u diacjū ucūgū ni'i. Ō'acū ye quetire queoro werenu'cūgū ni'i. Ō'acū yu'u me'rā nipe'tisere weecu niwī.

¹⁵ Nipe'tise mūsā weesere masīpe'ocā'a. Yarā nimirāta, bu'iacā waro ējōpeo'o. Mūsā ējōpeorā waro nicā, añubopā. Yu'ure ējōpeoticā, ña'a nibosa'a. Yu'ure bu'iacā ējōpeocāma, totā ña'ayu'rūa'a.

¹⁶ Mūsā tojo weesere yabiyu'rūa'a.

¹⁷ Mūsā a'tiro ucū'u: "Peje cūo'o. Nipe'tise añurō wa'a'a. Ne dū'sawe'e", ni'i. Mūsā ne tū'omasīwe'e. Pajasecūorā waro weronojō caperi bajuno'tirā, su'ti marīrā weronojō ni'i.

¹⁸ Tojo weegu mūsārē nigūti. Mūsā uru pecame'epu ūjūa apo'que yu'u cūsere ñe'eña. Pi'etimirā yu'ure ējōpeorā, uru cūorā weronojō ni'i. Tere cūorā, mūsā peje cūorā nirāsa'a. Apeye quē'rārē su'ti butise yu'u cūsere sāñaña. Mūsā tere sāñacā,

bopoyase pe'tia wa'arosa'a. Yũ'rũono'cārã nirãsa'a. Tojo nicã caperi piose yũ'u cõosere ñe'eña. Mũsã te piõca be'ro añurõ ñ'arãsa'a tja. Yé cjasere añurõ masĩrãsa'a.

¹⁹ Yũ'u ma'irã nipe'tirãrẽ tu'tibocure'e. Na ña'arõ weesere du'udutigũ tojo wee'e. Tojo weerã yé cjasere uputu weesĩ'rĩña. Mũsã ña'arõ wee'quere bujaweti ducayuya.

²⁰ " 'Tu'oya. Yũ'u sãjãasĩ'rĩgũ, ni'cũ sope pu'to pisunu'cũgũ weronojõ ni'i. No'o yũ'ure tu'ogu, cũ me'rã nidutigũ pãosõrõgũñojõrẽ a'tiro weeguti. Cũ me'rã su'ori e'cati, ninu'cũgũti. Cũ quẽ'rã yũ'u me'rã mejãrõta weegusami.

²¹ " 'Añurõ wee yũ'rũweti ãjõpeodu'utirãrẽ yũ'u me'rã wiogu dujiri cũmurõpu dũpoguti. Yũ'umarĩcã, añurõ wee yũ'rũweti'cu yũ'u pacu me'rã wiogu dujiri cũmurõpu ni'i. Tojota yũ'u quẽ'rã narẽ mejãrõta weeguti.

²² Espĩritu Santu Jesucristore ãjõpeorãrẽ ucũmi. O'meperi cõorã cũ ucũsere tu'oya', ni ojaya", niwĩ.

4

U'musepu na O'acũrẽ ãjõpeosere ñ'a'que ni'i

¹ Be'ro yũ'u Juã u'musepu ñ'amorõwã. Topu ni'cã sope susucã ñ'awã. Sõ'onícatero coroneta putipju puti'caro weronojõ busu'cata tja ucũwĩ. A'tiro niwĩ yũ'ure:

—A'topu mujãtia. Be'ro wa'atjere mu'urẽ ñ'ogũtigũ wee'e, niwĩ.

² Cũ tojo nĩca be'roacã maata Espĩritu Santu tutuaro me'rã yũ'ure u'musepũre miawĩ. Topu wiogu dujiri cũmurõrẽ ñ'awã. Ti cũmurõpu dujigũre ñ'awã.

³ Cũ ãtãpe pũrõ asipa'ari pe weronojõ bajugu niwĩ. Jasper o cornalina ãtã sõ'acja wa'teri pe weronojõ asipa'awĩ. Ti cũmurõ sumutore ni'cã da bu'eda nimajãmisutuawũ. Pũrõ ya'sari da esmeralda wãmetiri pe weronojõ asipa'awũ.

⁴ Wiogu dujiri cũmurõ tiropũ veinticuatro wiorã dujise cũmurĩ niwã. Te dujise cũmurĩpũre ticũrãta tja wiorã bucũrã dujiwã. Na su'ti butisere sãñawã. Nãnũcũ na dũpopapũre uru me'rã wee'que be'torire pesawã.

⁵ O'acũ wiogu dujiri cũmurõpũre bũpo ya'baro weronojõ bajuwũ. Tojo nicã bũpo paaro weronojõ pũrõ busuwũ. Ti cũmurõ tiro siete sĩ'ose tuturi nu'cũwã. Te tuturinũcũta tja O'acũrẽ wereco'terã bajutirã nima. Nãta Espĩritu Santure tutuase cõogu nimi, nisĩ'rĩrã weema.

⁶ Apeye quẽ'rã ti cũmurõ tiro dia pajiri maa weronojõ bajuro acostiro niwã.

Ti cũmurõ sumutopũ ãpẽrã ba'paritirã catirã weronojõ bajurã nu'cũwã. Nipe'tiro na diapoapũ, na sẽ'emapũre caperi cõobi'awã.

⁷ Nimũ'tãgũ yai pajigu sõ'agũ weronojõ bajuwĩ. Cũ be'rocjũ wecu weronojõ bajugu niwĩ. Cũ be'rocjũ masũ weronojõ diapoatigu niwĩ. Cũ be'rocjũ á pacu wũwã'cãgũ weronojõ bajugu niwĩ.

⁸ Nipe'tirã nãnũcũ seis wũuse cõowã. Na wũuse bu'i, na wũuse docapũ caperi weronojõ bajuse peje cõowã. Na umũcore, ñamirẽ a'tiro busũnu'cũwã:

O'acũ marĩ wiogu añubutiagu, ña'ase moogũ nimi.

Tutuayũ'rũgu nimi.

Cũta nimi ne waropũta ni'cu.

A'tiro nicã quẽ'rãrẽ ninu'cũcã'mi.

Be'ropũ quẽ'rãrẽ apaturi a'tigusami, niwã.

⁹ Wiogu dujiri cũmurõpu dujigu, catinu'cũgũrẽ na ba'paritirã añurõ ucũ, e'catise o'owã.

¹⁰ Na tojo weesetirinũcũ sõ'onícãrã veinticuatro wiorã bucũrã cũ dũporo ejaque'amũjãwã. Cũ catinu'cũgũrẽ ñubuepeowã. Cũ dũ'pocãrĩ tiropũ na ye uru me'rã wee'que be'torire cũuwã. Tojo nicã na veinticuatro wiorã bucũrã a'tiro niwã:

¹¹ O'acũ ãsã wiogu, mu'u añubutiagu ni'i.

Mu'arē añurō ucūrōua'a.
 Mu'u nipe'tirā yu'ruoro añuyu'rugū, tutuayu'ranu'cāgū ni'i.
 Mu'u nipe'tisere wee'cu ni'i.
 Mu'u uaro me'rā nipe'tise ni'i.
 Te mu'u uaro me'rāta nipe'tise weeno'caro niwū, niwā.

5

Oveja wī'magū papera tūrūrē pāamasīse ni'i

¹ Ō'acū u'muse wiogu dujiri cūmurōpu dujiwī. Cū ni'cā papera tūrūrē diacjūcamocāpu cuowī. Ti tūrū púaperi ojāca tūrū niwū. Sietetiri pi'rabi'aca tūrū niwū.

² Wiogu dujiri cūmurō pu'to ni'cū Ō'acūrē wereco'tegu tutuagure ī'awū. Cū tutuaro me'rā a'tiro sērītiña'wī:

—¿Noanojō a'ti tūrūrē pāomasīacju añugū niti?

³ Ne ni'cū u'musepu nigū, a'ti nucūcāpu nigū, tojo nicā a'ti turi docapu nigū ti tūrūrē pāamasītiwī. Tojo nicā ne cā'rō ti tūrūrē pāa bu'eacjūre ī'ano'ña marīwū.

⁴ Yu'u Juā ne ni'cū ti tūrūrē pāamasīticā, te oja'quere bu'emasīticā ī'agū, pūrō utiwū.

⁵ Yu'u utiri cura ni'cū wiogu bucu yu'ure niwī:

—Tocā'rōta utiya. Duporocjū wiogu Davi pārāmi nituriagu añurō wee yu'rūwetitojawī. Cū Judā ya curuacjū yai sō'agū tutuamū weronojō wiogu nimi. Cū a'ti tūrūrē pāamasīmi. Te pi'rabi'a'que quē'rārē pāamasīmi.

⁶ Cū tojo nīca be'ro yu'u Cristo masāmujāa'cure ī'awū. Cū oveja wī'magū wējēno'cu weronojō bajuwī. Cū wiogu dujiri cūmurō pu'to catigu nu'cūwī. Sō'onīcārā ba'paritirā catirā weronojō bajurā, tojo nicā wiorā bucurā wa'teropu nu'cūwī. Cū siete capesa'ri cuogu niwī. Ticūseta tja caperi quē'rārē cuowī. Cū capesa'ri tutuase cuogu nimi, nisī'rīrō wee'e. Cū caperi pe'e a'tiro nisī'rīrō wee'e. Cū Espīritu Santure cuomi. Tojo weegu nipe'tisere, nipe'tiropu nisere masīpe'ocā'mi, nirō wee'e.

⁷ Ō'acū macū oveja wī'magū weronojō bajugu wiogu dujiri cūmurō pu'topu wa'awī. Topu wiogu diacjūcamocāpu cuóca tūrūrē miwī.

⁸ Cū tojo weecā ī'arā, na ba'paritirā catirā weronojō bajurā, tojo nicā veinticuatro wiorā bucurā cū du'pocāpu ejaque'awā. Nánucū buapūtēse pacare cuowā. Nánucū uru me'rā wee'que pari baparire cuowā. Te pari u'mūtise ūjūamorōsere poosetise pari niwū. Te u'mūtise Ō'acūrē ējōpeorā na sērīse ni'i, nisī'rīrō wee'e.

⁹ Na Ō'acū macū oveja wī'magū weronojō bajugure apeye ma'ma basasere basapeowā. A'tiro niwā:

Mu'u añugū ni'i.

Mu'u a'ti tūrūrē miimasī'i.

A'te pi'rabi'a'quere pāamasī'i.

A'tiro ni'i.

Mu'u wējēno'cu niwū.

Mu'u wērīse me'rā, mu'u dí me'rā nipe'tirā masā Ō'acū yarā niato nígū wapayecu niwū.

Nipe'tise cururicjārārē, mejēcā ucūrārē, nipe'tiropu nirārē Ō'acū yarā wa'acā weecu niwū.

Tojo weegu mu'u a'ti tūrūrē miimasī'i.

¹⁰ Ō'acū yarārē wiorā sājācā weecu niwū.

Tojo nicā Ō'acū yere da'rari masā sōrōcu niwū.

Nipe'tirocjārārē dutirāsama, ni basawā.

11 Be'ro yu'u u'musepu nirā Ō'acūrē wereco'terā pājārārē ī'awū. Na ucūsere tu'owu. Na pājārā a'tiro weewā. Wiogu dujiri cūmurō sumuto, tojo nicā ba'paritirā catirā weronojō bajurā, āpērā wiorā bəcūrā sumuto nu'cūmajāmisutawā. Pājārā waro niyu'ruoquejocā'wā.

12 Tutuaro me'rā a'tiro niwā:
Oveja wī'magū na wējēno'cu añugū waro nimi.
Tojo weegu nipe'tirārē dutimasīmi.
Nipe'tisere cuomasīmi.
Nipe'tisere masīpe'omi.
Tutuagu nimi.
Nipe'tirā “Añuyurūami” nino'gū nimi.
Cū Ō'acū asistesere cuogu nimi.
Nipe'tirā cūrē ñubuepeoma, ni basawā.

13 Be'ro āpērā ucūse quē'rārē tu'owu. Na a'ticūrā niwā: Nipe'tirā Ō'acū wee'cārā u'musepu nirā, a'ti di'tapu nirā, di'ta po'peapu nirā niwā. Tojo nicā dia pajiri maapu nirā niwā. Na a'tiro basapeowā:
Wiogu dujiri cūmurōpu dujigure nipe'tirā ñubuepeoato.
Nipe'tirā cūrē “Añuyurūami”, niato.
“Asistese, tutuase cuogu nimi”, niato.

Tojo nicā Ō'acū macū oveja wī'magū weronojō bajugu quē'rārē tojota ñubuepeonu'cūcā'to, niwā.

14 Na tojo nicā tu'orā, sō'onícārā ba'paritirā catirā weronojō bajurā “Tojota wa'ato”, niwā. Āpērā veinticuatro wiorā bəcūrā ejaque'a, cūrē catinu'cūgūrē ñubuepeowā.

6

Oveja wī'magū papera tūrūrē pāawā'cā'que ni'i

1 Be'ro Ō'acū macū oveja wī'magū weronojō bajugu ti tūrū pi'rabi'a'quere pāacā ī'awū. Cū pi'rabi'amū'tā'caro pāaca be'ro ni'cū sō'onícārā ba'paritirā catise cuorā nimū'tāgū yai pajigu sō'agū weronojō bajugu ucūsere tu'owu. Cū ucūse bupo paase weronojō busuwu. A'tiro niwī:

—A'tia.

2 Cū tojo nīca be'ro ni'cū cabayu butigure ī'awū. Cū bu'ipu pesagu ni'cā buacatjērē cuowī. Āpērā cūrē ni'cā be'to dupoapu pesari be'tore peowā. Cū a'mewējē wapata'a'cu apaturi a'mewējē wapata'aguti weewī tja.

3 Be'ro Ō'acū macū oveja wī'magū weronojō bajugu apero pi'rabi'a'carore pāawī tja. Cū pāacā, apī catise cuogu wecu weronojō bajugu nimū'tāgū be'rocjū ucūwī tja:

—A'tia, niwī.

4 Be'ro apī cabayu sō'agū wijawī. Cū bu'i pesagure a'ti turipu nirārē a'mewējēdutigu o'owī.

—A'mequēse marīrō niticā'to, niwī. Masārē a'mewējēcā weewī. Cūrē pajiri pījore o'owī.

5 Be'ro tja Ō'acū macū oveja wī'magū weronojō bajugu apero pi'rabi'a'carore pāawī. Cū tojo weecā, apī catise cuogu masū weronojō diapoatigu ucūwī:

—A'tia, niwī.

Be'ro apī cabayu ñigūrē ī'awū. Cū bu'ipu pesagu ni'cārō nēcūse queorore cuowī.

6 Catise cuorā weronojō bajurā wa'teropare ni'cū ucūcā tu'owu. A'tiro niwī:

—Ba'ase a'tiro wapatirosa'a. Ni'cā kilo trigo peri ni'cā numu da'rawapata'ase weronojō wapatirosa'a. I'tia kilo cebada peri ni'cā numu da'rawapata'ase weronojō wapatirosa'a. Ū'se piritari ba'ase, tojo nicā u'sedacaco vino pe'ticā weeticā'to, niwī.

7 Be'ro Õ'acũ macũ oveja wĩ'magũ weronojõ bajugũ apero pi'rabi'a'carore pãawĩ. Cũ pãacã, apĩ catise cɯogũ á pacũ wũwã'cãgũ weronojõ bajugũ ucũcã tũ'owũ:

—A'tia, niwĩ.

8 Be'ro apĩ cabayure ĩ'awũ. Cũ butiwijigũ niwĩ. Cũ bu'i pesagũ Wẽrĩse wãmetiwĩ. Cũ be'ro apĩ wẽrĩ'cãrã na nirõcjũpũ sirutuwã'cãtiwĩ. Oveja wĩ'magũ a'ti turicjãrãrẽ cã'rõacã deco me'rã ðujaro wẽjẽdutigũ o'ówĩ. A'mewẽjẽse me'rã, ɯjaboase me'rã, dutitise me'rã boadutigũ o'ówĩ. Tojo nicã wa'icũrã, yaiwa me'rã masãrẽ wẽjẽdutigũ o'ówĩ.

9 Be'ro Õ'acũ macũ oveja wĩ'magũ weronojõ bajugũ apero pi'rabi'a'carore pãawĩ tja. Cũ pãacã, na Õ'acũrẽ wa'icũrã ɯjũamorõ ñubuepeowũarore ĩ'awũ. To docapũ Õ'acũrẽ ẽjõpeorã wẽjẽno'cãrã ejeripõ'rãrĩ niwũ. Na cãrẽ ẽjõpeose bu'iri, tojo nicã Jesucristo ye quetire werese bu'iri wẽjẽno'cãrã niwã.

10 Na tutuaro me'rã ucũwã. A'tiro niwã:

—Wiogũ, añubutiagũ, mũ'u ña'ase moogũ ni'i. Mũ'u “Weeguti” ní'quere queoro wee'e. ¿De'ro nicã mũ'u nucũcãcjãrã ɯsãrẽ wẽjẽ'cãrãrẽ bu'iri da'rea'megũsari?

11 Be'ro narẽ su'ti butisere o'owĩ. A'tiro niwĩ:

—Soonĩña yujupũ. Āpẽrã musã acawererã Jesucristo yere wererã musã weronojõ wẽjẽno'rãsama. Musã soorãsa'a. Téé “Ticũrãrẽ wẽjẽrãsama” ní'que wa'acãpũ soorãsa'a, niwĩ.

12 Be'ro Õ'acũ macũ oveja wĩ'magũ weronojõ bajugũ apero pi'rabi'a'carore pãawĩ tja. Cũ pãacã, di'ta pũrõ narãsãwũ. Mujĩpũ ɯmũcocjũ na'itĩ'a wa'awĩ. Wẽrĩ'cãrãrẽ bũjawetirã su'ti ñise sãñarõ weronojõ wa'awĩ. Mujĩpũ ñamicjũ dí weronojõ pũrõ sõ'awĩ.

13 Nõcõa quẽ'rã ɯ'mũarõpũ ní'cãrã nucũcãpũ burũdijawã. Na yucũduca wĩ'mase weronojõ wa'awã. Yucũducamarĩcã wĩ'rõ pũrõ wa'acã, burũdija'a. Tojo weronojõ wa'awã.

14 Ɔ'muse marĩ paperare tũrẽrõ weronojõ bajudutia wa'awũ. Nipe'tise ɯrũpagũ, opañoa apesepũ wa'awũ.

15 A'ti ɯmũcocjãrã wiorã ɯtã tutiripũ du'tiwã. Tojo nicã ɯrũpagũ cjase ɯtãpaga pacase docapũ du'tiwã. Āpẽrã quẽ'rã peje cũorã, surara wiorã, tutuarã, da'raco'terã, da'raco'tetirã du'tiwã.

16 Na ɯrũgũrẽ, ɯtãpagare niwã:

—Ɔsã bu'i burũpejaya. Wiogũ ðujiri cũmurõpũ ðujigũ ɯsãrẽ bu'iri da'regũ weemi. Ɔsãrẽ cã'mota'aya. Oveja wĩ'magũ quẽ'rã ɯsãrẽ ɯpũtũ bu'iri da'regũ weemi. Cã'mota'aya.

17 Masãrẽ bu'iri da'reatji numũ nitoja'a. ¿Noa põtẽobosari tere? ni caricũwã.

7

Israe ye cururicjãrãrẽ Õ'acũ wãmerẽ ñaacũu'que ni'i

1 Õ'acũ macũ oveja wĩ'magũ weronojõ bajugũ te pi'rabi'a'quere pãacã ĩ'aca be'ro apeye ĩ'awũ. Ba'paritirã Õ'acũrẽ wereco'terã a'ti nucũcãpũre ba'paritise sumutoripũ nu'cũcã ĩ'awũ. Nãnũcũ wĩ'rõ na tiro ejasere cã'mota'awã. Tojo weero wĩ'rõ di'tapũre, dia pajiri maapũre, yucũpagũ bu'ipũre wẽeotiwũ.

2 Apĩ Õ'acũrẽ wereco'tegũ quẽ'rãrẽ ĩ'awũ. Cũ mujĩpũ mũjãtiro pe'e a'tiwĩ. Cũ Õ'acũ catinu'cũgũ wãme ñaacũurõrẽ cũowĩ. Ā'rã ba'paritirã di'tare, dia pajiri maarẽ dojorẽdutino'cãrã niwã. Cũ narẽ caricũwĩ:

3 —Di'ta, maarẽ, yucũpagũre dojorẽticã'ña yujupũ. Marĩ wiogũre da'raco'terãrẽ na diapoapũ cũ wãmerẽ ñaacũuca be'ropũ dojorẽña, niwĩ.

4 Ciento cuarenta y cuatro mil masã Israe pãrãmerã nituriase cururicjãrã na diapoapũ ñaacũuno'wã.

⁵ Judá ya curuacjārã doce mil ojañaacũuno'wã. Rubén ya curuacjārã doce mil ñaacũuno'wã. Gad ya curuacjārã quẽ'rã doce mil ñaacũuno'wã.

⁶ Āpẽrã Aser ya curuacjārã doce mil ñaacũuno'wã. Neftalí ya curuacjārã doce mil ñaacũuno'wã. Manasés ya curuacjārã doce mil ñaacũuno'wã.

⁷ Tojo nicã Simeó ya curuacjārã doce mil ñaacũuno'wã. Leví ya curuacjārã doce mil ñaacũuno'wã. Isacar ya curuacjārã doce mil ñaacũuno'wã.

⁸ Zabolõ ya curuacjārã quẽ'rã doce mil ñaacũuno'wã. José ya curuacjārã doce mil ñaacũuno'wã. Benjamí ya curuacjārã quẽ'rã ticurãta doce mil ñaacũuno'wã. Nipe'tirã na ye diapoaripure ñaacũuno'cãrã dia'cũ niwã.

Su'ti butise sãñarã pãjãrã Õ'acũ põtëorõ nu'cũse queti ni'i

⁹ Israe ye cururicjãrãrẽ ñaacũuno'ca be'ro a'tiro ï'awũ. Pãjãrã masã nipe'tise cururicjãrã, mejẽcã ucũrã, nipe'tirocãrãpũre ï'awũ. Na wiogũ dujiri cũmurõ põtëorõ, tojo nicã Õ'acũ macũ oveja wĩ'magũ weronojõ bajugũ põtëorõ nu'cũwã. Pãjãrã waro niwã. Ne ba'paqueota basiotiwã. Na su'ti butisere sãña, pũrĩ opa querire cõowã.

¹⁰ Na caricũwã:

Õ'acũ marĩ wiogũ marĩrẽ yu'ruogũ nimi.

Cũ wiogũ dujiri cũmurõpũ dujimi.

Õ'acũ macũ oveja wĩ'magũ weronojõ bajugũ quẽ'rã marĩrẽ yu'ruogũ nimi, ni caricũwã.

¹¹ Nipe'tirã Õ'acũrẽ wereco'terã wiogũ dujiri cũmurõ sumutopũ nu'cũmajãmisutãwã. Tojo nicã sõ'onícãrã wiorã bucãrãrẽ, ãpẽrã catise cõorã weronojõ bajurãrẽ majãmisutãwã. Na Õ'acũrẽ wereco'terã wiogũ dujiri cũmurõ tiro ejaque'a, Õ'acũrẽ ñubuepeorã na diapoarire paamu'rĩque'awã.

¹² A'tiro niwã:

A'tiro wa'ato marĩ wiogũre.

Nipe'tirã ñubuepeoato.

“Asistegũ, masĩpe'ogũ nimi”, niato.

Cãrẽ ëjõpeoato.

Nipe'tirã “Añuyũ'ruami”, niato.

Nipe'tirãrẽ dutimi.

“Tutuayũ'rugũ nimi”, niato.

A'te tojota ninu'cũato.

Tojota niato, ni ëjõpeowã.

¹³ Ni'cũ wiogũ bucũ yu'ũre sërĩtiña'wĩ:

— Ñ'ãrã su'ti butise sãñarã ¿no'ocjãrã niti? ¿No'opũ a'tiapari? niwĩ.

¹⁴ Yu'ũ cãrẽ yu'tiwũ:

— Wiogũ, mu'ũ masĩsa'a.

Cũ pe'e yu'ũre niwĩ:

— Ñ'ãrã nucũcãcjãrã pũrõ pi'eticaterore na quẽ'rã pi'eti'cãrã nima. Na Õ'acũ macũ oveja wĩ'magũ weronojõ bajugũ wẽrĩse me'rã na ejeripõ'rãrĩpũ ña'ase moorã tojacãrã niwã.

¹⁵ Tojo weerã na Õ'acũ dujiri cũmurõ tiro ninu'cũcã'ma. Cũ ya wi'ipũre umucorinucũ, ñamirĩnucũ cũ uaro weema. Wiogũ dujiri cũmurõpũ dujigũ na me'rã nimi. Narẽ co'temi.

¹⁶ Na ujaboa, acowũonemosome. Narẽ mujĩpũ umucocjũ ãjũanemosome. Asise ñaisere tũ'oña'nemosome.

17 Õ'acũ macũ oveja wĩ'magũ weronojõ bajugu wiogu dujiri cūmurõ pu'topu nigũ ovejare co'tegu weronojõ narẽ co'tegusami. Aco wijari pepu miagũsami. Tere sĩ'rĩrã, catinu'cũrãsama. Õ'acũ nipe'tirã na ya'coco wijarãrẽ tuucoegusami.

8

Papera tũrũrẽ na pi'rabi'atuo'que queti, tojo nicã uru me'rã weecaga ãjũamorõpeocja queti ni'i

1 Be'ro Õ'acũ macũ oveja wĩ'magũ weronojõ bajugu na pi'rabi'atuo'carore pãawĩ. Cũ pãacã, nipe'tiro u'musepu di'tamarĩa wa'awu. Ni'cã hora deco tojo wa'awu.

2 Be'ro siete Õ'acũrẽ wereco'terã cũ pu'to nu'cũrãrẽ ĩ'awũ. Narẽ nãnucũ putise coronetare o'owĩ.

3 Be'ro apĩ Õ'acũrẽ wereco'tegu a'tiwĩ. Cũ u'mutise ãjũamorõcja uru me'rã weecagare cuowĩ. Cũ Õ'acũrẽ wa'icurã ãjũamorõ ñubuepeowuaro pu'topu ejanu'cãwĩ. Peje u'mutise cũrẽ ãjũamorõpeoatjere o'owã. Nipe'tirã Õ'acũ yarã cũrẽ sãrĩ'que me'rã morẽsu'u ãjũamorõpeoatjere o'owã. Cũ uru me'rã wee'caro u'mutise ãjũamorõwuaropu wiogu dujiri cūmurõ põtëorõpu tere ãjũamorõwĩ.

4 Cũ ãjũamorõse u'mutise o'me Õ'acũ tiropu mũjãawũ. Õ'acũ yarã cũrẽ sãrĩ'que me'rã morẽsu'umũjãawũ.

5 Be'ro Õ'acũrẽ wereco'tegu u'mutise ãjũamorõwuaropu cjase pecame'e ãjũamo'a'quere u'mutise ãjũamorõcjaru õrẽsãawĩ. Be'ro tiga cjasere a'ti nucũcãpũre po'odijowĩ. Cũ tojo wéeca be'ro buro paacã, uputu bususere tu'owu. Buro ya'bacã ĩ'awũ. Tojo nicã di'ta narãsãawũ.

Õ'acũrẽ wereco'terã coroneta putiatje ni'i

6 Be'ro siete Õ'acũrẽ wereco'terã na coroneta putisere apoyuwã.

7 Nimu'tãgũ putiwĩ. Cũ putica be'ro yusuase peri a'ti nucũcãpũre burudijawu. Tojo nicã pecame'e dí me'rã morẽ'que burudijawu. Tojo wa'acã, di'ta cã'rõ decobocure ãjũwũ. Yucupagu quẽ'rã mejãrõta decobocureputa ãjũwũ. Nipe'tise tá ãjũpe'tia wa'awu.

8 Cũ be'rocjũ putiwĩ. Cũ putica be'ro ni'cãgũ ãrũgũ ãjũcju dia pajiri maajopu doqueño'owũ. Ti maa decobocure dí maa wa'awu.

9 Dia pajiri maacjãrã decobocure wẽrĩwã. Yucusupawu quẽ'rã ti maapu nise decobocure mirĩ ãjũacõ'ano'wũ.

10 Be'ro, puarã be'rocjũ putiwĩ. Cũ putica be'ro ñocõawũ pajigu u'muarõcã burudijawĩ. Burudijagu, sĩ'orĩ tuturojo weronojõ ãjũdijawĩ. Cũ diapũre, o'majã maarĩacãpũre decobocure doquebi'peque'awĩ.

11 Ñocõawũ "Sũ'egũ" wãmetiwĩ. Aco a'ti nucũcã cjase cũ doqueque'a'caro ejatuario aco sũ'ese wa'awu. Te acore sĩ'rĩrã, pãjãrã masã wẽrĩwã.

12 I'tiarã be'rocjũ putiwĩ tja. Cũ puticã, mujĩpũ umucocjũ decobocure dojowĩ. Umucore decobocure bo'reyutiwĩ. Ñamicjũ tojota wa'awĩ. Ñocõa quẽ'rã pãjãrã decobocure dojowã. Na decobocure ñamipũre ne bo'reyutiwã.

13 Be'ro ĩ'awũ tja. Ni'cũ á pacu a'ti umuco decopu wucã ĩ'awũ. Tutuaro me'rã a'tiro niwĩ:

—Apẽrã i'tiarã Õ'acũrẽ wereco'terã puticã, ña'abutiario wa'arosa'a a'ti nucũcãcãrãrẽ, niwĩ.

9

1 Ba'paritirã be'rocjũ putiwĩ. Cũ puticã, ni'cũ ñocõawũ nucũcãpu burudija'cũre ĩ'awũ. Cũrẽ ni'cã sawi o'owã. Cope nibajudutidijari pe cja sawi niwũ.

² Be'ro cã ti pere pãowĩ. Pãoca be'ro o'me pajiro wijawũ. Ti pe cjase o'me mujĩpũrẽ tuubi'acã'wũ. Na'itĩ'a wa'awũ.

³ Te o'me me'rã pãjãrã mu'murĩwi'ia wũwijaawã. Nipe'tiropũ wũuse'sa wa'awã. Na mu'murĩwi'ia a'ti nucũcãcjãrã cutipa weronojõ toawã. Na sipapũre cutipa weronojõ toacja cõowã.

⁴ Narẽ táre, otesere, yucupagure dojorẽdutigu mejẽta weewĩ. Masã na diapoapũ Õ'acũ wãme ñaacũuno'ña marĩrã dia'cũrẽ toadutiwĩ.

⁵ Narẽ toawẽjẽdutiwĩ. Ni'cãmocũse mujĩpũrĩ narẽ pũrĩcã weedutiwĩ. Na toase cutipa weronojõ pũrĩwũ.

⁶ Tojo wa'ari curare masã upũtũ wẽrĩsĩ'rĩmiwã. Na wẽrĩsĩ'rĩmicã, basiotiwũ.

⁷ Mu'murĩwi'ia cabayua a'mewẽjẽse duporo apoyu'cãrã weronojõ bajuwã. Na dupopapũ uru me'rã wee'que be'tori weronojõ bajusere pesawã. Na diapoã masã diapoã weronojõ bajuwũ.

⁸ Na poaire numia weronojõ poanũ'motiwã. Na upicari yai upicari weronojõ bajuwũ.

⁹ Na upũre cã'mota'arã, cõmesu'ti weronojõ bajusere cõowã. Na wũcã, upũtũ busuwũ. Masã a'mewẽjẽrã wa'arãtirã, cabayua wejesepawũ wa'aro weronojõ busuwũ.

¹⁰ Na sipapũ toase cõose me'rã ni'cãmocũse mujĩpũrĩ masãrẽ toawã.

¹¹ Mu'murĩwi'ia wiogu nibajudutidijari pejo wiogu nimi. Cũta ti pere sawipãawĩ. Cũ wãme hebreo ye me'rã Abadón wãmetimi. Griego ye me'rã Apolión wãmetiwĩ. Dojorẽrĩ masũ nimi, nisĩ'rĩrõ wee'e.

¹² Nimũ'tãse ña'ase pe'ti'i. Pũaro du'sa'a.

¹³ Ni'cãmocũrã be'rocjũ putiwĩ. Cũ puticã, ni'cũ ucũcã tu'owũ. Õ'acũ nirõpũ Õ'acũrẽ u'mutise ãjũamorõ ñubuepeowũaro uru me'rã wee'caro niwũ. To bu'ipũ ba'paritise capesa'ri niwũ. Te wa'teropũ Õ'acũ ucũcã tu'owũ.

¹⁴ Cũ coroneta putigũre a'tiro niwĩ:

—Ba'paritirã Õ'acũrẽ wereco'terã du'tenu'cõ'cãrãrẽ pãaña. Na pajiri maajo Éufrates wãmetiri maa pũ'to nima, niwĩ.

¹⁵ Cũ tojo nica be'ro ã'rã pãano'wã. Na ba'paritirã Õ'acũrẽ wereco'terã nipe'tirã a'ti turicjãrãrẽ decobocurepũ wẽjẽrã wa'awã. Narẽta Õ'acũ a'tiro weecu niwĩ. “Ti hora, ti numũ, ti mujĩpũ, ti cũ'ma nicã, musã bu'iri da'rerãsa'a”, ni besecũúcũ niwĩ. Queoro cũ ní'caronojõ wa'awũ.

¹⁶ Na me'rã pãjãrã surara cabayua me'rã niwã. Narẽ pãjãrã waro doscientos millones nima nisere tu'owũ.

¹⁷ Cabayua, tojo nicã na bu'i pesarã a'tiro bajuwã. Na bu'i pesarã na cutirote cã'mota'asere sõ'arõ, ya'saro, ewũro cõowã. Cabayua na dupopare yaijo weronojõ dupopatiwã. Na useropũ pecame'e ãjũwijawũ. O'me wijawũ. Tojo nicã azufre wãmetise ope weronojõ sipise ãjũwijawũ.

¹⁸ Te i'tiaro pecame'e, o'me, azufre me'rã masãrẽ decobocure wẽjẽwã.

¹⁹ Cabayua na useri me'rã, na ye pĩcõrĩ me'rã masãrẽ wẽjẽwã. Na ye pĩcõrĩ yapari aña dupoã weronojõ bajuwũ. Te me'rã masãrẽ dutida'rewã.

²⁰ Æpẽrã masã pecame'e, o'me, azufre me'rã wẽritirã pe'e na ña'arõ weesere ne du'utiwã. Na wãtiarẽ ãjõpeosere du'utiwã. Na ãjõpeose yee'que uru me'rã wee'que, plata me'rã wee'que, bronce me'rã wee'que, ãtãperi me'rã wee'que, yucupagũ me'rã wee'quere ñubuepeodu'utiwã. Te queose na ãjõpeose yee'que peje ne ĩ'ati, ne tu'oti, ne sijawe'e. Tojo nimicã, ne ñubuepeodu'utiwã.

²¹ Tojo nicã masãrẽ wẽjẽcõ'asere, na ãpẽrãrẽ dojorẽsere du'utiwã. Apeyere, na no'o uaro a'metãrãbajaque'atisere, ãpẽrã yere yajasere ne du'utiwã.

10

Õ'acũrẽ wereco'tegu papera turiacã me'rã nu'cũse ni'i

¹ Be'ro apĩ Õ'acũrẽ wereco'tegu tutuagu u'musepu ní'cure dijaticã ĩ'awũ. Cũ o'mecurua decopu dijatiwĩ. Cũ dupoa bu'i bu'eda niwũ. Cũ ya diapoa mujĩpũ umucocjũ weronojõ assistewũ. Cũ ñecãrĩ ñjũsébotari weronojõ bajuwũ.

² Cũ omocãpu papera pãáca turiacãrẽ cuowĩ. Cũ diacjũca du'pocãrẽ pajiri maajopu u'tacũunu'cũwĩ. Cũpe pe'ere di'tapu u'tacũunu'cũwĩ.

³ Cũ topu nu'cũgũ yaijo weronojõ pũrõ caricũwĩ. Cũ caricũcã, siete bupoa ucũwã.

⁴ Na ucũca be'ro na ucũsere ojanu'cãmiwũ. Tojo weeri cura ni'cũ u'musepu nigũ yu'ure niwĩ:

—Na bupoa ucũsere apẽrãrẽ wereticã'ña. Ojaticã'ña tere, niwĩ.

⁵ Be'ro yu'u dia pajiri maapu, di'tapu nu'cũcã ĩ'a'cu cũ ya diacjũcamocãrẽ sĩomorõwĩ.

⁶ Cũ a'tiro niwĩ:

—Õ'acũ catinu'cũgũ nimi. U'muse, di'ta, pacase maarĩ nipe'tirã tepu nirãrẽ wee'cu nimi. Õ'acũ wãme me'rã nigũti. Marĩ yucue'que pe'tia wa'a'a. Yucuenemosome.

⁷ Õ'acũrẽ wereco'tegu nituogu putinu'cãrĩ curare a'tiro wa'arosa'a. Õ'acũ “Tojo weeguti” ní'que masĩno'ña marĩ'que wa'abaque'orosa'a. Cũ, cũ ye queti weremu'tãrĩ masãrẽ “A'tiro weeguti” ní'que queoro wa'arosa'a, niwĩ.

⁸ Cũ tojo nĩca be'ro u'musecũ yu'ure “Ojaticã'ña” ní'cu a'tiro niwĩ:

—Sĩ'i, maajopu, di'tapu u'tacũunu'cũgũ tiropu wa'aya. Cũ ya turi pãaca turiacãrẽ miiña, niwĩ.

⁹ Cũ tojo nicã tu'ogu, yu'u cũ tiropu wa'awũ.

—Mu'u ya turire o'oya, niwũ. Yu'u sãrĩcã tu'ogu, a'tiro niwĩ:

—Miiña. Ti pũrĩrẽ ba'aya. Mu'u ba'acã, mumia mumi weronojõ i'pitirosa'a. Mu'u paagapu pe'ere sũ'ese dojorosa'a, niwĩ.

¹⁰ Cũ tojo nicã tu'ogu, yu'u ti turiacãrẽ miiwũ. Mii, ba'awũ. Yu'u ba'acã, mumi weronojõ i'pitiwũ. Paagapu pe'ere sũ'e nicãti.

¹¹ Be'ro Õ'acũrẽ wereco'terã yu'ure niwã:

—Õ'acũ cũ ucũsere wereapogu wa'aya tja. Cũ peje macãrĩcjãrãrẽ, peje di'tacjãrãrẽ, mejẽcãrĩ ucũrãrẽ na ye cjasere weremi. Tere weregu wa'aya. Tojo nicã wiorã quẽ'rãrẽ “Õ'acũ tojo niami”, ni wereya, niwã.

11

Puarã Õ'acũ ye cjasere wereri masã wee'que ni'i

¹ Be'ro yu'ure a'tiro weewã. Ārũgũ wi'i wéerã queocju weronojõ bajucjũre o'owã. Õ'acũ yu'ure a'tiro niwĩ:

—Õ'acũ wi'ire queogu wa'aya. Na u'mutise ñjũamorõ ñubuepeowuaro quẽ'rãrẽ queoya. Topu ñubuerã quẽ'rãrẽ ba'paqueoya.

² Õ'acũ wi'i sumutoma queoticã'ña. Te aperocjãrãrẽ o'o'que di'ta ni'i. Na cuarenta y dos mujĩpũrĩ Õ'acũ ya macã Jerusalẽ di'tare dojorẽnu'cũrãsama, niwĩ.

³ Be'ro Õ'acũ ninemowĩ tja:

—Puarã yãrã, yé cjasere wererãrẽ o'óguti. Na peje umucori, mil doscientos sesenta numurĩ yé cjasere ucũrãsama. Na bujawetisere ĩ'orã na weewuaronojõpuma su'ti wãquĩsenojõrẽ sãña, ucũrãsama, niwĩ.

⁴ Ārã puarã yucugũ olivo wãmetisepagu weronojõ nima. Te puagu olivopagu Õ'acũrẽ da'raco'terã nima, nirõ wee'e. Náta tja puaga sĩ'osepa weronojõ nima. A'ti nucũcãcjũ wiogu Õ'acũ ĩ'orõpu sĩ'onu'cũma.

⁵ Āpērā narē mejēcā weesī'rīcā, na ɯseropɯ pecame'e ɯjɯwijasama. Narē ĩ'atu'tirārē ɯjɯacō'ape'ocā'sama. Tojo weerā nipe'tirā narē mejēcā weesī'rīrānojō wērīsama.

⁶ Na Ō'acū ye cjase wereri curare acoro pejaticā weemasīsama. Tojo nicā acore dí weronjō dojocā weemasīsama. Apeyere, masārē no'o nisenojō ña'arō wa'acā weemasīsama. No'o na weesī'rīrō weemasīsama.

⁷ Na, narē wereduti'quere weretu'ajaca be'ro ĩ'abajudutidijari pecjū ña'agū narē a'mewējēgūsami. Narē wapata'a, wējēcō'agūsami.

⁸ Na pɯarā ye upɯre masā na sjaropɯ pajiri macājopɯ cūurāsama. Ti macājo Jesucristore na wējēca macā ni'i. Ti macācjārā ña'arā nitjīarā, Sodomācjārā, Egiptocjārā weronjō nima.

⁹ I'tia nɯmɯ ape nɯmɯ deco nipe'tise macārīcjārā, nipe'tise cururīcjārā na ye upɯre ĩ'arāsama. Tojo nicā nipe'tirā mejēcārī dia'cū ucūrā, nipe'tise di'tacjārā na ye upɯre ĩ'arāsama. Tere yaadutisome.

¹⁰ Na Ō'acū yere wererā pi'ecɯoro masārē tɯ'oña'cā weecārā niwā. Tojo weerā a'ti nucūcāpɯ nirā na wērī'quere ĩ'arā, e'catirāsama. Na ɯpɯtɯ e'catirā, a'merī apeyenojō o'orāsama.

¹¹ I'tia nɯmɯ ape nɯmɯ deco be'ro Ō'acū narē masōwī tja. Na wā'cānɯ'cācā ĩ'arā, masā ɯpɯtɯ ɯcɯawā.

¹² Ni'cū ɯ'mɯsepɯ nigú narē tutuaro me'rā a'tiro niwī:

—Mɯjātia.

Cū tojo nicā tɯ'orā, na o'mecurua me'rā mɯjāawā. Na mɯjāacā, narē ĩ'atu'ti'cārā ĩ'awā.

¹³ Na mɯjāarī cura di'ta pūrō narāsāwū. Ti macāpɯre peje wi'seri bɯrɯdijawɯ. Pājārā siete miltiri masā wērīwā. Āpērā dɯ'sa'cārā ɯpɯtɯ uirā, “Ō'acū ɯ'mɯsepɯ nigú tutuayɯ'rɯnɯ'cāmi”, niwā.

¹⁴ Pɯati ña'arō wa'atoja'a. Maata apero wa'abaque'orosa'a tja.

Ō'acūrē wereco'tegɯ cū putitɯo'que ni'i

¹⁵ Ō'acūrē wereco'tegɯ nituogɯ putiwī. Ʋ'mɯsepɯ nirā tutuaro me'rā na ucūcā tɯ'owɯ. A'tiro niwā:

Ni'cārōacārē Ō'acū marī wiogɯ nipe'tirā a'ti nucūcācjārā wiogɯ sājāmi.

Cū bese'cɯ Cristo tojota sājāmi.

Cū dutinu'cūgūsami, niwā.

¹⁶ Tojo wa'asere ĩ'arā, sō'onícārā veinticuatro wiorā bɯcɯrā a'tiro weewā. Na wiorā dɯjise cūmurī Ō'acū pōtēorōpɯ dɯjirā cū tiro ejaque'awā. Cārē ñubuepeorā, na dɯpopare paamu'rīque'awā.

¹⁷ A'tiro niwā:

Ō'acū, ɯsā wiogɯ tutuayɯ'rɯnɯ'cāgū, mɯ'urē e'catise o'o'o.

Mɯ'ɯ ne warocjū, be'rocjū, a'tiro nicā quē'rārē ninu'cūgū ni'i.

Mɯ'ɯ tutuase me'rā ni'cārōacā wiogɯ sājānɯ'cā'a.

Nipe'tirārē dutinɯ'cā'a.

Tojo weerā mɯ'urē e'catise o'o'o.

¹⁸ Nipe'tirā a'ti nucūcācjārā mɯ'urē ɯatirā uamiwā.

Mɯ'ɯ narē bu'iri da'reri nɯmɯ eja'a.

Tojo nicā wērī'cārā quē'rārē bu'iri da'reritero ni'i.

Ni'cārōacārē nipe'tirā mɯ'ɯ yarārē wapayegusa'a.

Mɯ'ɯ ye cjasere wereturiari masārē wapayegusa'a.

Wiopesase me'rā mɯ'urē ējōpeorā wiorārē, mejō nirārē wapayegusa'a.

A'ti nucūcācjārārē dojorērā quē'rārē cō'arī nɯmɯ ni'i, niwā.

¹⁹ Na tojo níca be'ro Õ'acũ wi'i u'musepu nirĩ wi'i sope pãrĩwã. Ti wi'i po'peapure ni'cã acaro niwũ. Ti acaro Õ'acũ "A'tiro weeguti masã me'rã" ni, cã ojãca pjĩrẽ cuori acaro niwũ. Tojo wa'áca be'ro bupo ya'bacã ĩ'awũ. Bupo paasere, tojo nicã mejẽcã bususere tu'owu. Di'ta pũrõ narãsãwũ. Yusuase aco peri bu'a'que peri paca buruwu.

12

Numio ye queti, tojo nicã pĩrõ weronojõ bajugu ye queti ni'i

¹ Be'ro u'muarõpu mejẽcã bajuse paca bajuacã ĩ'awũ. Ni'cõ numiorẽ ĩ'awũ. Co mujĩpũ umucocjũpu omabi'a'caro weronojõ assistewõ. Mujĩpũ ñamicjũ bu'ipũ nu'cũwõ. Co dupoapure ni'cã be'to pesawõ. Ti be'to doce ñocõa cuowu.

² Co nijĩpaco niwõ. Co wuatji duporoacã pũrĩno'gõ uputu caricũwõ.

³ Be'ro u'muarõpu mejẽcã bajuse ĩ'awũ tja. Ni'cũ pĩrõ weronojõ bajugu sõ'agũjore ĩ'awũ. Cũ siete dupopa cuowĩ. Diez capesa'ritigu niwĩ. Dupopanucũ pesase be'tori pesawĩ.

⁴ Cũ pĩcõrõ me'rã decobocure u'musepu nirã ñocõarẽ paastedijowĩ. Cũ numio põ'rãticã, maata ba'aguti nígu, co tiro nu'cũwĩ.

⁵ Co ni'cũ wĩ'magũ wuawõ. Cũta nipe'tirocjãrã wiogu niacju niwĩ. Tutuaro me'rã masãrẽ narẽ dutiacju niwĩ. Cũ bajuáca be'ro maata Õ'acũ tiro cã wiogu dujiri cũmurõpu miano'wĩ.

⁶ Numio pe'e masã marĩrõpu Õ'acũ apo'caropu du'tiwõ. Topu core peje mil doscientos sesenta numurĩ ba'ase ecawã.

⁷ Be'ro u'muarõpu a'mewẽjẽse wa'awu. Õ'acũrẽ wereco'tegu Migue wãmetigu ãpẽrã cã yarã Õ'acũrẽ wereco'terã me'rã pĩrõjo me'rã a'mewẽjẽwĩ. Pĩrõ quẽ'rã cã yarã me'rã a'mewẽjẽwĩ.

⁸ Pĩrõ wapata'amasĩtiwĩ. Na u'musepure no'o nirõ bocatiwã.

⁹ Õ'acũ pĩrõrẽ cõ'acã'wĩ. Cũta ne warocjũ pĩrõ nino'gũ nimi. Cũ wãtĩ nimi. Nipe'tirãrẽ a'ti nucũcãcjãrãrẽ mejẽcã ejõpeocã weegũ nimi. Õ'acũ cãrẽ, cã yarã me'rã nucũcãpu cõ'adijowĩ.

¹⁰ Tojo wa'áca be'ro ni'cũ u'musepu nigũ tutuaro me'rã ucũdijocã tu'owu. A'tiro niwĩ:

Marĩrẽ yu'ruose nitoja'a.

Õ'acũ tutuasere, cã marĩ wiogu nise nitoja'a.

Cũ bese'cu Jesucristo tutuase me'rã cã wiogu nise quẽ'rã nitoja'a.

Õ'acũ wãtĩrẽ u'musepu ní'cure a'ti nucũcãpu cõ'adijowĩ.

Wãtĩ umucorinucũ, ñamirĩnucũ a'tiro weewĩ.

Õ'acũpũre weresãgu, marĩ acawererã Õ'acũ yarãrẽ "Ña'arõ tojo weema", ninu'cũwĩ.

¹¹ Õ'acũ yarã marĩ acawererã wãtĩrẽ docaque'acã weewã.

Na Õ'acũ macũ oveja wĩ'magũ weronojõ bajugu wẽrĩse me'rã, cã ye dí o'maburose me'rã tojo weewã.

Na catiri umucore ma'itirã, Õ'acũ ye quetire werese me'rã cãrẽ tojo weewã.

Ãpẽrã narẽ wẽjẽsĩ'rĩcã, na weredu'utiwã.

Wẽrĩsere uitiwã.

¹² Wãtĩrẽ cõ'ase ye bu'iri Õ'acũrẽ wereco'terã, nipe'tirã u'musepu nirã, e'catiya.

Nucũcãpu, dia pajiri maacjãrãma ña'abutia'a.

Wãtĩ musã tiropu uadijami.

Cã'rõacã yu'ure du'sa'a bu'iri da'reatjo nígu, tojo weemi, niwĩ.

¹³ Pĩrõjo nucũcãpu cõ'acã ĩ'agũ, wĩ'magũ wu'a'core nurũwĩ.

14 Õ'acũ pe'e core á pacu wuuse pacare o'owĩ. Te me'rã co pĩrõjore du'tigo, wuwã'cãwõ. Co masã marĩrõpu du'tiwõ. Topu Õ'acũ i'tia cũ'ma ape cũ'ma deco core ba'ase ecawĩ.

15 Be'ro pĩrõ diajo dojo, core miiburũato nígũ cũ useropu acore e'ocũuwĩ. Co numiorẽ o'maburodutigu tojo weewĩ.

16 Cũ tojo weecã, di'ta core weetamuwã. Pĩrõ cũ e'ocũuse diajo dojosere si'bisãjãcã weewu.

17 Tojo wa'acã ì'agũ, pĩrõ numio me'rã uayu'rũawĩ. Be'ro co pãrãmerã nituriarã me'rã a'mewẽjẽgũ wa'awĩ. Na Õ'acũ duti'quere weerã Jesucristo ye bu'esere ãjõpeonu'cũrã nima.

18 Pĩrõjo pajiri maa sumutopu ejanu'cãwĩ.

13

Puarã mejẽcã bajurã ye queti ni'i

1 Dia pajiri maa sumutopure ni'cũ mejẽcã bajugu wã'cãpa'awĩ tja. Cũ quẽ'rã siete dupopa cuowĩ. Apeyere diez capesa'ritiwĩ. Cũ capesa'rinucũ pesase be'torire cuowĩ. Cũ dupopapure Õ'acũ yabise wãmerẽ ojaõ'ono'wã.

2 Cũ yai weronjõ do'rowĩ. Cũ buco weronjõ du'pócãtigu niwĩ. Cũ pajigu yai weronjõ userotiwĩ. Pĩrõ cãrẽ cũ tutuasere o'owĩ. Cãrẽ ña'arã wiogu dujiri cãmuropu dupowĩ. “Masã mu'u dutisere yu'tiato”, niwĩ.

3 Ni'cã dupoapure ña'arĩ cãmiorõjo wã'ñarõ weronjõ bajuwu. Yatica cãmiorõ weronjõ niwũ. Ti cãmiorõ ì'arã, a'ti nucũcãcjãrã wẽrĩ masã'cure weronjõ cãrẽ ì'awã. Uputu ì'amarã, cãrẽ sirutuwã.

4 Masã pĩrõ quẽ'rãrẽ ñubuepeowã. Cũ mejẽcã bajugure masãrẽ dutimasĩsere o'ose bu'iri tojo weewã. Mejẽcã bajugure ñubuepeorã, a'tiro niwã:

—Ne ã'rĩ weronjõ tutuayurugu marĩmi. Ne ni'cũ cũ me'rã a'mewẽjẽmasĩtisami, ni ãjõpeowã.

5 Pĩrõjo mejẽcã bajugure a'tiro ucũcã weewĩ: “Nipe'tirã yu'rũoro ni'i yu'u”, ni ucũcã weewĩ. Tojo nicã Õ'acũ yabisere ucũwĩ. Pĩrõ cãrẽ “Cuarenta y dos mujĩpũrĩ masãrẽ dutigu wa'aya”, niwĩ.

6 Cũ duti'caronjõta weewĩ. Õ'acũrẽ ña'arõ ucũ, cũ wãmerẽ, cũ nirõ u'musepũre ña'arõ ucũwĩ. Tojo nicã u'musepũ nirã quẽ'rãrẽ ña'arõ ucũwĩ.

7 Apeye quẽ'rãrẽ pĩrõ Õ'acũ yarã nucũcãpu nirã me'rã cãrẽ a'mewẽjẽdutigu o'owĩ. Narẽ a'mewẽjẽ wapata'atojagupu du'uwĩ. Cãrẽ nipe'tise cururicjãrãrẽ, nipe'tise di'tacjãrãrẽ, nipe'tise macãrĩcjãrãrẽ, mejẽcã ucũrãrẽ dutimasĩsere o'owĩ.

8 Nipe'tirã a'ti nucũcãcjãrã mejẽcã bajugure ñubuepeowã. Na, na wãmerẽ Õ'acũ macũ oveja wĩ'magũ weronjõ bajugu wẽjẽno'cu ya pũrĩpũre ojaõ'ono'ña marĩcãrã niwã. Ti pũrĩ a'ti di'ta weenu'cãrĩ cura catise cuorãrẽ ojaõ'ono'ca pũrĩ nicaro niwũ.

9 O'meperi cuorã a'tere tu'oya.

10 “Bu'iri da'reri wi'ipu sõrõno'rãsama” nino'cãrã sãjãrãsama. “Di'pĩjo me'rã wẽjẽno'rãsama” nino'cãrã ti pĩ me'rãta wẽjẽno'rãsama. Tojo wa'ari curare Õ'acũ yarã wãcũtutuaya. Õ'acũrẽ ãjõpeoya.

11 Be'ro apĩ mejẽcã bajugure ì'awũ tja. Cũ di'ta po'peapu ní'cu mujãtiwĩ. Cũ oveja weronjõ puaro capesa'ritiwĩ. Cũ ucũse pũrĩcã pĩrõjo weronjõ busuwu.

12 Cũ mejẽcã bajugu yai weronjõ bajugu dutisere cuowĩ. Cũ yai weronjõ bajugu cãmiorõjo yatino'masã'cure a'tiro weebosawĩ. Nipe'tirã a'ti nucũcãcjãrãrẽ cãrẽ ñubuepeocã weewĩ.

13 Be'ro cũ basu pe'e mejẽcã bajuse paca wee'owĩ. Masã ì'orõpu pecame'e u'muarõpu ní'quere di'tapu dijaticã weewĩ.

14 Cũrẽ tutuase o'o'que me'rã yai weronojõ bajugure mejẽcã bajuse paca wee'owĩ. Masãrẽ yai weronojõ bajugure ejõpeodutigũ tojo weewĩ. Narẽ yai weronojõ bajugũ queosere yeedutiwĩ. Cũ yai weronojõ bajugũta di'pjĩ me'rã cãmida'reno'cũ nimigũ, catiwĩ.

15 Oveja capesa'ri weronojõ cõogũ a'tiro weemasĩsere cõowĩ. Yai weronojõ bajugũ queose yee'quere caticã weemasĩsere cõowĩ. Te me'rã cũ queose yee'quere ucũdutiwĩ. Tojo nicã te yee'que queosere ñubuepeotirãrẽ wẽjẽdutigũ tojo weewĩ.

16 Apeyema nipe'tirãrẽ a'tiro weedutiwĩ. Na diapoapũre o na ya diacjũcamocãpũre apeyenojõ ojaõ'odutiwĩ. Mejõ nirãrẽ, wiorãrẽ, peje cõorãrẽ, pajasecõorãrẽ, ãpẽrãrẽ da'raco'terãrẽ, da'raco'tetirãrẽ tojo weedutiwĩ.

17 Tojo ojaõ'ono'ña marĩrãma ne duudutiti, ne duadutitino'wã. Tojo nicã cũ wãmerẽ ojaõ'ono'ña marĩrã o cũ wãme weronojõ bajusere moorã quẽ'rã mejãrõta ne duudutiti, ne duadutitino'wã.

18 A'tere tũ'omasĩse cõorõũa'a. No'o tũ'omasĩgũnojo yai weronojõ bajugũ wãmerẽ masĩta basio'o. Cũ cõori wãme masã wãme ni'i. Cũ wãme seiscientos sesenta y seis ni'i.

14

Ciento cuarenta y cuatro mil masã Õ'acũrẽ basapeo'que ni'i

1 Be'ro yũ'u Õ'acũ macũ oveja wĩ'magũ weronojõ bajugure ãrũgũ Sion wãmeticjũpũ nu'cũcã ĩ'awũ. Cũ me'rã pãjãrã ciento cuarenta y cuatro mil masã niwã. Na Õ'acũ macũ oveja wĩ'magũ weronojõ bajugũ wãmerẽ, cũ pacũ wãmerẽ na diapoapũ ojaõ'ono'cãrã niwã.

2 Be'ro u'mũsepu Ɂputu bũsũdijaticã tũ'owũ. Peje maarĩ pu'eeja o'mabũrose weronojõ bũsũdijatiwũ. Bũpo pũrõ paaro weronojõ bũsũwũ. Pãjãrã bũapũtẽsere bũapũtẽrõ weronojõ bũsũwũ.

3 Na ciento cuarenta y cuatro mil masã wiogũ dujiri cũmurõ pũ'topũ niwã. Na sõ'onícãrã ba'paritirã catise cõorã weronojõ bajurã ĩ'orõpũ, tojo nicã wiorã bũcũrã ĩ'orõpũ basawã. Apeye ma'ma basasere basapeowã. Na dia'cũ tere basamasĩwã. ãpẽrã na basasere ne basamasĩtiwã. Na a'ti nucũcãcjãrã wa'teropũ nirã Õ'acũ yũ'ruono'cãrã niwã.

4 Na ne ni'cãti numia me'rã ña'arõ weeticãrã niwã. Na Õ'acũ macũ oveja wĩ'magũ weronojõ bajugure no'o cũ wa'aro sirutuwã. Na a'ti nucũcãcjãrã wa'teropũre yũ'ruono'cãrã niwã. Na Õ'acũrẽ, Õ'acũ macũ oveja wĩ'magũ weronojõ bajugure ñubuepeo o'omũ'tã'cãrã nicãrã niwã.

5 Na wa'terore nisoogũ marĩwĩ. Õ'acũ ĩ'orõpũre bu'iri marĩrã niwã.

I'tiarã Õ'acũrẽ wereco'terã na were'que ni'i

6 Be'ro apĩ Õ'acũrẽ wereco'tegũ u'mũarõpũ wũcã ĩ'awũ. Cũ nipe'tirã a'ti nucũcãcjãrãrẽ pe'titise queti, Õ'acũ masãrẽ yũ'ruomi nise quetire weregũ niwĩ. Nipe'tise di'tacjãrãrẽ, nipe'tise cururicjãrãrẽ weregũ niwĩ. Tojo nicã mejẽcã ucũrãrẽ, nipe'tise macãrĩcjãrãrẽ te quetire weregũ niwĩ.

7 Cũ tutuaro me'rã a'tiro niwĩ:

—Õ'acũrẽ wiopesase me'rã ejõpeoya. “Cũ añubutiagũ nimi”, niña. Cũ bu'iri da'reritero ejatoja'a. Cũ u'mũsere, a'ti di'tare weecũ niwĩ. Dia pajiri maa, nipe'tise no'o aco nise maarĩacãnojo'rẽ weecũ niwĩ. Cũrẽ ñubuepeoya, niwĩ.

8 Cũ be'ro apĩ Õ'acũrẽ wereco'tegũ a'tiwĩ. A'tiro niwĩ:

—Babilonia wãmetiri macã pe'tiwã'cãrõ wee'e. Pe'tiatoja'a. Na ña'arõ Ɂaripejayũ'runũ'cãrã, que'a maatirã weronojõ nipe'tise di'tacjãrãrẽ dojocã weewã. Narẽ ĩ'acũu, ãpẽrã quẽ'rã na weronojõ ña'arõ weewã, niwĩ.

9-10 Puarã Õ'acũrẽ wereco'terã be'ro apĩ bajuawĩ. Tutuaro me'rã a'tiro niwĩ:

—Yai weronojõ bajugure, cũ queose yee'quere ñubuepeogunojõrẽ Õ'acũ uputu bu'iri da'regusami. Tojo nicã cũ ya diapoapu o cũ ya omocãpu yai weronojõ bajugu wãmerẽ ojañacũuno'cunojõrẽ mejãrõta bu'iri da'regusami. Õ'acũ cũ me'rã pũrõ uagu, tojo weegusami. Tutuaro me'rã dũoro marĩrõ bu'iri da'regusami. Pecame'epu ope weronojõ bajuse sipise me'rã uputu pi'eticã weegusami. Õ'acũrẽ wereco'terã ï'orõpu, tojo nicã Õ'acũ macũ oveja wĩ'magũ weronojõ bajugu ï'orõpu tojo weegusami.

11 Narẽ ãjũacõ'ase o'me tojo o'mepu'sunu'cũrõsa'a. Ne pe'tisome. Yai weronojõ bajugure, cũ queose yee'quere ñubuepeorãnojo o cũ wãmerẽ ojañacũuno'rãnojo pi'etinu'cũrãsama. Umũcore, ñamipure ne soosome, niwĩ.

12 Tojo weerã Õ'acũ yarã, cũ dutisere wéerã, ña'arõ wa'asere wãcũtutuaya. Jesucristore ãjõpeonu'cũrã, tojota weeya.

13 Be'ro ni'cũ u'musepu nigũ ucũcã tu'owu. Yu'ure niwĩ:

—A'tiro ojaya: “Ni'cãcã me'rã marĩ wiogure ãjõpeorã wẽrĩrã e'catirãsama.”

Espĩritu Santu quẽ'rã “Tojota ni'ĩ”, niwĩ. “Na catirã Õ'acũ yere wererã, pi'etiwã. Na wẽrĩca be'ro Õ'acũ na añurõ wee'quere wapayegusami. Tojo weerã na a'ti nucũcãpu pi'etisere du'u, añurõ soorãsama”, niwĩ Espĩritu Santu.

A'ti di'ta cjase otese cjase ni'i

14 Be'ro yu'u o'me butiri curuare ï'awũ. Ti curua bu'i ni'cũ masũ weronojõ uputigu dujiwĩ. Cũ dũpoapu ni'cã be'to uru me'rã wéeca be'tore pesawĩ. Di'pjĩcawero osoyojari pjĩjore cõowĩ.

15 Apĩ Õ'acũrẽ wereco'tegu Õ'acũ wi'ipu ní'cu wijaatiwĩ. Cũ o'mecuruapu dujigure tutuaro me'rã caricũwĩ:

—Mu'u ya pjĩ me'rã otesere tãrãmiiña. A'ti di'ta cjase otese dũca miirĩteronojõ nitoja'a. Te bopoasepu ni'i, niwĩ.

16 Cũ tojo nicã tu'ogu, o'mecuruapu dujigu cũ ya pjĩ me'rã a'ti turi cjase otesere tãrãmiiwĩ. Te dũcare miiwĩ.

17 Be'ro apĩ Õ'acũrẽ wereco'tegu u'musepu nirĩ wi'i Õ'acũ wi'ipu ní'cu wijaatiwĩ. Cũ quẽ'rã di'pjĩcawero osoyojari pjĩjore cõowĩ.

18 Be'ro apĩ Õ'acũrẽ wa'icũrã ãjũamorõ ñubuepeowuaro pu'tocjũ wijaatiwĩ. Cũ pecame'erẽ dutimasĩsere cõowĩ. Ti me'e wiogu niwĩ. Cũ apĩ di'pjĩ osoyojari pjĩrẽ cõogure tutuaro me'rã niwĩ:

—Mu'u ya pjĩ osoyojari pjĩ me'rã a'ti turi cjase u'se tõ'orĩrẽ dutemiiña. Te ñiatoja'a.

19 Cũ tojo nicã tu'ogu, cũ ya pjĩ me'rã a'ti turi cjase u'sere dũtewĩ. Tere mii, pajiri tucũjopu u'seco na bipeatjopu cũuwĩ. Te bipesãase “Õ'acũ ña'arãrẽ uputu bu'iri da'rese ni'ĩ”, nisĩ'rĩrõ wee'e.

20 Te u'sere macã sumutopu bipewã. Na biperi curare dí pajiro na u'se biperi wi'ipure wijawu. Te dí ni'cã maa pajiri maajo wa'awu. Cabayua wãmũta decopu dí pacare mirĩtuowã. Trescientos kilómetros yoari maa niwũ.

15

Õ'acũrẽ wereco'terã bu'iri da'retuotje ni'i

1 Be'ro mejẽcã bajuse ï'amarĩase pacare u'musepu ï'awũ. Õ'acũrẽ wereco'terã sietere ï'awũ. Nãnũcũta tja a'ti nucũcãcjãrãrẽ bu'iri da'retuotjere cõowã. Te bu'iri da'retuose me'rã Õ'acũ uase pe'tirosa'a.

2 Apeye quẽ'rãrẽ dia pajiri maarẽ ï'awũ. Ti maa acostiri maa pecame'e me'rã morẽca maa weronojõ bajuwu. Ti maa sumutopure pãjãrã masã nu'cũwã. Na yai

weronojō bajugure, tojo nicā cū queose yee'quere ñubuepeoti'cārā niwā. Tojo nicā cū wāmerē ojaō'ono'ña marī'cārā niwā. Na Ō'acū o'o'que buapūtēsere cuowā.

³ Na Ō'acūrē da'raco'tegu Moisé ye basasere basapeowā. Ō'acū macū oveja wī'magū weronojō bajugu ye basase quē'rārē basapeowā. A'tiro niwā:

Ō'acū ūsā wiogu, mu'u tutuayurugu ni'i.

Nipe'tise mu'u wee'que añubutiase paca ni'i.

Tere ī'arā, ūsā ī'amarīa wa'a'a.

Mu'u nipe'tise macārīcjārā wiogu ni'i.

Mu'u weesetise queoro ni'i.

Mu'urē ne nisoose marī'i.

⁴ ¿Noanojō mu'urē uitibosari?

¿Noa mu'urē ñubuepeotibosari?

Mu'u ni'cūta ña'ase moogū ni'i.

Nipe'tise macārīcjārā mu'urē ñubuepeorāsama.

Mu'u queoro wee'quere ī'arā, na tojo weerāsama, ni basawā.

⁵ Be'ro Ō'acū wī'i, u'musepu nirī wī'ire sope pārīcā ī'awū. Ti wī'i po'peapu Ō'acū Nibutiari Tucūrē ī'awū. Ti tucū po'peapu Ō'acū dutise ojāca pjīrē nūrōno'wū.

⁶ Ti tucūpu nī'cārā siete Ō'acūrē wereco'terā, bu'iri da'retuoatjere cuorā mii, wijaatiwā. Na butise ū'irī marīse su'ti uputu asistesere sāñawā. Na cutiropure nánucū uru me'rā wee'que darire cuowā.

⁷ Be'ro ni'cū catise cuorā me'rācjū a'tiro weewī. Cū Ō'acūrē wereco'terā sietere nánucū bapari o'owī. Te uru me'rā wee'que pari niwū. Te pari Ō'acū cū bu'iri da'reatjere posetiwu. Ō'acū catinu'cūgū a'ti nucūcācjārārē uputu bu'iri da'regusami.

⁸ Te pari narē o'óca be'ro Ō'acū Nibutiari Tucūpure a'tiro wa'awu. Ti tucūpure Ō'acū añuyurūase, cū tutuayurūase o'mepu'suse'sa wa'awu. Pūrō asistewu. Ne ni'cū ti tucūpure sājāata basiotiwu. Be'ro siete Ō'acūrē wereco'terā na bu'iri da'rēca be'ropu sājāata basiowu.

16

Ō'acū bu'iri da'reatje ni'i

¹ Be'ro Ō'acū wī'i u'muse nirī wī'ipu nigūrē tutuaro me'rā ucūcā tu'owu. Cū siete Ō'acūrē wereco'terārē a'tiro niwī:

—Musā ye bapa cjase Ō'acū bu'iri da'reatjere nucūcāpu piodijorā wa'aya, niwī.

² Nimū'tāgū wa'a, cū ya pare di'tapu piodijowī. Tojo wéeca be'ro masā yai weronojō bajugu wāmerē ojaō'ono'cārārē, cū queosere ñubuepeorārē a'tiro wa'awu. Nipe'tirā ña'ase musūrītise cāmitirā dojowā. Pūrō pūrīno'wā.

³ Cū be'ro apī wa'a, cū ya pare dia pajiri maajopure pioñowī. Ti maa dí maajo dojowu. Wērī'cu ye dí weronojō bu'a'que niwū. Nipe'tirā ti maajopu nirā wērīpe'tia wa'awā.

⁴ Puarā be'rocjū cū ya pa cjasere nipe'tise no'o aco nise maarīacāpure pioñowī. Tojo weecā, te quē'rā dí maarī wa'awu.

⁵ Be'ro Ō'acūrē wereco'tegu nipe'tiropu aco wiogu a'tiro niwī:

—Wiogu, mu'u ña'ase moogū ni'i. Mu'u ne warocjū, a'tiro nicā quē'rārē ninu'cū'u. Mu'u narē a'tiro bu'iri da'regu, queoro weegu wee'e.

⁶ Na a'tiro weecārā niwā. Mu'u yarā mu'u ye cjase wererārē wējēcō'acārā niwā. Na ye dí o'maburocā weecārā niwā. Tojo weegu mu'u narē aco dí dojo'quere sī'rīdutigu, queoro weegu wee'e. Narē tojota u'a, niwī.

⁷ Be'ro ni'cū Ō'acūrē wa'icurā ūjūamorō ñubuepeowuaro tiropu ucūcā tu'owu. A'tiro niwī:

—Tojota ni'i. Õ'acũ ũsã wioḡu, mu'u tutuayu'rua'a. Mu'u nisooro marĩrõ queoro bu'iri da'reḡu wee'e, niwĩ.

⁸ Be'ro, i'tiarã be'rocjũ cũ ya pa cjasere mujĩpũ umucocjũ bu'ipu piopeowĩ. Tojo weéca be'ro mujĩpũ uputu asiwĩ. Te cũ asise me'rã masãrẽ ũjũamasĩwĩ.

⁹ Masã uputu waro ũjũano'wã. Tojo ũjũano'mirã, ne na ña'arõ wee'quere bujaweti, na wãcũsere ducayutiwã. Õ'acũrẽ “Añugũ nimi”, ne nitiwã. Cũrẽ añurõ ucũrõnojõ o'orã, cũrẽ ña'arõ ucũwã. Õ'acũ bu'iri da'remicã, tojo weewã.

¹⁰ Be'ro, ba'paritirã be'rocjũ a'tiro weewĩ. Cũ ya bapa cjasere yai weronojõ bajugũ dujiri cũmurõpũre piodijowĩ. Nipe'tiro cũ dutise nirõpũ na'itĩ'a wa'awũ. Masã pũrõ pũrĩse tu'oña'rã, uputu biritu, cũ'rĩdiowã.

¹¹ Tojo pi'etimirã, na ña'arõ weesere ne du'utiwã. Du'uronojõ o'orã, na cãmi uputu pũrĩno'rã, Õ'acũ u'musepũ nigũrẽ ña'abutiario ucũwã.

¹² Be'ro tja ni'cãmocurã be'rocjũ cũ ya bapa cjasere pajiri maa Éufrates wãmetiri maajopũre pioñowĩ. Ti maa si'bipe'tia wa'awũ. Apeye di'tacjãrã mujĩpũ mujãtiro pe'e nirãrẽ na wiorã a'tiatji ma'arẽ apoyuro weewũ.

¹³ Be'ro, yu'u sõ'onícãrãrẽ ĩ'awũ. Pĩrõjo weronojõ bajugũre, apĩ yai weronojõ bajugũre, tojo nicã oveja weronojõ capesa'ritigũ nisoose queti weremu'tãrĩ masãrẽ ĩ'awũ. Na i'tiarã ye useripu wãtĩa wijaawã. Wãtĩa ta'rocua weronojõ bajurã niwã.

¹⁴ ã'rã i'tiarã useripu wijaa'cãrã wãtĩa peje wee'osere weewã. Na a'ti nucũcãcjãrã wiorã nipe'tirãrẽ a'mewẽjẽdutirã neowã. Na a'mewẽjẽatji namũ Õ'acũ tutuayu'ruagũ ya namũ waro nirõsa'a.

¹⁵ Jesucristo a'tiro nicũ niwĩ:

—Tu'omasĩa. Wãcũña marĩrõ yajari masũ a'tise weronojõ yu'u a'tiguti. Su'ti sãñãgũ weronojõ yu'u a'tiatjere añurõ wãcũyugũnojõ e'catigũsami. Tojo weegũ su'ti marĩgũ cũrẽ ĩ'aweecã, bopoyasome.

¹⁶ Na wãtĩa a'ti nucũcãcjãrã wiorãrẽ hebreo ye me'rã Armagedón wãmetiropũ neowã.

¹⁷ Be'ro, seis be'rocjũ, cũ ya bapa cjasere u'muarõpũ piodijowĩ. Te be'ro Õ'acũ wi'i u'muse nirĩ wi'i po'peapũ wioḡu dujiri cũmurõpũ dujigũ tutuaro me'rã ucũwĩ. A'tiro niwĩ:

—Nipe'tise tu'ajanũ'cõpe'ono'o.

¹⁸ Cũ tojo nicã, buro ya'ba, uputu paawĩ. Cũ paacã, mejẽcã busumujãwũ. Di'ta uputu narãsãwũ. Masã a'ti nucũcãpũ ninũ'cãcatero, a'tiro nicãrẽ di'ta tocã'rõ ne narãsãwe'e. Uputu waro titare narãsãwũ.

¹⁹ Pajiri macã i'tiaropũ ye'ti, ducawatinũ'cãwũ. A'ti turi cjase nipe'tiro cjase macãrĩpũ se'tedijawũ. Õ'acũ bu'iri da'reḡuti níḡũ, pajiri macã Babilonia wãmetiri macãcjãrãrẽ wãcũcũ niwĩ. Na me'rã uputu uagũ, narẽ bu'iri da'rewĩ.

²⁰ Tojo wa'acã, nipe'tise ũrũpagũ, opañoa bajudutidijawũ.

²¹ Tojo nicã masãrẽ yusuase aco peri bu'a'que peri paca burũpejawũ. Ni'cãrẽ peri cuarenta kilos nucũwũ. Õ'acũ te peri me'rã narẽ uputu bu'iri da'recã ĩ'arã, ña'abutiario cũrẽ ucũwã.

17

Umuã me'rã a'metãrãwapata'ari masõrẽ bu'iri da'rese ni'i

¹ Be'ro a'tiro ĩ'awũ. Ni'cũ sõ'onícãrã siete Õ'acũrẽ wereco'terã me'rãcjũrẽ ĩ'awũ. Cũ sõ'onĩ'que pari cuorã me'rãcjũ niwĩ. Yu'u tiro a'tiwĩ. A'tiro niwĩ:

—Te'a, umuã me'rã a'metãrãwapata'ari masõrẽ bu'iri da'resere ĩ'ogũti. Co pacase maarĩ bu'ipu dujimo.

² A'ti nucũcãcjãrã wiorã co me'rã a'metãrãbajaque'aticãrã niwã. Co a'ti nucũcãcjãrãrẽ ñaripejase me'rã que'a maatirã weronojõ wa'acã weeco niwõ, niwĩ.

³ Be'ro Espiritu Santu yu'ure quẽ'ese weronojõ ï'owĩ. Sõ'onícũ Õ'acũrẽ wereco'tegu masã marĩõpũ yu'ure miawĩ. Topũ ni'cõrẽ ï'awũ. Co mejẽcã bajugu sõ'agũ bu'ipũ pesawõ. Mejẽcã bajugure cũ ya upũ nipe'tiropure peje ña'ase Õ'acũ cũ yabise wãme wã'ñawũ. Mejẽcã bajugu siete ðupopa cõowĩ. Apeye quẽ'rãrẽ, diez capesa'ritiwĩ.

⁴ Co numio sõ'a ñibocurerore, tojo nicã sõ'arõ warore sãñawõ. Co ya su'tiro uru, ãtãperi wapabũjuse periacã me'rã, apeye butise perla wãmetise me'rã ma'masu'ano'wũ. Co ni'cã pa uru me'rã wéeca pa sa'wure cõowõ. Dicuse ña'ase ti papure mu'muwũ. Co ãmũa me'rã ña'arõ a'metãrãbajaque'ati'que niwã.

⁵ Tojo nicã co diapoapure mejẽcã bajuri wãme ojaõ'ono'wũ. A'tiro niwã: “Babilonia pajiri macãjo, nipe'tirã ña'arã numia ãmũarẽ a'metãrãwapata'ari masã numia paco ni'ĩ. Tojo nicã nipe'tirã ña'ayũ'rũnũ'cãse weerã paco ni'ĩ”, ni ojaõ'ono'wũ.

⁶ Be'ro a'tiro ï'awũ. Co que'ago weewõ. Õ'acũ yarã Jesucristo ye quetire wererã wẽjẽno'cãrã ye dí me'rã tojo wa'awõ. Core ï'agũ, “¿De'ro weero tojo wa'amitito?” niwã.

⁷ Tojo wa'acã, Õ'acũrẽ wereco'tegu yu'ure niwĩ:

—¿De'ro weegu mũ'u tocã'rõ ãcuati? Sicore ya'yiosere mũ'urẽ masĩcã weeguti. Tojo nicã mejẽcã bajugu bu'ipũ pesawã'cãsere wereguti. Cũ siete ðupopatigu diez capesa'ritimi.

⁸ A'tiro ni'ĩ. Mejẽcã bajugu mũ'u ï'a'cũ ðuporopure nimiwĩ. A'tiro nicã marĩmi. Tojo nimigũ, be'ropũ ï'abajudutidijari pepũ ní'cũ mũjãatigusami. Cũ pecame'epũ wa'adojase ðuporo tojo weegusami. A'ti turicjãrã ña'arã mejẽcã bajugure ï'arã, ãcũarãsama. Na ne waroputa a'ti di'ta weenu'cãrĩ cura na wãmerẽ catiri pũrĩpũ ojaõ'ono'ña marĩtjãrã, tojo wa'arãsama. Cũ ðuporopũ ní'cũ a'tiro nicãrẽ marĩmi. Be'ropũ a'tigusami.

⁹ »No'o tũ'omasĩrãnojo a'tere masĩta basio'o. Cũ siete ðupopa a'tiro nisĩ'rĩrõ wee'e. Te panũcũta tja ãrũpagũ co dujisepagũ ni'ĩ.

¹⁰ Tojo nicã te páta tja a'tiro nisĩ'rĩrõ wee'e. Siete wiorã nima, nirõ wee'e. Ni'cãmocurã wiorã pe'tidijatojacãrã niwã. Ni'cãrõacãrẽ ni'cũ masãrẽ dutigu weemi. Apĩ a'titimi yujupũ. Cũ a'tigu, yoaticã nigũsami.

¹¹ Ne waropure sõ'agũ mejẽcã bajugu ní'cũ a'tiro nicãrẽ marĩmi. Cũta ã'rã siete wiorã be'rocjũ wioqu niacjũ nigũsami. Cũ na me'rãcjũ nimi. Be'ro pecame'epũ wa'adojagũsami.

¹² »Mejẽcã bajugu capesa'ri mũ'u ï'a'que a'tiro nisĩ'rĩrõ wee'e. Diez wiorã nima, nirõ wee'e. Na dutinũ'cãtima yujupũ. Yoaticã, ni'cã horata dutirãsama. Mejẽcã bajugu sõ'agũ quẽ'rã na me'rã dutitamugũsami.

¹³ ã'rã diez wiorã ni'cãrõnojo wãcũsetirãsama. Na mejẽcã bajugure na dutise cõosere o'orãsama.

¹⁴ Na Õ'acũ macũ oveja wĩ'magũ weronojõ bajugu me'rã a'mewẽjẽrãsama. Cũ narẽ docaque'acã weegusami. Cũ nipe'tirã wiorã bu'ipũ nimi. Tojo weegu narẽ tojo weegusami. Õ'acũ macũ me'rãcjãrã Õ'acũ bese'cãrã nima. Õ'acũ ñaro weenu'cũrã nima, niwĩ.

¹⁵ Be'ro Õ'acũrẽ wereco'tegu apaturi a'te quẽ'rãrẽ niwĩ:

—Mũ'u ï'a'co numio sõ'onico ña'agõ pacase maarĩpũ dujiamo. Co duji'que maarĩ a'tiro nisĩ'rĩrõ wee'e. Te maarĩ paca masã pãjãrã nima, nisĩ'rĩrõ wee'e. Peje macãrĩcjãrã, peje cururicjãrã, mejẽcã ucũrã, peje di'tacjãrã nima, nirõ wee'e.

16 Mejĕcã bajugu sō'agũ diez wiorã me'rã ña'agõrẽ ĩ'atu'tirãsama. Core cõ'arãsama. Core su'ti marĩgõ tojacã weerãsama. Core ba'arãsama. Be'ro ũjũacõ'arãsama.

17 Ő'acũ narẽ cũ Ɂaronojõ weecã weegusami. Tojo weegu narẽ ni'cãrõnojõ wãcũcã weegusami. Na mejĕcã bajugure wiogu sõrõrãsama. Téé Ő'acũ “A'tiro wa'arosa'a” ní'caronojõta wa'áca be'ropu wiogu nituogusami.

18 Numio mu'Ɂ ĩ'a'co sõ'oníca macã pajiri macã Babilonia ni'i. Ti macãpɁta nipe'tirã a'ti nucũcãcjãrã wiorãrẽ dutigu nigũsami, niwĩ.

18

Babilonia macãrẽ bu'iri da're bajuriodijose ni'i

1 Be'ro, apĩ Ő'acũrẽ wereco'tegu Ɂ'musepu ní'cu dijaticã ĩ'awũ. Cũ peje dutimasĩwĩ. Cũ asistese me'rã a'ti ɁmɁcopare añurõ asistequecũuwĩ.

2 Tutuaro me'rã caricũwĩ:

—Babilonia pajiri macã pe'tiwã'cãrõ wee'e. Pe'tiatoja'a. Ni'cãrõacãrẽ wãtĩa, ãpẽrã bajutirã ña'arã na nirĩ macã dojo'o. Tojo nicã nipe'tirã mirĩcũa ña'arã yabiorã nirõ dojo'o.

3 Ti macãcjãrã masã ña'arõ Ɂaripejayu'rɁnu'cã'cãrã niwã. Tere nipe'tise di'tacjãrã que'a maatirã weronojõ weesirutuwã. A'ti nucũcãcjãrã wiorã na me'rã a'mesũ'awã. Ti macãcjãrã Ɂaripejayu'rɁmajãrã, peje waro apeque no'o nisere duuma'awã. Tojo weerã a'ti nucũcãcjãrã narẽ duawapata'ari masã niyerubɁcũrã tojawã.

4 Be'ro apĩ Ɂ'musepu nigũ ucũcã tu'owu. A'tiro niwĩ:

—Musã, yarã ni'i. A'ti macãrẽ wijayá. Wijatirã, ti macãcjãrã na ña'arõ weesere bu'ipejatamubosa'a. Bu'iri da'reno'bosa'a.

5 A'tiro ni'i. Na ña'arõ wee'que peje waro ni'i. Ɖ'musepu tu'ataque'aro weronojõ ni'i. Ő'acũ na ña'arõ wee'quere masĩmi.

6 Ti macãcjãrã ãpẽrãrẽ ña'arõ weecãrã niwã. Na ãpẽrãrẽ ña'arõ wee'caronojõta na quẽ'rã mejãrõta ña'arõ weeno'ato. Æpẽrãrẽ pi'eticã wee'caronojõta pɁati nemorõ pi'eticã weeato. Narẽ bu'iri da'reato.

7 Ti macãcjãrã a'tiro nicãrã niwã: “Æpẽrã yu'rɁoro añuyu'rɁnu'cã'a”, nicãrã niwã. Tojo nicã na no'o Ɂaro apeyenojõrẽ duuma'arã pajiro niyeru cõ'acã'cãrã niwã. Na tojo wee'cãrãrẽ ɁpɁtu pũrĩse pi'etino'cã weeato. Ti macãcjãrã a'tiro wãcũsama. “Ɖsã wiogo weronojõ ni'i. Wapewio weronojõ niwe'e. Ne bujawetisome”, ni wãcũsama.

8 Tojo nise bu'iri wãcũña marĩrõ ni'cã nɁmɁta ña'ase ti macãrẽ wa'arosa'a. Wẽrĩse, pũrõ pi'etise, Ɂjaboase wa'arosa'a. Pecame'e me'rã ũjũacõ'ano'rõsa'a. Ő'acũ tutuayu'rɁnu'cãgũ ti macãcjãrãrẽ bu'iri da'regusami, niwĩ Ɂ'musepu nigũ.

9 A'ti nucũcãcjãrã wiorã ti macãcjãrã me'rã ña'arõ a'mesũ'a, no'o Ɂaro ña'arõ weema'acãrã niwã. A'ti nucũcãcjãrã wiorã ti macã ũjũ, o'mepu'sunu'cũcã ĩ'arã, pũrõ utirãsama.

10 Tojo ũjũrĩ curare wiorã, marĩ quẽ'rãrẽ bu'iri da'reri nĩrã, yoaropu ĩ'anu'cũrãsama. A'tiro nirãsama:

—Babilonia macãrẽ ña'abutiario wa'aro wee'e. Pajiri macã, tutuari macã nimiwũ. Wãcũña marĩrõ bu'iri da're bajuriodijono'cã'a.

11 A'ti nucũcãcjãrã duawapata'ari masã quẽ'rã ti macãrẽ utirãsama. “¿Noa marĩ yere duurãsariba?” ni wãcũrãsama. Tere wãcũrã, pũrõ dũjasewã'arãsama.

12 Na miiti duase a'ticuse nicaro niwũ. Uru me'rã wee'que, plata me'rã wee'que, ũtãperi wapabũjuse peri, butise peri perla wãmetise peri nicaro niwũ. Tojo nicã su'ti añuse butise, su'ti asipa'ase, sõ'a ñibocurese, sõ'ase nicaro niwũ. Apeye quẽ'rã nipe'tise yucu Ɂ'mutise me'rã wee'que, acostise butise marfil wãmetise me'rã

wee'quere miiticārā niwā. Tojo nicā wapabujuse yucu me'rā wee'que, cōme me'rā wee'que, bronce wāmetise me'rā wee'que, mármol wāmetise me'rā wee'quere miitimujācārā niwā.

¹³ Apeye na miiti duase canela wāmetise, u'mūtise, na ũjūamorōpeosenojō, mirra wāmetise, u'seducaco vino, u'se piritari ba'ase, harina pã weese, tojo nicā trigo miitimujācārā niwā. Āpērārē wa'icūrā apeque o'marārē, ovejare, cabayuare, tūrūsepawu cabayua wejesere, masārē da'rawā ñaco'terāpūreta miitidojacārā niwā.

¹⁴ Duari masā ti macā ũjūca be'ro a'tiro nirāsama:

—Yucūduca mūsā uṗutu ba'atū'sasenojō pe'tia wa'a'a. Nipe'tise mūsā añuse cūosenojō pe'tidija wa'a'a. Ne bocanemosome.

¹⁵ Ti macācjārārē duari masā añurō wapata'acārā nimiwā. Ti macācjārā pi'eticā ĩ'arā, yoaropu tojacā'rāsama. Uṗutu ui, utirāsama.

¹⁶ A'tiro ni caricūrāsama:

—Añurī macā pajiri macā nimica macā ña'abutiario wa'acā'a. Ti macā ni'cō numio weronojō nimiwā. Añuse sō'a ñibocurerore, tojo nicā sō'arōrē sāñagō weronojō nimiwā. Co su'tiropu uru, ũtāperi wapabujuse peri, apeye peri perla wāmetise peri me'rā ma'masu'a'caro weronojō nimiwā.

¹⁷ A'te nipe'tise peje wācūña marīrō pe'tidija wa'a'a, nirāsama.

Nipe'tirā yucūsujo auturā, tiwupu wa'arā, tiwupu da'rarā yoaropu uirā tojarāsama. Tojo nicā nipe'tirā dia pajiri maapu da'rarā mejārōta tojarāsama.

¹⁸ Ti macā ũjūcā ĩ'arā, caricūrāsama:

—A'ti macā weronojō añurī macā ape macā marī'i, nirāsama.

¹⁹ Pūrō bujawetirā na dūpopapu di'tare ōrēpeorāsama. Uti, dūjasewā'arā, caricūrāsama:

—Añurī macā pajiri macā ña'abutiario wa'acā'a. Ti macā cjase niyeru me'rā nipe'tirā yucūsupawu paca cūorā añurō wapata'amiwā. Wācūña marīrō pe'tidijaca macā toja'a, nirāsama.

²⁰ U'mūsepu nirā pe'e ti macārē cō'acā, e'catiya. Mūsā Jesucristo besecū'cārā, Ō'acū ye quetire wereturiari masā, nipe'tirā cū yarā e'catiya. Ti macācjārā mūsārē pi'eticā weewā. Te ye bu'iri Ō'acū narē bu'iri da'remi.

²¹ Be'ro ni'cū Ō'acūrē wereco'tegu tutuagu ũtāgājore miimorōwī. Otese perire tō'odio ārūacjajo weronojō bajuwu. Tigare dia pajiri maapu doqueñogū, a'tiro niwī:

—Tigare doqueñorō weronojō Babilonia pajiri macājo nimirō, doqueño'rōsa'a. Ne apaturi ti macārē ĩ'anemosome.

²² Ti macā nipe'tiropu basase ne tū'ono'some. Būapūtēse bususe, wēopawu putise, coroneta putise bususome. No'o nisere da'rarā ne marīrāsama. Otese peri ārūacā bususe quē'rā ne tū'ono'some.

²³ Apeye quē'rā sī'osenojō marīrōsa'a. Na omocā dū'tecā bosenuwu weeporā caricūse tū'ono'ña marīrōsa'a. Todūporore ti macācjārā duu wapata'ari masā apeye di'tacjārā nemorō duume'rīrā nimiwā. Ti macācjārā tū'oña'masīrā weronojō weeme'rīrā nipe'tirocjārārē ējōpeocā weewā.

²⁴ Ti macāpu Ō'acū ye quetire wereturiari masā, cūrē ējōpeorā wējēno'cārā ye dí niwā. Tojo nicā nipe'tirā a'ti nucūcācjārā wējēno'cārā ye dí niwā. Masārē wējē'que wapa ti macārē bu'iri da'reno'rōsa'a, niwī Ō'acūrē wereco'tegu.

19

¹ Babiloniarē bu'iri da'recā ĩ'aca be'ro a'tiro wa'awu. Yū'u Juā pājārā masā u'mūsepu nirā tutuaro me'rā ucūserē tū'owu. A'tiro e'catipeowā: Ō'acūrē e'catipeorā.

Aleluya.

Õ'acũ marĩ wioġu, marĩrē yu'ræoġu nimi.

Nipe'tirã bu'ipũ nimi.

Tutuayu'ræġu nimi.

² A'tiro ni'i.

Cũ nisooro marĩrõ queoro bu'iri da'remi.

Ti macãrē bu'iri da'remi.

Ti macã ni'cõ numio umuarē a'metãrãwapata'ari masõ weronojõ niwã.

Ti macãcjãrã ña'arõ weerã nipe'tirãrē a'ti nucũcãcjãrãrē dojorēwã.

Õ'acũ cãrē da'raco'terãrē wějē'que wapa ti macãcjãrãrē bu'iri da'rea'mewĩ, ni basapeowã.

³ Apaturi niwã tja:

—Õ'acũrē e'catipeorã. Aleluya. Ti macãrē ũjũacõ'ase o'me tojo o'mepu'sunu'cũrõsa'a, niwã.

⁴ Veinticuatro wiorã bucũrã, tojo nicã ba'paritirã catise cœorã weronojõ bajurã Õ'acũ wioġu dujiri cũmurõpũ dujigũre ějõpeorã ejaque'awã. A'tiro niwã:

—Tojota wa'ato. Õ'acũrē e'catipeorã. Aleluya, niwã.

⁵ Be'ro wioġu dujiri cũmurõ pũ'to nigũ a'tiro niwĩ:

Nipe'tirã Õ'acũ yere da'rarã cã marĩ wioġure añurõ ñubuepeoya.

Nipe'tirã wiopesase me'rã cãrē ějõpeorã, wiorã, mejõ nirã tojo weeya, niwĩ.

Õ'acũ masãrē dutigũ waro sãjãnu'cãse ni'i

⁶ Be'ro yu'ũ pãjãrã masã ucũcã tũ'owũ. Peje maarĩ pu'eeja o'maburose maarĩ weronojõ busuwã. Bũpo upũtu paaro weronojõ busuwã. A'tiro niwã:

Marĩ Õ'acũrē e'catipeorã.

Aleluya.

Marĩ wioġu tutuayu'rũnu'cãġũ ni'cãrõacãrē nipe'tirãrē dutigũ sãjãnu'cãmi.

⁷ E'catirã.

Ejeripõ'rãrĩpũ e'catibutiarã tũ'oña'rã.

“Õ'acũ añuyũ'rũami”, nirã.

A'tiro ni'i.

Õ'acũ macũ oveja wĩ'magũ weronojõ bajugũ cãrē ějõpeorã me'rã ninũ'cãrĩ nũnu'ejatoja'a.

Cãrē ějõpeorã cã nũmo niacjo weronojõ nima.

Ni'cõ omocã du'tese dũporo añurõ ma'masu'ano'samo.

Co weronojõ na apoyu'cãrãpũ nima.

⁸ Na su'ti butise ũ'irĩ marĩse, pũrõ asistesere sãano'cãrã nima, niwã.

Butise su'ti na catirã añurõ wee'que ni'i, nisĩ'rĩrõ wee'e.

⁹ Be'ro Õ'acũrē wereco'tegũ yu'ũre niwĩ:

—A'tiro ojaya: “No'o Õ'acũ macũ oveja wĩ'magũ weronojõ bajugũ omocã du'teri bosenu'murē ĩ'adutino'rãnojõ e'catiya”, tojo ni ojadutiwĩ.

Cũ yu'ũre niwĩ tja:

—A'te ucũse Õ'acũ ucũse waro ni'i.

¹⁰ Õ'acũrē wereco'tegũ tojo nicã tũ'ogũ, yu'ũ cã tiro ñubuepeogũ ejaque'awũ. Yu'ũ tojo weecã ĩ'agũ, yu'ũre niwĩ:

—Tojo weeticã'ña. Yu'ũ quẽ'rã cãrē da'raco'teguta ni'i. Yu'ũ mũ'ũ weronojõ nigũ ni'i. Tojo nicã mũ'ũ acawererã Jesũ yere werenu'cũrã weronojõ ni'i. Yu'ũre ne ñubuepeoticã'ña. Õ'acũ pe'ere tojo weeya. A'tiro ni'i. Espĩritu Santu Õ'acũ ye

weremʉ'tārārē masīcā weecʉ niwī. Te masīse me'rā werecārā niwā. Mejārōta Jesú yere wererā quē'rā Espiritu Santu masīse o'ose me'rā werema, niwī.

Masū cabayu butigu bu'ipʉ pesase queti ni'i

¹¹ Be'ro, ʉ'muse pāricā ĩ'awū. Topʉ cabayu butigu bajuawī. Cū bu'i pesagu a'tiro wāmetiwī. Queoro Weenu'cūgū, Diacjūcjū niwī. Cū masārē queoro besegu niwī. Tojo nicā a'mewējēgū queoro weegú niwī. Tojo weegu tojo wāmetiwī.

¹² Cū caperi pecame'e ʉjūrī pō'rā weronojō asiwʉ. Cū dʉpoapʉre peje wiorā pesase be'torire pesawī. Cūrē ojaō'ono'ca wāmerē cū se'saro masīwī.

¹³ Cū ya su'tiro dí me'rā yoso'carore sãñawī. Cū wāmetiwī Ō'acū Ucūse.

¹⁴ Cū yarā surara ʉ'musecjārā cūrē sirutuwā. Na su'ti butise ũ'irī marīsere sãñawā. Na cabayua butirā bu'ipʉ pesawā.

¹⁵ Cū ʉseropʉre di'pji osoyojari pjirē cʉowī. Ti pji me'rā cū a'ti turicjārārē cāmida'regʉsami. Tutuaro me'rā dʉtigʉsami. Na ʉ'sere biperā tutuaro me'rā ʉ'tabujuse weronojō cū a'ti turicjārā ña'arō weerārē bu'iri da'regʉsami. Ō'acū tutuayʉ'rʉgʉ na me'rā uayʉ'rʉami. Tojo weegu cabayu bu'i pesagu narē ʉpʉtʉ waro bu'iri da'regʉsami.

¹⁶ Cū su'tiropʉ, tojo nicā cū ʉsópʉ a'tiro ojaō'ono'wū: “Nipe'tirā wiorā bu'ipʉ wioogu waro nimi”, ni ojaō'ono'wū.

¹⁷ Be'ro, ni'cū Ō'acūrē wereco'tegu mujipū ʉmʉcocjū bu'ipʉ nu'cūgūrē ĩ'awū. Cū nipe'tirā mirīcūa ʉ'mʉarōpʉ wʉurārē tutuaro me'rā caricūwī:

—Nerēña. Ō'acū peje ba'asere apomi.

¹⁸ Wiorā ye di'ire ba'arāsa'a. Surara wiorārē, surara tutuari masārē, cabayua di'ire, na bu'i pesarā di'ire ba'arāsa'a. Nipe'tirā ye di'ire ba'arāsa'a. Da'raco'teri masārē, da'raco'tetirārē, wiorārē, mejō nirārē nipe'tirārē ba'arāsa'a, niwī.

¹⁹ Be'ro, sō'agū mejēcā bajugʉre ĩ'awū. Tojo nicā nipe'tirā a'ti nucūcācjārā wiorārē na yarā surara me'rā nerēcā ĩ'awū. Na nérēcā be'ro cabayu butigu bu'i pesagu me'rā, tojo nicā cū yarā surara me'rā a'mewējērātirā tojo weewā.

²⁰ Cabayu butigu bu'i pesagu mejēcā bajugʉre ñe'ewī. Apī yai weronojō bajugu, oveja capesa'ritigu weronojō bajugʉre ñe'ewī. Cūta nisoose queti weremʉ'tārī masū niwī. Cūta tja masā yai weronojō bajugʉre ējōpeoato nígū mejēcā bajuse pacare wee'obosawī. Cū wee'ose me'rā nipe'tirā yai weronojō bajugu wāme ojaō'ono'cārārē a'tiro weewī. Narē niso, ējōpeocā weewī. Yai weronojō bajugu queosere ñubuepeorā quē'rārē mejārōta niso, ējōpeocā weewī. Be'ro, cabayu bu'i pesagu pʉarā mejēcā bajurārē ñe'ewī. Na pʉarā catirāta pecame'e ditarajopʉ doqueño'ono'wā. Ti ditara azufre wāmetise ope weronojō sipise me'rā ʉjūwū.

²¹ Āpērā na me'rācjārā pe'ere cabayu bu'ipʉ pesagu a'tiro weewī. Cū ya pji cū ʉseropʉ cʉóca pji me'rā narē wējēpe'ocā'wī. Nipe'tirā mirīcūa na ye di'ire pajibutiaro ba'a yapicā'wā.

20

Mil cū'marī wātīrē dʉ'tecūuse ni'i

¹ Apeye quē'rārē ĩ'awū. Ni'cū Ō'acūrē wereco'tegu ʉ'mʉsepʉ ní'cʉ dijatiwī. Cū nibajudutidijari pe cja sawire cʉowī. Tojo nicā cōme dajore cʉowī.

² Cū pīrōjo weronojō bajugʉre dʉ'tewī. Pīrō ne waro a'ti ʉmʉco da'réca be'rocjū pīrō nino'cʉ nimi. Cū wātī nimi. Cūrē cōme da me'rā peje cū'marī, mil cū'marī dʉ'tecūuwī.

³ Cãrẽ nibajudutidijari pepu tuuquedijowĩ. Be'ro ti pe sopere bi'acã'wĩ. Tu'ajanu'cõ, pi'rabi'acã'wĩ. Mil cũ'marĩ masãrẽ nisoõ ãjõpeocã weeticã'to nígu tojo weewĩ. Be'ro mil cũ'marĩ yu'rúca be'ro yoaticã pãowĩrono'gũsami.

⁴ Be'ro, peje wiorã dujise cūmurĩrẽ ĩ'awũ. Te cūmurĩpu dujirã a'ti nucūcãcjãrãrẽ besemasĩsere o'ono'cãrã niwã. Āpẽrã quẽ'rãrẽ ĩ'awũ. Na Ō'acũ ye queti, tojo nicã Jesú yere werese ye bu'iri na dupopare dutesureno'cãrã niwã. Na yai weronojõ bajugu, cū queose yee'quere ne ñubuepeoticãrã niwã. Tojo nicã na diapoapu, na omocãĩpu cū wãmerẽ ne ojaõ'ono'ticãrã niwã. Na wẽrĩ'cãrãpu nimirã, masãwã. Na masãca be'ro Cristo me'rã mil cũ'marĩ masãrẽ dutitamuwã.

⁵⁻⁶ Na masãse ne waro wẽrĩ'cãrã masãmu'tã'que ni'i. Wẽrĩ'cãrã masãmu'tã'cãrã Ō'acũ yarã ña'ase moorã nima. E'catima. Na apaturi wẽrĩsome. Pecame'epu ne wa'asome. Na Ō'acũ ye cjasere, Jesucristo ye cjasere da'rarã nirãsama. Na mil cũ'marĩ Cristo me'rã ãpẽrãrẽ dutirãsama. Āpẽrã pe'e ña'arã wẽrĩ'cãrã mil cũ'marĩ yu'rúca be'ropu masãrãsama.

⁷ Mil cũ'marĩ yu'rúca be'ro wãtĩ nibajudutidijari pepu du'tecũu'cãre pãowĩrõrãsama.

⁸ Cũ nipe'tiro a'ti nucūcãcjãrãrẽ nisoosere ãjõpeocã weegusami. Gog, Magog wãmetirã quẽ'rãrẽ mejãrõta weegusami. Na yarã surarare a'mequẽdutigu neocũugũsami. Na surara nucūpori pajiri maa dia sumuto cjase weronojõ pãjãrã waro nirãsama.

⁹ Na nipe'tiro a'ti nucūcãpũre se'sanu'cãrãsama. Na Ō'acũ yarã nirõpu, tojo nicã cū ya macã cū ma'irĩ macãrẽ sutuanu'cãbi'arãsama. Ō'acũ pe'e na tojo weecã ĩ'agũ, narẽ ũjũacõ'adutigu pecame'e o'ódijogusami. Nipe'tirã ũjũpe'tia wa'arãsama.

¹⁰ Wãtĩ narẽ nisoocũ pecame'e ũjũrĩ ditarajopu cõ'adijono'gũsami. Ti ditara ope weronojõ bajuse me'rã sipi ũjũrõsa'a. Topu yai weronojõ bajugu, apĩ nisoose queti weremu'tãrĩ masũ na pũarã cõ'adijono'wã. Topu umucori, ñamirĩrẽ pi'etinu'cũrãsama. Ne wijasome.

Butiri cūmurõjopu dujigu masã weesere besese ni'i

¹¹ Be'ro, yu'u wioгу dujiri cūmurõ butiri cūmurõjore ĩ'awũ. Topu dujigure ĩ'awũ. Cũ ĩ'orõpũre a'ti di'ta, u'muse bajudutidijape'tia wa'awu. Te no'opu nirõ bocatiwu.

¹² Be'ro, nipe'tirã wẽrĩ'cãrã Ō'acũ ĩ'orõpu nu'cũcã ĩ'awũ. Na no'o nirã niwã. Wiorã, mejõ nirã niwã. Na to nu'cũrĩ cura Ō'acũ nipe'tise masã wee'que ojaõ'o'que pũrĩrẽ pãawĩ. Ape pũrĩ catinu'cũse cãorã na wãmerẽ ojaõ'ono'ca pũrĩrẽ pãawĩ. Cũ wẽrĩ'cãrãrẽ a'tiro weewĩ. Na wee'quenucũrẽ te pũrĩpu ojaõ'ono'caronojõta narẽ queoro bese, bu'iri da'rewĩ.

¹³ Dia pacase maarĩ pacapu wẽrĩ'cãrã topu niwã. Di'tapu wẽrĩ'cãrã quẽ'rã topu niwã. Nipe'tirã na wee'caronojõta nipe'tisere queoro bese, bu'iri da'reno'wã.

¹⁴ Ō'acũ masã na wẽrĩsere cõ'ape'ocã'wĩ. Na wẽrĩ'cãrã nirõ quẽ'rãrẽ cõ'ape'ocã'wĩ. Pecame'ejopu bu'iri da'rese apaturi wẽrĩse weronojõ ni'i.

¹⁵ Nipe'tirã na wãmerẽ catinu'cũse cãorã ojaõ'ono'ca pũrĩpu ojaõ'ono'ña marĩ'cãrã pecame'ejopu cõ'adijono'wã.

21

Ape umuco, ape di'ta dũcayũ'que ni'i

¹ Be'ro, yu'u ape umucore, ape di'tare ĩ'awũ. Toduporo nimu'tã'que u'muse, di'ta bajudutidijape'tia wa'awu. Dia pajiri maajo marĩwũ majã.

² Yũ'u Juã añubutiari macã, u'muse Õ'acũ tiropu nirĩ macãrẽ dijaticã ï'awũ. Ti macã ape ma'ma macã Jerusalẽ niwũ. Añurõ apõca macã niwũ. Ni'cõ numio omocã du'tego marãpure añurõ tu'sato nígõ ma'masu'ano'caro weronojõ niwũ.

³ Be'ro ni'cũ u'musepu nigũ tutuaro me'rã ucũcã tu'owũ. A'tiro niwĩ:

—Tu'oya. Õ'acũ masã me'rã nimi. Na me'rã ninu'cũgũsami. Na cã yarã nirãsama. Cũ basuta na me'rã ni, na wiogũ nigũsami.

⁴ Na ya'cocore tuucoegusami. Wẽrĩse marĩrõsa'a. Bujawetise, utise, pũrĩse quẽ'rã marĩrõsa'a majã. Nipe'tise todũporo cjase pe'tia wa'arosa'a, niwĩ.

⁵ Õ'acũ wiogũ dujiri cũmurõpu dujigũ a'tiro niwĩ:

—Tu'oya. Yũ'u nipe'tise apeyere ma'ma dia'cũ dũcayũ'u, niwĩ.

Apeye ninemowĩ:

—Yũ'u ucũsere ojaya. Te diacjũ nise ni'i. Yũ'u ní'caronojõta wa'arosa'a, niwĩ.

⁶ Be'ro a'tiro niwĩ:

—Nipe'tise tu'ajanũ'cõpe'ono'o. Yũ'uta nimũ'tãgũ, nituogũpu ni'i. No'o yũ'ure upũtu uarã acowũorãnojõrẽ yũ'u catinu'cũsere o'ogũti. Narẽ wapaseesome.

⁷ No'o añurõ wee yũ'rũwetirã ãjõpeodu'utirãnojõ nipe'tise yũ'u "O'ogũti" ní'quere ñe'erãsama. Yũ'u na wiogũ nigũsa'a. Na yũ'u põ'rã nirãsama.

⁸ Æpẽrã pũrĩcã uise bu'iri yũ'ure ãjõpeodu'urã pecame'epũ wa'arãsama. Tojo nicã ãjõpeotirã, ña'abutiasere weerã, wẽjẽcõ'arĩ masã topũ wa'arãsama. Æpẽrã no'o uaro a'metãrãbajaque'atirã, yai weronojõ tu'oña'masĩrĩ masã pecame'epũ wa'arãsama. Tojo nicã Õ'acũ mejõtare ãjõpeorã, nipe'tirã nisoosepijarã pecame'epũ wa'arãsama. Ti ditara ope weronojõ bajuse sipi ãjũsa'a. Te bu'iri da'rese apaturi wẽrĩse weronojõ ni'i.

Ma'ma macã Jerusalẽ cjase queti ni'i

⁹ Be'ro ni'cũ sõ'onícãrã siete me'rãcjũrẽ ï'awũ. Náta, nãnũcũ bu'iri da'retuõatje posetise parire cõowã. Ni'cũ na me'rãcjũ a'tiro niwĩ:

—Te'a. Mũ'urẽ Õ'acũ macã oveja wĩ'magũ weronojõ bajugũ nũmo niacjore ï'ogũti, niwĩ. Cũ nũmo Jesucristore ãjõpeorã nisĩ'rĩrõ wee'e.

¹⁰ Espĩritu Santu quẽ'ese weronojõ yũ'ure ï'owĩ. Ni'cũ Õ'acũrẽ wereco'tegũ ãrũgũ pajicjũ u'muacjũjõpu yũ'ure miawĩ. Topũ yũ'ure Õ'acũ tiro ní'camacãjo dijatisere ï'owĩ. Ti macã Jerusalẽ ña'ase moorĩ macãjo niwũ.

¹¹ Ti macã Õ'acũ asistese me'rã pũrõ asistewũ. Ætãperi wapabũjuse peri jasper wãmetise peri weronojõ asiste, acostiwũ.

¹² Ti macã sumuto pajiri sã'rĩrõ u'muarĩ sã'rĩrõ niwũ. Ti sã'rĩrõpu doce soperi niwũ. Te soperinũcũ ni'cũ Õ'acũrẽ wereco'tegũ nu'cũwĩ. Te soperipũre Israe ye cururicjãrã wãmerẽ ojaõ'ono'wũ. Na doce cururi niwã.

¹³ Ti sã'rĩrõpũre mujĩpũ mujãtiro pe'e i'tia sope niwũ. Mujĩpũ sãjãrõ pe'ere i'tia sope niwũ. Cũpe pe'ere i'tia sope niwũ. Diacjũ pe'e quẽ'rãrẽ i'tia sope niwũ.

¹⁴ Ti macã cja sã'rĩrõrẽ ãtãpaga paca me'rã tuuñe'eno'wũ. Tepagã docepaga niwũ. Tepagãnũcũ Jesucristo besecũ'cãrã wãmerẽ ojaõ'ono'wũ.

¹⁵ Õ'acũrẽ wereco'tegũ yũ'ure ucũgũ ni'cãgũ ãrũgũ uru me'rã wee'cũre cõowĩ. Tigũ me'rã ti macãrẽ, soperire, ti sã'rĩrõrẽ queogutigũ weewĩ.

¹⁶ Ti macã ba'paritise pã'rẽrĩ mejãrõta bajuwũ. Ni'cãrõnojõ e'sa, ni'cãrõnojõ yoawũ. Õ'acũrẽ wereco'tegũ cã queocjũ me'rã ti macãrẽ queowĩ. Ti macã yoaro dos mil doscientos kilõmetros niwũ. Æ'muarõ, e'saro quẽ'rã mejãrõta niwũ.

¹⁷ Be'ro sã'rĩrõrẽ queowĩ. Sesenta y cinco metros e'sawũ. Masã queowũarõnojõ queowĩ.

18 Sã'rĩrõ ya'sasepaga jasper wãmetise me'rã wéeca sã'rĩrõ niwũ. Ti macã uru waro me'rã wéeca macã niwũ. Uru ěocujiri ũ'irĩ marĩse weronojõ acostiwũ.

19 Ętãpaga ti sã'rĩrõrẽ tuuñe'esepaga paca a'tiro weeno'wũ. Nipe'tise ũtãperi wapabũjuse peri me'rã ma'masu'ano'wũ. Nimũ'tã cja ya'sase peri jasper wãmetise peri me'rã ma'masu'ano'wũ. Be'ro cjã zafiro wãmetise ya'sase peri me'rã ma'masu'ano'wũ. Be'ro cjã butibocurese ágata wãmetise peri me'rã ma'masu'ano'wũ. Be'ro cjã ya'sase esmeralda wãmetise peri me'rã ma'masu'ano'wũ.

20 Apega sõ'ase ónice wãmetise peri me'rã ma'masu'ano'wũ. Be'ro cjã sõ'abocurese cornalina wãmetise peri me'rã ma'masu'ano'wũ. Be'ro cjã ewũbocure crisólito wãmetise peri me'rã ma'masu'ano'wũ. Be'ro cjã ya'sase berilo wãmetise peri me'rã ma'masu'ano'wũ. Be'ro cjã ewũbocure acostise topacio wãmetise peri me'rã ma'masu'ano'wũ. Be'ro cjã ya'sabocurese crisoprasa wãmetise peri me'rã ma'masu'ano'wũ. Be'ro cjã ya'sase jacinto wãmetise peri me'rã ma'masu'ano'wũ. Nitũocjarũa sõ'a ñibocurese amatista wãmetise peri me'rã ma'masu'ano'wũ.

21 Doce soperi niwũ. Te ni'cãrẽ soperi ni'cãgã perlaajo me'rã weeno'que soperi niwũ. Macã decopũ wa'ari ma'a uru me'rã wéeca ma'a niwũ. Ęocujiri acostiro weronojõ bajuwũ.

22 Ti macãpũre ne Ő'acũ wi'ire ĩ'atiwũ. A'tiro ni'i. Ő'acũ marĩ wiogũ tutuayũ'ruagũ topũ nimi. Tojo nicã Ő'acũ macũ oveja wĩ'magũ weronojõ bajugũ quẽ'rã topũ nimi. Tojo weero Ő'acũ wi'i marĩwũ.

23 Ti macãpũre mujĩpũ ɸmũcocjũ, ñamicjũ sĩ'osere ne a'masome. Ő'acũ asistese me'rã añurõ sĩ'onu'cũ'u. Ő'acũ macũ oveja wĩ'magũ weronojõ bajugũ cã ti macãrẽ sĩ'ogũ nimi.

24 A'ti nucũcãcjãrã Ő'acũ yũ'ruono'cãrã ti macã sĩ'ose me'rã sijarãsama. A'ti nucũcãcjãrã wiorã na wiorã ní'quere ti macãpũ miarãsama.

25 Topũre ñami marĩrõsa'a. Tojo weero ti macã cjase soperi susunu'cũcã'rõsa'a.

26 A'ti nucũcãcjãrã na añuse niseti'quere ti macãpũ miarãsama.

27 Topũre ne ni'cãti ña'ase miisãjãano'ña marĩrõsa'a. Ña'arõ weerã, nisoosebũcũrã topũre ne sãjãasome. Ő'acũ macũ oveja wĩ'magũ weronojõ bajugũ ya pũrĩ catinu'cũse cũorã na wãmerẽ ojaõ'ono'cãrã dia'cũ sãjãárãsama.

22

1 Be'ro Ő'acũrẽ wereco'tegũ diare ĩ'owĩ. Ti maa ũ'irĩ marĩrĩ maa niwũ. Te aco, catise warore o'owũ. Pũrõ acostiri maa niwũ. Ő'acũ, tojo nicã cã macũ oveja wĩ'magũ weronojõ bajugũ dujiri cũmurõ docapũ wijawũ.

2 Ti macã deco wa'ari ma'apũ o'mabũrowũ. Dia pũaperi sumuto yucũ catise o'ose pĩ'rĩwũ. Ni'cã cũ'marẽ docetiri dũcatiũ. Mujĩpũrĩnũcũ dũcatiũ. Tigũ cjase pũrĩ masãrẽ ocoyese niwũ.

3 Topũre "Masã ña'arõ wee'que wapa narẽ ña'arõ wa'arõsa'a", ñiña marĩrõsa'a. Ti macãpũre Ő'acũ, tojo nicã cã macũ oveja wĩ'magũ weronojõ bajugũ dujiri cũmurõ nirõsa'a. Cũ yarã cũrẽ ñubuepeorãsama.

4 Bajuyoropũ cũrẽ ĩ'arãsama. Na diapoapũ cũ wãmerẽ cũorãsama.

5 Topũ ñami marĩrõsa'a. Topũ nirã ne sĩ'osere ɸasome. Mujĩpũ bo'reyusere ɸasome. Ő'acũ marĩ wiogũ sĩ'ogũsami. Na topũ nirã Ő'acũ me'rã dutitãmunu'cũrãsama.

Jesucristo maata a'tigũsami nise queti ni'i

6 Be'ro Ő'acũrẽ wereco'tegũ yũ'ũre niwĩ:

—A'te ucūse diacjã nise ni'i. Te ní'caronojõta wa'arosa'a. Marĩ wioḡu Õ'acũ cã wereduti'quere wereturiari masãrẽ wãcūse o'owĩ. Cũta cãrẽ wereco'tegure o'ówĩ. Cã yarãrẽ maata be'ropu wa'atjere ĩ'odutigu tojo weewĩ.

⁷ A'tiro niwĩ:

—Maata a'tiguti. A'ti turipu oja'quere ëjõpeo yu'tigunojõ e'catigusami, niwĩ.

⁸ Yu'u Juã a'te nipe'tisere ĩ'awũ. Nipe'tisere tu'owu. Tere tu'o, ĩ'aca be'ro Õ'acũrẽ wereco'tegu yu'ure ĩ'o'cu tiro ñubuepeogu ejaque'awu.

⁹ Cã pe'e tojo weecã ĩ'agũ, niwĩ:

—Tojo weeticã'ña. Yu'u quẽ'rã cãrẽ da'raco'teguta ni'i. Yu'u mu'u weronojõ nigú ni'i. Mu'u acawererã Õ'acũ wereduti'quere wereturiari masã weronojõ ni'i. Tojo nicã yu'u nipe'tirã a'ti pũrĩpu oja'quere ëjõpeo yu'tirã weronojõ ni'i. Yu'ure ñubuepeoticã'ña. Õ'acũ pe'ere ñubuepeoya, niwĩ.

¹⁰ Cã yu'ure ninemowĩ:

—A'ti pũrĩpu “A'tiro wa'arosa'a” ni oja'que queoro wa'atje cã'rõ du'sa'a. Tojo weegu a'ti pũrĩpu oja'quere Õ'acũ ye quetire ya'yioropu cuoticã'ña.

¹¹ Cã'rõ du'sa'a. Ña'agũ mejãrõta cã uaro weebata'to. Ña'abutiasere weegú quẽ'rã mejãrõta weebata'to. Añugũ pũrĩcã añurõ weenu'cũato. Tojo nicã Õ'acũ uaro weenu'cũgũ cãrẽ queoro weesirutuato, niwĩ.

¹² Be'ro Jesú a'tiro niwĩ:

—Tojota ni'i. Maata a'tigusa'a. Yu'u masãrẽ o'omatjere cu'o. Nánucũ na queoro wee'quere o'oguti.

¹³ Yu'uta nimu'tãgũ, nituogupu ni'i.

¹⁴ »No'o su'tire coe'cãrã weronojõ añurã nisi'rĩrã na ña'arõ wee'quere du'urã, e'catirãsama. Na catise o'ocju dũcare ba'amasĩrãsama. Na a'ti macã añubutiari macãpu sãjãamasĩrãsama.

¹⁵ Æpẽrã pũrĩcã ña'arõ weeri masã ti macãpure sãjãasome. Ña'abutiario weerã, yai weronojõ tu'oña'masĩrĩ masã ti macãpure sãjãasome. Tojo nicã no'o uaro ña'arõ a'metãrãbajaque'atirã, wẽjẽcõ'arĩ masã sãjãasome. Æpẽrã Õ'acũ mejẽtare ñubuepeorãnojõ, tojo nicã nisoosere weetu'sarãnojõ sãjãasome.

¹⁶ »Yu'u Jesú ni'i. Õ'acũrẽ wereco'tegu, yagu me'rã a'ti pũrĩ cjase nipe'tirã yu'ure ëjõpeose cururicjãrãrẽ wereduti'i. Yu'u dũporocjũ wioḡu Davi pãrãmi nituriagu ni'i. Tojo nicã ñocõawũ bo'reque'ari cura asistemujãtigu weronojõ nigú ni'i, niwĩ Jesú.

¹⁷ Cã tojo nĩca be'ro Espĩritu Santu, tojo nicã Jesucristore ëjõpeorã a'tiro niwã:

—A'tibaque'oya, niwã.

No'o a'tere tu'orãnojõ quẽ'rã “A'tiatio”, niatio.

No'o acowuorã sĩ'rĩsĩ'rĩrãnojõ a'tiatio. Aco catise warore o'osere sĩ'rĩrã a'tiatio. Te ne wapamarĩrõsa'a.

¹⁸ Nipe'tirã Õ'acũ ye quetire a'ti pũrĩpu oja'quere tu'orãrẽ a'tiro ni wereyuguti. No'o a'ti pũrĩpu oja'quere ojayu'ruogunojõrẽ Õ'acũ bu'iri da'regusami. A'ti pũrĩpu bu'iri da'resere oja'quenojõrẽta cãrẽ weegusami.

¹⁹ No'o a'ti pũrĩpu oja'quere du'agunojõrẽ Õ'acũ a'tiro weegusami. Cã ojadu'a'caronojõta Õ'acũ catinu'cūse cuorã ojaõ'ono'ca pũrĩpure cã wãmerẽ coegusami. Cũ yucu cjase catise o'ocju dũcare ba'asome. Cũ ti macã añurĩ macãrẽ sãjãasome. A'te quetire a'ti pũrĩpure ojano'o.

²⁰ Jesucristo a'tere weregu, a'tiro nimi:

—Tojota ni'i. Cã'rõacã du'sa'a yu'u dijatiatjo, nimi.

Tojota wa'arosa'a. Wioḡu Jesú, quero a'tibaque'oya.

²¹ Marĩ wioḡu Jesucristo musã nipe'tirãrẽ añurõ weeato. Tojota weeato.

Õ'ACÛ YERE UCÛRÏ TURI
en tucano
Õ'ACÛ YERE UCÛRÏ TURI
tucano

A'tiro nisĩ'rĩrõ wee'e nise ni'i (Glosario)

Ángel Quetiweredutigũ o'ono'cu nimi, nisĩ'rĩrõ wee'e. Õ'acũrẽ wereco'tegũ u'mũsecjũ Õ'acũ yere da'ra, cũ ye quetire wereco'tegũ nisami. Cũ marĩ a'ti turicjãrã weronojõ nitisami.

Apocalipsis Masĩno'ña marĩ'quere bajuyoropũ ĩ'o'que ni'i, nisĩ'rĩrõ wee'e. Quẽ'ese weronojõ ĩ'o'que ni'i.

Arameo Jesú a'ti nucũcãpũ nícaterore cũ ní'caropũre a'te ucũsereta ucũyũ'rũnũ'cãcãrã niwã.

Areópago Atena wãmetiri macãpũre u'mũarĩ bu'a ùtãperipijarore tojo pisucãrã niwã. Topũ ti macãcjãrã "A'tiro weeroũa'a" nirĩ masã nerẽwũacãrã niwã. Tojo nicã topũ nerẽwũarãta tja Areópago wãmeticãrã niwã.

Arca de la alianza Israe curuacjãrãrẽ Egiptopũ wijáca be'ro Õ'acũ na ùrũgũ Sinaípũ nicã, Moisére ni'cã acaro weeduticũ niwĩ. Õ'acũ "Masã me'rã añurõ weeguti" ní'quere cuori acaro nicaro niwã. Ti acaro po'peapũre Õ'acũ diez dutise ojacũu'que ùtãpjĩrĩ, tojo nicã Aarõ yagũ tuacjũ ñasãwĩjicjũ sãñacaro niwã. Apeye ni'cãrũ uru me'rã weecarũ maná poseticjũ sãñacaro niwã. Ti acaro uru caseri me'rã omabi'ano'caro niwã. Ex 40.3; Jos 6.3-15; Heb 9.4-5.

Artemisa Éfesocjãrã na ějõpeogo queose yee'co nico niwõ. Æpẽrã core Diana pisucãrã niwã.

Asõ Apetero ti macãrẽ Aso nisama.

Beelzebú Wãtĩa wiogũre tojo pisucãrã niwã.

Cameyo Wa'icũ masã na pesawã'cãgũ, apeque o'mabosagũ nisami. Cũ sẽ'emarẽ pacase wacupaga paca tuupeosami.

Capernau Apetero ti macãrẽ Cafarnau nisama. U'mũarĩ bu'a, butiwijiri bu'a nisĩ'rĩrõ weecaro niwã.

Cebada Dũporocjãrãpũ pajasecuorã te me'rã pã wee, ba'acãrã niwã.

Clauda nũcũrõ Æpẽrã Cauda nũcũrõ nisama.

Coroneta Cõme me'rã wéecawũ puticã upũtu bũsupjũre tojo nisama.

Cristo Griego ye me'rã "Õ'acũ bese'cu cũ o'ó'cu nimi", nisĩ'rĩrõ wee'e. Hebreo ye me'rã "Mesías" nisama.

Epicúreos "Marĩ catiri u'mũcore e'catisenojõrẽ weeroũa'a" ni bu'esere siruturi masã nicãrã niwã.

Estoicos "Marĩ nisetironojõta nicã'rõũa'a; mejẽcã weesĩ'rĩsenojõ, e'catisenojõrẽ, pũrĩsenojõrẽ tojo tũ'oña'cã'rõũa'a" ni bu'esere siruturi masã nicãrã niwã.

Fariseo masã Judío masã cururicjãrã wiorãrẽ tojo pisucãrã niwã. Na Moisé duti'quere weepe'odutiri masã, na ñecũsumũa weemũjãti'quere nemopeori masã nicãrã niwã.

Gadara Apetero toreta tja Gerasa nisama.

Genesare Apetero Galilea wãmetiri ditarareta tojo pisucãrã niwã. Tojo nicã ni'cã di'ta, ti ditara majãrõpũ nirõrẽ tojo pisucãrã niwã.

Griego A'te ucũsere Jesú nícateropũre nipe'tirocjãrã ucũcãrã niwã. Õ'acũ yere ucũrĩ turi (Nuevo Testamento) a'te ucũse me'rãta ojano'caro niwã. Tojo nicã Grecia (Acaya) cjãrãrẽ tojo pisucãrã niwã.

Hebreo masã Abrã "hebreo masũ" pisumũ'tãno'cu niwĩ. Be'ro cũ Isaare põ'rãtica be'ro cũrẽ, cũ põ'rãrẽ, cũ pãrãmerã nituriarãrẽ mejãrõta "hebreo masã" pisuno'cãrã niwã. Na ucũsere "hebreo" pisuno'caro niwã. Gn 14.13.

Hermes Griego masã na ějõpeogũ queose yee'cu nicũ niwĩ. Romano masã cãrẽ Mercurio pisucãrã niwã.

Hisopo Yucusiti judío masã Õ'acũrẽ ějõpeorã na ña'arõ wee'quere acobojose sãrĩrã yoso páasteri si'ti nicaro niwũ.

Iglesia Nipe'tirã Jesucristore ějõpeori curuacjãrãrẽ tojo nisama. Masã wéeca wi'i mejẽtare tojo nisama.

Isabe Apetero coreta Elisabet nisama.

Israe Ne warore Jacob wãmeticũ niwĩ. Cũ Isaa macũ nicũ niwĩ. Be'ro Õ'acũrẽ wereco'tegũ me'rã a'mequẽca be'ro tojo wãme dũcayucũ niwĩ.

Israelita Israe curuacjãrãrẽ, Jacob põ'rã doce cururicjãrãrẽ tojo nicãrã niwã.

Judío masã Israe curuacjãrã Judea di'tapũ nirã “judío masã” pisuno'cãrã niwã. Siape'e me'rã nipe'tirã Israe curuacjãrã tojo pisuno'cãrã niwã. Na hebreo yere ucũcãrã niwã.

Legión Ticurã ni'i, nirõ marĩrõ, pãjãrã waro ni'i, nisi'rĩrõ wee'e.

Levadura Pã weerã pã'mũ, bũcũato nĩrã na morẽse ni'i. Te nipe'tise na morẽsepũre a'mesũ'ape'tia wa'asa'a.

Levita Leví ya curuacjãrã nisi'rĩrõ wee'e. Leví wãmetigũ pa'i ya curuacjũrẽ tojo pisucãrã niwã. Ti curuacjãrã ãpẽrã pa'iare Õ'acũ ye cjasere weetamuco'terã nicãrã niwã.

Litro Aco ni'cãgã borewaria ejatuaro posetisere tojo nisama.

Maestros de la ley Moisé oja'quere bu'eri masã nicãrã niwã. Ne waropũma narẽ “escriba” pisucãrã niwã. “Escriba” dũporocjãrã Moisé duti'quere ojatuariari masãrẽ tojo pisucãrã niwã.

Maná Israe curuacjãrãrẽ na yucũ marĩrõ, masã marĩrõpũ wa'acã, Õ'acũ cũ u'mũse cjase ba'ase o'o'que nicaro niwũ. Na Egiptopũ wijarã Canaápũ wa'arã, cuarenta cũ'marĩ tere ba'acãrã niwã.

Mateo Apetero cãrẽ Leví nisama.

Mesías Hebreo ye me'rã “Õ'acũ bese'cu cũ o'ó'cu nimi,” nisi'rĩrõ wee'e. Griego ye me'rã Cristo nisama.

Nardo Æ'mutise ni'cã yucusitipũ tigũ nũ'cõrĩ me'rã wee'quere tojo nicãrã niwã.

Natanae Apetero cãrẽ Bartolomé nisama.

Nicolaíta wãmetiri curuacjãrã Jesucristore ějõpeorã nimirã ãpẽrãnojõrẽ ějõpeo, a'metãrãsenojõrẽ weesetirãrẽ tojo nicãrã niwã.

Niyeru wapaseeri masã Romano masã wiogũre da'ratamurĩ masã nicãrã niwã. Na judío masã na acawererãrẽ niyeru wapasee, ape di'tacjũ wiogupũre o'ocãrã niwã. Apeterore o'ope'otipã. Tojo weerã judío masã narẽ “Marĩ acawererã nimirãta, ña'arõ weema, yajari masã nima”, nicãrã niwã. Apeterore narẽta tja “publicano” nisama.

Õ'acũ wi'i Jerusalẽ cja wi'i, ni'cã wi'i nirĩ wi'ire tojo pisucãrã niwã. Judío masã nerẽ ñubueri wi'i nicaro niwũ. Ti wi'ipũ Õ'acũrẽ e'catipeorã, wa'icũrãrẽ wẽjẽ ũjũamorõpeocãrã niwã. Ti wi'ire “templo” nisama.

Paraíso Æ'mũse Õ'acũ tiropũre tojo nisama.

Pascua bosenuũ Judío masã ñecũsumũa Egiptopũ ní'cãrãrẽ ape di'tapũ mi-wija'quere wãcũsiruturi bosenuũmũrẽ tojo nisama.

Pentecosté Judío masã na ote'que (trigore) ñe'erĩ bosenuũmũ nicaro niwũ. Cincuenta nũmũrĩ Pascua bosenuũmũ wa'áca be'ro ti bosenuũmũrẽ weewũacãrã niwã.

Priscila Apetero coreta Prisca nisama.

Saduceo masã Æpẽrãrẽ na bu'ese me'rã ějõpeocã weerã wiori nicãrã niwã. Na judío masã cã'curuacã nicãrã niwã. Na masã wẽrĩca be'ro masãsere, Õ'acũrẽ

wereco'terã nisama nisere ějõpeoticãrã niwã.

Sauru Judío masã soowuari nũmũ nicaro niwũ. Ti nũmũrẽ Õ'acũ dia'cũrẽ ñubuepeoduti, ne da'radutiticãrã niwã.

Silvano Apetero ã'rĩrẽ Sila pisucãrã niwã.

Sinagogas Judío masã nerẽwuase wi'seri nicaro niwũ. Macãrĩnucũ te wi'seripũ Õ'acũrẽ ñubuepeo, masãrẽ bu'emujãcãrã niwã.

Trigo Arusu weronojõ ba'ase nisa'a. Te peri me'rã harina wãmetisere weesama. Te harina me'rã pãrẽ weesama. Tere peje apeyenojõ cũorã ba'acãrã niwã. Pajasecũorã pe'e te weronojõ bajuse cebadare ba'acãrã niwã.

Troa Apeterore ti macãrẽ Troáde nisama.

Wi'seriacã weeri bosenuũ Jerusalẽpũre judío masã cũ'marĩnucũ ni'cã bosenuũ na otesere ñe'éca be'ro weewuacãrã niwã. Na ñecũsumũa Egiptopũ wijáca be'ro cuarenta cũ'marĩ masã marĩrõ, yucũ marĩrõpũ na sija'quere wãcũsiruturi bosenuũ nicaro niwũ.

Zeus Griego masã na ějõpeogũ queose yee'cũ nicũ niwĩ. Romano masã cũrẽ Júpiter pisucãrã niwã.